BIJBEL

De gehele Heilige Schrift, bevattende de canonieke boeken van het Oude en Nieuwe Testament volgens de Statenvertaling

met de ingelaste verklaringen

Door

Karl August Dächsel

JOZUA

RICHTEREN

RUTH

1 SAMUEL

2 SAMUEL

Digitale versie

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015

HET BOEK JOZUA.

Het boek Jozua ontleent zijn naam aan de zoon van Hun, de door God zelf verordende opvolger van Mozes.

Het sluit onmiddellijk aan op het laatste boek van Mozes, Deuteronomium en deelt ons mee, hoe Kanaän, in de kracht van de Heere, door het volk, onder aanvoering van Mozes' opvolger, wordt ingenomen en veroverd, hoe daarna het land onder de verschillende stammen van Israël wordt verdeeld, ten gevolge van de beschikkingen door Mozes op Gods bevel gemaakt, en eindelijk hoe door Jozua alles wordt gedaan, om Israël te wijzen op zijn verhouding tegenover de Heere God, en op de betrekking, die er bestaat tussen God en Zijn Verbondsvolk.

Zeer geleidelijk laat het zich verdelen in twee grote hoofddelen, waarvan het eerste deel (hoofdstuk 1-12) ons bericht, de inbezitneming van het land en het tweede (13-24), ons vertelt over de geschiedenis van de verdeling van het land en wat daarmee in verband staat.

Jozua betekent, wat naam en geschiedenis aangaat, Christus. Ofschoon hij maar een dienaar van Mozes was, toch heeft hij, nadat deze gestorven was, het volk in Kanaän gebracht en de erfenis van de Heere verdeeld. Alzo is ook Christus eerst onder de wet gebracht en heeft haar voor ons gediend; daarna, toen het einde van de wet was gekomen, heeft hij een ander ambt, dat van het Evangelie ingesteld, zodat wij nu geleid worden door hem in het geestelijk rijk van een vrolijk en rein geweten voor God, wetende dat wij eeuwig heersen.

HOOFDSTUK 1.

JOZUA WORDT IN ZIJN ROEPING GESTERKT.

Vs. 1-9. Spoedig na de dood van Mozes ontvangt Jozua het bevel van God, het volk het beloofde land in te voeren, en dat land te verdelen; hem wordt de Goddelijke hulp tot dit werk toegezegd, maar hij wordt ook vermaand, om de wet trouw te zijn.

Het geschiedde nu, na a) de (1447 v. Chr.) dood van Mozes, de knecht des HEREN, toen de 30 treurdagen (Deuteronomium 34: 8), geëindigd waren, dat de HEERE, waarschijnlijk in een gezicht des nachts, tot Jozua, 1) de zoon van Hun, uit de stam Efraïm (Num. 14: 9,17) de dienaar van Mozes (Exod. 17: 9 vv. Num. 11: 28) en geroepen opvolger, sprak,2) zeggende:

Deuteronomium 1: 38

Jozua werd vroeger Hosea (Num. 13: 16) genoemd, hetgeen betekent "gered" of "redder", maar later heeft Mozes, zonder twijfel geleid door een profetische geest, zijn naam veranderd in Jozua, hetgeen betekent: "Jehova zal redden" of "de redding van Jehova". Zonder twijfel zag hij daarop dat Jozua een instrument in de hand van God zou zijn, om Israël te redden van de hand van de vijanden, en het van overwinning tot overwinning over de verschillende Kanaänitische volken te leiden, totdat Hij het in het bezit van het heilige land stelde.

Allereerst toont God hier Zijn voortdurende zorg voor Zijn volk, door het te blijven begenadigen en voor zijn heil zorg te dragen. Want dat Hij Jozua, de nieuwe leider, door het herhalen van de bevelen bevestigt, heeft betrekking op de voortdurende gang van zijn gunst, opdat zij niet zouden menen, dat zij, na Mozes dood aan zichzelf waren overgelaten.

Want wel had Hij Jozua uitverkoren, om Zijn volk te besturen, maar niet alleen heeft Hij hem het ambt opgelegd, maar zelfs voorziet Hij hem ook van geestelijke goederen.

Maar omdat ook de dappersten, ofschoon zij goed zijn toegerust, als zij voor het feit komen te staan wel eens aarzelen of wankelen, daarom was deze vermaning geenszins overbodig, opdat Jozua zich spoedig voor de onderneming zou klaarmaken. Evenwel hierdoor werd zijn roeping voor de tweede maal bevestigd, maar hierom ook had dit plaats, opdat het volk niet zou aarzelen, welgemoed zijn leidsman te volgen, van wie het zag, dat hij geen voet verzette, tenzij God hem voorging.

Het spreken van de Heere tot Jozua moet onderscheiden worden van dat tot Mozes. Van Mozes alleen wordt gezegd, dat God met hem sprak als van aangezicht tot aangezicht. Het spreken tot Jozua geschiedde, zoals dit had plaats gehad met Abraham en de andere Bijbelheiligen, echter niet door middel van de Hogepriester door de Uriem en Tummim, maar onmiddellijk.

Mijn knecht Mozes is gestorven en zo is de tijd gekomen, dat gij, in plaats van te rouwklagen, uw ambt aanvaardt; maak u nu op, trek over deze Jordaan, die voor u ligt, gij en

al dit volk, tot het land, dat Ik hun, de kinderen van Israël, geef, dat ik hun te geven beloofd heb en nu ook werkelijk geven wil.

Jozua tegenover Mozes. Een tweede Mozes had Israël thans niet meer nodig, maar alleen een hand die met wijsheid voltooide, wat Mozes begonnen had en door zijn dood verhinderd was te voleindigen; een hart, dat de grote gedachte van die grote Geest verstaan en zo veel mogelijk in zich opgenomen had; een voet, die niet aarzelde om het moeilijke spoor te betreden, nog vóór zijn heengaan door de vinger van Mozes gewezen. Wat Israël thans mocht wensen, het was vóór alle dingen (men versta het woord slechts niet verkeerd) een werktuig, om de belofte van God aan Abraham geheel te vervullen; een roede van God over de zonden van de Amorieten; een bouwmeester, die geen nieuwe plannen ontwerpt, maar het bestek voltooit, waarvan zijn voorganger, naar menselijke berekening, al te vroegtijdig werd afgeroepen. Zo'n man moest minder een zelfstandige, kolossale grootheid nevens of boven andere grootheden zijn, maar een meer bescheiden, ofschoon nog altijd uitstekende plaats in het midden van zijn broeders innemen. Wanneer wij Jozua en Mozes tegenover elkaar plaatsen, het bewijst voor de eerstgenoemde niet weinig, dat het hem lukt de liefde, de gehoorzaamheid, het vertrouwen van het volk in nog hoger mate dan de zoon ven Amram te winnen. Mozes kan geen veertig dagen op de berg van de wetgeving toeven, of het volk verbreekt het verbond van de Heere en slaat telkens opnieuw aan het muiten; Jozua integendeel-"het volk dient de Heere al de dagen van zijn leven en al de dagen van de oudsten, die lang na Jozua leefden en het werk van de Heere gezien hadden" (hoofdstuk 24: 31). Geen toon van opstand wordt, zover wij weten tegen zijn voorschriften aangeheven; zelfs aan zijn strengste maatregelen onderwerpt men zich zonder hoorbare tegenspraak; hij wordt niet slechts diep betreurd na zijn dood, maar bij zijn leven door allen geëerd. Bewijst het niet veel voor Jozua, dat hij zulke harten zo vast en zo lange tijd wist te boeien, en ook de verkeerdheid van het volk wist te dragen, zonder dat hij zelfs een enkele maal, zoals Mozes te Kades, in drift en wrevel zichzelf vergat? Zo'n man verdient, voorwaar, een ereplaats onder de allergrootsten van ons geslacht te bekleden, zoals de maan in glans en luister de schitterendste sterren te boven gaat, al kan zij ook de zon, van wie zij haar glans ontleent, niet nabij komen, al schijnt zij zelfs bloedrood van kleur.

a) Elke plaats, waarop uw voetzool treden zal, 1) geen enkele voetbreedte uitgezonderd, heb Ik u gegeven, 2) zoals Ik tot Mozes gesproken heb. (Deuteronomium 11: 24).

Joz. 14: 9

Hiermee wil de Heere God zeggen, dat het gehele land hun eigendom zal worden. Ook het geringste stuk grond zal hun ten deel vallen.

Hiermee wordt gewezen op het Goddelijk Raadsbesluit, dat reeds lang te voren was genomen en nu zal worden uitgevoerd.

Van de woestijn Zin, in het zuiden (Numeri 34: 3 vergelijk Numeri 13: 1 en deze 1)van uw huidige legerplaats zichtbare Libanon af, in het westen, tot aan de grote rivier, de rivier Frath, de Eufraat, in het noorden, het gehele, tussen de drie opgenoemde punten gelegen land van de

Hethieten2) en andere Kanaänieten (Deuteronomium 1: 8, en tot aan de grote, Middellandse Zee, tegen de ondergang van de zon, het westen, zal uw gebied zijn (Genesis15: 18).

In het Hebreeuws Hazzèh. Deze hier, omdat van de plaats, waar Jozua stond, het gebergte, dat hier genoemd wordt, zichtbaar was.

2)Hethieten. Dit volk wordt alleen genoemd, maar duidt het gehele volk van Kanaän aan. Hethieten staat hier voor Kanaänieten.

Niemand van de huidige inwoners, van wie gij het gebied te veroveren hebt, zal voor uw aangezicht bestaan al de dagen van uw leven 1) (Deuteronomium 11: 25); zoals Ik met Mozes geweest ben, zal Ik met u zijn. a)Ik zal u niet begeven en zal u niet verlaten (Deuteronomium 8).

a)Hebr. 13: 5,6

Daar hij te doen had met vele en woeste vijanden, was het noodzakelijk, Jozua op bijzondere wijze zo'n vertrouwen te schenken. Overigens wat God beloofd had over de te veroveren grond, zou onmiddellijk door deze bezorgdheid kunnen verdonkerd worden: maar wat een zware taak is het zoveel volken te verslaan! Daarom wordt deze moeilijkheid uit de weg geruimd. En opdat Hij alle twijfel des te beter zou wegnemen, wijst Hij op de overwinningen van Mozes, waardoor God heeft getoond, dat het voor Hem volstrekt geen moeilijke zaak is, om wie weet hoeveel troepen en legermachten te verstrooien. Daarom wordt Jozua bevolen, te kijken naar de hulp, die God aan Mozes heeft verleend, hoe de uitslag van de oorlogen is geweest, die Hij onder Zijn leiding en op Zijn gezag had ondernomen.

Wees 1) dan sterk en heb goede moed! (Deuteronomium 31: 7,23); want gij zult dit volk dat land erfelijk doen bezitten, dat Ik hun vaderen heb gezworen, hun te geven.

De vermaning, om dapper te zijn, wordt eraan toegevoegd en wel herhaaldelijk, opdat zij des te meer zou klemmen. Ja, de belofte wordt nog met andere woorden erbij gegeven, waar Jozua in zijn roeping wordt bevestigd, opdat hij zijn last niet twijfelend zou aanvaarden, waarvan hij weet, dat zij hem van Gods wege op de schouders was gelegd, of ook, indien hij met moeilijkheden zou worstelen, dat hij niet midden in de uitvoering van het werk zou blijven steken. Want het zou niet genoeg geweest zijn, zich van begin af aan krachtig aan te gorden, indien hij niet tegelijk goed toegerust had doorgezet. Want, ofschoon het een eigenschap van het geloof is, ons te bezielen, om krachtig te handelen, zoals het ongeloof op zijn beurt door talmen en lafhartigheid wordt geopenbaard, zo is het uit deze plaats op te maken, dat het niet genoeg is, dat de belofte slechts werkzaam zij, indien niet de prikkel van de vermaning erbij komt. Want indien Jozua, wiens vurigheid overigens buitengewoon was, moest opgewekt worden om zijn plicht te volbrengen, hoeveel te meer behoren wij geprikkeld te worden, die met zo grote luiheid werken.

Niet met een enkel woord, maar met zeer veel woorden wekt de Heere God Zijn dienstknecht op. Israël zal Kanaän bezitten. Zo lagen de plannen van God en nu zal God omwille van

Zichzelf aan de spits treden, om Zijn volk, niettegenstaande hun zonden en ongerechtigheden, het beloofde land te schenken.

Alleen wees sterk en heb zeer goede moed, uw arbeid zal niet vruchteloos zijn, 1) maar wees dan ook vaardig en wakker, dat gij waarneemt te doen naar de gehele wet, die Mozes Mijn knecht naar Mijn wil u, zowel als het volk, geboden heeft, en wijk daarvan niet ter rechter-, noch ter linkerhand; want het is de rechte weg, opdat gij verstandig handelt alom, weer gij zult gaan2) (Deuteronomium 28: 13vv. , 4: 5vv.).

Jozua, toentertijd ongeveer 93 jaar, had geen bang en zwak karakter; reeds in de strijd tegen Amalek had hij bewezen een held te zijn (Exod. 17: 8vv.), en bij de verspieding van Kanaän moed en beradenheid te over aan de dag gelegd (Num. 14: 6vv.). Maar terwijl hij tot nog toe door de sterke arm van Mozes was geleid, zou hij van nu af de last alleen op zich nemen om Israël te leiden, en hoe zwaar dit was, ja! dat wist hij wel het best, hij die 40 jaar lang Mozes ter zijde gestaan en gezien had, dat ook deze krachtige held menigmaal in het gevaar had verkeerd, om onder de last van zijn ambt te bezwijken (Num. 11: 11vv.). Daarom zal hij wel ‘s avonds van de laatste van die treurige dagen (Deuteronomium 34: 8) onder vele kommervolle gedachten, hoe hij zijn ambt toch waarnemen zou, zijn ingesluimerd. Doch God geeft genade aan de ootmoedigen, en zo openbaart Hij zich ook hier aan Jozua in een nachtelijk gezicht, en neemt hem door een moedgevende toespraak alle zorgen van het hart. Wat een verschil tussen Jozua en de meeste krijgsoversten in de wereld, die zich op de sterkte van het paard, op de benen van hun soldaten, op hun schatten, vestingen en oefeningen verlaten en zo voor al het andere moeten leren, dat een soldaat mens en niet God is, hun paarden vlees zijn en niet geest, dat de dag van de bezoeking van de Heere gaat over hoge torens en sterke muren; dat de Heere schatten te grabbel kan werpen, de wijzen in hun arglistigheid vangen kan en dat de overwinning van Hem is (Jes. 31: 3; 2: 15 Jer. 15: 13 Job 5: 13 Spreuken 21: 31 Jer. 9: 23 Prediker 9: 11). Wanneer zij dit niet erkennen dat God de eer moet ontvangen, dan mag het hun zo lang goed gaan, totdat door hen de oordelen van God over andere goddelozen gebracht zijn: maar dan zullen zij verbroken worden als een bijl, die zich beroemt tegen hem, die daarmee hakt, en als een zeug, die pocht tegen hem, die haar trekt (Jes. 10: 15), zij zullen als vijanden van Jezus voor de voetbank van Zijn voeten neergeworpen worden. Zo ging het Jozua niet. Hij was ook bij zijn hoge waardigheid en macht nederig, daarom werd hij door God verhoogd; hij zocht de eer van God, daarom gaf God hem eeuwige eer; hij stelde zijn vertrouwen op de levende God, daarom was zijn geluk blijvend

Al wie zich richt naar Gods woord, handelt wijs en gelukkig, en wie zich door zijn eigen goeddunken leiden laat, handelt dwaas en ijdel. Wij weten niet hoe het met onze zaak gesteld is, welke wij zonder Gods wet alleen naar onze eigen zin doen; wij weten niet of zij God aangenaam is, wij slaan in de lucht, wij gaan af op iets dat onzeker is, als wij iets doen naar onze zin, ja! wij zijn er zeker van dat het God niet behaagt al wat wij zo doen.

Dat het boek van deze door Mozes geschreven wet, ook in al wat de overheden en leidslieden van het volk aangaat (Deuteronomium 17: 14vv.), niet wijkt van uw mond, 1) dat gij nimmer zult ophouden het stil voor u zelf te lezen en het luid het volk te verkondigen

(Deuteronomium 6: 6vv. , 11: 18vv.); maar overleg het dag en nacht (Psalm 1: 2), opdat gij waarneemt te doen naar alles, wat daarin geschreven is. Want dan zult gij uw wegen voorspoedig maken, 2)uw ondernemingen met een gelukkig einde bekroond zien, en dan zult gij verstandig handelen, uw zaken beginnen en volvoeren.

God, de Heere, wil hiermee tegen Jozua zeggen, dat het Hem niet genoeg is, dat het Woord in zijn mond is, maar het moet ook betracht worden. Het Woord van God moet niet alleen met de mond beleden, maar als geschreven zijn op de tafel van het hart, opdat het leven zij naar het Woord van God.

Al wie Gods licht en leiding wil genieten zonder zich als Jozua, aan het boek van de wet te houden, vervalt in een toestand van dweperij en wordt door zijn fantasie en door dwalende geesten jammerlijk bedrogen. Al wie dus recht wil wandelen, onderwerpe in geloof en gehoorzaamheid zijn verstand en zijn wil aan het geschreven woord van God, en geniete daarbij de gemeenschap met God, de Vader door Christus, in de Heilige Geest.

Heb Ik het u in de zo-even gesproken woorden niet bevolen? 1) Wees sterk en heb goede moed, en, als Mijn woorden enige invloed op u kunnen uitoefenen, verschrik niet voor de zo vreselijke taak, om een geheel volk uit zijn land uit te roeien, en ontzet u niet over versterkte steden en strijdbare legers, want de HEERE, uw God, is met u overal, waar gij heengaat.

Door het wijzen op het feit, dat de Heere God hem geroepen had, ontvangt Jozua zijdelings de stellige belofte, dat zijn werk zeker zal slagen; dat hij voorspoedig zal zijn in al zijn arbeid en in de Godsspraak, die hij ten uitvoer zal brengen.

II. Vs. 10-18. Wanneer Jozua nu zijn eerste maatregelen neemt, om over de Jordaan te gaan, leggen de hoofdlieden van het volk, die hij om zich heeft verzameld de belofte van onbepaald vertrouwen en gehoorzaamheid af, terwijl de 2 ½ stam, die reeds aan deze zijde van de rivier hun erfdeel hebben ontvangen, hem hun hulp bij de verovering van het land toezeggen.

Toen hij door deze woorden van de Heere bemoedigd was om zijn werk dadelijk te beginnen, gebood Jozua de ambt- of hoofdlieden van het volk, die als schrijvers van de geslachtsregisters, niet alleen voor de samenroeping van de dienstplichtigen (Deuteronomium 5), maar ook voor de uitvoering van de bevelen van de opperbevelhebber moesten zorgen, en die hij nu waarschijnlijk in de morgen van de 3de Abib of Nisan, onze maand April, tot zich riep, zeggende:

Gaat door het midden van het leger en beveelt het volk, zeggende: bereidt voedsel, levensmiddelen voor u: want binnen nog drie dagen zult gij over deze Jordaan gaan, 1) uit uw huidige legerplaats in Sittim opbreken en tot aan de Jordaan voorttrekken, om, wanneer ook al het andere is voorbereid, over die rivier te gaan, dat gij binnen gaat om te erven het land, dat de HEERE, uw God, u geeft om te beërven.

Dit betekent niet, dat zij met drie dagen reeds de Jordaan overgetrokken zouden zijn, maar dat zij met drie dagen zo ver zouden zijn gevorderd, dat zij de Jordaan konden overtrekken.

En Jozua sprak tot de Rubenieten, en Gadieten en de halve stam van Manasse, die reeds het land van de beide Amorieten koningen, Sihon en Og, tot hun erfdeel hadden ontvangen (Num. 34), zeggende:

En Jozua sprak tot de Rubenieten, en Gadieten en de halve stam van Manasse, die reeds het land van de beide Amorieten koningen, Sihon en Og, tot hun erfdeel hadden ontvangen (Num. 34), zeggende:

Gedenkt het woord, dat Mozes, de knecht van de Heere, u geboden heeft, zeggende: als hij uw begeerte inwilligde om de reeds veroverde landstreken te mogen bezitten: de HEERE, uw God, geeft u rust, en Hij geeft u dit land, maar gij zult vóór uw broeders, de kinderen van Israël, tot rust gekomen, mee optrekken, totdat de Heere uw broeders ook tot rust doet komen (Deuteronomium 3: 18-20 Num. 32: 16vv.).

Laat uw vrouwen, uw kleine kinderen en uw vee blijven in het land, dat Mozes u aan deze oostzijde van de Jordaan gegeven heeft; maar gij zult gewapend optrekken voor het aangezicht van uw broeders, alle strijdbare helden en zult hen helpen.

Totdat de HEERE uw broeders rust geeft zoals u, en dat zij ook erfelijk bezitten het land, dat de HEERE, uw God, hun geeft; dan, wanneer dit gebeurd is, zult gij terugkeren naar het land van uw erfenis, en zult het erfelijk bezitten, dat Mozes, de knecht van de HEERE, u gegeven heeft, aan deze zijde van de Jordaan tegen de opgang van de zon. 1)

Jozua wijst hier de in vs. 12 genoemde stammen op twee zaken, om hen aan te zetten, mee op te trekken tot de strijd, nl. op het bevel van Mozes, hen in Deuteronomium 3: 18-20 gegeven, en op de billijkheid, dat, waar zij reeds in bezit zijn van hun erfenis, zij ook hun medebroeders helpen, om het land te veroveren.

Toen antwoordden zij, de oudsten en hoofden van de twee en een halve stammen, Jozua, zeggende: Al wat gij ons geboden hebt, zullen wij doen en overal, waar gij ons zenden zult, zullen wij gaan. 1)

Niet slechts berusten zij erin, maar gewillig volbrengen zij, wat zij verschuldigd zijn te doen. En dit is eerst het volbrengen van zijn plicht, blij te doen wat God gebiedt, niet uit noodzaak, zoals Paulus zegt (2 Cor. 9: 7). Indien iemand zegt, dat het maar weinig met de waarheid overeenkwam, zich erop te beroemen, dat zij Mozes hadden gehoorzaamd, tegen wie zij dikwijls hadden gemopperd, dan antwoord ik, dat, ofschoon zij niet altijd met die ijver, die hen had gepast, hem waren gevolgd, zij zich toch genoeg hadden geschikt om hem te gehoorzamen, zodat hun gehoorzaamheid niet alleen redelijk was geweest, maar de hoogste lof waardig, indien wij bedenken hoe oproerig hun vaderen waren geweest en met wat een grote stoutmoedigheid deze geprobeerd hadden, het juk, hun van Gods zijde opgelegd, af te schudden.

Zoals wij in alles naar Mozes hebben geluisterd, zo zullen wij naar u luisteren: alleen dat de HEERE, uw God, met u zij, zoals Hij met Mozes geweest is; wij stellen wel op de

voorgrond, terwijl wij dit beloven, dat de Heere, zoals Hij met Mozes, Zijn knecht en dienaar deed, Hij zo ook met u zij, maar aan de andere kant hebben wij een vast vertrouwen, dat dit zo zijn zal!

Elke man, die uw mond weerspannig wezen zal en uw woorden niet horen zal in alles, wat gij hem gebieden zult, die zal, naar het woord van Mozes (Deuteronomium 17: 12), gedood worden; alleen wees sterk en heb goede moed 1)zoals Mozes zelf, toen hij u tot zijn opvolger aanstelde (Deuteronomium 31: 7 vv.), u in de naam van God vermaand heeft, opdat wij in u een stoutmoedige en standvastige leidsman hebben.

Wij bemerken hier zo duidelijk, dat in plaats van het ongelovig en weerspannig geslacht, in de woestijn gestorven, een nieuw geslacht vol geloof en vertrouwen opgestaan is. Wat de hoofdlieden hier in de naam van het volk beloven, was, zoals later blijken zal, meer dan een ijdel woord; ook de twee en een halve stam hebben het trouw gehouden (hoofdstuk22: 1-6), ofschoon niet al hun krijgsvolk de Jordaan overging, maar slechts 40. 000 man (hoofdstuk14: 13), terwijl de overige 70. 000 (Num. 26: 7,18,34) tot bescherming van de vrouwen, kinderen en kudden achterbleven en ook tot verdediging van het in bezit genomen land, omdat anders de Amorieten zich daarvan opnieuw meester gemaakt zouden hebben.

HOOFDSTUK 2.

DE VERSPIEDERS WORDEN DOOR RACHAB VERBORGEN.

Vs. 1-24. Ook tot de verovering van Kanaän en zijn steden doet Jozua de nodige stappen, omdat hij in het geheim twee verspieders naar Jericho zendt, om het land en de gezindheid van de inwoners te verspieden. Deze nemen hun intrek bij een hoer aldaar, Rachab genaamd, worden door haar tegen de onderzoekingen van de koning, die weet dat zij in de stad zijn, in zekerheid gesteld, en beloven haar met een eed, dat haar leven en dat van haar huisgenoten bij de verovering van de stad gespaard zal blijven. Nadat zij zich 3 dagen lang in het gebergte van Jericho hebben opgehouden, keren zij tot Jozua terug met een gunstig bericht.

Jozua nu, de zoon van Hun, had op dezelfde dag, dat hij de lieden van het volk en de hoofden van de twee en een halve stam bij zich ontbood, om met hen op de in Joz. 1: 10) bepaalde wijze te handelen, twee mannen, die heimelijk, zonder dat een van de kinderen van Israël het wist, verspieden zouden, gezonden van Sittim, waar het leger sedert het vertelde in Num. 22: 1; 25: 1 zich ophield, zeggende: Gaat heen over de Jordaan, bezichtigt het land en in het bijzonder de meest nabij zijnde stad Jericho 1) (Joz. 6: 1), en brengt mij bericht, hoe het met de vestingwerken en de tegen ons ondernomen maatregelen van verdediging gesteld is. Zij dan gingen en kwamen, nadat zij die dag de omstreken van Jericho hadden doorkruist, tegen de avond, ten huize van een vrouw, een hoer, wier naam was Rachab en wier huis of bij of op de stadsmuur stond (vs. 15); en zij sliepen daar. 2)

Het gerucht van deze zending moest niet onder het volk verspreid worden, omdat daardoor het gevaar van ontdekking voor de verspieders nog groter werd; tevens wilde Jozua beletten dat, als de berichten, die zij brachten, ongunstig waren, de kinderen van Israël zich daardoor zouden laten ontmoedigen (Num. 13: 28 vv.). In dit geval had hij de ontvangen berichten zeker voor zich gehouden.

Bij zo iemand konden zij het gemakkelijkst onderdak vinden; het bezoek van mannen was daar niet vreemd, ook konden zij daar menig bericht ontvangen; bovendien was de ligging van het huis voor ontvluchten gunstig, wanneer dat nodig was. In geen geval kan aan zondige bedoelingen worden gedacht; integendeel, zij zullen door hun gedrag, terwijl zij zich verre hielden van de onvruchtbare werken van de duisternis, op het hart van Rachab, die reeds de werking van de Heilige Geest voelde, maar nog niet tot waarachtige bekering gekomen was, een diepe indruk hebben gemaakt. Wij geven van haar zielstoestand deze verklaring: Toen bij de berichten over hetgeen de Israëlieten aan Sihon en Og, koningen van de Amorieten, gedaan hadden, een algemene vrees zich van de inwoners van Jericho meester maakte (vs. 10), was de gemoedsaandoening van Rachab nog iets meer dan vrees voor een machtige en overwinnende vijand; zij erkende haar zedelijke verdorvenheid en leerde daarbij de ware, levende God kennen (vs. 11). Want het wordt altijd, zowel bij Christenen als bij Heidenen ondervonden, dat de kennis van schuld tot ware kennis van God leidt. Deze eerste ontroering werd echter weer verzacht, daar sedert de overwinning van de Amorieten door Israël niet gebeurde om naar het eigenlijke Kanaän op te rukken; zij had, om zo te zeggen, weer ruimer adem geschept, na de gedachten, die zich onderling beschuldigen of verontschuldigen en zette

nu weer rustig haar oude handwerk voort. Het was toentertijd dat de verspieders tot haar inkeerden, en juist daarin dat zij in zekere opzichten verre van haar bleven, bemerkte Rachab wie zij waren; zulke mensen waren haar geheel vreemd, en vervulden niet alleen door hun ernstig voorkomen haar voor edele aandoeningen reeds voorbereid hart, met veel eerbied, maar wekten ook bij haar de vurige begeerte naar God met groter kracht op, en zo besloot zij spoedig met de beslistheid, haar eigen, zich bij het volk van God te voegen en tegen de aanklachten van het geweten onder de vleugels van Gods genade een schuilplaats te zoeken. Terwijl zij daardoor zich van haar volk, waarmee de gemeenschap haar niets dan ellende en verderf had aangebracht, met vastberadenheid afscheidde, deelde zij later (vs. 9vv.) zonder aarzeling aan de verspieders de vrees en de moedeloosheid van haar stadgenoten mee, terwijl zij geen aanleiding geeft om door ons van lage verraderlijkheid te worden beschuldigd, daar zij toch niets had mee te delen over oorlogstoebereidselen, maar alleen in hetgeen zij zegt, haar eigen gemoedsovertuiging uitspreekt, om daarop de bede voor zich en het huis van haar vader ter verschoning te doen volgen. Belangrijk voor de beschouwing van de geschiedenis is nog in het bijzonder de leiding van God, die de verspieders tot Rachab bracht en haar met hen verenigde; want terwijl deze lichamelijke redding behoefden, gold dit bezoek de redding van haar ziel.

Toen werd de koning te Jericho door wachters, die hij overal in de stad gesteld had, om dadelijk met al wat de kinderen van Israël ondernamen, bekend te worden, bericht, zeggende: Zie in deze nacht, heden tegen het vallen van de avond, zijn hier mannen gekomen van de kinderen van Israël, om dit land te doorzoeken en hebben bij de hoer Rachab nachtverblijf gekozen.

Daarom zond de koning van Jericho tot Rachab, zeggende: Breng de mannen uit, die tot u gekomen zijn, die in uw huis gekomen zijn; want zij zijn gekomen om het gehele land te doorzoeken.

Maar die vrouw had, nog voordat de boden van de koning bij haar kwamen, daar zij zelf reeds, bedacht had, dat de komst van de verspieders bij haar niet kon verborgen blijven en haar huis zou onderzocht worden, die beide mannen genomen en zij had hen op zeer geschikte wijze (vs. 6) verborgen, en zei aldus, toen die boden bij haar waren gekomen en haar het bevel van de koning bekend maakten, zo rustig en natuurlijk mogelijk: Er zijn mannen bij mij gekomen, zoals gij naar waarheid zegt; maar ik wist niet van waar zij waren, anders had ik wel uit eigen beweging de koning bericht daarvan gezonden.

En het gebeurde, toen men de poort zou sluiten, toen het donker was, dat die mannen weer uitgingen, zonder mij iets van hun plannen mee te delen; ik weet niet, waarheen die mannen gegaan zijn, maar zij kunnen nog niet ver weg zijn, achtervolgt hen daarom haastig, want gij zult ze zeker achterhalen. 1)

De leugen van Rachab moeten wij, Christenen, geenszins nemen voor een bewijs, dat die ons bij dergelijke gelegenheden zou geoorloofd zijn; want, of schoon zij de God van Israël als de enige, oppermachtige God erkende, was zij echter in de ware godsdienst en in Zijn wetten nog niet onderwezen.

Maar zij had hen bij het in vs. 4 vermelde platte dak van haar huis verborgen (Deuteronomium 22: 8, doen klimmen en zij had hen aldaar verstopt onder de vlasstoppels, die van (door) haar op het dak beschikt waren, om daar in de zon gedroogd te worden.

Daar het vlas in Egypte, dus zeker ook in de omstreken van Jericho, waar het klimaat ongeveer hetzelfde is als dat van Egypte, meer dan 3 voet hoog en als een riet zo dik is, waren de op het dak uitgespreide vlasstoppels voor een bedekking zeer geschikt. Wat nu het antwoord aangaat, dat Rachab aan de boden van de koning geeft, zo blijkt daaruit de bedoeling om de verspieders tot elke prijs te redden; want aan hun redding hing die van haar eigen ziel en van het gehele huis van haar vader. Het eerste nu, dat uit haar gedrag blijkt, is geloof, een levend geloof in Israël's God; en dat geloof is het dan ook, dat door de Schrift in haar geroemd wordt (Hebr. 11: 31 Jak. 2: 25). Maar wij moeten toch ook verklaren, dat zij een verkeerd middel gebruikt. Want zij bedriegt de koninklijke boden en houdt zich alsof zij niet het minste vermoeden had, dat die Israëlitische mannen verspieders waren, en daarom hun niet gevraagd had, van waar zij waren gekomen, noch zich daarom bekommerd had, waarheen zij gegaan waren; ja! zij geeft om elk verder onderzoek af te weren, de koninklijke boden de raad om die mannen spoedig te vervolgen, daar zij hen zeker zouden inhalen. Deze misleiding van de dienaren van haar koning was werkelijk opzettelijk; zij had nog beslister haar geloof in Israël's God kunnen bewaren en getroost op Zijn hulp kunnen vertrouwen; dan zou zij niet gemeend hebben, de vervulling van Gods raadsbesluiten en de redding van de verspieders van haar kant door een zondig middel te hulp te moeten komen. Ondertussen gebeurt het niet zelden, zoals Calvijn zegt, dat de heiligen, terwijl zij de rechte weg willen inslaan, te zelfde tijd op verkeerde wegen raken. En wanneer nu de Heere bij Rachab, zoals bij de vroedvrouwen in Egypte (Ex. 1: 19), juist over de leugen heen op haar liefde voor Israël en op de begeerten van het geloof gezien en haar wel gedaan heeft, dan is dat juist "de wonderbaar rechtvaardige genade van God, die rekent naar hetgeen een ieder gegeven is en gedenkt van welk maaksel wij zijn. " Echter zulke voorbeelden mogen niet worden gebruikt, om daarop de mening te gronden, dat de zogenaamde nood- of dienstleugen iets is, dat door de Schrift veroorloofd wordt. Daartegen getuigen reeds in het Oude Verbond twee andere gevallen, zowel Abrahams (Genesis12: 10vv. , 20: 1 vv.) als David's (1 Samuel . 21: 5vv.) leugen. Met beslistheid wordt in het Nieuwe Verbond het woord van de Heere: "Legt af de leugen en spreekt de waarheid, een ieder met zijn naaste," uitgesproken. Ook heeft Calvijn volkomen gelijk, wanneer hij ter verklaring van deze plaats, verder zegt, dat het, zelfs bij een goed doel, ten dienste van de naaste, niet geoorloofd is te liegen, daar God een God van de waarheid is. Wel zijn wij deels niet verplicht, om in ieder geval de volle waarheid te spreken; daar zijn toestanden en betrekkingen in overvloed, waarin men zwijgen moet, ofschoon ook daar "in de meeste gevallen de verklaring te willen zwijgen, en dus de belijdenis dat men de waarheid weet, te pas komt, opdat niet het zwijgen liegen worde. "

En deels is het ene ook door de gelovigen te dikwijls gemaakte ervaring, dat "de vloek van de leugenachtigheid, die op de menselijke samenleving rust, door alle levensbetrekkingen heengaat, en tot leugen verlokt, zonder dat men zich altijd van leugen verre kan houden. " Daarom zal de Christen menigmaal niets anders overblijven dan de algemene ellende als zodanig te ondervinden en God te klagen.

Maar daarom blijft het gebod: spreek de waarheid, met onverbiddelijke strengheid toch van kracht, en moeten wij het veel liever toestemmen, dat wij leugenaars en zondaars zijn uit ongestadigheid in de liefde en liefdeloosheid in de omgang, dan nalaten om naar de volmaaktheid van de man, waarover Jakobus spreekt (Jak. 3: 2), te jagen. De uitgesproken nood- of dienstleugen is dan ook altijd zelfs in de beste gevallen nog een teken of van een wijsheid, die liefde en vertrouwen, of van een liefde, die wijsheid mist; zij mag zich dan met haar zwakheid verontschuldigen, maar nooit zich de lof van plicht en dienst toe-eigenen.

Die mannen nu, de boden van de koning, het woord van Rachab gelovende, en dus haar huis niet verder onderzoekende, jaagden hen, de daar verborgen verspieders, na, op de weg van de Jordaan, tot aan de veren, 1) die over de stroom voerden, en die men bij een gewone waterstand kon doorwaden; en men sloot de poort toe, nadat zij uitgegaan waren, die hen najaagden, opdat de laatsten, mochten zij nog in de stad zijn, niet zouden kunnen ontkomen.

De Jordaan heeft naar beneden meer dergelijke veren, het ene daar, waar de bij Beth Nimra voorbij stromende Wady in de Jordaan valt, het andere (el Helu) boven de monding van de Nahr Hesban. Welke van die twee het toen gebruikte (Richteren 3: 28 2 Samuel . 19: 15vv.) is geweest, is nu onzeker. In het jaargetijde, waarin deze geschiedenis voorvalt (Joz. 3: 15) kon om de hoge waterstand geen van deze beide veren gebruikt worden, de verspieders moesten dus heen en terug zwemmen, waartoe een bijzondere heldenmoed nodig was vanwege het daarmee verbonden levensgevaar (1 Kronieken 12: 15).

Eer zij, de verspieders, die in hun schuilplaats (vs. 6) niet vermoedden, dat beneden in het huis naar hen gevraagd werd, nu daar hun rustplaats gereed maakten en sliepen, hetgeen zij bij de nu gevallenduisternis zeker zouden hebben gedaan, als niet Rachab hen gewaarschuwd had voor het dreigend gevaar, zo klom zij naar hen het dak op.

En zij sprak tot die mannen, nadat zij hun het in vs. 3-5 verhaalde had meegedeeld: Ik weet dat de HEERE uw God, de alleen-ware God (vs. 11), u dit land gegeven, te geven bepaald heeft, en daarom ook zeker geven zal, en dat uw verschrikking op ons gevallen, en dat al de inwoners van dit land voor uw aangezicht gesmolten zijn, dat niemand uw aanval zal kunnen weerstaan.

Want wij hebben gehoord, dat de HEERE de wateren van de Schelfzee uitgedroogd heeft voor uw aangezicht, toen gij uit Egypte ging (Exod. 14: 21vv.) en wat gij aan de twee koningen van de Amorieten, Sihon en Og, gedaan hebt, die op de overzijde van de Jordaan waren, die gij verbannen hebt, 1)in de kracht van uw God en naar Zijn bevel (Num. 21: 21vv.).

De voornaamste oorzaak van de beroering deelt zij mee, als dat het gerucht, omtrent de van te voren ongehoorde wonderen verspreid, alle gemoederen heeft aangegrepen, dat God voor de Israëlieten streed. Want er was geen twijfel aan, of de weg door de Rode Zee was van Gods wege geboden, omdat de wateren nooit door een verandering van de natuur tot dichte massa’s zou ophogen, tenzij wanneer God, als de Werkmeester van de natuur, het zou bevelen.

Die verandering van de elementen toonde daarom aan, dat God aan de zijde van het volk stond, waarvoor Hij een droog pad door de wateren en langs afgronden had gegeven. Ook de overwinningen op Sihon en Og, zoals bekend, hadden waarlijk als bewijs moeten gelden van dezelfde gunst jegens de Israëlieten. Daarom had de overtuiging alle gemoederen in bezit genomen, dat God op de tochten van het Israëlitische volk hun Hoofdleider was geweest. Vandaar de schrik en verwarring. Maar tegelijk is het waarschijnlijk, dat zij door het valse denkbeeld waren bedrogen, alsof de God van Israël in de strijd hoger stond, dan de goden van Egypte. Zoals de dichter verdichte, alsof er een zeker God is, die in Zijn bescherming dit of dat volk opneemt, met anderen strijdt en hen tegen elkaar doet strijden, terwijl sommige hun cliënten beschermen. Maar het geloof van Rachab stijgt hoger op, terwijl zij aan de God van Israël alleen de hoogste macht met eeuwigheid toeschrijft.

Als wij het hoorden, zo versmolt ons hart, en er bestaat geen moed meer in iemand, vanwege uw aanwezigheid (Exod. 15: 14vv. ; 23: 27 Deuteronomium 2: 25; 11: 25) want ook het water van de Jordaan kan voor uw aangezicht opgedroogd worden, dat gij droogvoets overkomt tot ons, en zo zal dan ook wel over ons een zelfde lot als over die twee koningen beschoren zijn; de HEERE, uw God, is een God boven in de hemel en beneden op de aarde,
tegen wie alle afgoden van de Kanaänieten niets kunnen doen, en wiens oordeel ook over allen geveld is.

Wanneer Rachab wat zij gelooft, dat Jehova God is boven in de hemel en beneden op de aarde, als de belijdenis van alle Kanaänieten voorstelt, brengt zij slechts wat zij voelt op haar landgenoten over, zonder dat deze tot hetzelfde geloof waren gekomen. Waren alle Kanaänieten daartoe gekomen, dan waren zij voor de straf van de uitroeiing bewaard gebleven. Maar hetzelfde wonder, dat in het hart werkelijk geloof werkt, brengt in het ongelovige hart tot des te zwaarder verharding, zoals het woord van God de gelovige een reuk van het leven ten leven, de ongelovige een reuk van de dood ten dode wordt (2 Kor. 2: 16).

Rachab erkent en belijdt hier God, de Heere, zoals Hij werkelijk is, verheven boven het heelal, maar inwerkende in het heelal. Waar zij onder de bewerking van de Heilige Geest is, daar wordt zij ingeleid in de heilgeheimen van God, zoals al Gods kinderen.

Nu dan, zweert mij toch bij de HEERE, 1) die ook ik tot mijn God aanneem, omdat ik weldadigheid aan u gedaan en u uit de handen van de koning gered heb, dat gij ook weldadigheid doen zult aan het huis van mijn vader, wanneer onze stad door uw hand veroverd wordt, en geeft mij van zo’n eed een waarteken, waarop ik vertrouwen kan.

Ook hiermee toont Rachab haar geloof, dat zij de verspieders laat zweren. Door het geloof ziet zij de stad reeds ingenomen, maar vraagt nu ook niet alleen bewaring voor haar zelf, maar ook voor het huis van haar vader. Het geloof is bij haar door de liefde werkende.

Dat gij met mij mijn vader en mijn moeder in leven zult houden, evenals mijn broeders en mijn zusters, met alles wat zij aan kinderen en andere bezittingen hebben, en dat gij onze zielen van de dood redden zult.

Toen spraken die mannen, de gevraagde eed zwerende, tot haar: Onze ziel zij voor u om te sterven,1) wij geven God ons leven tot een pand voor u, dat Hij ons verderven mag, wanneer een van de onzen u of de uwen enig leed aandoet! Indien gij onze zaak niet te kennen geeft, indien gij met de uwen ook verder de zaak, die ons hier heeft gebracht, voor de koning en zijn volk verbergt, en ons niet later in gevaar brengt om vervolgd en gevangen te worden; het zal dan gebeuren, wanneer de HEERE ons dit land geeft, dan zullen wij aan u en aan het huis van uw vader weldadigheid en trouw bewijzen.

De dood bidden zij zichzelf toe, indien zij niet trouw zorg zouden dragen voor de redding van Rachab. Want wat sommigen vertalen: Wij zullen onze zielen ervoor geven, lijkt mij gedwongen en al te gewrongen, terwijl het niet anders is, dan dat zij zich voor Gods aangezicht ertoe verplichten, zichzelf stellen tot een zoenoffer, indien Rachab iets vijandige overkomt door hun nalatigheid. Het woordje *voor u* heeft ook betrekking op de vader en de broeders en zusters. Hun eigen leven geven zij over, zodat het bloed van hen kan geëist worden, indien Rachabs familie niet ongedeerd overblijft. Want daarin is de heiligheid van de eed gelegen, dat ofschoon men mensen ongestraft kan bedriegen, God, wanneer de eed ertussen is gekomen, rekenschap vraagt voor trouweloosheid.

De hier vermelde voorwaarde rust niet zozeer op het wantrouwen tegen Rachab, maar is meer voor haar een dwangreden om ook over haar huisgenoten te waken, opdat niet door hen verraad gepleegd zou worden; het gehele huis van Rachab moest solidair voor de zekerheid van de verspieders waken, dan zouden deze van hun kant voor haar en de haren solidair aansprakelijk zijn, dat hun van de zijde van de kinderen van Israël geen leed zou overkomen. Dit blijkt vooral uit de zeer juiste vertaling van dit vers in de Statenvertaling.

Zij, door zo’n belofte gerustgesteld, liet hen dan neer met een zeel, een uit karmozijn of scharlakenrood garen gedraaid touw, door het venster; want haar huis was op de stadsmuur, was onmiddellijk met de stadsmuur verbonden, zodat deze de buitenmuur vormde, en zij woonde op de muur, had haar woonkamer boven op de muur, zodat het venster daarbuiten uitkwam.

Dat huis moet tevens het enige geweest zijn, ten minste aan deze zijde van de stad; want in de volgende verzen spreekt Rachab nog met de mannen, die bij de muur staan, zonder te vrezen, dat iemand van de buren dit gesprek horen zal. Daaruit wordt tevens verklaard, waarom de verspieders juist dit huis tot hun nachtverblijf kozen (vs. 1), en ook hoe later, bij de inneming, dit huis weer dadelijk kon worden opgemerkt (hoofdstuk6: 22vv.). Het stond daar alleen nog ongedeerd, terwijl de muren reeds overal ingestort waren.

En zij zei tot hen, toen zij behouden naar beneden waren gekomen (vs. 18): Gaat op het in het westen gelegen gebergte, opdat niet misschien, wanneer gij wijken wilt in de richting van de Jordaanveren, de vervolgers (vs. 7) u ontmoeten, en verbergt u daar drie dagen, totdat de vervolgers teruggekeerd zullen zijn, dan zullen zij in ieder geval de vervolging staken; en gaat daarna uw weg, want gij hebt niets meer te vrezen.

Jericho, 1 ½ Duitse mijl van de Jordaan verwijderd, is van 3 kanten-noord-, west- en zuidwaarts amfitheatersgewijs door een naakt, onvruchtbaar gebergte omgeven; in het noorden loopt dit tot Bethsean, in het zuiden tot aan de Dode Zee. In de laatstgenoemde streek springt het gebergte zeer diep in en vormt een inspringende boog naar het westen, totdat het opeens weer naar het zuidoosten loopt en een streek verder zuidelijk in het voorgebergte Râs el Feshkah aan de westkant van de Dode Zee uitloopt. Noch in dit, noch over het algemeen in het westelijk van Jericho gelegen deel van de gehele bergstreek was een schuilplaats voor de verspieders aan te raden, daar zij zich aldaar te ver van de Jordaan moesten verwijderen; wij verstaan dus onder het hierboven vermelde gebergte met de meeste uitleggers het noordelijk gebergte, dat later de naam Quarantanie ontving; het verheft zich 12-1500 voet boven de vlakte als bijna loodrechte rotswand, en is aan de oostelijke zijde vol grotten en holen, die zeer goede schuilplaatsen voor de verspieders opleverden.

Ook zeiden die mannen tot haar: Wij zullen onschuldig zijn van uw eed, die gij ons hebt doen zweren, en niet met ons eigen leven voor uw redding en die van de uwen instaan.

Zie, wanneer wij in het land komen, om het in te nemen, zo zult gij dit snoer van scharlakendraad aan het venster binden, waardoor gij ons naar beneden heeft gelaten, want zó alleen zal het voor de onzen kenbaar zijn, opdat niemand zich daaraan vergrijpt, en gij zult bovendien bij u in huis verzamelen uw vader en moeder, en uw broeders, en het gehele gezin van uw vader, want zó alleen kunnen de onzen weten, wie u toebehoort, om hen te sparen.

Zo zal het gebeuren, al wie uit de deuren van uw huis naar buiten zal gaan, a) zijn bloed zal op zijn hoofd, wanneer hij in het algemene bloedbad, dat in de stad zal worden aangericht, mede omkomt, en wij zullen onschuldigzijn; maar al wie bij u in het huis zal zijn, diens bloed

zij op ons hoofd, indien een hand tegen hem zich zal: Voor zijn behoud blijven wij borg.

a)MATTHEUS. 27: 25

Maar, zoals wij reeds eenmaal gezegd hebben (vs. 14), indien gij zelf of door iemand van de uwen, onze zaak te kennen zult geven, zo zullen wij eveneens niet langer gehouden zijn aan uw eed, die gij ons hebt doen zweren.

De verspieders beletten iedere willekeurige verklaring en toepassing van de eed, en tonen oprechte, gemoedelijke mannen te zijn, die het met hun eed zeer nauw nemen, omdat zij Rachab drie dingen voorstellen: zij zal 1) haar huis zichtbaar maken door het snoer van scharlakenrood aan het venster te binden;
bij de verovering van de stad al haar verwanten in haar huis bijeenroepen; 3) de verspieders ook verder niet verraden, zoals zij hun tot hiertoe trouw bewees. De allegorische uitlegging heeft van oude tijden af in de rode kleur van het zeel, waaraan het huis kenbaar zou zijn, een zinspeling gezien op het bloed van Christus, waarmee ons hart besprenkeld moet worden, om genade en vrijspraak te vinden op de dag des oordeels

Anderen, zoals Keil, zien in de scharlakenrode draad het teken van levensredding voor Rachab, omdat de scharlakenrode kleur de kleur is van het krachtige leven.

Zij nu zei: Het zij alzo naar uw woorden, ik neem uw voorwaarden aan en zal mij daarnaar richten. Toen liet zij hen gaan en zij gingen weg (vs. 22) en zij bond, later, toen Jericho ingenomen werd (hoofdstuk. 6: 20 vv.), het scharlaken snoer aan het venster. 1)

Het is een eigenaardigheid van de Hebreeuwse wijze om de geschiedenis te vertellen, vooral in het boek Jozua, dat de hoofdzaken van een voorval, samengevat en tot een afgesloten geheel gebracht, later nog verscheidene daarbij behorende omstandigheden vermeld worden. Dit moet men altijd in het oog houden, om zich niet te verwarren in de voorstelling van het vertelde, waarbij niet altijd de geschiedkundige orde naar het innerlijk verband van de afzonderlijke delen vastgehouden, en de stof anders verdeeld wordt dan wij dit gewend zijn.

Dit laatste deed zij natuurlijk niet meteen, dit zou argwaan hebben verwekt, maar later, toen de Israëlieten voor de stad stonden.

Zij dan, zoals reeds opgemerkt is, gingen heen en kwamen op het gebergte, 1) dat Rachab hun als een toevluchtsoord aangeraden had (vs. 16), en bleven daar drie dagen, 2) totdat de vervolgers naar Jericho teruggekeerd waren; want de vervolgers hadden hen op al de weg, die naar de Jordaan voerde, gezocht, maar niet gevonden.

1)Waarschijnlijk het gebergte aan de noordzijde van Jericho, dat later de naam van Quarantanie heeft bekomen, een gebergte vol grotten en spelonken en daarom tot schuilplaats uitstekend geschikt.

Die in de wegen van God zijn, mogen verwachten, dat de Voorzienigheid hen zal beschermen; dit ontheft hen echter niet alle voorzorgen van voorzichtigheid te nemen tot eigen veiligheid. God wil ons beschermen, maar wij mogen ons niet moedwillig aan het gevaar blootstellen. Wij moeten op Gods Voorzienigheid vertrouwen, haar niet verzoeken.

Alzo keerden die twee mannen, omdat zij na zo lange tijd niet meer voor enig gevaar te vrezen hadden, terug en daalden af van het gebergte; en voeren over de Jordaan, en kwamen, naar onze berekening 1) op de avond van de6de Nisan (vs. 1 met hoofdstuk. 1: 10) bij Jozua, de zoon van Hun, die niet reeds zoals zijn voornemen was geweest, op de morgen van die dag naar de Jordaan opgebroken was, maar eerst hun terugkomst afgewacht had, en zij vertelden hem al wat hun overkomen was.

De tijdrekening hier en in het volgende hoofdstuk levert enige bezwaren op. In navolging van Josefus gaan de meeste uitleggers van de veronderstelling uit, dat de in Joz. 3: 2 vermelde drie dagen dezelfde zijn, waarbinnen Jozua (hoofdstuk. 1: 11) de overtocht over de Jordaan bepaald had, en rangschikten de gebeurtenissen nu op de verschillende wijze: daar sommigen de uitzending van de verspieders stellen voor het in hoofdstuk. 1: 11 aan het volk gegeven bevel, voedsel te verzamelen, terwijl anderen aannemen dat deze in dezelfde tijd plaatsvonden. Echter deze verschillende zienswijzen worden gedrukt, de ene door deze, de andere door andere bezwaren. Daarom heeft Vatablus (onder Frans I, hoogleraar in de Hebreeuwse taal te Parijs, gestorven 1547 als abt van Bellozane, beroemd door zijn

verklaringen van het Oude Testament) de drie dagen, in hoofdstuk. 1: 11 vermeld, beschouwd niet als tijdsopgave, maar als termijn voor de bereidheid van het volk tot de overtocht, en hebben ook wij deze verklaring overgenomen; met Keil alzo rekenende: op de 3de Nisan bevel om zich reisvaardig te houden en uitzending van de verspieders; op de 6de terugkomst van deze; op de 7de verlaten van de legerplaats te Sittim; op de 10de overtocht over de Jordaan.

En zij1) zeiden tot Jozua: Zeker de HEERE heeft dat gehele land in onze handen gegeven; want alle inwoners van het lands zijn voor onze aangezichten gesmolten, en zullen daarom geen sterke tegenstand bieden.

Deze passage leert, dat Jozua in de keuze van de verspieders niet bedrogen is uitgekomen, omdat uit hun taal blijkt, dat zij kordate mannen waren, begaafd met een zeldzame onverschrokkenheid. Anderen zouden wellicht, nog niet bekomen van de eenmaal ondergane schrik, de gehele legerplaats in verwarring hebben gebracht. Deze echter, omdat zij de verwonderlijke goedheid van God, zowel in het gelukkig slagen van hun zending, als in het gered worden uit het gevaar, erkenden, vermaanden èn Jozua èn het volk, om zonder aarzeling voort te gaan. Ofschoon toch de belofte alleen, dat zij het land in bezit zouden krijgen, hun voldoende had moeten zijn, toch schraagt God de zwakheid van de Zijnen, opdat, om de twijfel, aan hetgeen beloofd was, op te heffen, Hij hen door ervaringen bevestigt. De verwarring van de volken heeft aldus bevestigd, dat God niet tevergeefs gesproken had, wanneer Hij begonnen is hen angst aan te jagen en als het ware op de vlucht te drijven, als zaten de horzels hen op de hielen. Zij maken de gevolgtrekking op uit het voorbeeld van Rachab, dat hun het land is gegeven, omdat de kracht van de inwoners door vrees bijna was vergaan.

HOOFDSTUK 3.

ISRAËL GAAT DROOGVOETS OVER DE JORDAAN.

Vs. 1-13. De volgende morgen breekt Jozua met de kinderen van Israël van Sittim op, en trekt naar de Jordaan. Nadat hij hier drie dagen gerust en alles voor de overtocht over de rivier voorbereid heeft, maakt hij het volk bekend met de wonderdadige wijze, waarop de Heere de overtocht zal doen plaats hebben, deelt op de 10de Nisan, als dag van de overtocht aan de priesters de voorschriften mee, die hun aangaan, en laat twaalf mannen, uit iedere stam een, verkiezen, die van de bodem van de rivier stenen zullen meenemen tot herinnering aan dit merkwaardig voorval.

Jozua dan, nadat de verspieders hun ontmoeting (hoofdstuk. 2: 23) hadden meegedeeld, maakte zich de volgende dag, de 7de Nisan, ‘s morgens vroeg op, met het volk, dat zich reeds de vorige dag gereed had gehouden (hoofdstuk. 1: 11), en zij reisden van Sittim (hoofdstuk. 2: 1), en kwamen tot aan de Jordaan, hij en al de kinderen van Israël; en zij overnachtten 1) daar, zij hielden op deze dag en de twee volgende rust, dus tot en met de 9den Nisan, voordat zij overtrokken. 2)

In het Hebreeuws wajalinoe. De eerste betekenis is *overnachten* en de tweede, daarvan afgeleid, *vertoeven, rust houden* . De Israëlieten bleven daar dan ook twee dagen, omdat zij pas de 9de van de maand Nisan overtrokken, zoals uit vers 2 blijkt.

Daar het volk Israël over de Jordaan gaande in het vijandelijk land kwam, moest vooraf nog veel worden toebereid, waartoe men om de vrouwen en kinderen een geruimer tijd nodig had; bovendien moest men, daar de rivier juist toentertijd boven het gewone peil was, en de overtocht over de veren voor een geheel leger onmogelijk was, eerst afwachten wanneer en hoe men deze hindernissen zou overwinnen. De Jordaan (van het Hebreeuwse JARAD = afvloeien, dus van dezelfde betekenis als Rijn, van het Duitse rinnen = vloeien), de hoofdrivier van Palestina (van daar in het Hebreeuws altijd met het lidwoord, de Jordaan, de vloed bij uitnemendheid) ontspringt aan de zuidelijke helling van de Libanon en aan de voet van de grote Hermon uit 3 à 4 bronnen, loopt ongeveer 8 mijlen oostelijk van de kust van de Middellandse Zee, met haar evenwijdig, tussen de twee van de Libanon uitgaande bergketens, en valt, nadat zij haar bronnen en bijriviertjes in zich opgenomen en door een moerassige landstreek zich een weg gebaand heeft, in het 2 ½ uur lange en 1 uur brede meer Merom (hoofdstuk. 11: 5,7). Uit de bergen, die dit meer in het zuiden insluiten, schiet zij dan met sterke vaart, stroomt zeer snel door een landstreek van twee mijlen en stort haar water in, het bekoorlijke, ongeveer 3 mijl lange en 1 ½ mijl brede meer Gennesareth (hoofdstuk. 12: 3; 13:
aldus genaamd naar de stad Gennesareth, in de stam Naftali. Op de bodem van die zee laat zij het tot hiertoe meegevoerde slik achter, stroomt van deze uitgang met talloze krommingen en wendingen, en ongeveer 27 grotere en 80 kleinere watervallen vormende, een veld, door de Arabieren het Ghor genoemd (hoofdstuk. 11: 2; 12: 3) tussen beide zijden waarvan steile, naakte rotswanden zich uitstrekken en dat aan het boveneinde 2, aan het benedeneinde 3-4 uur breed is. Terwijl dit omstreeks 13 mijl lang, hebbende aan het boveneind een breedte als die van de Saale bij Halle, in Duitsland, op vele plaatsen in kleine

zeer ondiepe rivierbeddingen verdeeld is, ja op sommige plaatsen onder klippen en doornstruiken verdwijnen, neemt de vloed aan beide zijden een menigte beken in zich op (Deuteronomium 8: 10) en stort zich eindelijk met sterke stroom in de Dode Zee (Ge 19: 29). Tweemaal is de Jordaan over haar gehele uitgestrektheid bevaren; a. in augustus 1847 door de Engelse luitenant M. Molyneux, die eraan twijfelde de vele krommingen van de vloed op zijn kaart te kunnen aanbrengen; b. door een Amerikaanse expeditie onder luitenant Lynch, dezelfde, die ook de bodem van de Dode Zee onderzocht heeft. Het bed van de rivier ligt over het algemeen diep onder de bodem van de zee, daalt eindelijk 1231 voet onder deze bodem en is dus wel de grootste diepte op de gehele aardbodem; hetgeen ertoe geleid heeft om een aardverschuiving in vroegere eeuwen aan te nemen. De rivier zelf is visrijk, heeft tamelijk hoge, met bomen en riet begroeide oevers en troebel, geelachtig, meer lauw dan koud, maar drinkbaar water, dat lange tijd kan bewaard worden. Jaarlijks, en wel met Pasen, baden vele pelgrims zich tot herinnering aan de doop van de Heere in de stroom; en wel tegenover Jericho, waarbij gewoonlijk menigeen door de sterke stroming gedurende die tijd verdrinken.

En het geschiedde, dat de ambtlieden, de hoofdmannen (hoofdstuk. 1: 10), op het einde van drie dagen, in de middags van de 9de Nisan, als men met de toebereidselen gereed was (vs. 1), normaalspoor het midden van het leger gingen; zij deden dit op bevel van Jozua, die intussen nog bepaalde mededelingen van de Heere had ontvangen, hoe men over de Jordaan moest gaan.

En zij geboden het volk, zeggende: Wanneer gij morgen de Ark des Verbonds met de HEERE, uw God, ziet oprijzen en verder gaan (Num. 10: 33vv.), en de Levitische priesters (Deuteronomium 17: 9 2, deze dragende, in plaats van de anders hiervoor aangewezen Kahathieten (Num. 3: 13), tot een teken, dat de Heere iets bijzonders met u voor heeft, staat gij ook op van uw huidige rustplaats en volgt haar, 1) waarheen zij u voor gaat (vs. 11).

Hier hebt gij nu opnieuw de voornaamste hoofdzaak van het geloof: niet angstvallig onderzoeken wat God zal doen, noch nauwkeurig narekenen, hoe het gebeuren zal, wat beloofd is, maar alle zorgen, die ons nog beangstigen, aan Zijn Voorzienigheid toevertrouwen. En, omdat Zijn Macht onbegrensd is, ons aan haar toe vertrouwen, onze zinnen boven hetgeen van deze wereld is verheffen en door het geloof te omhelzen wat wij met ons verstand niet kunnen vatten.

Dat 1) er nochtans ruimte zij tussen u en tussen deze, bij de tweeduizend ellen in de maat, zoveel als een sabbatsreize bedraagt (Hand. 1: 12); en nadert tot deze niet; gij moet u niet onmiddellijk bij haar aansluiten, maar op de aangewezen afstand blijven; volgt haar, opdat gij die weg weet, die gij gaan zult, u de weg, die u door haar gebaand wordt, zelf juist en helder zult voorstellen; want gij zijt door die weg gisteren en eergisteren niet gegaan; het is geen gewone, alledaagse, maar een wonderbare, door God Zelf u gebaande weg, die gij wel ter harte mag nemen; maar dit zou gij niet kunnen doen, wanneer onmiddellijk achter haar grote volksmassa’s voorttrekken; die haar aan uw gezicht zouden onttrekken.

Dit bevel heeft twee redenen. Er moest een afstand zijn tussen de Ark en het volk, zowel om Israël de heilige vrees en eerbied te behouden voor de onmiddellijke aanwezigheid van de

Heere, als ook om het volk moed en vertrouwen in te boezemen. Was er enige afstand, dan kon Israël de Ark in het gezicht houden en door dit gezicht bemoedigd worden, om voort te trekken. Duidelijk beeld van wat de geestelijke Ark voor al Gods kinderen is.

Jozua zei ook tot het volk, liet op dezelfde tijd door de ambtlieden aan het volk bevelen: Heiligt 1) u, want morgen zal de HEERE wonderen in het midden van u doen, zoals Hij eenmaal deed aan uw vaderen, toen Hij hen droogvoets door de Schelfzee voerde (Exod. 14: 21vv.).

In het Hebreeuws Hithkadoschoe, Heiligt u, in de zin van *zich heilig voor Gods aangezicht stellen*. Moet dit opgevat worden in de Levitische zin van het woord, d. w. z. moest Israël zich reinigen, van kleren wisselen, enz. , of moet dit opgevat worden in de meer geestelijke betekenis? Wij voor ons zijn van mening, dat het in laatst genoemde betekenis moet worden opgevat. Dus niet in de zin van Exod. 19: 10. De toestand van het volk was toch geheel anders. Toen was het rustig gelegerd bij Sinaï's gebergte, nu was het op mars en stond het gereed zich te meten met zijn vijanden. De Levitische heiliging duurde bovendien zeven dagen.

Innerlijk moest Israël zich voorbereiden op hetgeen komen zou.

Vervolgens sprak Jozua op de volgende morgen, de 10de Nisan, tot de priesters, zeggende: Neemt de Ark des Verbonds op, en gaat door voor het aangezicht van dit volk. Zij dan namen de Ark des Verbonds op, en zij gingen voor het aangezicht van het volk.

De wolkkolom, die anders de tocht had geleid (Ex. 13: 21vv.) en daar waar de tabernakel werd opgericht, op deze rustte (Exod. 40: 34vv. Num. 9: 15vv.) verschijnt hier niet meer; met de intocht in Kanaän wordt dit uiterlijk teken van Gods aanwezigheid aan het volk ontnomen, daar het dit niet meer nodig heeft.

Want de HEERE had, toen de stoet zich in beweging zette, tot Jozua, door zijn Geest gezegd: Deze dag zal Ik beginnen 1) u groot te maken voor de ogen van geheel Israël, opdat zij weten, dat Ik met u zijn zal, zoals Ik met Mozes geweest ben, en zij dus aan u evenzeer gehoorzaam zijn als aan hem (hoofdstuk. 1: 5,7).

De wonderbare leiding door de Jordaan was slechts het begin van die grote rij van wonderen, waardoor de Heere Zijn volk in het bezit van het beloofde land zou stellen en Jozua in de leiding van zijn ambt, evenals Mozes, voor Israël verheerlijken.

Zoals de Heere God Mozes in zijn ambt bevestigde door het wonder van de Rode Zee, zo bevestigde de Heere God Jozua voor de ogen van het volk door het wonder van de Jordaan.

Gij dan zult daartoe de priesters, die de Ark van het Verbond dragen, gebieden, zeggende: Wanneer gij komt tot aan het uiterste 1) van het water van de Jordaan, staat dan stil in de Jordaan, opdat de kinderen van Israël reeds uit de verte (vs. 4) behoorlijk kunnen waarnemen hoe op hetzelfde ogenblik het water zich voor uw voeten verdelen en wijken zal.

In het Hebreeuws Ad ketsee mee. De Statenvertaling geeft "aan het uiterste van het water". Ook kan vertaald worden, wat ook duidelijker is, *aan de oever van* . De bedoeling is toch deze, dat, zo gauw de priesters het water van de Jordaan zouden bereiken, zij zouden moeten stilstaan, opdat het water door de aanwezigheid van God, afgebeeld in de Ark, zou wijken.

Toen zei Jozua, nadat hij dit de priesters had bevolen, ook handelende naar het bevel, dat God hem met betrekking tot het volk had gegeven, tot de kinderen van Israël, om hun onverdeelde aandacht te wekken: Komt hierheen en hoort de woorden van de HEERE, uw God.

Verder voortgaande zei Jozua: Hieraan, 1) aan wat verder gebeuren zal, zult gij bekennen, dat de levende God in het midden van u is, in tegenstelling tot de dode goden van de Heidenen, en dat Hij, die levende God, evenals nu, Zich ook verder aan u verheerlijken en geheel voor uw aangezicht uitdrijven zal de Kanaänieten, en de Hethieten, en de Hevieten, en de Ferezieten, en de Girgazieten, en de Amorieten, en de Jebuzieten.

Dat Jozua zegt, dat het volk uit het wonder zou erkennen, dat God in het midden van hen was, daarmee hekelt hij zijdelings hun ongeloof, omdat tot volkomen zekerheid enkel de belofte van God voldoende had moeten zijn.

Als God, de Heere, in het midden van u is, dan moet er overwinning komen. Dan kan de triomf niet uitblijven. Dan zullen de dood en de zonde en de duivel in u ten ondergaan, want zij kunnen het tegen God niet uithouden.

En of dan al de ongerechtigheden en verdorvenheden, als zoveel Jebuzieten en Hethieten en Girgazieten, ja, al spande elk volk van Kanaän tegen u samen en zouden zij een verbond sluiten om uw ziel te verderven, dan kunnen en zullen ze u toch niet ten onder brengen. ().

En dit is het wat nu gebeuren zal: ziet, de Ark van het Verbond van de HEERE van de gehele aarde 1) gaat voor uw aangezicht in de Jordaan, en zal u door deze rivier een weg banen.

God openbaart zich, noemt zich met opzet de Heere van de gehele aarde, juist om bij Israël het geloof te wekken en te behouden, dat geen rivier, en geen stroom, geen volk tevens zo machtig was, om iets te vermogen tegen Zijn wil en tegen de vervulling van Zijn beloften.

Nu dan, neemt gij u twaalf mannen uit de stammen van Israël’s, uit iedere stam één man, wat deze zullen doen, zal Ik u te zijner tijd zeggen (hoofdstuk. 4: 1vv.).

Want het zal gebeuren, wanneer de voetzolen van de priesters, die de Ark van de HEERE, de Heere van de gehele aarde dragen, in het water van de Jordaan zullen rusten, zullen de wateren van de Jordaan afgesneden worden, en als door een onzichtbare hand tegengehouden worden, te weten de wateren, die van boven stromen, a) en zij zullen op een hoop blijven staan en het naar beneden afvloeiende water zal voor u een droog pad achterlaten.

Psalm 114: 3

Bij het veer Helu, waar wij de overtocht zouden moeten verwachten, is de stroom bij een hoge waterstand 80-100 voet breed, 10-12 voet diep, en heeft een zo snelle vaart, die geoefende zwemmers, die recht willen overzwemmen, slechts op belangrijke afstand naar beneden de overkant bereiken. Daaruit volgt dan dat de Heere Zijn volk door een wonder van Zijn almacht te hulp moest komen; maar behalve dat moest Jozua deels voor de ogen van het gehele volk groot gemaakt en als Gods dienaar en profeet verheerlijkt worden, deels opnieuw de verzekering ontvangen, dat een levende God in het midden van het volk wandelde, die het ook in het bezit van het land stellen zou. Eindelijk zou zowel de roem van als de schrik voor de HEERE zich door geheel Kanaän verbreiden, om daardoor de verovering van het land gemakkelijker te maken.

II. Vs. 14-4: 14. Nu vindt de overtocht werkelijk plaats. Zodra de voeten van de priesters, die de Ark van het Verbond dragen, het water aanraken, blijft het water, dat van boven vloeit, staan, terwijl de wateren naar beneden wegvloeien; de priesters plaatsen zich met de Ark in de droog geworden rivier, de kinderen van Israël trekken om hen heen, naar de andere oever. Jozua laat niet alleen die 12 mannen stenen uit de rivier meenemen, maar richt ook zelfs een gedenkteken van stenen in de vloed op.

En het geschiedde toen het volk in de morgen van de 10de Nisan vertrok uit zijn tenten, waarin zij die drie dagen hadden gerust (vs. 2), om over de Jordaan te gaan, a) droegen de priesters, naar het bevel van Jozua (vs. 6), de Ark van het Verbond voor het aangezicht van het volk.

Hand. 7: 45

En toen zij, die de Ark droegen, tot aan de Jordaan 1) gekomen waren, en de voeten van de priesters, die de Ark droegen, net in het water stonden; de Jordaan nu was vol 2)
al de dagen van de oogst aan al haar oevers, het water liep over zijn oevers en vulde het benedendal 1) met water, zoals dat altijd gebeurde in de gersteoogst, in Maart of April.

1 Kronieken 12: 15

Zoals in vs. 1 is opgemerkt, is het Ghor of Jordaanveld aan het bovenste gedeelte (bij Bethsean) 2 uur breed en krijgt beneden Jericho zelfs een breedte van 2-4 uur. Het vormt echter geenszins een effen vlakte, maar is terrasachtig van vorm, terwijl het eigenlijke, ongeveer een kwartier brede Jordaandal ongeveer 40 voet dieper ligt dan het veld, dat zich dan verder tot aan de beide oevers liggende kalkrotsen uitstrekt. In dit dal, dat met bomen en rietgewas bedekt is en met de zandige hellingen, waardoor het aan beide zijden begrensd is, op een in het oog vallende wijze een tegenstelling vormt, treft men nu de rivierbedding aan, zonder in gewone gevallen de hoogte daarvan te bereiken; integendeel liggen de oevers nog iets lager; in het tijdperk, waarover hier gesproken wordt, wanneer de stroom ten gevolge van de regen en het smelten van de sneeuw op de Libanon en de Hermon, zijn hoogste waterstand

bereikt heeft, zijn er dikwijls overstromingen, die soms ook nog in onze dagen die begroeide streek land onder water zetten.

Deze uitdrukking dient, om alle tegenwerpingen af te snijden dat het stilstaan van de wateren een natuurlijk verschijnsel was, en daarom op het grote wonder de aandacht te vestigen, dat hier door de Heere God verricht werd, om zijn volk Kanaän in te leiden.

Zo stonden1) de wateren, die van boven af kwamen; zij rezen op één hoop, zeer ver van de stad Adam af, 2) die aan de zijde van Sarthan 3) ligt (zeer ver van de plaats waar men overging, 3-4 mijlen ten noorden daarvan, en die naar de zee van het vlakke veld, te weten de Zoutzee, afliepen, vergingen, namelijk zij werden afgesneden,) 4) zodat de bedding van de rivier droog was. Toen trok het volk over, tegenover Jericho.

1)Allereerst stelt hij de vorm van het wonder in het licht, om alle twijfel op te heffen, omdat gewone stervelingen naar andere oorzaken naarstig onderzoek doen, om de genade van God te verdonkeren. Het is wel mogelijk, dat voor korte tijd de vloed van de wateren wordt tegengehouden en de een of andere droge plaats voor de dag komt, of de loop veranderd wordt en zich ergens anders verzet. Maar de samengevloeide wateren tot een hoop te doen staan, gebeurt nooit op natuurlijke of toevallige wijze. Hierom wordt gezegd, dat de wateren, die te voren van af een hoger gelegen plaats vloeiden om langs een naar beneden voerende weg een voortdurende afloop te zoeken, toen zijn blijven staan. En het is volstrekt niet twijfelachtig, of dit ongelofelijk schouwspel heeft schrik ingeboezemd, opdat de Israëlieten des te beter zouden erkennen, dat zij midden in de dood bewaard werden. Want wat was die samenhoping van water anders dan een graf, om de gehele menigte te bedekken, indien de wateren, volgens hun natuur, waren blijven vloeien. Indien zij op de wateren hadden gewandeld, zoals men op een brug wandelt, zou er bij hen reeds geloof geweest zijn. Maar nu, terwijl de wateren over hun hoofden als bergen hingen, was het alsof zij onder de wateren een open en vlakke weg moesten vinden.

Uit het verband blijkt, dat Adam de naam is van een stad, al wordt die nergens vermeld. Vermoedelijk lag zij in de nabijheid ven het huidige meer Damieh, waarbij men nu nog de overblijfselen van een brug uit de tijd van de Romeinen vindt.

3)Zuidwestelijk van het in de vorige aanmerking vermelde veer, treft men een lange verheven bergrug aan, nu Kurn Sartabeh genoemd, die in zijn vertakkingen zich bijna tot de Jordaan uitstrekt, en schijnt door te dringen tot aan de bergen aan de andere zijde, waarom het Jordaandal hier zeer nauw is. Deze plaats vormt de grensscheiding tussen het bovenste en onderste Ghor, en kan wel het geschiktste voor de afdamming van het water geweest zijn; daarom hebben wij dan ook de stad Zarthan hier geplaatst, waarmee al het andere, dat in de Bijbel over deze stad wordt gezegd (Richteren 7: 22l; 1 Koningen . 4: 12; 7: 47), zich laat verenigen. Anderen zoeken haar veel noordelijker, dichtbij Beth-Sean, wegens hetgeen gezegd wordt (1 Koningen . 4: 12).

Hoe gehoorzaam zijn alle de schepselen van God, die Hij gemaakt heeft. Wat een heerlijk God dienen wij, aan wie alle machten van de hemel en alle elementen zich gewillig onderwerpen.

Wanneer de stroom van de Jordaan niet kan buiten houden, kan Kanaäns macht niet weer verdringen.

Maar de priesters, die de Ark van het Verbond met de HEERE droegen, stonden steevast, 1)op het droge, in het midden van de Jordaan: en geheel Israël ging voorbij de Ark van het Verbond, die als het ware de wateren tegenhield (hoofdstuk4: 18), over op het droge, totdat heel het volk, gevolgd door de Rubenieten, de Gadieten en de halve stam van Manasse, (hoofdstuk 4: 12 vv.), geëindigd had door de Jordaan te trekken, 2) waartoe ongeveer een halve dag nodig was, terwijl de rijen de breedte hadden van een Duitse mijl.

In het Hebreeuws Hakeen. Zeer juist in onze Statenvertaling door steevast vertaald, in de zin van "met vaste voet", zodat zij niet van hun plaats weken, al de tijd, waarin Israël de Jordaan door trok.

Het Israël, dat door de Rode Zee getrokken was, stierf; het Israël, dat door de Jordaan trok, de Ark van het Verbond aan hun hoofd, was een nieuw geslacht, erfgenaam van de beloften en van de bezitting van Kanaän. Evenzo vonnist de wet de oude mens en eist het leven hem, de genade is voor de nieuwe mens en geleidt hem tot het doel van de bestemming. Zo komt in het leven van iedere gelovige een Rode Zee en een Jordaan, een Mozes en een Jozua voor. Maar als de wet de oude zonde gedood heeft, hebben wij niet langer te beven voor de dreigende golven; zij voeren ons niet andermaal terug in een dorre woestijn; zij worden voor ons de heilige weg, langs welke God ons geleiden zal, om ons bekwaam te maken om deel te hebben aan het erfgoed van de heiligen in het licht.

Wat Mozes naar het woord van de Heere met zijn staf bewerkte (Exod. 14: 16vv. Ex 14. 16), dat volbrengt hier de Ark van het Verbond als het met de grondlegging van Gods rijk in Israël verordende zichtbare teken van de aanwezigheid van de Heere. Waar de gewone genademiddelen aanwezig zijn, werken Gods genade en almacht door deze niet onmiddellijk; dat moest Israël hier leren, en tegelijk een levendig bewijs ontvangen van de belofte van de Heere, dat Hij Zijn heerlijkheid, van de Ark van het Verbond uitgaande, aan het volk openbaren zou.

HOOFDSTUK 4.

GEDENKTEKEN VAN DE WONDERVOLLE TOCHT DOOR DE JORDAAN.

Het geschiedde nu, toen al het volk geëindigd had over de Jordaan te trekken, dat de HEERE, op dezelfde wijze als in hoofdstuk 3: 7, verder tot Jozua sprak, zeggende:

Neemt gij u nu de reeds (hoofdstuk 3: 12) uitgekozen twaalf mannen uit het volk, uit elke stam één man.

En gebied hun, zeggende: Neemt voor u op, van hier uit het midden van de Jordaan, uit de standplaats van de voeten van de priesters, 1) van de plaats waar de priesters nog steevast staan (hoofdstuk 3: 17),en bereidt twaalf stenen, en brengt ze met u over, en stelt ze in het nachtleger; in de plaats onder de vrije hemel, waar gij deze nacht zult overnachten.

De stenen, die ter gedachtenis moesten gesteld worden, waren van de plaats genomen waar de voeten van de priesters stonden en de Ark in het midden van de Jordaan rustte. Onze dierbaarste herinneringen van redding en de beginselen van dank voor het verkregene en van roem voor de toekomst, moeten afgeleid zijn van het priesterschap van Jezus Christus en van de Ark van Zijn verlossing.

Jozua dan riep 1) die twaalf mannen, die hij had uitgekozen uit de kinderen van Israël, als vertegenwoordigers van het gehele volk, uit elke stam één man.

Hoewel reeds eerder over deze twaalf mannen gesproken is, zo geeft Jozua hen toch niet eerder de opdracht, voordat de Heere hem weer daartoe uitdrukkelijk het bevel heeft gegeven. De opvolger van Mozes toont in al zijn verrichtingen een diep afhankelijk gevoel van zijn God.

En Jozua zei tot hen: Gaat weer over vóór de Ark van de HEERE, uw God, midden in de Jordaan; en heft u een ieder één steen op zijn schouder, naar het getal van de stammen van de kinderen van Israël;

Opdat dit een teken, een gedenkteken van het wonder, dat de Heere heden gedaan heeft, zij onder u; wanneer namelijk uw kinderen morgen vragen zullen, zeggende (Exod. 13: 14): wat zijn-wat betekenen voor u deze stenen?

Zo zult gij, hun vaders, tot hen zeggen: 1) Omdat de wateren van de Jordaan zijn afgesneden geweest voor de Ark van het Verbond met de HEERE, toen zij door de Jordaan trok, werden de wateren van de Jordaan afgesneden; zo zullen deze stenen de kinderen van Israël ter gedachtenis zijn tot in eeuwigheid.

Ofschoon op zichzelf de stenen niet zouden spreken, zo geeft Hij echter aan de vaderen het monument als teken om te spreken, opdat de weldaad van God aan de kinderen verkondigd zou worden. Hier nu wordt van de vaderen verlangd, zowel om te streven naar vroomheid, als

hun bevolen, in het onderrichten van hun kinderen alle mogelijke moeite te geven. Want God wil, dat door de eeuwen heen deze kennis van hand tot hand zou gaan, opdat wie toen nog niet geboren waren, door de vaderen echter onderwezen, getuigen ervan zouden zijn uit het gehoor, ofschoon zij de zaken met eigen ogen niet hadden gezien.

De kinderen van Israël nu deden alzo, zoals Jozua geboden had, en zij namen door de twaalf door hen gekozen mannen, twaalf stenen op midden uit de Jordaan, zoals de HEERE tot Jozua gesproken had, naar het getal van de stammen van de kinderen van Israël; en zij brachten ze met zich over naar het nachtleger, naar Gilgal (hoofdstuk 5: 9), en stelden ze aldaar.

Jozua 1) richtte ook nog bovendien twaalf stenen op midden in de Jordaan, op de standplaats van de voeten van de priesters, die de Ark van het Verbond droegen; en zij zijn daar tot op deze dag, waarop de verteller dat schreef.

Wat Jozua hier deed, was hem wel niet door God bevolen, maar deed hij als een herinnering voor het toen levend geslacht. De andere twaalf stenen dienden tot een gedenkteken voor alle eeuwen. De bewering van sommigen, dat dit vers een bijvoeging is van latere schrijvers, is te verwerpen, omdat zo’n daad geheel overeenkomt met het karakter van Jozua.

De priesters nu, die de Ark droegen, stonden midden in de Jordaan, totdat alles volbracht was, wat de HEERE Jozua geboden had, het volk te zeggen, naar al wat Mozes, eer hij van hier ging, zijn geroepen opvolger Jozua geboden had, dat hij de Heere in alles gehoorzaam en getroost en onbevreesd zijn zou (Deuteronomium 3: 21vv. ; 31: 7vv.). En het volk, zo lang de priesters in de Jordaan stonden en de kinderen van Israël lieten voorbijgaan, haastte, niet, omdat hun hart beefde aan de voet van de dreigende waterberg, want het wist dat de sterke hand van God die tegenhield; maar opdat de priesters niet langer dan nodig was, stonden, en hun kracht verloren en opdat als de grote menigte nog vóór het invallen van de nacht aan de overzijde kwam; zo gebeurde het ook, en het volk trok geheel en tot op de laatste man over.

En het gebeurde, toen al het volk geëindigd had over te gaan, toen ging volgens een bijzonder bevel (vs. 15vv.), de Ark van de HEERE over, en de priesters gingen weer gelijk vóór de overtocht (hoofdstuk 3: 6), voor het aangezicht van het volk, totdat men in Gilgal overnachtte (vs. 19).

En 1) de kinderen van Ruben en de kinderen van Gad, evenals de halve stam van Manasse, trokken net als vóór de overtocht, dadelijk achter de Ark, gewapend voor het aangezicht van de kinderen van Israël; zoals Mozes tot hen gesproken (Num. 32: 20vv.) en Jozua aan degedane belofte (hoofdstuk 1: 12vv.) herinnerd had.

1)Opzettelijk wordt hier vermeld, dat de stammen van Ruben en Gad en de halve stam van Manasse mee optrokken, om te doen uitkomen, èn dat Israël in zijn geheel ten strijde trok tegen de vijanden, èn dat dit geslacht de hoogste eerbied toonde, niet alleen voor Jozua, maar ook voor Mozes. Zullen de Kanaänieten en de Jebuzieten en alle heidense volken verslagen

worden, dan moet dit gebeuren èn naar het bevel van God, in dit geval hun door Mozes meegedeeld, èn door geheel het volk.

Niet de gedeelde Kerk is machtig tegen de geestelijke vijanden, maar de Kerk in haar geheel optrekkende, naar het bevel van God, onder de banier van haar Koning en Heer.

Omtrent veertigduizend toegeruste, 1) uitgelezen krijgslieden trokken voor het aangezicht van de HEERE ten strijde naar de vlakke velden, op de door een inham, die het westelijke aan de Jordaan zich aansluitend gebergte maakt, gevormde, ongeveer 3-4 uur brede vlakte van Jericho.

De opgave van het optrekken van omtrent 40. 000 strijdbare mannen van de stammen aan de oostzijde van de Jordaan, wordt er nu bijgevoegd, omdat het vroeger moeilijk vermeld kon worden, terwijl het toch uitdrukkelijk vermeld moest worden, hoe die stammen hun gegeven woord volkomen vervuld hebben.

Op die dag maakte de HEERE naar Zijn belofte (hoofdstuk 3: 7), Jozua groot in aanzien voor de ogen van geheel Israël, en zij, de kinderen van Israël, vreesden hem, naar hun belofte (hoofdstuk 1: 16 vv.), zoals zij Mozes gevreesd hadden, al de dagen van zijn leven, want in het wonder van het droogvoets gaan door de Jordaan, hadden zij duidelijk genoeg gezien, dat de Heere met hem was.

Dit was nu wel niet het voornaamste doel van het wonder, dat Jozua in macht en aanzien zou uitblinken, maar omdat het voor het publiek belang hoogst noodzakelijk was, dat Jozua’s gezag vast stond, heeft God dit gedaan als toegift van Zijn genade, zodat hij als het ware met heilige tekenen is versierd, die bij het volk eerbied verwekten, opdat niemand hem zou durven verachten. Indien toch de grote menigte niet door een hoofd wordt geregeerd, wordt het van zelf verstrooid. Daarom heeft God, om te zorgen voor het heil van Zijn eigen volk, Jozua groot gemaakt, opdat zijn roeping verzekerd zou worden. Uit deze plaats is daarom te leren, dat wie door God ons worden aanbevolen, door wiens hand Hij Zijn macht op zichtbare wijze openbaart, deze bij ons de rechte eer en eerbied zouden behouden.

Vs. 15-24. Terwijl de priesters nu bevolen wordt hun plaats te verlaten en ook uit de Jordaan op te klimmen, keren haar wateren, niet meer door de Ark tegengehouden, terug en stromen zij weer als te voren. De stenen door de twaalf mannen meegebracht, richt Jozua op de plaats van het eerste nachtleger tot een gedenkteken op, welke plaats nu de naam Gilgal krijgt.

De HEERE dan, om hier terug te keren tot de tijd, toen reeds het gehele volk was overgegaan, maar de priesters nog met de Ark in het midden van de Jordaan stonden (vs. 10), sprak tot Jozua, hem voet voor voet bij de hand leidende en hem trapsgewijs meedeelde wat hij te doen had (hoofdstuk 3: 7 vv. ; 4: 1,7), zeggende:

Gebied de priesters, die de Ark van de Getuigenis dragen, dat zij nu uit de Jordaan opklimmen.

Toen gebood Jozua de priesters, zeggende: Klimt op uit de Jordaan.

En het gebeurde, toen de priesters, die de Ark van het Verbond met de HEERE droegen, uit het midden van de Jordaan opgeklommen waren, en de voetzolen van de priesters op het droge waren, keerden de wateren van de Jordaan, die eerder, toen de priesters met hun voeten het water raakten, weggelopen waren, blijvende staan op een hoop (hoofdstuk 3: 15) weer in hun plaats, 1) en gingen als gisteren en eergisteren aan al haar oevers.

Hierdoor werd het voor iedereen duidelijk, dat werkelijk de Ark van het Verbond en daarom de Heere God zelf de wateren van de Jordaan tot een hoop had doen staan. Om dat duidelijk te doen uitkomen, moesten de priesters ook niet eerder hun standplaats verlaten, dan na en volgens het uitdrukkelijk bevel van de Heere.

Het volk nu was de tiende dag van de eerste maand, van het kerkelijk jaar, de maand Abib of Nisan, uit de Jordaan opgeklommen, dus op dezelfde dag, waarop de afzondering van het Paaslam had plaatsgevonden (Exod. 12: 1vv.), en zij, de kinderen van Israël, legerden zich te Gilgal, op die plaats, die later Gilgal werd genoemd (hoofdstuk 5: 9), aan het oosteinde, ongeveer een half uur ten zuiden van Jericho, en tweeëneenhalf uur ten westen van de Jordaan.

En Jozua richtte die twaalf stenen te Gilgal op, die zij uit de Jordaan genomen hadden. 1)

Hebben wij niet evenveel reden als de Israëlieten om de goedheid van onze God, te prijzen. Hij heeft wonderlijke dingen gedaan voor Zijn Kerk in het algemeen, als voor ons zelf in het bijzonder. Zien wij niet met ootmoedige en dankbare bewondering op de vele en gestadige bedelingen van de Voorzienigheid ons ten gunste? Zullen wij geen pilaar oprichten met een opschrift voor onze God, die ons door talloze gevaren en droefenissen op zo wondervolle wegen geleid heeft? Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen, zoals Hij aan Zijn Heiligen vanouds heeft gedaan. O die grote dwaasheid en snode ondankbaarheid van de mensen, die Zijn hand niet opmerken en Zijn goedheid in hun gedurige uitreddingen niet erkennen!.

En hij sprak tot de kinderen van Israël, zeggende: Wanneer uw kinderen morgen hun vaderen vragen zullen, zeggende: (vs. 6vv.) Wat zijn, wat betekenen, deze stenen?

Zo zult gij, de dan levende vaderen, het uw kinderen te kennen geven, zeggende: Op het droge is Israël door deze Jordaan gegaan.

Zo zult gij, de dan levende vaderen, het uw kinderen te kennen geven, zeggende: Op het droge is Israël door deze Jordaan gegaan.

Want de HEERE, uw God, heeft de wateren van de Jordaan voor uw aangezichten doen opdrogen? totdat gij er doorheen bent gegaan; zoals de HEERE, uw God, aan de Schelfzee gedaan heeft, die Hij voor ons aangezicht, toen wij mee uittrokken, heeft doen opdrogen, totdat wij daardoor gegaan waren.

Opdat 1)alle volken van de aarde de hand van de HEERE kennen zouden, dat zij sterk is, en opdat althans gij van uw zijde de HEERE, uw God, vreest te alle tijde; daar die kennis bij de andere volken toch maar altijd is als een kortstondige flikkering in de donkere nacht, waarop spoedig een zwarte duisternis weer invalt.

Hij vermeldt dat God hun dit bewijs van Zijn macht heeft gegeven, niet om daarmee alleen tot Zijn volk te spreken, meer ook opdat het gerucht ervan wijd en zijn onder de volken zou verspreid worden. Want ofschoon hij Zijn lof wil verkondigen in Sion, zo wilde hij toch ook zijn daden aan de heidense volken bekend maken, opdat deze gedwongen zouden worden te bekennen, dat Hij de ware God was. En, Wie zij naar hun natuur graag veracht zouden hebben, Die moesten zij tegen wil en dank vrezen, zoals in het lied van Mozes wordt gezegd: "Onze vijanden zijn rechters (Deuteronomium 32: 21). Dit betekent nu, dat hoewel zij niet zouden willen geloven, zich toch, uit het zien van de werken van God, tot deze bekentenis gedwongen zouden voelen. Maar omdat het hun geen voordeel aanbracht, te weten hoe groot de kracht van God was, scheidt Jozua hen van de Israëlieten, aan wie hij een bijzondere kennis toebeschikt, nl. die, welke een heilige vrees voor God bij hen verwekte. "Opdat, zegt hij, de volken zouden erkennen, maar gij voor uw God zoudt vrezen. " Daarom, terwijl de ongelovigen door hun duisternis het licht verdonkeren, laten wij uit de beschouwing van de werken van God leren te wandelen in de vrees voor God. Hij voegt erbij, te allen tijde, omdat de genade, waarover nu gehandeld wordt, tot verscheidene eeuwen zich zou uitbreiden.

Daarom heeft dit wonder tweeërlei doel. Allereerst om de volken tot de erkentenis te brengen, dat de God van Israël de enige God is, de God van hemel en aarde, en ten tweede, opdat Israël gedwongen zou worden de Heere te vrezen en Hem de eer van Zijn Naam te geven.

HOOFDSTUK 5.

BESNIJDENIS EN PAASVIERING IN HET BELOOFDE LAND.

Vs. 1-12. Voor de verovering en inbezitneming van Kanaän, ofschoon de koningen van dit land reeds sidderen en beven voor de kinderen van Israël, moet de Verbondsbetrekking van Israël tot God weer ten volle bevestigd zijn. Daarom volbrengt Jozua het goddelijk bevel van de besnijdenis aan allen, die dat Verbondsteken nog niet ontvingen, en viert dan met het gehele volk het Pascha, waarvan de tijd nu nabij is.

En het gebeurde, toen al de koningen van de Amorieten, 1) van de Amoritische volksstammen, die aan deze zijde van de Jordaan westwaarts, in het middelste deel van het lands, en al de koningen van de Kanaänieten, die aan de zee waren, die de lagere delen van het land aan de zeekant bewoonden, hoorden dat de HEERE de wateren van de Jordaan had uitgedroogd voor het aangezicht van de kinderen van Israël, totdat wij daardoor gegaan waren, zo versmolt hun hart 2) en er was geen moed meer in hen voor het aangezicht van de kinderen van Israël, die een zo machtige en wonderdoende God aan hun zijde hadden, zodat zij zich in hun steden opsloten en het nachtleger te Gilgal niet durfden aantasten.

Van alle Kanaänitische volksstammen waren in het gebergte de Amorieten toen de machtigste; voor de bewoners van de lagere streken, die meer handelaars waren dan krijgslieden, wellicht in afhankelijkheid leefden van de sterke en machtige Amorieten, was de naam "Kanaänieten", d. i. "de nederigen, de gebogenen" wel het meest geschikt.

Wel versmolt hun het hart, zodat zij geheel en al bevreesd werden voor de kinderen van Israël, maar zij zochten geen afwending van de straf, die op hen zou komen. Hun zonden waren volkomen geworden. Het ging de Kanaänieten als weleer de inwoners van Sodom en Gomorra, wier zonden ook volkomen waren geworden. De tijd van de bezoeking was gekomen. Er was voor Kanaäns inwoners geen ontkomen meer aan de straffende hand van God.

In die tijd, d. i. toen de kinderen van Israël zo rustig en zo veilig waren gelegerd-waarschijnlijk op de volgende dag na de overtocht over de Jordaan, d. i. op de 11de Nisan, sprak de HEERE tot Jozua: Maak u stenenmessen, zoals die tot voltrekking van de besnijdenis vanouds af waren gebruikt geworden (Exod. 4: 25), en besnijd opnieuw, 1) zoals Abraham gedaan heeft met geheel zijn huis (Genesis17: 23vv.) de kinderen van Israël ten tweeden male, opdat het gedurende 38 jaren verzuimde Verbondsteken opnieuw worde ingesteld, en Israël, zoals toen het vertrok uit Egypte, een volk gij, dat in al zijn leden het teken van het Verbond aan zich draagt.

In het Hebreeuws Schenith. Ten tweeden male, echter niet in de zin van hetzelfde, wat reeds eenmaal gebeurd was, overdoen, of voor de tweede maal doen, maar in deze zin, dat zoals vroeger het geslacht, uit Egypte gekomen, besneden was, alzo ook dit geslacht besneden moet worden.

De reden, waarom nu dit bevel kwam, ligt ook hierin, dat de vrees bij de volken van Kanaän, verwekt door Gods wonderdaden, de vijand zou verhinderen, de Israëlieten, als zij in een machteloze toestand verkeerden, ten gevolge van de besnijdenis, aan te vallen.

Toen maakte zich Jozua, in stipte gehoorzaamheid aan Gods bevel, stenen messen en besneed met de hulp van hen, die ouder waren dan 38 jaar, en dus het Verbondsteken droegen, de kinderen van Israël op de buiten de legerplaats gelegen heuvel, die nu later naar de aldaar verrichte bewerking, heuvel van de voorhuiden genoemd werd.

Dit nu was de oorzaak, waarom hen Jozua besneed; al het volk, dat uit Egypte vertrokken was, de mannen, alle krijgslieden, waren gestorven; van de mannelijke Israëlieten, die uit Egypte waren getrokken, waren alle krijgslieden van 20 jaar oud en daarboven (Num. 14: 22 vv. ; 29vv.) gestorven, in de woestijn, op de weg, nadat zij uit Egypte naar Kanaän getrokken waren.

Want al het volk dat vertrok, was besneden, en van deze leefden nog ongeveer 300. 000 man; maar al het volk, dat geboren was in de woestijn, op weg, nadat zij uitEgypte naar Kanaän getrokken waren, naar berekening 6-700. 000 man, hadden zij niet besneden.

Want de kinderen van Israël wandelden veertig jaar in de woestijn, totdat vergaan was het gehele volk van de krijgslieden, die uit Egypte gegaan waren, die de stem van de HEERE niet gehoorzaam geweest waren, aan wie de HEERE (Num. 14: 21vv.) gezworen had, dat Hij hun niet zou laten zien het land, dat de HEERE hun vaderen gezworen had, ons, het zaad van Abraham, te zullen geven, een land, vloeiende van melk en honing.

Maar hun zonen heeft Hij in hun plaats gesteld, na hen doen opstaan; die heeft Jozua besneden, omdat zij de voorhuid nog hadden; want zij hadden hen op de weg niet besneden.

Volgens Num. 14: 33vv. moesten ook de zonen van dat verworpen, tot het sterven in de woestijn veroordeeld geslacht, hun misdaad dragen. Nu ontnam de Heere wel niet ieder teken van Zijn genade aan het volk, maar liet hun, om onder het opkomend geslacht het bewustzijn levend te houden, dat na geëindigde straftijd het Verbond weer met hen zou worden opgericht, -de aanwezigheid van de wolk- en vuurkolom; gaf hun verder het manna en instellingen, waardoor hun oog op het beloofde land gericht werd (Nu 14: 45); echter kon gedurende de straftijd het Verbondsteken van de besnijdenis aan hen, die toen werden geboren, niet worden voltrokken, daar juist het Verbond, zo dan al niet opgeheven, dan toch krachteloos was. Toen nu het volk over de beek Sared in het land van de Amorieten binnenrukte, was de straftijd geëindigd (Num. 21: 12 Deuteronomium 2: 13vv.); maar wilde Mozes, als zelf aan het doodsoordeel onderworpen, de zo gewichtige daad van de volksbesnijding niet zonder het uitdrukkelijk Godsbevel volbrengen. En de Heere beval de vernieuwing van het Verbondsteken niet, voordat Hij Israël in het beloofde land gebracht en door dit krachtig bewijs van Zijn genade de harten voor de volbrenging van Zijn gebod ontvankelijk gemaakt had; zoals Hij dan ook in het algemeen niet vraagt, vóórdat Hij gegeven heeft.

Dit nu is als de oorzaak aan te merken, omdat de kinderen van Israël door de woestijn hebben gedoold, totdat het gehele geslacht, dat geweigerd had God te gehoorzamen, was vergaan. Waaruit, naar mijn mening, is op te maken, dat de instelling van de besnijdenis is weggelaten als een teken van vervloeking en verwerping gedurende al die tijd. Het is wel waar, dat die straf aan onschuldigen werd voltrokken, maar dienstig was, dat zij persoonlijk werden gestraft, omdat God hen voor het vervolg zou verwerpen. Wanneer zij daarom hun nakroost in niets zagen onderscheiden van de heidenen en de vreemde volken, dan werd hun tegelijk openbaar, wat zij hadden verdiend.

Verwerpelijk is daarom de mening, dat de besnijdenis is nagelaten, omdat Israël een voorttrekkend volk was. Wij weten toch, dat het volk soms gedurende geruime tijd op dezelfde plaats bleef. Nee, Israël had het Verbond verbroken; het geslacht, dat uit Egypte was getrokken, had tegen God gerebelleerd, en nu deelden ook de kinderen in de straf, doordat zij het Verbondsteken misten, totdat het oude geslacht in de woestijn was gestorven en het nieuwe door God in het land van de belofte was gebracht.

Als Israël het uit nalatigheid had nagelaten, was gewis de straf aan hen voltrokken, dat, wie niet besneden was, uitgeroeid zou worden. Ammi was toen Lo-ammi geworden.

De bewering van sommigen, dat men Doop en Avondmaal kan ontberen en toch in de gunst van God blijven, met beroep op deze geschiedenis, gaat daarom ook volstrekt niet op.

En het gebeurde toen men een einde gemaakt had al dat volk te besnijden, zo bleven zij rustig in hun plaats, in hun tent in het leger, totdat de wondkoorts terug bleef en zij genezen waren.

Verder sprak de HEERE tot Jozua, op de avond van de dag van de besnijding: Heden heb Ik de smaad van Egypte van u afgewenteld, de hoon van de Egyptenaren, als had Ik u tot uw verderf uit hun land gevoerd, om u in de woestijn te doden (Exod. 34: 12), en waarvoor gedurende de tijd van uw verwerping wel een schijn van waarheid bestond (Num. 14: 15vv.). Ik heb die smaad weggenomen door volkomen herstelling van Mijn Verbondsbetrekking, die tevens waarborg is, dat Ik u nu ook Kanaän tot eigendom geven en het plan met uw uitvoering uit het land van dienstbaarheid verwezenlijken zal. Daarom noemde men de naam van die plaats Gilgal, 1) d. i. afwenteling, tot op deze dag, nu zij nog altijd zo genoemd wordt (2 Samuel . 19: 15,40 Micha 6: 5).

Volgens Josefus legerde Israël zich 50 stadiën d. i. 2 ½ uur, van de Jordaan, en 10 stadiën, of ½ uur, van Jericho, alzo in de vlakte tussen Jericho en de Jordaan, op een onbewoonde en onbebouwde plaats, die eerst als legerplaats van de Israëlieten de naam Gilgal ontving. Een dorp of stad bestond daar toentertijd op die plaats nog niet, maar ontstond pas nadat Israël zich voorgoed in Kanaän had gevestigd, en werd onder Saul (1 Samuel . 10: 8; 13: 7) en David (2 Samuel . 19: 16,41), en wellicht nog na de ballingschap (Nehemia 12: 29) aldus genoemd.

Ten tijde van de kruisvaders stond te Gilgal een kerk. Nu is van deze plaats geen spoor meer te ontdekken, zoals Robinson ons meedeelt.

Deze plaats was vroeger geen stad, ook al is zij het later niet geworden, zoals sommigen ten onrechte hebben beweerd; zodat ook nu geen sporen daarvan ontdekt worden. Over twee andere namen met dezelfde plaats zie hoofdstuk 9: 6.

Terwijl de kinderen van Israël te Gilgal gelegerd lagen, en nu weer geheel in het Verbond met de Heere stonden, zo hielden zij, voor het Pascha, 1) op de veertiende dag van deze maand Abib, in de avond, zoals de wet voorschreef (Exod. 12: 18, Lev. 23: 6 23. 6, Num. 28: Deuteronomium 16: 6) op de vlakke velden van (bij) Jericho.

Het Pascha was in de woestijn niet gehouden. Ook dit stond in verband met het niet besneden zijn, omdat geen onbesnedene aan het Paasmaal mocht deelnemen. Nu echter Israël weer in de volle Verbondsbetrekking met de Heere God stond, nu werd ook weer het Pascha uitgevoerd.

En zij aten van het overjarige koren van het land, de volgende dag van het Pascha, van het zevendaagse Paasfeest, d. i. op de 16de Abib of Nisan, nadat op de morgen van die dag de aanbieding van de beweeggarve (Lev. 23: 9vv.) plaats had gevonden, ongezuurde broden van gerstemeel en verzengde, op vuur geroosterde (Le 2: 14) aren, eveneens op dezelfde dag: want vroeger dan na de aanbieding van de beweeggarve, durfden zij volgens de eerder aangehaalde plaats niets van de nieuwe oogst genieten, maar aten het ongezuurde van de voorraad, meegebracht uit het oostelijk Jordaanland (Hoofdstuk 1: 11).

En het Manna, deze goddelijke spijze gedurende de omzwerving (Ex 16: 14:), hield op, nadat het reeds in de laatste maanden, sedert men de eigenlijke woestijn achter zich had, bij toeneming verminderd was, de volgende dag, op dezelfde 16de Nisan, nadat zij van het overjarige koren van het land gegeten hadden; en de kinderen van Israël hadden geen Manna meer, maar zij aten in hetzelve jaar van de inkomst van het land Kanaän, tot een teken, dat de tijd van de woestijnreis nu voorbij en een nieuwe leiding van God begonnen was (Ex 16: 35).

God is niet gewend wonderen te doen, waar men natuurlijke middelen heeft om iets te verkrijgen. Hij wijst ons op de gewone weg van de voeding door handenarbeid; die weg wil Hij zegenen, daardoor ons onderhouden. Daarom Christenen, die dit leest: Treedt vrolijk voort op ‘s Heren wegen, en neemt uw plicht getrouw in acht! ‘t Wordt eindelijk alles u ten zegen, zo gij slechts biddend daarop wacht: die maar gelovig op Hem ziet, begeeft, verlaat Hij eeuwig niet!.

II. Vs. 13-6: 5. Terwijl Jozua onder de muren van Jericho ronddwaalt, vol ernstige gedachten over die ontzaglijke onderneming, om die sterke en goed verdedigde stad te veroveren, een onderneming, die in eigen kracht onuitvoerbaar is, staat opeens een tot de strijd toegerust krijgsman voor hem. Deze geeft zich aan Jozua als Vorst over het hemelleger te kennen, en deelt hem mee hoe de stad zal worden ingenomen.

Voorts gebeurde het, toen Jozua, nadat de feestdagen waren voorbijgegaan, en hij zich bezighield met het plan van de verovering van Kanaän, bij Jericho 1)was, dat hij zijn ogen van de grond, waarop hij al peinzende staarde, ophief en zag toe, en ziet, er stond een man

tegenover hem, die, behalve dat hij als krijgsman gekleed was, een uitgetrokken zwaard in zijn hand had (Num. 22: 23,31). En Jozua, hem werkelijk voor een krijgsman houdende, ging, naderde nog dichter tot hem, en zei tot hem: Zijt gij van ons, van de kinderen van Israël, of van onze vijanden?

Eigenlijk staat er: *in* Jericho. De betekenis is niet, dat hij werkelijk in de stad was, of onder haar muren stond, maar dat hij als in de geest in of bij Jericho verbleef, nadacht over de beste wijze van haar te kunnen veroveren. Terwijl hij zo peinsde en overwoog, wat hem te doen stond, verschijnt hem de Vorst van het leger van de Heere, om hem te zeggen, op welke wijze de Heere Jericho in zijn handen zal geven.

En hij zei: Nee, Ik behoor noch tot u noch tot uw vijanden, maar ik ben de Vorst van het leger van de HEERE, zowel van het hemelse, de heilige Engelen (Genesis32: 1vv.), als over het aardse, over Mijn volk, de kinderen van Israël (Exod. 7: 4,12). Ik ben nu gekomen, om het opperbevel over dit laatste op Mij te nemen! Toen viel Jozua op zijn aangezicht ter aarde en aanbad, en zei tot Hem: Wat spreekt mijn HEERE tot zijn knecht?1) Bemerkte hij nog niet, dat hij in de persoonlijkheid van die raadselachtige krijgsman de Engel van het aangezicht voor hem had, die naar de gedurig herhaalde belofte van de Heere, voor het aangezicht van het volk zou worden heengezonden, en in wie Gods naam zijn zou (Exod. 14: 19; 23: 30), zo wist hij toch, dat hier een hemels wezen, een engel voor hem stond.

Er is reden om te geloven, dat Paulus op de goddelijke openbaringen aan de oude kerk het oog heeft, wanneer hij het voorbestaan van Christus met Zijn vorige verschijningen op aarde vergelijkende, Hem de gedaante van God toekent (Fil. 2: 6).

Deze is de tweede persoon in de gezegende Drie-eenheid, zoals bewezen is: 1e. door Zijn naam "Vorst van het leger van de hemel"; 2e. door de goddelijke eer, die Jozua Hem geeft; 3e. doordat Hij dezelfde hulde eist als de Heere, die aan Mozes in de braambos verscheen; 4e. doordat Hij bepaald Jehova genoemd is in het volgend hoofdstuk.).

Toen zei1) de Vorst van het leger van de HEERE, om zich duidelijker te openbaren, en wel als degene, die eenmaal met Mozes gesproken had uit de brandende braambos (Ex. 3: 5), tot Jozua: Trek uw schoenen van uw voeten, want de plaats, waarop gij staat, is om Hem, die gij hier voor u ziet staan, heilig. En Jozua deed dit, tevens zich inwendig voorbereidende, om de verdere openbaringen van de Zoon van God (hoofdstuk 6: 2) te vernemen.

Opdat de verschijning des te meer indruk zou maken en tevens als bewijs van eerbied en vrees beveelt de machtige Engel aan Jozua, om zijn schoenen uit te trekken. Het is een terugslag op hetgeen Mozes bij de berg Sinaï was bevolen, om geen andere reden, dan dat God Zijn glorie daar openbaarde. Want de heiligheid van de ene plaats is niet groter dan die van de andere, hetzij door een bijzonder heilig feit. Zo roept Jakob uit (Genesis28: 17), dat de plaats, waar hij zich nabij God had gekend nl. Bethel, een te vrezen plaats was en de poort van de hemel. Daarom dat deze heilige man bevolen wordt, zijn schoenen uit te trekken, met deze ceremonie legt God hem het geloof in zijn aanwezigheid op en verhoogt Hij het gewicht van de verschijning, niet omdat het ontschoeien van de voeten op zichzelf tot de dienst van

God gerekend moet worden, maar omdat door dergelijke hulpmiddelen de zwakheid van de mensen te hulp wordt gekomen, om zich des te beter tot het vereren van God te oefenen en te bereiden. Verder, zoals God de plaatsen, waar Hij verschijnt, door Zijn aanwezigheid heiligt, zo komt het mij waarschijnlijk voor, dat ook door dit gesprek de voortreffelijkheid van het land Kanaän wordt geopenbaard, waarin God Zijn verblijf had gekozen, om daarin zuiver vereerd te worden. Vandaar dat het hier en daar, Zijn rust wordt geroemd (Psalm 95: 11; 132: 14).

Aan het einde van het vers wordt de gehoorzaamheid van Jozua geprezen, opdat diens voorbeeld de nakomelingschap zou leren, in dat land heilig de vrees voor God te beoefenen.
HOOFDSTUK 6.

INNEMING EN VERWOESTING VAN DE STAD JERICHO.

Jericho nu sloot de poorten toe; en was gesloten voor het aangezicht van de kinderen van Israël; er ging niemand uit en er ging niemand in. 1)

Het was dus zeer moeilijk, ja! naar de geringe menselijke middelen, die toen in de macht waren van de kinderen van Israël (2 Makk. 12: 15), zo goed als onmogelijk de stad te vermeesteren; en toch moest zij worden genomen, want zij was de sleutel van het gehele land. Juist dat had Jozua opgemerkt, toen hij onder de muren van Jericho voortging, en had hem de blikken als radeloos naar de grond doen richten (hoofdstuk 5: 13). Aan de Zuidwestzijde van de Jordaanstroom, daar waar deze het breedst is (hoofdstuk 3: 1), ligt in een 3 uur lang en 1 uur brede grasvlakte (welke tegen de haar van verre omringende woestijn in de haar aan de achterzijde begrenzende ruwe en naakte bergrug (Jos 2: 16) zo heerlijk afsteekt en haar ontstaan aan de rijkelijk vloeiende bron Ain es Sultan in het noordwesten (2 Koningen ingen . 2: 19vv.) en aan de Wady Kelt in het zuiden (1 Koningen ingen . 17: 3), heeft te danken) de stad Jericho, nu een hoop ellendige stenen hutten, Erika of Riha genaamd, met ongeveer 200 trage en zwakke, in de zonden ven Sodom en Gomorra levende inwoners. Door de lage, naar de zijde van de Middellandse Zee in bergen gesloten ligging van de streek, tieren hier de heerlijkste Oosterse planten, de dadel-, de balsemboom, de palm, de roos enz. ; waarom Jericho ook de palmstad genoemd wordt, (Deuteronomium 34: 3 Richteren 1: 16; 3: 13) en om haar rozen (honderdbladige) geroemd wordt (Sirach 24: 28). Nu steekt slechts een alleenstaande, verdorde palmboom, zonder kroon en takken boven de doornheggen uit, welke de menigte van de vroeger genoemde hutten omringen; en wat men bij ons "de roos van Jericho noemt" (Anastica hierochuntica) is een rankachtige, in de zandvlakten van Palestina en Arabië thuis horende plant, met een welriekende bloem, die, verdroogd, zich tezamentrekt als een kogel, zo groot als een vuist), en in warm water gelegd, als opnieuw begint te leven, maar in niets op de roos lijkt. De ligging van Jericho aan de weg, die uit het aan de overzijde liggende land naar het eigenlijke Kanaän voerde, maakte haar versterking nodig niet alleen ten tijde van de tocht naar Kanaän, maar ook later onder de Makkabeeën (1 Makk. 9: 50; 16:
en onder Herodes de Grote, welke laatste haar zeer verfraaide, ook met een kostbaar paleis. Ook is hij daar gestorven. Onder de heerschappij van de Romeinen was te Jericho een overste van de tollenaren (Luk. 19: 2) om de verzending van balsum, en in het algemeen, om de uitgebreide uitvoer van handelswaren.

Om twee redenen wordt deze opmerking geplaatst midden in het gesprek van de Heere met Jozua. De eerste reden is, om te wijzen op de grote moeilijkheid voor Israël, om die stad in te nemen; de tweede, om de aandacht te vestigen op de verdwaasdheden van Jericho’s inwoners,

die meenden, dat zij hun macht konden stellen tegen de macht van Israëls God, en dat, waar Hij nog kort te voren had getoond de macht te bezitten, Zijn volk een droog pad in de Jordaan te kunnen bereiden.

Toen zei de HEERE 1) tot Jozua: Zie, Ik heb Jericho met haar koning en haar strijdbare helden in uw hand gegeven, 2) zodat zij in weerwil van haar hoge muren en sterke torens en gesloten poorten zonder moeite in uw hand vallen zal.

De Heere is "de Vorst van het leger van de Heere," of de Engel van de Heere, de Engel van Zijn aangezicht, die tegen Jozua gezegd had, om zijn schoenen uit te trekken.

In het Hebreeuws Nathathi, gegeven. Dit woord wordt hier gebruikt, om het raadsbesluit van God te kennen te geven, volgens welke Hij besloten had, om Jericho zo en op die wijze in de handen van Zijn volk te geven.

Gij dan allen, die krijgslieden bent, zult vanaf morgen onder begeleiding van de priesters met de Verbondsark (hoofdstuk 3: 6; 4: 11) en onder het geschal van zeven bazuinen (vs. 4vv.) dagelijks rondom ds stad gaan, de stad omringende éénmaal; zo zult gij doen zes dagen lang. Gij zult dit doen in die orde, dat die uit de stammen van Ruben, Gad en half Manasse voor de priesters uitgaan, en die uit de overige stammen hen volgen.

En zeven priesters zullen zeven ramsbazuinen dragen vóór de ark: zeven grote, een sterk doordringend geluid voortbrengende horens, zoals deze bij de aankondiging van het hallel- of vrijlatingsjaar (Lev. 25: 9, "Nu 10: 2) gebruikt worden; en gij zult op de zevende dag de stad niet eenmaal maar zevenmaal omgaan; en de priesters zullen bij iedere omgang met de bazuinen blazen.

Vs. 6-27. Volgens het ontvangen bevel laat Jozua de volgende dag en verder nog zes dagen lang het krijgsvolk om de stad gaan, terwijl de Ark van het Verbond in het midden van het leger door de priesters gedragen en door deze op de bazuin geblazen wordt; op de zevende dag gaat het krijgsvolk zevenmaal om de stad. Voor de zevende maal dit op die zevende dag doende, heffen de krijgslieden een veldgeschreeuw aan, daar vallen de muren, en nu begint de verbanning en verbranding van de stad; Rachab wordt om de dienst aan het volk van God bewezen en volgens de gedane belofte met haar gehele huis gespaard.

Toen riep Jozua, de zoon van Nun, willende de volgende morgen het bevel van de Heere opvolgen (vs. 3), de priesters, en zei tot hen: Draagt de Ark van het Verbond, en dat zeven priesters zeven ramsbazuinen dragen, vóór de Ark van de HEERE, en daarop blazen.

En tot het krijgsvolk zei hij, Trekt door achter de priesters met de Ark, en gaat rondom deze stad; en wie toegerust is, wie tot de veertigduizend gewapenden van de 2 1/2 stam (hoofdstuk 12vv.), behoort, die ga door, volgens de roeping van deze stammen, om voor het aangezicht van hun broeders te trekken (hoofdstuk 1: 12vv.), niet achter maar voor de Ark van de HEERE, en achter de voor haar uit gaande zeven priesters.

En het gebeurde, zoals Jozua tot het volk gesproken had, zo gingen de zeven priesters, dragende zeven ramsbazuinen, voor het aangezicht van de HEERE; zij trokken door en bliezen met de bazuinen; en de Ark van het Verbond met de HEERE volgde hen.

En wie toegerust was, het krijgsvolk van 2 1/2 stam, ging voor het aangezicht van de priesters, die de bazuinen bliezen; en de achtertocht, het krijgsvolk van de overige stammen, volgde de ark, terwijl men ging en blies met debazuinen.

Jozua nu had het volk geboden, nog voordat men optrok en er op de bazuinen werd geblazen, zeggende: Gij zult nu en later bij uw omtrekken rondom de stad niet juichen, ja, gij zult uw stem niet laten horen, maar u zeer rustig en stil houden, en geen woord zal er uit uw mond komen, 1) tot op de dag en het uur, dat ik tot u zeggen zal: Juicht! 2) dan zult gij juichen; maar ook niet eerder (vs. 16).

Het blazen op de ramshoorn was als een spreken van de Heere God en als God spreekt, heeft de mens te zwijgen. In stilheid en vertrouwen zou hun sterkte zijn. Zij moesten stil zijn en wachten op het heil van de Heere.

"In stilheid en vertrouwen zal uw sterkte zijn. " Geen menselijke arbeid gaat geregeld door, wanneer wij die in eigen kracht en niet in vertrouwen op Gods Woord verrichten. "Niet door kracht of geweld, maar door Mijn Geest zal het gebeuren. Die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen en niet beschaamd worden!".

Dit was een gejuich van overwinning en van zegeviering: 1e. Het was het geluid van de Koning, die bij hen was, op Wie zij hun vertrouwen stelden en die hun de overwinning gaf. 2e. Het was een gejuich van geloof; zij geloofden dat de muren van Jericho zouden neerstorten en door dat geloof vielen deze. 3e. Het was een biddend juichen, een weerklank op het geluid van de bazuinen, dat de belofte aankondigde, dat God hen zou gedenken; een eenstemmig geroep, als dat van een enkel man, tot de Hemel om hulp, en onmiddellijk daarop was God met Zijn hulp aanwezig (Jos 6: 10).

En hij deed de Ark van de HEERE op deze eerste dag rondom de stad gaan, omringende deze eenmaal; toen kwamen zij weer in het leger, en overnachtten in het leger.

Daarna, de volgende morgen, stond Jozua ‘s morgens vroeg op, en de priesters droegen de Ark van de HEERE.

En de zeven priesters, dragende de zeven rams- (Jubel) bazuinen voor de Ark van de HEERE, gingen voort, en bliezen met de bazuinen; en de toegeruste, een uitgelezen leger uit de stammen Ruben, Gad en half Manasse, gingen voor hun aangezichten, en de achterhoede, de mannen van de overige 9 1/2 stammen, volgde de Ark van de HEERE, terwijl men ging en gedurende de tocht om de stad blies met de bazuinen (vs. 8vv.)

Alzo gingen zij éénmaal rondom de stad op de tweede dag, evenals op de vorige (vs. 11), en zij keerden terug in het leger. Alzo deden zij zes dagen lang. 1)

De verschrikking, teweeggebracht door hetgeen God gedaan had, weerhield de vijanden een uitval te doen (hoofdstuk 2: 9).

En het gebeurde op de zevende dag, dat zij zich vroeg opmaakten, nog vroeger dan op de vorige dagen, met het opgaan van de dageraad, en zij gingen rondom de stad,
op deze wijze, zevenmaal, alleen op die dag gingen zij niet als vroeger (vs. 11,14) slechts eenmaal, maar, zoals de Heere geboden had, zevenmaal rondom de stad.

De Ark van de Heere is de stad op de eerste dag van de week voor het eerst omgegaan, dus hebben onze leraars van godvruchtige gedachtenis, ons overgeleverd, dat de zevende dag, waarop de stad ingenomen werd, de Sabbat geweest is, hoewel zij op die gedood en verbrand hebben. Want Hij, die bevolen had de Sabbat te vieren, beval nu ook die te ontheiligen tot verdelging van Jericho, zoals Hij geboden heeft op die dag brandoffers te offeren (MATTHEUS. 12: 5).

Het scheen nu wel, dat God, door het volk zo dikwijls te doen rondgaan, niet slechts de zaak in onzekerheid wilde laten, maar zelfs de armen, die zich tevergeefs inspanden, met hun gedane moeite, bespotte. Want waarom beveelt Hij niet de stad plotseling aan te vallen? Waarom laat Hij hen zwijgen, tot afmattens toe, en laat Hij hun mond niet openen om te roepen? Maar de vrucht van dit verdragen leert, dat niets beter is, dan het juiste tijdstip en de geschikste tijd om te handelen over te laten aan Zijn oordeel, en om niet door ons haasten Zijn Voorzienige zorg in de weg te staan, waardoor wij, indien wij er niet in berusten, de weg voor Zijn kracht versperren.

En het gebeurde voor de zevende keer, toen de priesters met de bazuinen bliezen, zoals bij het vorige rondgaan, dat Jozua tot het volk sprak: Juicht, 1) heft het krijgsgeschreeuw van de overwinning aan, want de HEERE heeft u de stad gegeven.

Dat was een vreugdekreet van geloof, zij geloofden, dat de muren van Jericho zouden vallen; en door dat geloof zijn zij neergeworpen. Dat was een stem van gebed, een echo op het geluid van de trompetten, dat de belofte verkondigde, dat God hen gedenken zou.

Maar deze stad zal de HEERE verbannen 1) zijn, zij en al wat daarin is (Lev. 27: 28vv.); alleen de hoer Rachab zal blijven leven, zal van de algemene ban ontheven zijn, zij en allen, die met haar in het huis zijn, zoals haar beloofd was (hoofdstuk 2: 12vv.), omdat zij de boden, die wij uitgezonden hadden, om Jericho en het land te bespieden, verborgen heeft.

God heeft vastgesteld, dat Zijn volk zich noch door de buit, noch door de door zou verrijken, maar ook, dat zij Jericho zouden opnemen onder die steden, die zij niet weer mochten opbouwen. Voor haar, als eerste stad, was daarom een bijzondere reden, omdat het billijk was, dat zij als eersteling werd geheiligd.

Alleen, dat gij u ver houdt van het verbannene, opdat gij u misschien niet verbant, op u zelf de ban haalt, door te nemen van het verbannene, 1) waardoor gij door zou plegen aan hetgeen alleen eigendom van de Heere is, en opdat gij het leger van Israël niet stelt tot een ban, geen oordeel over Israël haalt, noch dat volk beroert, het in het ongeluk brengt.

De inwoners van een met de ban getroffen afgodische stad moesten, zoals Mozes (Deuteronomium 13: 16) op grond van de wet (Lev. 27: 19) inscherpt, met al hun vee gedood worden, en alle huizen moesten worden verbrand.

Het was een plechtig offer aan de rechtvaardigheid van God over hen, die de maat van de ongerechtigheid hadden volgemaakt.

a) Maar al het zilver en goud, en de koperen en ijzeren vaten zullen, niet zoals de mensen en het vee, vernietigd worden, maar de HEERE heilig, gewijd, zijn; 1) tot de schat van de HEERE, tot onderhoud van Zijn heiligdommen de openbare eredienst zullen zij komen. 2)

Num. 31: 54

Alles wat door vuur kon gereinigd en van de afgodische en heidense besmetting gezuiverd worden, moest de Heere gewijd worden. Jericho was als eersteling de Heere heilig. Hij, zonder enig toedoen van Israël's legerscharen, had deze stad aan Zijn volk overgegeven, niet om haar voor zich te houden, maar om haar de Heere geheel en al te geven.

Bij de verovering van de andere steden, moest alleen het volk zonder uitzondering gedood worden, maar het vee en de andere bezittingen kwam de veroveraars tot buit (hoofdstuk 8: 26vv. 10: 28; Deuteronomium 2: 34vv. ; 3: 6vv. Maar bij Jericho, de eerste stad van Kanaän, die de Israëlieten innamen, moest ook het vee verdelgd en de buit in de schatkist van de Heere gebracht worden. Dit gebeurde, zegt Hengstenberg, om aan te tonen, dat de bewoners niet werden verdelgd door menselijke willekeur, maar door Gods rechtvaardige hand, zodat hun land en have niet aan Israël verviel, maar door God werd weggenomen en aan een ander volk gegeven, om beter gediend te worden. In het beleg van Jericho was er meer van Gods macht te zien dan in dat van enige andere stad van Kanaän, daarom moest deze stad meer dan enig andere de Heere toegewijd worden.

Het volk dan juichte, 1) hief een krijgsgeschreeuw aan, als zij, de priesters, met de bazuinen bliezen; en het gebeurde, toen het volk het geluid van de bazuin hoorde, waarmee de priesters terstond invielen, nadat Jozua gesproken had (vs. 16-19) juichtehet volk met een groot gejuich; a) en de muur van de stad Jericho viel onder zich, 2) viel om alsof de grond onder de fundamenten was weggehaald, en het volk klom over de puinhopen van de omgevallen muren, in de stad, een ieder tegenover zich, recht voor zich uit in de stad lopende, en zij namen alzo de stad in.

a)Hebr. 11: 30

Hier wordt zowel de gehoorzaamheid van het volk geprezen als de waarheid van God verheerlijkt. Hun geloof hebben zij door hun gejuich getoond, omdat zij overtuigd waren, dat dit hun niet tevergeefs was voorgeschreven en eveneens heeft God, omdat Hij niet zou toelaten, dat zij vergeefse moeite zouden doen, hun geloof door Zijn woord bevestigd. Het was toch geen tweede mindere deugd, dat zij met verachting van een ongelooflijke winst, de gehele buit blijmoedig hebben prijs gegeven. Er is toch geen twijfel aan, of deze overweging

heeft bij velen de ziel doorkruist, hoe God zulke grote schatten verloren wilde doen gaan? Waarom Hij ons onthoudt, wat Hij ons in de hand geeft? Waarom niet liever Hij ons opvrolijkt, zodat Hij ons stof geeft tot danken? Daarom was het een bewijs van zeldzame en uitstekende zelfbeheersing, om, met prijsgeving van berekeningen, die hun konden af houden van het volbrengen van hun plicht, heel de buit, die hun in handen kwam en de schatten van heel die stad prijs te geven. Dat zij zonder onderscheid van geslacht, zowel vrouwen als knapen, kinderen en grijsaards, zwakken en sterken hebben neergehouwen, zou een onmenselijke wreedheid kunnen schijnen, indien dit alles niet op bevel van God was uitgevoerd. Maar, omdat Hij zelf, Die het oordeel heeft over leven en dood, Die volken rechtvaardig tot de ondergang had bestemd, moet alle redetwist wijken. Vergeet niet, dat Hij hen reeds vier eeuwen had verdragen, totdat hun ongerechtigheid was vervuld. Wie zal nu over onmatige gestrengheid klagen, wanneer God reeds zo lang Zijn vonnis had opgeschort? Indien iemand tegenwerpt, dat ten minste de kinderen en kleinkinderen nog vrij van schuld waren, dan is het antwoord spoedig gereed, dat zij rechtvaardig zijn omgekomen, omdat het gehele geslacht vervloekt en verworpen was. Dit moet toch vast staan, dat het een erge en barbaarse wreedheid zou geweest zijn, indien de Israëlieten naar eigen willekeur en in hun toorn de tedere vrucht met de moeder hadden omgebracht. Nu echter moet hun een vrome en lofwaardige standvastigheid worden toegeschreven en een heilige ijver, omdat zij het bevel van God hebben uitgevoerd, Die het land Kanaän op die wijze van de vuile en reeds zo lang voortgeduurde stinkende en verrotting aanbrengende ongerechtigheden wilde zuiveren.

Door deze zaak ontving Israël andermaal het bewijs, dat God met hen was, zowel onder Mozes als onder Jozua. Had de Heere voor Mozes de wateren van de Rode Zee doen wijken, en bij diens leven manna uit de Hemel doen regenen en water uit de rotssteen doen stromen, nu Jozua aan het hoofd staat, wijken de wateren van de Jordaan en vallen de muren van Jericho om.

En zij verbanden, verdelgden alles, wat in de stad was, van de men tot de vrouw toe, (vs. 22) van het kind tot de oude, en tot de os, en het klein vee, en de ezel, door de scherpte van het zwaard. (Uit hoofdstuk 8: 2, 29 en 10: 28 blijkt, dat zij de koning ophingen en zijn lijk aan de schandpaal lieten hangen tot na de ondergang van de zon, waarna men hem onder een hoop stenen begroef.)

De betekenis van het omtrekken rondom de stad ligt vooral in de Ark van het Verbond en het blazen op de bazuinen door de priesters, die voor de Ark uit gingen. De Ark was zinnebeeld en teken van de aanwezigheid van God in het midden van Zijn volk. Het geblaas van de bazuinen kondigde Israël aan, dat de Heere nu opstond om Zijn heerlijkheid te openbaren (Ex. 19: 16,19; 20: 18 Lev. 23: 24; 25: 9). God verschijnt ten gerichte over Jericho, het sterke bolwerk van de macht en de ongerechtigheid van de Kanaänieten, dat Hij op een ogenblik neervelt. Bij de wederkomst van onze Heere Jezus Christus zal eveneens de stem van de aartsengel worden gehoord en de bazuin van God zal van de hemel slaan, om de doden op te wekken en de nog levenden te veranderen, het wereldgericht te houden, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde te scheppen en in het nieuwe Jeruzalem de tempel van God onder de mensen te stichten.

En zij verbanden, verdelgden alles, wat in de stad was, van de men tot de vrouw toe, (vs. 22) van het kind tot de oude, en tot de os, en het klein vee, en de ezel, door de scherpte van het zwaard. (Uit hoofdstuk 8: 2, 29 en 10: 28 blijkt, dat zij de koning ophingen en zijn lijk aan de schandpaal lieten hangen tot na de ondergang van de zon, waarna men hem onder een hoop stenen begroef.)

De betekenis van het omtrekken rondom de stad ligt vooral in de Ark van het Verbond en het blazen op de bazuinen door de priesters, die voor de Ark uit gingen. De Ark was zinnebeeld en teken van de aanwezigheid van God in het midden van Zijn volk. Het geblaas van de bazuinen kondigde Israël aan, dat de Heere nu opstond om Zijn heerlijkheid te openbaren (Ex. 19: 16,19; 20: 18 Lev. 23: 24; 25: 9). God verschijnt ten gerichte over Jericho, het sterke bolwerk van de macht en de ongerechtigheid van de Kanaänieten, dat Hij op een ogenblik neervelt. Bij de wederkomst van onze Heere Jezus Christus zal eveneens de stem van de aartsengel worden gehoord en de bazuin van God zal van de hemel slaan, om de doden op te wekken en de nog levenden te veranderen, het wereldgericht te houden, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde te scheppen en in het nieuwe Jeruzalem de tempel van God onder de mensen te stichten.

En zij verbanden, verdelgden alles, wat in de stad was, van de men tot de vrouw toe, (vs. 22) van het kind tot de oude, en tot de os, en het klein vee, en de ezel, door de scherpte van het zwaard. (Uit hoofdstuk 8: 2, 29 en 10: 28 blijkt, dat zij de koning ophingen en zijn lijk aan de schandpaal lieten hangen tot na de ondergang van de zon, waarna men hem onder een hoop stenen begroef.)

De betekenis van het omtrekken rondom de stad ligt vooral in de Ark van het Verbond en het blazen op de bazuinen door de priesters, die voor de Ark uit gingen. De Ark was zinnebeeld en teken van de aanwezigheid van God in het midden van Zijn volk. Het geblaas van de bazuinen kondigde Israël aan, dat de Heere nu opstond om Zijn heerlijkheid te openbaren (Ex. 19: 16,19; 20: 18 Lev. 23: 24; 25: 9). God verschijnt ten gerichte over Jericho, het sterke bolwerk van de macht en de ongerechtigheid van de Kanaänieten, dat Hij op een ogenblik neervelt. Bij de wederkomst van onze Heere Jezus Christus zal eveneens de stem van de aartsengel worden gehoord en de bazuin van God zal van de hemel slaan, om de doden op te wekken en de nog levenden te veranderen, het wereldgericht te houden, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde te scheppen en in het nieuwe Jeruzalem de tempel van God onder de mensen te stichten.

Jozua nu zei, bij de inval in de stad, tot de twee mannen, de verspieders van het land: Gaat in het u bekende en aan de rode scharlaken draad goed herkenbare huis van de vrouw, de hoer, en brengt die vrouw naar buiten, met al wat zij aan familie heeft, a) zoals gij haar, bij uw eerste bezoek en uw vlucht uit haar huis (hoofdstuk 2: 12) gezworen hebt.

a)Hebr. 11: 31

Rachabs huis stond op de muur, waar het eerste en het grootste gevaar was. Toch werd zij behouden, omdat Jozua haar en haar huis niet vergat.

Toen gingen de jongelingen, de verspieders, die haar het best kenden, daarin, in het huis van de vrouw, en brachten er Rachab uit, en haar vader, en haar moeder, en haar broeders, en al wat zij had, en wat tot de bezittingen van haar familie behoorde; ook brachten zij uit al haar gezinnen, zelfs haar nabestaanden en verdere verwanten, om het gegeven woord toch getrouw na te komen, en zij, de twee mannen, stelden hen, Rachab en de haren, buiten het leger van Israël. 1)

In het Hebreeuws Michoets lemachaneh. De grondtekst duidt aan, dat dit brengen buiten de legerplaats plaatsvond, vanwege haar Levitische onreinheid en die van haar bloedverwanten. Zij werden in dit opzicht met de melaatsen gelijkgesteld. Pas toen zij zich had laten opnemen, toen zij bij Israël was ingelijfd, mocht zij binnen de legerplaats wonen.

Als onreine heidenen mochten Rachab en haar betrekkingen niet in het leger worden opgenomen, voordat zij tot de dienst van de God van Israël waren toegetreden, wat later ook gebeurde. Zie vs. 25.

De stad nu, nadat de personen geborgen waren, die naar Gods wil gered moesten worden, verbrandden zij, de kinderen van Israël, met vuur, en al wat daarin was, dus ook het huis van Rachab; alleen het zilver en goud, en de koperen en ijzeren vaten, gaven zij, naar het bevel dat Jozua gegeven had (vs. 19), aan de schat van het huis van de HEERE, de tabernakel.

Een korte beschrijving van een reis, die in het jaar 333 n. C. van Bordeaux naar Jeruzalem werd gemaakt, zegt dat toen, behalve de vijgeboom van Zachéus (Luc. 19: 4) ook het huis van Rachab nog aanwezig was op de plaats, waar vroeger Jericho gestaan had. Ook latere schrijvers vertellen dit. Maar het behoort tot de vrome bijgelovige bespiegelingen van de reizigers, die de waarheid van de Heilige Schrift dikwijls tegenspreken.

Dus liet Jozua de hoer Rachab leven, en het gezin van haar vader, en al wat zij aan verwanten en betrekkingen had; en zij heeft gewoond in het midden van Israël, 1) omdat zij zich in de vergadering van het volk liet opnemen, tot op deze dag, 2) toen het verhaal door de geschiedschrijver werd meegedeeld, omdat zij de boden verborgen had, die Jozua gezonden had, om Jericho te verspieden. 3)

Rachab werd verlost uit de algemene verwoesting. Zelfs verkreeg zij een erfdeel onder de uitverkoren stammen van Israël, werd een moeder in Israël en een van de voorouders van de Messias. Dit kan de kracht door het geloof versterken en Gods goedheid verheerlijken, die in de dagen van druk en verwoesting, de gerechtigheid uitoefent en tevens met wijsheid alles beschikt.

Uit de uitdrukking: "zij heeft gewoond in het midden van Israël tot op deze dag" blijkt, dat het boek niet lang na de gebeurtenis zelf geschreven is.

Later is Rachab getrouwd met Salmon, de zoon van Nahesson, een van de vorsten in Israël, en is de moeder geworden van Boaz, de man van Ruth.

In geloof had zij dit verricht. Zij ontvangt nu het genadeloon voor haar arbeid voor de Heere. Wat zij toch de verspieders had gedaan, had zij de Heere gedaan.

En in dezelfde tijd, terstond na de verwoesting van de stad, bezwoer hen (de Israëlieten) Jozua, zeggende, terwijl hij zich de bedreiging van God herinnerde (Deuteronomium 13: 17): Vervloekt zij die man voor het aangezicht van de HEERE, die zich opmaken en deze stad Jericho bouwen zal, 1) ooit weer haar tot vesting maken zal, haar weer zo herstellen zal, als zij geweest is; dat hij ze grondveste, de eerste steen legge tot een stadsmuur, op zijn eerstgeborenen zoon, en haar poorten stelle, de bouw voleindige door herstelling van de stadspoorten op zijn jongste zoon! 2)

De bedoeling van de schrijver is, dat het hem, die de stad zou versterken, zijn oudste en jongste zoon kosten zou. Niet het opbouwen van de huizen in het algemeen wil Jozua verbieden, zodat de plaats nimmer weer bewoond zou mogen worden, want hij zelf deelt later (hoofdstuk 18: 21) Jericho toe aan de stam Benjamin, en spoedig vinden wij de plaats weer bewoond (Richteren 3: 13; 2 Samuel . 10: 5). Maar wel vervloekt hij hem, die de stad tot vesting zal maken, want door een wonder was de vroeger zo sterke stad van haar vestingwerken beroofd, en nimmer mochten de gevallen muren worden opgericht, maar als een gedenkteken moesten ze blijven van Jehova’s macht voor alle tijden. Toen later onder koning Achab de wil van God niet meer erkend en de stad weer versterkt werd, trof de vloek Hiël, van Bethel, die ze bouwde. (1 Koningen . 16: 34).

Later vinden we Jericho bezocht door Elia en Eliza, en zelfs door onze gezegende Heiland. (Luc. 18: 35).

De Heere wilde, dat de puinhopen van Jericho in wezen zouden blijven als een gedenkteken: 1e. Van Zijn Rechtvaardigheid in het straffen van de Kanaänieten, toen de mate van hun ongerechtigheid vol was. 2e. Van Zijn Almacht in het verdelgen van een zo grote en sterke stad door zulke geringe middelen, en 3e. Van Zijn Goedertierenheid jegens Israël, wanneer de bestemde tijd van hun in bezitneming van Kanaän gekomen was. (Jos 6: 26).

Dat betekent, dat hij, die Jericho weer zou opbouwen, van al zijn kinderen zou worden beroofd!, van de oudste tot de jongste zoon toe.

Jericho moest blijven de eersteling van de steden van Kanaän, de Heere gewijd.

Alzo was de HEERE met Jozua; Zijn belofte (hoofdstuk 1: 5) aan hem vervullende, en zijn gerucht, de tijding van de daden, die hij in Gods naam verrichtte, liep, werd verspreid door het gehele land Kanaän.

HOOFDSTUK 7.

ACHAN WEGENS DIEFSTAL GESTRAFT.

Vs. 1-15. De waarschuwing uit hoofdstuk 6: 18 niet achtende, had Achan, uit de stam van Juda, zich vergrepen aan het verbannene van Jericho, en daardoor een ban gebracht over het gehele leger. De gevolgen blijven dan ook niet uit. De krijgstocht ondernomen tegen de kleine stad Al, mislukt geheel. Toen Jozua met de oudsten zich in rouw neerwierpen voor de tabernakel, openbaart hem Jehova, waarom Israël voor zijn vijanden had moeten vluchten, en hoe de ban van het volk weggenomen zou kunnen worden.

Maar de kinderen van Israël, niettegenstaande het uitdrukkelijk verbod, dat Jozua gegeven had, overtraden, 1) in de persoon van Achan, door overtreding met het verbannene (hoofdstuk 17,18); want Achan (= slang), de zoon van Charmi (= mijn wijngaard), de zoon van Zabdi (= gift van Jehova), 2) de zoon van Zerah (= opgang van licht), de tweelingbroeder van Perez, die Thamar aan Juda schonk (Genesis38: 27vv.), uit de stam van Juda, nam van het verbannene (Zie vs. 21). Toen ontstak de toorn van de HEERE tegen de kinderen van Israël. 3)

De misdaad van één man wordt hier meegedeeld en wel een geheime, wiens schuld aan het gehele volk wordt toegemeten. En dit niet alleen, maar de straf wordt tegelijk bezocht aan vele onschuldigen. Het schijnt nu volstrekt niet billijk, dat het gehele volk om een bijzondere en verborgen misdaad, waarvan het zich niet bewust was, wordt veroordeeld. Ik antwoord, dat het volstrekt niet iets nieuws is, dat de zonden van één lid aan het gehele volk bezocht worden. Indien de reden ons verborgen is, moet het ons meer dan genoeg zijn, dat, terwijl de overtreding aan al de kinderen van Israël wordt toegerekend, de straf tot slechts één mens wordt beperkt.

Bij Jericho heeft de Heere de Kanaänieten Zijn grote en heilige Naam bekend gemaakt; voor Al zullen de Israëlieten ervaren, dat Hij ook aan hen, wanneer zij Zijn verbond verbreken, zich heiligt en dat de Gemeente van de Heere slechts zo lang de wereldmacht kan overwinnen, zo lang zij het Verbond met de Heere trouw bewaart.

In 1 Kronieken 2: 6 staat hiervoor: Zimri. Deze verandering van de letters berust op een schrijffout, die zich in het Hebreeuws nog beter laat verklaren, omdat de letters b en m (b-M) weinig verschillen en de letters d en r bijna gelijk zijn (d-r).

Evenzeer als de Heilige Schrift aan de ene kant de enkele persoon beschouwt als het voorwerp van Gods genade en gerechtigheid, zo leert zij ook aan de andere kant een volk als een organisch of gesloten geheel kennen, waarin de enkele personen als leden van een lichaam zijn, zodat het goede of kwade van de ene tegelijk voor het geheel geldt, en het ten zegen of ten verderf van het geheel verstrekt. Wat betreft dit geval: de zonde van Achan heeft aan het Israëlitische volk dat karakter van heiligheid ontnomen, wat het als Verbondsvolk van Jehova droeg. Het volk werd dus zo lang met de overtreder gestraft, en moest in zijn plaats lijden, totdat hij zelf gestraft en de zonde verzoend was (Deuteronomium 21: 1-9). Veel gelijkenis vertoont deze geschiedenis met die van Ananias en Saffira (Hand. 5).

Waarom deelde Israël's volk in de zonde van Achan? Omdat door diens overtreding de heiligheid van het gehele volk was geschonden. Achan was lid van het gehele lichaam, en door zijn zonde had hij het gehele lichaam ontheiligd en verontheiligd. Pas door amputatie van het verdorven lid kon het gehele lichaam weer gezond worden.

Toen Jozua, nog voordat hij zich met het leger terugtrok naar het kamp te Gilgal, mannen zond van Jericho naar Al, dat vijf of zes uur ten noordwesten, bij Beth-Aven (18: 12) ligt, 1) ten oosten van Beth-El (Genesis12: 8; 13: 3), sprak hij tot hen, zeggende: Trekt op en bespiedt het land, de stad met haar omgeving. Die mannen nu trokken op en bespiedden Al.

De stad Al wordt in Nehemia 11: 31 Aja en in Jes. 10: 28 Ajath genoemd, maar is een andere dan Ai in Jer. 49: 3, dat aan de overkant van de Jordaan lag. Veel reizigers menen de puinhopen van de stad gevonden te hebben. V. d. Velde is van mening, dat Al te zoeken is op de plaats, waar het huidige Tell el Hadschar te vinden is.

Daarna, nadat zij het land bespied hadden, keerden zij, de verspieders, terug naar Jozua, en zeiden tot hem: Dat het gehele volk niet optrekt, dat er omtrent tweeduizend mannen, of omtrent drieduizend mannen optrekken, om Al te slaan, om het in te nemen; vermoei daarheen, zonder noodzaak, al het volk niet, want zij zijn weinige, 1) hun getal en kracht is klein.

Volgens hoofdstuk 8: 25 bedroeg het getal inwoners in het geheel 12. 000. Maar daaronder waren zeker maar 3. 000 strijdbare mannen; 2 à 3. 000 Israëlieten hadden de stad zeker kunnen innemen, indien God hen geholpen had. Maar die hulp ontbrak hen. Alles is verloren, als God niet met ons is. Psalm 139: 23 behoort ons gebed te zijn bij al onze ondernemingen. Er was een ban in het leger. God verborg Zijn heilig aangezicht voor hen. Bovendien Jozua had de Heere niet om raad gevraagd.

Is de veronderstelling van V. d. Velde juist, omtrent de ligging van Al, dan lag die stad op een steil, afhellende heuvel, en was zij daarom niet zo gemakkelijk te veroveren. De inname van Jericho zonder hulp van wapens had hen wel ietwat overmoedig gemaakt.

Ernstige waarschuwing voor de gelovige, om nooit de vijand gering te achten, maar immer te bedenken, dat wie zijn vijand licht acht, al half overwonnen is.

Alzo trokken daarheen, naar Al, op van het volk omtrent drieduizend man, die vluchtten voor het aangezicht van de mannen van Al, toen deze dapper weerstand boden.

En de mannen van Al sloegen van deze, van de Israëlieten, omtrent zesendertig man, en vervolgden hen, de overigen, die vluchtten, van voor de poort van Aitot Schebarim, 1) tot de stenen bruggen aan de oostelijke helling van de berg waarop Al lag, toe en sloegen hen in een afgang, 2)vervolgden hen tot beneden in het dal. Toen versmolt, zodra de vluchtelingen in het leger te Gilgal kwamen, het hart van het volk, zij werden moedeloos, en het hart werd tot water, 3) zodat zij geen hoop meer hadden.

Anderen vertalen tot de steengroeven.

De nederlaag van de Israëlieten was nodig om de eer van God te redden. Wel hadden de 36 mannen, die daarbij omkwamen, geen deel aan de zonde van Achan, maar hun tijd was er en zij moesten onder deze omstandigheden het gehele volk leren, dat de zegepraal van Jehova komt, dat het geen vijand verachten en zich op geen menigte verlaten mocht, zonder uitdrukkelijk bevel van zijn onzichtbare aanvoerder (hoofdstuk 5: 13vv.). Het volk moest te weten komen, dat er een ban in het leger was, die de zegen en de overwinning in de weg stond. De gemeenschappelijke band, waarin de mensen op aarde tot elkaar staan, kan niet anders dan de zonde van de ene aan de andere doen voelen. Als het vermogen van een vader onder beslag wordt gelegd, dan moeten zijn onschuldige kinderen de armoede ook ondervinden. Als een land zich bezondigt en door algemene plagen getroffen wordt, dan gaat het de rechtvaardige daarbij als de goddeloze (Prediker 9: 2). Mozes en Aäron, Jozua en Kaleb moesten evenzeer veertig jaar in de woestijn rondtrekken, als de andere morrende Israëlieten, met wie zij één waren. Maar God kent daarbij de Zijnen en laat hun datgene, wat zij ter wille van anderen lijden, ten goede komen. Voor hen is het eigenlijk gene straf maar een vaderlijke tuchtiging. Verliezen zij hierdoor in deze wereld iets, het zal hun in de toekomende dubbel terug geschonken worden.

Wij zien, dat de gemakkelijke verovering van Jericho hun niet alleen goede moed gegeven had voor de toekomst, daar de Heere voor hen streed, maar zij waren daardoor gekomen tot verachting van de vijand, om zichzelf te sparen in de verwachting, dat de Heere voor hen alles zou doen zonder hen te gebruiken. Zo gebruikt de mens soms de genade en de beloften van God om zijn eigen traagheid en eigenliefde te verbloemen. Ook Jozua kan niet geheel verontschuldigd worden. Hij schijnt zijn plannen beraamd te hebben zonder aan Jehova om raad te vragen. En de Heere laat hem zijn eigen weg gaan om de zonde van Achan aan het licht te brengen en die te straffen. Op een of andere wijze zal vroeger of later de geheime zonde aan het licht komen en al vraagt de mens er niet meer naar, God zal het doen en zal zijn ongerechtigheid bezoeken.

In het Hebreeuws Bammorad. De Septuaginta geeft apo tou kataferouv, d. i. vanaf de helling. De bedoeling is, dat de mannen van Al hen vervolgden tot de steengroeven, die zich oostelijk van de stad bevonden, en nog sloegen bij de helling. Al lag op een heuvel. Betere vertaling is dus: *Vervolgden hen van uit de poort tot de steengroeven en sloegen hen bij de helling* van de heuvel.

1) Toen verscheurde Jozua, ten teken van diepe rouw, zijn kleren (Deuteronomium 14: 2), en viel op zijn aangezicht ter aarde, voor de Ark van de HEERE, hij vernederde zich en bleef de gehele dag zonder eten of drinken liggen, tot de avond toe, hij en de oudsten van Israël; de hoofden van de stammen en geslachten en gezinnen, als de vertegenwoordigers van het gehele volk; en zij wierpen stof op hun hoofd, ten teken van smart en droefheid.

Ofschoon het gemakkelijk was de oorzaak van het verlies en van de ontvangen nederlaag op een ander te werpen, vervolgens het niet paste, dat een moedig veldheer zo zeer uit het veld was geslagen door het verlies van dertig man, voornamelijk, omdat het niet moeilijk zou

zijn, na de troepen honderdvoudig versterkt te hebben, de vijand nog vermoeid van de tocht te verpletteren, zo was het niet zonder reden, dat hij, door angst neergedrukt, bijna de moed opgaf. De belofte van God nu, dat zij altijd overwinnaars zouden zijn, liet toch geen plaats aan deze gedachte, welke de overwinnaars nieuwe moed en nieuwe hoop zou instorten en inwerken, dat de afloop van de oorlog twijfelachtig zou zijn. Omdat nu het succes niet aan de hoop beantwoorde, wat voor het ogenblik waar was, kwam hij tot de slotsom, dat zij om geen andere reden ongelukkig in de strijd waren geweest, dan dat zij tevergeefs op de beloofde hulp van God hadden gerekend. Daarom niet alleen hij zelf, maar ook de oversten gaven zich niet slechts aan treurigheid en smart over, maar zij riepen een plechtig vasten uit, zoals in de meest ellendige gevallen placht te gebeuren, bestaande uit het scheuren van de kleren en uit het as strooien op het hoofd. Maar ofschoon deze ongelovige plechtigheid ook diende, om daarmee hun smart te betuigen, zo was er toch veel meer reden voor de vromen en de dienaren van God, om Zijn toorn deemoedig af te bidden. Daarom in het scheuren van de kleren en de andere dingen, was er wel een belijden van hun berouw, wat ook uit het daarmee verbonden gebed is op te maken, maar toch deels kwam dit voort uit geloof en een ongekunsteld gevoel van vroomheid, deels was het gemengd met bovenmatige verwarring van geest. Dat zij tot God zich rechtstreeks wendden en erkenden, dat in Zijn hand, die hun de wond had geslagen, het geneesmiddel gereed was, vloeide voort uit hun geloof. Echter vervoerd door hun smart, overschrijden zij de bepaalde mate. Vandaar hun vrijmoedigheid in het eisen, vandaar hun averechtse wens: "Och, of wij tevreden waren geweest om te blijven in de woestijn. " Het is nu volstrekt niets nieuws, dat wanneer vrome gemoederen in hun heilige ijver om God te zoeken, worden opgewekt, straks het licht van het geloof beneveld wordt door de kracht en hevigheid van hun gevoelige aandoeningen. Maar op die wijze lijden alle gebeden schipbreuk, indien niet God naar Zijn onmetelijke goedheid hen vergeeft, en na hen van hun onreinheden gewassen te hebben, als reinen weer aanneemt.

Wel was het geleden verlies gering, maar dat was een bewijs, dat Gods genade en belofte van het volk waren geweken. In boete en berouw zochten zij die weer te verkrijgen, ofschoon ze nog niet wisten, welke bijzondere zonde op hen drukte.

Ware Israëlieten beven als God Zijn genade terughoudt.

De overwinning, waardoor de Israëlieten tot vernedering voor God werden gebracht, kwam de Kanaänieten duur te staan.

Jozua zoekt het niet in de tweede oorzaak. Hij beschuldigde de verspieders niet, noch zijn soldaten, maar hij wendde zich tot de Heere. De Heere had het gedaan. De Heere had Zijn heilig misnoegen over zijn volk getoond. Aan de bestraling van ‘s Heren vriendelijk aangezicht, dat nu voor zijn volk verborgen was, hadden zij de grootste behoefte.

En Jozua, die zijn diep leedgevoel niet langer inhouden kon, zei: "Ach Heere, HEERE! waarom hebt Gij dit volk door de Jordaan ooit doen gaan, om ons te geven in de hand, in de macht van de Amorieten (hoofdstuk 5: 1), om ons te verderven? Och, dat wij toch tevreden geweest en gebleven waren aan de overzijde van de Jordaan! 1) en niet verlangd hadden in dit land te komen!

Deze woorden klinken geheel als die van de morrende schare in Num. 14: 2, die Gods toorn in zo hoge mate opwekten, dat het toenmalige geslacht veroordeeld werd, om in de woestijn te sterven. Maar wanneer twee personen hetzelfde zeggen of doen, dan is het daarom nog niet altijd hetzelfde. Alles hangt af van de mening en de gezindheid. In de woestijn sprak uit die klacht ongeloof en opstand, maar hier openbaart zich (vs. 8) Jozua's grote ijver voor de eer van Jehova. Zijn bedoeling is: indien de eer van Jehova schade mocht lijden dan was het beter dat Israël aan de overzijde van de Jordaan was gebleven, en het bezit van het beloofde land niet had begeerd. En als hij daarbij een sterke taal voert, dan is het niet voor de eerste maal, dat iemand in heilige ijver zich te sterk uit. De Heere bemint die taal meer dan de schijnheilige ootmoed van de huichelaar, die van binnen vol hoogmoed is. (Num. 11: 15).

Deze woorden komen overeen met hetgeen de mopperenden dikwijls zeiden (Exod. 14: 11,12; 3; 16: 3 Num. 14: 2,3), maar Hij, die het hart doorzoekt, weet dat ze bij Jozua uit een andere geest voortkwamen, en daarom merkte Hij niet met de uiterste gestrengheid op de verkeerdheden, die Zijn knecht sprak. Doch men moet Jozua's woorden en klachten niet op zo'n manier opvatten, alsof hij zich volstrekt verzekerd heeft gehouden van de waarheid hiervan, nl. dat het voor Israël beter geweest zou zijn niet door de Jordaan te trekken, dat God inderdaad voor had, hen te geven in de hand van de Amorieten enz. , maar men begrijpe zijn gezegde als voortkomende uit menselijke zwakheid, wankeling van geloof en een schielijke overijling van droefheid. (Jos 7: 7).

Bij Jozua zien wij bijna hetzelfde en in de diepste grond van de zaak geheel hetzelfde als later bij Elia. Door de inname van Jericho was de pees van het geloof zeer gespannen. Enigszins was hij overmoedig geworden, zodat hij met weinig mannen nu ook Al wil innemen, En nauwelijks is hij geslagen, nauwelijks is er een kleine nederlaag geleden, of de overmoed maakt plaats voor moedeloosheid. Elia wilde slechts sterven. Jozua slechts aan de overzijde van de Jordaan gebleven zijn. Ook hier zien wij, dat alleen in de mogendheden van de Heere de gelovige kloeke daden kan doen.

Och 1) Heere! wat zal ik zeggen, nadat Israël voor het aangezicht van zijn vijanden de nek gekeerd heeft, gevlucht is? Ik kan toch onmogelijk geloven, dat Gij nu voor altijd Uw hand van ons hebt afgekeerd, en dat Gij ons in deze toestand zult laten.

In het Hebreeuws Bi. Dit woordje dient om reeds voor het uitspreken van de volgende woorden vergeving hiervoor te vragen. In het Duits "Bitte".

Och 1) Heere! wat zal ik zeggen, nadat Israël voor het aangezicht van zijn vijanden de nek gekeerd heeft, gevlucht is? Ik kan toch onmogelijk geloven, dat Gij nu voor altijd Uw hand van ons hebt afgekeerd, en dat Gij ons in deze toestand zult laten.

Als het de Kanaänieten en alle inwoners van het land zullen horen, dat Gij ons in de steek gelaten heeft, zo zullen zij, wier moed reeds was gezonken, nieuwe moedkrijgen en overmoedig ons omsingelen, en onze naam uitroeien van de aarde, tot de laatste man toe, omdat wij zonder U niets tegen hen vermogen; wat zult Gij dan, als het zo ver met ons komt, Uw grote naam, Jehova, de getrouwe, doen?

Deze volken zouden de naam van Jehovah lasteren, als ware Hij zwak geworden, en als kon Hij Zijn zaak niet ten uitvoer brengen (Ex. 32: 11 Num. 14: 13). Niets is meer grievend voor een hart, dat God lief heeft, dan dat de naam van God gelasterd worde. Dat is onverdraaglijk.

Wij zien, dat hij door niets meer gekweld wordt, dan door de eer van Zijn Naam, niet om voor eigen achting zorg te dragen, maar opdat de waarheid van God bij de wereld niet in gevaar zou komen. Kortom, omdat hij niet dan op Gods bevel het volk in Kanaän had gebracht.

Toen Jozua gebeden had, zei 1) de HEERE tot Jozua, van boven de Ark van het Verbond, waarvoor Jozua met de oudsten geknield lag: Sta op; waarom ligt gij zo neer op uw aangezicht, en klaagt gij tegen Mij, alsof de schuld van uw tegenspoed bij Mij ligt en alsof ik Mijn trouw had geschonden?

De Heere sprak hier onmiddellijk tot Jozua, niet door middel van de Hogepriester. De Heere wijst zijn dienaar erop, dat Zijn trouw niet veranderd is, dat Hij wel Israël die nederlaag had bereid, maar niet omdat Zijn trouw was veranderd, maar omdat Israël had gezondigd, diep had gezondigd tegen Hem. De Heere maakt er Jozua geen verwijt van, dat Hij weent om de breuk van het volk, maar wenen alleen is niet genoeg. De oorzaak van de breuk moet worden weggenomen. De ban moet uit het leger worden weggedaan.

Israël heeft gezondigd; en zij, de kinderen van Israël, hebben, door ongehoorzaamheid tegen een uitdrukkelijk verbod, ook Mijn Verbond, dat Ik hun geboden had, overtreden; en ook, omdat de zonde tegen Mij tegelijk zonde is tegen de heiligheid van het volk (vs. 15), hebben zij van het verbannene, van hetgeen behoorde verbannen te worden, genomen, en ookgestolen, en ook gelogen, het gestolene verborgen, en hebben het ook onder hun gereedschap gelegd, om datgene wat Mij en Mijn heiligdom toebehoort zelf te gebruiken.

Scherp houdt God het volk voor ogen wat er gebeurd was: het Verbond overtreden met het hart, bovendien nu ook van het verbannene genomen, wat God aangemerkt wil hebben als aan Hem ontstolen; maar zij liegen ook, d. i. zij tonen het niet boetvaardig aan, en hebben het bij het hunne gelegd. Daarom moeten zij zich bereiden tot bekering en tot het luisteren naar de uitspraak van God die hun met de woorden: "Alzo zegt de Heere" op het plechtigst hun afwijken voorhoudt.

De eerste drie zindelen beschrijven de zonden in hun verhouding tegen God als zware schuld, de drie volgende in hun innerlijk wezen, als een grove hardnekkige en roekeloze overtreding.

Daarom zullen de kinderen van Israël niet kunnen bestaan voor het aangezicht van hun vijanden, de Kanaänieten; zij zullen de nek voor het aangezicht van hun vijanden keren, voor hen vluchten, zoals uit de nederlaag bij Ai reeds blijkt, want zij zijn in de ban, door het stelen van hetgeen verbannen was, nu zelf verbannen en aan de verwoesting prijsgegeven. Ik, Jehova, zal voortaan, zoals ook nu, niet meer met u zijn, tenzij gij, door uitroeiing van hem, die de ban over Israël heeft gebracht, de ban uit het midden van u verdelgt, en daardoor voor u zelf verzoening doet.

Wij moeten op ons zelf, op ons huis, op ons eigen hart zien en nauwkeurig onderzoeken, of er niet iets daarbinnen is, dat als een ban is tussen God en ons. Een ongeoorloofde lust, onrechtvaardige winst, enige gierigheid, zucht tot weelde en dergelijke, kunnen ons in de weg staan. Voorspoed hebben kunnen we niet, zo lang die vervloekte dingen daarbinnen schuilen, zo lang ons hart en ons huis niet gezuiverd zijn.

Sta dus op, heilig, 1) wijd het volk Israël, en zeg: Heiligt u tegen morgen, want alzo zegt de HEERE, de God van Israël: Er is een ban in het midden van u, Israël! daarom gij zult niet kunnen bestaan voor het aangezicht van uw vijanden, totdat gij de ban, hem, die de ban over u gebracht heeft, wegdoet uit het midden van u, en daardoor u van de schuld vrijmaakt.

Ook: "Jos 3: 5".

Gij zult dan, om uit te vinden wie de man is, morgen, nadat gij u heden nog geheiligd hebt, in de morgenstond aankomen, naar Mijn heiligdom naar uw stammen; de ene stam na de andere; en het zal geschieden, dat de stam, die de HEERE raakt, door het lot aangewezen zal hebben, die zal vervolgens alleen aankomen naar de geslachten, het ene geslacht na het andere; en welk geslacht de HEERE door het lot geraakt zal hebben, dat zal zonder de andere geslachten aankomen met gezinnen, families, om nu over de families het lot te werpen, en welk gezin de HEERE door het lot geraakt zal hebben, dat zal weer afzonderlijk aankomen man voor man, 1) opdat op deze wijze het lot de schuldige persoon aanwijze.

1)Trapsgewijs en langzamerhand zou Achan als de schuldige openbaar worden, opdat hij tijd zou hebben tot boete en berouw. God wil niet dat iemand verloren ga, maar dat zij allen tot bekering komen. De Heere zelf wijst door het lot de schuldige aan, want het beleid, de uitslag van het lot is van de Heere. Hij zondert de rechtvaardige af van de goddeloze.

De stammen, geslachten, gezinnen en mannen vormden de vier opvolgende of afdalende klassen, waarin het volk was verdeeld. De mannen met hun vrouwen vormden de families of gezinnen, de gezinnen van een familie vormden de geslachten en al de nakomelingen van een en dezelfde stamvader de stammen. Onder mannen hebben we de vaders te verstaan, niet de individuen. De meer dan waarschijnlijke gang van zaken was deze, dat eerst de 12, stamvorsten lootten, dan de hoofden van ieder geslacht. Vervolgens de gezinnen en eindelijk trof men in het door het lot aangewezen gezin de vader van dezelfde familie.

En het zal geschieden, die geraakt zal worden met de ban, die door het lot zal aangewezen worden, die zal, buiten het leger gevoerd, gestenigd worden en zijn lijk zal dan tot vermeerdering van de straf (Lev. 20: 2,14) met vuur verbrand worden, 1) hij en al wat hij heeft; zijn huisgenoten en bezittingen; omdat hij aan de ene zijde het Verbond met de HEERE overtreden, en dus aan de Heere zelf zich vergrepen heeft, en omdat hij aan de andere zijde dwaasheid in Israël gedaan en dus tegen de gehele gemeente van Israël zich bezondigd heeft. (Genesis34: 7).

Het verbranden was een verzwaring van de straf en werd uitgevoerd na het volvoeren van de doodstraf door middel van steniging.

Bij een zo wel ingericht en de mond van de Heere zo gehoorzaam volk, als Israël onder Jozua en in een zo reine gemeente als de christelijke te Jeruzalem (Hand. 5) moest er een strenge en scherpe tucht bestaan. Die zoveel goede voorbeelden voor zich had en toch alleen kwaad wilde doen, die een zo mooie wijngaard van de Heere verderven, een zo schoon beeld bevlekken en het begin wilde zijn van het verval van een zo voortreffelijk gebouw, die was waard te sterven. Al het onkruid, dat op de akker van God staat, behoort uitgeroeid te worden. En als er maar één zaad van onkruid zich openbaart dan moet dit terstond uitgeroeid worden, opdat het zich niet verspreide. Maar als het onkruid zo menigvuldig is, dat men het niet meer kan uitroeien, zonder de tarwe ook uit te trekken, dan is het: "Laat ze samen opgroeien tot de oogst" (MATTHEUS. 13: 24), dan krijgt het Godsgericht een andere gedaante. Op aarde wordt meer het toezicht en het geduld van God openbaar. Maar Zijn gerechtigheid is niet tevergeefs en het onkruid niet onopgemerkt. Want in de andere wereld zal God er door vuurvlammen wraak over doen.

II. Vs. 16-26. Naar het Goddelijk bevel wordt de volgende morgen de schuldige door het lot aangewezen. Jozua raadt hem aan zijn zonde openlijk te belijden, wat hij ook doet. Hierop worden de door Achan ontvreemde voorwerpen uit zijn tent gehaald, en hij zelf met zijn zonen en dochters en al zijn have naar een dal gevoerd ten zuiden van het leger, om daar gestenigd te worden. Vervolgens wordt alles met hem verbrand en onder een hoop stenen begraven.

Toen maakte zich Jozua, nadat hij nog dezelfde dag het volk zich had laten heiligen (vs. 13), de volgende morgen vroeg op, en deed Israël aankomen naar het heiligdom voor de Ark van het Verbond, naar zijn stammen; de een na de ander, niet de gehele stammen, maar de twaalf stamhoofden; en de stam van Juda werd geraakt, werd door het lot getroffen.

Hoe het bij dit loten toeging is ons niet nader bekend. Waarschijnlijk bediende men zich van kleine platen of scherven, waarop de naam geschreven stond. Dit laat zich opmaken uit hoofdstuk 18: 11; 19: 1 in vergelijking met Joz. 18: 6,10, waar het werpen van het lot zo toeging, dat het lot te voorschijn kwam, uitkwam.

De schuldige stam was Juda, de meest geëerde en de voornaamste van allen. Laten de voornaamste families of personen niet menen, dat er in hen of hun huis geen ban zou kunnen zijn.

Toen hij, Jozua, het geslacht, de verschillende geslachten, van de stam Juda naar de hoofden van de geslachten deed aankomen, zo raakte hij, de Heere, door het lot het geslacht van Zarchi (Num. 26: 20). Toen hij het geslacht van Zarchi, de hoofden van de gezinnen, deed aankomen, man voor man, zo werd Zabdi geraakt.

Wiens gezin hij toen deed aankomen, man voor man, zo werd Achan geraakt, de zoon van Charmi, de zoon van Zabdi, de zoon van Zerah, uit de stam van Juda.

Voor de heilsopenbaring van het Oude Verbond was het nodig, de reeds geopenbaarde wet te volmaken door buitengewone uitingen en openbaringen van Gods wil. De door God verwekte

profeten (Lev. 24: 12 Num. 15: 34; 27: 5 1 Samuel . 22: 5, de Hogepriester (Exod. 28: 30 Num. 27: 21; 1 Samuel . 23: 6; 28: 6; 30: 7; 2 Samuel . 2: 1; 5: 19,23, het lot (Num. 26: 55; 33:
34: 13 Joz. 7: 14; 13: 6; 14: 2; 18: 6; 19: 1; 21: 4; 1 Samuel . 10: 20 Spreuken 16: 33; 18: 18), Godsgerichten (Num. 5: 12 en buitengewone tekens (Richteren 6: 36; 7: 5) waren de dragers en middelen van die openbaring. Maar voor de leden van de door de Heilige Geest vervulde gemeente bestaat die behoefte niet. Tot de volmaaktheid van het kindschap van God behoort, dat God de Geest van Zijn Zoon in de harten van de Zijnen gegeven heeft, die roept: "Abba, Vader" (Gal. 4: 6 Rom. 8: 15), en juist daarom leert ons deze Geest, als wij Hem getrouw zijn, in ieder geval de waarheid. Het is een terugkeren tot het standpunt van het Oude Testament, als Christenen zo dikwijls zoeken naar bijzondere openbaringen van Gods wil en tekenen van God begeren. De onmiddellijke openbaring van Gods wil aan de Apostelen hadden zij nodig voor hun waakzaamheid in het Evangelie (Hand. 13: 2; 16: 6; 18: 5 Gal. 1: 2: 2 Efe. 3: 3) en behoort tevens tot de buitengewone werkzaamheid van God ten behoeve van de eerste vestiging van de kerk, en strekt zich uit tot de reeds gestichte kerk. Dromen waren wel, zoals in het Oude Testament (Genesis20: 3; 26: 24; 28: 12; 31: 10 Num. 12: 6; 1 Samuel. 28: 5; 1 Koningen . 2: 5; 9: 2 ten tijde van de geboorte van de kerk een middel om de wil van God bekend te maken (MATTHEUS. 1: 20; 2: 12; 19: 22 Hand. 16: 9; 18: 9 Hand. 27: 23 Joël 3: 1) en ze mogen ook nu nog dikwijls behoren tot het gebied van de raadselachtige en toch ware aanwijzingen (Genesis37: 6; 40: 5; 41: 1 Richteren 7: 13 Dan. 2: 1; 4: 1 MATTHEUS. 27: 19), maar de Christen heeft geen recht, om in de dromen ook na de tijd van de Apostelen uitdrukkelijke en onmiddellijke openbaringen van God te zien met betrekking tot het zedelijke leven, zodat wij ze als zekere aanwijzingen zouden te volgen hebben. Het lot van de Broedergemeente (Hernhutters), dat in gewichtige gevallen beslist, rust op de ootmoedige zelfverloochening van zelf te beslissen in zulke bijzondere gevallen, waarin de Heilige Schrift geen beslist antwoord geeft, b. v. bij de keuze van een echtgenoot, bij de stichting van een nieuwe kolonie, of zending, enz. Men houdt zich dan ook zedelijk verplicht zich aan de uitslag van het lot te onderwerpen, en zeer vroom als men in zulke geval zich geheel onthoud van zelf te beslissen. Maar mogen dan ook geen kinderen zijn in het verstand, wij mogen het dan ook niet zijn in zedelijke kennis en wil. Tot zedelijke meerderjarigheid en mannelijke leeftijd hoort men ook, naar de bepaling van Gods woord en zijn geweten, in sommige gevallen een vast besluit te nemen, nadat men in gelovig gebed tot God om verlichting heeft gebeden.

In onze geschiedenis heeft het door God uitdrukkelijk bevolen lot te gelijk het doel, om recht duidelijk te maken, dat geheel Israël door de schuld van de ene bezwaard is, zoals blijkt uit vs. 1 en de nederlaag voor Al. Omdat het gehele volk, door de hoofden vertegenwoordigd, het lot moest trekken, zo moest het gevoel van de gemeenschappelijke schuld in het gehele volk gewekt en daarbij een heilige ijver ontstoken worden, om zich van zo’n schuld te reinigen door het verdelgen van de onverlaat en zijn gezin. Hetzelfde kan gezegd worden bij het gebruik van het lot in 1 Samuel . 10: 20.

Toen zei1) Jozua, met de ernst van zijn ambt en vaderlijke tederheid, tot Achan: Mijn zoon! geef toch de HEERE, de God van Israël, de eer, 2)die zich openbaart als de alwetende en onbedriegelijke God, daar Hij in u de schuldige aan het licht heeft gebracht, en doe voor Hem belijdenis, wat gij Hem schuldig zijt; en geef mij toch te kennen, omdat ik in Gods

plaats tegenover u sta, wat gij gedaan hebt, verberg het voor mij niet, want daardoor zoudt gij God tot een leugenaar maken en uwzonden vergroten.

Er was een bijzondere reden voor, waarom Achan door Jozua vermaand werd, om God de eer te geven, omdat hij door het feit te loochenen of door te aarzelen de geloofwaardigheid aan Diens beslissing in twijfel zou trekken. De zaak nu was door het lot beslist. Eenvoudig beveelt Jozua dat hij zelf Gods vonnis zal onderschrijven, opdat hij zijn misdaad niet vergrootte, door het vruchteloos te ontkennen. Dat hij hem "zoon" noemt is niet op ironische wijze of geveinsd gesproken, maar naar waarheid, en eerlijk betuigt hij daarmee, dat hij jegens hem, die hij reeds ten dode bestemd heeft, met een vaderlijk gevoel vervuld is.

2)"Geef God de eer" is een eedsformule om tot bekentenis te dringen. Wij vinden haar elders later ook gebruikt door de Joden in de geschiedenis van de blindgeborene (Joh. 9: 24).

Achan nu, wiens gemoed reeds gedurende de handeling (vs. 16), als het lot hem al nader kwam, gebroken was, en die nu de vaderlijke raadgeving van Jozua niet in de wind slaan kon, antwoordde Jozua, en zei: Voorwaar, het is zo als het lot heeft aangewezen, ik heb tegen de HEERE, de God van Israël, gezondigd, en heb zo en zo, zoals in vs. 21 volgt, gedaan.

Want ik zag, 1) bij de inneming van Jericho, onder de gemaakte buit een schoon, sierlijk babylonisch overkleed, 2) en tweehonderd sikkels ongemunt zilver en een gouden versiersel in de vorm van een tong, waarvan het gewicht vijftig sikkels was; en ik kreeg zin daarin, in al die dingen, en ik nam ze (Genesis3: 6 Jac. 1: 14), en zie, zij zijn verborgen in de aarde, in het midden van mijn tent, en het zilver daaronder, onder de mantel enz.

Achan noemt zelf de oorzaak van den diefstal: "Ik zag, kreeg lust daartoe en nam," en daarin tevens de oorzaak van alle volgende. Men ziet wat van de naaste is, en denkt: ware het mijn eigendom! Dan heeft de begeerlijkheid ingang gevonden, maar men kent het gebod: gij zult niet stelen. Dit veroorzaakt tweestrijd, en nog kan de verzoeking met het Woord van God overwonnen worden. Dit gebeurt niet, de begeerte wordt sterk, eindelijk te sterk, en men neemt (Jak. 1: 14,15). Zo komt ook de diefstal uit het hart van de mens voort (MATTHEUS. 15: 19).

Een overkleed, uit kostbare stof vervaardigd, doorslikt met gouddraad in Babylonië vervaardigd en door de karavaanhandel daarheen vervoerd. Het had zeker de koning of een voornaam persoon toebehoord.

Toen nam Jozua, en geheel Israël met hem, Achan, de zoon (achterkleinzoon zie vs. 1) van Zerah, en het zilver, en het sierlijk overkleed, en de gouden tong, die als ontheiligde goederen nu niet meer deugden voor de schat van de Heere (MATTHEUS. 27: 6 27. 6), en zijn zonen, en zijn dochters 1) en zijn ossen, en zijn ezels, en zijn vee, en zijn tent, en alles wat hij had; naar het uitdrukkelijk bevel van God (vs. 15); en zij voerden ze naar het dal Achor 2) (= beroering).

Wel had de wet in Deuteronomium 24: 16 uitdrukkelijk verboden om de straf over een misdadiger uit te strekken tot diens kinderen, maar in dit geval had Achan door zich te

vergrijpen aan het verbannene, de ban op zich geladen, die op de stad Jericho lag (hoofdstuk 17) en daarom moest die nu ook in dezelfde omvang, als aan Jericho, aan hem voltrokken worden (hoofdstuk 6: 21). En wat zijn gezin aangaat, Achan heeft moeilijk het gestolen goed in zijn tent kunnen begraven zonder dat zijn huisgenoten medeplichtig waren aan de door.

Tot wat een menigte van zonden voert de geldzucht! Wat een gevaarlijke kans speelde Achan voor een handvol geld!.

Dit dal lag buiten het leger, ten zuiden van een hoogte, die bij Gilgal lag en door de vlakte van Jericho liep. Het ontving zijn naam door hetgeen nu geschieden zou (vs. 26; 15: 7 65: 10 en Hos. 2: 17 wordt met zinspeling op deze geschiedenis nog dit dal genoemd.

Toen nam Jozua, en geheel Israël met hem, Achan, de zoon (achterkleinzoon zie vs. 1) van Zerah, en het zilver, en het sierlijk overkleed, en de gouden tong, die als ontheiligde goederen nu niet meer deugden voor de schat van de Heere (MATTHEUS. 27: 6 27. 6), en zijn zonen, en zijn dochters 1) en zijn ossen, en zijn ezels, en zijn vee, en zijn tent, en alles wat hij had; naar het uitdrukkelijk bevel van God (vs. 15); en zij voerden ze naar het dal Achor 2) (= beroering).

Wel had de wet in Deuteronomium 24: 16 uitdrukkelijk verboden om de straf over een misdadiger uit te strekken tot diens kinderen, maar in dit geval had Achan door zich te vergrijpen aan het verbannene, de ban op zich geladen, die op de stad Jericho lag (hoofdstuk 17) en daarom moest die nu ook in dezelfde omvang, als aan Jericho, aan hem voltrokken worden (hoofdstuk 6: 21). En wat zijn gezin aangaat, Achan heeft moeilijk het gestolen goed in zijn tent kunnen begraven zonder dat zijn huisgenoten medeplichtig waren aan de door.

Tot wat een menigte van zonden voert de geldzucht! Wat een gevaarlijke kans speelde Achan voor een handvol geld!.

Dit dal lag buiten het leger, ten zuiden van een hoogte, die bij Gilgal lag en door de vlakte van Jericho liep. Het ontving zijn naam door hetgeen nu geschieden zou (vs. 26; 15: 7). In Jes. 10 en Hos. 2: 17 wordt met zinspeling op deze geschiedenis nog dit dal genoemd.

En Jozua zei 1) tot Achan, toen hij tot het ontvangen van de straf voor hem stond: Hoe hebt gij ons, het volk van de Heere, beroerd, 2)door uw overtreding in het ongeluk gebracht? De HEERE zal u, als rechtvaardige vergelding, beroeren op deze dag, en al de ellende op udoen neerkomen! En geheel Israël stenigde hem met zijn zonen en dochters en vee met stenen, en zij verbrandden hen, hun lijken met het gestolen goed, en hun tenten en alles wat zij hadden, met vuur, en zij overwierpen hen met stenen.

Deze aantijging schijnt al te hard te zijn, alsof hij voornemens was, om die ellendige, die hij had moeten vermanen om geduldig te zijn, bijna tot woede aan te zetten. Maar het is mij volstrekt niet twijfelachtig of hij heeft alzo om het volk gesproken, opdat het voor allen een nuttig voorbeeld zou zijn. Ik stel alzo vast, dat hij Achan niet tot wanhoop heeft willen brengen, maar in diens persoon aantonen, wat een zware misdaad het is, de kerk van God te beroeren.

Beter vertaald: omdat gij ons beroerd hebt, daarom zal de Heere u beroeren. Toen Luther op 10 December 1520 voor de Elsterpoort te Wittenberg de decretalen en de bul van Paus Leo X in aanwezigheid van zijn studenten verbrandde, deed hij dit met zinspeling op de bovengenoemde plaats met deze woorden: "Omdat gij de heilige van de Heere bedroefd hebt, zo vertere u het eeuwige vuur. ".

En zij richtten over hem, en de zijnen, een groten steenhoop, om ook hun as van de aarde te verdelgen, zijnde als een voortdurend schandteken als waarschuwend voorbeeld voor anderen, tot op deze dag, dat de schrijver dit opschreef. Alzo, omdat Israël de ban uit zijn midden had weggedaan, keerde zich de HEERE van de hitte van Zijn toorn tegen het gehele volk. Daarom, naar hetgeen Jozua bij de strafoefening tot Achan zei (vs. 25), noemde men de naam van die plaats, het dal van Achor, d. i. bedrog, tot deze dag toe.

Achan wordt later (1 Kronieken 2: 7) zelf Achor genoemd, d. i. de bedrieger.

HOOFDSTUK 8.

BELEGERING EN INNEMING VAN DE STAD AL.

Vs. 1-29. Nadat de ban is weggedaan bemoedigt de Heere Jozua tot een tweede aanval op Al, wijst hem aan, hoe hij handelen moet met de daar behaalde buit en geeft hem het middel aan de hand, hoe hij de stad moet innemen, opdat Israël in het vervolg zijn eigen krachten zou leren gebruiken en niet steunen op wonderen. Jozua gehoorzaamt stipt aan het Goddelijk bevel en legt, terwijl hij tegen Al optrekt, een achterhoede van 5000 man achter de stad. De stad moest verbrand en de vijand neergeslagen worden, maar het vee moest met de buit onder Israël verdeeld worden.

Toen zei de HEERE, die zich met Zijn genade weer tot Zijn volk wendde, tot Jozua: a) Vrees niet, wegens het mislukken van de eerste poging, om de zaak nog eens op te vatten en ontzet u niet, als had u geen hoop op welslagen meer; neem niet zoals de eerste maal een deel met u, maar al het krijgsvolk, 1)en maak u op uit het leger te Gilgal; trek voor de tweede maal op naar Ai. Zie, Ik heb de koning van Ai, en zijn volk, en zijn stad, en zijn tot zijn gebied behorend land in uw hand gegeven, 2) omdatgij Mijn bevel (hoofdstuk 7: 13) getrouw zijt nagekomen.

a)Deuteronomium 1: 21; 7: 18

Al het krijgsvolk. De Heere beveelt, dat al het krijgsvolk zal uittrekken. Allereerst, omdat, had Jozua een ander gedeelte uitgezonden, dan had allicht de gedachte postgevat kunnen hebben, dat de schuld van de eerste nederlaag lag bij hen, die toen waren uitgezonden, en vervolgens, om Jozua te leren, dat het de Heere evenveel is, door velen als door weinigen de overwinning te schenken, dat alles afhangt van Zijn bevel en van Zijn heilige wil. Israël moest het ook nu nog eens verstaan, dat de eerste nederlaag was omwille van de zonden van Achan.

Het schijnt wel, dat Jozua nog vreesachtig is. Immers altijd, wanneer de Heere met het bemoedigende "Vreest niet" tot Zijn kinderen en gunstgenoten komt, is dit om alle moedbenemende geduchter uit hun harten weg te nemen.

Als wij onze zonden, die scheiding maken tussen God en ons verzaken, dan komt God ons te hulp en toont Hij ons Zijn verzoenende liefde.

Ik heb gegeven zegt de Heere. Dit dient tot nog meer bemoediging. Het mag Jozua zijn alsof Al reeds in zijn hand en macht is. Nu God hem aldus bevestigt in zijn geloof en hoop, nu kan Jozua zonder vrees de strijd aanvaarden.

Gij nu zult aan Al en haar koning doen, zoals gij aan Jericho en haar koning gedaan hebt (namelijk de koning en de inwoners verdelgen en de stad verwoesten (hoofdstuk 6: 21); behalve dat gij haar door en a) haar vee voor u roven en niet zoals hij Jericho de door in de schat van de Heere brengen en het vee doden zult; stel u een achterhoede tegen de stad, van

achter deze, want nadat Jericho gevallen is zonder uw toedoen, zult gij nu op gewone wijze te werk gaan en een krijgslist gebruiken.

a)Deuteronomium 20: 14

Voor zover een oorlog rechtvaardig is, is het ook een krijgslist, wanneer zij geen bijzonder verdrag schendt en geen onmenselijk moorden teweeg brengt, want mensenlevens zal men zoveel mogelijk moeten sparen.

Toen door het woord van God met nieuwe moed vervuld, maakte Jozua zich op, 1) uit het leger te Gilgal, en al het krijgsvolk, om op te trekken naar Al. En Jozua, terwijl hij eerst nog enige uren ten oosten van de stad halt hield, verkoos dertigduizend mannen (vs. 12,13),strijdbare helden, en hij zond hen bij nacht uit.

De beloften en toezeggingen van God hadden zijn vrees weggenomen, hadden hem moed en hoop gegeven, maar hem niet overmoedig gemaakt. Hij weet, dat Al in zijn macht zal komen, maar hij werpt de middelen niet weg, om tot zijn doel te raken.

En gebood hun, zeggende: Ziet toe, gij zult in de stad hinderlagen leggen van achter de stad; houdt u niet zeer verre, niet al te ver van de stad, en weest gij allenbereid, om op het rechte ogenblik voort te rukken.

Ik nu, en al het volk, dat bij mij is, zullen tot de stad naderen en de aanval beginnen. En het zal gebeuren, wanneer zij ons tegemoet zullen komen, om een uitval te doen, zoals in het eerst (hoofdstuk 7: 5), zo zullen wij doen alsof we weer voor hun aangezicht vluchten.

Laat hen dan uitkomen achter ons, totdat wij hen een eind weg van de stad lokken, dan zullen ze niet gauw gewaar worden wat achter hun rug gebeurt, want zij zullen zeggen: Zij vluchten voor onze aangezichten, zoals eerst; en zo zullen ze zich ver van de stad verwijderen, terwijl ze van de achterhoede niets bemerken, zo zullen wij ons houden alsof we vluchten voor hun aangezichten.

Dan zult gij op een door mij gegeven teken opstaan uit de achterhoede, en gij zult de stad, die nu van alle verdediging ontbloot is, innemen: want de HEERE, uw God, zal ze, zoals Hij mij beloofd heeft, in uw hand geven.

En het zal gebeuren, wanneer gij de stad ingenomen hebt, zo zult gij de stad op enig punt met vuur aansteken; opdat wij aan de opstijgende rook een zeker teken hebben van het welslagen van uw onderneming, naar het woord van de HEERE, naar Zijn bevel zult gij doen: ziet, ik heb het u in Gods naam geboden, 1)en wacht dus stipte gehoorzaamheid.

Sommige uitleggers zijn van mening, dat Jozua niet meer dan 30. 000 man heeft gebruikt, maar dit is in strijd met het bevel van God, om al het volk te nemen.

Alzo, met deze Godsspraak, zond (vs. 12) Jozua hen heen, en zij gingen naar de achterhoede, op hun bepaalde plaats, en zij bleven, hielden stand tussen Beth-El en tussen Al, waar zich twee hoogten bevonden, waarachter ze zich verscholen, tegen het westen van Al; maar Jozua overnachtte die nacht in het midden van het krijgsvolk, op het punt waar hij (vs. 3), halt had gehouden.

En Jozua maakte zich de volgende dag ‘s morgens vroeg op, nog eer de nacht geheel verstreken was (vs. 13), en hij monsterde, regelde het volk; en hij trok op, hij en de oudsten van Israël, die, naar onze wijze van spreken, zijn staf uitmaakten, voor het aangezicht van het volk, naar Ai.

Wie een geestelijke zegen wil ontvangen, moet zijn gemak en zijn rust niet liefhebben.

Ook trok, achter hem en de oudsten, al het krijgsvolk op, dat bij hem was; en zij naderden en kwamen tegenover de stad, en zij legerden zich tegen het noorden van Ai, aan de oostzijde van Beth-El; en er was maar een dal tussen hem entussen Ai.

En zij, de oudsten of hoofdmannen, die met Jozua optrokken (vs. 10), stelden het volk, het gehele leger, dat aan het noorden van de stad was, en zijn achterhoede was ten westen van de stad. En Jozua ging in dezelfde nacht, 1) waarin hij de vijfduizend man vooruit zond, in het midden van het dal, terwijl hij het andere leger (vs. 10) zó tijdig liet opbreken, dat hij de volgende morgen reeds zeer vroeg voor Ai stond.

Het diepe en steil aflopende dal ten noorden van Tel-el-Hajor, waarin men van de Tel neerkijkt, komt volkomen met deze aanwijzing overeen. Verder, de koning van Ai ziet zijn vijanden van de overzijde van en beneden in het dal. Haastig trekt hij uit in het vroege van de ochtendschemering, om hen te overvallen. Een gewaande vlucht naar de kant van de woestijn (d. i. naar het zuidoosten) lokt al de inwoners van Ai van de stad af; en ook die van Beth-El, die de vlucht van de Israëlieten zien, maar niet de achterhoede, die hen dreigt, ijlen toe, om deel te hebben aan de overwinning. Daar geeft Jozua het teken, enz.

Een van de merkwaardigheden van de met Ai door ons geïdentificeerde Tel is de huidige naam de "Tel van de steenhoop" in weerwil van de later opnieuw gebouwde stad Ai, die ook nog na de Babylonische gevangenschap heeft bestaan. (Ezra 2: 28).

En het gebeurde, toen de koning van Ai dat zag, dat de Israëlieten zo dicht tot de stad genaderd waren (vs. 13), zo haastten zij, hij en zijn volk, en maakten zich vroeg op, zonder eerst de aanval af te wachten, en de mannen van de stad, die reeds uitgerust waren, kwamen uit, Israël tegemoet, ten strijde, hij, de koning, en al zijn volk, op de bestemde tijd, voor het vlakke veld, op een geschikt punt, waar het leger de ruimte had om goed te zwenken; want hij wist niet, dat hem iemand eenachterhoede legde van achter de stad, anders zou hij zich zo ver niet van de stad hebben laten lokken.

Jozua dan en geheel Israël werd, volgens afspraak met de achterhoede naar het scheen geslagen voor hun aangezichten; en zij hielden zich alsof zij vluchtten door de weg van de woestijn, bij Beth-Aven, ten oosten van Michmas (1 Samuel . 13: 5).

Daarom werd samengeroepen al het volk, dat in de stad teruggeroepen was, en daaronder ook de krijgsmannen van Beth-El, die men (vs. 17) had te hulp geroepen, toen men met een aanvul van Israël bedreigd werd (vs. 14), om hen te achtervolgen; en zij achtervolgden Jozua, om zijn leger geheel te verstrooien, en werden van de stad weggelokt.

En er werd niet één 1) strijdbaar man overgelaten in Ai, noch Beth-El, die niet uittrokken, Israël na; en zij lieten de stad openstaan zonder verdediging, en achtervolgden Israël.

Uit het verband van de zin kunnen wij opmaken, dat enigen in de stad zijn achtergebleven en daar gedood zijn. Het is er daarom voor te houden, dat niet allen zonder uitzondering deze uitval hebben meegemaakt, zodat ook de grijsaards en de vrouwen en de gehele weerloze menigte zich naar het slagveld hebben begeven; maar de zin is deze, dat geen bezetting werd achtergelaten, om de stad te bewaken. Hetzelfde geldt ook voor Beth-El, waaruit men gemakkelijk kan opmaken dat het, omdat het een bij uitstek klein stadje was, onder de aanvoering van een vreemde heeft gestreden. Hierdoor kwam het, dat nadat zij de stad hadden verlaten en prijs gegeven, omdat zij die niet konden beschermen, al hun strijdkrachten de koning van Ai hadden aangeboden, wiens schatplichtigen zij toch waren. Verder, of zij naar de koning van Ai zijn vertrokken voor de aankomst van het Israëlitische volk, zodat zij met verenigde troepen streden, is onzeker. Het vermoeden ligt voor de hand, dat omdat zij niet bij machte waren, om weerstand te bieden, volgens een verdrag naar de versterkte en meer bevolkte stad zijn gekomen. Zij hebben toch gemeend, dat zij niet anders behouden konden worden, dan indien zij zich onder de beschutting van een naburige stad, die een uitstekende positie innam, stelden.

Zo zeker waren zij van hun overwinning, dat zij hun stad onbezorgd openlieten.

Toen, op het juiste ogenblik, sprak de HEERE door een bijzondere ingeving tot Jozua, die waarschijnlijk ter zijde een plaats had gekozen op een hoogte, om de loop der zaken goed te kunnen overzien, en ook wel posten had uitgezet tot aan de achterhoede; "Strek de spies uit, die in uwhand is, naar Ai, want Ik zal hen, de koning en het volk, in uw hand geven". Toen strekte Jozua de spies, die in zijn hand was, naar de stad aan, en de posten, die uitgezet waren, brachten het van te voren afgesproken signaal over.

Zoals de Heere God Mozes beval Zijn staf uit te strekken over de Rode Zee, opdat de Israëlieten een veilige doortocht zouden hebben, zo gebiedt Hij Jozua hetzelfde ten opzichte van zijn spies. Waarom? Opdat ook nu de Israëlieten door een zichtbaar teken bemoedigd zouden worden in de strijd tegen Ai. Het ligt toch voor de hand, dat er bij de Israëlieten vrees was, vooral als zij dachten aan de sterkte van de stad en de stoutmoedigheid van haar inwoners. Nu neemt de Heere niet alleen die vrees weg, door het bevel, hun gegeven, maar versterkt ook de moed, door een teken van Zijn ontferming.

Of aan die spies een vaandel was gehecht, is niet bekend. Waarschijnlijk wel. In alle geval zal Jozua op een hoogte hebben gestaan, zodat hij, met zijn spies in de uitgestrekte hand, overal was te zien door zijn troepen.

Toen rees de achterhoede haastig op van haar plaats, waar zij verborgen was, ten westen van Al (vs. 9), en zij liepen toe, met dat hij zijn hand uitgestrekt had, en kwamen aan de stad, en zij namen ze zonder slag of stoot in, en zij haastten zich en staken de stad op bevel van Jozua (vs. 8) aan met vuur.

Toen de mannen van Al, nadat de vluchtende Israëlieten opeens zich omkeerden en op hen insloegen (vs. 21), zich achterom keerden, zo zagen zij, en ziet, de rook van de stad ging op naar de hemel; en zij hadden geen ruimte, 1) om hierheen of daarheen te vluchtten, omdat ze nu van voren en van achteren door de Israëlieten werden aangegrepen; want het volk, het Israëlitische leger, dat naar de woestijn vluchtte, en tot nu toe de rol van verslagenen gespeeld had, keerde zich nu plotseling tegen degenen, die hen achtervolgden.

In het Hebreeuws Welo hajah bahem jadim. Letterlijk vertaald: En niet waren bij hen handen om, enz. De Statenvertaling heeft in navolging van de Septuaginta: Zij hadden geen ruimte. Wij vertalen liever, omdat hand zeer dikwijls voorkomt in de betekenis van macht en niet van ruimte; zij waren niet bij machte om hier- of daarheen te vluchten. De bedoeling toch is deze, dat de inwoners van Al van alle zijden waren ingesloten.

En Jozua en geheel Israël, de eerste van zijn hoogte, de laatsten, toen zij zich omkeerden, ziende, dat de achterhoede de stad ingenomen had, en dat de rook van de stad opging, zo keerden zij zich om en sloegen de mannen van Al, zodat deze zich nu ook omkeerden en zagen, wat er achter hun rug met de stad gebeurd was.

Ook kwamen die vijfduizend uit de achterhoede, die de stad hadden ingenomen en in brand gestoken, uit de stad hun tegemoet, zodat zij, de inwoners van Al, in het midden van de Israëlieten waren, deze van hier (een deel Israëlieten uit het dal), en die van daar (en een deel uit de stad); en zij sloegen hen, totdat geen onder hen overbleef, noch ontkwam. 1)

Noch ontkwam. Dit dient tot versterking, om te doen uitkomen, dat tot op de laatste man toe het gehele leger verslagen werd. Niemand ontkwam, zelfs niet door de vlucht.

Maar de koning van Al grepen zij levend, en zij brachten hem tot Jozua, naar de plaats, die deze gekozen had.

En het gebeurde, toen de Israëlieten een einde gemaakt hadden van al de inwoners van Al, het gezamenlijk leger van de stad en de met hen verbonden troepen uit Beth-El, te doden op het veld, in de woestijn, waarin zij hen achtervolgd hadden, en dat zij, de mannen van Al, allen door de scherpte des zwaards gevallen waren, totdat zij allen vernield waren, zo keerde zich geheel Israël naar Al, om ook de in de stad terug gebleven vrouwen, kinderen en grijsaards te doden, en zij sloegen ze eveneens met de scherpte des zwaards.

En het gebeurde, dat allen, die op die dag vielen, zowel mannen als vrouwen, waren twaalfduizend, al tezamen lieden van Al, 1) daaronder ook de weinige manschappen van Beth-El.

God de rechtvaardige Rechter had dit vonnis over hen geveld, wegens hun goddeloosheid, zodat de Israëlieten alleenlijk waren de bedienaars van Zijn rechtvaardigheid en de uitvoerders van dat vonnis. (Jos 8: 25).

Jozua trok ook zijn hand niet terug, die hij met de spies had uitgestrekt, 1) liet haar niet zakken dan om een teken te geven, dat het werk nu ten einde was, totdat hij daar het volk, al de inwoners van Al verbannen, verdelgd had, naar het bevel van de Heere.

Omdat hij door zijn spies op te heffen hen als het ware een teken en bewijs van goede hoop uit de hemel gaf, heeft hij niet afgelaten om de zinnen van de zijnen door de aanblik daarvan te boeien, voordat zij de stad hadden bemachtigd. Voor welke volharding hij genoeg heeft getoond, hoe vrij hij was van eerzucht. Ver van daar, dat hij ook maar iets, dat naar ijdele roem zweemde, voor zich begeerde. En dat alles om, waar hij zelf als het ware van het ambt van veldheer afstand deed, de roem van de overwinning geheel aan God te geven. Wat een dapper veldheer hij was, blijkt uit andere plaatsen genoeg. Nu doet hij vrijwillig afstand van de militaire ambten, en dat zou juist zijn aanzien en roem zeer vergroten. Met de lans in de hand uitgestrekt vermaant hij zijn soldaten, om alleen op God te zien, aan Wie het succes van de strijd moet worden toegeschreven. Maar door op die wijze te handelen, heeft hij meer uitgericht, dan indien hij een grote schare van vijanden met eigen hand had verstrooid en tegelijk was zijn rust lofwaardiger dan zijn werkzaamheid ooit zou geweest zijn.

a) Alleen roofden de Israëlieten voor zichzelf het vee en de buit van dezelfde stad, en verbanden die niet, zoals bij Jericho (Joz. 6: 21,24), naar het woord van de HEERE, dat Hij Jozua geboden had.

a)Num. 31: 22,26

a) Alleen roofden de Israëlieten voor zichzelf het vee en de buit van dezelfde stad, en verbanden die niet, zoals bij Jericho (Joz. 6: 21,24), naar het woord van de HEERE, dat Hij Jozua geboden had.

a)Num. 31: 22,26

Jozua nu verbrandde Al, en hij stelde haar tot een eeuwige puinhoop, ter verwoesting, tot op deze dag, toen dit verhaal werd opgeschreven.

Jozua nu verbrandde Al, en hij stelde haar tot een eeuwige puinhoop, ter verwoesting, tot op deze dag, toen dit verhaal werd opgeschreven.

Jozua nu verbrandde Al, en hij stelde haar tot een eeuwige puinhoop, ter verwoesting, tot op deze dag, toen dit verhaal werd opgeschreven.

Jozua nu verbrandde Al, en hij stelde haar tot een eeuwige puinhoop, ter verwoesting, tot op deze dag, toen dit verhaal werd opgeschreven.

II. Vs. 30-35. Na de inneming van Al trekt Jozua met het gehele volk naar de bergen Ebal en Gerizim en vervult hier het bevel (Deuteronomium 11: 29vv. ; 27: 2vv.); omdat hij op Ebal een altaar opricht en daar brand- en dankoffers offert, en daarna aan het volk, dat aan de helling van de beide bergen staat, door de Priesters en de Levieten de wet laat voorlezen en het volk zelf het "Amen" laat uitspreken op de zegen en de vloek van de woorden.

Toen, na de gelukkig behaalde overwinning van Ai en Beth-El, die de kinderen van Israël reeds tot in het midden van het beloofde land had gebracht, en hen na alles, wat er had plaats gevonden, verplichtte tot bijzondere dankbaarheid en des te groter trouw, bouwde Jozua, nadat hij met hetvolk de legerplaats te Gilgal bij Jericho had verlaten en 5 mijl noordwestelijk voorttrok, zonder door de verschrikte inwoners teruggehouden te worden, een altaar de HEERE, de God van Israël, op de berg Ebal, die ten noorden van Sichem lag (Genesis12: 6; 18).

Zoals Mozes, de knecht van de HEERE, op bovengenoemde plaats, de kinderen van Israël geboden had, achtervolgers hetgeen geschreven is in het wetboek van Mozes (Deuteronomium 27: 4). Naar dit bevel, met de vervulling waarvan Jozua, om in alle opzichten de wet te volbrengen (Joz. 1: 7), niet langer wilde wachten, bouwde hij dan het altaar, en wel geheel op dezelfde wijze, als daar was voorgeschreven, namelijk: een altaar van gehele stenen, waarover men geen ijzer bewogen had (Exod. 20: 25); en daarop offerden zij, de Israëlieten naar Deuteronomium 27: 6, de HEERE brandoffers; ook offerden zij dankoffers. 1)

Dit eerste buitengewone offer had de Heere gewild, dat Hem zou worden gebracht in het land Kanaän, waarmee de dankbaarheid van het volk werd betuigd en het land door een plechtige godsdienstige handeling werd gewijd. Dit nu kon niet eerder vrij en op een eigen stuk grond plaatsvinden, voordat er een landstreek open kwam. Doch God had vroeger twee bevelen tegelijk gegeven, dat zij op de berg Ebal een altaar zouden bouwen. Vervolgens, dat zij twee stenen zouden plaatsen en bestrijken met kalk, waarop zij de wet moesten schrijven, opdat, wie er ook voorbij kwam, een ieder haar zou kunnen lezen. Beide bevelen zijn getrouw uitgevoerd. Het derde voorschrift was, omtrent het voorlezen van de zegen en de vloek, hetgeen Jozua met niet minder ijver heeft ten uitvoer gebracht.

Alle altaren moesten zo zijn, opdat Israël’s volk zou leren, dat de dienst van God een eenvoudige dienst is.

Evenmin als de Heere vergeet de Zijnen in het gezicht van de vijand een tafel te bereiden (Psalm 23: 3), zo min vergeten de Zijnen zich te midden van de gevaren te betonen als een volk, dat hem vereert. Door de brandoffers verklaarden zij, dat zij verplicht en gewillig waren, om datgene, wat zij hadden en vermochten de Heere te wijden door de maaltijden, die met de slachtoffers verbonden waren, wilden zij tonen, dat zij door de Heere met hun gezinnen en betrekkingen in Zijn gemeenschap waren opgenomen, en daarom ook gevoed en

verblijd werden. De offers en de maaltijden waren een bevestiging van het Verbond, zoals de Verbondsmaaltijd (Genesis26: 30; 31: 46,50 en vooral Exod. 24: 11.).

Aldaar schreef hij, Jozua, ook op stenen, die hij volgens het bevel (Deuteronomium 27: 2) naast het altaar oprichtte en met kalk bepleisterde, een kopie van de wet van Mozes, die hij geschreven heeft voor het aangezicht van de kinderen van Israël (Deuteronomium 27: 8).

En geheel Israël met zijn oudsten, en ambtlieden, en zijn rechters stonden 1) toen deze opschrijving plaatsvond en de dag van het feest gekomen was, aan deze en aan gene zijde van de Ark, voor de Levitische priesters, dieook nu, evenals vroeger bij bijzondere gelegenheden, in plaats van de Levieten (hoofdstuk 3: 8) de Ark van het Verbond met de HEERE droegen, en zich nu met deze in het dal bij Sichem 2) geplaatst hadden. Allen stonden daar, zowel de vreemdelingen, die mede uit Egypte getrokken waren, of uit andere volken zich in de woestijn met Israëlverenigd hadden, als de inwoners, de Israëlieten van geboorte; één helft daarvan, de stammen Simeon, Levi, Juda, Issaschar, Jozef en Benjamin stond tegenover de berg Gerizim, die zuidelijk tegenover Ebal ligt, en één helft daarvan, de stammen Ruben, Gad, Aser, Zebulon, Dan enNafthali, tegenover de berg Ebal, zoals Mozes, de knecht van de HEERE, bevolen had, om het volk aan Israël in het eerst te zegenen, en daarna over de overtreders de vloek uit te spreken (Deuteronomium 27: 11 vv.).

Een derde voorbeeld van gehoorzaamheid was, dat Jozua alle stammen van Israël bij de berg Gerizim en bij de berg Ebal plaatste, opdat zij bij zes stammen tegelijk zouden antwoorden. Want zij waren zo gerangschikt, dat zes stonden bij de berg Ebal en even zoveel in de landstreek bij de berg Gerizim. Doch de Levieten bezetten de middelruimte met de Ark van het Verbond, opdat God van alle kanten door Zijn volk werd omringd. Er wordt nu gezegd, dat Jozua het volk zo heeft doen staan, opdat Hij het in het eerst zou zegenen; zonder twijfel, omdat het Gods plan was, het volk op een zachte en liefelijke wijze aan zich te verbinden. Want ofschoon Mozes, om de weerspannigheid van het volk te breidelen, slechts van vervloekingen spreekt, toch is het zeker, dat deze als het ware bijkomstig (accidenteel) waren, omdat dit de eigenlijke reden was, dat de zegeningen de overigens weinig gehoorzamen tot gehoorzaamheid zouden dwingen. Maar, wanneer een zo vriendelijke aandrang niets zou helpen, dan werden de vervloekingen erbij gevoegd om kracht bij te zetten en tot hulpmiddelen.

God heeft een groot loon beloofd aan Zijn dienaren, die Zijn wet gehoorzamen. Daarentegen heeft Hij Zijn tegenstanders verschrikt met Zijn voorgestelde vervloekingen. Nu worden zij elk voor zich gedwongen in het openbaar zijn oordeel te onderschrijven, terwijl zij op de vonnissen een voor een antwoorden: Amen. Op deze wijze horen zij niet alleen, dat zij door Gods mond veroordeeld worden, maar zijn zij als het ware door hem gezonden herauten, die aankondigen, welke straf de overtreders te wachten staat. Een zelfde bekendmaking vond plaats in de vlakte van Moab, aan de overzijde van de Jordaan, maar nu worden zij er nauwer aan verbonden, en erkennen zij vrijwillig, volgens welke wet zij zouden wonen in Kanaän. Een niet gering gewicht werd de zaak bijgezet, dat ook de kleine kinderen als getuigen erbij aanwezig waren.

Sichem is een van de oudste steden van Kanaän; thans heet het Nablus, samengetrokken uit Neapolis, of vollediger Flavia Neapolis, dat is: "nieuwe stad van Flavius; " deze naam ontving de stad na haar verwoesting in de laatste Joodse oorlog naar de hersteller Flavius Vespasianus. Zij strekt zich in de lengte naar het westen uit in een dal tussen Ebal en Gerizim, dat ongeveer 1600 voet hoog ligt en 150-500 schreden breed is; de oorspronkelijke stad heeft waarschijnlijk iets meer oostelijk gelegen, zoals dit uit de dikke overblijfselen van muren op te maken is. Over de vruchtbare en schone ligging van de plaats, en de daarmee in contract staande toestand van de beide bergen (De 11: 31); daar is verklaard, waarom juist deze landstreek voor deze plechtigheid bijzonder geschikt was. De plaatsing van de kinderen van Israël was daarbij de volgende midden in het dal stond de Ark van het Verbond met de priesters en de Levieten, die nog tot het dragen nodig waren, het volk met zijn honderdduizenden op de terrassen van de beide bergen, en wel zes stammen aan deze en zes aan gene zijde.

En daarna, toen het volk op deze wijze zich gelegerd had, las hij, door middel van de Levitische priesters, overluid al de woorden van de wet, de zegening en de vloek;
op de beloften antwoordden vervolgens de zes stammen op de Gerizim, op de bedreigingen de stammen, die op de Ebal stonden met "Amen", 2) naar alles, wat in het wetboek geschreven staat.

De woorden: de zegening en de vloek zijn een in de inhoud van de wet nader aangeduide appositie, en niet van de zegenspreuken (Deuteronomium 28: 1-14) en de vloek (Deuteronomium 27: 15-26; 28: 15-68) te verstaan. De gehele wet wordt naar zijn inhoud "zegen en vloek" genoemd, in zoverre haar opvolging zegen en haar overtreding vloek met zich meebrengt.

Door dit "Amen" nam Israël de gehele wet met haar zegen en vloek voor zijn rekening. Het gaf hiermee getuigenis aan Gods heiligheid en rechtvaardigheid, zowel als aan Zijn barmhartigheid en genade.

Evenals bij de een eedzwering de zwerende door zijn "Amen" de hem voorgelegde eed op zich nam, zo namen hier de kinderen van Israël met hun "Amen" de gehele wet met haar goede en kwade gevolgen, of zij die hielden of overtraden, op zich. De Gerizim (en hiermee vullen wij het gezegde bij Deuteronomium 11: 31 aan) was alleszins overeenkomstig de zegeningen, omdat het aan zijn noordelijke voet vruchtbaarder en groener is, dan rondom de Ebal, en hij het tussen de beide bergen gelegen dal van water voorziet; dit mocht de zegeningen afbeelden, die de gehoorzaamheid aan de wet verleent, terwijl de meer steile, dorre en kale Ebal de vloek van de overtreding levendig voor ogen stelde. Wanneer nu de laatste weer daardoor van de eerste zich onderscheidt, dat daarop het altaar gebouwd en het brand- en dankoffer gebracht werd, zo wijst dit daarop, dat Israël de vloek niet te vrezen had, zolang het in Verbonds- en levensgemeenschap met de Heere zou blijven.

Daar was niet één woord van al hetgeen Mozes geboden had, dat Jozua niet hardop las a) voor de gehele gemeente van Israël, voor de mannen, die de eigenlijke gemeente uitmaakten,

en voor de vrouwen, en de kleine kinderen, en de vreemdelingen, die in het midden van hen wandelden, die zich bij de gemeente aangesloten hadden.

a)Deuteronomium 31: 11

Na deze plechtigheid, waardoor het land gewijd was, tot een land, waar de Heere met Zijn Woord regeren en als een onzichtbaar Koning recht en gerechtigheid zou uitoefenen, verplaatste Jozua naar alle waarschijnlijkheid zijn leger niet weer naar het in de vlakte van de Jordaan gelegen Gilgal, maar trok hij met de gehele menigte naar dat Gilgal, dat 3 of 4 mijl zuidelijk van Sichem op een hoge berg, waarvan men een vergezicht naar westen, oosten en noorden had, en dat zich midden in het land, dat veroverd moest worden, bevond (Jos 6: 6). Wij worden in deze mening bevestigd, doordat Mozes naar dit tweede Gilgal de ligging van de beide bergen bepaald (Deuteronomium 11: 30) en daardoor aan de plaats een bijzondere betekenis gegeven had.

HOOFDSTUK 9.

DE GIBEONIETEN SLUITEN MET LIST EEN VERBOND.

Vs. 1-15. Terwijl de overige Kanaänieten tot een gemeenschappelijke oorlog met de kinderen van Israël besloten, om deze indringers, zoals zij de Israëlieten noemden, weer uit hun land te verdrijven, vinden de burgers van Gibeon het beter, op een listige wijze een verbond met het volk van God te sluiten. Zij doen dat, door een gezantschap naar Jozua te Gilgal te zenden, dat zich moest aanstellen alsof het uit een ver verwijderd land kwam, waarvan hun geheel uiterlijk de blijken moest geven. Hun list gelukt: Jozua en de oversten laten zich verschalken, en sluiten het verbond.

En het gebeurde, nadat Jericho en Al, de voormuren van het beloofde land, waren ingenomen (hoofdstuk 6 en 8), toen al de koningen dit hoorden, die aan deze zijde van de Jordaan waren, gerekend van Sittim, de eerste legerplaats van de Israëlieten, op het gebergte, dat zich midden door het land uitstrekte, en in de laagte, in de Sephala, of het lage land tussen het voorgebergte, van Karmel en de Filistijnse stad Gaza, en aan alle havens, aan de smalle kuststreek van de grote of Middellandse Zee, van Karmel af noordwaarts tot Sidon, tegenover en ten westen van de Libanon; de Hethieten, en de Amorieten, de Kanaänieten, de Ferezieten, de Hevieten, en de Jebusieten, (De 1: 8" en "7: 2).

Zo vergaderden zij zich samen, om zich tot een bondgenootschap te verenigen, om tegen Jozua en tegen Israël te krijgen, eenmoediglijk; eenstemmig, een van zin.

Tot hiertoe hadden de Kanaänieten slechts verdedigender wijze gehandeld, maar hier beraadslagen zij om aanvallenderwijze te werk te gaan. Vreemd was het, dat zij dit niet vroeger gedaan hadden, en nog vreemder, dat zij dit nu deden, nadat zij zoveel bewijzen van de macht van de God van Israël gezien hadden bij de inneming van de steden Jericho en Ai, en al de wonderen, die plaatsgevonden hadden. Het is duidelijk te zien, dat hun zinnen verblind en hun harten verhard waren tot hun verwoesting. Toch was in de handelwijze van deze koningen iets, dat voor de Israëlieten tot lering kan zijn. Ofschoon over verschillende volken regerende, en zulke verscheidene belangen hebbende, ja zelfs zo menigmaal in strijd met elkaar, toch besluiten zij zich tegen Israël te verenigen. Zo moest Israël alle onderlinge onenigheden ter zijde gesteld hebben, en zo moet het Israël van God in onze dagen zich verenigen tegen alle vijanden van het koninkrijk van God.

(Nu 13: 25"; "De 11: 31" en "De 27: 3) Daar hebben wij een beschrijving van de verschillende delen van het land ten westen van de Jordaan gegeven; hier hebben wij er nog iets bij te voegen betreffende de streek land lange de kust van de Middellandse Zee, maar in een omgekeerde orde van het noorden naar het zuiden. De Middellandse Zee zelf wordt in de Bijbel nu eens enkel "de Zee" genoemd, dan weer de "grote" zee, soms met de bijvoeging "tegen de ondergang van de zon" of de "achterste" zee. Zeeboezems vormt zij langs de effen kust niet, behalve die van Acco of Ptolomaïs (Acre). Volgen wij de kust in de boven aangegeven richting, dan zien wij, dat de Karmel ze verdeelt in de noordelijke vlakten van Acco, en de zuidelijke vlakten van Saron en Sephala (volgens Luther, gronden, vlakke velden,

Kronieken 27: 29). De vlakte van Acco strekte zich uit zes uur van de Ladder van Tyrus (beneden Tyrus en de Witte kaap) over Acco tot aan de voet van de Karmel, en werd later aan de stam van Aser toegevoegd die echter de bewoners niet verdreef (hoofdstuk 19: 24vv. Richteren 1: 31). Deze vlakte is buitengewoon vruchtbaar, waar zij ook bebouwd wordt, en is een van de bekoorlijkste oevers. Vier à vijf uur landwaarts in wordt zij begrensd door een heuvelkrans of een lage bergrij, die daar van de vlakte van Zebulon scheidt; zij heeft een golvende oppervlakte, aan de zeezijde door een steile duinrand bepaald. Thans echter is de grond woest en onbebouwd, en hier en daar bedekt met rietbossen van manshoogte, of begroeid met distels. Door de vlakte ontlasten zich twee bergstromen in de bocht: ten noorden de Belus of de Glasrivier, ten zuiden de beek Kison (De 8: 10" en "De 9: 10), welke laatste de heuvelkrans in ene steile bergengte doorsnijdt zeer nabij de voet van de Karmel, aan de mond 12 el breed en 2 voet diep zijnde. Het water is helder en groen van kleur, en aan de oevers liggen fraaie tuinen. De vlakte, die zich zuidelijk van de Karmel tot aan de rivier van Egypte en Wady-el-Arisch uitstrekt, is een kustvlakte van 30 Duitse mijl lang, die naar het zuiden steeds in breedte toeneemt, zodat zij bij Joppe 4 mijl, bij Gaza 6 mijl breed wordt. Zij wordt door een vooruitstekende heuvelrij bij Joppe in een noordelijke en zuidelijke helft verdeeld, de eerste 11 mijl lang in de vlakte van Saron de laatste 10 mijl lang heet Sephala; het overige gedeelte van 9 mijl in de lengte wordt van Gaza af steeds onvruchtbaarder, en is nog eer zij de rivier van Egypte bereikt, geheel een woestenij geworden. Daarentegen was de vlakte van Saron in de lente een welriekende bloemengaard van witte en rode rozen, witte en gele lelies, narcissen, anemonen, tulpen, violen, en een soort welriekende klimop, zodat haar pracht en vruchtbaarheid tot een spreekwoord is geworden (Hoogl. 2: 1 Jes. 35: 2) bijzonder in de streek tussen Joppe en het meer zuidelijk gelegen Bamleh. Even zo vruchtbaar is de Sephala, of de lage kustvlakte, met heuvels doorsneden, tot het land van de Filistijnen behorende, met de vijf hoofdsteden Gad, Asdod, Askelon, Ekron en Gaza. Over de beken en stromen die zuidelijk van Gaza de vlakten doorsnijden, "De 8: 10".

Zo vergaderden zij zich samen, om zich tot een bondgenootschap te verenigen, om tegen Jozua en tegen Israël te krijgen, eenmoediglijk; eenstemmig, een van zin.

Tot hiertoe hadden de Kanaänieten slechts verdedigender wijze gehandeld, maar hier beraadslagen zij om aanvallenderwijze te werk te gaan. Vreemd was het, dat zij dit niet vroeger gedaan hadden, en nog vreemder, dat zij dit nu deden, nadat zij zoveel bewijzen van de macht van de God van Israël gezien hadden bij de inneming van de steden Jericho en Ai, en al de wonderen, die plaatsgevonden hadden. Het is duidelijk te zien, dat hun zinnen verblind en hun harten verhard waren tot hun verwoesting. Toch was in de handelwijze van deze koningen iets, dat voor de Israëlieten tot lering kan zijn. Ofschoon over verschillende volken regerende, en zulke verscheidene belangen hebbende, ja zelfs zo menigmaal in strijd met elkaar, toch besluiten zij zich tegen Israël te verenigen. Zo moest Israël alle onderlinge onenigheden ter zijde gesteld hebben, en zo moet het Israël van God in onze dagen zich verenigen tegen alle vijanden van het koninkrijk van God.

(Nu 13: 25"; "De 11: 31" en "De 27: 3) Daar hebben wij een beschrijving van de verschillende delen van het land ten westen van de Jordaan gegeven; hier hebben wij er nog iets bij te voegen betreffende de streek land lange de kust van de Middellandse Zee, maar in

een omgekeerde orde van het noorden naar het zuiden. De Middellandse Zee zelf wordt in de Bijbel nu eens enkel "de Zee" genoemd, dan weer de "grote" zee, soms met de bijvoeging "tegen de ondergang van de zon" of de "achterste" zee. Zeeboezems vormt zij langs de effen kust niet, behalve die van Acco of Ptolomaïs (Acre). Volgen wij de kust in de boven aangegeven richting, dan zien wij, dat de Karmel ze verdeelt in de noordelijke vlakten van Acco, en de zuidelijke vlakten van Saron en Sephala (volgens Luther, gronden, vlakke velden, Kronieken 27: 29). De vlakte van Acco strekte zich uit zes uur van de Ladder van Tyrus (beneden Tyrus en de Witte kaap) over Acco tot aan de voet van de Karmel, en werd later aan de stam van Aser toegevoegd die echter de bewoners niet verdreef (hoofdstuk 19: 24vv. Richteren 1: 31). Deze vlakte is buitengewoon vruchtbaar, waar zij ook bebouwd wordt, en is een van de bekoorlijkste oevers. Vier à vijf uur landwaarts in wordt zij begrensd door een heuvelkrans of een lage bergrij, die daar van de vlakte van Zebulon scheidt; zij heeft een golvende oppervlakte, aan de zeezijde door een steile duinrand bepaald. Thans echter is de grond woest en onbebouwd, en hier en daar bedekt met rietbossen van manshoogte, of begroeid met distels. Door de vlakte ontlasten zich twee bergstromen in de bocht: ten noorden de Belus of de Glasrivier, ten zuiden de beek Kison (De 8: 10" en "De 9: 10), welke laatste de heuvelkrans in ene steile bergengte doorsnijdt zeer nabij de voet van de Karmel, aan de mond 12 el breed en 2 voet diep zijnde. Het water is helder en groen van kleur, en aan de oevers liggen fraaie tuinen. De vlakte, die zich zuidelijk van de Karmel tot aan de rivier van Egypte en Wady-el-Arisch uitstrekt, is een kustvlakte van 30 Duitse mijl lang, die naar het zuiden steeds in breedte toeneemt, zodat zij bij Joppe 4 mijl, bij Gaza 6 mijl breed wordt. Zij wordt door een vooruitstekende heuvelrij bij Joppe in een noordelijke en zuidelijke helft verdeeld, de eerste 11 mijl lang in de vlakte van Saron de laatste 10 mijl lang heet Sephala; het overige gedeelte van 9 mijl in de lengte wordt van Gaza af steeds onvruchtbaarder, en is nog eer zij de rivier van Egypte bereikt, geheel een woestenij geworden. Daarentegen was de vlakte van Saron in de lente een welriekende bloemengaard van witte en rode rozen, witte en gele lelies, narcissen, anemonen, tulpen, violen, en een soort welriekende klimop, zodat haar pracht en vruchtbaarheid tot een spreekwoord is geworden (Hoogl. 2: 1 Jes. 35: 2) bijzonder in de streek tussen Joppe en het meer zuidelijk gelegen Bamleh. Even zo vruchtbaar is de Sephala, of de lage kustvlakte, met heuvels doorsneden, tot het land van de Filistijnen behorende, met de vijf hoofdsteden Gad, Asdod, Askelon, Ekron en Gaza. Over de beken en stromen die zuidelijk van Gaza de vlakten doorsnijden, "De 8: 10".

Als de inwoners te Gibeon 1) hoorden, wat Jozua met Jericho en Al gedaan had, om op een andere wijze als de overige Kanaänieten zich voor de dreigende ondergang te behoeden; omdat zij wel begrepen, dat zij met de wapens alleen niets vermochten tegen de God van Israël, en daar zij ook wel geloofden, dat de samenspanning van de genoemde vorsten in vs. 2 niet veel zou uitwerken;

Alleen de mannen van Gibeon, met verwerping van het plan om oorlog te voeren, namen tot list hun toevlucht, om onder voorwendsel vanuit een verre landstreek te komen, vrede te sluiten. Verder was het hatelijk voor de buren, om dit te beproeven, omdat dit enigermate was scheiding te bevorderen, een deur te openen voor de Israëlieten, en de krachten van de bondgenoten te verzwakken. Doch ofschoon het een dwaze lichtgelovigheid was van Jozua en de oudsten (voor wie het eigenlijk meineed was), om ondoordacht vrede te sluiten, zonder dat

de zaak nog waar was bevonden, heeft God echter, die het licht in de duisternis doet opgaan, dat ten goede voor de zijnen gewend, omdat hun de vergunning werd toegestaan, om zich rustig op deze grond te vestigen. Het was nu wel juist gezien en verstandig van de Gibeonieten, om te besluiten liever iets door verdrag trachten te verkrijgen, dan door zich tevergeefs te verzetten, God meer en meer tegen zich te krijgen. Maar het is niet minder verkeerd en ongerijmd door bedrog en ongeoorloofde middelen te verkrijgen wat wij begeren, daar het strijdt tegen recht en billijkheid. Want hoe kan een verbond vaststaan, dat door dom bedrog is verkregen? Zij veinsden, dat zij uit een ver afgelegen landstreek als vreemdelingen waren gekomen. Met spoken (larvis) sluit Jozua vrede. En op geen ander pand sluit hij die, dan eenvoudig op hun woorden.

Tot Gibeon behoorden nog de steden Caphira, Beëroth en Kirjath-Jearim. Later werd deze stad aan Benjamin toebedeeld en tot Levietenstad gemaakt. Na de verwoesting van Nob, werd aldaar de Tabernakel geplaatst, die daar bleef tot de voltooiing van Salomo’s tempel (1 Kronieken 16: 39; 21: 29).

Zo handelden zij ook arglistig, 1) en gingen heen, en veinsden zich gezanten te zijn uit een ver gelegen land, en zij namen, om de Israëlieten te verschalken, en alle waarschijnlijkheid aan dit voorgeven te geven, oude zakken op hun ezels, en oude en gescheurde en samengebonden2) leren wijnzakken, in de eerste hun spijzen en in de laatste hun wijn met zich voerende;

Ook arglistig wordt gezegd in terugslag op de krijgslist, die de Israëlieten bij Al hadden aangewend.

2)Samengebonden is zeer karakteristiek, omdat de Oosterlingen gewoon zijn, of op de oude wijnzakken nieuwe lappen te zetten, of de gescheurde als een buidel samen te binden. Dit laatste nu deden de Gibeonieten ook, om daarmee te kennen te geven, dat ten gevolge van de verre tocht de wijnzakken oud en versleten waren geworden.

Ook oude en bevlekte schoenen aan hun voeten, en zij hadden oude kleren aan; en al het brood, dat zij op hun reis hadden in hun zakken, was droog en beschimmeld. 1)

Eigenlijk gevlekt, met vlekken voorzien.

En 1) zij gingen tot Jozua in het leger te Gilgal 2) (Jos 8: 35) en zij zeiden tot hem en tot de mannen van Israël: Wij zijn gekomen uit een ver land als afgezanten van ons volk, die prijs stellen op uw vriendschap, zo maakt nu een verbond met ons, a) en weest onze vrienden.

Dergelijk verbond was van nul en generlei waarde. Want al wat zij voorgaven was leugen en veinzerij. Toen Jozua dan ook straks merkte, dat hij bedrogen was, heeft hij hun wel het leven gespaard, maar hun geenszins de vrijheid en de bezittingen gelaten.

In het Oude Testament wordt van drie plaatsen gesproken, die Gilgal heten. 1e. De legerplaats van de Israëlieten na hun overtocht over de Jordaan (Jos 5: 9". Een plaats met deze

naam lag op het gebergte Efraïm, ten zuidwesten van Silo, op bijna gelijke afstand van Sichem noordelijk en Jeruzalem zuidelijk, nu Dschildschilia geheten. Deze plaats wordt hier in het vervolg bedoeld. Onder Jerobeam II werd deze stad veel bezocht om er de afgoden te dienen (Hos. 4: 15; 9: 15; 12: 12 Amos 4: 4; 5: 5) dat zeer goed overeenkomt met de geschiedkundige betekenis, wij zouden haast zeggen met de bijzondere wijding, die deze plaats heeft verkregen niet alleen door Jozua, maar ook door Samuël en zijn profetenscholen. 3e. De in hoofdstuk 12: 23 voorkomende koningsstad met dezelfde naam, het huidige dorp Dschildschild in de vlakte van Saron, enige mijlen noordwestwaarts van het onder No. 2 genoemde Gilgal. Het woord Gilgal betekent: wenteling, wagenrad, of kring, ring; het is daardoor zeer goed te verklaren dat verschillende plaatsen dezelfde naam dragen naar de verschillende betekenissen van het woord.

De Gibeonieten willen vrede sluiten met Israël, om de berichten, die zij gekregen hebben van de verwoesting van Jericho. Andere steden hoorden deze berichten, en zij werden aangedreven om Israël te gaan bevechten, terwijl de Gibeonieten daardoor tot vrede geneigd werden. Zo is de ontdekking van de heerlijkheid en de genade van God in het Evangelie voor sommigen een reuk van het leven ten leven, maar voor anderen een reuk van de dood ten dode (2 Kor. 2: 16). Dezelfde zon maakt was zacht en verhardt de klei.

Toen zeiden de mannen van Israël, die toch de zaak niet vertrouwden, tot een van de Hevieten, die het woord voerde, en zoals later bleek door de tot de stam van de Hevieten behorende Gibeonieten was gezonden (hoofdstuk 11: 19): Misschien woont gij in het midden van ons, misschien behoort gij tot de volken, waarvan de Heere bevolen heeft, geheel uit te roeien, hoe zullen wij dan tegen het bevel van onze God (Ex. 23: 32vv. ; 24: 12vv. Deuteronomium 7: 2vv.), een verbond met u maken?

Zij dan zeiden tot Jozua: Wij zijn uw knechten; 1) wij willen ons aan u verbinden; sta ons toe, slechts op te merken, dat wij niets te maken hebben met de volken van deze landen, maar dat wij alleen door eerbied en genegenheidvoor uw volk gedreven werden, om een verbond van vriendschap met u te sluiten. Toen zei Jozua, die nu geloof aan hun woorden begon te slaan, tot hen: Wie zijt gij, en waar komt gij vandaan?

Hiermee bedoelen zij niet, dat zij aan Jozua schatplichtig willen worden, zoals velen van mening zijn, maar deze uitdrukking is een zeer gewone en Oosterse manier van spreken, om daarmee te kennen te geven, dat zij met een vreedzame bedoeling komen. Het was een soort van Oosterse vleierij of pluimstrijkerij, om Jozua’s hart voor hen te winnen.

Wat zij wilden, blijkt duidelijk genoeg, nl. om, zoals Hugo de Groot terecht aantekent, een verbond met hem te sluiten, waardoor hun vrijheid en bezitting van grond wordt toegestaan. Zij wensen op voet van gelijkheid met hem en Israël te staan.

Zij nu zeiden tot hem: Uw knechten zijn uit een zeer ver land gekomen, om de naam van de HEERE, uw God; want wij hebben zijn gerucht gehoord, en alles wat Hij inEgypte, aan farao en zijn volk gedaan heeft.

En allesa) wat Hij gedaan heeft aan de twee koningen van de Amorieten, die aan de overzijde van de Jordaan waren, Sihon de koning van Hesbon, en Og, de koning van Bazan, die te Astharith woonde (hoofdstuk 2: 10).

Num. 21: 24,33 Deuteronomium 1: 4

Met opzet spreken zij alleen van oude geschiedenissen en gewagen in het geheel niet van de overtocht over de Jordaan en de verovering van de beide steden Jericho en Ai, om toch maar geen vermoeden op te wekken, dat zij zo nabij woonden.

Daarom spraken tot ons onze oudsten, en al de inwoners van ons land, zeggende: Neemt reiskost met u in uw handen op de verre reis, en gaat hun, dat hoog begenadigde volk, dat de ware God heeft, die voor hun zulke grote dingen doet, tegemoet, en zegt tot hen: Wij zijn uw knechten, wij bieden u onze diensten aan; maar strijdt niet tegen ons, zoals tegen de Kanaänieten in dit land, maakt nu een verbond met ons, waardoor gij plechtig de verplichting op u neemt, zoals wij dat omtrent u gedaan hebben, om allediensten, die gij van ons verlangen zult, aan u te doen.

Dit ons brood hebben wij warm tot onze teerkost op onze weg uit onze huizen genomen, op de dag, datn wij vertrokken om tot u te reizen; maar ziet, nu is hetdroog, en het is beschimmeld gedurende onze lange tocht.

En deze leren wijnzakken, die wij gevuld hebben, weren nieuw, maar ziet zij zijn gescheurd in dit lange tijdsverloop; en onze klederen en onze schoenen zijn oud geworden, vanwege deze zeer lange reis.

Toen namen de mannen, de hoofdlieden, van hun reiskost, het aangeboden brood in hun handen, om het beter te beschouwen, en zagen dat het hard en beschimmeld was, en lieten zich ook bedriegen door de andere woorden van de afgezanten, en zij vroegen het de mond van de HEERE, naar bewijze van Urim door de priester (Num. 27: 21), niet 1) om alzo te ontdekken of het hun voorgespiegelde wel waar was, en of zij zich tot een verbond met hen zouden mogen inlaten.

Niet dit was hun zonde, dat zij met de Gibeonieten een verbond sloten. Immers met volken buiten Kanaän gelegen mochten zij het doen. Alleen omtrent de Kanaänieten hadden zij het bevel, om deze uit te roeien. De Gibeonieten nu werden door Jozua en de oudsten beschouwd als buiten Kanaän wonende. Maar dit was hun zonde, en daarom wordt het ook hier vermeld dat zij dit verbond sloten, zonder de mond van de Heere om raad te hebben gevraagd. Zij vertrouwden zichzelf zeer goed en lieten zich misleiden door de huichelachtige woorden van de Gibeonieten.

En Jozua maakte vrede met hen, en hij maakte een verbond met hen, 1) dat hij hen niet zou uitroeien, zoals de overige Kanaänieten, maar dat hij hen bij het leven behouden zou; en de oversten van de vergadering zwoeren hun, dat zij hun leven zouden sparen.

In het Hebreeuws Lahem, d. i. ten gunste van hen.

Het is altijd een grote misslag van het mensdom geweest, het licht van eigen verdwaasd verstand te volgen, zonder het de mond van de Heere te vragen, of de door Hem gegeven bevelen in acht te nemen. Dit is de noodlottige wortel geweest van alle dwalingen en van alle ellenden waartoe en waarin de mensen vervallen zijn (Jos 9: 15).

Deze geschiedenis waarschuwt de gemeente van de Heere te allen tijde voor de list en de vermomming van de wereld, die dikwijls, waar het haar voordelig is, een vreedzame erkenning en opneming zoekt in het rijk van God.

Het is een zondige liefde, wanneer zij zonder onderzoek en zonder standvastige waakzaamheid evenzo vertrouwt als zij in Christus vertrouwen kan stellen. En toch zijn liefde en vertrouwen één en liefde en wantrouwen in tegenspraak met elkaar. Hoe zijn dus vertrouwende liefde en zedelijk wantrouwen met elkaar te verenigen? Juist zoals de Christen de liefde tot zichzelf verenigt met het wantrouwen jegens zichzelf. Wie anderen wantrouwt en niet zelf, zondigt tegen de naaste, en alleen hij kan een zedelijk wantrouwen jegens anderen hebben, die zichzelf wantrouwt, maar des te meer de liefde in God en Christus vertrouwt. Wanneer de Christen zichzelf wantrouwt, kan hij eerst op de rechte wijze anderen wantrouwen; namelijk door immer te waken over zijn zondig hart, en het doorbreken van de boze neigingen altijd te vrezen. Zo moet hij altijd op zijn hoede zijn, dat hij niet valt; hij weet ook, dat zijn naaste, al is die ook een gelovig Christen, aan inwendige en uitwendige verzoeking blootgesteld is en vallen kan; hierdoor alleen heeft hij recht om de woorden en daden van de naaste aan het woord van God te toetsen, niet om hem met zelfbehagen te richten, maar wel om hem te vermanen, te waarschuwen, te bestraffen, en zichzelf voor verzoeking te behoeden, God biddende, "niet in verzoeking te leiden".

Deze liefde tot de naaste te verbinden met een billijk wantrouwen behoort tot de grootste, maar voor de Christelijke wijsheid tot de onoverkomelijke moeilijkheden. Er behoort grondige mensenkennis toe, om hier niet mis te tasten; maar de Christen mag zich niet ontslaan van deze beproeving en deze behoedzaamheid, wanneer hij het goede niet in gevaar wil brengen en zichzelf aan de zwaarste zedelijke aanvechtingen wil blootstellen.

Waak, dat de wereld u niet door haar overmacht dwinge, of door zich te vermommen weer tot zich trekke. Waak en zie toe, dat er nooit valse broeders onder u zijn. Waak ook over u zelf, over uw vlees en uw hart, opdat gij niet onbedachtzaam Gods genade en gunst verdartelt. Het hart is zo arglistig, het kan zo huichelen en u door vleien tot hoogmoed aanprikkelen.

Deze Gibeonieten wachten niet totdat Israël hun steden belegerden, dan zou het te laat geweest zijn om een verdrag te maken; meer toen Israël nog op een afstand was, toen begeerden zij vrede. De weg om een oordeel te vermijden is met berouw tegemoet te gaan. Laat ons deze Gibeonieten volgen en vrede met God zoeken in het kleed van de vernedering, in heilige bekommering, in ootmoed. Dan zal onze ongerechtigheid ons niet in het verderf storten. Laat ons, dienstknechten van Jezus, onze gezegende Jozua, een verbond met Hem en het Israël van God maken, en wij zullen leven, eeuwig leven.

II. Vs. 16-27. Toen drie dagen later, bij het voorttrekken naar Gibeon, het bedrog van de Gibeonieten aan het licht kwam, werd weliswaar de met een eed bezworen belofte gebonden, dat zij niet gedood werden; tot straf van hun bedrieglijke handelwijze werden zij echter veroordeeld om ten eeuwigen dage houthakkers en waterdragers voor de vergadering bij het heiligdom van de Heere te zijn.

En het gebeurde na drie dagen, nadat zij het verbond met hen gemaakt hadden, zo hoorden zij, dat zij hun buren waren, en dat zij in het midden van hen woonden, in het beloofde land, binnen de grenzen.

Want toen de kinderen van Israël, twee dagen na het in vs. 1-15 gebeurde, voortgingen, om het land verder in bezit te nemen, zo kwamen zij, na een mars van zeven of acht uur zuidwaarts, op de derde dag in hun steden: hun steden nu waren Gibeon, Chefira, en Beëroth, en Kirjath-Jearim (vs. 3).

En de kinderen van Israël sloegen ze niet, toen zij uit de mond van een tweede hun tegemoet gezonden gezantschap (vs. 22) vernamen, dat dit dezelfde steden waren, waaruit de boden drie dagen te voren bij hen geweest waren, omdat de oversten van de vergadering hun gezworen hadden bij de HEERE, de God van Israël; daarom mopperde de gehele vergadering tegen de oversten, omdat zij bij het voorttrekken naar die vier steden niet toelieten daarmee te handelen zoals zij met Ai gedaan hadden (hoofdstuk 8: 24,27).

Toen zeiden al de oversten tot de gehele vergadering: Wij hebben hun gezworen bij de HEERE, de God van Israël; daarom kunnen wij hen niet aantasten.

Dit zullen wij hun doen, om het goddelijk vonnis van de verwerping over alle Kanaänieten, waarvan zij niet bevrijd mogen worden, te voltrekken; zij zullen onze knechten zijn, maar verder zullen wij niet gaan; dat wij hen bij het leven behouden, opdat wanneer wij hen uitroeien, geen grote toorn, geen goddelijk strafgericht over ons zij, omwille van de eed, die wij hun gezworen hebben, die wij anders schandelijk zouden breken.

Verder zeiden de oversten tot hen, tot de kinderen van Israël, daar deze zich niet tot zwijgen wilden doen brengen: Laat hen leven, en laat dit hun straf zijn, laat ze houthakkers en waterputters zijn van de gehele vergadering, zoals de oversten tot hen gezegd hebben; dat komt geheel overeen met hetgeen wij, de oversten hun hebben toegestaan; want zij hebben zichzelf aangeboden onze knechten te willen zijn (vs. 11 9. 11) en ten gevolge van dit hun woord hebben wij het verbond met hen gemaakt.

Dat de oversten goed gehandeld hebben door zo hun gezworen eed gestand te doen, bewijst de geschiedenis in 2 Samuel . 21: 1vv. Daar zij iets beloofd hebben, dat streed tegen de letterlijke zin van het goddelijk gebod, zo vereffenen zij de moeilijkheid, in zo verre dit mogelijk was zonder hun eed te schenden, daardoor, dat zij de Gibeonieten tot slaven van het heiligdom maakten (vs. 23,27). Hierdoor was de ban op dezelfde wijze aan hen volbracht, als aan het zilver en goud van Jericho, dat tot de schat van de Heere moest komen (hoofdstuk 6: 19), omdat nu de Gibeonieten hun heidendom vaarwel zeggen, en de dienst van de ware God,

die zij (vs. 9), hoewel op onoprechte wijs hadden beleden, moesten aannemen, krijgt hun verschoning enige overeenkomst met het sparen van Rachab en haar huis (De 23: 8). Zijn woord te houden is trouw omtrent de waarachtige God, en een nabootsing van zijn eigen voorbeeld. Deze plicht van trouw in het houden van het gegeven woord maakt ook een andere plicht noodzakelijk, namelijk om zeer voorzichtig te zijn bij het beloven; in alle gevallen, waarin de drang van de omstandigheden niet toelaat een bepaalde belofte te doen, eist de plicht van liefde en voorzichtigheid, zowel als die van waarheid, de belofte slechts onder zekere voorwaarden te geven. Heeft men echter eenmaal een belofte onbepaald gegeven, dan kan later, wanneer men de schadelijkheid van het volbrengen van de belofte inziet, dit alleen daardoor opgeheven worden, dat degene, aan wie beloofd is, van zijn recht afstand doen. Anders wordt de zaak, wanneer iemand iets belooft, waardoor hij aan anderen onrecht doet, en dat later eerst inziet, zoals de belofte van de wijzen uit het oosten aan Herodes (MATTHEUS. 2: 16). Is datgene, wat men beloofd heeft, openbare zonde, dan mag het ook, al is het met een eed bekrachtigd, niet volbracht worden. Zo verkeerde Herodes in grote dwaling toen hij meende, dat hij de belofte aan de dochter Salóme gedaan, niet mocht breken, en Johannes ter dood liet brengen (MATTHEUS. 14: 6vv.). Hij moest zijn belofte verbroken hebben; had hij dat gedaan, dan was zijn enige zonde geweest, dat hij in overijling een belofte had gedaan, en lichtvaardig een eed had gezworen; het verbreken van dat woord zou geen nieuwe zonde geweest zijn, maar eigenlijk de straf voor zijn eerste zonde, waarvan hij zich met berouw en boetedoening had moeten onderwerpen. Daarentegen is het vervullen van het gegeven woord een nieuwe nog ergere zonde dan de eerste, daar deze slechts plaatsvindt in de overijling van een ogenblik.

De Gibeonieten staan als schuldigen tegenover de Israëlieten, en zij onderworpen zich gaarne aan het lot, dat hun wordt toegezegd. Zij worden verdeeld ver de steden van de priesters en Levieten, en hun eigen steden vallen de stammen Juda en Benjamin ten deel. Maar zij geven zich op genade en ongenade aan Israël over. Zo staan wij ook tegenover onze Heere Jezus Christus als schuldigen en bedriegers. Het betaamt ons evenzeer, om ons op genade en ongenade over te geven aan onze Heere, en ons lot geheel in Zijn hand te stellen, dan eerst zullen wij het leven behouden, dat wij verbeurd hebben, daar ook over ons de ban van de veroordeling is uitgesproken, om onze zonde.

Moeten wij zijn Kruis dragen, Zijn juk torsen, bij Zijn altaar dienen, geen nood: het is beter een dorpelwachter te zijn in het huis van de Heere, dan te wonen in de tenten van de goddelozen (Psalm 84: 11). Zij het onze bede: "Heere, geef mij de laatste plaats in uw Heiligdom. "

Ofschoon zij, volgens het verdrag, aan de Gibeonieten het leven toestaan, toch hebben zij niet meer dan voor de helft het verbond gehouden. Want terwijl aan de Gibeonieten een algehele ongedeerde toestand was toegezegd, wordt hun nu de vrijheid, die dierbaarder is dan het leven zelf, ontnomen. Waarom wij vermoeden, dat Jozua met de overigen, evenals het een twijfelachtige en dubbelzinnige zaak gold, een middenweg heeft uitgedacht, opdat de eed niet geheel en al ijdel zou zijn. Een voorname oorzaak van dit plan zal wel zijn geweest, om de menigte te behagen; omdat zij het echter tegen hun zin hebben geduld wat hun door de Gibeonieten was voorgehouden, hebben zij hun list gewroken, opdat het niet straffen ervan,

hun moedwil niet zou vermeerderen. Verder was het een harde toestand om niet slechts tot slaafse dienst geprest te worden, maar ook van hun huizen te worden weggevoerd, om een zwervend en dwalend leven te leiden. De vernederende en niet minder moeitevolle dienst van knechten wordt hun opgelegd. Maar het allerzwaarste was hout te hakken en water te putten, overal waar het God zou behagen Zijn woning te plaatsen.

Op het standpunt van het strengste recht hadden Jozua en de oudsten de eed aan de Gibeonieten niet hoeven te houden, het verbond hadden zij kunnen verbreken, omdat het op listige wijze was afgedwongen en zij tot de Kanaänieten behoorden. Calvijn rekent het de oudsten tot zonde toe, dat zij de eed hebben gehouden. Ons inziens pleit echter de geschiedenis in 2 Samuel . 21 in hun voordeel.

En Jozua, om terstond uit te voeren, wat de oversten zo even aan de vergadering hadden voorgesteld, om hun gemor te doen ophouden, riep hen, de boden van de Gibeonieten, die hem aan de grensscheiding van de vier steden tegemoet waren gekomen, en nu pleitten op de belofte, die hun was gedaan (vs. 18), waarschijnlijk dezelfde mannen die het bedrog (vs. 4vv.) hadden gepleegd, en sprak tot hen, zeggende, zodat de gehele vergadering het kon horen: waarom hebt gij ons bedrogen, zeggende: wij zijn zeer ver van u gevestigd, daar gij in het midden van ons woont?

Nu dan, hoort aan de straf, die gij door uw bedrog u berokkend hebt, vervloekt zijt gij! De verachtelijkste diensten zult gij ons bewijzen, en onder u zullen niet afgesneden 1) worden knechten, noch houthouwers, noch waterputters, in het huis van mijn God.

Terwijl Jozua met deze woorden het vonnis over de Gibeonieten in letterlijke overeenstemming brengt met de over Kanaän uitgesproken vloek van Noach (Genesis9: 25vv.) richt hij zijn handelingen en zijn woorden, niettegenstaande de overijling aan de ene, en het bedrog aan de andere zijde nog zo in, dat hij Gods Woord letterlijk volgt. Ten gevolge van hun ondergeschikte stelling tegenover de kinderen van Israël, waren de Gibeonieten voor Israël niet meer gevaarlijk, en al waren zij dan ook niet uitgeroeid, toch was het doel van God met die uitroeiing ook op deze wijze bereikt, want er bestond geen vrees, dat die tot slavernij gebrachte bevolking van Gibeon het volk van God tot afgodendienst zou verleiden; nee, zij zelf kwamen nu onder de adem van de ware Godsverering, die er velen levend maakte tot behoud van hun ziel.

De bedoeling is, dat de Gibeonieten voor altijd verbonden zouden zijn aan de dienst van de Tabernakel, daar de nederigste diensten zouden vervullen. De vloek van Noach over Cham wordt in hen treffend vervuld.

Zij dan antwoordden Jozua, en zeiden: Omdat het aan uw knechten zeker was te kennen gegeven, dat de HEERE, uw God, zijn knecht Mozes geboden heeft, dat Hij u al dit land geven, en a) al de inwoners van het land voor uw aangezicht verdelgen zou, zo vreesden wij

ons leven zeer voor uw aangezichten; daarom hebben wij deze zaak gedaan, tot ons behoud.

a)Deuteronomium 7: 1,2; 20: 16vv.

En nu, zie, wij zijn in uw hand; doe, zoals het goed en zoals het recht is in uw ogen ons te doen; 1) wij willen gaarne de geringste van uw knechten zijn, wanneer wij maar het leven mogen behouden en onder u kunnen blijven wonen.

De Gibeonieten hebben niets in te brengen tegen hun lot. Zij billijken het volkomen, nu hun het leven nog wordt toegestaan.

Zo deed hij hun alzo, als hij in vs. 23 had aangekondigd, en hij verloste hen op deze wijze van de hand van de kinderen van Israël, dat zij hen niet doodsloegen.

Alzo gaf1) hen Jozua over op die dag tot houthouwers en waterputters van de vergadering, en dat niet voor geringe huiselijke diensten in de woningen van de Israëlieten, maar tot het altaar van de HEERE, opdat zij water zouden aandragen voor het koperen wasvat, dat in het voorhof van de tempel stond (Ex. 30: 17vv.), en het hout gereed maken voor het heilige vuur, dat bestendig op het altaar moest branden (Lev. 26: 2vv.) tot deze dag toe, en in alle volgende dagen, aan de plaats, die Hij, de Heere, overeenkomstig Zijn belofte, in Deuteronomium 12: 4vv. gedaan, verkiezen zou2) tot een blijvende plaats voor Zijn Heiligdom (hoofdstuk 18: 1, 1 Koningen . 9: 20 Ezra 8: 22).

Hierdoor ontvangen zij later de naam van Nethinim, d. i. gegevenen. Ook Josefus spreekt over hen als over hen, die tot de laagste diensten werden gebruikt. Hun steden kwamen in het bezit van Benjamin en Juda. Zij werden verspreid over alle landstreken van Palestina. Overal waar Priesters en Levieten woonden, vond men ook Gibeonieten.

Die Hij verkiezen zou. Hieruit blijkt duidelijk, dat dit boek geschreven is vóór de vaststelling van de plaats, waar het Heiligdom van de Heere voorgoed zou worden opgericht, dus vóór de Tempelbouw.

HOOFDSTUK 10.

OVERWINNING VAN JOZUA OP DE AMORIETEN.

Vs. 1-15. Koning Adoni-Zedek van Jeruzalem verbindt zich met vier andere koningen, en trekt op tegen de stad Gibeon, om die te straffen wegens het verbond, dat zij met de kinderen van Israël gesloten hebben, en aan de verdere overwinningen van deze laatsten een einde te maken. Door de Gibeonieten te hulp geroepen, trekt Jozua op naar Gilgal, valt de vijanden onverwachts aan, en slaat hen in een grote slag; terwijl deze nu in grote wanorde vluchten, en op den weg tussen Hoog- en Laag Beth-horon ingesloten zijn, en door een vreselijke hagelslag worden overvallen, bidt Jozua in vast geloofsvertrouwen tot de Heere dat de zon niet eerder zal ondergaan en de nacht niet eerder zal invallen, voordat het werk van de dag is volbracht, en de gehele legermassa van de vijanden is vernietigd. Dit gebed wordt verhoord, de zon staakt werkelijk haar loop, en daardoor heeft Jozua behoorlijk de tijd, om de nederlaag van de Amorieten te voltooien.

Het geschiedde nu, toen Adoni-Zedek, 1) de koning van Jeruzalem, 2) (1 1/4 Duitse mijl zuidoostelijk van Gibeon) gehoord had, dat Jozua Al ingenomen en haar verbannen had (hoofdstuk 8), en aan Al en haar koning zo gedaan had, zoals hij aan Jericho en haar koning gedaan had (hoofdstuk 6), en dat de inwoners van Gibeon vrede met Israël gemaakt hadden, en in diens midden waren, bij het door hen veroverd gebied waren ingelijfd (hoofdstuk 9).

1)Adoni-Zedek = Heer van de gerechtigheid, bijna dezelfde naam als Melchizedek = Koning van de gerechtigheid (Genesis14: 18). Beide zijn titels, die de koningen van de Jebusieten aannamen, evenals de koningen van Egypte zich Farao noemden (Ge 41: 46).

Hier wordt voor de eerste maal de stad, die in Genesis14: 18 eenvoudig Salem genoemd wordt, Jeruzalem, d. i. vredestichting, vredestad geheten. De laatste was haar eigenlijke naam, de eerste was een verkorte naam. Daarnaast heette zij ook naar haar bewoners, de Jebusieten Jebus (Richteren 19: 10vv.). Voor de topografie of plaatsbeschrijving van Jeruzalem: "Jos 15: 63". Op de zuidwestelijk gelegen heuvel Sion had de stad een zeer sterke burcht (2 Samuel . 5: 6). Om deze reden vermeende de koning van Jeruzalem, dat hij er bijzonder toe geroepen was, iets tegen de kinderen van Israël te wagen, te meer daar hij nu van zo nabij door hen werd bedreigd.

Zo vreesden zij, Adoni-Zedek en zijn volk, zeer, dat de macht en de heerschappij van Israël zich al meer en meer zou uitbreiden, en dat ook zij, als onmiddellijk daaraan grenzende, onderworpen zouden worden; want Gibeon was een grote stad, als een van de koninklijke steden; een hoofdstad met een eigen koning; ja zij was groter dan Ai, dat slechts 12. 000 inwoners telde (hoofdstuk 8: 25), en al haar mannen waren sterk. Had nu deze aanzienlijke en krijgshaftige vrijstaat het niet gewaagd tegenstand te bieden, dan was dit nog minder van andere steden te verwachten, als er niet een beslissende strijd werd gewaagd, waarin de verschillende volken zich verbonden, om daardoor met verenigde krachten een overwinning te behalen, waardoor de moed van de andere volken weer aangewakkerd kon worden.

Daarom zond Adoni-Zedek, koning van Jeruzalem, tot Hoham, de koning van Hebron, 7 of uur ten zuiden van Jeruzalem (Ge 23: 20), en tot Pir-am, de koning van Jarmuth, ongeveer 4 uur zuidwestelijk van Jeruzalem, en tot Jaffa, de koning van Lachis, 8 of 9 uur, en tot Debir, de koning van Eglon, 3/4 uur oostelijk van Lachis, zeggende:

Komt op tot mij en helpt mij, dat wij Gibeon, als straf dat het onze zaak heeft verlaten (hoofdstuk 9: 2), slaan; omdat zij vrede gemaakt heeft met Jozua en met de kinderen van Israël. 1)

Niet alleen om Gibeon te straffen roept Adoni-Zedek die andere koningen op, maar ook om Jozua tegen te houden, om ware het mogelijk, paal en perk te stellen aan diens overwinningen.

De strijd tegen Gibeon zou in de grond van de zaak een strijd tegen Jozua zijn. Zo moest Adoni-Zedek zelf de oorzaak worden en zelf aanleiding geven, om in strijd te komen met het volk van Israël en moest hij dientengevolge verslagen worden door eigen toedoen.

Toen werden verzameld en kwamen op, in de nabijheid van Jeruzalem, om vandaar naar het gebergte ten noordwesten te trekken, vijf koningen van de Jebusieten en Amorieten, de koning van Jeruzalem, de koning van Hebron, 1) de koning van Jarmuth, de koning van Lachis, de koning van Eglon, zij en al hun legers; en zij belegerden Gibeon, en vochten tegen haar.

Hebron wordt nu genoemd el-Khalil, d. i. vriend van God, omdat Abraham daar had gewoond. Toen was het een stad van de Enakieten. Jarmuth en Eglon waren gelegen in het dal van Juda.

De mannen nu van Gibeon zonden tot Jozua, in het leger te Gilgal (Jos 8: 35" en "Jos 9: 6), zeggende: Trek uw handen niet af van uw knechten, die zich aan uw heerschappij hebben onderworpen, en nu ook recht hebben op uw bescherming, kom haastig tot ons, en verlos ons, en help ons; want al de koningen van de Jebusieten en de Amorieten, die op het gebergte van Juda en in de laagte wonen, hebben zich tegenons verzameld.

Wel een bewijs, dat een verbond ook bij de heidense volken voor heilig werd gehouden. Waar Jozua met hen een verbond had gesloten, daar nemen zij uit kracht van dit verbond vrijmoedigheid, om tot hem te gaan en van hem bescherming te vragen. Al hebben zij trouweloos gehandeld, toch zijn zij ervan overtuigd, dat Jozua hen niet in de steek zal laten. Hoeveel te meer mag een gelovige ziel zich verlaten op de trouw van Jehova-Jezus, die met hem een eeuwig Verbond heeft opgericht.

Toen trok Jozua, hun verzoek inwilligende, omdat hij zich verplicht meende te zijn zijn bondgenoten te beschermen, bovendien daarin versterkt, daar hij de Heeredoor de priester met de Uriem had gevraagd (Num. 7: 21), om niet ten tweede male, zoals in hoofdstuk 9: 14 een verkeerde stap te doen, op van Gilgal, hij en al het krijgsvolk met hem, en alle strijdbare helden van de twee en een halve stam (hoofdstuk 4: 21).

Jozua wilde zijn nieuwe vazallen niet verlaten. Hun vertrouwen op hem is hem een reden te meer om te velde te trekken. De grootste verplichting ligt in hem, aan wie men zijn hele vertrouwen schenkt; dit vertrouwen teleur te stellen zou hard en wreed zijn. Hoe veel te minder zal onze ware Jozua ons vertrouwen en ons geloof teleurstellen. O mijn Heiland, indien wij de boden van ons geloof, onze gebeden naar U, naar uw Gigal opzenden, dan verplicht Uw genade U tot verlossing; nooit is een ziel teleurgesteld die op U vertrouwde: wij mogen tekortkomen in ons vertrouwen, maar ons vertrouwen kan niet beschaamd worden.

Want de HEERE had tot Jozua gezegd 1) Vrees u niet voor hen, de vijf verbonden koningen, want Ik heb ze in uw hand gegeven; niemand van hen zal voor uw aangezicht bestaan, zal u het hoofd kunnen bieden.

Het is twijfelachtig of God Jozua is verschenen, voordat hij een voet verzette, en Jozua op Zijn bevel zich heeft gewapend en uit Gilgal is getrokken, of dat Hij hem heeft verzekerd van een goede afloop, nadat deze zich reeds ten strijde had toegerust. Mij komt het voor, dat Jozua niet overhaast, zodra hij gevraagd werd, zonder God om raad te vragen, is opgetrokken, maar dat hij, nadat hij van Diens wil zekerheid had verkregen, de wapens gezwind en vlug heeft opgenomen. Voornamelijk, omdat hij onlangs, wegens al te grote overijling was gestraft, is het vermoeden juist, dat hij niets in deze dubbelzinnige zaak heeft gedaan, dan op uitdrukkelijk bevel van God. Op de arme Gibeonieten ziet God in genade neer, daar hij niet duldt, dat zij van de hulp van de Zijnen beroofd worden. Verder moedigt Hij het vertrouwen van Jozua op de overwinning aan, dat Hij ze hem in handen zal geven, omdat God ons des te scherper aanzet, door te beloven, dan door te bevelen om onze plicht te doen, ofschoon wat Hij aan één belooft, op allen betrekking heeft. Maar eershalve wordt dit in het bijzonder Jozua toegevoegd, wat hij vervolgens op zijn leger moet overbrengen. Want niet tot allen zonder onderscheid heeft Hij van den hemel gesproken, maar slechts zijn uitnemende profeten heeft hij met dit voorrecht vereerd. Verder is het de kennis overwaardig, dat Jozua de belofte van God niet heeft misbruikt, door zich aan traagheid over te geven, maar des te krachtiger zich heeft aangegord, nadat hij van een gelukkige uitkomst was verwittigd. Velen nu, terwijl zij roemen op hun geloof, worden door een verkeerde gerustheid lui en traag. Hij hoort, dat hij de overwinning zal verkrijgen: opdat hij haar verkrijge, loopt hij snel tot de strijd. Want hij weet, dat hem een gelukkige uitkomst was geopenbaard, niet om hem trager en minder ijverig te maken, maar opdat hij met des meer ijver zou arbeiden. Hierdoor kwam het dat hij de vijanden tegen hun verwachting in heeft gevangen genomen.

Want de HEERE had tot Jozua gezegd 1) Vrees u niet voor hen, de vijf verbonden koningen, want Ik heb ze in uw hand gegeven; niemand van hen zal voor uw aangezicht bestaan, zal u het hoofd kunnen bieden.

Het is twijfelachtig of God Jozua is verschenen, voordat hij een voet verzette, en Jozua op Zijn bevel zich heeft gewapend en uit Gilgal is getrokken, of dat Hij hem heeft verzekerd van een goede afloop, nadat deze zich reeds ten strijde had toegerust. Mij komt het voor, dat Jozua niet overhaast, zodra hij gevraagd werd, zonder God om raad te vragen, is opgetrokken, maar dat hij, nadat hij van Diens wil zekerheid had verkregen, de wapens gezwind en vlug heeft opgenomen. Voornamelijk, omdat hij onlangs, wegens al te grote overijling was gestraft, is

het vermoeden juist, dat hij niets in deze dubbelzinnige zaak heeft gedaan, dan op uitdrukkelijk bevel van God. Op de arme Gibeonieten ziet God in genade neer, daar hij niet duldt, dat zij van de hulp van de Zijnen beroofd worden. Verder moedigt Hij het vertrouwen van Jozua op de overwinning aan, dat Hij ze hem in handen zal geven, omdat God ons des te scherper aanzet, door te beloven, dan door te bevelen om onze plicht te doen, ofschoon wat Hij aan één belooft, op allen betrekking heeft. Maar eershalve wordt dit in het bijzonder Jozua toegevoegd, wat hij vervolgens op zijn leger moet overbrengen. Want niet tot allen zonder onderscheid heeft Hij van den hemel gesproken, maar slechts zijn uitnemende profeten heeft hij met dit voorrecht vereerd. Verder is het de kennis overwaardig, dat Jozua de belofte van God niet heeft misbruikt, door zich aan traagheid over te geven, maar des te krachtiger zich heeft aangegord, nadat hij van een gelukkige uitkomst was verwittigd. Velen nu, terwijl zij roemen op hun geloof, worden door een verkeerde gerustheid lui en traag. Hij hoort, dat hij de overwinning zal verkrijgen: opdat hij haar verkrijge, loopt hij snel tot de strijd. Want hij weet, dat hem een gelukkige uitkomst was geopenbaard, niet om hem trager en minder ijverig te maken, maar opdat hij met des meer ijver zou arbeiden. Hierdoor kwam het dat hij de vijanden tegen hun verwachting in heeft gevangen genomen.

Alzo kwam Jozua snel, zonder dat de koningen dit vermoedden tot hen, de Gibeonieten; de gehele nacht door was hij van Gilgal opgetrokken, en had de mars van 7 à 8 uur reeds bij het aanbreken van de dag afgelegd.

En de HEERE verschrikte hen, toen de slag zou beginnen, voor het aangezicht van Israël; een vreselijk onweer kwam op (Psalm 18: 44vv. ; 144: 6), en hij, Jozua, sloeg hen met een grote slag te Gibeon, en vervolgde hen, toen zij in de richting naar het noordwesten naar het gebergte van Efraïm vluchtten op de weg, waar men naar Beth-horon, langs de bergengte, die tussen Hoog- en Laag-Horon ligt, opgaat, en sloeg hen, aan die zijde van de bergengte, hen in een zuidelijke richting vervolgende, tot Azéka en vandaar zuidwestelijk tot Makkéda toe.

Vier uur noordwestelijk van Gibeon ligt op de rug van het gebergte Efraïm de dubbele stad Beth-horon (1 Kronieken 8: 14); de bovenstad op een moeilijk te bestijgen hoogte, de benedenstad een uur westwaarts vandaar op een lage bergrug. De weg tussen beiden kronkelt tussen zeer ruwe bergkloven heen; thans is de rots op vele plaatsen weggehouwen, maar toen was de weg uiterst moeilijk te gaan. De weg wordt zowel de opgang naar Beth-horon, als de afgang naar Beth-horon genoemd, en leidde van Gibeon naar de westelijke vlakte; daarom kozen de vluchtelinge dezen weg, maar eer zij in veiligheid waren, waren zij door de verder te verhalen gebeurtenissen bijna geheel verslagen.

En de HEERE verschrikte hen, toen de slag zou beginnen, voor het aangezicht van Israël; een vreselijk onweer kwam op (Psalm 18: 44vv. ; 144: 6), en hij, Jozua, sloeg hen met een grote slag te Gibeon, en vervolgde hen, toen zij in de richting naar het noordwesten naar het gebergte van Efraïm vluchtten op de weg, waar men naar Beth-horon, langs de bergengte, die tussen Hoog- en Laag-Horon ligt, opgaat, en sloeg hen, aan die zijde van de bergengte, hen in een zuidelijke richting vervolgende, tot Azéka en vandaar zuidwestelijk tot Makkéda toe.

Vier uur noordwestelijk van Gibeon ligt op de rug van het gebergte Efraïm de dubbele stad Beth-horon (1 Kronieken 8: 14); de bovenstad op een moeilijk te bestijgen hoogte, de benedenstad een uur westwaarts vandaar op een lage bergrug. De weg tussen beiden kronkelt tussen zeer ruwe bergkloven heen; thans is de rots op vele plaatsen weggehouwen, maar toen was de weg uiterst moeilijk te gaan. De weg wordt zowel de opgang naar Beth-horon, als de afgang naar Beth-horon genoemd, en leidde van Gibeon naar de westelijke vlakte; daarom kozen de vluchtelinge dezen weg, maar eer zij in veiligheid waren, waren zij door de verder te verhalen gebeurtenissen bijna geheel verslagen.

Het gebeurde nu, toen zij voor het aangezicht van Israël vluchtten, zijnde in de afgang van Beth-horon, en bovendien veel moeite hebbende om over de bergpas heen te komen, zo wierp de HEERE, omdat het onweer (vs. 10) al gedurig opzette, grote hagelstenen als stukken ijs, zoals in Openbaring 16: 21 genoemd worden, op hen van de hemel, tot Azéka, waar zij heen vluchtten (vs. 10), toe, dat zij door hagelstenen stierven: terwijl de hagelstenen hun vervolgers, die zich buiten het bereik van het onweer bevonden niet schaadden; daar waren er meer, die door de hagelstenen stierven, dan die de kinderen van Israël met het zwaard doodden, ten teken dat de Heere zelf tegen de Kanaänieten streed, en hun ondergang bereidde; want de ongerechtigheid van de Amorieten was nu volkomen (Genesis15: 16).

Toen sprak Jozua, op de hoogte staande waarop Hoog-horon ligt, de vijanden snel vluchtende voor hem, in het zuidoosten van de zon, die boven Gibeon stond, aan de ene zijde, en de ondergaande maan in het westen boven het dal Ajalon aan deandere zijde, biddende tot de HEERE, ten dage dat de HEERE de Amorieten aan het oordeel van de verwoesting, voor het aangezicht van de kinderen van Israël in hun handen en in hun macht overgaf, en zei, 1)gedreven door de Heilige Geest, die hem tevens betuigde, dat hetgeen hij nu zou zeggen naar de wil van God zou zijn, en zeker door de Heereverhoord zou worden, voor de ogen van de Israëlieten: Zon, sta stil te Gibeon, en gij maan, in het dal van Ajalon! 2)

Wij achten de indeling van het vers beter als na "zei" de dubbele punt wordt geplaatst, zodat wij lezen: Toen sprak Jozua tot de Heere, toen de Heere de Amorieten voor het aangezicht van de kinderen van Israël overgaf en zei: Voor de ogen van de Israëlieten, sta gij o zon stil te Gibeon, en gij maan, in het dal van Ajalon! omdat men wel iets zegt voor de oren van iemand, maar niet voor iemands ogen. Het schijnen van de zon en maan kon wel plaatshebben voor de ogen van Israël.

Wat de zaak zelf betreft, is het onweersprekelijk waar, dat Jozua met deze woorden bedoeld heeft, van de Heere te vragen, dat de dag door Hem werd verlengd en zo lang totdat hij de vijanden geheel had vernietigd. Dit wil echter niet zeggen, dat de zon niet van haar plaats week, noch de maan, maar dat de zon zo lang heeft geschenen, als nodig was, en in dit geval, omtrent een gehele dag (vs. 13, een dag van 12 uur.

Op velerlei wijze heeft men getracht deze zaak met de resultaten van de wetenschap overeen te brengen. Ook is van zeer gelovige zijde de verklaring gegeven, dat Jozua hier bedoeld heeft, dat de zon voor het aangezicht van Israël helder aan de hemel bleef staan, zodat zij niet

verduisterd werd door de hagelbui (Prof. Rutgers, Sr.), maar hiertegen strijdt uitdrukkelijk het slot van vs. 13.

Omdat de Heilige Schrift ons niet wil onderwijzen in de sterrenkunde, natuurkunde en andere onder het gebied van de menselijke onderzoekingen staande wetenschappen, maar alleen de openbaring van het heil in God bevat, daarom vindt men in de Bijbel dezelfde uitdrukking, waarvan wij ons in het dagelijkse leven bedienen, wanneer wij spreken van de op- en ondergang van de zon, ofschoon die beiden in de werkelijkheid niet bestaan, en de aarde zich om de zon beweegt. Ogenschijnlijk heeft het tegendeel plaats. Of nu Jozua zich alleen naar het ogenschijnlijke uitdrukt, evenals wij het nog dagelijks doen, of dat hij inderdaad gemeend heeft, zoals eeuwenlang alle mensen dit gedacht hebben, dat de zon om de aarde draaide, en zij zich op zijn bevel niet verder op haar loopbaan moest voortbewegen, dat is op zichzelf geheel onverschillig voor ons. In het laatste geval is zijn gebed zo uitgesproken, als hij het begreep, en de goddelijke verhoring had plaats zoals de zaak werkelijk is, dat namelijk de aarde in haar draaiing om haar as enige tijd opgehouden werd, maar niet dat de beweging om de zon ophield. Deze plaats beslist alzo geenszins ten gunste van het wereldstelsel van Ptolomeüs tegenover dat van Copernicus, waarvan het eerste leert, dat de zon met de sterren in 24 uur van het oosten naar het westen rondom de aardbol loopt. Het stelsel van Copernicus daarentegen leert, dat de zon stilstaat, en dat de aardbol in 24 uur van het westen naar het oosten om haar as draait, en zich tegelijk voortbeweegt om de zon en in 365 1/4 dag de gehele omloop om dat hemellichaam volbrengt, terwijl de maan in 29 ½ dag om de aarde draait.

Veel is er geschreven over de wijze, waarop dit wonder werd gewrocht, en vele moeilijkheden en tegenwerpingen zijn er opgeworpen tegen het letterlijk opnemen van deze plaats. Maar de daadzaak wordt, voor zo verre wij er belang bij hebben, bevestigd door de getuigenis van God; de wijze waarop dit gebeurde ligt geheel buiten de grenzen van ons onderzoek, omdat het boven het bereik van ons begrip ligt. Is er iets te moeilijk voor de Heere? Ziedaar het antwoord op duizenden moeilijkheden, die bestrijders en tegenwerpers, onder de aangename titel van wijsgeren, te allen tijde hebben opgeworpen tegen de waarheid van God, in Zijn geschreven Woord geopenbaard. Dezelfde macht, die het uitwerksel deed plaats hebben, kon immers al de veronderstelde gevolgen voorkomen, die men eruit meent te kunnen afleiden. En dat de ongewijde geschiedenis niet van deze gebeurtenis spreekt is daardoor verklaard, dat er in die tijd ook geen heidense schrijvers geweest zijn, die bestonden pas later.

Nooit was er een dag zoals deze, noch voor, noch na deze tijd, waarop God het geloof en gebed zo vereerde, en de zaak van Israël bevorderde; nooit willigde Hij op zo wonderdadige wijze het verzoek van een mens in, of streed zo krachtig voor Zijn volk. Dit buitengewone wonder moest aan Israël de gelegenheid geven om hun overwinning te voltooien; het moest Jozua groot maken in de ogen van het gehele volk, en hem en alle Israëlieten geducht voor de omringende natiën.

Het dal Ajalon is zeker het brede en schone dal, dat tussen het stroomgebied van de Nahr el Audsche en Nahr Rubin door het heuvelachtige land aan de voet van de steile bergwand zich

uitstrekt, op welks hoogte het hoge Beth-Horon ligt, zijn wateren in de Audscheh uitstort en tegenwoordig Merdsch Ibn Omeïr heet. Aan de zuidelijke bergrand daarvan ligt de nu nog bestaande Yalo, afgeleid van Ajalon (hoofdstuk 19: 42), wel te onderscheiden van het vier uur oostelijk van Acco in de stam van Zebulon gelegen Ajalon (nu Dschalun), waar de richter Elon begraven werd (Richteren 12: 12). Aan de voet van het gebergte verdeelt zich dat dal in twee takken, die in het hoogland verdwijnen, het ene naar Beëroth, het andere naar Gibeon. In de nabijheid van deze verdeling, en dus aan de voet van het steeds hoger wordende gebergte ligt het lage Beth-horon. Achter het hoge Beth-horon, daarentegen bevindt zich een hoogte, waarvan men zowel het brede dal Ajalon tot Ekron toe, als het smalle dal tot aan Gibeon kan overzien. Dat is naar alle waarschijnlijkheid de plaats, waar Jozua stond, met het aangezicht naar het zuiden gekeerd. Deze stelling van Jozua strijdt tegen die opvatting van ons verhaal, dat Jozua die woorden zou hebben gesproken, toen de zon zich reeds ten ondergang neigde en de maan opging; dan zou hij naar de ligging van de beide plaatsen veeleer gezegd hebben: "Zon, sta stil in het dal Ajalon, en gij maan, te Gibeon. ".

En de zon stond op Gods bevel stil, en de maan bleef staan, omdat God door Zijn Almacht de omwenteling van de aarde om haar as, en als een gevolg daarvan, ook de loop van de maan om de aarde deed ophouden, en beide hemellichamen niet eerder deed ondergaan, totdat zich het volk aan zijn vijanden gewroken had, en het Goddelijk ongenoegen door hun gehele uitroeiing had bewerkt. Is dit wonder van Goddelijke almacht niet geschreven in het boek van de oprechte? 1) De zon nu, die anders rustig en onophoudelijk haar loop vervolgt als een held (Psalm 19: 6), stond stil in het midden van de hemel, en haastte niet onder te gaan na een volkomen dag, 2) ongeveer 12 uur.

Dit boek van de oprechte, waarvan ook in 1 Samuel . 1: 18 gesproken wordt, eigenlijk het boek van de oprechten of van de vromen, d. i. van het volk van Israël (De 32: 15) is een verzameling van liederen, die zeer vroeg, misschien reeds ten tijde van Mozes zijn begonnen en later gedurig voortgezet, waarin de voornaamste heldendaden worden bezongen, die in Israël ter ere van God plaatsgevonden hebben. Het was het voornaamste nationale gezangboek van het volk van God, en veel van hetgeen daarin voorkomt, en dat als een krachtige getuigenis van de werking van Gods Geest beschouwd kan worden, is later overgenomen in de canonieke boeken van het Oude Verbond, en wel bijzonder in de Psalmen, terwijl het boek zelf verloren is geraakt. Waarschijnlijk is het een voortzetting of een aanhangsel van het boek van de oorlogen van de Heere, waarvan in Num. 21: 14 gesproken wordt, een verzameling van liederen tot verheerlijking van de grote daden van de Heere aan en voor het volk van Israël, dat insgelijks tot op de tijden van Mozes terugwijst, maar later niet is voortgezet, omdat de boeken van Mozes en Jozua in de plaats kwamen. Vele uitleggers hebben gemeend, dat alles wat in vs. 12-15 gezegd wordt een woordelijke aanhaling uit het boek van de oprechten is, en dan als een dichterlijke voorstelling van de gebeurtenis moet opgevat worden. De betekenis zou dan alleen deze zijn: Jozua zou, toen hij op die hoogte stond, en de vijanden in volle vlucht voor zich zag, in heilige ijver hun gehele vernietiging wensende, zeer goed begrepen hebben, dat de dag te kort zou zijn, om dit werk te voltooien, en dat naar menselijke berekening er wel het dubbele van de tijd nodig zou zijn, om dit grote werk ten einde te brengen. Die overtuiging zou hij ingekleed hebben in de dichterlijke woorden: "Zon, sta stil te Gibeon, en gij maan in het dal van Ajalon!" waarmee hij echter

alleen zou gemeend hebben: "Heere God, verleen Gij ons door een buitengewone hulp dubbele kracht, zodat wij in één dag volbrengen kunnen, waartoe de inspanning van twee dagen nodig is; zo wij het werk heden moeten afbreken, om morgen opnieuw te beginnen, dan zou immers de vrucht van de dag van heden grotendeels weer verloren gaan; de vijanden zouden in hun schuilhoeken en in hun vaste steden terugtrekken, en wij zouden niet eens in staat zijn hen morgen verder te vervolgen". Dit gebed zou dan ook de Heere verhoord hebben, en de kinderen van Israël zouden met dubbele kracht zijn aangegord, zodat zij in een dag het werk van twee dagen konden doen en de Amorieten nog vóór de avond geheel waren vernietigd. Jozua's dichterlijke uitroep was alzo in dichtmaat geplaatst in het dichterlijke boek van de oprechte, en uit dit laatste meer uitgebreid in het boek van Jozua overgenomen, zonder daarmee juist te bedoelen, dat de zon en de maan werkelijk stil hadden gestaan; men zou dus moeten aannemen, dat men de voorstelling slechts als beeldspraak moest beschouwen. Zo is de mening van diegenen, die de woorden van Jozua slechts voor een aanhaling uit een dichtstuk houden. Elk onbevangen oordeel voelt terstond, dat deze opvatting zeer gezocht is, en geheel strijdende tegen de ongekunstelde en eenvoudige betekenis. Bovendien, wanneer men dan van een aanhaling spreken wil, zou men alleen vs. 12 en het eerste gedeelte van vs. 13 tot aan de woorden: "Is dat niet geschreven in het boek van de oprechte?" daaronder kunnen rekenen, en daarna de verdere woorden tot aan het einde van vs. 14: "De zon nu stond stil in het midden van de hemel, en haastte zich niet onder te gaan na een volkomen dag; en er was geen dag aan deze gelijk, vóór hem noch na hem, dat de Heer de stem van een man zo verhoorde, want de Heere streed voor Israël," beschouwen als een uitdrukkelijk bewijs, dat noch het gebed van Jozua, noch de verhoring door de Heere als beeldspraak moeten beschouwd worden, maar dat alles werkelijk zo heeft plaatsgevonden, als het boek van de oprechte het vertelt. De bewering daarentegen, dat de aanhaling verder gaat dan de vraag in vs. 13, en wel tot aan het slot van vs. 15 is een bewering, die onmogelijk kan worden volgehouden, daar zij geheel met het gezond verstand strijdt; het wonder blijft vast en zonder tegenspraak bestaan, en laat zich niet door een kunstmatige verklaring van de tekst uit de weg ruimen.

Men heeft wel eens dit wonder op de een andere wijze willen verklaren door te spreken van een verlengde straalbreking, in buitengewone buigingen van licht van de ondergaande zon van de horizon, enz. Wij echter houden vol, dat hier van een wondervolle stremming van de omwenteling om haar as sprake is, die aan het oog voorkomt als een stilstaan van de zon, die wordt verteld, zoals men altijd over die beweging spreekt, wanneer men zegt: de zon gaat op, of de zon gaat onder; hoewel men zeer goed weet dat dit juist niet het geval is. Wij maken alzo geen bezwaar dit wonder als werkelijk gebeurd aan te nemen, want al heeft het ook in de gehele wereldgeschiedenis zijn gelijke niet, toch heeft hetgeen in Jes. 38: 8 wordt verteld, daarmee veel overeenkomst. En al is dit dan ook maar eenmaal gebeurd, toch kan ons geloof daaraan niet aan het wankelen gebracht worden, dat het onmogelijk zou zijn, dat op de onveranderlijkheid van de beweging van de sterren naar de door de Schepper van de natuur ingeplante eeuwige wetten, op welke wijze ook, zou inbreuk gemaakt worden. Die natuurwetten beschouwen wij alleen als menselijke uitdrukkingen van hetgeen wij opmerken in de gehele schepping, omdat wij geen woorden hebben, om de scheppingskrachten op een andere wijze uit te drukken, die geen sterveling kan doorgronden, noch kennen. Zou het niet vermetel zijn de Schepper van het heelal te binden aan die zogenaamde wetten, die het

schepsel in zijn wijsheid meent te kunnen doorgronden, maar die de Schepper naar goedvinden door Zijn Almacht kan wijzigen en deze schijnbare afwijking dienstbaar maken aan het heil van de mensen, tot wier verlossing Hij Zijn enige Zoon wilde geven, een wonder groter dan het stilstaan de aarde?.

Noodzakelijk was het wonder ook daarom, omdat de beide hemellichamen, de zon en de maan, door de Kanaänieten, met wie de Israëlieten nu in oorlog waren als voorname godheden, Baäl en Astharoth (De 16: 21) vereerd werden, en er nu een getuigenis voor de ogen van Israël, zowel als voor de Heidenen nodig was, die het hun duidelijk voorstelde, dat de God van Israël de levende God, de Schepper en de enige Bestuurder was van de hemel en de aarde, aan wie ook de zon en de maan moesten gehoorzamen (Ex 7: 19).

En er was geen dag aan deze gelijk, vóór hem noch na hem, 1) dat de HEERE de stem van een man zo verhoorde, en liet gebeuren wat een mens gebood (vs. 12): want de HEERE streed voor Israël, en wilde nu zo goedertieren zijn, dat Hij hun de wachters van de hemel ten dienste stelde.

Gebeurde deze gebeurtenis in het tweede jaar, nadat Jozua zijn ambt had aanvaard, wat zeer waarschijnlijk is, omdat de geschiedenissen, die in hoofdstuk 6-10 verhaald worden, niet zo spoedig op elkaar konden volgen, dat er maar enige dagen of weken tussenruimte was, dan hebben wij naar onze tijdrekening het jaar 1445 v. Chr. hier voor ons; dat is het jaar 2555 na de schepping van de wereld. Dit getal door 7 gedeeld geeft 365. Evenals nu in Daniël 9: 24vv. de daar bedoelde weken geen tijdvakken van 7 dagen, maar van 7 jaren, of zogenoemde jaarweken zijn, zo heeft de Franse godgeleerde Jean d’Espagne in zijn boek: "van de wonderen van God in de overeenstemming van de tijd" ook hier zulke jaarweken aangenomen, en daarop opmerkzaam gemaakt, dat in het jaar 2555 na de schepping, de wereld juist haar 365 jaarweken had volbracht; alzo het zoveelste, als het jaar gewoonlijk dagen heeft. Er was nu een jaar der jaren geëindigd, en de sabbat van dat jaar der jaren werd plechtig gevierd in de verlenging van de dag.

En er was geen dag aan deze gelijk, vóór hem noch na hem, 1) dat de HEERE de stem van een man zo verhoorde, en liet gebeuren wat een mens gebood (vs. 12): want de HEERE streed voor Israël, en wilde nu zo goedertieren zijn, dat Hij hun de wachters van de hemel ten dienste stelde.

Gebeurde deze gebeurtenis in het tweede jaar, nadat Jozua zijn ambt had aanvaard, wat zeer waarschijnlijk is, omdat de geschiedenissen, die in hoofdstuk 6-10 verhaald worden, niet zo spoedig op elkaar konden volgen, dat er maar enige dagen of weken tussenruimte was, dan hebben wij naar onze tijdrekening het jaar 1445 v. Chr. hier voor ons; dat is het jaar 2555 na de schepping van de wereld. Dit getal door 7 gedeeld geeft 365. Evenals nu in Daniël 9: 24vv. de daar bedoelde weken geen tijdvakken van 7 dagen, maar van 7 jaren, of zogenoemde jaarweken zijn, zo heeft de Franse godgeleerde Jean d’Espagne in zijn boek: "van de wonderen van God in de overeenstemming van de tijd" ook hier zulke jaarweken aangenomen, en daarop opmerkzaam gemaakt, dat in het jaar 2555 na de schepping, de wereld juist haar 365 jaarweken had volbracht; alzo het zoveelste, als het jaar gewoonlijk

dagen heeft. Er was nu een jaar der jaren geëindigd, en de sabbat van dat jaar der jaren werd plechtig gevierd in de verlenging van de dag.

En er was geen dag aan deze gelijk, vóór hem noch na hem, 1) dat de HEERE de stem van een man zo verhoorde, en liet gebeuren wat een mens gebood (vs. 12): want de HEERE streed voor Israël, en wilde nu zo goedertieren zijn, dat Hij hun de wachters van de hemel ten dienste stelde.

Gebeurde deze gebeurtenis in het tweede jaar, nadat Jozua zijn ambt had aanvaard, wat zeer waarschijnlijk is, omdat de geschiedenissen, die in hoofdstuk 6-10 verhaald worden, niet zo spoedig op elkaar konden volgen, dat er maar enige dagen of weken tussenruimte was, dan hebben wij naar onze tijdrekening het jaar 1445 v. Chr. hier voor ons; dat is het jaar 2555 na de schepping van de wereld. Dit getal door 7 gedeeld geeft 365. Evenals nu in Daniël 9: 24vv. de daar bedoelde weken geen tijdvakken van 7 dagen, maar van 7 jaren, of zogenoemde jaarweken zijn, zo heeft de Franse godgeleerde Jean d’Espagne in zijn boek: "van de wonderen van God in de overeenstemming van de tijd" ook hier zulke jaarweken aangenomen, en daarop opmerkzaam gemaakt, dat in het jaar 2555 na de schepping, de wereld juist haar 365 jaarweken had volbracht; alzo het zoveelste, als het jaar gewoonlijk dagen heeft. Er was nu een jaar der jaren geëindigd, en de sabbat van dat jaar der jaren werd plechtig gevierd in de verlenging van de dag.

En er was geen dag aan deze gelijk, vóór hem noch na hem, 1) dat de HEERE de stem van een man zo verhoorde, en liet gebeuren wat een mens gebood (vs. 12): want de HEERE streed voor Israël, en wilde nu zo goedertieren zijn, dat Hij hun de wachters van de hemel ten dienste stelde.

Gebeurde deze gebeurtenis in het tweede jaar, nadat Jozua zijn ambt had aanvaard, wat zeer waarschijnlijk is, omdat de geschiedenissen, die in hoofdstuk 6-10 verhaald worden, niet zo spoedig op elkaar konden volgen, dat er maar enige dagen of weken tussenruimte was, dan hebben wij naar onze tijdrekening het jaar 1445 v. Chr. hier voor ons; dat is het jaar 2555 na de schepping van de wereld. Dit getal door 7 gedeeld geeft 365. Evenals nu in Daniël 9: 24vv. de daar bedoelde weken geen tijdvakken van 7 dagen, maar van 7 jaren, of zogenoemde jaarweken zijn, zo heeft de Franse godgeleerde Jean d’Espagne in zijn boek: "van de wonderen van God in de overeenstemming van de tijd" ook hier zulke jaarweken aangenomen, en daarop opmerkzaam gemaakt, dat in het jaar 2555 na de schepping, de wereld juist haar 365 jaarweken had volbracht; alzo het zoveelste, als het jaar gewoonlijk dagen heeft. Er was nu een jaar der jaren geëindigd, en de sabbat van dat jaar der jaren werd plechtig gevierd in de verlenging van de dag.

En er was geen dag aan deze gelijk, vóór hem noch na hem, 1) dat de HEERE de stem van een man zo verhoorde, en liet gebeuren wat een mens gebood (vs. 12): want de HEERE streed voor Israël, en wilde nu zo goedertieren zijn, dat Hij hun de wachters van de hemel ten dienste stelde.

Gebeurde deze gebeurtenis in het tweede jaar, nadat Jozua zijn ambt had aanvaard, wat zeer waarschijnlijk is, omdat de geschiedenissen, die in hoofdstuk 6-10 verhaald worden, niet zo spoedig op elkaar konden volgen, dat er maar enige dagen of weken tussenruimte was, dan hebben wij naar onze tijdrekening het jaar 1445 v. Chr. hier voor ons; dat is het jaar 2555 na de schepping van de wereld. Dit getal door 7 gedeeld geeft 365. Evenals nu in Daniël 9: 24vv. de daar bedoelde weken geen tijdvakken van 7 dagen, maar van 7 jaren, of zogenoemde jaarweken zijn, zo heeft de Franse godgeleerde Jean d'Espagne in zijn boek: "van de wonderen van God in de overeenstemming van de tijd" ook hier zulke jaarweken aangenomen, en daarop opmerkzaam gemaakt, dat in het jaar 2555 na de schepping, de wereld juist haar 365 jaarweken had volbracht; alzo het zoveelste, als het jaar gewoonlijk dagen heeft. Er was nu een jaar der jaren geëindigd, en de sabbat van dat jaar der jaren werd plechtig gevierd in de verlenging van de dag.

II. Vs. 16-27. De vijf verbonden koningen hebben zich op hun vlucht in een hol bij Makkéda verborgen, maar worden door enige krijgslieden van Jozua in hun schuilplaats ontdekt; hij laat hun uit voorzorg in hun schuilhoek opsluiten en bewaken, opdat de vervolging van het vijandelijke leger voortgezet zou kunnen worden; maar op de dag na de slag doet hij hen voor zich brengen, en voltrekt aan hen de goddelijke ban in zijn gehele strengheid.

Maar die vijf koningen (vs. 5) waren uit de strijd, die op de weg naar Azeka plaatshad, en toen weer in de laagte van het zuidwesten (vs. 10vv.) gevlucht, en hadden zich verborgen in de bekende grote spelonk bij Makkéda.

Makkéda lag op de plaats van het huidige Summeil, een aanzienlijk dorp op een hoogte in de vlakte van Sephala; daar heeft de Hollandse luitenant Van der Velde, die in 1851 en 52 Syrië en Palestina heeft doorgereisd, en als bijlage bij het werk van de Ierse Presbyteriaanse zendeling J. L. Porter over Damascus, Palmyra, de Libanon en Hauran, een uitvoerige kaart van 8 bladen heeft uitgegeven, het bovengenoemde hol, dat Robinson niet heeft opgegeven in zijn reisbeschrijving, ontdekt.

En aan Jozua werd door enige van zijn krijgslieden geboodschapt, mits te zeggen: Die vijf koningen zijn gevonden, verborgen in de spelonk bij Makkéda.

Zo zei Jozua: Wentelt grote stenen voor de ingang van de spelonk, opdat zij niet verder vluchten, en stelt mannen daarvoor om hen te bewaren, en laat niemand van de uwen hen doen ontsnappen.

Maar staat gij niet stil, en houdt u niet langer met de koningen op, maar achtervolgt uw vijanden, en slaat hen in de staart, de achterblijvers die nog hier en daar in het veld rondlopen; laat hen in hun steden niet komen, want de HEERE, uw God, heeft ze in uw hand gegeven, daarom moet van de tot hiertoe verkregen zegepraal gebruik gemaakt worden, door hen in een slag te vernietigen, opdat wij later geen langduriger belegeringsoorlog met hun steden hoeven te voeren.

En het gebeurde, toen Jozua en de kinderen van Israël geëindigd hadden hen, ten gevolge van het wonder (vs. 12vv.) met een zeer grote, bijna twee dagen geduurd hebbende slag te slaan, totdat zij geheel en al vernield waren; en dat de weinige overgeblevenen, die van hen overgebleven waren, in de vaste steden gekomen waren:

Zo keerde op de avond van die lange dag al het volk van de vervolging van de vijanden tot Jozua in het leger, bij Makkéda, waarheen deze, misschien na in het vs. 17 ontvangen bericht met het hoofdkwartier was opgebroken, in vrede; wel behouden en onbeschadigd, zonder grote verliezen geleden te hebben; niemand had zijn tong tegen de kinderen van Israël geroerd, 1) een vijandige uitdrukking, en des te minder een eigenlijke aanval tegen hen durven wagen, zozeer waren de Amorietendoor de nederlaag van hun voornaamste koningen verschrikt; daarom konden de Israëlieten zich na de dubbeldaagse slag verheugd aan de rust overgeven.

1)Letterlijk staat er: Niet had geroerd tegen de kinderen van Israël, tegen iemand, zijn tong. De uitdrukking is ontleend aan de gewoonte van de honden, om tegen hun vijanden te bassen. Van mens noch dier hadden zij enig letsel bekomen, maar waren als volkomen overwinnaars uit de strijd teruggekeerd.

Deze uitdrukking dient daarom, om de grote genade van God aan te geven.

Daarna zei Jozua, eer hij op de volgende dag Makkéda zelf (vs. 28) aantastte: opent de ingang van de spelonk, en brengt tot mij die vijf koningen uit die spelonk.

Zij nu deden alzo, terwijl zij de stenen wegwentelden, en brachten tot hem die vijf koningen uit de spelonk: de koning van Jeruzalem, de koning van Hebron, de koning van Jarmuth, de koning van Lachis, de koning van Eglon.

En het gebeurde, toen zij die koningen uitgebracht hadden tot Jozua, riep Jozua al de mannen van Israël, alle krijgslieden die in het leger waren, om getuigen te zijn van de volgende veelbetekenende handeling; en hij zei tot de oversten van het krijgsvolk, die met hem opgetrokken waren, naar onze wijze van uitdrukking, tot de officieren van zijn generale staf: Treedt toe, zet uw voeten op de halzen van deze koningen. 1) En zij traden toe, en zetten hun voeten op hun halzen.

Hierdoor heeft God willen tonen, van hoeveel gewicht Hij het uitverkoren volk maakte, omdat het een zeldzame eer was, die koningen aan hun voeten te onderwerpen.

Dit is geen wreedheid of onmenselijke behandeling, maar een zinnebeeldig gebruik, om aan het gehele volk op aanschouwelijke wijze voor te houden, hoe totaal God de Heere alle vijanden in de handen van Israël gegeven had, opdat de Israëlieten des te moediger en in de zekere verwachting van de overwinning bij de verdere ondernemingen tegen de Kanaänieten zouden strijden (vs. 5).

Van dit gebruik, dat hier voor de eerste maal op overwonnen vijanden werd toegepast, komt ook de spreekwijze: "iemand tot een voetbank van zijn voeten zetten" (Psalm 110: 1). Op dergelijke wijze treedt ook Jezus en Zijn volk met Hem, de vijf koningen: zonde; vloek van de wet; satan (of duivel, wereld en vlees); dood en hel onder de voeten.

In onze geestelijke strijd moeten wij niet tevreden zijn, wanneer wij een belangrijke overwinning behaald hebben. Wij moeten de strijd doorzetten, en de laatste overblijfsels van de zonde, wanneer zij in onze harten oprijzen, opzoeken, en alzo onze strijd voortzetten, tot wij elke lust de voet op de nek gezet, geheel ten ondergebracht hebben. Zo handelende wil de Heere ons licht verschaffen gedurende onze strijd, totdat de gehele strijd is gestreden.

Toen zei Jozua tot hen, de oversten van het krijgsvolk en geheel Israël: Vreest niet 1) en ontzet u niet, zijt sterk en hebt goede moed; want zo zal de HEERE aan al uw vijanden doen, tegen wie gij strijdt. Hij zal ze aan uw voeten leggen.

In de personen van de vijf koningen heeft Jozua reeds over de anderen, die nog niet overwonnen waren, getriomfeerd. Hij vermaant hen nu tot vertrouwen, alsof zij hen reeds onder hun voeten hadden, die daar nog vrij heen liepen. Waaruit wij opmaken, dat, terwijl hij die weinigen onderworpen had, het gehele volk zodanig is bemoedigd geworden, dat zij al de anderen als reeds verstrooid hebben gezien. En althans daardoor is Gods macht des te helderder tevoorschijn getreden, om hen voor het vervolg moed in te spreken.

Het is de vraag, of Israël’s oversten werkelijk bevreesd zijn geweest, om te doen, wat Jozua hun beval. Men zou dit uit de woorden "vreest niet" kunnen afleiden. Nu is het wel waar, dat in de meeste gevallen deze woorden gebruikt worden, om een vreesachtige toestand op te heffen, maar in dit geval is het meer gebruikt, om alle vrees voor het vervolg weg te nemen. Jozua wil zeggen: Gij ziet nu wat de Heere vermag. Laat deze overwinning voor u het teken zijn, dat gij nooit behoeft te vrezen, omdat de Heere u de overwinning over alle uw vijanden zal geven.

En Jozua sloeg hen, de vijf koningen, daarna met het zwaard, om de goddelijke ban aan hen te voltrekken, en doodde ze, 1) en hing ze, liet hun lijken hangen aan vijf houten; en zij hingen aan de houten tot de a) avond, terwijl de kinderen van Israël ondertussen de onderneming tegen Makkéda (vs. 28) uitvoerden.

a)Deuteronomium 21: 23; Joz. 8: 29

O mens, uw vijf koningen zijn uw vijf zinnen, en omdat de zonde, die gij daarmee bedrijft, over u wil heersen, versterk u daartegen en zoek ze met Gods kracht te bedwingen.

En het gebeurde, ten tijde dat de zon onderging, dat Jozua beval, naar de wet in De. 21: 22vv. dat men hen van de houten afnam, en zij wierpen hen in de spelonk, alwaar zij verborgen geweest waren en zij, de kinderen van Israël legden, op het bevel van Jozua, grote stenen voor de ingang van de spelonk, die daar zijn tot op deze dag. 1)

In het Hebreeuws Ad ètzem hajom hazèh. De LXX geeft ewv thv shmeron hmerav. De Statenvertaling geeft: Tot op deze zelfde dag, met inlassing van *die daar zijn* , in navolging dus van de Septuaginta. Dan moest echter het woord Mue zijn weggelaten. Nu dit erbij staat, moet o. i. de vertaling zijn: Op dezelfde dag. De betekenis is dan deze, dat zij op dezelfde dag, waarop zij de lijken in de spelonk wierpen, zij ook de stenen voor de ingang van de spelonk legden. De zin vloeit dan ook beter als wij lezen: en zij legden grote stenen voor de mond van de spelonk op dezelfde dag.

III. Vs. 28-43. Nadat de vijf koningen ter dood gebracht waren, vervolgt Jozua verder zijn overwinning, trekt door het zuidelijke deel van Kanaän van plaats tot plaats, en onderwerpt in een achtereenvolgende veldtocht het gehele Land, van Kades-Barnéa in het uiterste zuiden tot aan Gaza in het westen, met de middelste landstreek Gosen, en verder tot Gibeon in het noorden; daarna keert hij met zijn leger naar de legerplaats te Gilgal terug.

Op dezelfde dag, 1) waarop de vijf koningen ter dood werden gebracht, nam ook Jozua Makkéda in; hij had in de omtrek reeds zijn tenten opgeslagen, en sloeg haar met haar inwoners met de scherpte van het zwaard; daartoe verbande hij deze koning, hen, de inwoners, en elke ziel, die daarin was, daaronder ook de vluchtelingen van de vorige dag (vs. 20): hij liet geen over overblijven; en hij deed de koning van Makkéda, zoals hij de koning van Jericho gedaan had. (hoofdstuk 4: 21; 8: 2,28).

Op dezelfde dag is kennelijk met terugslag op de laatste woorden van het voorgaande vers en pleit voor deze vertaling.

Toen, na de inneming van de stad, en nadat nog op de avond van dezelfde dag de lijken van de vijf koningen van de houten waren afgenomen en in het hol geworpen (vs. 27), trok Jozua door, en geheel Israël met hem van Makkéda, naar Libna, 1) en hij streed tegen Libna.

Volgens Van der Velde de huidige ruïne Arâk el Menshiyeh, omstreeks twee uur ten zuidwesten van Eleutheropolis, welke laatste plaats wel niet in het Oude Testament voorkomt, maar in de latere eeuwen van het Romeinse keizerrijk van grote betekenis werd. Het was toen de hoofdplaats van Zuid-Palestina, en de zetel van een bisschop. Naar deze laatste plaats hebben Eusebius (overl. 340 n. Chr. als bisschop van Caesarea) en Hieronymus (overl. 420 n. Chr. sedert 384 in Palestina) de ligging van meer dan 20 plaatsen bepaald in het door de eerste begonnen en door de laatste voortgezette Onomasticon, of woordenboek van de steden en plaatsen van de Heilige Schrift, dat reeds de Hervormers tot wegwijzer diende en nog heden ten dage van groot gewicht is. Melanchton gaf in het jaar 1554 n. Chr. een uittreksel daarvan uit, en gaf nog in zijn hoge ouderdom het voornemen te kennen om naar Palestina te gaan en in de cel van Hieronymus zijn leven te eindigen. Het was nu nog maar de vraag om de ligging van Eleutheropolis nauwkeurig te kennen, totdat Robinson met grote juistheid bewees, dat deze stad dezelfde was als het tegenwoordige Beit Dschribrin. Het ligt schilderachtig door heuvels omsloten, die met olijfgaarden zijn bedekt, op de grenzen van het heuvelachtige land en de westelijke vlakte in een dal, dat zich noordwestelijk naar de Wady Simsin uitstrekt en vele prachtige puinhopen uit verschillende eeuwen bevat. In de naburige bergen, die uit krijt en kalksteen bestaan, is een grote onderaardse stad, die bewijst, dat in

deze streken oudtijds Troglodyten hebben gewoond. De heuvels, welke hier langs het hoogland van Judea liggen, zijn allen met groene bossen bedekt, en de brede dalen prijken met heerlijk koren. Toen Robinson in deze streek kwam, vond hij de maaiers op 7 Juni met de tarwe-oogst bezig; veel arenlezers volgden hen, ezels en kamelen droegen hun last van korenschoven zonder muilband naar huis, en de maaiers boden aan de wandelaars de nog weke op een ijzeren plaat gerooste tarwekorrels tot spijze aan: dat alles wekte Bijbelse herinneringen op (Psalm 65: 14 Ruth 2: 3vv. Deuteronomium 25: 4).

En de HEERE gaf deze ook in de hand van Israël, met haar koning, en hij, Jozua, sloeg haar met de scherpte van het zwaard, en elke ziel, die daarin was; hij liet daarin geen een overblijven; en hij deed haar koning, zoals hij de koning van Jericho gedaan had (vs. 28).

Toen trok Jozua voort, en geheel Israël met hem van Libna, twee uur zuidwestelijk naar Lachis (vs. 3), tegenwoordig Um Lakis, op een enigzins verheven cirkelvormige plaats, waarop men hopen van kleine, ronde, door elkaar geworpen stenen vindt, en daaronder stukken van marmerzuilen; en hij belegerde haar en streed tegen haar.

En de HEERE gaf Lachis in de hand van Israël; en hij, Jozua, nam haar in op de tweede dag van de belegering, en hij sloeg haar met de scherpte van het zwaard, en elke ziel, die daarin was, naar alles, wat hij aan Libna gedaan had (vs. 30). De koning Japhia was echter reeds eerder met de andere vier koningen omgebracht (vs. 22vv.).

Toen, terwijl Jozua al verder en verder doortrok op zijn veroveringstocht door het zuidelijk gedeelte van Kanaän (vs. 28vv.), trok Horam, de koning van Gezer ten noordwesten van Ajalon op, om Lachis te helpen; want men had van daar een boodschap tot hem gezonden om spoedige hulp tegen Israël; maar Jozua sloeg hem en zijn volk, totdat hij hem geen een overliet; hij en zijn gehele leger werd verslagen.

Naar Gezer zelf kwam Jozua niet, omdat de stad te ver van zijn weg lag (hoofdstuk 16: 10 Richteren 1: 29).

En Jozua trok voort van Lachis naar Eglon, dat 3/4 uur oostelijk lag (vs. 3), en geheel Israël met hem; en zij belegerden haar en streden tegen haar.

En zij namen haar in op dezelfde dag, en sloegen haar met de scherpte van het zwaard, en elke ziel, die daarin was, verbande hij op deze dag, naar alles, wat hij aan Lachis gedaan had; de koning was reeds vroeger gedood (vs. 22vv.).

Daarna trok Jozua op, in oostelijke richting, naar het gebergte van Juda, en geheel Israël met hem, van Eglon naar Hebron, en zij streden tegen haar.

En zij namen haar in, en sloegen haar met de scherpte van het zwaard, zo haar nieuwe koning, die na de dood (vs. 22vv.) van de vroegere koning Hoham aan de regering was gekomen, als al haar tot haar gebiedbehorende steden, en alle ziel, die daarin was; hij liet

niemand in het leven overig blijven, naar alles, wat hij aan Eglon (vs. 35) gedaan had; en hij verbande haar en elke ziel, die daarin was.

Toen keerde of wende Jozua, in plaats van de tot nu toe gevolgde (vs. 36) oostelijke richting te houden, zuidwestwaarts trekkende, en geheel Israël met hem, en trok van Hebron 5 uur verder, naar Debir, vroegerKirjath Sepher of Kirjath Sanna genoemd (hoofdstuk 15: 15,49), en hij streed tegen haar.

En hij nam haar in, met haar koning en al haar steden, en zij sloegen haar met de scherpte van het zwaard, en verbanden elke ziel, die daarin was; hij liet geen een overblijven; zoals hij aan Hebron (vs. 37)gedaan had, zo deed hij aan Debir en haar koning, en zoals hij aan Libna en haar koning gedaan had (vs. 30).

Behalve dit was er nog een tweede Debir bij Gilgal (hoofdstuk 15: 7); een derde aan de overzijde van de Jordaan (hoofdstuk 13: 26), is hetzelfde als Lodebar (2 Samuel . 9: 4vv. ; 17: 27); wat de ligging van dit hierboven genoemde (vs. 38) Debir betreft, sommigen zoeken deze stad in het huidige Dewirbân, 1 1/4 uur ten westen van Hebron; dit is echter in strijd met hoofdstuk 15: 49, volgens welke opgave de plaats veel meer zuidelijk lag op het gebergte; V. d. Velde zoekt het in de ruïne Dilbeh, 2 uur ten zuidwesten van Hebron. Volgens Dr. Steivart heeft Dilbeh een bron, waarvan het water wordt afgeleid in de Bisket en Dilbeh. Deze plaats ligt zo hoog en afgezonderd op de top van een heuvel, zodat men van alle zijden op een grote afstand haar kan zien. Het land in de omtrek met zijn vooruitstekende kalksteenrotsen heeft een onvruchtbaar aanzien, maar het is zeer geschikt voor weiland; vandaar, dat man er talrijke kudden liet grazen. Van bronnen in de nabijheid van de plaats, waarvan in hoofdstuk 19vv. wordt gesproken, heeft men intussen tot nog toe niets ontdekt.

Alzo, terwijl hij zijn overwinningen over de vijf koninklijke steden al gedurig verder uitbreidde, sloeg Jozua het gehele land, het gebergte van Juda (Nu 13: 24) en het zuiden (Nu 17), en de laagte, de vlakte van Sephala (Jos 9: 2), en de aflopingen van de wateren, juister gezegd: de hellingen in de heuvelachtige streek tussen het gebergte en de vlakke zeekust (Nu 13: 24), en al hun koningen; hij liet geen een overblijven; Ja, hij verbande alles, wat adem had, doodde alle inwoners, zoals de HEERE, de God van Israël, geboden had 1) (Num. 33: 51vv. Deuteronomium 7: 1vv. ; 20: 16vv.).

Hier wordt nu weer vastgesteld, dat het al gebeurde op bevel van God, hetgeen Jozua bevrijdt van alle aantijging van wreedheid. Indien hij nu naar eigen vrije keuze, zonder onderscheid, tegen vrouwen en kinderen had gewoed, zou er geen verontschuldiging zijn, dat het een afschuwelijke en onmenselijke daad geweest is, waarvan zelfs bij als wreed bekend staande volken iets gelijks niet geboekt staat. Maar wat allen anders met schrik zou vervullen, betaamt ons nu met eerbied te behandelen, omdat het door God was bevolen. Terecht wordt onder de deugden voornamelijk de toegevendheid geprezen, n. l. wanneer zij hun toorn matigen, die beledigd zijn, en die in het bijzonder een rechtvaardige reden hadden om bloed te vergieten. Maar omdat God de zwaarden van Zijn volk had bestemd om de Amorieten te doden, kon Jozua niet anders, dan Zijn bevel gehoorzamen.

En Jozua sloeg hen van Kades-Barnéa, aan de zuidelijke grenzen van Kanaän (Nu 13: 1), en tot Gaza toe, een staaf van de Filistijnen aan de zuidwestelijke uithoek van het land (Jos 3); ook het gehele land Gosen 1) aan de westelijke rand van het gebergte van Juda, en tot het meer noordelijk gelegen Gibeon toe (hoofdstuk 9: 3).

1)Natuurlijk wordt hier niet bedoeld het landschap met deze naam in Egypte, dat de kinderen van Israël tot woning werd aangewezen (Genesis46: 28), maar een landstreek op of nabij het gebergte van Juda (hoofdstuk 11: 16), die deze naam droeg naar een stad, die in die streek lag (hoofdstuk 15: 51). Welke stad dit geweest is, kan men niet meer bepalen.

Zoals "van Kades-Barnéa tot Gosen" aangeeft de zuidelijke grenslijnen van het veroverde land naar de westzijde toe, zo geeft het gehele land Gosen tot Gibeon" de uitgestrektheid van het zuiden tot het noorden op de oostzijde aan.

En Jozua nam al deze koningen en hun land in 1) een keer, in dezelfde veldtocht, hoewel het anders veel meer tijd gevorderd zou hebben (hoofdstuk 11: 18), want de HEERE, 1) de God van Israël, streed voor Israël, daarom kon niemand Jozua en zijn krijgsleger weerstaan (hoofdstuk 9: 3).

1)Uitdrukkelijk staat hier, de Heere, de God van Israël, om aan te duiden, dat Israël al de overwinningen alleen te danken had aan de onverbreekbare trouw van Jehova, hun Verbondsgod. De Heere was de God van Israël en daarom stonden alle afgodische volken tegenover hen machteloos.

En Jozua nam al deze koningen en hun land in 1) een keer, in dezelfde veldtocht, hoewel het anders veel meer tijd gevorderd zou hebben (hoofdstuk 11: 18), want de HEERE, 1) de God van Israël, streed voor Israël, daarom kon niemand Jozua en zijn krijgsleger weerstaan (hoofdstuk 9: 3).

1)Uitdrukkelijk staat hier, de Heere, de God van Israël, om aan te duiden, dat Israël al de overwinningen alleen te danken had aan de onverbreekbare trouw van Jehova, hun Verbondsgod. De Heere was de God van Israël en daarom stonden alle afgodische volken tegenover hen machteloos.

Toen keerde Jozua terug, nadat hij zijn veroveringstocht had volbracht, en geheel Israël met hem, naar het leger, de legerplaats, te Gilgal.

Zie hoeveel werk er in weinig tijd gedaan kan worden, indien wij slechts bezig zijn, en van de gelegenheid gebruik maken. Ook de christen moet in de strijd geen kwartier geven, elke heersende zonde moet beschouwd worden als het voorwerp van onze bijzondere vijandschap. Hierop kunnen wij de zegen van de Heere verwachten.

HOOFDSTUK 11.

Vs. 1-15. Nadat Jozua het zuidelijke deel van Kanaän aan zich had onderworpen, brengt Jabin, koning van Hazor, een verbond onder de noordelijke koningen tot stand, die nu met een zeer groot leger en zeer vele paarden en wagens aan de wateren van Merom verzameld worden, maar Jozua gesterkt door de belofte van de Heere, die hem de overwinning toezegt, overvalt hen eensklaps met zijn krijgsvolk, slaat hen en vervolgt hen daarna in drie richtingen. Vervolgens worden de voornaamste steden van deze landstreek ingenomen, maar Hazor, de residentie van de aan de spits van de bondgenoten staande koning Jabin, wordt verbrand.

Het gebeurde daarna 1) toen Jabin, de koning van Hazor, een stad aan het noordwestelijke uiteinde van het meer van Merom gelegen, die toen de voornaamste van alle koninkrijken van het noordelijk Kanaän was (vs. 10), dit hoorde, namelijk, dat Jozua het gehele zuidelijke deel van Kanaän aan zich onderworpen had (hoofdstuk 10: 40vv.), zo zond hij tot Jobab, de koning van Madon, (de ligging van deze stad heeft men nog niet juist kunnen bepalen) en tot de koning van Simron, ook onbekend, en tot de koning van Achsaf, misschien het tegenwoordige Kesâf, ten zuiden van de rivier Leontes gelegen.

Ook in deze nieuwe aangelegenheden schittert de meer dan vaderlijke zorg van God, zowel in het behoeden van de Zijnen in de gevaren, als in Zijn welwillendheid om hun zwakheid te dragen. Indien het bekend was geweest, dat Jabin zich met de naburige volken, waarvan nu melding gemaakt wordt, had verbonden, zou de last van de oorlog de Israëlieten veel meer gedrukt hebben, de angst en vrees zou hen meer hebben beroerd. Wel zou het God gemakkelijk zijn geweest, zowel al die grote troepen tegelijk te vernietigen, als hun vrees en angst weg te nemen, maar Hij heeft echter de reeds op zich zelf zwakken niet bovenmate willen beproeven, opdat zij niet door een al te grote menigte voor zich, zouden beginnen te beven en dan de moed verliezen. Maar de vele volken, die zich te rechter tijd hadden moeten wapenen, heeft Hij als in de dommel en als zonder verstandelijk overleg gehouden, totdat het uitverkoren volk door zo vele schitterende overwinningen was aangezet geworden, om zonder aarzeling de oorlog tegen allen voort te zetten.

En tot de koningen, die tegen het noorden op het gebergte Naftali bij Kedes (hoofdstuk 20:
en op de vlakte tegen het zuiden van Cinnerôth, in het Jordaandal ten zuiden van het meer van Gennesareth, en in de laagte, in het vlakke land aan de zee ten noorden van Joppe (Jos 9: 2), en in Nafoth-Dor, d. i. op de hoogten van Dor, 1) een stad aan de voet van de Karmel, aan de Middellandse Zee gelegen, aan de zee waren.

De stad Dor was door de Feniciërs aangelegd voor de purpervisserij, en nog thans is het rotsachtig strand aldaar rijk aan purpermosselen; het purper van Tyrus, waartoe men een ontzaglijke menigte mosselen nodig had, om een tamelijke hoeveelheid purperverf te verkrijgen, was zo duur, dat alleen koningen en zeer rijke lieden het konden dragen (Deuteronomium 33: 19 Luk. 16: 19); de cochenille (of schildluis) echter, een insect, dat sedert de ontdekking van Amerika is bekend geworden, en ook een mooie rode verf geeft, is veel minder in prijs. Het tegenwoordige Dor, Tantura of Tortura geheten, heeft slechts 500

moslim inwoners; deze zeestad moet wel onderscheiden worden van de landstad Naphoth Dor (hoofdstuk 12: 23), die omtrent 1/4 mijl noordelijker, op een kleine hoogte ligt.

Tot de Kanaänieten tegen het oosten, aan de rechterzijde van de Jordaan, en tegen het westen, in de laagte aan de Middellandse Zee, en de Amorieten en de Hethieten, en de Ferezieten, en de Jebusieten op het gebergte, dat door het midden van Kanaän, van het noorden tot het zuiden zich uitstrekte, en de Hevieten onder aan de berg Hermon, ten noorden in het land van Mizpa, 1)aan de rechterzijde van een van de bronnen van de Jordaan.

Hier wordt de vlakte van Paneas bedoeld, daarin ligt op een 200 voet hoge heuvel een dorp Mutuleh, nu door Druzen bewoond, vanwaar men een heerlijk gezicht heeft over de gehele landstreek tot aan het meer van Merom; deze hoge ligging met zo’n weids uitzicht, geeft aan de plaats de naam van Mizpe, dat is Kijktoren (Genesis31: 49).

Deze, tot wie Jabin gezonden had, nu trokken uit hun steden, en al hun legers met hen; veel volk, als het zand dat aan de oever van de zee is, in veelheid, zodat men ze niet tellen kon, een ontzaglijke, ontelbare legermassa (Genesis22: 17); en zeer veel paarden en wagens (Ex 14: 7).

Al deze koningen werden verzameld, nadat zij reeds onderling bepaald hadden, waar zij de strijd tegen de Israëlieten wilden aanvangen, en kwamen en legerden zichsamen aan de wateren van Merom, 1) om tegen Israël te strijden.

De "Wateren van Merom" en het Meer van Merom is volgens sommigen hetzelfde, en is, volgens hen, het meer van Samochonitis, thans Bahr-el-Hule genoemd; er is echter volstrekt geen spoor dat het meer bij de ouden zo genoemd is; veeleer moeten wij de "Wateren van Merom" lezen als de bij het dorp Meiron, dat ten noordwesten van de zee van Gennesareth ligt, ontspringende bron, die een kleine beek vormt, die door het dal bij het dorp Sefed (De 3) heenloopt, en zich ontlast in de zee van Gennesareth. Het dorp is een beroemde bedevaartsplaats van de joden, omdat zich aldaar de graven van Hillel, van Schammai (De 24: en andere door hen hoogvereerde Rabbijnen bevinden, zoals zij voorgeven.

Deze mening steunt vooral op een uitspraak van Josefus, die meedeelt (Want. VI. 18), dat deze koningen zich bij Besother (of Mesother), een stad boven in Galilea, hebben gelegerd.

En de HEERE zei 1) tot Jozua, toen deze van het voornemen van de koningen onderricht, van Gilgal (hoofdstuk 10: 43), tegen het zo talrijke en wel toegeruste leger optrok, en omtrent een dagreis van dat leger verwijderd was: Vrees niet voor hun aangezichten, want morgen omtrent deze tijd zal Ik, 2) die u reeds zo dikwijls Mijn machtige hulp heb doen zien, hen al te gader verslagen geven voor het aangezicht van Israël; hun paarden zult gij door de pezen van de achterpoten door te snijden, verlammen, en hun wagens met vuur verbranden. 3)

Hoe gewichtiger en moeilijker de zaak wordt, om een zo talrijk en welgeoefend leger te vernietigen, des te meer was het noodzakelijk, dat hij met nieuwe moed werd gesterkt. Zo verschijnt God aan Zijn knecht Jozua en belooft hem dezelfde gelukkige uitkomst, die hem reeds enige malen te beurt was gevallen. Nadrukkelijk is op te merken, dat zo dikwijls Hij

Zijn belofte herhaalt, de mensen herinnerd worden aan hun vergeetachtigheid, of zorgeloosheid, of zwakheid. Want indien niet gedurig hun geloof nieuwe steun ontvangt, loopt het zo snel gevaar te verdwijnen of te verflauwen. En lijden wij aan een dwaze overmoed, zodat het ons bijna verdriet, tweemaal hetzelfde te horen. Waaruit wij leren, dat, zo dikwijls ons nieuwe strijd ontmoet, de beloften van God ons op het hart worden gebonden, die onze traagheid verbeteren, of onze luiheid opwekken.

2)Uitdrukkelijk wordt het woordje "Ik", erbij gevoegd, om aan de belofte kracht bij te zetten. Ik, wil de Heere God zeggen, Wie het niet aan enige macht in hemel en op aarde ontbreekt, om alle uw vijanden in uw handen te geven.

Dit moest plaatsvinden, opdat Israël zich niet zou schikken naar de gewoonte van de volkeren. Bij Israël mocht geen vertrouwen zijn op paarden en wagens, maar het moest alleen zijn vertrouwen stellen op Jehova, zijn God.

En Jozua, door zo’n toespraak versterkt, en al het krijgsvolk met hem, kwam snel over hen, nog, eer zij zelf aanval verwachtten, aan de wateren van Merom, (Jos 11: 5), en zij overvielen hen in hun legerplaats.

En de HEERE gaf hen in de hand van Israël, en zij sloegen hen, en zij joegen hen na, gedeeltelijknoordwestwaarts op tot groot 1) Zidon toe, naar de grote stad Zidon, 1) aan de kust van de Middellandse Zee, en gedeeltelijk westwaarts heen, tot Misrefôth-maïm 2) tussen Tyrus en Acco, en tot het dal Mizpe (Jos 11: 3) tegen het oosten, van Sidon en Misrefôth-maïm afgerekend, maar van Merom af tegen het zuiden en zij sloegen hen, totdat zij geen een onder hen overlieten.

Sidon, de oudste onder al de steden van de kust van Fenicië, in een vlakte, die nauwelijks een mijl breed is, gebouwd bijna tegenover het zuidelijke einde van de Libanon, met een voortreffelijke haven, was toen nog de hoofdstad van Fenicië; vandaar dat zij hier en in hoofdstuk 19: 28 de "grote" heet. Omtrent 5 mijl ten zuiden van daar lag Tyrus, dat echter in de tijd, waarover wij nu spreken, nog een landstad was, in een mooie, vruchtbare vlakte, 12 minuten van de zee gelegen. Toen later omstreeks 1209 v. Chr. er een nieuwe stad op een eiland nabij de kust was aangelegd, werd Tyrus de voornaamste, bijzonder onder koning Hiram, die van 1023-990 regeerde (2 Samuel 5: 11). De verhouding van beide steden tot elkaar wisselde later dikwijls af, nu was de ene machtiger dan weer de andere.

Groot Zidon. Zo aangeduid, niet omdat er ook een klein Zidon was, maar omdat het een grote stad was, de hoofdplaats van die streek. Juistere vertaling zou dan ook zijn: Zidon de Grote. In David’s tijd was zij niet meer de grote stad, maar werd haar glans overtroffen door die van Tyrus. Nu is zij Saida geheten en telt ongeveer 5 a 6. 000 zielen, volgens Robinson en V. d. Velde. Tacitus noemt haar de "moeder van de Phoeniciërs".

Thans is Sidon, nu Saida genoemd, de voornaamste plaats: zij telt 5 à 6 duizend inwoners, en heeft veel goedgebouwde stenen huizen. Tyrus, nu Sur genoemd, is slechts een marktvlek,

waarvan de woningen slechts hutten zijn: en ofschoon zij nog een kleine haven heeft, verdient het nauwelijks de naam van stad.

2)Misrefôt-Maïm. Deze naam wordt verschillend verklaard: enige uitleggers denken aan zoutpannen, andere aan smeltovens of glasblazerijen, en nog andere waaronder David Kimchi, en ook Luther aan warme bronnen of baden. Het laatste is wel waarschijnlijk de betekenis. Ten zuiden van Tyrus eindigt het bergland van Galilea in de voorgebergten Râs el Abiad (witte kaap) en Râs en Nakûra, in de tijden van de kruistochten "Ladder van Tyrus" geheten. Aan de voet van dit tweede voorgebergte is een verzameling van bronnen, nu Ain Mesherfi geheten.

Jozua nu deed hun, toen zij met alles, wat zij hadden in zijn handen vielen, zoals de HEERE hem gezegd had (vs. 6), hun paarden verlamde hij, en hun wagens verbrandde hij met vuur. 1)

Hiermee gaf hij te kennen: 1e. Zijn gehoorzaamheid en onderwerping aan de Goddelijke wil; 2e. Zijn zelfverloochening. Het bevel van God sneed bij hem alle menselijke overlegging af. 3e. Zijn vertrouwen op Gods macht ten voordele van Israël. 4e. Zijn zorgvuldigheid, om het volk insgelijks in hun vertrouwen op God te versterken.

Over het gebruik van wagens en paarden, "Ps 20: 7". Alleen zij hier gezegd, dat Israël tot op Salomo zich nooit van paarden heeft bediend in de strijd (Richteren 4: 13; 5: 15). David vernietigde ze, die hij overmeesterde. Enkelen hield hij over, niet om ze te gebruiken, maar als teken van overwinning (2 Samuel . 8: 4). Merkwaardig is het, dat Israël, in al die oorlogen, ook immer de overwinning behaalde. De ondergang van Israël begint met het tijdperk, toen het met paarden en wagens begon te strijden.

En Jozua keerde van de vervolging van de vijanden in de verschillende richtingen, waarheen zij gevlucht waren, weer op dezelfde tijd, na verloop van enige dagen, en hij nam Hazor in, aan de noordwestkust van het meer Merom (vs. 1); en haar koning Jabin, die zich gelukkig gered had uit de slag (vs. 7), sloeg hij met het zwaard; want Hazor was te voren het hoofd van al deze koninkrijken, in het noorden; om deze reden werd deze stad terstond ingenomen, maar moest ook het hardste behandeld worden.

En zij, de kinderen van Israël, sloegen elke ziel, die daarin was, met de scherpte van het zwaard, die verbannende; er bleef niets over, dat adem had; en Hazor verbrandde hij, Jozua, met vuur.

Omtrent 170 jaar later komt in de tijd van de Richters (Richteren 4: 2) weer een Kanaänitische koning Jabin voor, die te Hazor regeert; hij was een afstammeling van de hier genoemde, en de naam Jabin, d. i. verstandige, was vermoedelijk een titel, die alle koningen van dat land droegen. Hazor werd door de Kanaänieten spoedig weer opgebouwd, en weer tot de residentie van de koning gemaakt, omdat de kinderen van Israël hun plicht, om ze geheel ten onder te brengen en ten laatste geheel uit te roeien, verzuimden.

En Jozua nam al de steden van deze koningen, Madon, Simron, Achsaf, enz. in, en al haar koningen, en hij sloeg hen met de scherpte van het zwaard, hen verbannende, zoals Mozes, de knecht van de HEERE, geboden had.

a)Num. 33: 51vv. Deuteronomium 7: 1vv. ; 20: 16vv.

Alleen verbrandden de Israëlieten geen van de overige steden, die, zoals bij de Fenicische steden meestal het geval was, op haar heuvels stonden, 1) behalve Hazor alleen, dat verbrandde Jozua, en volbracht aan die stad de verbanning in haar grootste strengheid.

In het Hebreeuws Haomedoth al-tilam. Die op hun heuvels stonden, maar beter die op hun heuvels staan, om aan te duiden, dat zij nog bij het schrijven van dit boek op hun oude standplaats stonden.

En al de door van deze steden, goud en zilver, koperen en ijzeren gereedschappen enz. en het vee roofden de kinderen van Israël voor zich (8: 2,27), alleen sloegen zij al de mensen met de scherpte van het zwaard, totdat zij hen verdelgden; zij lieten niet overblijven, wat adem had.

a) Zoals de HEERE Mozes, Zijn knecht geboden had, b) zo gebood Mozes weer aan Jozua, zijn opvolger; en zo deed Jozua, daaraan stipt gehoorzamende; hij deed er niet één woord af 1) van alles, wat de HEERE aan Mozes geboden had.

a)Ex. 23: 32,33; 34: 12 Num. 33: 52. b) Deuteronomium 7: 2; 20: 16

Dat is: hij bracht alles stipt ten uitvoer, wat de Heere aan Mozes had geboden, omtrent de verovering van het land.

II. Vs. 16-23. Nu volgt er een terugblik op de verovering van het gehele land, in zijn uitgestrektheid van het zuiden naar het noorden, benevens enige algemene opmerkingen, omtrent de langdurigheid van de oorlog en het gedrag van de Kanaänieten. Vervolgens een bijvoegsel over de onderwerping van het zuidelijk deel van Kanaän, ook van de daar wonende Enaks-kinderen, die vroeger zo vreselijk waren afgeschilderd door de verspieders, die Mozes reeds had uitgezonden (Num. 13: 29 vv.).

Alzo, zoals in 10: 1-11,15 is verteld, nam Jozua al dat land in, het gebergte van Juda, en al het zuiden, de gehele Negeb of het zuidelijke land, en al het land van Gosen, tussen het gebergte van Juda en de Sephale, en de laagte, en het vlakke veld, langs de rechter Jordaanoever, en het gebergte Israël, of Efraïm (17: 15), en Zijn laagte, de afdaling naar de Middellandse Zee (vs. 2).

Van de kale berg 1) die zuidelijk opwaarts naar Seïr gaat, tot Baäl-Gad2) of Baäl-Hermon (Richteren 3: 3) toe, in het dal van de Libanon onderaan de berg Hermon, op de zuidelijke helling, al hun koningen nam hij ook gevangen, en sloeg hen en doodde hen.

De kale berg, of zoals ook vertaald kan worden, het gladde gebergte, is waarschijnlijk dat gebergte, dat de scheiding vormt in het Araba-dal. Het is een rij witte klippen.

V. d. Velde zoekt Baäl-Gad in de ruïnen van Kalut Bostra of van Kalat Aisafa. V. Raumer en Robinson houden Baäl-Gad voor Caesarea Filippi.

Vele dagen, omtrent 7 jaar (7: 7,10) voerde Jozua strijd tegen al deze koningen.

Er was geen stad, die vrede maakte met de kinderen van Israël, behalve de Hevieten, inwoners van Gibeon (9); zij namen ze allen in door strijd. 1)

Omdat de Israëlieten aan sommigen hun medelijden hadden betoond, ofschoon tegen Gods bevel, is dit gezegde zo te begrijpen, dat deze oorlog hebben gevoerd, opdat zij niet door hen zouden worden gespaard, of de Israëlieten, met verontachtzaming van Gods bevel, door hen tot medelijden zouden worden aangezet.

Want het was van de Heere, om het oordeel, waartoe God hen overgaf, vanwege hun ongeloof (Ex 4: 21), hun harten te verstokken, 1) dat zij Israël met oorlog tegemoet gingen, opdat Hij hen verbannen zou, dat hun geen genade zou toekomen, maar opdat Hij hen verdelgen zou, zoalsde HEERE aan Mozes geboden had.

De mate van de ongerechtigheid van Kanaäns bevolking was vol. Hun zonden hadden de hoogste hoogte bereikt. Het was daarom, dat God als tot straf hun harten verhardde.

In die tijd 1) nu, gedurende de zeven jaren dat de oorlog duurde, kwam Jozua, en roeide behalve de overige bewoners van het land, ook de Enakieten 2) uit van het gebergte van Juda, van Hebron (10: 36vv.) van Debir (10: 38vv.) van Anab, 5-6 uur ten zuiden van Hebron, en van het gehele gebergte van Juda en van het gehele gebergte van Israël (Efraïm): Jozua verbande hen met hun steden.

In die tijd slaat terug op "vele dagen" in vs. 18.

De Enakieten behoorden tot de oorspronkelijke Semitische bevolking, zij waren reuzen en hadden 40 jaar geleden de verspieders van Mozes zo verschrikt door hun vreselijk uiterlijk aanzien, dat deze bij hun terugkomst met ontsteltenis de andere Israëlieten bijna de moed ontnamen, om tegen zo’n volk ten strijde te trekken (Num. 13: 23,29,33 ; ook "De 2: 23).

Dit bericht is noch voor een ingeschoven fragment van een andere hand te houden, noch voor een bericht, ontleend aan een andere bron. Integendeel, de schrijver beschouwde het met het oog op Num. 28 en 31 als nodig, nog uitdrukkelijk te vermelden, dat Jozua ook de door de verspieders onder Mozes als vreselijke reuzen geschilderde Enaks-kinderen, uit hun woonplaatsen waren verdreven en teruggedreven naar de Filistijnse steden Gaza, Gath en Asdod.

Het was het nageslacht van de reuzen, voor wier kracht de verspieders het volk hadden bevreesd gemaakt, zodat het Kanaän niet wilde binnentrekken. Daarom, omdat zij zo te vrezen waren, was het wel de moeite waard, hen uit te roeien, opdat het volk des te meer werd aangezet, om wel op God te hopen. Het zou nu voor hen zeer schadelijk zijn geweest, dat zij wisten, dat zij door hen beloerd werden, omdat dit hen gedurig onrustig zou maken en beangstigen.

Een vrees, die bovenal de glorie van God voor de volgende overwinningen zou verduisteren en het geloof ondermijnen, omdat zij in hun gemoed zouden worden geteisterd door de zorg, dat hun de moeilijkste van alle strijden nog restte.

Er bleef niemand van de Enakieten overig in het land van de kinderen van Israël, naar de beloften aan Abraham, Izaäk en Jakob gedaan; alleen bleven zij over in enige Filistijnse steden, zoals te Gaza, te Gath, en te Asdod.

Zo nam Jozua al dat land in 1) naar alles, wat de Heere tot Mozes gesproken had, en Jozua gaf het veroverde land, zoals in 13vv. meer uitvoerig verteld zal worden, Israël tot erfgoed, tot een blijvende, van vader op zoon overgaande bezitting, naar hun afdelingen,naar hun stammen. 2) En het land rustte van de strijd; volgens onze berekening in het jaar 1445 v. Chr.

Met de uitdrukking hierboven "Jozua nam al dat land in", schijnt te strijden hetgeen in 13: 1vv. wordt gezegd, dat er nog veel land overbleef om in te nemen. Niettemin zijn beide wijzen van beschouwing zeer goed met elkaar overeen te brengen. In 23: 4,5 23. 4,5 staan deze twee schijnbaar tegenstrijdige uitdrukkingen onmiddellijk naast elkaar. Israël moet zowel alle volken als reeds overwonnen beschouwen, als gedenken aan de verplichting om de nog overgeblevenen te verdrijven. De eerste is hier de denkbeeldige, de tweede de wezenlijke wijze van beschouwing van de dingen. Eerst wordt het doel als bereikt beschouwd, daarna wordt opgegeven, wat er nog ontbreekt aan de gehele voltooiing van het werk, en nu wensen wij deze verschillende wijzen van beschouwing met elkaar overeen te brengen. Allereerst was de uitroeiing van de Kanaänieten en de verovering van hun land zo ver voltooid, dat hetgeen nog gebeuren moet, niet noemenswaard is in vergelijking met hetgeen reeds gedaan was; al waren de Kanaänieten ook nog in het bezit van vele steden, zij waren toch niets meer dan machteloze vluchtelingen, die niets meer tegen Israël konden uitvoeren, zo lang het de Heere getrouw bleef en naar het gebod van de Heere voortging de verstrooide Kanaänieten langzamerhand te verdelgen. Bovendien hadden de kinderen van Israël in de machtige bijstand, die de Heere hun God hun tot hiertoe bij alles geschonken had, een zeker onderpand dat Hij hun ook in de kleine oorlogen die zij nog te voeren hadden, niet zou verlaten en hun het gehele land tot een erfelijk bezit zou doen toekomen, zoals Hij, hun stellig beloofd had in Ex. 23: 29vv. en Deuteronomium 7: 22. Deze dubbele wijze van beschouwing komt geheel overeen met de wijze van beschouwing, waarop de Apostelen spreken van de overwinning van onze geestelijke vijanden, wanneer zij op de ene plaats betuigen. "Dit is de overwinning, die de wereld overwint, namelijk ons geloof" (1 Joh. 5: 4), en op de andere plaats vermanen tot een gedurige strijd tegen de wereld en tegen alle machten van de duisternis. Evenzo is de gehele kerk na de overwinning van het heidendom (later het pausdom, het ongeloof) geboden, de overwinning van het evangelie over alle vijanden tot de laatste toe voort te zetten; haar

ontrouw in dit opzicht, haar vermenging met de heidense geest van de wereld veroorzaken haar dan moeilijke strijd en grote vernedering, die haar wel veel nood en ellende bereiden, maar ook door de goddelijke genade dienen tot loutering en versterking van het geloof.

Naar hun afdelingen, naar hun stammen, is een andere uitdrukking, voor "geslachten, vaderhuizen en families".

HOOFDSTUK 12.

OVERWONNEN KONINGEN.

Vs. 1-6. Om de geschiedenis van de veroveringen, die de Israëlieten gedaan hebben, te voltooien, sluit zich bij de terugblik in het vorige hoofdstuk, vs. 16-23, een overzicht aan, dat alle overwinningen, die Israël met de allesvermogende hulp van zijn God heeft behaald, tot een geheel verenigt. Eerst wordt de verovering van de beide Amoritische rijken aan de overzijde van de Jordaan, waarmee Mozes naar het woord van de Heere (Deuteronomium 2: 34vv.) de inbezitneming begon, nog eens kort voorgesteld.

Dit nu zijn de koningen van het land die de kinderen van Israël nog voor hun overtocht over de Jordaan (3-4) geslagen hebben, en hun land erfelijk bezaten, aan de overzijde van de Jordaan, tegen de opgang van de zon; namelijk van de beek Arnon, de grenslinie van de Moabieten (Nu 21: 11" en "Nu 21: 15) in het zuiden, af tot de berg Hermon in het noorden (De 3: 9), en het gehele vlakke veld tegen het oosten, het Jordaandal aan de oostzijde van de rivier:

HOOFDSTUK 13.

DE VERDELING VAN HET LAND WORDT VOORGENOMEN.

Vs. 1-14. Terwijl nu de verovering van het land in het geheel, voor zo ver het allereerst nodig was, volbracht is, ontvangt Jozua van de Heere een bevel om, daar hij reeds welbedaagd is, thans over te gaan tot de verdeling onder de negen en een halve stam, die nog geen erfdeel ontvangen hadden. Over het gebied dat nog niet veroverd was in het bijzonder over dat aan de zuidkust van de Middellandse Zee en aan de noordkust, behoefde hij zich niet te bekommeren. De Heere zou, te Zijner tijd, dit land aan de kinderen van Israël nog geven tot een bezit, evenals het noorden van het Oost-Jordaanland, van waar de Gezurieten en de Maächathieten nog niet verdreven waren.

Jozua nu, nadat hij zo het ene gedeelte van zijn last volbracht had en het gehele land had ingenomen (11: 23), was oud en wel bedaagd, hij telde reeds ongeveer 100 jaar; en de Heere zei tot hem: Gij zijt oud geworden, welbedaagd, en er is nog zeer veel land overgebleven, om dat erfelijk te bezitten.

De Heere maakt Jozua er opmerkzaam op, dat hij oud was geworden, om die ouderdom als beweegreden te gebruiken voor het bevel, dat Hij hem zal geven. Jozua was oud geworden, veel land was nog in te nemen. Welnu, Jozua moest nu van het oorlogvoeren afzien, om zich geheel te kunnen wijden aan de verdeling van het land, opdat dit nog in orde kwam voor zijn dood.

In vs. 7 wordt ons het bevel meegedeeld. Vs. 2-6 is tussenzin. Daarin worden de nog niet veroverde landen opgesomd.

Dit is namelijk het land, dat overgebleven is: geheel Galilea, d. i. al de grenzen van de Filistijnen 1) in de vlakte van Sephala aan de zuidkust van de Middellandse Zee, en het gehele Gesuri, de gehele landstreek, die door de Gesurieten bewoond wordt (1 Samuel . 27: 8), aande rand van het noordwestelijk gedeelte van de woestijn van Arabië, dat aan Egypte grenst.

De oude grenzen worden in het geheugen terug geroepen, die vroeger door God gesteld zijn, opdat Jozua en het volk er vast van overtuigd zouden zijn, dat het Verbond met Abraham opgericht, in alle delen in vervulling moest treden. Waarom hun bevolen wordt, al hun ijver aan te wenden, om dat te verkrijgen, wat nu nog was overgebleven.

Over de oorsprong van de Filistijnen en hun komst in Kanaän bestaan verschillende inzichten. Uit Genesis10: 14 Deuteronomium 2: 7 Jer. 47: 4 Amos 7: 9 kunnen wij echter dit met zekerheid vaststellen, dat zij in de tijd, waarin deze geschiedenis zich beweegt, een gemengd volk vormden. Zij bestonden uit de eigenlijke Filistijnen (vreemdelingen, uitgewekenen), die reeds lang vóór Abraham van Egypte naar Kolchis getrokken en van daar geweken waren naar de kustlanden van de Middellandse Zee, die tussen Gaza en Pelusium lagen; en uit de Caphiorim, die eveneens van Kolchis aan de Zwarte Zee waren uitgegaan, toen echter naar

Kreta waren getrokken en pas van daar, waarschijnlijk tijdens het 215-jarig verblijf van de kinderen van Israël in Egypte, naar Kanaän waren overgestoken; daarom zijn ook in Ezech. 25: 16 en Zef. 2: 5 de Keretim of Kretensen (volgens Luther: "krijgslieden) parallel genoemd met de Filistijnen, om één en hetzelfde volk aan te duiden. In de tijd van de vermenging van beide volksstammen ging de oorspronkelijke aartsvaderlijke herderstaat over in een krijgsstaat, die tezamen een bond vormden onder 5 vorsten, wier hoofdsteden ons boven genoemd zijn. Vier daarvan bestaan nu nog onder de namen Ghazzeh, Esdod, Askalon en Akir, al zijn zij ook gedeeltelijk tot dorpen versmolten. Waar echter Gad gelegen heeft schijnt reeds niet meer bekend geweest te zijn aan Hiëronymus, daar hij het eens in de nabijheid van Asdod en later op de weg tussen Gaza en Eleutheropolis zoekt. Uit verschillende omstandigheden in de Bijbelse opgaven, die wij hier niet nader uiteen zullen zetten, hebben enige geleerden opgemaakt, dat Gad dezelfde stad was als Eleutheropolis (Jos
29); allereerst sluiten wij ons bij deze mening aan, totdat latere naspeuringen van reizigers ons in het vervolg nadere aanduiding kunnen geven van de ligging van deze stad.

De Gesurieten waren een kleine volksstam in het zuiden van het land van de Filistijnen.

Van de Sichor, 1) Wady el Arisch, die vooraan Egypte is, en de grens vormt ten zuidwesten (15: 4,47), tot aan de grens van Ekron, aan die zijde van de Nahr-Rubin, twee uur ten zuidwesten van Ramleh, tegen het Noorden, dat de Kanaänieten toegerekend wordt, 2) en dus met de overige steden van de Filistijnen ook behoort tot het land van de Kanaänieten; dat door u veroverd moet worden, ofschoon de Filistijnen niet van Kanaän afstammen (Genesis10: 14); vijf vorsten van de Filistijnen hebben deze streek nog in bezit: namelijk de Gazatiet, de vorst van Gaza, dat hetzuidelijkste ligt, 1 uur van de zee verwijderd en Asdodiet, de vorst van Asdod, dat vijf mijl verder noordwaarts ligt, een half uur van de zee, de Askeloniet, de vorst van Askelon of Askalon, ongeveer midden tussen Gaza en Asdod, onmiddellijk aan zee gelegen; de Gethiet, vorst van Gad, en Ekroniet, de vorst van Ekron, de noordelijke grensstad, diereeds eerder vermeld is, en behalve deze wonen naar het zuiden heen nog de Avvieten, een volksstam, die door de Filistijnen bij hun komst gevonden en teruggedreven werd (Deuteronomium 2: 23).

De Sichor is niet de Nijl. Deze stroomt midden door Egypte en niet vooraan, of zoals beter vertaald is: oostelijk van Egypte.

Sichor is een oude naam, gewoonlijk aan de Nijl gegeven. Poole meent, dat hier bedoeld wordt, "de rivier van Egypte" in het zuiden van Kanaän.

Of hetgeen gerekend wordt tot het gebied van de Kanaänieten. De Filistijnen waren geen nakomelingen van Kanaän. Hun gebied behoorde echter wel tot dat van de Kanaänieten. Zij hadden zich van buitenaf in die landstreek aan de Middellandse Zee gevestigd. De schrijver doet deze mededeling, om daarmee het goed recht van de verovering aan te geven.

Van het zuiden, 1) in het noordelijk gedeelte van het land, is nog in te nemen het gehele land van de Kanaänieten, de zogenaamde Feniciërs, die van Tyrus tot aan de andere zijde van Sidon wonen, en ten oosten vanSidon, op een steile bergrug van de Libanon, Meara, die van

de Sidoniërs is, (d. i. grot van de Sidoniërs zie), tot Afek 2) toe, aan de hoofdbron van de Adonis-rivier (De 23: 18), tot aan de grens van de Amorieten. 3)

Van het zuiden. De Septuaginta, de Vulgata en de Syrische vertaling trekken deze woorden (in het Hebreeuws Methiman bij het vorige vers, omdat de Avvieten in het zuiden woonden, en de Kanaänieten, waarvan in dit vers sprake is, in het noorden. De zuidelijke Kanaänieten waren door Jozua geheel verslagen en hun landen van Kades-Barnéa tot Gosen toe veroverd. Het komt ook ons veel aannemelijker voor, om met genoemde vertalingen dit vers te laten beginnen met: Het gehele land enz.

Afek is het huidige Afka, een dorp, wel van geringe betekenis, maar sierlijk gelegen. De ruïnen zijn er nog te zien van de Venustempel, die door Constantijn werd vernietigd, om de ontuchtige afgodendienst, zoals Eusebius in zijn "leven van Constantijn" meedeelt.

Deze toevoeging laat zich, in zoverre wij de ethnografische verhouding van die tijd kennen, niet nader verklaren. Aan het gebied van koning Og van Bazan is hier natuurlijk niet te denken, want dat lag aan de overzijde van de Jordaan; de Amorieten moeten echter behalve daar, en behalve in de omstreken van Hebron (De 1: 8) ook nog ten noorden van Aphek, in de streek land, die aan de Dschebel-Makmel (Num. 34: 7) grensde, gewoond hebben. De juiste berichten hierover missen wij. Het "Meara van de Sidoniërs", is het huidige Dschezzin, een schuilhoek van de Druzen.

Daartoe het land van de Giblieten, van de bewoners van Gebal, dat bij de Grieken en Romeinen Syblus genoemd wordt, en de gehele Libanon tegen de opgang van de zon, 1)dat ten oosten van het gebied van de Giblieten ligt, van Baäl-Gad, of Baäl-Hermon, onderaan de berg Hermon, tot aan de ingang van Hamath of Epiphania, aan de Orontes in Syrië.

Hiermee wordt de Anti-Libanon uitgezonderd.

Allen, die op het gebergte wonen van de Libanon aan tot Misrefôth-maïm 1) (warme wateren) toe, op de kust van de Middellandse Zee, en dus al de Sidoniërs of Feniciërs. Deze onderwerping echter zal niet reeds nu plaatsvinden. Ik zal hen, n. l. de Kanaänieten die nog uit te roeien zijn, langzamerhand verdrijven van het aangezicht van de kinderen van Israël volgens hetgeen Ik (Exod. 23: 29vv. Deuteronomium 7: 22) gesproken heb; wat gij daarentegen onderwerpen moet, is allereerst genoeg. Alleen 2) maak, dat het reeds veroverde gebied Israël ten erfdeel valt, zoals Ik u geboden heb, 3) opdat gij ook nog dit tweede deel van Mijn last, u opgedragen in 1: 16, volbrengt voordat uw leven ten einde spoedt.

Hiermee wordt het voorgebergte Nahara bedoeld.

Alleen, d. i. ofschoon gij het nog niet veroverd hebt, verdeel het toch, handel dus alsof het reeds veroverd is. Israël ten erfdeel vallen wil hier niet zeggen, verover het, meer geef het Israël nu reeds tot een erfdeel, verdeel het nu, handel ermee als met overwonnen en in bezit genomen land.

Wij leren hieruit, om in het volbrengen van onze zaken, aan de mond van God te hangen, opdat geen aarzeling ons doe vertoeven.

Wij moeten onze zaligheid uitwerken, dan zal God ons en met ons werken; wij moeten onze geestelijke vijanden weerstaan; dan zal God hen onder de voet treden; wij moeten voortgaan in ons christelijk werk en volharden, dan zal God ons blijven voorgaan.

En nu, deel dit reeds onderworpen land (12: 7-24) tot een erfdeel aan de negen stammen, Juda, Simeon, Benjamin, Dan, Efraïm, Zebulon, Issaschar, Aser, Nafthali, en aan de halve stam van Manasse.

Met wie, namelijk de andere halve stam, de Rubenieten en Gadieten hun erfenis ontvangen hebben, die Mozes hun gaf aan de overzijde van de Jordaan tegen het oosten, oostelijk van het eigenlijke Kanaän, zoals Mozes, de knecht van de HEERE, hun gegeven had, op grond van hun eigen verzoek (Num. 32).

Van Aroër af, dat aan de oever van de beek Arnon, aan de noordelijke rand van het dal Arnon is, en nog een weinig verder zuidwaarts de stad, die in het midden van de beek is, van Ar-Moab, en al het vlakke land van Médeba tot Dibon toe,1) volgens Num. 21: 30, de gehele hoogvlakte, die zich van de beek Arnon af tot Hesbon 2) uitstrekt en voor het grootste gedeelte zonder bomen is.

In Num. 21: 30 wordt deze vlakte genoemd: de velden van Moab.

Hesbon is het vierde van de landschappen, die beschreven zijn: "Nu 21: 30".

En het noordelijke Gilead, aan de rechterzijde van de Jabbok, en de grens van de Gezurieten en de Maächathieten, het overige land dat noordelijk daarvan ligt, tot aan het gebied van de Gezurieten en de Maächathieten, die tot de Arameïsche of Syrische volksstammen behoren (Nu 32: 41), en de gehele berg Hermon, tussen Maächath en Gesur, en geheel Bazan, zuidoostwaarts, tot Salcha toe (12: 5);

Het gehele koninkrijk van Og in Bazan, die geregeerd heeft te Astarôth en te Edreï: deze is overig gebleven uit het overblijfsel van de reuzen (12: 4), die Mozes heeft verslagen, en heeft ze verdreven (Num. 21: 33vv.).

Alleenlijk gaf hij de stam Levi geen erfenis. Want de vuuroffers van God, de aandelen, die in de wet vastgesteld zijn van de offers van de HEERE van Israël, benevens de tienden en eerstelingen, zijn zijn erfenis, 1) zoalsHij tot hem gesproken had (Num. 18: 8-32).

De dienaren van de Heere moeten zich onverschillig tonen voor de wereldse belangen en het volk moet zorgdragen, dat hun het nodige niet ontbreekt. Gelukkig zij, die de Heere, de God van Israël, tot hun erfenis hebben, al hebben zij weinig wereldse goederen tot hun deel. Zijn Voorzienigheid zal in hun behoeften voorzien, Zijn geestelijke vertroostingen zullen hun

zielen dragen en ondersteunen, totdat zij die volheid van genot en vreugde verlangen, die is aan de rechterhand van God voor eeuwig.

Evenals reeds in vs. 2-6 de onmiddellijke rede van de Heere wordt uitgebreid door vermelding van datgene wat tot het nog niet veroverde gebied in het West-Jordaanland behoorde, om die in de tweede helft van het zesde vers weer voort te zetten, zo voegt de heilige schrijver in vs. 8-14 een nauwkeuriger uiteenzetting toe aan de woorden van God, die in vs. 7,8 zijn gesteld, en baant zich daardoor een geleidelijker overgang tot de afdeling vs. 15-33. Deze schrijfwijze, waarin de rede van de Heere, zonder het te doen blijken, overgaat in die van een mens, is juist het omgekeerde van datgene, wat wij in Deuteronomium gelegenheid hadden om op te merken, waar de rede van een mens, in die van de Heere overgaat (De 11: 14); maar rust overigens geheel op dezelfde grond.

Ook deze uitzondering was noodzakelijk, opdat de Levieten zich nooit als onrechtvaardig onterfd zouden beschouwen en zo over hun eigendomsrecht geen grote beweging zouden maken. Hij herinnert, dat van deze bepaling Mozes de auteur was, en tegelijk leert hij, dat zij geen reden hadden om te klagen, waarom hun dit ontnomen werd, omdat de vergoeding zeer aan de dag kwam. Maar ofschoon de offeranden niet op dezelfde wijze werden verdeeld, hadden zij toch genoeg, omdat hun voedsel hun gegeven werd uit alle eerstelingen en tienden. Verder, zoals God hun aan zich verbond door loon, om zorg te dragen voor Zijn heiligheden, zo ook vermaande Hij tegelijkertijd het volk, om getrouw de offeranden te brengen, waar zijn offeranden de Levieten voorzagen van levensmiddelen.

II. Vs. 15-33. De vermelding van het Oost-Jordaanland heeft tot gevolg, dat het geschiedverhaal van de verdeling van Kanaän begint met hetgeen Mozes reeds vroeger met betrekking daarop gedaan heeft, toen hij dit land aan de halve stam tot erfenis gaf; ditzelfde wordt nu nog eenmaal in zijn omvang beschreven; tevens worden de voornaamste steden van de stammen Ruben, Gad en Oost-Manasse ieder in het bijzonder genoemd. Alleen de stam Levi kreeg ook toen geen enkel erfdeel, volgens de bepaling van God.

Alzo gaf Mozes, 1) bij gelegenheid van de verdeling van het Oost-Jordaanland (vs. 8vv.), aan de stam van de kinderen van Ruben een erfenis naar hun gezinnen, naar evenredigheid van de grootte en het aantal van de gezinnen, die tot de stam behoorden (Num. 26: 54).

Wat reeds duidelijk genoeg scheen gezegd te zijn, wordt nu nog eens in het bijzonder voortgezet, niet slechts, opdat de mededeling het volk zou aansporen tot dankbaarheid, omdat Gods goedheid door zoveel openlijke bewijzen tentoongespreid werd en als voor de ogen geschilderd, maar ook, opdat ieder zijn erfdeel zonder moeite en twist zou genieten. Wij weten hoe sterk de begeerte van de mens is, om een voorwendsel tot een proces te zoeken, zodat niemand zijn recht ongeschonden kan bezitten, tenzij een zuivere en heldere bepaling van het recht alle twistvragen afsnijdt.

Dat hun grens was van Aroër af, dat aan de oever van de beek Arnon is, en verder zuidwaarts de stad, die in het midden van de beek is, die in het dal zelf is gelegen, namelijk

Ar-Moab (vs. 9 ; ook "Nu 21: 15), en al het vlakke land, dat zich vandaar noordoostwaarts uitstrekt tot Médeba toe;

Dat hun grens was van Aroër af, dat aan de oever van de beek Arnon is, en verder zuidwaarts de stad, die in het midden van de beek is, die in het dal zelf is gelegen, namelijk Ar-Moab (vs. 9 ; ook "Nu 21: 15), en al het vlakke land, dat zich vandaar noordoostwaarts uitstrekt tot Médeba toe;

En alle overige steden van het vlakke land, en het gehele koninkrijk, nl. het gehele zuidelijk gedeelte van het koninkrijk van Sihon, de koning van de Amorieten, die te Hesbon regeerde, die Mozes geslagen heeft (Num. 21: 21), evenals de vorsten van Midian: Evi, en Rekem, en Zur, en Hur, en Reba, geweldige, 1) vroegere leenmannen van Sihon, die reeds vóór hem inwoners van het land waren, en na hun bevrijding met de Moabieten gemene zaak maakten tegen de kinderen van Israël (Num. 22: 4vv.).

In het Hebreeuws Nesikee Sihon. In de Statenvertaling met geweldigen vertaald; betere vertaling is: vazallen; leenmannen van Sihon. De Engelse vertaling geeft: hertogen.

Daartoe hebben de kinderen van Israël, behalve deze vijf vorsten van de Midianieten, met het zwaard gedood Bileam, 1) de zoon van Beor, de voorzegger, behalve degenen, die daarenboven nog van hen in die slag (Num. 31: 3vv.) verslagen zijn.

Dat Bileam hier vermeld wordt, is meer dan hoogstwaarschijnlijk, omdat hij de Midianieten aangezet heeft oorlog te voeren met de Israëlieten, en als profeet op één lijn dient gesteld met de vorsten.

En in het Jordaandal behoorden daartoe Beth-Haram, het latere Livias, Beth-nimra, en Sukkôth1) (Genesis33: 17), en Zefon, d. i. noorden, dat in ieder geval niet ver van het zuidoostelijk uiteinde van de zee van Gennezareth gelegen was, wat over was, welke steden het overige deel vormden van het koninkrijk van Sihon, de koning te Hesbon, terwijl het andere gedeelte aan de kinderen van Ruben gegeven werd (vs. 21); de Jordaan, en haar grens was tegen het westen, tot aanhet einde van de zee van Cinnereth, over de Jordaan, tegen het oosten. De stad Cinnereth lag daarentegen aan de overzijde van de Jordaan, ten oosten van de naar haar genoemde zee (19: 35).

Al die kaarten, die zich op de naspeuringen van Robinson richten, wijzen ons het hier en in Genesis33: 17 bedoelde Sukkôth aan op de plaats van het huidige Sâcub, aan de westzijde van de Jordaan, boven Bethsean. Deze ligging komt zeer goed overeen met de plaats in 1 Koningen . 7: 46. Daarentegen komt zij niet overeen met deze passage, volgens welke Sukkôth aan de oostelijke oever van de Jordaan gezocht moet worden. Twee plaatsen zullen dus waarschijnlijk dezelfde naam gedragen hebben, zoals ook Ritter, Van Raumer en anderen menen.

Maar aan de stam van Levi gaf Mozes geen erfdeel: 1) de HEERE, de God van Israël is zelf hun erfdeel, zoals Hij tot hen gesproken heeft (Num. 18: 20 Deuteronomium 10: 9; 18: 2).

Aan het slot wordt opnieuw de stam van Levi uitgesloten, opdat de Levieten voor het vervolg niet zouden voorwenden, dat ook zij deel hadden aan dat, wat aan de Gadieten en de Rubenieten en de halve stam van Manasse zonder loting toebedeeld was, wat wel gemakkelijk tot eigen voordeel was uit te leggen, dat een gedeelte onder die andere stammen aan hen was overgelaten. Maar nu worden niet de offeranden hun erfenis genoemd, zoals kort te voren, maar God zelf, waardoor zij, indien zij niet tevreden waren, een bij uitstek ondragelijke en trotse zucht tot afkeuren zouden openbaren.

Deze verordening diende, opdat Gods dienaren zich geheel aan Zijn dienst toewijden en daarmee bezig zouden zijn, zonder door aardse zorgen en verrichtingen daarin verhinderd te worden, en opdat er door dit middel een bestendige verbintenis van hartelijke liefde en genegenheid zou zijn tussen het volk aan de ene, en diens leraren aan de andere zijde (Jos 13: 33).

Vs. 33 is een herhaling van vs. 14, alleen met dit verschil, dat nu de Heere zelf het Levieten erfdeel wordt genoemd, opdat zij des te eerder erin zouden berusten, dat zij geen eigen erfdeel van het land ontvingen.

Het is niet mogelijk de ligging van al de steden, in dit en de volgende hoofdstukken vermeld, nauwkeurig op te geven. De veranderingen, die het land Kanaän gedurende de laatste 3000 jaar heeft ondergaan, hebben velen van haar doen verdwijnen, terwijl de namen van anderen verandert zijn. Dit is echter geen bewijsgrond tegen de gewijde geschiedenis: in andere landstreken merken wij hetzelfde op. De ligging van Troje en van Babylon, twee van de beroemdste steden in de oude geschiedenis, kan niet stellig worden aangewezen, en menig boekdeel is daaromtrent reeds gevuld; terwijl de ligging van de meeste belangrijke plaatsen in de Heilige Schrift vermeld, nog nauwkeuriger kan vastgesteld worden; anderen van minder betekenis bestonden in de dagen van Hiëronymus en Eusebius, door wie zij beschreven werden: en verscheidenen zijn in de laatste tijden opgespoord door de ijver van hedendaagse reizigers.

Maar aan de stam van Levi gaf Mozes geen erfdeel: 1) de HEERE, de God van Israël is zelf hun erfdeel, zoals Hij tot hen gesproken heeft (Num. 18: 20 Deuteronomium 10: 9; 18: 2).

Aan het slot wordt opnieuw de stam van Levi uitgesloten, opdat de Levieten voor het vervolg niet zouden voorwenden, dat ook zij deel hadden aan dat, wat aan de Gadieten en de Rubenieten en de halve stam van Manasse zonder loting toebedeeld was, wat wel gemakkelijk tot eigen voordeel was uit te leggen, dat een gedeelte onder die andere stammen aan hen was overgelaten. Maar nu worden niet de offeranden hun erfenis genoemd, zoals kort te voren, maar God zelf, waardoor zij, indien zij niet tevreden waren, een bij uitstek ondragelijke en trotse zucht tot afkeuren zouden openbaren.

Deze verordening diende, opdat Gods dienaren zich geheel aan Zijn dienst toewijden en daarmee bezig zouden zijn, zonder door aardse zorgen en verrichtingen daarin verhinderd te worden, en opdat er door dit middel een bestendige verbintenis van hartelijke liefde en

genegenheid zou zijn tussen het volk aan de ene, en diens leraren aan de andere zijde (Jos 13: 33).

Vs. 33 is een herhaling van vs. 14, alleen met dit verschil, dat nu de Heere zelf het Levieten erfdeel wordt genoemd, opdat zij des te eerder erin zouden berusten, dat zij geen eigen erfdeel van het land ontvingen.

Het is niet mogelijk de ligging van al de steden, in dit en de volgende hoofdstukken vermeld, nauwkeurig op te geven. De veranderingen, die het land Kanaän gedurende de laatste 3000 jaar heeft ondergaan, hebben velen van haar doen verdwijnen, terwijl de namen van anderen verandert zijn. Dit is echter geen bewijsgrond tegen de gewijde geschiedenis: in andere landstreken merken wij hetzelfde op. De ligging van Troje en van Babylon, twee van de beroemdste steden in de oude geschiedenis, kan niet stellig worden aangewezen, en menig boekdeel is daaromtrent reeds gevuld; terwijl de ligging van de meeste belangrijke plaatsen in de Heilige Schrift vermeld, nog nauwkeuriger kan vastgesteld worden; anderen van minder betekenis bestonden in de dagen van Hiëronymus en Eusebius, door wie zij beschreven werden: en verscheidenen zijn in de laatste tijden opgespoord door de ijver van hedendaagse reizigers.

HOOFDSTUK 14.

OVER KALEBS ERFDEEL.

Vs. 1-15. Toen hierop de verloting van het West-Jordaanland onder de overige stammen, op de wijze, die reeds door de Heere was vastgesteld, plaats zou vinden, maakte Kaleb de zoon van Jefunne, en vertegenwoordiger van het geslacht van de Kenezieten, aanspraak op de stad Hebron en haar gebied, die hem door Mozes was toegezegd. Werkelijk ontvangt hij haar vooruit, zonder dat eerst het lot geworpen wordt tot beslissing; want de Heere zelf had reeds beslist.

Dit is nu hetgeen de kinderen van Israël geërfd hebben in het land Kanaän, aan deze zijde van de Jordaan; hetgeen de priester Eleazar, en Jozua, de zoon van Nun, en de hoofden van de vaderen van de stammen van de kinderen van Israël, hun hebben doen erven; deze hoofden, in Num. 34 vermeld, zijn: Kaleb, van de stam Juda; Semuel, van de stam Simeon; Elidad, van de stam Benjamin; Bukki, van de stam Dan; Hanniël, van de stam Manasse; Kemuel, van de stam Efraïm, Elizafan, van de stam Zebulon; Patiël, van de stam Issaschar; Achihud, van de stam Aser; Pedael, van de stam Nafthali;

Door het lot 1) van hun erfenis, zoals de HEERE door de dienst van Mozes geboden had (Num. 26: 52vv. ; 33: 54; 34: 13), aangaande de negen stammen en de halve stam.

De beslissing van het lot werd aangemerkt voor een uitspraak van God. Deze beslissing gold wel de ligging, en bepaalde wel, wie buren zouden zijn, maar gold niet de uitgestrektheid van het land, de uitgestrektheid van de akkers zou zich regelen naar de grootte en de getalsterkte van de stammen.

Zoals de HEERE Mozes geboden had, zo deden de kinderen van Israël, zoals in het volgende bericht zal worden, en zij deelden het land, indien ook al niet zonder een door bijzondere omstandigheden veroorzaakte tussenpoos (Jos 17: 18), dan toch in onze volledige uitvoering van de goddelijke wil. (18-21).

Het loten gebeurde, zoals de Rabbijnen zeer juist vermoeden, op de volgende wijze: men had twee bussen-in de een de stammen, in de andere de briefjes met 10 delen van het land. Ieder van de bovengenoemde hoofden van de stammen trok, naar de orde, waarin zijn naam uit de eerste bus tevoorschijn kwam, uit de tweede bus en lootte zo een deel voor zijn stam. Dit gedeelte was nu echter wel in het algemeen bepaald, wat de ligging betreft, maar nog niet met betrekking tot de grootte van het gebied; het laatste moest nog door een commissie, aan wie de verdeeling was toevertrouwd, vastgesteld worden: en wel naar gelang van het groter of kleiner aantal personen, dat tot iedere stam behoorde (Num. 26: 52vv.).

Toen, nog voordat de verloting (vs. 2) begonnen was, naderden de kinderen van Juda, 1) nl. diegenen daaruit, die tot de Kenezieten behoorden, tot Jozua te Gilgal, en Kaleb, de zoon van Jefunne, de Keneziet, 2) het opperhoofd van het geslacht van deKenezieten, zei tot hem: Gij weet, gij zult u nog wel herinneren het woord, dat de HEERE tot Mozes, de man van God,

(Deuteronomium 33: 1) gesproken heeft te Kades-Barnéa, ter oorzake van mij en ter oorzake van u, dat wij beiden namelijk de enigen zouden zijn van het toenmaal levende geslacht, die in Kanaän zouden komen (Num. 14: 24).

Onder de kinderen van Juda moeten niet alle nakomelingen van die zoon van Jakob worden verstaan, noch alle hoofden van die stam, maar slechts de Kenezieten, het huis van Kenas, waarvan Kaleb het toenmalige stamhoofd was.

Men moet hier niet denken aan de volksstam van de Kenezieten, die tot de oorspronkelijke bewoners van Kanaän behoorde (Deuteronomium 2: 23), maar hier worden bedoeld de nakomelingen van Kenas uit het geslacht van Hezron, waartoe Kaleb behoorde en wier stamhoofd hij was (1 Kronieken 2: 5,18,25,42). Evenzo heette dus ook ieder van Kalebs nakomelingen (1 Kronieken 4: 15), zoals dan ook werkelijk de naam in dit geslacht van Hezron niet zeldzaam was (1 Samuel 1: 1).

Ik was veertig jaar oud, toen Mozes, de knecht van de HEERE, mij met u en tien anderen uitgezonden heeft van Kades-Barnéa, om het land te bespieden (Num. 13: 4vv.); en ik hem, na onze terugkeer, antwoord bracht, hoe het in het land ervoor stond (Num. 13: 31), zoals het in mijn hart was. 1)

Dat wil zeggen: naar mijn beste weten, niet om Mozes te vleien, maar zoals ik het werkelijk meende. Kaleb wil hier zeggen, dat hij zich noch door mensenvrees, noch door mensengunst had laten leiden.

Maar mijn broeders, die met mij opgegaan waren, deden het hart van het volk smelten (Num. 13: 29, 32vv.); doch ik, evenals ook gij, volhardde de HEERE, mijn God, te volgen. 1) Ik liet mij noch door de tijdingen van de overige verspieders, noch door het morren en dreigen van de verbitterde volksmenigte afbrengen van mijn vertrouwen op Gods beloften (Num. 14: 6-10).

Het schijnt weinig met de staat van een vroom en bescheiden man overeen te komen, zijn eigen deugd op de voorgrond te stellen. Maar laten wij ons herinneren, dat, terwijl de zaak op zichzelf hatelijk was en vele klachten kon uitlokken, een zeldzame aanbeveling noodzakelijk was, om de naijver te voorkomen. Hij vermeldt daarom, dat hij te goeder trouw voorstelt, wat hij omtrent het land had meegedeeld. Want uit deze woorden "Zoals het in mijn hart was" is het zeker, dat zijn eerlijkheid gekend wordt, en dat zijn hart van alle bedrieglijke woorden een vijand is. Niets anders duidt hij daarmee aan, dan dat hij zonder list en veinzerij zich wel van de hem opgedragen last heeft gekweten. De lof op zijn eerlijkheid brengt hij voort, omdat, hoewel hij alle medeverspieders behalve Jozua tot tegenstanders had, hij niet is geweken voor hun boosheid, noch met hun misdadige samenspannen heeft meegedaan, maar standvastig bij zijn eigen mening heeft volhard.

Kaleb wil hiermee zeggen, dat niets hem heeft kunnen weerhouden, om te blijven vertrouwen op de belofte van God, dat Israël Kanaän zeker zou bezitten.

Toen zwoer Mozes op die dag, zeggende: Indien niet het land, waarop uw voet getreden heeft, u en uw kinderen tot een erfdeel zal zijn in eeuwigheid! omdat gij volhard hebt de HEERE, mijn God, na te volgen.

Wij vinden in de boeken van Mozes geen onmiddellijke aanwijzing, dat Kaleb juist dat stuk land hebben zou, waarop hij hier aanspraak maakt; wij lezen in Num. 14: 24 slechts, dat hij Kanaän betreden zal, terwijl de anderen, Jozua uitgezonderd, in de woestijn de dood zouden vinden. Het is echter wel waarschijnlijk, dat al wat toen door de Heere en Mozes gezegd is, niet tot in de geringste bijzonderheden is opgeschreven; daarentegen wordt Kaleb in die geschiedenis meermalen met bijzondere nadruk vermeld, terwijl Jozua meer op de achtergrond treedt (Deuteronomium 1: 36); waaruit men moet besluiten, dat hoofdzakelijk hij tegenover de andere tien verspieders optrad, en zijn geloofsmoed stelde tegenover hun vrees voor de Enakieten. Daarom werd ook hem de bijzondere belofte gedaan, dat hij juist die landstreek zou verkrijgen, welke de overigen als zo onneembaar hadden voorgesteld, namelijk de streek van Hebron. Hierdoor werd hem tevens de gelegenheid gegeven zijn geloofsvertrouwen, dat hij toen tentoon had gespreid, met de daad te bekrachtigen; hierom hebben wij ook de plaatsen in Num. 14: 24 en Deuteronomium 1: 36 verklaard met betrekking op deze belofte, wat geen bijvoeging van een vreemde gedachte, maar slechts een aanvulling van een verkorte rede is.

En nu, zie, de HEERE heeft mij evenals ook u, Jozua, in het leven behouden, zoals Hij gesproken heeft, terwijl niet slechts de overige 10 verspieders, maar ook al onze tijdgenoten gestorven zijn. Het zijn nu vijf en veertig jaar, sinds de HEERE dit woord tot Mozes gesproken heeft, toen Israël 38 jaar lang in de woestijn wandelde, totdat het eindelijk in het beloofde land gekomen is, en na een zevenjarige veroveringsstrijd (11: 18) in het bezit daarvan gekomen is; en nu, zie, ik ben heden vijfentachtig jaar oud.

En nu, geef mij dit gebergte, deze bergachtige streek bij Hebron, waarvan de HEERE op die dag gesproken heeft, tot een erfenis voor mij en mijn kinderen; 1)want gij hebt het op dezelfde dag gehoord, hoe Mozes het mij met een eed heeft toegezegd; dat de Enakieten daar waren, en dat er grote vaste steden waren; er moet dus nog verder gestreden worden om het bezit van deze landstreek, en van hem, die haar tot zijn erfenis ontving, wordt een moedig hart en een dappere arm vereist. Ik wil mij echter, bij dekracht, die God mij tot in hoge ouderdom zo genadig heeft doen behouden, aan deze last niet omtrekken. Och, of de HEERE met mij ware, dat ik hen verdreef! 2) en ik twijfel ook geen ogenblik, of Hij zal het mij doen gelukken, want zoals de HEERE gesproken heeft, zal Hijimmers alle Kanaänieten, dus ook de reuzen onder hen, in onze handen overleveren. (Deuteronomium 7: 16).

Zowel de woorden, "want gij hebt het op dezelfde dag gehoord, dat", of beter vertaald, "want daar zijn de Enakieten", moeten dienen om zijn vraag kracht bij te zetten. Zowel het feit, dat zijn eis steunt op de belofte van God, als dit, dat de Enakieten daar nog zijn (niet in Hebron, maar in het omliggende land), die nog overwonnen moeten worden, haalt Kaleb aan, om zijn wens vervuld te zien.

Hij schijnt zich op een twijlelachtige wijze uit te drukken, aangaande de nodige bijstand van God, zonder nochthans te wantrouwen, aangaande de goedheid en getrouwheid van de Heere. Hij had zonder de minste twijfel of ongerustheid gesproken over Gods gunstige aanwezigheid bij Israël in het algemeen, maar door een godvruchtige vrees en door een ootmoedige en zedige erkentenis, zo van zijn eigen zondigheid, als van zijn onwaardigheid, om zich een zo hoge gunst toe te eigenen, vond hij zich bewogen, om voor zover het hem in het bijzonder aanging, liever te zeggen, of de Heere met mij was! En door zich dus in te dekken, geeft hij te kennen, de volstrekte noodzakelijkheid van de Goddelijke hulp, dat niets met voorspoed ondernomen kan worden, zonder Gods gunst en bijstand, en dat, wanneer hem dit vergund wordt, hij zich in staat bevond om de kinderen van Enak te verdelgen, zonder in het allerminst aan een goede uitslag in zijn onderneming te twijfelen (Jos 14: 12).

Toen, van de billijkheid van Kalebs eis overtuigd, zegende hem Jozua, terwijl hij hem de bijstand van de Heere toebad over het zware werk, dat hij zou ondernemen; en hij gaf Kaleb, de zoon van Jefunne, Hebron, en de daarbijbehorende stad Debir (11: 21; 15: 14) tot een erfdeel.

Daarom, ten gevolge van deze handeling, die aan de eigenlijke verloting voorafging, werd Hebron aan Kaleb, de zoon van Jefunne, de Keneziet, tot een erfdeel tot op deze dag; tot een beloning, omdat hij volhard had, de HEERE, de God van Israël te volgen. 1)

1)Zonderlinge godsvrucht en getrouwheid zal met zonderlinge gunstbewijzen bekroond worden (Jos 14: 14).

De naam nu van Hebron, dat zeven jaar eerder gebouwd was dan Zoar in Egypte (Num. 13: 23), en in zijn begin reeds ten tijde van Abraham aanwezig was, was vroeger Kirjath-Arba (stad van Arba), die een groot en beroemd mens geweest is onder de Enakieten.
En het land rustte van de strijd, 2) zoals reeds vermeld is in 11: 23.

Wanneer dus Kaleb met het in bezit nemen van zijn erfdeel tevens de last op zich nam, om de Enakieten, die voorlopig reeds uitgeroeid waren, nog verder tot de grond toe te verdelgen, dan was dit geen overhaaste overdracht van dat gebied aan hem, maar de verdeling van het land onder de kinderen van Israël was nu werkelijk aangebroken.

Dit wordt nog eens gezegd, omdat de persoonlijke strijd van Kaleb tegen de Enakieten geen invloed uitoefende op de verdere verdeling van het land. Israël als volk had van dit ogenblik met de oorlog als afgedaan.

Hebron is later een Levietenstad geworden. Hoewel Kalebs eigendom, heeft hij toch toegelaten, dat de Levieten er hun verblijf in hielden.

HOOFDSTUK 15.

GRENZEN EN STEDEN VAN DE STAM JUDA.

Vs. 1-63. Terwijl het nu werkelijk tot een uitloting komt onder de negen en een halve stam, ontvangt de stam Juda door Gods beschikking, zijn erfdeel in dezelfde streek, waar reeds Kaleb het zijn gekregen heeft, zodat deze nu te midden van zijn stamgenoten woont. Juda's erfdeel nu ligt in het zuiden van Kanaän, en zijn grenzen worden naar de vier windstreken beschreven (vs. 1-12); daarna wordt reeds nu van Kaleb bericht, hoe hij meer dan 10 jaar later door de verdrijving van de Enakieten, het gebied van Hebron in bezit genomen heeft (vs. 13-19); tenslotte volgt een opgave van de steden, die in de verschillende delen van het gebied gelegen waren (vs. 20-63).

En het lot voor de stam van de kinderen van Juda, naar hun gezinnen, was: aan de grens van Edom, de woestijn Zin, zuidwaarts, was het uiterste tegen het zuiden. Het erfdeel reikte dus in het zuidoosten tot aan het gebied van Edom, en strekte zich dan verder uit;

En deze grens zal opgaan tot Beth-hogla, 3/4 uur ten noordwesten van de Jordaanmonding, het tegenwoordige Ain Hadschlah, en zal doorgaan van het noorden naar Beth-Araba, naar de noordzijde van Beth-Araba, 1/2 uur ten zuidwestenvan Beth-Hagla; en deze grens zal opgaan tot de steen van Bohan, de zoon van Ruben. 1)

Daar de Rubenieten geen deel hadden ten westen van de Jordaan, veronderstelt men, dat de steen van Bohan, de zoon van Ruben, de begraafplaats aanwijst óf van een zoon van Ruben, die stierf, terwijl zijn vader in Kanaän was, óf van een groot bevelhebber van die stam, die in het legerkamp te Gilgal stierf.

De "steen van Bohan" moet wegens het "opgaan" hoger, d. i. het westelijk gebergte nabij en wegens het "afgaan" (18: 17) aan de rand van het gebergte, en niet er op gelegen hebben.

Zie verder 18: 8.

Verder zal deze grens opgaan naar Debir 1) van het dal van Achor (7: 24,26 7. 24,26), en zal noordwaarts zien naar Gilgal of Gelioth (18: 17 Richteren 3: 19, dat tegenover de opgang van Adûmmim 2) is, die ten zuiden van de beek is, waarschijnlijk in de streek van de huidige ruïne el Deïm noordelijk van de straat tussen Jeruzalem en Jericho. Daarna zal deze grens doorgaan tot het water van En-Sémes (Zonnebron, tegenwoordig Apostelbron, 3/4 uur noordoostelijk van Jeruzalem), en haaruitgangen zullen wezen te En-rógel, aan de zuidoostzijde van Jeruzalem.

Dit Debir moet niet verwisseld worden met de plaats met dezelfde naam in vs. 15, maar gezocht worden in het huidige Wady-Daber, ten zuidwesten van Beth-Hogla in het gebergte Adûmmin, heden "het rode veld" genaamd, waar zich thans nog een groot vierhoekig, meer woest liggend huis bevindt, dat vroeger diende tot schuilplaats voor de reiziger tegen de

rovers, die in de omstreken zwierven; het wordt voor de plaats gehouden, waar de Samaritaan barmhartigheid bewees Luk. 10: 30. De grond is daar rood, van daar de naam "het rode veld".

En deze grens zal opgaan door het dal Ben Hinnom, d. i. van de zoon van Hinnom, 1) aan de zijde van de Jebusiet van het zuiden, langs de zuidzijde van de stad van de Jebusieten, dit is Jeruzalem; en deze grens zal opwaarts gaan tot de top van de berg, die vooraan het dal van Hinnom is, westwaarts, dat in het uiterste van het dal van de Refaïeten 2) is, ten noorden.

Het dal Ben of Ben-Hinnom, van de zoon of van de zonen van Hinnom, was op de zuidzijde van de berg Sion gelegen, en is vooral sinds de dagen van Achaz berucht geworden vanwege de afgodendienst van Moloch (2 Koningen ingen . 20: 10 Jer. 7: 31). Hoogstwaarschijnlijk heeft een zekere Hinnom aldaar bezittingen gehad.

Veel kunstenaars slaan, wanneer zij gehele bladzijden met getallen en namen in de Heilige Schrift aantreffen, deze over, en vestigen daarentegen hun blikken met de grootste oplettendheid op die plaatsen, waar de heerlijke heilige gebouwen beschreven worden, onder het voorwendsel, dat dit eerste nutteloos is; en men schaamt zich dus niet te beweren, dat datgene, wat God toch zelf gesproken heeft, niet nodig is te weten. Vlijtige bergwerkers gaan ook die bergen die zeer woest en onvruchtbaar schijnen, niet voorbij, maar dringen veeleer voorwaarts en zoeken de gouden zilveraderen, die zich daarin bevinden op. Hoe zou men dan een plaats van de Heilige Schrift, die doorgaans de rijkste schat van hemelse waarheid in zich bevat, al is die ook verborgen, mogen voorbijgaan?.

De duistere beschrijving en onbekende namen van de steden en personen die in de volgende verzen voorkomen, moeten evenals overal in de Heilige Schrift niet oppervlakkig voorbijgaan worden, alsof het slechts namen en niets anders waren; maar zij moeten in het bijzonder door vergelijking met andere plaatsen in de Heilige Schrift of van andere schrijvers, tot grotere duidelijkheid gebracht worden. Hierdoor kan men tot een vollediger kennis en beter inzicht van de heilige geschiedenis komen, en een diepere blik leren slaan in de profeten. Alles toch, wat zich in Gods woord bevindt, is ontegenzeglijk nuttig, en dus ook niet onvruchtbaar om onderzocht te worden.

De vlakte van Refaïm, die hier en in 2 Samuel . 5: 18; 23: 13 en Jes. 17: 5 vermeld wordt, droeg haar naam waarschijnlijk naar de reuzenstam van de Refaïmieten, waarvan reeds ten tijde van Mozes nog slechts enige geslachten bestonden (De 2: 23). Echter worden in de geschiedenis van David ook nog enige van hen genoemd. Door een onbeduidender bergrug van het dal Ben-Hinnom gescheiden, strekte zij zich een 1/2 uur breed en 1 uur lang zuidwestwaarts, van Jeruzalem uit tot Mar Elias, dat ongeveer midden tussen Jeruzalem en Bethlehem gelegen was. Zij werd in het noorden door een bergrug begrensd, die aan de linkerzijde stuit op de straatweg van Jeruzalem naar Joppe; deze bergrug wordt hier zonder twijfel bedoeld, 3/4 uur noordwestwaarts van daar, te rechterzijde van de straat naar Joppe, bevindt zich het dorp Liftha met een overvloedige bron, die een streek land met bloeiende tuinen bevochtigt. Dit is de bron Nefthóah, die in vs. 9 vermeld wordt.

Daarna zal deze grens strekken van de hoogte van de berg tot aan de waterfontein Nefthóah, het huidige dorp Liftha, 1) en uitgaan tot de steden van hetgebergte Efron, westwaarts van het terpentijndal gelegen. Verder zal deze grens noordwaarts zich uitstrekken naar Baäla, dat is Kirjath-Jéarim, het tegenwoordige Kureyet el Enab, 3 uur ten noordwesten van Jeruzalem.

Nefthóah, het huidige Liftha, is een dorp ongeveer een uur van Jeruzalem, met rijke waterbronnen, waardoor volgens V. d. Velde vele bloeiende tuinen worden bewaterd.

Daarna, nadat zij van Jeruzalem noordwestwaarts gegaan is (vs. 8,9), zal deze grens zich omkeren van Baäla in het westen, naar het gebergte Seïr, 1) een bergrug in het zuidwesten, bestaande uit steile bergtoppen, en zal doorgaan aan de zijde van de berg Jearim van het noorden, aan de noordzijde van Har-Jearim, deze is Chesalôn, het huidige Kesla, aan de zuidhelling van de straks genoemde berg (Genesis32: 3), en zij zal zuidwestwaarts komen naar Beth-Sémes, 4 uur ten noorden van Eleutheropolis, en door Timna gaan, 3/4 uur ten westen van Beth-Sémes;

Dit Seïr moet wel onderscheiden worden van het gebergte Seïr in Idumea. Dit Seïr is een bergrug in het zuidoosten, waarop volgens Robinson, Saris en Mischr liggen.

Verder zal deze grens uitgaan aan de zijde van Ekron (13: 3), noordwaarts, en deze grens zal strekken naar Sichron 1) aan, en over de berg Baäla gaan, een rij heuvels tussen Ekron en Jabne, en uitgaan te Jabneël, of Jabne (2 Kronieken 26: 6), later Jamnia genoemd (1 Makk. 4: 15), in het gebied van de Filistijnen; en de uitgangen van deze grens zullen zijn naar de Middellandse Zee.

Sichron wordt gehouden voor het tegenwoordige Sugheir, 1 uur zuidwaarts van Jibnah. Jabneël, of Jabne is het tegenwoordige Jibnah, 4 uur van Joppe. Volgens V. d. Velde ruim één uur uit de kust van de Middellandse Zee, nu nog een aanzienlijk dorp. Jabneël was de uiterste noordwestelijke grensplaats van Juda’s erfdeel.

Sichron wordt verder niet vermeld.

De grens nu tegen het westen zal zijn tot de grote, de zo-even genoemde Middellandse Zee, en diens grens. Dit is de grens van de kinderen van Juda rondom heen, naar hun gezinnen (Num. 34: 6).

De noordelijke grens (vs. 5-11) komt met betrekking tot de oostelijke helft, later nog eens voor, maar in omgekeerde richting, van het westen naar het oosten, als zuidergrens van de stam Benjamin (18: 15-19). Op de westelijke helft daarentegen vielen de steden Zarea, Beth-Semes, Thimna, Esthaol en Ekron naderhand de stam Dan toe (19: 40-48

Doch Kaleb, de zoon van Jefunne, had hij, zoals in 14: 6-15 meer uitvoerig verteld is, nog vóór het begin van de loting, een deel gegeven in het midden van de kinderen van Juda, zijn

stamgenoten, naar de mond van de HEERE tot Jozua, de stad van Arba, vader van Enak, de stamvader van het geslacht van de Enakieten, dat is Hebron 1) (Richteren 1: 20).

Door deze herinnering wordt het verhaal van de verovering van Hebron en Debir door Kaleb ingeleid. Hetzelfde verhaal vindt men in Richteren 1: 10-15. Daaruit blijkt dat, wat hier vermeld wordt, wel eerst heeft plaatsgevonden na Jozua's dood, maar toch hier wordt verteld, omdat het in verband staat met de verdeling en in bezitneming van het land, door de stam van Juda.

En van daar toog hij, nadat hij de Enakieten in Hebron uitgeroeid had, opwaarts tot de inwoners van Debir, een stad, die (Jos 10: 39), 5 uur ten zuidwesten van Hebron gelegen is, en die eveneens tot zijnerfenis zou behoren. De naam van Debir nu was daarvoor Kirjath-Séfer, d. i. Boekenstad.

Zij werd ook Kirjath-Sanna, d. i. stad van de palmtakken genoemd (vs. 49), en was door haar hoge en vrije ligging op de top van een gebergte, en doordat zij rondom omgeven was met rotsen, uit kalksteen bestaande, zeer moeilijk te veroveren.

Othniël nu, de zoon van Kenaz, de broeder van Kaleb, 1) nam haar in; en hij gaf hem, volgens zijn belofte, Achsa, zijn dochter, tot vrouw.

De Statenvertaling geeft: van de broeder van Kaleb. De Joodse vertaling, de broeder van Kaleb. In het eerste geval is Kaleb de oom van Othniël, in het tweede de eigen broeder. Het laatste komt overeen met de mededeling in Richteren 1: 13 en 3: 9. Zoon van Kenaz is een andere uitdrukking voor "de Kenaziet. " Broeder van Kaleb slaat terug op Othniël en niet op Kenaz. Het huwelijk met de dochter van een broeder was door de wet niet verboden (Lev. 18: 7-18).

En van daar toog hij, nadat hij de Enakieten in Hebron uitgeroeid had, opwaarts tot de inwoners van Debir, een stad, die (Jos 10: 39), 5 uur ten zuidwesten van Hebron gelegen is, en die eveneens tot zijnerfenis zou behoren. De naam van Debir nu was daarvoor Kirjath-Séfer, d. i. Boekenstad.

Zij werd ook Kirjath-Sanna, d. i. stad van de palmtakken genoemd (vs. 49), en was door haar hoge en vrije ligging op de top van een gebergte, en doordat zij rondom omgeven was met rotsen, uit kalksteen bestaande, zeer moeilijk te veroveren.

En van daar toog hij, nadat hij de Enakieten in Hebron uitgeroeid had, opwaarts tot de inwoners van Debir, een stad, die (Jos 10: 39), 5 uur ten zuidwesten van Hebron gelegen is, en die eveneens tot zijnerfenis zou behoren. De naam van Debir nu was daarvoor Kirjath-Séfer, d. i. Boekenstad.

Zij werd ook Kirjath-Sanna, d. i. stad van de palmtakken genoemd (vs. 49), en was door haar hoge en vrije ligging op de top van een gebergte, en doordat zij rondom omgeven was met rotsen, uit kalksteen bestaande, zeer moeilijk te veroveren.

Othniël nu, de zoon van Kenaz, de broeder van Kaleb, 1) nam haar in; en hij gaf hem, volgens zijn belofte, Achsa, zijn dochter, tot vrouw.

De Statenvertaling geeft: van de broeder van Kaleb. De Joodse vertaling, de broeder van Kaleb. In het eerste geval is Kaleb de oom van Othniël, in het tweede de eigen broeder. Het laatste komt overeen met de mededeling in Richteren 1: 13 en 3: 9. Zoon van Kenaz is een andere uitdrukking voor "de Kenaziet. " Broeder van Kaleb slaat terug op Othniël en niet op Kenaz. Het huwelijk met de dochter van een broeder was door de wet niet verboden (Lev. 18: 7-18).

En het gebeurde toen zij, van Hebron afgehaald zijnde, waar zij gedurende de belegering van Debir zich had opgehouden, tot hem d. i. tot Othniël kwam, om zijn vrouw te worden, zo porde zij hem aan, om een veld van haar vader te begeren, als huwelijksgift voor de nieuwe huishouding, omdat de streek van Debir wegens gebrek aan water bijna alleen onvruchtbaar land bevatte. Omdat Othniël daarin geen genoegen kon nemen, nam zij zelf het op zich, deze eis voor haar vader te brengen. Op een ezel rijdende begaf zij zich tot Kaleb, en zij sprong, toen zij in zijn nabijheid kwam, om daardoor op een bijzondere wijze haar eerbied te tonen (Genesis24: 64) van de ezel af; 1) toen sprak Kaleb, die uit deze ontmoeting wel begreep, dat zij een bede tot hem in haar hart had, tot haar: Wat is u? Wat begeert gij van mij?

Achas sprong van de ezel, èn om daarmee haar eerbied voor haar vader te kennen te geven, èn omdat zij als smekelinge tot hem naderde. Kaleb begreep dit laatste dan ook zeer goed, en kwam daarom tot haar met de vraag: Wat is u, d. i. wat wilt ge?.

En zij zei: Geef mij een zegen, een nieuwe gave van uw gunst (Genesis33: 11); omdat gij mij als mijn uitzet een dor land gegeven hebt, dat op zichzelfniet voldoende is voor ons levensonderhoud, geef mij ook waterwellingen, geef mij nog land hierbij, dat rijk is aan water, en geschikt om te bebouwen, opdat ik met mijn huis geen gebrek behoef te lijden. Toen gaf hij haar, haar begeerte toestaande, hoge waterwellingen en lage waterwellingen, een landstreek in de omtrek van Debir, die genoeg voorzien was van hoog- en laaggelegen bronnen.

Het tegenwoordige dorp Dhoberiyeh, dat wij met Knobel voor de plaats houden, waar eens Debir stond, is ten gevolge van zijn ligging, die aan het slot van het 15e vers nader beschreven is, op grote afstand van alle kanten zichtbaar, het biedt echter met zijn vooruitstekende kalksteenrotsen een ruw en treurig uitzicht; uitgezonderd enige olijfgaarden, dicht bij de plaats zelf, mist men er alle boomgewassen en graanvelden, ofschoon men er voortreffelijk weiland heeft. Deze aanblik zal Achsa, die van Hebron, dus uit een geheel andere streek kwam, wel tot deze bede bewogen hebben; welke bronnen haar vader haar echter gegeven heeft, laat zich niet nader verklaren, daar in de nabijheid van Dhoberiyeh tot nu toe, zulke bronnen nog niet ontdekt zijn, slechts op de bodem van smalle dalen vindt men graanvelden. Overigens wordt deze geschiedenis bijna met dezelfde woorden nog eens in Richteren 1: 10-15 herhaald, en daar staat zij ook op de geschikte plaats.

Uit deze historie leren wij: dat ouders nooit voor verloren moeten achten, hetgeen zij tot wezenlijk nut van hun kinderen besteden en niet karig omtrent hen moeten zijn, in het bijzonder wanneer zij zich wel schikken. Kaleb had zonen (1 Kronieken 4: 15) en nochthans bedeelde hij zijn dochter zeer mild. Zij, die vrekachtig zijn omtrent hun kinderen en hen het benodigde en betamelijke onthouden, terwijl zij in staat zijn, om het hen erin te kunnen laten delen, vergeten hun ouderlijke betrekking (Jos 15: 19).

De steden nu, van het uiterste van de stam van de kinderen van Juda tot de grens van Edom tegen het zuiden, 1) zijn: Kabzeël (2 Samuel . 23: 20 Nehemia 11: 25), wat haar ligging betreft nog onbekend, en Eder, en Jagur, beide alleen hier genoemd eneveneens nog niet gevonden.

De steden in de landstreek, tegen het zuiden gelegen, worden verdeeld in vier groepen. De eerste groep wordt vermeld in vs. 21-23 ; de tweede in vs. 24,25 ; de derde in vs. 26-28 ; de vierde in vs. 29-32. Deze hele landstreek strekt zich uit van de Araba, aan de zuidpunt van de Dode Zee, tot de kust van de Middellandse Zee, en wel over de gehele breedte van het land.

Een stuk hiervan wordt later aan de stam van Simeon gegeven, opdat, zoals Calvijn terecht aanmerkt, "de verspreiding vervuld wordt, waarvan Jakob had geprofeteerd (Genesis49: 7), zodat de nakomelingschap van Simeon, als op andermans grond, als vreemdeling zou verkeren. Daarom zijn zij door de kinderen van Juda als gastvrienden toegelaten. ".

Zif, wellicht tussen Arad en Molada gelegen, en niet te verwisselen met een ander Zif (vs. 55), en Telem, vermoedelijk hetzelfde als Thelaim (1 Samuel . 15: 4), maar niet nader te bepalen, dan dat het in het zuidoostelijk gedeelte van het gebied lag, en Baäloth,1) Baälath-Beër of Ramath van het zuiden (19: 8; 1 Samuel . 30: 27), het tegenwoordige Lechieh, ook eenvoudig Baäl genoemd (1 Kronieken 4: 33) en niet te verwarren met het in 19: 44; 1 Koningen . 9: 18 vermelde Baälath of Baelath, dat hetzelfde is als het in vs. 11 genoemde Baäla.

Nu el-Lechiëh geheten. Vroeger ook Ramath tegen het zuiden (Joz. 19: 8). Simson noemde die plaats Ramath Lechi, d. i. Ramath van het kinnebakken. Lechi en el-Lechiëh staan met elkaar in zeer nauw verband.

En Hazar-Sual, d. i. Vossenhof, ook niet nader bekend; en Beër-Séba 1) (Genesis21: 14vv. ; 22: 19; 25: 23; 29: 10; 46: 1-5 zuidwest-waarts van Hebron, de zuidelijkste plaats van Palestina (Richteren 20: 1; 2 Samuel . 17: 11vv), en Biz-Jótheja, dat niet te bepalen is.

De putten van Beër-séba zijn uit de verte niet zichtbaar. Ik kan mij nu volkomen voorstellen, hoe Hagar, toen haar kind van dorst dreigde te stikken tijdens haar dwaling in deze woestijn, zich dichtbij zo’n waterput bevond, zonder zich er nochthans van bewust te zijn, totdat de Heere haar ogen opende en haar op een kleine afstand slechts water deed vinden.

En El-Thólad, of ook alleen Tholad (1 Kronieken 4: 29), dat nog niet ontdekt is, en Chesil, ook Bethul (19: 4), of Bethuël (1 Kronieken 4: 30) genoemd, 5 1/4 uur zuidwaarts van Berseba, en Horma, 1) 2 1/2 uur zuidwestwaarts van Chesil of Elusa (Nu 13: 1),

In Hhora zou ik wel genegen zijn het Horma van Jozua 15: 30 en 19: 4 te zoeken, maar dan moet dit een ander Horma zijn, dan dat in het gebergte Seïr, waarvan in Num. 14: 45 en 21: 3 als ook in Deuteronomium 1: 44 en Richteren 1: 17 wordt gesproken. Is deze gissing juist, dan geloof ik, is Hhora ook hetzelfde Horma als één van de 31 koninklijke steden, die Jozua sloeg, in Joz. 12: 14 vermeld. De Hebreeuwse M wordt in de Arabische vorm van Horma soms weggelaten.

In de laagte, 1) in het heuvelachtig landschap, dat aan de vlakte van Sefala (Jos 12: 9) grenst en de overgang tot het gebergte vormt, zijn: Esthaôl, 3 uur noordwaarts van Gad of Eleutheropolis, en Zora, volgens Richteren 13: 2; 16: 31 noordwaarts van Esthaôl, en Asna, niet te verwarren met de in vs. 43 genoemde stad, maar evenals deze nog niet te bepalen,

In het Hebreeuws Baschefelah, d. i. in de laagte. Soms blijft dit woord onvertaald. Deze "laagte" strekte zich uit van het gebergte van Juda tot de Middellandse Zee. Zuidelijk grensde zij aan de Negeb en noordelijk tot Ramleh. Deze steden zijn in vier groepen verdeeld. De eerste groep wordt vermeld in vs. 33-36 ; de tweede in vs. 37-41 ; de derde in vs. 42-44; de vierde in vs. 45-47.

En Saäraim, in 1 Samuel . 17: 52 eveneens vermeld: op de weg naar Saärim-Luther: bij de poorten- tot aan Gad en tot aan Ekron, dus westwaarts van Socho en Azéka, het tegenwoordige Zakarija, en Adithaïm, dat nog onbekend is, en Gedéra, en Gedérothaïm: 1) veertiensteden en haar dorpen, wanneer men de beide laatstgenoemde voor één landschap neemt.

Beide namen betekenen een en dezelfde stad, die dezelfde schijnt als het in 2 Kronieken 18 vermelde Gederoth en van het andere "Gederoth" in vs. 41 onderscheiden moet worden. Zij lag 4 uur zuidwaarts van Lydda, op de weg naar Eleutheropolis, in de streek van Thimath en Saäraim.

En Dilan, dat onbekend is, en Mizpe, 1) d. i. wacht, en Jókteël, waarschijnlijk noordwaarts van Mizpe.

Niet te verwarren met de plaats met dezelfde naam die in de stam van Benjamin voorkomt (18: 26), maar te zoeken op de heuvel, die noordwestwaarts van Eleutheropolis ligt, en in de Middeleeuwen Alba Specula of Blanche Garde werd geheten. Nu Tel es Sapheeh. Het is gelegen op een hoge heuvel, en men heeft er een uitgestrekt gezicht op de omtrek.

Lachis, het tegenwoordige Um Lakis (10: 3), en Bozkath, wellicht op de plaats van Pagaba, ten zuiden van Lachis, en Eglon, 1)het tegenwoordige Aglang, nu Kabeibeh genoemd (10: 3).

Van Eglon is niets meer over dan enige potscherven en verspreide brokken steen.

En Gedérôth, dat onbekend is, Beth-Dagon, 1) en Naäma, eveneens onbekend, en Makkéda (10: 10): zestien steden en haar dorpen.

Niet te verwarren met een andere plaats met dezelfde naam, aan de grenzen van de stam Aser (19: 27); maar niet nader te bepalen, omdat Beit Dedschan op de weg tussen Lydda en Joppe, bij welke plaats de kaarten gewoonlijk de naam Beth Dagon voegen, ver boven de noordelijke grens van de stam Juda reikt.

En Kehila, west- of zuidwestwaarts van het gebergte Hebron, 1) en Achzib, of Chezib (Genesis38: 5), enige uren ten noordwesten van Rimmon (vs. 32), en Maréza, ten zuidwesten van Eleutheropolis: negen steden en haar dorpen.

In de geschiedenis van David (1 Samuel . 23) en nog na de ballingschap (Nehemia 3: 17) genoemd, is het Keeila, Ceila van het Onom, oostelijk van Eleutheropolis, het tegenwoordige Kila.

Zijn ligging is niet nader te bepalen, indien het op de plaats van de tegenwoordige ruïne Kîla tussen Eleutheropolis en Hebron aangeduid wordt, dan komt dit niet overeen met deze plaats en met 1 Samuel . 23: 5 overeen, volgens welke plaats David van het woud Hareth naar Kehíla afdaalt.

Ekron 1) (13: 3) en haar onderhorige plaatsen en haar dorpen.

Van de Filistijnse koningsstad, eerst voor Juda bestemd, doch daarna aan Dan toegewezen (Joz. 19: 43), ofschoon niet ten ondergebracht (Richteren 1: 18), bestaat thans niet meer dan de plaats, waar het eenmaal heeft gelegen. Wel zijn er nog twee grote oude putten met ommuurde kanten en drinkbakken daarbij aanwezig, maar hoewel van hoge oudheid, twijfel ik toch, naar de vorm van de steen te oordelen, of zij wel tot de tijd van de Filistijnen opklimmen.

Asdod, haar onderhorige plaatsen 1) en haar dorpen, Gaza, haar onderhorige plaatsen en haar dorpen, tot aan de rivier van Egypte, de Wady el Arisch; en de grote zee, en haar grens.

In de opsomming van de Filistijnse steden, wordt telkens gesproken van onderhorige plaatsen. Hiermee worden bedoeld die steden, welke van de hoofdsteden afhankelijk waren. Zij worden daarom niet genoemd, omdat zij wel Juda zijn toebedeeld, maar niet in het bezit van die stam zijn gekomen. Gath en Askelon worden niet genoemd, omdat deze beide steden tussen de andere, die wel genoemd zijn, in lagen.

De stam van Juda zou dus het gehele gebied van de Filistijnen toebehoorden; maar tot de Babylonische ballingschap toe is deze nooit geheel en voor altijd in het bezit daarvan gekomen.

Op het gebergte 1) van Juda nu, en wel hoofdzakelijk in het zuidelijk gedeelte van het gebergte lagen: Samir, ten opzichte van de ligging nog niet juist bekend, en Jatthir, nu Attir, en Socho, 2 uur noordwaartsvan Jatthir.

De steden op het gebergte worden in 5 groepen verdeeld. Het is de landstreek van Hebron tot Jeruzalem. De eerste groep wordt vermeld in vs. 48-51 ; de tweede in vs. 52-54; de derde in vs. 55-57 ; de vierde in vs. 58,59 ; de vijfde in vs. 60. In de Septuaginta wordt nog een geheel district vermeld, dat ook aan de stam van Juda is gegeven.

En Anab, ten noordoosten van Socho, en Estemo, ten oosten van Socho, en Anim. 1)

Wellicht, volgens V. d. Velde, het tegenwoordige Beni-nâïm, dat Robinson identificeert met Caphar Baracha (de stad van de zegening).

En Maärath, dat nog niet ontdekt is, en Beth-Anôth, oostwaarts van Halhul, en wel onmiddellijk in de nabijheid, en Eltekon, dat ook onbekend is: zes steden en haar dorpen.
1)

In de Septuaginta worden bij vs. 59 nog bovendien elf steden vermeld, als ook behorende bij het erfdeel van Juda. In de Alexandrijnse vertaling, volgens de codd, Alx en Vat zijn de namen aldus: Theko of Thekaa (2 Samuel . 14: 2 Amos 1: 1), op een berg gelegen, 2 uur ten zuiden van Bethlehem, en Efrata, d. i. Bethlehem, 2 uur ten zuiden van Jeruzalem, nu nog Beit-Lukm geheten en Phagor, ten zuidwesten van Bethlehem, en Aitan of Etham (2 Kronieken 11: 6), ten zuiden van Bethlehem, en Kulon, het tegenwoordige Kulonieh, waarschijnlijk Sares, 1/2 uur noordwestwaarts van Jeruzalem, en Tatam, onbekend, en Sores,
uur oostwaarts van Jeruzalem, nu Ain Karim met een klooster ter ere van Johannes de Doper, en Galem, nog niet gevonden, en Baither, ten zuidwesten van Jeruzalem, en Manocho, of Manachath (1 Kronieken 9: 6), nog niet gevonden. Elf steden en haar dorpen. Velen zijn van mening, dat door een overschrijver deze steden bij vergissing zijn weggelaten. Anderen, zoals Hiëronymus en Hengstenberg, dat zij een toevoeging van de Septuaginta zijn. Voor het eerste idee is meer te zeggen, dan voor het laatste, omdat deze steden ongetwijfeld tot het erfdeel van Juda hebben behoord.

En Nibsan, eveneens onbekend, en de Zoutstad, 1) in het Zoutdal aan het zuidelijk einde van de Dode Zee, en Engedi, in het midden van de rotsachtige kust van de Dode Zee: zes steden en haar dorpen.

Het is uit deze naam duidelijk, dat deze stad niet ver van de zoutberg heeft gelegen. Deze steenhoop Elin-mzôghal zag ik, maar ik durf hem niet voor de bouwval van een stad of sterkte houden, juist om het volkomen gemis van water.

Maar de kinderen van Juda, hoewel zij Jeruzalem, dat op de grenzen van hun veroverde stam lag, na Jozua’s dood veroverden en in brand staken (Richteren 1: 8), konden de Jebusieten, inwoners van Jeruzalem niet geheeldaaruit verdrijven; 1) alzo woonden de Jebusieten bij de kinderen van Juda en die van Benjamin (Richteren 1: 21) te Jeruzalem tot

deze dag, 2) waarop dit geschreven werd, toe. Zij zetelden zich namelijk zó vast op de berg Sion, dat eerst David, nadat hij over de twaalf stammen koning geworden was, hun de burcht ontrukken kon, en zichzelf daar een residentie kon grondvesten (2 Samuel . 5: 6vv.).

Dit heeft niet de bedoeling, om het volk te verontschuldigen, noch wordt het met dit doel vooropgezet, omdat, indien zij zich met ijver erop hadden toegelegd, zo veel als een machtig man doen kan en een goede uitkomst had hen dan in de steek gelaten, op God Zelf de schande was teruggekomen, Die toch beloofd had, dat Hij hen voortdurend tot een Veldheer zou zijn, totdat Hij hun het lege land had gegeven, en dat Hij horzels zou zenden, om de inwoners te verdrijven (Deuteronomium 7: 20). Daarom stond het nergens anders aan, dan aan hun traagheid, dat zij de stad Jeruzalem niet hebben bemachtigd. Zij hebben het daarom niet kunnen doen, omdat hun lauwheid hen in de weg stond, terwijl zij uit verlangen naar rust, het bevel van God hebben veronachtzaamd. Een plaats betrachtingswaardig opdat wij daaruit zouden leren, om onze krachten ijverig te besteden, om de bevelen van God te volbrengen en geen gelegenheid te laten voorbijgaan, opdat de deur niet voor de talmende gesloten worde. Een matig uitstel zou nog geoorloofd zijn, maar een talmen voor lange tijd, is een versmaden van de zegeningen van God.

2)Jeruzalem, d. i. burcht van de vrede, ook alleen Salem (vrede) Genesis14: 18 Psalm 76: 3 of naar zijn oorspronkelijke bewoners Jebus (Richteren 19: 10vv.) genoemd, heet thans el Kuts, en ligt op een hoogte, die de vorm heeft van een landtong, die in het westen, zuiden, oosten en noordoosten door twee diepe, meestal zeer sterk afgetekende dalen begrensd wordt, en gedeeltelijk ook in het noorden met hoger opstijgende bergruggen van het gebergte van Juda tezamen hangt. Tussen die beide dalen, het dal Jozafat, dat door de beek Kidron besproeid werd, in het noordoosten en oosten, en het dal Gihon, waarvan de voortzetting het dal van de zonen van Hinnom (vs. 8) vormt in het zuiden en westen, strekt zich een andere laagte uit, die echter niet zo diep is. Door deze laagte wordt de landtong, waarop de stad ligt, in twee tamelijk gelijke helften gedeeld, die oost- en westwaarts tegenover elkaar liggen, en waarvan de oostelijke in het zuiden spitser uitloopt dan de westelijke, terwijl deze meer afgerond schijnt. De westelijke helft wordt dan verder door een dal, dat nu met puin opgevuld is, in een zuidelijke heuveltop en in een noordelijke hoogte gescheiden; een soortgelijke splitsing heeft er met de oostelijke helft plaats in haar noordelijk gedeelte, zodat wij dus 4 heuvels onderscheiden moeten: Zion in het zuidwesten, Akra noordwaarts daartegenover, Bezetha in het noordoosten en Moriah met het spitse uiteinde Ophel in het zuidoosten. Ofschoon op een van de hoogste plaatsen van de hoogvlakte van Juda gelegen (volgens Roth 2870 voet hoog), is Jeruzalem toch niet ver zichtbaar; reizigers, die van het westen komen, zien de stad eerst op een afstand van 10 minuten; van het oosten af wordt men haar eerst gewaar op de top van de Olijfberg, alleen van het noorden krijgt men haar iets vroeger in het oog. Zij is namelijk rondom door bergen omgeven, die als vestingwallen de beide genoemde dalen omringen en boven de bergtong, waarop de stad ligt, uitsteken (Psalm 125: 5). Aan de westkant dus aan de overzijde van het dal Gihon, ligt de berg Gihon; aan de Zuidzijde, of aan de overzijde van het dal van de zonen van Himmon, ligt de berg van de boze raad, waar de joden in een huis, waarvan de puinhopen thans nog bestaan, het besluit zouden opgevat hebben om Jezus te doden (Joh. 11: 47vv.); aan de oostzijde verheft zich de Olijfberg, die 175 voet hoger is dan de hoogste punt van de berg Sion, en 300 voet hoger dan de plaats van de tempel, vanuit het dal

Jozafat, dat zo genoemd is naar de vierde koning van het rijk van Juda (1 Koningen . 22: 41vv.), wiens grafteken hier getoond wordt; maar tegelijk was dit naar de mening van de joden hetzelfde dal, waarin de Heere Zijn gericht hield, Joël 3: 7. "Jozafat" betekent namelijk in het Nederlands: de Heere richt. Van de Olijfberg af is de stad tegen de westelijke berg Gihon amfitheatersgewijs gebouwd. Hij strekt zich een groot uur van het noorden naar het zuiden uit en bestaat uit 3 koppen: de noordelijke heet de Galileërberg, omdat hier de jongeren van de Heer na Zijn hemelvaart, door de twee mannen in witte klederen aangesproken zouden zijn als "mannen van Galilea" (Hand. 1: 10vv.); de middelste is volgens de overlevering de plaats van de hemelvaart, en heeft op zijn top de hemelvaartskerk; hier worden ook de laatste voetstappen van de Verlosser aan de pelgrims getoond; de zuidelijke spits eindelijk is de berg van de Ergernis (Mashith, 2 Koningen ingen . 23: 13), omdat hier Salomo aan Kamos, de afgod van de Moabieten, geofferd zou hebben (1 Koningen . 11: 7). Nog noemen wij in het noorden van de stad de heuvel Scopus (d. i. de wacht), waar Titus vanaf de top in de laatste joodse oorlog, toen hij van het noorden op Jeruzalem aanrukte, het eerste de stad en haar prachtige tempel aanschouwde. Andere plaatselijke opmerkingen, zullen wij later ten beste geven, als de gelegenheid zich daartoe voordoet.

HOOFDSTUK 16.

GRENSSTEDEN VAN DE KINDEREN VAN EFRAIM.

Vs. 1-10. Hierop komen de kinderen van Jozef, Efraïm en de halve stam van Manasse aan de beurt, die tezamen een gemeenschappelijk lot trekken, om niet van elkaar gescheiden te worden. Nadat eerst de zuidelijke grens beschreven is (vs. 1-4), wordt vervolgens de noordelijke grens van het land van Efraïm, dat het zuidelijke gedeelte van het gemeenschappelijk gebied besloeg en dus ten zuiden de eerder (vs. 5) genoemde grenzen heeft, juister aangegeven; dit geschiedt van een punt in het midden uit, eerst naar het Oosten (vs. 6,7), en vervolgens naar het Westen (vs. 8), tevens wordt hierbij opgemerkt, dat Efraïm ook enige afzonderlijke steden in het gebied van Manasse verkreeg (vs. 9), maar de Kanaänieten uit Gezer niet verdreef (vs. 10).

Daarna kwam het lot van de kinderen van Jozef 1) uit, van Efraïm en West-Manasse, zodanig, dat zij een gemeenschappelijk gebied verkregen, dat reikte van de Jordaan bij Jericho, van dat gedeelte van de Jordaan in het Oosten, dat tegenover de stad Jericho ligt, tot aan het water van Jericho, de bron es Sultân, zoals zij tegenwoordig heet (Jos 6: 1), oostwaarts, nl. de 2) woestijn opgaande van Jericho, door het gebergte Beth-El; van daar ging dus de grenspaal noordwestwaarts naar de woestijn Beth-Aven en verder naar het gebergte bij Beth-El; 3)

Op Juda en Jozef waren de zegeningen van Ruben overgegaan, daarom wordt over de stam van Jozef gesproken, terstond na die van Juda.

De woestijn enz. is appositie van het lot, geeft dus nader het lot, het erfdeel van de kinderen van Jozef, van Efraïm en Manasse aan.

Of beter vertaald: op het gebergte naar Bethel.

En het komt van de zuidelijke bergrug bij Beth-El uit naar Luz, 1) en het gaat, zich allereerst zuidwestwaarts naar Beëroth wendende (18: 25), en van daar zuidwaarts, door tot de grens van de Archiet, tot Atarôth toe, dat in het gebied van de Archieten of Arachieten gelegen was, een geslacht, dat ons niet nader bekend is, waartoe Davids vriend Huzaï behoorde (2 Samuel . 15: 32-37; 16: 16. Astarôth had de bijnaam Adar (vs. 5 18: 12);

Bethel wordt hier van Luz onderscheiden, omdat niet de stad Bethel, die bij de Kanaänieten Luz heet (Genesis28: 19), maar de zuidelijke bergrug van Bethel bedoeld is, waarvan de grenzen tot de stad Luz liepen, zodat deze op de grenzen liggende stad, aan de stam Benjamin toeviel.

En het gaat af tegen het westen naar de grens Jafléti, een man of een geslacht, dat ons eveneens onbekend is, tot aan de grens van het benedenste Beth-Hóron (Jos 10: 10), en tot Gezer (19: 33); en haar uitgangen zijn aan de zee, terwijl zich de grens van Gezer uit

noordwestwaarts uitbreidde en dan eindigde ten noorden van Joppe, dat de stam van Dan toeviel (19: 46).

Zo hebben de kinderen van Jozef, Manasse en Efraïm, hun erfdeel verkregen.

De zuidelijke grens nu van de kinderen van Efraïm, naar hun gezinnen is deze: te weten, de grens van hun erfdeel was oostwaarts, de gehele linie in vs. 1,2 beschreven tussen het lagere deel van de Jordaan en Atrôth-Adar, tot aan het bovenste Beth-Hóron, dat dicht bij het benedenste Beth-Hóron gelegen is (vs. 3), en hiermee als het ware één en dezelfde plaats vormt; van daar gaat de verdere linie, zoals zij naar vs. 3 zich over Gezer heen begeeft, tot aan de Middellandse Zee;

En deze noordelijke grens gaat uit tegen het westen bij Michmetâth, van het noorden, 6 uur noordoostwaarts van Sichem, volgens Knobel het tegenwoordige Kubatiyeh, een weinig oostwaarts van Dothan; en deze grens keert zich van dit punt, dat in het midden van de gehele is, eerst oostwaarts naar Aser (17: 7), en dan zuidwaarts om tegen het oosten naar Thaänath-Silo, nu waarschijnlijk Tana geheten 2 mijl van Sichem, en gaat door deze van het oosten naar Janóah;

En komt af van Janóah naar Atarôth, aan de oostelijke helling van het gebergte, ten opzichte van de ligging nog onbekend, wellicht in de nabijheid van de stad Fasaelis aan de Wady Fasaïl, die door Herodes de Grote gebouwd is, enNaharath, of Naorath, noordoostwaarts 2 uren van Jericho, en stoot, in een zuidoostelijke richting voortgaande, aan Jericho, en gaat, terwijl zij met het oostelijk gedeelte van de zuidergrens van het stamgebied van Jozef samenvalt (vs. 1), uit aan de Jordaan.

Janaah heet in het Arabisch Janoun. Eusebius en Hiëronymus plaatsen het juist waar het ligt, 12 Romeinse mijl ten oosten van Sichem, in het landschap Akrabatene. Tegenwoordig is het een ellendig dorp, maar zijn oude bouwvallen zijn daarentegen om hun uitgestrektheid en menigte belangrijk.

Oostwaarts van deze linie strekte het stamgebied van Issachar (19: 17-23) zich langs de Jordaan tamelijk ver naar het zuiden uit. De gehele streek aan de Jordaan beneden Beth-Sean tot aan de vlakte van Jericho had echter geen bijzondere waarde, en bleef wegens haar grote onvruchtbaarheid bijna geheel onbewoond.

Van dit in vs. 6 aangenomen punt in het midden, op de waterscheiding bij Michmetâth, en Tappûah, 1) gaat deze grens westwaarts naar de beek Kana, d. i. Rietbeek, 2) en haar uitgangen zijn aan de zee. Dit is het erfdeel van den stam van de kinderen van Efraïm, naar hun gezinnen.

Ik aarzel niet, om in Atûf Tappûah terug te vinden, een grensstad tussen Manasse en Efraïm. Hoe de stad, om haar rijke fonteinen ook oudtijds beroemd, en daarom En-Tappûah geheten, aan Efraïm behoorde, maar de vlakte, die naar het zuidoosten afgaat, aan Manasse, zoals de Schrift meldt, was mij bij het gezicht van deze streek volkomen klaar.

Of de Abu Zabura, of een beek, die meer zuidwaarts vloeit. Volgens Prokesch wordt meer zuidwaarts nog een Nahr el Kassab gevonden.

En de steden, die afgezonderd waren voor de kinderen van Efraïm, waren in het midden van het erfdeel van de kinderen van Manasse, al die steden en haar dorpen:

Bij dit gebied, dat volgens deze grenzen beschreven is, kwamen al de afgezonderde steden van de kinderen van Efraïm, die midden in het erfdeel van de meer noordwaarts wonende kinderen van Manasse liggen, zoals bijv. Tappûah (17: 8) en haar dorpen.

HOOFDSTUK 17.

VAN HET ERFDEEL VAN DE ANDERE HELFT VAN DE STAM VAN MANASSE.

Vs. 1-18. Hier wordt alleeerst herhaald, dat de halve stam van Manasse aan de overzijde van de Jordaan een erfdeel gekregen had (vs. 1); daarna het gebied van westelijk Manasse bepaald, waartoe 6 geslachten behoorden. Hefers zoon Zelafead had echter geen zonen, maar alleen dochters, zodat deze de erfenis van hun vader Hefer moesten ontvangen (vs. 2-6). Het lag ten noorden van Efraïm, en grensde aan de noordzijde aan Aser en Zebulon (19: 10-12), en ten oosten aan Issaschar (19: 18-22), maar het omringde ook enige plaatsen in de beide gebieden (vs. 7-11). Alleen konden de Manassieten dit hun erfdeel niet terstond geheel innemen, en ook naderhand de Kanaänieten, die nog in verscheidene steden waren gebleven, wel overwinnen, maar niet geheel verdrijven (vs. 12,13). Zij beklagen zich ook bij Jozua over de ongenoegzaamheid van hun erfdeel, waarin zij geen land genoeg hadden om te bebouwen; maar Jozua wijst met bescheidenheid hun verzoek af en zegt, dat zij hun kracht moeten aanwenden, om zich een land te verschaffen, dat ruimte genoeg heeft om te bewonen en te bebouwen (vs. 14-18).

De stam van Manasse had ook een dubbel lot, omdat hij de eerstgeborene a) van Jozef was (Genesis41: 50vv.), en moest alzo maar het recht van de eerstgeborene (Deuteronomium 21: 17), een dubbelerfdeel ontvangen; te weten Machir, 1) de eerstgeborene van Manasse, de vader van Gilead; 2) omdat hij een krijgsman was, en zich bijzonder had onderscheiden bij de verovering van het noordelijk rijk van de Amorieten, zo had hij, aan de overzijde van de Jordaan, Gilead en Bazan, zoals reeds in 13: 29 is herinnerd.

Genesis46: 20

Onder Machir wordt hier niet alleen de zoon van Manasse verstaan, maar het gehele geslacht van die zoon.

In het Hebreeuws abi hagilead. Door de Statenvertaling weergegeven door "vader van Gilead". Dan moest er echter gestaan hebben Abi Gilead en niet Abi hagilead. Dit laatste betekent: heer van Gilead. Het woord Abi komt niet zelden voor in de betekenis van heer en meester. De zoon van Machir heet immer Gilead, het landschap van die naam altijd Hagilead, in de grondtekst.

Zodat de zuidelijke grens van Manasse, dat met Efraïm tezamen één lot getrokken had (16:
en dus onmiddellijk naast deze stam, noordwaarts, zijn erfdeel ontving, was, wanneer men de grenslijn aan de oostzijde begint te trekken, van Aser, een plaats aan de weg van Sichem naar Beth-Sean, 3 mijl verwijderd van de eerstgenoemde stad, af tot Michmetâth, die voor aan Sichem
is, ten noorden van Sichem ligt, omtrent zes uur van daar (16: 6) en deze grens gaat ter rechterhand, 2) d. i. aan de zuidzijde, tot aan de inwoners van En-Tappûah. 3)

Sichem, later stad van de Levieten en tegelijk een van de zes vrijsteden, gelegen tussen de Ebal en de Gileadieten. Gedurende het bestaan van het rijk van de tien stammen, hoofdstad van het rijk. Ter ere van Vespasianus kreeg zij de naam Neapolis. Vandaar haar huidige naam van Nabalus of Nablus.

In het Hebreeuws El-Hajamin, ter rechterhand. Sommigen willen het woord onvertaald laten en als een eigennaam beschouwen.

Bij En-Tappûah zijn de inwoners genoemd in plaats van het landschap, omdat het landschap aan Manasse, de stad echter op de grenzen van Manasse aan de Efraïmieten ten deel was gevallen.

Want Manasse had, om deze van zijn eigenlijk gebied verwijderd gelegen bezittingen nader aan te duiden, in Issaschar en in Aser, de volgende landstreken: Beth-Sean 1) en haar onderhorige plaatsen; in het Jordaandal, 2 uur vande Jordaan gelegen, en Jibleam, ook Bileam geheten (1 Kronieken 6: 70), tussen Jizreël en En-Gannim, het tegenwoordige Jelameh, en haar onderhorige plaatsen, en de inwoners te Dôr, het tegenwoordige Tortura, aan de Middellandse Zee (12: 23), en haar onderhorige plaatsen, en de inwoners te En-Dôr 2) (1 Samuel . 28: 7), aan de noordzijde van de kleine Hermon, en haar onderhorige plaatsen, en de inwoners te Thaänach, of Thaenach (12: 21), enige uren noordwestelijk van Jibleam, en haar onderhorige plaatsen, en de inwoners te Megiddo, ten noordwesten van Thaänach (12: 21), en haar onderhorige plaatsen: drie landstreken, het Drieheuvelland genoemd, d. i. de drie laatstgenoemde steden: Endor, Thaänach en Megiddo, allen op hoogten gelegen, vormende een aan elkaar verbonden omtrek "Drieheuvelland" geheten.

Beth-Sean is bekend wegens het feit, dat Sauls lichaam aldaar aan de muur werd geslagen (1 Samuel . 31: 10vv.). De stad heet nu Bei-San.

En-dôr ligt tegen de helling van de berg, evenals Naïn, maar de rots, waarop het is gebouwd, is door de natuur geheel en al uitgehold, en vertoont een schakel van spelonken, wier donkere holligheden de toveres van Sauls dagen onwillekeurig voor de geest roepen.

Het is vreemd, dat Thaänach en Megiddo hiermee onder de steden opgenoemd worden, die Manasse onder Aser en Issaschar bezeten heeft, daar beide plaatsen, wanneer wij de opgaven over de omvang van het gebied van Manasse wel begrepen hebben, van zelf reeds aan dit laatste behoren. Echter schijnt de hoofdinhoud van dit vers: "want Manasse had in Issaschar en Aser" niet zozeer te slaan op Thaänach en Megiddo, als wel op En-dôr, dat in de stam Issaschar lag. Naast deze laatste stad worden echter de beide eerste steden genoemd, omdat zij tezamen, zoals hier boven is aangegeven, het drieheuvelland vormden. Dus moesten zij staatkundig tot Issaschar behoren, al lagen zij ook geografisch onder Manasse. Ware het geval omgekeerd geweest, en ware En-dôr bij Issaschar gevoegd geworden, dan hadden Thaänach en Megiddo eveneens aan Issaschar behoord. Het is opmerkenswaardig in het bovenstaande vers, dat eerst de steden zelf genoemd worden, die Manasse in het gebied van de naburige stammen kreeg, Beth-Sean en haar onderhorige plaatsen, en Jibleam en haar onderhorige plaatsen, en vervolgens niet de steden, maar de inwoners van Dôr, En-dôr, Thaänach,

Megiddo. Dit heeft zijn grond in het volgende vers, waarin verhaald wordt, dat uit de drie laatste steden de Kanaänitische bewoners niet konden worden verdreven door de Manassieten. Daarom worden hier meer bedoeld de bewoners dan de steden.

En a) de kinderen van Manasse konden, toen zij hun erfdeel in bezit wilden nemen, de inwoners van die steden Beth-Sean, Jibleam, Dôr, Thaänach, Megiddo (Richteren 1: 27), benevens En-Dôr, niet verdrijven,1) want de Kanaänieten, zich na hun nederlaag weer hersteld hebbende, (12: 21), wilden in hetzelfde land wonen, zonder hun land te verlaten, of voor de kinderen van Israël te willen wijken.

a)Richteren 1: 27

Deze steden werden hun niet gegeven tot een vreedzame bezit, waarvan zij terstond het genot konden hebben, maar die erfenis werd hun in hoop gegeven, opdat zij meer de hemelse dan de aardse erfenis zouden zoeken. Dat zij echter de steden niet bemachtigd hebben, wordt hun tot schuld gerekend, omdat het lot hun een ondubbelzinnig onderpand was voor de overwinning. Zij hebben de inwoners daarom niet kunnen verdrijven, omdat zij niet innerlijk overtuigd waren, dat God waarachtig was en omdat Zijn kracht door hun luiheid werd verlamd. Een andere, minder te dulden zonde was het dat, terwijl zij hen gemakkelijk hadden kunnen vernietigen, zij niet slechts traag waren in het volbrengen van het bevel van God, maar door een schandelijke zucht naar winst verleid, hen in het leven hebben gelaten, die door God ten ondergang waren bestemd. Want wie men belasting oplegt, die neemt men enigszins in bescherming. God had hun aangesteld tot uitvoerders van Zijn straf, had hun kracht verleend, om die uit te voeren, nu dralen zij niet alleen daarmee, maar nemen de vrijheid om hen welwillend te behandelen. Het zou daarom volstrekt geen wonder zijn geweest, als God hun verkeerdheid en zorgeloosheid zo streng had gewroken, dat die volken, aan wie zij tegen het uitdrukkelijk verbod hadden vergeven, voor hen gelijk waren geworden aan naalden, om hun de ogen uit te steken, en aan pieken, om hen de zijden te doorboren.

Toen, nadat hun het in 16: 7-10 beschreven erfdeel was aangewezen, spraken de kinderen van Jozef, 1) Efraïm en westelijk Manasse, tot Jozua, ontevreden zijnde over het hun toegewezen deel, zeggende: waarom hebt gij mij, als het huis van Jozef, dat toch nog uit anderhalve stam bestaat, daar immers de halve stam vanManasse aan de overzijde van de Jordaan geërfd heeft, ten erfdeel maar één lot en één snoer (landstreek) gegeven (16: 1-4), daar ik toch een groot volk ben, voor zoveel de HEERE mij tot dusverre gezegend heeft? Nu ben ik toch reeds zo talrijk, en wat zal het dan zijn, wanneer de Heere voortgaat mij op deze wijze te zegenen?

Ofschoon hun klacht een schijn van wettige reden had, zo was het toch slecht, dat zij er geen acht op hadden geslagen, dat hun meer was toebedeeld, dan aan één stam toekwam. Ik weet niet, of het lot van de kinderen van Jozef door elkaar is geworpen; het komt mij niet waarschijnlijk voor. Het was toch noch Jozua, noch de andere scheidsrechters verborgen, dat Efraïm en Manasse 2 hoofden uitmaakten, of twee stammen, en meermalen was van te voren gezegd, dat het land in tien stammen verdeeld werd, welk getal niet uitkwam, indien de stam van Manasse niet van de stam van Efraïm werd onderscheiden. Het is daarom zeker, dat zij

zich niet aan zo’n domme dwaling hadden schuldig gemaakt, dat zij twee namen op één lot hadden geschreven. Onder de naam van Jozef twee stammen te begrijpen, zodat zij elkaar, wat de helft van ieders deel betreft, konden bedriegen, zou even ondraaglijk als onbillijk zijn geweest. Waarbij nog komt, dat te voren precies beider recht is uiteengezet, en dat zij binnen hun grenzen zijn bepaald. Hieruit maken wij alzo op, dat de loten zijn geworpen voor twee stammen, volgens het aanbiddelijk plan van God, opdat broeders, die een gemeenschappelijke vader hadden, aan elkaar grenzen en nabij elkaar zouden wonen. Onwaardig was daarom hun protest, dat zij niet meer dan één erfenis hadden ontvangen, omdat Jozua noch zo zorgeloos was, noch van zó slechte zin, dat hij hen in iets, wat hun rechtens toekwam, of door onnadenkendheid, of uit nijd zou te kort doen. Maar hun valse klacht kwam hieruit voort, dat zij voor niets achtten, wat zij nog moesten verwerven door krijgsdaden, juist alsof het lot de andere stammen op een rustig oord had geplaatst. Het is daarom, dat Jozua met één woord hun rede stuit, weerlegt en afsnijdt, en hun beschuldiging, waardoor zij beproeven, hem in toorn te doen ontvlammen, tegen henzelf keert. Indien, zegt hij, uw meerderheid en menigte zo groot is, waarom u dan niet op de vijanden geworpen, wier landstreek u gegeven is. Want, indien zij, door de belofte van God gesterkt, op hun erfenis, hun door hem toegestaan, dapper zouden losgaan, zou de uitkomst hen niet teleurstellen. Wij zien-ofschoon zij te recht bezorgd waren-dat zij door hun nietsdoen verblind werden, zodat zij, verstrikt door hun bekrompenheid, tot klachten kwamen, terwijl zij geen vinger wilden uitsteken om te verkrijgen, wat hun door het lot was toebedeeld. Waarom deze plaats ons leert dat, indien wij menen, dat ons minder te beurt valt dan moest, wij alle hindernissen ijverig moeten onderzoeken, om niet de schuld, die op ons rust, zo maar op anderen te werpen.

De kinderen van Jozef hadden geen grond om zo’n bezwaar hier te maken. Volgens de tweede volkstelling (Num. 26: 34,37) bestond Manasse uit 52. 700 en Efraïm uit 32. 500 man; trekt men hier af de halve stam van Manasse, dan blijft er omstreeks 58 à 59. 000 man over. Dat was in verhouding tot de andere stammen (Juda 76. 500-Issaschar 64. 300-Zebulon 60. 500-Dan 64. 400 (Num. 26: 22,25,27,43) altijd maar een betrekkelijk klein getal. Daarbij was juist de stam van Efraïm, in vergelijking met de eerste telling (Num. 1: 33: 47. 500), niet weinig afgenomen, en bovendien behoorde hun land tot het vruchtbaarste gedeelte van Palestina, omdat het immers ook de voortreffelijke vlakte van Saron aan de Middellandse Zee bevatte. Zij schijnen echter weinig lust gehad te hebben om met de nog daar wonende Kanaänieten (vs. 12) te strijden; daarom stoort zich Jozua ook niet aan hun klacht, en wijst hen op hun plicht, om zichzelf meer uit te breiden in het hun toegezegde gebied.

Jozua nu zei tot hen: Omdat gij, volgens uw eigen woorden, een groot volk zijt, zo ga op naar het woud, ik bedoel de keten van met bossen bedekte hoogten, of de minder hoge met geboomte begroeide heuvels, waardoor de bergen van Samaria met de Karmel verbonden zijn (De 11: 31), en houw daarvoor u af in het land van de Ferezieten en de Refaïeten, die tot nu toe nog daar wonen (Ge 13: 7" en "De 2: 23), de eiken en de beuken, om u plaats te verschaffen voor woningen, voor akkers en voor weilanden,omdat u het gebergte van Efraïm in het midden van uw gebied te smal is.

De naam "gebergte van Efraïm" staat hier proleptisch voor het gebergte, dat van de stam Efraïm, aan wie het zo-even was toebedeeld, zijn naam ontleent. Dit gebergte, ook gebergte

van Jizreël genoemd (11: 16,21), bestaat uit kalksteen, dat vanaf Kirjath-Jearim, waar het gebergte van Juda eindigt, reikt tot aan de vlakte van Jizreël en alzo het grootste gedeelte van het stamgebied van Benjamin mede omvat.

Toen zeiden de kinderen van Jozef: 1) Dat gebergte van Efraïm, waarvan gij spreekt, zal inderdaad niet toereikend voor ons zijn, zelfs wat ten noordoosten in het vlakke land gelegen is, zou ons niet genoeg zijn; er zijn ook ijzeren wagens, met ijzer beslagen wagens (Ex 14: 7) bij alle Kanaänieten, die in het land van het dal wonen, bij die te Beth-Sean en haar onderhorige plaatsen, en die in het dal van Jizreël 2) zijn (19: 18). Hoe zouden wij het durven wagen om tegen volken, die zo sterk toegerust zijn,ten strijde te trekken? (11: 4 Richteren 1: 4: 3; 1 Samuel . 13: 5 vv. ; 2 Samuel . 8: 4; 1 Koningen . 9: 19; 2 Koningen . 10: 26

De kinderen van Jozef twisten over hun lot zonder daar reden toe te hebben. Jozua zegt hun, dat hij in de vervulling van zijn ambt, als openbaar persoon, zijn eigen stam geenszins wilde voortrekken boven een andere; maar, dat hij onpartijdig wil handelen, zonder enige gunst of bijzondere toegenegenheid. Hierin heeft hij een uitmuntend voorbeeld gegeven aan allen, die een openbare betrekking bekleden. De kinderen van Jozef hebben verkregen, wat hun toekomt; zoveel als zij juist in staat zijn om te bouwen, ja zelfs ruim zoveel, en toch verachten zij dat een lot, zeggende, dat hetgeen de anderhalve stam was toegewezen, nauwelijks toereikend was voor één alleen. In Judas 1: 16 wordt gesproken van "mopperaars, klagers over hun staat", dat is van toepassing op de kinderen van Jozef, die datgene veranderd wilden hebben, wat de Heere voor hen beschikt had. Jozua wijst hen op hun eigen woorden, dat zij een groot volk waren. Zij hadden moeten bedenken, dat zij beter zichzelf konden helpen, en daarom des te minder hulp van anderen nodig hadden. Indien zij vele monden te vullen hadden: zij hadden dan ook tweemaal zoveel handen om in die behoeften te voorzien. Eerst inzamelen en dan eten, en zij waren nu beter in staat om te werken en te strijden. Heeft de Heere ons tot hiertoe dubbel gezegend, zo moeten wij ons schamen over wantrouwen en angstige bekommernis. Geloof en heilige onderwerping, dat is de zaak van de Christen.

Het dal van Jizreël, door Josephus genoemd to mega pedion, en nu Merdsch ibn Aamer, d. i. weide van de zoon van Aamer geheten, was vroeger een zeer vruchtbaar veld, en volgens V. Raumer niet minder dan 8 uur lang, van het oosten naar het westen, en 5 uur breed. Het strekt zich uit naar het westen tot ver de Galilese hooglanden, en oostelijk tot aan het gebergte Gilboa en de kleine Hermon, terwijl het tegen het zuiden begrensd wordt door het Karmel-gebergte. Een niet gering stuk land dus.

Maar er is reeds voor gezorgd, dat uw gemeenschappelijk erfdeel zo goed is als twee andere; want het gebergte 1) zal ook het uw zijn; en omdat het een woud is (vs. 15), houw het af, zo zullen zijn uitgangen de uwe zijn, 2) en uw lot zal zich ver naar het noordwesten heen uitstrekken; het zal zich ook naar het noordoosten heen kunnen uitbreiden, want gij zult de Kanaänieten verdrijven, al hebben zij ijzeren wagens, al zijn zij sterk. Gij behoeft niet te vrezen voor al dat geduchte krijgstuig, als gij maar het juiste vertrouwen hebt op de Heere uw God, en op de kracht, die gij bezit.

Dit gebergte is hetzelfde, als wat in vs. 15 het woud wordt genoemd.

Jozua herhaalt nog eens, wat hij vroeger gezegd heeft. Hij wijst hen erop, dat zij hebben te gehoorzamen. In de weg van de gehoorzaamheid zal de Heere God hun overwinnaars doen zijn.

De beslistheid, waarmee hij de bezwaren uit de weg redeneert, getuigt des te meer van grote rechtvaardigheid en onpartijdigheid, daar hij zelf tot het huis van Jozef behoorde; want hij was van de stam van Efraïm (Num. 13: 9), waardoor hij ook zijn erfdeel ontving op het gebergte met die naam (19: 49vv.). De verdeling van het land wordt hier niet verder voortgezet, maar wordt afgebroken, omdat Jozua de legerplaats eerst van Gilgal naar Silo verlegt, en aldaar de tabernakel laat opslaan. Dit gebeurde klaarblijkelijk ten gevolge van een goddelijke besturing en aanwijzing, om daardoor te verhoeden, dat het volk van de verschillende stammen reeds nu uiteen ging, en zich vestigde in de hun toegewezen bezittingen. Eerst moest er een geschikte plaats bepaald zijn voor een geregelde Godsverering, een plaats, waar het voornaamste heiligdom gevestigd was. Waarom echter, nadat dit gebeurd was, niet terstond werd voortgegaan met de verdeling van het land door het lot onder de andere zeven stammen, zodat er een gehele stilstand in dat werk plaats had, is slechts op te maken uit het verband van de geschiedenis, want het wordt niet rechtstreeks gezegd. Het blijkt uit het verwijt, dat Jozua in 18: 3 aan de kinderen van Israël doet, dat de overige stammen niet veel lust hadden om ieder een bepaald erfdeel en vaste woonplaatsen te ontvangen. Het scheen hun veel gemakkelijker toe als nomaden in het land rond te trekken, waaraan zij door hun lang verblijf in de woestijn reeds gewend waren; zij bleven dan nog gemeenschappelijk werkzaam, en behoefden dan niet elk afzonderlijk bij het in bezit nemen van het hun aangewezen stamgebied, de Kanaänieten, die er nog overgebleven waren, te bevechten en geheel te verdrijven, om genoeg plaats voor zich en hun vee te verkrijgen. Dat de kinderen van Israël weinig geneigd daartoe waren, blijkt ook uit hetgeen (vs. 14vv.) verteld is van het verhandelde tussen Jozua en de kinderen van Jozef. Die traagheid en die tegenzin tegen de strijd met de Kanaänieten werd het volk tot schuld, het zou geheel tegen de wil van God geweest zijn, wanneer Jozua had toegegeven aan die gemakzucht van het volk, en de verdere verdeling van het land nog langer had uitgesteld. Om echter te verhoeden, dat er door de andere stammen klachten konden komen over te kleine ruimte, zoals de kinderen van Jozef die hadden doen horen, liet hij, zoals uit het volgende hoofdstuk zal blijken, het overblijvende land nauwkeurig opnemen, en daarna in zeven delen verdelen, die dan met het lot aan de zeven overblijvende stammen zouden kunnen toegedeeld worden.

HOOFDSTUK 18.

GRENSSTEDEN VAN DE STAM VAN BENJAMIN.

Vs. 1-10. Toen de legerplaats van de Israëlieten van Gilgal naar Silo was verlegd, en de tabernakel daar was opgeslagen, wilde Jozua ook aan de overblijvende zeven stammen, die hun lot nog niet ontvangen hadden, hun erfdeel toewijzen. Zij hadden echter weinig lust om vaste woonplaatsen te betrekken, zoals (Jos 17: 18) is meegedeeld. Voordat Jozua tot de verdeling overgaat, zendt hij 21 mannen uit, met de last om het nog overige land nauwkeurig op te nemen in de gehele omvang, om daarna op een vaste grondslag met de verdeling door het lot voort te gaan. De mannen keren terug tot Jozua in Silo, en geven hem hun verdelingsontwerp over, waarna hij met de verdeling door het lot aanvangt.

En de gehele vergadering van de kinderen van Israël verzamelde zich, nadat de stammen Juda, Benjamin en half-Manasse hun erfenis ontvangen, en er hun woonplaatsengevestigd hadden, naar het gebod van de Heeren in Deuteronomium 12: 5,11,14 te Silo, 3 3/4 uur van Bethel, nu Seilûn geheten, midden in het land op een berg gelegen, en zij richtten aldaar de tent der samenkomst op, ten teken dat men nu tot de beloofde rust was gekomen, dat dan ook zeer goed overeenkwam, met de naam Silo (= rust), alwaar de geschikte plaats voor het heiligdom was, nadat het land voor hen onderworpen was.

De omtrek van Silo was bijzonder veilig tegen alle vijandelijke aanvallen, want aan de noordzijde strekten de kinderen van Jozef tot een stevig bolwerk, ten zuiden beveiligden de kinderen van Juda, die daar hun erfdeel hadden, het tegen een onverhoedse aanval. Hier in Silo bleef ook de tabernakel gedurende de gehele tijd, die daarop volgde, totdat onder Eli de Ark van het Verbond in de handen van de Filistijnen viel (1 Samuel . 4: 3vv.), waardoor toen de heilige tent, van haar ziel beroofd, slechts tot een onbezield lichaam, tot de schaduw van een heiligdom vernederd werd. Na die tijd kwam de Ark niet meer in de tabernakel terug. De tabernakel werd eerst naar Nob, een uur ten noorden van Jeruzalem gebracht (1 Samuel . 22: 1vv.), en toen deze priesterstad het toneel was geweest van het afschuwelijk bloedbad, dat Saul aldaar aanrichtte in het geslacht van de priester Abimelech (1 Samuel . 22: 19) ging de heilige tent naar de in 9: 3; 18: 25 genoemde stad Gibeon, in de stam van Juda (1 Kronieken 39; 21: 29; 1 Koningen . 2: 4; 2 Kronieken 1: 3 maanden na de wegvoering van de Ark zonden de Filistijnen ze terug naar Beth-Semes (1 Samuel . 6: 9 vv.), aan de grenzen tussen Juda en Dan (Joz. 15: 10); de burgers van Beth-Semes brachten haar verder naar Kirjath-Jearim (1 Samuel . 6: 19; 7: 1), vanwaar David haar, na de verovering van de burg Sion, naar Jeruzalem deed brengen. Aldaar werd zij geplaatst in een naar het voorbeeld van de tabernakel vervaardigde tent (2 Samuel . 6: 1vv.). Onder de regering van David bestonden er dus twee plaatsen tot uitoefening van de openbare godsdienst, de ene bij de tabernakel te Gibeon onder de priester Zadok uit de lijn van Eleazar, de andere op de berg Sion te Jeruzalem onder de hogepriester Abjathar uit de lijn van Ithamar, de vader van Achimelech (2 Samuel . 8: 17; 15: 35). Salomo maakte door het bouwen van de tempel een einde aan deze toestand; daardoor kwam er weer één plaats van Godsverering en één Hogepriester (1 Koningen . 8: 3vv. ; 1 Koningen . 2: 26vv. ; ook "Nu 25: 13).

De stammen Juda, Efraïm en half-Manasse hadden zich in hun erfdeel gevestigd; de andere waren verspreid in de overige gedeelten van het land; het was daarom zeer geschikt, dat de Ark naar een betere plaats dan Gilgal gezonden werd. Silo werd daartoe gekozen, ongetwijfeld door de besturing van de Heere. Deze hand was in het midden van het land gelegen, zeer gemakkelijk te bereiken door al de stammen; ook was het wel een vereiste, dat de Ark en de tabernakel die de heerlijkheid en de verdediging van het gehele land als het ware waarborgde en heiligde, te midden van het volk was. Silo lag in het erfdeel van Efraïm, waartoe Jozua behoorde, en het was immers zeer gepast, dat het heiligdom zich in de nabijheid van de residentie van de overste over het volk bevond. Omdat de naam van deze stad dezelfde is als die, waarmee Jakob de Messias bestempelde (Genesis49: 10), wordt door sommigen beweerd, dat de stad bij deze gelegenheid de naam van "Silo" kreeg, toen zij uitgekozen werd tot rustplaats van de Ark, waar al die instellingen zouden nagekomen worden, die onze grote Vredemaker afschaduwden, om toegang te verlenen tot een verzoend God, als een Zoenoffer en Middelaar.

Dat de tabernakel opgesteld werd, hoogstwaarschijnlijk op bevel van de Heere, door tussenkomst van de Urim en Tummim, had o. i ook zijn reden hierin, dat Jozua uit de stam van Efraïm was, en daarom ook zijn woonplaats in dat stamgebied had. Dat die plaats overigens werd verkozen op aanwijzing van de Heere zelf, mag men afleiden uit Deuteronomium 12:
waar de Heere zegt, dat Hij zelf de plaats zou kiezen, waar Hij Zijn naam zou stellen. Dat de tabernakel in dat stamgebied werd geplaatst, waarin ook Jozua woonde, spreekt vanzelf. Men vergelijke Psalm 122: 4,5.

In Jer. 7: 12 stelt de Heere Silo tot een waarschuwend voorbeeld voor Israël, maar zegt daarin ook duidelijk, dat Hij zelf te Silo Zijn Naam had doen wonen.

Silo is nu niets meer dan een hoop ingestorte huizen op een heuvel.

Geeft voor u drie mannen van elk nog van de zeven stammen blijvende stam, dat ik ze heenzend, en zij zich opmaken, en het land, voor zo ver het nog niet onder u verdeeld is, doorwandelen, en het beschrijven naar hun erven, 1) dan kunnen zij, nadat zij hun last volbracht hebben, terugkeren en weer tot mij komen.

In het Hebreeuws Lefi-nachalatham, naar hun erfdelen, d. i. met het oog op hun erfdelen, zo dus, dat ge erop rekent dat het onder zeven stammen moet verdeeld worden. Zij moesten overigens alles zeer naarstig nagaan, opmerken en beschrijven, zowel wat de gesteldheid van de grond aanging, als ook de grootte van de steden en de dorpen. Er is wel eens de opmerking gemaakt, dat het voor deze wel een heerlijke, maar ook een zeer gevaarlijke onderneming was, omdat er nog veel Kanaänieten, oorspronkelijke bewoners van het land, leefden. Laten wij echter niet vergeten, dat zij gingen op bevel van Jozua, en daarom onder de hoede van God, maar evenmin, dat alle volken, die nog leefden, met vrees en schrik voor Israël waren vervuld, zodat zij niets liever wilden, dan in vrede met het volk van God te leven.

Want de Levieten hebben geen deel in het midden van u; maar het priesterdom van de HEERE is hun erfdeel; daarom blijven zij nu buiten rekening. Gad nu, en Ruben, en de halve

stem van Manasse, die ook de halve stam van de kinderen van Machir bevat, hebben hun erfdeel genomen aan de overzijde van de Jordaan, oostwaarts, hetgeen hun Mozes, de knecht van de HEERE gegeven heeft; daarom worden deze twee en een halve stam ook niet meegerekend.

Bij de eerste verdeling (15-17 men het land slechts in het ruwe in 9 à 10 delen gedeeld, om dan later door loting te bepalen welk deel elk van de stammen zou ontvangen; maar men had geen juiste omschrijving daarvan gemaakt. Na de verovering, toen men bij het doortrekken van de verschillende streken een algemene kennis van de gehele omvang in de verschillende delen had verkregen, was men tot de verloting overgegaan, en men had toen de eigenlijke omvang van het gebied, dat aan de stammen Juda, Efraïm en half-Manasse ten deel viel, nauwkeurig bepaald, naar het aantal geslachten, die tot ieder van deze stammen behoorden. De ervaring, had hun nu geleerd, dat het niet raadzaam was op deze wijze met de andere zeven stammen voort te gaan. Het huis van Jozef had, al was het dan ook ten onrechte, reeds bezwaren geopperd (17: 14vv.), en Juda bleek een te groot gebied te hebben (19: 9); de stam had werkelijk zoveel land niet nodig. Nu slaat Jozua daarom een andere weg in; eer hij tot de verdere verloting vergaat, laat hij het overige van het land zorgvuldig opnemen, en in zeven districten verdelen; deze beschrijving is nu de grondslag van de verdere verdeling.

Toen wierp Jozua, op dezelfde wijze als eerder, het lot voor hen, voor de zeven stammen, te Silo voor het aangezicht van de HEERE; 1) hij liet uit een vaas het deel land trekken, dat hij toewijzen wilde, en uit een andere de naam van de stam, die het moest bewonen. En Jozua deelde aldaar de kinderen van Israël, onder de stammen Simeon, Dan, Nafthali, Benjamin, Zebulon, Aser en Issaschar, het land naar hun afdelingen, zoals de Heeredoor het lot toewees.

Voor het aangezicht van de Heere, omdat de Ark aldaar te Silo was. Daarom moest ook Israël het ervoor houden, dat wat hun door het lot werd toebedeeld, dit was naar de wil van God. Een vingerwijzing voor alle eeuwen, dat wat we in de wereld bezitten, we beschouwen als een geschenk van God, gegeven om het te besteden in Zijn dienst, tot Zijn eer.

II. Vs. 11-28. Het eerste lot valt op de stam Benjamin; dit gebied ligt tussen de stam Efraïm ten noorden, en de stam Juda ten zuiden, zonder echter aan de westzijde de zee te bereiken; de grensscheiding aan die zijde is ene lijn, die van Beth-Horon zuidoostelijk getrokken wordt tot Kirjath-Jéarim. In dit gebied liggen in het geheel 26 steden met de daartoe behorende dorpen.

En het lot van de stam van de kinderen van Benjamin 1) kwam op, naar hun gezinnen, overeenkomende met het getal van de daartoe behorende gezinnen; en de grens van hun lot, het gebied dat hun door het lot ten deel viel, ging uit, viel zo uit, dat het lag tussen de kinderen van Juda, in het zuiden en de kinderen van Jozef, meer bepaald Efraïm, in het noorden.

Na de stam van Jozef eerst de stam van Benjamin, zijn broeder, die wel een klein stuk ontvangt, maar toch een van de kostbaarste stukken, omdat in diens erfdeel de stad Jeruzalem lag, de stad van de grote Koning. De berg Sion lag in Juda, maar de berg Moria in Benjamin (Deuteronomium 33: 12).

De steden nu van de stam van de kinderen van Benjamin,
naar hun gezinnen zijn, in het oostelijk gedeelte van het stamgebied: Jericho (Jos 6. 1), en Beth-Hogla (15: 6), en Emek-Keziz,
aan de weg van Jeruzalem naar Jericho, nabij En-Sémes.

De steden van Benjamin zijn verdeeld in twee groepen. De eerste groep wordt vermeld in vs. 21-24; de tweede groep in vs. 25-28. Twaalf steden in het oostelijk gedeelte en veertien in het westelijk gedeelte.

Deze naam is nog bewaard in de Wady el Kaziz, aan de weg van Jeruzalem naar Jericho.

En Haavvim, onbekend, door Knobel gehouden voor Ai, nabij Beth-El (12: 9), en Para, de tegenwoordige puinhoop Farah, 1) en Ofra. 2)

Para of Phara, volgens V. d. Velde 3 uur noordoostelijk van Jeruzalem en Jericho.

Ofra, wel te onderscheiden van Ofra Gideon, in het stamgebied van Manasse gelegen (Richteren 6: 11,24; 8: 27). Volgens het Onomastikon lag het 5 Romeinse mijl van Bethel. Volgens V. d. Velde en anderen echter meer dan waarschijnlijk hetzelfde als Ephron, dat met Jesana en Bethel door Abia aan Jerobiam werd ontnomen (2 Kronieken 23: 19) en als Efraïm, waarheen de Heere zich in de woestijn terugtrok (Joh. 11: 54).

Waarschijnlijk is de uitdrukking "oostelijk" hier zoiets als "zuidoostelijk", en zou alzo de ligging in de omtrek van Beth-aven te zoeken zijn. Een andere opgave van hetzelfde woordenboek, daarentegen, verlegt de plaats zover noordelijk van Jeruzalem, dat Robinson haar opgeeft bij het tegenwoordige Taiyibeh, tussen Hazar en Rimmon; dan echter zou het geheel buiten de grenzen van Benjamin gelegen hebben, in het stamgebied van Efraïm, daarom kunnen wij met deze laatste mening niet overeenstemmen.

14275-970703-1747-Jos18. 24 24. Chefar-haâmónnai en Ofni, beide nog niet bekend, en Gaba of Geba (21: 17) met de bijnaam "van Benjamin" (1 Koningen . 15: 22), later de noordelijke grens van het koninkrijk van Juda uitmakende (2 Koningen . 23: 8), het tegenwoordige Dschibia, 3/4 uur ten noordoosten van Rama, 3 uur van Jeruzalem: twaalf steden en haar dorpen.

Tot deze oostelijke groep behoren nog de beide andere, door Benjamin aan de Levieten overgelaten steden Anathot en Almin. Anathot, de geboorteplaats van de profeet Jeremia, na de ballingschap nog door de Benjamieten bewoond (Nehemia 11: 32), is het tegenwoordige dorp Anâta, 4/5 uur noordelijk van Jeruzalem, Almin in 1 Kronieken 6: 14 Allenet geheten, zuidoostelijk gelegen van Anâta.

En Mizpe, 1)het tegenwoordige Newy Samwil d. i. profeet Samuël, omdat daar Samuël het volk richtte, en Saul tot koning verkoos (1Sam. 7: 5vv. ; 10: 17), en Chifira (9: 17), en Moza, onbekend.

Later residentie van Gedalja (2 Koningen . 25: 23 Jer. 40: 6). Nu staat er nog een Moskee en een Latijnse kerk, die zoals de Joden en Moslims menen, het graf van Samuël bedekt.

En Zela, 1)de begraafplaats van Saul en zijn familie (2 Samuel . 21: 14), Elef, ook onbekend, en Jebusi (deze is Jeruzalem "Jos 15. 63), Gibath of Gibea (1 Samuel . 10: 26; 11: 4) het tegenwoordige Tuleil el Phul, d. i. Bonenberg, tussen Jeruzalem en Rama, Kirjath, niet te verwisselen met Kirjath-Jearim, dat tot de stam van Juda behoorde (vs. 14), waarvan de ligging niet juist is op te geven: veertien steden evenals haar dorpen. Dit is het erfdeel van de kinderen van Benjamin, naar hun gezinnen.

Een brede vallei vol rotsbanken en hoogten, doorsnijdt hier de grote weg over het Juda-gebergte in een dwarse richting. Links daalt een tamelijk steil pad af tussen schrale olijfbomen en klimt aan de overzijde over de heuvel heen, waarop het dorp Beit-djala is gelegen, het Zelzah van 1 Samuel . 10: 2 of Zela; waar David de beenderen van Saul en Jonathan in het graf van hun vader Kis liet begraven.

Het lot van de stam van Benjamin deed de Voorzienigheid vallen naast het gebied van Jozef. Benjamin was de eigen en enige broeder van Jozef. Juda lag aan de andere zijde, opdat deze stam later met Juda verenigd zou kunnen worden, en een bijvoegsel zijn voor de troon van David en voor de tempel van Jeruzalem.

Juda had gepleit voor Benjamin, toen deze als een schuldige voor Jozef stond, ja hij had aangeboden om in zijn plaats gevangen te blijven. Deze nauwe vereniging bleef voortduren onder de stammen.

HOOFDSTUK 19.

HET ERFDEEL VAN DE OVERIGE ZES STAMMEN EN VAN JOZUA.

Vs. 1-9. Het volgende lot valt op de stam van Simeon. Deze ontvangt echter geen in zichzelf besloten, bijzonder gedeelte, maar hem gewordt slechts een aantal steden met haar dorpen, zo ook enige dorpen zonder hun steden, in het stamgebied van de kinderen van Juda, dat gebleken is voor deze te uitgestrekt te zijn.

Daarna ging het tweede lot uit voor Simeon, namelijk voor de stam van de kinderen van Simeon, naar hun gezinnen, of geslachten; en hun erfdeel was in het midden van, ingesloten door het erfdeel van de kinderen van Juda: 1) uit dit gebied dan vielen hun 17 à 18 steden ten deel.

Hiermee trad de vloek over Simeon uitgesproken in vervulling. Al de steden zijn reeds eerder genoemd bij de vermelding van Juda's erfdeel.

Want het erfdeel van de kinderen van Simeon is onder het snoer van de kinderen van Juda, in de landstreek, Juda ten erfdeel toegemeten, zodat Simeon geen eigen stamgebied voor zich had, want het erfdeel van de kinderen van Juda was te groot voor hen, dan dat zij het in zijn gehele uitgebreidheid voor hun werkelijke behoefte zouden nodig hebben; daarom erfden de kinderen van Simeon in het midden van hun erfdeel, 1) en aldus werd Jakobs voorspelling over Simeon en Levi (Genesis49: 7) aan hen vervuld, was het ook op een andere manier dan aan Levi. (Ge 49: 7).

Als de bijeenschikking in twee groepen schijnt te duiden op het feit, dat Simeon één geheel gebied in Juda heeft verkregen zo weerspreekt dit vermoeden, dat van de 4 steden in de tweede groep 2 in het zuidelijk gedeelte en 2 in Negeb zijn gelegen, en wel ver van elkaar.

De goddelijke Voorzienigheid schikte de zaak op zo'n wijze, dat het lot, hetgeen uit het deel van Juda werd genomen, aan Simeon kwam, waardoor de bedreiging van Jakob (Genesis49: 7), dat die stam zou verdeeld worden en verstrooid onder Israël aanvankelijk vervuld werd, omdat de Simeonieten geen gedeelte op zichzelf werd gegeven, maar zij als het ware bij Juda moesten inwonen, en nog verder verkreeg die profetie haar vervulling, toen de stam van Simeon, vermits zijn lot te klein was, in vervolg van tijd bezittingen moet zoeken, waar het ook was, verre van de overige broeders, zoals vijfhonderd man uit die stam trokken naar de berg Seïr en zich daar vestigden (1 Kronieken 4: 39,42 "Jos 19: 9).

De stam van Simeon is later bij die van Juda schier geheel ingesmolten. Zij hebben dan ook niet Jerobeam gediend, maar nadat zij aan het juk van de Filistijnen waren ontkomen, door Asa's overwinningen op laatstgenoemd volk, de koning van Juda als hun wettige koning gehuldigd (2 Kronieken 15: 9; 1 Koningen . 19: 3; 2 Kronieken 19: 4

Simeon werd nu als 't ware bij Juda ingelijfd. De laatste stam stond met broederlijke liefde het overtollige af ten behoeve van de broeders; was het daarom wonderlijk, dat die twee

geheel en al ineenstrengelde, dat Simeon aan Juda getrouw bleef, ook toen alle andere stammen zich daartegen verzetten, zoals het geval was ten tijde van Jerobeam?.

II. Vs. 10-16. Het volgende lot valt op de stam Zebulon; deze grenst met zijn stam ten zuiden aan West-Manasse en verderop aan Issaschar; in het noorden evenwel werd het begrensd door Nafthali, evenzo in ‘t westen en in ‘t oosten door Aser. Binnen die grenzen lagen twaalf steden en haar dorpen.

Daarna kwam het derde lot op voor de kinderen van Zebulon, naar hun gezinnen, en de grens van hun erfdeel, ten zuiden, was, om allereerst voor de verderebeschrijving een gemiddeld punt voor de zuidergrens vast te stellen, tot aan Sarid, zuidelijk van Nazereth, aan de voet van de zogenaamde mons praecipitii d. i. berg van de afstorting, waar de inwoners van Nazereth Jezus af wilden werpen (Luk. 4: 29).

En hun grens gaat vandaar opwaarts naar het westen, en wel tot Mar-àla 1) ten westen van Sarid, en reikt, nog verder westwaarts tot Dabbàseth, en reikt eindelijk tot aan de beek, die voor aan Jokneam is, tot aan de tegenwoordige Wady el Milhh, ten oosten van welke Kaimûn
Jokneam (12: 22) gelegen is.

Volgens V. d. Velde nu Tel-Marjani geheten, omdat deze stad dicht bij de beek Kison gelegen is. Zebulon grensde hier aan Aser.

En zij, de zuidergrens, wendt zich, aan de tegenovergestelde zijde van uit het middelpunt Sarid, oostwaarts tegen de opgang van de zon, tot de grens, het gebied, van Chislôth-Thabor of Chesullot (vs. 18), ten zuiden van de voet van de berg, die ten oosten van Nazareth ligt; en zij komt, in noordoostelijke richting naar boven gaande, uit te Dobrath, aan de westzijde van de Thabor, terwijl zij vandaar uit verder naar het oosten zich uitstrekkende, zich met de invs. 22 beschreven noordergrens van de stam Issaschar verenigt; en het gebied van Zebulon gaat, van Dobrath uit, opwaarts, zich oostelijk van Nazareth over de berg uitstrekkend naar het westen, naar Jafia, het hedendaagse Jaffa, 1/4 uur zuidwestelijk van Nazareth.

Terwijl de grenzen van de Oost-Jordaan stammen zich met tamelijke nauwkeurigheid laten bepalen, omdat zij door stromen en bergen, die wij kennen, deels door steden, wier ruïnen door latere reizigers bezocht zijn, bepaald zijn, is het uiterst bezwaarlijk, ja bijna onmogelijk, de grenzen van de West-Jordaanstammen, allerminst van hen, die in het noorden woonden, maar met enigermate bevredigende zekerheid na te speuren. Niet alleen zijn veel plaatsen ons geheel en al onbekend, maar ook is de samenstelling van het boek Jozua niet overal zo volmaakt en duidelijk, dat zich daarnaar, zonder niets meer, een kaart laat ontwerpen; op meerdere plaatsen moet men zich met gissingen en gevolgtrekkingen weten te redden uit zwarigheden, wat altijd een gewaagde onderneming blijft. Zo schijnt het ons b. v. toe, dat in de tekst van hierboven niet zozeer een bekendmaking van de belangrijkste, tot de stam Zebulon behorende plaatsen; dit wetende hebben wij dan ook de tekstwoorden van hierboven en de volgende verzen verklaard.

En van daar, van Jafia, gaat zij, of juister; gaat het gebied van Zebulon, oostwaarts door naar de opgang, en neemt zijn verdere loop naar Gath-Hefer, 1) ofGitta-Hefer (2 Koningen . 14: 25), nu El Meshed, vijf kwartier ten noordoosten van Nazareth, te Eth-Kazin, waarvan de ligging zich niet bepalen laat; en zij komt uit te Rimmon, heden ten dage Rumaneh, 2 1/2 uur ten noorden van Nazareth, Methóar 2) dat is Nea.

1)Gath-Hefer was de geboorteplaats van Jona, de profeet. Ten tijde van Hiëronymus was het nog een groot dorp, zoals hij meedeelt in zijn "prologomena" op het boek Jona.

Methóar is door de Statenvertalers als eigen naam beschouwd. Het kan echter ook als een verleden deelwoord van het werkwoord rat (thaär), dat "begrenzen" betekent, beschouwd worden. De vertaling zou dan zijn: en zij komt uit te Rimmon, dat begrensd wordt door of zich uitstrekt tot aan Nea.

Eigenlijk is Metóar geen eigen naam, maar moet vertaald worden: dat zich met zijn distrikt naar Nea uitstrekt.

En Kattath, misschien hetzelfde als Kriton (Richteren 1: 30), maar nog onbekend, en Nàhalal, 1) of Nahalol (Richteren 1: 30), en Simron, onbekend, en Jidala, wellicht het tegenwoordige Jeda, enige uren ten westen van Nazareth, naar de Karmel heen gelegen, en Bethlehem ten noordoosten van het zo-even genoemde Jeda (Richteren 12: 8), niet te verwarren met Bethlehem, in de stam van Juda (Jos 15: 59), dit alles is tezamen twaalf steden en haar dorpen. 2)

Volgens V. d. Velde vermoedelijk het hedendaagse Malûl, zuidwestelijk van Nazareth en noordwestelijk van Mar-ala (vs. 11), ongeveer op dezelfde afstand van beide plaatsen.

Alleen de voornaamste steden zijn genoemd. In 21: 34,35 en 1 Kronieken 6: 77 worden nog de andere genoemd, die aan Zebulon toebehoorden, maar later aan de Levieten zijn gegeven.

Dit is het erfdeel van de kinderen van Zebulon, naar hun gezinnen, een landstreek weliswaar klein in omvang, maar vruchtbaar, insluitende de heerlijke uitgestrekte vlakte van Zebulon; deze vanaf vs. 12 tot aan Bethlehem genoemde steden en haar dorpen.

Een grijsaard, balling tevens, die zijn voet op niets kon zetten, wat zijn eigendom mocht worden genoemd, zegt aan het nakroost van zijn zoon Zebulon de landstreek aan de zee toe. Wat scheen meer bespottelijk! Maar nu, waar het lot hun die landstreek aan de zee toewijst, nu kon geen duidelijker vervulling van die uitspraak verlangd worden. Het was, alsof God tweemaal vanuit de hemel sprak. Zebulon bezit daarom niet vrijwillig, of door beschikking van mensen dat strand, maar die kuststreek in hem als van Godswege ten erfenis geschonken. Zo schijnt altijd, ofschoon mensen kunnen dwalen, het licht helder te midden van de duisternis.

Ten opzichte van het erfdeel van Zebulon is de waarheid van Jakobs godsspraak schitterend aan het licht gekomen, daar hij toch had voorspeld, dat hij zich woonplaats zou verkrijgen aan het strand van de zee (Genesis49: 13).

III. Vs. 17-23. Het vierde lot valt op de stam Issaschar, die tussen de kinderen van Jozef in het westen, en de Jordaan in het oosten, zijn plaats inneemt, ten noorden aan Zebulon en Nafthali, en ten zuiden aan Benjamin grenst. Zijn gebied omvat 16 steden en haar dorpen.

Het vierde lot ging uit voor Issaschar, voor de kinderen van Issachar, naar hun gezinnen.
1)

Het stamgebied van Issaschar werd ten oosten begrensd door de Jordaan, ten westen door de Middellandse Zee, ten noorden door het stamgebied van Zebulon en ten zuiden door dat van Manasse.

En hun grens was-hun gebied strekte zich uit over Jizreéla, 1) op een berg met een prachtig vergezicht over de grote, naar de stad genoemde vlakte, tegenwoordig Zerin, ten noordwesten van het gebergte Gilboa, en Chesullôth (vs. 12), en Sunem, twee uur ten zuiden van Thabor, nu Sichem, geboorteplaats van Abisag.

Bekend wegens de geschiedenis vermeld in 1 Koningen . 18: 45, gelegen volgens het Onom tussen Skythapolis en Legio.

En Rabbith, of Harrabbith waarschijnlijk aan de zuidwestzijde van Gilboa, ten noordwesten van de stad met dezelfde naam, en Kisjon, 1) (21: 28), en Ebez, evenzo.

Volgens V. d. Velde ligt deze plaats ten oosten van het tegenwoordige Tel-Kisjon, in het midden van de grote vlakte, waar de hoofdbron van de rivier wordt gevonden.

En Remeth, 1) of Jarmoet (21: 29), en En-gannim, 2) het hedendaagse Jenin, en En-hadda, en Beth-Pazzes.

Ten westen van Adja ziet men op korte afstand Fahmeh en Rameh liggen, beide met oude overblijfselen op geïsoleerde heuveltoppen, terwijl Atara, een aanzienlijk dorp, zich in het zuidwesten ongeveer een uur verder vertoont. Dit Hameh schijnt mij toe het Remeth van Jozua 19: 21 te zijn en dus de zuidelijkste grensstad van Issaschars erfdeel te hebben gevonden. Remeth, Rameth en Jarmuth zijn verschillende namen voor dezelfde stad.

Bij Josefus Ginea geheten, wordt het nu Jenin genoemd, omringd door een menigte spelonken en nog voorzien van vele vruchttuinen.

V. d. Velde houdt het tegenwoordige ‘Ain-Haud aan de opgang van de Karmel, omstreeks 400 voet boven de oppervlakte van de zee, voor het En-hadda van Issaschars erfdeel.

IV. Vs. 24-34. Het vijfde lot treft de stam van Aser, hij krijgt zijn gebied aan de kust van de Middellandse Zee, reikt zuidelijk naar beneden tot Sihor Libnath aan de overzijde van de Karmel, en ten noorden opwaarts tot de Libanonstreek. Oostelijk grenst hij aan Nafthali en Zebulon. In zijn erfdeel liggen 22 of 23 steden met bijbehorende dorpen.

Toen ging het vijfde lot voor de stam van de kinderen van Aser uit, naar hun gezinnen.

En hun grens 1) was, hun gebied omvatte de plaatsen aan de Middellandse Zee: Helkath, drie uur ten noordwesten van Acco of Ptolemaïs, en Hali; tussen Helkath en Acco en Beten, 1 3/5 mijl ten oosten van Acco, en Achsaf, onbekend (11: 1), niet te verwisselen met Achzib (vs. 29).

Aser verkreeg zijn gebied aan de Middellandse Zee, van de Karmel tot de noordelijke grenzen van Kanaän. De beschrijving begint met het middelste gedeelte van de landstreek van Acco en wendt zich dan eerst naar het zuiden, vervolgens naar het noorden.

Helkath, nu Jelka geheten, is later aan de Levieten toegevoegd.

En Allammélech, 1) te vinden aan de noordkant van de beek Kison, en Am-ad, ook wel in deze streek, en Mis-al, in de nabijheid van de Karmel zijn geweest en later Levitische steden geworden; en zij reikt tot Karmel, 2) westwaarts d. w. z. aan de zee, en aan Sichor-Libnath, naaralle waarschijnlijkheid het riviertje ten zuiden van Nafoth-Dor, aan het bovenste gedeelte waarvan de zuidgrens van Zebulon, zoals die bepaald is in vs. 11, die van Aser ontmoette; de stad Dor daarentegen behoorde aan West-Manasse, niet aan Aser (17: 11).

De naam is nog behouden in de beek Wady Maleh of Malih, die volgens Robinson, in de Kison uitmondt.

Karmel betekent, veld van vruchten. De berg draagt die naam, omdat het benedenste gedeelte met laurier- en olijfbomen is bezet en het bovenste met sparren en eiken. Bovendien groeien er ontelbaar veel bloemen op.

En wendt zich van dit punt, waar zij de grenzen van Zebulon ontmoette tegen de opgang van de zon naar Beth-Dagon, onbekend en vooral niet te verwarren met Biet Dedschan tussen Joppe en Lydda (15: 41), en reikt aan Zebulon, 1) en aan het dal Jiftah-El, de Wady Abilin (vs. 14), noordwaarts naar of van Beth-Emek, en Nehiël, geen van beiden bekend, en komt uit tot Kabul 2) ter linkerhand, 4 uur zuidoostelijk van Acco.

Niet te verwarren met de naam van den stam. Dit Zebulon draagt nu de naam van Abilin. V. d. Velde zag haar vanuit de verte.

Nu Kaboel, 1 1/2 uur ten noordoosten van Schef-Amer, een groot dorp.

En vervolgens omvatte het gebied van Aser, ten noorden van Acco, de steden: Ebron, misschien hetzelfde als Abdon (21: 30), overigens niet nader aan te duiden, en Rehob,

onbekend-noch moet men dit, evenminals het in vs. 30 genoemde Rehob, verwisselen met dat wat in Num. 13: 22 Richteren 18: 28 en 2 Samuel . 10: 6 vermeld wordt-en Hammon, 1)en Kana, 2) tot aan, in zuidwestelijke richting naar beneden-groot Sidon (11: 8).

Volgens V. d. Velde vermoedelijk het tegenwoordige Hâmoul.

Dit Kana moet niet ver van Sidon gelegen hebben, en noordelijker dan het Kana bij Tyrus.

En deze grens wendt zich zuidelijk van het gebied van Sidon naar Rama, 1) en tot aan de vaste stad Tyrus, of Zor op het vaste land (Jos 11: 8); 2) dan keert deze grens in zuidelijke richting zich naar het nu onbekende Hosa, en haar uitgangen zijn aan de zee, van het landsnoer, strekkende naar Achzib, langs de streek van Achzib, nu Zib, aan de overzijde daarvan volgde dan Acco met de vs. 25-27 genoemde zuidelijke plaatsen.

Aan de westzijde van het kasteel Belfih bij Nahothiëh gelegen, ligt op de hoge rots een dorpje El-Hamrah geheten, waar enige grote oude vierkante stenen de localiteit van een voormalige stad verraden. Het is mij bij het nazien van sommige oude schrijvers duidelijk geworden, dat hier het Rameh stond uit Jozua 19: 29, waarlangs de grensscheiding van Asers erfdeel liep, juist waar de Leontes zijn zuidwestelijke loop eindigt om van dit punt westwaarts naar zee te stromen.

En, oostelijk en noordelijk, van het in vs. 18,29 gemelde gebied lagen de steden Umma, op de Libanon, zuidelijk van Hammon, en Afek, nu Afka aan de Adonis, beneden Byblus (13: 4), en Rehob, onbekend, maar zal nog meer noordelijk gelegenhebben dan Afek, uitmakende tezamen tweeëntwintig steden en haar dorpen.

Uit deze wijze van behandelen kan men duidelijk opmerken, dat door de vervaardiger van dit boek niet overal de eigenlijke grensliniën van de verschillende stamgebieden, maar veeleer de voornaamste plaatsen, die ieder in het bijzonder bevatte, beschreven moesten worden (Jos 19: 12), toch kan men daaruit enigszins de grenzen opmaken.

Vs. 32-39. Nu valt het zesde lot op de stam Nafthali, die oostelijk van Aser en Zebulon woonplaatsen ontvangt en zich uitstrekt, over het meer Gennezareth heen, tot het landschap van Juda, terwijl hij ten noorden de Libanon nadert en zuidelijk het gebied van Issaschar ontmoet. Negentien steden met omliggende dorpen vallen hem toe, waarvan er echter maar 16 bij name genoemd worden.

Het zesde lot ging uit voor de kinderen van Nafthali:
voor de kinderen van Nafthali, naar hun gezinnen.

Zoals Zebulon Issaschar vooraf ging, zo ook de jongere Naftali de oudere Dan. Het was, opdat niemand zich op zijn bijzondere voorrechten zou verheffen.

Het stamgebied van Nafthali strekte zich noordwestelijk uit tot aan de noordelijke grens van Kanaän en in het zuiden tot aan het stamgebied van Zebulon en dat van Issaschar.

En hun grens is van Helef, onbekend, van Allon tot Zanannim, 1) en over Adami-Nekeb d. i. Adami van de pas, naar het vermoeden van Knobel, het hedendaagse Deir el-ahmar of rode klooster, 3 uur noordwestelijk vanBaälbek, en Jabneël, ook in deze streek, opwaarts tot Lakkum; het noordelijk deel van de Libanon, en haar uitgangen zijn, na langs de noordoostgrens van het beloofde land getrokken te zijn, die beschreven is in Num. 34: 9-12, aan de Jordaan, bij de plaats, waar de Wady Bessum daarin uitloopt.

In verband met Richteren 4: 11 lezen sommigen in plaats van Allon, Elon en dan moet het vertaald worden door "van het eikenwoud" bij Zanannin. Anderen behouden Allon, o. i. niet ten onrechte, en dan is hoogstwaarschijnlijk het tegenwoordige Jaloun het oude Allon.

En deze grens wendt zich westwaarts, van daar zich uitstrekkende langs het benedengedeelte van de Wady Bessûm naar Asnoth-Thabor, niet juister te bepalen, maar zeker niet ver van Kurn Hattin gelegen, en vandaar zich naar het noorden richtend, gaat zij voort naar Hukkok, naar V. d. Velde’s vermoeden het hedendaagse Yakûk noordwestelijk van het meer Gennézareth, en zij reikt aan Zebulon, tegen het zuiden, en aan Aser reikt zij tegen het westen, en aan Juda aan of van de Jordaan, 1) tegen de opgang van de zon.

Van de Jordaan is nadere bepaling van Juda. Volgens V. Raumer, en terecht, is bewezen, dat dit op de oostzijde van de Jordaan gelegen district, van de 60 Jaïr-steden, hier Juda wordt genoemd, of tot Juda wordt gerekend, omdat Jaïr, de bezitter van deze steden, door Hezron van vaderskant van Juda afstamde (1 Kronieken 2: 5,21).

En Adama, ten noorden van Safed, en Rama 1) westelijk hiervan, en Hazor,2) ten noordwesten van het meer Merom (11: 1).

Rama, nu Rameh geheten, bestaat nog als een goed geordend dorp, bewoond door Christenen en Druzen. Het dorp is, volgens Robinson, omgeven door uitgestrekte olijfgaarden.

Hazor, nog Hazour en Hazir genoemd. Onder de vele nog half overeind staande muren, ziet men er een gewelf, door de inwoners "kabour" of grafkelder genoemd, waarvan de ingang door puin versperd was, maar waarvan wij hoorden, dat de inwendige onderaardse ruimte zeer uitgestrekt moest zijn. Wild geboomte en olijfplantsoen houden Hazor voor het oog van de voorbijganger verborgen.

En Kedes, 1)ten noordwesten van Hazor, (12: 22), en Edréï, onderscheiden van de stad met dezelfde naam in Bazan (12: 4), nog onbekend, en En-Hazor, tussen Hukkok en Rama.

1)Tegenwoordig niets meer dan een ellendig gehucht, vroeger een vrijstad bij uitnemendheid, om haar uitstekende ligging.

En Jiron, het hedendaagse Jarun, ten westen van het meer Merom, en Migdal-El 1) en Horem, wellicht nu Haurah, en Beth-Anath, het tegenwoordige Ain-Ata, en Beth-Sémes,

onderscheiden van de gelijkluidende plaats in de stam Issaschar, doch onbekend. Negentien steden-behalve de hier genoemde 16, nog drie, b. v. Karthan (21: 32) -en haar dorpen.

Velen hebben gemeend, dat Migdal-El het latere Mageda of Magdala is, maar ten onrechte, omdat deze plaats in het stamgebied van Nafthali ligt en Magdala, gelegen aan de westzijde van het meer van Gennézareth, in Zebulon lag.

VI. Vs. 40-48. Het zevende lot valt op de stam van Dan. Dit wijst hem zijn erfdeel aan in de westelijke helft van de streek land, die nog over is tussen Efraïm en Juda, alzo naast Benjamin (Jos 18: 11); toch ontvangt de stam ook enige steden in het noordelijk en zuidelijk aangrenzend gebied van Efraïm en Juda, en bovendien vergrootte hij naderhand zelf zijn bezitting door de verovering van Laïs, dat naar hem nu Dan werd genoemd.

Het zevende lot ging uit voor de stam van de kinderen van Dan, naar hun gezinnen. 1)

Dan had zijn stamgebied in het zuiden van het land met dat van Juda ten oosten, en het land van de Filistijnen ten westen, het stamgebied van Efraïm ten noorden en dat van Simeon ten zuiden. Zijn erfdeel behoorde tot de vruchtbaarste streken van Palestina. Het strekt zich voor een groot gedeelte uit over de vlakte van Saron.

En de grens van hun erfdeel was, in de omtrek van hun gebied lagen: Zora (15: 33), en Esthaol 1) (15: 33), en Ir-Sémes of Beth-Sémes (15: 10 15. 10)een Levietenstad.

Zora en Esthaol ontving Dan van Juda.

En Saälabbin of Saälbim (Richteren 1: 35), een kleine streek noordoostelijk van Geser, op de plaats van het hedendaagse Selbit, en Ajalon, 1) aan de zuidzijde van het in 10: 12 vermelde Thalis, heden ten dage Dschalo, niet te verwisselen met Ajalon in het land van Zebulon (Richteren 12: 12), en Jithla, waarschijnlijk ten westen van Ajalon.

Saälabbin en Ajalon bevonden zich nog in de handen van de Kanaänieten (Richteren 1: 35 1. 35). Ajalon werd later aan de Levieten toegekend.

En Me-Jarkon, 1) en Rakkon, tezamen met de grens tegenover Jafo, met het gebied van Joppe of de plaatsen rondom deze stad gelegen (2Ch 2: 16), dat later niet tot het gebied van Dan behoord schijnt te hebben, alhoewel het door Danieten bewoond was (Richteren 5: 17).

1)Me-jarkon, d. i. aquae flavedenis, en Rakkon zijn onbekend, moeten echter wegens het volgende "tegelijk met het gebied van Japho" in de nabijheid van Joppe gezocht worden.

Doch de grens van de kinderen van Dan was hun te klein uitgekomen: zij moesten zich, door gebrek aan woonplaats gedwongen, in het gebergte terugtrekken, omdatzij uit veel aan hen toegewezen plaatsen de Amorieten niet konden verdrijven, zoals hun plicht was (Richteren 1: 34). Daarom trokken de kinderen van Dan later, toen Jozua tot zijn vaderen verzameld was, op naar de streek ten noorden van het meer Merom, ten westen van Banjas of

Baäl Hermon, en vochten tegen Lesem, of Laïs (Richteren 18: 7,27), het hedendaagse Tell el Kady, aan de middelste Jordaanbron, en namen haar in, en sloegen haar met de scherpte van het zwaard, en erfden haar, en woonden daarin; en zij noemden Lesem Dan naar de naam van hun vader Dan. 2)

Wil men meer nazien over deze verovering, waardoor de stam Dan zijn oorspronkelijk gebied overschreed en zich ook vestigde in het hoogste noorden van Palestina, men zie dan Richteren 18. Sinds die tijd wordt Dan dikwijls de noordelijkste stad van de Israëlieten genoemd, zoals Berséba de zuidelijkste was, en de spreekmanier: "van Dan tot Berséba" gold als een uitdrukking om de eenheid van het gehele volk of van het gehele land uit te drukken (Richteren 20: 1; 1 Samuel . 3: 20; 2 Samuel . 3: 10

Dit gebeurde echter na de dood van Jozua, zoals uit Richteren 18 blijkt, maar het verhaal van die overwinning wordt nu reeds tussen deze geschiedenissen ingelast om, zoals Calvijn opmerkt, te kennen te geven dat Dan in zoverre het Goddelijke bevel gehoorzaamde om wat nog niet veroverd was, op de oorspronkelijke inwoners te veroveren. In dit Dan richtte Jerobeam één van de gouden kalveren op, omdat het de uiterste noordelijke grens van Kanaän uitmaakte.

VII. Vs. 49-50. Nadat zo de deling van het land bewerkstelligd is onder de 9 1/2 stammen en ieder dat deel gekregen heeft wat hij naar aard en aanleg behoefde en begeerde, bij welke verdeling de zegen van Jakob voor een groot gedeelte verwezenlijkt werd, krijgt ook Jozua zijn erfdeel. Tot nog toe heeft hij zichzelf opgeofferd voor de hem toevertrouwde stammen; als laatste denkt hij aan zichzelf, hij geeft ons hierin weer een getrouwe afspiegeling van de Grote Jozua, de Koning der Joden, die nimmer iets ten eigen bate gedaan heeft, Wiens lust het is, wanneer maar de Zijnen verheugd kunnen zijn. Maar nu-op het einde van de verdeling-wordt aan Jozua de stad Thimnath-Serah op het gebergte van Efraïm toegewezen, die hem reeds vroeger in het bijzonder door de Heere belooft was. Daarmee sluit het bericht over de verovering van het land.

Toen zij nu geëindigd hadden het gehele land erfelijk te verdelen, naar zijn grenzen, volgens de hierboven breedvoerig geschetste grenzen, gaven de kinderen van Israël, namelijk zij, die onder de leiding van de Hogepriester tot de verdelingscommissie behoorden, aan Jozua, de zoon van Nun, een erfdeel in het midden van hen, en wel in de stam, waartoe hij behoorde-in Efraïm.

Eindelijk wordt hier nog verteld over een gunstbewijs van het volk jegens Jozua. Want, ofschoon er een gelijke verdeling moest plaats hebben onder de nakomelingen van Abraham, toch had Jozua, wegens zijn voortreffelijke dapperheid, een eervolle vermelding verdiend. Niemand toch heeft zich kunnen beklagen, dat één man is verrijkt, door zichzelf het land toe te delen. Want allereerst in zijn talmen schittert de bezadigdheid van die heilige man, dat hij niet zichzelf iets bezorgd heeft, voordat de publieke toestand was geordend. Waar wordt toch iemand gevonden, die niet na het een of ander bewijs van zijn dapperheid gegeven te hebben, zich haast tot de buit? Niet Jozua, die om zichzelf niet denkt, totdat het land verdeeld is.

Hij verkoos voor zich zo'n erfenis, die in zijn eigen stam was gelegen, willende liever zich in gemeenschap nog nauwer daarmee verenigen, dan de beste plaats van het gehele land, zoals bijvoorbeeld in de stam Juda verkiezen, en daardoor boven zijn broeders uitmunten. Laat niemand, die tot grote eer en aanzien is verheven, zich ooit wegens zijn geslacht, familie of landaard schamen, noch zich vreemd daarvan houden. De tabernakel was nu opgericht in het erfdeel van Efraïm, en voor zoveel Jozua kon voorzien, wilde hij niet ver daar vandaan wonen.

In het kiezen van zijn stad, in Efraïm gelegen, toonde Jozua op sprekende wijze, dat hij de aanwijzing van deze delen door het lot beschouwde als rechtstreeks door de Heere bepaald, maar gaf daardoor ook een blijk van zijn oprechte gehoorzaamheid aan de wil van de Heere.

Naar de mond van de HEERE, die waarschijnlijk reeds aan Jozua de belofte gegeven had, toen Hij aan Kaleb een bepaald gebied in het vooruitzicht gaf (Num. 14: 24vv. Joz. 14: 9,12), als een beloning voor zijn onwankelbare trouw, gaven zij hem die stad, welke hij begeerde, namelijk: Thimnath-Serah, ook Thimnath-Heres genoemd, het hedendaagse Tibneh, 7 uur ten noorden van Jeruzalem, en twee uur ten westen van de in (Jos 8: 35) vermelde tweede legerplaats Gilgal, op het gebergte van Efraïm. En hij bouwde die opeen heuvel gelegen stad, en woonde hierin tot zijn laatste snik; en daar is ook zijn graf geweest (24: 10 Richteren 2: 9).

D. i. vernieuwde die stad. De stad zelf zal wel bestaan hebben, maar zij zal door de oorlog vreselijk hebben geleden, zodat een vernieuwen ervan gelijkgesteld kon worden met een stichten of opbouwen.

HOOFDSTUK 20.

VERORDENING VAN DE VRIJSTEDEN.

Vs. 1-9. Nu, nadat het gehele land verdeeld is onder de stammen van Israël, en deze het erfelijk in bezit genomen hebben, herinnert de Heere Jozua aan de uitvoering van de door Mozes gegeven verordening over de afzondering van vrijsteden voor onopzettelijke doodslag (Num. 35: 6,9-34 Deuteronomium 19: 1-13). Daartoe worden Kades in het noordelijk, Sichem in het middelste en Hebron in het zuidelijk gedeelte van het land aan deze zijde, bestemd; daarmee is ook -omdat in het land aan de overzijde reeds een drietal steden voor dit doel was uitgekozen (Deuteronomium 4: 41-43), het in Num. 35: 6,18 bepaalde zestal voltallig.

Verder sprak de HEERE tot Jozua, nadat hij de uitloting van de erfdelen van de kinderen van Israël geëindigd had (19: 51), zeggende tot hem: óf onmiddellijk uit de tabernakel, óf door de mond van de Hogepriester Eleazar:

En hij zal in deze stad wonen, totdat hij staat voor het aangezicht van de vergadering, van de gemeente, waartoe hij behoord heeft, en waarin het feit is geschied, voor het gericht, 1) en wanneer ook die hem verklaard hebben, als hebbende onopzettelijk de doodslag verricht, en hem daarom terugzenden naar de vrijstad, dan zal hij daarin veilig wonen, totdat de Hogepriester sterft, die in die dagen zijn zal, 2) d. i. het hogepriesterlijk ambt bekleedde ten dage van de doodslag. Dan, wanneer de Hogepriester gestorven, en een ander hem opgevolgd is, zal de doodslager terugkeren, en komen tot zijn vaderstad, en tot zijn huis, d. i. tot de stad, vanwaar hij gevlucht is; de bloedwreker mag hem nu geen leed meer toevoegen (Num. 35: 25vv.).

In verband met Num. 35: 24,25 beduidt dit, dat hij in die stad zal vertoeven, totdat het gerecht over hem zal uitspraak hebben gedaan, onderzocht of het een moedwillige doodslag is geweest of een onwillige, waaraan bij zich heeft schuldig gemaakt. Was de uitspraak dat hij een moedwillige begaan had, dan moest hij aan de bloedwreker worden overgeleverd, maar zo niet, dus een onwillige, dan werd hij naar de vrijstad teruggebracht en moest daarin blijven wonen, totdat de Hogepriester was gestorven.

De vrijstad beveiligde dus de doodslager, behalve dat de zaak voor de bevoegde rechters tot een behoorlijk onderzoek werd gebracht (Salvo juris et justitiae examine).

Ook: "Nu 35: 16" en "De 19: 1".

Opdat het volk eraan zou wennen de doodslag te verafschuwen, moest de doodslager, ofschoon hij van misdaad werd vrijgesproken, geboorteplaats en huis ontberen, tot de dood van de Hogepriester. Die tijdelijke ballingschap toonde duidelijk, hoe kostbaar bij God het bloed van mensen is.

En aan de overzijde van de Jordaan, van Jericho oostwaarts gaven zij de steden, die reeds eerder (Deuteronomium 4: 41), tot dat doel bestemd waren, Bezer in de woestijn, in het platte

land, in de steppen van de Amoritische hoogvlakte, van de stam van Ruben; en Ramoth in Gilead, van de stam van Gad; en Golan in Bazan, van de stam van Manasse, alzo ook in het zuider- noorder- en middeldeel van het lands, in elk gedeelte een stad.

De vrijsteden waren bijna allen op bergen gelegen, ten einde van verre te kunnen worden gezien, want een stad op een berg liggende kon niet verborgen zijn. Daardoor waren zij de vluchteling tot een baken en tot aanmoediging, en ofschoon wegens dezelfde ligging, de weg daarheen, naarmate men die steden meer naderde, des te steiler en moeilijker werd, nochthans kon hij zich daarmee troosten, dat hij haast in de rust zou geraken, en dat het hem genoeg was, indien hij slechts de voorsteden kon bereiken (Jos 20: 8).

Dit nu zijn de zes steden, die bestemd waren voor al de kinderen van Israël, en voor de vreemdeling, 1) die in het midden van hen verkeert, opdat daarheen vluchte al wie een ziel slaat door dwaling; opdat hij niet sterve door de hand van de bloedwreker, totdat hij voor het aangezicht van de vergadering van zijn plaats gestaan zal hebben, maar veeleer later volle vrijheid verwerve, alsmede het verlof om naar zijn huis terug te keren, met de dood van de Hogepriester die in die tijd het ambt bekleedde.

Ook voor de vreemdeling. Hij mocht niet delen in de godsdienstige voorrechten van Israël, maar wel in de burgerlijke.

Alle vrijsteden waren tevens Levietensteden.

HOOFDSTUK 21.

VERZORGING VAN DE LEVIETEN.

Vs. 1-42. Omdat volgens Num. 15: 6 bij de 6 vrijsteden voor onopzettelijke doodslagers nog 42 andere steden in het gebied van de verschillende stammen moesten komen, die niet de in Num. 1-5 nader omschreven voorsteden, voor de stam Levi ingeruimd moeten worden, zo bewerkstelligen nu de hoofden van de vaderen van deze stam, dat na de afzondering van de vrijsteden ook dadelijk de bepaling van de overige Levietensteden wordt ondernomen. Nu bestaan de Levieten volgens Num. 3-4 uit drie geslachten: die van de Kahathieten, Gersonieten en Merarieten. De eersten nu splitsen zich op hun beurt in Aäroniden of priesters en gewone Kahathieten. Ten gevolge van de vervolgens gehouden verloting verkrijgen de Aäroniden 13 steden in de stamgebieden Juda, Simeon en Benjamin; de overige Kahathieten 10 steden in Dan, Efraïm en West-Manasse, de Gersonieten 13 steden in Issaschar, Aser, Nafthali en Oost-Manasse, de Merarieten 12 steden in Zebulon, Gad en Ruben. Die allen maken tezamen 48 steden uit, zoals de Heere in Num. 35: 7 bepaald heeft.

Toen, na de vaststelling van de vrijsteden in het West-Jordaanland, a) naderden de hoofden van de vaderen van de Levieten tot Eleazar, de Hogepriester, en tot Jozua, de zoon van Nun, en tot de hoofden van de vaderen van de stammen van de kinderen van Israël, die de verdeling van het land op zich genomen hadden (14: 1)

1 Kronieken 6: 54

En zij spraken tot hen, te Silo, in het land Kanaän, 1) waar sinds 18: 1 de tabernakel stond en de verdere handelingen werden ondernomen, zeggende; de HEERE heeft geboden door de dienst van Mozes, a)dat men ons steden te bewonen geven zou, en haar voorsteden of weiden voor onze beesten. 2)

Num. 35: 2

De nadere bepaling van Silo "in het land Kanaän" wijst terug op de bestemming (Num. 34: 35: 10) om den kinderen van Israël hun erfdeel in het land Kanaän te geven.

Calvijn is van mening, dat de Levieten waren vergeten, en daarom nu hun recht op hun steden in het midden brengen. O. i. ten onrechte. Eerst moeten de verschillende stammen hun erfdeel hebben en dan uit het erfdeel vrijwillig de Levietensteden afzonderen, opdat zij aldus zouden leren de Bedienaars van het Heiligdom naar Gods bevel te geven, wat hij verordend had.

Daarom gaven de kinderen van Israël aan de Levieten van hun erfdeel, naar de mond van de HEERE, deze in de volgende verzen nader omschreven steden en diens voorsteden. 1)

1)Voorsteden, de ruimte van de voorsteden is genoemd (Num. 35: 3-6). Zij diende den Levieten tot schuren, stallingen en tuinen. In die velden mochten zij geen huizen bouwen of wijngaarden planten, of landbouw uitoefenen.

In Nehemia 13: 10 wordt het Israël tot zondeschuld aangerekend, dat het volk de Levieten had gedwongen, om hun akkers te bebouwen, om zelf in hun voedsel te voorzien.

Behalve de 6 genoemde, nog 42 daarbij, en wel in deze verhouding: Juda en Simeon gaven er tezamen 9, Nafthali 3 en ieder van de overige negen stammen 4. Hierdoor was de som van 48 steden volkomen. Door het lot werd uitgemaakt, welke van die steden de verschillende geslachten van de Levieten tot hun erfdeel zouden ontvangen.

Toen men de verdeling begon, ging het eerste lot uit voor de gezinnen van de Kahathieten, het voornaamste van de drie geslachten (Num. 3: 27-30; 4: 1-20), en wel op de ene tak van de Amramieten, de lijn van Aäron (Ex. 6: 20); en voor de kinderen van Aäron, de priester, uit de Levieten, waren van de stam van Juda, en van de met deze stam verenigde stam van Simeon negen steden, en van de stam van Benjamin, door het lot, vier steden d. i. gezamenlijk dertien steden1) (vs. 9-19).

Hier nu wordt allereerst het getal van de steden genoemd, waarvan hieronder gesproken wordt. In de tweede plaats wordt opzettelijk erop gewezen, dat het lot van de kinderen van Aäron viel in de stam van Juda, wat niet toevallig mag worden genoemd, omdat God, naar Zijn aanbiddelijk raadsbesluit, hen daar een woonplaats heeft bestemd, waar Hij voor Zich zijn Tempel zou laten oprichten. In de derde plaats wordt afgedaald tot de namen zelf van de steden, waarvan Hebron het eerst wordt aangehaald, waarvan beroofd te worden Kaleb met een effen gemoed heeft geduld. Indien iemand de tegenwerping maakt, dat hun het meer aanzienlijke Jeruzalem moest gegeven zijn, waar later hun wettige woonplaats zou zijn, dan is de oplossing gemakkelijk, dat hun middelmatige steden, zoals hun toestand meebracht, zijn gegeven. Allereerst was Jeruzalem toen nog niet in hun macht, omdat de Jebuzieten het nog in hun bezit hadden. Vervolgens zou het een ongerijmde zaak geweest zijn, dat aan priesters een koninklijke zetel was toebedeeld. En hun godsdienst en geloof werd beter op de proef gesteld, wanneer zij telkens van hun geboortegrond moesten verhuizen, om hun zorgen te wijden aan de heilige dingen.

Dit gebeurde niet toevallig, maar reeds wist God-en Hij had dit bij verscheidene gelegenheden beloofd en voorzegd-in welk gedeelte van het land Hij in de toekomst Zijn tempel wilde doen oprichten. Daar lag nog altijd de berg van de Heere, waarop de Heere het reeds voor Abraham goedgemaakt, voorzien had, als met smart te wachten op de woning van de Heere, waaruit de wateren zouden stromen over het dostige, dorre land. Langzamerhand werd alles voor die woning voorbereid; reeds nu wordt ervoor gezorgd, dat de priesters, die met offers dienst konden doen en verdere dienst waarnemen, de Aäroniden, verspreid waren rondom de berghoogten van Juda, rondom het latere Jeruzalem, dat nu nog ten prooi is aan de Jebusieten.

Alzo gaven de kinderen van Israël aan de Levieten deze 13 + 10 + 13 + 12 = 48 steden en haar voorsteden, zoals de HEERE geboden had door de dienst van Mozes.

Dit getal van de aan de Levieten toegedeelde steden zal ons niet te groot toeschijnen, wanneer wij opmerken, dat 1. de steden van Kanaän, gelet op hun aanzienlijk aantal in zo'n klein land, niet al te groot konden zijn; 2. de Levieten niet de enige bewoners van deze steden waren, maar dat zij in iedere stad de voor hun aantal benodigde huizen met daarbij behorende weidevelden in de omtrek van de stad, ontvingen; terwijl het overige ingenomen werd door de stam, waarin de stad gelegen was; 3. dat de 23. 000 van het mannelijk geslacht, (welk getal de Levieten bereikten bij de tweede volkstelling Num. 26: 62) over 35 steden verdeelt, voor iedere stad een bevolking opleverden van 657 mannelijke of omstreeks 1300 mannelijke en vrouwelijke Levieten. Hiertegen in heeft men zich gestoten aan de inruiming van 13 steden aan de priesters en in overweging nemende, dat de zonen van Aäron, Eleazar en Ithamar, onmogelijk nu reeds een nakomelingschap konden hebben, die 2, laat staan 13 steden vulde, de opgave verklaart, als haar oorsprong hebbende in een oorkonde van latere dagtekening. Maar hierdoor heeft men niet alleen van de verdelingscommissie de verregaande kortzichtigheid aangeleund, dat zij de woonplaatsen alleen zouden bepaald hebben volgens de toenmalige behoefte van de priesters, zonder enigermate hun toekomstige vermeerdering in het oog gehouden te hebben; maar ook heeft men de grootte van de steden te groot en het getal van de priesters voor te klein opgevat. Maar men beoogde niet het vullen van de steden met priesterfamilies; en de volle som van de toendertijd levende priester is wel nergens opgegeven, maar wanneer wij bedenken, dat Aäron bij de uittocht uit Egypte reeds 83 jaar oud was, zo kon nu 47 jaar later zijn nakomelingschap reeds in het vierde lid binnentreden en het aantal mannelijke personen reeds 1000 belopen, of minstens bestond het geslacht uit 200 families.

Zij toch (de nakomelingen van Aäron) waren het, die de Heere onverdeeld moesten toebehoren; zij moesten in Zijn dienst staan, Hem het offer brengen. En zoals het nu een eerste vereiste voor een priester was, ongeschonden en ongerept naar lichaam en ziel te zijn, zo kan het ons geen verwondering baren, wanneer de priesters een ruime en overvloedige maat wordt gegeven die hen in staat stelt zich uit te breiden en te vermenigvuldigen niet alleen, naar die hen ook van menige zorg ontlast en hen zich onbekommerd doet wijden aan de dienst van de Heere. Bij de tempeldienst kwamen allerminst neergedrukte gemoederen en uitgevaste gelaatstrekken te pas.

Verder gaven zij van de stam van de kinderen van Juda, en van de stam van de kinderen van Simeon, welke twee stammen geheel en al ineengevlochten waren, omdat Simeon geen op zichzelf staand gebied, maar slechts een aantal steden in het gebied van Juda had (19: 1-9) deze steden die men bij name noemde 1) een voor een:

Ook de Levieten werden dus door het gehele land verspreid. Wij weten, dat Jakob op zijn sterfbed zowel aan Simeon als aan Levi dat voorspeld had. Voor Levi was echter, zoals wij vroeger hebben gezien, de straf opgeheven, en hier wordt de vloek in een zegen en eer veranderd. Want voortaan treden zij door geheel het land op als dienaren van God, die overal hebben te zorgen voor de zuivere dienst van God en voor de waarneming daarvan. Omdat zij

overal woonden, waren zij als zoveel huisbezorgers van God, die ervoor moesten zorgen, dat de wacht van Zijn huis werd waargenomen, zoals Hij dit had verordend.

En aan de kinderen van Gerson, eveneens van de gezinnen van de Levieten, werden gegeven van de andere halve stam van Manasse, aan de overzijde van de Jordaan, de vrijstad van de doodslager Golan (20: 8), in Bazan, en haar voorsteden, en Beësthera, hetzelfde als Astharoth (Deuteronomium 1: 4 Joz. 13: 12,31), en haar voorsteden: twee steden.

Beësthera is samentrekking van Beth-Esthera, d. i. huis van Astharte. In 1 Kronieken 6: 71 wordt die stad dan ook Astarôth genoemd. Wellicht is zij de residentie geweest van Og (Genesis14: 5).

En van hen werden van de stam van Issaschar, Kisjon, onbekend (19: 20), en haar voorsteden, en Dobrath, 1) aan de westzijde van de Thabor (19: 12), en haar voorsteden.

Volgens V. d. Velde nu Debouri, en door hem gehouden voor het dorp, waar de Heere Jezus bij het afkomen van de Tabor, de maanzieke jongeling genas (Mat. 17: 14-21).

Al die steden van de Levieten in het algemeen, van de Aärons, van de overige kinderen van Kahath, de Gersonieten en de Merarieten, tezamen in het midden van de erfenis van de kinderen van Israël, waren 1) achtenveertig steden en haar voorsteden.

Het blijkt niet, dat Levi, de minste van alle stammen, een groter deel verkreeg dan alle anderen, ofschoon hier een groter stedental gevonden wordt. Want alle steden van de Levieten worden opgenoemd, terwijl zeer waarschijnlijk niet alle van de overige stammen zijn opgenoemd. Bovendien moet men in aanmerking nemen, dat de Levieten niet het omliggende land hadden.

Toch is het stellig, dat zij naar evenredigheid ook vooral niet minder hadden dan de andere stammen; maar zij waren ook, om de dienst van Jehovah te bewaren en het volk de wet te onderwijzen, opdat niet zou gezegd worden: "Mijn volk gaat verloren, omdat het geen kennis heeft", en dan mocht hun immers wel van de kant van het volk een onbekommerd bestaan worden verzekerd, want "de arbeider is zijn loon waardig".

Maar terwijl de Heere zorgde, dat de dienaars van de wet het hunne ontvingen, zorgde Hij tevens, dat zij het niet om niet van het volk kregen; Hij verstrooide hen onder het gehele volk en voorkwam daardoor die ziekelijker toestand, die ontstaat door opeenhoping van bestanddelen van enerlei gehalte en soort. Om hiervan bevrijd te blijven, moesten zij werken tot nut van anderen, en daardoor konden zij alleen de verslapping en de teruggang ontgaan, die een bijna onvermijdelijk gevolg is van alle uitsluiting en terugtrekking uit de wereld; bedienaars van het Evangelie vooral moeten niet lui zijn, noch alleen voor zichzelf leven, noch alleen voor elkaar. Het vermengen van de Levieten met de overige stammen zou hun de verplichting opleggen om behoedzaam te wandelen, zoals dit aan hun gewijde bediening voegde, en om ieder ding te vermijden, dat hen in diskrediet zou kunnen brengen.

Dit zij boven alles een les voor de Evangeliedienaar van de huidige tijd!.

II. Vs. 43-45. Hiermee is niet alleen de verdeling van het land, die de inhoud uitmaakt van de tweede helft van dit boek, ten einde gebracht, maar bovendien is alles in vervulling gegaan, wat de Heere eens Zijn volk beloofd heeft betreffende Kanaän. Israël kan zich nu veilig verheugen in het rustig bezit van zijn erfdeel en heeft niets te vrezen van zijn vijanden, ofschoon die nog niet met wortel en tak uitgeroeid zijn, als het maar zijn God getrouw blijft, en volhardt in Zijn Verbond te staan.

Alzo, zoals vanaf 1 tot hiertoe beschreven is, gaf de HEERE aan Israël het gehele land, dat Hij meer dan 400 jaar geleden (Genesis12: 7; 22: 16vv.) gezworen had hun vaderen te geven, en zij beërfden het, en woonden daarin.

En de HEERE gaf hun, zolang zij Hem dienden, rust rondom, van al de vroegere bezitters, naar alles wat Hij ook hun vaderen gezworen had (Exod. 33: 14 Deuteronomium 3: 20; 12: 9). En er bestond niet één man van al hun vijanden voor hun aangezicht, 1) al hun vijanden gaf de HEERE in hun hand, zodat die, al waren zij niet verdelgd, volgens goddelijk bevel (Exod. 23: 28 Deuteronomium 7: 22) geheel machteloos voor hun aangezicht waren.

Er waren nog wel Kanaänieten overgebleven, maar deze waren zo met vrees vervuld voor Israël, dat zij het niet durfden wagen, iets tegen het volk van God te doen. Zij zouden dan ook nimmer als vijanden tegen het nageslacht van Abraham zijn opgetreden indien Israël zich aan de Wet van God had gehouden en de bevelen van de Heere had gehoorzaamd. Als Israël echter later de Wet van God verlaat en het Verbond met God nalaat te houden, worden die zwakke en schier overwonnen vijanden weer zo machtig, dat zij tijdelijk de heerschappij voeren en het volk onderdrukken, totdat na boete en schuldbelijdenis de Heere weer een richter verwekt.

Er viel niet één woord bij de vervulling van al de goede woorden die de HEERE gesproken had tot het huis van Israël; integendeel: het kwam allemaal uit.

Het is mooi, als de vervulling van Gods belofte wordt opgemerkt en God de eer wordt gegeven wegens Zijn waarheid en trouw. Zo wist Jezus aan het kruis, dat de Schrift vervuld was, en sprak toen: "het is volbracht!" Er ontbrak alzo niets aan al het goede, dat God door de profeten gesproken had van de werken en het lijden van de Messias; alles werd vervuld en gebeurde. Zo moet ieder, die wandelt in de voetstappen van het geloof van Abraham, er acht op geven, hoe de beloften van God van Zijn zorg en genade jegens de zondaren in het algemeen, en in het bijzonder jegens armen, verlatenen en treurigen, jegens weduwen en wezen, hier en ginds aan hen vervuld zijn. Zo’n opmerkzaamheid zet de Christen aan ‘s morgens Gods genade en ‘s avonds Gods waarheid te verkondigen, en-in plaats van in het klagen-zich in het danken te oefenen, dat in de Schrift een "kostelijk ding" genoemd wordt. Maar hoe zal het dan zijn in de zalige eeuwigheid, wanneer zij die voleind hebben tot het laatste met een ten volle verlicht oog terug- en neer kunnen zien op alles, wat vóór of na hun dood gebeurd is en nog gebeurt; wanneer zij op het duidelijkst zullen doorzien, dat alles juist gegaan is volgens de uitspraken van de Heilige Schrift; en dat de Schrift dagelijks, in kleine

en grote dingen aan vromen en goddelozen evenzeer vervuld is! En dan, wanneer die verheerlijkten zullen zien, dat van al die goede woorden geen enkel onvervuld blijft, dat alles gebeurt, maar- ver boven het oordeel van zwakke stervelingen, -niet boven de getuigenis van de Schrift, dan zullen zij God prijzen en loven voor Zijn waarheid. Hier komt het uit, hoeveel er gelegen is aan het geloof. Wil iemand het goede genieten, dat God aan Zijn dienaren en kinderen belooft, zo moet hij geloof hechten aan de trouwe en ware woorden van God, zoals Israël in de woestijn moest geloven, voordat het nog in Kanaän gekomen was; maar dan zal het ook gaan volgens de regel van Christus: "u geschiedde naar uw geloot" Maar een mens, die door zijn ongeloof God tot een leugenaar maakt, geniet niets van al het goede, dat God beloofd heeft.

De gehele vervulling van al de beloften van God, omtrent de in bezitneming van Kanaän, stond in het nauwste verband met de gehoorzaamheid van Israël. Dat daarom niet alle steden hun eigendom werden, lag niet aan de trouw van God, maar aan hun eigen ongehoorzaamheid.

HOOFDSTUK 22.

DE TWEE EN EEN HALVE STAMMEN RICHTEN BIJ HET HUISWAARTS GAAN EEN ALTAAR OP.

Vs. 1-10. Nadat aldus ook de 9 1/2 stammen tot rustig bezit van hun erfdelen gekomen zijn, laat Jozua de hulptroepen van de stammen Ruben, Gad en half-Manasse naar hun haardsteden gaan met dankerkentenis, voor de aan hun broeders bewezen diensten met een liefderijke vermaning om toch getrouw vast te houden aan de Heere en zijn wet. Tevens geeft hij hun vaderlijke zegenwensen. Zij trekken op van Silo. Na de Jordaanlaagte bereikt te hebben, richten zij aan de overzijde van de stroom, hoewel nog binnen de grens van eigenlijk Kanaän, een groot aanzienlijk altaar op, om daarmee te betuigen, dat zij ook behoren tot de stammen aan deze zijde en tot het algemene heiligdom van het gehele volk.

Toen, 1)nadat alles ten einde gebracht was, wat bij de inbezitname van het beloofde land behoorde, riep Jozua de Rubenieten, en de Gadieten, en de halve stam van Manasse, de 40. 000 krijgslieden van deze 2 1/2 stammen, die de verdelgingsoorlog aan deze zijde meegemaakt hadden (4: 12).

Volgens sommigen heeft deze gebeurtenis plaatsgevonden, nog vóór de verdeling van het land onder de 9 1/2 stammen, volgens anderen na de verdeling. Ons komt het meest waarschijnlijk voor, dat deze gebeurtenis heeft plaatsgevonden na de verdeling, in elk geval, nadat Israël naar Silo was opgetrokken. Vooral in verband met de verdeling van de steden voor de Levieten, waarbij meer dan hoogstwaarschijnlijk die stammen aanwezig zijn geweest.

Deze stammen hadden niet hoeven te blijven, totdat het land onder de anderen was verdeeld, maar toch zijn zij gebleven, naar onze mening, totdat alles was afgelopen.

Gij hebt uw broeders van de 9 1/2 stammen niet verlaten, nu de lange tijd, van omtrent 8 jaar geleden tot op deze dag toe; maar gij hebt waargenomen de onderhouding van
de geboden van de HEERE, uw God, die hij u door Mozes heeft verkondigd.

Een uitdrukking, die ook vertaald kan worden, zoals in Lev. 8: 35, met door de wacht waarnemen. Zij wordt gebruikt voor het onderhouden van alles, wat met de bevelen van God in verband staat. Een kostelijke getuigenis wordt hier van die stammen gegeven, een getuigenis van stipte gehoorzaamheid aan de geboden de Heere.

En nu de HEERE, uw God, heeft uw broeders rust gegeven, zoals Hij hun toegezegd had, en hiermee is ook het doel bereikt, waarom gij voor hen uit moest trekken (1: 14vv.); keert dan nu wederom, en gaat gij naar uw tenten, 1) naar het land van uw bezittinga) dat u Mozes, de knecht van de HEERE, op uw verzoek gegeven heeft2) aan de overzijde van de Jordaan.

Num. 32: 33 Deuteronomium 3: 13; 29: 8 Joz. 13: 8

Een klassieke uitdrukking voor "woningen," die nog herinnert aan de dagen en jaren van de woestijn.

Gedurig worden deze stammen erop gewezen, dat wat zij hebben ontvangen, zij hebben genoten uit de hand van de Heere, dat het vrije gunst van God was. Als leengoederen uit de hand van de Heere hadden zij hun bezittingen te beschouwen. Het is daarom, dat Jozua terstond ernstige waarschuwingen en vermaningen laat volgen. Zullen zij in het bezit ervan blijven, dan hebben zij naarstig de Wet van God te onderhouden.

Alleenlijk neemt naarstig waar te doen het gebod en de wet, die u Mozes, de knecht van de HEERE a) geboden heeft, gij en al uw huisgenoten, die u ginds verwachten, dat gij de HEERE, uw God, liefhebt, en dat gij wandelt in al Zijn wegen, en Zijn geboden houdt, en Hem aanhangt, en dat gij Hem dient met uw gehele hart, en met uw gehele ziel. 1)

Deuteronomium 8: 6; 10: 12; 11: 13,22

Van hun tijdelijke krijgsdienst ontslaat en bevrijdt hij hen zo, dat zij voor immer zijn gebonden aan de heerschappij van de enige, waarachtige God. Hij geeft hen alzo verlof, naar huis terug te keren, maar onder deze verplichting, dat zij, waar zij ook mogen zijn, God zullen dienen, terwijl hij hen voorschrijft, dat zij Zijn wet zullen onderhouden. Maar omdat het in de menselijke natuur ligt om onstandvastig en lui te zijn, zodat de vrees voor God gemakkelijk uit de harten kan worden weggevaagd, en zorgeloosheid en geringschatting dan binnensluipen, eist hij van hen ijver en vlijt in het waarnemen van de Wet. Hij spreekt van de wet van Mozes, opdat zij niet door ijdele kunstenarijen zouden worden verleid, maar gefundeerd in die wet zouden blijven, die zij van den getrouwe knecht van God hadden geleerd. Hij noemt hen daarom ook doel en hoofdsom van de wet op, om God lief te hebben en Hem aan te hangen, omdat een uitwendige verering overigens van weinig gewicht is. Zo drukt hij hen met andere woorden op het hart, dat zij God zullen dienen met geheel hun hart en met geheel hun gemoed, waarmee de volkomenheid van God te dienen wordt aangeduid.

Want-zoals wij reeds weten-aan de ene helft van de stam van Manasse had Mozes een erfdeel gegeven in Bazan, maar aan de andere helft van dezelfde stam gaf Jozua een erfdeel bij hun broeders, aan deze zijde van de Jordaan westwaarts. Verder ook als Jozua hen, die van Oost-Manasse, de Rubenieten en de Gadieten, op de in vs. 2 vermelde manier, liet vertrekken naar hun tenten, zo zegende hij hen. 1)

Nog eens wordt hier mededeling gedaan van hetgeen eerder was gebeurd, ten opzichte van de verdeling van het land. Niet alleen komt dit, omdat dit de Oosterse verteller eigen is, maar ook, omdat de gewijde Schrijver vooral de aandacht wil vestigen op het feit, dat alles gebeurd is in overeenstemming met de bevelen van God, door Mozes, Zijn knecht.

En hij sprak tot hen, zeggende: Keert weer tot uw tenten, en komt aldaar behouden aan met veel rijkdom en met zeer veel vee, met zilver en met goud, en met koper, en met ijzer en met zeer veel kleren; deelt de roof van uw vijanden met uwbroeders, 1) die thuis gebleven zijn; gij zult die volstrekt niet voor u alleen houden; want dat is billijk en recht, zoals ook vroeger, na

de strijd tegen de Midianieten, de Heere door Mozes beval, dat slechts de helft van de buit voor hen was, die de veldtocht meegemaakt hadden, de andere helft evenwel voor de overige gemeente (Num. 31: 25). Hierdoor moet noodzakelijk de liefdeband nauwer aangehaald worden.

Met uw broeders. Natuurlijk was een groot deel thuis gebleven, om de akker te bebouwen en de bezittingen te bewaren. Alleen het krijgsvolk was meegetrokken, om de andere stammen te helpen. Het was daarom niet meer dan billijk, dat ook zij, die thuis het werk hadden verricht, deelden in de buit. Welk deel deze toekwam wordt niet gezegd, dat wordt overgelaten aan hen zelf. Maar opdat de thuisgeblevenen niet jaloers op hen zouden zijn en opdat de onderlinge band zou worden versterkt, geeft Jozua hun het bevel, om de buit te delen. God zorgt voor allen, voor alle huisgenoten van het geloof, welke rang zij ook bekleden, in welke stand zij ook geplaatst zijn.

Zo keerden de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, en de halve stam van Manasse terug, en trokken van de kinderen van Israël, van Silo, dat in het land Kanaän 1) is (21: 2), om te gaan naar hetland van Gilead, het gebied, gelegen aan de overzijde van de Jordaan (Num. 21: 30), naar het land van hun bezit, waarin zij bezitters gemaakt waren, naar de mond van de HEERE, door de dienst van Mozes (Num. 32: 33).

Het land Kanaän en het land Gilead zijn tegenstellingen. Kanaän is hetgeen aan deze zijde van de Jordaan ligt, en Gilead het gehele land aan de overzijde van de Jordaan.

a) Toen zij kwamen aan de grenzen van de Jordaan, die in het land Kanaän zijn, in de Jordaan-vlakte, die nog in het eigenlijke Kanaän, hoewel aan de overzijde van de Jordaan, ligt, vermoedelijk aan de plaats waar de Wady Fasail of de beek Krith (1 Koningen . 18: 3) in de Jordaan vloeit, zo bouwden de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, en de halve stam van Manasse met de goede bedoeling, om van hen, hun broeders, van wie zij plaatselijk moesten scheiden, toch niet te scheiden, ten opzichte van godsdienst en wetten (vs. 24), aldaar een altaar aan de Jordaan, een altaar groot in het aanzien. 1)

Joz. 18: 7

Niets minder was in hun gemoed opgekomen, dan enige vreemdheid in te voeren in de dienst van God. Maar niet op geringe wijze hebben zij gezondigd, dat zij met voorbijgang van de Hogepriester en zonder hun broeders te raadplegen, een nieuwe zaak hebben uitgevonden. Vervolgens, omdat de zaak, op zichzelf tot een getuigenis opgericht, toch tot een verkeerd doel kon voeren. Wij weten, hoe streng de wet twee altaren verbiedt, omdat God op een plaats alleen vereerd wil worden. Omdat alzo bij de enkele beschouwing ervan, het terstond allen in de gedachte had moeten komen, dat zij een tweede altaar stichten: wie zou dan niet hun heiligschennis veroordeeld hebben, omdat zij dan een dienst omhelsden, waarvan de wet niet wist en die met haar in strijd was? Omdat het daarom voor een goddeloos werk gehouden kon worden, hadden zij hun broeders in zo’n grote en ernstige zaak deelgenoten van hun plan moeten maken. Vervolgens hadden zij de Hogepriester niet mogen voorbijgaan, omdat uit zijn mond naar de wil van God moest gevraagd worden. Berispingswaardig hebben zij daarom

gehandeld, omdat zij, alsof zij geheel alleen op de wereld waren, niet hebben gerekend, hoezeer een aanstoot kon ontstaan, vanwege de nieuwigheid van de zaak.

In het Hebreeuws Gadool le-marèh, d. i. groot om gezien te kunnen worden. Aanzien, moet dan ook opgevat worden in de zin van: in het aan te zien. De betekenis is deze, dat het zo'n groot altaar werd, dat het reeds van ver kon worden gezien. Het altaar moest een gedenkteken, een gedenkzuil zijn. Vooral om de nauwe verbinding tussen de stammen, aan weerszijden van de Jordaan gelegen, te onderhouden.

Het altaar schijnt juist aan de overkant opgericht te zijn, dicht bij het veer van Jericho. Het vervolg geeft alle reden tot dit beweren.

II. Vs. 11-34. De kinderen van Israël, evenwel, toen zij van het altaar hoorden, vonden in die oprichting de betekenis, dat hun broeders aan de overzijde van de Jordaan zich wilden losrukken van de énige plaats voor de godsdienst en alzo oproerig wilden afvallen van de Heere en Zijn wet; zij besluiten de ban van vernietiging aan hen ten uitvoer te brengen, maar zenden te voren de zoon van de Hogepriester Eleazar met 10 hoofden van de stammen tot hen, om de zaak nauwkeuriger te onderzoeken. Toen pas bleek, wat de bedoeling van de 2 1/2 stammen was met het altaar, en onder lofverheffing tot God, die de broeders voor afval en het gehele volk voor de ondergang bewaard heeft, wordt het denkbeeld van een krijgstocht opgegeven.

En de kinderen van Israël, in het West-Jordaanland, hoorden zeggen: Ziet, de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, en de halve stam van Manasse hebben een altaar gebouwd, tegenover 1) het land Kanaän, aan de grenzen, de afhelling van de Jordaan, aan de zijde van de kinderen van Israël, aan de grens, die nog tot eigenlijk Kanaän behoort.

Tegenover, eigenlijk in het front van.

Toen de kinderen van Israël dit hoorden, verzamelde de gehele vergadering van de kinderen van Israël, verontrust als zij was over dit voornemen, waarin zij een overtreding van Gods gebod meende waar te nemen, dat alle Israëlietenslechts op de éne door God verkoren plaats moesten offeren (Lev. 17: 8vv. Deuteronomium 12: 4vv.) te Silo, dat zij tegen hen optrokken met een leger, om volgens het voorschrift in Deuteronomium 13: 12 vv. met hen te handelen.

Deze grote ijver van de Israëlieten van deze zijde was prijzenswaardig en recht; want ofschoon het altaar, waarvan hier sprake was, niet bestemd was voor offeraltaar en daarom niet tegen de wet was, zo hadden toch zijn opbouwers rechtmatige grond tot ijvering aan hun broeders gegeven, doordat zij hun werk ondernomen hadden zonder vooraf de Hogepriester te vragen. Niemand kon daarom het eigenlijke doel weten en de door hen gekozen vorm om te betuigen, dat zij met hun broeders aan deze zijde één waren in weten en godsdienst, dat zij gezamenlijk maar één God hadden, "de sterke", die hen uit Egypte had uitgeleid.

Men moest nooit iets belangrijks ondernemen, zonder gemeenschappelijke beraadslaging en overweging, opdat men verhoede, dat iemand zich aan ons ergere. Een Christen moet zelfs de schijn van kwaad vermijden (1 Thess. 5: 22); want die verwekt slechts boze argwaan.

Zij wilden aanstonds met een leger tegen hen optrekken, indien bevonden werd, dat zij tegen God rebelleerden en van Hem afvallig waren geworden, en ofschoon de verdachte stammen been van hun benen en deelgenoten met hen waren geweest in de verdrukkingen in de woestijn en medestrijders in de oorlogen van Kanaän, nochthans indien zij zich leenden tot het dienen van andere goden, dan zouden zij hen niet als zonen van Israël, maar als vijanden en als kinderen van hoererij behandelen, zoals de Heere bevolen had (Deuteronomium 13: 2).

Nog maar weinig tijd geleden hadden zij hun zwaard in de schede gestoken, en na al hun gevaren en geleden ongemakken begonnen zij nu de rust te smaken, die God hun gegeven had, maar desondanks wilden zij liever een nieuwe oorlog beginnen, dan op enigerlei wijze nalatig wezen in het beteugelen, bestraffen en wreken van de afgoderij, en van elke stap die daartoe zou kunnen leiden. Inderdaad een zeer edelmoedig besluit en een blijk, dat zij niet alleen zwak hadden voor de godsdienst, maar ook, zoals wij hopen, dat zij zorgvuldig en naarstig waren in het betrachten hiervan. Bederf in de Godsdienst moet aanstonds worden tegengegaan, opdat het geen aankleving krijgt en zich niet op oudheid of oude gebruikelijkheden kan beroepen (Jos 22: 12).

En de kinderen van Israël zonden aan de kinderen van Ruben en aan de kinderen van Gad, en aan de halve stam van Manasse, in het land Gilead, Pinehas, 1) de zoon en toekomstige opvolger van Eleazar, de Hogepriester.

Pinehas had reeds vroeger voor de ere van Jehova geijverd, zoals we weten uit de geschiedenis in Num. 25 en 31. Ook nu zal hij zich aanstonds aan het hoofd hebben gesteld van hen, die wensten op te komen voor de eer van God. Hij doet zich ook nu kennen als een heldhaftig man, die met kracht wenst door te tasten, om de zonde bij de wortel af te snijden. Ziet hij echter later, dat zij die stammen verkeerd hebben beoordeeld, dan is hij aanstonds ook gereed, om de hand van de verzoening te reiken. Rechtvaardigheid en liefde gaan bij hem hand in hand.

Zoals wij ons herinneren, had Pinehas reeds vroeger uitgemunt door zijn ijver, voor de Heere, toen hij de plaag te Baäl-Peor, veroorzaakt door de hoererijen van de kinderen van Israël, deed ophouden. Later voerde hij ook de verdedigingsoorlog tegen de Midianieten (Num. 25: 7vv. ; 31: 6). Wij mogen gerust aannemen, dat Pinehas, die hier opnieuw op de voorgrond treedt als geschiedkundig persoon, in dit krachtdadig besluit een grote rol heeft gespeeld. Terwijl juist de omstandigheid, dat hij gezonden wordt om tot waar verstand van zaken te komen, ten duidelijkste bewijst, dat ook in deze zijn raad werd opgevolgd. Dit alles doet ons een juiste blik werpen op het aldus van twee zijden verlichte karakter van Pinehas: IJverig was hij en doortastend voor de naam van de Heere; vol geneeskracht en tact om een diepgeworteld kwaad uit te roeien, maar niet onbesuisd, niet als iemand die zonder liefde is. Is hij de eerste om een krachtig en snelwerkend besluit te nemen, hij is ook de eerste om een verzoening te bewerkstelligen, waar maar enigszins termen hiervoor aanwezig zijn. Deze

twee trekken uit zijn karakter doen hem voorzeker in onze achting stijgen, en graag kennen wij hem een plaats toe onder de mannen, de helden, die Israël zoveel gehad heeft.

En tien vorsten 1) met hem, van ieder vaderlijk huis één vorst (Ex 6: 14), uit al de stammen van Israël; en zij, deze vorsten of hoofden, waren tevens, een ieder een hoofd van het huis van hun vaderen over de duizenden van Israël, of uit de geslachten vanIsraël.

Tien vorsten, dus ook een vorst uit de stam van West-Manasse. Vleselijke banden konden niet verhinderen, dat ook deze stam zich keert tegen de stam van Oost-Manasse, wanneer deze de eer van God heeft aangetast.

De zin van deze woorden is, dat er uit de 9 1/2 stam 10 afgevaardigen, dus ook de West-Manasse, gezonden werden. Het voornaamste hoofd uit het voornaamste geslacht van iedere stam werd daartoe gekozen. Dit was bij de genealogische aanleg van Israël gemakkelijk uit te maken.

Aldus 1)spreekt de gehele gemeente van de HEERE, die Hem, de Heere, trouw gebleven is en voor Zijn rechten tegenover U wil optreden: Welke overtreding is dit, waarmee gij overtreden hebt tegen de God van Israël, heden d. i. zo schielijk afkerende van achter de HEERE, mits of, hierin dat gij een bijzonder altaar voor U gebouwd hebt, hetgeen klaarblijkelijk met geen ander plan gebeurd is, dan om heden tegen de HEERE weerspannig
te zijn, en u een godsdienst op eigen hand te maken?

Alsof het reeds een uitgemaakte zaak was, dat zij met dit enkel altaar tegen God waren opgestaan, beschuldigen zij hen, en wel op een zeer harde en scherpe wijze, van trouweloosheid. Zij nemen daarom voor bewezen aan, dat het altaar was opgericht, opdat daarop de twee stammen hun offeranden zouden brengen. In deze mening bedriegen zij zich, omdat het tot een ander doel en gebruik was bestemd. Verder, indien het waar was geweest, wat zij in hun harten hadden bedacht, dan zou het gehele beklag, wat zij hadden gebezigd, rechtvaardig zijn geweest. Want het was een duidelijke misdaad van trouweloosheid, iets in de dienst van God te veranderen, Wie te gehoorzamen meer waard is dan alle slachtoffers (1 Samuel . 15: 22), en op de beste beweeggrond was deze veroordeling gefundeerd, nl. dat zij afvalligen waren, die zich door een eigen altaar lieten verleiden.

Uit de grondtekst blijkt duidelijk, dat Pinehas deze woorden uitspreekt in diepe verontwaardiging en in steeds klimmende ernst. Heeft hij eerst gesproken van overtreding, aan het slot van dit vers noemt hij dezelfde zonde weerspannigheid, om daarmee die stammen met de meeste nadruk hun zonde en schuld voor ogen te stellen. Zij moeten goed weten, wat zij hebben gedaan. En, opdat zijn woorden des te meer nadruk zullen maken, haalt hij twee gebeurtenissen aan, die hen nog vers in het geheugen liggen: de zonde met Baäl-Peor en die van Achan.

Is ons de ongerechtigheid van Peor te weinig, heugt ons die ongerechtigheid niet meer, die wij weleer bedreven hebben in de dienst van Peor? a) van welke misdaad wij nog niet gereinigd zijn tot op deze dag; 1) hoewelde plaag voor die zonde in de vergadering van de

HEERE geweest is, en 24. 000 man weggeraapt heeft. Men moest toch letten op zulke kastijdingen.

Num. 25: 2 Deuteronomium 4: 3

De betekenis is natuurlijk niet, dat Israël nog niet van die misdaad gezuiverd was, dat die misdaad nog niet was vergeven. Calvijn verklaart het, alsof hij wilde zeggen, dat de herinnering nog niet geheel was begraven in het binnenste, of dat die straf nog niet was vergeten. Anderen zijn van mening, dat Pinehas hier het oog heeft op de schande, die daardoor op Israël was gekomen en nog niet geheel was uitgewist bij de Heidense volken, terwijl weer anderen van mening zijn, en ons inziens terecht, dat de bedoeling van deze woorden is, dat bij Israël nog maar al te zeer een verborgen neiging gevonden werd, om zich van God af te keren en de afgoden aan te hangen.

Maar toch, indien het land van uw bezitting onrein 1) is, komt dan over in het land van de bezitting van de HEERE, in het land aan deze zijde, waar de tabernakel van de HEERE woont, en neemt bezit in het midden van ons; wij willen u immers een deel van het onze afstaan, maar zijt toch niet weerspannig tegen de HEERE, en zijt daardoor ook niet weerspannig tegen ons, een altaar voor u bouwende, behalve het altaar van de HEERE onze God, 2) Door dit te doen verderft gij niet alleen u zelf maar ook ons.

Onrein wordt hier het Overjordaanse genoemd, niet omdat er niet de tabernakel was gevestigd, maar in de zin van bezoedeld, zodat er een altaar met zijn zondoffers nodig was om de onreinheid weg te nemen. Natuurlijk wordt hier veronderstellenderwijs gesproken.

Hieruit zien wij de heilige ijver van Pinehas voor de eer van Gods Naam, en tegelijk een heilige vrees voor Zijn Goddelijk misnoegen. Liever een gedeelte van hun eigen bezittingen afstaan willen zij, dan de toorn van de Heere verwekken, dan dat de eer van God werd geschonden en de heerlijkheid van Zijn dienst werd onteerd.

1) De God der goden, de Heere, de God der goden, de HEERE, die alleen de ware God is en een Richter van gedachten, Die weet het, Israël zelf zal het daarom ook weten, wat wij in de zin hebben gehad! 2) Is het doorweerspannigheid of is het door overtreding tegen de HEERE, zo behoudt ons heden niet, liever: 3) zo helpt ons heden niet.

De samenvoeging van de drie namen van de Heere El, Elohim en Jehova, de aanroeping dus van God als de Sterke, als het Hoogste Wezen en als de Verbondsgod dient, om te versterken, wat zij zullen zeggen. Zo zeker zijn zij van de eerlijkheid van hun zaak, dat zij niet vertoornd worden. Zij weten het en durven zich op Gods alwetendheid te beroepen, dat zij hoegenaamd geen plan hebben gehad, om tegen God te rebelleren.

De drievoudige aanroeping El Elohim, Jehova, geeft de grote verbazing te kennen, die de beschuldiging teweegbrengt en de krachtige afwering van zoiets ondoordachts, Luther geeft: "de sterke God, de Heere" enz. De Godsnaam "El" wordt dan ook gebruikt, wanneer man zich de sterkte als een eigenschap van God voorstelt.

In het Hebreeuws staat hier het woordje im en daardoor krijgt deze uitdrukking de vorm van eedzwering. Een betere vertaling is deze: Waarlijk niet in weerspannigheid of door overtreding tegen de Heere is het, n. l. wat wij hebben gedaan. Helpt ons dan maar heden niet. De bedoeling is, door deze woorden, in de vorm van een eed uitgesproken, duidelijk te kennen te geven, dat zij geheel onschuldig staan aan de hun toegedichte overtreding. Ook alles, wat nu volgt, is in dezelfde vorm geuit.

Hier gaat de rede van de derde in de tweede persoon over. Het is dus een eedzwering: "Zo moogt gij ons niet helpen, indien deze aantijging waarheid bevat. ".

Dat wij ons een altaar zouden gebouwd hebben, om ons van achter de HEERE, en van achter de plaats, waar Hij Zijn naam wil doen wonen, af te keren, of om brandoffer en spijsoffer daarop te offeren, of om drankoffer daarop te doen, in plaats van op het altaar, dat Hij ons gewezen heeft, zo eise het de HEERE 1) van ons, wat wij tegen Hem gezondigd hebben, en hij late ons niet ongestraft.

Zo eise het de Heere, d. i. zo moge Hij ons tot verantwoording roepen en ons alleen Zijn straffen doen voelen!.

En zo wij dit niet veelmeer uit zorg vanwege deze zaak gedaan hebben, zeggende of, denkende bij de oprichting: Morgen mochten uw kinderen tot onze kinderen sprekenzeggende: Wat hebt gij met de HEERE, de God van Israël te doen?1)

Alsof de Heere alleen de God was van de stammen aan deze zijde van de Jordaan en niet Die van de Overjordaanse stammen. Zij vrezen in de toekomst buitengesloten te worden, buiten de ware en zuivere dienst van God. Dit wensen zij te voorkomen voor hun nakomelingen.

Het woord morgen, in het Hebreeuws staat er Mahor, kan ook vertaald worden door: in de toekomst.

De HEERE heeft immers de Jordaan tot grens gezet tussen ons en tussen u; dit is niet bij toeval gebeurd maar door Zijn Voorzienigheid, gij kinderen van Ruben, en gij kinderen van Gad! gij allen aan de overzijde van de Jordaan, gij hebt geen deel aan de HEERE, maar ons alleen behoort Hij toe, aan ons, die aan deze zijde wonen en in wier midden Hij Zijn tent heeft opgericht. Zo mochten uw kinderen onze kinderen doen ophouden, dat zijde HEERE niet vreesden, 1) en zij zich tot andere goden wenden, die wij niet gekend hebben.

Men moet alle mogelijke vlijt aanwenden, zodat de ware godsdienst in wezen blijft, en tot op de nakomelingen wordt voortgeplant, want dat is het beste, wat men kan nalaten. 2. Zoals een goede vader vaak een boom plant, waarvan zijn kinderen en kindskinderen pas de vruchten plukken en de aangename schaduw genieten, zo moeten veel meer Christelijke ouders hun kinderen de godsvrucht inscherpen en ze op hun nakomelingen proberen over te brengen. 3. Zij die voor zichzelf

de zoetheid en aangenaamheid van de Godsdienst gesmaakt hebben, kunnen niet anders dan zeer begerig zijn, dat hun kinderen daarvan deelgenoten mogen wezen, omdat niets hen zo zeer bevreesd en bekommerd maakt, dan dat hun nakomelingen op een bepaalde tijd mogen ophouden, de Heere te vrezen en aangezien worden als mensen, die geen deel aan God en aan Christus hebben (Jos 22: 25).

Deze bezorgdheid was niet zonder grond. Daar namelijk in alle beloften en verordeningen immer slechts Kanaän (aan deze zijde van de Jordaan Num. 34: 1-12) als *het* land genoemd is, dat Jehova zijn volk tot erfenis had gegeven, zo kon hierdoor in de toekomst wel de valse gevolgtrekking worden gemaakt, dat slechts de in het eigenlijke Kanaän wonende stammen het echte volk van Jehova uitmaakten.

Het zij verre van ons, -hetgeen gij ons toeschrijft als beweeggrond tot het oprichten van een altaar: -van ons dat wij zouden weerspannig zijn tegen de HEERE, of dat wij op deze dag, na pas ons land verlaten te hebben, ons al dadelijk van achter de HEERE afkeren zouden, bouwende een altaar ten brandoffer, ten spijsoffer, of ten slachtoffer, behalve het ene rechtmatige altaar van de HEERE, onze God, dat voor Zijn tabernakel is; veel meer zullen wij èn nu, èn in het vervolg daar alleen onze offers brengen.

Terwijl de twee doelen, waarin de 12 stammen gesplitst werden, uit elkaar gingen en de 2 1/2 stammen naar hun woonplaats terugkeerden, terwijl de 9 1/2 stammen hun erfdeel in eigenlijk Kanaän, aan deze zijde in bezit namen, dreigde aan beide zijden een groot gevaar dat, wanneer het niet op het juiste tijdstip werd erkend en overwonnen door vastere aaneensluiting, vroeger of later een algehele scheiding van die twee hoofdbestanddelen in de godsdienst, en dus weldra in het gehele volksbestaan, ten gevolge gehad zou hebben. Aan de ene kant konden de 2 1/2 stammen in hun rijk gezegend, uitgestrekt land aan de overzijde van de Jordaan, dat bijna 2/3 gedeelte van eigenlijk Kanaän besloeg, allicht hun broeders in het westen vergeten. Veel meer dan deze zich met de veeteelt bezighoudende, konden zij zich gevoegelijk bij de Ammonieten, Moabieten of Midianieten aansluiten. Maar al te spoedig konden zij op de gedachte komen, zich een eigen heiligdom te maken, een bijzondere godsdienst aan te nemen, omdat het opgaan naar de feesten in het land aan deze zijde met veel moeilijkheden gepaard ging. Dit van hun kant dreigend gevaar wordt bij hen tot een levend bewustzijn gebracht door de verdenking, die doorstraalde in de rede van een Pinehas, die hun zo beslist tegemoet trad. Het middel is hard, maar het is ook het enige om het gevaar, dat van deze kant dreigt, in de kiem te smoren. Aan de andere kant kon bij de stammen van deze kant makkelijk de gedachte ontstaan, dat zij alleen de ware gemeente van de Heere vormden; niet alleen toch hadden zij het heiligdom van de Heere in hun midden, maar ook in alle beloften van God aan hun vaderen, was het alleen hun land, het Kanaän aan deze zijde, dat de Heere Zijn volk tot erfdeel geven wilde (Nu 32: 5). Wanneer men nu dit bijzonder toebehoren aan de Heere liet gelden, was het maar al te zeer te vrezen dat de stammen van de andere zijde werden teruggestoten, en daardoor genoodzaakt de banden van de onderlinge volksgemeenschap te verbreken. Daarom is het goed, dat de gelegenheid tot die gedachte reeds van te voren wordt afgesneden voor de 9 1/2 stammen, nog vóór de ontwikkeling van het Israëlietisch volksleven door datgene, wat de Rubenieten en Gadieten met hun altaar te kennen geven. In deze geschiedenis merken wij enerzijds menselijke onvoorzichtigheid; aan

de andere kant menselijke kortzichtigheid op: Onvoorzichtigheid aan de kant van hen, die zonder voorafgaande beraadslaging met hun broeders het altaar gebouwd hebben, kortzichtigheid aan de zijde van de anderen, die bij de onderneming al dadelijk aan boze voornemens denken; maar waar in de diepste diepte van het hart een zucht naar God is en liefde voor het goede en rechtvaardige-zoals hier het geval is aan beide zijden-daar weet de Heere de harten, zo snel gescheiden door menselijke zwakheid, toch weer bijeen te voegen, en ook dat, wat de Zijnen in hun zwakheid verkeerd doen, moet tot hun welzijn dienen.

Toen de priester Pinehas, en de oversten van de vergadering en de hoofden van de duizenden (geslachten) van Israël, die bij hem waren, de woorden hoorden, die de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, en de kinderen van Manasse gesproken hadden, was het goed in hun ogen. 1)

Terecht matigen Pinehas en de afgezanten hun ijver, terwijl zij niet eigenzinnig op hun stuk blijven staan, noch bij hun eenmaal opgevat vooroordeel blijven, maar de verontschuldigingen gul en gaarne aannemen. Velen nu, indien zij in enige zaken beledigd zijn en verbitterd, kunnen door geen verdediging verzoend worden, ja zelfs rakelen zij op, wat zij op kwaadwillige en onbillijke wijze maar kunnen ophalen, liever dan dat zij de schijn willen geven voor een billijke rede te wijken. En dit voorbeeld is daarom wel waardig opgemerkt te worden opdat, wanneer wij door een niet genoeg gekende zaak beledigd zijn, wij ons van hardnekkigheid onthouden, en liever ons laten buigen tot een billijk oordeel. Verder dat de kinderen van Ruben, Gad en Manasse vrij van misdaad worden bevonden, dit schrijven Pinehas en de gezanten toe aan de gunst van God. Want met deze woorden: "Wij weten, dat God in ons midden is" wijzen zij aan, dat God hun gunstig is en Zijn zorg heeft aangewend tot hun behoud. Dit moet zeker opgemerkt worden, omdat daaruit blijkt dat wij nooit van God afvallen, of tot goddeloosheid vervallen, tenzij Hij ons verlaat en ons overgeeft tot een verkeerde zin. Iedere afgoderij toont daarom reeds een te voren van God verlaten zijn, zodat Hij de straf op de misdaden met rechtvaardige vergelding uitvoert. Ondertussen moet men vasthouden, dat wij niet anders in de godsvrucht volharden, dan wanneer God bij ons en met ons is, ons door Zijne hand ondersteunt, en door de kracht van zijn Geest tot volharding bekrachtigt.

En Pinehas, de zoon van de hogepriester Eleazar, keerde terug met de oversten, die bij hem waren, van de kinderen van Ruben, en van de kinderen van Gad, uit het land Gilead, naar het land Kanaän, tot de kinderen van Israël, 1)en zij brachten hun antwoord weer, wat zij vernomen hadden over de oprichting van het bewuste altaar.

1)Hoogstwaarschijnlijk was het volk, vertegenwoordigd door zijn oudsten, niet uiteengegaan, maar wachtte op het verslag van Pinehas en zijn medegezanten. Dit antwoord bevredigde hen niet alleen, zodat zij niet besluiten op te trekken met een leger tegen de Overjordaanse stammen, maar zij vonden er ook stof in, om de Heere te loven voor het feit, dat hun broeders trouw waren gebleven aan de dienst van God en aan de onderhouding van de Wet, en hiervoor, dat zij niet behoefden op te treden als wrekers van Gods gerechtigheid. Een goed voorbeeld voor de Kerk van de Heere, voor de verhoudingen in die Kerk. Uit liefde voor de Naam van de Heere en uit liefde voor de broeders tuchtigen, maar niet om te tuchtigen.

Het antwoord nu was ook goed in de ogen van de overige kinderen van Israël, die de uitslag verwacht hadden, en de kinderen van Israël, loofden God, die hun Zijn genade niet onthouden had, en zeiden niet meer van tegen hen op te trekken met een leger om het land te verderven, waarin de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad woonden.

Deze verhouding tussen broeders is de ware. De kinderen van Israël hadden zonder twijfel hun broeders van de overzijde, waarmee zij zoveel ervaren hadden, lief; maar die liefde mag niet zijn ten koste van de wet van de Heere, met loslating van het beginsel van het recht. Neen, de roede van God in de hand van dienaren van de gerechtigheid moet evenzeer de liefste broeder, de innigste vriend treffen, zij dan ook, dat die slagen het hart van hem, die slaat als openrijten. Maar nu, het oordeel is afgewend, de roede ingetrokken, de onschuld voor het oog onthuld, is het nu wonder, dat het hart van de Israëlieten dubbel verheugd is? Hun broeders zijn gered, hun is de smart bespaard, zelf een gesel van God te zijn, de Heere is niet geweken met Zijn genade. Hem zij daarvoor dan ook de lof. Zo is ook de verhouding van de Chritelijke gemeente: straffen uit liefde, niet om te straffen.

En de kinderen van Ruben en de kinderen van Gad noemden dat altaar, ook en wel allereerst voor de ogen van hun landgenoten: Dat het een getuige zij tussen ons, dat deHEERE God is. 1)

1)Uitdrukkelijk noemen zij dat altaar "Getuige," opdat het nooit aanleiding zou geven tot zonde en afgoderij, tot overtreding van de geboden van de Heere. Het moet van weerszijden een getuigenis zijn van de betrekking waarin zij stonden, tegenover de Heere God en tegenover elkaar. Indien dus later hun kinderen de Wet zouden verlaten, zou dit altaar een getuige tegen hen zijn.

HOOFDSTUK 23.

JOZUA HOUDT EEN LANDDAG OM HET VOLK TE VERMANEN.

Vs. 1-16. Jozua, die met de verdeling van het land de opdracht van de hem van de Heere geworden roeping ook in de tweede helft vervult, en zich van toen af teruggetrokken heeft in zijn stad Thimnath-Serah op het gebergte Efraïm (19: 10), voelt zich gedwongen bij het naderen van zijn laatste uur om, nog voordat hij voor immer zal scheiden, het volk in zijn vertegenwoordigers op dezelfde wijze te vermanen tot trouwe opvolging van de goddelijke wetten, zoals de Heere hem daartoe vermaand heeft bij het aanvaarden van zijn ambt (1: 1-9), en daarna evenzo het verbond van Israël met de Heere te vernieuwen, zoals Mozes dit vóór zijn heengaan vernieuwd heeft in de vlakke velden van Moab (Deuteronomium 1: 6-30,20). En wel allereerst roept hij de oudsten en hoofden van het volk bijeen te Silo voor de Ark van het Verbond. Hier houdt hij voor hen de eerste redevoering, die in dit hoofdstuk wordt meegedeeld, die meer de uiterlijke of staatkundige zijde behandelt van Israëls toekomst, en tevens tot voorbereiding dient voor de tweede redevoering, die in het volgende hoofdstuk meegedeeld wordt. Terwijl hij, zowel in het eerste deel van de redevoering (vs. 2-13) als in het tweede (vs. 14-16) uitgaat van zijn hoge ouderdom en zijn naderend einde, roept hij daar het volk de weldaden van de Heere voor de geest, waardoor zij het land Kanaän verkregen hebben. Hij waarschuwt voor iedere vermenging met de overgebleven Kanaänieten, die tot het smadelijkst verderf zou leiden, en herinnert vervolgens hier aan de zware vervloeking, die Israël op zich zou laden door de Heere te verlaten en andere goden te dienen.

En het geschiedde na vele dagen, ongeveer 8 of 9 jaar na de verdeling van het land (13-23), nadat de HEERE Israël rust gegeven had van al Zijn vijanden rondom hen, zodat zij nu in het deel van hun erfgoed een rustig, gelukkig leven konden leiden, en Jozua, nog meer dan toen hem deHeere eraan herinnerde oud en wel bedaagd was (hij was reeds 109 jaar oud),

Zo riep Jozua, hiertoe door zijn hart gedwongen wordende, heel Israël, d. w. z. : hun oudsten, en hun hoofden en hun richters, en hun ambtlieden, af naar Thimnath-Serah, waar hij woonde, of, wat nog waarschijnlijker is, naar Silo, de plaats van de Ark van het Verbond (18: 1): en hij zei tot hen: Ik ben oud geworden en welbedaagd en voel mij gedwongen vóór mijn heengaan u nog eenmaal te herinneren al wat de Heere groots aan ons gedaan heeft, en u tevens als mijn geliefde kinderen te vermanen en te waarschuwen, als met mijn laatste ademtocht.

1)"Heel Israël" wordt nader aangeduid door de bepaling "hun oudsten, en hun hoofden, en hun rechters, en hun ambtlieden". Daardoor worden echter niet 4 klassen van oversten van het volk onderscheiden, maar "oudsten" is de algemene naamsaanduiding van alle volksvertegenwoordigers, die in hoofden, rechters en ambtlieden verdeeld worden.

"Oudsten" is de collectieve benaming voor alle vorsten van het volk; zij waren òf hoofden, wier waardigheid aangeboren was, òf richters en hun helpers, ambtlieden of schrijvers, die gekozen werden. De laatsten moesten de minder geletterde onder de oudsten ten dienste staan

(Deuteronomium 31: 28); ook hielpen zij veelal de genealogische tabellen in orde houden. De zin van de tekst is: "Hun oudsten namelijk, hoofden, richters en ambtlieden".

En, 1) om dit punt kort aan te stippen, gij hebt zelf gezien alles, wat de HEERE, uw God, gedaan heeft aan al deze volken, terwijl Hij die voor uw aangezicht uit het land verdreef; want, zoals Mozes zo terecht voorzegd heeft in Deuteronomium 1: 31; 3: 22 de HEERE, uw God zelf, is het, die voor u gestreden heeft; en denkt toch niet, wat uw grootste verderf zou zijn, dat uw eigen arm sterk genoeg was om al die grote daden te bedrijven.

Ofschoon de vrede en rust, die de Israëlieten, gezeten in het midden van de Kanaänitische volken, als een uitstekende weldaad van God wordt genoemd, toch is het niet overbodig te herinneren, dat het vanwege haar vadzigheid was, dat zij te midden van hun vijanden woonden, die zij toch gemakkelijk hadden kunnen verdrijven en vernietigen. Maar als een wonder wordt de genade van God geprezen, dat Hij hun ondankbaarheid geenzins, gedenkt.

En met de verdeling zelf van de nog onverwonnen volken zijn u nog meerdere genadebetuigingen van de Heere gewaarborgd. Gij moet daarom niet menen, dat Hij Zijn woord vanbelofte maar gedeeltelijk vervuld, en niet alles gedaan heeft, wat behoort tot de inbeslagname van het land Kanaän; want de HEERE uw God zelf zal hen, de nog aanwezige Kanaänieten, uitstoten voor uw aangezicht, wanneer hiervoor de tijd gekomen is, en Hij zal hen van vooruw aangezicht verdrijven, 1) wanneer uw getal dit het meest vereist; en gij zult hun land erfelijk bezitten, a) zoals de HEERE, uw God, door Mozes tot u gesproken heeft.

Exod. 14: 14; 23: 27 Num. 33: 53 Deuteronomium 6: 19 Joz. 13: 6

Hij verzekert hen aangaande Gods gereedheid, om op de juiste tijd dit heerlijk werk voort te zetten en te volmaken. Weliswaar waren deze Kanaänieten nog overgebleven en in sommige plaatsen waren zij sterk en onversaagd, maar dit zou Israëls verwachting niet teleurstellen. Wanneer zij in zoverre zouden vermenigvuldigd worden, dat zij in staat waren, om het land te vervullen, dan zou God de Kanaänieten ten enenmale uitroeien, alst de Israëlieten zich van hun voordelen bedienden en de oorlog met kracht tegen hen voortzetten (Jos 23: 5).

Zo weest zeer sterk 1) (immers heeft u de Heere uitkomst gegeven?), om te bewaren en te doen alles, wat geschreven is in het wetboek van Mozes, waarin u Gods wil zo duidelijk is

bekend gemaakt, a) opdat gij daarvan niet afwijkt ter rechter- noch ter linkerhand.

a)Deuteronomium 5: 32; 28: 14

Nu wijst hij hen op de wijze om te overwinnen, opdat zij niet, zoals meermalen pleegt te gebeuren, grove zorgeloosheid de plaats laten innemen van goede moed. Daarom verzekert God hen, dat Hij hen genadig zal zijn, en belooft hun, dat wat zij zullen ondernemen, hen lukken zal, indien zij slechts in gehoorzaamheid aan Zijn Wet zullen volharden. Ofschoon de hypocrieten God op zorgeloze wijze bespotten en verachten, zouden zij Hem toch wel aan zich willen verbinden; ja, vol opgeblazenheid, niet zonder spotternij, pochen op Zijn beloften.

Maar het ware geloof verliest zich zo in God, dat het tegelijk de mensen in diens vrees bewaart. Ja, opdat God gevonden wordt, moet men Hem oprecht zoeken en indien wij begeren door Hem gadegeslagen te worden, moeten wij ervoor zorgen Hem de rug niet toe te keren. Met het woord "weest sterk", zoals ergens anders gezegd is, wijst hij op een ernstige ijver, omdat bij zo grote krachteloosheid niemand in het bewaren van de wet zich zo geheel en al kan aangorden, als hij niet boven zijn kracht worde gesteund. Op te merken valt ook de bepaling van de ware gehoorzaamheid, omdat deze uit Mozes wordt herhaald, om niet af te wijken ter rechter- of ter linkerhand.

Israël wordt hier door Jozua nog eens ernstig bepaald bij de door God gestelde voorwaarden, om het land erfelijk te blijven bezitten. Alleen dan, als het volk van Israël Gods Wet in ere zal houden en de Heere dienen, naar de uitspraken van Zijn getuigenis, zou het rustig blijven kunnen verkeren in het land van belofte. Israël had het land Kanaän als een geschenk van God ontvangen. Als zodanig moest het dit beschouwen. Onder conditie, dat het de enige en waarachtige God zou blijven dienen, zou het in zijn bezit gehandhaafd blijven.

Dat gij niet ingaat tot, u niet vermengt met deze volken, deze, namelijk die overgebleven zijn bij u; a) gedenkt ook niet-wat van uw vriendschap met de heidenen al dadelijk een gevolg zou zijn en dikwijls geweest is-aan de naam van hun goden, neemt dit zelfs niet in de mond,

en doet er niet bij zweren, en dient hen niet met offeranden, en buigt u voor die niet. 1)

a)Exod. 23: 18 Psalm 16: 4 Jer. 5: 7 Zef. 1: 5 Efe. 5: 3

Hier worden de vier verschillende vormen van de verering van de afgoden aangeduid in opklimmende vorm. Zal men een afgod kunnen vereren, dan moet men diens naam kennen. Zweren bij die naam, is hun werkelijk bestaan erkennen. Het dienen is van hen heil en zegen verwachten, en voor hen buigen, niets minder dan een erkennen, dat men alles aan hen te danken heeft, op tijdelijk en geestelijk gebied zichzelf als niets erkennen en hen als alles.

Maar alleen de HEERE, uw God zult gij a) aanhangen, zoals gij tot op deze dag, zolang ik midden onder u gewoond heb (Richteren 2: 7), gedaan hebt. 1)

a)Deuteronomium 11: 22

Wij moeten niet vergeten, dat Jozua hier spreekt tot het volk als een geheel, en niet tot een enkele persoon. Bovendien tot het volk, dat naar Kanaän was opgetrokken en niet tot het geslacht, dat in de woestijn was gevallen.

Want de HEERE heeft van uw aangezicht verdreven grote en machtige volken; en 1) u aangaande, niemand heeft voor uw aangezicht bestaan tot op deze dag toe.

Het eerste gedeelte van dit vers geeft de reden aan van het tweede. Daarom kan niemand voor hun aangezicht bestaan, omdat God, de Heere, dit machtige volk verdreven heeft.

Jozua wijst bij herhaling op de trouw van God jegens Zijn volk, wijst erop, dat Hij de getrouwe Vervuller is van de beloften, opdat Israël gedwongen zou worden God, de Heere, te blijven aanhangen. In het volgende vers wordt dan ook die zegen geschetst, die Israël zal genieten, indien het de Wet van de Heere opvolgt.

Daarom, om deze bijzondere hulp nog verder te kunnen genieten, bewaart uw zielen naarstig en laat het immer uw voornaamste streven zijn, dat gij de HEERE, uw God,liefhebt.
1)

De liefde tot God wordt hier ook door Jozua geschetst als de enige ware bron van alle gehoorzaamheid. Alleen dan zou Israël de Wet kunnen gehoorzamen en de geboden van de Heere houden, als de liefde tot Hem in het hart zetelde. Dan zal het geen last zijn die men spoedig, zo spoedig mogelijk van de schouders afwerpt, maar een lust die men steeds meer en meer koestert.

Want zo gij enigzins 1) afkeert van de rechte weg, die gij tot nog toe bewandeld hebt, en, in plaats van de Heere, uw God, het overige van deze volken aanhangt, van deze, die bij u overgebleven zijn, en u met henverzwagert, en gij tot hen zult ingaan en zij tot u, zodat gij tezamen tot één volk ineenstemt.

Jozua bindt het zo scherp mogelijk aan. Hij zegt niet als gij u afkeert, maar als gij u enigzins afkeert. Hij eist in de naam van zijn God stipte gehoorzaamheid, wetende; dat indien het volk ook maar enigzins begint af te wijken, de afval spoedig volkomen zal zijn.

Weet voorzeker, dat de HEERE, uw God, niet voort zal gaan deze volken van voor uw aangezicht te verdrijven; maar zij, die volken, waartoe gij u zo aangetrokken voelde met vleselijke lusten en aardse hartstochten, zullenu zijn tot een strik voor uw voet, en tot een net voor uw schreden, en tot een gesel aan uw zijden, en tot doornen in uw ogen; op alle mogelijke manieren zal dat kwaad dat gij u zelf verkoren hebt, u kwellen, totdat gij omkomt van dit goede land, dat de HEERE, uw God, ugegeven heeft. 1) Uw zonden zullen u zelf straffen. Het is ook voorzegd in Num. 33: 55 Deuteronomium 7: 16; 11: 17; 28: 20.

Jozua zegt hen, dat de toorn van de Heere tegen hen zal ontbranden. Niet alleen zouden zij door hun gemeenschapsoefening met de Kanaänieten en door hen als slangen aan hun eigen boezem te koesteren, aan hen gelegenheid geven om hen te plagen en te kwellen en hen allerlei onheil toe te brengen, maar ook zouden zij daardoor God op zo’n wijze tegen zich krijgen, dat Hij hen in een vijand zou verteren, dat het vuur van Zijn grimmigheid tegen hen ontstoken zou worden en de vloek, de kwellingen en de bestraffingen van God hen zolang zouden vervolgen, totdat zij zouden omkomen in het goede land, dat de Heere hun gegeven had.

En ziet, ik ga heden in de weg van de gehele aarde, 1) reeds voel ik, dat mijn einde nadert; en gij weet in uw gehele hart en in uw gehele ziel, als gij het nog niet voldoende opgemerkt hebt, moet ik het u nu nog met de kracht van mijn overtuiging op het hart binden, dat er niet

een enkel woord gevallen is van al die goede woorden, die de HEERE, uw God, over u gesproken heeft; zij zijn u allen overkomen, er is van deze niet een enkel woord gevallen. 2)

Omdat het ieders lot is eenmaal te sterven, zegt Jozua, dat de uitgang, die alle stervelingen wacht, voor hem aanstaande is, omdat hij ook zelf een sterveling is. Deze woorden dienen vooral, om het volk te troosten, opdat zij zich niet met een onmatige smart zouden kwellen wegens het verlies, wanneer hij hen zou worden ontrukt. Want het is niet twijfelachtig of een onberekenbaar verlangen naar hem zou er bij hen overblijven, wanneer zij werkelijk zouden zien dat zij als geknot en verminkt zouden wezen na als het ware van hun hoofd beroofd te zijn. Daarom vermaant hij hen dat, wanneer zijn levensloop zou volbracht zijn, zij niet moesten eisen, dat hem een ander lot ten deel viel als het gehele menselijke geslacht.

Op de avond van zijn leven, bij een terugblik op de vervlogen jaren, bij de herdenking van al Zijn weldaden; betoond in het uitdelgen van en sterken tegen de vijand, moet Jozua voor het gehele volk nog eens getuigen van de trouw van God en het zijn volk op het hart binden, dat al Zijn beloften zijn vervuld, dat Zijn trouw door de trouweloosheid van Zijn volk niet is teniet gedaan. En dat niet alleen voor het Israël van die tijd, maar ook en bovenal voor het Israël van God, tot troost en bemoediging voor alle gelovigen.

"Wat is waarheid?" vraagt zo dikwijls het twijfelend gemoed, als een stroom van ongeloof de smeulende vlaswiek van het geloof dreigt uit te blussen. Angstige ziel is uw vraag gemeend, dan vindt ge hier een antwoord in de mond van de grijsaard, die op de avond van zijn leven kon getuigen met een kracht van overtuiging die ons roert, met een zeggingskracht, die ons weldadig aandoet, met geloof dat ons doet blozen, dat de profetiën, de woorden van God zijn vervuld! En de toetssteen, die hij gebruikt, hebben wij nog, maar oneindig volmaakter en zuiverder, want de tijden zijn vervuld. Lees de profetiën van het Oude Testament, hoor de vervullingen van het Nieuwe, en ge ziet twee zijden van de openbaring van God, die u de rots van de eeuwen tonen, waarop gij van nu voortaan steunen kunt, waarop gij u veilig verlaten kunt. Er is geen woord ter aarde gevallen, het kwam allemaal. Er zal geen woord ter aarde vallen, het zal allemaal komen.

En het zal geschieden, zoals al die goede dingen over u gekomen zijn, die de HEERE, uw God, tot u gesproken heeft, alzo zeker zal de HEERE over u komen laten al die kwade dingen, waarmee Hij in Zijn wet heeft gedreigd (Lev. 26: 14 Deuteronomium 28: 15; 29: 22), totdat Hij u tenslotte geheel en al verdelge van dit goede land, dat u de HEERE, uw God, gegeven heeft;

In het Hebreeuws Kol-hadabar harà. Letterlijk: al het kwade woord. Kennelijk wordt hiermee bedoeld, de vloek uitgesproken in Deuteronomium 28: 15vv. .

Wanneer gij het Verbond met de HEERE, uw God, overtreedt, dat Hij u geboden heeft, en gij heengaat en andere goden dient, en u voor deze neerbuigt, zo zalzoals reeds Mozes zo nadrukkelijk betuigt heeft in Deuteronomium 11: 16, de toorn van de HEERE over u ontsteken, en gij zult haastig omkomen van het goede land, dat Hij u gegeven heeft. 1)

Met de woorden in vs. 15,16 voorkomende, wil Jozua hen nogmaals in verscherpte vorm wijzen op het ontzettende kwaad, dat zij over zich en hun nakomelingen zullen brengen, indien zij de stem van de Heere ongehoorzaam zijn.

HOOFDSTUK 24.

LAATSTE LANDDAG VAN JOZUA. ZIJN EN ELEAZARS DOOD.

Vs. 1-28. Daarop verzamelt Jozua de oudsten, de hoofden van het volk in Sichem (vs. 1), en richt daar een tweede redevoering tot hen. Hierin herinnert hij allereerst, als een woordvoerder van de Heere, alle genadebewijzen, die Israël sinds de roeping van Abraham tot nu toe van God ondervonden heeft, om te worden wat het is: een van alle volken afgezonderd, met bijzondere beloften gezegend en in het beloofde land ingeleid geslacht (vs. 2-13). Daarop lokt hij hun de belofte uit het hart, om met onwrikbare trouw vast te houden aan het Verbond met de Heere, en vernieuwt dus plechtig dit verbond (vs. 14-27). Na het eindigen van dit alles laat hij het volk naar hun erfdeel terugkeren in het bewustzijn, dat zijn roeping is volbracht, dat zijn levensdraad weldra afgesneden zal worden.

Daarna 1)verzamelde Jozua, om de reeds bij de vorige vergadering voorbereide akte van Verbondsvernieuwing plechtig te voltrekken, al de stammen van Israël, in hun vertegenwoordigers, te Sichem (= bergrug), tussen de bergen Ebal en Gerizim, waar het altaar was opgericht, en de wet op stenen gegriffeld na de intocht in het beloofde (Joz. 8: 30,32) land, en hij riep de oudsten van Israël, en diens hoofden, en diens richters, en diens ambtlieden daarom dezelfde als te Silo (Jos 23: 2). En zij stelden zich voor het aangezicht van God, 2) zij schaarden zich plechtig voor het aangezicht van God en diens aanwezigheid.

Geen gedachte zo drukkend voor Jozua, dan dat de vrucht van Gods machtige ondersteuning en van zijn eigen moeitevol leven nog door de afval van het volk voor de nakomelingschap tenslotte kon verloren gaan. Innig overtuigd, dat Israëls toekomstige welvaart in de eerste plaats zal afhangen van zijn voortdurende trouw aan God, kon hij het toneel van zijn aardse strijd niet verlaten, zonder dat hij de natie in haar geheel op de plechtigste wijze in het verbond met God heeft bevestigd. Daartoe reeds die vergadering, hoogst waarschijnlijk te Silo. Maar daartoe in het bijzonder die plechtige nationale bijeenkomst, te Sichem samengeroepen, die waarschijnlijk het laatste openbare bedrijf, en zeker een van de aandoenlijkste bladzijden uitmaakt van Jozua’s levensgeschiedenis. Te midden van de onafzienbare schare plaatst zich de eerbiedwaardige grijsaard eerbiedig voor het aangezicht van die God, voor wie hij altijd gewandeld had, en spreekt als in de onzichtbare tegenwoordigheid van Hem, die tussen de Cherubim woont. Hier waar Abraham zich vestigde en Jakob zich na zijn terugkomst uit Mesopotamië neerzette, en Jozef begraven ligt, hier schijnt alles van rijke herinneringen uit de voortijd te spreken, en Jozua zelf, "de laatste en jongste van de ouden", zoals men hem niet ten onrechte genoemd heeft, hij staat daar, op reeds meer dan honderdjarige leeftijd, als een aartsvaderlijke eik, met jonger geboomte omgeven. Het is alsof de veldheersstaf met de profetenmantel verwisseld is, zo ernstig en nadrukkelijk spreekt hij. In naam van de Heere slaat hij de geschiedboeken van het verleden op, en overziet al de weg waar langs God Zijn volk heeft geleid.

Er wordt gezegd, dat zij zich stelden voor het aangezicht van God, opdat de waardigheid en de plechtigheid van de samenkomst als van des te gewijder karakter zou worden aangeduid. Want het is niet twijfelachtig, of Jozua heeft de naam van God op plechtige wijze

aangeroepen en als onder Diens aanblik tot het volk gesproken, opdat zij, ieder voor zich, zouden berekenen, dat God van alles wat behandeld werd, de voorzitter was, dat zij dus geen private zaak behandelden, maar het heilig en onverbrekelijk Verbond met God Zelf bevestigden.

Dit betekent niet, dat ook de Ark daar was. Dan moest er staan voor de Heere en niet voor God. De Ark bleef te Silo. Maar dit betekent, dat wat hier gebeurt en wat hier zou plaats hebben, gebeurde als in de heilige aanwezigheid van God. En Jozua en Israël moesten ervan overtuigd zijn, dat God de onzichtbare toeschouwer was van de plechtige bevestiging van het Verbond.

Toen zei Jozua tot het gehele volk, dat zuiver in zijn geheel voor hem vertegenwoordigd was door hoofden, richters en ambtlieden: Alzo zegt de HEERE, de God van Israël als wiens mond of profeet ik heden tot u spreek: a) Over de overzijde van de rivier de Eufraat hebben uw voorvaders vanouds gewoond, eerst te Ur in Chaldea, daarna te Haran in Mesopotamië, namelijk b) Terah, de vader van Abraham en de vader van Nahor, 1)en zij hebben toen in het begin-als was het niet zo sterk als bij de overige geslachten van de mensheid-andere goden gediend. 2)

Deuteronomium 26: 5 b) Genesis11: 26,31

Nahor wordt hier genoemd, omdat van Nahor afstammen Rebekka en Rachel en Lea, de vrouwen van Izak en Jakob, uit wie de stamvaders van de Israëlieten zijn voortgekomen.

Opdat het duidelijk zou blijken, dat zij niets hadden, waarop zij zich konden verheffen, voert hij hun tot hun oorsprong terug en vermeldt, dat hun vader zo in Chaldéa hebben gewoond, dat zij in het algemeen met de anderen de afgoden hebben gediend, en nu in niets verschilden van het gewone volk.

Welke goden Terah diende, weten wij niet; alleen is bekend, dat hij de Terafim aanbad. Deze waren echter niet meer dan huisgoden, die door de huisgenoten bij voorkomende gelegenheden werden geraadpleegd.

Jozua wijst op dit feit, om Israël erbij te bepalen, dat de roeping en afzondering van hun geslacht niet was, omwille van henzelf, maar een daad van Gods vrije genade.

Toen nam Ik, uit onverdiende genade uw stamvader Abraham van de overzijde van de rivier, uit een omgeving die hem meer en meer aanstak en verdierf, en plaatste, om dit te verhoeden, hem op andere bodem (Genesis12: 1),en deed hem onder Mijn bijzondere hoede en opvoeding, wandelen door het gehele land Kanaän, 1) dat Ik beloofde in zijn gehele uitgestrektheid aan zijn nakomelingen te zullen geven (Genesis12: 7; 13: 14. Ik vermeerderde ook zijn nageslacht, volgens Mijn belofte, en gaf hem Izak tot zoon, in wie de belofte haar vervulling moest krijgen (Genesis21).

Met deze woorden wordt nog nader bevestigd, dat Abraham niet door eigen kracht is uitgevoerd uit de diepe afgrond van de onwetendheid en dwaling, maar door Gods hand. Want er wordt niet gezegd, dat hij het uit eigen beweging van God gevraagd heeft, maar dat hij door Hem is aangenomen en naar elders is overgebracht. Zijn weldaden verhoogt hij door de voorstelling, dat Hij Abraham gedurende de langdurige vreemdelingschap op een bijzondere wijze ongedeerd heeft bewaard. Vandaar, wat volgt enige bedenking kan verwekken, dat God het nageslacht van Abraham heeft vermeerderd, en echter heeft Hij hem alleen Izak gegeven, omdat alleen van hem sprake is. Maar deze vergelijking doet de zorgvolle gunst van God jegens hen uitkomen, omdat waar het nakroost over het algeheel talrijk was, hun vader alleen de wettige erfgenaam is geweest. In dezelfde zin wordt straks op de voorgrond gezet dat, terwijl Ezau en Jakob wettige tweelingbroeders waren, één van de twee is behouden met voorbijgang van de ander. Wij zien daarom, dat Hij zowel in de persoon van Ismaël en zijn broeders, als in die van Ezau, de goedertierenheid en de goedheid van God jegens Jakob schitterend tevoorschijn doet komen, alsof hij wilde zeggen, dat zijn geslacht niet boven anderen uitblonk, dan voor zover het God zo behaagd heeft.

Zij nu riepen 1) tot de HEERE, in grote angst, en Hij baande u een weg midden door de zee, en Hij stelde een duisternis tussen u en tussen de vervolgende Egyptenaars; en Hij bracht, nadat gij behouden overgekomen was, de zee over hen en bedekte hen, zodat zij verdronken; en uw ogen hebben, toen gij al die Egyptenaars gedood zag, gezien, 2)wat Ik in Egypte gedaan heb. Daarna hebt gij vele dagen, veertig jaren, in de woestijn gewoond, en ook daar heeft Mijn hand zich niet afgetrokken; aan voedsel en deksel heeft het u niet ontbroken (Deuteronomium 8: 3; 29: 5).

1)Uitdrukkelijk wordt er vermeld, dat de Israëlieten riepen, zo wel om hen te wijzen op de grote nood, waarin zij hadden verkeerd, als wel hen te bepalen bij de grote reden van dankbaarheid, die zij hadden, omdat de Heere op hun noodschreeuw grote wonderen had verricht.

Jozua spreekt tot het geslacht, dat nog geen twintig jaar was, toen het uit Egypte trok. Omdat zij echter voor een gedeelte om en nabij de twintig jaar waren, waren zij ooggetuigen geweest van de redding uit de handen van de Egyptenaren.

Toen 1) bracht Ik u, na veertig jaar omzwerven in de woestijn, in het land van de Amorieten, die aan de overzijde van de Jordaan woonden, in Gilead en Bazan; die streden tegen u, maar tevergeefs, want Ik gaf hen in uw hand, en gij bezat hun land erfelijk, en Ik verdelgde hen, die u nog verhinderden, voor uw aangezicht (Num. 21: 21-35).

Eindelijk begint Hij over de overwinningen te spreken, die de weg hebben geopend, om hun huidige woonplaats te bezitten. Ofschoon nu de landstreek aan de overzijde van de Jordaan niet als een erfelijke bezit was beloofd-echter sinds volgens zijn besluit, Hij deze aan het land Kanaän heeft verbonden, als de kroon op zijn weldaden-verbindt Jozua haar eraan, niet zonder bedoeling, om de gerechtigheid van God jegens zijn volk te vermelden. En niet slechts verkondigt hij hen, dat zich vertrouwen op de kracht van God met hun wapens en krachten de overhand had verkregen, maar ook dat zij beschermd waren tegen de

verderfelijke handelingen, waarmee Bileam hen de ondergang had willen berokkenen. Ofschoon nu de bedrieger Bileam niets vermocht met zijn magische verwensingen en vervloekingen, toch was het goed, dat zij de verwonderlijke macht van God erkenden, die diens kwade bedoeling had verijdeld.

Maar Ik wilde Bileam, die zo graag Balak ter wille zou zijn geweest, en alles deed, opdat Ik zijn voornemen maar zou begunstigen, niet horen, 1) daarom zegende hij u, daartoe door Mijn Goddelijke almacht gedwongen, gestadig, hoewel hij gekomen was om u te vervloeken, en Ik verloste u daardoor uit zijn hand, dat hij aan zijn boze voornemens geen gehoor kon geven (Num. 22-24).

Hieruit mag worden afgeleid, dat Bileam, de valse profeet, het heeft durven wagen van God te vragen om hem Israël te laten vervloeken. Zo weinig kende hij de God van Israël, en hieruit blijkt dan ook alles, wat wij eerder reeds hebben gezegd, dat bij Bileam een vermenging was van heidense waarzeggerij en een gedeeltelijke kennis van de God van Israël. Bileam heeft wellicht gemeend, het hart van God te kunnen vertederen, zoals de heidense afgoden, of liever hun priesters, zich dat door allerlei geschenken lieten doen. Toen Bileam verlof kreeg om te gaan, moest hij echter precies het tegenovergestelde doen van dat, wat hij van voornemens was.

En nu, gij kinderen van Israël, die zoveel onverdiende weldaden, geestelijk en lichamelijk genoten hebt, die overladen zijt met zegeningen, vreest de HEERE, die u dat alles uit genade geschonken heeft, en dient Hem in oprechtheid en in waarheid; 1) en doet geheel en voor altijd weg de goden, die uw eerste stamvaders-Ik heb hen uit de afgoderij geroepen-gediend hebben aan de overzijde van de rivier, waar zij toch nevens Mij, ookTerafim of huisgoden hadden (Ge 11: 29" enzie DACHS "Ge 31: 19), en uw voorvaderen in Egypte, die de veldduivels in de woestijn een gedeelte van hun offergaven brachten (Le 7: 17); en dient de HEERE onverdeeld.

In oprechtheid en in waarheid, of in eenvoudigheid en in waarheid, dat is, zonder huichelarij, niet in schijn, maar in wezen. Het is daarom dan ook, dat terstond de eis erbij wordt gevoegd om de goden weg te doen, die hun vaderen in Mesopotamië en in Egypte hadden gediend. Welke goden dat waren, wordt ook nu niet nader aangeduid. In Ezech. 20: 7,8; 23: 3,8 en Amos 5: 26 wordt er ook over gesproken, en uit die teksten blijkt duidelijk, dat het volk wel de dienst aan de Heere waarnam, maar toch niet vrij was van afgoderij, van het dienen van vreemde goden of demonen. En daarom wijst Jozua hen erop, sprekende in de Naam van de Heere, om toch niet langer te blijven hinken op twee gedachten, om een besliste keuze te doen. Om òf de Heere aan te hangen met hun hele hart en alle afgoderij ver weg te bannen, òf als zij dit niet wilden, dan ook voorgoed de dienst aan de Heere vaarwel te zeggen en zich geheel te werpen in de armen van de afgoderij. Jozua wast hen erop, dat alle halfheid bij de Heere Heere vervloekt is.

Doch overijlt u niet in uw keuze, want ik wil u die niet opdringen, ook is een dienst met een wederstrevig en verdeeld hart Hem geenszins aangenaam. Daarom, als het kwaad is in uw ogen de HEERE te dienen, kiest u dan heden, 1) nog voordat gij u door een plechtige belofte

aan Zijn dienst verbonden hebt, wie, welke goden, gij dienen zult: hetzij de goden, die uw vaders die aan de andere zijde van de rivier waren, gediend hebben, of de goden van de Amorieten en Kanaänieten, in wiens land gij woont; maar wat ook uw beslissing moge zijn, aangaande mij en mijn huis, wij zullen de HEERE dienen! 2)

Niet zonder oorzaak wordt hun de vrijheid gegeven, om te kiezen, opdat zij naderhand niet zouden voorwenden, dat zij ertoe gedwongen waren, wanneer zij zich uit eigen beweging tot het houden van het Verbond hadden verplicht. Ondertussen, opdat hij hen over zichzelf beschaamd deed zijn, getuigt hij dat hij met zijn huis in de dienst van God zou volharden.

Het gehele gewicht van Jozua's vermaning, die nadat hij vs. 2-13 de Heere heeft laten spreken, van vs. 14 zelf spreekt (De 11: 14) rust op de woorden "in oprechtheid en in waarheid" d. i. zonder huichelarij en schijnheiligheid, in eenvoud en waarheid van hart. Naar het uiterlijk vereerden de kinderen van Israël immers toen de Heere; grove afgodsdienstigheid kwam onder hen niet voor; alleen het hart was nog niet geheel en onverdeeld aan de Heere geschonken, maar neigde in zekere mate naar de vreemde goden, die hun vaderen aan de overzijde van de rivier en in Egypte gediend hadden. Die neiging die ook nu nog sluimerde op de boden van de ziel, die evenwel maar al te spoedig zou ontwaken, zoals Jozua door Gods Geest zag, en die de kinderen van Israël tot de Baäls- en Astartedienst van de Kanaänieten zou brengen, wil hij zo mogelijk verstikken en doden; daarom dringt hij de volksvertegenwoordigers tot een vormelijke beslissing. De beslissing is nu: òf de Heere geheel en onverdeeld te dienen, òf de afgoden, zoals het reeds ten dele is; voor de laatste keuze stelt hij òf de afgoderij van hun voorvaderen, òf die van de Amorieten-het ene al slechter dan het andere; natuurlijk is zijn gehele krachtdadige rede daarop gericht, dat zij de goede keuze, die van de ware God doen.

De dienst van God is niet beneden de waardigheid van de grootste mannen, ja het is zeer verre, dat daardoor de eer van vorsten of van lieden van de eerste rang in het allerminst zou verminderd of bezwalkt worden, dat integendeel God te dienen hun grootste eer is, en dat daardoor hun hoofd een allerkostelijkste kroon wordt toegevoegd (Jos 24: 15).

Dat is de hoogste zegepraal voor satan en de vijanden van het kruis van Christus, als zij, die zich de schijn geven, als dienden zij de Heere, in stilte de wereld toelonken en hun lusten botvieren. Zij zijn het, die de Christennaam schande aandoen, het geloof een slechte naam brengen en Christus nog eens kruisigen. Weg daarom met alle halfheid! God geeft iedereen vrijheid; ook aan iedereen de vrijheid-om verloren te gaan en ter helle te varen. Wie dat wil kiezen, die diene de afgoden van deze wereld, en spare dan maar de vergeefse moeite, om daarbij ook God te willen dienen. Wie een kind van God wil zijn, die zij het met de daad en waarheid.

Niet alleen geeft hij voor zichzelf de verzekering, dat hij de Heere zal dienen, maar ook voor zijn gezin, voor zijn kinderen en dienstbaren. Zoals van Abraham gezegd wordt, dat hij zijn gezin had verordend om de Heere te dienen, zo verzekert Jozua het ook van zijn gezin.

Hij stelt hier zijn huis tegenover de Israëlieten. Mochten deze nog de vreemde goden willen dienen, hij zou in zijn huis geen dienst aan de vreemde goden toelaten. De ijver voor de Naam en de zaak van Jehova, zijn God, zou hij ook over zijn gezin uitstrekken.

Had hij over de Israëlieten als volk slechts een algemene macht, over zijn gezin had hij een bijzondere, en zo was hij overtuigd van het heerlijke en zalige van de dienst van God, dat hem geen keuze overblijft, dat hij niet nodig heeft één ogenblik te aarzelen, om het uit te spreken: "Ik en mijn huis, wij zullen de Heere dienen. ".

Toen antwoordde het in zijn vertegenwoordigers voor Jozua verzamelde volk en zei: Het zij verre van ons, dat wij de HEERE verlaten zouden, om andere goden te dienen. 1)

1)Vrijwillig verklaren zij, dat zij de Heere zullen dienen en de dienst van de vreemde goden geheel en al opzij zullen zetten. Wel mag men het ervoor houden, dat zij ook voor een deel meegesleept worden door het voorbeeld van Jozua, maar toch meent Israël het op dit ogenblik hartelijk, dat de Heere alleen hun God zal zijn. Israël vertoont immer hetzelfde beeld, dezelfde karaktertrek, volk van het ogenblik. Als eeuwen daarna Elia door het offer Israël plaatst voor de keuze tussen Jehova en Baäl, en het volk ziet hoe het vuur uit de hemel het offer van Elia verteert, roept het ook als uit één mond, vol geestdrift uit: Jehova is God. Zoals de koning of aanvoerder was, was het volk. Niet ten onrechte is Israëls karakter vergeleken met de bewegelijke baren van de zee. Jozua wist dat. Hij kende zijn volk en spreekt daarom ook in vs. 19 ervan, dat Israël spoedig weer geneigd zal zijn de dienst aan de Heere te verlaten.

Want de HEERE is onze God; Hij is het, die ons en onze vaderen uit het land van Egypte, uit het diensthuis heeft opgebracht (Exod. 20: 2 Deuteronomium 5: 6), en die deze grote tekens voor onze ogen gedaan heeft, 1) die er nodig waren voor onze uitleiding, en ons veertig jaar lang bewaard heeft op alle wegen, waarover wij getrokkenzijn, en onder alle volken, door wiens midden wij getrokken zijn, Amalekieten, Edomieten, Moabieten, Midianieten.

Israël herinnert zelf, wat een grote zegen de Heere bereid heeft en verklaart daarmee, dat het uit dankbaarheid de Heere zal dienen. Hiermee geeft het echter duidelijk te kennen, dat het geen oog heeft voor het rechte beginsel, volgens hetgeen de Heere moet vereerd worden. De Heere moet toch niet in de eerste plaats gediend worden uit dankbaarheid, om Hem iets weer te vergelden; dit kan niet, nu het werkverbond is verbroken, maar omdat Hij de Heere is, die God, die er recht op heeft, als Souvereine God van hemel en aarde, dat alle Zijn schepselen Hem aanbidden en vrezen.

En de HEERE heeft, toen wij de bodem van het lang beloofde land betraden, voor ons aangezicht uitgestoten al die volken, zelfs de Amoriet, inwoner van het land. Wij zullen ook de HEERE dienen, zoals gij en uw huis, want Hij is onze God, die ons weldoet en onze dank verdient.

"Wij zullen ook" is met terugslag op hetgeen Jozua gezegd heeft. Israël verklaart zich in de keuze met Jozua één van hart en ziel te zijn.

Dit antwoord, zoals het daar de stempel van de waarheid op het voorhoofd draagt, door zijn ongekunsteldheid, doet ons een diepe blik slaan in het volkskarakter van Israël. En die blik moet noodzakelijkerwijs juist zijn, omdat de volkvertegenwoordiging in Israël met recht die naam verdiende. De oudsten, die voor Jozua staan, zijn òf gekozen, òf als zodanig geboren. Die schare dus, die daar voor de Ark geschaard staat, met die bewegelijke gelaatstrekken, die opgewekte hartstochten aanduiden, is met recht Israël te noemen, want het is een Israël in het klein, maar gelijkvormig met de grote massa, uit dezelfde bestanddelen samengesteld. En nu, wat nemen wij bij hen waar? Zij zijn getroffen door woorden van hem, die zij eerden, ja beminden. Met natuurlijke aanleg begaafd voor vurige gemoedsbewegingen, zijn zij geroerd, meegesleept door het indrukwekkende van het ogenblik, door de woorden, van die grijsaard, die hun gehele ziel overmeesteren. En, wat meer is, ook van de waarheid van die woorden voelen zij zich overtuigd. Daarom aarzelen zij niet lang met een antwoord geven, dat gunstig luidde, weliswaar, maar toch te wensen overliet. Geen bezadigheid, geen krachtdadig besluit! Wellicht zouden zij maar al te spoedig die uren vergeten, waarvan zij nu dachten ze nooit weer te vergeten. Israëls karakter was omstuimig, bewegelijk als de baren van een woelige zee.

Toen zei Jozua, die er maar al te zeer van overtuigd was, dat hun voornemens wel goed waren, maar dat zij zich zo spoedig aan de verzoeking overgaven, om het volk voor te spiegelen, dat de belofte, die zij daar eenstemmig gedaanhadden, van hoge ernst en zwaar gewicht was, dat het niet genoeg was in een ogenblik van geroerdheid een goed voornemen op te vatten tot het volk: Gij zult de HEERE niet kunnen dienen, 1) als gij u niet van harte bekeert, en u zuivert van de smet van de afgoden want Hij iseen heilig God; Hij is ook een ijverig God, 2) die u geheel en al tot Zijn eigendom wil hebben, Hij zal uw overtredingen en uw zonden niet vergeven, als gij in de mening verkeert, dat gij Hem wel kunt dienen, en tevens volop de genietingen van de zonde hebben.

Dit zegt Jozua niet, om hen kleinmoedig te maken, maar om hen erbij te bepalen, wat het betekent, de Heere God te dienen. Het is daarom dan ook, dat hij terstond ervan spreekt, dat de Heere een heilig en een ijverig God is, die geen halfheid duldt, voor Wie geen heulen met de afgoden bestaan kan. Hij spreekt alzo, opdat Israël van alle schepselen, ook van zichzelf, zal afzien, om alleen bij de Heere de kracht te zoeken, om aan Zijn dienst trouw te blijven.

De Heere is een heilig God, een ijverig God. Wat volgt daaruit? Hij zal uw overtreding noch uw zonden niet vergeven. Aldus volgt uit de heiligheid ijver en uit de ijver straf.

Indien gij de HEERE verlaten en vreemde goden dienen zult, wat maar al te spoedig plaats zal vinden bij een half geloof, a) zo zal Hij zich omkeren, een andere houding tegenover u aannemen, en Hij zal u kwaad doen, en Hij zal u ten laatste verdoen, naar dezelfde mate, dat Hij u goed gedaan zal hebben. Bedenkt daarom nog eenmaal, wat gij nu belooft hebt, en neemt uw belofte liever weer terug, als gij niet tevens van ganser en van ganser ziele besloten zijt ze te houden.

Joz. 23: 15

Jozua nu zei tot het volk: Gij zijt getuigen over u zelf, 1) als er ooit afval komt van de Heere en gij er de kwade gevolgen van ziet, zult gij tegen u zelf moeten getuigen, dat gij u de HEERE verkoren hebt, om Hem te dienen, en dat daarom al de straffen voor uw afval rechtvaardig zijn. En zij zeiden: Wij zijn getuigen.

Hij veronderstelt, dat zij de plechtigheid van die dag nooit vergeten zouden, doch hij betuigt hen, dat indien het gebeuren mocht, dat zij naderhand dit Verbond vernietigden, de plechtige belijdenis en beloften, die zij met overleg en in het openbaar gedaan hadden, als dan in het gerichte van God tegen hen opkomen en hen veroordelen zouden, en dit stemden zij toe (Jos 24: 22).

En nu, zo sprak Jozua verder, doet de vreemde goden weg, die in het midden van u zijn, laat alles wat u nog aankleeft van de afgoderij varen en neigt uw harten, geheel en al tot de HEERE, de God van Israël.

Omdat het mij zeer waarschijnlijk voorkomt, dat zij, na de dood van Achan zich niet hebben gewaagd aan de openbare verkrachting van Gods wetten, deel ik liever de mening, dat zij worden vermaand, om alle mogelijke vormen van heidense goden verre van zich te houden. Want te voren in dit zelfde hoofdstuk heeft hij hen vermaand, om de goden weg te doen, welke hun vaderen aan de overzijde van de rivier hadden gediend en in Egypte.

Men moet deze woorden niet verstaan van werkelijke afgodsbeelden, die de kinderen van Israël toen nog heimelijk bij zich zouden gehad hebben, zoals dit bij hun vaders in de woestijn het geval was (Amos 5: 25vv. Hand. 7: 42vv.), dan zou Jozua ze wel hebben laten afgeven om ze te begraven, zoals Jakob deed (Genesis35: 4 1 Samuel . 7: 4). Veelmeer is er hier sprake, bij het van grove afgodendienst nog onbevlekte geslacht, van de innerlijke losmaking van alle afgodische wezens, opdat de harten zich geheel en zonder beding mochten overgeven aan de dienst van de Heere. De woorden schijnen evenwel met voordacht zo gekozen te zijn, wijl de plaats, waar Jozua het volk om zich verzameld had, dezelfde was waar eens de aartsvader Jakob de reiniging van zijn huis ondernomen had. En de vermaning tot trouw jegens de Heere, tot reiniging van alle afgodische wezens moest een bijzonder diepe indruk maken op de plaats, waar de hoogvereerde stamvader reeds voor jaren gedaan had, waartoe zijn nakomelingen nu werden aangezet; het gedenkteken predikte op deze plaats luider dan overal elders.

Wij kunnen ons bijna niet voorstellen (als wij de zaak namelijk zonder diep nadenken beschouwen), hoe het mogelijk kan zijn, dat zo’n vermaning tegen zucht tot afgoderij, die daarom nog moest bestaan, nog nodig is. Maar men moet daarbij wel in het oog houden, hoe moeilijk de gedachte aan een God, die almachtig is en het alles omvat en vervult, wortel schieten kan bij een volk, zozeer van heidense denkbeelden doordrongen; hoe zij in dat geloof geheel alleen stonden in de wereld, en hoe zij daarom, steeds opnieuw door de geest van de tijd overwonnen, gedurig naar andere hulpmiddelen uitzagen bij en benevens de hun voorgeschreven middelen van genade, waardoor hun wereldse begeerte niet werd bevredigd.

En denken wij bovendien eens aan de talrijke afgoden, die wij wieroken!.

En het volk zei tot Jozua: Wij zullen de HEERE onze God dienen, zoals wij hiermee ten derde male verklaren; en wij zullen Zijn stem gehoorzamen. 1)

Nu Israël nog eens plechtig verzekert, dat het de Heere zal dienen, maakt Jozua met hen een Verbond, d. w. z. vernieuwt met hen het Verbond, reeds bij Sinaï gesloten.

Alzo maakte Jozua op dezelfde dag een Verbond met het volk, vernieuwde Israëls Verbond met de Heere, en hij stelde het hun tot een instelling en recht te Sichem, 1)deed hen zich daarbij op nieuw verbinden tot trouwe vervulling van al hun Verbondsplichten, maar verzekerde hun ook opnieuw de trouwe vervulling van alle Verbondsbeloften van God (Exod. 15: 25).

Deze woorden herinneren aan Exod. 15: 25, waar de tocht van Israël naar het bittere water en de drinkbaarmaking van dit water door het van de Heere aan Mozes aangegeven middel, een stellen van een instelling en recht voor Israël wordt genoemd, en door de belofte, dat de Heere, wanneer zij naar zijn stem zouden horen, hen voor alle krankheden van Egypte zou bewaren, verhoogd wordt. Hierom wordt door de Verbondsvernieuwing te Sichem Israël een instelling gesteld, die het volk tot vernieuwde nauwkeurige houding van het Verbond verplichtte en een recht uit kracht waarvan het, onder deze voorwaarden, de vervulling van alle Verbondsbeloften van de Heere mocht verwachten.

En Jozua schreef deze woorden, die tussen hem en Israël te Sichem gewisseld waren, in het wetboek van God, in een oorkonde, die hij voegde bij het wetboek van Mozes (Deuteronomium 31: 9, 24vv.); en hij nam een grote steen, 1) en hij richtte die daar op onder de eik, 2)die bij het heiligdom van de HEERE was.

Zoals bekend is werden dikwijls stenen gebruikt tot gedenktekenen van bijzondere gebeurtenissen. Denkt aan Jakob vroeger en Samuël later. Zo ook richt Jozua een steen op ter gedachtenis aan deze vernieuwing van het Verbond. Er wordt gezegd, dat hij die oprichte "onder de eik, die bij het heiligdom van de Heere was". Wat hebben we hier onder het "heiligdom van de Heere" te verstaan. De tabernakel of de Ark van het Verbond? Maar in het gehele hoofdstuk wordt daarvan geen melding gemaakt. Het heiligdom stond te Silo en Israël is hier te Sichem. Wij hebben hier te denken aan het altaar, dat Abraham hier (Genesis12: 6) opgericht heeft, en tevens moeten wij niet vergeten, dat deze gehele plaats reeds een heiligdom was, omdat Israël, zoals in vs. 1 gezegd wordt, zich hier gesteld had "voor het aangezicht van de Heere. ".

Dit is dezelfde eik of Terebinth, in wiens schaduw Abraham eens zijn tent opgeslagen heeft, en in wiens nabijheid hij toen een altaar had opgericht (Genesis12: 6); dezelfde, waaronder Jakob naderhand de amuletten van zijn familieleden, die hem uitgeleverd moesten worden, begroef. De plaats, waarop hij stond, was dus reeds vanzelf geheiligd (Ge 35: 4). Maar alleen daarom kan hij nog niet genoemd worden: "een heiligdom van de Heere" zoals vele uitleggers menen; veeleer geeft deze uitdrukking te kennen, dat òf het gehele heligdom,

òf althans haar voornaamste gedeelte, de Ark van het Verbond, na van plaats tot plaats meegevoerd te zijn, uiteindelijk hier opgericht is, toen Jozua met de oudsten de vernieuwing van het Verbond ondernam. Daarop slaan dan ook de woorden in vs. 1: "En zij stelden zich voor het aangezicht van God," alsmede de omstandigheid, dat Jozua (vs. 26), de door hem geschreven oorkonde bij het wetboek van Mozes voegde, dat rustte naast de Ark van het Verbond. Het is nu wel niet waarschijnlijk, dat de gehele tabernakel meegenomen is naar Sichem, wat ten dienste van een enkele heilige handeling niet gebeurde; maar het is, dunkt ons, genoeg als de Ark van het Verbond, het belangrijkste huisraad uit de tabernakel, daar geplaatst werd. Zij toch was "het heiligdom in het heiligdom. ".

En Jozua zei tot het gehele volk, terwijl hij de steen oprichtte: Ziet deze steen zal ons tot een getuigenis zijn, een getuige tegen ons, wanneer wij niet houden, wat wij heden beloofd hebben, want hij, de steen (Habak. 2: 11 Luk. 19: 40), heeft gehoord al de redenen van de HEERE, die Hij tot ons gesproken heeft; ja hij zal tot een getuigenis tegen u zijn, 1) bestendig zal hij u herinneren aan de afgelegde belofte, en u voortdurend waarschuwen, opdat gij uw God, niet liegt. 2)

De steen wordt hier als een levend persoon voorgesteld, die alles gehoord heeft, wat Israël beloofd heeft. De steen is een stille toeschouwer geweest van het vernieuwen van het Verbond. Wordt daarvan Israël later afvallig, dan zal deze steen tegen het volk van God getuigen.

Opdat gij uw God, niet liegt, wil zeggen, opdat gij uw God niet verloochent. Liegen moet hier worden opgevat in de zin van, ontrouw worden, verloochenen.

Toen, na alles, wat in zijn vermogen was, gedaan te hebben, om Israël in zijn trouw jegens de Heere te bevestigen, zond Jozua het volk van zich weg, een ieder naar zijn erfdeel.

De nauwgezette zorgvuldigheid van Jozua wordt hier allen, die over anderen gesteld zijn, voorgehouden tot navolging, want evenals het niet genoeg is, als een huisvader alleen tot aan het einde van zijn leven op zijn kinderen let, maar hij zijn zorg verder moet uitbreiden, en zoveel in hem is zorg moet dragen, om ook nog na zijn dood, zijn kinderen van nut te zijn, zo moeten ook goede heren en hooggeplaatsten vooruit zorgen, om een welgeordende toestand na te laten, niet alleen, maar ook die te bevestigen, opdat hij lange tijd blijft bestaan. In deze zin schrijft Petrus (2 Petr. 1: 13-15), dat hij de gemeente vermanen wil, zolang hij nog is, maar ook bovenal alle krachten inspannen, dat zijn wenken en lessen ook na zijn dood vrucht mochten dragen.

Een vormelijke neerlegging van zijn ambt had niet plaats van de zijde van Jozua, omdat hij geen door God geroepen, onmiddellijke opvolger had. Nadat Israël ingevoerd was in het erfdeel, reeds zijn vaderen beloofd, had het geen leidsman meer nodig, die onmiddellijk door God gegeven werd; voor het wonen in Kanaän was de gewone overheid van de gemeente voldoende, de oudsten als hoofden en richters van het volk, en de Hogepriester, die het volk in zijn betrekkingen tot de Heere vertegenwoordigde en de goddelijke openbaringen kon meedelen, met zijn tekenen van licht en waarheid.

II. Tot besluit volgen nu nog enige korte opmerkingen over de dood en de begrafenis van Jozua (vs. 29,30); over het gedrag van het volk na diens dood (vs. 31); over de begrafenis van het uit Egypte meegebrachte gebeente van Jozef (vs. 32); als ook over de dood van de Hogepriester Eleazar, die bijna gelijktijdig met die van Jozua invalt (vs. 33).

En het gebeurde niet lang na deze dingen, dat Jozua, de zoon van Nun, de knecht van de HEERE, stierf, oud zijnde honderd en tien jaar, volgens gewone berekening tien jaar na de verovering van Kanaän (11: 18) dus in het jaar 1435 v. Chr. geb.

En zij begroeven hem in het gebied van zijn erfdeel, te Thimnath-Serah, die gelegen is op een berg van het gebergte Efraïm (19: 50), aan het noorden van de berg Gaäs.

Bij het tegenwoordige Tibneh, dat zonder twijfel de plaats is van het oude Thimnath-Heres of Thimnath-Serah, verheft zich een schuine berg met ruïnen en fundamenten van een vroeger grote stad; ten zuiden daarvan is een veel hogere berg, aan wiens noordzijde men verscheidene grafspelonken waarneemt, gelijk aan de koningsgraven te Jeruzalem. Of dit de berg Gaäs is, is niet uitgemaakt, zelfs terwijl veel ervoor pleit. Volgens de traditie moet men ook naast Jozua in het graf gelegd hebben de stenen messen, waarmee hij eens de besnijdenis aan Israël voltrokken had (5: 2).

Israël nu, getrouw aan de verplichting, door zichzelf vrijwillig opgenomen in vs. 16, diende de HEERE al de dagen van Jozua, en niet alleen dit, maar ook al de dagen van de oudsten, die nog lang na Jozua leefden (Richteren 2: 6) en die al het werk van de HEERE wisten (d. w. z. bij eigen ervaring wisten), dat Hij aan Israël gedaan had. 1)

Men ziet hieruit van hoeveel aangelegenheid het voor een volk is, een godvruchtige heerser te hebben, en hoe ongelukkig hem te moeten missen. Gelukkig is daarom de Kerk, dat Christus, onze Jozua, met haar is door Zijn Geest en altijd bij haar wezen zal tot aan de voleindiging der eeuwen (Jos 24: 31).

Hieruit blijkt, dat Jozua’s werkzaamheid niet ongezegend was geweest. Zo groot was de invloed van deze "knecht van de Heere", dat nog lang daarna Israël aan zijn belofte trouw is gebleven.

Zij begroeven ook-om hier een weinig laat te vermelden, wat reeds volgens de tijd plaatsvond, toen de kinderen van Efraïm hun erfdeel ontvingen en dat betrokken (16: 5), maar dat zich daar nietgoed liet invlechten in de draad van het verhaal-de beenderen van Jozef, die de kinderen van Israël uit Egypte meegebracht hadden (Ex. 13: 19), te Sichem, in dat stuk veld, dat Jakob gekocht had van de kinderen van Hemor, de vader van Sichem, voor honderd stukken geld, (Ge 33: 18 De 11: 31); want zij, dit stuk land, waren (was) -en de uitslag van het lot vervulde in bijzondere zin het woord van Jakob (Genesis48: 22) aan de kinderen van Jozef tot erfenis geworden, 1) alsmede de stad Sichem (20: 7; 21: 21).

De tijd, wanneer de beenderen van Jozef zijn begraven, wordt niet aangeven, maar eenvoudig is op te maken, dat sinds de Israëlieten de stad Sichem rustig in hun bezit hadden,

zij zich van hun plicht hebben gekweten. Ofschoon nu een plaats voor zijn graf niet duidelijk was aangegeven, hebben zij toch gemeend, dat het eershalve moest zijn op een akker, die Jakob gekocht had. Wellicht ook wordt dit vermeld, om de luiheid van het volk te berispen, waardoor het kwam, dat Jozef niet bij Abraham werd begraven, omdat daar nog de vijanden heersten. Stéphanus maakt melding van de beenderen van de twaalf patriarchen (Hand. 7: 16) en het is mogelijk, dat de andere stammen uit naijver de as van hun vaderen hebben verzameld. Doch dat hij zegt, dat die akker door Abraham is gekocht, dat is een vergissing in de naam. Wat nu begraven worden betreft, men mag het ervoor houden, dat daarom daarvan zo dikwijls in de Schrift sprake is, omdat het een symbool was van een toekomstige opstanding.

Ook stierf Eleazar, 1) de zoon van Aäron, die in de tijd van Jozua Hogepriester was; misschien stierf hij nog vroeger dan Jozua, en zij begroeven hem op de 2) heuvel van Pinehas, zijn zoon, die hem gegeven was geweest, door de kinderen van Israël tot een erfelijk bezit, op het gebergte van Efraïm; waarschijnlijk gewerd hem dit bijzonder erfgoed, als een blijk van openbare hulde voor alles, wat hij ten diepste voor het volk gedaan had.

Met de dood van Eleazar had het tijdperk van Jozua zijn einde bereikt, en daarom wordt ook nog diens dood bericht. Nu begint voor Israël het tijdperk, om als onder de onmiddellijke regering van God te leven, zonder in het bezit te zijn van één man, die de plaats van Mozes of Jozua inneemt. Israël moet nu leren op zichzelf te staan, en tonen, dat het een geheel ander geslacht is als dat van Sinaï, en dus geen behoefte heeft aan een zichtbaar opperhoofd.

Het woord "Gibea" (= heuvel) is in andere vertalingen onvertaald gebleven; "en zij begroeven hem te Gibea". Naar de meeste uitleggers moet hieronder verstaan worden het hedendaagse Dschibia, noordoostelijk van Gofna, maar volgens Keil de priesterstad Geba in de stam Benjamin (18: 24; 21: 17). Volgens de eerste opvatting zou men de stad, hoewel zij geen priester- of Levietenstad was, aan Pinehas geschonken hebben tot loon voor zijn bijzondere verdiensten jegens de gemeente (Num. 25: 7), om dan tevens de fungerende Hogepriester dichter bij het heiligdom te Silo te hebben; volgens de andere beschouwing daarentegen kon volgens de wet alleen die priesterstad aan Pinehas gegeven worden, en dit wel in zoverre, als de priester- en levietensteden slechts voor een zeker gedeelte de priesters en levieten toebehoorden (de benodigde woonhuizen en bepaalde afgemeten voorsteden), terwijl het overige gedeelte een eigendom was van de stam, waarin de stad lag. Dit gedeelte zou men dan tot loon aan Pinehas en zijn nakomelingen hebben kunnen geven, zodat hij tevens in de priesterstad privaatbezittingen had. Tegen deze tweede opvatting strijdt niet, dat Geba niet in Efraïm, maar in Benjamin lag, want zoals Keil terecht opmerkt, strekte "het gebergte van Efraïm" waarop het lag, zich ver uit in het gebied van Benjamin.

We voegen hierbij de drie gewichtigste gedeelten in het leven van Jozua volgens de tijdrekening:

Jozua’s ambtsaanvaarding 1452 v. Chr.
Einde van de veroveringsstrijd 1445
Jozua’s dood 1435

Hierbij voegen wij al dadelijk een chronologisch overzicht van de hoofdgebeurtenissen vanaf de uittocht van de kinderen van Israël uit Egypte tot Salomo's tempelbouw, die volgens 1 Kronieken 6: 1 in het 480ste jaar na deze uittocht en in het 4de jaar van het koninkrijk van Salomo plaatsvond, om ons in het vervolg, bij het verklaren van de overige boeken daaraan te houden. Op deze wijze alleen zal men tot waar verstand kunnen geraken van de gebeurtenissen, vermeld in het Boek van de Richteren en in de beide boeken van Samuël tot 1 Koningen . 6: 1 vooral die vermeld zijn in de gedeelten van Richteren 10: 1 tot 1 Samuel . 12: 25.

Chr. Geb.
40 jaar: Israëls tocht door de woestijn 1492-1452
7 jaar: Verovering van Kanaän door Jozua 1452-1445
10 jaar: Verdeling van het land tot Jozua's
dood 1445-1435
13 jaar: De tijd van Jozua tot aan het begin
van de richterperiode 1435-1422
8 jaar: Onderdrukking door Cuschan 1422-1414
40 jaar: Redding door Othniël en rust 1414-1374
18 jaar: Onderdrukking door Eglon 1374-1356
80 jaar: Redding door Ehud en rust 1356-1276
20 jaar: Onderdrukking door Jabin 1276-1256
40 jaar: Redding door Debora en Barak; rust 1256-1216
7 jaar: Onderdrukking door de Midianieten 1216-1209
40 jaar: Redding door Gideon, rust 1209-1169
34 jaar: Tussenperiode van verscheidene naast
elkaar werkende richters 1169-1135
de tijd van Abimelech 1169-1166
de tijd van Thola in het
West-Jordaanland 1166-1143
de tijd van Jaïr in het
Oost-Jordaanland 1157-1135
40 jaar: De tijd van de
Filistijnenheerschappij 1135-1095
Eli's Hogepriesterschap van
veertigjarige duur; in de eerste
helft daarvan (omstreeks 1140)
wordt Samuël geboren 1155-1115
40 jaar: Samuëls werkzaamheid en Sauls
koningschap 1095-1055
40 jaar: Davids koningschap 1055-1015
3 jaar: Salomo's eerste regeringsjaren 1015-1012

Totaal: 480 jaar v. Chr. geb. 1487-1012

Bijzondere zwarigheden zijn er verbonden aan No. 14, "de tijd van de Filistijnenheerschappij", waarin niet alleen de verdrukking door de Ammonieten in het Oost-Jordaanland (Richteren 10: 8-12,14) plaatsvindt, maar waarin ook de tweede helft van Eli's Hogepriesterschap met de daden van Simson (Richteren 14: 1-16: 31) en van Samuël (1 Samuel . 2: 12-7: 14) valt. Wij plaatsen de gebeurtenissen, zoals zij chronologisch naast elkaar staan; daaruit blijkt, dat Elon nog Richter was in het Oost-Jordaanland, toen Samuël reeds een jaar lang dat ambt bekleedde in het West-Jordaanland.

IN 'T WESTEN:

Eerste 20 jaren van de verdrukking door de Filistijnen tot de roof van de Verbondsark en Eli's dood: *1135-1115*. (In het begin van deze tijd werd Simson geboren, nog vóór het einde ervan, omstreeks in 1117, begint hij zijn bedrijven, gelijktijdig met Jeftha).

De andere 20 jaar van de Filistijnenverdrukking tot hun nederlaag bij Eben-Haëzer: *1115-1095*. (Simsons werkzaamheid van 1117-1097; Samuël als profeet werkzaam).

Samuëls richtertijd: *1095-1077*.

IN 'T OOSTEN:

Achttienjarige verdrukking door de Ammonieten 1135-1117
Jeftha's 6 jarig richterambt 1117-1111
Ebzan, 7 jaar 1111-1104
Elon, 10 jaar 1104-1094
Abdon, 8 jaar 1094-1086

SLOTWOORD.

Het boek Jozua moet als een afzonderlijk boek worden beschouwd, vervaardigd onafhankelijk van de Schrijver van de Pentateuch, hoewel geheel en al zich daaraan aansluitend, omdat het de geschiedenis van Israël voortzet, welke in "de vijf boeken van Mozes is begonnen".

Het boek Jozua staat tot de vijf boeken van Mozes in verhouding als de vervulling tot de Profetie. Hierin wordt toch vermeld, dat God de Heere Zijn beloften heeft vervuld, omtrent de inbezitneming van Kanaän door het nageslacht van Abraham, aan die aartsvader en zijn kinderen gedaan, en in de woestijn aan en door Mozes herhaald.

Hoogstwaarschijnlijk is Jozua, onder de leiding van de Geest, voor het grootste gedeelte zelf de vervaardiger van dit boek geweest, en is het later door één of meer van de oudsten, die tijdens en na hem leefden onder dezelfde Goddelijke leiding aangevuld. Er komen toch berichten in voor van veroveringen van steden en streken, die pas na Jozua's dood hebben plaats gehad. Wij vermelden o. a. de verovering van Hebron door Kaleb, van Debir door Othniël, van Lesem door de Danieten en de bestrijding van de Jebusieten door Juda;

gebeurtenissen die later in de tijd van de Richteren plaats vonden. Men vindt deze beschreven in 13: 19; 15: 63; 19: 47

De bedoeling van het boek is duidelijk, om namelijk aan te tonen, wat Jozua zelf meer dan eenmaal aan het volk van Israël heeft betuigd, dat niet één van de goede woorden van God ter aarde zijn gevallen, dat de Heere God een waarmaker is van Zijn Woord, en om de grote daden van God bij het nageslacht in levendige herinnering te houden, opdat zij de kinderen en kindskinderen werden ingescherpt.

Dit Bijbelboek draagt zijn naam naar de hoofdpersoon van het verhaal Jozua. Om hem scharen zich alle gebeurtenissen, zijn geschiedenis is die van het gehele Israël. Het boek staat geheel en al op zichzelf, hoewel het de draad van het verhaal, bij Deuteronomium afgebroken, onmiddelijk opvat. Niemand heeft er ooit aan gedacht het bij de Pentateuch in te lijven; het een is de belofte, het andere het tijdperk van de vervulling. Zeer gemakkelijk laat dit tijdperk zich in vieren delen.

Voorbereiding tot de inname van Kanaän: de ordening van Jozua, het overtrekken van de Jordaan enz. (1-6). 2. Strijd en zegepraal. De belofte vervuld, dat één Israëliet duizend vijanden zal verjagen (6-13). 3. Verdeling van het overwonnen onder de stammen. Vrij- en Levietensteden (13-23).

Na een tijdperk van rust houdt Jozua twee landdagen om te herinneren dat nu alle beloften vervuld zijn, dat het Verbond van Sinaï van Gods zijde gehouden is; daarop sterft hij, alsmede zijn medestrijder Eleazar (23-24).

Zeer waarschijnlijk is het, dat Jozua zelf, voor een gedeelte althans, de vervaardiger van het boek is. Meerdere gedeelten evenwel zijn van andere, onbekende hand, zoals de verovering van Hebron door Kaleb, van Debir door Othniël (13-19), van Lesem door de Danieten (19) en de bestrijding van de Jebusieten door die van Juda (15: 63), welke gebeurtenissen na zijn dood hebben plaatsgevonden (Richteren 1: 10-15; 18: 1vv. ; 1: 8 Ook zijn er gedeelten, die uit de verhaaltrant blijken van latere datum te zijn (4: 9; 5: 9; 7: 26; 8: 28v. ; 9: 27; 13: 13; 14: 14; 63; 16: 10; 24: 31 Stelling, evenwel, schijnen 24: 1-28 en hoofdzakelijk Hoofdstuk 23 van zijn hand te zijn. Maar hoe het moge zijn, het is beschreven door personen, die onder goede indruk van zaken leefden. En het boek van Jozua, zoals het daar voor ons ligt, ogenschijnlijjk dor, doch doorgeweven met treffende tonelen, spreekt tot ons uit al die opgaven van steden en landstreken "‘ s Heeren woord kwam altemaal". Met oog hierop is het boek van Jozua een kaart van de vervulling van Gods beloften. Die kan men bij wijze van spreken met de vinger nagaan en zich overtuigen, dat de woorden van God trouw zijn.

HET BOEK DER RICHTEREN.

Het boek der Richteren, bij de Hebreeën Schofetim, in de Septuaginta Kritai en in de Vulgata liber Judicum geheten, wordt aldus genoemd, omdat de kern van het boek de opeenvolgende geschiedenis van de richteren bevat.

Het boek deelt mee, wat met Israël heeft plaatsgevonden vanaf de tijd van de dood van Jozua en de oudsten tot op het optreden van Samuël, en omvat een tijdruimte van ongeveer 350 jaar. Het geeft ons een juiste blik in de burgerlijke en godsdienstige toestanden van het volk, toestanden die niet zelden van het diep verval van Israëls volk op godsdienstig gebied getuigenis geven en die daarom de weg banen voor het optreden van een man als Samuël, die het volk weer terugvoert tot de zuiveren dienst van de Heere God.

Het laat zich verdelen in drie hoofddelen, Het eerste deel loopt van 1 tot 3: 6; het tweede van 7 tot en met 16; en het derde van 17-21.

Het eerste deel (1: 1-3: 6) geeft een overzicht van de verhouding van Israël tot de overgebleven Kanaänitische volken en spreekt in het algemeen van een beurtelings inzinken en opleven van het Israëlitische volk, tengevolge van zijn verlaten van God en het weer door Hem gered worden, na voorafgegane boete en berouw.

Het tweede deel (3: 7-16: 31) behelst de geschiedenis van de opeenvolgende richters, zoals deze het volk door de gunstige beschikking van God hebben verlost van hun vijanden, in wier handen zij waren gevallen ten gevolge van hun afgoderij.

Het derde deel (17-21) bestaat als het ware uit twee aanhangsels, die naar de feiten die ze behelzen, wel in de periode van de richteren hebben plaatsgevonden, maar pas nu worden vermeld om het aaneengeschakeld verhaal van de opeenvolgende gebeurtenissen, die met de richteren in verband staan, niet af te breken, terwijl tevens met het vermelden van deze geschiedenissen bedoeld wordt een blik te geven op de tijdgeest, die toen heerste.

Uit het gehele boek blijkt duidelijk, dat de gewijde schrijver de aandacht vestigt op het feit dat Jozua’s voorspelling uitkomt, dat Israël niet het verbond houdt dat bij Sichem vernieuwd was, dat de overgebleven Kanaänieten hen tot een valstrik werden, maar ook dat de Heere, omwille van het verbond, Israël gedurig weer verlost uit de hand van zijn vijanden, wanneer het met waar berouw tot Hem de toevlucht neemt.

Als wij dit boek verwierpen, dan was er een tussenruimte van enige eeuwen, waaruit ons het niet het minste van het nieuwe volk in Kanaän, van zijn omstandigheden en ondervindingen bekend zou zijn; dan ontbraken volstrekt alle berichten van de voortgaande bijzondere leiding van God ten opzichte van Zijn uitverkoren volk uit deze tijd; dan misten wij vele merkwaardige bewijzen van de onbeperkte en naar vrij welbehagen handelend kracht van

God, die dit boek voorstelt; ons ontbraken eindelijk ook de vele zedelijke voorbeelden zowel van goede als van slechte zijde, en de grote zedelijke schilderij, die de Bijbel in haar geheel voorstelt, verloor dan zeer merkwaardige trekken. Of deze geschiedenissen naar de smaak van onze tijd zijn, hebben wij niet te vragen; zij waren, zoals zij waren, en andere konden niet vermeld worden, dan gebeurd waren; genoeg is het, wanneer zij voor het doel van de Bijbel passend zijn.

RICHTEREN

HOOFDSTUK

1.

DE STAM VAN JUDA VOERT IN JOZUA'S PLAATS DE STRIJD.

Vs. 1-21. Na de dood van Jozua besluiten de kinderen van Israël de strijd tegen de Kanaänieten voort te zetten, en deze uit het hun tot erfgoed gegeven land geheel uit te roeien. Overeenkomstig de aanwijzing die hun op het ondervragen ten deel geworden is, opent de stam van Juda in gemeenschap met Simeon de strijd, slaat eerst de koning van Bezek, verovert hierna Jeruzalem, en reinigt alzo het eigen gebied van de nog aanwezige Kanaänieten; alleen kan de stam de bewoners van de vlakte niet overweldigen vanwege de ijzeren wagens, die zij hebben; evenmin kunnen de kinderen van Benjamin de hun toegedachte stad Jeruzalem in hun macht houden, maar worden door de Jebusieten daaruit verdreven. Zoals de stam van Juda ten opzichte van de verdere verovering van het land volgens de wil van God handelt, zo handelt het ook bij de gemaakte veroveringen Op wettige wijze, daar het niet alleen het door hem veroverde Jeruzalem aan de stam, waaraan het door Jozua toegewezen is, overlaat, maar ook Kaleb in zijn erfenis plaatst, en aan de nakomelingen van Hobab de hem door zijn zwager Mozes gegeven toezegging vervult.

En het geschiedde na de dood ven Jozua, in het jaar 1435 vóór Chr. , dat de kinderen van Israël de HEERE vroegen,
zeggende: a) Wie zal onder ons het eerste optrekken
naar de Kanaänieten, om tegen hen te strijden? 3) Welke van de twaalf stammen zal de verdelgingsoorlog tegen de nog overgebleven Kanaänieten openen?

a)Richteren 20: 18

De tijd, dat de Israëlieten dit deden, is niet met zekerheid aan te geven.
Hoogstwaarschijnlijk echter nadat zij enige tijd in Kanaän hadden gewoond, en uitbreiding van de landstreek noodzakelijk was geworden door de vermeerdering van het volk.

Ongetwijfeld heeft dit vragen plaatsgevonden door de priester Pinehas, en wel door middel van de Urim en Tummim. Het was toch een volksbelang en de beslissing van die belangen werden aan de hogepriester voorgelegd, opdat deze, op de zo-even genoemde wijze, ze de Heere zou voorleggen.

In het Hebreeuws Jaalèh, optrekken. Duidelijk blijkt hieruit, dat men voornemens was, die Kanaänieten aan te pakken, die in de bergachtige streken van Juda's stam woonden. Daarom wordt het woord optrekken gebruikt, omdat zij hoger lagen dan de Israëlieten, die tot de stam van Juda behoorden.

Israël is gelovig en gehoorzaam na de dood van Jozua. Evenals een kind na de dood van de vader, heeft het de beste voornemens. Het is ijverig, om snel en met kracht te doen, wat Jozua

bevolen heeft. Zoals de wet gebiedt (Num. 27: 21) vraagt het God door zijn priester. Zo is

menigeen na het afleggen van zijn belijdenis, na de dood van vrome ouders, ijverig om vroom te zijn. Menigeen verlaat een opwekkende prediking met voornemens van boete. De eerste liefde is vol gloeiende ijver. Goed beginnen is nooit zonder zegen, maar het beste is voortdurend aan God gehoorzaam te zijn.

En de HEERE zei, door middel van de Urim en Tummim (Ex. 28: 30 Deuteronomium 33: 8): Juda zal optrekken, 1) en aan de overige stammen een goed voorbeeld geven, zoals deze stem reeds in de zegen van Jakob (Genesis49: 8vv.) als voorvechter van zijn broeders aangewezen is. Ziet, Ik heb dat land in zijn hand gegeven, 2) zodat zijn strijd niet alleen hem gelukken zal, maar voor de anderen van grote invloed zal wezen.

Wanneer Israël gelovig en gehoorzaam is, gaat Juda altijd vooruit, in de woestijn aan de spits van het leger, na de tijd van de richteren, als David op de troon van Israël zit, zo ook in de tijd van de vervulling, als de leeuw van Juda de vijand, de dood, overwint.

Wanneer wij tegen onze geestelijke Kanaänieten willen strijden, moet Christus Jezus, de Leeuw uit de stam van Juda (Openb. 5: 5), de eerste aanval doen en de strijd leiden.

De stam van Juda was de talrijkste en machtigste van allen, en daarom moest Juda dit het eerst wagen. God eist dienst, naarmate van de sterkte, die Hij gegeven heeft. Van diegenen, die meest bekwaam zijn, wordt het meeste werk verwacht. Juda was eerst verzorgd, het lot voor Juda was allereerst opgekomen, en daarom moest Juda allereerst en ten behoeve van zijn broeders strijden.

De stam van Juda was degene, waaruit de Messias zou voortkomen, waarom Christus, de Leeuw uit de stam van Juda, als het ware zelf voor de andere stammen heentrok (Jud 1: 2).

Uit deze bijvoeging blijkt, dat de Heere bovendien nog door een hoorbare stem heeft geantwoord en aan de priester Pinehas zich op bijzondere wijze heeft geopenbaard. Voorts, dat de roeping van Juda gesterkt wordt door een belofte. Juda wordt geroepen, om de wil van de Heere te volbrengen, maar de Heere belooft hier, dat wanneer Juda Zijn wil volbrengt, hij zeker op een goede uitslag kan hopen. Wat meer zegt, de Heere verzekert hem, dat hij reeds vóór de strijd van de overwinning verzekerd kan zijn, omdat Hij zegt: "Ik heb het gegeven", en niet: "Ik zal geven".

Toen zei Juda tot zijn broeder Simeon, wiens toegewezen erfenis binnen de zijn lag (Joz. 15: 1vv. ; 19: 1-9): Trek met mij op in mijn lot, in de mij ten deel gevallen erfenis, en laat ons tegen deKanaänieten strijden, hen geheel daaruit verdrijven, zo zal ik ook met u optrekken in uw lot, en u helpen, om het uw geheel in uw macht te brengen. Dit voorstel werd aangenomen en alzo trok Simeon met hem. 1)

Merk hier op, dat de sterkste geenzins verachten, maar integendeel verlangen moeten de bijstand zelfs van degenen, die minder sterk zijn. Juda was de aanzienlijkste onder alle stammen, en Simeon daarentegen de geringste, en nochthans verzoekt Juda om Simeons vriendschap en wenst, dat hij hem wilde helpen. Hoe het zij, het hoofd kan niet zeggen tot de

voet, ik heb u niet nodig, want wij zijn van één lichaam en dus onderling elkaars leden (Jud 1: 3).

Wanneer Israël gelovig is, blijft het ook eensgezind. Juda en Simeon trokken in geloof tezamen, als één stam, één hart en één ziel tot dezelfde strijd. Zo eensgezind zijn kinderen, wanneer zij in geloof van het graf van hen vader komen. Gods kinderen zijn goede broeders en zusters, zij twisten niet met elkaar om de erfenis, zij genieten die in liefde.

Zoals de Christenen in het algemeen, zo moeten inhet bijzonder ook broeders en zusters goede buren zijn en in vrede en eensgezindheid naast elkaar wonen.

Simeon wordt hier broeder of broederstam van Juda genoemd, niet zozeer, omdat oorspronkelijk Juda en Simeon uit één moeder waren geboren, maar met name omdat Simeons gebied in dat van de stam van Juda lag.

In de grondtekst komt zo duidelijk uit door de verschillende woorden, die voor "optrekken" worden gebruikt, dat het Juda te doen is om alleen zijn verkregen erfenis te bemachtigen, zoals hij dan ook belooft, Simeon de behulpzame hand te bieden, om diens verkregen grondbezit te veroveren uit de handen van de Kanaänieten.

En Juda trok in vereniging met Simeon op, over de noordelijke grenzen van zijn gebied, in de Jordaanvlakte beneden Beth-Sean, waar een leger van vijanden onder de koning van Bezek (1 Samuel . 11: 8) zich verzameld had, en de HEERE gaf de Kanaänieten en de Ferezieten (Genesis13: 7 "De 1: 8) in hun hand; Hij bracht ze in de macht van Juda en Simeon, en zij sloegen hen op het open veld bij Bezek 1) (= bliksemstraal), tienduizend man. 2)

Volgens het Onomastikon (Jos 10: 29) waren er, ten tijde van Eusebius en Hiëronymus, twee dichtbij elkaar gelegen plaatsen met de naam Bezek tussen Sichem en Beth-Sean; volgens 1 Samuel . 11: 8 moet echter deze plaats nog enigszins meer oostelijk, niet ver van de rechteroever van de Jordaan, en wel in ongeveer gelijke richting met Jabes, in het oostelijke Jordaanland, gelegen hebben.

Het gelovige, gehoorzame, eensgezinde Israël kan overwinnen.

Dat allen, die de Heer liefhebben, het opmerken!.

In deze woorden is de geschiedenis van de gehele strijd kort samengevat, terwijl dan in vs. 5-7 nog de gevangenneming en het straffen van de vijandelijke koning Adoni-Bezek als de gewichtigste gebeurtenis verhaald wordt. De vijanden zijn aangeduid onder de naam van Kanaänieten en Ferezieten, die twee volkeren, die reeds vroeger (Genesis13: 7 en 34: 30) de gezamenlijke bevolking van Kanaän vertegenwoordigen, en weliswaar zo, dat onder de Kanaänieten hoofdzakelijk die in de vlakte aan de Jordaan en aan de Middellandse zee (Num. 13: 29 Joz. 11: 3) en onder de Ferezieten de op het gebergte wonende volksstammen (Joz. 15: 9) worden begrepen.

Toen zei Adóni-Bezek, indachtig aan zijn vroegere wreedheden: Zeventig koningen, met afgehouwen duimen van hun handen en van hun voeten waren eertijds onder mijn tafel, alsof zij honden waren (Matth. 15: 27),de kruimen oplezende 1) en ik achtte mij de machtigste en onverwinnelijkste heer in het gehele land, die niemand zou kunnen weerstaan; zoals ik gedaan heb aan hen, die ik overwonnen had, zo heeft mij God, in wiens hand ik gevallen ben, en die aan mijn hoogmoed een einde gemaakt heeft (Jer. 13: 11 Dan. 4: 34), vergolden! 2) En zij brachten hem, op hun verderekrijgstocht te Jeruzalem en hij stierf daar, aan de gevolgen van de geleden pijn.

Dit was zonder twijfel vóór de aankomst van de kinderen van Israël in Kanaän voorgevallen. Deze overwonnen in het geheel 31 koningen (Joz. 12: 24 ; in die streek, waar Adoni-Bezek regeerde kwamen zij wel, maar nu was de macht van dat volk gebroken en tot een klein gebied beperkt.

Men hieuw de duimen van de handen en de voeten af, opdat de hand niet meer de boog zou kunnen voeren en de voet onzeker in tred zou zijn. Toen in het jaar 456 de inwoners van Aegina overwonnen waren, gaven de Atheners hun overwinnaars bevel hun de rechterduimen af te houwen, zodat zij wel de riemen maar niet de speer konden voeren (Aelian. Var. hist. 2,9). Mohammed beval (soera 8: 12) de vijanden van de Islam te straffen met het afhouwen van het hoofd en de einden van de vingers. Curtius verhaalt, dat de Perzen Griekse gevangenen aan handen, voeten en oren verminkt, tot een lang spel bewaarden (de reb. Alex. 5,5,6). Posidorus verhaalt (bij Athenaëus lib. 4 p. 152, d.), dat de koning van de Parthers bij de maaltijd zijn hoveling spijs toewierp; deze ving ze als een hond op, en werd als een hond bloedig geslagen. Wreed is de geschiedenis van de wreedheid.

In het menselijk leven worden de dingen dikwijls wonderbaar omgekeerd, en wel niet door het toeval, maar door Gods bijzondere leiding (Genesis37: 19vv. vergel. Genesis43: 3).

"Wanneer," zo zegt Homerus (II. 4: 160) "de Olympiër niet dadelijk straft, doet hij het toch later. Bij de oude volken was veelvuldig de ethische grondstelling bekend, dat men dezelfde pijn moest lijden, die men anderen aandeed. De latere Grieken noemden dit Neoptolemische Tisis, omdat Neoptolemus eveneens geleden heeft als hij gezondigd heeft (Pausanias 4: 17,3). Hij had aan het altaar vermoord, ook hij viel bij een altaar. Phalaris had mensen in een stierenbeeld verbrand; men deed hem dezelfde straf aan (vgl. gesta Romanorum cap. 48). Wat Dionysius aan de vrouwen van zijn volk gedaan had, moesten zijn dochters lijden

Vergelijk 2 Samuel . 12: 11. De Heidenen hebben wel kunnen erkennen, dat er een levende God is, die kwaad met kwaad vergeldt; daarom is geen mens te verontschuldigen (Rom. 1: 19vv. ; 2: 14vv.).

Zie hoe veranderlijk en onbestendig deze wereld is en hoe onbestendig haar hoge plaatsen zijn. Laat de hoogste niet trots, noch de matigste zeker zijn; zij weten niet hoe laag zij zullen zinken vóór hun dood.

Het getal 70 is een rond getal. Zoals boven reeds is opgemerkt, had Jozua in het geheel niet meer dan 31 koningen overwonnen. Adoni-Bezek noemt nu het getal 70 èn uit snoeverij èn om daarmee te kennen te geven, tot wat een vernederende behandeling hij vele koningen had veroordeeld.

Want de kinderen van Juda hadden, na de overwinning van de Kanaänieten en Ferezieten bij Bezek, zich weer naar hun gebied gewend, en tegen Jeruzalem gestreden, dat aan de noordelijke grenzen lag, door Jozua aan Benjamin was gegeven, maar door hem nog niet aan de Jebusieten ontnomen was (Joz. 15: 63; 18: 11vv.), en zij hadden haar ingenomen, en de inwoners met de scherpte van het zwaard geslagen; en zij hadden de stad in het vuur gezet. 1)

De koning van Jeruzalem (Joz. 10: 3,18-29) was reeds gedood, maar de stad nog niet ingenomen. Dit gebeurt nu, terwijl zij tevens geheel in brand wordt gestoken. Omdat echter Juda en Simeon verder optrekken, om ook andere streken te veroveren, wordt Jeruzalem weer door de Jebusieten opgebouwd, die daarin blijven en zich vooral in de burg versterken, totdat deze door David wordt veroverd (2 Samuel . 5: 6). De mening, dat door Juda wel de stad maar niet de burg werd ingenomen, wordt door geen enkel bewijs gestaafd. Er staat hier duidelijk, dat de stad waaronder ook de burg, als die toen reeds bestond, in brand werd gestoken.

En Kaleb zei, zoals reeds Joz. 15: 13vv. voorlopig bericht is, maar hier nogmaals, overeenkomstig de geschiedkundige samenhang, moet verteld worden: Wie Kirjath-Sefer zal slaan en haar innemen, die zal ik ook als prijs van de overwinning, mijn dochter Achsa (= versiersel om de enkel), tot vrouw geven. 1) Tot overwinning vandie stad was een bijzondere aanmoediging tot dapperheid nodig, daar zij zeer steil gelegen en bijzonder moeilijk te overwinnen was.

Kalebs persoonlijke ijver wordt des te meer hier vermeld, omdat het de algemene zaak, de eer van zijn stam gold. Bij de verovering van Hebron heet het: "en zij sloegen", bij de strijd om Debir "Kaleb zei". Hij zet het liefste, dat hij heeft, als prijs voor hem, die de sterke bergvesting en de zetel van de afgodendienst bestormt. Het is zijn enige dochter (1 Kronieken
49) Achsa, hem op latere leeftijd geboren. Iets beters kan hij niet geven; meer kan hij zijn ijver voor Israëls zaak niet bewijzen. Door verdienste de dochter des huizes te verkrijgen was een schone zaak, die te allen tijde voor jonge mannen begeerlijk was. Zo verkreeg David de hem liefhebbende Michal. De verovering van Debir is daarom bijzonder vermeld tot verheerlijking van Kaleb en van zijn liefde voor Israël.

Toen nam Othniël (= leeuw van God) haar in, de zoon van Kenaz 1) (= jagende) broeder van Kaleb, die jonger was dan hij, en Kaleb gaf hem, overeenkomstig zijn belofte, Achsa, zijn dochter, tot vrouw.

(Jos 15: 17)

Volgens een andere verklaring, "de Keniziet"; dan wordt Othniël "broeder van Kaleb" genoemd. Ook het huwelijk van een oom met zijn nicht was door de wet niet verboden.

En zij zei tot hem: Geef mij een zegen, geef bij hetgeen gij mij en mijn echtgenoot toegedeeld hebt, nog een bijzondere gave, die ik nodig heb, zal mijn huwelijk mij waarlijk tot een weldaad zijn, omdat gij mij een dor land gegeven hebt, een land, dat wegens gebrek aan water weinig vruchten belooft; geef mij ook waterwellingen, 1) land waar bronnen zijn. Toen gaf haar Kaleb hoge wellingen en lage wellingen, hoger en lager land, beide voldoende van waterbronnen voorzien.

Aan Kaleb was het vruchtbare Hebron met het veld en de dorpen daar rondom gegeven (Joh. 21: 11vv.). Othniël was arm. Achsa, aan rijkdom gewoon, is Othniëls vrouw geworden. Hoe zal zij bij het geringe gelukkig zijn? Tevergeefs wordt Othniël door haar aangespoord, dat hij om een rijk veld vraagt; het is de edele held onwaardig zo’n verzoek te doen. Achsa neemt het goede uur waar en verzwijgt niet wat zij wenst. Terecht zegt de Joodse uitlegging van deze mijn, die zich niet liet verleiden door een naar goederen begerige vrouw: "Othniël was arm aan alles, behalve aan de wet", d. i. aan een vrome gezindheid.

De kinderen van de Keniet, 1) van de van het volk van de Kenieten afstammende Hobab (4: 11), de schoonvader, liever "de zwager" van Mozes, trokken ook uit de Palmstad (= Jericho; Deuteronomium 34: 3 "Jos 6: 1) op, 2) met de kinderen van Juda, die van Debir (vs. 11vv.) nu verder naar het zuiden wilden trekken en vergezellen hen naar de woestijn van Juda, die tegen het zuiden van Harad (= wilde ezel) is, in dat deel van de woestijn van Juda, (Nu 13: 25) dat ten zuiden van de stad Harad (Num. 21: 1) in de steppen van Negebuitloopt: en zij gingen heen en woonden met het volk; zij vestigden zich daar in de oorspronkelijke woonplaatsen van hun stam (De 2: 23), midden onder de kinderen van Juda neer; deze stonden hun dit toe, ter vervulling van de door Mozes aan Hobab gegeven belofte.

Het volk van de Kenieten, alzo naar Kaïn genoemd (Num. 24: 22), was niet van Kanaänitische, maar van oud-Semitische afkomst (Deuteronomium 2: 23) en oorspronkelijk in deze streken uitheems, waarin nu de tot hen behorende nakomelingen van Hobab trokken; maar door de in verschillende menigten in Palestina intrekkende Kanaänieten (Ge 14: 18) uit deze woonplaatsen verdreven, had een tak van hen zich met de Midianieten, die aan het zuideinde van het schiereiland van Sinaï zich vestigden (Ex 2: 15), terwijl andere takken eveneens verdwenen, als de in Joz. 13: 2vv. genoemde Gesurieten en Avvieten. Hoe verder weer een geslacht van de hier vermelde Hobabieten de woonplaatsen in Negeb verlatende, zich hoog in het noorden van Palestina bij het eikenbos te Zanannim in de landstreek van Kedes (Joz. 19: 33) gevestigd heeft, zie daarover 4: 11 ; over de bescherming en de vriendschap, waarin zich de Kenieten van de zijde van Israël te verheugen hadden, zie 1 Samuel . 15: 6; 27: 10; 30: 29.

De Kenieten waren gebleven bij Jericho en hadden geen aandeel genomen in de verovering van het land. Op het verzoek van Mozes (Num. 10: 29) waren zij mee opgetrokken door de woestijn, maar zij hadden zich niet vereenzelvigd met het volk. Nu echter vestigen zij zich tegen het zuiden van Harad en bleven daar, zonder dat de nakomelingen van Juda zich ertegen verzetten, omwille van Mozes.

Juda dan, nadat hij aan de kinderen van de Keniet de zo-even vermelde woonplaatsen had overgegeven, trok met zijn broeder Simeon 1) in diens gebied (Joz. 19: 4) om overeenkomstig de gemaakte afspraak (vs. 3) ook deze te helpen in het verdrijven van de Kanaänieten en zij, met elkaar verenigd, sloegen de Kanaänieten, wonende te Zefat (= wachttoren), 2 1/2 uur zuidwestelijk van Chesil (Nu 13: 1), en zij verbanden hen, 2) alzo volbrengende de door Israël (Num. 21: 1-3) gedane gelofte, die Jozua bij zijn tocht in het zuidelijke Kanaän nog niet had kunnen volbrengen (Joz. 12: 14), en mennoemde de naam van deze stad Horma (= verbanning).

Was Simeon met Juda opgetrokken om deze te helpen, op zijn beurt trekt Juda met Simeon op om ook deze te ondersteunen in diens strijd tegen de Kanaänieten.

De uitoefening van de ban over deze stad was volgens het woord van Mozes, die de ban over alle steden van Harad had uitgesproken, omdat deze koning tegen Israël had gestreden, toen het kwam door de weg van de verspieders (Num. 13: 1vv.).

Daartoe nam Juda, noordwaarts trekkende, drie van de vijf steden van de Filistijnen (Joz. 13: 3). Eerst nam hij Gaza (= vesting) in met haar gebied, de tot haar behorende landschappen, en daarna Askelon (= landverhuizing) met haar gebied, en vervolgens Ekron (= verheuging) met haar gebied; 1) zodat Asdod, tussen Askelon en Ekron, en Gath, ten oosten van Ekron, nog in het bezit van de Filistijnen bleven.

Van het zuiden uit had de verovering plaats, Asdod en Gath zijn niet ingenomen. Echter niet lang bleven deze steden in het bezit van Simeon, omdat wij weten, dat zij in de dagen van Simson weer in het bezit van de Filistijnen waren.

Maar ook de drie veroverde steden kon Juda niet lang verdedigen; in de tijd van Simson waren zij allen weer in het bezit van hun vroegere meesters (14: 19; 16: 1vv. ; 1Sam. 5: 10

En de HEERE was met Juda, dat hij op deze krijgstochten, evenals eerst de inwoners van het gebergte (vs. 10-15), zo ook nu die van het zuidelijk land (vs. 16vv.) en de kustvlakte (vs. 18) verdreef; toch voldeed hij niet geheel aan zijn plicht, daar het ook hem bij alle moed en alle trouw, toch aan dat volledig vertrouwen op de bijstand van de Heere en aan de nodige volharding ontbrak. Juda deed veel, maar hij ging niet voort, om de inwoners van het dal te verdrijven; de bewoners van de vlakte Sefela, die hij zich voorgenomen had uit te roeien (vs. 9), viel hij niet aan, omdat zij ijzeren wagens hadden 1) (Joz. 17: 16), en hij voor zo’n krijgsmacht vreesde.

Wordt in het begin van dit vers gezegd, dat de Heere met Juda was, en aan het slot, dat Juda de inwoners van het dal niet kon verdrijven, omdat zij ijzeren wagens hadden, dan mag men daaruit niet besluiten, dat dit niet veroveren van het dal was overeenkomstig de wil van de Heere. Integendeel wil de schrijver hiermee zeggen, dat in zoverre Juda de strijd des Heeren streed, hij ook zeker ervaarde, de nabijheid en de sterkte van God, maar tegelijk dat, wanneer hij de inwoners van het dal niet durfde aantasten, omdat zij sterk gewapend in de oorlog kwamen, dit voortkwam uit ongeloof van Juda’s zijde. Juda zag meer op de macht van

de vijanden, dan op de Almacht van God. Ter beschaming van die stam wordt dit laatste erbij vermeld.

Maar de kinderen van Benjamin, 1) aan wie men eveneens, volgens de door het lot bepaalde goddelijke beslissing (Joz. 18: 16), de (vs. 8) gewonnen stad Jeruzalem overgaf, hebben de Jebusieten, nog te Jeruzalem wonende, niet verdreven; maar de Jebusieten, die spoedig weer de stad hadden herbouwd, woonden met de kinderen van Benjamin te Jeruzalem, tot op deze dag; 2) zij drongen hen zelfs weer zo ver terug, dat zij spoedig (19: 11vv.) voor hen "een vreemde stad" was.

Hierover wordt de opmerking gemaakt, dat de Benjaminieten niet de Jebusieten, die Jeruzalem bewoonden, verdreven, die hier daarom zo passend is, als zij aan de ene zijde toont, dat de kinderen van Juda, door deze overwinning, Jeruzalem niet in het onbestreden bezit van de Israëlieten brachten, en aan de andere zijde, dat zij door deze verovering niet bedoeld hebben, het erfdeel van Benjamin te verkleinen en daarom de stad niet voor zich hebben veroverd.

Tot deze tijd, dat is de eerste 13 jaar na Jozua’s dood behoort ook de geschiedenis van de bijna volledige uitroeing van de stam Benjamin door de overige stammen, ten gevolge van een door de burgers te Gibea bedreven schanddaad, die ons in het 2de aanhangsel van dit boek (19-21) verteld wordt. Hetzelfde dat hun vaders veertig jaar uit Kanaän gehouden had, hield hen uit de volle bezitting daarvan, dat was het ongeloof.

II. Vs. 22-36. Terwijl de met Simeon verbonden stam van Juda, zoals in het voorgaande gedeelte is meegedeeld, deels de wil van de Heere nauwkeurig probeert te volbrengen, maar aan de andere zijde gebrek aan volkomen geloofs- en wilskracht aan de dag legt, is van de overige stammen alleen het huis van Jozef geneigd, iets tot verdere uitroeiing van de Kanaänieten aan de grenzen van zijn erfdeel te doen; de andere vergenoegen zich hen tot schatplichtigen te maken, zelfs laat Dan zich bijna geheel door hen uit zijn gebied verdrijven. Daardoor is men overgegaan uit de goede tijd onder Jozua in de treurige toestand, waaronder Israël in de tijd van de richters zucht.

En het huis van Jozef, Efraïm en West-Manasse (Joz. 16: 1-4), trok ook op, evenals Juda met Simeon opgetrokken was, tot verdelging van de in het land overgebleven Kanaänieten. Zij gingen naar Bethel, dat ten zuiden van hun gebied gelegen was. Dit behoorde wel aan de stam van Benjamin (Joz. 18: 22), maar moest toch eerst van de nog voorhanden overblijfsels van de Kanaänitische bevolking gezuiverd worden. En de HEERE was met hen. 1)

Dit wil zeggen, dat de Heere het goedkeurde, dat zij zich opmaakten, om ten strijde te trekken tegen de Kanaänieten, om de oorlogen van de Heere te voeren. Omdat echter de Efraïmieten zich tot list begeven en hun vertrouwen stellen op menselijke uitvindingen, keert de Heere zich van hen af, zodat het alleen blijft bij de verovering van Bethel. Wat nu verder in dit hoofdstuk vermeld wordt, doet ons zien, hoe al de andere stammen het vertrouwen op de Heere hebben laten varen, en hoe het hun daarom tot zonde wordt aangerekend, dat zij de Kanaänieten niet verdrijven. De vermelding toch van elke stam afzonderlijk, dat zij de

Kanaänieten slechts schatplichtig maakten, moest dienen, om Israël te bepalen bij zijn grote schuld tegen de Heere, hun Helper en Verlosser.

En toen hij hun, om zijn familie te redden, ook werkelijk de ingang van de stad gewezen had, zo sloegen zij met de door hen geroepen krijgslieden de stad met de scherpte van het zwaard, maar die man en zijn gehele gezinlieten zij volgens de gegeven belofte gaan, 1) waarheen hij zelf wilde.

Konden wij Rachab, in hetgeen zij de verspieders van Jozua omtrent haar volksgenoten meedeelde, van het verraad volkomen vrijspreken (Jos 9: 1), wij kunnen dit niet doen bij dezen man. Wat Stärke in zijn voordeel aanvoert, laat zich van meer dan een zijde wederleggen. Deze zegt: "had hij dit uit winzucht, eergierigheid, wraakgierigheid of iets dergelijks gedaan, zo zou men hem van verraad niet kunnen vrijspreken; daar hij zonder twijfel gezien heeft, dat de stad het tegen een zo machtig volk niet kon uithouden, en er geen hoop meer op ontzet was, en ook wel het raadsbesluit van God omtrent de verdelging van de Kanaänieten en de inneming van het land vernomen heeft, zoals vroeger Rachab, en reeds zulke duidelijke bewijzen van deze goddelijke wil gehoord en gezien heeft, zo heeft hij geen onrecht gedaan, dat hij op deze wijze het verlies, dat de Israëlieten bij een storm en verovering met geweld hadden kunnen lijden, afgewend en zich en de zijnen gered heeft. De gehoorzaamheid aan God kan een eed, waardoor men tegenover mensen verbonden is, opheffen. " Veeleer geeft de Schrift daardoor, dat deze man niet onder het volk van God opgenomen werd, zoals vroeger Rachab, maar onder de Kanaänitische Hethieten trekt (vs. 26), voldoende te kennen, dat zijn daad geheel anders te beoordelen is, dan die van die vrouw. Niet alleen was hij niet inwendig van zijn volksgenoten gescheiden, om ook uitwendig zijn zaak van de hun te scheiden, maar wat van nog meer betekenis is, hij verried aan de vijand ook werkelijk de toegang tot zijn vaderstad, terwijl daarentegen Rachab niets geopenbaard heeft dan haar geloof. Van de kinderen van Jozef moeten wij zeggen, dat het van hun zijde even zo min juist was, de man tot verraad te verleiden, als het van hem recht was, het te begaan; hun gedrag, dat uit gebrek aan geloof aan de bijstand van de Heere voortkomt, en alleen zijn grond heeft in menselijk overleg, wordt daardoor gestraft, dat het met deze ene onderneming eindigt, en noch Manasse (vs. 28vv.) noch Efraïm (vs. 29) iets meer kunnen volbrengen.

Bij het eindigen van de volle gehoorzaamheid eindigt ook de volledige overwinning; Benjamin verdrijft de vijandige Jebusieten niet uit Jeruzalem, omdat hij de eerste liefde heeft verloren. Daarentegen kan de stam van Jozef Bethel veroveren, omdat God met hem is. Benjamin, de dappere stam, is alleen de schuld wanneer zij niet overwonnen, want als Bethel de zonen van Jozef tegenstond, kwam hen een gelukkig toeval te hulp. Benjamin heeft Jeruzalem niet veroverd, daarom woonde ook de koning uit Benjamin (Saul) daarbuiten, maar die uit Juda (David) daarbinnen. Maar het helpt ook niet met geloof te veroveren, wanneer het niet in het geloof bewaard wordt; want Bethel werd later een Bethaven, een huis van de zonde.

In waarheid, noch de houding van Israël, noch die van deze man is te verdedigen. Van Israël niet, omdat het daarbij openbaarde, een wantrouwen van de Heere; van die man niet, omdat hij het enkel en alleen deed om lijfsbehoud.

Men mag niet een vergelijking maken tussen hem en Rachab, die ten zijnen gunste uitvalt. Rachab heeft haar vaderstad niet verraden, heeft de verspieders enkel veilig over de muren gebracht, omdat zij geloofde, dat de Heere met hen was en Jericho in de handen van Zijn volk zou geven. Van geloof in de God van Israël lezen wij bij deze man niet, wel integendeel van een verwerpen van het volk en daarom ook van diens God.

Toen trok deze man in het land van de Hethieten; 1) en hij bouwde een stad, en noemde haar, naar de naam van zijn vaderstad, Luz; dit is haar naam tot op deze dag, tot op de dag dat dit geschreven werd.

Daar de Hethieten een zich ver uitstrekkend volk in Kanaän uitmaakten (zij woonden deels in de landstreek van Hebron (Genesis23), deels op het gebergte (Num. 13: 29), deels boven in het noordoosten aan de grenzen van Syrië (1 Koningen . 10: 29), kunnen wij niet nader bepalen, waarheen de man getrokken is, omdat van dit Luz nergens iets meer voorkomt. Hiëronymus en Eusebius in het Onomastikon, (Jos 10: 29) verstaan onder de Hethieten het eiland Cyprus de joodse schrijvers daarentegen berichten van een stad Luz, die op een eiland van de Middellandse Zee aan de kusten van Fenicië gelegen heeft, veel purperververijen had en noch door de Assyriër Sanherib, noch door de Babyloniër Nebukadnezar verwoest kon worden.

Jozefus maakt melding van een stad, Lousea geheten, niet ver van Judea, gelegen is Arabië. (Antiq. Libr. XIV). Duidelijk blijkt hieruit, dat de Israëlieten deze man niet alleen het leven en de vrijheid hebben geschonken, maar ook al zijn goederen hebben laten behouden, zodat hij een stad kon bouwen.

En Manasse verdreef de inwoners van Beth-Sean (= huis van rust) niet, noch van haar onderhorige plaatsen, noch de inwoners van Thaänach (= zwervende) met haar onderhorige plaatsen, noch de inwoners van Dor (= woning) met haaronderhorige plaatsen, noch de inwoners van Jibleam (= het volkverslindende) met haar onderhorige plaatsen, noch de inwoners van Megiddo (= plaats van menigte) met haar onderhorige plaatsen, 1) welke steden alle, behalve Endor, tot zijn stamgebied waren gesteld (Joz. 17: 11); en de onder Jozua teruggedrongen Kanaänieten van die landstreken wilden wonen in hetzelfde land en begonnen zich naar eigen lust weer uit te breiden.

De Kanaänieten hadden er zeer groot belang bij, deze steden te behouden, omdat zij alle lagen in de vlakte van Jericho, aan de grote handelsweg van de kust van de Middellandse Zee naar Damascus. Het is daarom, dat er geschreven staat, dat zij er wilden wonen.

En het geschiedde als Israël, en in het bijzonder de tot het volk van God behorende stam West-Manasse, sterk werd, dat hij zich de goddelijke roeping herinnerde, en de Kanaänieten

schatplichtig maakte, hen dwong schattingen op te brengen; maar hij verdreef hen niet geheel, zoals hij toch naar Gods bevel had moeten doen.

Duidelijk blijkt hieruit de onwil van Israël om de Kanaänieten te verdrijven. Zij hadden er wel de macht toe. Een volk toch, dat men schatplichtig maakt, kan men ook geheel verdrijven. Had Israël de macht, om schattingen van de Kanaänieten te vorderen, dan was het ook machtig, om die steden geheel in te nemen. Zij vonden het echter voordeliger, om van hen schatiingen te trekken, maar vergaten daarbij, dat zij God tegen zich kregen.

Zebulon, wiens erfdeel in Joz. 19: 10-16 beschreven is, verdreef de inwoners van Kitron (= verward) niet, noch de inwoners van Nahalol (= weide) beide onbekende plaatsen (Joz. 19: 15); maar de Kanaänieten woonden in het midden van hem, en waren schatplichtig. 1)

Dat hier de in Joz. 19: 17-23 tussen Zebulon en Aser genoemde stam Issaschar wordt voorbijgegaan, heeft daarin zijn reden, dat in diens gebied geen Kanaänieten meer voorhanden zijn.

Aser in zijn stam gebied (Joz. 19: 24-31), verdreef de inwoners van Acco 1) (= warm zand) niet, noch de inwoners van Zidon (= overvloed van vis) (Joz. 11: 8), noch Achlab (= vetheid), dat hier genoemd wordt, noch Achsib (= leugenaar) (Joz. 19: 21), noch Chelba (= vruchtbaarheid), eveneens een onbekende stad, noch Afik (= sterkte) (Joz. 13: 4; 19: 20), noch Rechob (= open ruimte) (Jozua 19: 28,30).

Het tegenwoordige Accra, ten tijde van de kruistochten een zeer bloeiende zee- en handelsstad, maar later vervallen.

Maar de Aserieten woonden in het midden van de Kanaänieten, 1) die na de verstrooiing door Jozua zich weer hadden uitgebreid, en in het land woonden, want zij verdreven hen niet.

De Aserieten hadden zich reeds misgrepen, dat zij zelfs een verbond met de Kanaänieten hadden gemaakt. Geen enkele stap hadden zij gedaan, om hun land te zuiveren van de afgodische volken. Wat meer zegt, zij wilden wel in vrede met hen leven, indien de Kanaänieten ook hen maar met rust lieten. Van de 22 steden bleven 7 in het bezit van de Kanaänieten en daaronder de sterke steden Acco en Zidon.

En nog minder wist de stam Dan het hem toegevallen gebied (Joz. 19: 40-48) te bewaren; want de Amorieten die deze streek bezet hadden en door Jozua slechts gedeeltelijk verdelgd waren, drongen de kinderen van Dan in het gebergte van Efraïm, dat aan de oostzijde van hun erfdeel ligt want zij lieten hun niet toe af te dalen in het dal, 1)in de aan de voet van het gebergte zich naar de Middellandse Zee uitbreidende vlakte, om zich daar te vestigen, waar het hoofdgedeelte van hun gebied lag.

Maakte Nafthali de Kanaänieten nog schatplichtig, Dan werd naar het gebergte gedrongen. Bedenken wij nu, dat Dans erfdeel in de vlakte lag (Joz. 19: 38), dan blijkt het, dat deze stam

nauwelijks iets van zijn erfdeel heeft verkregen. Vandaar, bij uitzetting van de bevolking. een verhuizen naar het noordelijk gedeelte van Palestina.

Ook wilden de Amorieten wonen en zij verstoutten zich om zich te vestigen op het gebergte van Heres, te Har-Heres (= zonnenberg of Irsemes = zonnenstad) ook Beth-Semes (= zonnenhuis) genoemd (Joz. 15: 10; 19: 41), te Ajalon (= een groot hert) (Joz. 19: 12; 19: 42) en te Saalbim (= plaats van vossen) (Joz. 19: 42); maar de hand van het huis van Jozef, de ten noorden van Dan wonende stammen van Efraïm en West-Manasse werd zwaar, zodat zij terwijl de Danieten voor hen terugtrokken en een gedeelte van hen in het noorden van Palestina zich een nieuwe woonplaats stichtte, 1) hun schatplichtig werden. 2)

De nadere omstandigheden van dat heengaan van 500 strijdbare mannen met hun families en kudden naar Laïs of Dan, ten noorden van het meer Merom, wordt ons in het eerste aanhangsel van dit boek verteld (17 en 18); de geschiedenis is naar de tijdorde hier op zijn plaats, voegt echter weinig bij de gang van de gedachten, die de beide eerste hoofdstukken volgen, waarom zij met recht aan het einde als nastuk gevoegd is. Datzelfde geldt voor de geschiedkundige inhoud van 19-20, waaraan wij reeds gedacht hebben (Jud 1: 21).

Wat Dan niet kon, dat hebben Efraïm en West-Manasse gedaan, n. l. de Amorieten schatplichtig gemaakt.

En dat het zo ver met Dan kwam, dat deze stam zijn erfdeel bijna in het geheel niet kon machtig worden, had een natuurlijke oorzaak in de grote macht van deKanaänitische volken, die juist tegenover hem stonden en de uitgebreidste in het gehele land waren, en daarom slechts bij bijzondere geloofstrouw, waaraan het echter juist ontbrak, door die in zichzelf slechts zwakke stam overwonnen had kunnen worden; want de grenzen van deAmorieten, waarmee Dan te doen had, was ten tijde, dat Israël bezit van het beloofde land nam, van de opgang van Akrabbim (= schorpioenen), dat is de scherp vooruitstekende rij van klippen beneden aan de Dode Zee, die wij reeds in Num. 34: 4 en Joz. 15: 3) als zuidelijke grens van Palestina leerden kennen en danenigszins meer westelijk van de rotssteen, 1) en van deze beide punten in het zuiden, aan de zogenaamde Amorietenberg strekte zich nu hun gebied, opwaarts heen, ver naar het noorden, diep in het land Kanaän (Jos 13: 4).

In het Hebreeuws Mehasela. De meeste uitleggers verstaan hieronder de stad Peta, waarvan de ruïnen in de Wady-Musa nog behouden zijn.

Met Keil zijn echter ook wij van mening, dat hier gedacht moet worden aan de rotssteen in de woestijn Sin, waarvan sprake is in Num. 20: 8,10. Deze rotssteen toch lag aan de zuidzijde van Kanaän en aan die zuidzijde strekte zich ook het gebergte van de Amorieten uit (Num. 14: 25,44 en Deuteronomium 1: 44).

HOOFDSTUK 2.

TRAAGHEID, AFVAL, STRAF EN REDDING VAN DE KINDEREN VAN ISRAEL.

Vs. 1-5. Israël had zich onverschillig betoond omtrent het bevel van de Heere en traag tot het uitroeien van de Kanaänieten. Nu kondigt een Engel des Heeren bij een buitengewone verschijning, op een niet nader aangewezen plaats het volk op bestraffende toon aan, welke plaats de Heere van Zijn zijde omtrent Israël zal innemen. De Heere zal hun van nu af Zijn hulp bij de verdrijving van de inwoners onthouden, en deze tot strafmiddel voor hen gebruiken, waarvan Hij door Mozes en Jozua gesproken had. Het volk weent over deze aanzegging, en de plaats waar zij plaatsvond, ontvangt de naam van Bochim, d. i. klaaghuis; maar verder dan tot deze onvruchtbare smart brengt dit het verslapte Israël niet.

En een Engel des HEEREN (Genesis16: 7) kwam ten tijde van de in het vorige hoofdstuk vertelde gebeurtenissen, naar onze berekening ongeveer in het jaar 1423 vóór Christus geboorte, opwaarts van Gilgal1) aan de Jordaan (Jos 9: 6). Deze Engel was vroeger bij het intreden in het beloofde land, als een geharnast krijgsman aan Jozua verschenen (Joz. 5: 13vv.). Hij ging tot de plaats, die later naar hetgeen de kinderen van Israël volgens vs. 4 deden, de naam van Bochim, 2) dat is "wenende" ontving; en Hij zei met duidelijke, voor allen hoorbare stem: Ik heb u volgens Mijn belofte (Exod. 3: 7)uit Egypte gevoerd, en u gebracht in het land, dat Ik uw vaderen gezworen heb, en Ik heb gezegd, toen ik aan de Sinaï mijn Verbond met u oprichtte (Exod. 19: 1-24: 11): Ik zal Mijn verbond met u niet verbreken in eeuwigheid, 3) maar integendeel al Mijn verbondsbeloften trouw vervullen.

Wij moeten aannemen, dat het opkomen van Gilgal in innerlijke betrekking stond tot de in Joz. 5: 13 berichtte verschijning van de Vorst van het hemelleger, die na de besnijdenis van het volk te Gilgal, Jozua de val van Jericho aankondigde. Zoals toen Israël, door de besnijdenis weer in de juiste verbondsbetrekking tot de Heere getreden, zich tot de verovering van Kanaän aangordde, de Engel des Heeren als Vorst van het leger van de Heere aan Jozua verscheen, om hem de inneming van Jericho te verzekeren, zo verschijnt hier, na de intocht van de Israëlitische stammen in hun erfdelen, toen zij begonnen waren met de overgebleven Kanaänieten vrede te sluiten, en in plaats van ze uit te roeien, tevreden waren met hen schatplichtig te maken, de Engel van de Heere aan het volk, om alle kinderen van Israël aan te kondigen, dat zij door deze handelwijze met de Kanaänieten het verbond met de Heere hadden verbroken en hun de straf voor deze overtreding van het verbond mee te delen.

De Engel des Heeren is hier weer de Engel van het Verbond, niet een gewone Engel, veel minder een profeet, maar de Engel, door wie God, de Heere, zich in de dagen van het Oude Verbond openbaarde. Het is daarom dan ook, dat Hij spreekt, niet in de naam des Heeren, maar in Zijn eigen Naam.

Hij spreekt hier tot het volk, vertegenwoordigd door zijn oudsten en hoofden, om Israël aan te kondigen, dat zoals Hij te Gilgal beloofd heeft, om geheel het beloofde land hun te schenken, hij nu ook weer van Gilgal komt, om hen te verzekeren van Zijn Goddelijk ongenoegen over

hun daden, dat zij de Kanaänieten vreedzaam laten leven in het land, om hen tevens de straf aan te zeggen, die op hun ongehoorzaamheid en hun ongeloof zal volgen.

Dezen naam ontvangt deze plaats van het wenen van de Israëlieten. Waar zij gelegen heeft is niet bekend. Sommigen menen bij Silo, waar de tabernakel stond.

De bode komt van Gilgal. De samenhang van deze mededeling met het gehele voorafgaande verhaal is zeer leerrijk. In Gilgal begint de geschiedenis van Israël en Kanaän. Daar (Joz. 4: 20) stond het herinneringsteken, hoe Israël in het land gekomen was. De naam Gilgal (Joz. 5: 9) herinnert aan het schoonste wonder, aan de bevrijding van de smaad van Egypte. Daar was het eerste Pascha in Kanaän gevierd. Vandaar beginnen ook de daden van Jozua. Zoals de Engel van Gilgal kwam, zo trok vandaar Juda in zijn bezitting. Een bode uit Gilgal was een herinnering aan Jozua’s laatste woorden en bevelen.

Daarom heb Ik ook gezegd, 1) toen Ik u dat gebod gaf, voor het geval, dat gij daaraan geen gehoor zou geven: Ik zal hen, die Kanaänieten, voor uw aangezicht niet verder uitdrijven; maar zij zullen u aan de zijden2) zijn, en hun goden zullen u tot a) een valstrik zijn, 3) (Num. 33: 55 Joz. 23: 13); deze toen uitgesproken bedreiging zal van nu af aan vervuld worden.

Met hetgeen nu volgt, herhaalt de Heere de bedreiging, uitgesproken (Num. 33: 55 Joz. 23:
tegen degenen, die Zijn bevelen ongehoorzaam zouden zijn.

In het Hebreeuws Lakem Letsiddim, aan U, aan de zijden. Een verkorte uitdrukking voor Letsininim betsiddikem Num. 33: 55: Tot prikkels in uw zijden.

De laatste zinsnede: en hun goden zullen u tot een strik zijn komt overeen met Exod. 23: 33b. Door de vereniging van beide uitdrukkingen doet de Engel des Heeren zich kennen als dezelfde, die ook tot hun vaderen in de woestijn heeft gesproken.

Vele uitleggers hebben hier, verleid door de mededeling, dat de Engel van Gilgal kwam, gedacht aan de hogepriester Pinehas, of aan een profeet. Slechts die Engel kan echter hier bedoeld zijn, van wie God Ex. 23: 20 spreekt, en die Hij Ex. 33: 14 "Zijn aangezicht" noemt. Deze verscheen aan Jozua na de besnijding van het volk te Gilgal, toen Israël weer in de juiste verhouding tot de Here geplaatst was, om hem de inneming van Jericho en van het gehele land te verzekeren. Sinds die tijd had echter het volk nagelaten de nog overgebleven Kanaänieten uit te roeien, en had vrede met hen gemaakt; daardoor had het Gods toorn op zich geladen. De helpende hand van God wil zich nu terugtrekken en het zal aan dezelfde volkeren, die het had kunnen verdelgen, tot verdrukking en pijniging overgegeven worden. Dat is het, wat de Engel aan de gemeente bekend moet maken. Hij, deze Engel, in wie de naam des Heeren is (Ex. 23: 21) wil voortaan Zijn plaats, die hij vroeger te Gilgal omtrent hen ingenomen had, en die een vriendelijke, zegenende, helpende was, in de omgekeerde veranderen; daarom komt hij van Gilgal en verschijnt te Bochim, de plaats van geween, omdat Israël voortaan veel reden zal hebben om te wenen en te klagen. Het opkomen gebeurde zonder twijfel op dezelfde wijze, als toen de heerlijkheid des Heeren in de woestijn

in de wolk verscheen (Ex. 16: 10); een vurige lichtglans verscheen, toen het volk te Silo verzameld was, uit de streek van Gilgal en bewoog zich noordwestelijk naar de plaats van verzameling; Silo, waar Israël tot rust gekomen was, zou nu een klaaghuis worden, waarom het in onze geschiedenis niet bij zijn eigenlijke naam, maar Bochim genoemd wordt. Uit de vurige lichtglans sprak dan de Heere de boven aangegeven woorden en leidde daarmee de volgende richteren-periode in.

Wat hier door "tot een strik" vertaald is, is in het Hebreeuws niet anders dan "aan de zijden" "letsidim". Mag men in de plaats hiervan lezen "letsinim" dan zou dit betekenen "tot doornen," een beeld aan het landleven ontleend. De landman laat na doornen en distels uit te roeien, en het gevolg is, dat zijn akker onophoudelijk weer met dit onkruid vervuld is.

En het geschiedde toen de Engel des HEEREN deze woorden tot alle kinderen van Israël gesproken had, hief het volk zijn stem op en weende, 1) het voelde wel zijn zonde en bejammerde de gevolgen, maar kwam daarom niet tot juiste boete en bekering (2 Kor. 7: 10).

De Engel had hun hun zonden voorgehouden, waarover zij nu hun droefheid vertoonden; zij verhieven hun stem tegen hun begane zonden, uitroepende tegen hun eigen dwaasheid en ondankbaarheid, en weenden als mensen, die over zichzelf beschaamd en op zichzelf vertoornd waren omdat zij zo zeer strijdig, zowel tegen hun redelicht, als tegen hun eigen belang hadden gehandeld (Jud 2: 4).

Daarom noemden zij de naam van die plaats Bochim (= wenende); en zij offerden aldaar de HEERE, 1) om Hem weer te verzoenen; zij bedachten echter niet, dat gehoorzaamheid beter is dan offerande, en opmerken dan het vette van de rammen (1 Samuel . 15: 22), daarom veranderde hun wenen en offeren volstrekt niets aan het eenmaal uitgesproken vonnis, maar volgde (3: 8) hierop spoedig de verdrukking van acht jaar onder Cuschan Rischataïm.

De bode van God predikt en Israël hoort. Het belijdt zijn zonde en weent. Het had toen slechts de goddelijke vermaning nodig om weer zijn God te offeren. Wie zo veel genade ontvangen heeft als Israël in Jozua’s tijd en na zijn dood, ook hij kon vallen, maar ook opstaan, toen de bode van God aan het hart de vinger van de boetprediking legde. Een geslacht dat wonderen van God kent en ondervond, kan tot boete komen door het wonder, dat in de verkondiging van het Woord van God tot de zielen komt. Zo ontbreke het niet aan de prediking van de boete onder al het volk. Maar de prediker moet een bode van God zijn en moet de weg van Gilgal naar Bochimniet schuwen, hij moet niet wachten tot het volk naar de plaats van de prediking komt, maar naar het volk gaan totdat hij een Bochim vindt. Als bode van God moet hij daarop letten, dat het wenen niet slechts een gevolg van treffende woorden is, maar een gevoel van boete, niet door welsprekendheid opgewekt, maar door de vermaning aan de genade van God, die de gemeente ondervonden heeft.

Het is verblijdend mensen te zien wenen om hun zonden, maar onze tranen, gebeden en zelfs onze verbetering kan de zonde niet verzoenen; dat kan alleen teweeggebracht worden door de offerande van Christus.

Israël offerde wel de Heere om Zijn toorn af te wenden en om Zijn gunst weer te verwerven, maar wij lezen niet, dat het bij hen tot waarachtige vernieuwing van hart en leven kwam, tot ware boete en bekering. Integendeel uit het vervolg van de geschiedenis blijkt duidelijk, dat alles slechts bij hen is geweest een uiting van het gevoel, en niet een ware verslagenheid van hart. De afwending van straf hebben zij niet verkregen. Straks wordt Israël, om zijn zonden, overgegeven in de handen van de vijanden.

Uit de offerande blijkt, dat waarlijk de Engel des Heeren aan Israël was verschenen, niet een gewone Engel of een profeet, maar de Heere zelf. Anders toch had men geen offer gebracht.

Men mag hieruit niet afleiden, dat Bochim bij Silo heeft gelegen. Overal toch, waar de Heere verscheen, waar daarom de Heere zelf de plaats door Zijn heilige aanwezigheid tot een heilige plaats wijdde, mocht men een offerande brengen. Denk slechts aan Gideon, Samuël e. a. De verplichte, door de wet voorgeschreven offers, moesten bij de tabernakel worden gebracht.

II. Vs. 6-23. Voordat het bericht tot mededeling van de gebeurtenissen in de tijd van de richters overgaat, wordt eerst deze tijd nader in zijn eigenaardigheid voorgesteld, en de toestand beschreven, die zich uit de verhouding van Israël tot de Kanaänieten na de dood van Jozua en de oudsten ontwikkeld had. Het was een periode van bestendige afwisseling van afgoderij en van verdrukking van Israël door vreemde volken, van terugkeer van het getuchtigde volk tot God en van redding door de, door de Heere verwekte, richters. Zo openbaarde zich zowel de Goddelijke gerechtigheid in het straffen van de afvalligen, als de Goddelijke barmhartigheid in de wederopneming van de boetvaardigen.

Toen 1) Jozua, zoals reeds (Joz. 24: 28vv.) meegedeeld is, het volk na de te Sichem gehouden landdag, had laten gaan, zo waren de kinderen van Israël heengegaan, een ieder tot zijn erfdeel, om het landerfelijk te bezitten dat hun door het lot ten deel gevallen was.

Dit Toen (in het Hebreeuws eenvoudig door de w consecutum aangeduid), geeft aan de gedachte, dat de afval van het volk gevolg is van het gaan van Israël naar hun erfbezittingen, zonder de Kanaänieten uit te roeien. Het woordje zo moet vervangen worden door het woordje en, en vs. 7 aanvangen met zo diende het volk enz. De gewijde historieschrijver wil de aandacht hierop vestigen, dat, hoewel de Kanaänieten voor een gedeelte waren overgebleven, het volk de Heere bleef dienen, zolang Jozua leefde en zolang de Oudsten nog leefden. Nadat deze echter waren gestorven, werden de Kanaänieten Israël tot een valstrik.

En zij hem begraven hadden in het gebied van zijn erfdeel te Thimnath-Heres 1) (= deel van de zon), of Thimnath-Serah, het tegenwoordige Tibneh, twee uur tenwesten van Gilgal of Dschildschilia (Joz. 19: 50), op een berg van Efraïm, tegen het noorden van de berg Gaäs (= aardbeving);

De betekenis van de beide namen Heres of Serah is dezefde, omdat de letters slechts omgekeerd zijn; het woord is van Kanaänitische oorsprong en betekent "zon" (1: 35). Men behield de naam, die met de Baäls of de zonnedienst van de Kanaänieten samenhangt, naar de

mening van de joodse uitleggers, omdat men op Jozua's graf een beeld van de zon geplaatst had, tot een voortdurende herinnering, dat hij de zon had doen stil staan (Joz. 10: 12vv.).

En heel dat geslacht ook tot zijn vaderen vergaderd was, toen stond er een ander geslacht na hen op, dat de HEERE niet kende, 1) zoals het vorige, uit eigen ondervinding van Zijn wonderbare openbaringen, noch ook het werk dat Hij aan Israël gedaan had.

Dit wil natuurlijk niet zeggen, dat dit geslacht niets van de Heere en van Zijn weldaden afwist. Immers, de ouders zullen niet nagelaten hebben, hun kinderen bekend te maken, met hetgeen de Heere aan Israël had gedaan; maar dit betekent, dat zij Hem niet kenden, zoals Hij gekend moest worden, zoals Hij zich geopenbaard had, als de Heilige en Rechtvaardige en als de Barmhartige en Genadige, zodat zij nalieten Hem te dienen en te aanbidden, en te overdenken, wat Hij had gedaan en had geëist.

De Heere te kennen, wil eigenlijk zeggen, Hem erkennen voor zodanig als Hij is en zoals Hij zich geopenbaard heeft. Hij was in het bijzonder de God van Israël. Israël had Hij zich als een eigen en heilig volk geformeerd, en dit werd door het toen levende geslacht ten enenmale vergeten. En omdat zij Hem niet erkenden als hun God, die een uitsluitend eigendomsrecht op hen had, vergaten zij al Zijn wonderen en ontzagen zich niet, om straks zich neer te buigen voor de vreemde goden, voor de afgoden van de heidense volken in het midden van hen.

Toen deden de kinderen van Israël, omdat zij die dingen, waarvan zij door de mededelingen van hun vaderen wisten, niet achtten, hoe langer hoe meer wat kwaad was in de ogen van de HEERE, en zij dienden de vreemde goden, de Baäls. 1)

De Baäls staat hier, om daarmee te kennen te geven, dat Israël zich in het algemeen neerboog voor de heidense afgoden. De Baäls staat hier tegenover de HEERE. De vele afgoden van de heidense inwoners tegenover de enige en waarachtige God.

Het dienen van deze afgoden naast de Heere moest Zijn heilige toorn verwekken, omdat het innerlijke wezen van de dienst van de afgoden geheel tegenovergesteld was aan Zijn heilige en zuivere dienst.

En zij verlieten 1) de HEERE, de God van hun vaderen, die hen uit Egypte had gevoerd, en volgden andere goden na, van de goden van de volken, die rondom hen waren, en bogen zich voor die, en zij verwekten de HEERE tot toorn.

De Israëlieten worden hier voorgesteld als oproerige onderdanen, die hun wettige Heer de gehoorzaamheid hebben opgezegd, als ontrouwe en weerspannige kinderen, die tegen hun vader rebelleren.

Wel offerde het volk nog bij de heilige tabernakel, maar het boog zich ook neer voor de stomme afgoden.

En zij verlieten 1) de HEERE, de God van hun vaderen, die hen uit Egypte had gevoerd, en volgden andere goden na, van de goden van de volken, die rondom hen waren, en bogen zich voor die, en zij verwekten de HEERE tot toorn.

De Israëlieten worden hier voorgesteld als oproerige onderdanen, die hun wettige Heer de gehoorzaamheid hebben opgezegd, als ontrouwe en weerspannige kinderen, die tegen hun vader rebelleren.

Wel offerde het volk nog bij de heilige tabernakel, maar het boog zich ook neer voor de stomme afgoden.

Want zij verlieten 1) altijd weer opnieuw de HEERE, en dienden de Baäl en Astharoth 2) (De 16: 21).

Wij moeten hier niet aan een geheel verlaten van de Heere, aan een geheel opgeven van Zijn dienst denken; maar wel lieten de kinderen van Israël zich reeds vroeg door valse verdraagzaamheid jegens de Kanaänieten, die hun bijzondere volksgoden hadden en met hun godsdienst gemakkelijk de godsdiensten van andere volken wisten te verenigen (Ge 34: 13" en "Ge 46: 3), tot een gelijke daad, tot het zogenaamde syncretisme of godsdienstvermenging verleiden; zij meenden met en naast de HEERE, hun Verbondsgod, ook de Baäls van de rondom wonende volken te kunnen dienen, terwijl zij of de in de wet bevolen wijze van Godsverering tot de Baäldienst overbrachten, of omgekeerd naast de openbare godsdienst in hun familieleven ook de heidense afgodendienst opnamen. Hoe spoedig na de dood van Jozua en van de oudsten dit syncretisme insloop, leert de geschiedenis van de afgodendienst van Micha en de diefstal van de Danieten in 17 17 en 18, die reeds in deze tijd plaatshadden (Jud 16).

Het ene geslacht gaat, het andere komt, maar het woord van God blijft tot in eeuwigheid. Het geldt voor vaders en kinderen, het richt voorouders en kleinzonen. Het jonge Israël had de daden van Jozua en Kaleb niet beleefd, maar die God leefde nog, in wiens Geest zij volbracht waren. Zij hadden de vergelding niet aangezien, die Adoni-Besek ondervond, maar het woord leefde nog, dat loon en straf belooft. Het jonge Israël viel daarom niet af, omdat het vergeten had, maar omdat de zonde altijd doet vergeten. Wanneer de blinde zondigt, zo is het niet altijd omdat hij schepping niet ziet, maar de zonde is blind bij zienden en bij blinden.

Baäl is enkelvoudig en Astharoth meervoudig. Baäl is de mannelijke afgod van de Kanaänieten, de god van de zon, de drager en oorsprong van het natuurlijke leven. Astarte (waarvan het meervoud Astharoth) de vrouwelijke godheid van de Sidoniërs, de godin van de maan, de verpersoonlijking van het vrouwelijk beginsel van het leven. Haar dienst vooral was een onkuise eredienst, die meestal plaats had in bossen of liever, in tempels van boomstammen met loof omvlochten.

Zo ontstak de toorn van de HEERE tegen Israël, 1) toen het Hem zo geheel verlaten had, en Hij gaf hen tot straf voor hun zonde in de hand van de rovers, die hen beroofden, 2) hen uitplunderden, en a) Hij verkocht 3) hen, die Hij Zich oorspronkelijk tot eigendom had

verworven, zodat zij bij trouw over anderen zouden geheerst hebben inplaats van te dienen; Hij verkocht hen in de hand van hun vijanden rondom; en zij konden, omdat zij niet meer van de Heere waren, niet meer bestaan voor het aangezicht van hun vijanden, 4) zoals onder Jozua en de eerste tijden na hem.

Psalm 44: 13 Jes. 40: 1

De toorn van de Heere ontstak, d. w. z. de Heere deed Zijn toorn voelen, openbaarde Zijn Goddelijk misnoegen over de gruwelijke zonde van Israël. Omdat Hij Zijn eer aan geen ander geeft, moest Hij Zijn Goddelijke ijver doen ontbranden over zo schrikkelijke goddeloosheid.

Er is een opklimming in de toorn van God naarmate de zonde is. Eerst is het kwaad in Zijn ogen (vs. 11), dan is Zijn toorn verwekt (vs. 12), en eindelijk ontstoken (vs. 14).

Israëls nationaal bestaan ligt in het geloof in de HEERE. Verlieten zij Hem, zij verloren hun volksbestaan. Zonder Hem is als een wild, dat gejaagd wordt en gevangen. Met het verlies van Jehovah, die hen uit Egypte verlost heeft, keert het tot de slavernij van Egypte terug.

Israël was het eigendom van de Heere. Welnu Hij verkocht dit voor een tijd aan de vijanden, opdat Zijn eigendom de straf zou ondervinden voor het feit, dat het tegen zijn wettige Heer was opgestaan, en opdat alzo Zijn eer zou worden gewroken.

Nu ging de bedreiging in vervulling. Had de Heere (Lev. 26: 17) gedreigd met verdrukking door de vijanden, indien Israël Hem zou verlaten, Hij toont nu dat Hij verheerlijkt wordt,

zowel in het vervullen van Zijn beloften, als in het ten uitvoer brengen van Zijn straffen.

Letterlijk staat er: dat zij niet konden stand houden voor het aangezicht van hun vijanden.

Overal, waarheen zij uittrokken 1) om iets tegen de vijanden te ondernemen, was de hand van de HEERE tegen hen ten kwade, alles had een slechte afloop, zoals de HEERE tevoren door Mozes gesproken, en zoals de HEERE hun gezworen had 2) (Lev. 26: 17 26. 17 Deuteronomium 28: 20,25); de woorden toch van God dewaarachtige, en alzo ook Zijn bedreigingen zijn vast; ieder woord van Hem is als een heilige eed; en hun angst voor die bedreigingen vervulde hen zeer met vrees. 3)

In het Hebreeuws Bekool aschèr jatseöe. Letterlijk: In alles, waartoe zij uittrokken. De betekenis is, dat zij in elke strijd, die zij ondernamen, voelden dat de hand van de Heere tegen hen was.

Op het gericht van het woord volgt het gericht van het zwaard. Wie zich de daden van God niet meer herinnert, kan ook Zijn kracht niet meer genieten. Die de ogen voor de zon sluit, voor die geeft zij geen stralen meer. Men wordt door de waarheid geoordeeld, die men versmaadt, en door de zonde verraden, die men bemint. Israël kan de volken niet meer tegenstaan, die het vroeger overwon, omdat het met hun afgoden hoereert en zijn God

verlaten heeft. Zo lijden de mensen door hun eigen hartstochten. Zij worden geplunderd, wanneer zij in plaats van God de Mammon dienen. Het gericht van het Woord wordt bevestigd, wanneer zij het verlaten. De vrijheid van Christus wordt verloren, wanneer men God niet meer dankt, Hem niet meer gedenkt, het woord van boete niet meer hoort en ondanks dat de afgoden dient.

De door dienstbaarheid tot bewustzijn van schuld gebrachte natie, zonk door omgang met de heidenen weer in de afgoderij. Dit maakte een nieuwe straf nodig.

Dit woord laat een diepe blik werpen in Gods wereldregering, hoe Hij al het kwaad aan Zijn macht dienstbaar maakt, terwijl Hij van het daaruit voortgekomen kwaad zich als straf van het kwade bedient.

Ten gevolge van de onderdrukkingen en geweldenarijen van de vijanden en bij de ondervinding, dat de Heere tegen hen was, kwamen zij in een zeer treurige en gedrukte toestand.

En de HEERE wilde nochtans naar Zijn genade hen niet laten uitroeien, maar door bewijzen van Zijn hulp tot dankbare liefde en terugkeren bewegen, en Hij verwekterichters, 1) die hen verlosten uit de hand van zij, die hen beroofden. 2)

Richters (Schofetim) waren mensen, wiens voornaamste werk het was, de vrijheid van het volk te veroveren en te verdedigen, en tevens de zuivere dienst van de enige en waarachtige God te herstellen en te handhaven: Zij werden door de Heere, uit vrije ontferming, omwille van Zichzelf verwekt, en bleven meestal hun leven lang in hun ambt. Dit was echter niet, zoals dat van koningen, erfelijk. Zelfs konden zij hun ambt neerleggen, als zij het volk de vrijheid weer hadden hergeven, zoals blijkt uit de geschiedenissen van Gideon en Jeftha.

Sjoftim, rechters. Vroeger was Mozes de enige rechter, Ex. 18: 16 die echter de zaken van minder gewicht later aan vertrouwde mannen ter beslissing overgaf, zoals ook de Spartaanse Eforenin in het begin slechts over kleinigheden te beslissen hadden. Aan deze gebood Mozes (Ex. 18: 21; Deuteronomium 1: 16):

Toen hij uit het koninklijk paleis gegaan was, zonder dat iemand gemerkt had wat er met de koning gebeurd was, kwamen zijn knechten, en zagen toe, en ziet, de deurenvan de bovenzaal (vs. 20) waren in het slot gedaan; zo zeiden zij, wetende dat Ehud niet meer bij hem was: Zeker, hij bedekt zijn voeten 1) in de verkoelkamer.

Zijne voeten bedekken is een meer deftige uitdrukking voor: voldoen aan een dringende behoefte. Anderen zijn van mening, dat het betekent, zich te slapen gelegd hebben.

En hij zei tot hen op elke tocht: Volgt mij, waarheen ik u ook leid, vertrouwt op mij, want de HEERE heeft uw vijanden, de Moabieten, in uw hand gegeven; 1)het is reeds even goed, alsof zij verslagen en verdreven waren. En zij trokken hem na, zich geheel op hem verlatende, en namen de veren van de Jordaan in 2) naar Moab (Joz. 2: 7) en lieten niemand van de

Moabieten overgaan; 3) zij bezetten alle plaatsen van overtocht, zodat niemand van de vijanden het ontvluchten kon.

Hieruit spreekt het geloof van Ehud. Vóór de slag acht hij zich reeds van de overwinning zeker, niet omdat hij zo'n krasse daad heeft gedaan, maar omdat hij weet en gelooft, dat de Heere voor zijn volk zal strijden, omdat hij weet, dat de Heere hem heeft verwekt tot een richter over zijn volk. In dit ogenblik is Ehud de ware geloofsheld.

De veren innemen betekent: de veren bezetten. Hij wist, dat de Heere de Moabieten in zijn hand had gegeven, maar dit geloof maakte hem niet zorgeloos. Integendeel doet hij alles, wat zijn hand vond om te doen. Als een goed staatkundig krijgsman sneed hij alle gemeenschap af tussen de Moabieten in het land Kanaän en de Moabieten daarbuiten in hun eigen land.

Lieten niemand overgaan, in de zin van, lieten niemand ontvluchten. Allen, die over de Jordaan wilden gaan, werden met het zwaard gedood.

En zij sloegen de Moabieten in die tijd, zoveel er in het land waren, omtrent tienduizend man, allen vette, welgedane en allen strijdbare mannen, 1) zo niet in een slag dan toch door meerdere aanvallen; daardoor vernietigden zij zo geheel de vijandelijke troepen, dat er niet één man ontkwam.

Hiermee wordt aangeduid, dat deze 10. 000 man de keurbenden van Eglon uitmaakten. Zij maakten de bloem van het leger uit.

Uit het "in die tijd" mag opgemaakt worden, dat zij niet in één slag werden overwonnen, maar achtereenvolgens werden gedood.

III. Vs. 31. Na Ehud treedt Samgar als bevrijder van Israël op, van wie ons alleen bericht wordt, dat hij een zoon van Anath is, en dat hij 600 Filistijnen met een ossenstok sloeg; van zijn andere rechterlijke werkzaamheid vernemen wij niets, wellicht bestond zij alleen in deze dappere daad.

Na hem nu, enige tijd na deze door Ehud behaalde overwinning, waarschijnlijk tegen het einde van de daarop gevolgde tachtigjarige rust (4: 6) was Samgar 1) (= zwaard), een zoon van Anath (= lofzang) een redder van Israël; die sloeg de Filistijnen, toen zij van de zuidwestzijde af een inval in het land beproefd hadden, zeshonderd man met een ossenstok, 2) omdat hij in heilige geestdrift en sterk in de kracht van de Heere, naar het eerste wapen greep, dat voor de hand was, en de door een verschrikking van God bevangen vijanden op de vlucht joeg: zo verloste hij ook Israël. 3)

Van deze Samgar wordt ons weinig bericht. Ook wordt hij niet een richter genoemd, hoewel de Heere door hem verlossing aanbracht.

Algemeen is men van mening, dat hij òf aan het einde van Ehuds leven, òf in elk geval aan het einde van de tachtigjarige rust is opgetreden. Uit zijn daad en de gevolgde uitkomst blijkt

zo duidelijk, dat, hoe zwak en teer ook het wapentuig mag zijn, als de Heere de arm bestuurt, het wonderdaden kan verrichten.

Samgar sloeg met een ossenstok. Waarschijnlijk was het in de dagen van de ploegtijd, een tijd, waarop Israël geen inval van de Filistijnen duchtte, omdat dan ieder, ook de vijand, met de bereiding van zijn akker moest bezig zijn.

De ossenstok, of ossendrijversprikkel (Hebreeuws malmed), was een knots, ongeveer 8 voet lang en aan het dunste einde zes duim dik; daaraan bevond zich een sterke ijzeren schop, om de aan de ploeg hangende aarde af te stoten; aan het onderste einde was een scherpe prikkel, waarmee men de ossen aandreef. Het woord van de Heere tot Saulus (Hand. 9: 5): "het is u hard de verzenen tegen de prikkels te slaan," doelt daarop, dat de ossen beproefden tegen deze ossenstok te slaan, zonder dat zij iets bewerkten, dan dat zij zichzelf wondden. Met Samgars daad is te vergelijken wat later Simson deed (15: 15vv.).

Wanneer God de vijanden schrik wil aanjagen, zo heeft Hij daartoe niet vele mensen, noch sterke wapens en harnassen nodig.

Men ziet hier, dat God ook dezen uitnemend dienstbaar kan maken voor Zijn eer en heerlijkheid en tot welzijn van Zijn Kerk, van wie afkomst, opvoeding en handtering zeer gering, verachtelijk en duister zijn. Hij, die de Geest overig heeft, kan, wanneer het Hem behaagt, dezen, die achter de ploeg gaan, maken tot richters en veldoversten, en vissers tot apostelen (Jud 3: 31).

Ehud overwon met het zwaard, Samgar met een werktuig van de vrede. Daaruit kan men zien, zegt Origenes, dat een rechter van de Kerk niet altijd een zwaard nodig heeft, vol ernst en boetprediking, maar ook op een landman moet lijken, die door de ploeg de aarde allengs opent en tot het ontvangen van het goede zaad bereidt.

Zonder zijn daad, waarbij het duidelijk bleek, dat het de Heere niet te moeilijk is, door veel of door weinig te helpen (1 Samuel . 14: 6), zouden zeker de Filistijnen, die later aan het land zoveel moeite aandeden (13: 1), zich nu daarin reeds gezeteld hebben.

HOOFDSTUK 4.

HELDENMOED VAN DEBORA, BARAK EN JAEL.

Vs. 1-11. Als Israël na de tijd van Ehud opnieuw de Heere ontrouw wordt, wordt het in de hand van de Kanaänitische koning Jabin te Hazor overgegeven, die door zijn hoofdman Sisera 20 jaar lang een zeer drukkende heerschappij over Israël uitoefent. Tegen het einde van deze tijd neemt een profetes, met name Debora, het richterambt waar, onder de naar haar genoemden Debora-palm, tussen Ramah en Bethel; zij verwekt een heilzame beweging onder het volk, zodat de kinderen van Israël tot de Heere beginnen te roepen. Nu de harten veranderd zijn zal ook de uitwendige toestand veranderen. De profetes roept in de kracht van de Geest van God, Barak, de zoon van Abinoam van Kedes in de stam van Nafthali, tot redder van Israël. Deze weigert zonder haar aanwezigheid in de strijd te gaan; Debora belooft hem mee te gaan, maar zegt hem tevens dat de roem van de onderneming niet hem maar een vrouw ten deel zal vallen. Welke vrouw daarmee bedoeld is, wordt reeds voorlopig door vermelding van haar man en van diens toestand aangeduid.

Maar de kinderen van Israël gingen voort te doen, wat kwaad was in de ogen van de HEERE, toen Ehud1) gestorven was;
opnieuw zochten zij de gemeenschap van de Kanaänieten en lieten zij zich in hun afgodsdienst verstrikken.

Omdat hier wel van Ehud en niet van Samgar gesproken wordt, mogen wij veronderstellen, dat Samgar geleefd heeft aan het einde van Ehuds leven. Ehud bleef, niettegenstaande Samgars heldendaad, het richterlijk ambt behouden.

De zonde van Israël blijft altijd dezelfde, wanneer hun held sterft, als de ouden niet meer zijn, vallen de jongen af.

Vrede en al te goede dagen zijn de mens niet lang tot nut.

In plaats dat de tachtigjarige rust heilzaam had gewerkt op Israëls godsdienstige en zedelijke toestanden, had zij veeleer de zenuwen en spieren van het geestelijk leven verlamd. Door Ehuds optreden en door zijn handhaven van de wet nog in de band gehouden, openbaarden de Israëlieten terstond na diens dood, weer hun lust tot de zonde van de afgoderij.

Zo verkocht hen de HEERE tot straf voor hun afval, na die 80 jaar van rust in de hand van Jabin 1) (= hij zal verstaan), koning van de Kanaänieten, die te Hazor (= verdediging) regeerde, een nakomeling van die Jabin, die Jozua 170 jaar geleden geslagen en wiens hoofdstad Hazor hij met vuur verbrand had (Joz. 11: 1-15); en zijn krijgsoverste, door wie hij in het bijzonder de kinderen van Israël ten onderbracht, was
Sisera (= slagveld); deze Sisera nu woonde te Haróseth (= fabriek van wapentuig) van de Heidenen. 2)

1 Samuel . 12: 9

Wellicht is Jabin meer een titel dan een naam, of wel de gebruikelijke naam voor de koningen van Hazor. Hij wordt koning van de Kanaänieten genoemd, hoewel hij eigenlijk koning was van die Kanaänieten, die in noordelijk Kanaän woonden, met terugslag op de andere volken, zoals Moab. Zijn hoofdstad Hazor lag in het stamgebied van Nafthali.

De ligging van deze stad is onbekend. Haar naam komt in de Bijbel niet meer voor.
Sommigen menen dat het tegenwoordige Harothiek dezelfde plaats is als het oude Haróseth.

Deze in het gebied van de Gojim, van de volkeren (Joz. 12: 23) gelegen stad, waarschijnlijk in de tegenwoordige vlakte el Buttauf, ten westen van het meer Gennesareth, wordt behalve in ons hoofdstuk niet meer vermeld.

Toen riepen de kinderen van Israël, nadat de zwaarte en langdurigheid van de verdrukking hen eindelijk tot kennis van hun zonde gebracht had, tot de HEERE, dat Hij hen te hulp wilde komen; want hij had negenhonderd ijzeren wagens,1) een krijgsmacht, waarvoor Israël steeds vreesde, en zo groot, dat zij daartegen niets vermochten (Joz. 17: 16 Richteren 1: 19), en hij had de kinderen van Israël met geweld onderdrukt, 2) zodat zij nergens meer van hun leven en hun goed zeker waren (5: 6), gedurende twintigjaar, van 1281-1261 vóór Christus.

Had Juda er tegenop gezien, om de Kanaänieten te verdrijven, omdat zij ijzeren wagens hadden, nu ondervonden zij het tot hun eigen schade, wat het betekende, een wantrouwen tegen de Heere te hebben. God, de Heere, kastijdt hen met een tak van de boom die zij zichzelf geplant hadden.

Het gevaar is altijd groter geworden, de tyrannie van de vijanden meer nabij en sterker. De koning van Aram, die Othniël sloeg, was ver; de koning van Moab aan de overzijde van de Jordaan; maar de koning van Hazor is midden in het land met een ongehoorde macht. Echter, hoe groter de macht van de vijanden is, des te meer openbaart zich het wonder van Gods erbarming. Tegen Moab verwekte Hij nog een man, die links was; maar de heer van 900 ijzeren wagens wordt door een vrouw bestreden.

Debora 1) (Ge 35: 8), nu, een vrouw, die een profetes 2) was, de vrouw van Lappidoth 3) (= fakkels), deze richtte in die tijd Israël. 4)

Een naam, die betekenis heeft! want de bij, dat zwakke diertje, dat slechts onvermoeid bezig is met de verzorging van haar huis, is tevens zeer moedig in de verdediging haar woning, en verwondt met haar angel, die te dichtbij komt.

Als wij niets lezen van enig wonderwerk door Debora verricht, zo moeten wij denken, dat zij alleenlijk was een vrouw, uitstekende in heiligheid, vernuftigheid en kennis van de Heilige Schrift, waardoor zij op een bijzondere wijze bekwaam was, om het volk te richten, dat is, om zaken en geschillen onder hen te beslissen naar de regel van Gods Woord.

Ook niet zonder betekenis! want zij was geroepen, even als een fakkel, als een helder licht in de donkere nacht te schijnen.

Het is de vraag of door Lappidoth werkelijk de man van Debora wordt bedoeld. Wij zouden Esopeth Lappidoth even goed kunnen vertalen door "een vrouw van fakkelgoed. " Debora's geest was voor Israël als een fakkel (vgl. Job 41: 11; Nah. 2: 5; Dan. 10: 6 Is hier haar man bedoeld, dan is het vreemd, dat de stam niet genoemd is, waaruit hij gesproten zou zijn.

Debora voerde gezag over Israël, en haar werk was, om onder het volk van God een ware hervorming tot stand te brengen. Voordat zij, op bevel van de Heere, Barak ten strijde riep, heeft zij het volk weer tot de tucht van de Heere proberen terug te brengen. En zo groot was haar invloed en gezag, dat Barak later geen kans zag, om een leger bijeen te verzamelen, en dat leger te doen optrekken tegen de vijand, indien zij niet mee optrok. Haar ontzag onder het volk ontleende zij aan de macht van het Woord, waardoor zij velen van de dwaling van de weg, onder de werking van de Geest, terugbracht.

En zij woonde, zij was gewoon tot uitoefening van haar rechterlijke werkzaamheid te gaan zitten onder de palmboom, die naar haar de palmboom van Debora genoemd is, tussen Rama en tussen Beth-el, in de stam van Benjamin (Joz. 18: 22,25), op het gebergte van Efraïm, en de kinderen van Israël gingen op tot haar ten gericht, 1) alle moeilijke zaken brachten zij tot haar, opdat zij die naar de wet van de Heere zou beslechten.

God had haar, evenals vroeger aan Mirjam, de zuster van Mozes (Exod. 15: 20) en later aan Hulda, de vrouw van Sallum (2 Koningen . 22: 14), de gave van de profetie in Exodus (Ex 15: 20), en Deuteronomium 11: 25 verklaarde zin verleend, de gave namelijk, om met verheven woorden vol geestdrift en aangrijpende redenen op anderen te werken. Daarmee stelde zij zich tegen het onder het volk ingedrongen godsdienstig bederf, en bracht zij de in vs. 3 vermelde boete en bekering teweeg. Nadat zij eens tot een zo aanzienlijke plaats in Israël gekomen was, dat ieder tot haar ging en groot vertrouwen in haar stelde (Vergelijk 1 Samuel . 3: 19vv.) verbond zich als vanzelf door Gods leiding met haar profetische werkzaamheid, de rechterlijke, dat men in twistzaken, die de lagere rechtbanken niet konden beslissen, en die volgens Deuteronomium 17: 8vv. tot de opperrechter van het volk moesten komen, aan haar uitspraak onderwierp (gl. 1 Samuel . 7: 10vv.). Hoe zij vervolgens (ten minste middellijk, door Baraks roeping) in de rij van die richters werd geplaatst, die Israël recht verschaften tegen de uitwendige vijanden (Jud 2: 23) ziet men uit het volgende.

En zij erkende door de verlichting van de goddelijke Geest, dat nu de tijd gekomen was, dat de Heere Zijn volk verlossen wilde; zij wist ook door diezelfde leiding van de Geest, wie de Heere tot redder van Israël verkoren had en zond heen naar diezelfde streek, waar Jabin zijn zetel had en riepa) Barak (= bliksem = barcas), de zoon van Abinoam (= vader van de aangenaamheid), van Kedes (= heiligdom), in de stam van Nafthali, een noordwestelijk van de zee Merom gelegen vrij- en Levietenstad (Joz. 12: 22; 19: 37; 20: 7; 21: 32 zij zei tot hem, door middel van haar bode: Heeft de HEERE, de God van Israël niet geboden 1) aan u, wiens naam Barak reeds op uw bestemming, om een voor de vijanden snel vernietigend veldheer te worden, heenwijst: Ga heen en trek uit uw bergachtig noorden naar het zuiden op de berg Thabor
(= steengroeve), en neem met u tienduizend man, van de kinderen van Nafthali, en van de kinderen van Zebulon?

a)Hebr. 11: 32

De vraag dient alleen tot levendiger en krachtiger opwekking. Men kan dus geenszins aannemen, dat Barak reeds een roeping van God ontvangen en alleen uit traagheid daaraan geen gevolg gegeven zou hebben; veeleer toont het mede de diepe algemene verslagenheid aan, die toen op Israël drukte en dient het tot beschaming van het mannelijk geslacht, dat uit slapheid zijn plicht, de verdelging van de Kanaänieten, verzuimd had, wanneer in onze geschiedenis zowel de opwekking als de redding van Israël van een vrouw uitgaat.

De berg Thabor, die volgens een oude kerkelijke overlevering voor de berg van de verheerlijking van Christus (Matth. 17: 1vv.) gehouden wordt, en nu Dshebel et Tur heet, is een grote bijna alleen staande en ongeveer 1000 voet hoog stompe kalksteen kegel aan de noordoostelijke zijde van de vlakte Jizreël. Van de oudste tijden af tot op deze dagen was die vlakte een veld van oorlogen geweest (De 27: 3) en ook hier wordt het tot een strijdplaats voor de beide legers uitgekozen. De zijden van de Thabor zijn tegenwoordig met een bos van eiken en wilde Pietaziën bedekt; zijn platte kruin is ongeveer een half uur in omtrek. Daarop moet dan Barak met zijn leger zich verzamelen, die de Heere Sisera achterna in het dal van Kison wil doen trekken. De Kison namelijk vormt zich uit beekjes, die aan de voet van den Thabor en van het verder zuidoostelijk gelegen gebergte Gilboa ontspringen, doorstroomt in westelijke richting de vroeger genoemde vlakte en gaat, langs de noordzijde van Karmel naar de Middellandse Zee; in de winter is zij dikwijls waterrijk, in de zomer echter, evenals de andere rivieren van Palestina, meestal droog. Van de Thabor af, zo heeft de Heere het besloten, zal zich de stroom van het Israëlitische leger over de, in de vlakte met zijn strijdwagens gelegerde vijand, uitstorten ter verderving.

En Ik, de Heere, die u dit door de mond van Mijn profetes gebied, zal aan de beek a) Kison (= zeer hard), in de van de zuidwestelijke voet van de Thabor naar de Karmel zich uitstrekkende, door de beek Kison doorsneden, vlakte Jizreël, tot u en uw legerscharen heen trekken 1) Sisera, de krijgsoverste van Jabin, met zijn wagens en zijn menigte, opdat het daar tussen u en hem tot een slag kome, en Ik zal hem in uw hand geven, dat gij zijn geheleleger vernietigen en alzo Israël verlossen zult.

Ik zal optrekken, zo spreekt de profetes in de naam van de Heere. Wellicht is Barak bevreesd dat Jabin niet zal durven optreden tegen hem, dat hij dus geen gelegenheid zal hebben, om zich met zijn vijand te meten, maar de Heere belooft, dat Hij ervoor zal zorgen dat Jabin tegen hem zal optrekken, den veldslag zal wagen. En opdat Barak nu aan de ene zijde de strijd niet licht zal achten, laat de Heere hem zeggen dat Sisera tegen hem zal optrekken, die machtige veldoverste van Jabin, en wel met zijn wagens, d. i. met zijn ijzeren wagens, maar ook opdat hij aan de andere zijde niet moedeloos zal worden, belooft de Heere hem reeds vooruit dat Hij de vijand in zijn hand zal geven.

Barak moet noch zorgeloos, noch overmoedig, noch moedeloos zijn.

Toen zei Barak tot haar, nadat hij op haar roeping tot haar gekomen was, zich zwak voelende, om die grote onderneming te volbrengen: Indien gij met mij trekken zultin de strijd,

zo zal ik heentrekken; maar indien gij niet met mij zult trekken, zo zal ik niet trekken. 1) Ik bezit de gave van de profetie niet, en daarom heb ik zonder uw hulp op mijn landslieden in Nafthali en Zebulon geen invloed, om hen rondom mij te verzamelen, noch het nodige inzicht, om op het juiste uur, van de Thabor Sisera en zijn wagens aan te vallen.

Het ontbrak Barak aan de juiste bezieling tot de strijd, en daarom eist hij dat Debora mee zal optrekken, om door haar aanwezigheid, als profetes van de Heere, hem en het volk te bezielen en aan te moedigen tot de strijd.

Het juiste geloof in een gelukkige uitkomst ontbrak hem daarom ook. Hieruit ziet men, hoe de gelovige door het overheersen en het laten overheersen van de vijand, tenslotte alle bezieling gaat derven.

En zij zei: Ik zal, wanneer gij u alleen te zwak voelt, zeker met u trekken, behalve dat de eer de uw niet zal zijn op deze weg, die gij wandelt: 1) hetgrootste en laatste bij deze onderneming, dat, wat eerst daaraan de kroon opzet en ten volle besluit, dat gij op de u gegeven belofte geen onvoorwaardelijk vertrouwen stelt, daar gij toch weten moest, dat God het verstand geeft, die Hij een ambt geeft. Gij zult die eer niet verkrijgen, want de HEERE zal, om de reeds begonnen beschaming van hetmannelijk geslacht door het vrouwelijke voort te zetten, Sisera verkopen, overgeven in de hand van een vrouw. Alzo maakte Debora zich op, en trok met Barak naar Kedes. 2)

De wereld zou de eer daarvan toeschrijven aan de hand van Debora, zoals Barak het zelf wel kon voorzien. God zou tot versterking van zijn zwakheid de overwinning volledig maken door de hand van Jaël en dit zou zijn eigen eer aanmerkelijk verkleinen.

Barak echter waardeert de voldoening van zijn begeerte en de goede uitslag van deze onderneming veel hoger dan zijn eigen eer en wil daarom geenszins zijn verzoek laten varen (Jud 4: 9).

Op het blijven aandringen van Barak geeft zij toe, en met heldenmoed trekt zij op naar Kedes in Nafthali om door haar woord en door haar persoon de stammen van Zebulon en Nafthali zó te bezielen en aan te moedigen dat zij zich laten scharen onder de krijgsbanier van Barak.

Door ons wantrouwen sluiten wij dikwijls God de handen. Hij zou ons wel meer willen geven, zo wij het niet verhinderen; Want God is meer geneigd, om te geven, dan wij om te nemen.

Toen riep Barak, sterk door de aanwezigheid van de profetes, de strijdbare mannen in de beide stammen Zebulon en Nafthali bijeen te Kedes; deze volgden gewillig zijn oproep, en hij trok op, zoals hem bevolen was (vs. 6), op zijn voeten, 1) met tienduizend man, op de berg Thabor; ook trok Debora met hem op, zoals hij begeerd had (vs. 8).

In het Hebreeuws Beraglauw. De Statenvertaling vertaalt: op zijn voeten. Dit is onjuist. Zoals in Exod. 11: 8, moet ook hier vertaald worden: in zijn gevolg.

Heber 1)nu, de Keniet, een van de stam van de Kenieten (De 2: 23), had zich afgezonderd van Kaïn, van de Kenieten, uit de kinderen a) van Hobab, Mozes' schoonvader (of zwager), die in het zuiden van Juda zich gevestigd had (1: 16). Deze was getrokken naar het noorden in het gebied van Nafthali, en hij had, naar de wijze van de nomaden, die zich overal komen vestigen, waar zij de beste weiden voor hun vee vinden, zijne tenten opgeslagen tot aan de eik, het eikenbos, in Zaännaïm (= sterke landverhuizingen), die bij Kedes is (Joz. 19: 33).

Num. 10: 29

Voordat de strijd en de uitslag daarvan wordt beschreven, wordt eerst nog vermeld, dat Heber zich gescheiden heeft van de overige Hobabieten, die in de woestijn van Juda vertoefden, en opgetrokken is naar het noorden van Nafthali. Jaël, de vrouw, die Sisera ombracht, was zijn vrouw.

II. Vs. 12-24. Als Barak met de 10. 000 man, die hij uit Nafthali en Zebulon om zich verzameld heeft, naar de Thabor trekt, trekt ook Sisera zijn legermacht tezamen en achtervolgt de Israëlitische strijders in de vlakte van Jizreël; maar deze stormen op Debora's bevel, van de berg af en brengen met de hulp van de Heere het vijandelijk leger in zo'n verwarring, dat het tot Haroseth teruggeslagen en daar geheel vernietigd wordt. Sisera, die reeds in het begin het slagveld verlaten had, neemt zijn toevlucht tot de hut van Jaël, de vrouw van de reeds genoemden Keniet, Heber, in het eikenbos, bij Kedes; hij wordt door haar vriendelijk opgenomen, maar in de slaap vermoord. Als Barak op zijn vervolgingstocht daar aankomt, toont Jaël hem de door haar gedode veldoverste. De hand van de kinderen van Israël is nu zó machtig geworden tegen Jabin, dat zij aan zijn heerschappij voor altijd een einde maken en hem met zijn volk uitroeien.

Toen boodschapten zij, waarschijnlijk door boden, door zijn koning hem gezonden, Sisera, dat Barak, de zoon van Abinoam, met tienduizend man op de berg Thabor getrokken was, en zonder twijfel het land van Jabins heerschappij wilde bevrijden.

Zo riep Sisera, deze moedige en ras besliste krijgsoverste, al zijn wagens bijeen, negenhonderd ijzeren wagens, 1) en al het volk, dat met hem was,dat onder zijn bevel gesteld was, en hij trok, of liever hij werd door de Heere getrokken (vs. 7) van Hasóreth van de heidenen, waar hij zijn zetel had (vs. 2) tot de beek Kison, in de vlakte van Jizreël.

Deze ijzeren wagens waren voorzien van zeisen, die, aan de raderen vastgemaakt, een verschrikkelijke slachting teweeg konden brengen onder het voetvolk, wanneer de vijand hen op de vlucht joeg en vervolgde. Sisera vertrouwt volkomen op die wagens en rekent wellicht reeds bij voorbaat op de overwinning op zo'n klein getal Israëlieten.

Debora dan zei tot Barak, 1) nog voordat het vijandelijk leger zich in orde gesteld en tot een slag geschikt had: Maak u op, want dit is de dag, waarop de HEERE Sisera in uw hand

gegeven heeft: is 2) de HEERE niet voor uw aangezicht heen uitgetrokken, om zelf de vijanden op de vlucht te slaan, zodat de overwinning niet moeilijk zal zijn? Zo trok Barak, in het geloof dat woord van belofte aangrijpende, waardoor hij zich een plaats onder de geloofshelden verwierf (Hebr. 11: 32), van de berg Thabor af, en tienduizend man 3) achter hem.

Barak twijfelt niet aan de waarheid van haar woord, hij vreest de vijand niet; wanneer slechts Debora meetrekt, wil hij gaan, anders niet (vs. 8). Door haar meegaan is de zaak als een goddelijke gewettigd. De stammen, die hij roept, vernemen, dat het niet zijn belang is, dat hen roept. Hij wil doen weten, dat hij slechts het orgaan is van het bevel, dat door Debora komt. Wie aan een parallel met Jeanne d'Arc, de maagd van Orleans, denkt zal de Joodse profetes des te mooier doen uitkomen. De profetes zoekt niet zelf het zwaard, anders had zij Barak niet nodig gehad. Ook Jeanne sprak, toen men haar zeide, dat God overwinnen kon ook zonder krijgsknechten: "de krijgsknechten zullen strijden, dan zal God de overwinning geven" maar zij streed alleen tegen vijanden van haar land, niet tegen vijanden van haar geloof en haar geestelijk leven. Het was een romantische liefde van het aardse koningschap, waardoor het arme meisje viel; de duidelijke stem van de Koning der wereld riep Debora tot de overwinning. In Barak is geen sentimentele trek van een Dunois te bespeuren, maar vrijwillig stelt hij zich achter de vrouw, die met de Geest van God vervuld is.

Dus werkt Gods verscheidenheid van gave in allen (1 Cor. 12: 4,6), ofschoon volgens Gods verordening de man is het hoofd van de vrouw, zo behaagde het Hem nochtans die van de Geest over heeft, zijn handen als het ware in dit geval op een buitengewone wijze te bestieren, en het hoofd op de schouder van de vrouwen te stellen, verkiezende het zwakke van de wereld, tot beschaming van het sterke, opdat geen vlees zich mocht beroemen voor zijn aangezicht.

Zij als het hoofd geeft het bevel en hij als de hand doet het werk.

Dit kan ook zo vertaald worden: Ja, de Heere is voor uw aangezicht uitgetrokken, opdat Barak en zijn volk des te moediger zou zijn.

Op zichzelf een kleine schare in vergelijking met de grote macht, die tegenover haar stond, maar evenals haar aanvoerder denkende aan de naam van de Heere, haar God (Psalm 20: 8), terwijl Debora op de berg bleef, en de onderneming met haar gebed vergezelde.

a) En de HEERE, in waarheid voor het kleine leger heentrekkend, al was het op onzichtbare wijze, verschrikte de vijanden, wellicht door een groot onweer (5: 20 vgl. Joz. 10:
en versloeg 1) Sisera, met al zijn wagens, en het gehele leger, door de scherpte van het zwaard, voor het aangezicht van Barak, die met zijn strijders op de vijand aanviel; zo groot was de verschrikking, dat Sisera van de wagen afklom, en vluchtte op zijn voeten.

Psalm 83: 10

In het Hebreeuws Wajahom. Eigenlijk in verwarring brengen, met een panische schrik vervullen. Ditzelfde woord wordt ook gebruikt in Exod. 14: 24 en Joz. 10: 10. Behouden we deze vertaling, dan springt nog meer in het oog, dat het de Heere alleen was, die Israëls leger deed overwinnen. Immers dit feit wordt dan op één lijn gesteld met de vernietiging van farao's leger en met de zege voor Jozua te Gibeon bereid. Wanneer nu zijn leger door de wondere macht van de Heere met een panische schrik wordt bevangen en het Sisera volstrekt onmogelijk wordt, zijn leger in behoorlijk gelid te houden, dan wordt hij zelf ook door die schrik aangegrepen, zodat hij zijn strijdwagen verlaat, zijn leger zonder aanvoerder laat, en in een haastige vlucht, te voet, zijn heil zoekt.

Sommigen zijn van mening, dat de Heere hen door een buitengewoon natuurverschijnsel verschrikt heeft.

En Barak achtervolgde ze, achter de wagens en achter het nu van zijn aanvoerder beroofde leger,1) tot aan Haróseth van de heidenen, waar het eerst eigenlijk tot de slag kwam. En het gehele leger van Sisera viel, deels, terwijl hij vluchtte, op de weg, deels in de bij Haróseth geleverde slag, door de scherpte van het zwaard, dat er van de ongeveer 100. 000 man sterke krijgsmacht, niet overbleef tot één toe. 2)

Dit wil zeggen, dat Barak de wagens en het leger vervolgde; het woordje achter had kunnen weggelaten worden. Beter is de vertaling: En Barak jaagde de wagens en het leger achterna tot aan Haróseth van de heidenen.

Zo ondervinden de heidenen, dat geen paarden noch wagens, maar het woord van God de overwinning heeft; zo wordt Israël verootmoedigd, niet alleen door Gods gericht maar ook door Zijn genade.

Wanneer God voor ons heengaat in onze geestelijke strijd, dan moeten we ons opmaken, en wanneer Hij door Zijn genade ons enige voordelen op onze geestelijke vijanden doet behalen, dan moeten wij onze voordelen, door waakzaamheid en kloekmoedigheid bevorderen, en de heilige oorlog met nadruk voortzetten (Jud 4: 16).

Jaël nu ging uit van de deur van haar tent, de haar welbekende Sisera tegemoet, zodra zij had opgemerkt, dat hij tot haar tent zich richtte, en zei tot hem metvriendelijk gelaat (Sirach 18): Wijk in mijn woning, mijn heer, wijk in tot mij, vrees niet, alsof u hier enig kwaad zou overkomen! En hij, niets kwaads vermoedende, week tot haar in de tent, en viel van vermoeidheid op de grond neer om van zijn vermoeidheid uit te rusten, en zij bedekte hem met een deken. 1)

Dit is niet om hem te verbergen voor de blik van de vijanden, want zoals reeds is opgemerkt, de tent van een vrouw was de zekerste schuilplaats voor hem die bescherming zocht, (zo'n werd genoemd, Dachil) maar om hem uit te nodigen, in elk geval een wenk te geven om te gaan slapen. Natuurlijk was hij vermoeid van de vlucht, wat zij in alles wel aan hem kon zien.

a) Daarna zei hij tot haar: Geef mij toch een beetje water te drinken, want ik heb dorst, zodat ik geen rust kan vinden. Toen opende zij een melkfles, 1)en gaf hem, in plaats van het gevraagde water, om hem recht vriendelijk en eervol te herbergen, melk te drinken, 2) en dekte hem daarna opnieuw toe.

a)Richteren 5: 25

Eigenlijk een "melkzak". De vloeistoffen bewaart men in het oosten in leren zakken (Joz. 9: Matth. 9: 17).

Dat zij hem geen water maar melk te drinken gaf, was om hem elke vrees voor haar te ontnemen, om hem in een geruste stemming te brengen.

Niet uit voorzichtigheid, zoals wel eens gezegd is, maar uit ware behoefte aan water, vraagt Sisera, en ook uit ware gastvriendschap geeft zij hem melk.

Wij kunnen het ons niet andere voorstellen, dan dat Jaël eerst niet gedacht heeft aan verraad jegens Sisera. Wellicht dat zij op de uitkijk heeft gestaan, of er ook Israëlieten verwond en vluchtend voorbij zouden komen. In plaats van een Israëliet nadert Sisera, afgemat en vluchtend voor Israëls zegevierende legerscharen. Uit medelijden heeft zij hem opgenomen, uit medelijden dekt zij hem toe, uit medelijden geeft zij hem te drinken. Maar ziet, terwijl zij daarbuiten, op zijn bevel, op wacht staat, komen andere overleggingen in haar hart op. Zij begint te bedenken, wie zij daar binnen heeft, wat een vijand hij is van het volk, waarmee zij verwant is, en nu, onder de leiding van Gods bijzondere voorzienigheid, niet om verraad te plegen aan de man die haar vertrouwde, maar om op te komen voor de eer van de God van Israël, om niettegenstaande zij het wel beseft dat het haar tot verraad zal worden aangerekend, dus met prijsgeving van alle eigen eer, komt zij tot het moedig besluit om de vijand van Gods volk onschadelijk te maken. Waar een Debora, vervuld en bezield door de Geest van de Heere, haar prijst, haar roem verheft, hebben wij geen recht om haar daad in een verkeerd daglicht te stellen.

Het is mede een voorzichtigheid van Sisera, dat hij om water vroeg. Het was een oude gewoonte, dat wie in een oosterse tent van de Bedoeïenen, Arabieren en woestijnbewoners gegeten of gedronken had, in de vrede van het huis was opgenomen. De doodsvijand van de Arabier slaapt rustig in diens tent in, wanneer hij met hem gedronken heeft. Daarom wilde ook Saladin aan de dappere Frankische ridder Reinald van Chatillon niet te drinken geven, omdat hij hem dood wilde (Marin. Gesch. Sal. II, 19).

a) Daarna zei hij tot haar: Geef mij toch een beetje water te drinken, want ik heb dorst, zodat ik geen rust kan vinden. Toen opende zij een melkfles, 1)en gaf hem, in plaats van het gevraagde water, om hem recht vriendelijk en eervol te herbergen, melk te drinken, 2) en dekte hem daarna opnieuw toe.

a)Richteren 5: 25

Eigenlijk een "melkzak". De vloeistoffen bewaart men in het oosten in leren zakken (Joz. 9: Matth. 9: 17).

Dat zij hem geen water maar melk te drinken gaf, was om hem elke vrees voor haar te ontnemen, om hem in een geruste stemming te brengen.

Niet uit voorzichtigheid, zoals wel eens gezegd is, maar uit ware behoefte aan water, vraagt Sisera, en ook uit ware gastvriendschap geeft zij hem melk.

Wij kunnen het ons niet andere voorstellen, dan dat Jaël eerst niet gedacht heeft aan verraad jegens Sisera. Wellicht dat zij op de uitkijk heeft gestaan, of er ook Israëlieten verwond en vluchtend voorbij zouden komen. In plaats van een Israëliet nadert Sisera, afgemat en vluchtend voor Israëls zegevierende legerscharen. Uit medelijden heeft zij hem opgenomen, uit medelijden dekt zij hem toe, uit medelijden geeft zij hem te drinken. Maar ziet, terwijl zij daarbuiten, op zijn bevel, op wacht staat, komen andere overleggingen in haar hart op. Zij begint te bedenken, wie zij daar binnen heeft, wat een vijand hij is van het volk, waarmee zij verwant is, en nu, onder de leiding van Gods bijzondere voorzienigheid, niet om verraad te plegen aan de man die haar vertrouwde, maar om op te komen voor de eer van de God van Israël, om niettegenstaande zij het wel beseft dat het haar tot verraad zal worden aangerekend, dus met prijsgeving van alle eigen eer, komt zij tot het moedig besluit om de vijand van Gods volk onschadelijk te maken. Waar een Debora, vervuld en bezield door de Geest van de Heere, haar prijst, haar roem verheft, hebben wij geen recht om haar daad in een verkeerd daglicht te stellen.

Het is mede een voorzichtigheid van Sisera, dat hij om water vroeg. Het was een oude gewoonte, dat wie in een oosterse tent van de Bedoeïenen, Arabieren en woestijnbewoners gegeten of gedronken had, in de vrede van het huis was opgenomen. De doodsvijand van de Arabier slaapt rustig in diens tent in, wanneer hij met hem gedronken heeft. Daarom wilde ook Saladin aan de dappere Frankische ridder Reinald van Chatillon niet te drinken geven, omdat hij hem dood wilde (Marin. Gesch. Sal. II, 19).

Daarna nam1) Jaël, de vrouw van Heber, een nagel van de tent, een van de ijzeren pinnen, waarmee de touwen van haar tent in de aarde bevestigd waren (Ex. 27: 19), en greep een hamer in haar hand, en ging van de deur, waaraan zij zich geplaatst had, stilletjestot hem, en dreef de nagel in de slaap van zijn hoofd, dat hij, de nagel, in de aarde vast werd; hij nu was, toen Jaël hem naderde, door een diepe slaap bevangen en vermoeid 3) zodat hij tevoren niets had bemerkt, en hij stierf.

Ook hier voeren de oude uitleggers veel redenen aan, om de daad van Jaël in bescherming te nemen. Zo zegt bijvoorbeeld Willisch in de door hem uitgegeven Freyberger Bijbel (1742): "Daar Jaël zonder twijfel op Sisera’s verzoek, in de deur van haar hut gestaan heeft, is zij zeker door de Heilige Geest gedreven, om de goddelijke gerechtigheid aan deze heiden mede uit te oefenen, en zich tot een werktuig van de goddelijke wraak als een dapper krijgsheld te laten gebruiken. Want daar zij en haar geslacht, hoewel het van de Midianieten afstamde (Ex. 3: 1; 18: 1) toch tevens door Midian, die Ketura voor Abraham baarde (Genesis25: 2),

van het nageslacht van Abraham, de vader van alle gelovigen, afstamde, ook met het volk van God veel omgang gehad had (Num. 10: 29), zich aan de ware kerk van God gehouden heeft, naar het voorbeeld van de voorvader, van Jethro, die de Heere offerde (Ex. 18: 12), zo is er geen twijfel, dat ook Jaël met haar huis, hoewel zij tot hiertoe nog als vreemdelingen onder de Kanaänieten geleefd hadden, toch ook de ware God van Israël beleden heeft, en alzo voor de gaven van de Heilige Geest, bijzonder voor Zijn leiding des te meer geschikt geweest is". Eveneens beroepen ook andere theologen zich daarop, allereerst, dat Jaël niet reeds bij het ontvangen van Sisera het doel gehad heeft hem te vermoorden, en zij daarom de naam van een huichelares niet verdient; en vervolgens, dat haar daad haar later, toen zij aan de deur van de tent stond, door God ingegeven en bevolen is, en haar alzo de lof van rechtswege toekomt, die haar in het lied van Debora (5: 24vv.) wordt toegekend. (Buddeus: Pacem vero et jus hospitii, quod violavit, quia instinctu motuque adeoque mandato numinis hoc fecit, in eo minime pecasse censenda est.) Zonder twijfel is Jaëls daad voor de rechtbank van het Evangelie veroordeeld; zij heeft zich als een vriendin voorgedaan tot een moord, en toch was het een goed beginsel in haar hart, dat haar zo slecht deed handelen. Het was liefde voor Israël en Israëls God, die zich in een duivelde handeling openbaarde. De geschiedenis van Jaëls voorvaderen is sinds onheuglijke tijden met die van Israël verbonden geweest. Israëls vrijheid en roem is de hare. Hoe veel vrouwen heeft Sisera onteerd en tot buit gemaakt. Zal zij ledig blijven "als de tiran zichzelf in haar handen stelt?" Wat zal er gebeuren, wanneer zij hem redt? Heeft zij dan niet het oude verbond met Israël verraden? Zal hij niet nieuwe scharen verzamelen, om Israël opnieuw te bedreigen? Zal het heten: Jaël heeft de vijand van het volk, waaronder zij broederlijk leefde, tot verderf van dat volk gered! De moeilijkheid is groot, waarin de vrouw zich bevindt, en slechts een grootse ziel kon die zo oplossen. Zij besluit, zij versmaadt het wenselijk loon, dat de bevrijding van Sisera haar zou verschaft hebben. Zij brengt het mooier doel, de vrijheid van het aan haar verwante volk, op de balans; het oudste recht weegt over een wild krijgsman staat tegenover haar, die duizend wetten van het recht verbroken heelt; het is beslist. Zij heeft geen zwaard om de krijgsman neer te houwen, en zij grijpt naar het vreselijk wapen van vrouwenlist, waartegen niets bestand is. Bovendien is nog heden de opmerking gemaakt, dat de vrouwen van die landen zich minder dan de mannen aan de gewoonten van de gastvriendschap storen (Richteren 14: 17).

Zo heeft dan Jaël duivels gehandeld, zij heeft een moord gepleegd, maar zij deed het tot redding van Israël, uit liefde voor het volk van God. In haar heeft een goed beginsel zich op treurige wijze geopenbaard, en weer is die daad door God tot zegen van Israël gesteld.

Hij nu was met een diepe slaap bevangen en vermoeid, is een tussenzin en haalt nog eens op, wat reeds eerder gezegd is. De eigenlijke zin loopt door tot: en stierf. Want Sisera stierf niet ten gevolge van vermoeidheid, maar tengevolge van Jaëls daad. De Septuaginta vertaalt door: Hij worstelde. Dit is echter onjuist.

En ziet, Barak vervolgde, na de vernietiging van het vijandelijk leger (vs. 16), Sisera, en kwam bij het eikenbos in Zaännaïm bij Kedes; en Jaël ging uit haar tent hem tegemoet, en zei tot hem: Kom hier binnen, en ik zal u de man wijzen, die gij zoekt. Zo kwam hij tot haar, en ziet, Sisera lag dood op de grond, en de nagel was in de slaap van zijn hoofd. 1)

Zo was juist vervuld, wat Debora (vs. 9) aan Barak geprofeteerd had: "de eer zal de uwe niet zijn op deze weg die gij wandelt; want de Heere zal Sisera verkopen in de hand van een vrouw".

En de hand van de kinderen van Israël ging steeds voort,
nadat zij weer eenmaal geleerd hadden te strijden (3: 2), en werd hard over Jabin, de koning van Kanaän, totdat zij Jabin, de koning van Kanaän, en de Kanaänieten te Hazor, hadden uitgeroeid.

Dit geeft een opklimmen aan. Zij, n. l. de Israëlieten, waren zo gelukkig in de strijd, dat zij na korte tijd het gehele rijk van Jabin hadden vernietigd en deze Kanaänieten uitgeroeid. Hiermee wordt niet gezegd, dat zij alle Kanaänieten hadden overwonnen.

HOOFDSTUK 5.

LIED VAN DEBORA EN BARAK.

Vs. 1-31. Nadat de veldtocht geëindigd is, zingen Debora en Barak gemeenschappelijk een door de profetes vervaardigd lied, vol van de meest verheven poëzie. Dit lied ademt de machtige gloed van de geestdrift, die door Israëls verheffing en zijn overwinning over Sisera in het land teweeg is gebracht. Na een lofzegging aan de Heere voor de overwinning, die Hij gegeven heeft (vs. 2-5), volgt een terugzien op de verlopen tijden van de dienstbaarheid en een oproep tot lof van Hem, die daaraan een einde gemaakt heeft (vs. 6-11); hierop volgt een roemrijke vermelding van de stammen, die de strijd ondernomen hadden, en een verwijt tegen hen, die daaraan geen deel hadden genomen (vs. 12-18); dan volgt een schildering van de slag en van Jaëls daad (vs. 19-27), en tenslotte worden de moeder van Sisera en haar staatsvrouwen sprekende ingevoerd (vs. 28-30); een zegenwens besluit het lied en een kort woord over de rust van de volgende tijd, het hoofdstuk.

Voorts, na de gelukkig geëindigde strijd tegen Sisera en Jabin, zongen Debora en Barak, 1)de zoon van Abinoam, op dezelfde dag, 2) om de overwinning voor al het volk te vieren, en de gemoederen tot dankbaarheid jegens deHeere te ontsteken, een lied, zeggende:

Dit beduidt niet, dat Debora en Barak het lied tezamen hebben gemaakt, maar is als een opschrift van de zegezang aan te merken, en verder, dat het door beiden is gezongen. De dichteres is Debora alleen, zoals blijkt uit vs. 3,7 en 12.

D. w. z. onmiddellijk, na de overwinning op Jabin en Sisera.

Looft de HEERE vanwege het wreken van de wraken in Israël, 1) looft Hem, die onze twistzaak getwist heeft, die ons heeft vrijgemaakt van een twintigjarige druk (4: 2vv.), en vanwege dat het volk, de stammen van Zebulon en Nafthali (4: 12vv.) zich gewillig heeft aangeboden, 2) om te strijden tegen een zo overmachtige vijand (4: 10).

Van het wreken van de wraken in Israël. Zo heeft onze Statenvertaling, zoals ook de Engelse, de woorden in de grondtekst overzet, in navolging van de Peschito, de Syrische vertaling, van het Oude Testament. In het Hebreeuws staat er twerp erpb (Biphroa pheraoth). De LXX geeft en tw arxasyai archgouv en Israhl.

In verband met het stamverwante Arabisch kan men dit vertalen: Vanwege dat de voornaamsten in Israël vooraantrokken.

Deze vertaling is wel zo overeenkomstig de inhoud van het lied, als die van onze Statenvertaling, omdat wij dan in het een lid hebben, het zich aan het hoofd stellen van de voornaamsten onder Israël, en in het tweede, het zich gewillig aanbieden, dus het gewillig volgen van het volk.

De profetes-dichter wil daarom de Heere prijzen en loven, omdat Hij zowel de hoofdleiders van Israël als het volk bewerkt heeft, om ten strijde te trekken tegen de vijanden van het volk.

Duidelijk wijst dus de inhoud van dit vers op de tijd, toen er nog geen koning was, geen éénhoofdige macht over Israël, waardoor des te meer de trouw en genade van Israëls God

uitkwam, die toch het volk één deed zijn in het ten strijde trekken tegen de verdrukkers.

Luther vertaalt: Looft de Heere, dat Israël weer vrij is geworden.

Des te meer hechten wij aan de vertaling van: gebieders, of voornaamsten, omdat ook in vs. 9 dezelfde tegenstelling voorkomt, tussen hen en het volk. Ook in Deuteronomium 32: 42 wordt het door "hoofd" vertaald.

In de grondtekst staan ook de woorden: Looft de Heere, achteraan, waardoor het dichterlijke van het lied nog meer uitkomt.

In de grondtekst is de plaatsing van de woorden anders, waardoor het dichterlijke van het lied nog meer uitkomt: "Dat (Israël weer vrij is geworden), dat het volk zich gewillig betoond heeft; daarom prijst de Here. " De woorden in het eerste lid van de zin kunnen nog anders geplaatst worden, daar de uitdrukking twerb in dit lid tegenover het hoofdwoord Me (volk) in het tweede lid staat. Ook op andere plaatsen in dit lied (vs. 9) worden tegenover de vrijwilligen onder het volk de gebieders gesteld; het is dus meer dan waarschijnlijk, dat ook hier vorsten of aanvoerders moet verstaan worden, zoals wij ook in Deuteronomium 32: 42

het daar eveneens voorkomende duistere woord verklaard hebben. Dientengevolge zouden wij moeten vertalen: "Omdat de vorsten in Israël het bestuurden (of "zich vorstelijk gedroegen), omdat het volk zich vrijwillig aanbood, enz. " Het vers verplaatst ons aanstonds in de tijd van de richters, toen Israël nog geen koning had, die het gehele volk ten strijd kon oproepen, maar veelmeer, bij de afwerping van het vreemde juk, alles aankwam op de moed van de hoofden, die zich aan de spits van de onderneming stelden en het vrijwillig besluit van diegenen, die daaraan wilden deelnemen. Onze vertaling, evenals de Engelse en de oude Weimarse of zogenoemde Keurvorstenbijbel, zijn in de vertaling de Pesjito gevolgd. Deze Pesjito, waarschijnlijk in het midden van de tweede eeuw na Christus, door de Christenen van Edessa vervaardigd, is een vertaling van het Oude Testament in het Syrisch, die in tegenstelling tot de allegorische verklaringen zich aan de eenvoudige getrouwe zin van de tekst hield (hetgeen ook de uitdrukking Pesjito aanduidt) en bij de gehele Syrische kerk in gebruik was. Luther heeft: "Looft de Here, dat Israël weer vrij geworden is; " anderen: "omdat Israël zich streng gewroken heeft. ".

Hoort gij koningen in de omliggende landen, die Israëls God voor een God zonder macht hebt aangezien, gedurende de lange tijd van ons ongeluk en van onze zwakheid; neemt ter oren, gij vorsten, 1) wat ik zingen en vermelden zal, opdat gij leert kennen, dat deze God nog altijd dezelfde is, die in vroegere dagen zo grote wonderen door Zijn volk heeft verricht aan de vijanden, die het benauwden en verdrukten. Ik zal juichen en zingen, want het hart is mij te vol van de grote daden, die Hij nu gedaan heeft, dan dat ik zou kunnen zwijgen, de HEERE

zal ik zingen; ik zal de HEERE, de God van Israël psalmzingen tot lof en prijs van Zijn heilige naam.

Koningen en vorsten. Deze zijn natuurlijk niet de hoofdmannen van Israël, maar de koningen en vorsten van de heidenen. Zij, die koningen, moeten het vernemen, wat een machtige God, de God van Israël is.

Als de dichter spreekt van zingen en psalmzingen, dan moet onder het laatste verstaan worden, het zingen met muzikale begeleiding.

HEERE! toen Gij in de dagen van onze vaderen voortging van Seïr, toen Gij daarheen trad van het veld van Edom, om hen, die van het westen van Egypte kwamen, in majesteit tegemoet te gaan (Deuteronomium 33: 2) en van de Sinaï uw wet te openbaren (Exod. 19vv.), toena) beefde de aarde onder de tred van Uw voeten, ook droop de hemel, terwijl de geweldige onweren zich ontlastten; ook dropen de wolken van water. 1)

Psalm 68: 8,9

Opdat de vijanden van Israël een juist begrip zouden verkrijgen van de Majesteit van Israëls God, gaat Debora terug naar hetgeen vroeger is gebeurd, toen de Heere in majesteit en heerlijkheid neerdaalde op de berg Sinaï, en majestieus verscheen aan Zijn volk Israël. Maar ook ten behoeve van Israël doet zij het, opdat ook dit volk weer in het geheugen werd teruggeroepen, Gods wondere goedheid en genade aan Zijn volk bewezen. Ja, aan Israël moest het weer bij vernieuwing bekend gemaakt worden, wat een geduchte God zijn Verbondsgod was.

Dit gedeelte herinnert aan het lied van Mozes (Deuteronomium 33) en toont, dat Debora dit lied ongetwijfeld heeft gekend.

Dat de wolken van water dropen, is een poëtische uitdrukking, voor het zich ontlasten van water, zoals bij een hevig onweer plaatsvindt.

a) De bergen vluchtten van of voor het aangezicht van de HEERE, zij dreigden onder Zijn voeten ineen te storten, toen Hij daarop, als op Zijn troon neerdaalde; zelfs of deze Sinaï, 1) dat machtige rotsgebergte, wankelde van of voor het aangezicht van de HEERE, de God van Israël, als wist het wat een God het als plaats van openbaring dienen moest.

a)Psalm 68: 15,16,17; 97: 5 b) Ex. 19: 18

In het Hebreeuws Zèh Sinai. Beter, deze Sinaï. In heilige vervoering van de Geest ziet Debora die geduchte berg als van nabij, wijst hem als met de vinger aan, en aanschouwt als het ware, hoe die machtige berg beeft, als de HEERE Heere erop neerdaalt.

In 1) de dagen van Samgar, de zoon van Anath, in de dagen van Jaël, van de dagen van Samgar af, die 600 Filistijnen met een ossenstok (3: 31) versloeg, maar het niet kon

verhinderen, dat intussen inhet noorden de heerschappij van Jabin zich steeds meer uitbreidde en bevestigde, tot op de laatste tijd dat Jaël aan de redding de laatste hand legde (4: 9, 17vv.) hielden de wegen op; de gewone rechte wegen in het land, vroeger door vele mensen betreden, waren verlaten, omdat men vreesde voor uitplundering en moord, en die op paden wandelden, die genoodzaakt waren te reizen, gingen kromme wegen, kozen van de openbare straten verwijderde zijpaden en omwegen.

Met dit vers geeft de profetes de keerzijde van de medaille te zien. Hoog, zeer hoog heeft Israël gestaan. De HEERE is tot Zijn volk op Sinaï's gebergte neergedaald. Als een eigen volk van God is het de Heere geheiligd, als een verkregen volk, door Hem met de heerlijkste openbaringen begiftigd, maar ach! voorbij zijn een tijdlang geweest de ervaringen van die verbondsbetrekking. Israël heeft zijn God de rug toegekeerd, zijn God verlaten, en dientengevolge is het verlaten van God en overgegeven in de handen van de vijanden. De wegen hielden op wegen te zijn, waarop de mensen konden wandelen.

De dorpen hielden op in Israël, zij hielden op, 1) omdat de bewoners van het open land uit vrees naar de steden vluchtten, totdat ik, Debora, opstond, dat ik opstond, om aan de zware tijd een einde te maken, om als een moeder in Israël, 2) het uitgeputte volk weer moed in te spreken.

De dorpen zijn hier die plaatsen, die niet met muren waren omgeven. Even zo leeg en woest als de landwegen waren, zo leeg werden ook de dorpen, vanwege de vrees voor de vijanden.

Debora noemt zich een moeder in Israël, omdat haar hart met moederlijk erbarmen had geklopt voor haar volk, en zij in de naam van de Heere de oproep had gedaan, om het volk te verlossen.

Verkoos hij1) nieuwe goden, en offerde hij niet aan God, maar aan de duivels, aan de goden, die zij niet kenden, nieuwe, die van nabij gekomen waren, voor wie zijn vaders niet geschrikt hebben (Deuteronomium 32: 17), dan was er strijd in de poorten, dan liet de Heere tot aan de poorten van de steden de vijand doortrekken en strijd voeren; werd er ook een schild gezien, of een spies onder veertigduizend in Israël? 2) Durfde iemand naar de wapens grijpen onder zovelen? Zó wasalle moed uitgedoofd, omdat de Heere de harten verslagen had.

Of hij, n. l. Israël, verkoos nieuwe goden, daarom was erstrijd in de poorten. Hiermee daalt Debora af tot de grote oorzaak. Niet God had Israël het eerst verlaten, of Zijn belofte niet vervuld, maar Israël had in plaats van de enige ware God te dienen, zich neergebogen voor nieuwe goden.

Dit betekent niet, dat er geen spies of schild meer was onder Israël, omdat de vijanden alle wapens hadden veroverd, maar dat er geen enkel soldaat durfde opstaan om tegen de vijand te strijden. Hadden in vroeger dagen 40. 000 man zich opgemaakt, alleen uit de stammen aan de overzijde van de Jordaan, nu was het zo treurig gesteld geweest, dat onder geheel Israël geen

enkel man naar de wapens durfde grijpen. Moedeloosheid was het gevolg van de zonde geworden.

Mijn hart is tot de wetgevers, 1) de legerhoofden van Israël, het voelt zich tot hen heen getrokken, evenals tot degenen, die zich gewillig aangeboden hebben (vs. 2) onder het volk; op die aanvoerders en vrijwilligers richten zich het eerst mijn gedachten, als ik omzie in de kring van hen, die zoveel reden hebben omde HEERE voor Zijn grote daden te prijzen. De verheffing van de eersten en de geestdrift van de anderen was een genadegave van de Heere: looft daarom ook gij de HEERE!

Mijn hart is tot de wetgevers, of, mijn hart is tot, d. i. voelt zich aangetrokken tot de gebieders, de aanvoerders. Onder wetgevers, of zoals er letterlijk staat, bestemmende, moeten de aanvoerders verstaan worden in tegenstelling van het volk, in het tweede lid van dit vers genoemd.

Gij rijken en voornamen onder het volk, die op witte ezelinnen rijdt, gij, die aan het gericht zijt, 1) rechters en ambtlieden, en gij die over weg wandelt, spreekt ervan, God tot lof, want gij allen geniet de zegen van de vrede, die de aanvoerders en de vrijwilligen (vs. 9) bevochten hebben!

In het Hebreeuws Joschbee al-Middin. De Statenvertaling heeft gij, die aan het gericht zijt, in navolging van de Septuaginta. Dan moest echter in elk geval het woord in de grondtekst anders gevocaliseerd zijn (niet middin, maar midjan). Letterlijk betekent het: die op kleden of tapijten zit. Nu worden hiermee bedoeld, zij die thuis een rustig rijk leven leiden, in tegenstelling tot degenen, die in de volgende woorden worden genoemd, die over weg wandelt, n. l. degenen, aan wie het niet gebeuren mocht te rijden, maar die vanwege hun geringer stand, moesten lopen.

Zowel rijken als armen, voornamen en geringen moesten de Heere prijzen vanwege Zijn genade en trouw.

Van 1) of met het gedruis of de stemmen van de schutters, tussen de plaatsen, de bronnen, waar men water schept, spreekt nu aldaar op dezelfde plaatsen tezamen van de gerechtigheden van de HEERE, van Zijn grote daden, waardoor Hij gericht hield over de verdrukkers, van de gerechtigheden, bewezen aan Zijn dorpen in Israël, van Zijn grote daden, waardoor Hij Zijn verbondstrouw aan Israël verheerlijkte, en de landlieden in staat stelde, om nu weer de kudden aan de waterputten en de fonteinen te leiden; toen deze grote dingen gebeurden, ging het volk van de HEERE van de bergen en uit de schuilplaatsen, waarheen het uit vrees gevlucht was (vs. 6), af tot de poorten van de steden en tot de dorpen, om daar als voorheen vreedzaam te wonen.

Het eerste gedeelte van het vers is niet gemakkelijk te vertalen. Onder de schutters hebben wij meer dan hoogstwaarschijnlijk te verstaan, degenen, die uit de strijd terugkeerden, wellicht de boogschutters van Benjamin, en tussen de plaatsen, waar men water schept, de bronnen. Debora bezingt de vrede. Tengevolge van de vrede na zo’n langdurige verdrukking,

kunnen de schutters weer tot hun landelijk bedrijf terugkeren en nu bij de bronnen met de vrouwen, die het vee drenken, tezamen spreken over de heerlijke daden van de Heere, over de gerechtigheden van de Heere.

Ja, Debora wekt hen daartoe op, opdat alle gesprekken zich daarheen richten, dat de trouw van God groots wordt geprezen.

Deze plaats is moeilijk te vertalen en is daarom verschillend verklaard. De bedoeling is deze: In tijden van oorlog was er alleen vijandigheid binnen de poorten; de herderinnen konden dan niet, evenals Rebekka deed (Genesis24: 11) buiten de steden gaan naar de waterfonteinen. Dat was een te gevaarlijke bezigheid, dan ontbrak het niet aan twist en geschreeuw. Nu echter was er een wonderbare verandering gekomen, daar men niet meer jaagde en vervolgde, maar alles, ook buiten de stadsmuren, rustig en vrij was.

Waak op, waak op, Debora, die zo-even anderen tot een lied gedrongen hebt, en breng eerst zelf uw lof! Waak op, waak op, wek de gave op, die in u is, spreek een lied, dat in bijzonderheden beschrijft, hoe de Heere aan ons grote dingen gedaan heeft! Maak u op, Barak, en leid uw gevangenen gevangen voor u heen, gij zoon van Abinoam! 1)

Nadat zij eerst zichzelf heeft opgewekt, spreekt zij Barak aan en roept hem toe, terwijl zij zich verplaatst in het ogenblik van de strijd om zijn gevangenen weg te voeren, om tot de overwinning voort te gaan.

1) Toen deed hij de overgeblevenen heersen over de heerlijken onder het volk: de HEERE doet mij heersen over de geweldigen. 2)

In vs. 13-21 wordt nu het verloop van de strijd geschilderd. Eerst tot en met vs. 18 de deelname van de verschillende stammen aan de strijd.

De vertaling rust op de rabbijnse opvatting van de passage en de daarmee overeenstemmende mazoretische vocalisatie van het eerste woord dry als fut. apoc. van hdr beheersen, waardoor de zin zou worden, dat de tot hiertoe onderdrukte Israëlieten nu over hun machtige opperheren heersten. Ja, de Heere zelf door hetgeen hij door Debora had verricht weer de overhand bekomen had in Zijn, door de Kanaänieten onderdrukt land. De meeste uitleggers lezen, en worden door de oude vertalingen gesteund: dry, waardoor de zin deze wordt: Toen ik die oproep (vs. 12) gedaan had, vertrok van de Thabor een overblijfsel van edelen, een overblijfsel van het volk, terwijl een groter deel verkoos in trage rust en dienstbaarheid te volharden en zich niet bij het Israëlitische leger aansloot (vs. 14-17); de Heere trok tot mijn vreugde en tot bevestiging van mijn profetisch woord (H4: 14) af onder de helden, die in gehoorzaamheid aan Zijn woord en in vertrouwen op Zijn belofte de strijd ondernamen.

De dichteres verplaatst zich dus in de geest in het begin van de slag, op het ogenblik, dat in de tweede helft van 4: 14 beschreven wordt, met de woorden: zo trok Barak van de berg Thabor af, en tienduizend man achter hem; " zij ziet de Heere onder deze schaar van edele

aanvoerders en vrijwillige strijders (vs. 2,9); vervolgens telt zij die stammen met name op, die in de strijd gegaan waren en maakt ook tot hun beschaming met name de andere bekend, waaruit niemand tot de heiligen strijd opgegaan was.

Men kan echter de lezing van dry (Jerad) behouden en dan aldus vertalen: Alsnu trek af tot de strijd, o, gij overblijfsel van de edelen. O, Heere, trek af, tot mijn vreugde, onder de helden! In het tweede lid kan mij niet iets anders betekenen dan, tot mijn blijdschap, in de zin van, zoals ik het zo gaarne wenste. Het overblijfsel van de edelen of heersers zijn diegenen onder de stammen, die wel mee optrokken, in tegenstelling tot hen, die thuis bleven. De betekenis is dezelfde.

Debora verplaatst zich in het ogenblik toen de strijd begon en ziet voor haar geest voorbijgaan, die schaar van helden, waarvan de Opperste Veldheer de Heere zelf is.

Uit Efraïm was hun wortel tegen Amalek. 1) Achter u, o Efraïm, was Benjamin onder uw volken. 2) Uit Machir 3) (= verkocht), de halve stam West-Manasse, zijn eveneens de wetgevers of aanvoerders vertrokken, 4) en uit Zebulon, trekkende door of met de staf van deschrijver. 5)

De samenhang met het voorgaande en de volgende verzen pleit voor een andere vertaling. Zij is deze: Van Efraïm trokken mede enige dapperen uit en wel die, wier wortel in Amalek is, die op het vroeger door de Amalekieten bewoonde gebergte, ten westen van Sichem (12:
zich gevestigd hadden; achter u, o Efraïm! trok allereerst Benjamin en verscheen onder uw volken, waaraan zich deze stam zo snel had aangesloten, op dezelfde tijd op de
strijdplaats. Van Machir vertrokken eveneens enige aanvoerders met hun strijders, en van
Zebulon trekkende, aan de spits van de krijgslieden, met de aanvoerderstaf in de hand.

Volgens de aanmerking "Nu 36: 4" hadden wij eigenlijk de Oost-Manassieten onder Machir te verstaan; het schijnt echter, dat deze naam hierin het algemeen verstaan moet worden, zodat hij Manassieten betekent (Manasse had ook slechts één zoon, Machir (Genesis50: 23); en welk deel van de Manassieten nu bedoeld wordt, of die oostelijk, of die westelijk van de Jordaan woonden, blijkt uit het volgende, omdat in vs. 17 de Oost-Manassieten onder de naam Gilead mede begrepen zijn.

Volken, dichterlijke vorm voor volksgenoten, of volksstammen.

Machir was de enige zoon van Manasse, van wie alle nakomelingen van Manasse afstammen. Omdat straks Gilead genoemd wordt, is onder Machir te verstaan, West-Manasse en straks onder Gilead Oost-Manasse.

Wie deze wetgevers geweest zijn blijkt niet.

In het Hebreeuws Sopher. Schrijver, hier in de zin van, de militaire beambte, die moest zorgen voor de aanwerving van het leger, en de aangeworvenen op de monsterrol moest aantekenen.

Ook waren de vorsten in Issaschar, vergezeld van hun onderhorigen, met Debora op de berg Thabor, waarheen ik, de profetes, de vorsten en vrijwilligers samengeroepen had, en mijzelf had begeven om de onderneming te leiden, en snel en dapper, zoals Issaschar, alzo was, toen de aanval op het vijandelijk leger van de berg plaatsvond, Barak, de held van de dag; op zijn voeten 1) werd hij gezonden in het dal. 2) In Rubens gedeelten, aan de overzijde van de Jordaan, waren de inbeeldingen of besluiten van hart groot, hij nam grote besluiten, alsof hij ietsbuitengewoons tot redding van het land wilde doen, maar verder kwam het niet; hij bleef rustig thuis.

Op zijn voeten is hier weer in de zin van hem, n. l. Barak, op de voet volgen.

Luther heeft: "gezonden met zijn voetvolk," anders: "door hem (Barak) aangevoerd, vloog hij (Issaschar) naar de vlakte. "

Werd hij gevonden in het dal, of, werd het gevonden in het dal. Onder het is dan te verstaan het leger, waarvan Barak de aanvoerder was.

Het dal is hier het dal van Jizreël, de vlakte van Kison. Daarheen trok Barak met zijn leger en daar vond de slag plaats. Zeer aanschouwelijk en op hoogverheven wijze beschrijft Debora, onder de leiding van de Geest. Zij ziet hoe, onder leiding van Barak, het gehele leger zich van de Thabor stort op het vijandelijk leger, onder aanvoering van Sisera.

In het Hebreeuws Biphlaggooth Reoebeen. De Statenvertaling geeft in Rubens gedeelten. Ook is de vertaling geoorloofd in verband met Job 20: 17: Aan de beken van Ruben. Het is bekend, dat het stamgebied van Ruben rijk was aan beken en daarom ook aan vruchtbare weiden.

Waarom bleef gij, Ruben, zitten tussen de stallingen, in zoete rust, om te horen het blaten van de kudden 1) en u te verheugen in de klank van de schalmeien van deherders, in plaats van de krijgstrompet te volgen? De gedeelten van Ruben hadden grote onderzoekingen van hart (vs. 15), en toen het tot uitvoering zou komen, zonderden zij zich af.

Het blaten van de kudden. Ook kan men vertalen: naar de fluiten van de herders. De uitkomst van beide is hetzelfde. Ruben wilde niet, had geen zin in de strijd, bekommerde zich liever om eigen dingen, dan om de zaak van de Heere.

Of: aan Rubens beken waren de onderzoekingen van hart groot.

Vroom zelfs was Ruben dus. Ruben zal die onderzoekingen van zijn hart zelfs wel in het gebed en op de knieën voor de Heere hebben gebracht. O, Ruben onderzocht zoveel. Hij had zo diepe worstelingen van hart. Maar ondertussen liet Ruben zijn broeders alleen de strijd strijden en ondertussen had Ruben in zijn stallingen zich vermaakt.

Ontzettend zelfbedrog! Die vrome Ruben, die in zijn ziel de zaak om en om woelt, en intussen zijn vee liever dan Gods volk heeft.

Op deze wijze worden velen weerhouden van het betrachten van hun plicht, door de angst voor moeite en gevaar, door de liefde voor gemak en door een onbehoorlijke genegenheid voor hun wereldse bezigheden en voordelen. Bekrompen geesten, waarin de eigenliefde de overhand heeft, bekommeren zich weinig, hoe het met de belangen en zaken van Gods Kerk gaat, als zij maar geld winnen, behouden en besparen kunnen, zoals de apostel zegt: zij zoeken allen het hunne (Philip. 2: 21).

Gilead1) dat is Gad en Oost-Manasse, bleef eveneens aan de overzijde van de Jordaan, en kwam niet eens tot een besluit; zo weinig kon de grote beweging in Israël hem opwekken, alsof het hem niet aanging; en Dan, waarom onthield hij zich in schepen, in zijn havenstad Joppe (2 Kronieken 16; Joz. 19: 46), alleen bedacht op handel en winst, terwijl er toch zulke gewichtige dingen voorvielen en het hier te doen was om de bevrijding van het land van een machtige onderdrukker? Aser zat aan de zeehaven (Joz. 19: 24vv.),eveneens om handelsbelang het algemeen belang vergetende, en bleef in zijn gescheurde plaatsen, 2) bleef stil in zijn havensteden.

Noch Gilead, noch Dan, noch Aser lieten zich in met de nationale strijd. Dan en Aser hadden te veel te doen met hun handel, en waren te veel verwend door de geriefelijkheden van het leven, door de rijkdom aan aardse goederen, dan dat zij warm konden worden voor een strijd voor de Heere en Zijn volk.

Hieruit zien wij, hoe weelde verwijft en hoe ook door Dans en Asers handelingen het wordt bevestigd dat, wie zich door de wereld en wat van de wereld is laat verleiden, onbekwaam is tot het koninkrijk van God.

2)Gescheurde plaatsen, d. w. z. de inhammen, de bochten van de zee, een dichterlijke uitdrukking voor, zeehavens.

De LXX vertaalt het Hebreeuws woord mifratsim breuken door diëksodoi = kleine havens; anderen menen, dat Aser in die tijd de breuken van zijn bemuurde steden hersteld zal hebben.

Zebulon, het is een volk, dat zich het verhevenst en het krachtigst bewezen heeft, een volk, dat zijn ziel versmaad heeft ter dood, het heeft zijn leven aan debevrijding van het land gewaagd; insgelijks Nafthali, die op de hoogte van het veld, in een bergachtig land woont.

Deze beide stammen vormden de kern van het Israëlitische leger en zijn daarom in 4: 10 alleen genoemd; zoals uit ons lied blijkt, hadden echter ook Benjamin, Efraïm, West-Manasse en Issaschar aanvoerders en manschappen geleverd, terwijl de 2 1/2 Oost-Jordaanse stammen, en van de West-Jordaanse de beide stammen Dan en Aser, die in handelsverkeer met de Phoeniciërs waren, geen deel aan de strijd hadden genomen. Nu ontbreken nog Juda en Simeon. Het is opmerkelijk, dat deze in het geheel niet genoemd worden. Indien zoals velen aannemen, een reeds toen bestaande vervreemding van deze stammen de oorzaak ware geweest, zou Debora niet hebben nagelaten, daarvan melding te maken. Wellicht zal de herinnering aan vroegere diensten, die Juda en Simeon aan het land betoond hadden (1 vv. ; 3:

vv.), of de eigen droevige toestand van beide stammen, die veel met de Filistijnen te doen hadden (3: 31; 5: 6), de dichteres bewogen hebben, van hun wegblijven geen melding te maken.

1) De met Jabin verbonden en onder het opperbevel van zijn veldoverste staande koningen kwamen, zij streden; toen de slag aanving streden de koningen van Kanaän, te Thaänach aan de wateren van Megiddo, in de vlakte van Jizreël, maar hadden zij op een schitterende overwinning en rijke buit gerekend, zij brachten geen gewin van zilver daarvan; 2) zij namen niet één stuk als buit mee.

Met dit vers begint de eigenlijke schildering van de strijd.

Men verklaart dit gewoonlijk voor de buit, die de vijanden hoopten te maken en niet verkregen. Maar de buit van het Zebulonitische en Nafthalitische leger kan niet zo rijk aan geld zijn voorgekomen. Het is daarom waarschijnlijk, dat de mening van de profetes nog een andere insluit. Het is bekend, nog uit latere tijden, dat men een dreigend leger van vijanden tegemoet ging en de aanval door geld zocht af te kopen. Zo nam Sisak, koning van Egypte onder Rehabeam alle schatten van de tempel met zich (1 Koningen . 14: 27); Asa gaf al het overige zilver en goud aan Benhadad van Damascus (1 Koningen . 15: 18), Menahem bracht veel geld op om de koning van Assyrië daardoor tot terugkeren te bewegen (2 Koningen . 15: 20). Aan Sisera viel dit niet te beurt.

Van de hemel streden zij, de sterren uit hun loopplaatsen streden tegen Sisera, 1)zodat hun grote krijgsmacht en de krijgskunst van de aanvoerders hun niet baatte.

Uit de uitslag van de strijd, uit de beslissende overwinning is het zeker, dat God met de Israëlieten was en in hun midden streed, dat Hij zelf het vijandelijke leger in verwarring bracht en een hogere macht met krachtige hand in de slag werkzaam was. Dat alles staat de zangeres duidelijk en levendig voor ogen; overmeesterd door de gedachte aan Gods wonderbare hulp, en in verrukking beproevende aan een zo duidelijk gezien en toch zo raadselachtig werken op aarde in het midden van de mensen, een bepaalde uitdrukking te geven, is het haar, als had de hemel de woonstede van de heilige God, zich naar de aarde neergebogen, alsof de sterren haar gewone banen hadden verlaten en tegen Sisera gestreden. Van dezelfde aard is het, wanneer David in Psalm 18 de hem reddende en beschermende God voorstelt als Hem, die in het onweer neerdalende, de hand uitstrekt, om uit de diepten van de gevaren uit te trekken. Zo moet de beeldspraak worden opgevat; dan alleen geeft zij ons een volledig getuigenis van het Godsbewustzijn, waaruit zij is voortgekomen, van het geloof in een bovennatuurlijke God, wiens wonderbaar machtig werken overal in Israël ondervonden werd, niet met gewone woorden te beschrijven is, maar zelfs in de verhevenste uitdrukkingen als in een spiegel slechts in beeldrijke redenen verschijnt.

Ook ligt de gedachte voor de hand, dat de sterren hier voor de de Heere dienende geesten, de engelen staan, die naar Zijn alles regerende wil de natuurkrachten in beweging brachten en

door een onweer, dat ook de beek buiten zijn oevers liet treden (vs. 21), het vijandelijk leger verschrikten. Het poëtisch verhevene van deze plaats had dan een parallel aan de schone plaats van Schillers "Maagd van Orleans" (II 10): "zijn engelen, gij ziet ze niet, zij strijden voor de koning".

Niet met het zwakke Israël had Jabin alleen te doen, maar o, de Heere streed voor Israël. De Heere bracht zelfs de hemel in beweging, om Zijn volk te hulp te komen. Wellicht, dat de Heere een vreselijk onweer verwekte en de waterstromen in hevige mate op hen deed neervallen.

De beek Kison, die met haar water over haar oevers ging, wentelde hen weg en sleepte de lijken van de vele duizenden, die door de scherpte van Baraks zwaard vielen (4: 15), naar de zee, de beek Kedûmim, dat is, van de voortijd, de oude beroemde beek, of, volgens een andere verklaring: de beek van de slagen, dat is, die de slag mede besliste en aan welke later nog menige slag geleverd zou worden (De 27: 3), de beek Kison; 1) vertreed, o mijn ziel! de sterke,
de vroeger zo machtige vijanden, die nu in Israëls handen gegeven zijn, opdat gij, wat van hen nog niet in de golven van de Kison is omgekomen, geheel vernietigen kunt.

In de herhaling van "Nachal Kison" ligt de nadere bepaling, van hetgeen de beek Kison voor de Israëlieten op die dag geweest is. Zij was niet alleen een schouwplaats van de strijd, maar een instrument van hulp. Dit bericht maakt het duidelijk, dat de wateren van de beek gezwollen waren. De Kison heeft alleen na de regentijd volle oevers, waarom de LXX haar "cheimarroes" noemen. In de zomer is zij meestal uitgedroogd, maar in de lente heeft zij een sterke stroom. Ritter (16: 704) voert aan dat op 16 april 1799 in de oorlog van de Fransen en Turken, velen van de laatsten omkwamen in de woedende golven. Men kan daarom de slag op het einde van april tot mei stellen. In die tijd viel het feest van de weken onder Israël in. Een joodse hymne, uit de Middeleeuwen van R. Mair, die nog heden op het Pascha in de synagogen gezongen wordt (Lel Schimuron) plaatst de slag in de Pascha-nacht, maar heeft daarvoor geen chronologische, maar alleen een theologische reden: dat alle daden van de vrijheid in de paasnacht geschied zouden zijn. Reeds naar het verhaal in Exodus is de aanwijzing gegeven, dat de openbaring op Sinaï in het begin van de derde maand plaats had, en daar met het feest van de weken samen viel. De slag, die op zo’n herinneringsdag viel, laat de aanhef over de almacht van God op de Sinai, "toen de aarde beefde" (vs. 5) verklaren. Om de 68ste Psalm voor een lied van het feest van de weken te houden, hebben de ouden geen ongegronde overlevering gehad. Het is juist deze, die het Deboralied in de aanvang overnam.

Volgens een andere verklaring betekent de laatste woorden: "treedt in, mijn ziel, met kracht!" en zijn zij een zelfopwekking van de dichteres, waarmee zij zichzelf aanspoort, nog het vuur van de geestdrift niet te laten uitdoven, maar een nieuwe dichterlijke vlucht te nemen, om, wat nog ontbreekt met gelijk, ja zo mogelijk nog hoger vuur voor te stellen (Genesis49: 18).

Toen het vijandige leger geheel verslagen wegvluchtte, werden de paardenhoeven verpletterd van het rennen, te midden van de steenachtige wegen, het rennen van zijn of van hun machtigen, 1) die in ontzettende angst hen steeds totsnellere loop aandreven.

De bedoeling volgens deze vertaling is, dat het de Kanaänieten niet mogelijk was te vluchten, omdat de hoeven van de paarden verbroken werden door het rennen.

Een betere vertaling is: "toen stampten de paarden", het hoevengekletter werd gehoord, van het aandrijven van hun machtigen, die nu in schandelijke vlucht zich probeerden te redden (het Hebreeuws is "snel lopen" zoals het sanskritische "dru" het Griekse dranai).

Echter staat er in het Hebreeuws Chalmoe. En dit betekent niet verpletterd worden, maar kletteren of stampen. De bedoeling is, dat het gestamp van de paarden werd gehoord vanwege het rennen, het aandrijven van de vijandelijke vorsten, die in een ordeloze vlucht heil en behoud zochten.

Vervloekt de stad Meroz 1) (= wijkplaats), zegt de Engel des HEEREN, die ons te hulp gezonden, de vijanden heeft verslagen en verdreven, en hun aanvoerder naar die streek heendreef (4: 15); vervloekt haar inwoners gedurig, omdat zij niet gekomen zijn tot de hulp van de HEERE, maar Sisera, die in hun handen gegeven was, lieten ontsnappen, omdat zij zich niet hebben opgemaakt tot de hulp van de HEERE, door zich met of onder de helden 2) te verenigen die het land bevrijdden; vervloekt hen, want zij hebben hun God verloochend en schandelijke ontrouw jegens zijn volk bewezen.

1)Waarschijnlijk het tegenwoordige Keïr Musr, ten zuiden van de Thabor, halverwege de weg naar Endor (vgl. Ritter 15,339).

De Heere had hun hulp niet nodig. Hij gaf blijken, dat Hij Zijn werk zonder hen kon doen, maar dit had men echter aan hen niet te danken, want zij wisten immers niet of de onderneming door het minste van hun bijstand zou mislukken, dan wel niet, en daarom worden zij gevloekt, omdat zij niet gekomen waren tot de hulp van de Heere, omdat er openlijk was uitgeroepen, wie genegen was, het met de Heere te houden en Zijn zijde te kiezen. De zaak tussen God en de mogendheden, de machten en de vorsten van het rijk van de duisternis kan geen onzijdigheid dulden. God merkt degenen, die niet met Hem zijn, als tegen Hem (Jud 5: 23).

De juiste vertaling is tegen (b) de helden, daardoor was de schuld groter, dat zij Israël niet geholpen hadden, hoewel het door helden bedreigd was. De vloek zal evenals Joz. 6 verwoesting van die plaats en verbanning van de bewoners betekend hebben, hoewel niets naders bedreigd wordt. In latere tijden werd dit vers een locus classicus voor de talmoedische uitlegging van de ban tegen personen en zaken (Mond Katan 16a; Sjebuoth 36a; Selden de Synedriis 84).

Gezegend zij, daarentegen boven (onder) de vrouwen Jaël, de vrouw van Heber, de Keniet; gezegend zij ze boven de vrouwen in de tent, 1) want hoewel zij niet dadelijk tot het

volk van God behoorde, zelfs met Jabins huis door vriendschap verbonden was (4: 17), zo heeft zij toch, die vriendschap verloochenende, de zaak van de Heere zich aangetrokken en aan Sisera gedaan, wat de burgers van Meroz uit zwakheid en onverschilligheid verzuimd hadden.

Tegenover Meroz wordt Jaël gesteld. Hadden de inwoners van Meroz Sisera in zijn vlucht laten ontsnappen, Jaël had hem in haar tent genomen en bij nadere overweging gedood.

Zij wordt hier geprezen boven de vrouwen in de tenten, d. w. z. boven de tentbewoonsters, boven de andere vrouwen van de herders.

Water eiste hij, 1) de door haar ingenomen vluchteling (4: 17vv.), tot lessing van de dorst; melk gaf zij in een herenschaal, 2) in een kostbare schaal bracht zij, om hem gerust te maken, dat hij hier geen gevaar te vrezen had, boter 3) of geronnen melk of room.

De naam van Sisera wordt niet genoemd, zo bekend veronderstelt Debora de geschiedenis. Voor haar geest ziet zij het, hoe Jaël met de vluchteling handelt.

2)Letterlijk: in een schaal van de edelen, daarom in een schaal, waaruit edelen plegen te drinken.

Boter is hier hetzelfde als melk, in het eerste gedeelte van dit vers. De dubbele uitdrukking dient om aan te duiden, dat zij van het beste gaf, wat zij had.

Haar linkerhand sloeg zij, toen hij in diepe slaap gezonken was, aan de nagel van haar tent, en haar rechterhand aan de hamer van de arbeidslieden; en zij klopte Sisera, zij streek zijn hoofd af, 1) zij sloeg door zijn hoofdheen, als zij zijn slaap had doornageld en doorgedrongen. 2)

In het Hebreeuws Machakah, streek zijn hoofd af, of liever verpletterde zijn hoofd. Of, zij doornagelde zijn slaap en doorboorde die. Alles dient, om de heldendaad van Jaël breed uit te meten, om het te bewijzen, hoe zij, de zwakke vrouw, een heldendaad heeft verricht, door een man als Sisera het hoofd te doornagelen.

Tussen1) of aan haar voeten kromde hij zich, viel heen, lag daar neer, hij, die jaren lang de schrik van Israël geweest was, door een slag verpletterd; tussen haar voeten kromde hij zich; hij viel; alwaar hij zich kromde, daar lag hij geheel geschonden! 2)

Ook vs. 27 dient, om het onderscheid tussen Jaël en Sisera goed uiteen te zetten, om de heerlijkheid van Jaël tegenover de kleinheid van Sisera in het licht te stellen. De held Sisera aan de voeten van de zwakke Jaël!.

Daar lag nu uitgestrekt de levenloze romp van die hoogmoedige, niet op het bed van eer, niet op de hoogte van het veld, niet kunnende een edele wond vertonen, hem door een glinsterend zwaard, of door een stalen boog toegebracht, maar in de hoek van een tent, aan de

voeten van een vrouw met een schandelijke wond van een stompe nagel of spijker, die zij door de slaap had heengedreven (Jud 5: 27).

Wat een vreselijke voorstelling! Voor de krijgsman de ontvlamde vrouw, met de zware hamer in de rechterhand. De getroffen vorst kromt zich, wil zich opheffen, en zinkt inéén. Tweemaal nog valt hij neer en sterft. Daar ligt hij, de overmoedige veldheer, die Gods volk vernietigen wilde, door een vrouw verslagen, op een schandelijke vlucht, alleen, ver van de zijnen, onbeweend, als een voorbeeld voor de overwinnaars, van menselijke val en goddelijke kracht.

Het verwondere ons niet, dat de profetes, door de Geest van God vervuld, toch geen afschrik van het wrede, dat in Jaëls daad ligt, te kennen geeft, integendeel met grote toestemming en hartelijke vreugde de toedracht haar toehoorders voor ogen stelt; haar vreugde is over het geloof aan de God van Israël, dat Jaël tot die daad gedreven heeft. Verder ziet zij niet, meer wil zij ook niet prijzen en zegenen en zo is haar lied geheel overeenkomstig de bedoeling van God in het Oude Testament, volgens welke het boven alles op geloof aankwam (Jos 6: 5), terwijl de opvoeding tot volkomen zedelijkheid nog voor de nieuwtestamentische bedeling bewaard bleef (Ex 21: 11). Zolang Christus nog niet op aarde was, nog niet het beeld van een volkomen man in woord en wandel had voorgesteld, de mensen met God verzoend en door Zijn heengaan tot de Vader de poorten van de hemel geopend had, zodat de Geest zich onbeperkt over de gelovigen kon uitstorten, zolang heeft de Heere, die niet maait, waar Hij niet gezaaid heeft, de tijden van de onwetendheid overzien. Bij alle bewondering voor de rijke genadegiften, die Hij aan Zijn volk onder het Oude Verbond verleend heeft, moeten wij toch altijd als zeker stellen, dat ook de minste in het koninkrijk der hemelen groter is dan de meeste onder allen, die onder de Oude bedeling van vrouwen geboren zijn (Matth. 11: 11).

De moeder van Sisera keek uit door het venster, of haar zoon niet spoedig uit de slag zou terugkeren, en schreeuwde in angstig vermoeden van hetgeen gebeurd was, door de tralies: 1) Waarom vertrekt (vertoeft) zijn wagen, waarop hij ten strijde gegaan is, te komen? waarom blijven de gangen van zijn wagens achter? Nog altijd verneem ik het geraas niet, dat de vrolijke boodschap van zijn aankomst meldt.

Men had toen, zoals meestal heden nog in het oosten, geen glasvensters, maar de openingen, die licht in de kamer moesten geven, waren van tralies, bij wijze van jaloezieën, voorzien, die tevens het voordeel gaven, dat zij het sterke daglicht verzachtten en frisse lucht in de kamer gaven.

Wie zou eerder zorgen dan een moeder? Van een van de vrouwen spreekt Debora niet; in de harem van een vorst is geen liefde. De grote held is de trots van zijn moeder. Wat zij in hem bezit, in hem verliest, treft geen andere vrouw. Nu troosten haar de vrouwen, die de hooggeplaatste moeder van de machtige veldheer omringen. De overwinnaar, zeggen zij, heeft ook zijn bezigheden. Wanneer hij nog niet hier is, is hij door deze teruggehouden. Een andere reden is niet mogelijk, want een Sisera moet overwinnen. Deze gevleide moeder stemt met haar in. De profetes noemt met haar fijne ironie de vrouwen, die zo spreken, wijs. Dat is de wijsheid van de hoogmoed die het onmogelijk acht, dat Sisera zou overwonnen zijn. Wat is haar Israëls God? Buit is het, die hem verhinderd te komen. De overwinnaar wordt

opgehouden, want hij moet die verdelen. De vrouwen denken natuurlijk het eerst aan die buit. Dat is haar de kern van elke overwinning. Haar fantasie schildert haar nu de veroverde schatten voor. Wat een tijd is er nodig, vóór iedere krijger de twee maagden zijn toegedeeld! En nu de buit van kostbare kleren! Voor Sisera zijn natuurlijk de purperen. Maar ook aan de anderen komen kleren toe. Zo praten zij voort en woelen reeds in de geest in de have, die Sisera meebrengt. En opeens komt de boodschap: "geen buit, geen overwinning, de held is dood, het leger verwoest, alles is verloren, de teerling is gevallen. ".

De wijste van haar staatsvrouwen, zij die zich voor de verstandigste onder Sisera's vrouwen hielden, die zich in de omgeving van zijn moeder bevonden, antwoordden en zochten haar met bang voorgevoel vervuld hart te troosten; ook 1)beantwoordde 2) zij haar redenen aan zichzelf.

In het Hebreeuws Aph-Hi. Ook zij, of liever, maar zij, want het eerste woord dient om een tegenstelling aan te geven. Het gehele tweede gedeelte is een tussenzin.

In het Hebreeuws Thaschib niet zo zeer, beantwoorde, als wel, herhaalde; letterlijk: zij voerde terug haar redenen (of woorden) aan zichzelf, d. i. niettegenstaande de wijste, die in dit geval echter zeer dwaas waren, haar trachtten te troosten met de veronderstelling, dat Sisera de buit deelde, blijft zij bij zichzelf de woorden herhalen: waarom vertrekt zijn wagen? Een bang gevoel doorkruist haar boezem, dat hij niet overwinnaar is, maar overwonnen. Juist hierdoor blijkt het, wat een diepe blik Debora in het moederhart heeft geslagen. De moeder van Sisera voelt het wel, dat haar zoon, die anders de eerste uit de strijd is en haar terstond opzoekt, nu is verslagen.

a) Zouden zij, die in de strijd tegen Israël zijn uitgetrokken na de overwinning, dan de buit niet vinden en delen? Ook daartoe is tijd nodig. Zij zullen wellicht een liefje of twee liefjes roven voor iedere man? Voor Sisera, die een bijzonder aandeel van de buit toekomt, een buit kleren van verscheidene verven, een buit van verscheidene verven, gestikt, van verscheidene verven aan beide zijden gestikt, voor de buithalzen? 1)Daaraan is het lang uitblijven wellicht toe te schrijven.

a)Deuteronomium 21: 10vv.

1)Woordelijk staat in het Hebreeuws halzen van de buit. Sommigen willen het slotwoord Schalal liever veranderen in Schegal = gemalin, zodat de laatste regel zou zijn: "een doek van verscheidene verven, aan beide zijden gestikt, voor de halzen van de gemalin," namelijk van Sisera. Naar de mening van anderen zijn hier de bevelhebbers gemeend, de halzen, de mannen van de buit, namelijk aan wie de buit toekwam (zie de verklaring in de tekst).

Het is veel beter, dat ons, als wij afwezig zijn, iets overkomt, dat door de vrouwen, dan dat door de ouders vermoed wordt.

Dan moest er echter staan de hals en niet de halzen, hoewel een enkele maal halzen voor hals staat.

Anderen verstaan onder buit, de buitgemaakte meisjes, die dan die bonte kleren moesten dragen om hun hals; nog anderen, degenen, die de buit hebben gemaakt, n. l. de soldaten. Wij voor ons verenigen ons het liefst met de laatste mening, omdat dan aan Sisera werd toegedacht, en dus ook aan de bevelhebbers, de meisjes, de slavinnen met verschillende sierlijk geverfde kleren, en aan de gewone soldaten de overige kleren, die werden buitgemaakt.

Alzo, zoals Sisera, moeten omkomen al uw vijanden, o HEERE! Die Hem daarentegen liefhebben, moeten zijn, als wanneer de zon a) opgaat in haar kracht 1) envervolgens steeds hoger stijgt en altijd heerlijker wordt! En het land, nadat het op de 4 beschreven wijze van zijn onderdrukkers was bevrijd, was stil, gedurende veertig jaar, (van 1256-1216 voor Chr.)

Psalm 19: 6

In deze toestand van zwakheid hebben de gelovigen medelijden en bidden zij voor de goddelozen en wenden al hun invloed aan om hen te overreden, medelijden met zichzelf te hebben en de kwade wegen te verlaten, opdat zij leven. Maar in de grote en vreselijke dag, wanneer de goddelozen in de hel geworpen worden, zal de rechtvaardige zo volkomen overtuigd zijn van de gerechtigheid van het oordeel van de verdoemende, dat hij even als Barak en Debora gereed zal zijn om uit te roepen: "Zo moeten omkomen al uw vijanden, o Heere. "

Debora zingt na de overwinning een lied. Daaraan herkent men de profetische geest. De andere richters overwinnen ook, maar zegezangen hebben wij van hen niet. Zij waren ook geen profeten. Zingen kan slechts een profetische mond. Alle profetie is daarom een verheven lied van het gericht en van de verlossing van God. Wat de profeet ziet en verkondigt, gebeurt op de Godsharp van het geloof.

Hoewel het gewone predikambt niet aan vrouwen is opgedragen, zo heeft God toch menigmaal de profetische geest ook aan vrouwen toegedeeld en door vrouwen grote dingen gesproken.

Dat een Homerus of Virgilius nu ga, en, indien hij het vermag, zijn gedichten vergelijke met het lied van deze vrouw, dat iemand, die in geleerdheid en welsprekendheid uitmunt, de lof, het vernuft en de kunst van dat danklied uitvoerig inhet licht stelle!.

Als wanneer de zon opgaat in haar kracht. Dit bidt Debora tevens in haar zegezang Israël toe. Israël heeft het nu weer ervaren, hoe sterk het is, als het in de naam van de Heere tegen zijn vijanden optrekt. Zo moge het steeds zijn deel zijn, in stijgende mate!.

Helaas, spoedig vertoont Israël weer het beeld van de zwakke, van de zon, die ten ondergegaan is.

HOOFDSTUK 6.

Vs. 1-10. Nu volgt de tweede periode van de tijd van de richters (Jud 1: 1). Omdat de kinderen van Israël weer de Heere, hun God, verlaten, geeft hij hen 7 jaar lang in de hand van de Midianieten, onder wie zij zeer arm worden. In hun nood roepen zij eindelijk tot de Heere om hulp; voordat zij echter geholpen worden, moet een profeet in de naam van God hun hun zonde voorstellen, opdat zij tot zichzelf inkeren en tot boete komen.

Maar de kinderen van Israël deden, na de veertig jaar rust, die Barak en Debora hun verschaft hadden (5: 3), opnieuw wat kwaad was in de ogen van de HEERE, door af te vallen tot de goden van de Kanaänieten; zo gaf de HEERE hen in de hand van de Midianieten. 1) Dieverdrukking duurde zeven jaar 2) van 1216-1209 v. C.)

De Midianieten woonden ten oosten van het Moabitisch-Ammonitisch gebergte, in de Syrische woestijn. Was hun vroeger een grote nederlaag toegebracht (Num. 31), nu was het weer een machtig volk geworden en verbond zich tot strooptochten, vooral met de Amelekieten en andere naburige volken. Was het vroeger door Israël bijna geheel uitgeroeid, nu gebruikt God dit volk om Israël te straffen, vanwege zijn terugvallen in de zonde.

In deze tijd van zevenjarige druk, die nu nader beschreven wordt, valt waarschijnlijk het vertrek van Elimelech met zijn familie uit Bethlehem-Juda naar het land van de Moabieten (Ruth 1: 1,2); in de tijdruimte van de 40 jaar, dat Gideon richter was (1209-1169), werd door de Grieken de oorlog tegen Troje (1199-1189) gevoerd.

Wanneer men gedronken heeft, zo keert men aan de bron de rug toe, maar slechts de ondankbare doet dit.

HOOFDSTUK 6.

Vs. 1-10. Nu volgt de tweede periode van de tijd van de richters (Jud 1: 1). Omdat de kinderen van Israël weer de Heere, hun God, verlaten, geeft hij hen 7 jaar lang in de hand van de Midianieten, onder wie zij zeer arm worden. In hun nood roepen zij eindelijk tot de Heere om hulp; voordat zij echter geholpen worden, moet een profeet in de naam van God hun hun zonde voorstellen, opdat zij tot zichzelf inkeren en tot boete komen.

Maar de kinderen van Israël deden, na de veertig jaar rust, die Barak en Debora hun verschaft hadden (5: 3), opnieuw wat kwaad was in de ogen van de HEERE, door af te vallen tot de goden van de Kanaänieten; zo gaf de HEERE hen in de hand van de Midianieten. 1) Dieverdrukking duurde zeven jaar 2) van 1216-1209 v. C.)

De Midianieten woonden ten oosten van het Moabitisch-Ammonitisch gebergte, in de Syrische woestijn. Was hun vroeger een grote nederlaag toegebracht (Num. 31), nu was het weer een machtig volk geworden en verbond zich tot strooptochten, vooral met de Amelekieten en andere naburige volken. Was het vroeger door Israël bijna geheel uitgeroeid, nu gebruikt God dit volk om Israël te straffen, vanwege zijn terugvallen in de zonde.

In deze tijd van zevenjarige druk, die nu nader beschreven wordt, valt waarschijnlijk het vertrek van Elimelech met zijn familie uit Bethlehem-Juda naar het land van de Moabieten (Ruth 1: 1,2); in de tijdruimte van de 40 jaar, dat Gideon richter was (1209-1169), werd door de Grieken de oorlog tegen Troje (1199-1189) gevoerd.

Wanneer men gedronken heeft, zo keert men aan de bron de rug toe, maar slechts de ondankbare doet dit.

Toen nu de hand van de Midianieten sterk werd over Israël, zodat het weerloos was geworden, omdat het had verlaten, waardoor het alleen verbonden en sterk was, namelijk de dienst van zijn God, zo maakten zich de kinderen van Israël, vanwege de Midianieten, de holen, 1) die in de bergen zijn, en de spelonken, 2) en de vestingen op de toppen van de bergen, om daar met hun vee te kunnen wonen en beveiligd te zijn tegen de aanvallen van de vijanden.

Men maakte op een rotsachtige, hooggelegen, droge plaats een kuil schuin in de aarde, en legde op een diepte van ongeveer 25 vademen rechte straten aan van 6-8 voet breed, aan de zijden waarvan de woningen gegraven werden. Op enige plaatsen verwijdde men deze straten tot een dubbele breedte en brak van boven luchtgaten door, die, naar de grootte van de plaats, meer of minder talrijk waren. Deze luchtgaten heten tegenwoordig Rôsen (plur. Rawasin = vensters).

Raschi en Kimchi verklaren dus terecht het in het Hebreeuws gebezigde woord: "Minharooth" als holen met luchtgaten als vensters. R. Tanchum meldt, dat men bij die holen wachters had, die tekens gaven, als de vijand naderde, dan vluchtte alles spoedig in de aarde.

Die spelonken werden vooral gebruikt, om de oogst te verbergen voor de vijanden. Het was de Midianieten niet zo zeer te doen om de mens als wel om zijn bezittingen.

Want het gebeurde, toen Israël gezaaid had, en het was oogsttijd geworden, zo kwamen de Midianieten op, en de met hen verbonden (3: 13) Amelekieten en die van het oosten, 1) roofzuchtige zwermen Bedoeïenen (Job 1: 3) kwamen ook op tegen hem, terwijl zij op de hoofdstraat tussen het oostelijk en westelijk Palestina de Jordaan, in de landstreek van Beth-sean (Joz. 17: 11) overtrokken.

In het Hebreeuws Benee kèdem. Letterlijk kinderen van het oosten. Kinderen van het oosten is een algemene benaming voor die volksstammen, die de woestijn bewonen.

En zij legerden zich tegen hen in de vlakte van Jizreël (vs. 33) en verdorven op hun van daar langs de kusten van de zee ondernomen strooptochten, de opkomst, het gewas van het land tot waar gij komt te Gaza, in het gebied van de Filistijnen; en zij lieten geen leeftochtover in Israël, noch klein vee, noch os, noch ezel; 1) alles roofden zij weg.

Israël was geheel als vroeger, maar het gericht van God had een nieuwe gedaante. Groter dan ooit te voren was de vernedering. Israël bevond zich niet in een tirannie, als door Sisera,

die in het land was, maar het was als een slaaf, die voor een vreemde heer werkt. Was het gereed, zo kwam Midian en haalde de vrucht. Zo moet, wie afgevallen is van God, die geeft, de zonde dienen, die het beste neemt.

Want zij kwamen jaarlijks op met hun vee en hun tenten; zij kwamen zoals de sprinkhanen 1)in menigte, die, waar zij, zich neerlaten, het gehele land bedekken (Ex 10: 12), dat men hen en hun kamelen 2) niet tellen kon; 3) en zij kwamen van hun legerplaats naar alle richtingen heen in het land, om dat te verderven;
zij veroverden het niet, maar, volgens de wijze van de Bedoeïenen, plunderden zij het.

Het woord bedoeïenen (Bedewi) betekent eigenlijk "veldlieden" en duidt alle volksstammen aan, die geen vaste woonplaats hebben, maar met hun tenten en kudden van plaats tot plaats omzwerven, om zich nu hier, dan daar te vestigen en voedsel te zoeken. Gedeeltelijk zijn zij de wreedste rovers, die echter zeer gastvrij zijn; zij staan onder Sjeiks of Emirs, die echter meer raadgevers dan aanvoerders dan onbeperkte gebieders zijn. Andere takken van de Midianieten hebben wij in Genesis (Ge 37: 25) in verbintenis met de Israëlieten en Midianieten als mensen, die de karavanenhandel tussen Syrië en Egypte drijven, leren kennen.

Ook is de vertaling mogelijk en naar onze mening zuiverder: "Want zij kwamen op met hun vee en tenten, zij kwamen zoals de sprinkhanen in menigte. " De betekenis is duidelijk. Zij kwamen in zo groten getale, dat hun tenten het land bedekten, zoals de sprinkhanen, zodat er als het ware geen plekje overbleef, waar geen tenten in de oogsttijd stonden.

De kameel is een in het oosten zeer gewoon en nuttig dier, slank van lichaamsbouw, lang van hals, klein van kop en oren, grauw, bruin of soms zwart van kleur en gewoonlijk 6 1/2 voet hoog. De ene soort heeft twee bulten, de andere slechts één. De eerste soort is de sterkste en grootste, wordt echter door de hitte der zon aangetast en is daarom in de hete maanden onbruikbaar; de tweede soort, daarentegen, die in Syrië en Palestina meer voorkomt, is minder sterk. Deze wordt ook wel dromedaris genoemd, die zich door fijnere en schonere vorm, door grote snelheid en onvermoeidheid onderscheidt; hij loopt in één uur 1 1/2 mijl en houdt het 40 uur uit; daarom heet hij (Jes. 30: 16; 66: 20) "de snelle loper". In verhouding tot haar grootte behoeft de kameel slechts weinig voedsel, elke 24 uur ongeveer één pond, zij drinkt langzaam en kan 16-20 dagen zonder water leven. Haar uit twee delen bestaande maag vormt een waterbak, waarin het water lang en goed bewaard wordt; daarom slachten reizigers, wanneer zij zich niet anders weten te redden, de kamelen, om water te verkrijgen.

Burckhart vraagde aan een Bedoeïen, die tot een stam van 300 tenten behoorde, hoeveel broeders hij had; hij antwoordde, zand in de lucht werpende, "even zo talloos". Zulke beelden zijn in het oosten gewoon.

In de zaaitijd lieten zij Israël met rust, maar als de oogst rijp was, maaiden zij de oogst weg en roofden bovendien alles, wat zij maar konden vinden, zodat er voor Israël nauwelijks iets overbleef, dan wat zij heimelijk hadden weggeborgen in de spelonken.

Alzo werd Israël zeer verarmd vanwege de Midianieten.
Toen riepen de kinderen van Israël tot de HEERE, 2) in wie zij nu weer als de ware God leerden geloven.

Zij hadden nagelaten God te eren met hun bezittingen door tienden en offeranden, en zij hadden de Baäl toegeschikt, datgene, waarmee zij God hadden behoren te dienen, en nu zond God op een rechtvaardige wijze een vijand, om dit van hen weg te nemen op zijn gezette tijd.

Zolang Israëls kinderen hun God aankleefden, maaiden zij hetgeen anderen hadden gemaaid. Echter nu zij God verlaten hadden en God hen, werd hetgeen zij hadden gezaaid, door anderen gemaaid en verdorven. Laat dit ons tot lering en tot waarschuwing verstrekken, dat we God gestadig danken voor de rust en de vrede van ons land en volk, waardoor we mogen eten en verzadigd worden van de arbeid van onze handen.

Waar Israël leerde in de diep smartelijke weg van harde verdrukking, dat de afgodendienst de toorn van de Heere verwekte, daar worden zij ertoe gedwongen om van de Heere, de alleen ware God, hulp en uitredding te smeken.

Zo zond de HEERE, die hen wel wilde aannemen, maar eerst tot juiste kennis van hun zonde en tot oprechte boete en bekering wilde brengen, opdat het heilzaam doel totkastijding bereikt mocht worden, een man, die een profeet was, 1)een buitengewoon door Hem geroepen en met Zijn geest vervulde bode. Deze kwam tot de kinderen van Israël, waarschijnlijk tot de oudsten, toen deze voor de tent der samenkomst te Silo vergaderd waren, om daar nog dringender de ellende van het volk de Heere aan het hart te leggen, en die profeet zei tot hen: Alzo zegt de HEERE, de God van Israël: Ik heb u (uw vaderen) uit Egypte doen opkomen, en u uit het diensthuis uitgevoerd (Ex. 12: 41 12. 41).

Wie die profeet is geweest, weet men niet. Augustinus is van oordeel, dat het dezelfde persoon was, die tot Gideon kwam, maar o. i. geheel ten onrechte. Want daar wordt beslist gesproken van de Engel des Heeren. Ongetwijfeld is het een persoon geweest, die als Debora, op bijzondere wijze met Gods Geest was bezield, en door God gebruikt werd, om het volk in de schuld te werpen.

Want toch het is de opmerking waard, dat hij, n. l. de profeet, geen toezegging van hulp doet. Het is zijn roeping, Israël zijn grote schuld en zonde voor ogen te houden, Israël te bewegen tot boete en berouw. Hij is de boetprediker, die gezonden wordt voor het aangezicht van de Engel des Verbonds, opdat deze met de belofte en verzekering van uitredding zou komen.

a) En Ik zei tot u, nadat Ik u tot Mijn volk en eigendom gemaakt en tot rust gebracht had, door de mond van Mijn knecht Jozua (Joz. 23: 7; 24: 14vv.): Ik ben de HEERE, uw God, 1) vreest de goden van de Amorieten 2) niet, in wiens land gij woont, dat gij hen zou dienen en aanbidden; maar gij zijt Mijn stem niet gehoorzaam geweest, daarom zijn nu ook de plagen over u gekomen, die Ik door Mozes voor al die gevallen bedreigd heb, wanneer gij van Mij zou afvallen (Deuteronomium 28: 33).

2 Koningen . 17: 35,38

Gij straft ons zondaars met geduld en slaat niet al te zeer. Ja, eindelijk neemt Gij onze schuld en werpt die in de zee. Wanneer ons hart zucht en schreit wordt Gij met medelijden vervuld en geeft ons, wat ons verheugt en verheft. Zolang Gods Woord nog gepredikt mag worden, heeft men nog altijd hoop, dat God de gedreigde gerichten niet geheel zal laten komen; wanneer echter de predikers zwijgen en zwijgen moeten, dan is de dag van de Goddelijke toorn voor een land zeer nabij.

De profeet voorzegt nog geen redding, maar spreekt alleen van de zonde. De Heere schijnt alzo zelfs te weigeren, en ziet, de Engel des Heeren gaat tot Gideon. O, houdt aan, ook als de Heere u genade ontzegt. Als het stilzwijgen van God is afgebroken, is de redding nabij (Matth. 15: 22vv.).

2)Amorieten. Onder de Amorieten moeten hier al de inwoners van Kanaän worden verstaan.

II. Vs. 11-24. De Heere, gereed Israël te helpen, verschijnt in de zichtbare gedaante van een Engel aan Gideon, de zoon van Joas, als deze tarwe dorst en roept hem tot verlosser van Israël. Deze neemt de roeping aan, maar vraagt van hem, met wie hij spreekt, een teken. Dat teken wordt hem toegestaan.

Toen 1) kwam een Engel des HEEREN, de ongeschapen Engel, die God gelijk is, in wie de Heere de aartsvaders verschenen was (Genesis18: 1vv.), en die ook Israël uit Egypte geleid en naar Kanaän gebracht had (Ex. 23: 20vv. Richteren 2: 1vv.), in de gedaante van een reiziger met een staf in de hand (vs. 21) in het door de Midianieten zo zwaar verdrukte land, en zette zich onder de eik, (de Terebinthe (Ge 35: 4), die te Ofra 2) (= jong hert) is, die aan Joas (= de HEERE gaf), de Abi-ezriet, 3) toekwam; en zijn zoon Gideon (= verbrijzelaar) dorste, 4) juist toen de reiziger onder de eik ging zitten, tarwe, bij de pers. 5) Hij dorste deze uit om die te vluchten, te verbergen voor het aangezicht van de Midianieten, die weerin aantocht waren om hun jaarlijkse strooptochten te herhalen.

Als de profeet de zonde heeft voorgehouden aan het volk, en daarmee het volk tot boete en berouw heeft geroepen, gaat de Heere verder en zorgt nu ook voor een redder in de persoon van Gideon, en wel op bijzondere wijze, opdat Israël zal leren, dat het God, de Heere, alleen is, die Zijn volk verlost van zijn vijanden en van hun verdrukking.

De roeping van Gideon heeft plaats in twee openbaringen van Gods zijde. In de eerste, door middel van de Engel door Wie Hij hem roept, om Israël te verlossen; in de tweede, door middel van een droomgezicht, om de altaren van Baäl te verwoesten. In de eerste daarom om als richter op te treden in de zin van verlosser, in de tweede als richter, in de zin van hersteller van de ware godsdienst. Niet alleen wil de Heere zich aan hem bekend maken als de alleen ware God van Israël, maar ook wil Hij betuigen, dat Hij als zodanig door Gideon en het volk moet worden erkend.

Deze stad mag niet verwisseld worden met de plaats met dezelfde naam ten zuidoosten van Bethel in de stam van Benjamin (Joz. 18: 23; 1 Samuel . 13: 17). De juiste ligging is niet met zekerheid te bepalen. Van de Velde plaatst haar zuidoostelijk van Sichem in de tegenwoordige puinhopen Erfaï. Wij menen, dat zij gelegen zal hebben in het aan deze zijde van de Jordaan gelegen gebied van de stam Manasse.

Dit Ofra werd dan ook genoemd Ofra van de Abi-Ezriet, in tegenstelling tot Ofra van Benjamin.

3)Abi-ezriet of vader van de Ezrieten. Zo was Joas het familiehoofd (Ex 6: 15) van dit tot de stam van Manasse behorend kleine geslacht (Num. 26: 30vv. Joz. 17: 2), en als zodanig bezitter van dit Ofra.

Eigenlijk staat er: met de stok slaan. Het dorsen vond plaats met dorswagens in het vrije veld. Wanneer men echter maar weinig koren in zijn bezit had, werd met een stok het graan uit de halmen geslagen. Dit nu was hier het geval. Gideon doet als de armen, omdat de Midianieten het meeste koren hadden weggehaald en hij nog een weinig had gered, dat hij nu dorst bij de pers, d. i. uit nood bij de wijnpers.

De wijnpers bestond bij de joden in een grote stenen trog, met een getraliede opening in het midden van de bodem, waaronder een kleine kuip stond; hierin werden de druiven uitgetreden (Jes. 63: 1vv.) en hierin vloeide de most door de opening af. Gewoonlijk waren zulke persen in vaste stenen van de grond uitgehouwen. Robinson heeft op de weg van Sichem naar Joppe zo’n in nog goede toestand gevonden. Of zij werden in de aarde gegraven en met stenen vastgemetseld (Jes. 5: 2 Matth. 21: 33). Men deed dit het liefst buiten de steden (Openb. 14: 18vv.). Het treden, een moeilijke arbeid (Jes. 63: 3) verrichten meestal de slaven (Ex 16: 24), die zich daarbij door gezang en muziek opvrolijkten (Jes. 16: 10 Jer. 25: 30).

Toen verscheen hem, op de in vs. 11 beschreven wijze, de Engel des HEEREN en zei tot hem (Ruth 2: 4 Luk. 1: 28): De HEERE is met u, 1) en wil u helpen in de volvoering van uw voornemens, gij strijdbare held.

Uit deze woorden van de Engel des Heeren tot Gideon mag men afleiden, dat hij onder het dorsen niet alleen gedacht en gezucht heeft over de ellende van het volk, maar ook over de wijze, waarop men van de Midianiet zou worden verlost. Tevens dat hij geen enkele uitkomst zag en volstrekt geen enkel redmiddel kon bedenken, omdat de hand van de Heere tegen zijn volk was en het wel scheen, dat de God van het Verbond Zijn volk geheel en al verlaten had.

Maar ziet, waar de mens denkt, dat het een afgesneden zaak is, daar toont God, dat bij Hem alle dingen mogelijk zijn, dat Hij uitkomsten heeft, waar de mens niets anders ziet dan de donkere nacht van het verderf.

Het is daarom dan ook, dat de Heere tot Gideon zegt: De Heere is met u, gij strijdbare held, met welke woorden Hij aan Gideon verzekert, dat omdat Hij met hem zal zijn, hij een man zal wezen, die als een strijdbaar oorlogsheld zal optreden.

Maar Gideon, aan zijn droefgeestigheid de vrije loop latende (Genesis15: 12) zei tot Hem: Och mijn Heer! 1) spreek niet zo, als de HEERE met ons is, zoals gij zegt, waarom is ons dan dit alles overkomen, dat lijnrecht tegenover uw bewering staat? en waar zijn al Zijn wonderen, die onze vaders ons verteld hebben, zeggende: Heeft ons de HEERE niet uit Egypte gevoerd? Toen is de Heere met ons geweest, maar nu heeft ons de HEERE verlaten, en heeft ons in de hand van de Midianieten gegeven. 2) Er is bovendien geen enkel teken, dat Hij ons weer aanneemt.

In het Hebreeuws Bi Adoni. Het woordje "Bi" heeft de kracht van ons, met uw verlof.

Het Hebreeuwse woord "bi" letterlijk vertaald is: "met mij"?.

Gideon weet nog niet, dat het de Heere zelf is, die met hem spreekt, daarom spreekt hij Hem aan, niet met de naam van Heere, maar van Heer.

Hij plaatst verder de diep treurige toestand van het volk van de tegenwoordige tijd, tegenover de wondermacht van de Heere van vroeger. Vroeger had de Heere Israël gered, maar nu had hij Zijn volk verlaten en het overgegeven in de handen van zijn vijanden.

Gideon voegde zich bij de duizenden van Israël, en weigerde getroost te worden, tenzij geheel Israël deelgenoten van die troost waren. Zo ver was hij van die troost voor zich alleen, met uitsluiting van anderen, te begeren, niettegenstaande hem een zo schone gelegenheid daartoe aan de hand werd gegeven.

Mensen, die niet slechts voor zichzelf, maar ook voor anderen leven, rekenen alleen tot hun eer en vreugde datgene, wat hen in staat stelt, om de algemene belangen van Gods Kerk te behartigen.

Toen keerde de HEERE zich 1) tot hem en zag hem met een blik vol majesteit aan, waaruit Gideon kon leren kennen, wie Hij was, die tot hem sprak, en Hij zei: a) Ga heen in deze kracht 2) waarom Ik u een strijdbaar held genoemd heb, en gij zult Israël uit de hand van de Midianieten verlossen; heb Ik, de Heere, u niet gezonden? 3) Wie Ik zend, die zal gezegend zijn.

1 Samuel . 12: 11 Hebr. 11: 32

Let wel, er staat niet meer de Engel, maar de Heere, omdat de Heere zich nu zeer duidelijk in Zijn Wezen aan Gideon openbaarde.

De HEERE is de Engel; het zien van God op iemand betekent: hem aannemen.

Deze woorden schijnen te kennen te geven, dat Gideon, door het gunstig oog, dat God op hem sloeg, terstond met grote kloekmoedigheid begiftigd is.

D. i. niet in uw eigen kracht, maar bij het erkennen van uw machteloosheid en ellende en die van het volk in die kracht die gij van Mij ontvangt.

Omdat Gideon door de Heere was geroepen, zou Hij ook hem de kracht geven, om diens werk te volbrengen. Omdat God hem een strijdbaar held had genoemd, daarom zou hij het ook zijn.

Omdat Gideon, zoals we mogen veronderstellen, zeer verbaasd stond, toen hem die buitengewone en wonderbare macht en last werd opgedragen en daarom zeker zal in twijfel hebben gestaan, of hij staat moet maken op hetgeen hij hoorde, zo bevestigde de Engel zijn bevel met zijn eigen gezag en getuigenis en meer had Gideon niet nodig.

En hij zei tot hem, wel geneigd de zending aan te nemen, maar toch met een hart nog vol bedenkingen: Och mijn Heer! zo Gij mij zendt, zeg mij dan ook, waarmee zal ik Israëlverlossen? Ik weet geen middel daartoe. Zie, mijn duizend,
het geslacht van de Ezrieten, is het armste in Manasse, en kan zoveel volk niet leveren, als er nodig is, om de Midianieten aan te tasten, en ik ben de kleinste, dejongste, in mijn vaders huis, zodat ook mijn eigen familie mij niet zou volgen. 3)

De Masora plaatst de klinkers hier niet als in vers 13 "Adoni" = mijnheer, maar "Adonai" = Heere. Gideon heeft reeds bemerkt, wie tot Hem sprak. De schriften van het Oude Testament zijn namelijk op perkamenten rollen, die uit huiden van dieren vervaardigd werden, met inkt (Num. 5: 23) in het oud-Hebreeuwse letterschrift, zonder vokaaltekenen of accenten, zonder vers-, hoofdstuk-, of zinasfdelingen geschreven. Het oudere letterschrift, dat met het oud-Phoenicisch alfabet overeenkomst heeft, ging sinds de Babylonische ballingschap in het kwadraat- of Assyrische letterschrift over. Sinds Ezra was allengs een grotere ijver voor de studie van de Heilige Schrift opgewekt, waardoor het schriftgebruik algemener werd en letters nodig waren, die meer aan de behoeften van het snel- en schoonschrijven voldeden. Dit kwadraatschrift was ten tijde van Christus algemeen in gebruik, zoals uit Matth. 5: 18 blijkt, want wanneer daar van de kleinste letters sprake is, zo is in de grondtekst deze letter (Jod y) met name genoemd; onder tittels zijn zulke streepjes bedoeld, waardoor bv. de r van de d, de x van de h onderscheiden worden. De vocalen, die oorspronkelijk zeer eenvoudig geweest zijn, werden later tot een vocaalsysteem, en werden van de 7e tot de 10e eeuw in de school van Tiberias, overeenkomstig de mondelinge overlevering (Masora) in de tekst geplaatst; zodat men van die tijd af, ten minste voor bijzonder gebruik, slechts gepunctueerde handschriften had. Van de vers- en kapittelafdeling is reeds bij Genesis (Ge 32: 2) en van de zinafdelingen (Paraschen) bij Exodus (Ex 20: 6) gesproken.

Hij zegt nu niet meer: Och mijn Heer, maar och Heere. Zo moet het toch vertaald worden, omdat er niet staat, zoals in vs. 13, Adoni, maar Adonai. Gideon begint te voelen en te bemerken, dat hij met een Goddelijk Persoon te doen heeft, die met hem spreekt. Wat hij verder spreekt is geen teken van ongeloof in zijn roeping, maar bekentenis van zijn zwakheid. Hij weet niet hoe hij dat kan doen, wat hem wordt opgedragen. Hij is zo zwak en zijn stam is zo zwak, dat hij geen mogelijkheid ziet, om te doen, wat hij moet doen.

Volgens de raad van Jethro waren de Israëlieten verdeeld in honderden en in duizenden; dat duizend, waartoe Gideon behoorde, was het geringste van al de duizenden van Manasse.

De plaatsen, die de rijkdom van de halve stam Manasse uitmaakten, waren nooit van de oorspronkelijke inwoners gezuiverd. Zij waren blijven wonen te Beth-sean, in Taänach, Megiddo, Jibleam en Dôr. Overal verhieven zich hier de altaren van Baäl. Bij zo'n omgeving zijn de gelovigen te allen tijde in moeilijke toestand, voornamelijk in tijden, waarin Baäl schijnt te overwinnen. Hun hart vervalt tot droefheid en de machteloze toestand bij de gedachte van vroegere zegen, maakt hen kleinmoedig. Zal Gideons bescheiden gemoed tot moed ontvlamd worden, dan moet hij volle zekerheid hebben, dat God met hem is, dat Hij nog wonderen doet en in deze Zijn liefde tot Israël openbaart. Gideon houdt zichzelf voor zeer gering, daarom verlangt hij van God veel (vs. 17).

De keus van Gideon is wonderbaar. Niet alleen was hij de jongste in de kleinste stam. Waar hij thuis was, waren de meesten heidenen; afgodendienst heerste in zijn vaders huis. Als een vuurbrand haalde God hem uit het vuur, om een redder van het volk te zijn. Zo bekeerde God Zijn apostelen midden uit de menigte van de vijanden en uit de woede op Damascus' weg. Zo ging Luther uit het klooster om het Evangelie van de vrijheid te verkondigen. God roept, van waar Hij wil, en noch school noch Côterie kan Zijn keus te niet doen.

Wanneer wij menen, dat God het verst van ons is, dat Hij ons in ongenade verlaten heeft, zo is Hij met Zijn genade en almachtige hulp ons het meest nabij.

En de HEERE zei tot hem: Omdat Ik met u zal zijn (Exod. 3: 12 Joz. 1: 5), zo zult gij de Midianieten slaan, als een enkel man, 1) dat is, gij zult ze met een slag vernietigen (Num. 14: 15).

De Heere komt zijn kleingeloof te hulp, door hem de verzekering te geven, dat Hij met hem zal zijn, en belooft dat het hem niet meer moeite zal kosten, om al die Midianieten te verslaan, als dat hij één man zou doden.

En hij, met zo'n helper tevreden, maar ook nu des te meer zekerheid verlangende, dat het werkelijk een goddelijk persoon was, zei tot Hem: Indien ik nu genadegevonden heb in Uw ogen, zo doe mij een teken, 1) geef mij door een wonderteken op ontwijfelbare wijze te zien, dat Gij het zijt, die met mij spreekt.

De bede geschiedde niet in ongeloof, maar in kinderlijk eerbiedige belijdenis van eigen

geloofszwakheid, zodat op hem het woord van de Heere (Matth. 12: 39) niet toepasselijk is.

Vermetelheid en hoogmoed voeren de mens niet tot God, maar wel ootmoed en nederigheid.

Wijk toch niet van hier, totdat ik tot mijn vaders huis gegaan ben en weer bij U kom, en mijn geschenk 1) uitbreng en U voorzet. En Hij zei: Ik zal blijven, totdat Gij terugkomt en u het teken niet onthouden.

Dit geschenk was niet een offer, en evenmin een gewoon geschenk, maar een dusgenoemde offergave. Uit de aanneming daarvan zou Gideon weten, dat het waarlijk de God van Israël was, die met hem had gesproken.

En Gideon ging in zijn huis, en bereidde een geitebokje, en ongezuurde koeken1) van een efa meel (Ex 16: 36), waarvan hij in allerijl askoeken bakte; het vlees benevens de koeken legde hij in een korf, 2) en het vocht deed hij in een pot; en hij bracht het tot Hem, tot onder de eik, en zette het neer, om af te wachten wat zijn gast nu zou doen.

Gideons gave bestaat in spijzen, zoals men die aan een gast, die men wil eren voorzette; hij verwacht echter niet, dat zijn gast, die hij reeds voor de Here zelf erkend heeft, deze op mensenwijze verteren zal, maar dat Hij ze als een offer opnemen en met vuur verbranden zal, en zich daardoor onweerlegbaar als God zal openbaren. Zijn hart is niet meer in twijfel, wie hij voor zich heeft (vs. 15), hij wil alleen nog de zetel van de Heer hebben tot overtuiging van zijn hart, om daarna met vertrouwen op het welslagen het werk aan te vangen, dat hem opgedragen is.

Wat den mens sterk maakt in de arbeid, de strijd en het lijden van het leven, wat met Gideons heldenmoed ook de zwakste vrouw toerust, dat is waarlijk niet de blik op eigen kracht, die als een riet verbroken wordt, maar alleen de zekerheid van de hemelse roeping, het onwrikbaar geloof onder de dienst van de Heere, bescherming en toezicht te staan, niet zichzelf, maar God toe te behoren (vgl. Hebr. 13: 9).

In het Hebreeuws Sal; overal waar dit woord elders voorkomt is het een broodkorf. Dat Gideon deze nu voor vlees gebruikt is een bewijs van zijn haasten.

Doch de Engel van God zei tot hem: Neem het vlees en de ongezuurde koeken uit de korf, en leg ze op die rotssteen, die hier aan Mijn zijde is, als op een altaar, en giet het vocht daarover uit; en hij deed alzo. 1)

Gideon weet nu reeds, dat Hij, die met hem gesproken had, een gezant van God was, en daarom wilde hij Hem een offergave brengen. Dat Hij waarlijk de Heere God zelf was, weet hij nog niet. Dit zou hij nu te weten komen.

De Heere beveelt de offergave op een rotssteen te leggen. De rotssteen moest tot altaar dienen en alzo moest de offergave in een werkelijk offer herschapen worden.

En de Engel des HEEREN stak het uiterste van de staf uit, die in zijn hand was en raakte met het einde daarvan het vlees en de ongezuurde koeken aan: toen ging er vuur op uit de rots en verteerde het vlees en de ongezuurdekoeken. En de Engel des HEEREN bekwam (verdween) op datzelfde ogenblik uit zijn ogen. 2)

De Engel doet, zoals Gideon verwacht heeft; Hij maakt zijn gave tot een offer; maar Hij doet boven bidden en denken, omdat het vuur niet van de hemel valt, maar uit de rots voortkomt tot een zeker bewijs, dat Hij, die in de hemel woont, thans naast hem op aarde

staat. Het is tevens een zinnebeeldig teken: "Zie, wilde de Engel hem zeggen, hoe ik met mijn staf vuur uit de rots voortbreng, zo kan Ik ook u, Gideon wat een geringe en zwakke staf gij ook in uw eigen ogen moogt zijn, als Mijn werktuig tot overwinning van het Midianitische leger gebruiken, zodat zij door u verteerd worden, als uw offer door het vuur".

Ook van de rots van ons heil gaat vuur uit, het vuur van de Heilige Geest, en wie de vuurdoop van de Geest ontvangen heeft, die is aangedaan met kracht uit de hoogte en vermag alles door Hem, die hem machtig maakt, door Christus.

De Heere deed hem een teken in en door hetgeen Gideon zo vriendelijk voor hem ten maaltijd had toebereid, want hetgeen we God aanbieden en offeren tot Zijn heerlijkheid en ten teken van onze dankbaarheid jegens Hem, zal door de genade van God tot onze eigen vertroosting en vergenoeging verstrekken.

Dit wil zeggen: Verdween plotseling voor de ogen van Gideon. Hij wist nu met Wie hij gesproken had. Zijn teken was aangenomen, maar tegelijk ontstond er in zijn ziel een heilige vrees, zodat hij dacht te sterven. Want niet als een mens, maar als een geest verdween de Engel, die met hem had gesproken.

Toen zag Gideon uit hetgeen geschied was, dat het een Engel des HEEREN was, de Engel die de Heere zelf is; en Gideon zei, vol vrees dat hij zou moeten sterven (Exod. 33: 20 vgl. Genesis16: 13 vv. ; 32: 30 Exod. 20: 19): Ach Heere HEERE! daarom, omdat ik een Engel des HEEREN gezien heb van aangezicht tot aangezicht, 1) zal de dood over mij komen.

Had Jakob zich verwonderd, dat Hij de Heere had gezien en dat toch zijn ziel was gered, dat hij het leven had behouden (Genesis32: 30), bij Gideon ontstond een grote vrees, dat hij nu zou sterven.

Deze vrees is een gevolg van de vloek over de zonde, waarin de mens zich gestort heeft, door de overtreding van het gebod en door zijn afval van God.

Maar de HEERE 1) zei tot hem: Vrede zij u, vrees niet, gij zult niet sterven, 2) hoewel gij Mij gezien hebt; Ik heb nog een werk voor u op de aarde, de verlossing van Israël.

Wij hebben hier aan geen herhaalde verschijning van de Engel des Heeren te denken, maar aan een spreken van de Heere tot Gideon, zoals Hij meermalen sprak met Abraham, met Jozua en de andere Bijbelheiligen.

Uit plaatsen als deze blijkt, dat Hij, die uit Maria vlees en bloed heeft aangenomen, meermalen in mensengedaante aan de ouden verschenen is. Kan het ons verwonderen? Petrus Martyr zegt: "het was waarlijk groter, wat Hij tenslotte voor ons gedaan heeft; maar zeer wel mag men aannemen, dat Hij, die het grotere heeft gedaan, ook het mindere heeft verricht; er is geen reden om daaraan te twijfelen. ".

Maar ofschoon hij niet langer moest wandelen door aanschouwen, nochtans moest hij leven door het geloof, dat geloof, dat uit het gehoor is. Want de Heere zei tot hem met een hoorbare stem, deze aanmoedigende woorden: "Vrede zij u, vrees niet. ".

Toen bouwde Gideon, vol dankbare vreugde over Gods genade, die zijn menselijke zwakheid en zonde had bedekt, aldaar de HEERE een altaar, niet tot een offerplaats (Joz. 22: 10vv.), maar tot een gedenkteken van deze openbaring (Exod. 17: 15vv.), en noemde het volgens de troostrijke toespraak: Jehova Schaloom, datis: De HEERE is vrede, of de Heere van de vrede. Het is nog tot op deze dag, toen dit geschreven werd, in Ofra van de Abi-Ezrieten, 1)de stad Joas.

Niet alleen had Gideon door dit woord van de Heere voor zichzelf de verzekering ontvangen, dat hij in de rij van hen geplaatst was, die de zonde niet meer kan doden, die met een onmiddellijk verkeer met God verwaardigd zijn, maar hij had daardoor tevens de toezegging ontvangen, dat hij aan deze tijd, die de vrede van God miste en slechts met Zijn toorn vervuld was (vs. 13), deze vrede zou teruggegeven, en dat aan alle nood een einde gemaakt zou worden. Daarom deze veelbetekenende naam, die hij het altaar geeft.

III. Vs. 25-32. In de op deze dag volgende nacht ontvangt Gideon van God bevel, het Baälaltaar bij Ofra af te breken, op een van verre zichtbare plaats een altaar voor de HEERE op te richten en een zevenjarige stier uit de stal van zijn vader daarop ten brandoffer te offeren. Hij doet het in de eerstkomende nacht. Als de mensen van Ofra de volgende morgen, over deze vermeende misdaad ontzet, Joas tot uitlevering van zijn zoon oproepen, opdat zij hem doden, weet deze hen te overtuigen, dat Baäl, wanneer hij werkelijk een God was, voor zichzelf kon strijden. Gideon ontvangt nu de erenaam, Jerubbaäl.

En het geschiedde in diezelfde nacht, nadat de verschijning (vs. 11) had plaatsgehad, dat de HEERE tot hem zei: Neem een stier van de ossen, 1)die van uw vader zijn, te weten, de tweede stier, die naar ouderdom of naar de plaatsing de tweede in de stal is, van zeven jaar, dus even oud als de verdrukking van de Midianieten geduurd heeft; en ga met deze uit, en breek af het altaar van Baäl, dat van uw vader is, en waarop het door hem geregeerde geslacht van de Ezrieten afgodendienst verricht, en houw af het bos, 2) dat tegen Mijn uitdrukkelijk verbod (Deuteronomium 16: 21) daarbij is. 3)

Hebreeuws "par hassjoor" = een volwassen stier, die Gideons vader waarschijnlijk had vetgemest, om hem aan Baäl te offeren.

In het Hebreeuws Et-haäschera. Beter is het woord onvertaald te laten, omdat hier bedoeld wordt, een houten zuil, Astarte voorstellende. Baäl de mannelijke afgod en Astarte, de vrouwelijke, werden tegelijk op dat altaar vereerd. Dit altaar met die afgodsbeelden moest eerst weg, eerst afgehouwen, voordat de HEERE een altaar gebouwd kon worden.

Wij hebben hier de reiniging van Gideon en zijn wijding tot zijn ambt als richter. De reiniging en hervorming moet van het eigen huis beginnen.

Liever: "houw de Asthareh (een beeld van Astarte) af, die daarop is" (De 16: 21).

En bouw, in de plaats van het verwoeste afgodsaltaar, de HEERE, uw God, een altaar, op de hoogte van deze boven de stad gelegen sterkte, in een bekwame plaats, 1)opdat wanneer men het vorige altaar niet meer ziet, dit aanstonds in het oog valt (vs. 28), en men daardoor zich herinnert, dat de ware God verheven is boven alle goden; en neem dan de genoemde tweede stier, die gij meegebracht hebt, en offer een brandoffer met het hout van de haag 2) die gij zult hebben afgehouwen, 3)want nu zal Israëls zevenjarige straf ophouden en tevens met het verbranden van Astarte's beeld de afgoderij.

In het Hebreeuws Bammaärakah. De LXX geeft en th parataxei. Vandaar dat de Statenvertaling geeft: in een bekwame plaats. In Exod. 39: 37 komt hetzelfde woord voor en is daar vertaald door: die men toerusten moest. Het werkwoord, waarvan dit zelfstandig naamwoord is afgeleid, wordt in Num. 23: 4 gebruikt voor de toerusting van het altaar ten behoeve van de offeranden. Een betere vertaling achten wij: met hetgeen daartoe nodig is. Dit nodige ziet dan op het hout van de haag, of van de houten zuil van Astarte.

Of, van Aschera.

De houten zuil van Astarte moest niet alleen omgehouwen of verbrand, maar met het hout daarvan moest het offer ter ere van de Heere worden verbrand, om te bewijzen, dat het vernietigen van alles, wat zich tegen God verheft, tevens strekt tot verheerlijking van Gods rechtvaardigheid.

Eerst moest Gideon het geestelijk juk van de satan verbreken, voordat hij in staat was, Israël van het lichamelijk juk van de Midianieten te bevrijden; daarom wordt hem hier bevolen, de afgoderij, waarin het uitverkoren volk verstrikt was, te vernietigen, en de ware godsdienst te herstellen; want nog maakte het volk zelf daaraan geen begin, hoewel de harten zich enigszins tot de Heere gewend hadden (vs. 6) en ook de prediking van een profeet (vs. 8vv.) niet zonder vrucht gebleven was. In tijden van langdurige en algemene afval van God en Zijn woord ontwaken wel hier en daar zielen, die het ingedrongen bederf voelen en betreuren; maar wanneer de Heere Zich geen geloofsmannen verwekt, blijft toch alles bij het oude. Denkt aan de geschiedenis van de Reformatie.

Daarvan komt het dikwijls, dat de verkondigers van het Evangelie geen vrucht en geen overwinning hebben, omdat zij bij zichzelf het altaar nog niet verwoest hebben. De weg tot het hart van de gemeente gaat over de ruïnen van de eigen Baäl.

Mijn Christen! gij hebt ook een Baäl in uw hart, dat is, de zondige begeerte; wilt gij de Here welgevallig zijn, zo moet gij eerst afbreken

Gideon moet niet slechts verwoesten, maar ook bouwen. Het verwoesten is op zichzelf nog geen getuigenis, want de vijand van de vijand is niet altijd een vriend. Zo heeft de apostel niet alleen de afgodendienst van Diana ondermijnd, maar een gemeente te Efeze gebouwd. Alle kerken zijn Gideons altaren, aan Hem gewijd, die de dood omverrukte om het nieuwe

Jeruzalem op te bouwen. Het offer, dat Gideon brengt, moet verbranden op het hout van het afgodsbeeld. Het enig gebruik dat men van houten afgodsbeelden maken kan, is dat men daarmee het offer voor de ware God aansteekt. Zo verbrandde de apostel zijn vervolgingsijver in brandende ijver van de liefde. Wanneer het hart van verlangen naar zijn Heiland brandt, verteren daarin de afgoden van de wereld die het vroeger gediend heeft. Wanneer het gebed als offerrook opstijgt, komt het uit de boete voort, die oude zonden tot as verbrand heeft.

Toen nam Gideon tien mannen uit zijn knechten, op wie hij het meest vertrouwen kon, en deed, zoals de HEERE tot hem gesproken had. Maar het gebeurde omdat hijzijn vaders huis en de mannen van die stad vreesde, van het te doen bij dag, dat hij het deed bij nacht; 1) allen waren nog zo aan de Baälsdienst verknocht, dat zij dat werk niet voor hun ogen zouden toegelaten hebben.

Gideon deed dit niet uit kleingeloof, maar uit voorzichtigheid, opdat zijn vaders huis en de mannen van de stad hem niet zouden verhinderen in het werk van de hervorming. Hij kende zijn volk en wist, dat zij het hem niet zouden toelaten, indien hij het overdag deed. Zijn vrees bleek niet ongegrond te zijn.

Toen nu de mannen van die stad ‘s morgens vroeg, nadat ’ s nachts de daad plaatsgevonden, opstonden, en naar buiten gingen, om overeenkomstig hun gewoonte Baäl aan te roepen, voordat zij zich tot hun bezigheden begaven, ziet, zo was het altaar van Baäl omgeworpen en de haag, die daarbij was (het Astartebeeld, dat daarop was "Jud 6: 25), afgehouwen, en die tweede stier was op het gebouwde altaar geofferd, zoals zij uit het nog brandende offer opmerkten.

Toen zeiden de mannen van die stad tot Joas, voor wiens huis zij samengekomen waren: Breng uw zoon uit, dat hij sterft, omdat hij het altaar van Baäl heeft omgeworpen, en omdat hij de haag, die daarbij was (het Astartebeeld, datdaarop was), afgehouwen heeft. 1)

De woede, waarin de afgodendienaars raakten, kan ons niet zozeer bevreemden; zij wordt nog heden ten dage op dezelfde wijze gezien. Zolang men de afgoden van de kinderen van deze wereld onaangetast laat, blijven deze nog rustig, en verdragen zij de prediking van het Evangelie. Maar beproeft het, een eigengerechtige, farizeesgezinde man te zeggen, dat al zijn ingebeelde gerechtigheid niets is, volstrekt geen waarde heeft voor God, dat zij in de dood moet, en de poorten van de hemel gesloten zijn, zolang men haar niet opgeeft, zo zult gij spoedig gewaar worden, hoe die mens in ergernis en woede geraakt. Of zegt een gierigaard in het aangezicht, dat de gierigheid een van God gevloekte afgoderij is, dat zij de wortel is van alle kwaad, dat zij een Judaszonde is, waardoor de Heere Jezus verraden en verzocht werd; zegt het een dronkaard aan, dat hij nooit in het hemelrijk kan komen, wanneer hij zijn wijn- of jeneverafgod niet laat varen; zet het breekijzer aan de afgoden van de ijdelheid, de klerenpracht, de weelde of aan de zondige vermaken van de wereld, aan het sabbatschenden. O dan zult gij spoedig ervaren, hoe ook dezen, die over het algemeen geen vijanden van de Bijbel zijn, op u zullen uitvaren, hoe zij zullen zeggen: "Wat wil die bekrompen dweper, die overdreven ijveraar? weg met hem, wij willen hem niet horen. " Het is niet uit te spreken, hoe

krampachtig de mens, zolang hij naar de levende God niet vraagt, zijn afgoden vasthoudt en hoe teder hij ze bemint.

Joas daarentegen, 1) door de geloofsdaad van zijn zoon mede tot inzien van zijn zonden gebracht, en die nu van zijn rechterlijke waardigheid gebruik maakte, om zijn zoon tegen de woede van het volk te beschermen, zei tot allen, die bij hem stonden: Zult gij voor de Baäl twisten? zult gij hem verlossen? Het ware een smaad voor een zo grote en machtige God, als hij uw hulp behoefde. Die voor hem zal twisten, en de verwoester van zijn altaar nog verder vervolgt, zal nog deze morgen gedood worden! Indien hij, waaraan gij niet twijfelt, een God is, hij twiste voor zichzelf, omdat men zijn altaar heeft omgeworpen. 2) Hierop gaan de mannen heen, omdat de ironische rede van Joas hun de ogen geopend heeft voor de nietigheid van de afgoden.

Zo trekt de belijdenis van de kinderen dikwijls de zielen van de ouders mee. Het is altijd een zegen, zelfs wanneer de eersten de laatsten zijn. Hoe laat ook, indien men maar eindelijk tot God komt.

Wellicht had Gideon de goddelijke roeping reeds aan zijn vader meegedeeld.

Volgens de wet van Mozes was degene, die met de Baäl heulde, de dood schuldig. Nu Joas overtuigd is geworden, dat hij ook zwaar tegen de Heere heeft gezondigd, beschermt hij niet alleen zijn zoon, maar brengt ook de mannen van die stad het schuldige van hun doen onder het oog, en dreigt met de doodstraf, indien zij het verder durven opnemen voor de afgod. Tevens drijft hij de spot met Baäl, en daagt hem op ironische wijze uit, om zichzelf te wreken.

Op gelijke wijze bespotte Lucianus het heidendom van zijn tijd en Jupiter "dat hij de berovers niet had neergebliksemd, maar ongedeerd uit Olympia had laten gaan, hoewel zij van zijn beeld de gouden haarlokken afschoren, die elk zes mina’s wogen".

Daarom noemde hij (Joas) hem (Gideon) op die dag Jerubbaäl, 1) (d. i. Baäl strijder), zeggende: Baäl twiste tegen hem, omdat hij zijn altaar heeft omgeworpen; zo scheurde zich Joas geheel van de Baälsdienst los.

Jerubbaäl is de type van de strijdende kerk, dat is van wie tegen het ongeloof, niet van haar, die in zichzelf strijd voert. Zijn naam openbaarde, dat Baäl niets is en niets vermag, dat Gods Woord onweerstaanbaar is. Daarom is hij het symbool van de bemoediging voor alle belijders van de waarheid. Wie vreest, heeft niet lief, wie moed heeft, voor die is Baäl verdwenen. Gideon heeft zijn altaar verwoest en voor God een ander gebouwd, niet om de stenen, maar om Israël. Ieder Christen heet daarom Jerubbaäl, zo lang hij aan het kruis in zijn hart een plaats geeft, in plaats van aan de eigengerechtigheid.

Deze geschiedenis herinnert levendig aan een gebeurtenis uit de zendingsgeschiedenis van Duitsland. Toen de Engelse monnik Winfried, later Bonifacius (weldoener) genoemd, daar het eerst het Evangelie van Christus predikte, kwam hij in de landstreek van Geismar in Hessen

bij een eik, die aan de God Thor gewijd was. Aanstonds was zijn besluit genomen, hier een Gideonswerk te volbrengen en de afgodisch vereerde boom, die hij voor het bolwerk van het daar bestaande heidendom had leren kennen, om te houwen. Een ontelbaar grote menigte van heidenen had zich rondom hem verzameld; Bonifacius deed zijn mond open en predikte hun de levende God, die hemel en aarde gemaakt heeft, toen greep hij de bijl en sloeg met alle kracht tegen de eik. De slag weerklonk door het bos, maar nog meer door de harten van de ademloze menigte, die met gespannen verwachting het ogenblik tegemoet zag, dat een bliksemstraal van de hemel de schender van het heiligdom van hun God ter aarde zou werpen. Maar de geloofsheld hieuw steeds krachtiger in, totdat de geweldige boom krakend ter aarde stortte. Een schreeuw van ontzetting ging door de geduchte grote verzameling, waarop een diepe stilte volgde. Omdat echter de wraak van de dondergod uitbleef, zo was met de eik tevens de afgod in hun hart omver gestort; velen deden boete en lieten zich dopen tot vergeving van hun zonden; van het hout van de neergehouwen eik werd een kapel gebouwd, en voortaan daarin de naam van de Heiland gepredikt.

De naam van Jerubbaäl werd later voor Gideon een erenaam, nu men ontdekte, dat Baäl zich niet wreken kon en Gideon in het leven bleef.

IV. Vs. 33-40. Als hierop de Midianieten met hun bondgenoten weer in het land vallen en zich in de vlakte van Jizreël legeren, wordt Gideon door de Geest van God aangegrepen, zodat hij een leger uit de noordelijke stammen rondom zich verzamelt; voordat hij tot de aanval overgaat, verzekert hij zich nogmaals van de goddelijke bijstand door een tweevoudig teken, dat hij van de Heere afbidt.

Alle Midianieten nu, en Amelekieten en de kinderen van het Oosten waren samenvergaderd aan de overzijde van de Jordaan, op de gewone tijd, waarin zij hun rooftochtengewoon waren te houden (vs. 1-3), en zij trokken bij Beth-sean over de rivier, en legerden zich in het dal van Jizreël, om vandaar het land naar alle zijden heen uit te plunderen.

Ook zond hij boden in geheel Manasse 1) aan deze zijde van de Jordaan, en die werden ook achter hem bijeengeroepen; evenzo zond hij boden naar Aser, en naar Zebulon en naar Nafthali, 2) de drie noordelijkste stammen; en zij kwamen op, hen die van het zuiden naar devlakte van Jizreël trokken, tegemoet, zodat nu zijn gehele leger 32. 000 man bedroeg (7: 3).

Wij hebben hier onder Manasse te verstaan, Westelijk-Manasse, waartoe de stam Gideon zelf behoorde. Oostelijk-Manasse nam geen deel aan de strijd.

Tot de stam van Issaschar kon hij geen boden zenden, omdat zich de vijanden in hun gebied bij de kleine Hermon (7: 1) gelegerd hadden; tot Efraïm echter zond hij niet, omdat deze stam reeds toen naar de opperheerschappij streefde, en aan zijn oproep moeilijk gevolg zou gegeven hebben. De Efraïmieten verweten hem dit later, doch hij wist hen tevreden te stellen (8: 1-3).

En Gideon zei tot God: Uw toorn 1) ontsteke niet tegen mij, dat ik alleen ditmaal spreek;
laat mij toch alleen ditmaal met het vlies op omgekeerde wijze verzoeken; geeft Gij mij ook nog dit teken, zo kan niets mij meer twijfelachtig maken: er zij toch droogte ophet vlies alleen, en op de gehele aarde zij dauw.

Hij hervatte zijn bede en verzocht om een tweede teken, te weten, het tegenovergestelde van het eerste. Hij deed dit echter niet, zonder tevens op een ootmoedige wijze om verschoning te bidden, zodat God op hem niet vertoornd moest worden, omdat het een zweem had van een halstarrig, onhandelbaar mistrouwen van God en onvergenoegdheid in de veelvuldige verzekeringen, die Hij hem reeds had gegeven.

Wat wij hier bij Gideon hebben is geen ongeloof. Zijn vragen om een teken, komt niet voort uit een gemoed, waarin nog de strijd tussen ongeloof en geloof gestreden wordt, maar uit een hart, waarin het geloof behoefte toont aan uitwendige tekens, als zoveel steunsels. Hij vraagt tot tweemaal toe een teken, om voor zichzelf gesterkt te worden in zijn geloof aan de Goddelijke roeping. God, de Heere, openbaart dan ook niet zijn goddelijk misnoegen, maar de zwakheden van de Zijnen dragende, komt Hij zijn geloof te hulp en verhoort zijn bede.

Gideon spreekt op dezelfde wijze als Abraham (Genesis18: 30 en 22).

Het voorgaande wonderwerk was niet genoeg tot Gideons overtuiging, omdat het de aard van de wol is, dat zij al het vocht tot zich trekt; hierom begeert hij het tweede wonder, het tegendeel van het eerste.

Omdat echter dit teken niet geheel zekerheid verschafte, omdat de wol zelfs dan de dauw aantrekt, wanneer andere zaken droog blijven, zo waagt Gideon om deze Goddelijke genade te bidden, dat hem nog een teken met het vlies worde gegeven, n. l. dit: het vlies zou droog blijven en de grond rondom met dauw besprenkeld zijn.

En God, nog eens Zijn wondermacht openbarende, om Gideon volkomen zeker te maken, deed alzo in dezelfde nacht, 1) zoals hij begeerd had; want de droogte was de volgende morgen op het vlies alleen, en op de gehele aarde was dauw.

Ziet, hoe teder God is omtrent ware gelovigen, of schoon zwakgelovigen zijnde, en hoe toegenegen en bereidwillig Hij zij, om met hun zwakheden geduld te oefenen, opdat het geknakte riet niet verbroken, noch het smeulende vlaswiekje uitgeblust wordt.

De wonderen, die God tot versterking van het geloof doet, zijn allen tevens van zinnebeeldige betekenis. Zo reeds de drie tekens, waarmee Mozes toegerust werd (Ex 4: 9). Hetgeen wij hier voor ons hebben is een gelijkenis van het volk Israël. "Het eerst was het met het woord van de genade, dat in Deuteronomium 32: 12, Psalm 110: 3 met de dauw van de dageraad vergeleken wordt, bevochtigd en verkwikt, terwijl intussen alle landen van de heidenen droog gelaten waren; later is de joodse kerk van de kennis van God en van Zijn heil verlaten, terwijl rondom alle landen met het zaligmakend Evangelie vervuld zijn. " (Matth. 21: 43).

HOOFDSTUK 7.

GIDEON BEHAALT DE OVERWINNING OP DE MIDIANIETEN.

Vs. 1-8. Terwijl Gideon het vijandelijke leger nadert, wordt hem door de Heere bevolen, van zijn krijgsknechten diegenen te laten gaan, die laf en versaagd zijn; het getal vermindert daardoor tot tienduizend man. Nogmaals moet hij het verminderen, door weg te zenden, die op hun knieën gevallen zijn, zodat slechts driehonderd overblijven.

Toen stond Jerubbaäl (dat is Gideon), door dit dubbel teken (6: 36vv.) van de goddelijke bijstand verzekerd vroeg op van de plaats, waar de geschiedenis met het vlies voorgevallen was, en al hetvolk dat met hem was; en zij legerden zich aan de fontein van Harod1) (= vrees), zodat hij het leger van de Midianieten had in het noorden, achter de heuvel More (= leraar), in het dal, de zogenaamde kleine Hermon in de westelijk gelegen vlakte van Jizreël (1 Samuel . 28: 4).

De fontein van Harod. Met zekerheid is niet uit te maken, welke fontein hier bedoeld is. V. d. Velde vermoedt, dat het de fontein bij het tegenwoordige Boursj-el-Ferra is geweest. Hij vermoedt tevens, dat de bergheuvel van Toubas (het oude Thebez) of die van Jasîr de plaats is geweest, waar de Midianieten gelegerd waren. Gideon lag dan later met de driehonderd man op een hoogte, wellicht de hoge rotsrug, die de kom van Wadi-Ferra ten noorden insluit.

Waarschijnlijk op de noordwestelijke hoogte van het gebergte Gilboa gelegen, aan de voet waarvan de bron Dschalub of, zoals zij in de Middeleeuwen heette, Tubaria ontspringt.

Ook deze heuvel is nu onbekend, maar moet natuurlijk niet verward worden met More bij Sichem (Genesis12: 6).

En de HEERE zei tot Gideon, die zijn leger van 32. 000 man veel te gering in vergelijking met de 135. 000 Midianieten (8: 10) voorkwam: van het volk is geenszins te weinig meer integendeel te veel, dat met u is, dan dat Ik de Midianieten in hun hand zou geven; opdat zich Israël, wanneer Ik door deze 32. 000 het werk verrichtte, niet tegen Mij beroeme, zeggende: Mijn hand heeft mij verlost. 1) Ik wil dat zo’n roem onmogelijk is, en Israël de hand van de Heere erkenne, waardoor het van Zijn vijanden gered wordt (Psalm 44: 2-4).

Vergelijk 2 Samuel . 23: 35.

Omdat het menselijk hart versaagd is bij onderneming van gevaarlijke dingen, maar roemzuchtig bij gelukkige uitslag, moet God de vrees door een drievoudig wonder (6: 36vv. ; 9vv.) wegnemen, en de roemzucht door vermindering van het volk teniet doen.

Elke grond tot verhovaardiging moest Israël worden ontnomen. Bovendien moest het volk zien, dat het de Heere evenveel is te verlossen door weinigen als door velen. En wat niet voorbij mag worden gezien, uit het feit, dat de Heere telkens Israël verlost door een klein getal strijders in verhouding tot het groot getal van de vijanden, moet Israël beschaamd

worden over zichzelf. Hierover beschaamd, dat het om zijn zonde van ongeloof en Godverzaking was geweest, dat het in de macht van de vijanden was gekomen.

Nu dan, roep nu uit voor de oren van het volk, zoals de wet van Mozes uitdrukkelijk voorschrijft (Deuteronomium 20: 8) zeggende: Wie laf en versaagd is, 1) die kere weer en spoede zich naar het gebergte van Gilead!

Toen Gideon, gehoorzaam aan de Heere, dit woord had laten uitgaan, keerden uit het volk tweeëntwintigduizend terug, zodat er tienduizend overbleven.

Toen Epaminondas tegen de Spartanen bij Leuctra trok, bemerkte hij de onzekerheid van enige bondgenoten; om door deze in het uur van de slag niet in gevaar te geraken, liet hij uitroepen: Wie van de Beotiërs zich willen verwijderen, die staat het vrij (Polyaen. 2: 3).

De echte strijders van de Heere zoeken hun sterkte nooit in het getal, en verzwakken hun rijen niet door opneming van tragen en versaagden. In vredestijd mogen zij met velen omwille van de liefde gemeenschap hebben, zo moet men zich ontdoen van allen, die het leger slechts verzwakken kunnen.

Het Christendom vordert mannen; weg dus met degenen, die de zwakheid van het vlees altijd op de voorgrond stellen.

Hebreeuws "van het gebergte Gilead". Reeds lang heeft de vermelding van het gebergte Gilead, dat op de oostzijde van de Jordaan ligt, en dus in de samenhang van deze plaats niet past, de uitleggers veel moeite gegeven. Om deze weg te nemen, zijn vooral de volgende proeven van verklaring te melden. 1. Velen (onder hen vooral Johs. Clericus) nemen een schrijffout in de grondtekst aan; in plaats van delgh, van Gilead zou gelezen moeten worden eblgh = van Gilboa. 2. Anderen geloven dat een gedeelte van de berg Gilboa eveneens de naam Gilead droeg en wel dat gedeelte, dat aan het gebied van de West-Manassieten, die uit de geslachten van Gilead (Nu 36: 4) bestonden, het dichtst lag; zo was er ook volgens Joz. 15: 10 in het gebied van Juda een berg Seïr, die met die in Edom niet verwisseld mag worden. 3. Nog anderen vertalen, (zoals onze vertalers): "naar het gebergte Gilead" of "van het gebergte naar Gilead"; volgens deze verklaring zouden de terugtrekkenden niet naar hun woonplaats hebben moeten gaan, maar zich in Gilead ophouden, om na behaalde overwinning van daar de Midianieten ten minste te helpen vervolgen. De tweede mening heeft de meeste waarschijnlijkheid voor zich.

En de HEERE zei daarna tot Gideon: Nog is er volk te veel, er moet daarom nogmaals een afzondering plaats hebben, want de strijd moet alleen door mannen vanonvoorwaardelijk geloof in Mij (Jes. 17: 5) gevoerd worden; doe hen, de achtergebleven 10. 000 afgaan naar het water, 1)naar de bron, die aan de voet van de hoogte vloeit (vs. 1), om daar te drinken, en Ik zal ze u aldaar beproeven, opdat gij niet door eigen keus zoudt mistasten; en het zal geschieden, van wie Ik tot u zeggen zal: Deze zal met u gaan, die zal met u trekken; maar al degenen, van wie Ik zeggen zal: Deze zal niet met u gaan, die zal niet trekken.

1)Hoogstwaarschijnlijk de zo even genoemde fontein Harod. Dat Gideon zijn leger naar die fontein of beek moet brengen, opdat de Heere ze aldaar zou beproeven, moest dienen om Gideon te tonen dat, waar God genadig zijn geloof had gesterkt door het wollen vlies, dat geloof nu ook heerlijk naar buiten moest treden en openbaar worden. Openbaar worden hierin, dat het standvastig bleef, ook als hem slechts 300 man van zijn leger door de Heere werd overgelaten.

De bron Dschalub bevat reeds in haar oorsprong zoveel water, dat zij spoedig een vijver van 40-50 voet in doorsnede vormt; uit deze vloeit een beek naar het oosten, zodat Gideons leger daar voldoende ruimte had om te drinken.

En de HEERE zei tot Gideon: Door deze driehonderd mannen, 1) die zich geen tijd hebben gegund om hun wapens af te leggen, maar brandende van oorlogsmoed (1 Kor. 9: 25vv.) slechts gedronken hebben, zal Ik u verlossen, en de Midianieten in uw hand geven; daarom 2) laat al dat volk, al die overige 9. 700 man, weggaan, een ieder naar zijn plaats.

Reeds in het Oude Testament zien wij meermalen, wat in het Nieuwe doorgaans wordt geleerd, dat er wel velen geroepen, waar weinigen uitverkoren zijn. Het net van Gods Woord wordt in zee uitgeworpen, en allerlei en vele vissen worden gevangen, maar daarna worden zij uitgezocht en de onnutte weggeworpen. Zo ruim de prediking is, zo nauw is de toets, of wij er waarlijk door getrokken en geheiligd zijn. Verheugen wij ons dan over de onbekrompenheid van de vangst, maar zien wij met ernst en bezorgdheid op de uitlezing. Van Gideons mannen werden alleen de allerwakkerste genomen, en die het meer op hun gemak wilden nemen, werden weggezonden. De Heere wil wakkere mannen tot Zijn dienst, geen tragen, geen onverschilligen, geen lauwen. Het leger van tweeëndertig duizend versmolt tot op driehonderd man; maar pas toen was de kracht van de Heere daar. Welnu, de Heere make ook ons met die driehonderd mannen van Gideon een volk tot Zijn eer, en doe ons met de brandende fakkel van het Woord in onze hand, de duisternis van deze wereld verlichten, en met de bazuin van het Evangelie aan onze mond, al Gods vijanden overwinnen!.

De joodse uitlegg, door Raschi meegedeeld is deze: Gideon kon aan deze wijze van drinken de gewoonte van de mannen onderkennen. De afgodendienaars waren gewend voor hun afgodsbeelden knielend te bidden. Wat de gewoonte van de mannen was, was gemakkelijk op te merken toen zij bij de grote dorst bij het water kwamen. Volgens een Noor verhaal had een koningin met haar dienstmaagd van kleren verwisseld maar men bemerkte aan het drinken, wie de koningin niet was (Simrock 3: 171). Zo erkent Gideon, dat deze 300 voor de Baäl nooit geknield hebben; het zijn reine lieden en met hen doet God grote dingen. Bovendien is op te merken, dat het waterscheppen met de holle hand een slurpen genoemd wordt als van de hond met zijn holle tong. Aelianus (Hist. anim. 6: 53) vertelt ons van honden, die uit vrees voor de krokodil, al voortlopende drinken. Die honden zijn niet het beeld van moedeloosheid, dit kan hier niet bedoeld zijn (vs. 3), maar van voorzichtigheid. Niet alleen de krokodillen van de Nijl waren begerig naar honden, maar ook anderen, ook de Midden-Amerikaanse (kaaiman genoemd) is het; ook in Cuba willen de honden niet uit rivieren drinken en vrezen de begerig opspringende vijand (Ofen. Naturgesch. VI 665). De krokodil is het beeld van de vijand, voor wie diegenen op hun hoede zijn, die niet drinken dat zij uit begeerte om de dorst te stillen, in

zijn handen vallen. Daarbij komt het volgende: De heldendaad van de driehonderd is een overval over een slapende vijand. De oude verhalen van een dier, dat aan een hond gelijk is, dat de krokodil vijandig, zodra deze slaapt, in zijn muil valt en het in zijn ingewanden doodt. Zo brengt het kleinere dier de machtige vijand om door moed en onverschrokkenheid. Wie dus nooit aan de afgodendienst zich overgaf en in voorzichtigheid tegen de verleiding geleefd heeft, meester over zijn begeerten is, kan ondanks zijn zwakheid de vijand, hoe machtig ook, overvallen en overwinnen.

Eerst belooft de Heere aan Gideon, dat Hij door die driehonderd man Israël zal verlossen en dan geeft Hij hem bevel, om die overigen naar huis te zenden. Eerst de belofte en dan het bevel, niet omgekeerd, opdat Gideons geloof bevestigd zou worden, door hetgeen de Heere hem verzekerde.

En het volk, 1) die driehonderd mannen, namen de teerkost in hun hand, van de voorraad voor het gehele leger zoveel als zij voor zich zouden nodig hebben, en hun bazuinen, hun krijgshoornen, waarvan er ongeveer zo veel in het gehele leger waren, dat nu ieder zo’n verkrijgenkon (vs. 16), en hij liet al die andere mannen van Israël gaan, een ieder naar zijn tent; maar die driehonderd man, die God hem aangewezen had, behield hij. En hij had het leger van de Midianieten beneden in het dal van Jizreël.

In het Hebreeuws Wajekchoe eth tsedah haäm. Letterlijk, zij namen de leeftocht van het volk. Cassel vertaalt alsof er stond: Zij namen de leeftocht van, d. i. uit handen van het volk. Bedoeling is, dat die driehonderd man van het volk, dat wegging, de leeftocht overnamen, tegelijk met de krijgshoornen, of bazuinen. Hoogstwaarschijnlijk waren er net zoveel bazuinen in het gehele leger, dat nu ieder van de driehonderd mannen één kon verkrijgen.

II. Vs. 9-23. In de daarop volgende nacht beveelt de Heere aan Gideon in het leger van de vijanden af te dalen, na vooraf vergezeld door zijn wapendrager de staat van de zaken te onderzoeken. Hij doet dat, verneemt uit een afgeluisterd gesprek tussen twee op wacht staande soldaten, hoe de Midianieten ontmoedigd zijn. Hij volvoert nog dezelfde nacht met zijn 300 man een krijgslist, waardoor de vijanden zo verschrikt worden, dat zij naar twee zijden ijlings over de Jordaan de vlucht nemen.

En het geschiedde in dezelfde nacht, die op de dag volgde, waarop Gideon die twee maal herhaalde vermindering van zijn leger (vs. 2vv.) plaats had moeten doen hebben, dat de HEERE tot hem zei: Sta nog heden op, ga met de driehonderd heen in het leger van de Midianieten om hen aan te tasten, want Ik heb het in uw hand gegeven; 1)

Want Ik heb het in uw hand gegeven. Hiermee zinspeelt de Heere op Zijn raadsbesluit, volgens welke Hij besloten had de vijand in Gideons hand te geven. De Heere doet het, om Gideons geloof aan te wakkeren, opdat hij reeds te voren van de overwinning zeker zou zijn.

Vreest gij dan nog af te gaan, omdat een zo kleine schare van strijders met u is, zo ga, begeef u eerst naar de vijandelijke voorposten, gij en Pura (= tak) uw jongen, uw wapendrager, naar 1) het leger.

Wordt Gideon in vs. 9 bevolen in het leger te gaan, om het te vernietigen, hier wordt hem toegestaan eerst nog tot aan het leger te gaan, om te weten te komen, hoe ontmoedigd reeds de vijand is, opdat hem alle moedbenemende vrees zou worden ontnomen. De Heere kent de zwakheid van Zijn volk, maar weet ook, wat zij nodig hebben, om Zijn bevel te gehoorzamen.

En gij zult bij die verspieding horen, wat zij onder elkaar zullen spreken en daaruit de stemming van de vijanden leren kennen, en daarna zullen uw handen gesterkt worden, dat gij gaan zult in het leger, want gij zult horen, dat zij moedeloos en versaagd zijn; zo zal uw vrees worden weggenomen. Toen ging hij met Pura, zijn jongen, tot het uiterste van de schildwachten1) die in het leger waren, tot aan de voorposten van de Midianieten.

Tot het uiterste van de schildwachten, d. i. tot aan de voorposten van het leger. Die voorposten bestonden echter in dit geval niet alleen uit soldaten, zoals bij een gewoon leger het geval is, maar uit verschillende tenten, waarin ook de vrouwen en kinderen vertoefden. Zij hadden toch ook deze bij hen, zoals duidelijk uit de geschiedenis is op te maken.

Toen nu Gideon met zijn wapendrager aan de voorposten aankwam (vs. 11), ziet, zo was er een man van de op wacht geplaatste krijgslieden, die zijn metgezel een droom vertelde, die hij gehad had, voordat hij op wacht geplaatst was, en hij zei: Zie, ik heb een droom gedroomd, en zie, een geroosterd, een op hete as gebakken gerstenbrood wentelde zich als een rollend wagenrad van de hoogte af in het leger van de Midianieten, en het kwam tot aan de tent 1) van de veldheer van het leger, en sloeg haar, dat zij viel, en keerde haar om, het onderste boven, dat de tent er vernietigd tegen de grond lag. 2)

In het Hebreeuws Al-Haöhee), tot aan de tent. Omdat het lidwoord erbij staat, moet hier zonder twijfel aan de tent van de veldheer gedacht worden.

Het was genoeg, om Gideon te doen schrikken en beven, wanneer hij, mogelijk bij maanlicht, ontdekte de ontzaglijke menigte van de vijand. Dit was zeker geen opbeurend gezicht, maar hij hoorde zaken, die hem tot een zeer goed voorteken verstrekten, en zodra hij die gehoord had, keerde hij terug, veronderstellende dat hij nu had verstaan, datgene, waartoe God hem daarheen gezonden had (Jud 7: 13).

Middelen en doeleinden werken samen. Gideon moest een nieuwe aanmoediging hebben, en nu liet God de Midianitische man die droom dromen, opdat Gideon, als hij deze gehoord had, met volkomen vertrouwen op zijn God de strijd zou beginnen.

En zijn metgezel antwoordde en zei: Dit gerstenbrood, waarvan gij gedroomd hebt is niet anders, dan het zwaard van Gideon, de zoon van Joas, de Israëlitische man, die met zijn leger zich tegenover ons gelegerd heeft; God heeft, zoals hieruit duidelijk blijkt, de Midianieten en dit gehele leger in zijn hand gegeven.

Het was voor de Midianieten geen geheim meer, dat de Heere tot Zijn volk was teruggekeerd; de bange vrees in hun harten voorspelde het hun; zelfs openbaarde die vrees zich in hun

dromen. (Leonidas, zo bericht Plutarchus, heeft vóór de slag bij Thermopyle het toekomstig lot van Griekenland en van Thebe gedroomd. Xerxes droomde vóór zijn tocht naar Griekenland, en Gustaaf Adolf zal vóór de slag bij Leipzig gedroomd hebben, dat hij zich in een tweestrijd met Tilly bevond) Zeer juist is het beeld van een gerstenbrood. Arme Bedoeïenen vergenoegen zich nog heden met gerstenbrood, dat zij in geitenvet dopen. De Arabieren in de woestijn nemen, zoals Niebuhr beschrijft, een ronde klomp deeg, leggen die in hete kolen, en bedekken die daarmee, totdat die gebakken is. Dan doen zij de as eraf en eten het. Zo waren Israël en Gideon, die vanwege de overmacht van de vijanden niets meer te eten hadden, terwijl het tevens de geringe afkomst van Gideon aanduidt en de geringheid van zijn leger. "In het Evangelie waren het ook juist gerstenbroden, die door de Heere vermeerderd werden. Het was een geroosterd gerstenbrood, geroosterd aan het vuur van ootmoed, geroosterd in allerlei duistere wegen van zware aanvechting en klein gemaakt door het ontnemen van alle vleselijke steunsels. ".

Wij hebben ook een brood, dat van de Hemel gekomen is en aan de wereld het leven geeft, dat is onze Heere Jezus Christus, ook zonder heerlijkheid als Gideon; maar dit hemelbrood, geroosterd aan het hout van het kruis in het vuur van de toorn en van de liefde van God, heeft het leger van de satan omgekeerd en verwoest. En wanneer wij tot diegenen behoren, die kunnen zeggen: "Het is mijn enige troost in leven en sterven, dat ik met lichaam en ziel beide in leven en sterven, niet mij, maar mijn getrouwe Zaligmaker eigen ben, die met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomen betaald heeft", dan weten wij ook, dat ons geloof de overwinning is, die de wereld overwonnen heeft. Al is het leger van de satan, dat tegen ons strijdt, ook nog zo groot, wij weten dat wij in Hem overwinnen, ja wij planten reeds hiermee in het dal van strijd de overwinningsbanier: want de overwinning van het hoofd is die van de leden; daarom kan de duivel met al zijn list en al zijn macht ons geen schade doen.

Het was een geroosterd gerstenbrood: het had de proef doorstaan, het was door het vuur gegaan, en daardoor tot één brood, tot één geheel geworden. Gideon was met zijn leger ten nauwste verbonden en als tot één man geworden. De gelovigen moeten zich verenigen, niet afscheiden. Of zullen wij ons maken tot twee of nog meerdere broden? De schildwacht sprak van het zwaard van Gideon, en toch zou Gideon noch zijn volk een zwaard opheffen. Zo hebben wij door het geloof geestelijk, wat wij stoffelijk niet hebben, of zó wordt datgene, waarin geen kracht is, in onze hand tot een zwaard gemaakt.

En het geschiedde, toen Gideon de vertelling van deze droom en de uitleg daarvan uit de mond van de beide Midianieten hoorde, zo aanbad 1) hij, vol blijde dank voor de Heere, die hem niet alleen een blik in de moedeloosheid van de vijanden, maar ook in hun zekere nederlaag gegeven had, en hij keerde terug tot het leger van Israël, zijnde driehonderd mannen, en zei: Maakt u aanstonds op, want de HEERE heeft, zoals Hij mij zo-evendoor een nieuw teken heeft bekend gemaakt, het leger van de Midianieten in uw hand gegeven. 2)

God komt alleen de eer toe van alles wat tot aanmoediging en opwekking van ons geloof verstrekt, en Zijn Voorzienigheid moet erkend worden in zulke gebeurtenissen, die, ofschoon gering en toevallig schijnende te wezen, echter bij de uitkomst bleken, ons van groot nut en dienst te zijn (Jud 7: 15).

Hieruit zien wij, dat, wat deze zaak betreft, Gideons geloof volmaakt is geworden. Hij neemt de zaak aan, alsof zij reeds heeft plaats gehad. Dit is de ware aard van het geloof, en maakt zijn wezen uit, als een bewijs van de zaken, die men niet ziet.

En hij deelde de driehonderd man in drie hopen, elk van honderd; en hij gaf iedere man een bazuin in zijn hand, en evenzo aan ieder lege kruiken, waarin de voorraad voor het gehele leger (vs. 8) bewaard was geweest, en fakkels in het midden van de kruiken,
opdat deze zolang zouden bedekt blijven, totdat men het leger van de vijanden omsingeld had.

Duidelijk blijkt hieruit, dat Gideon, door God geroepen, ook met de Geest van wijsheid en verstand was begaafd. Want toch, die fakkels moesten in de kruiken verborgen blijven, opdat ze door de Midianieten niet werden gezien, maar straks moesten ze dienen, én om de Israëlieten van licht te voorzien, én om de vijand een indruk te geven van de buitengewone getalsterkte van de Israëlieten.

En hij zei tot hen: Kijk naar mij en doet alzo, 1) zoals ik bij het optrekken doen zal, namelijk dat gij in de rechterhand de bazuinen en in de linker de door de kruiken bedekte fakkels houdt; en ziet, als ik zal komen aan het uiterste van het leger, zo zal het gebeuren, zoals ik zal doen, alzo zult gij doen.

Een verkorte uitdrukking van het bevel: Wat gij ziet, dat ik doe, handel gij ook alzo.

Als ik met de bazuin zal blazen, ik en allen, die met mij in dezelfde afdeling (vs. 16) zijn, dan zult gij in de beide andere afdelingen ook met debazuin blazen, rondom het gehele leger, gij zult de kruiken in stukken slaan, zodat de fakkels plotseling haar licht verspreiden, 1)en gij zult zeggen, gij zult het krijgsgeschreeuw aanheffen: Voor de HEERE en voor Gideon. 2)

Wat men in het geloof doet, doet men niet in wanorde en zonder voorzorg; nee, Gideon bleef aan de middelen gebonden. Het geraas van de brekende kruiken, het plotselinge licht en het geschal van de even zo vele bazuinen, moest het vijandelijk leger verschrikken, verblinden en in verwarring brengen. Liefelijke overeenkomsten opnieuw met de geestelijke dingen van God. Gideon liet de fakkels in aarden kruiken dragen, en daarna de kruiken in stukken slaan, om de ontstoken fakkels heinde en ver haar licht te laten verspreiden. Ook de gelovigen dragen het licht van de Heilige Geest, de schat van het woord in aarden vaten, eerst alleen aan henzelf bekend en verborgen voor de vijand, in zwakheid en toch met kracht. Trouwens, als God een verlossing door ons wil geven, dan omzwachtelt Hij haar met ellende en uiterlijke vrees, zodat zelfs de vromen het hoofd bekommerd over ons schudden; ja, zo wordt de fakkel aanvankelijk verborgen, om pas op zijn tijd, met verbreking van ons zelf, tevoorschijn gebracht en ontstoken te worden, om dan alom haar licht te verspreiden. en bij dat licht de vijand te overwinnen.

Hij wil hierdoor uitdrukken: "De overwinning is ons; want wij strijden voor de eer van de Heere, en voor Gideon, die Hij tot Zijn werktuig verkoren heeft. " Gideon handelt hier door ingeving van de Heere, daarom mag zijn list niet zonder meer met gelijke ondernemingen, als

bijv. van Hannibal, toen hij door Fabius Maximus ingesloten was. (Plut. Fab. Max. ep. 6) vergeleken worden; daarentegen mag met het volste recht bij dit veldgeschreeuw geplaatst worden het wachtwoord, dat Gustaaf Adolf in de slag bij Breitelfeld (1631) en bij Lützen (1632) gaf: "God met ons".

Gideon durft zijn naam naast die van God te noemen, omdat God hem tot het voeren van Zijn oorlogen gesteld had. Zo mogen ook wij zeggen: "Voor God en voor Oranje" op grond van de verkiezing van God, waardoor het Hem behaagd heeft dat vorstenhuis af te zonderen, in het bloed van de martelaren te vestigen en kracht te geven tegen de vijand.

Het zwaard van de Heere is alles in allen tot uitwerking van de goede uitslag van het zwaard van Gideon, maar desalniettemin moet Gideons zwaard mede gebezigd worden. De mensen als de werktuigen en God als hoofdoorzaak en Werkmeester moeten beiden in hun betrekking in acht worden genomen, maar zo, dat de mensen, zelfs de grootste en de beste, steeds in aanmerking komen als ondergeschikt en onderworpen aan God. Het leger van de Midianieten moest enkel en alleen door verschrikkingen vernield worden en deze zijn in het bijzonder het zwaard van de Heere (Jud 7: 18).

Alzo bliezen, omdat de beide andere troepen op twee andere plaatsen het vijandelijk leger genaderd waren, en volgens Gideons bevel hetzelfde deden, de drie hopen met de bazuinen, en braken de kruiken; en zij hielden met hun linkerhand de fakkels en met hun rechterhand de bazuinen om te blazen; en zij riepen: Het zwaard van de HEERE, en van Gideon! 1)

Niet onwaarschijnlijk staat deze uitroep in verband met de droom en de verklaring ervan, die Gideon in het vijandelijke leger had gehoord. Opdat echter niet hij, maar God alleen de eer zou ontvangen, laat hij uitroepen: Het zwaard van de Heere en van Gideon, omdat hij slechts een werktuig is in de hand van de Heere.

Door deze woorden wordt Gideon niet op gelijke lijn met God gesteld. Het woord heeft de betekenis: "en wel door Gideon," omdat hij de zichtbare drager van Gods zwaard is.

En zij, de kinderen van Israël, stonden een ieder op zijn plaats, rondom het leger, 1)niemand van de 300 mannen week een voetstap van zijn plaats, zij bleven stilstaan zonder het zwaard te trekken, alsof zij alleen fakkeldragers waren, om het leger op de weg toe te lichten. Toen liep het gehele leger van de vijanden, en zij schreeuwden van angst en vluchtten.

Geen zwaardslag werd gehoord, alleen het bazuingeschal. Teken van de overwinning, eer nog een vijand verslagen was. Groot is dan ook de schrik, die de vijand bevangt. Want toch eigenlijk staat er: het gehele leger liep, wat zeggen wil, dat ten gevolge van dat onverwachts alarm en dat voor hen onverklaarbaar licht er een lopen en draven door elkaar heen plaats vond, dat eindigde in een algemene vlucht, om het vege lijf te redden. Het was een en al verwarring, zodat door de bijzondere besturing van God, de ene Midianiet de andere voor een vijand aanzag en hem doodde. De schrik had hen niet alleen verlamd, maar ook verblind.

Toen de driehonderd stil op hun plaatsen staande, met de bazuinen bliezen, a) zo zette de HEERE, die in deze strijd de enige strijder wilde zijn, (vs. 2) het zwaard van de een tegen de ander. 1) Ieder sloeg degene, die hij voor zich zag, omdat in de algemene verwarring en in het duistere van de nacht, de Midianiet niet eens vriend en vijand kon onderscheiden, maar in de mening, dat de kinderen van Israël reeds binnen in hun leger waren, slechts bedacht was, om zijn leven te verdedigen; daardoor ontstond een bloedbad, dat zij onder elkaar aanrichtten, en dat in het gehele leger; en het leger vluchtte 1) tot Beth-sitta toe (= Acaciënstad, of dezelfde plaats als Beth-sean, of toch in de nabijheid daarvan gelegen); hier vluchtte een gedeelte over deJordaan (8: 4 8. 4); het grootste gedeelte daarentegen vluchtte naar Tserédath 2) (= verkoeling) tot aan de grens van het aan de westelijke oever van de Jordaan gelegen Abel-Mehóla (= vlakte voor de dans) (1 Koningen . 19: 16), boven het enigszins zuidelijker gelegen, maar overigens onbekende Tabbath3) (= beroemd).

Psalm 83: 10

Het leger vluchtte tot Beth-sitta toe naar Tserédath, tot aan de grens van Abel-Mehóla, boven Tabbath. Geen van deze vier plaatsen zijn met zekerheid bekend. Abel-Mehóla echter, zoals de naamovereenkomst schijnt aan te duiden, moet ergens in Wadi-Maleh (of Melha) hebben gelegen. Hiëronymus plaatst het 10 Romeinse mijl ten zuiden van Beth-sean. Volgens deze opgave zou Churbet-es-Sjouk wel met de ligging van Abel-Mehóla overeenkomen.

Maar ik kan hier slechts gissen, zoals ook Tabbath’s identificatie met Tamoun niets meer dan een gissing is. Zoveel schijnt mij echter zeker toe, dat het Midianitische leger deels door de wadi ten oosten van Tamoun, maar vooral door Wadi-Melha of Maleh gevlucht is, de weg op naar Sukkoth, waar Gideon hen achtervolgde aan de overzijde van de Jordaan. De veren of doorwaadbare plaatsen van de Jordaan, die de Midianieten benomen werden tot aan Beth-bara, zijn ongetwijfeld de plaatsen geweest, waar men de rivier ook nog heden ten dage oversteekt, ten oosten en ten noordoosten van de uitgang van Wadi-Maleh.

Misschien hetzelfde als Sarthan (Joz. 3: 16; 1 Koningen . 4: 12; 7: 46 Zareda (1 Koningen . 11: 26), dan moet het verder noordelijk tussen Beth-sean en Abel-Mehóla gelegen hebben, wat ook v. Raumer aanneemt.

Het ontbreekt in de geschiedenis van de andere volken niet aan dergelijke krijgslisten van moedige veldheren. Tacitus spreekt daarover: (Annal. 1: 68. 4) "De vijand, die aan weinig of halfgewapende tegenstanders denkt, wordt licht trompetgeklank en wapenglans (sonus tubarum, fulgor armorum) ten verderve; het verlies is des te groter, naarmate het onverwacht is (cadant ut rebis secundis avidi, ita adversis incauti.)" Zo verschrikte de Romein Municus Rufus de Scordiskers daardoor, dat hij van alle kanten van de berg trompetten liet klinken, die, tegen de rotsen weergalmende, schrik en vrees verbreidden. (Frontin. Stratagem. II. 3). Een zelfde krijgslist verschrikte de inwoners van Heraeon in Achaja, toen Diotas hen belegerde. Zulke overvallen noemden de ouden Panische schrik, omdat Pan met zijn hoornen de vijanden van Dionysus op de vlucht geslagen had (cf. Polyaen 1 en 2). De verschrikking die over Midian kwam was echter in waarheid een verschrikking van God.

Toen werden de mannen van Israël bijeengeroepen, uit Nafthali en uit Aser, uit Zebulon en uit heel Manasse, die vroeger (6: 35) de oproep van Gideon gevolgd, maar later (7: 2vv.)door hem op Gods bevel teruggezonden en nog op hun terugweg waren; en zij jaagden de Midianieten achterna, opdat zij niet, van de schrik bekomen, zouden terugkeren, maar geheel en al zouden worden vernietigd. 1)

Gideon liet hen roepen, om mede te vervolgen; hij deed dit om de jaloersheid weg te nemen en de eenheid onder Israël te bewaren. De genade leert zoeken, wat van de ander is, en beijvert zich door bewijzen van vriendschap en liefde de haat en de vijandschap te voorkomen.

III. Vs. 24-8: 21. De aan de westzijde van de Jordaan naar het zuiden gevluchte Midianieten laat Gideon door de Efraïmieten opvangen, hij zelf vervolgt degenen, die bij Beth-sean over de Jordaan gevlucht zijn. Op deze weg weigeren de burgers van Sukkoth en van Pnuël zijn afgemat leger de gevraagde voedingsmiddelen, waarom hij hen met een scherpe tuchtiging bedreigt; vervolgens ontmoet hij de Efraïmieten, die hem verwijten, dat hij hen niet aanstonds bij het begin van de onderneming heeft opgeroepen; hij echter weet hen tevreden te stellen. Hierna zoekt hij het vijandelijke leger te Karkor op, verslaat het en keert met twee gevangen Midianieten vorsten over Pnuël en Sukkoth terug. Hij volvoert vervolgens zijn bedreiging aan deze steden, en doodt, bij zijn aankomst te Ofra, de beide vorsten van de Midianieten.

Ook zond Gideon, toen de Midianieten in de vs. 22 beschreven richting de vlucht genomen hadden, boden in het gehele gebergte van Efraïm, zeggende tot degenen, in wier macht het was, de vluchtelingen deovertocht over de Jordaan af te snijden: Komt af van uw gebergte de Midianieten tegemoet, en beneemt hun de wateren, bezet de wateren, die van de oostzijde van het gebergte in de Jordaan uitstorten, tot aan Beth-bara, (= huis van overtocht), te weten de Jordaan, opdat gij henzou kunnen neerhouwen, voordat zij de overzijde bereiken. Alzo werd elke man van Efraïm bijeen geroepen, en zij benamen hun de wateren tot aan Beth-bara, en de Jordaan.

a) En zij vingen twee vorsten van de Midianieten, Oreb (= raaf) en Zeëb (= wolf) en doodden Oreb op de rotssteen, die naar hem de rots Oreb genoemd is (Jes. 10: 26) en Zeëb doodden zij in de perskuip, waarin hij zich verborgen had (Jud 6: 11) en die vervolgens de perskuip van Zeëb 1) genoemd is; en zij vervolgden de Midianieten tot over de Jordaan; en zij brachten de hoofden van de beide gedode vorsten, Oreb en Zeëb, als overwinningsteken tot Gideon, die een andere afdeling van de Midianieten onder Zebah en Tsalmûna, over de Jordaan 2) nagejaagd was (Jud 8: 9).

Psalm 83: 12 Jes. 10: 26

Opmerkelijk zijn deze beide namen; beide zijn vrienden van de woeste plaatsen, van slagvelden en verslagenen; ook bij andere volken waren het bijnamen van helden. De Arabieren noemen de raaf wegens zijn vergezellen van de karavanen Ebul-mirkal (vader van de snelle kameel) of Ibn-bersan (zoon van het rijpaard). Naast elkaar komen zij voor als aan Odin geheiligd. Raven en wolven waren ook aan Apollo gewijd. Bij de Arabieren dragen zij

één naam: Ibnol-erdh, zoon van de aarde. Verscheidene plaatsen (bijv. Ravestein) dragen dergelijke namen; zelfs de Odyssea (13: 406) kent een ravenrots in Ithaka.

Dit heeft pas plaats, nadat Gideon reeds over de Jordaan is gegaan, hetgeen in het volgende hoofdstuk (vs. 4vv.) nader bericht wordt, maar hier reeds wordt meegedeeld, omdat het in verband staat met het vangen en doden van genoemde koningen.

De plaatsen, hier in dit vers meegedeeld, zijn niet nader aan te duiden, maar moeten aan deze zijde van de Jordaan hebben gelegen, zoals duidelijk blijkt uit deze laatste woorden, waarin gezegd wordt, dat zij daarna de Midianieten nog verder vervolgden.

HOOFDSTUK 8.

DE OVERGEBLEVEN MIDIANIETEN WORDEN VERSLAGEN, EN ZEBAH EN TSALMUNA GEVANGEN GENOMEN.

Toen zeiden de mannen van a) Efraïm tot hem, tot Gideon, toen zij hem aan de overzijde van de Jordaan ontmoetten: Wat is dit, dat gij ons gedaan hebt, dat gij ons niet riep, evenals gij die van Manasse, Aser, Zebulon en Nafthali (6: 35) geroepen hebt, toen gij heentrok, om te strijden tegen de Midianieten? en zij twistten sterk met hem; zij gaven hem met hevige en harde woorden hun ontevredenheid te kennen, die des te groter was, omdat zij op de eerste rang onder dekinderen van Israël aanspraak maakten, en daarom meenden, dat zo'n onderneming niet zonder hen plaats had mogen hebben.

a)Richteren 12: 1

Hij daarentegen, tegenover hun eerzucht des te grotere bescheidenheid stellende, zei tot hen: Wat heb ik nu tot verlossing gedaan, zoals gij? zijn niet de nalezingen van Efraïm beter dan de wijnoogst 1) van Abi-ezer? Is hetgeen gij tenslotte verricht hebt niet meer, dan hetgeen ik met het geslacht van Abi-ezer deed.

Met de wijnoogst bedoelt hij de eerste aanval, die niets anders ten gevolge had, dan dat de vijanden op de vlucht gingen; met de nalezing de door de Efraïmieten behaalde overwinning. Tegenover deze overwinning had zijn onderneming niets te betekenen; de roem van de dag behoorde hen alleen.

God heeft de vorsten van de Midianieten, Oreb en Zeëb, in uw hand gegeven; wat heb ik dan kunnen doen, zoals gij gedaan hebt? 1) Toen liet hun toorn 2) van hem af, toen hij dit woord sprak, en alzo hun gekrenkte eerzucht tevreden stelde.

De door de Efraïmieten bevochten overwinning moet inderdaad van grote betekenis zijn geweest, omdat deze nog door Jesaja (10: 26) als een grote slag van de Heere tegen Midian vermeld wordt.

Aan de ene zijde wendt Gideon, die hier waarlijk groot is, de toorn af van Efraïm maar geeft toch ook aan de andere zijde en doet dit zijn bedillers goed voelen al de eer aan de Heere God. Eigen eer geeft hij prijs, opdat de vrede bewaard zou blijven onder de stammen, maar duldt ook niet, dat het hoogmoedige Efraïm zelf zal roemen op zijn overwinning. Inderdaad was de overwinning van Gideon veel groter dan die van Efraïm, omdat deze slechte een reeds verschrokken vijand had verslagen.

Zelfs in zijn overwinningen is Gideon niet zo groot als hier; in zijn ootmoed is hij verstandiger, dan de verblinde stamgenoten in hun hoogmoed. De verdienste van Efraïm was zeker groot, daar nog door Jesaja (10: 26) deze een grote slag van de Heer tegen Midian genoemd wordt, maar toch slechts een mindere. Zij hadden slechts de verschrokken vijand verslagen, die hij in hun handen gejaagd had. Gideon had hen met weinig woorden kunnen

doden bij hun twist en vragen, waarom het hoogmoedig Efraïm niet zelf de Midianiet had aangevallen of Israël daartoe opgeroepen had; maar het is de ootmoed, die eigen daden klein, andere daden groot acht. Door die ootmoed sticht hij vrede en bewaart hij de eenheid onder Israëls stammen (Spreuken 15: 1; 25: 15 laat hij zijn tegenstanders voelen, wie al de eer toekomt, namelijk de HEERE, deze gaf Oreb en Zeëb in hun hand.

Eigenlijk staat er: hun snuiven. Hiermede wordt te kennen gegeven, dat hun toorn heftig was het was de toorn van de gekrenkte eerzucht zij snoven, zoals een woedende os, van boosheid.

Toen nu Gideon, na de Midianieten op de vlucht gedreven en de Efraïmieten te hulp geroepen te hebben (7: 19-24a), gekomen was aan de Jordaan, in de nabijheid van Beth-sean om de naar deze zijde vluchtenden (7: 22) te vervolgen, terwijl de anderen die zich naar het zuiden gewend hadden, door de Efraïmieten gevangen werden (7: 24b-25) ging hij over met de driehonderd mannen, die bij hem waren, zijnde moe en uitgeput van gebrek, nochtans vervolgende. 1)

In het Hebreeuws Ajeefim weroodfim. Afgemat en vervolgende, d. w. z. afgemat van het vervolgen of letterlijk: afgemat, omdat zij vervolgende waren. Dit is zeer goed te begrijpen, omdat zij minstens een dag en nacht reeds zonder slaap waren geweest en, zoals duidelijk uit het volgende vers blijkt, de voedselvoorraad reeds was verbruikt.

Maar de oversten Van Sukkoth zeiden: 1) Is dan de handpalm van Zebah en Tsalmûna reeds in uw hand? Hebt gij deze vorsten reeds in uw macht, en hun de handen gebonden, dat wij aan uw leger brood zouden geven2) en ons zo de wraak van die vorsten op de hals zouden halen?

Eigenlijk staat er zei, omdat één van de oversten van Sukkoth hoogstwaarschijnlijk het woord voerde. De inwoners van Sukkoth schijnen met vrees voor de Midianieten zozeer bevangen te zijn, dat zij zelfs aan de overwinnende Gideon niet de geringste hulp durfden bieden uit bezorgdheid, dat zij later door de Midianieten daarvoor zouden worden gestraft.

Het ongeloof in de hulp en redding van de Heere had hen zo verblind, dat zij zelfs niet aan de overwinning van Gideon op een vluchtende vijand geloven. Het ongeloof verblindt geheel en al.

In deze rede ligt niet alleen laffe vrees, maar ook honende verachting van Gideons geringe krijgsmacht, waarmee hij toch niets tegen de vijand kon verrichten, als wilden zij zeggen: Het is nog verre van hetgeen gij u inbeeldt; Zebah en Tsalmûna zullen die paar mannen spoedig neerslaan. " Zo gebeurt het nog altijd, dat mannen die de beste bedoelingen hebben, bij hun gewichtigste en heilzaamste ondernemingen, wanneer zij met gevaar van hun leven de eer van God en het algemeen welzijn zoeken, geen hulp, maar velerlei tegenstand hebben.

De inwoners van Sukkoth geloofden niet en zagen daarom ook in Gideons overwinning de hand van de Heere niet. Het materialisme, dat liever een knecht van een vreemde tiran is, eer het iets op het spel zet, kan niet beter dan hier getekend zijn.

Toen zei Gideon: Dit antwoord, waarmee gij tot verraders van uw volk wordt, en niet zozeer mij als de Heere, onze God, bespot, zal niet ongestraft blijven; daarom, als de HEERE Zebah en Tsalmûna in mijn hand geeft, en dit zal zeker gebeuren, zo zal ik uw vlees dorsen met doornen uit de woestijn 1) en met distels; 2) op gevoelige wijze zal ik u straffen.

Deze woestijn tussen Sukkoth en Pnuël was degene, die Jakob doortrok, toen hij met God geworsteld en te voren de legers van de Engelen gezien had. Hiernaar wordt zij de woestijn van Mahanaïm genoemd (Jud 8: 7).

Doornen uit de woestijn, niet alleen van doornen, maar van doornen uit de woestijn spreekt Gideon, omdat deze krachtiger en sterker waren. Zonder twijfel dreigt hij hier met een geduchte strafoefening, omdat zij niet hem behulpzaam wilden zijn in het verdelgen van de vijanden en de onderdrukkers van het volk.

Sommigen menen, dat hij voornemens was om als hun naakte lichamen met doornen en distels bedekt waren, over hen een zwaar wiel te laten gaan, om die diep in hun vlees te drukken, en dood te pletteren. Zo’n straf heeft David aan de Amorieten voltrokken; zie 2 Samuel . 12: 31.

Verschillende meningen bestaan er, waarom Gideon juist met deze straf dreigde. Kimchi meent, dat het een zinspeling is op de naam Sukkoth (Sikkim = doornen). Waarschijnlijker is dat, omdat de mannen van de stad de hongerige helden naar de woestijn verwezen, waar slechts doornen en distels te vinden waren, hun antwoord was: "Wij zullen ze halen voor u. ".

Daarom sprak hij ook tot de lieden van Pnuël, zeggende: Als ik met vrede, als overwinnaar wederkom, zal ik deze toren, deze burg, waarop gij u meer dan op de Heere verlaat, afwerpen, en in een puinhoop veranderen. 1)

Men heeft gevraagd, van waar nu Gideon voor zijn mannen iets verkregen heeft, om hun honger te stillen, die nu tot het hoogste moet gestegen zijn; waarschijnlijk heeft Gideon hier de Efraïmieten ontmoet (7: 25), die, na tevreden gesteld te zijn (8: 1-3) zich zijn nood zonder twijfel zullen aangetrokken hebben.

Hij waarschuwde hen, hoe hij hen straffen zou, om daarmee te betogen het vaste vertrouwen, dat hij op de toezegging van God had; om daardoor aan te duiden, hoe weinig hij om die reden aan de goede uitslag van zijn krijgstocht wanhoopte en om hen gerechtigheid te geven, ten einde indien zelfs maar het geringste greintje of vonkje van genade en overdenking in hen was overgebleven, zij bij nadere betrachting en overlegging berouw moesten krijgen over hun dwaasheid, zich moesten vernederen en middelen mochten uitdenken, om daarvoor boete te doen, en zonder twijfel zou Gideon, indien zij dit gedaan hadden, hen hun dwaasheden hebben vergeven (Jud 8: 9).

En Gideon trok opwaarts van Pnuël, de weg van de Skeniters d. i. van hen, die in tenten wonen, 1) van de in de woestijn wonende nomaden, tegen het oosten van Nobah (= luide stem) en Jogbeha 2) (= verheven), aan de beide oostelijke grenspunten van de stam Gad, en hij sloeg dat leger, hij overwon het met zijn 300 mannen, want het leger was zorgeloos, 3)het vermoedde hier, nu het weer in zijn eigen land was, geen aanval meer.

Gideon trok dus door de woestijn en viel de vijand in de achterhoede aan. Natuurlijk vermoedde hij hier geen aanval meer en had hij zich ter ruste begeven. Vandaar dat er ook staat, want het leger was zorgeloos. Het had op geen strijd meer gerekend.

2)J. L. Burkhardt uit Basel, aan wie wij naast Seetzen het meest de kennis van het Oost-Jordaanland en van Steenachtig Arabië te danken hebben (overl. 1817 te Caïro) vond op de weg van Ramoth in Gilead naar Rabbath-Ammon ter linkerzijde de drie verwoeste plaatsen Dschebeiha, Nowakis en Karkagheisch. De eerste is zonder twijfel het Bijbelse Jogbeha. De tweede is waarschijnlijk het in Num. 21: 30, bedoelde Nafat, dat hier Nobah heet, en niet met een tweede Noba (vroeger Kedath, Num. 32: 42) mag verwisseld worden. De derde plaats, ongeveer 1 1/2 uur noordwestelijk van Rabbath-Ammon is wellicht het in vs. 10 genoemde Karkor; want het kasteel Carcaria, dat anderen voor ons Karkor houden, ligt, zoals Gesenius terecht opmerkt, veel te zuidelijk, een dagreis van Petra in het Edomietengebergte.

De zorgeloosheid en zekere gerustheid van de zondaren valt altoos uit tot hun verderf, en de gevaren zijn meest noodlottig en vreselijk, wanneer zij het minst geacht en gevreesd worden (Jud 8: 11).

En Zebah en Tsalmûna vloden; maar hij jaagde hen na; en hij a) ving de beide koningen van de Midianieten, Zebah en Tsalmûna, en verschrikte het gehele leger, dat overal zijn behoud in de vlucht zocht.

Psalm 83: 12

Toen nu Gideon, de zoon van Joas, zegerijk de beide vorsten met zich voerende, van de strijd terugkwam, nadat hij eerst zijn bedreiging (vs. 8) aan Pnuël volbracht had (vs. 17) en de stad Sukkothnaderde, vóór de opgang van de zon. 1)

In het Hebreeuws Milmaàleh hachares. De LXX: apo epanwyen thv parataxewv. Arev. De Septuaginta vertaalt, van bij de opgang van Hares. Zo hebben ook de oudste vertalingen weergegeven. Ons inziens is dit ook de beste vertaling.

De woorden van de grondtekst zijn zeer moeilijk te verklaren. Sommigen vertalen "eer de zon ondergegaan was", anderen "van bij de opgang van de Heer" (Jud 8: 13).

En de toren van Pnuël wierp hij, zoals hij eveneens bedreigd had, af, 1) en doodde de mensen van de stad, daar zij zich tegen hem verzetten en tot belegering dwongen.

Dit gebeurde waarschijnlijk vroeger dan de wraak te Sukkoth, omdat de terugkeer van Karkor over Pnuël naar Sukkoth was, en naar tijdorde bij vs. 13 verteld had moeten worden. Het hoofddoel was echter te verhalen wat met Sukkoth gebeurd was. Bij deze strafoefening moet men bedenken, dat de misdaad niet gering was, en een ernstige tuchtiging verdiende. Gideon vraagde niet veel van hen, slechts enige broden tot verkwikking van het afgematte lichaam; dat weigerden hem de inwoners van deze steden niet alleen, maar zij voegden er nog bittere spotredenen bij. Daarmee betoonden zij openbare verraders en vijanden van hun vaderland te zijn; want zij zochten de overwinning van de vijanden, zoveel mogelijk was, te verhinderen. Daarbij kwam een onverantwoordelijk ongeloof. Het verschrikte leger van de Midianieten was door een geheel wonderbare nederlaag zo versmolten, dat de vluchtende koningen slechts 15. 000 man meer over hadden; toch kwam het de mensen van Sukkoth en Pnuël onmogelijk voor, dat Gideon dit overschot zou kunnen bedwingen, alsof God geen aandeel in deze overwinning had. Daarom was het billijk, dat zij als verraders van God en als vijanden van het vaderland, anderen ten voorbeeld, zo gevoelig gestraft werden.

Wij moeten niet vergeten, dat Gideon uit kracht van zijn ambt niet alleen verlosser van het volk was, maar ook handhaver van de gerechtigheid van God. De inwoners van Sukkoth en Pnuël hadden de eer van God aangetast, de legerscharen van de levende God gehoond, en daarom moesten zij door Gideon voor deze aantasting van de eer van God gestraft en gekastijd worden. Het was het voltrekken van het geschonden recht van God aan hen, opdat zij aldus zouden leren met waarachtige boete en berouw tot God terug te keren, en berouw te hebben over hun liefdeloosheid jegens hun broeders.

Wellicht dat de inwoners van Pnuël op hun toren hadden betrouwd als een zeker en vast bolwerk tegen de vijanden, de Midianieten. Daarom wordt eerst die toren omgeworpen en worden daarna de verachters van God gedood.

Daarna zei hij tot Zebah en Tsalmûna, toen hij met hen in zijn woonplaats Ofra aangekomen was: Wat waren het voor mannen, die gij te Thabor 1) (steengroeve) dood sloeg? En zij zeiden: Zoals gij, alzo waren zij, enerlei, van gedaante als koningszonen.

Of in de stad van deze naam, de grensplaats tussen Zebulon en Issaschar (Joz. 19: 22), of op een plaats van de berg (4: 6,12). Van deze moord van de lichamelijke broeders van Gideon is te voren geen melding gemaakt. De Heilige Schrift deelt dan ook nergens de geschiedenis van de bloedverwanten van de geloofshelden mee, maar stelt overal het rijk van God en zijn geschiedenis op de voorgrond; hier wordt deze gebeurtenis alleen meegedeeld, omdat zij in de gang van de geschiedenis intreedt en van betekenis wordt.

En hij zei tot Jether 1) (= voortreffelijkheid), zijn eerstgeborene (vs. 30): Sta op, dood hen, opdat zij tot des te grotere smaad door de hand van een knaap sterven; maar de jongeling trok zijn zwaard niet uit, want hij vreesde het bevel van zijn vader te volbrengen, omdat hij nog een jongeling was.

Omdat ook Jether als Gideons zoon een van de naaste bloedverwanten was en daarom het recht van de bloedwraak mocht uitoefenen, werd hij door zijn vader vermaand, om deze koningen te doden.

Toen zeiden Zebah en Tsalmûna tot Gideon: Sta gij zelf op, en val op ons aan, om ons te doden, want zo de man is, zo is zijne macht, niet de zwakke knaap, maar een man, wiens kracht toereikend is komt zo’n strafoefening toe. a) Zo stond Gideon op van zijn rechterstoel, en doodde Zebah en Tsalmûna met eigen hand, en nam de maantjes, maanvormige sieraden van zilver en goud, die aan de halzen van hun kamelen waren en hem als buit ten deel vielen. 1)

Psalm 83: 12

Ook de laatste handeling met deze roverkoningen is een held als Gideon waardig. Zijn vijanden, voornamelijk zo wilde en gruwelijke, het leven te schenken, was in de oudheid, en vooral in het oosten, niet gewoon. Pyrphus spreekt bij Seneca (vergel. Grotius, de Jure pacis et belli III: 4,10: "Lex nulla capto parcit aut poenam impedit" geen wet spaart de gevangene, of verhindert de straf); zelfs Josephus legt Elsa het woord in de mond, dat men de in een rechtmatige strijd gevangen doden kon, wat hij echter niet gezegd heeft (Aschaeol 9,4. 4). Maar Gideon, die ondanks hun vijandschap de koninklijke stand van de gevangenen acht; mocht hen sparen, en voelt zich genoodzaakt hun aan te wijzen, waarom hij hen niet sparen mag; daardoor vernemen wij een gebeurtenis, die overigens onbekend is en ons slechts doet beklagen, dat zo veel niet tot onze kennis gekomen is. Alzo hadden de koningen de lichamelijke broeders van vader en moeders zijde op de berg Thabor gevangen en verslagen, misschien na een gevecht dat daar de stam van Manasse eerst, maar zonder Gods hulp, had ondernomen. Zij werden gedood, hoewel zij hun vaderland verdedigden, en hoewel zij, zoals Zebah en Tsalmûna vleiend zeggen, evenals Gideon, dezelfde koningszonen waren. Hun koninklijke houding, hun ridderlijke dapperheid is dus niet geëerd. En zou Gideon hen dan sparen, die zeven jaar lang geroofd en gemoord hadden? Dat is onmogelijk; het zwaard van Gideon is een straffende macht, maar voor een rechtvaardige zaak gewet. Toen Turnus Aeneas om zijn leven bad, herinnerde zich deze dat geen Pallas de zoon van Evander verslagen had; toen riep hij: "furiis accensus et ira terribilis" (in woede ontstoken en ontzaglijk door zijn wraak) uit: "Pallas te immolat etc. " (Pallas offert
(Virgil. Aen. 12: 949). En toch streed Turnus tegen vreemden en Pallas was van Aeneas noch zoon, noch broeder. Het bericht, dat het geslacht van Joas reeds vroeger voor Israël gebloed heeft, laat ons de reden vinden, waarom juist Gideon tot overwinnaar verkoren was. Ondanks dit handelt hij niet wreed, of ten spot of met het doel om te pralen. Hij handelt niet smadelijk, zoals Sapor tegen de Romeinse keizer Valerianus, of volgens de legende bij Eutychius, als Galerius tegen Sapor, en natuurlijk niet als Timur tegen Bajazet gedaan zal hebben. Het was nog eer genoeg, wanneer hij zijn oudste zoon tot volvoerder van het oordeel wilde maken. Deze, een knaap, en zoals het schijnt vreesachtig, vreest tegen de machtige nog met koningskleren getooide vijanden het zwaard te trekken. Het zijn werkelijk gruwzame krijgers geweest; zij bidden niet om hun leven zoals Turnus en de Homerische krijgslieden doen, maar zij willen door hun gelijken verslagen zijn, niet door de handen van een knaap gewond en afgemaakt; zij hebben geen andere bede aan Gideon, dan dat hij zelf hen dode en

hij doet het; zij vallen door zijn zwaard, en de maantjes, die tot hiertoe op hun kamelen als tooisel gehangen hebben, neemt hij nu af, waaruit blijkt; dat zij tot zo lang als koninklijke gevangenen behandeld zijn. Daardoor dat Gideon eerst na de dood van de koningen de spangen afneemt, weet men, dat deze bijzondere tekenen van de koninklijke waardigheid zijn, en wel in de vorm van manen. Zo had Apollonius van Tyana van de koning van de Perzen ten geleide een kameel verkregen, dat de tocht opende en in de gouden spang aan het voorhoofd het koninklijk teken had (Philostr. lib. II, c. 1). Het paard van Parthenopeus, de fabelachtige bestormer van Thebe, draagt in het gedicht van Statius (cf. Bochart, Hier. I, 17) een maanvormig tooisel (lunata monilia). Er wordt een Arabische spreekwijze aangevoerd: een kameeltooisel aan de maan gelijk (Ritter 12: 486). Het was een wapen van de Ismaëlieten, die vereerders van de maan waren (Herod. 3: 8), zoals een zoon van Joktan in de Schrift (Genesis1: 26) Jerach = maan, heet. Van daar het teken van de halve maan bij de tegenwoordige Arabische Osmannen, want ook de lunulae, die bij de oude Romeinen de schoenen van de senatoren en edelen versierde, en wier betekenis in de oudheid duister was (Plut. Quest. Rom. 73), hadden de vorm van een halve maan.

IV. Vs. 22-27. Na zijn terugkeren in zijn vaderstad wordt aan Gideon door de hoofden van de noordelijke stammen de waardigheid van erfelijk koning aangeboden. Uit waarachtige trouw jegens de Heere weerstaat hij de verzoeking, om zichzelf en zijn huis groot te maken, wel bezwijkt hij bij een andere, die zijn gedachten hem bereiden, terwijl hij zijn verhouding tot de Heere voor de toekomst meent te moeten verzekeren. Hij laat van de gemaakte buit zich goud en versierselen maken en daarvan een hogepriesterlijke lijfrok vervaardigen, om door middel van deze ook verder goddelijke openbaringen in gewichtige belangen van het volk te verkrijgen; hij vervreemdt daardoor Israël van zijn rechtmatig heiligdom en van de wettige godsdienst, en bereidt zo de afval van de eerstvolgende tijd voor.

Toen de overwinning zo schitterend bevochten was, zeiden de mannen van Israël, waarschijnlijk de in 6: 35 genoemde noordelijke stammen, die het meest van de Midianieten had moeten lijden, tot Gideon: Heers over ons, zo gij als uw zoon (vs. 20)en uw zoons zoon; wij bieden u de waardigheid van erfelijk koning aan, omdat gij ons van de hand van de Midianieten verlost hebt. 1)

1)Verwonderingwekkend was het, dat hij een groot leger tot in de woestijn van de rotsen had vervolgd en de vijand uit zijn holen had gerukt. Wie zou zich als Gideon in de vreselijke Harra gewaagd hebben vs. 11vv.), om daar zijn koninklijke buit te halen! Wat een indruk maakte zijn beslistheid, zijn dapperheid, zijn matiging en kracht! Bewonderde men zijn bescheidenheid in het antwoord aan Efraïm, zo verschrikte men voor de kastijding aan Pnuël gegeven, voor de vergelding aan de koningen. Bij het volk beslist altijd de uitslag. Hoe verblindend groots en verrassend was deze! Israël voelt, het begeeft zich onder een man, niet naar het lichaam, maar naar de geest een hoofd lengte boven hen. Het is geen wonder, dat Israël, samengestroomd om de zegen en zijn buit te zien, bij hem aandringt en spreekt: "Heers over ons".

Maar Gideon, met onwankelbare trouw zich vasthoudende aan de goddelijke ordening, volgens welke Jehova zelf de Koning over Israël wilde zijn, zei tot hen: Ik zal over u niet

heersen, ook zal mijn zoon over u niet heersen; de HEERE, die opnieuw getoond heeft dat Hij u zonder zichtbare koning kan verzorgen en beschermen, zal ook voortaan over u heersen. 1)

Onze held heeft ook hier, zoals wij reeds boven (Jud 6: 32:) opmerkten, een navolger in de geschiedenis. In de 11de eeuw na Christus ondernam de hertog van Lotharingen, Godfried van Bouillon, een kruistocht naar het beloofde land, om de heilige stad aan de handen van de ongelovigen te ontrukken. Na onbeschrijfelijke moeilijkheden bereikte hij het begeerde doel, overwon de vijanden en veroverde Jeruzalem. Toen hij door de verbonden vorsten éénstemmig tot koning van Jeruzalem verkozen werd, wees hij de hem aangeboden waardigheid af met de woorden: "Ik wil geen gouden kroon dragen, waar de Heiland van de wereld een doornenkroon droeg".

Gideon wijst de koningskroon af, niet omdat hij van mening is, dat er volstrekt geen koning over Israël mocht heersen, maar omdat hij zich niet tot dat ambt door God geroepen acht. Alleen tot richter is hij van God geroepen. De Heere zelf moest door Israël als zijn wettige koning vereerd worden. Gideon beseft, dat het nog niet de tijd is, wanneer over Israël zichtbare koningen zullen heersen.

Voorts zei Gideon tot hen, omdat hij meende de priesterlijk-profetische plaats, die de Heere hem gegeven had, te moeten bewaren; Eén begeerte zal ik van u begeren; geeft mij maar een ieder een voorhoofdsiersel 1) vanzijn roof, die hij van de Midianieten geroofd heeft, opdat ik mij een hogepriesterlijke lijfrok laat maken, en voortaan de godsdienst in onze stam zelf verrichten kan. Want zij, de Midianieten, hadden gouden voorhoofdsierselen
gehad, omdat zij Ismaëlieten, 2) Nomadische volken van noordelijk Arabië waren, die zich allen met vele gouden en zilveren sieraden pleegden te omhangen.

Het Hebreeuws woord hier voorhoofdsiersel vertaald, betekent of: een oorring, of: een neusring, zoals de oosterse vrouwen nog heden dragen. Wellsted bericht in zijn "Reizen in Arabië": "de vrouwen in Oman besteden aanzienlijke sommen tot aankoop van zilveren versiersels, en haar kinderen zijn er letterlijk mee beladen. Ik heb soms 15 oorringen aan iedere zijde geteld, en hoofd, borst, armen en vingers zijn op dezelfde overdadige wijze versierd. ".

2)Ismaëlieten is de algemenen naam voor de nomadische volken, die in de woestijn van Arabië woonden. Tot hen behoorden ook de Midianieten.

En het gewicht van de gouden voorhoofdsierselen, die hij begeerd had, was duizend en zevenhonderd sikkels goud,
ongeveer 50 pond, zonder de maantjes en ketenen en purperen kleren, die de koningen van de Midianieten aangehad hadden, en zonder de halsbanden die aan de halzen van hun kamelen geweest waren.

Als men rekening houdt met hetgeen Wellsted (zie boven) meedeelt en dan berekent, dat er vóór dat Gideon Zebah en Tsalmûna gevangen nam, reeds 120. 000 man waren verslagen met

behulp van Efraïm, dan behoeft het ons niet te verwonderen, dat een ontelbare menigte van gouden sieraden in het bezit van Gideon en zijn soldaten was gekomen.

En Gideon maakte daarvan een efod, een lijfrok met de borstlap en de Urim en Tummim daarin, zoals de hogepriester die droeg (Exod. 28: 6-30),en stelde die 1) in zijn stad, te Ofra, hij bewaarde die daar, om daarin priesterlijke werkzaamheden te verrichten, en de Heere naar Zijn wil te vragen: en geheel Israël hoereerde aldaar dezelfde lijfrok na, 2) omdat het zich van het heiligdom te Silo en van de wettige hogepriester afkeerde, Gideon als zijn priester beschouwde en alzo het verbond van de Heere verbrak; en het werd Gideon en zijn huis tot een valstrik, 3) een oorzaak ten val, zoals het volgende hoofdstuk zal meedelen.

Ook kan men vertalen door, bewaarde die. Gideon richt die efod niet op als een soort afgodsbeeld, om zich daarvoor neer te buigen, maar bewaart die én als een herinnering aan zijn overwinning, én met het doel, om met deze gekleed, priesterlijk ambtsbezigheden te verrichten.

Wij mogen geloven, dat Gideon geheel te goeder trouw is geweest, en het volstrekt niet gedaan heeft uit eerzucht. Als een eerzuchtige doet hij zich hoegenaamd niet kennen. Hij heeft gemeend, dat hij werkelijk door God geroepen is, om ook in te treden in de priesterlijke werkzaamheden, maar bedacht daarbij niet, dat dit niet alleen in strijd was met de Levitische wetten, maar ook met de theocratische eenheid van Israël hierin zich openbarende, dat Israël bij één Heiligdom moest vragen naar de wil van de Heere, en op één altaar de offeranden ter verzoening moest brengen. Ongetwijfeld heeft hij de bekende rotssteen tot altaar gebruikt.

Wellicht dat de afkeer voor de hogepriester, zoals hieronder wordt opgemerkt, daarvan de oorzaak is geweest, maar ook kan het zijn reden hebben in het feit, dat Silo in Efraïm lag, en de overige stammen zich niet konden verenigen met het overmoedige en naar de voorrang strevende Efraïm.

De hogepriester van die tijd uit de lijn Eleazar was zonder twijfel een man, die zijn ambt onwaardig was; dit kunnen wij reeds daaruit besluiten, dat 54 jaar later het hogepriesterlijk ambt vervuld wordt (1 Samuel . 3: 3,12) door Eli, die niet meer uit deze lijn, maar uit die van Ithamar was, hetgeen tegen Gods oorspronkelijke instelling was (Nu 25: 13). Bovendien maakte de stam van Efraïm door zijn streven naar de voorrang, zich zeer onbemind (vs. 1-3); het kon dus wel wenselijk schijnen, deze stam, die er zich veel op liet voorstaan, dat het heiligdom zich in zijn midden bevond (Joz. 18: 1), daardoor te verootmoedigen, dat men elders de godsdienst verrichtte. Nu had de Heere Gideon met een zichtbare verschijning in Zijn Engel verwaardigd, had diens gave als een Hem welgevallig offer aangenomen, hem een altaar laten bouwen en door een daar aangebracht brandoffer de ware godsdienst in Israël weer laten herstellen, ook herhaaldelijk hem Zijn wil bekend gemaakt en door de glorierijke overwinning over de Midianieten, hem als Zijn tot redder en richter van het volk verkoren knecht, plechtig bevestigd. Dientengevolge is het wel te verklaren, hoe Gideon ertoe kwam, bij dat altaar te Ofra (6: 24vv.) een geregelde godsdienst in te richten, zelf de priesterlijke dienst op zich te nemen en door middel van de lijfrok de openbaring van de Heere aan zijn persoon te verbinden. Toch deed hij daarin grote zonde, want, wanneer iets ook nog zo goed

en heilzaam schijnt naar menselijke gedachten, zo is het toch niets dan dwaasheid en vermetelheid, zodra het met het woord en de wil van God in strijd is. De vloek bleef ook niet uit. Zoals Israël, nadat het eens van het rechtmatig heiligdom afgevallen was, des te gemakkelijker in de Baäldienst wegzonk (vs. 33vv.), zo hing over Gideons familie thans een beklagenswaardig lot, dat met deze zonde in verband stond. Op dezelfde plaats, waar Gideon de onwettige godsdienst instelde, werden later zijn zonen door de hand van hun halve broeder omgebracht (5).

Gideon slaat koningen op de vlucht, vindt hen als leeuwen in hun holen, verslaat ze met eigen hand, maar hij wil geen koning worden. Van God is de heerschappij, zo spreekt hij, want God was de overwinning. In Israël wordt men niet door grootheid koning, maar door roeping van God. Wie zou de titel van God aannemen, aan wie alles in Israël toekomt. Zo lang wij God geven wat God is, zullen wij ook hebben wat ons goed is. Maar toen Gideon de Efod stelde, wilde hij een eer hebben voor zijn huis. En deze enige eer, die hij voor zich zocht, boven die, die hij bezat, heeft zijn huis verwoest. Zo laat ons boven alles naar het rijk van God trachten. Het andere wordt u toegeworpen. Zodra wij echter ons zelf naast God proberen te eren en te vereeuwigen vallen roem en arbeid in het stof.

Vs. 28-35. Terwijl nu Gideons eigen geschiedenis met berichten over zijn verder leven gesloten wordt, wordt tevens die van zijn huis en van de kinderen van Israël na hem ingeleid. Uit zijn ontrouw aan de Heere komt een gericht voort over zijn huis en over zijn volk, niet weer door buitenlandse vijanden maar door binnenlandse strijd. Zo zoekt de Heere de ondankbaarheid van Israël jegens Hem.

Alzo, zoals (6: 33-8: 12) verteld is, werden de Midianieten ten ondergebracht voor het aangezicht van de kinderen van Israël, en hieven hun hoofd niet meer op; zij beproefden niet meer, om hen te overvallen en te verdrukken. En het land was stil veertig jaar (van 1209-1169 voor Christus) in de dagen van Gideon, zo lang hij leefde.

En zijn bijvrouw, een dienstmaagd, die hij tot bijvrouw (9: 18) aangenomen had (volgens Josefus heette zij Duma), dat te Sichem was, in het huis van haar vader, baarde hem ook een zoon boven de genoemde 70 zonen uit zijn wettige vrouwen; en hij noemde zijn naam Abimelech1) (= koningsvader of "mijn vader is koning) (Genesis20: 2).

Men kan ook vertalen: "men noemde enz". De moeder is waarschijnlijk de naamgeefster geweest. Wellicht heeft deze ontevreden over het weigeren van de koninklijke waardigheid door Gideon (vs. 22vv.), vroegtijdig in haar zoon de gedachte gevoed, om na zijn vaders dood de dynastie te stichten.

De namen van de zonen worden niet genoemd, wel die van Abimelech, met het oog op hetgeen in het volgende hoofdstuk wordt bericht.

En Gideon, de zoon van Joas stierf, na verloop van die 40 jaar (vs. 28) in goede ouderdom, zonder het gericht over zijn huis te beleven: en hij werd begraven in het graf van zijn vader Joas, te Ofra, de stad van de Abi-ezriet (van de vader van de Ezrieten, 6: 11).

D. w. z. in vrede, zonder dat over hem het gericht kwam, dat later over zijn zonen kwam. Als een held van het geloof had hij gestreden, als een gelovige stierf hij in de hoop van het eeuwige leven.

En het geschiedde, toen Gideon gestorven was, dat de kinderen van Israël zich van de ware godsdienst, die Gideon door zijn aanzien steeds in stand gehouden had, omkeerden en, evenals voorheen, de Baäls navolgden: en zij stelden zich Baäl Berith 1) (= heer van het verbond), de afgod van de Kanaänieten, die vooral te Sichem vereerd werd (9: 4,46), tot een god.

Baäl wordt hier Baäl-Berith, d. i. Verbonds-Baäl genoemd, omdat hij in de plaats kwam van Jehova, aan wie het volk zich plechtig verbonden had. De verering van Baäl werd nu geheel een navolging van de verering van de HEERE. Israël bedacht niet, dat het daardoor de Heere, zijn Verbondsgod, bespotte.

En, zoals zij hun hoogste weldoener vergaten, zo deden zij ook geen weldadigheid bij het huis van Jerubbaäl, dat is Gideon, naar al het goede, dat hij bij Israël gedaan had, 1) door reiniging van de ingedronge Baälsdienst en redding van de vijanden; zij lieten zijn zonen ongehinderd door Abimelech ombrengen, en ondersteunden hem zelfs door geld (9: 1vv.).

1)Opzettelijk wordt hier Gideon bij zijn naam Jerubbaäl, d. i. Baäl-bestrijder genoemd, omdat Israël, in plaats van zijn nagedachtenis te eren, door de Baäls tegen te staan, zich nu weer aan die volle afgodendienst overgaven.

Wanneer men aan satan eenmaal ruimte geeft, zo rust hij niet, voordat hij ons van de ene zonde in de andere en steeds in grotere stoot (2 Samuel . 11: 2-27).

HOOFDSTUK 9.

ABIMELECH, DE MOORDENAAR VAN ZIJN BROEDERS.

Vs. 1-21. Na de dood van Gideon brengt zijn bastaardzoon Abimelech, met hulp van de Sichemieten, zijn 70 broeders om en maakt zich van de koninklijke heerschappij over een gedeelte van Israël meester. Eén van deze 70 ontkomt aan het bloedbad en houdt van de hoogte Gerizim in een fabel, die hij vertelt, een ernstige strafrede tot de burgers van Sichem, die als een profetie het Godsgericht voorspelt.

Abimelech nu, de zoon van Jerubbaäl, of van Gideon, die hem zijn bijvrouw te Sichem gebaard had, en die reeds vroeg, in Efraïms trotsheid, in haar zoon de gedachte naar de koninklijke waardigheid had opgewekt (8: 31), ging na zijn vaders dood, in het jaar 1169 v. C. , naar Sichem, dat in de stam van Efraïm tussen de bergen Ebal in het noorden en Gerizim in het zuiden gelegen was (Joz. 17: 7; 20: 7; 21: 21), tot de broeders van zijn moeder, opdat zij hem zouden ondersteunen tot bereiking van zijn lang gekoesterd plan; en hij sprak tot hen en tot het gehele geslacht van het huis van de vader van zijn moeder, zeggende:

Spreek toch voor de oren van alle burgers van Sichem 1) en overreed uw medeburgers, dat zij mij tot hun vorst maken; gij zult hen gemakkelijk overreden, wanneer gijzegt: Wat is u beter, dat zeventig mannen, alle zonen van Jerubbaäl, die nu na hun vaders dood zijn plaats zullen innemen, over u heersen, 2)of dat één man over u heerse? Gedenkt ook, wanneer gij hun die vraag voorstelt, dat ik uw been en uw vlees ben, 3) zo zult gij welweten wie gij als uw koning zult voorstellen, wanneer zij op uw vraag antwoorden, dat één koning beter is dan 70 oversten.

Sichem was een voorname stad. Jozua had er een van de laatste landdagen gehouden. Abimelech was overtuigd, dat, indien hij door zijn familieleden zich van de burgers van Sichem (in Efraïm gelegen) had weten te verzekeren, het hem niet moeilijk zou vallen, ook de andere steden tot zijn plannen over te halen.

Zoals men zelf denkt en doet, verwacht men ook van een ander. Abimelech veronderstelt dezelfde begeerte naar heerschappij, die hem bezielt, ook bij zijn broeders. Daarbij speculeert hij op listige wijze hierop, dat de mensen liever één heer zullen hebben, dan vele, van wie ieder op zijn wijze hen verdrukken kan; hij noemt ook niet zonder bedoeling zijn vader Jerubbaäl, de Baälbestrijder, om de burgers van Sichem, die nu weer met hun gehele ziel aan de Baäldienst overgegeven waren, te doen opmerken, dat zij van Gideons wettige zonen geen bijzondere bescherming in hun godsdienst te wachten hebben. Zo doen alle huichelaars: wanneer zij de sleutels zoeken, geven zij vleiende, zoete woorden; maar wanneer zij die gevonden hebben, doen zij aan niemand iets goeds.

Niets vindt bij de grote menigte gemakkelijker ingang, dan wat hun lusten vleit. "Er is geen zekerder kenteken, dat iemand voor een ambt ongeschikt is, dan wanneer hij het al te ijverig zoekt. (Spreuken 12: 23). Zoals ootmoed en wanhopen aan eigen kracht de noodzakelijke elementen van ware vroomheid zijn, zo vormen zij ook de hoofdtrek in het karakter en het

leven van alle door God verwekte en geroepen personen. Met een aan kleinmoedigheid en kleingeloof grenzende vrees nam Mozes de hem bij de berg Horeb gegeven last op zich; evenzo had Jozua, om het werk van Mozes moedig voort te zetten, de meest bepaalde verzekeringen van de goddelijke, hulp nodig, en hoe angstig gedroeg zich Gideon, toen het woord tot hem kwam: "Ga heen in uw kracht". Geheel anders is het bij hen, die hun roeping niet van boven, van Gods genade, ontvangen hebben, maar van onderen af, door de afwisselende neiging van de mensen en de trotse lusten van het eigen hart. Hier openbaart zich geen ootmoed, maar vermoed, geen zelfverloochening, maar zelfzucht, geen gehoorzaamheid, maar willekeur en bandeloosheid, geen waarheid, maar verraad en trouweloosheid ook tegenover hen, door wie men in de hoogte gestegen is.

Abimelech beroept zich op zijn afkomst en meent daarmee de inwoners van Sichem te overtuigen, dat hij de juiste man is op de juiste plaats.

Toen spraken de broeders van zijn moeder van hem, tot zijn behoeve, voor de oren van alle burgers van Sichem, al deze woorden, die Abimelech hun te kennen gegeven had; en hun hart neigde zich naar Abimelech, om hem koning te maken, want zij zeiden: Hij is onze broeder. 1)

Sichem lag in de stam van Efraïm, die steeds lang naar de voorrang zocht, en nu ijverzuchtig was op de stam van Manasse, waartot Gideons wettige zonen behoorden (8: 1vv.); zij nemen des te gretiger het voorstel aan, want door hem zal Efraïm heersen.

Had Gideon geen bijvrouw genomen, zo zou deze ellende over Israël niet gekomen zijn.

En zij gaven hem, opdat hij zelf zich middelen zou verschaffen, om zich van zijn 70 halve broeders te ontlasten, zeventig zilverlingen, 1) uit het huis, de tempelschat van Baäl-Berith, 2) (De 16: 21); en Abimelech huurde daarmee ijdele 3) en lichtvaardige mannen, die hem navolgden.

1)Zilverlingen, of sikkels zilver. Zeventig zilverlingen is dus een betrekkelijk kleine som, maar de huur van een dagloner was ook niet hoger dan 40 cts (Zie Tob. 5: 15

Wat een schande, de zoon van Jerubbaäl neemt een geschenk van Baäl aan! Over de munten van de Hebreeën, (Ex 30: 13). De waarde is moeilijk te bepalen. Sommigen menen, dat hier niet aan gewone zilverlingen moet gedacht worden, maar aan zilverstukken van veel grotere waarde.

2)Waarschijnlijk hebben de burgers van Sichem aan Baäl, die zij toen dienden, deze naam (= verbonds-Baäl) gegeven, om zichzelf te overreden, dat zij in deze afgod niemand anders dienden, dan die God, met wie eenmaal Israël in die landstreek een verbond gesloten had (Joz. 24: 24vv.); zij waren dan geenszins afvalligen, maar hadden slechts een andere naam voor dezelfde zaak; het menselijk hart toch is zo geneigd het kwade goed te haten, uit duisternis licht en uit zuur zoet te maken, en omgekeerd (Jes. 5: 20).

IJdele, in de zin van: onzedelijke mannen, die alle zedelijk gevoel hadden uitgeschud en tot alle goddeloze werken zich lieten lenen. Vandaar dan dat zij tevens lichtvaardige worden genoemd, die er niets in zagen, om zich aan een gruwelijke moord te bezondigen.

En hij kwam met deze in zijn vaders huis te Ofra, en doodde met hun hulp zijn broeders, de zonen van Jerubbaäl, zeventig mannen, wanneer men allen rekent, waarophet toegelegd was, op een steen; 1) maar Jotham (= de HEERE is oprecht), de jongste zoon van Jerubbaäl, werd van de 70 overgelaten, want hij had zich verstoken.

Abimelech is het beeld van een echte tiran, zoals er in de geschiedenis van de Grieken op het vaste land en op de eilanden, maar ook in de nieuwere geschiedenis, voornamelijk van Italië, velen voorkomen. Macchiavelli zegt: "Wie op een wederrechtelijke en geweldige wijze een kroon neemt, moet, wanneer het nodig is wreed te zijn, alle wreedheid opeens uitoefenen, opdat hij niet nodig heeft alle dagen daarmee van voren af te beginnen. " Hij voert daarvoor behalve Agathokles, den kleinen tiran van Fermo, Oliverotto aan, die zijn oom, opvoeder, vriend en weldoener met één slag verraderlijk bij een gastmaal liet doden, om meester van de stad te worden. Zo loert de zonde voor de deur, totdat de verleidde zelf haar binnenroept. Wat Abimelech deed is dikwijls, ook onder Christenen, herhaald. De moorden, die sindsdien geschied zijn, zelfs op kerkelijk bevel, zijn als een vreselijke bloedwolk, die over de geschiedenis hangt. Alleen de liefde van Jezus kan met een zonnestraal van verzoening door deze heenbreken.

Op een steen. Sommigen zijn van mening, dat dit dezelfde steen is geweest, waarop Gideon de offergave had gelegd, maar o. i. ten onrechte, omdat het er dan wel bij zou vermeld zijn. Dat zij op een steen vermoord zijn geworden, wil eenvoudig beduiden, dat zij als het ware geslacht zijn, dat aan hen de wreedst mogelijke en de schandelijkste dood is voltrokken. Wat Abimelech hier doet is later ook gebeurd al is het dan niet in dezelfde vorm, door Baëza en anderen, om zich van de troon van Israël te verzekeren.

Toen deze moord geschied was, vergaderden zich alle burgers van Sichem, en het gehele huis van Millo 1) (= bolwerk), en gingen heen en maakten Abimelech tot koning bij de hoge eik, 2) die bij Sichem is.

Millo is meer dan waarschijnlijk de toren of citadel van Sichem (vs. 46). Onder het gehele huis van Millo moet dan verstaan worden, de bewoners van deze citadel of burg. Men weet, dat ook Jeruzalem een Millo had (2 Samuel . 5: 9; 1 Koningen . 9: 5). Een Millo bestond eigenlijk uit een wal van twee muren, van binnen gevuld met aarde of puin.

Het Hebreeuwse woord "muzzal" kan betekenen "verhoogd", "opgericht", zodat de vertaling zou wezen: "de eik van de opgerichte" in de betekenis van: "de eik, waarbij een gedenkteken opgericht is", waarschijnlijk de eik, waarbij Jozua een gedenkteken had gesteld (Joz. 24: 26).

Toen zij Jotham 1) vertelden, dat de Sichemieten Abimelech koning gemaakt hadden, ging hij heen, en zocht zich een plaats uit, van waar hij tot het volk kon spreken, zonder gevaar te

lopen, dat men hem in de hand van zijn halfbroeder zou overleveren, en hij stond op de hoogtevan de berg Gerizim, die in het zuiden van de stad zich als een steile rots ongeveer 800 voet hoog verheft, en hij verhief zijn stem, en riep, en hij zei tot hen, die zich op zijn roepen beneden in het dal verzameld hadden: Hoort naar mij, gij burgers van Sichem, wanneer ik u in een gelijkenis voorhoud, wat gij eigenlijk gedaan hebt. Sluit uw oren niet voor de boodschap, die ik u in de naam van God breng, maar komt tot ongeveinsde bekering, en God zal naar u horen. 2)

Jotham ging openhartig, omtrent de Sichemieten, te werk, en zijn redevoering, die hier geschreven staat, strekte tot bewijs, dat hij een man van zo'n groot verstand was, en van wijsheid zo'n welgeschikt jongman, dat we niet nalaten kunnen, daarom des te meer de gewelddadige dood van Gideons zonen te bejammeren. Jotham deed zijn best niet om een ander leger uit de overige steden van Israël bijeen te brengen in welke steden, zoals men zou mogen denken, hij veel aanhangers gevonden zou hebben, omwille van zijn vader, ten einde zich over de dood van zijn broeders te wreken, en noch veel minder wierp hij zich op als mededinger tegenover Abimelech, zozeer ongegrond was het vermoeden van die broedermoordenaar, dat de zonen van Gideon naar de heerschappij trachten; maar hij vergenoegde zich de Sichemieten een trouwhartige berisping te geven, evenals een gepaste waarschuwing, dat zij zich voor de onaangename gevolgen van hun gedrag zouden wachten (Jud 9: 7).

Reeds in de aanhef in er iets profetisch in de rede van Jotham. Hij voelt zich aangegord, om Sichem te waarschuwen, opdat als eenmaal de roede van God over hen komt, zij het mogen weten, dat zij niet ongewaarschuwd in hun boze opzet hebben volhard, maar ook, opdat zij het zouden verstaan, dat indien zij ten gevolge van de harde behandeling van Abimelech met schuld en boete tot God zouden terugkeren, Hij hen genadig zou zijn.

1) De bomen gingen eens heen, om een koning over zich te zalven, en zij zeiden tot de olijfboom, op wie hun keus als op een edele en nuttige boom het eerst viel: Wees gij koning over ons.

Jotham bedient zich van een fabel, niet van een gelijkenis. En een fabel en een gelijkenis is een verdichte wijze van spreken, met dit onderscheid echter dat een gelijkenis altijd aan de werkelijkheid is ontleend en een fabel niet. Een gelijkenis dient tevens om een godsdienstige waarheid aan het licht te brengen en een fabel meer een zedelijke. De gelijkenissen van de Zaligmaker waren altijd ontleend aan de werkelijkheid.

Deze verdichte spreekmanieren werden vooral gebruikt, om de waarheid op bevattelijke wijze aan het licht te brengen en opdat zij lang nog na deze stof tot overdenking zouden zijn. De bestraffing werd ook in de regel gewilliger op die manier verdragen.

Maar de olijfboom, de opgedragen waardigheid afslaande, zei tot hen: Zou ik mij opheffen uit de vruchtbare bodem, waarin ik geplant ben, mijn vettigheid verlaten, die God en de mensen in mij prijzen, 1) omdat mijn olie door Godgekozen is bij de offeranden, tot verlichting van het heiligdom en tot zalving van het geheiligde, a) en de mens zo veelvuldig

nut van mij heeft? En zou ik heengaan, om te zweven 2) over de bomen, zonder voedsel voor mijzelf, en zonder anderen tot nut te kunnen zijn.

a)Ex. 27: 20vv. Lev. 2: 6vv. Ex. 30: 22vv.

Deze uitdrukking vinden wij bij de wijnstok terug (vs. 13), wiens gewas bij de drankoffers gebruikt wordt, terwijl zij bij de vijgeboom (vs. 11) ontbreekt.

Zweven. Hiermede wordt het onrustige van het koningschap aangeduid en gedoeld op de vele moeiten en bezwaren, die zo'n gewichtig ambt meebrengt.

Jotham laat in dichterlijke woorden de kroon niet aanbieden aan ceder of eik, die alleen schaduw geven, of alleen tot timmerhout geschikt zijn na hun val, maar aan de olijf, de vijgeboom en de wijnstok, die vruchten geven en tot grote zegen zijn voor het menselijk geslacht, vooral voor de volken van het oosten.

Maar de wijnstok, 1) evenmin daartoe geneigd, zei tot hen: Zou ik mijn most verlaten, die God en mensen vrolijk maakt (Jud 9: 9) en zou ik heengaan om te zweven over de bomen?

Velen (bijv. de joodse rabbijnen) menen, dat onder de olijfboom, vijgeboom en wijnstok verschillende geschiedkundige personen, bv. Othniël, Debora en Gideon bedoeld zijn; maar pas bij Gideon dacht men eraan hem tot koning te maken. De drie bomen zijn veelmeer in het algemeen als edele geslachten en personen te verstaan, die in het hun aangewezen beroep vrucht en zegen kunnen verspreiden, en de welvaart van het vaderland ter harte nemen, zonder er ooit aan te denken, dit hun gerust leven en stil werken voor de onrust van zo'n koningschap te verruilen. Waar het koningschap niet door de Heere gevestigd is, daar is en blijft de koning een boom, die geen vaste wortel en vruchtbare grond heeft, boven de bomen zweeft, onvermogend om vrucht tot eer van God en tot heil van de mensen te dragen.

De hier genoemde bomen zijn tekens van de vrede (Micha 4: 4).

En de doornenbos, aanstonds die eer aannemende, maar zelf verwonderd, dat men hem daartoe koos, zei tot de bomen: Indien gij mij in waarheid tot een koning over uzalft, zo komt, vertrouwt u onder mijne schaduw; gij zult daaronder geborgen zijn voor de verzengende zonnestralen; maar indien gij u van mij zult losmaken en u niet geheel aan mij overgeeft, zo ga vuur uit de doornenbos, en vertere ook de heerlijksten onder u, de ceders van deLibanon.
1)

In deze woorden ligt een diepe ironie, een bittere hoon; de Sichemieten moeten weten, wat voor een koning zij in deze Abimelech, de zoon van een slavin, een nietswaardig mens gekozen hebben. De doornenbos beloofde schaduw, zo beloofde ook Abimelech veel; maar de doornenbos berooft de schapen, die bij storm onder zijn takken komen schuilen, van de wol en verwondt hun huid. De doornenbos, door de wind geschud, vat soms vanzelf vuur en zet gehele bossen in brand; tot niets anders dan tot deze dingen was Abimelech in staat, zoals hij reeds door de moord van zijn broeders bewezen had. Lezen wij zijn geschiedenis, hoe hij door

een volkspartij begunstigd, door bedrieglijke beloften, door omkoping en moord zich de weg tot heerschappij baant, zo is het ons, of wij een stuk uit de revolutie van Frankrijk lazen, dat met God ook de koning verwierp en zich hoofden aanstelde, die de vrijheid beloofden, maar met vuur en zwaard tegen alles woedden, dat niet onder de doornenstaf van hun willekeur blindelings wilde buigen.

Nu de olijf, de vijg en de wijnstok weigeren, gaan zij niet naar de eikeboom of de ceder, maar naar de doornenbos. Daarin steekt juist de fijne ironie. Waren de eerstgenoemde bomen vruchtdragende bomen en de tweede genoemde nog nut- en schaduwverspreidende, de doornenbos dient tot niets dan tot verbranding, en waar hij nog iets doet, daar verwondt hij degene, die al te dicht in zijn nabijheid komt. In plaats van zegen, wordt hier de vloek aan de inwoners van Sichem voorspeld.

Alzo nu, erkent gij de waarheid van deze gelijkenis, hoort dan ook de toepassing op uzelf: Indien gij het in waarheid en oprechtheid gedaan hebt, (maar hoe kan datmogelijk zijn (vs. 18)? dat gij Abimelech koning gemaakt hebt, en indien gij welgedaan hebt bij Jerubbaäl en bij zijn huis, en indien gij hem naar de verdienste van zijn handen gedaan hebt:

Maar indien niet, zo gij niet naar recht en waarheid gehandeld hebt (en uw geweten moet u aanklagen) zo treffe u, wat mijn fabel van de doornenbos u geleerd heeft: zo ga vuur uit van Abimelech, en vertere de burgers van Sichem, en het huis van Millo (vs. 6), en evenzo zoeke het God aan hem en make u tot een gesel voor hem: vuur ga uit van de burgers van Sichem, en van het huis van Millo, en vertere Abimelech! 1)

Troffen wij reeds in Debora’s lied (5), niet alleen wat frisheid en levendigheid van poëtische opvatting, meer ook wat de kunst van voorstelling betreft, een van de verhevenste dichterlijke voortbrengselen van alle tijden aan, zo is in haar soort even zo voortreffelijk de gelijkenis van Jotham, zonder twijfel het oudste voorbeeld van een fabel, dat wij hebben (een andere 2 Koningen . 14: 9). Dit toont welke heerlijke gaven en krachten de Heere Zijn volk verleend heeft, die ook overal voortreffelijk zich openbaarden, waar men een Zijn verbond trouw bleef. Jothams verdere lotgevallen worden niet bericht, hij staat daar als een waarschuwend profeet, die de betekenis van de volgende gebeurtenissen vooraf uitspreekt, tevens als een teken dat de Heere, ondanks het vreselijk gericht over zijn huis, het geloof van Gideon niet onbeloond gelaten heeft.

Zonde zal vernietigen wat zonde begon; de misdaad zal van elkaar scheiden wat verraad verbonden heeft. Vuur van de doornenbos zal de zondige bomen, en vuur uit hen de tiran verteren. Zo sprak Jotham, maar men hoorde niet. Hij vluchtte en verder vernemen wij niets van hem, maar zijn woord is daar als een onvergankelijke boetprediking aan de wereld, in de taal van de wereld, die koningen en volken herinnert aan de zekere vergelding. De diepte van de gelijkenis is onuitputtelijk. Haar waarheid is gedurig teruggekeerd. Israël was meer dan eens in de toestand van de Sichemieten. Toen vooral, toen het weigerde een koning te hebben, wiens rijk niet van deze wereld is. Toen riep men "geen koning dan de keizer", toen maakten Pilatus en Herodes vriendschap. De doornenbos scheen koning te zijn, toen hij het hoofd van

de Gekruisigde omgaf. Maar Israël ondervond wat hier verkondigd werd. Er ging een vuur uit en verbrandde stad en volk, tempel en burcht.

Jotham verklaart zijn rede niet, maar hecht er een toepassing aan vast. Hij wenst hun toe, dat indien zij recht en gerechtigheid hebben gedaan aan Jerubbaäl. d. i. Gideon, door al zijne zonen, op één na, te doden, door Abimelech het geld daartoe te verstrekken, zij veel genoegen mogen beleven van de revolutiekoning en hij van hen, meer indien zij trouweloos hebben gehandeld, dat dan de vloek hen daarvoor moge treffen, doordat zij Abimelech en Abimelech hen zij tot een roede en tot verdrukking.

Toen vluchtte Jotham, nadat hij deze woorden had uitgesproken en de Sichemieten hun zonde, en de vloek, die zij op zich hadden geladen, had voorgesteld, en hij vluchtte van de berg Gerizim voordat iemand hem greep, en ging naar Beër 1) (= put), en hij woonde aldaar vanwege zijn broeder Abimelech, om zich voor die te verbergen, van wie hij allerlei kwaad moest verwachten.

Volgens Robinson het tegenwoordige el-Bireh, bij de mond van de Wady es Surâr, niet ver van de plaats, waar vroeger Beth-Lemeh lag. Het is nu een verlaten dorp.

Een vlek, niet ver van Bethsemes in de stam van Juda, volgens anderen = Beëroth, drie uur ten noorden van Jeruzalem, in de stam van Benjamin (Joz. 9: 17), volgens anderen = Ber-seba (Genesis21: 31).

II. Vs. 22-49. Na een heerschappij van drie slechte jaren breekt reeds de tijd van de wraak van God aan, die Jotham voorzegd heeft. De Sichemieten worden ontrouw aan de koning, die zij zelf gekozen hebben, zodat hij naar een andere plaats zich moet terugtrekken. Spoedig vindt hij gelegenheid, zich aan hen op vreselijke wijze te wreken en hen allen om het leven te brengen, totdat de straf hem verrast voor de toren te Tbehez, welke stad hij eveneens verwoesten wil. Door een molensteen getroffen, die een vrouw van de toren afgeslingerd heeft, zinkt hij neer en laat hij zich door zijn wapendrager de doodsteek geven, opdat men niet zou zeggen, dat een vrouw hem had omgebracht. Dat is de enige gedachte van de booswicht in het ogenblik van de dood, zijn verharding blijft hem bij, zelfs bij het laatste strafgericht.

Toen nu Abimelech drie jaar over dat gedeelte van Israël geheerst 1) had, dat hem tot koning gemaakt had, behalve de stam van Efraïm nog die van Manasse en wel geheerst had, niet als vorst, die het welzijn van zijn onderdanen zocht, meer als een ingedrongen tiran,

De grondtekst geeft duidelijk aan, dat het regeren van Abimelech over Israël niet was een gezegende koninklijke heerschappij, maar een tyranniseren van het volk.

Zo zond God tot rechtvaardige straf (2 Thess. 2: 11vv.) een boze geest 1) (1 Samuel . 16: 18: 10), om onheil te stichten tussen Abimelech en tussen de burgers van Sichem, en de burgers van Sichem handelden trouweloos tegen Abimelech, 2) zijvielen hem af.

Hugo de Groot zegt bij deze plaats, dat niets ongestadiger is, dan de gunst van het volk, die door snode kunstenarij gewonnen wordt, en dat de mensen de goddeloosheid, die hen vroeger dienst gedaan heeft, haten.

Anders: "Spraken van Abimelech" namelijk met verachting. Vulg. : "Coeperunt eum detestari" (Mr 7: 2).

Door onwettige middelen zichzelf te verheffen brengt zeker vloek aan.

Over de vraag, in hoe verre van God kan gezegd worden, dat Hij de boze geest gezonden heeft, daar toch niets kwaads, maar alleen goed van Hem kan uitgaan, zie bij 1 Samuël 16: 14. Wel willen wij hier opmerkzaam maken op het onderscheid tussen straf en kastijding, omdat hier hetzelfde de een tot straf de ander tot een kastijding moest worden. "Als uitdrukking van de verzoenende gerechtigheid is de straf: het zich tegenoverstellen van God tegen de zonde als vervreemding van God; in de eerste zin geldt zij slechts zo lang, als in de zondaar nog de zedelijke mogelijkheid van omkering is. De vergeldende straf openbaart de onvoorwaardelijke geldigheid van de goddelijke wet, de kastijding maakt de roeping van God aan elke ziel bekend; de eerste is de uitdrukking van de goddelijke toorn, deze van de goddelijke liefde. Tot een kastijding wordt de straf voor de mens, alleen door gewillige onderwerping aan haar; tegen de kastijding kan zich de mens verharden, en hij moet het lijden ook tegen zijn wil als straf ondervinden. Christus heeft onze straf, maar niet onze kastijding op zich genomen. " (Wuttke. Chr. Sittenlehre).

Opdat het geweld, gedaan aan de zeventig zonen van Jerubbaäl, kwam en opdat hun bloed gelegd werd op Abimelech hun broeder, die hen gedood had, en op de burgers van Sichem, die zijn handen (vs. 4,5) gesterkt hadden om zijn broeders te doden. 1)

Het bloed komt als schuld over de moordenaars. Wie heeft dit meer dan Israël ondervonden, toen het Hem doodde, die meer was dan Gideon en zijn zonen. Wat hier de geschiedenis van Abimelech en Sichem in de loop van drie jaar voorstelt, heeft de wereldgeschiedenis aan hen, die spraken: "Zijn bloed komt over ons en over onze kinderen", vele eeuwen geopenbaard. Beiden boeten zij, Sichem en Abimelech want zij zijn even schuldig. Ook Jeruzalem en het rijk, dat Pilatus gezonden heeft, hebben geleden.

De zonde is menigmaal ook een schandelijk en zondig kwaad, voor zover niet alleen de zonde door de ongestalte en de ongerustheid, die zij met haar brengt, een zware straf in zich behelst, maar ook voor zover de ene zonde met de andere zonde wordt gestraft. Zoals dit gebeurd is met verscheidene personen, David en Absalom, Salomo en Jerobeam, Achab en de leugengeest, Israël en de Assyriërs, Juda en de Babyloniërs en in dezelfde personen, zoals hier bij Abimelech. (Joh. à MARCK).

God straft de zonde middellijk of onmiddellijk. Hier middellijk, door het zenden van een boze geest. Onder die boze geest hebben wij niet te verstaan, een verkeerde gezindheid, maar werkelijk een geest uit de afgrond, door God losgelaten, om aan Abimelech en de inwoners van Sichem de zonde en schuld van het vergoten bloed te wreken.

En de burgers van Sichem bestelden tegen hem, tegen Abimelech, die bij het uitbreken van de onenigheden (vs. 23) de stad verlaten en zich naar Aruma (vs. 31 en 41) ten zuidoosten van Sichem, teruggetrokken had, mannen, die op de hoogten van de bergenEbal en Gerizim, vanwaar men de gehele landstreek kon overzien, lagen leiden; zij loerden op hem, om hem bij de eerste gelegenheid te grijpen, en al wie van Abimelechs aanhangers voorbij hen op de weg doorging, beroofden zij;
en het werd Abimelech door zijn overste Zebul, die in de stad met weinige manschappen achtergelaten was, aangezegd, wat men tegen hem voornemens was, opdat hijzou kunnen voorkomen in hun handen te vallen.

1)Hoogstwaarschijnlijk diende dit beroven van de reizigers en allen, die langs die weg kwamen ook, om de regering van Abimelech in discrediet te brengen, in zoverre, dat het wel blijken moest, dat hij geen goed vorst was, die zijn onderdanen niet tegen roof en geweld kon beschermen. Wel loerden zij ook op hemzelf, maar uit dat zij bestelden tegen hem, d. i. tot zijn nadeel, blijkt, dat alles moest dienen, om hem in een ongunstige verhouding te brengen tegenover het volk van die stad.

Gaäl 1) (= walgelijk), de zoon van Ebed (= knecht), aanvoerder van een schaar vrijbuiters, kwam ook met zijn broeders, zijn aanhangers, en zij gingen over in Sichem, omdat zij meenden, daar hun winst te kunnen doen; en deburgers van Sichem vertrouwden op hem; zij geloofden, dat deze mannen in hun huidige toestand, nu zij ieder ogenblik een aanval van Abimelech te wachten hadden, hun goede diensten zouden kunnen bewijzen.

Wie die Gaäl is geweest, weten wij niet. Waarschijnlijk de aanvoerder van een schare van vrijbuiters, die in die dagen van gedurige verdrukking door de vijanden, een troep mannen van gelijke aard en karakter als hij, rondom zich had verzameld, om van roof en buit te leven, en nu van de vijandige verhouding tussen Abimelech en Sichem partij trekt, om zijn slag te slaan. Ook is het zeer wel mogelijk, dat hij een geboren Kanaäniet was. Hij was in elk geval een vereerder van Baäl, en daarom tracht hij Abimelech des te meer stinkende te maken in de ogen van de burgers van Sichem, door hem een zoon van Jerubbaäl te noemen.

En zij trokken, omdat zij na deze versterking zich tegen een aanval van Abimelech voldoende beschermd voelden, uit in het veld, en lazen hun wijnbergen af, en traden de druiven, (Jud 6: 11) en maakten lofliederen; en zij gingen in het huis van hun god Baäl-Berith, en aten en dronken, en, door de wijn opgewekt, vervloekten zij Abimelech. 1)

Nu overdaad, straks dood en verderf. Hierop is toepasselijk wat Plutarchus in zijn inleiding op de tafelgesprekken zegt: "waar ruwheid en onzedelijkheid zich bij de wijn verenigen, neemt het gastmaal op bittere wijze een einde". Wat tot hiertoe in het geheim was, wordt nu luid uitgesproken, en verwensingen van Abimelech worden gehoord. Men ziet dat de Korinthische tiran Periander zijn politieke wijsheid toonde, toen hij zijn tegenstanders gemeenschappelijke maaltijden verbood.

En Gaäl, de zoon van Ebed, die bij het feest aanwezig was om van de opgewekte stemming gebruik te maken, zei tot de verzamelde Sichemieten: Wie is Abimelech en wat is

Sichem? Wat heeft deze eerwaardige stad, wier afstammeling hij om zijn moeder (8: 31) meent te zijn, deel aan hem, dat wij hem dienen zouden? Is hij niet een bastaardzoon van Jerubbaäl, de bestrijder van onze god? en Zebul zijn bevelhebber?
dient toch zo'n vreemdeling niet, maar liever de afstammelingen van de oudste en voornaamste geslachten van uw stad, de mannen van Hemor, 2) de vader van Sichem, want waarom zouden wij hem, de man van geringe afkomst, dienen? 3)

Met: Is hij niet een zoon van Jerubbaäl? beantwoordt Gaäl voor zichzelf de vraag: wie is Abimelech en met: en Zebul zijn bevelhebber, die van wat, of eigenlijk van wie is Sichem? Omdat met Sichem bedoeld wordt, de bevolking van deze plaats. En met deze antwoorden bedoelt hij ten opzichte van Abimelech, om hem in een zeer ongunstig daglicht te stellen, omdat hij erop wijst, dat hij de zoon is van die man, die de altaren van Baäl heeft verwoest, en ten opzichte van Sichem wil hij doen uitkomen, dat de macht van de Sichemieten ten nauwste verbonden is aan de stadhouder van Abimelech, aan Zebul. Hij wil daarmee het volk opwekken, om de zijde van Abimelech te verlaten, en plaatst daarom aan het slot van dit vers de mannen van Hemor tegenover de stadhouder van Abimelech.

Onder de mannen van Hemor hebben wij zonder twijfel te verstaan, de patriciërs van de stad. Hemor was de stichter van Sichem en daarom zijn nakomelingen, die overgelaten waren van de slachting van Simeon en Levi, de oudste families. Men merkt dat Gaäl de bevolking gaat vleien, om op die wijze zich doel te bereiken. Hij werkt op hun hoogmoed en eigenwaan als een eerste demagoog.

Niet ongegrond schijnt het vermoeden van een uitlegger in het Engelse Bijbelwerk, dat deze Gaäl, van wie ons overigens niets bekend is, uit een Kanaänitisch volk zou afstammen. Hier stelt hij gehele scheuring van Israël, verbreking van elke band met het volk van de Heer voor. Afstammelingen van de heidense Hemor zullen regeren. De opmerking, dat Hemor en al de zijnen door Simeon en Levi gedood waren (Genesis34: 25vv.) kunnen wij met ditzelfde hoofdstuk beantwoorden, dat ons de dood van de 70 zonen van Jerubbaäl meldt, hoewel Jotham ontkomen was. De vertaling van deze plaats heeft veel moeilijkheid. Onze statenvertalers hebben de lezing gevolgd naar de vocalisatie van de Masorethen

(Jud 6: 15) welke zdbe (= dient) hebben gelezen; terwijl anderen lazen wdbe (= zijn knecht) (het volgende t-a kan zowel een teken van de tweede naamval zijn, als betekenen "met). De laatste lezing is die van de zeventig vertalers (LXX) geweest, die vertaald hebben: "Is hij niet de zoon van Jerubbaäl, en Zebul, zijn krijgsoverste, een knecht van hem met (even als) de mannen van Hemor, de vader van Sichem. " (kai Zeboul episkopov autou, doulov autou sun toiv andrasin k. t. l). Volgens deze verklaring worden Zebul en de mannen van Sichem knechten van Jerubbaäl genoemd; de Vulgata (Latijnse vertaling) die Luther gevolgd heeft, geeft: "Is hij niet de zoon van Jerubbaäl, en heeft hij niet Zebul zijn knecht tot een overste gesteld over de mannen van Hemor, de vader van Sichem. (Numquid non est filius Jerobaal, et constituit principem Zebul servum suum, super viros Emor. etc.). De opvatting van LXX komt ons de beste voor, daarvoor vervalt de eerstgenoemde aanmerking geheel, daar onder "de mannen van Hemor" alsdan geen anderen bedoeld zijn, dan de inwoners van die stad, waar Hemor eens koning was. Niet zonder bedoeling noemt Gaäl hem Sichems vader, omdat

het de in Sichem wonende Kanaänieten aan de moord van Jakobs zonen moest herinneren en te meer moest vervreemden van Abimelech.

Och, dat dit volk in mijn hand ware! ik zou Abimelech met zijn bevelhebber wel verdrijven. En tot Abimelech zei hij: 1) Vermeerder uw leger, en trek uit. Zo tartte hij de afwezige koning, in overmoed hem uitdagende.

De Vulgata en Luther vertalen het Hebreeuwse woord "Wajomer", door: "men zei". Alsdan zou het een raad aan de koning van zijn vrienden geweest zijn, om het oproer in zich beginselen te stuiten.

Zo zeker meent Gaäl al van de overwinning te zijn, dat hij in zijn overmoed, verhit door de wijn, Abimelech als aanwezig denkt en hem uitdaagt om zijn leger bijeen te verzamelen en tegen hem uit te trekken, en de Sichemieten vallen hem aanstonds bij. Ook hier blijkt weer zo duidelijk, dat mensen zonder geweten, mensen zonder trouw zijn.

En hij zond listig 1) boden tot Abimelech, zeggende: Zie Gaäl, de zoon van Ebed en zijn broeders zijn te Sichem gekomen, en zie, zij, met deze stad, handelen vijandelijk tegen u, zij wekken de vonken van tegenstandtot een vlam van oproer op.

Het Hebreeuwse woord "bethorma" is een hapax legomenon, een woord dat slechts eens voorkomt en "met list", of "in het geheim" zal betekenen. Daarvoor houden het de LXX en andere vertalingen en uitleggers, bijv. de beroemdste onder de joodse schriftverklaarders, Raschi-Rubbi Schelomoh ben Izchak = Rabbi Salomo, zoon van Izak (overl. 1105). Andere verklaarders van de joden en met hen de door geleerdheid en scherpzinnigheid bekende professor H. Reland, die door zich werk over de geografie van Palestina, dat nog heden aan alle dergelijke werken ten grondslag ligt (overl. 1718 te Utrecht) vertalen het "in Thorma" en houden Thorma voor dezelfde stad als Aruma (vs. 31).

Listig, d. w. z. hij had zich gehouden, alsof hij met de woorden van Gaäl instemde, en in het geheim zond hij boden naar Abimelech, om hem bij zijn heer aan te klagen.

Zo maak u nu in allerijl op bij nacht, gij en het volk, dat met u is, en leg hinderlagen in het veld, 1) want ik weet, dat hij tegen morgen een strijdtocht voorgenomen heeft, om een aanval op uw huidige verblijfplaats Aruma te doen.

Het schijnt, dat Zebul, ondanks zijn toorn over de woorden van Gaäl (vs. 30), toch in schijnbaar goede verstandhouding met hem gebleven is (vgl. vs. 36).

Abimelech dan maakte zich op, volgens de raad van zijn krijgsoverste, en al het volk, dat met hem was, bij nacht; en zij legden hinderlagen op Sichem, met vier hopen. 1)

Abimelech schikte zijn volk met dit oogmerk zo in vier hopen, dat slechts een van de vier zich zou vertonen aan de Sichemieten, opdat zij daardoor zouden verlokt worden om buiten te komen, en die éne te bestrijden, en zij dus in de hinderlaag van de drie anderen zouden vallen.

Maar Gaäl, nadat hij een tijdlang nauwkeurig had toegezien, ging verder voort te spreken en zei: Ziedaar volk, afkomende uit het midden van het land, tot een hoop komt van de weg van de eik Meónenim, 1) van de tovereik; een gedeelte van hen, die tot ons trekken, bevindt zich nog boven op het hoogste van de landstreek, het andere gedeelte komt van de tovereik (vs. 6).

Waarom deze de naam tovereik of eigenlijk Terebinthe ontving, (Ge 35: 3) en Joz. 24: 23.

En Gaäl door dat tarten genoodzaakt te strijden, trok met de zijnen uit voor het aangezicht van de burgers van Sichem, die uit de stad hem nastaarden, en hij streed tegen Abimelech, toen hij deze met zijn volk op enige afstand van de stad ontmoette.

Voor het aangezicht moet hier in de eigenlijke zin worden opgevat, en niet in die van, aan de spits van, omdat wij in vs. 42 en verder, van de strijd van Abimelech tegen de burgers van Sichem lezen.

Abimelech nu, zich nog te zwak voelende, om Sichem zelf in te nemen, trok weer terug en bleef zich vestigen de volgende nacht te Aruma, een plaats niet ver vanSichem (vs. 42), en Zebul verdreef Gaäl en zijn broeders, zijn voorstanders, die in de strijd tegen Abimelech niet gevallen waren, dat zij te Sichem niet mochten wonen, 1) maar van de Sichemieten zelf verlaten, elders een verblijfplaats moesten zoeken.

Zebul, die vroeger niet gewaagd had op zijn verdrijving aan te dringen, zet nu deze door. Hij overreedt de bevreesde Sichemieten daartoe, voorgevende dat daardoor Abimelechs toorn gestild zal zijn Gaäl is de enige, die aan het verderf ontkomt.

Deze veronderstelling van Cassel is zeer juist. Zij wordt bevestigd door de handelingen van de burgers van Sichem, in het volgende vers vermeld. Menende toch, dat nu de toorn van hun vorst gestild was, begeven zij zich tot hun bezigheden op het veld.

En het geschiedde de volgende dag na dit voorval, dat het volk van Sichem uittrok in het veld, 1) om zijn gewone landelijke bezigheden te verrichten, omdat men geen aanval meer vermoedde. Toen zond Zebul zijn boden uit enzij zeiden het tegen Abimelech, dat hij nu een geschikte gelegenheid had om zich te wreken.

Men ziet doorgaans, dat een haastig verderf hen overkomt, die vrede, vrede roepen, en geen gevaar bedacht hebben (Jud 9: 42).

Want Abimelech en de groepen, die bij hem waren, de krijgslieden die bij hem waren in het derde gedeelte (vs. 43) van zijn leger, overvielen hen, die de stad waren uitgegaan, om hun de terugtocht af te snijden, en bleven staan aan de deur van de stadspoort, zodat allen, die in de stad wilden vluchten; in hun handen vielen; en de twee andere groepen overvielen allen, die in het veld waren, en wie het ontkomen onmogelijk gemaakt was, en zij sloegen hen dood.
1)

Een dergelijke geschiedenis wordt van Hamilcar, de Carthager, tegen Agrigentum en van Hannibal tegen Sagnutuum verteld (Frontin. lib. 3,10,1). De zonde is blind, want alleen de boete maakt ziende. Het volk van Sichem meent werkelijk, dat de zaak afgedaan is en Abimelech door de verbanning van Gaäl bevredigd is. Het is een doorgaande eigenschap van de natuurlijke mens, dat hij zijn geweten óf niet hoort, óf het daardoor wil doen verstommen, dat hij zichzelf opdringt: de schuld, die hij niet gezien wil hebben, zagen anderen niet. Dit komt daarvandaan, dat zij slechts aan de zonde en haar genot, en niet aan haar straf denken. Zij hebben tot hun eigen straf vergeten, wat Jotham hun gezegd had. Uit de doornenbos gaat vuur uit en verteert die hem verachten.

Voorts streed Abimelech, nadat allen daarbuiten gedood waren, en de beide groepen zich weer bij hem gevoegd hadden, met al zijn manschappen tegen de stad, die reeds van een groot gedeelte van haar krijgslieden ontdaan was. Hij deeddit dezelfde gehele dag, en nam, zonder grote tegenstand te vinden, de stad in, en doodde het volk, dat daarin was; en hij brak de stad af, verwoestte haar, en bezaaide haar met zout, 1) om de grond zinnebeeldig tot een onvruchtbare zoutwoestijn te doemen, waar nooit weer een stad zou gebouwd worden.

Zijn de barmhartigheden van de goddeloze reeds wreed (Spreuken 12: 10), hoeveel te meer zijn wraakzucht; zij vervoert hem tot de woede van een krankzinnige, waarvoor wij zelfs geen woorden kunnen vinden. Dat de stad spoedig herbouwd is, bewijst 21: 19, niet omdat de daar medegedeelde geschiedenis veel vroeger heeft plaatsgehad (Jud 1: 21); wel vinden wij Sichem in 1 Koningen . 12: 1vv. weer als een stad van betekenis, door Jerobeam tot residentie gekozen en bevestigd.

Dit bezaaien met zout heeft een gelijke betekenis als Jozua’s eed omtrent Jericho (Joz. 7: 26), want het zout is een symbool van de eed.

Het bestrooien van de verwoeste stad met zout, hetgeen slechts hier voorkomt, duidt een symbolische handeling, waardoor men de stad voor altijd in een onvruchtbare zoutwoestijn wilde herscheppen. Want het zout, naar zijn invretende eigenschap, is een beeld van verwoestende kracht. Zoutachtige gronden zijn onvruchtbare woestenijen (vgl. Job 29: 6 29. 6 Psalm 107: 34).

Toen alle burgers van de toren van Sichem, zij die het huis Millo (vs. 6) bewoonden of de bezetting van het kasteel uitmaakten, dat wat er met destad gebeurd was hoorden, gingen zij in de sterkte, in het huis van de god Baäl-Berith, 1) deels omdat deze, op een hoogte gebouwd, veiligheid aanbood, deels omdat zij meenden op de heilige plaats bescherming van hun god te verkrijgen.

Of, in de sterkte van het huis van de god. Zij namen bovenal de toevlucht tot die sterkte, omdat zij in de nabijheid van hun heiligdom veilig meenden te zijn voor de wraak van Abimelech. De tempels waren bij alle volken vrijplaatsen. Uit vrees van de heiligheid van de plaats te schenden spaarde men degenen, die daarheen hun toevlucht hadden genomen. Sommigen zijn van mening, dat die sterkte in verband stond met onderaardse holen. Dit is echter uit het feit zelf hier niet op te maken.

De inwoners van Sichems toren zouden echter ervaren, dat Baäl-Berith hen niet helpen of verlossen kon, dat zij tevergeefs op diens bescherming hadden vertrouwd, ja wat meer zegt, dat zij juist daar het allerminst veilig waren, omdat zij door hun vertrouwen in hun afgod, in hevige mate de toorn van de Heere hadden opgewekt.

De tempels waren bij alle volken vrijplaatsen; toen Pausanias in de tempel gevlucht was, besloot men om de heiligheid van de plaats niet te schenden, de deuren te sluiten en het dak af te breken. (Corn. Nep. Paus. 4). De omvang van de tempel van Artemis te Samos was eveneens zeer groot, zodat in zijn ruimte de driehonderd knapen van Corcyra, die Periander wegzond, zitten en de Sameeërs voor hen dansen konden uitvoeren, om hen te redden, omdat zij niet duldden, dat de beschermelingen van de tempel weggevoerd werden. (Herodot. 3: 48).

Zo ging Abimelech, zich weinig storende aan het heilige van die plaats, op de berg Zalmon, 1) (= zwart woud), hij en al het volk, dat met hem was; en Abimelech nam een bijl in zijn hand, en hieuw een tak van de bomen, die daar stonden, en nam hem op, en legde hem op zijn schouder, en hij zei tot het volk, dat bij hem was: Wat gij mij hebt zien doen, haast u, doet als ik.

De berg Zalmon is een berg, dicht begroeid met zwaar geboomte. In Psalm 68: 15 wordt hij nog vermeld, en was dicht bij Sichem gelegen.

2)Letterlijk: bijlen, omdat hij niet alleen voor zichzelf, maar ook voor zich manschappen die gereedschappen meenam, om takken voor brandstof af te houwen.

Zo hieuw ook al het volk, een ieder een tak af, en nam die op de schouder, en zij achtervolgden Abimelech, en legden ze aan de sterkte, en verbrandden daardoor op zijn bevel de sterkte 1) met vuur, zodat ook allemensen van de toren van Sichem, die zich in die sterkte verborgen hielden, in de vlammen stierven, omtrent duizend mensen, mannen en vrouwen.

Het is niet goed duidelijk, hoe dit gedeelte van de tempel geweest is; het in de grondtekst gebruikte woord "Tsariach", komt behalve hier alleen in 1 Samuel . 13: 6 voor in vereniging met "spelonken, doornbossen, steenklippen en putten". Het is daar met "vestingen", vertaald. Waarschijnlijk is hier een kelderachtige ruimte bedoeld, die zich niet in de Baäls-tempel, maar in de onmiddelijke nabijheid bevond, en van boven met een houten bedekking gesloten was. Volgens de grondtekst toch legden Abimelechs mannen de takken op de Tsariach. Metterdaad werd Jothams gelijkenis van de doornenbos, van waaruit vuur zou uitgaan, om de mannen van Sichem en het huis te Millo te verteren (vs. 20), letterlijk vervuld, en misschien wel daarom juist aan het huis Millo, omdat dit uit de ruwste en misdadigste inwoners te Sichem bestond en de ijdele en lichtvaardige mannen geleverd had, met wier hulp Abimelech drie jaar geleden zijn broeders vermoordde (vs. 4).

Hetzelfde deed Arcesilaus met de Cyreneërs, die in een toren gevlucht waren (Herod. 4: 164). Dergelijke gruwelen werden meermalen door de Noorse koningen gepleegd, onder andere

door Olof, die op deze wijze al zijn tegenpartijders verbrand heeft (Heimskringla van Snorro Cap. 69).

Alzo vergaan mensen van een twistgierig en oproerig gemoed alleen niet in hun ongerechtigheid, maar zij wikkelen ook veel anderen, die hen in eenvoudigheid van hart volgden, in die rampspoeden met zich, en storten hen in dezelfde ellende en jammervolle uitersten (Jud 9: 49).

Voorts trok Abimelech van Sichem naar Thebez (= glans), en hij legerde zich tegen Thebez, door het gelukken van zijn ondernemingen des te bloeddorstiger geworden, en hij nam haar in, omdat de stad, zoals de meeste andere, open was en geen muren of vestingwallen had.

De mening van latere uitleggers en reizigers (Robinson, Berger of Ritter 15: 488), die dit voor het tegenwoordige Tubus in de nabijheid van de Ain el Maleh houden, schijnt niet geheel zeker. Wellicht is daarvoor het Richteren 7: 22 genoemde Tabbath te houden. Thebez moet nauw aan Sichem verbonden zijn geweest. Omdat zoals Jothams gelijkenis aanduidt, de beide goddeloze bondgenoten Abimelech en Sichem door elkaar ten onder zouden gaan, Abimelech bij Thebez zijn einde vindt, zo moeten zijn inwoners mede behoord hebben tot hen, diee eerst zijn vrienden waren. Thebez was rond gebouwd, evenals het Griekse Thebac, want het had zijn toren in zijn midden (vs. 51).

Waarom hij ook Thebez wilde straffen, is niet bekend. Wellicht dat Gaäl zich daarheen had begeven, of dat deze stad zeer nauw met Sichem was verbonden, misschien wel van haar afhankelijk.

Maar eena) vrouw wierp een stuk van een molensteen
boven af op Abimelechs hoofd, en zij verpletterde zijn hersenpan. 2)

2 Samuel . 11: 21

Het Hebreeuws "Rechab" betekent eigenlijk de bovenste molensteen, de loper, die op de onderste draaide; het is dus een steen van een handmolen geweest (Ex 16: 24), die meestal door vrouwen behandeld werd. De vluchtelingen hadden zich dus tot een lange belegering toegerust, omdat zij behalve levensmiddelen ook de molen hadden meegenomen.

De gerechtigheid van God bleek ook daarin, dat zijn straf enigermate overeen kwam met zijn zonde; hij had al zijn broeders (vs. 5) op een steen gedood en stierf nu zelf door middel van een steen.

Toen riep hij haastig de jongen, die zijn wapens droeg, en zei tot hem: Trek uw zwaard en dood mij, opdat zij niet van mij zeggen: Een vrouw heeft hem gedood,
want dat ware een eeuwige schande, dat ik door een vrouwenhand omgebracht zou zijn. En zijn jongen doorstak hem, zodat hij stierf.

IJdele dwazen zorgen ijverig voor hun naam, maar om een nietigheid verwaarlozen zij hun ziel.

Wanneer God de tuchtroede lang genoeg gebruikt heeft, verbreekt Hij haar (Jes. 14: 5) en werpt ze in het vuur.

Door onrechtvaardige middelen en zonden verheffing zoeken, brengt zeker vloek aan.

De enige gedachte van de stervende is zijn naam te bewaren. Ach, aan zijn eeuwigheid dacht hij niet. Zo verhardt zich de zondaar ten einde toe, en toch doet God die naam met hem vergaan. Abimelech heeft het niet kunnen verhinderen, dat men van hem zeide: "een vrouw heeft hem gedood. ".

Op een onrechtvaardige en goddeloze wijze had hij zichzelf de kroon op het hoofd gezet, hier wordt dat hoofd, dat onrechtvaardig de kroon had gedragen, door een vrouw verpletterd. Hij heeft het ook niet kunnen verhinderen, dat later nog van hem gezegd werd (1 Samuel . 11: 2) "een vrouw heeft hem gedood. ".

Alzo deed God (zoals in vs. 53 is verteld) terugkeren het kwaad van Abimelech, dat hij aan zijn vader gedaan had, dodende zijn zeventig broeders. 1)

Was Jotham ontkomen, Abimelechs moordaanslag was tegen allen geweest (vs. 5,21).

Evenzo al het kwaad van de mensen van Sichem, die hem geholpen en de broedermoorder tot koning gemaakt hadden, deed God terugkeren op hun hoofd (vs. 42vv.); en de vloek van Jotham, de zoon van Jerubbaäl, die hij aan het einde van zijn fabel uitgesproken had (vs. 20), kwam over hen. 1)

God straft de ene goddeloze door de andere, zodat zij tenslotte aan beide zijden volgens Zijn rechtvaardig gericht omkomen.

Dit aan te wijzen, dat God de mensen naar hun werken vergeldt en de bozen tot werktuigen van hun eigen ondergang maakt, is het doel van de heilige schrijver, maar niet om te verhalen, hoe het met Jotham of Gaäl of Zebul enz. gegaan is.

De dood van Abimelech strekt tot grootmaking van Gods rechtvaardigheid. Alzo strafte God Abimelechs kwaad en handhaafde de eer van Zijn besturing en waarschuwde alle geslachten, om bloed voor bloed te verwachten.

De Heere wordt gekend in zijn oordelen, die Hij over de mensen brengt, wanneer de goddeloze verstrikt wordt in het werk van zijn eigen handen (Jud 9: 57).

HOOFDSTUK 10.

ISRAEL WORDT WEGENS ZIJN AFGODERIJ DOOR DE FILISTIJNEN EN AMMONIETEN VERDRUKT.

Vs. 1-5. Na de dood van Abimelech staan, in het westen van Israël Thola, uit de stam van Issaschar, in het oosten Jaïr een Gileadiet als richters op. Zij verrichten geen oorlogsdaden maar zijn slechts als herstellers van het recht tegen ingedrongen inwendig verderf (Jud 2: 23) werkzaam geweest.

Na Abimelech nu, die zich op onrechtmatige wijze tot bestuurder had opgeworpen, stond op, door de Geest van de Heere daartoe opgewekt, zoals de vorige richters, om Israël te behouden 1) door herstel van de ware godsdienst en door beslissing in moeilijke gevallen: Thola (= wormpje), een zoon van Pua (= licht), zoon van Dodo (= door de HEERE bemind) (Jud 11: 1), een man van Issaschar, en hij woonde te Samir (= wacht), op het gebergte van Efraïm; dus niet in het Joz. 15: 48 vermelde, in het zuidelijk deel van het gebergte Juda gelegen Samir, maar in het tegenwoordige Khurbet Sammir, ten oosten van Aruma.

Om te behouden. Dit betekent niet, om ze te verdedigen tegen uitwendige vijanden, maar om ze te bewaren voor verdrukking, door hen te leiden in de paden van het recht, door Israël te vermanen, om de Heere God te dienen en Zijn Wet te houden, opdat zij de toorn van God niet over zich afriepen.

En hij richtte de noordelijke stammen van Israël, die ten westen van de Jordaan woorden, drieëntwintig jaar, volgens onze berekening van 1166-1143, en hij stierf, zonder dat hij met bevrijding van het land van uitwendige vijanden had te doen gehad, en werd begraven te Samir. 1)

Thola hielp zijn volk niet door oorlogen en overwinningen, maar door recht en gerechtigheid, door eendracht en vrede onder Israël te herstellen.

En na hem1) stond op, door de Geest van de Heere verwekt, Jaïr, de Gileadiet, geboren te Gilead, het land aan de overzijde van de Jordaan; en hij richtte de stammen van Israël, die ten oosten van de Jordaan woonden, tweeëntwintig jaar, van 1157-1135.

Niet weinige chronologen (tijdrekenaars) laten de richterlijke werkzaamheid van Jaïr eerst met de dood van Thola beginnen. Daartoe noodzaakt de uitdrukking: "na hem" niet; deze zegt alleen dat Jaïr enige jaren na Thola optrad, Terwijl de een ten westen de andere ten oosten van de Jordaan regeerde. Wij geloven, dat, zoals het einde van Abimelechs heerschappij het begin van Thola’s, zo ook het begin van de achttienjarige verdrukking van de Ammonieten in het oosten, het einde van Jaïrs werkzaamheid is geweest.

En hij had dertig zonen, rijdende op dertig ezelsveulens, 1) omdat zij als regeerders niet te voet gingen, en die hadden dertig steden in de westelijke helft van het land ten oosten van de Jordaan, die zij noemdenHavvoth-Jaïr) (= dorpen van Jaïr), omdat de oude naam (De 3: 15)

weer herleefde; zij behielden die naam tot op deze dag, dat het boek der Richteren geschreven werd, namelijk die steden, die in het land van Gilead zijn, omdat al het oostelijk land met de naam van Gilead aangeduid wordt.

Israël had toen nog geen paarden, om zich daarvan in oorlogs- of vredestijd te bedienen. De bestuurders, de rechters maakten van ezels gebruik, die in het oosten van een ander soort dan bij ons zijn; voor de edelste van deze worden gehouden de wit en rood gesprenkelde, die ook 5: 10 onder de mooie ezelinnen bedoeld zijn. Wat een aanzien voor een vader, dertig zonen te hebben, die ieder over een stad regeren, bovendien was de ezel het dier van de vrede; hun rijden op dit dier drukte hun vreedzame roeping uit.

Met dit rijden op ezelsveulens wordt zonder twijfel aangeduid, dat deze dertig zonen van Jaïr als beambten van hun vader het land doorgingen, om te richten, om bij het volk de wet te handhaven en ervoor te zorgen, dat het volk in de rechten en instellingen van de Heere wandelde.

Deze mededeling spreekt het feit niet tegen, dat reeds onder Mozes de Manassiet Jaïr de door hem veroverde steden van Bazan de naam van Havvoth-Jaïr gaf (Deuteronomium 3: 14). Want het wordt hier niet gezegd, dat die 30 steden, die aan de zonen van Jaïr behoorden, deze naam pas van de richter Jaïr hebben bekomen, maar slechts, dat deze naam door de zonen van Jaïr weer in gebruik kwam en in het bijzonder aan deze steden werd gegeven.

En Jaïr stierf, na tweeëntwintigjarige arbeid, en werd begraven te Kamon, een van de dertig steden, wier ligging niet nader te bepalen is.

Na een vreselijk onweder wordt het stil. Een halve eeuw richtten Thola en Jaïr zonder schrikbarend onrecht of benijdenswaardige daden. Het grote als onder Gideon en het slechte onder Abimelech heeft een einde genomen. Maar in het stille leven onder vrome richters werkt een onbekend maar gelukkig geslacht. Geen vijand dreigt, het woord van God leeft, het land geniet welvaart, de handel bloeit. Een stil leven is vruchtbaar, uit de stilte komt de lente voort. Het is de type van het rijk van de toekomst, waarin door de eeuwige stilte slechts de koren van de prijzenden als stemmen van de nachtegalen in de nacht klinken. Niet aan ieder is zo’n stil leven gegeven. Wie het geniet, benijde de roem van anderen niet; "door terugkeer en rust, zegt een profeet (Jer. 30: 15) zoudt gij behouden worden, in stilheid en vertrouwen zou uw sterkte zijn".

II. Vs. 6-18. Thans volgt de derde periode van de tijd van de richters (Jud 3: 1" en "Jud 6: 1), waarin Israël het zwaarst verdrukt wordt; twee vijanden tegelijk plagen het land; in het oosten de Ammonieten, in het westen de Filistijnen. Na achttienjarige verdrukking door de eersten, bekeert Israël zich tot de Heere en beweegt Hem, dat Hij zich weer over Zijn volk ontferme. Op welke wijze dit gebeurt, zal het volgend hoofdstuk tonen. Ter inleiding worden wij vooraf op de strijdplaats in Gilead geleid, waar de beide legers van de Ammonieten en van de kinderen van Israël, elk op een bepaalde plaats zich gelegerd hebben en de oudsten van de kinderen van Israël met elkaar beraadslagen, wie zij tot aanvoerder zullen kiezen.

Toen deze beide richters, Thola (vs. 1vv.) en Jaïr (vs. 3vv.) gestorven waren, gingen de kinderen van Israël voort te doen, wat a) kwaad was in de ogen van de HEERE, en dienden de Kanaänitische afgoden, de Baäls en Astharoth (De 16: 21) en de goden van de andere volken, die rondom hen woonden, namelijk die van Syrië, Dagon, Moloch en Thammuz, en de goden van Zidon, de Phoenicische Astarte of maangodin (1 Koningen . 11: 5,33), en de goden van Moab, Kamoz (Le 18: 21" en Num. 21: 29 21. 29), en de goden van de kinderen van Ammon, Milkom (Le 18: 21" en 1 Koningen . 11: 5), evenals de goden van de Filistijnen, Dagon (16: 23); en zij verlieten de HEERE en dienden Hem niet. 1)

a)Richteren 2: 11; 3: 7; 4: 1; 6: 1

Zonde en vergeving zijn de keerpunten in elke geschiedenis. Als nacht en morgen volgen zij elkaar. Is het gebed en het geloof van een groot man niet meer onder het volk; is hem zijn grafheuvel opgehoopt, zo breekt het nieuwe geslacht als een teugelloze jeugd los. Na Jaïrs dood grijpt de afgoderij wijd en zijd om zich heen; Israël hoereert in het oosten met Aram, in het westen met de Phoeniciërs, in het zuidoosten met Moab en Ammon, in het zuidwesten met de Filistijnen. Ja, dit "jonge" Israël dient alle goden, alleen de levende God niet. Het loopt elk bijgeloof, elke misleiding, elke zinnelijke lust, elk zelfbedrog na, maar de waarheid en de rust van God vergeet het. Het zoekt valse vrienden en laat de ware toevlucht varen.

Tevoren dienden zij God en de afgoden tezamen, nu verlieten zij de Heere geheel en volgden alleen de afgoden.

Uitdrukkelijk wordt dit vermeld, dat zij de Heere verlieten en Hem niet dienden. Want vroeger hadden zij de dienst van God met de dienst van de afgoden vermengd, maar nu laten zij de dienst aan God geheel en al varen. Wanneer zij dan straks tot berouw en schuldbelijdenis komen, wordt dit ook door hen erkend, dat zij niet alleen de afgoden hebben gediend, maar God geheel en al hebben vergeten.

Wij zien hieruit, hoe het jonge Israël steeds verder afglijdt op de paden van het verderf, en dat het niet weer tot een geheel vaarwel zeggen van de afgoden komt, dan nadat God in de dagen van Samuël de Geest van de ware hervorming heeft verwekt.

En zij, de zo-even genoemde Ammonieten, over wie wij eerst willen spreken, onderdrukten en vertraden 1) de kinderen van Israël in dat jaar: van dat jaar af, waarin de Heere hen had overgegeven, volgens onze berekening van het jaar 1135 vóór Chr. af achttien jaar, dus tot 1117 v. Chr. onderdrukten zij al de kinderen van Israël, die aan de overzijde van de Jordaan waren, in het voormalige land van de Amorieten (Nu 21: 30), dat in Gilead is, dus de twee en een halve stam, Ruben, Gad en oostelijk Manasse.

Beide woorden onderdrukten en vertreden betekenen in de grondtekst hetzelfde, en worden hier verbonden, om het verschrikkelijke van de verdrukking aan te geven. Beide woorden betekenen eigenlijk, verpletteren, verbreken, en worden ook gebruikt voor het verpletteren en verbreken van de korenaren tussen de molenstenen. Het was daarom een harde slavernij, waarin Israël, vanwege de zonde, weer gebracht werd.

Toen die verdrukking reeds 18 jaar geduurd had, riepen de kinderen van Israël tot de HEERE, door de nood tot inzien van hun zonde gebracht, zeggende, terwijl zij weer een gemeenschappelijke godsdienst bij de lang vergeten tent der samenkomst te Silo (Joz. 18: 1) hielden: Wij hebben tegen U gezondigd, zowel omdat Wij onze God hebben verlaten, als omdat wij de Baäls gediend hebben, 1) evenals die andere goden van de heidenen.

Hiermede erkennen de Israëlieten, dat zij die verdrukking zelf hebben veroorzaakt, om hun dubbele zonde, n. l. het verlaten van de Heere en het aanhangen van de Baäls. Onder Baäls worden hier bedoeld alle afgoden, die zij hebben gediend. Het wordt hen werkelijk tot zonde en zij tonen het juiste berouw. Zij klagen toch niet over de gevolgen van de zonde, in dit geval het vertreden worden door de Ammonieten, maar over de zonde zelf, over hun afval van God.

Maar de HEERE wilde bij Zijn volk nog oprechter boete opwekken en konhen niet aannemen, voordat zij zich in daad en in waarheid bekeerd hadden; daarom zei Hij door de hogepriester Eli, die Hij door de Urim en Tummim antwoord gaf, tot de kinderen van Israël: Heb Ik u niet in vroegere dagen van de Egyptenaren (Ex. 1-14) en van de Amorieten 1) Num. 21: 21vv.) en van de kinderen van Ammon, toen zij zich met de Moabieten verenigd hadden (3: 12vv.), en van de Filistijnen (3: 31),

Wij hebben hier niet een geschiedkundige, maar een geografische opsomming van de volken, uit wier hand de Heere Zijn volk had verlost, een opsomming naar hun verschillende landen, waarin zij woonden. Eerst toch worden de zuidelijke volken genoemd, de Egyptenaren, dan die van het noorden, de Amorieten, vervolgens de Ammonieten in het oosten en de Filistijnen in westen, eindelijk de Zidoniers in het noordwesten en de Amalekieten en de Maonieten in het zuidoosten. Had de Heere toch een geschiedkundige opsomming bedoeld, dan hadden ook de Midianieten en de Moabieten vermeld moeten zijn. De LXX leest voor Maonieten, Midianieten en de Vulgata, de Kanaänieten. Willekeurige veranderingen, omdat van verlossing uit de hand van de Maonieten geen sprake was. Maar immers van de verlossing uit de hand van de Zidoniers is ook geen sprake geweest! De Maonieten komen voor in 2 Kronieken 26: 7 vgl. 1 Kronieken 4: 41, naast de Filistijnen en de Arabieren, terwijl van hen gemeld wordt, dat zij door Uzzia zijn overwonnen. Zij waren de bewoners van de stad Maon, een plaats niet ver van Petra liggende.

En de Zidoniërs, de noordelijke Kanaänieten onder Jabin, die hun zetel te Zidon hadden (4: 1vv.), en Amalekieten, (Ex. 17: 8vv. Richteren 3: 13; 6: 3) en Maonieten, bewoners van Maon in het land van de Edomieten (Nu 21: 10) en 2 Kronieken 26: 7), die u onderdrukten, 1) toen gij tot Mij riep, dan uit hun hand verlost?

1)Hebreeuws: En de Zidoniërs en Amalekieten en Maonieten onderdrukten u. Evenals in vs. 6 zeven goden genoemd worden, die de kinderen van Israël dienden, zo zijn ook in vs. 11 en 12 zeven volken voorgesteld, waartegen de Heere hen geholpen had, om aan te wijzen, dat de trouw van God en de ontrouw van Zijn volk in gelijke verhouding tot elkaar stonden.

Onder deze volken trekken de Maonieten bijzonder onze aandacht, omdat van deze tot hiertoe nog geen sprake geweest is, en deze ook een veel te klein waren, dan dat van een verdrukking door hen sprake zou hebben kunnen zijn; pas een paar eeuwen later waren zij van enige betekenis. Wil men de lezing behouden, zo blijft niets over, dan de Maonieten voor dezelfde als de Edomieten te houden (Num. 20: 14vv.). De Vulgata leest hier in plaats van Maonieten "de Kanaänieten" en de Septuaginta heeft daarvoor "Midianieten". De laatste schijnt de oorspronkelijke te zijn; deze heeft bovendien dit voor, dat het anders onbegrijpelijk blijft, waarom in de opnoeming van de wonderbare reddingen van God de verlossing van de vreselijke verdrukking van de Midianieten door Gideon (6: 1vv.) met geen syllabe herdacht wordt. Daarvoor pleit ook de plaats, waarop zij gesteld worden onder deze volken, die na elkander Israël verdrukt hebben; en waarin de laatst (6: 3 vermelde Amalekieten, wegens hun oudere vijandschap tegenover Israël, hier met recht vóór de Midianieten (6: 1 gesteld zijn.

Nochtans, ondanks al deze bewijzen, hoe sterk gij kunt zijn en hoe onoverwinlijk, wanneer gij aan Mij getrouw wilt blijven, hebt gij Mij a) verlaten en andere goden gediend; daardoor hebt gij zelf Mijn hulp afgewezen endaarom zal Ik u niet meer verlossen; 1) gij zult weten hoe ellendig en onmachtig gij zonder Mij zijt.

a)Deuteronomium 32: 15 Jer. 2: 13

De Heere openbaart zich hier aan Israël als een worstelaar, opdat zij niet alleen een waar berouw zullen tonen, maar ook tot rechte boete en bekering zullen komen. Hij houdt hen hun schandelijke afgodendienst voor, hun snode ondankbaarheid, en dreigt hen niet meer te zullen verlossen, omdat zij altijd weer tegenover Zijn uitreddingen en bewijzen van barmhartigheid, Hem trouweloos zijn geworden.

Gaat heen, roept tot de goden, die gij verkoren hebt (vs. 6); laten u die verlossen, in de tijd van uw benauwdheid, 1) die thans als een straf van Mij over u gekomen is, en gij zult zien of zij werkelijk goden zijn, of zij iets vermogen.

Noch het juichend triomfgezang van Debora, noch het triomferend bazuingeklank van Gideon konden het opkomend geslacht van Israël tegen nieuwe aanval behoeden. Ook na de tijden van een vrome stilte begon deze. Daarom bleef ook de straf niet uit. Zij kwam steeds harder en sterker en van alle zijden. De goden van de heidenen konden niet helpen, want zij waren niets, en toch had Israël om deze zijn levende God verlaten.

In een ware boete en bekering is nodig, dat er een volkomen overtuiging zij aangaande de ongenoegzaamheid en de krachteloosheid van alle zodanige dingen, om ons te helpen en bijstand te bieden, die wij tot onze goden plegen te houden, en die we in onze harten op de troon gezet hebben, in weerstand tegen de enige en waarachtige God (Jud 10: 14).

Maar de kinderen van Israël verootmoedigden zich onder de machtige hand van God en beleden dat de goden, die zij zich gekozen hadden, hen niet konden redden. Toen zeiden zij tot de HEERE: Wij hebben gezondigd, dat wij ons tot zulkegoden gewend hebben en keren thans vol berouw tot U terug in het vast vertrouwen, dat Gij ons niet kunt verlaten, noch Uw

hand voor altijd van ons aftrekken, doe Gij ons naar alles, wat goed is in uw ogen; 1)help ons, zoals Gij wilt en door wie Gij wilt, alleen verlos ons toch op deze dag. 2)

Israël belijdt schuld, en geeft zich geheel aan de wil en rechtvaardige bestraffing van de HEERE over, maar begeert tevens vol geloof genadige hoewel onverdiende hulp.

Bij de betoning van waar berouw vinden we hier, een zich overgeven aan Gods rechtvaardigheid; dat is, zij erkennen, dat God hen niet genoeg kan straffen vanwege hun zonden, ja dat zij de zwaarste straffen hebben verdiend, nl. de verlating van God. Zij erkennen dus hier het recht van God.

Waar zij zich aan de ene zijde overgeven aan het recht van God, dat recht erkennen, daar wagen zij het aan de andere zijde ook te pleiten op de barmhartigheid van God, zich op hoop tegen hoop over te geven aan de genade van God. En zij zullen zien dat, waar dit gebeurt, zij niet tevergeefs hebben gehoopt en niets te veel hebben verwacht.

En zij deden, hun berouw door daden tonende, de vreemde goden uit hun midden weg, en dienden voortaan de HEERE;
zo deden namelijk de oostelijke stammen, terwijl voor de westelijke, bij de diepe zedeloosheid van Eli’s zonen en de zwakheid van hun vader, eerst nog een moeilijke tijd en langere werkzaamheid van Samuël nodig was, voordat ook daar de bekering waarachtig en van harte werd (1 Samuel . 2: 22-7: 4). Toen werd Zijn ziel verdrietig over de arbeid, over de ellende van Israël. 2) Hij kon die niet langer aanzien. De Heere gaf eerst Zijn hulp tot bevrijding van het land ten oosten van de Jordaan en bereidde die tevens voor de westzijde voor door de aanvang van Simsons werkzaamheid (14-16 Jud 15.

De ware boete bestaat niet slechte in woorden maar in daden.

Niet dat er enige smart of verdriet in God zij, want Hij bezit een oneindige vreugde en gelukzaligheid in zichzelf, die niet verbroken kan worden door enige zonde of door enige rampen van zijn schepselen, noch dat er enige verandering bij God is of schaduw van omkering. Maar Zijn goedertierenheid is zijn heerlijkheid; door deze roept Hij Zijn naam uit en verheerlijkt Hij deze boven elke andere naam; en zoals het Hem behaagt, Zichzelf te stellen in de betrekking van een Vader tot het volk, dat met Hem in een verbond staat, alzo behaagt het Hem ook Zijn goedertierenheid jegens hen af te schilderen, door het medelijden en de ontferming van een vader over zijn kinderen (Jud 10: 16).

Dat de Heere hier eerst zegt, Israël niet meer te willen helpen, maar dan medelijden heeft met het volk en er zich over ontfermt, is iets, dat in het Oude Testament meermalen voorkomt. Beide is waar, wanneer wij daarbij maar steeds in het oog houden, dat God, onverminderd Zijn eeuwigheid en onveranderlijkheid, in deze tijd op menselijke wijze met Zijn mensenkinderen omgaat.

God had gezegd: "Ik wil u niet meer verlossen," maar nu zijn zij niet meer wat zij waren, zij zijn andere mensen, zij zijn nieuwe mensen, en nu wil Hij hen bevrijden.

En de kinderen van Ammon, op wie wij eerst onze blik te vestigen hebben, werden bijeengeroepen, 1) "lieten zich bijeenroepen" door hun aanvoerders (12: 1 (Jud 12: 1), en legerden zich, om een nieuwe strijd aan te vangen, in Gilead, in het door hen bezette deel van het land aan de overzijde van de Jordaan (vs. 8), daarentegen werden de kinderen van Israël vergaderd, om de vijand te weerstaan en zo mogelijk uit het land te verdrijven, en zij legerden zich te Ramoth Mizpa, of Ramoth in Gilead (Deuteronomium 4: 43 Joz. 13: 26; 20: 8).

In het Hebreeuws Jetsaäkoe, eigenlijk lieten zich bijeenroepen en daarom, zij verzamelden zich. Deze twee laatste verzen van dit hoofdstuk dienen om de grond te leggen voor het verhaal van de bevrijding door Jeftha van de kinderen van Ammon.

Toen zeiden het volk, namelijk de oversten van Gilead, de hoofden van de stammen en geslachten, de een tot de ander, omdat zij niet wisten, wie zij tot aanvoerder zouden kiezen: Wie is de man, die beginnen zal te strijden tegen de kinderen van Ammon, die moed genoeg heeft, om een aanval op de vijanden te ondernemen? a) die zal tot een hoofd zijn over alle

inwoners van Gilead 1) en ook na de gelukkig geëindigde strijd richter in ons land

zijn. a)Richteren 11: 6,9,10,11

1)Bijzondere heldenmoed moet hij hebben, die het bestuur aanvaardt te midden van gevaar.

HOOFDSTUK 11.

JEFTHA'S OVERWINNING EN GELOFTE.

Vs. 1-11. Voordat verder meegedeeld wordt, op wie de keus van de oudsten gevestigd werd, vernemen wij enige bijzonderheden uit het leven van deze uitverkoren man. Hij is een Gileadiet die, uit Zijn geboorteplaats Mizpa verdreven, zich buiten Palestina als aanvoerder van een troep vrijbuiters ophoudt, die men om zijn onechte geboorte onterft en verstoten heeft, met de naam Jeftha. De oudsten van Gilead wenden zich juist tot hem, omdat hij voldoende bewezen heeft een strijdbaar held te zijn; zij bewegen hem, door de belofte, dat hij voor altijd hoofd en overste over de twee en een halve stam zijn zal, om in zijn land terug te keren en de plaats van veldheer in de aanstaande strijd in te nemen.

Jeftha a) (= hij zal openen) nu, de Gileadiet, uit de stad Ramoth in Gilead (10: 17) afkomstig, was een strijdbaar held (6: 12), maar hij was een hoerenkind, een bij een hoer verwekte zoon; maar Gilead, 1) de zoon van eenaanzienlijk geslacht te Mizpa, had Jeftha verwekt, en vervolgens in zijn huis opgevoed.

a)Hebr. 11: 32

Aan Gilead, de zoon van Machir en kleinzoon van Manasse (Num. 26: 29) is hier natuurlijk niet te denken; wij vinden het echter meer, dat de naam van beroemde voorvaders in latere geslachten weer voorkomt. Zo bijv. komen de namen Thola en Pua (10: 1 10. 1) reeds onder de zonen van Issaschar als hoofden van geslachten voor (Genesis46: 13).

Gileads vrouw, die hij later huwde, baarde hem ook zonen; en de zonen van deze vrouw groot geworden zijnde, verdreven Jeftha, die nu zelf gehuwd was en een dochter had (vs. 34), uit het vaderlijk huis, en zeiden tot hem: Gij zult in het huis van onze vader niet erven, want gij zijt een zoon van een andere vrouw 1) (Genesis21: 10vv. ; 25: 6).

De wet (Deuteronomium 23: 2), dat geen hoerenkind in de gemeente van de Heere komen mocht, had op Jeftha geen betrekking, omdat hij niet in bloedschande of echtbreuk verwekt was; de zaak was slechts hier, dat hij geen erfrecht mocht hebben met de wettige zonen van de vader. Toch bestuurt de Heere door de belofte, die Jeftha doet (vs. 30), het later zo, dat de ergernis van zijn onwettige geboorte wordt weggenomen, omdat hij door overgave van zijn enig kind geen nakomelingschap kon hebben. De mensen hebben de gewoonte van de naaste weg te gaan; God neemt echter gewoonlijk een omweg, wanneer Hij verheven en groot wil maken.

Met Jeftha wordt gehandeld, zoals vroeger gehandeld was met Ismaël en de zonen van Ketura, omdat hij geen erfrecht mocht hebben met de wettige zonen van zijn vader. Zijn broeders plegen, in de strikste zin van het woord, dus geen onrecht aan hem, hoewel hun taal niet van barmhartigheid getuigt. Wat echter zijn broeders ten kwade hebben bedacht, wordt hem door God ten goede beschikt. Want nu Jeftha op de uiterste grens van het land zich met zijn gezin vestigt, en vele mannen zich tot hem wenden en zich om hem verzamelen, die niets

te verliezen hadden, maar uit nood of uit begeerte tot roem zich bij hem aansluiten, wordt hij, zoals later David, aanvoerder van een welgeoefende bende, die de vijand alle mogelijke afbreuk tracht te doen en op Gods tijd geroepen wordt, om de vrijheid van Israël te bevechten.

Toen de oudsten te Mizpa zich aan de zijde van zijn broeders stelden (vs. 7), vluchtte Jeftha voor het aangezicht van zijn broeders, en woonde met vrouw en kind in het land Tob (= goed), dat ten noordoosten van Palestina naar de zijde van Syrië gelegen is (2 Samuel . 10: 6,8); en ijdele, lichtvaardige mannen, mannen, die niets te verliezen hadden, verzamelden zich bij Jeftha, 1) die men als een dapper aanvoerder kende, en trokken met hem uit op strijd en roof naar de wijze van de Bedoeïenen (Jud 5: 5).

Om te verklaren, hoe Jeftha er later toe gekomen zal zijn, zijn dochter te offeren, heeft men hem een zedelijke ontaarding en godsdienstige ruwheid toegeschreven, ten gevolge van zijn vroegere leefwijze. De slachting van zijn dochter (vs. 31,39) is, zoals wij zien zullen, een verkeerde opvatting van die plaats; integendeel zullen wij ook bij gelegenheid van zijn gelofte, evenals elders, hem als een vrome, godvruchtige, nauwgezette knecht van de Heere leren kennen, en wat zijn leefwijze betreft, zo mogen wij de tijd, waarin hij leefde en Jeftha's huiselijke omstandigheden niet voorbijzien. Vergelijk wat David deed (1 Samuel . 22: 2).

Een menigte van mensen, die hun goed verloren hadden en in treurige omstandigheden waren, vergezelden hem. Nergens blijkt, dat zij misdaden bedreven, integendeel zij namen wraak op de volken, die Israël verdrukten. In deze leefwijze werden zij gehard en moedig, en verkregen zij de bekwaamheidvan krijgsmannen. Jeftha verkreeg daardoor bekendheid, en omdat hij een godvruchtig man was, mogen wij veronderstellen dat hij zijn volgelingen in de ware godsdienst onderwezen zal hebben, evenals het blijkt, dat David in gelijke omstandigheden gedaan heeft.

En 1) het geschiedde na enige dagen, 2) enige tijd nadat hij zo uit zijn land verstoten was, dat de kinderen van Ammon tegen Israël streden, zoals in 10: 17 verteld is.

Met vs. 4 wordt het verhaal van de strijd tegen de kinderen van Ammon weer opgenomen, hetgeen bij vs. 1 was afgebroken.

In het Hebreeuws Mijamim. Evenals in 14: 8 en 15: 1, zo ook hier: enige tijd daarna. De tijd is niet aangegeven. Enige tijd na de verdrijving van Jeftha uit zijn vaderlijk huis is ongetwijfeld de bedoeling.

En zij zeiden tot Jeftha: Kom en wees ons tot een overste, opdat wij strijden tegen de kinderen van Ammon; nog ontbreekt ons een bekwaam veldheer, die onze ondernemingen leiden kan. 1)

Zo is menige steen, die verworpen werd door de bouwlieden, reeds een voorafschaduwing van Christus, de hoeksteen, geweest. Wanneer de volken in het ongeloof zijn, hebben zij ook het oordeel verloren. Het is een werk van het geestelijk leven, de geesten te beproeven. De

zonde drijft dat leven uit, want het kan zich met haar niet verenigen, maar, wanneer de oorzaak van de nood is ingezien, roept de boete het weer terug.

Maar Jeftha, hun voorhoudende het onrecht, dat zij gedaan hadden door zich bij zijn verdrijving aan de zijde van zijn broeders te stellen, zei tot de oudsten van Gilead: Hebt gij mij niet gehaat, en mij uit mijn vadershuis verstoten? waarom zijt gij dan nu tot mij gekomen, om mij terug te roepen, terwijl gij in benauwdheid zijt? 1)

Dat de broeders van Jeftha de erfenis niet met hem wilden delen, was op zichzelf geen onrecht; maar uit dit verwijt, dat hij de oudsten doet, schijnt te blijken, dat men met de onterving niet tevreden was, maar de bepaling van de wet: Deuteronomium 23: 2, ook op hem tot verstoting uit de gemeente van Israël (Jud 11: 2) toepasselijk had gemaakt. Dat hadden de oudsten niet mogen toegeven, dat was een onrecht, dat zij gepleegd hadden na de dood van de vaders, die zeker niet had verzuimd hem door de besnijdenis in het volk van God te laten inlijven.

De zaak tussen de Gileadieten en Jeftha heeft overeenkomsten met de toestand tussen Israël en God. Zij hebben door hun afgoderij God uitgestoten en thans in hun ongeluk Hem om hulp gebeden. Hij zegt hun hoe Hij hen rechtvaardig zou hebben kunnen verwerpen, maar nu genadig wil bevrijden. Zo deed ook Jeftha. Menigeen verwaarloost God en de zijnen, totdat zij in ellende komen, dan zijn zij begerig naar Gods barmhartigheid en de gebeden van de godzaligen.

En de oudsten van Gilead zeiden tot Jeftha: Daarom, omdat wij u ten onrechte verworpen hebben, zijn wij nu in deze benauwdheid tot u teruggekomen, om u te vragen, dat gij met ons gaat en tegen de kinderen van Ammon strijdt; enGij zult ons tot een hoofd 1) zijn, over alle inwoners van Gilead, ook wanneer de strijd onder uw leiding geëindigd is.

Hadden zij hem (vs. 6) gevraagd, om tot een overste te zijn, d. w. z. tot een krijgsoverste, om de strijd te leiden, hier gaan zij nog een stap verder en bieden hem ook het ambt van overste of hoofd in vredestijd aan. Niet alleen voor God hebben zij zich verootmoedigd, maar als vrucht van de bekering, willen zij ook het onrecht jegens mensen gepleegd weer goed maken.

Toen zei Jeftha, bereid om al het vorige te vergeten, tot de oudsten van Gilead: Zo gij mij weer haalt, om te strijden tegen de kinderen van Ammon, en de HEERE hen voor mijn aangezicht geven zal, zal Ik u dan tot een hoofd zijn?
1)

De voldoening is groot, die Jeftha ontvangt, maar het gevaar en de verantwoordelijkheid zijn niet geringer. Desalniettemin bevat het antwoord geen spoor meer van gevoeligheid of hoogmoed. Wanneer zijn stam hem roept om te komen, zal hij komen, zoals alle helden, voor wie hun vaderland lief was, gekomen zijn. Maar hij doet dit, door hoger beginsel geleid. Onder andere omstandigheden, zo zijn de gedachten in hem, ware ik niet gekomen, om uw hoofd te zijn; was gij nog zoals vroeger, wie zou dan willen, want het is evenmin voor de bomen een zegen, wanneer de doornstruik regeert, als voor de edele om over een doornbos te

heersen. Maar nu gij komt om mij tot de strijd tegen Ammon te roepen, door een nieuwe geest vervuld, zodat ik hopen mag, dat God de vijanden in mijn hand zal geven, wil ik uw hoofd zijn.

En de oudsten van Gilead, hun belofte met ede bevestigende, zeiden tot Jeftha: De HEERE zij toehoorder tussen ons; Hij hore wat wij u toezeggen en straffe ons, indien wij niet zo naar uw woord doen, en u niet na de strijd tot overste over allen in Gilead stellen.

In het Hebreeuws Im lo. De gewone woorden bij een eedsformule in gebruik, die aan een gezegde de vorm van een eed geven.

Alzo ging Jeftha met de oudsten van Gilead 1) uit het land Tob naar zijn land weer terug, vrouw en kind en zijn krijgslieden met zich nemende (vs. 3), en het volk van Gilead vervulde aanstonds de belofte door hun oudsten gedaan, en stelde hem tot een hoofd en overste over zich, zowel voor de aanstaande strijd als voor devolgende dagen. En Jeftha sprak al zijn woorden voor het aangezicht van de HEERE te Mizpa, 2) beloofde voor de HEERE hun leidsman te willen zijn en gaf in diens tegenwoordigheid zijn bevelen.

God heeft Israël vergeven, en daarom wil Jeftha vergeven. Hij spreekt niet met te veel vertrouwen van de goede uitslag, wetende hoe rechtvaardig God de Ammonieten zou kunnen toelaten, om over Israël te heersen; het allerminst spreekt hij met enig vertrouwen op iets in hemzelf. Hij vraagt slechts: "Indien ik door Gods hulp overwinnaar word, zal ik dan uw hoofd zijn?" Indien ik door de Heere u bevrijd, zal ik, onder Hem, u hervormen?" Dezelfde vraag wordt voorgelegd aan hem, die de redding door Christus begeert. Indien Hij u redt, zijt gij gewillig, dat Hij u bestuurt?" Op geen andere voorwaarde wil Hij u redden, indien Hij u gelukkig zal maken, zal Hij u ook heilig maken? Indien Hij uw helper zal zijn, zal Hij uw hoofd zijn?" God is een hoorder van uw antwoord.

Niet in zonde als Abimelech wilde hij koning worden. Jeftha wil zijn aanstelling uit Gods hand ontvangen. In Gods Geest spreekt hij zijn beschikkingen uit. Hij heeft als overste aan zijn volk te zeggen, wat er gebeuren moet; hij doet het voor het aangezicht van God.

Voor het aangezicht van de Heere wil niet zeggen, bij de tent der samenkomst, want die was niet in het Overjordaanse, maar beduidt, dat hij plechtig, met ede herhaalde al zijn woorden, zich beschouwende als in de aanwezigheid van de Heere. Hiermee verklaart hij tevens dat hij alle heil verwacht van de God van Israël, dat hij niets buiten Hem wil doen. Zijn godvruchtig gemoed komt hier treffend uit.

Op alle plaatsen, zo merkt D. Kimchi bij 20: 1 op, waar Israël of een aanzienlijk gedeelte van het volk tezamen gekomen was, woonde de goddelijke aanwezigheid, en het Engelse Bijbelboek voegt erbij: "God was niet alleen aanwezig waar de tent der samenkomst stond, maar ook in de vergadering van de goden en rechters (Psalm 82: 1), op alle plaatsen waar gedachtenis aan Zijn naam gehouden werd (Ex. 20: 24), en men in Zijn naam tezamen kwam, om Hem om raad en gunst te vragen. ".

II. Vs. 12-28. Voordat Jeftha naar het zwaard grijpt, zoekt hij de Ammonieten op vriendelijke wijze te bewegen tot het verlaten van Israëls land. Hij zendt daarom een boodschap tot hun koning en laat hem zijn onrechtmatige inval in het gebied van Israël voorhouden. De koning leidt zijn recht op het land van Gilead daaruit af, dat in vroegere tijden de Moabieten en Ammonieten de bewoners van deze streken geweest zijn, totdat zij daaruit door de Amorieten verdreven werden. Na dit antwoord zendt Jeftha een tweede gezantschap, om deze zaak nauwkeuriger te verklaren, maar de koning laat zich niet bewegen van zijn voornemen af te zien.

Voorts, nadat hij het bestuur over de oostelijk wonende stammen op zich genomen had, zond Jeftha boden 1) tot de koning van de kinderen van Ammon, die te Rabboth-Ammon, zuidoostelijk van Mizpa, zijn verblijf hield, zeggende: Wat hebben ik en gij met elkaar te doen, 2) dat gij tot mij gekomen zijt, om tegen mijn land te strijden, omdat Israël toch de wettige bezitter is en u niet beledigd heeft.

Jeftha hield het voor plicht, dit gezantschap te zenden om het gebod van de Heere, Deuteronomium 20: 10vv. en het bevel dat Hij in het bijzonder met betrekking tot de kinderen van Ammon (Deuteronomium 2: 17vv.) gegeven had.

En de koning van de kinderen van Ammon zei tot de boden van Jeftha: Omdat Israël, toen hij uit Egypte optrok, mijn land 1) genomen heeft, van de Arnon af in het zuiden, tot aan de Jabbok in het noorden, en tot aan de Jordaan in hetwesten, geef mij dat nu weer met vrede, geef het mij vrijwillig, opdat het niet tot een strijd tussen ons kome, want er is niet aan te denken, dat ik van mijn recht op dat land zou afzien.

Een gedeelte van het land aan de oostzijde van de Jordaan, dat thans de kinderen van Israël in bezit hadden, was tevoren werkelijk Moabitisch en Ammonitisch grondgebied geweest, zoals wij bij Num. 21: 30 nader hebben aangewezen. Intussen hadden de Ammonieten geen recht zich de eigenlijke bezitters van die gehele landstreek te noemen, omdat hun alleen de landstreek ten westen van het bovengedeelte van de Jabbok toebehoord had (Joz. 13: 25). Bovendien was ook dit gedeelte land van de Moabieten en Ammonieten in de handen van de Amorieten overgegaan, en aan deze hadden de kinderen van Israël het ontnomen. Eindelijk was er een tijdruimte van 335 jaren (van 1452-1117 v. C.) verlopen, of in een rond getal (vgl. vs. 26) van 300 jaar. Het recht was dus zo geheel verjaard, dat de eis van de koning van de kinderen van Ammon in ieder opzicht onrechtvaardig was en slechts een voorwendsel blijkt te zijn. Dat is het ook wat Jeftha door een tweede gezantschap hem voorhoudt.

En Israël zond van daar boden tot de koning van de Edomieten, zeggende: Laat mij toch door uw land doortrekken; maar de koning van de Edomieten gaf geen gehoor. En hij zond ook tot de koning van de Moabieten, door wiens land de weg verder zou geleid hebben, als hun de doortocht door Edom was toegestaan, die ook niet wilde. 1) Alzo bleef Israël in Kades, hoewel het de geweigerde doortocht had kunnen afdwingen.

Van deze boodschap wordt ons in "de boeken van Mozes" geen mededeling gedaan. Wel vinden we een bevel van God, om Moab niet te beangstigen. Wellicht dat dit bevel werd gegeven, naar aanleiding van de weigering van Moab, die ons hier wordt meegedeeld.

En de HEERE, 1) de God van Israël, gaf Sihon met al zijn volk in de hand van Israël, dat zij (de Israëlieten) hen (de Amorieten) sloegen: zo nam Israël erfelijk in het gehele land van de Amorieten, die in dat land woonden; maar de Moabieten en de Ammonieten hadden daaraan geen deelmeer.

Hier geeft Jeftha aan de Heere de eer van Zijn werk, maar spreekt ook alzo, om Ammon ervan te overtuigen, dat Israël het bezit van die landen niet op eigen gezag had verkregen, maar door zijn Verbondsgod.

Zoudt gij niet degene erven, 1) die uw god Kamos 2) voor u uit de bezitting verdreef; wat naar uw voorstelling uw god u gegeven heeft, houdt gij dat niet voor uw wettige bezitting? Alzo zullen wij al die erven, die de HEERE, onze God, voor ons aangezicht uit de bezitting verdrijft.

De spreekwijze "een volk erven" voor: "het land van een volk erven" is daaruit te verklaren, dat men, om een land in bezit te krijgen, eerst het volk in zijn macht moet hebben, dat daarin woont.

Kamos is anders de god van de Moabieten (Le 18: 21) Num. 21: 29 Jer. 48: 7), terwijl die van de Ammonieten Malcham of Milchom heet (1 Koningen . 11: 5,33 Jer. 49: 1,3 Zef. 1: 5); wegens de verwantschap van beide volken, zowel als van die beide godheden, wordt hier de eerste naam voor de andere gezet.

Natuurlijk moet dit bij wijze van vergelijking worden opgevat. Hij erkent Kamos wel niet als God, maar omdat deze afgod door hen, of liever door Moab vereerd wordt en de HEERE door Israël, stelt hij hier, om Ammon te overtuigen van het goed recht van de Israëlieten, voor een ogenblik de afgod met de alleen ware God op één lijn.

a) Nu voorts, zijt gij veel beter, hebt gij meer recht op het bezit van dit land dan Balak, de zoon van Zippor, de koning van de Moabieten? Indien er sprake kon zijn van teruggave aan de oorspronkelijke bezitters, danzou het Balak zijn, want deze en niet een van uw voorvaderen, heeft het vóór de Amorieten in bezit gehad. Heeft hij ooit met Israël getwist, of een van zijn opvolgers? Heeft hij ook ooit tegen hen gestreden, 1)om het land weer in bezit te nemen?

a)Num. 22: 2vv.

Hiermee vraagt Jeftha, of Moab ook aanspraak heeft gemaakt op genoemde landen, of dit volk ook Israël lastig heeft gevallen, om teruggave van hetgeen de Heere aan Zijn volk had geschonken.

Ook heb ik d. i. mijn volk Israël tegen u niet gezondigd; in geen enkel opzicht is u van onzentwege schade of leed berokkend, maar gij doet kwalijk bij mij, dat gij tegen mij strijdt. De HEERE, die een rechtvaardig Rechter is, richte heden 1) tussen de kinderen van Israël en tussen de kinderen van Ammon; 2) Hij geve recht aan wie van ons recht heeft. God zal beslissen in de aanstaande strijd.

Heden, in de zin van, nu. De Heere richte nu tussen, enz. Hiermee stelt Jeftha de zaak in de handen van de rechtvaardige Richter, die bewijzen zal, wie recht heeft op die landen, en wel in dier voege, dat wie als overwinnaar uit de strijd tevoorschijn zal treden, ook daarmee van God het teken ontvangt, dat hij de wettige en rechtmatige eigenaar is.

Men kan niet wel een bevalliger en fraaier schilderij vinden van rechtlievendheid, van oprechtheid, van kracht van redenen, van gematigdheid en van onwilligheid, om tot de schromelijke rampen van de oorlog over te gaan, gevoegd bij een edelmoedige ijver, om zijn vaderland bij haar billijke rechten te handhaven, dan in deze boodschap van Jeftha aan de Ammonieten (Jud 11: 27).

III. Vs. 29-40. Jeftha verzamelt zich een leger en trekt tegen de Ammonieten op; daar doet hij een gelofte dat, wanneer de Heere hem de overwinning geven zal, hij het eerste, dat hij bij zijn terugkomst uit zijn huis zal tegenkomen, de Heere tot volkomen eigendom zal wijden. De overwinning blijft niet uit; de Ammonieten worden verslagen en uit het land verdreven. Wie hem het eerst uit zijn huis tegemoetkomt, is zijn dochter, zijn enig kind. Het vervult hem met grote smart, juist haar te moeten missen en alle hoop op nakroost zich te moeten ontzeggen. De dochter zelf vermaant hem de Heere trouw te zijn en vraagt voor zich slechts een uitstel van twee maanden, om voordat zij in haar Nazireaat ingaat, met de vriendinnen uit haar jeugd haar maagdom op de bergen bij Mizpa te bewenen.

Toen alles tevergeefs beproefd was, om een minnelijke schikking te verkrijgen, kwam de Geest van de HEERE 1) (3: 10; 6: 34) op Jeftha, hem met goddelijke kracht en wijsheid voor de onvermijdelijkerstrijd toerustende. Die Geest dreef hem aan, dat hij Gilead en Manasse doortrok, om eerst nog meer krijgsvolk samen te brengen, dan zich reeds te Mizpa gelegerd had. Want hij trok door het oostelijk gebied van Manasse en van daar weer terug tot Mizpa in Gilead, en van Mizpa in Gilead trok hij met dat verenigd leger door tot de kinderen van Ammon, om hen in hun leger, dat aan de linkeroever van de Jabbok, in destreek van Aroër (vs. 26) tot Noba en Jagbeha, gelegerd was, aan te vallen.

Hiermee gaf de Heere Zijn goddelijke goedkeuring én aan het besluit van de Gileadieten om Jeftha tot een overste en hoofd te stellen én aan Jeftha’s plannen om de Ammonieten te bestrijden. Jeftha werd nu in waarheid richter van God, door God zelf geroepen om Zijn volk te verlossen.

Ten gevolge van de aandrijving door de Geest, trok hij nu Gilead en Manasse door, om krijgslieden te werven voor zijn onderneming.

Zo zal het uitgaande, dat uit de deur van mijn huis mij tegemoet zal komen, 1) wie hij ook zij, om mij als overwinnaar te begroeten als ik na de volbrachte strijd met vrede van de kinderen van Ammon terugkom, dat zal van de HEERE zijn, en ik zal het offeren tot een brandoffer;

De eerste woorden van dit vers geven duidelijk te kennen, dat Jeftha bij zijn gelofte alleen aan een persoon en niet tevens, of in de eerste plaats, aan een dier gedacht kan hebben. Zonder twijfel wilde hij zichzelf een zware gelofte opleggen; dat kon echter onmogelijk een dier zijn; ook zonder gelofte zou hij na behaalde overwinning niet één maar vele offers gebracht hebben.

Wat zou het betekenen, wanneer een vorst of veldheer zei: Heere, wanneer Gij mij deze overwinning geeft, zo zal het eerste jonge rund, dat mij zal tegenkomen, het Uwe zijn? Dan ware van het verhevene tot het belachelijke slechte één schrede. (PFEIFFER).

Ook is het niet, noch was het ooit gebruik, dat de zegevierende, uit de strijd terugkerende veldheer, zijn vee tegenkwam.

Dientengevolge zijn alle verklaringen te verwerpen als die welke b. v. Starke geeft en in Händels Oratorium van het jaar 1751 is overgegaan, "Zo zal het uitgaande, dat uit de deur van mijn huis mij tegemoet zal uitgaan, dat zal wanneer het een persoon is, van de Heere zijn, Hem gewijd en geheiligd, en ik zal het, wanneer het een dier is, offeren tot een brandoffer". De grondtekst geeft tot zo’n verklaring geen recht; het: "en ik zal het offeren" dient tot verklaring van de voorafgaande zin, zodat de woorden op deze wijze kunnen omschreven worden: "dat zal van de Heere zijn, en wel zo geheel en onvoorwaardelijk, dat ik het tot een brandoffer offer. " Wat meent Jeftha hiermee. In de gehele oudheid, bij de kerkvaders zowel als de Rabbijnen heerste de mening, die reeds door Josefus en de Chaldese vertaling was voorgestaan, dat Jeftha een brandoffer in de letterlijke zin heeft willen volbrengen. Mozes en David Kimchi (in de eerste helft van de 13de eeuw na C.), twee door hun Schriftverklaring bij de joden zeer geërde broeders, stelden als hun mening voor, dat hier slechts een levenslange overgave aan de dienst van het heiligdom bedoeld is. In de Lutherse Bijbel en verscheidene andere bijv. de Luneburger (van 1683) wordt de eerste mening gevolgd. Tot zo’n verklaring was men zeker niet gekomen, wanneer alleen in de tekst stond: "dat zal van de Heere zijn," en de verklarende bijvoeging, die wij verder in het verhaal niet meer vinden, ontbrak; men zou aanstonds gevoeld hebben, dat hier van een persoon sprake was en gevraagd hebben, op welke wijze personen in het Oude Testament tot eigendom van de Heere gewijd konden worden. Dan zou de plaats Lev. 27: 1-7 over de vrijwillige geloften de oplossing gegeven hebben. Volgens deze kon iemand zijn eigen persoon of die van een van hen, die hem toebehoorden, aan de Heere beloven. Van vrouwelijke personen konden slechts zij, die zich niet meer in de vaderlijke macht, of in die van haar echtgenoot bevonden, een verbindende gelofte van dien aard afleggen (Num. 30: 2vv.). Zo’n aan de Heere beloofd persoon was daardoor een lijfeigene van het heiligdom geworden, en had met het maatschappelijk leven niets meer te doen, maar moest in zoverre daartoe voor hem, een leek, gelegenheid was, in de tabernakel dienen. De wet staat echter in de boven aangehaalde plaats een lossing toe voor een som geld, door de priester naar ouderdom en geslacht te bepalen, op dezelfde wijze, als de

eerstgeborene van de mensen gelost werd. De mannelijke eerstgeborenen zouden eigenlijk eveneens de Heere toekomen (Ex. 13: 2), hun verplichtingen werden op de stam Levi overgedragen (Num. 3: 5vv.); daarom moesten zij zonder uitzondering aanstonds na hun geboorte voor een bepaald losgeld losgekocht worden (Ex. 13: 13 Num. 18: 16). Er waren echter ook gevallen, dat men bij zijn belofte zich ontzegde de Heere toegezegde persoon ooit te lossen. Zo'n geheel overgeven aan God met uitsluiting van alle mogelijkheid, het ooit weer terug te verkrijgen, heet: "een verbannen" in onderscheiding van het "heiligen", of van die geloften, waarbij men het beloofde van de Heere weer terugkocht. Dat "verbannen" staat tot het "heiligen" in dezelfde verhouding als het brandoffer tot het dankoffer (van het dankoffer ontving de offeraar het vlees terug, om daarvan een offermaaltijd te houden, terwijl het brandoffer geheel op het altaar verbrand werd). Het gebeurde daar, waar de drang van het hart bij de gelofte het sterkst was en alleen in gehele overgave van het beloofde bevrediging vond (Le 27: 28). Dientengevolge is het duidelijk, wat Jeftha zeggen wil, als hij bij zijn gelofte voegt: "Ik zal het offeren tot een brandoffer". Hij ontzegt zich de aan de Heere beloofde persoon tegen het door de Schrift bepaalde losgeld terug te kopen, die moest een eigendom van God blijven en voor altijd het heiligdom dienen, zonder ooit weer in het burgerlijk leven te kunnen terugtreden. Verplaatsen wij ons in zijn toestand, als hij in de strijd trekt en door zijn geloof (Hebr. 11: 32vv.) erkent, dat alleen de Heere hem de overwinning kan geven, niet zijn moed of zijn kracht; stellen wij ons levendig de inwendige drang van het hart voor, die hem deze gelofte afperst; dan durven wij niet beweren, dat hij aan zijn dochter niet gedacht zou hebben, maar menen, dat hij boven alle andere personen haar in het oog heeft gehad. Juist het liefste, dat hij op aarde bezat, zijn hoogste kleinood wilde hij de Heere geven, geheel en voor altijd. Deze gelofte alleen was in dat plechtig beslissend ogenblik, toen het erop aankwam de Heere als zijn bondgenoot te winnen, in overeenstemming met de behoefte van zijn hart, met de aandrang van zijn ziel. Dat het hem later moeilijk werd, toen de Heere hem bij zijn woord hield en zijn dochter hem werkelijk tegemoetkwam, die gelofte te vervullen (vs. 35), wie zou zich daarover verwonderen? Maar wij willen ons verheugen in zijn trouw, waarmee hij de bestrijding, om zijn woord te herroepen, aanstonds overwint, evenals de kinderlijke vroomheid van zijn dochter, waarmee zij de vader in zijn voornemen versterkt (vs. 36). Wij houden het juist voor een zwaar onrecht, dat men deze geloofsheld aandoet, wanneer men nog verder van een letterlijke opoffering van zijn dochter wil spreken en hem daardoor tot een monster verlaagt; want de mensenoffers, zoals Hengstenberg zeer juist opmerkt, behoren niet eens tot het heidendom in het algemeen, maar tot de zwartste nachtzijde van het heidendom; zij komen alleen bij de godsdienstig en zedelijk diepst gezonkene volken voor. Hoezeer zij ook in de afgodische tijd van de koningen van de Israëlieten een gruwel waren, bewijst de geschiedenis in 2 Koningen . 3: 25vv. En hoe zal men bij die opvatting verklaren, dat dezelfde Heere, die in Zijn wet de mensenoffers zo streng verafschuwt (Lev. 18: 21 Deuteronomium 12: 31) Jeftha's belofte aangenomen en hem Zijn krachtige bijstand tot een glorierijke overwinning verleend zou hebben.

De mannen, die God tot dragers van Zijn openbaring, tot volvoerders van Zijn wil koos en door Zijn Geest tot richters en leidslieden van Zijn volk bekwaam maakte, waren wel met velerlei zwakheden, gebreken en zonden bevlekt, zodat zij dikwijls diep konden vallen; maar nergens staat geschreven, dat de Geest van God ooit over een Molochdienaar gekomen is en die tot helper en redder van Israël met Zijn kracht toegerust heeft.

Onder onze Gereformeerde theologen is het vooral Johannes à Marck, die beslist vaststelt, dat Jeftha zijn dochter tot een vuuroffer heeft geofferd. Hij zegt toch: "Van wie (n. l. Jeftha) wij evenwel vaststellen, dat hij uit een al te grote achting voor zijn gelofte, na het verkrijgen van de overwinning, en uit een al te brede opvatting van de wet (Lev. 27: 28,29) zijn enige dochter, nog maagd zijnde, tot een brandoffer heeft gesteld, zoals hij deze gelofte duidelijk had gedaan, en hieruit die bittere droefheid op het zien van zijn dochter. ".

A Marck somt deze belofte op onder die, "die niet genoeg zijn bepaald, noch duidelijk begrepen, en uit dien hoofde lichtvaardig, en die daarom verworpen moeten worden met die van kwade dingen, en die van geen nut zijn of schadelijk aan de ware Godsdienst. " Wij voor ons verenigen ons volkomen met die uitleggers, die het ervoor houden, dat zij tot aan haar dood toe, aan de dienst van de tabernakel verbonden is gebleven.

Haar maagdom ging zij daarom bewenen, omdat het voor elke Israëlitische vrouw, zoals voor iedere vrouw in het oosten, een grote oneer was, kinderloos te sterven. De bewering van sommigen, dat zij dan gedurende haar leven daartoe tijd genoeg had, gaat niet op, omdat zij, wanneer zij in de dienst van de tabernakel overging, alle wereldse gedachten moest laten varen. Het zou kwalijk gepast hebben bij het zichzelf de Heere tot een offer stellen, indien zij dat al wenende had gedaan, of indien zij ook maar nu en dan haar dagen wenende had doorgebracht. Neen, die twee maanden vraagt zij, opdat zij in die twee maanden geheel zal leren breken met gekoesterde wensen, met gevormde plannen, om daarna zich blijmoedig en gewillig de Heere over te geven.

In Genesis22 verzoekt God Abraham, en als deze verzoeking haar doel bereikt heeft, wordt zij aanstonds weggenomen, zodat het tot het werkelijke offeren niet komt; had echter Jeftha bij zijn gelofte aan lichamelijke opoffering gedacht, zo had hij, ook wanneer hij slechts een dier in de gedachte gehad had, van zijn zijde God verzocht en dat is een misdaad. Dat Jeftha met zijn gelofte een Abraham heeft willen worden, zoals sommige uitleggers beweren, daaraan is niet te denken; ieder slechts enigermate vroom Israëliet was zich daarvan bewust, dat Abrahams geval alleen stond in de rij van de Goddelijke leidingen en niet met uitwendige godsdienst kon worden nagebootst.

En hij sloeg hen van Aroër af, het tegenwoordige Gadda, ten noordoosten van Rabbath-Ammon (vs. 26), tot waar gij komt te Minnith (= klein) ten noordoosten van Hesbon, twintig steden, die zij hier aan de oostzijde van de stam Gad de kinderen van Israël ontnomen hadden, heroverende, en hij verjoeg ze tot aan Abél-Keramim 1) (= vlakte van de wijngaarden), een door vele wijngaarden omgeven plaats aan de westelijke grenzen van hun wettig gebied; zo sloeg hij hen met een zeer grote slag, waardoor de macht van de vijanden geheel verbroken was. Alzo werden de kinderen van Ammon ten ondergebracht voor het aangezicht van de kinderen van Israël, die zij 18 jaar lang zwaar onderdrukt hadden (10: 8vv.

Eusebius en Hiëronymus spreken in het bekende Onom van twee plaatsen met die naam. Het ene lag volgens hen 7 Romeinse mijlen van Philadelphia en het tweede 12 Romeinse mijlen oostwaarts van Gadara. Het is echter onzeker, welke plaats hier bedoeld wordt.

Toen nu Jeftha na de gelukkig geëindigde veldtocht te Mizpa bij zijn huis kwam, ziet, zo ging zijn dochter uit hem tegemoet, met trommels en reien, aan het hoofd van een vrouwenkoor, dat de overwinnaar met spel en dansen wilde ontvangen (Exod. 15: 20). Zij nu was alleen, een enig kind; hij had uit zich verder geen zoon of dochter. 1)

In de grondtekst komt het duidelijk uit, dat zij de enige dochter, ja, het enig kind van Jeftha was. Vandaar zijn grote droefheid. Of hij bij het doen van zijn gelofte bepaald aan haar gedacht heeft, is ons niet zeker. Wel verenigen wij ons met hetgeen Cassel schrijft: "In zijn ijver, om de vijanden te slaan en God daarvoor te danken, weet Jeftha niets bepaalds te noemen, wat hij voor groot genoeg houdt, om God te wijden. Hij laat het over aan het toeval, d. i. aan Gods beschikking het offer aan te wijzen. Hij onthoudt zich de maatstaf aan te geven voor dat, wat God het liefst is. Hij laat dat aan God over. " Zeer mooi is zijn artikel, in de tweede uitgave van Herzogs Real-Encyclopedie over deze richter.

En het geschiedde, toen hij haar zag en zich zijn gelofte (vs. 30vv.) herinnerde, die hij in de hitte van de strijd en in de vreugde van de overwinning enigszins vergeten had, zo verscheurde hij van schrik (Genesis37: 29,34) zijn kleren, en zei: Ach, mijn dochter! gij hebt mij geheel neergebogen, en gij zijt onder degenen, die mij beroeren, omdat gij de eerste uit mijn huis mij tegenkomt, nu ik met vrede terugkom van de kinderen van Ammon; want ik heb voordat de slag begon, mijn mond tot een gelofte opengedaan tot de HEERE dat, wie mij als eerste tegemoet zou treden, voor altijd Zijn dienst gewijd zou zijn, en ik zal niet kunnen teruggaan, 1) want ik heb beloofd, dat tot een brandoffer te offeren (Jud 11: 31).

De bedoeling van deze geschiedenis is niet, de ruwheid van die tijd of de gevaren van een onbedachtzame gelofte voor te stellen, maar hoe door het waar geloof van Jeftha Israël gered werd van zijn vijanden en de dienst van de ware God ook onder de zwaarste offers van de gelovigen hersteld werd.

En zij, vol overgave aan Gods leiding, zei tot hem; Mijn vader! hebt gij uw mond opengedaan tot de HEERE, doe mij, zoals uit uw mond gegaan is, omdat u de HEERE volkomen wraak gegeven heeft van uw vijanden, van de kinderen van Ammon. 1) Hij heeft u trouw gehouden, ook gij zijt verplicht Hem uw gelofte te betalen.

1)Buitengewoon is het hoe de dochter gehoorzaamt. Een kind dat zijn vader bemint, kan ook God liefhebben. In de kinderlijke overgave voor de ouders ligt de kiem voor het kindschap van God. De dochter van Jeftha bemint zozeer haar vader, dat zij om zijnentwil alles gelaten draagt, wat hij God beloofd heeft. Er staat geschreven: "Eert uw vader en uw moeder, opdat gij lang leeft in het land, dat de Heere, uw God, u geeft. " Voor Jeftha’s dochter is dit in de Geest vervuld. Haar aandenken is niet teniet gegaan in het boek van Israël noch in de hemel van God.

Waar Jeftha in het geloof zijn nakomelingschap overgeeft en ontroerd is, omdat zijn naam wordt uitgedelgd, daar geeft God hem een naam op aarde en in de hemelen. Die zijn leven zal willen verliezen omwille van de Heere, die zal het vinden.

Het is volkomen waar, dat ons van een zogenaamd vrouwelijk Nazireaat in de Bijbel niets vermeld wordt; maar wel weten we uit de geschiedenis, o. a. uit die van Eli's zonen en uit andere, dat er vrouwen waren, die zich tot de dienst van de tabernakel hadden afgezonderd. Bovendien moet men niet vergeten, wat Clericus zo waar opmerkt: "Men moet voorzeker niet menen, zoals ik wel meer gezegd heb, dat in een zo klein bestek, als het Oude Testament is, alle gebruiken van de Hebreeën worden samengevat, of dat het een volledige geschiedenis bevat van dat alles, wat bij hen gebruikelijk was. Waarom het noodzakelijk is, dat op veel gezinspeeld wordt, wat wij niet begrijpen, omdat er elders geen melding van gemaakt wordt".

Voorts zei zij tot haar vader: Laat deze zaak aan mij gebeuren, sta mij dit ene toe: laat mij twee maanden gaan, voordat gij uw gelofte aan mij volbrengt, dat ikheenga en afdaal van het hooggelegen Mizpa in het dal, en van daar tot de bergen, en daar bewene 1) mijn maagdom, ik en mijn gezellinnen. In vereniging met de vriendinnen van mijn jeugd, met wie ik opgegroeid ben en uit wier kring ik nu voor altijd heenga, wil ik beklagen, dat ik levenslang in echteloze staat moet blijven, en nooit een blijde moeder mag worden, dat toch de bestemming, de eer en de vreugde van mijn geslacht is (Psalm 113: 9), maar ook daar wil ik mij voorbereiden, om mij ootmoedig onder de wil van God te buigen.

Jeftha's dochter zal niet sterven als een Molochs offer, maar van de wereld. Duizend vreugden verliest zij, die zoet zijn, als de liefde. Maar nergens sterft men van de wereld en leeft men voor God zonder smart. Een maagdeloos leven is een leven zonder naam, zoals Jeftha's dochter zonder naam in de Schrift wordt genoemd. Maar noodzakelijk is de wereldvreugde niet, en als de eenzame bloem kan de ongehuwde vrouw haar God toebehoren, in wiens hemel men niet trouwt en waar niet ten huwelijk gegeven wordt.

En hij, haar bede graag toestaande, zei: Ga heen, en hij liet haar twee maanden gaan, zodat zij niet aanstonds in het Nazireaat van de aan God overgegeven maagden en de voor altijd uit de wereld zich terugtrekkende vrouwen behoefde te gaan (Exod. 38: 8; 1 Samuel . 2: 22 Luk. 2: 37) maar vooraf aan de begeerte van haar hart kon voldoen. Toen ging zij heen met haar gezellinnen en beweende haar maagdom op de bergen. 1)

Zowel de wijze van de ontmoeting van Jeftha met zijn dochter, die een toonbeeld van tederheid en liefde is, zowel als van gehoorzaamheid aan de Heere, als ook de bede van de dochter, spreken met beslistheid uit, dat hier van geen lichamelijke slachting sprake kan zijn, maar alleen van een geestelijke offering. Het is tegen de menselijke natuur, dat een kind, dat sterven moet, de hem gegeven tijd tot nut maakt, om de vader te verlaten. Een uitstel om zich nog twee maanden, voordat men sterven moet, in het leven te verheugen, zou betekenis hebben; maar juist het maagdom te bewenen, wanneer een offerdood wacht, die het enig kind aan de vader ontrukt, is boven gewone toestanden van het menselijk hart. Daar de geschiedenis bijzondere nadruk legt op het bewenen van haar maagdom, zo moet deze in betrekking tot de aard van de gelofte staan. Wanneer een meisje haar maagdom beweent, zo kan dit slechts daarin reden hebben, dat zij een knop blijft, die zich niet ontvouwt, niet door de dood, maar door de wijze van leven verhinderd; de reden van haar tranen kan niet in de geweldige vernietiging van de knop liggen, die de dood is, maar in het leven dat, hoewel voortgezet, haar toch in de zoete ontvouwing van haar door God ontvangen bestaan

verhindert. Wat in het bijzonder de dochter van Jeftha aangaat, zij die na de overwinning van haar vader aanspraak heeft op de schitterendste prijs onder de dochters van Israël, legt alle hoop en bloesem af. Zij, de enige sieraad en vreugde van haar vader, verwelkt, het huis wordt een uitgestorven woning. Hoe zedig is daarbij de toevoeging, dat de dochters van Israël met haar zijn getrokken op de bergen, om haar maagdom te bewenen! Wanneer het het leven gold, zo konden ook thuis dezelfde tranen vloeien, maar het was de klacht van de maagdelijkheid gewijd, die kon niet aangeheven worden in de stad, in de aanweziigheid van mannen, de kiesheid eiste voor deze klacht de eenzaamheid van de bergen.

Haar maagdom, niet haar jeugd, maar haar geschiktheid, om in het huwelijk te treden. Dit had niet hoeven te gebeuren, Indien zij ter dood gebracht was. Bovendien zou zij in het laatste geval veel eerder die twee laatste maanden in het huis van haar vader hebben doorgebracht.

En het geschiedde na twee maanden, dat zij tot haar vader terugkwam, die aan haar volbracht zijn gelofte, die hij beloofd had, 1) en haar overgaf aan de dienst: aan de Heere bij de tabernakel te Silo; en zij heeft geen man bekend, 2) maar is tot aan haar einde in echteloze staat gebleven. Voorts werd het van die tijd af een gewoonte in Israël, ten minste in het land aan de overzijde van de Jordaan, in Gilead,

Er is iets smartelijks in alle drie de grote helden, over wie de geschiedenis van het boek der Richteren handelt, Gideon, Jeftha en Simson. Gideon wijdt het veroverde geld aan God tot een lijfrok en wordt daardoor voor Israël tot een valstrik; Simson draagt de wijding van God op zijn hoofd, en zijn leven, omdat hij deze verspeelt, wordt door de kracht daarvan vernietigd. Jeftha staat als de reinste onder hen; hij draagt om zijn liefde tot God zijn liefde,
zijn vreugde, de hoop van zijn huis tot God. Hij staat daarom in Hebr. 11: 32 met recht onder degenen, die de apostel noemt als dragers van geloofsmoed en kracht van het vertrouwen.

Met geen waarschijnlijkheid kan gedacht worden dat Jeftha, die (Hebr. 11: 32) om zijn geloof geroemd is, zijn dochter tot een brandoffer geofferd heeft, omdat dit God hatelijker zou geweest zijn, dan dat hij Hem zwijnenbloed of een hondenhoofd (Jes. 65: 4) geofferd had, hetgeen als zeer verfoeielijk verboden was (Deuteronomium 12: 31).

De verdedigers van de bloedige offering moeten dit natuurlijk van het verleden verklaren alsof er stond: "zij had geen man bekend", de zin in zijn verband met het voorgaande: en Jeftha volbracht zijn gelofte", geeft duidelijk te kennen, waarin die vervulling bestond, namelijk in de wijding tot een ongehuwd leven, in de dienst van de Heere, en herhaalt de bedoeling, die in de woorden van vs. 31 liggen.

Dat de dochter van Israël, als de tijd terugkeerde, dat Jeftha’s dochter haar maagdom beweend had, van jaar tot jaar heengingen naar de plaats, waar zij zich bevond, om de dochter van Jeftha, de Gileadiet, aan te spreken, 1) vier dagen in het jaar. 2)

Het Hebreeuwse woord "thannoth" komt ook in Richteren 5: 11 voor, en is daar vertaald door "samenspreken", zoals ook hier de juiste vertaling schijnt te zijn: met de dochter van Jeftha spreken en niet over. Verder heeft het woord, zowel de betekenis van "prijzen", of

geschenken brengen, zoals het woord mathannoth in Psalm 68: 19 door "giften" vertaald is, als van "beklagen", hetgeen hier niet zonder betekenis is. De maagden beklaagden haar, omdat zij voor altijd de moedervreugde moest missen, en prezen met geschenken en liederen haar, die zichzelf zo gewillig overgegeven had.

Jeftha's dochter is niet gedood, maar zoals uit het voorgaande voldoende blijkt, voor altijd tot een maagdelijke staat gewijd. Hierin verdiende zij groter lof dan haar vader; want, zodra deze zag, dat zij hem tegemoetkwam, had hij berouw van zijn gelofte, scheurde zijn kleren en beklaagde de bedroefde staat, waarin hij haar en zichzelf gebracht had. Maar zij vertroostte haar vader, en hem over zijn zege begroetende, verzocht zij, dat hij zich niet zou verontrusten over haar, omdat zij gereed was om zich te onderwerpen aan alles, wat hij beloofd mocht hebben. Hierom kon het gehele land, dat zij door deze heldendaad verplicht had, niet minder doen, dan jaarlijks haar lof te melden.

Uit de Griekse oudheid, waarin het mensenoffer geen geheel ongehoorde zaak was (men denke aan Iphigeneia in Aulis), wordt ons meegedeeld, dat de Citische koning Idomeneus in een storm de gelofte deed, het eerste wat hem, na de gelukkige terugkeer, uit zijn huis zou ontmoeten, te zullen offeren; dat daarop zijn dochter tot hem kwam en hij haar offerde, waarom zijn onderdanen tegen hem opstonden en hem verdreven. In de voor ons liggende geschiedenis vinden wij geen spoor van afschuw wegens hetgeen Jeftha deed. Verre van. Hij staat daar in dit geschiedverhaal als een van de beroemde geloofshelden, die de redders van het volk zijn geweest.

Deze daad zou geen reden van bestaan hebben gehad, indien Jeftha's dochter werkelijk was verbrand.

Opmerkelijk is het, dat niemand Jeftha beklaagd heeft. Al de eer kwam op het hoofd van zijn dochter. Ongetwijfeld hierom, omdat het in elk geval van hem een lichtvaardige gelofte is geweest.

En zij weende voor hem op de zevende van de dagen 1) weer evenals op de vorige, waarop zij deze bruiloft hadden, gedreven door de nieuwsgierigheid haar geslacht eigen; zo gebeurde het op de zevende dag, waarvan (vs. 16) sprake was, dat hij het haar verklaarde, want zij perste hem, gedwongen door de bedreiging van haar volksgenoten (vs. 15) zo hevig, dat hij niet langer weerstand bieden kon; en zij verklaarde dat raadsel aan de kinderen van haar volk, de dertig metgezellen.

In het Hebreeuws Schibath hajamim. Niet op de zevende van de dagen, maar zeven dagen lang, of gedurende de zeven dagen. Hiermee wordt gezegd, dat zij, nl. zijn vrouw, de zeven dagen lang, uit vrouwelijke nieuwsgierigheid en jaloezie gedwongen, hem lastig is gevallen, om van hem de oplossing te vernemen. Dit heeft ongetwijfeld de Filistijnen aangezet om haar te bedreigen, indien zij niet eindelijk van Simson de betekenis van het raadsel vernam, maar dit verklaart ook het toegeven van Simson om, haar wenen en aanhouden moede, toch eindelijk aan haar begeerte te voldoen, niet wetende en niet vermoedende, dat zij hem aan haar landgenoten zou verraden.

Toen werd de Geest van de HEERE, die hier een Geest van sterkte was, vaardig over hem, 1)en hij ging af naar de Askelonieten aan de Middellandse zee, een van de vijf volken van de Filistijnen; en sloeg van hen dertig man; en hij nam hun gewaad en gaf de lijnwaadskleren en de wisselkleren 2) aan degenen, die dat raadsel verklaard hadden. Maar zijn toorn ontstak3) tegen zijn vrouw, die hem verraden had, en hij ging zonder haarmee te nemen op naar zijn vaders huis.

1)Eigenlijk: "sprong op hem", greep hem plotseling aan. Bij deze daad van Simson, waarbij de Geest hem kracht en moed gaf, mogen wij niet vergeten, dat God Simson wilde gebruiken, om de verlossing van Israël van die grote onderdrukkers te beginnen.

Over de gewone dagelijkse kleding van de Hebreeërs, die in een onderkleed (kethoneth) en een bovenkleed (daarvoor zijn verschillende namen) bestond, werd bij Ex. 12: 34 het nodige aangemerkt. Bij deze eenvoudige kleding komen reeds vroegtijdig nog meerdere en dikwijls zeer kostbare kledingstukken. De lijfrok werd door voorname personen verfraaid tot een lange geplooide tabberd met mouwen, die de handen bedekten (Genesis37: 3); daarbij kwam een fijn geweven hemd van linnen of boomwol, dat (ten minste volgens Kimchi, hoewel de juistheid nog niet bewezen is) op het blote lijf, dus onder de kethoneth gedragen werd (vs. 12vv. Jes. 3: 23), en een tweede onderkleed, dat langer was en boven de kethoneth gedragen werd; dit had geen mouwen (meïl), was uit Byssus gemaakt (1 Samuel . 18: 4; 24: 5;
Kronieken 15: 27) en werd in vroegere tijd slechts door koningen en voornamen gedragen. Nog veelvuldiger waren de bovenkleren in stof, kleur en pracht. In 1 Koningen . 19: 13; 2 Koningen . 2: 13vv. wordt de wijde, geplooide, uit harig vel of pelswerk bestaande profetenmantel vermeld, in onderscheiding van de adèreth, die door voornamen en gegoeden gedragen werd en uit kostbare bonte stof gewerkt en dikwijls uit Babylonië (Joz. 7: 21) verkregen werd; in de plaats van deze werden er nog andere prachtkleren gedragen uit fijne byssus en purper gemaakt, soms met goud doorstikt; deze verwisselde men dikwijls bij bruiloften en andere gelegenheden, waarom zij wisselkleren genoemd werden. Van deze hadden koningen en voornamen steeds een welgevulde garderobe, deels voor eigen gebruik, deels om als geschenk te geven. Dat zij een gedeelte van de rijkdom uitmaakten en men aan deze grote zorg besteedde, leert de waarschuwing van de Heere (Matth. 6: 19vv.) voor schatten, die de mot verteert.

Wachten wij ons, om de zonden van de heiligen te nemen tot bedekking van onze zonden. De zonden behoren tot Simson, alleen de drijvingen van de Heilige Geest met hem zijn voorafschaduwingen van Christus, die ook gedreven werd door de Heilige Geest (Mark. 1: 12). Ook wij ondervinden deze drijving van de Heilige Geest, wanneer de liefde van en tot Christus ons dwingt, om vrijwillig iets te doen tot eer van de Heere, of wanneer Hij ons iets oplegt, om voor Hem te doen.

De daden van een Hercules zijn een didactisch gedicht; wat over Simson verteld is, is een ethische daad. De werken van Hercules staan in geen verband met elkaar; de daden van Simson zijn als ethisch-geschiedkundig, de ene het gevolg van de andere.

Hieruit blijkt, dat geen wraak hem bezielde, toen hij de Askelonieten sloeg. Hij deed dit door aandrijving van de Geest, opdat zij de overmacht van Israëls God door Zijn dienaar zouden voelen. Zijn toorn ontstak tegen zijn vrouw, die hem verraden had. Hij werd haar niet ontrouw, hij verbrak de huwelijksband niet, maar nam haar, als straf voor haar, niet terstond mee naar zijn vaders huis, opdat zij tot nadenken en berouw zou komen.

En de vrouw van Simson, hoewel hij de huwelijksverbintenis met haar niet verbroken had, werd door de trouweloosheid van haar oudere de vrouw van zijn metgezel, 1) en wel van die, die hem vergezeld had, die men hem had toegevoegd als vriend van de bruidegom, als paranymf (Jud 14: 11).

In het Hebreeuws Lemeërehoe. Deze persoon is zonder twijfel degene, die gewoonlijk aangeduid wordt met de naam van "vriend van de bruidegom" (in Joh. 3: 20 o filov tou numfiou). De LXX vertaalt dan ook terecht door o numfagwgov.

Door de daad, hier vermeld, maakten de ouders van de bruid de breuk tussen hen en Simson onherstelbaar.

HOOFDSTUK 15.

SIMSON DOET GROOT NADEEL AAN DE FILISTIJNEN DOOR VOSSEN, EN VERSLAAT DUIZEND VAN HEN MET EEN EZELSKINNEBAK.

Vs. 1-20. Het wegnemen van zijn vrouw en haar huwelijk met een ander wreekt Simson aan de Filistijnen daardoor, dat hij 300 vossen met fakkels tussen hun samengebonden staarten in de korenvelden loslaat en daardoor grote schade teweegbrengt. Als de Filistijnen ten gevolge hiervan de schoonvader en diens huis met vuur verbranden, sloeg hij hen hard en trok hij zich naar de rots Etam terug. Zij trekken met een krijgsmacht in het gebied van Juda hem na; hij laat zich door de Judeeërs gebonden aan hen uitleveren, maar nu, terwijl hem de touwen van zijn handen afvallen, grijpt hij een ezelskinnebak en slaat duizend vijanden dood. Toen hij na de volbrachte strijd, het versmachten nabij, op de plaats van de overwinning neerlag, doet God op zijn gebed de rots splijten en verkwikt hem met het daaruit voortkomend water, zodat hij nieuwe kracht verkrijgt. Hieruit volgt zijn twintigjarig richterambt over Israël, waartoe de eerder vermelde daden slechts inleiding geweest zijn.

En het geschiedde na enige dagen, na hoeveel is niet gemeld, in de dagen van de tarweoogst, het midden van mei tot half juni, dat Simson zijn vrouw bezocht met eengeitebokje, een toen gewoon geschenk (Genesis38: 17) om te tonen, dat hij haar het onrecht, waarover hij zozeer vertoornd gevreest was (14: 19), vergeven had. Zo kwam hij te Thimnath in het huis van zijn schoonvader en hij zei: Laat mij tot mijn vrouw ingaan in de kamer, het door haar bewoonde vrouwenvertrek; maar haar vader liet het hem niet toe in te gaan.

Want haar vader zei: Ik sprak zeker, 1) dat gij haar zeer haatte, omdat gij in toorn was heengegaan, zo heb ik haar aan uw metgezel gegeven. Is niet haar kleinste zuster mooier dan zij? Laat ze u toch tot een vrouw zijn in de plaats van haar.

In het Hebreeuws Amoor amarti. Gezegd heb ik zeker. Dit is een verkorte uitdrukking voor: Gezegd heb ik zeker in mijn hart, d. i. gedacht heb ik vast en zeker.

Toen zei Simson van hen, van de vader en de andere burgers van Thimnath, die bij deze dingen aanwezig geweest waren: Ik ben ditmaal onschuldig van de Filistijnen; ik ben onschuldig, zij hebben het zichzelf te wijten, wanneer ik aan hen kwaad doe, 1) want zij hebben mijn vrouw genomen en aan een ander gegeven.

Simson vat de zaak aldus op, dat de daad van zijn schoonvader een uitvloeisel was van de haat en weerzin van de Filistijnen tegen Israël. Daarom zal hij ook die daad wreken aan het gehele volk, in elk geval aan de inwoners van Thimnath.

En Simson, die de handelwijze van zijn schoonvader met recht hield voor een uitvloeisel van gezindheid van de Filistijnen tegen Israël, wilde deze daad wreken en tevens al het onrecht, dat zij zijn volk hadden aangedaan; hij ging heen en hij ving driehonderd vossen, 1)

sjakals of jakhalzen; en hij nam fakkels, en keerde twee vossen aan elkaar bindende, staart aan staart, en deed een fakkel tussen twee staarten in het midden.

Simson bevond zich in zijn strijd geheel alleen. Niemand uit zijn vaders huis volgde hem. Ook geen driehonderd man, zoals die Gideon gevolgd waren. Nu zoekt hij bondgenoten onder de dieren van het woud. Zoals de beren Elisa te hulp komen, zo maakt hij zich 300 krijgslieden, 300 schualim tot zijn leger tegen de nationale vijand. Voor Simson was het gemakkelijk 300 vossen te vangen.

Dit gedierte was in Palestina in grote menigte (Nehemia 4: 3 Psalm 63: 11 Hoogl. 2: 15 Klaagl. 5: 18 Ez. 13: 4). Onder deze dieren kunnen ook verstaan worden de thoës, die zeer op vossen lijken, en die in zo grote hopen tezamen komen, dat sommige schrijvers meedelen er meer dan 200 bij elkaar gezien te hebben. Verder is niet gezegd, dat Simson deze op één dag gevangen heeft, noch ook, dat hij hierin niet zou geholpen zijn door zijn dienaars of vrienden.

De Sjakal (een perzisch woord: Schaghal) is in grootte, gedaante en kleur de vossen zo gelijk, dat men ze op het eerste gezicht nauwelijks onderscheidt. Toch heeft deze een enigzins anders gevormde kop, niet zo veel verschillende van die van een herdershond, en geelachtig rood haar, dat met dat van de wolf overeenkomt. De staart is rond, recht opstaand, vol haar en aan het einde zwart, de ogen zijn groot. Overdag houdt het dier zich in bossen en bergkloven verborgen, en komt dan slechts zeldzaam tevoorschijn; ‘s nachts gaan zij in grote menigten (soms van 200) op roof uit en naderen zelfs de steden. Zij leven van pluimgedierte en aas, eten ook kinderen op, wanneer zij die onbewaakt vinden; zijn nachtelijk gehuil, dat ver doordringt, heeft grote gelijkheid met het geschrei van een kind. Omdat echter hier in de grondtekst niet het voor Schakal gewone woord ya (Jes. 13: 22; 34: 14 Jer. 50: 39) staat, maar lews, dat de eigenlijke vos betekent, moet men dit als een onnauwkeurige uitdrukking van de volkstaal opvatten, die vos en schakal met elkaar verwisselt. De schakals laten zich gemakkelijk vangen.

En hij stak de fakkels aan met vuur en liet ze lopen in het op het veld staande koren van de Filistijnen; en hij stak het door middel van deze 150 paren sjakals in brand, zowel de korenhopen, de bij elkaar geplaatste schoven, als het nog niet gemaaide, het staande koren, zelfs tot de wijngaarden en olijfbomen toe. Overal liepen de beangstigde dieren heen en richtten alom grote schade aan.

Het was een oud gewoon krijgsgebruik, dat de vijandelijke stammen in het oosten nog aanwenden, het koren in brand te steken. Dit was het verschrikkelijke middel, waarmee de koning van Lydië de Milesiërs bevocht (Herod. 1: 19), dat hij twaalf jaar hun koren verbrandde. Het was het gevoeligste verlies, dat Simson hun kon aandoen. Zij hadden zich niet bewogen toen hij dertig man versloeg. De levenden hadden geen schade. Nu de oogst in vuur opgaat, verneemt men het wijd en zijd. Daarom kon Simson zijn werk niet alleen volbrengen. Het ware sneller opgemerkt, gemakkelijker geblust, omdat hij toch slechts op één plaats tegelijk beginnen kon. Hij koos dit middel niet alleen om zijn kracht en zijn krijgsmanshumor te tonen, maar ook zijn vreselijkheid, zelfs wanneer hij alleen was.

De vulpinaria, of feesten van de vossen, door de Romeinen gevierd in de maand april, waarop zij vossen met toortsen aan hun staarten loslieten, was afgeleid van de geschiedenis van Simson.

Toen zeiden de Filistijnen in het gehele land: Wie heeft dit gedaan? En men zei, de bewerker spoedig radende: Simson, de schoonzoon van de Thimniet heeft het gedaan,omdat hij, de Thimniet, zijn vrouw heeft genomen, en heeft haar aan zijn metgezel gegeven. Toen kwamen de Filistijnen op, verwoed op de vrouw en de vader, omwille van wie zij die schade hadden moeten lijden, en zij verbrandden haar en haar vader met vuur. 1)

Dat is een ruwheid en wreedheid, die bij de Filistijnen zeer gebruikelijk schijnt geweest te zijn, daarmee hadden reeds de dertig metgezellen gedreigd; wanneer Simsons vrouw hun niet in de oplossing van het raadsel zou helpen. (14: 15).

Beide, het goed en het kwaad, zijn zekere betalers, aan een ieder, wat hij verdiend heeft.

In plaats van wraak op Simson te nemen, namen de Filistijnen wraak voor hem, dat hij zelf niet wilde doen. Ziet hierin de hand van Hem, aan wie de wraak toekomt. De Filistijnen dreigden Simsons vrouw, dat zij haar en haar vaders huis zouden verbranden. Zij verried haar man om zichzelf te redden en haar landgenoten een dienst te bewijzen, en juist hetgeen zij vreesde, en door zonde probeerde te ontvluchten, kwam op haar. Zoeken wij het onheil door kwade praktijken te ontkomen, zo halen wij het dikwijls op onze eigen hoofden. Wie zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen.

In de plaats van zich op Simson te wreken, oefenden zij wraak voor hem, toen hij, uit aanmerking van de bloedverwantschap, waarin hij met hen gestaan had, zichzelf niet op hen had willen wreken. Men zie hierin de hand van de Heere, aan Wie de wrake is; zij, die trouweloos handelen, zullen trouweloos behandeld en beroofd worden, en de Heere is te kennen aan de oordelen, die Hij over de mensen brengt, in het bijzonder wanneer Hij, zoals hier, de vijanden van Zijn volk gebruikt als werktuigen in Zijn hand, opdat zij onderling op elkaar de wraak van zijn volk wreken (Jud 15: 6).

Toen zei Simson tot hen, toen hij van deze verschrikkelijke daad van de Filistijnen vernam: Zou gij zo doen, zeker, als ik mij aan u gewroken heb, zo zal ik daarna ophouden. 1) Ik zal niet eerder ophouden met u te vervolgen voordat ik mij gewroken heb en gij de overmacht van Israëls God, zoals aan uw koren, ook aan uw lichaam ondervonden hebt.

Hiermede wil hij aan de Filistijnen beduiden, dat, wat zij aan zijn schoonvader hebben gedaan en aan zijne vrouw, nog niet voldoende is, om de wrake volkomen te maken, dat hij niet eerder zal ophouden, aleer de wraak aan de vijanden zijns volks volkomen is.

En hij sloeg hen, van de dreiging aanstonds tot de uitvoering overgaande, wie hij slechts ontmoette, de schenkel en de heup, 1) hij sloeg hen, met een grote slag, en hij ging af, voordat de Filistijnen zich tot een algemeen verzet tegen hem konden verenigen, naar de streek van Ain-Rimmon (Joz. 15: 32; 19: 7), en woonde op de hoogte van de rots Etam 2) (= plaats van

wilde dieren), tussen Rimmon en Ain (1 Kronieken 4: 32) niet te verwisselen met Etham, dat ten zuiden van Bethlehem ligt, het tegenwoordige Urtas (2 Kronieken 11: 6).

Hij sloeg hen de schenkel en de heup. Dit is een spreekwoordelijke uitdrukking, om daarmee aan te duiden, dat hij hen sloeg zonder enige sparen te laten gelden. Onze uitdrukking ervoor is deze: armen en benen stuk slaan. De bedoeling wordt in het volgende nader verklaard, waar gezegd wordt dat hij he sloeg met een grote slag.

Dit Etam is te zoeken in de nabijheid van het tegenwoordige Khuweilifeh, op de grenzen van het gebergte van Juda. Vandaar dan ook dat er staat hij ging af, omdat het in de laagte lag.

Toen trokken de Filistijnen op, nadat zij werkelijk een leger tezamen hadden gebracht, om zich over Simsons daad te wreken, en zij legerden zich tegen Juda, waar zij wisten, dat Simson was, en breidden zich uit in Lechi 1) (= kinnebakken), zo in later tijd (vs. 17) genoemd en waarschijnlijk gelegen bij de afgeknotte rotsheuvel, die thans Tell Lekiyek heet, ten noorden van Berséba.

De andere kerkelijke overlevering, die op de aanwijzingen van Josefus berust en waarbij zich ook v. Raumer in zijn "geographie van Palestina" aansluit, plaatste de bron van Ramath Lechi, waarvan in vs. 19 sprake is, in de voorstad van Eleutheropolis (Jos 10: 29); deze traditie is echter zonder waarde.

V. d. Velde neemt aan, dat dit Lechi hetzelfde is als het Baälôth van Joz. 15: 24.

Toen kwamen drieduizend mannen uit Juda, tot het hol van de rots Etam, waar zij wisten, dat hij zich ophield, en zeiden tot Simson, geheel hun slaafse vreesuitsprekende, die hen dreef, door liever de volksgenoot te verloochenen, dan zich aan de wraak van hun onderdrukkers bloot te stellen: Wist gij niet, dat de Filistijnen over ons heersen, 1) en wij dus alles moeten vermijden, wat hun toorn zou kunnen opwekken? Waarom hebt gij ons dan dit waagstuk (vs. 8) gedaan? En hij zei tothen: Zoals zij mij gedaan hebben, omdat zij mijn vrouw en mijn vader verbrand hebben, zo heb ik hun gedaan, en dit is voor u een teken, dat de Heere u weer redding wil geven.

Hieruit blijkt de dwaze moedeloosheid van Juda. In plaats van in Simson de door de Heere verwekte richter te zien en te erkennen, en zich onder hem te scharen, om zich het juk van de Filistijnen van de hals te schudden, willen zij liever hun redder overleveren in de handen van de vijanden, om op die wijze een valse vrede te kopen. De zonde verblindt de mens en beneemt hem de moed, ja, maakt voor zijn ogen verborgen, wat tot zijn redding kan gedijen.

En zij zeiden tot hem: Wij moeten het ons dreigend gevaar afweren en het aan u overlaten, hoe gij het met hen maken zult. Wij zijn gekomen, om u te binden, om u over te geven in de hand van de Filistijnen, geef u vrijwillig aan ons over, opdat wij geen geweld hoeven te gebruiken. Toen zei Simson tot hen: Zweert mij, dat gij op mij niet zult aanvallen, 1) om mij te doden, dan zal ik mij vrijwillig overgeven.

1)Ongetwijfeld wist Simson, dat hij de banden, waarmee hij gebonden werd, kon verscheuren, en daarom bedingt hij, dat zij niet op hem zouden aanvallen, opdat zijn toorn niet tegen hen zich zou keren. Simson wil zich wel door zijn volk aan de vijanden laten overleveren, maar wenst zijn eigen volk zijn kracht niet te doen voelen. Wij treffen hier zijn edelmoedig karakter aan. Hij weet het, dat hij alleen zijn kracht mag gebruiken tegen zijn vijanden, maar hij wil die ook alleen gebruiken tegen de vijanden. Voor zijn volk wil hij alleen redder en verlosser zijn, en nu, opdat hij de zijnen erbuiten late en alle schuld van hen wegneme, alsof zij hem zouden aangezet hebben tegen zijn vijand en om alzo te handelen, zoals hij gehandeld heeft, wil hij zich liever gebonden laten overleveren, wetende dat God, zijn God, hem kracht zal geven, om zich op de Filistijnen te wreken. De liefde voor zijn volk straalt in al zijn handelingen door.

En zij spraken tot hem, zeggende: Nee, maar wij zullen u wel binden, en u in hun hand overgeven, maar wij zullen u geenszins doden. Op deze voorwaarde gaf Simson zich over, en zij bonden hem met twee nieuwe touwen 1) en voerden hem op van de rots 2) bij Etam (vs. 8) naar het leger van de Filistijnen.

Deze touwen waren van fijn vlas gemaakt. Deze werden onverbrekelijk geacht en daarom werd Simson ermee gebonden.

Nooit had Israël beter gelegenheid gehad om de Filistijnen te verslaan dan thans, indien zij in plaats van Simson te binden, hem de heersersstaf hadden gegeven. Maar de drieduizend zijn lafhartig tegenover de vijand, voor wie Simson alleen niet vreest, zij zijn moedig tegenover hem alleen, die zich machteloos voelt tegenover zijn stamgenoten. Zij leveren hem over, maar met Israëls bloed bevlekt Simson zich niet.

Toen hij kwam tot Lechi 1) (vs. 9), zo juichten de Filistijnen hem tegemoet, verheugd, dat zij de vijand in hun hand hadden en zich nu wreken konden; maar de Geest van de HEERE werd thans voor de derde maal (14: 6,19) vaardig over hem, en de touwen, die aan zijn armen waren, werden als linnen draden, die van het vuur gebrand zijn, en zijn banden versmolten van zijn handen; met zó geringe moeite verscheurde hij ze in het gezicht van zijn vijand en wierp hij ze van zich.

De Geest van de Heer is de Geest van de Almachtige God, en daarom onweerstaanbaar in Zijn werkingen. De Geest van de profetie is de Geest van diezelfde God, daarom kon niemand Stefanus weerstaan (Hand. 6: 10). O, dat er in deze dagen van afval een man opstond vol van het geloof en van de Heilige Geest!.

Het valt aanstonds in het oog, dat de gebonden, aan de Filistijnen overgeleverde Simson een voorafbeelding van de Heere Christus bij Zijn gevangenneming is, en dat Simson hier slechts deed, wat de toekomstige met nog veel minder moeite had kunnen doen, wanneer Hij het gewild had.

Toen de Geest van de Heere vaardig over hem werd, versmolten zijn banden, want door de Geest van de Heere is de vrijheid, en degenen, die op dusdanige wijze vrijgemaakt zijn, die

zijn waarlijk vrij. Dit was een afschaduwing van de opstanding van de Heere Christus, door de kracht van de Geest van de heerlijkheid (Jud 15: 14).

En hij vond, op de plaats, waar dit gebeurde, een vochtig 1) ezelskinnebak, dat dus nog vast en hard was, omdat het door de zon niet uitgedroogd was, en hij strekte zijn hand uit, en nam het en sloeg daarmee, letterlijk het woord Joz. 23: 10 vervullende, duizend man2) van de Filistijnen, op wie hij in de kracht van God aanviel, en die in de grootste ontzetting voor de wonderbare held de vlucht namen.

In het Hebreeuws Teriah, eigenlijk vers, nieuw, hetgeen nog niet lang gelegen had, en daarom nog niet was vergaan of verteerd door de oosterse zon.

Dit woord, dat ook Jes. 1: 6 voorkomt, betekent "vers", "nieuw".

Het schijnt dat God de Filistijnen vooral door verachtelijke werktuigen heeft willen verootmoedigen, omdat Samgar hen met een ossenstok slaat (3: 31), Simson hen door vossen schade aandoen en hier zelfs met de kinnebak van een dode ezel tuchtigen moest.

De overwinning lag niet in het wapen, niet in de arm, zij was in de Geest van God, die het wapen in de hand bewoog. Wanneer ook de handen zwak zijn, God is sterk. Door God zullen wij grote daden doen. Ja, ik vermag alle dingen door Hem, die mij kracht geeft.

Met dit getal wordt een rond getal bedoeld, om een grote menigte aan te geven. In verband met het lied, dat Simson vervaardigde, hebben wij het ervoor te houden, dat de Filistijnen bij het zien van de bovenmenselijke kracht, die Simson toonde in het verbreken van de nieuwe touwen, op de vlucht zijn gegaan; dat hij ze toen achtervolgd heeft, en eerst de een groep en daarna de andere met een ezelskinnebak heeft verslagen; dat zij zo door schrik waren bevangen, dat zij aan geen tegenweer dachten, maar zich zonder tegenstand lieten neervellen.

Toen de slag geëindigd was, zei Simson, zelf verwonderd over de wonderbaarlijke overwinning: 1) Met een ezelskinnebak één groep, twee groepen, met een ezelskinnebak heb ik duizend man geslagen. 2)

In het Hebreeuws is dit een lied en vinden wij weer (14: 14) een woordspeling. Bij het woord chamor (= ezel) is de ongewone vorm chamor voor chomer (= groepen) gekozen rwmx (chamoor) -rwmx (chamoor) =rmx (chomer).

Meermalen vindt men voorbeelden van mensen die door hun natuurlijke dapperheid hun vijanden grote nederlaag hebben toegebracht. Flavius Vopiscus verhaalt, dat Aurelianus, in de oorlog met de Sarmaten, met eigen hand op één dag 48, en op verscheidene dagen 950 mensen heeft gedood, waarop de jongens een liedje maakten en in hun dansen volgens krijgsgebruik uitriepen: mille, mille, mille, mille, mille, mille decollavimus. Unus homo mille, mille etc. Mille, mille vivat, qui mille, mille occidit" (Wij hebben duizend enz. omgebracht. Een man duizend enz. Hij leve duizend enz. , die duizend enz. verslagen heeft). Bij een andere gelegenheid werd op die keizer nog een liedje gemaakt, dat Salmasius in een oud handschrift

aldus gevonden heeft; "Mille Sarmatus, mille Francos, Semel et semel occidimus, Mille Persas quaerimus. " (Duizend Sarmaten, duizend Franken hebben wij eens en nog eens verslagen, duizend Perzen gaan wij opzoeken).

Toen hij nu, vermoeid door de strijd, veel dorst had, want het was het heetste jaargetijde (vs. 1), riep hij tot de HEERE: en zei: Gij1) hebt door de hand van Uw knecht dit grote heil gegeven, zou ik dan nu van dorst sterven en wellicht nog levend vallen in de hand van deze a) onbesnedenen, die mij zeker zullen aanvallen, zodra zij mij hier afgemat zullen zien liggen? Gij kunt dit niet toelaten, daarom help Gij mij uit deze nood, Gij die mij zo wonderbaar in de strijd geholpen hebt.

1 Samuel . 17: 26,36; 2 Samuel . 1: 20

Uit dit gebed zien wij, dat Simson bij zijn daden zich bewust was, voor de zaak van de Heere te strijden.

Volledige ondervinding van Gods macht en goedheid verstrekte tot uitnemende pleitrede om verdere genade.

Simson moest nu ervaren, dat hij alleen sterk is door de kracht van de Heere, en tevens, dat hij in zichzelf een zwak en hulpeloos schepsel is. Hij moet nu ondervinden dat, waar hij zichzelf de overwinning had toegeschreven, God het in Zijn macht had om hem, van dorst bezwijkende, in de handen van de vijanden over te geven. Waar hij echter in het nauw gedreven wordt, leert hij erkennen, dat hij het alleen in Gods kracht heeft gedaan, en leert tevens pleiten op de genade en de ere van God, om hem niet over te geven in de handen van de onbesnedenen.

Toen kloofde God de holle plaats, 1) die in Ramath Lechi is, en er ging water uit van deze (Ex. 17: 6 Num. 20: 11) en hij dronk. Toen kwam zijn reeds verdwijnende levensgeest weer en hij werd opnieuw levend, zijn levenskrachten herstelden zich door deze verfrissing. Daarom noemde hij haar: De fontein van de aanroeper, namelijk de fontein, die God gegeven had op het gebed, die in Lechi is, tot op deze dag, waarop deze geschiedenis beschreven is.

Het Hebreeuwse woord machtesch, dat Luther met "baktand" vertaalt, betekent (Spreuken 22) "mortier"; evenals het Latijnse mortarium en het Griekse olmov ene diepte in de vorm van een mortier betekent, en daarom ook de holte of diepte, waarin de tanden liggen, zo ook het Hebreeuwse woord. De Vulgata heeft het dan ook "dens molaris" overgezet. De verkeerde mening, dat God uit een tandholte van de weggeworpen kinnebak een waterbron zou hebben laten voortkomen, strijdt met de laatste woorden van dit vers. Psalm 110: 6,7 schijnt op deze geschiedenis te doelen, zoals reeds Herder erkend heeft.

Na de overwinning heeft Simson in zijn lied zichzelf de roem toegeëigend. Nu zendt God hem droefheid toe, om hem te doen erkennen, dat de overwinning van de Heere is. Nu ziet Simson zich in de macht van de vijand, verootmoedigt zich, geeft God de eer en bidt. God helpt en

deze hulp moet ons bemoedigen en Hem doen zoeken, want wanneer het Hem behaagt opent hij rivieren op de hoge plaatsen (Jes. 41: 17,18).

De mening, dat God uit een holle tand van de kinnebak het water voortbracht, is daarom reeds te verwerpen, omdat hij de kinnebak had weggeworpen. Bovendien wordt er gezegd in het laatste gedeelte van dit vers, dat die fontein er nog was tot op de dag, waarop dit boek is samengesteld. Josefus heeft het woord "de holle plaats" als een eigen naam opgevat, en niet onwaarschijnlijk terecht.

Verder wordt er gezegd, niet dat de Heere het deed, maar God, omdat het als een wonderwerk van de God van alle krachten wordt te kennen gegeven.

En hij richtte Israël, in de dagen van de Filistijnen,
terwijl zij de heerschappij over het land behielden, twintig jaar. 2)

In vs. 20 wordt met de opmerking: En hij richtte Israël in de dagen van de Filistijnen, d. i. gedurende hun heerschappij van 20 jaar, de werkzaamheden als richter van deze held afgesloten. Wat in 16 van hem nog bericht wordt, heeft betrekking op zijn val en ondergang, waarbij hij weliswaar zich ook nog wreekt op de Filistijnen, maar toch aan Israël geen redding meer toebracht.

Van een zeer groot gedeelte van Simsons leven vermeldt de geschiedenis niets. Wat wij nu hebben gehad, vond plaats in het eerste gedeelte van zijn richterlijke werkzaamheden, wat nu volgt, aan het slot van zijn veelbewogen leven.

Zo bleven de Filistijnen heersen. Daaraan had niet alleen het volk, dat geen boete deed, maar ook Simson schuld, van wiens zonde het volgende hoofdstuk ons verhaalt. Als wij van God afwijken heerst de vijand.

Van 1112 v. Chr. , met welk jaar Simson zijn werkzaamheid op de in 14: 1-15: 18 14: 1-15: 18 beschreven wijze opent, tot het jaar 1092, wanneer hij zijn loopbaan (16) eindigt. In deze tijd heeft hij zich meer beroemd gemaakt door Israël te beschermen tegen tirannie dan door herstelg van Israël als volk, dat pas onder Samuël gebeuren zou. Wij zijn in onze tijdrekening van Simson Keil gevolgd met enkele afwijkingen. Anders rekent Hengstenberg. Deze plaatst de 20-jarige werkzaamheid van onze held in de eerste 20 jaar van de verdrukking, of in de tweede helft van Eli’s hogepriesterschap, zodat zijn dood onmiddelijk voorafging aan de inval van de Filistijnen in het joodse land, waarbij de ark van het verbond genomen werd (1 Samuel . 4). Deze berekening heeft veel voor, omdat daardoor het zwijgen van het boek richteren over Eli’s werkzaamheid, die niet in de eigenlijke zin richter was, en slechts als hogepriester de burgerlijke rechtspleging uitoefende, maar ook die inval van de Filistijnen gemakkelijk verklaard wordt, de Filistijnen zouden dan namelijk de dood van hen, die met Simson stierven (16: 22-31) aan Israël hebben willen wreken. Wij laten aan de lezer de beslissing over.

HOOFDSTUK 16.

SIMSONS VAL, EINDE EN LAATSTE WRAAK.

Vs. 1-21. Tegen het einde van zijn rechterlijke werkzaamheid begeeft Simson zich naar Gaza en verkeert daar met een hoer. Hij ontkomt aan de Gazieten, die hem proberen te grijpen en draagt de stadspoorten op zijn schouders op de hoogte van een berg in de nabijheid van Gaza. Spoedig hierop wordt hij gevangen in de strikken van een Filistijns meisje, Delila, die hem het geheim weet te ontfutselen, waarin hij zijn grote kracht had, hem in de slaap van zijn haarlokken berooft en in de macht van de Filistijnse vorsten overlevert. Hij wordt met twee ketenen gebonden; zijn ogen worden uitgestoken; zo moet hij nu in de gevangenis te Gaza als een diep vernederde slaaf de handmolen draaien en onder jammer en leed tot boete komen.

Simson nu richtte Israël en, toen hij bijna 20 jaar in de dagen van de Filistijnen (15: 20) richter geweest was, ging hij heen naar Gaza, de zuidelijkste van de vijf vorstensteden van de Filistijnen. Daarheen werd hij niet gedreven door de Geest van de Heere,maar hij ging daarheen, in het gevoel van zijn grote overmacht over de vijanden, om met hen in strijd te komen. En hij zag daar een vrouw, die een hoer was (Joz. 2: 7 2. 7), wier aanblik de vleselijke lusten in hem opwekte, omdat zijn hart niet door Gods Geest vervuld en beschermd was; en hij ging tot haar in. 1)

Simson, krachtig en sterk, overwon een leeuw, maar zijn wellust kon hij niet overmeesteren. De banden van de vijanden verscheurt hij, maar het net van zijn begeerten heeft hij niet verscheurd. De oogst van vreemden verbrandt hij en aangestookt door het vuur van de hartstochten voor één vrouw, heeft hij de oogst van zijn eigen deugden verloren.

Van het huwelijk met de vrouw uit Thimnath wordt gezegd, dat het van de Heere was. Dit wordt van deze geschiedenis niet gemeld. Simson doet dit geheel op eigen gezag en laat zich tenslotte door zijn hartstochten leiden. Van de zonde van de eigenzinnigheid valt hij in die van de ontucht.

Toen werd de Gazieten gezegd door degenen, die hem hadden zien komen en in de woning van de hoer ingaan: Simson is hier in deze stad ingekomen. Zo gingen zij rondom het huis, waarin hij zich bevond, en legden hem de gehele nachthinderlagen in de stadspoort, opdat, zo hij uit het huis ontkwam, men hem toch bij de poort zou kunnen grijpen; maar zij hielden zich de gehele nacht stil, zij gaven zich aan slaperigheid over, zeggende: Tot aan het morgenlicht, dan zullen wij hem doden, want vroeger dan de morgen meenden zij niet, dat hij het huis verlaten zou; bovendien kon hij hun niet ontkomen, omdat de poorten gesloten waren.

Dit wil zeggen, dat zij wel op hem loerden, wel wachters aan de stadspoort op post hadden gesteld, maar toch in hun hart voor hem bevreesd waren en daarom hem ‘s nachts niet durfden aangrijpen. Voorts, dat de wachters zich aan de poort te slapen hadden gelegd, zorgeloos zich ter ruste hadden begeven. Zij herinnerden zich nog al te goed de geschiedenis bij Ramath-Lechi en hadden een bijgelovige vrees voor zijn sterke kracht.

Wij kunnen hier tevens de hand van de Heere in zien, die nog voor Zijn knecht, hoewel deze trouweloos handelde, waakt, maar ook lag hierin voor Simson een treffende waarschuwing, om zich toch niet met de Filistijnen te verbroederen, maar altijd tegen hen op zijn hoede te zijn.

Maar Simson lag tot middernacht toe in het huis van de hoer. Toen stond hij op om middernacht, toen de wachters in slaap gevallen waren, en hij greep de deuren van de stadspoort
met de beide posten, waaraan zij vastgemaakt waren, en nam ze door zijn bovenmenselijke sterkte weg met de grendelboom, en legde ze op zijn schouders, en droeg ze 3/4 uur ver door het diepe zand opwaarts op de hoogte van de zuid-oostelijk van de stad gelegen berg, 2) die in het gezicht 3) van Hebron is, waarvan men wel niet de stad, maar het gebergte van Hebron kan zien.

De poorten waren, zoals bekend is, tekens van de kracht van de steden. Wat van Abraham gezegd is (Genesis22: 17): "uw nageslacht zal de poorten van zijn vijanden erfelijk bezitten," heeft Simson letterlijk volbracht. Wanneer Rebekka de zegenwens ontvangt (Genesis24: 60): "uw nageslacht bezitte de poort van zijn haters," zo ziet men de algemeenheid van de gedachte, dat het in bezit nemen van de poorten de gehele overwinning was. Daarom lieten in het oosten overwinnende vorsten in letterlijke zin de stadspoorten wegdragen (vgl. Hammer Gesch. der Osman. Reichs. I 267). Daarom liet Al Manzor, toen hij Santiago de Compostella veroverd had, de deuren van de St. Jakobskerk wegnemen en ze ten teken van zijn overwinning door Christenen op hun schouders naar Cordoba dragen (Ferreras Gesch. von Spaniën, 3: 145).

Dat Simsons reuzenonderneming slaagt, hoewel hij op zijn weg naar Gaza niet op de wegen van de Heere wandelt, gebeurt om de roeping, die hem gegeven is. Hij is hier slechts een werktuig, waarvan God zich nog een tijd lang bedienen wil, tot het daarna om zijn onwaardigheid verbroken wordt, om aan de Filistijnen te tonen, dat zij niets tegen Israël vermogen, wanneer het in de kracht van de Heere zou opstaan. Juist daardoor, dat hij zich hier met een hoer afgeeft en spoedig daarop (vs. 4vv.) in de netten van een Filistijns meisje raakte, dat hem tot verderf wordt, verschijnt hij, die wij tot hiertoe reeds als Israëls karakterbeeld hebben leren kennen, opnieuw in dit licht. Het door hem gewenste huwelijk met een Filistijns meisje in 14 en zijn losmaking van de wet om geen aas aan te raken, die wij in 14: 8vv. en in
15vv. zagen, was reeds een afbeelding van Israëls verbondsbreuk. Ook hier spiegelt hij de geestelijke hoererij van zijn volk af, dat altijd door de gehele tijd van de richters, kwaad deed tegen de Heere en vreemde Goden diende, om tenslotte geheel in de slavernij van de Filistijnen te geraken, en zelfs zijn heiligdom, de ark van het verbond, te verliezen, evenals Simson hun zijn haar, het onderpand en teken van zijn gemeenschap met God, prijsgaf. Nadat hij vervolgens boete gedaan had en tot de God van zijn heil teruggekeerd was, intussen zijn hoofdhaar opnieuw aangegroeid is, verkrijgt hij zijn goddelijke krachten weer en wordt hij zijn verdervers tot verderf: dat vertegenwoordigt ons de tijd, toen David aan de heerschappij van de Filistijnen een einde maakte, de ark van het verbond naar Jeruzalem bracht en de godsdienst, die verwaarloosd was, weer opnieuw regelde (2 Samuel . 5: 17-6: 23).

V. d. Velde noemt deze berg el-Montar en zegt: "deze kan, naar mijn oordeel, geen andere zijn, dan die, waarop Simson de deuren van de stadspoort bracht. Hebron zelf is natuurlijk vanaf el-Montar niet te zien, maar de strekking van deze Bijbelpassage is dunkt mij, het gebergte van Hebron, want anders had Simson, zo hij nacht en dag had doorgelopen pas op de avond van de volgende dag, na zijn vlucht uit Gaza, tot in het gezicht van de stad Hebron kunnen komen. De stadspoort van het Gaza uit die dagen is waarschijnlijk weinig minder dan 3/4 uur van de heuvel el-Montar verwijderd geweest. Met de zware postdeuren en haar grendelboom op zijn schouders door een weg van dik zand naar dezen heuveltop te klimmen, is een feit dat slechts Simson volbracht kon hebben. ".

Wij hebben dit vers verklaard, ons aansluitende bij een oude overlevering, die het hoogste punt van de oostwaarts van Gaza lopende rij heuvels als de plaats aanwijst, waarheen Simson de poort gedragen heeft; deze, een bijna alleenstaande berg, thans Wely el Montar genaamd, naar het graf van een Islamitische heilige dat zich daarop bevindt, geeft een voortreffelijk uitzicht over heel het omliggende land. Niets verhindert ons deze traditie te behouden omdat, zoals Starke opmerkt de uitdrukking "in het gezicht van Hebron" in de algemene betekenis: "tegenover Hebron" te nemen is, dat ook bij een ligging op aanmerkelijke afstand (Hebron is van Gaza ongeveer 9 mijl verwijderd) gezegd kan worden (Deuteronomium 32: 48 Joz. 13: 25). Waarschijnlijk is deze aanwijzing gegeven, omdat Simson zich na zijn daad naar dat middelpunt van Juda’s gebergte teruggetrokken heeft, de poorten op een plaats achterlatende, waar zij de Gazieten spoedig in het oog moesten vallen.

Simson is een type van Christus’ overwinning over dood en graf. Christus heeft niet alleen de steen weggewenteld van Zijn graf, maar Hij heeft de deuren van het graf weggedragen en heeft het voor altijd nagelaten als een open gevangenis voor allen, die de Zijnen zijn; het zal, het kan niet houden. O dood, waar is uw prikkel? Waar is uw overwinning? Waar zijn uw poorten. Dank zij Hem, dat Hij niet alleen een overwinning voor Zichzelf behaald heeft, maar ons de overwinning gegeven heeft.

In het Hebreeuws Al-phene enz. zoals Keil terecht aanmerkt evenals in Genesis18: 16 eenvoudig de richting naar Hebron aanwijzende. Vergelijk Deuteronomium 32: 29, waar hetzelfde gezegd wordt ten opzichte van de berg Nebo en Jericho, hoewel Jericho 4 geografische mijlen van Nebo verwijderd lag.

En het geschiedde daarna, waarschijnlijk slechts kort daarna, dat hij een vrouw, een nog ongehuwd Filistijns meisje (14: 1) lief kreeg, 1) die aan de beek Sorek (= edele wijnstok) woonde, aan het tussen Zora en Esthaol (16: 31) gelegen gedeelte van de Nahr Rubin, die zich tussen Joppe en Jabne in de Middellandse Zee uitstort. Zo werd de Nazireeër gevangen in de strikken van de liefde voor een Filistijns meisje, wier naam was Delila (= teder).

Ook nu lezen wij niet, dat dit van de Heere was. Simson zocht geen verbintenis met haar om door haar met de Filistijnen in aanraking te komen, maar om aan zijn zinnelijke lusten te voldoen. De uitkomst is nu noodlottig voor hem, want wel komt hij nu door haar met de vijanden van zijn volk en met zijn persoonlijke vijanden in aanraking, maar tot zijn verderf.

Kennelijk toont de Heere hierin Zijn misnoegen, zodat Hij hem niet bijstaat, maar hem voor een ogenblik verlaat, opdat zijn zonden hem zouden kastijden.

De eerste maal heeft God Simson bewaard voor het tezamen leven met een Filistijnse. Simson heeft nog niet geleerd; nu laat God hem over aan zijn wil en zijn zonde wordt tot zijn verderf. Die sterk en moedig genoeg was, om een leeuw te doden (14: 6), kan zijn zinnelijke liefde niet teniet te doen; die de banden van zijn vijanden verscheurde (15: 14), verscheurt het net van zijn vleeselijke begeerlijkheden niet; die de oogst van anderen in brand stak (15: 4vv.), verliest door het vuur door een vrouw aangestoken, zelf de oogst van zijn vorige grote daden.

Toen kwamen de vorsten van de Filistijnen (3: 3 "Jos 13: 2) die van Simsons liefde vernomen hadden, tot haar op, en zeiden tot haar: Overreed hem en zie, zoek door alle mogelijke kunsten van de overreding van hem te vernemen, waarin zijn grote kracht ligt; en waarmee wij hem zouden machtig worden, en hem binden, om hem te plagen; 1) zo zullen wij u geven, een ieder van ons in het bijzonder, duizend, en als dit niet genoeg is, nog honderd zilverstukken 2) daarboven.

Zij meenden, dat Simson zijn bovenmenselijke kracht te danken had een enige uitwendige zaak, die hij als een amulet bij zich droeg. Dit is nu wel heidens bijgeloof, maar bij hem was de goddelijke kracht, die hij bezat, werkelijk aan het bezit van een lichamelijk onderpand verbonden, dat hij niet verliezen mocht, wanneer hij niet tevens Gods genade en bijstand verliezen zou. Dit stoffelijk onderpand was zijn opgesneden haar, dat de kroon of de diadeem van de Nazireeër geacht werd, dat hem kentekende als iemand, die onaantastbaar door mensenhanden was en zich alleen in de macht van de Heere bevond.

Wat nu bij andere Nazireeërs slechts een zinnebeeld was, was bij Simson meer dan dit; het was door het geloof tevens een genademiddel, dat hem bovenmenselijke krachten tot vervulling van zijn roeping aanbracht (Nu 6: 5). Want het toevloeien van geestelijke genadegiften was vanouds af, en is nog in het Nieuwe Testament aan zekere uitwendige tekenen en middelen, die de Heere verordend heeft, gebonden. Deze tekenen werken niet mechanisch, maar voorwaarde tot hun werkzaamheid is de rechte gezindheid, en het juiste gebruik door hem, aan wie zij gegeven zijn. Toch mag niemand ze minachten en prijsgeven, anders berooft hij zichzelf van de toevloed van de goddelijke genade, en stelt zich bloot van een gericht van God. Bij de volgende geschiedenis hebben wij ons te wachten, niet tot gelijke voorstellingen omtrent de oorzaak van Simsons bovennatuurlijke sterkte te komen, als de vorsten van de Filistijnen hadden en ook zij voeden, die het lange haar voor de natuurlijke bron van zijn sterkte aanzien. Op natuurlijke weg kan toch nooit het ongesneden haar aan iemand Herculische kracht verlenen; en hadden later (vs. 19vv.) de Filistijnen door verraad, waaraan hij geen schuld had, hem de zeven haarlokken afgeschoren, zijn kracht zou toch niet van hem geweken zijn, omdat de Heere niet van hem geweken zou zijn. Omdat hij echter het onderpand van zijn goddelijke wijding aan de vleselijke lust verkoopt, heeft hij misdadig het verbond verscheurd, dat de Heere met hem gemaakt had, en de HEERE trekt nu ook van Zijn zijde Zijn Geest terug, op wiens mededeling alleen Simsons bovennatuurlijke sterkte rust, zoals in hoofdstuk 14 en 15 bijna overal uitdrukkelijk gezegd wordt, waar een grote daad van hem bericht wordt. Wanneer dit gezegde in 15: 4vv. ontbreekt, heeft dit daarin zijn reden, dat

het uit 14: 4 vanzelf blijkt. Simson handelde hier nog door aandrang van de Geest. Wanneer het echter in dit hoofdstuk (vs. 1-14) eveneens ontbreekt, zo is daarvoor geen opgaaf van redenen nodig. Simson heeft thans nog de kracht, die de Geest van God door een in bezit nemen van zijn geest hem verleende, maar niet meer de Geest zelf. Zo is het nog een tijd lang helder aan de hemel, wanneer de zon reeds ondergegaan is, totdat vervolgens de invallende nacht ook de laatste nawerking van haar stralen vernietigt.

De vijf Filistijnse vorsten zijn voorzichtig. Het is hun niet genoeg de oorzaak te weten, ook moet het middel geweten worden en de uitkomst de waarheid bewezen hebben.

De Filistijnse vorsten willen niet alleen weten, waarin zijn grote kracht ligt, daaraan hadden zij betrekkelijk nog niets, maar ook wensten zij te weten te komen, hoe zij hem van die kracht kunnen beroven, opdat zij met hem naar hartelust kunnen doen om zich op hem te wreken.

De som is groot, 5500 zilverstukken (naar de vijf vorsten van de Filistijnen). Judas heeft zijn Meester goedkoop verkocht. Ware Curius in de Romeinse tijd minder gierig tegenover Fulvia, zijn Scortum, geweest, zou de samenzwering van Catilina wellicht gelukt zijn (vergel. Sall. cat. 23).

x 1100 zilverstukken; een belangrijke som, vooral voor die dagen.

De vrouw van Thimnath had Simson verraden, bevreesd geworden door de bedreigingen van haar volk, deze zal hem in haar netten verstrikken, daartoe gelokt door de beloften van de Filistijnen.

Delila dan, in het belang van de vorsten van haar volk gewonnen door beloften, terwijl de eerste Filistijnse vrouw, met wie Simson te doen had, zich door bedreigingen tot verraad liet bewegen (14: 5),zei tot Simson, 1) toen hij de eerste maal weer bij haar kwam: Verklaar mij toch, waarin uw grote kracht ligt en waarmee gij gebonden zou kunnen worden, dat men u plage, verklaar het mij, want de liefde kent immers geen geheimen. 2)

Liefde en geld zijn twee machtige hoofdsleutels tot het hart van de mens; het geld heeft eerst Delila’s hart, de liefde daarna ook Simsons hart opengesloten.

Ook aan hen, die ons het meest trouw moesten zijn, kan men niet altijd zijn geheimen veilig openbaren; en in zijn ambt en beroep heeft de man veel, dat hij zelfs aan zijn vrouw niet vertrouwen mag. Christus verzwijgt voorlopig wat Hij weet (Joh. 4: 16), zelfs voor Zijn discipelen, omdat ze niet genoeg voorbereid zijn Joh. 16: 12,25 Luk. 24: 15vv.) en weigert een bepaald antwoord, wanneer degenen, die de vraag doen, niet bekwaam zijn het te begrijpen en op prijs te stellen (Joh. 8: 19; 18: 20vv. ; 19: 19 Matth. 27: 12,14).

Zeker heeft Delila hem deze vraag niet zo dadelijk gedaan, maar zoals Josefus verhaalt, begon zij, toen Simson haar weer bezocht en liefkoosde, haar verwondering te kennen te geven over zijn grote daden en hem te prijzen, hem verder vragende, vanwaar het kwam, dat hij alle andere mensen zover in kracht overtrof.

En Simson wilde noch aan Delila de waarheid zeggen, noch door weigering haar van zich stoten, daarom bedacht hij een uitvlucht, en maakte zich het bijgeloof van de Filistijnen tot nut, die aan een uitwendig tovermiddel dachten en ook ophet getal zeven groot gewicht legden. Hij zei tot haar: Indien zij mij bonden met zeven verse zelen, 1) die niet verdroogd zijn, zo zou ik, in vergelijking met mijn huidige krachten, zwak worden en in sterkte wezen als een ander mens. 2)

In het Hebreeuws Jetharim. In onze Statenvertaling vertaald met zelen. Deze vertaling is minder juist, omdat zelen strengen zijn, van hennep gemaakt, of draagriemen. Hiervan wordt echter in vs. 11 gesproken. Het woord in de grondtekst betekent dan ook iets anders, n. l. pezen. In Psalm 11: 2 komt hetzelfde woord voor en wordt daar, en terecht, door pees vertaald, n. l. door de pees van de boog. Die betekenis heeft het woord ook hier. Met zeven pezen wil hij gebonden worden, n. l. met zulke, die nog niet waren uitgedroogd. Hij kiest tevens het getal zeven, omdat dit het getal is van het Verbond en het dus in verband stond met het verbond, waardoor hij de goddelijke kracht bezat, die hem sterk maakte.

Simson maakte zich hier schuldig, allereerst aan leugentaal en verder aan grote dwaasheid, omdat hij Delila aanstonds geweigerd moest hebben. Maar zoals hij God verlaten had, zo verliet God hem nu ook en beroofde hem van zijn voorzichtigheid. Anders zou haar ernstig en herhaald vragen zeker kwaad vermoeden in hem opgewekt hebben.

De achterhoede nu zat bij haar 1) in een kamer, enige Filistijnen waren daar, om zodra het bleek, dat zijn kracht geweken was, hem gevangen te nemen. Zo zei zij tot hem: De Filistijnen over u, Simson! Sta op, zij willen u grijpen! Toen ontwaakte hij uit de slaap en verbrak hij de zelen, zoals een snoertje van grof vlas verbroken wordt, als het vuur riekt, als het aan het vuur gehouden is. Zo werd zijn kracht in haar oorzaak hij deze eerste proef niet bekend.

Bij haar, d. i. tot haar hulp. Natuurlijk wist Simson dit niet. Zij zullen zich ook wel niet vertoond hebben, nadat Delila gezien had, dat hij de pezen had verbroken.

Toen zei Delila tot Simson: Zie, gij hebt met mij gespot en leugens tot mij gesproken, verklaar mij toch nu overeenkomstig de waarheid, waarmee gij gebonden zou kunnen worden? 1)

Simson had zijn eer, zijn geweten, zijn belang en alles wat waarde had aan zijn neiging tot Delila opgeofferd, maar omdat hij één zaak uitzonderde, was zij niet tevreden. Wat iemand aan zo’n misdadige neiging opoffere, altijd zal meer gevraagd worden, geen weigering mag geschieden, er komt geen einde aan de listige aandrang, totdat men zich geheel in het verderf gestort heeft met alles wat van waarde en dierbaar is.

Toen nam Delila bij het eerste samenzijn zijn nieuwe touwen die zij zich intussen verschaft had, en bond hem daarmee, terwijl hij sliep, en zei tot hem, hem als tevoren (vs. 9) uit de slaap opwekkende: De Filistijnen over u, Simson! (De achterhoede nu was ook nu weer zittende in een kamer). 1) Toen verbrak hij ze van zijn armen als een draad.

Omdat ook nu Simson de achterlage niet weer te zien kreeg, kon zij hem de zaak als een soort scherts voorstellen. Het komt hier echter ook weer treffend uit, dat, waar de Heere hem verlaten had, al zijn wijsheid en overleg was geweken.

De achterlaag bleef in haar verborgen plaats, toen het bleek, dat Simsons mededeling onwaarheid was. Delila kon dus haar eerste proef als een scherts laten voorkomen, om de waarheid van zijn woorden te beproeven en kon dit dus meermalen herhalen.

En Delila zei tot Simson: Tot hiertoe hebt gij met mij gespot en leugens tot mij gesproken (vs. 10); verklaar mij toch nu, waarmee gij gebonden zou kunnen worden. Thans ging Simson verder en bespotte niet alleen het heidens bijgeloof van de Filistijnen, maar gaf zelfs zijn God gewijd haar, dat ten teken van het Verbond met de Heere in zeven haarvlechten verdeeld was, aan de handen van de onbesnedenen over. En hij zei tot haar: Indien gij de zeven haarlokken van mijn hoofd vlecht aan een weversboom, mede invlocht in het weefgetouw. 1)

Hier is een uitlating, die in de Griekse vertaling aldus is aangevuld: "zo zou ik zijn als een ander mens. " Alzo nam Delila, toen hij ging om te slapen, de zeven lokken van zijn hoofd en weefde die in het weefsel enz. De uitlating vindt haar aanleiding in het gedurig terugkeren van dezelfde woorden.

Door dat woord drijft hij zijn overmoed ten aanzien van het onderpand van Gods gave nog verder, zodanig vergrijp had hem nog tot inkeer moeten brengen. En waar dit geen plaats heeft, is hij ook nog slechts een geringe schrede verwijderd van de zaak van de Heere geheel te verraden.

En zij maakte ze vast met een pin 1) en zei tot hem, toen zij met haar arbeid gereed was: De Filistijnen over u, Simson! Toen waakte hij op uit zijn slaap, en nam weg de pin van de gevlochten haarlokken en de weversboom.

De woorden van de grondtekst bevatten een zo kort bericht, dat zij moeilijk te verstaan zijn, vooral omdat daarin kunstwoorden voorkomen, wier betekenis duister is. Het woord hier met "pin" vertaald (rty, jatheer) betekent in de eerste plaats: "een nagel van een tent" (4: 21vv. Ex. 27: 19; 35: 18). In het tweede gedeelte van dit vers verkrijgt het echter een nadere verklaring door het woord: "van de gevlochtene" (grah Haèreg d. i. van het weefsel). Wat wij nu onder deze pin te verstaan hebben is niet duidelijk; waarschijnlijk is bedoeld een breed, vlak hout (Grieks spayh), waarvan zich de wevers bedienden in plaats van de tegenwoordige kam, om de inslag daarmee te slaan, en zo het weefsel dicht te maken zodat men ook zou kunnen omschrijven: "en zij sloeg het weefsel met de weverskam vast," of liever zijn deze woorden te beschouwen als behorende bij het vorig vers, in deze betekenis: "en met de weverskam het weefsel vastsloeg. " Het blijkt dus, dat Simsons haren in het weefsel vastgeweven zijn.

En het geschiedde, toen zij hem alle dagen met haar woorden preste 1) (14: 17), hem beschuldigende van geringe liefde en met de bede, haar toch eindelijk zijn geheim toe te vertrouwen, en zij hem zo moeilijk viel, dat zijn ziel verdrietig werd tot stervens toe; hij werd

zo geslingerd en gepijnigd door zijn twee begeerten, zijn sterkte te behouden en de liefde voor Delila, dat hij het leven moe werd.

Zulke vrouwen zijn, als de Merlin zegt: "hameçons a prendre les poissons en rivière, rets à prendre les oiseaux a la pipée, rasoirs tranchans et affiléz" (angels om de vissen in de rivier te vangen, netten om de vogels met gefluit te vangen, scherpe en geslepen scheermessen).

Zo verklaarde hij haar zijn gehele hart, zijn tot heden bewaard geheim, en zei tot haar op een toon, waaruit Delila bemerkte, dat hij haar thans de volle waarheid beleed: Er is nooit een scheermes op mijn hoofd gekomen, want ik ben een Nazireeër van God van mijn moedersschoot af. Een Nazireeër heeft behalve andere bepalingen ook deze, dat hij het haar niet mag laten afsnijden. Indien ik geschoren werd en daardoor mijn betrekking tot de Heere, mijn God, werd weggenomen, zo zou mijn kracht van mij wijken en ik zou zwak worden en wezen als al de mensen. 1)

Vergelijk hiermee de waarschuwing in Matth. 7: 6, "Geeft het heilige de honden niet, noch werpt uw paarlen voor de zwijnen; opdat zij niet op enige tijd die met hun voeten vertreden en zich omkerende u verscheuren. " Zijn gehele hart moet men alleen aan God openbaren.

God gaf hem aan zichzelf over, om deze dwaze zaak te doen, ten einde hem te straffen, omdat hij zich aan de onreine begeerlijkheid had toegegeven. De Engel, die zijn grote sterkte had voorzegd, had geen melding gemaakt van hetgeen, waarin eigenlijk zijn grote sterkte zou bestaan, maar wel, dat hij een Nazireeër van God zou wezen en dat op zijn hoofd geen scheermes zou komen. Zijn heiliging en toewijding aan God zou zijn sterkte wezen, want hij zou bekrachtigd zijn naar de sterkte van de heerlijkheid van die Geest, die in hem werkte met kracht, opdat zijn sterkte uit kracht van de beloftenis, en niet van nature een schaduwbeeld en zinneprent zou zijn van de geestelijke sterkte van de gelovigen (Col. 1: 11,29). Daarom was het zegel van zijn heiliging het onderpand van zijn sterkte, en zodra hij het eerste verloor, raakte hij ook het laatste kwijt.

Toen nu Delila, uit de gehele wijze, waarop hij ditmaal met haar sprak, zag dat hij haar zijn gehele hart verklaard had, zo zond zij na zijn weggaan heen, en riep de vorsten van de Filistijnen, zeggende: Komt ditmaal 1) op, wanthij heeft mij, 2) wat ik zeker weet, ditmaal niet weer bedrogen, maar zijn gehele hart verklaard. En de vorsten van de Filistijnen kwamen uit hun vijf hoofdsteden tot haar op, en brachten dat beloofde (vs. 5) geld in hun hand, omdat ook zij zich nu van de waarheid van de boodschap overtuigd hielden en om Delila aan te vuren, dat zij elke list zou gebruiken tot bereiking van het doel.

Uit dit ditmaal mag worden afgeleid, dat bij de derde proefneming de Filistijnen niet aanwezig zijn geweest. Zij zullen na de tweede mislukte proef Delila hun vertrouwen hebben ontzegd.

In het Hebreeuws Leha. De Masoreten hebben dit veranderd in Li, d. i. aan mij. Het eerste betekent: aan haar. In het eerste geval moet dus vertaald worden: Hij had aan haar zijn gehele

hart verklaard, en is dit dan een aantekening van de gewijde schrijver. De boodschap van Delila is dan alleen: Komt ditmaal op.

En zij zei tot hem, hem uit den slaap opwekkende: De Filistijnen over u, Simson! En hij ontwaakte uit zijn slaap, menende, dat men hem weer gebonden had, en zei: Ik zal ditmaal vrij uitgaan uit de handen van de Filistijnen, als de andere keren, en mij uitschudden, de banden van mij afschudden; want hij wist niet, dat de HEERE van hem geweken was.

Simson was sterk, omdat hij aan God gewijd was, zolang hij de tekenen van zijn wijding bewaard had. Zodra hij echter die tekenen verliest, vervalt hij daardoor in de allergrootste zwakheid. Het gehele ongeluk van Simson kwam daarvan, dat hij zich iets toeëigende van hetgeen God deed. God liet toe, dat zijn sterkte weggenomen werd, opdat hij door ervaring zou leren, hoe hij zonder Gods bijstand niets vermocht.

Volgens een oud Grieks verhaal werd Nisus, koning van Megara, zoon van de koning van Pandion van Athene, door zijn dochter Scylla, die op Minos, die Megara belegerde, verliefd was, van zijn purperen haarlok beroofd, waarvan zijn geluk afhing. Daardoor werd de stad ingenomen. Zij werd in een zee-arend veranderd (Ovidius Metam. VIII, 6 vv. Apollod III, 15). De oorsprong van dit verhaal zal wel in Simsons geschiedenis liggen, die door Phoeniciërs, aan de Grieken bekend geworden kan zijn.

Men kan Simsons geschiedenis ook zo verklaren dat al wat zijn Nazireeërschap uitmaakte door hem ontheiligd was, uitgezonderd het teken in zijn haarlokken. God heeft hem om die ontheiliging nu overgegeven, zodat ook dit teken verdwijnt; daardoor is het verbond geheel verbroken en de sterkte verdwenen.

Niet in de haarlokken op zichzelf maar in deze als onderpand van het Verbond met God zat de kracht van Simson. Waar hij in het geloof en in kinderlijke geloofsgehoorzaamheid die haarlokken behield en alzo Gods verbond betrachtte, door geen scheermes op zijn hoofd te doen komen, was hij sterk, maar omdat hij het Verbond verbrak door het teken en onderpand daarvan prijs te geven en God daarom de gehoorzaamheid opzegde, daar verliet hem zijn buitengewone kracht en was hij als alle andere mensen.

Toen grepen hem de Filistijnen, aan wie de in Delila’s kamers verborgen wachters hem overleverden en staken zijn ogen uit; 1) en zij voerden hem al naar Gaza, waar hij vroeger (vs. 1vv.) tot beschimping van de stad de poorten weggedragen had, en bonden hem met twee koperen ketenen aan handen en voeten (2 Koningen . 25: 7),en hij was malende, de handmolen draaiende (Ex 16: 24) in het gevangenhuis. 2)

Wanneer wij slapen in de schoot van onze lusten, zullen wij zeker ontwaken in de handen van de Filistijnen. Tevergeefs is het hulp of bijstand van God te wachten, wanneer wij willens en wetens zondigen. Simsons ogen waren de aanleiding tot zijn zonde (vs. 1) en nu begon zijn straf van daar. Nu de Filistijnen hem blind gemaakt hadden, had hij tijd om zich te herinneren, hoe zijn eigen lust hem verblind had. Het beste voorbehoedmiddel voor de ogen is die af te wenden van de ijdelheid. Zij binden hem. Arme Simson, hoe zijt gij gevallen! Hoe is de roem

en de verdediging van Israël geworden een slaaf en triomf van de Filistijnen! De kroon is gevallen van zijn hoofd en dit om zijn zonden. Dat allen zich hierdoor laten waarschuwen, om zorgvuldig te waken tegen alle vleselijke lusten, want al onze roem is verdwenen en onze kracht van ons geweken, wanneer het verdrag van onze afzondering voor God, als geestelijke Nazireeërs, ontheiligd is (Jud 16: 21).

Had hij zich vroeger te Gaza als een onoverwinbaar held gedragen, nu wordt hij tot de verachtelijkste arbeid gedwongen, die er bestaan kon, tot een arbeid voor slaven. Slaven toch moesten het graan in de molen malen. Ook nu nog wordt dit in het oosten door slavinnen gedaan. Het was het doel van de Filistijnen dus niet geweest hem te doden, maar zij hadden voor hem de zwaarste beschimping uitgedacht. Zij zouden echter ondervinden, dat de vijanden van God niet straffeloos het volk van God mogen bespotten. Zoals Babel, als uitvoerder van Gods straf, het nageslacht van Abraham zou verdrukken, maar toch ook op zijn beurt weer door God gestraft werd, zo zou het ook gaan met de Filistijnen. Hun voorwerp van spot wordt straks door God gebruikt, als de grote Tuchtmeester, om hen op ontzettende wijze te straffen voor de hoon Zijn knecht, en daarom Hemzelf, aangedaan.

II. Vs. 22-31. Gods genade wendt zich weer tot de geschandvlekte knecht en laat hem zijn haar opnieuw aangroeien, opdat nog eens zijn vroegere kracht, die met het teken van zijn verbond met God verenigd is, hem teruggegeven zou worden. Als hij nu tot een overwinnings- en vreugdefeest, dat de Filistijnen ter ere van hun god Dagon aangelegd hadden, heengeleid is om daar voor het vergaderde volk te spelen, grijpt hij de beide middelste pilaren van het huis, om die neer te rukken en zich met al de verzamelde Filistijnen onder het instortend gebouw te begraven. Zijn bloedverwanten en stamgenoten halen zijn lijk en begraven het in zijn vaders graf.

En het haar op zijn hoofd begon weer te groeien, zoals toen hij geschoren werd, 1) (nadat hij geschoren was). God wilde hem voor een korte tijd in de hand van deFilistijnen overgeven, totdat inwendig door boete en uitwendig door herstelling van het verbondsteken, zijn vereniging met de Heere was teruggekeerd. De Filistijnen echter meenden hem voor altijd bedwongen te hebben.

De boete, die Simson na zijn diepe val voor God gedaan heeft, verzwijgt de Schrift, omdat zij opmerkzame lezers veronderstelt, die door de Heilige Geest onderricht, de door haar meegedeelde geschiedenissen verstaan. De vraag is, of Simsons haar pas weer zolang als vroeger aangegroeid is, voordat het volgende gebeurde, of dat slechts een aangroeien bedoeld is, onverschillig hoe lang. Tot het eerste ware een tijd van meer dan een jaar nodig geweest en zo veel later is in geen geval het Dagonsfeest (vs. 23vv.) gevierd; het komt bovendien op de lengte van het haar niet aan, alleen op het terugkeren van de goddelijke genade met het aangroeiend haar, waarmee de inwendige boete van het hart verenigd was. Wij geloven dus, dat tussen de vorige en deze geschiedenis niet veel tijd verlopen is.

Ongetwijfeld is er niet veel tijd tussen deze en de vorige geschiedenis verlopen. Er staat toch niet, dat het haar weer zo lang was als vroeger, maar dat het begon te groeien. De druk en ellende werd voor Simson in Gods hand een middel om hem tot boete te brengen, en waar

Zijn knecht voor Hem in de schuld viel, daar toonde God ook dat Hij de ontferming gedachtig was. De Heere verblindde tevens de Filistijnen, want hoewel zij wisten, dat na het afscheren van zijn lange haren, de kracht van hem geweken was, gaan zij er niet toe over om, waar het weer begint te groeien, het opnieuw af te scheren.

Wellicht ook, dat zij voor de blinde man geen vrees hebben, en zich niet meer voor hem beangst maken, ook al komen zijn krachten met zijn haren weer terug.

Toen verzamelden zich de vorsten van de Filistijnen in hun overmoed, om hun god Dagon tot dankzegging voor de gelukkige gevangenneming van Simson een groot offer te offeren, bestaande in vele slacht- en dankoffers, en om bij deze gelegenheid, tot vrolijkheid, een groot volks- en vreugdefeest te vieren; en zij zeiden, de God van Israël honende, wiens knecht, vroeger zo gevreesd, zich nu in hun macht bevond: 1) Onze god heeft onze vijand Simson in onze hand gegeven. Daardoor gaven zij te kennen, dat dit feest ter ere van Dagon zou zijn, tot verheerlijking van diens grote macht.

Men ziet hier, hoe verblind deze heidenen en afgodendienaren waren, die aan hun afgod Dagon toeschreven, hetgeen door de wil van de God van Israël was gebeurd, om Simson te straffen, wegens zijn zondige en ontuchtige verkering met die vrouw.

Overigens zijn deze heidense Filistijnen een beschamend voorbeeld voor velen, die de ware God zeggen te kennen. Zij weten, dat zij Simson door verraad in handen hebben gekregen, en toch geven zij hun afgod al de eer ervan. Velen schrijven zichzelf de eer toe en vergeten de Schepper om het schepsel.

Daarom toen het volk hem op het feest zag, en hij uit zijn gevangenis gehaald was (vs. 25) loofden zij hun god; want zij zeiden, in een voor dat feest vervaardigd lied: Onze god 1) heeft in onze handgegeven onze vijand, en die ons land verwoestte (15: 5), en die van onze verslagenen velen maakte (14: 19; 15: 8,15)!

De mannelijke hoofdgod van de Filistijnen was Dagon, de vrouwelijke Atargatis (1 Samuel . 5: 1vv. ; 1 Koningen . 10: 10; 1 Makk. 10: 83; 11: 4; 2 Makk. 12: 26) beiden, evenals de Kanaänitische afgoden, Baäl en Astarte, de vruchtbaarmakende en vruchtgevende natuurkracht. Als zinnebeelden werden niet de zon en de maan, maar water en vis genomen; want van water komt alle vruchtbaarheid van de aarde, en de vis is het vruchtbaarste dier. Beiden werden nu zo afgebeeld dat zij in hun bovenste deel een menselijk, en wel Dagon een mannelijk, Atargatis een vrouwelijk bovenlichaam tot aan de navel voorstelden; het onderste gedeelte daarentegen het lijf van een vis, van het midden tot aan de staart vormde. Het huis of de tempel van Dagon, waarvan vervolgens gesproken zal worden, hebben wij ons, op de wijze van de tegenwoordige Turkse Kiosks, voor te stellen als een ruime zaal, waarvan het dak op vier zeilen rustte, waarvan twee aan het ene einde stonden en twee in het midden dicht bij elkaar. Onderin deze zalen hielden de vorsten van de Filistijnen met hun families en groten een offermaaltijd; boven op het van leuningen voorziene dak bevond zich het volk, zodat dit Simson van enkele plaatsen, dus niet overal kon zien, maar alleen zijn gezang en snarenspel kon horen.

Men heeft beweerd, dat het niet mogelijk is, dat een op twee middelpilaren rustend gebouw een zo grote menigte mensen bevatten kon. Dit is een dwaling; want Plinius (hist. nat. XXXV, maakt melding van twee door L. Curius van hout gebouwde theaters, die zo ruim waren, dat zij volgens zijn uitdrukking, het gehele Romeinse volk konden bevatten. Zij waren tevens zo kunstig ingericht, dat ieder slechts op één enkel punt rustte. Daarom berispt Plinius de dwaasheid van het volk, dat zich tot verlustiging op een plaats waagde, waar het een zo onzekere en gevaarlijke zitplaats had; want wanneer de spil week, zo moest de nederlaag groter zijn dan in de slag bij Cannae. Deze opmerking neemt elke vermeende moeilijkheid over dit punt van Simsons geschiedenis weg.

En het geschiedde, toen men zich aan de offermaaltijd had neergezet, toen hun hart vrolijk was, dat zij, de in de zaal vergaderde vorsten, zeiden: Roept Simson, dat hij voor ons spele, 1) onder gezang en snarenspel voor onze ogen danse (1 Samuel . 18: 7; 2 Samuel . 6: 5,21). En zij riepen Simson uit het gevangenhuis, en hij speelde voor hun aangezichten en zij deden hem, opdat hij door allen gezien zou kunnen worden, in het midden van de zaal staan tussen de twee pilaren van het gebouw.

Groter smaad kouden zij de blinde held wel niet aandoen en aan laffer spotternij zich wel niet schuldig maken, dan hem, die zij tevoren zo zeer gevreesd hadden, tot een doelwit van hun scherts en spel te maken. Bovendien hoonden zij in hem de God van Israël, die het dan ook op geduchte wijze zou doen ondervinden, dat Hij niet met zich laat spotten, noch Zijn volk aanranden.

Toen a) riep Simson, wiens hand door de jongen losgelaten was, tot de HEERE en zei: Heere, HEERE! gedenk toch mijner, gedenk dat ik, hoe onwaardig ook, toch Uw knecht ben, zodat mijn smaad de Uwe is, en sterk mij toch alleen ditmaal, o God! dat ik mij met een 1) wraak voor mijn twee ogen, 2)die zij uitgestoken hebben, aan de Filistijnen wreek.

a)Hebr. 11: 32vv.

Hebreeuws éénmaal (Hos. 3: 1 Sirach 12: 6; 26: 1; 50: 2 in welke betekenis het woord ook Job 19: 6 voorkomt. Deze laatste woorden zijn volgens de opvattingen van de oude vertalingen evenals door de Vulgata (unam ultionem recipiam) vertaald; de joodse verklaarders nemen het vanouds af in deze zin: "dat ik mij voor eenmaal voor mijn twee ogen aan de Filistijnen wreke. De wraak voor het andere daarentegen blijve voor de toekomst. " De laatste bijvoeging kunnen wij niet billijken; wel geeft de vertaling van de woorden een zeer treffende gedachte, omdat daarin Simsons bittere smart over het verlies van zijn beide ogen is uitgedrukt. Slechts een gedeelte van het oordeel, dat niet kon uitblijven na zulk een schending van de knecht van God, wenst hij nog zelf te volbrengen. Het verlies van zijn beide ogen schijnt hem daarbij een beeld te zijn van de geestelijke en lichamelijke verblinding, die zij over hem gebracht hadden; de eerste, dat Delila op hun aandrang hem had moeten verleiden, zijn betrekking tot God te verbreken, kan hij niet zelf wreken; maar wel bidt hij wraak te mogen nemen over de lichamelijke schending; hij wil daarbij voor Zijn eigen schuld aan die geestelijke verblinding met zijn leven boeten.

Eigenlijk staat er: Dat ik mij wreke met een wraak, voor één van mijn twee ogen. Daarmee geeft hij te kennen, hoe zwaar hem dit verlies heeft gewogen en hoe ontzettend pijnlijk hij daarin is getroffen. Met het verlies van zijn ogen toch hadden zij het hem onmogelijk gemaakt, zijn ambt als verlosser van zijn volk uit te oefenen.

Deze bede vloeide niet voort uit persoonlijke wraak, naar uit een vurige ijver voor de eer van de Heere en voor het heil van Zijn volk. In deze bede ligt de erkenning opgesloten, dat hij alle kracht van Boven moest ontvangen, maar ook een diep gevoel van onwaardigheid, dat hij door zijn zou de gunst van de Heere had verbeurd, en eindelijk een gelovig vertrouwen, dat de Heere hem zijn zonde had vergeven en weer wilde zijn de God van zijn heil.

En Simson zei: Mijn ziel (Num. 23: 10) sterve met de Filistijnen! 1) en hij boog zich, met kracht; hij spande al zijn krachten in, die hem op dit ogenblik in dezelfde mate als vroeger door de Heere werden teruggegeven en duwde tegen de beide zuilen, en het huisviel op de vorsten en op al het volk, dat daarin was. En de doden, die hij in zijn sterven gedood heeft, veel meer dan 3000 mensen (vs. 27), waren meer dan die hij in zijn leven gedood had. 2)

In deze woorden beluisteren wij een berusting in de goddelijke wil. Hij weet het dat, als hij nu de Filistijnen zal verslaan en hen een grote slag zal toebrengen, zijn eigen leven ermee gemoeid is, dat hij die overwinning niet kan verkrijgen, dan door zelf onder te gaan. Welnu, hij zal zichzelf opofferen voor zijn volk, zijn eigen leven brengen, om zijn volk een grote verlossing te bereiden en het heilige erfgoed te bevrijden van vele vijanden.

Er is nauwelijks een geschiedenis in de Bijbel, die uit het geheel uitgerukt en op zichzelf beschouwd, en aangezien, zoals men de duizenden verhalen en anekdoten van de wereldgeschiedenis gewoon is te beschouwen, zo vol avonturen en aan een verzameling van Heilige geschriften zo vreemd voorkomt, als de geschiedenis van deze Israëlitische richter. Ieder, wie het niet geheel aan smaak ontbreekt, om de werken van de oudheid te kunnen genieten, zal haar wel aantrekkelijk vinden door de menigte en verscheidenheid, grootheid en kracht van personen en karakters, die daarin optreden, onderhoudend door de snelle afwisseling van vrolijkheid en treurigheid en door omkering van de omstandigheden en gebeurtenissen. Maar menigeen, die het oosten als het westen aanziet, en de handelwijze van een vrijere, krachtige en moediger mensheid uit de grijze tijd afmeet naar het eerbaar handelen en wandelen van zijn welopgevoede tijdgenoten, die voor alles in de gehele wereldgeschiedenis van welke tijd, volk, land of hemelstreek hij zijn moge, slechts één maatstaf bij de hand heeft, de kleine sierlijke maatstaf van een in de 18de of 19de eeuw vervaardigde leer van moraal, politiek en beschaving, ergert zich bijna bij deze geschiedenis en meent, dat veel verteld is, wat nauwelijks in een eerbare heidense geschiedenis een plaats had kunnen vinden. Ergerlijk is nu in de zaak zelf eigenlijk niets. De Bijbel is waar en wil ons door waarheid leren; daarom stelt hij de mensen en tijden en gebeurtenissen voor, zoals zij geweest zijn. Zijn helden kunnen dwalen en zondigen, zijn heiligen kunnen falen en vallen, maar het zijn toch helden en zijn toch heiligen. En deze helden en opperhoofden van Israël blijven toch bij alle zondigheid van hun leven, bij alle schijnbare of werkelijke onzedelijkheid en ongemanierdheid, zeer deugdzame, zeer bescheidene, matige, bekwame mensen, wanneer men ze met de meeste christelijke helden en legerhoofden van de 18de en 19de eeuw

vergelijkt. Zij zijn meer. Deze mensen zijn diepe hoogachting en grote verering waardig, maar hun leven en werken, streven en lijden moet uit het juiste oogpunt beschouwd worden. Wanneer het goddelijke uit deze geschiedenis weggenomen, wanneer de daarin zichtbare samenhang van het zichtbare en onzichtbare ware uitgedelgd, zo zou er over de waarde als geschiedenis slechts één stem zijn, eenstemmig zou zij gerekend worden bij de schoonste en aantrekkelijkste geschiedenissen van het Griekse en Romeinse volk. Want wanneer wij de geschiedenis van alle tijden en volken doorwandelen, dan kunnen de Israëlitische helden met eer aan de zijde treden van de moedigsten en dappersten, wier gloeiende liefde voor volk en vaderland de vrije borst verhief, die voor het geluk en de vrijheid van hun volk alles deden, alles leden en vrijwillig stierven, die ten tijde van ongeluk en tirannendruk het alleen waren, die hun volk met moed en leven beademden, Dikwijls zonder alle hulpmiddelen van buiten. Uit de geschiedenis echter van deze Israëlieten leren wij, wat wij uit de geschiedenis van alle overigen niet leren kunnen, dat waarachtig geloof in God en eeuwig leven, hoewel er aan het menselijk bestaan en leven veel kleeft, dat dit geloof niet duldt, dat het overwinnen moet en zal, toch dit geloof in de mensenziel een beslistheid, een moed, een kracht legt, die niets anders hem verlenen kon dat dit geloof tot heldenmoed en heldendaden opwekt, en dat een volk niet op de duur onder het juk gehouden, niet door tirannie of macht van grotere volken vertreden kan worden, waarin dat geloof leeft, en waarin het uitgesproken wordt, en men open harten vindt, die het opnemen. De schone spreuk van ootmoedige en moedige vroomheid, die in alle vanen van christelijke legers moest staan en in de harten van alle christelijke verdedigers door waarachtig geloof moest leven, de spreuk: "Met God willen wij daden doen," en de overwinnende zekerheid: "Met God kunnen wij daden doen, of er velen, of er weinigen zijn," bevestigt en verheerlijkt deze geschiedenis van gelovige helden en legerhoofden van Israël, zo schoon en zo menigvuldig, als geen andere geschiedenis. Wat in het bijzonder Simson aangaat, hij, in zijn geheel leven vol gevaren en moeiten, door het geloof buitengewoon moedig en onoverwinnelijk dapper, zijn heldenleven met de schone vrijwillige heldendood, de dood van opoffering voor volk en vaderland, de dood van wraak tegen de eeuwige vijanden en verdrukkers van Israël bezegelende, is volgens het oordeel van de apostel (Hebr. 11: 32) zo waardig als iemand, in de rij van hen te glinsteren, die groot waren in geloof, in wier leven geloof een goddelijke kracht was tot grote moed en tot grote daden. Wel kleefde ook zwakheid aan het leven van deze sterke, die zijn leven ontzenuwde en verdierf, zwakheid van een wilde natuur, die aan het geloof niet onderworpen gemaakt en door waarheid niet beteugeld was. Die zonde is hard gestraft, maar zijn geloof liet hem niet wegzinken. Door dat geloof kracht ontvangen hebbende uit zwakheid, was hij, uitwendig gebonden, inwendig vrij, en beroofd van het licht van deze wereld, kon het oog van zijn ziel toch nog in het licht van een hogere wereld opzien tot die God, die de kracht en de hulp van zijn leven geweest was, biddende om bovennatuurlijke kracht tot een buitengewone wraak, beide nog in zijn dood betonende, wat gedurende zijn gehele leven zijn hart vervuld had: het geloof aan de levende God en onverzoenlijke haat tegen de Filistijnen.

Er is vroeger veel gesproken over de vraag, of Simson bij zijn laatste heldendaad een zelfmoord begaan heeft; wij moeten veeleer zijn onderneming houden voor de daad van een held, die ziet, dat het tot redding van zijn volk en van zijn zaak, tot beslissing van de overwinning, die hij nog mede behalen moet, noodzakelijk is, dat hij zich midden onder de vijanden stort, om daar een zekere dood te vinden. Dat dit de wil van de Heere was, wist

Simson des te zekerder, omdat hij bedacht, dat hij, op welke andere wijze hij zich ook uit de handen van de Filistijnen had kunnen redden, toch het teken van zijn smaad in zijn blindheid voor altijd zou hebben gedragen, een teken even zozeer van zijn ontrouw, als van de dubbele triomf van de vijanden, die zij zowel geestelijk als lichamelijk over hem behaald hadden.

Als het nodig is voor God en het vaderland te sterven mag men zijn leven niet dierbaar achten, maar moet men het graag overgeven; wie dat doet, draagt eerst met recht de naam van een dapper held. Zo hebt ook gij, o dierbare Heiland, onze beste Simson, overwonnen in uw sterven.

Toen kwamen zijn broeders, om zijn lijk niet onder de lijken van de gevallen vijanden te laten, en het gehele huis van zijn vader (18: 8) naar Gaza, en namen hem op en brachten hem opwaarts naar zijn geboorteplaats, en begroeven hem tussen Zora en tussen Esthaol (13: 25) in het graf van zijn vader Manoach; hij nu had Israël gericht (15: 20) gedurende twintig jaar.

Het is een goede dood, wanneer men zich zijn God weer nabij ziet. Wanneer de Christen in het laatste uur het geloof van het kruis vasthoudt, vallen voor hem duizend vijanden, die zonde en aanvechting tegen hem loslaten. Wanneer een Christen in lijden is, loeren om hem de dienaren van de boze met honend gelach. Wanneer hij volhardt, is zijn overwinning in de dood groter dan in het leven. Sterk als Simson was de zwakke vrouw Perpetua (2de eeuw). Onder haar folteringen sprak zij: "Ik weet dat ik lijd, maar ik ben een Christin. " Duizenden martelaars zijn als Simson gestorven. Zij hebben door het kruis overwonnen en hebben bergen vol smaad over hun vijanden geworpen. Niet allen werden begraven door hun broeders. Zij vonden geen plaats in het graf van de vaderen. Slechts aan Hem, die alles weet, is het bekend waar de getrouwen liggen. Op de jongste dag staan zij op en zullen hun ogen rein zijn van tranen. Simson was alleen, hij stierf ook alleen. Voor zijn volk heeft hij alleen gestreden en geleden. Na zijn dood kwam Juda’s stam weer tot geloof. De herinnering aan Simson ging Davids daden voor. Niemand mag vrezen alleen te lijden, alleen te strijden. Het woord van het hart wordt niet tevergeefs gesproken. Niet in de lucht, maar in het levend Godsrijk valt het zaad en het gaat in zijn lente op.

Simson was in menig opzicht een voorbeeld van Christus (13: 3; Luk. 1: 31 Richteren 13: 5; Matth. 1: 21; Joh. 19: 19 Jes. 11: 1vv. ; Richteren 14: 6,8 Matth. 4: 1vv. ; 1 Joh. 3: 8; Rom. 3: 24 ;
46vv. Richteren 15: 18; Joh. 19: 28; Richteren 16: 18 Richteren 16: 25vv. ; Luk. 22: 63vv. Richteren 16: 30; Coll. 2: 15; Hebr. 2: 14vv. Men wachtte zich echter, de stukken van de vergelijking te ver te drijven.

De Heere moest hen door Simsons daad bewijzen, dat de smaad van zijn zonde van hem was genomen, en dat de Filistijnen geen oorzaak hadden, om over hem te triomferen. Zo vierde Simson in zijn ondergang de grootste overwinning over zijn vijanden. In zijn leven de schrik van de Filistijnen, was hij stervende een verwoester van hun afgodstempel. Door deze laatste daad had hij de eer van de HEERE, de God van Israël, tegenover Dagon, de afgod van de Filistijnen, gered.

Het is natuurlijk, dat deze slag een verpletterende indruk maakte op de Filistijnen, zodat zij zich er niet tegen verzetten, dat het huis van zijn vader kwam, om hem een eerlijke begrafenis te bezorgen. Wellicht dat zij zelfs graag van het lijk van hun vijand bevrijd waren.

Ontegenzeglijk hebben wij Simson voor een gelovige te houden, omdat hij ook in de Heilige Schrift onder de geloofshelden wordt opgesomd, maar zien in hem tevens hoe alleen overheersende genade van de Geest in staat is, Gods kinderen op het pad van Zijn geboden te houden.

Wij kunnen ons daarom volstrekt niet verenigen met die uitleggers, die in Simson bijna niets goeds en veel kwaads ontdekken. Integendeel, al mogen wij het oog niet sluiten voor zijn zonde, al worden die kennelijk door de Heere tot waarschuwend voorbeeld opgetekend, toch blijkt ons uit zijn berouw en uit zijn strijd voor de eer van de Heere genoeg, dat hij zijn zonden de Heere had beleden en, waar Hij hem genadig heeft verhoord en hem tot een werktuig heeft willen gebruiken op zijn ootmoedig smeekgebed, daar hebben wij ons te wachten om in ingebeelde hoogheid van hart de steen van verguizing en afkeuring op hem te werpen.

HOOFDSTUK 17.

MICHA'S BEELDENDIENST.

Vs. 1-13. Nadat met Simson de geschiedenis van de tijd van de eigenlijke richters gesloten is, volgt in de vijf laatste hoofdstukken van ons boek een aanhangsel over twee gebeurtenissen in het begin van de periode van de richters. De eerste heeft betrekking op de oorsprong van de beeldendienst van de in Noord-Palestina gevestigde kolonie van de Danieten (17 en 18), de andere op de oorlog van de stammen tegen Benjamin, om de misdaad door de bewoners van Gibea aan een bijvrouw van een Leviet aangedaan (19: 21). Omtrent de eerste vernemen wij nu in een inleidend bericht, hoe een man uit het gebergte Efraïm, Micha geheten, van het aan zijn moeder ontvreemde en daarna aan haar teruggegeven geld op haar raad een beeld in zijn huis opricht, en een bijzondere godsdienst instelt, hoe hij later ook een rondzwervende Leviet vindt, die hij tot zijn huispriester maakt, menende dat nu de zegen van de Heere niet uitblijven kan.

En er was, om hier nog iets uit de 1 beschreven tijd na Jozua's dood, van 1430-1417 vóór Chr. te verhalen, wat daar moeilijk kon ingelast worden, een man van het gebergte van Efraïm, wiens naam was Micha 1) (= wie is de HEERE gelijk?), een man bij zijn landsgenoten wel in aanzien, maar die toch niet waardig is dat zijn geslacht en zijn geboorte nader aangewezen wordt.

Het is opmerkelijk, dat, waar vroeger altijd de naam van de vader vermeld wordt, dit hier niet plaatsheeft. Om geen andere reden, dan omdat hij zich aan de verschrikkelijke zonde van beeldendienst heeft schuldig gemaakt.

Die zei tot zijn moeder: De duizend en honderd zilverstukken 1) (16: 4), die u heimelijk ontnomen zijn; waarom gij gevloekt hebt, 2) en ook voor mijn oren gesproken hebt, waarom gij eenvloek op de dief gelegd hebt, zoals ik ook gehoord heb, zie, dat geld is bij mij, dat is in mijn bezit; ik zelf ben de dief geweest; ik beken het u heden, opdat gij de vloek terugneemt, ik heb dat geld genomen. 3) Toen zei zijn moeder, verschrikt, dat haar eigen zoon de dader was en aanstonds de vloek in een zegen veranderende: Gezegend zij mijn zoon de HEERE, want hij heeft zijn schuld bekend en het gestolen teruggegeven!

Duizend en honderd zilverstukken is blijkbaar in die dagen een ronde som geweest.

Volgens Lev. 5: 1 kan men het verhaalde ook zo opvatten, dat de moeder ieder in het huis, die iets van de diefstal wist, bezworen had, als getuige op te treden en die eed de zoon ter harte is gegaan; hij waagde het niet, zijn daad langer te verbergen. Hoe het zij, dat de moeder zonder meer haar zoon vergeeft, de vloek in een zegen verandert en het teruggekregen geld (vs. 3) tot vervaardiging van een afgodsbeeld wijdt, wijst aan hoe het bijgeloof en de vervreemding van de geest van de Goddelijke wet reeds voortgegaan was.

Duidelijk blijkt hieruit, dat de vloek van zijn moeder hem bewogen heeft, om het geld terug te geven, dat de vrees voor de vloek van zijn moeder hem tot bekentenis heeft genoopt.

Alzo gaf hij aan zijn moeder de duizend en honderd zilverstukken terug, die hij haar vroeger ontnomen had. Maar zijn moeder zei, om de uitgesproken vloek in een zegen te verkeren en des te grotere zegen van de Heere te verkrijgen. Ik heb dat geld aan de Heere geheel geheiligd van mijn hand, zodat ik het niet terugnemen wil, voor mijn zoon, tot welzijn van hem en zijn huis, om een gesneden beeld en een gegoten beeld te maken, een afbeelding van de HEERE in de vorm van een jonge stier, van die aard als Aäron vervaardigde (Ex. 32: 4,5 Deuteronomium 9: 12), evenals een voetstuk; zo zal ik het u nu teruggeven. 1)

Zij bedacht dus niet het verbod in Deuteronomium 27: 15 noch dat zij door haar gelofte nu juist haar zoon aan de vloek van God blootstelde, in plaats dat zij de vorige vloek van hem nam.

Maar hij gaf dat geld aan zijn moeder terug. En zijn moeder nam niet al het geld, meer slechts ongeveer een vijfde gedeelte daarvan, tweehonderd zilverstukken,1) en gaf ze de goudsmid; die maakte daarvan volgens haar wil, een gesneden beeld en een gegoten beeld; 2) dat was in het huis van Micha, en werd daar als een gelijkenis van God aangebeden en vereerd.

Het overige van het geld zal zij gehouden hebben, om daarmee de dienst van het gesneden beeld verder te volmaken.

Hoewel zij de som geheel geheiligd heeft, kan zij niet meer dan 200 zilverstukken scheiden. Gierigheid is afgodendienst. Zo gij de Here iets beloofd hebt, geeft het aanstonds; makkelijk doet uitstel u uw gave verkleinen.

Wat wij hier onder een gegoten beeld hebben te verstaan is niet zeker. Zonder twijfel moet het onderscheiden worden van een gesneden beeld, waaronder een afbeelding van de Heere moet worden verstaan. Waarschijnlijk in de vorm van een gouden kalf.

Keil is van mening, en dit heeft veel voor, dat het het voetstuk is geweest, waarop het beeld was geplaatst.

En de man Micha had alzo 1) een Godshuis, een familietempel naast zijn huis (18: 15vv.); en hij maakte, om zijn bijzondere godsdienst volledig in te richten, een efod, naar de wijzevan die van de hogepriester (8: 27 Ex. 28: 6vv.) en terafim, 2) huisgoden of Penates (Genesis31: 19), en vulde de hand van een uit zijn zonen, wijdde hem op de in Ex. 28: 41; 29: 24 Lev. 28: 27vv. beschreven wijze, dat hij hem tot een priester ware.

De grondtekst kan ook zo verstaan worden, dat Micha dat alles tevoren had, voordat de moeder het beeld liet vervaardigen, en zij dit gedaan heeft, om de dienst volledig te doen worden.

Terafim vertalen wij "heiligdom" of "het heilige", zoals de houten heiligen, de doodsbeenderen, doodskleren en dergelijke heilige vodderijen voor godsdienst gehouden zijn; want dit woord heeft een onderscheiden betekenis.

Hier begon de beeldendienst en zij verspreidde zich als een voortvretende melaatsheid.

In die dagen was er nog geen koning of heerser in Israël; een ieder deed wat recht was in zijn ogen; 1) daardoor was zo’n willekeurige handeling mogelijk.

Deze opmerking komt meermalen voor in de beide aanhangsels van het boek (18: 11; 19: 21: 25). Dat ondanks de klacht over de anarchie in die tijden, die de noodzakelijkheid van het koningschap duidelijk aanwees, niet de staatsinrichting, maar dat geslacht werd aangeklaagd, dat bewees zo ongeschikt te zijn om de hoogste en beste inrichting lange tijd zonder gevaar te dragen, blijkt uit de volgende opmerkingen: "Israëls eigenlijke koning was de Heere; Zijn koningschap was begonnen, toen Hij door openbaarmaking van de wet de stammen van Israël tot één gemeente, tot een "priesterlijk koninkrijk" verbond (Ex. 19: 6 Deuteronomium 33: 5). Tengevolge van deze theocratische grondwet berusten alle machten van de Israëlitische staat op de macht van de Verbondsgod; de aardse dragers van deze zijn slechts werktuigen van de HEERE, de eigenlijke Wetgever, Rechter en Koning van Zijn volk (Jes. 33: 22). Nu heeft de Israëlitische theocratie deze bijzonderheid, dat zij oorspronkelijk geen bepaald ambt, geen orgaan van de HEERE voor de gebiedvoerende macht in de staat kent; want de stamhoofden, hoewel zij voor zekere diensten gebruikt werden, vormen toch geen theocratisch bestuur. Naar de omstandigheden betoont de HEERE zelf onmiddellijk Zijn macht, om Zijn koninklijke wil te volbrengen en de orde van het verbond in stand te houden. Verder wordt wel het vertrouwen uitgesproken (Lev. 27: 17), dat Hij Zijn gemeente niet als een kudde zonder herder laten zal, maar haar altijd weer leidslieden zal geven en door Zijn Geest bekwaam maken, zoals Hij in plaats van Mozes, Jozua en later de richters verwekt heeft; maar een geregeld executief bestuur ontbreekt aan de Mozaïsche instelling. Men heeft het zeer opmerkelijk gevonden, dat Mozes zo weinig voor de uitvoering van zijn wetgeving die tot in kleine bijzonderheden voorschriften had, gedaan heeft, dat hij niet ingezien heeft, dat zonder een hoofdbestuur geen staat kon bestaan; maar de theocratische instelling berust niet op de berekening van een verstandige stichter van een godsdienst, maar op het goddelijk raadsbesluit, dat zeker is het doel te bereiken, ondanks de vermeende ontoereikendheid van de aardse Institutie; dat gemis in de Mozaïsche staat toont slechts de sterkte van het theocratische principe.

Ten tijde van de richters leefde het Israëlische volk in een staatsinrichting, die nooit bij enig volk op aarde bestaan heeft, en die niet goed was, omdat zij te goed was, omdat zij een volk eiste, zoals er nooit een volk geweest is, en nooit één op aarde zijn kan, waar ieder gelijk allen en allen gelijk ieder in het bijzonder God vrezen en uit godsvrucht, ook zonder dwang van buiten, een wet houden, die God gegeven heeft. Evenwel blijft Israël een volk, lof en bewondering waard, omdat het gedurende een tijd van meerdere eeuwen in zo’n instelling leven kon, zonder zichzelf te vernietigen. Wat zou het gevolg en de vrucht zijn van zo’n inrichting, wanneer een verlichte Europese natie van de tegenwoordige tijd slechts enkele tientallen van jaren daarin leven moest! Moord en bloedstorting, roof en geweld, misdaad en gruwel, zodat de goeden en vromen naar de dood zouden wensen! Op den duur kon echter ook dit volk in zo’n inrichting niet blijven; het moest uit eigen ervaring leren, dat een volk, wanneer het zijn land, zijn eer, zijn eigendom, zijn vrijheid en levensvreugde wil verzekerd zien, een blijvende, vaste en machthebbende overheid en regering nodig heeft.

Deze woorden dienen, om te verklaren hoe het kwam, dat Micha zich een eigen Godshuis oprichtte en de beeldendienst invoerde, zonder dat het hem belet werd, of zonder dat hij daarvoor gestraft werd. Er was geen regeervorst, dat is de bedoeling, hetzij als richter of als koning, die zorg droeg voor de wettige handhaving van de Goddelijke wetten en voor de Goddelijke eredienst.

Nu was er een jongeling van Bethlehem-Juda, 1) Jonathan geheten (18: 30), van het geslacht van Juda; deze was een Leviet, hij behoorde tot de Levieten, die in het gebied van Juda woonden, een uit het geslacht van de Kohathieten, een kleinzoon of achterkleinzoon van Mozes, en deze verkeerde aldaar als vreemdeling, hij hield zich te Bethlehem slechts tijdelijk op, zonder daar geboren te zijn.

1)Bethlehem-Juda, zo genoemd ter onderscheiding van Bethlehem in de stam van Zebulon (12: 8-10 Joz. 19: 15), was geen Levietenstad. In de stam van Juda en Simeon woonden geen Levieten, maar alleen priesters (Joz. 21: 9-19). Omdat echter bij de verovering van het land niet alle Kanaänieten verdreven waren, zo kwamen ook niet alle steden, die in de overige stammen de Levieten waren toegewezen, in het ongestoord bezit van de Israëlieten (bijv. Gezer en Ajalon Joz. 21: 21 vgl. 16: 10; 21: 24 vgl. Richteren 1: 35). Daarom moesten veel Levieten hun toevlucht nemen tot zulke plaatsen, die niet tot de in Joz. 21 aangewezen Levietensteden behoorden. Evenals hier in Bethlehem verschijnt later (19: 1) op de noordelijke zijde van het gebergte van Efraïm in de landstreek van Silo een Leviet, die daar zijn verblijfplaats heeft.

Deze man wordt daarom gezegd van het geslacht van Juda te zijn, omdat hij, als wonende in Bethlehem-Juda, burgerlijk tot de stam van Juda werd gerekend.

Toen zei Micha tot hem, verheugd, dat hem hier de gelegenheid gegeven werd, een Leviet voor zijn bijzonder godshuis te verkrijgen: Blijf bij mij en wees mij tot een vader, tot een vaderlijk vriend en geestelijk raadgever (Genesis45: 8; 2 Koningen . 6: 21; 13: 14) en tot een priester, en ik zal u jaarlijks1) geven tien zilverstukken, en orde van kleren, 2) de nodige kleren, en uw leeftocht, vrije kost en inwoning. Alzo ging de Leviet met hem, om te zien of het hem daar naar zijn begeerte was, hetgeen hij alzo bevond.

In het Hebreeuws Mymyl (Lajamim). Eigenlijk voor de dagen, d. i. voor de dagen, die men bedingt. Een gewone uitdrukking in het Hebreeuws voor ons: voor een jaar, zie Lev. 25: 29 en Samuel . 27: 7

Hebreeuws "een schatting van kleren". In het Ethiopisch betekent "herech" "een gezel", zodat wij naar de LXX en Vulgata zouden kunnen lezen "een paar kleren" of "een dubbel kleed. ".

Toen zei Micha, menende de Heere een welgevallige zaak gedaan te hebben, en een besturing van God ziende in het vinden van de Leviet: Nu weet ik, dat de HEERE mij weldoen zal naar de zegenwensen van mijn moeder, omdat ik deze Leviet tot een priester heb.
1)

1)Afgodendienaars beminnen en eren hun priesters meer, dan Christenen de ware knechten van God (1 Koningen . 18: 19).

O verblinde mens, die in een zelf gekozen godsdienst nog verdienste stelt en zo zijn zonde verdubbelt, die om zelf weldaden te verkrijgen God wilt dienen. Is die dienst iets anders dan eigenbelang, dan het dienen van het eigen ik? Gezegende Redder, Vorst van Levi's stam, geef ons herders naar Uw eigen hart en laat Uw getrouwe dienaren nooit verplicht zijn om in den vreemde plaats te zoeken, veel minder, dat zij tevreden zouden zijn, hun heilig ambt te onteren voor een stuk zilver of een bete brood. Maak hen meer bezorgd om zielen te winnen, dan om koninkrijken te verkrijgen. Laat de redding van zondaars in uw bloed en in Uw Rechtvaardigheid het enig doel van hun werken zijn, en laat hen dag en nacht arbeiden in Uw Woord en in Uw leer. Zegen hen, genadige Heere, in hun dienst, en wanneer Gij, de Opperherder, zult verschijnen, dat zij dan die kroon van eer ontvangen, die nooit verwelkt!

Wat blijkt hieruit? Dat de stam van Levi erkend werd als die stam, waaraan de woorden van God waren toevertrouwd om het volk te onderwijzen in de wet van God.

Micha zelf was zeer onkundig daarin, maar nu een Leviet bewilligd had, bij zijn gesneden beelden het priesterambt waar te nemen, nu meende hij, dat de Heere aan zijn plannen Zijn Goddelijke goedkeuring hechtte. Wel een bewijs, hoe nodig en noodzakelijk het is, zijn daden eerst te toetsen aan het onfeilbare Woord van God, en nimmer in voorspoed met enige zaak zonder meer, de zegen van God te zien. Alleen wat waarlijk in de gunste van God wordt genoten, gedijt ook werkelijk ten zegen.

HOOFDSTUK 18.

DE DANIETEN VEROVEREN LAIS EN PLEGEN BEELDENDIENST.

Vs. 1-10. Van het huis van Micha op het gebergte van Efraïm worden wij thans in het gebied van de stam Dan verplaatst. Daar lijden de Danieten door overbevolking, en een gedeelte van hen besluit, zich naar Laïs boven het meer Merom te begeven. Er worden daarom van de landstreek tussen Zora en Esthaol vijf mannen tot verspieding uitgezonden; deze houden op hun reis naar Laïs bij Micha verblijf, laten door diens huispriester God vragen, of hun weg gezegend zal zijn, en brengen goede tijding omtrent Laïs aan hun broeders terug.

In die dagen (vgl. 17: 6) was er geen koning in Israël, die de verschillende stammen onder zich verenigd had en de verdrukten te hulp kon komen, en in deze dagen zocht de stam van de Danieten elders voor zich een erfenis, voor een gedeelte van hen omte wonen; want hij was in het door Jozua aangewezen gebied (Joz. 10: 40vv.) door de Amorieten uit de laagte verdrongen en tot op enige plaatsen aan en op het gebergte beperkt; hun was daardoor tot op die dag onder de stammen van Israël niet voldoende tot erfenis toegevallen,
om daarin rustig en tevreden te kunnen leven.

Niet tot erfenis toegevallen. Onze Statenvertalers hebben terecht het woord voldoende ertussenin gevoegd, omdat uit het verband van de zin volgt, dat zij wel degelijk hun stamgebied hadden betrokken. Immers de in vs. 2 genoemde steden Zora en Esthaol, waren twee hun bij het lot toegedeelde plaatsen (Jos. 19: 41vv.). Wij weten ook uit Richteren 1: 34 1. 34, dat de Amorieten hen niet toelieten in de vlakte te komen, maar hen in het gebergte terugdrongen.

Zo zonden de kinderen van Dan uit hun geslacht vijf mannen uit hun einden, uit het gehele volk, mannen, die strijdbaar waren, van Zora en van Esthaol, uit welkelandstreek men zou verhuizen (vs. 11) om het land, het gebied van de stad Laïs, ten noorden van het meer Merom, te verspieden en dat te doorzoeken, en zij zeiden tot hen: Gaat, doorzoekt het land, of er een gelegenheid is, om ons te vestigen; want die landstreek, nog door Kanaänieten bewoond, had men reeds voor de te stichten kolonie in het oog. En zij kwamen op hun weg van Zora en Esthaol naar Laïs in het gebergte van Efraïm, tot aan het huis van Micha 1) (17: 1vv.) en overnachtten aldaar.

Men had toen nog geen gewone herbergen, maar moest bij een vriend zijn onderkomen zoeken. Intussen waren die logementen in bewoonde streken geen noodzakelijkheid voor reizigers, omdat men in ieder bijzonder huis kon ingaan en op goede opname en vriendelijke verzorging rekenen kon. In Luk. 9: 52 wordt zij de Heere alleen wegens de nationale vijandschap van joden en Samaritanen geweigerd. Wilde men van die gastvrijheid geen gebruik maken, of bevond men zich in woestijnen en in landstreken, waar in de omtrek niemand woonde, zo spreidde men zich zijn leger op het vrije veld, onder een opgeslagen tent of in een aanwezige spelonk (Genesis28: 11; 42: 27 Ex. 4: 24; 1 Koningen . 19: 9) en teerde van de voorraad, die men bij zich had. Onder de waarschijnlijk reeds in Jer. 41: 17, maar zeker in Luk. 10: 34 bedoelde herbergen (Grieks, pandoceion) is een soort van karavanserai te verstaan, zoals men die tegenwoordig in het oosten vindt, ook Mensil of Khan genoemd. Deze geven de reizigers en hun rij- of lastdieren kosteloos verblijf en tegen een aan de waard te betalen stuk geld ook de nodige voeding. Dergelijke karavanserais waren alleen in woestijnen (als in die van Jericho), door welke straten leidden; verscheidenen waren voor doorreizende niet-joden en handelskaravanen bestemd. De in Luk. 2: 7 voorkomende herberg (Grieks kataluma) is daarentegen zonder twijfel het bijzonder huis van een gastvriend (vgl. Luk. 22: 11), dat echter om de vele andere reeds aanwezige vrienden zo overal was, dat Jozef en Maria alleen nog onderkomen vonden in de daarbij behorende stal, waartoe wellicht een nabij gelegen spelonk gebruikt werd.

En de priester, nadat hij het nagemaakte goddelijke orakel ondervraagd had, zei tot hen: Gaat in vrede; uw weg, die gij zult heentrekken, is recht voor de HEERE,1) het zal u gelukken.

Hier is het wel (2 Tim. 3: 13 "verleiden en verleid worden. " Zoals zij van hun zijde de valse priester vleien door erkenning van de door hem zich aangematigde waardigheid, zo vleit hij hen weer door een antwoord, geheel overeenkomstig hun wensen. Dat hun voornemen later werkelijk gelukte en zij Laïs een zeer geschikte plaats vonden, ook daar met weinig moeite de inwoners konden verdrijven en zich een stad bouwen, bewijst niet, dat hun weg inderdaad

recht "voor de Heere" was. Het gelukkig gevolg van een onderneming kan nooit op zichzelf reeds een teken van goddelijk welgevallen zijn. God laat veel gelukken, wat wij zonder of tegen Zijn wil ondernemen, niet tot onze zegen, maar tot onze straf. Zijn wegen zijn zoals Luther zegt, gelijk aan een Hebreeuwse Bijbel, die men van achteren aan lezen moet; pas het einde wijst aan, wat Hij gewild heeft. Zo toont ook het einde van deze geschiedenis (vs. 30,31), dat het werk van de Danieten niet uit God was; de wettige hogepriester te Silo zou op hun raadvragen zonder twijfel hun een geheel ander antwoord gegeven hebben; zij hadden in de kracht van de Heere de Amorieten moeten verdrijven en zich land verwerven in de eenmaal hun aangewezen erfenis, in plaats die te verlaten (Joz. 17: 12vv.). Wij moeten van onze zijde uit dit voorbeeld, dat tot opheldering van het 3de gebod (bij Gods naam liegen of bedriegen, toveren) dient, leren dat wij met waarzeggen, verklaring van tekens en kunsten van bezweren of zegenen niets te doen mogen hebben, ook al helpt veel daarvan of komt het dikwijls uit. Een jong soldaat lag in Nazareth met epilepsie, de middelen van de geneesheren baatten niet; op raad van zijn bekenden nam hij de toevlucht tot een bezweerder. Of het nu het gevolg van die kunsten was of niet hij herstelde geheel. Van dat ogenblik af was hij droefgeestig en begon hij te vervallen; zo dikwijls hem troost werd toegesproken, schudde hij treurig het hoofd en zei: "O had ik mijn epilepsie nog en daarbij mijn vrede! Nu heb ik beide verloren!".

Het is de vraag of God werkelijk geantwoord heeft. Wij voor ons geloven het niet, maar houden het ervoor, dat zowel de Leviet zichzelf als de Danieten bedroog, niet met opzet, maar uit dwaling. Wij hebben dit geval enigszins gelijk te stellen met de geschiedenis van de profeten ten tijde van Josafat en Achab vóór de strijd met de Syriërs.

Waar de Leviet zo kennelijk inging tegen de geboden van God, mogen wij niet aannemen dat de Heere hem waarlijk door de Urim en Tummim heeft geantwoord.

Toen gingen die vijf mannen heen, zich verzekerd houdende van de gelukkige uitslag van hun zending, en zij kwamen na een tocht van enkele dagreizen te Laïs of Lesem, aan de middelste bron van de Jordaan (Joz. 19: 47); en zij zagen het volk, dat in het midden van de stad was, zijnde gelegen in zekerheid, zonder enige gedachte te hebben aan strijd of grote ondernemingen, naar de wijze van de Sidoniërs, waarvan het waarschijnlijk een kolonie was, stil en zeker zijnde; en daar was geen erfheer, die iemand om enige zaak schande aandeed in dat land, zij stonden niet onder de heerschappij van enige overheerser, die hen verdrukte, maar vormden een vrijstaat; ook waren zij ver van de Sidoniërs, zodat deze hen niet tegen vreemde indringers konden beschermen, en zij hadden niets te doen met enig mens, 1) zij stonden met de bewoners van andere steden in geen verband. Deze omstandigheid gaf de vijf mannende zekerheid, dat hier geen grote moeite voor hun stamgenoten zou zijn, om die streek in bezit te nemen.

1)Hoogstwaarschijnlijk was Laïs een kolonie van de Sidoniërs. De Engelse vertaling heeft in plaats van erfheer, overheid. De bedoeling is echter, een die hen zich met geweld heeft onderworpen en die hen naar de wijze van een tiran beheerst. Zij vormden een zogenaamde vrijstaat en hielden zich met handel en koopmanschap bezig.

En zij, de uitgezonden verspieders, kwamen tot hun broeders te Zora en te Esthaol, na hun last volbracht te hebben, en hun broeders zeiden tot hen: Wat zegt gij?1) Welk bericht hebt gij over Laïs te geven?

In het Hebreeuws Mta hm (Mah atthem). Letterlijk staat er: "Wat u". Onze Statenvertalers hebben er het woordje zegt tussengevoegd. Ook kan men vertalen en o. i. is dit beter: "Wat hebt gij uitgevoerd?" De vijf mannen toch werden geroepen om rekenschap af te leggen van hun daden. Zij doen dit met hen op te roepen om terstond, zonder enig bedenken, de aanval te ondernemen.

(Als gij daarheen komt, zo zult gij komen tot een zorgeloos volk, en dat land is wijd van ruimte), 1) zodat gij ruimte genoeg hebt om te wonen. Gij zult hetzeker innemen, want God heeft het in uw hand gegeven. Een priester van de Heere heeft voor ons God ondervraagd, en dat gunstig antwoord vernomen; door hetgeen wij gezien hebben, is ons dit ook bevestigd; een plaats zult gij daar hebben, alwaar geen gebrek is van enig ding, dat op de aarde is. 2)

Wijd van ruimte, wil zeggen, dat men zich naar alle kanten kon uitbreiden, indien het nodig was. Zij noemen de inwoners van Laïs een zorgeloos volk, omdat het in zorgeloze zekerheid daar leefde en volstrekt geen aanval verwachtte. Ook staan zij vast in de overtuiging, dat zij gelukkig zouden zijn, omdat zij geloof hadden gehecht aan de verzekering van de Leviet.

Dat op de aarde is. Onder de aarde moet verstaan worden het land Kanaän. De vertaling kan daarom ook zijn: dat in het land is. Alles wat in Kanaän groeit en bestaat, willen zij zeggen, groeit daar ook en is ook aldaar te vinden.

II. Vs. 11-31. Toen de volksverhuizers naar Laïs waren opgetrokken, kwamen zij op hun reis eveneens in de streek, waar Micha woonde. De vijf mannen onder hen, die tevoren hier overnacht hadden, vertellen hun van Micha’s lijfrok, beeld en huispriester, overreden hen van de gelegenheid gebruik te maken om alles wat tot een bijzondere godsdienst nodig was, in bezit te krijgen. Zij ontvreemden daarop aan Micha die voorwerpen zoals dan ook de Leviet zich bij de Danieten aansluit. Micha’s bemoeiingen om zijn eigendom weer te verkrijgen zijn vruchteloos; de Danieten in Laïs gekomen, nadat zij de inwoners gedood, de stad verbrand en weer opgebouwd en haar naar de naam van hun stamvader Dan genoemd hadden, plaatsen daar de geroofde heiligdommen, en de Leviet dient hen als priester. Tenslotte vinden wij een opmerking, wie die Leviet geweest is en hoe lang deze beeldendienst te Dan bestaan heeft.
Toen reisden van daar uit het geslacht van de Danieten, namelijk van Zora en van Esthaol, zeshonderd man, aangegord met krijgswapens tegen Laïs; zij hadden ook hun vrouwen en kinderen, hun vee en hun overige bezittingen bij zich (vs. 12).

En zij trokken op in noordelijke richting, en legerden zich bij Kirjath-Jearim, in Juda, drie uur ten noordwesten van Jeruzalem (Joz. 15: 9,60); daar verzamelden zij zich en maakten zij zich voor de verdere tocht gereed; daarom noemden zij deze plaats, Machané-Dan
(= legerplaats van Dan); alzo word het genoemd tot op deze dag (Richteren 13: 25), ziet het is achter, ten westen van Kirjath-Jearim. 2)

De omstandigheid dat deze plaats van deze gebeurtenis een volksnaam heeft verkregen, dwingt om aan te nemen, dat de Danieten daar lange tijd zich hebben gelegerd, om redenen die wij uit gebrek aan nadere gegevens niet nader kunnen vaststellen. Wellicht hebben de landverhuizers zich hier eerst verzameld en zich voor de verdere tocht geregeld en in orde gesteld.

Volgens 1 Kronieken 2: 53; 4: 2 trokken later in de landstreek, die de Danieten verlaten hadden, enige geslachten van Juda van Kirjath-Jearim. Toch bleef die streek nog altijd gedeeltelijk door Danieten bewoond, zoals uit Simsons geschiedenis blijkt.

Toen antwoordden op de vragen die tot hen kwamen, de vijf mannen, die gegaan waren, om het land van Laïs te verspieden en daardoor reeds bekend waren met Micha's huis, en zeiden tot hun broeders hun tochtgenoten: Weet gij ook, weet gij wel dat in een van die huizen een efod is, een terafim, en een gesneden beeld en een gegoten beeld, dus alles wat tot een volledig ingerichte Godsverering nodig is? Zo weet nu, wat u te doen zij; 1)bedenkt of het niet raadzaam is dat alles mee te nemen, opdat wij dadelijk in ons land een eigen cultus kunnen instellen.

Menig gast is zijn waard zeer ondankbaar; dezen gaat het gewoonlijk niet goed (Spreuken 13 Sir. 12: 3).

Toen werd het hart van de priester vrolijk, dat hij voortaan in de dienst van een geheel geslacht zou komen, en hij verliet zijn oude weldoener, 1) en nam 2) de efod en de terafim en het gesneden beeld uit de handen van de vijf rovers, en hij kwam in het midden van het volk, om met hen naar Laïs te trekken.

Is het vreemd, dat die ontrouw aan God geworden is, nu ook ontrouw aan een mens wordt?.

Wanneer een Christen-leraar een meer uitgebreide en ruimere werkkring aanneemt, waartoe hij niet door de Heere geroepen wordt, die voor hem op onwettige wijze verkregen is, is hij in deze aan Jonathan gelijk, "Door grotere eer, ruimere bezoldiging, enz. kan men dienaren van de buik gemakkelijk de mond stoppen; dat zijn de huurlingen (Joh. 10: 12).

2)Natuurlijk kon de Leviet deze kostbaarheden volgens vs. 17, slechts uit de handen nemen van die vijf mannen, omdat deze ze gestolen hadden uit het huis van Micha. Het tweede zindeel verklaart dus eigenlijk het eerste. In het midden van de Danieten kwam hij nu, ook al om beveiligd te zijn, indien zij achtervolgd werden door Micha en de zijnen.

En zij riepen de kinderen van Dan na, dat zij zouden blijven staan en antwoord geven; die hun aangezichten omkeerden naar degenen, die hen achterna jaagden, en zij zeiden tot Micha, alsof zij niet wisten, waarom zij gekomen waren: Wat is u, dat gij bijeengeroepen zijt? 1)

Of, wat is u, dat is, wat hebt gij voor, dat gij u bijeen verzameld hebt?.

Toen zei hij: Gij hebt mijn goden, die ik gemaakt had, het beeld met het onderstuk en de terafim weggenomen, 1) evenals de priester, die ik gehuurd had, en zijt weggegaan, dat alles meenemende; wat heb ik nu meer over, nu gij mij dit alles ontvreemd hebt? Wat is het dan, dat gij tot mij zegt: Wat is u? Hoe kunt gij zo'n vraag stellen?

Zeker een zeer beklagenswaardig mens, aan wie zijn god ontstolen is, en zeker een zeer ellendig god, die gestolen kan worden. In deze toestand bevinden zich allen, die de wereld liefhebben en wat in de wereld is, begeerlijkheid van de ogen en het vlees, en grootsheid van het leven (1 Joh. 2: 15vv.).

Hierin kan men zien, de dwaasheid van de afgodendienaars en de macht, die satan over hen heeft. Wat een dwaasheid was het niet in hem, dat hij deze zijn goden noemde, die hij gemaakt had, omdat Hij, die ons gemaakt en geschapen heeft, alleen als God moet gediend en aangebeden worden; dwaasheid was het inderdaad, dat hij zijn hart zette op zulke ijdele, nietige dingen, en dat hij zich als verloren achtte, wanneer hij ze kwijt raakte.

Maar de kinderen van Dan zeiden tot hem: Laat uw stem bij ons niet horen, houd ons niet langer met uw klachten op, opdat niet misschien mannen van bitter gemoed onder ons op u aanvallen, en gij uw leven verliest en het leven van uw huis, 1) van al de uwen.

Ook hier zien wij opnieuw macht stellen tegenover recht, maar tevens hoe weinig vertrouwen Micha heeft gehad op zijn goden, zoals hij zijn gesneden beelden noemde. Waar was nu bij hem het vertrouwen, dat de Heere met hem was? Het was verdwenen. Met het verlies van zijn beelden, was ook dit vertrouwen weggezonken. Of hij tot inkeer en tot inzicht van zijn dwaling is gekomen, meldt de gewijde historie niet.

Zo gingen de kinderen van Dan huns weegs, zonder zich verder over hem te bekommeren, en Micha, ziende, dat zij sterker waren dan hij, achtte het beter geen geweld te gebruiken; zo keerde hij om en kwam weer tot zijn huis, zonder nog tot inzien van zijn afgoderij gekomen te zijn. 1)

Micha heeft niet genoeg moed om zijn leven te wagen voor zijn goden, zo'n kleine gedachte heeft hij van hun macht om hem te verlossen. Opmerkelijk is deze diefstal in betrekking tot de diefstal, die aanleiding gaf tot vervaardiging van dit beeld. Had Micha ook zijn schuld beleden, hij was in andere zonden voortgegaan, en waarlijk, indien ooit zijn ogen geopend zijn, zo heeft hij ingezien, dat de Danieten hem grote weldaad bewezen hadden door zijn goden te stelen, dan zijn moeder door ze hem te geven.

Zij dan, de kinderen van Dan, namen met zich, wat Micha gemaakt had, het beeld, de lijfrok enz. (vs. 17) en de priester, die hij gehad had, en kwamen 1) na het volbrengen van hun reis te Laïs, toteen stil en zeker volk, dat geen overval vreesde (Ge 49: 17), en zij sloegen hen, de inwoners van die stad, met de scherpte van het zwaard en de stad verbrandden zij met vuur.

le wabyw (Wajaboöe al-). Dit betekent letterlijk wel, zij kwamen tot, maar dan in de zin van, zij overvielen. Komen dus met een vijandelijke bedoeling.

En er was niemand, die hen verloste, 1) die hun te hulp kwam; want zij, die stad, was ver van Sidon (vs. 7) en zij hadden niets met enig mens te doen, en zij lag in het dal, dat bij Beth Rechob 2) is (Num. 13: 22). Daarna herbouwden zij de stad, die zij in de as gelegd hadden, en woonden daarin.

In het Hebreeuws lyum Nya (Een Matsil). Beter: En er was niemand, die hulp aanbracht. De reden waarom niet, wordt in het navolgende verklaard, omdat zij, de stad namelijk, ver van Sidon lag. Dezelfde uitdrukking komt ook voor Psalm 7: 3; 50: 22 en Jes. 5: 29.

De naam betekent: "Markt. " Deze wordt daarom door meerdere plaatsen gedragen (Joz. 19: 28,30 Joz. 21: 31 Richteren 1: 31). Ons Rechob komt, behalve de genoemde plaats Num. 13: ook nog in 2 Samuel . 10: 6,8 voor. Robinson vindt het in het tegenwoordige kasteel Hunin ten westen van Laïs, het tegenwoordige Ten el Kady.

En de kinderen van Dan richtten in de nieuw gebouwde stad voor zich dat gesneden beeld op, dat zij aan Micha ontstolen hadden; en Jonathan, de uit Micha’s huismeegenomen Leviet, de zoon van Gersom, de zoon van Manasse (of liever "Mozes) 1) Ex. 2: 22; 18: 3), hij en zijn zonen waren priesters voor de stam van de Danieten, die naar Laïs verhuisd waren, tot de dag toe, dat het land gevangen is weggevoerd, 2) waarschijnlijk door de Syriërs te Zoba (1 Samuel . 14: 47), terwijl het overige Palestina onder de verdrukking van de Filistijnen leed.

De grondtekst heeft de naam hsm of hsnm d. i. Manasse; maar de letter n is niet zonder reden tussen haakjes gezet (= hangende Nun), omdat volgens de persoon niet Manasse, maar Moscheh (Mozes) bedoeld is; deze laatste naam leest ook de Vulgata. Omdat echter deze nakomeling van Mozes zich zijn stamvader zo onwaardig gemaakt heeft, en zich door zijn werk bij de familie van de latere koning Manasse (2 Koningen. 21) gevoegd heeft, heeft men liever deze naam willen lezen, om het aandenken van Mozes in ere te houden. De schrijfwijze met de hangende Nun is zeer oud, zodat ook de Septuaginta "Manasse" vertaalt, en merkwaardig is het, dat reeds in 1 Kronieken 23: 16 van de kinderen van Gersom alleen de eerstgeborene, Sebuël, genoemd wordt, terwijl het van Eliëzer, Mozes tweede zoon, uitdrukkelijk gezegd wordt, dat hij behalve zijn eerstgeborene, Rehabja, geen anderen had. Die naamsverandering is ook door Kimchi en andere Joodse leraars erkend.

In sommige uitgaven van de Septuaginta lezen we: de zoon van Mozes. Alzo heeft ook Hiëronymus. In de uitgave van Theodoretus lezen we: de zoon van Manasse, de zoon van Gersom de zoon van Mozes.

Om meer dan een reden (zie vs. 31) kan hier niet gedacht worden aan de wegvoering van de tien stammen en de Assyrische ballingschap, maar hebben wij zonder twijfel te denken aan een in de Heilige Schrift niet nader verhaalde gebeurtenis, waardoor het gericht van God in bijzondere mate over de afgodische Danieten kwam, in dezelfde tijd dat Israël door het verlies van de ark van het verbond zo diep vernederd werd. Door Samuëls reformatorische

werkzaamheid (1 Samuel . 7: 3vv.) werden wel degenen, die te Laïs achtergebleven waren, tot boete opgewekt (1 Samuel . 3: 20), zodat bij het afhalen van de ark door David (1 Kronieken
1vv.) en bij Salomo's tempelwijding (1 Koningen . 8: 65) de Danieten zeker niet gemist zijn. Bovendien werd hun stad later weer de plaats voor een van de beide kalveren, die Jerobeam in het noorden en in het zuiden van zijn rijk liet oprichten (1 Koningen . 12: 28vv.).

Deze opgave is onduidelijk. Zij kan echter moeilijk iets anders beduiden, als de wegvoering van de bevolking, d. i. van de inwoners van Dan en de omstreken in ballingschap. De meeste uitleggers denken aan de Assyrische ballingschap, of aan de wegvoering van de noordelijke stammen van Israël, de bevolking van Gilead, Galileeërs en van de stam Nafthali, waarin Laïs-Dan lag, door Tiglath-Pilezer (2 Koningen . 15: 29). Maar daarmee stemt de mededeling, in het volgende vers gedaan, volstrekt niet. Het huis van God, d. i. de Mozaïsche tabernakel vinden wij in Silo, waar de vergadering onder Jozua haar geplaatst had, nog onder Eli en Samuël (1 Samuel . 1: 3; 3: 21; 4: 3). Onder Saul was zij reeds te Nob (1 Samuel . 21) en onder de regering van David te Gibeon (1 Kronieken 16: 39; 21: 29). Daarom heeft "het huis van God" tot op de regering van Saul in Silo gestaan en is daar later niet weer teruggekomen. Wanneer alzo het door de Danieten opgerichte beeld van Micha in Dan zo lang was, als het huis van God te Silo, zo kunnen ook Jonathans zonen slechts hoogstens tot Sauls tijden, maar volstrekt niet tot de Assyrische ballingschap, priesters bij die eredienst, of bij dat heiligdom in Dan geweest zijn. Hierbij komen nog andere dingen, die het voortbestaan van deze Danitische beeldendienst tot aan de Assyrische ballingschap hoogst onwaarschijnlijk maken, ja volstrekt uitsluiten. Al moesten wij geen gewicht leggen op het feit, dat de Israëlieten onder Samuël, tengevolge van zijn last, om zich tot de Heere te bekeren, de Baäls en Astharôth wegdeden, zo is het toch nauwelijks geloofwaardig, dat onder David, naast de door hem herstelde eredienst van de HEERE, te Dan de beeldendienst zou hebben voortbestaan en dat dit door deze koning, die gedurig door herhaalde oorlogen in het noorden van zijn rijk moest zijn, niet zou bemerkt en dus afgeschaft zou zijn. Nog meer ongelofelijk is de voortduring daarvan na de bouw van Salomo's tempel, omdat alle mannen van Israël en alle oudsten en stamhoofden op Salomo's bevel te Jeruzalem kwamen, om de inwijding van dit heerlijk nationaal heiligdom bij te wonen. Eindelijk is het volstrekt ondenkbaar om aan te nemen het voortbestaan van de beeldendienst te Dan door het feit, dat Jerobeam bij de instelling van de gouden kalverendienst een te Dan opstelde en daarbij priesters uit het gehele volk aanstelde, die niet tot de zonen van Levi behoorden. Had toen te Dan nog een beeldendienst met Levitische priesters bestaan, zo zou Jerobeam dan gewis niet nog een tweede soortgelijke dienst onder niet-Levitische priesters hebben ingesteld.

Ongetwijfeld hebben wij hier te denken aan een wegvoering van de Danieten onder het begin van de regering van koning Saul, al wordt deze ons niet nader bericht. De schrijver rekent er echter mee, dat zijn lezers ermee bekend zijn.

HOOFDSTUK 19.

DE MANNEN VAN GIBEA BEGAAN EEN SCHANDELIJKE DAAD.

Vs. 1-30. Het tweede aanhangsel (17, inleiding) bevat het verhaal van een gebeurtenis uit het begin van de tijd van de richters. Het vertelt ons, hoe een Leviet, die zich in het noordelijk deel van Efraïms gebergte ophield, zijn bijvrouw, die hem ontrouw geworden was, te Bethlehem-Juda ging zoeken. Op de terugreis van daar overnacht hij te Gibea; in de stam van Benjamin vindt hij bij een vreemdeling van deze stad gastvrije opname, maar de ingezetenen van de plaats willen aan hem dezelfde zonde plegen, als eens de Sodomieten aan de beide gasten van Lot (Genesis19: 4vv.). Hij geeft zijn bijvrouw aan hen over en vindt haar de volgende morgen dood voor de deur van het huis liggen; hij neemt het lijk van de mishandelde vrouw mee naar huis, snijdt haar in 12 stukken, die hij in alle stammen van Israël zendt en roept hen door dit bloedig teken tot wraak tegen de bewoners van Gibea op.

Het gebeurde ook in die dagen, toen er geen koning was in Israël (Richteren 17: 6; 18: 1), dat er een Levitisch men was verkerende als vreemdeling, 1) zich buiten de Levieten stand ophoudende aan de zijden van het gebergte van Efraïm, in die streek van Silo, waar de tabernakel stond (vs. 18), die zich een vrouw, een bijvrouw, 2) nam (Genesis16: 3; 22: 24; 25: Ex. 21: 7vv. Richteren 8: 31) van Bethlehem-Juda.

Ook: "Jud 17: 7"

Van de wettige vrouwen, die in het genot van alle burgerlijke rechten waren, en van wie de Hebreeuwse mannen er meer dan een mochten hebben, zijn de bijvrouwen of vrouwen van de tweeden rang te onderscheiden die, zoals wij gezien hebben, geen gelijke rechten met de eerste hadden, maar ook geenszins slechts concubienen waren. Zij werden zonder verdere formaliteiten (bruidsgschenk, bruiloft) genomen, en konden gemakkelijker weggezonden worden (Deuteronomium 21: 10vv.). Zij waren of dienstmaagden van de eerste vrouw en als zodanig aan deze onderworpen, of gekochte maagden, of vrouwen die door koop verkregen of krijgsgevangen gemaakt waren. Haar kinderen erfden niet met de wettige kinderen, maar werden met geschenken weggezonden. Dat ook zij de man naar willekeur zouden hebben kunnen verlaten, zoals vele uitleggers ten gunste van de bijvrouw aannemen, is een veronderstelling zonder grond; zij moesten veeleer haar mannen trouw zijn, zoals dan ook de wetten uit Lev. 18 haar betroffen. Intussen stond op echtbreuk met een bijvrouw de steniging niet, maar volgens Lev. 19: 20vv. behalve lichamelijke kastijding voor de schuldige man, als kerkelijke boete een schuldoffer, en volgens de overlevering de geseling (40 slagen) voor de schuldige vrouw. Het is dus van de zijde van de Leviet een bijzondere verschoning, wanneer hij zijn trouweloos bijvrouw nagaat en haar weer probeert te verkrijgen.

Daarom dat deze man zijn vrouw de verzoening aanbood en haar, ondanks haar misdaad, weer liefde wilde verzekeren, geeft hij een schoon beeld van de Here Jezus, die de mens nagaat en door Zijn boden vriendelijk met hem laat spreken, hoewel deze zich van Hem verwijderd heeft (2 Kor. 5: 20; Jer. 3: 1,12

Maar zijn bijvrouw hoereerde, 1) bij hem zijnde, en trok uit vrees voor straf van hem weg naar haar vaders huis, tot Bethlehem-Juda, en zij was aldaar enige dagen, te weten vier maanden.

Sommigen zijn van mening, dat dit hoereren in een oneigenlijke zin moet worden opgevat, in de zin van, alle liefde jegens haar man prijsgeven, hem verlaten en weer tot haar vaders huis terugkeren. De LXX vertaalt: Maar zijn bijvrouw gedroeg zich jegens hem met een onverzoenbare geest. Ook de Chaldese vertaling vat het in die zin op. Tegen deze opvatting is weinig in te brengen, te meer omdat in vs. 3 gezegd wordt, dat Hij optrok, om naar haar hart te spreken, wat beduidt, vriendelijk met haar te spreken, zodat haar weerzin tegen hem week.

Maar de man stond op om weg te trekken. Toen drong hem zijn schoonvader, deze hield zo sterk bij hem aan, dat hij zich liet overhalen, en daar opnieuw overnachtte. 1)

Wij moeten twee uitersten vermijden; het ene, dat wij niet te lichtzinnig onze plicht en ons beroep verzuimen en het andere, dat wij niet te stijfhoofdig en te onachtzaam zijn ten opzichte van onze plicht jegens onze vrienden en ten opzichte van hun vriendschapsbetuiging jegens ons (Jud 19: 7).

Maar de man wilde niet overnachten, maar stond op, 1) hoewel het reeds middag was, en trok weg, in noordelijke richting van Bethlehem, en kwam na een reis van twee uur, tot tegenover Jebus (d. i. Jeruzalem "Jos 15: 63), en met hem het paar gezadelde ezels, die tevens voldoende leeftocht droegen (vs. 19), ook was zijn bijvrouw met hem.

Dat de schoonvader de Leviet zo lang ophield, heeft waarschijnlijk zijn reden daarin, dat hij zich wilde overtuigen van de oprechtheid van de verzoening, en hij hem voor het geleden onrecht des te meer goed wilde doen.

Het gaat altijd zo bij zwakke mensen. Eerst onnodig talmen, dan grote overhaasting.

Voorts zei hij tot zijn jongen, toen zij Jeruzalem reeds een eind achter zich hadden en de zon aan het dalen was: Ga voort, drijf de ezels aan, dat wij tot een van die plaatsen naderen, die voor ons liggen, en te Gibea 1) of liever, als het mogelijk is te Rama (Joz. 18: 25) overnachten.

Ten noorden van Jeruzalem vinden wij een rij van plaatsen met zeer gelijke namen. Omdat een verwisseling van naam zeer mogelijk is, moet ons de ligging van deze plaatsen eerst duidelijk zijn. 1e. Het meest noordelijk, nog aan de overzijde van de weg naar Sichem, ligt Gibea, het tegenwoordige Dschibia, dat de meeste uitleggers voor de Joz. 24: 33 vermelde stad van de hogepriester Pinehas houden. 2e. Zuidelijk, dicht onder Michmas, ligt de priesterstad Geba (Joz. 18: 24; 21: 17), thans Dscheba genoemd, op een hoogte, langs wier noordelijke voet de Wady Suweinit loopt. Na de scheuring van het rijk was zij de noordelijke grensstad van het rijk van Juda (2 Koningen . 23: 8). 3e. Dicht daarbij, nog geen uur westelijk, lag Rama, heden er-Râm, een nietig dorp met overblijfsels van puinhopen. 4e. Meer zuidelijk beneden Geba en Rama, vinden wij het op deze plaats genoemde Gibea, geboorteplaats en

residentie van koning Saul, op of aan de heuvel Tell el Phuleil gelegen. 5e. Een ander, in Joz. 15: 57 vermeld Gibea lag op het gebergte van Juda. Robinson meent, dat het het tegenwoordige Dscheba is, dat ten zuidwesten van Bethlehem, enigzins oostelijk van Damin, op kogelvormige heuvels gelegen is. Die ligging past echter niet bij de groep van steden in Jozua genoemd, en 6e. Westwaarts van Rama en het Gibea van Saul ligt Gibeon, het tegenwoordige el Dschib (Joz. 9: 3; 18: 25; 21: 17).

En hij zei tot hem: Wij trekken door van Bethlehem-Juda tot aan de zijden van het gebergte van Efraïm, van waar ik ben, en wat mijn reis betreft, ik was naar Bethlehem-Juda getrokken, om huiselijke zaken, maar ik trek nu weer naar het huis van de HEERE, 1) en er is niemand, die mij in huis neemt, daarom ben ik genoodzaakt op de straat te overnachten (Genesis19: 2).

1)Woordelijk: "Ik trek met het huis van de Heere," dat is: "ik ben een Leviet, die in het huis van de Heere dien, desalniettemin ontvangt mij niemand; " alsof hij wilde zeggen, zoals Seb. Schmidt verklaart: "De Heere heeft mij verwaardigd, dat ik Hem als een Leviet in Zijn huis dien, maar van het volk van God wil niemand zich verwaardigen, dat hij mij in zijn huis herberge.

De bedoeling is niet, dat hij trekt naar het huis van de Heere, maar dat hij in de dienst van God is. Hij heeft toch gezegd, dat hij trok naar het gebergte van Efraïm en dus niet naar Silo, waar het heiligdom van de Heere stond.

Het is zijn bedoeling te klagen over de slechte behandeling, dat hij, een Leviet, een dienstknecht van God, moet overnachten op straat, omdat niemand hem in zijn huis opneemt.

En toch behoeven wij niets dan een dak, omdat toch onze ezels zowel stro als voer hebben, en ook brood en wijn is voor mij en voor deze dienstmaagd, en voor de jongen, die bij uw knechten is (die bij mij, uw dienstknecht, is): er is aan geen ding gebrek. Zo zullen wij hem, die ons herbergen wil, geen onkosten veroorzaken.

Toen zij nu hun hart vrolijk maakten, zich verkwikten aan spijs en drank, ziet, zo omringden de mannen van die stad, a) (mannen, die goddeloos, die Belialskinderen
waren); het huis, kloppende op de deur, en zij spraken tot de oude man, de heer des huizes, zeggende: Breng de man, die in uw huis gekomen is, naar buiten opdat wij hem bekennen. 2)

Hos. 9: 9; 10: 9

Ook: "De 13: 13"

De stam van Benjamin, die Jakob in zijn zegen (Genesis49: 27) een wolf noemt, die ‘s morgens roof eet en ‘s avonds buit uitdeelt, was toen de meest krijgszuchtige stam. Er schijnen zich in deze genootschappen gevormd te hebben, die op enkele plaatsen samenleefden, geen gezinnen hadden en in het gebruik van wapens zich oefenden; een gedeelte van hen was bijzonder ervaren in het strijden met de linkerhand en het slingeren (20:

15vv. ; 3: 15). Uit hun wild, ongehuwd leven zou de afschuwelijke zonde, waaraan zij zich overgaven, enigszins verklaard kunnen worden.

Ook: "Ge 19: 5"

Ook hier kan het verzoek tweeledig worden opgevat. Of om hem te onderzoeken wie hij is, of om met hem de afschuwelijke zonde van homofilie te bedrijven. Precies zoals bij Lot.

Ik wil u liever een ander voorstel doen. Ziet mijn dochter, die maagd is, en zijn bijvrouw, die zal ik nu uitbrengen, dat gij die schendt, en haar doet, wat goed is in uw ogen; maar doet aan deze man zo’n dwaas ding niet1) (Genesis19: 7,8).

Het recht van de gastvrijheid wordt ook door deze man, evenals door Lot, toen deze in dezelfde toestand was, voorbeeldiger gehouden, dan de vaderplicht: wij willen daarover niet verder uitweiden, maar alleen met Gregorius opmerken: "Een geringere zonde begaan, om een grotere te vermijden, is God een offer te brengen met een misdaad. " Dat de booswichten later van hun eis afzien, en zich alleen met de bijvrouw tevreden stellen, hoewel zij dit tevoren hadden afgeslagen en het gebruik van het vrouwelijk geslacht eigenlijk tegen de natuur van hun zonde is, is niet zozeer uit de schoonheid van de vrouw, zoals Josefus wil te verklaren, als wel uit een leiding van de goddelijke Voorzienigheid. Dat Godsbestuur bewijst, dat noch het voorstel van de heer des huizes, noch de hulp van de gast nodig geweest zouden zijn, wanneer beiden slechts meer vertrouwen in de Heere gehad hadden, die hen wel in bescherming had kunnen nemen. De herinnering aan het voorbeeld van Lot lag voor de hand, maar men nam zich diens verkeerdheid ten voorbeeld, in plaats dat de hem ten dele geworden wonderbare hulp hen tot geloof opwekte. Nu het echter, door het klein geloof van haar gastheer en van haar man, met de vrouw zo ver komt, dat zij aan de moedwil van de mannen van Gibea wordt overgegeven, komt over haar een gericht van God, omdat zij vroeger tegen haar man ontrouw is geweest. God straft de zonde zeer dikwijls met zonde.

Maar de mannen wilden naar hem niet horen 1) en bleven op hun eis aandringen. Toen greep de man, de huisheer, met toestemming van de Leviet, de bijvrouw van de Leviet, en bracht haar uit tot hen daarbuiten. En zij bekenden haar, en waren met haar op de afschuwelijkste wijze bezig de gehele nacht tot aan de morgen, en lietenhaar gaan, als de dageraad oprees; 2) toen begaven zij zich naar hun woningen.

1)Hardnekkige lust en begeerlijkheden zwemen naar een adder, die het oor toestopt; zij schroeien hun geweten met een brandijzer toe en maken deze dof en ongevoelig.

Ook onder Christenen kwamen dergelijke tonelen voor. Aan het einde van de 14de eeuw gebeurde het, dat een Thüringer ridder een maagd schaakte; hij zette haar achter op het paard en wilde nog voor 10 uur Erfurt bereiken. De poort was reeds gesloten en hij was genoodzaakt met haar in het voor de stad gelegen ziekenhuis te gaan. De zieken, toen zij de schone vrouw zagen, vermoordden de ridder en schonden haar tot de dood toe. Na de ontdekking werd het huis met de schuldigen verbrand. (Falkenstein. Historie van Erfurt 277).

En hij, nog niet vermoedende, dat zij dood was, zei tot haar: Sta op, en laat ons weggaan; maar niemand antwoordde. Toen bemerkte hij, hoe het was, en nam hij haar op de ezel, en de man maakte zich spoedig op, en trok naar zijn plaats,1) aan de zijde van het gebergte Efraïm.

Hieruit blijkt duidelijk, dat Gibea een door en door verdorven stad was. De Leviet zocht toch geen recht bij de overheid van die plaats, omdat hij wel van zijn huisheer zal vernomen hebben, dat bij haar geen recht tegen zulke diepe goddeloosheid was te verkrijgen. Er blijft hem nu geen ander middel over, dan bij de hoofden van de 12 stammen het besef van recht op te wekken en te doen ontwaken, opdat zo'n verschrikkelijke zaak zou worden gestraft. Hij bereikt zijn doel, door aan alle stammen een stuk van het lijk van zijn bijvrouw te zenden.

Toen hij nu in zijn huis kwam, zo nam hij een mes, en greep het lijk van zijn bijvrouw, en deelde haar met haar beenderen (woordelijk "naar haar beenderen", volgens de leden van haar lichaam (Lev. 1: 6)). In twaalf stukken; en hij zond ze in alle gebieden van Israël, 1) tot de oudsten van elk van de 12 stammen een stuk, terwijlhij tevens door de overbrenger het afschuwelijke voorval liet vertellen en om wraak tegen de mannen van Gibea op te roepen.

Dit is, opdat op een algemene vergadering van de stammen over deze zaak zou worden gesproken en besloten, wat men zou doen, om dit in het vervolg te voorkomen.

En het geschiedde, dat al wie het bloedige bewijs van die gebeurtenis te Gibea zag 1) zei: Dit is niet gebeurd noch gezien, van die dag af, dat de kinderen vanIsraël uit Egypte zijn vertrokken, dat wij een zelfstandig volk geweest zijn, tot op deze dag; legt uw hart daarop; bedenkt wat tot straf voor zo'n misdaad gedaan moet worden, geeft raad en spreekt!2)

Hij toont hun, wat in Israël mogelijk is, en wat aan ieder in Israël zo goed als hem kan gebeuren. Iedere vrouw kon zodanige dingen ondergaan. Hij wijst daarmee op de anarchie, en wat deze in Israël tengevolge heeft, wanneer er geen recht van gastvrijheid meer bestaat, geen recht des huizes meer zeker is, wanneer heidense gruwelen, als in Sodom plaatsvinden.

De rechtvaardige Heere laat zondaars toe rechtvaardige wraak op elkaar uit te oefenen, en indien het hier beschreven toneel verschrikkelijk is, wat zullen de ontdekkingen van de dag van het gericht zijn? Wat een dankbaarheid zijn wij schuldig aan de Heere voor de beteugelingen door Zijn Voorzienigheid en de invloed van Zijn genade. Laat ieder van ons bedenken, hoe wij zullen ontkomen aan de toekomende toorn, hoe wij de zonden van onze eigen harten zullen doden, hoe wij de verzoekingen van de satan zullen weerstaan, en de besmettingen van de wereld ontvluchten.

Toen zij zo het overblijfsel van Benjamin naar hun land lieten gaan, berouwde het het volk opnieuw over Benjamin, omdat de HEERE een scheuring gemaakt had in de stammen van Israël. 1)

Hoewel reeds twee derde van de overgeblevenen van vrouwen voorzien waren, wilden zij toch voor het laatste derde deel gelijke zorg als voor het geheel dragen, omdat het bij zo weinigen des te meer op enkelen aankwam.

Met deze woorden wordt de volgende gebeurtenis ingeleid, om daarmee te verklaren, om welke reden Israël tot de maagdenroof aanmaande.

Toen zeiden zij, reeds op een gedachte gekomen, om zich uit deze moeilijkheid te helpen: Ziet, er is een feest van de HEERE 1) te Silo, van jaar tot jaar, dat gehouden wordt tegen het noorden van het huis van God, (Beth-el) tegende opgang van de zon, aan de hoge weg, 2) die opgaat van het huis van God, (Beth-el) naar Sichem, en tegen het zuiden van Lebóna3) (= wierook). De viering van dat feest is nabij, dan is er gelegenheid, dat elk van die tweehonderd voor zich een maagd rove; de plaats is voordie roof zeer geschikt, omdat de Benjaminieten langs de straat tussen Bethel en Sichem gemakkelijk naar hun land kunnen komen, voordat de burgers van Silo tijd hebben, om hen te achtervolgen en in te halen.

1)Waarschijnlijk het zevende Paasfeest, wanneer de dochters van Silo in reien dansten buiten de stad, in navolging van de dansen van de Israëlitische vrouwen aan de Rode Zee (Ex. 15: 20).

Dit kan ook vertaald worden, en dan is het duidelijker: Oostelijk van de hoge weg.

Nu Luhba, noordwestelijk van het tegenwoordige Seilun. De opgave is zo nauwkeurig mogelijk, om de Benjaminieten te beduiden, dat zij heel gemakkelijk die roof konden volbrengen.

En let erop, en ziet, als de dochters van Silo uitgegaan zullen zijn, om met reien te dansen, zo komt gij voort uit de wijngaarden, en schaakt u, een ieder zijn vrouwuit de dochters van Silo, en gaat met uw roof spoedig heen in het land van Benjamin. 1)

Zij wisten, dat geen van hun eigen dochters aldaar zouden wezen, zodat niet kon gezegd worden, dat zij aan hen waren gegeven, want hun vaders wisten niet van de zaak. Een onaangename uitvlucht is beter dan in het geheel geen, teneinde het verbreken van de eed te verhoeden. Nochthans ware het beter omzichtig te zijn in het doen van geloften, opdat naderhand geen oorzaak gevonden wordt, om te zeggen voor het aangezicht van de Engel, dat het een dwaling was.

En het zal geschieden, wanneer haar vaders of haar broeders zullen komen, om voor ons te rechten, om u bij ons aan te klagen en ons op te roepen tot bestraffing van u, zo beloven wij dat wij hen zullen tevreden stellen en tot hen zullen zeggen: Zijt hun om onzentwil genadig; wij hebben die raad gegeven, omdat wij geen vrouw voor een ieder van hen in deze strijd tegen Jabes (vs. 10vv.) genomen hebben, slechts 400 maagden voor de 600 mannen gevonden hebben. Gij hebt uw eed nietgebroken, want gij hebt ze hun niet gegeven, dat gij op deze tijd1) schuldig zou zijn, uw dochters zijn buiten uw schuld en buiten uw weten u ontroofd.

In het Hebreeuws Kaëth. Dit betekent hier nu. De bedoeling is, gij hebt ze hun niet vrijwillig gegeven, want dan zou gij schuldig staan, maar nu niet, omdat zij u ontnomen zijn door schaking.

En de kinderen van Benjamin deden alzo, zoals de oudsten hun geraden hadden, en voerden naar hun getal tweehonderd vrouwen weg, van de reiende dochters 1) ophet jaarfeest te Silo, die zij roofden; en zij trokken heen en keerden weer tot hun erfenis, 2) en herbouwden de steden en woonden daarin. Zij breidden zich voorspoedig uit, zodat zij na 300 jaar weer een stam, hoewel altijd nog de kleinste in Israël, uitmaakten (1 Samuel . 9: 21 Psalm 69: 28).

Een dergelijke geschiedenis lezen wij in de geschiedenis van Rome. Toen Romulus in 754 Chr. zijn stad gesticht had en deze door meestal ongehuwde personen bevolkt was geworden, weigerden de naburige volken hun dochters, aan deze van alle zijden tezamen gebrachte menigte te geven. Toen vond de Sabijnse maagdenroof plaats. Deze gebeurtenis staat in geen verband met de onze; het kan ons niet verwonderen, dat in de wereldgeschiedenis tweemaal een bijna gelijke daad voorkomt.

Van een aanklacht van de beroofde vaders en broeders lezen wij niets. Trouwens naar vs. 22 zou dit aan de zaak niets veranderd hebben, omdat de oversten op de hand van de Benjaminieten waren. Seb. Schmidt zegt terecht: Zonder twijfel hebben de vaders en de broeders ze terug verlangd van de Benjaminieten en ook van de Oudsten, zelfs zullen zij verlangd hebben, dat de Benjaminieten gestraft werden. Maar de Oudsten hebben hun gezegd, wat zij beloofd hadden te zullen zeggen, met welk antwoord de klagers zich tevreden hebben gesteld en is de zaak alzo tot een gelukkig einde gebracht.

In die dagen was er, zoals reeds in 17: 6; 18: 1 en 19: 1 opgemerkt is, geen koning in Israël; een ieder deed, wat recht was in zijn ogen, terwijl, wanneer een koning recht en gerechtigheid in hetland had voorgestaan, zulke dingen niet zouden hebben kunnen gebeuren.

Met deze slotbemerking vat de profetische geschiedschrijver zijn oordeel over deze geschiedenis in die woorden samen, waarin de gedachte ligt opgesloten, dat onder de regering van een koning, die recht en gerechtigheid in het Rijk handhaafde, zulke dingen niet konden gebeuren. Het ziet niet slechts op de geschiedenis met Benjamin, die niet te rechtvaardigen is, maar ook op het gebeurde met Jabes in Gilead.

HET BOEK RUTH.

Het boek Ruth vormt enigszins de overgang tussen het boek der Richteren en de boeken van Samuël. Het leidt ons in in het familieleven van de voorouders van David, terwijl het ons tevens meedeelt de geschiedenis van een Israëlitisch gezin, dat hoogstwaarschijnlijk geleefd heeft in de dagen van Gideon; toen, tengevolge van de verschrikkelijke verdrukking de Midianieten, noodzakelijk de Israëlieten aan hongersnood ten prooi waren.

Het deelt ons mee, hoe een Israëliet met zijn vrouw en beide zonen het land van de vaderen verlaat, om in Moab beveiliging voor de hongerdood te zoeken; hoe zijn beide zonen daar in het huwelijk treden met Moabitische vrouwen, die met zijn vrouw spoedig weduwen zijn, tengevolge waarvan Naomi besluit terug te keren naar haar vaderland, dat besluit ten uitvoer brengt, en gevolgd wordt door Ruth (1).

Hoe vervolgens Ruth aren opleest op de velden van Boaz (2) en hoe zij door haar schoonmoeder geraden wordt, om niet alleen te trachten met Boaz in nadere kennis te komen, maar ook een huwelijk met hem te zoeken (3) en hoe eindelijk dat huwelijk gesloten wordt, waardoor zij, zoals aan het slot wordt meegedeeld, de voorouder wordt van David, de koning van Israël (4).

Dit boek leert ons daarom, hoe in de weg van Gods bijzondere Voorzienigheid een Moabitische vrouw, een vrouw uit het vroeger Israël zeer vijandige volk, beschikt wordt om op te treden als een van de moeders, uit wie, voor zoveel het vlees aangaat, de Christus van God zou voortkomen.

Wie het vervaardigd heeft, is niet met zekerheid uit te maken, en kan moeilijk worden nagegaan. Hoogstwaarschijnlijk is het vervaardigd in de laatste dagen van Davids leven. Dit is echter zeker; de gewijde schrijver heeft ook in dit boek erop willen wijzen, hoe het God behaagd heeft, naar Zijn vrijmachtig welbehagen, heidenen te enten op de stam van Israël, en hoe alles uitloopt op het grote einddoel: de verheerlijking van Gods Naam.

Het boekje van Ruth staat tussen boeken, die over oorlogen en andere grote zaken handelen, als een zeer mooie en onvergelijkelijke schildering van trouw, beschaving, verstand en rechtvaardigheid. Deze liefelijke geschiedenis, die een beeld van alle deugden in zich bevat, die het huiselijke en maatschappelijke leven van de mensen eist, past in het boek, dat de mensen tot zaligheid wil onderwijzen. Het strekt de God van Israël tot eeuwige lof, dat bij de vrijheid, waarin toen Zijn volk leefde, toch ten minste door vele rechtschapen mensen zo goed, rechtvaardig, liefderijk en billijk gehandeld werd. Wat waren Naomi, Boaz en Ruth? Wie waren de mensen, die Boaz bij zijn huwelijk en Naomi met haar kleinzoon geluk wensten? Het waren landmensen. Hoe voortreffelijk was nu de rechtvaardigheid van deze landmensen in Israël (Ruth 4: 11)! Hoe liefelijk was hun welsprekendheid, hoe aangenaam hun vriendelijkheid, hoe beschaafd waren hun zeden! Wat een wijze en verstandige mensen waren dat!

RUTH
HOOFDSTUK 1.

RUTH REIST MET NAOMI NAAR BETHLEHEM.

Vs. 1-22. Ten gevolge van een hongersnood, die ten tijde van de richters in Kanaän is uitgebroken, verhuist een man van Bethlehem-Juda, Elimelech genaamd, met zijn vrouw Naomi en zijn beide zonen, Machlon en Chiljon, naar het land van de Moabieten. Hier sterft de man. De beide zonen huwen met twee Moabitische dochters, Orpa en Ruth, en sterven de een na de ander zonder kinderen achter te laten. Na een tienjarig verblijf in het land van de Moabieten, vertrekt Naomi weer naar haar land, omdat zij hoort, dat de Heere zich weer genadig tot Zijn volk gewend en aan het land weer brood gegeven heeft. Van de beide, haar vergezellende schoondochters, keert Orpa op aandringen van Naomi terug, maar Ruth kan door geen dwangreden bewogen worden, om haar schoonmoeder te verlaten, en de God van Israël voor de afgoden van Moab te verruilen. Beide in Bethlehem aangekomen, wekken de opmerkzaamheid van de vrouwen op, en Naomi klaagt over het bittere leed, dat zij gedurende haar afwezigheid, heeft moeten ondervinden.

In de dagen, toen in Israël, behalve de gewone richters, die met de ambtlieden (Deuteronomium 16: 18) recht spraken, de voor buitengewone gevallen door God geroepen richters richtten, 1) en wel waarschijnlijk in de zevenjaar van verdrukking (1216-1209 v. C.), ten gevolge van de rooftochten van de Midianieten (Richteren 6: 1vv.), zo gebeurde het, dat er honger in het land was; daarom trok een man van Bethlehem (= huis van het brood) in de stam van Juda, te onderscheiden van Bethlehem in Zebulon (Joz. 19: 15 19. 15), om als vreemdeling te verkeren, 2) zich een tijd lang op te houden totdat de nood voorbij was,in de velden van Moab, aan de overzijde van de Dode Zee (Nu 21: 11), hij en zijn vrouw, en zijn twee nog ongehuwde zonen.

Naar zuivere chronologische berekening valt de geboorte van David, die 70 jaar oud, in het jaar 1015 v. Chr. , stierf in het jaar 1085, d. i. 9 of 10 jaar na de overwinning over de Filistijnen onder Samuël, of na het ophouden van hun 40-jarige heerschappij over Israël en slechts 97 jaar na de dood van Gideon. David nu was de jongste van de 8 zonen van Isaï. Rekenen wij nu zijn geboorte in het 50ste levensjaar van zijn vader, zo was Isaï in het eerste jaar van de 40-jarige onderdrukking van de Filistijnen, of 48 jaar na Gideons dood, geboren. Was nu wellicht ook Isaï een jongere zoon van Obed en zijn vader pas in diens 50ste levensjaar geboren, zo zou de geboorte van Obed in de laatste jaren van Gideon vallen. Hieruit volgt zoveel als ontwijfelbaar zeker, dat Boaz een tijdgenoot van Gideon was en dat de verhuizing van Elimelech naar Moab voorviel in de tijd van de Midianitische verdrukking.

Dit was niet, zoals de uitkomst geeft te zien, naar de wil van God. Dat wil zeggen, Elimelech had daartoe van God geen bevel, zoals Abraham dat had. De hongersnood was een straf van God vanwege de zonde van het volk, en nu lag het niet op zijn weg, die straf te ontvluchten, maar voor God in de schuld te vallen en Hem te smeken, om de straf af te wenden en dan tevens om met zijn volk zich te keren tegen de verdrukkers. Evenmin als Abraham naar Egypte mocht gaan, evenmin deze man naar Moab.

Wel heeft God ook deze daad willen gebruiken, om daardoor Zijn Raad, in betrekking tot Ruth, uit te voeren, maar dat heft de schuld van Elimelech niet op. Hij deed dit niet, opdat Gods Raad zou worden vervuld, maar om zijn eigen leven, zoals hij meende, van de dood te redden.

En Elimelech, de man van Naomi, stierf 1) korte tijd na de verhuizing; maar zij werd overgelaten met haar twee zonen.

Wij handelen dwaas, wanneer wij menen het kruis te zullen ontlopen, dat op onze weg ligt en dat wij daarom behoorden op te nemen. Hadden alle Israëlieten gedaan zoals hij deed, het land Kanaän zou dan welhaast ontvolkt geworden zijn (Ru 1: 3).

In plaats van met haar volk God om redding te smeken was deze familie heil gaan zoeken in het land van de vijanden, waar de afgoden gediend werden. Zij was niet heengegaan op bevel van God als een Abraham; zij waren gegaan in een land, waar God niet woonde. Hun uitgaan was niet onder de zegen van de Heere, daarom kon ook de uitslag niet gezegend zijn.

Die namen zich Moabitische vrouwen, 1) dat volgens de wet wel niet verboden was, maar toch altijd veel bedenkelijks had, omdat de Moabieten afgodendienaars waren (Le 18: 21" en Koningen . 11: 7); de naam van de ene, de vrouw van Chiljon, was Orpa, en de naam van de andere vrouw, van Machlon, die tevens erfgenaam van het vaderlijk goed te Bethlehem was (4: 10), Ruth. En zij bleven aldaar, in het land van de Moabieten, omtrent tien jaar; zo keerden zij ook niet terug naar Kanaän, nadat Gideon (Richteren 8: 28) de vrede hersteld had.

Het huwelijk met de Moabieten was niet verboden, wel met de Kanaänieten. Toch mocht geen enkel Moabiet in de vergadering komen (Deuteronomium 23: 4).

En die twee, Machlon en Chiljon, stierven ook 1) zonder kinderen achter te laten; zo werd deze vrouw, Naomi, overgelaten, na haar twee zonen en na haar reedseerder gestorven man.

Toen Naómi haar man verloren had, vestigde zij haar toegenegenheid en haar vertrouwen des te meer op haar zonen en zij meende, onder de schaduw van deze nog levende vertroostingen onder de heidenen te zullen leven, maar ziet zij verdorde, evenals de wonderboom, waarover Jona zich verblijd had met grote blijdschap (Ru 1: 5).

Ziet hier 1e. dat waar wij ook gaan, wij de dood niet kunnen ontvluchten, wiens onvermijdelijke pijlen aan alle plaatsen vliegen; 2e. dat wij geen voorspoed kunnen wachten, wanneer wij de weg van God verlaten. Hij, die zijn leven door zijwegen wil behouden, zal het verliezen; 3. dat de dood, wanneer hij in een gezin komt, dikwijls breuk op breuk maakt. De een is weggenomen om de ander voor te bereiden spoedig te volgen.

Ook ik was in Bethlehem geboren en mijn vaderland was het lieve Kanaän. De heilige doop had mij opgenomen in het genadeverbond en in Gods erfdeel overgezet. Het verbond met Christus, de voor mij gestorven en opgestane Levensvorst, dat is mijn Bethlehem, mijn broodhuis, mijn thuis, en daar zijt ook gij thuis niet door het recht van de natuur, maar door

het geestelijk recht van de genade. O, dat wij die woning nooit verlaten hadden. Welke goede namen hadden wij in dit Bethlehem. De naam van Elimelech en van zijn huisgenoten zal ons daaraan herinneren. Elimelech betekent "mijn God is koning. " Zo was ook over ons gesproken door de Heilige doop: Uw God is koning en gij zijt een kind en erfgenaam van de grote Koning. Naomi betekent de vrolijke, en verheugd mogen ook wij zijn als leden van het lichaam van de Heere. In het stadje Bethlehem heeft de naam Machlon, "zanger" betekenis, want daar is het: "Psalmzingt de Here in uw hart". Daar wijst de naam Chiljon, "de volkomene" op de roeping van de kinderen van God om volkomen te worden, zoals Hij is, die hen geroepen heeft. Wie zal zo dwaas zijn, dit geestelijk huis te verlaten? En toch heeft Elimelech met vrouw en kinderen Bethlehem verlaten en is naar Moab verhuisd. De moeilijkheden dreven hen naar den vreemde. Ach ja, de moeilijkheden zijn het, die vele zielen uit de staat van de genade in de boze wereld drijven; zij herhalen de geschiedenis van de verloren zoon en dus verlaten van het vaderlijk huis. In dat huis is het hun te eentonig, de christelijke tucht behaagt hun niet. Daar kunnen zij niet in luidruchtigheid leven, niet vloeken, drinken, razen: hun streven, hun begeren is naar Moab, en helaas! Het is waar, in ons allen, die in zonde ontvangen en geboren zijn, is van nature een krachtige begeerte om naar Moab te reizen, aangeboren. In Moab moge nog menigeen van Lot en zijn geloof (Genesis19: 36vv.) vertellen, moge nog menige vrome herinnering in de mond van het volk leven, maar de Moabieten waren desalniettemin heidenen, afgodendienaars geworden, bovendien Israëls verklaarde vijanden (Num. 22: 2-25: 2), en dat was voor Elimelech geen goede omgeving. Ook de wereld heeft een zekere vrome buitenzijde. Vrome overleveringen worden niet veracht, men moet alleen niet al te vroom willen zijn. Goede spreuken en liederen worden ook nog gewaardeerd, maar zij moeten niet al te veel over Jezus handelen; en, wat ik u bidden mag, noemt bij de kinderen van de wereld de duivel niet, dat kunnen zij en dat kan de vorst van deze wereld niet verdragen. Goede werken, zedigheid en openlijke milddadigheid, zelfs vijandsliefde hebben ook in de wereld een goede naam, maar men moet van het menselijk verderf en de zonde niet spreken, de mens niet voorstellen als zonder enige verdienste, noch van het bloed van Christus getuigen, dat van alle zonden reinigt. Goed bezien is toch de wereld naar haar wezenlijke aard duisternis, is zij vijandig tegen Jezus, ondanks alle misleidende buitenzijden; en de goden, die men wierookt, zijn de Mammon, de begeerlijkheid van het vlees, de eer, de buik en de opperste van alle goden is het lieve Ik.

Wij denken aan de tijd, toen wij nog wereld waren; wat vrucht hadden wij toen van de dingen, waarover wij ons nu schamen, want het einde van ons werelds leven is de dood. Het gaat altijd van de Heiland af; het hart krijgt de dingen van deze wereld lief en laat zich steeds meer met de wereld in, evenals Elimelechs zonen heidense vrouwen namen. De ene heette Orpa, d. i. "de hardnekkige", de andere Ruth d. i. "de blote". Van zodanige aard zijn de echtgenoten van de kinderen van de wereld; hardnekkig tegenstreven tegen de vermaningen van het aanklagend geweten, blote ogen, die van de heerlijkheid van de staat van de genade niets zien; dat zijn de kentekenen van hen, die van God vervreemd zijn. Elimelech sterft: ach, in het leven van de wereld houdt het koninklijk bestuur van mijn God over mijn hart op; ik waan vrij te zijn in mijn zondendienst, de genade gaat verloren, het geestelijk leven wordt gemist. Machlon sterft; het vrolijk gezang verstomt, andere liederen klinken. Chiljon sterft, het najagen van de volmaaktheid heeft een einde genomen. De vreugde van de wereld eindigt in ellende en werkt de dood. O, dat allen het erkenden, dat zij als de verloren zoon hun ellende

voelden, dat wij als Naomi ons verlies beweenden en heimwee voelden, heimwee om de wereld te verlaten, heimwee naar het heilige land, naar de staat van de genade.

Toen alzo geen banden haar meer vasthielden aan haar tegenwoordige verblijfplaats, maakte zij zich op met haar schoondochters, die tot hiertoe trouw bij haar gebleven waren, en keerde terug uit de velden van Moab; want zij hadgehoord in het land van Moab, dat de HEERE, reeds sinds 6 of 7 jaar Zijn volk 1) weer in genade bezocht 2) had, hen reddende uit de verdrukking van de Moabieten, en gevende hun brood, zodat er voor haar geen reden meer was, om langer van haar stad verwijderd te blijven.

De Heere had van Naomi al haar vertroostingen in het land van Moab weggenomen, opdat er weer bij haar een verlangen zou komen naar het erfgoed van de vaderen. Hij had haar weg met doornen bezaaid, opdat zij zou terugkeren naar het land, dat zij tegen Zijn wil had verlaten.

Het gelovige volk van Israël leeft geheel in de aanschouwing van de Godsregering. Alles komt van Hem.

Deze uitdrukking, dat de Heere Zijn volk bezocht, en wel in genade, komt zeer dikwijls voor. Men zie Genesis21: 1 Exod. 4: 31; 1 Samuel . 2: 21 Psalm 80: 15 Jes. 23: 17 Zach. 10: 3 Luk. 1:
Zij dient om de terugkerende genegenheid voor Zijn volk, of voor enkele personen, aan te duiden, na dagen van verberging van Zijn aangezicht of van beproeving.

Daarom ging zij uit 1) van de plaats, waar zij geweest was, en haar twee schoondochters met haar. Toen zij nu gingen op de weg, waarlangs zij vroeger met haar man en haar twee zonen gekomen was om terug te keren naar het land van Juda, naar Bethlehem.

Dit geldt alleen voor Naomi, want Orpa en Ruth waren niet in Kanaän geweest. Ook was het doel van de jonge weduwen, ten minste niet dat van Orpa, om naar Kanaän te gaan. Zij was oorspronkelijk van plan en wellicht ook Ruth, om haar schoonmoeder te begeleiden tot de grenzen van Kanaän.

Zo zei Naomi, toen zij aan de grenzen gekomen was, of bij de Arnon, de noordelijkste grensrivier van Moab, of aan de Jordaan bij het veer Helu, tot haar twee schoondochters: Gaat heen, keert terug, een ieder tot het huis van haarmoeder; 1) zoekt daar een rustplaats voor de tijd van uw weduwschap; de HEERE, de God van Israël, doe bij u weldadigheid, zoals gij gedaan hebt bij de doden, bij mijn beide zonen en bij mij, 2) omdat gij hun goede vrouwen en mij trouwe schoondochters geweest zijt.

Dit bewijst niet, dat de vader overleden was. Die van Ruth leefde in elk geval, zoals uit 2: 11 blijkt; maar Naomi spreekt zo, omdat een moeder beter kan troosten dan een vader, en omdat onder Moab de polygamie in gebruik was, zodat iedere vrouw haar eigen woning had.

Men mag in geloof bidden en verwachten, dat God in liefde zal handelen omtrent degenen, die liefdadig omtrent hun nabestaanden gehandeld hebben (Ru 1: 8).

En zij zeiden tot haar: Wij zullen niet terugkeren tot het huis van onze moeders, maar zeker met u 1) terugkeren tot uw volk.

Vroeger en later is geklaagd over de verhouding van schoondochters en schoonmoeders. Plutarchus vertelt, dat in het Afrikaanse Leptis de gewoonte bestond, dat de bruid dadelijk na de bruiloft tot haar moeder zond en haar om een pot liet vragen, deze het echter weigerde, onder voorwendsel, dat zij er geen had, opdat de jonge vrouw spoedig de stiefmoederlijke gezindheid van de schoonmoeder zou leren kennen en in vervolg van tijd, wanneer meer verdriet ontstond, niet zo licht in toorn zou ontsteken. Bij Terentius (Hecyr. 2: 1,4) beklaagt zich Laches, dat alle schoonmoeders van ouds af haar schoondochters gehaat hebben (uno animo omnes socrus oderunt nurus). In zijn satire tegen de vrouwen dicht Juvenalis (6. 231) op enigzins ruwe wijze, dat de echtelijke vrede onmogelijk was, zolang de schoonmoeder leefde (desperanda salva concordia socru). Het familieleven van Naomi geeft ons niets hiervan te zien, integendeel zij beminnen elkaar wederzijds. Dat is de vrucht van het geloof in de HEERE. Ruth en Orpa voelden de indruk van de hoge zedelijkheid, die uit ieder Israëlitisch gezin uitstroomde. Zij hebben niet alleen de belijdenis van de HEERE gehoord, maar ook de indruk daarvan in het leven gezien. Wat zij gedaan hebben en bereid zijn nog te doen is daarvan het gevolg. Nationale scheiding wordt niet door prediking van de leer, maar door die van het leven weggenomen.

In het Hebreeuws Ki-itthâk. Het eerste woord dient, om de zaak te bevestigen. Het woord zeker is zo bevestigend mogelijk.

Uit het vervolg van de geschiedenis mogen wij opmaken, dat het bij Ruth voortkwam uit een wel gevestigde overtuiging en dat Orpa het slechts zegt in navolging van haar schoonzuster. Ook is het niet onwaarschijnlijk, dat Ruth alleen gesproken heeft. Het komt toch meer voor, dat, waar één slechts een zaak doet, het van beiden gezegd wordt, dat een deel voor het geheel wordt genomen.

Maar Naomi wilde hen van een besluit afbrengen, dat hen wel spoedig zou berouwen, indien geen diepere grond dan ogenblikkelijke gemoedelijkheid bij haar bestond, en zei: Keert terug, mijn dochters! 1) waarom zou gij met mij gaan in een u vreemd land, waar gij buiten mij niemand hebt, die voor u zorgen kan; en ik zelf, wat vermag ik voor u? Heb ik nog zonen in mijn lichaam, dat zij, opgegroeid volgens de eis van de Leviraatsecht (De 25: 5) u tot mannen zouden zijn?

Op allerlei wijze probeert Naomi haar schoondochters te bewegen om terug te keren. Van de verschillende gevallen, die zij stelt, waaruit Orpa en Ruth nog reden zouden kunnen nemen, om met haar te gaan, is het ene nog onmogelijker dan het andere. Eén geval verzwijgt zij, n. l. dat zij in het land Kanaän nog eens tot een huwelijk zouden kunnen komen, en wel omdat zij Moabitische vrouwen waren. Met echt vrouwelijke tact en tederheid roert zij dit geval niet aan. Of Naomi het gedaan heeft, om haar schoondochters te beproeven, wij geloven het niet, maar toch ging het niet buiten de leiding van de Goddelijke Voorzienigheid om. Immers, waar Orpa er door bewogen werd om naar haar land terug te keren, daar had het op Ruth de invloed om zich des te vaster aan haar schoonmoeder te verbinden.

Zoudt gij daarop wachten, totdat zij groot geworden zouden zijn, al die vele jaren wachten, totdat zij konden huwen? Zou gij daarnaar opgehouden worden, om geen man te nemen? Al was gij ertoe bereid, ik zou u daartoe niet willen veroordelen. Niet, mijn dochters, verenigt uw lot niet met het mijne! want het is mij veel bitterder dan u, 1) maar de hand van de HEERE is tegen mij uitgegaan 2) en al mijn levensgeluk is verwoest.

Dit betekent niet, zoals wel eens verklaard wordt, mij is het bitter om uwentwil, maar zoals hier zeer te recht staat; bitterder dan u. Uw leed, wil Naomi zeggen, is lang zo groot niet als het mijne. Ik ben geheel en al in een zeer gedrukte toestand gekomen. U kan nog de toekomst veel liefs bezorgen mij staat niet anders dan leed en droefheid te wachten. Zij voegt er dan ook terstond bij: Want de hand van de Heere is tegen mij uitgegaan, waarmee zij doelt op het verlies van haar man en van haar beide zonen.

Met deze laatste woorden blijft zij bij de belijdenis, dat "rijkdom en armoede en alle dingen niet bij geval, maar van Zijn Vaderlijke hand toekomen". Maar zij kan onder dit alles zichzelf niet troosten, niet zingen noch jubelen! zij spreekt het uit, zoals het haar om het hart is, in alle eenvoud en oprechtheid. Ik kan u niet helpen, ik ben arm en ellendig, dat is nu zo Gods weg met mij, mij in de ellende te brengen.

Toen hieven zij van beide zijden haar stem op, en weenden opnieuw (vs. 9), en Orpa, die tot terugkeren zich liet bewegen, kuste haar schoonmoeder1) en ging heen naar haar land; maar Ruth kleefde haar aan, 2) vastbesloten vader en moeder en vaderland te verlaten (2: 11) en mee naar Kanaän te gaan.

In Orpa zien wij een vriendelijk, hartelijk karakter duidelijk doorstralen. Zij was tien jaar lang een zeer lieve en liefhebbende vrouw geweest voor haar nu overleden man. Zij was voor haar schoonmoeder Naomi een liefhebbende dochter geweest. Zij kon niet gemakkelijk van haar scheiden. Toen Naomi opnieuw aandrong, dat zij terugkeren zou, hief zij haar stem op en weende. En zij kuste haar schoonmoeder hartelijk en keerde terug tot haar volk en haar goden.
hoe veel aanvalligs is er in die tedere aandoening van de natuur! Wie zou geloven, dat daarachter een hart verborgen zit, zo zwart als de hel! (M'CHEYNE).

Op dezelfde wijze hebben sommigen achting en liefde voor de Heere Christus, en echter worden zij door Hem niet gezaligd, omdat zij hun harten niet buigen kunnen, om andere dingen, tot liefde voor Hem, te verlaten. Zij beminnen Hem en nochthans verlaten zij Hem, omdat zij Hem niet genoeg en andere dingen meer liefhebben (Ru 1: 14).

Ware vroomheid heeft overal, waar zij gevonden wordt, de kracht, dat zij de harten van de mensen winnen kan. Zolang de kerk Naomi heet is er geen gebrek aan zodanigen, die tot haar willen behoren; maar wanneer zij als Mara verschijnt en met het kruis van Christus getekend wordt, dan treden velen terug.

Daarom zei zij: Zie, uw schoonzuster is teruggekeerd tot haar volk en tot haar goden (Num. 21: 29 Jer. 48: 7), ga ook gij uw schoonzuster achterna. 1)

Hier rijst de vraag op, of Naomi hier alleen zo gesproken heeft om de toestand van Ruths hart nauwkeuriger te beproeven of zij, "met ter zijde stelling van al het tijdelijke en opgeven van alle aardse hoop de God van Israël en haar standvastig zou aanhangen of niet. "

Of had de schoonmoeder alleen de aardse welvaart van haar schoondochter op het oog, en twijfelde zij zelf na zo droevige levenservaringen aan haar God, zodat haar raad ernstig gemeend was, zodat het haar weinig ter harte ging, of de beide schoondochters tot de vaderlijke godsdienst terugkeerden, waartoe zij van kindsbeen af behoord hadden, of dat zij tot het volk van Israël wilde overgaan, omdat er hoop op een tweede huwelijk en een betere toekomst voor haar was?.

Wij laten de beslissing aan de lezer over, maar merken op dat in het laatste geval Ruths geloof in Israëls God dan des te heerlijker is en beschamend voor Naomi's kleingeloof en twijfel.

Maar Ruth zei met verheven, bijna dichterlijke woorden: spreek mij niet tegen, dat ik u zou verlaten, om van achter u terug te keren; want weer gij zult heengaan, zal ik ook heengaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten; uw volk is mijn volk en uw God is mijn God. 1)

Naomi was lieflijk en vroom. In haar ziet men, wat de apostel Petrus zegt (3: 1), dat de ongelovigen door de wandel van de vrouw zonder woord gewonnen kunnen worden. Zij predikte in haar wandel de God van Israël met zachtmoediger en stille geest midden in Moab; daardoor werd de liefde, die zij won, ook een roem voor Israël en haar uitgaan een zending tot de ongelovigen.

Een oud kerkvader zegt van Ruth: "Wanneer in haar geen inspiratie geweest ware, zo zou zij niet gezegd hebben, wat zij zei, noch gedaan hebben, wat zij deed. Wat zullen wij het eerst prijzen? De liefde tot Israëls volk of haar onschuld, haar gehoorzaamheid of haar geloof? De liefde tot Israël. Want wanneer zij slechts de gemeenschap van een man verlangd had als een dartele persoon, zo zou zij liever een van de jongelingen gehad hebben. Omdat zij echter niet aan haar lust, maar aan haar geweten wil voldoen, koos zij een heilige familie boven een vrolijk leven. ".

Ruth toont ons, hoe men bekeerd wordt, niet door woorden maar door wandel; niet door discussie maar door liefde, niet door de snelle kunst van een gevoelige prediking, maar door de lange plicht van het dagelijkse, zichtbare leven. Ruth toont wat zij verloochent, volk, land, ouders en alles uit liefde. Zij heeft eenmaal gesmaakt een Israëlitisch huis en hart. Wie Christus gesmaakt heeft, komt van Hem niet meer los; hij kan Hem niet verlaten, die allen lief heeft, voor allen leed, met allen weent en allen verlost. Dat joden en heidenen Christus smaken, wordt niet verkregen door uiterlijke verrichtingen, door dode werken, maar door gebed, dat in het leven van de Christenen als een welriekende reuk gezien wordt. Zal men tot dweepzieken, twistgierigen, zelfzuchtigen, gierigaards, zal men tot karakterlozen zeggen: Uw volk is mijn volk, uw God is mijn God?.

Ruth is een toonbeeld van waarachtige bekering tot God. Wij moeten de Heere tot onze God nemen. Deze God is mijn God voor eeuwig; ik verklaar Hem tot de mijne. Wanneer wij God tot onze God nemen, moeten wij Zijn volk tot ons volk nemen, wat ook zijn toestand zij; al zijn zij een arm en veracht volk, indien zij de Zijnen zijn, zij moeten de onze wezen. Wij moeten leven als zij leven; ons onderwerpen aan hetzelfde juk en het gelovig dragen, hetzelfde kruis opnemen en het vrolijk dragen, gaan waar God wil dat wij gaan, al is het in ballingschap, en blijven waar Hij wil, al is het in de kerker. Wij moeten besluiten te volharden en ons aanhangen van Christus moet nauwer zijn dan dat van Ruth aan Naomi. Zij besloot, dat niets dan de dood scheiding zou maken (vs. 17), maar wij moeten besluiten, dat de dood ons zelfs niet zal scheiden van de liefde tot Christus; dan mogen wij verzekerd zijn, dat niets ons scheiden zal van ons geluk in Christus. Wij moeten onze zielen verbinden nooit deze heilige beloften te breken, maar dat wij de Heere willen aankleven. Wie het eerlijk meent, schrikt niet terug voor verzoeking.

Ook Ruth vertoont een aanvallige, vriendelijke geaardheid, maar ook haar hart was door de Geest van God getroffen. Naomi was niet alleen haar schoonmoeder geweest, maar zij was ook de moeder van haar ziel geworden. Zij had haar onderwezen in de weg van de zaligheid, en toen nu de dag van de beproeving aanbrak, en zij scheiden moest, óf van haar volk en haar goden, óf van haar geestelijke leermeesteres, voelde Ruth zich vast aan Naómi verbonden. (M’CHEYNE).

Ruth heeft door de wondere goedheid en ontferming van God Zijn dienst liefgekregen. Zij heeft Hem leren kennen als haar Verbondsgod, die ook haar heeft willen aanzien en ook voor haar gedachten van vrede heeft gehad. En daarom, waar het nu het keerpunt is, daar werkt dezelfde genade door en doet haar liever het leven in armoede en ellende kiezen met haar schoonmoeder, dan een leven vol genoegen in haar eigen vaderland. De smaad met het volk van God kiest ook zij boven de rijkdommen van Moab.

Waar gij zult sterven, zal ik sterven en daar zal ik begraven worden; alzo doe, mij de HEERE en, ik bezweer het u plechtig, alzo doe Hij daartoe, zo niet, de dood alleen zal scheiding maken tussen mij en u. 1)

Het is duidelijk niet alleen hartelijke liefde en gehechtheid aan haar schoonmoeder, die haar zo aan haar verbond, dat zij met haar leven en sterven wilde, maar tevens een, misschien nog niet tot helder bewustzijn gekomen trek van het hart tot de God van Israël en tot die zeden en gewoonten, die zij in haar huwelijk en in haar omgang met haar Israëlitische verwanten verkregen had, zodat zij van dit volk en van diens God niet wilde scheiden.

Deze liefde steunt op het natuurlijke niet. Er is noch voordeel, noch hoop, noch ijdelheid, die zich hier inmengt. Het is de liefde van hen die voor God door Zijn genade gewonnen zijn. Zij ademen niets dan liefde tot God en de broeders en zusters. Deze is de eeuwige liefde van de apostelen, die Franken en Grieken, Perzen en Scythen als hun eigen vlees en bloed bemind hebben. Zo’n liefde wandelde in de voetstappen van Christus. Zij was, waar Hij was. Elke belijdenis, martelaarschap, elk gebed, elke broederlijke gemeenschap komt voort uit de liefde

van het bekeerde hart. Zij is het die daarvan getuigt en steeds brandender wordt, hoe dieper door de ziel het woord gaat. "Uw volk is mijn volk en uw God is mijn God. ".

Ik spreek, omdat ik geloof; ik heb lief, omdat mij vele zonden vergeven zijn.

Met deze eed onderwierp zij zich aan de vloek van God, indien zij ooit Naomi zou verlaten, of de dienst van de Heere vaarwel zou zeggen. Het was dan wel een standvastige keuze, door Gods Geest in haar ziel ingewerkt.

Toen zij, Naomi, nu uit de zo-even gehoorde woorden zag, dat zij, Ruth, zich vast voorgenomen had 1) met haar te gaan, zo hield zij op tot haar te spreken, en haar tot terugkeren te dringen.

1)Letterlijk: stijf erop stond. En dit doet Naomi zwijgen. Nu Ruth verklaard heeft, dat Israëls volk haar volk zou wezen en Israëls God haar God, dat zij daarom zich in Israël wenst te doen inlijven en voorgoed met de afgoden heeft gebroken, nu was bij haar elk bezwaar opgelost en zal zij zich te midden van haar droefheid innerlijk verheugd hebben over de goede keuze van haar schoondochter. Nu was tevens het bezwaar opgeheven, dat zij nog wel een maal met een Israëlisch man door het huwelijk verbonden zou kunnen worden.

Het tot stand komen van de bekering is zo verschillend als de omstandigheden, de leidingen en het karakter van de mensen. Maar toch heeft elke bekering haar bepaalde tijd, haar "toen". Toen Naomi onder de zware gerichten van God haar man en haar zonen verloren had en nu een eenzame weduwe geworden was, trok zij weer uit het land van de Moabieten. Toen de verloren zoon in de gelijkenis van de Heer al zijn goed doorgebracht had en men hem nauwelijks het voer van de zwijnen gunde, toen sprak hij: "Ik zal opstaan en tot mijn vader gaan". Dat is het "toen", het gezegende uur; nood en droefheid zijn de cijfers, de goddelijke tucht is de wijzer. Wat Naomi tot terugkeren bewoog, was intussen niet alleen haar weduwenlot, er kwam een tweede zaak bij, die haar besluiten deed tot de reis; dat was het bericht, dat naar Moab gekomen was, dat de Here Zijn volk bezocht en brood gegeven had. Zo werkt ook in de voorbereidende genade, in het trekken van de Vader tot de Zoon van buitenaf het woord mee, het Woord van God, dat aan de ziel duidelijk maakt, hoe ellendig, hoe verloren zij in de wereld is; dat het neergebogen hart moed geeft en met beloften vertroost, dat de staat van de genade zo lieflijk, zo heerlijk voorstelt en verlangen opwekt om ook begenadigd te worden.

Zoals Naomi niet alléén naar Moab gekomen was, zo zou zij naar Bethlehem ook niet alleen terugkeren; zij vond gezelschap, en dat had voor haar waarde. Ook op de bekeringsweg gaan twee met ons en verschaffen ons onderhoud. Zie Orpa, de hardnekkige, en Ruth de vreesachtige gaan in uw gedachten met u. Naomi zendt haar begeleidsters weer naar huis. Zij stelt, vlak tegen elkander over, welke uitzichten haar schoondochters in Moab hebben, en wat hen in Israël wacht, en geeft de beweegredenen voor hun reis naar Bethlehem aan haar ernstige overweging over. Willen zij alleen om harent wil meegaan, aan haar de bejaarde, arme, kinderloze weduwe hebben zij niets. Zo schijnt ook het Woord van God door harde redenen de opgewekte zielen weer terug te stoten; het houdt ons de ontberingen in de staat

van de genade, de ongunstige verhouding tegenover de wereld voor, terwijl de boze het verstaat in sterk sprekende beelden te schilderen, hoe bekoorlijk schoon het goddeloze leven in de wereld is; het geeft ons te overdenken, dat het de zodanigen, die om uitwendig voordeel of om mensen in het rijk van God willen ingaan, wenen ook misschien enige tranen, dat zij niet verder kunnen, maar gaan tenslotte naar Moab terug. Orpa nu, is de oude mens, de vleeslijke, de wereldse gezindheid in ons. Ruth daarentegen is het levend geloof, dat in het vreesachtige, ootmoedige aan zichzelf wanhopende hart wortelt. Het komt erop aan, wie van beiden, of de oude of de nieuwe mens in ons de overhand verkrijgt, daarnaar keren wij weer terug als Orpa, (1)of wij nemen het koninkrijk van de hemelen met geweld evenals Ruth.

(1) Volgens Berthean betekent de naam "terugkerende, de weggaande" (Partic. fem. van een werkwoord, dat afgeleid is van Pre = rug.

Zo gingen die beiden, en zetten hun reis onvermoeid voort, totdat zij te Bethlehem kwamen; en het geschiedde, toen zij te Bethlehem kwamen, 1) dat de gehele stad, en in het bijzonder het vrouwelijk gedeelte van de bevolking, over haar geroerd werd en zij zeiden: 2) Is dit Naomi? Is zij, die in beklagenswaardige toestand tot ons komt, dezelfde, die hier bij ons woonde?

De geschiedenis zwijgt van de angsten, vermoeienissen en ontberingen van de reis. God brengt haar tenslotte op de begeerde rustplaats. Dertienhonderd jaar later naderde een nog meer verheven reizigster deze stad van haar voorouders, niet om het erfdeel van haar vaderen in bezit te nemen, maar om de bitterheid van onvriendelijkheid en verachting te voelen, zonder vrienden en arm, in een gevaarvol uur. Zij bracht haar eerstgeboren zoon in een stal ter wereld en legde hem in een kribbe. Maar door deze omstandigheid van geringheid en armoede was een openbaring van roem en macht van de Almachtige voorbereid. Van hoeveel betekenis zijn de geschiedenissen van deze arme vrouwen in de geschiedenis! Wat een vermaardheid hebben zij aan Bethlehem gegeven!.

In het Hebreeuws Wathomarna. Hieruit blijkt echter duidelijk, dat de vrouwelijk bevolking van Bethlehem aldus gesproken heeft, dat de vrouwen zich het meest verbaasd hebben over de veranderde gestalte van Naomi.

Uit de verbazing, die de inwoners van Bethlehem aangreep, is op te maken, dat zij vroeger in goede doen heeft verkeerd, en nu in alles haar vervallen staat was te merken, in voorkomen, kleding enz.

Het is goed wanneer wij soms in nood zijn, omdat deze de mens herinnert, dat hij zich in ballingschap bevindt.

Heeft God u lief gehad, zo heeft hij het u ook niet aan droefheid kunnen laten ontbreken. Daaraan ontbrak het ook niet.

Verwonderlijke lotsverandering in een tiental jaren! Rijken, gelukkigen, niet in hoogmoed te vast vertrouwd. Straks zou men ook van u kunnen vragen: "Is dit Naomi?".

Maar zij zei tot hen: Noemt mij niet meer Naomi (= de liefelijke, vrolijke), noemt mij Mara (= de bittere); want de Almachtige 1) heeft mij grote bitterheid aangedaan.

Zij zegt niet de Heere, maar de Almachtige heeft mij grote bitterheid aangedaan. Opzettelijk gebruikt zij de naam van de Almachtige, omdat daarmee gedoeld wordt op de Heere, als degene, die het menselijk geslacht doet voortplanten. De zegen van moeder te blijven en van kindskinderen te zien, was haar ontnomen, zo meende zij. Later zou zij nog van goedertierenheid en van recht mogen zingen.

De naam Schadai = Almachtige komt vooral daar voor waar van de Heere gesproken wordt, als die vrucht geeft en het menselijk geslacht doet voortplanten (Genesis17: 1; 28: 3; 35: 11; 3; 49: 25 vooral dikwijls in het boek Job). Die God heeft van haar die zegen, namelijk van een geslacht, geweerd.

Vol trok ik weg (vs. 1vv.), rijk in het bezit van man en twee zonen en met een hart vol verwachting voor de toekomst, maar leeg, van alle rijkdom en alle hoop beroofd, heeft mij de HEERE doen terugkeren; waarom zou gij mij Naomi noemen, omdat de HEERE tegen mij getuigt, omdat Hij getoond heeft mij te willen vernederen, en de Almachtige mij kwaad aangedaan heeft. Welke schoonheid of vreugde is nog bij mij?

Zij wist niet wat zij zei, want juist nu was zij pas rijk geworden in het bezit van haar, die zij met zich bracht, en die volgens de raad van de Heere de stammoeder van een grote koning niet alleen van David, maar zelfs van de Messias worden zou. Ook wij weten dikwijls niet, hoe rijk wij zijn, wanneer wij ons zelf zeer arm voorkomen. Gods wegen moeten naar hun einde en naar de uitkomst, niet naar het begin of het midden beoordeeld worden.

Zij erkent, dat haar droefheid van God komt. Wanneer God ons tuchtigt, getuigt Hij tegenover, en twist Hij met ons (Job 10: 17), ons te kennen gevende, dat Hij ontevreden over ons is. Elke kastijding heeft een stem, de stem van een getuigenis.

Naomi toont het hier, dat zij zich vernederde onder de tuchtigende hand van God. Zij erkende, dat de Heere haar die bittere kelk had doen ledigen, maar in plaats van met de Heere te twisten, boog zij het hoofd.

Wanneer in de Heilige Schrift gezegd wordt, dat de Heere tegen iemand getuigt, dan betekent het, dat Hij over de mensen met Zijn oordelen en rampen komt, zoals ook blijkt uit Ex. 20: 16; Samuel . 1: 16 e. a. .

Zo kwam Naomi terug en Ruth, de Moabitische, haar schoondochter, met haar die uit de velden van Moab terugkwam; en zij kwamen te Bethlehem 1) in het begin van de gerste-oogst, ongeveer in het midden van april (Le 23: 17).

Het stadje Bethlehem (= huis van het brood), vroeger Efratha (= de vruchtbare) thans Beitlahm (= vleeshuis) genoemd, wordt reeds hier voorbereid om de geboorteplaats van grote gebeurtenissen in het rijk van God te worden; wij willen de lezer met deze plaats nader

bekend maken. Van de Westpoort van Jeruzalem, de tegenwoordige Jaffapoort leidt de twee uur lange weg naar Bethlehem door het dal Gihon op een hoogte, aan de linkerzijde waarvan de berg van de "boze raad" zich bevindt, naar de bergvlakte Refaïm (2 Samuel . 5: 18; 23: 13 Jes. 17: 5). Van daar gaat die voorbij een ten oosten van de straat gelegen waterleiding, en verder naar het klooster Mar Elias (Jos 15: 8). Op deze plaats zal Elias, toen hij voor Achab naar de Horeb vluchtte, uitgerust hebben (1 Koningen . 19: 1vv.) op een steen, die nog heden de reizigers tot zitbank strekt. Het klooster draagt echter de naam naar de Jeruzalemse Patriarch Elias (gest. 518) de waarschijnlijke stichter, en is op het midden van de weg. Kort voordat men dit bereikt, ziet men de waterbak van de drie koningen, die aan de ster herinnert, die hier aan de Oosterse wijzen weer verscheen (Matth. 2: 9). "Men geniet op dit punt een van de merkwaardigste panorama's van de aarde; want het oog weidt over de plaats waar de kribbe stond, zowel als over de stad Jeruzalem en de Olijfberg, de plaats van Zijn kruisiging en van Zijn hemelvaart. Daar speelt de Idylle, hier de Epos en het Drama van de geschiedenis van de Heiland. " Het veld in de nabijheid van het klooster heet de erwtenakker, en wordt als de plaats aangewezen, waar de profeet Habakuk met zijn eten door de Engel bij het hoofdhaar gegrepen en naar Babel bij Daniël in de leeuwekuil gezet werd (van de draak vs. 32vv.). Ook zal dit de plaats zijn, waar de Engel des Heeren 185. 000 man van Sanherib sloeg (2 Koningen . 19: 35v.).

Ongeveer 1/2 uur van Mar Elias, meer naar het zuiden, komen wij aan het graf van Rachel (Genesis35: 19vv.). Ongeveer 1/2 uur zuidwestelijk daarvan ligt een christelijk dorp Beit Schala, dat volgens het verhaal de merkwaardige eigenschap heeft, dat geen Moslim hier langer dan twee jaar in leven blijft; velen houden het voor de plaats Zela, waar de beenderen van Saul en van Jonathan begraven werden (Joz. 18: 28; 2 Samuel . 21: 14), wat echter niet overeenkomt met de daar aangeduide ligging in het gebied van Benjamin. Wanneer wij niet naar dit van onze weg afgelegen dorp trekken, maar op de rechte weg ons verder naar het zuiden wenden, zien wij, na een tocht van 1/2 uur Bethlehem, voor ons, schilderachtig gelegen op twee middelhoge heuvels, die door een korte hoogte verbonden zijn, waarop de stad zich grotendeels uitbreidt. Eerst zien wij op de oostelijke hoogte kloostergebouwen als vestingen gebouwd, omgeven door een krans van vriendelijke tuinen; daar achter ligt de stad zelf naar het westen. Hier is de plaats, waar de Heiland van de wereld geboren werd; zij werd, zoals men zegt, reeds vroeg als die plaats aangewezen, zodat keizer Hadrianus (hij regeerde van 117-138 na Chr.), die de opstand van de Joden onder Bar-chocba onderdrukte, tot hoon van de Christenen daar een tempel liet bouwen gewijd aan Adonis, de lieveling van de godin Venus. Toen later de Romeinse keizers het Christendom aannamen, liet Helena, de moeder van Constantijn de Grote (van 323-337) volgens anderen Eudoxia, de gemalin van Theodosius (van 379-395) de tempel wegruimen en over de grot (Luk. 2: 7) een kerk bouwen, die in pracht en schoonheid alle kerken te Jeruzalem overtrof, zoals zij nog heden haar gelijke in de wereld niet heeft. Zij is onder de overige gebouwen van de oostelijke heuvel (een Franciskaner, een Grieks en een Armeens klooster) duidelijk te kennen aan haar schuin dak, en aan Maria met de bijnaam "bij de kribbe" (Mariae de praesepio) toegewijd. De kerk is in de vorm van een kruis gebouwd, van het westen naar het oosten gericht; het schip rust op 48 zuilen van bruinachtig geel marmer, dient echter nu alleen voor een ongebruikt voorportaal, dat door een muur van het overig gedeelte van het kruis, van het koor afgescheiden wordt. Hier bevindt zich het hoogaltaar en ter rechterzijde een altaar voor de Armeniërs. Aan elke

zijde van het allerheilige leidt een trap in de grot onder het hoogaltaar. Het laatste (Lu 2: 7) heeft ongeveer een lengte van 37, een breedte van 12 en een hoogte van 9 voet. Dadelijk onder het altaar, aan de oostelijke muur, wijst een marmeren nis de plaats van de geboorte van de Heere aan, een zilveren ster op de grond heeft het opschrift: "Hic de virgine Maria Jesus Christus natus est" (hier is Jezus Christus geboren uit de maagd Maria). Weinige schreden van daar is een tweede nis met de in de rots uitgehouwen kribbe, waarin Maria het kind legde; ook deze is thans met marmer ingelegd. De grot is met rode, in goud stralende zijden stoffen behangen en wordt door 32 lampen verlicht. Aan het einde daarvan, tegenover de plaats van Jezus geboorte leidt een uit de rots gehouwen onderaardse gang, die aan de Franciskaners behoort (het hoofddeel van de kerk met de grot is in het bezit van de Grieken) in een dieper liggende grot; deze zal de cel zijn, die Hiëronymus, onder wiens bescherming de kerk stond, bewoonde (vgl. bij Luk. 2: 20) en waarin hij de Bijbel in het Latijn (Vulgata) vertaald heeft. Dadelijk daarnaast bevindt zich zijn graf; maar later is zijn gebeente naar Maria Maggiore te Rome gevoerd. Een trap voert van daar naar de kapel van de Franciskaners, en van hier uit verder op de grote terrassen van het Latijnse klooster. Van hier zien wij naar het zuidoosten ongeveer 1/2 uur van de stad, het veld, waarop de herders geweest zouden zijn, toen de heerlijkheid van de Heere hen omscheen en de Engel hun de Kerstboodschap bracht (Luk. 2: 8vv.). Het is een dal, dat prijkt met vriendelijke velden en weiden, met rijke schaduw van statige terebinten en omgeven is door heuvels van witte kalkrotsen. Wij geven hier een afbeelding van Beth-Sahur, het dal van de herders, met de Frankenberg op de achtergrond, omdat dit waarschijnlijk de plaats is geweest, waar Ruth haar aren oplas (2), Boaz ontmoette en David nog als schaapherder de Heere zijn liederen leerde zingen, die Zelf hem leidde in groene weiden. De opmerkingen over de omstreek van Bethlehem in het zuiden geven wij bij Samuel . 9: 5.

HOOFDSTUK 2.

RUTH LEEST OP HET VELD VAN BOAZ AREN OP.

Vs. 1-23. De trouwe Ruth gaat om in het onderhoud van haar schoonmoeder te voorzien op het veld, omdat het juist de tijd van de gersteoogst is om volgens het recht van armen en vreemdelingen aren op te lezen. Toevallig, of liever door de bijzondere leiding van God, komt zij op het veld van Boaz, een bloedverwant van haar gestorven man die, haar trouw erkennende, haar zo vriendelijk mogelijk aanneemt, zodat zij ‘s avonds met een rijke opbrengst tot Naomi terugkeert. Als zij aan deze haar ondervindingen vertelt, maakt deze haar bekend met de betrekking, waarin die man tot het huis van Elimelech staat. Op haar raad houdt zij zich de gehele tijd van de gerste- en tarwe-oogst bij de mensen van Boaz, waartoe de laatste haar niet alleen toestemming gegeven heeft, maar ook alle overlast, die haar kon overkomen, zeer zorgvuldig voorgekomen is.

Naomi nu had te Bethlehem een bloedvriend 1) van haar man, een man, geweldig van vermogen, 2) van het geslacht van Elimelech, een bloedverwant, die hem zeer na was (3: 12); en zijn naam was a) Boaz (= in Hem is sterkte).

Matth. 1: 5

Volgens de Rabbijnse overlevering, was Boaz een neef (oomzegger) van Elimelech.

Het Hebreeuwse woord doet zowel aan dapperheid als aan rijkdom denken.

En Ruth, 1)de Moabitische, gereed om voor het kleine gezin te arbeiden, was bekend met de wetten in Israël, die de arme en de vreemdeling de nalezing op de velden toekenden. Reeds spoedig na haar aankomst zei zij tot Naomi: Laat mij toch in het veld gaan en van de aren oplezen achter hem, in wiens ogen ik genade zal vinden, 2) op een akker, wiens eigenaar mij volgens de wet zal toestaan aren op te lezen (vs. 8vv.). En zij, Naomi, zei tot haar: Ga heen, mijn dochter! 3)

Zalig is Ruth, die zozeer aan haar grijze schoonmoeder hing, dat zij deze tot aan haar dood niet wilde verlaten. Daarom wordt zij in de Schrift met recht zeer geprezen, en bij God in eeuwige tijden gezaligd. Daarentegen zal Hij in de opstanding richten en veroordelen alle boze en goddeloze schoondochters, die hun schoonouders smaad en onrecht aandoen, niet gedachtig, dat deze hun mannen gebaard en gevoed hebben. Wanneer gij uw man bemint, o vrouw, zo bemin ook degenen, die hem groot gebracht, en alzo voor zich een zoon, voor u een echtgenoot opgevoed hebben. Tracht niet de zoon van vader of moeder te scheiden. Tracht niet de zoon aan te zetten vader of moeder gering te achten, opdat gij bij de Heere niet in het gericht komt, op de dag van de vreselijke onderzoeking en het oordeel.

De Mozaïsche wet (Lev. 19: 9; 23: 22 vgl. Deuteronomium 24: 19) gaf weliswaar de arme uitdrukkelijk het recht, op de velden de aren te lezen en verbood de bezitter zelfs de nalezing

te houden, maar harde heren en maaiers beletten de arme dit recht uit te oefenen. Daarom wil Ruth bij hem lezen, die het haar welwillend zal toestaan.

Hoewel Ruth door de dood van haar man van de gehoorzaamheid aan haar schoonmoeder ontslagen was, blijft zij haar toch gehoorzaam en onderworpen. Wel een bewijs, dat zij in waarheid de God van Israël, de alleen ware God, had liefgekregen.

Zo ging zij heen, en wel op de eerste akker, waar zij meende haar geluk te kunnen beproeven, en kwam en las op in het veld, achter de maaiers, die de schoven samenbonden,nadat zij eerst de opzichter (vs. 5vv.) om toestemming daartoe gevraagd had; en haar viel bij geval 1) voor een deel van het veld van Boaz, die van het geslacht van Elimelech was. Van de eigenaar van de akker, of van zijn betrekking tot haar gestorven man wist zij niets; God had het alzo bestuurd.

1)Woordelijk: "en het toeval trof toevallig". Dit wordt zo herhaald om des te meer op de goddelijke leiding opmerkzaam te maken. Van een toeval in de zin van casualismus of van die wereldbeschouwing, die het leven met al zijn gebeurtenissen als een samenvoeging van blinde, onder geen Voorzienigheid staande lotgevallen beschouwt, weet de Schrift niets; integendeel werkt volgens de leer van de Schrift bij alles wat op aarde geschiedt, de levende God, ook bij elke zelfs schijnbaar geringe omstandigheid (Matth. 10: 29 Luk. 21: 18). Wel kent zij het toeval in die zin dat het het tegenovergestelde betekent van zodanige voorvallen, die het menselijk denken of de menselijke berekening voorzien heeft. In deze zin wordt dit woord gebruikt, omdat men zich wel bewust is, dat achter die toevalligheden een persoonlijk bewuste wil is: die van die God, die de wereld regeert; daarom komt de eigenaardige uitdrukking voor: het toeval heeft gewild, dat enz. (1Ki 12: 15).

Menige zaak van gewicht en aangelegenheid is ten einde gebracht door een kleine omwending, die slechts toevallig en als bij geluk scheen voor te vallen, maar echter door de Goddelijke Voorzienigheid met een bijzonder oogmerk uitgewerkt was (Ru 2: 3).

En ziet, Boaz kwam van Bethlehem zijn woonplaats om naar zijn maaiers te zien, toen zij reeds van de vroege morgen af onvermoeid gearbeid hadden, en hij zei tot demaaiers, hen met de zegenwens van een vrome, gelovige Israëliet begroetende: De HEERE zij met u (Richteren 12 Luk. 1: 28). En zij zeiden tot hem, zijn groet beantwoordende: De HEERE zegene U! 1)

Uit de tijd van de aartsvaders is bij het ontmoeten van anderen, of hij het intreden in een huis, de groet afkomstig: "Vrede (of heil) zij met u" (Richteren 19: 20; 1 Kronieken 12: 18); hieraan was een nader omstandig ondervragen naar de welstand verbonden. Vandaar de uitdrukking: Mwlsl las = naar de welstand vragen, zoveel als groeten (Ex. 18: 7 Richteren 18: 15). Daarnaast kwam, waarschijnlijk naar de Aäronitische zegen (Num. 6: 24vv.) de bovenvermelde begroetingswijze in gebruik (daarom betekent het woord Krb = zegenen, zoveel als "groeten"; 2 Koningen . 4: 29). Een waar gelovige is de beste patroon.

En de jongen, die over de maaiers gezet was, antwoordde en zei: dit is de Moabitische jonge vrouw, die onlangs met Naomi teruggekomen is uit de velden van Moab. Ik heb haar

toegelaten aren op te lezen, omdat ik wist, dat gij niet, als andere eigenaars, de nalezing aan iemand weigert.

De aankomst van Ruth was dus een algemeen bekende zaak en tevens blijkt hieruit, dat Boaz een goede patroon was, die zich aan de Wet hield en de arme geenszins wilde verbieden, om op zijn velden een nalezing te houden.

En zij heeft gezegd, toen zij op de akker hierheen gekomen was: Laat mij toch oplezen en aren bij de schoven verzamelen achter de maaiers, de halmen zoeken, die bij het binden blijven liggen. Zij heeft van mijn vergunning gebruik gemaakt; zo is zij gekomen en heeft gestaan van ‘s morgens af tot nu toe, zodat ieder haar vlijt moet bewonderen; nu is haar thuis blijven weinig,1) "nu is het weinig, dat zij daarbinnen gezeten heeft", in de hut van het veld, waar men van de vermoeienis kan uitrusten.

Ruth heeft haar belijdenis van Israëls God niet alleen door woorden geopenbaard, zij betoont haar liefde ook door de daad. Zij heeft niet alleen lust om met Naomi te leven, maar ook om voor haar te arbeiden. Zij leerde niet alleen met haar tot God bidden, maar zij wil ook voor haar bij de mensen vragen. Wat Ruth nooit in Moab gedaan heeft, daartoe biedt zij zich in Israël aan. Wat de heidin niet behoefde te doen, daartoe voelde de nieuwe Israëlitische zich verplicht. Indien een Moabitische zuster van Ruth haar ontmoet had en het niet had kunnen begrijpen, wat haar drong zo te handelen, zo zou zij geantwoord hebben als Elger van Hohenstein. Toen deze zijn leven op het slot verliet om de armen te verplegen, en zijn broeder hem vraagde: "Ach mijn broeder wat doet gij, welk een nood dringt u daartoe?" antwoordde: "Mijnheer broeder, de nood dringt mij hiertoe niet, maar de liefde tot mijn Heere Christus dringt mij. ".

Ziet, wat aan Ruth geschied is, stemt met onze toestand overeen. Zij was een vreemde, die in de hoogste nood geraakt was; maar Boaz, toen hij haar zag, verachtte haar armoede, noch versmaadde de nederigheid van haar geslacht. Zo nam ook Christus de Kerk op, en koos de vreemde tot Zijn bruid, haar die gebrek aan de hoogste goederen leed. Maar evenmin als Ruth, wanneer zij niet eerst haar ouders, haar vaderhuis, volk, land en bloedverwanten verlaten had, ooit zo’n huwelijk zou gesloten hebben, evenmin wordt de Kerk haar bruidegom lief en dierbaar, voordat zij de vaderlijke (heidense) zeden en gebruiken verlaten heeft.

Merk de nederigheid van Ruth op. Nu de Voorzienigheid haar arm gemaakt heeft, buigt zij zich met vreugde onder de geringheid van haar omstandigheden, en schikt zij zich in haar lot. Hoge geesten willen liever uithongeren dan zich vernederen. Ruth was geen van deze.

Uw ogen zullen zijn, houd uw oog op dit veld, dat zij maaien zullen en gij behoeft niet de minste vrees voor de knechten te hebben; gij zult achter haar, achter mijn maagden gaan; heb ik de jongens (vs. 8) niet geboden,dat men u niet aanraakt? 1) Als u dorst heeft, verzuim geen tijd om voor uw eigen behoefte te zorgen: maar ga tot de vaten 2) en drink van hetgeen de jongens geschept zullen hebben.

D. w. z. dat zij u geen leed doen. Alle bezwaren tracht Boaz bij haar weg te nemen, om op zijn veld te blijven en alles belooft hij haar te zullen doen, om het haar aangenaam te maken. Wat hem hier doet spreken is ongetwijfeld allereerst liefde tot zijn bloedverwant Naómi, omwille van wie hij tevens voor haar schoondochter zo goed mogelijk wil zijn, maar toch ook (zoals blijkt uit vs. 11) voelt hij zich aangetrokken tot Ruth, omdat zij een hartelijke liefde voor haar schoonmoeder openbaart.

Onder de dranken stond het water bovenaan; tot betere stilling van de dorst, dronk men ook een zure drank, of doopte bij de maaltijd het brood daarin; in vs. 14 wordt deze "azijn" genoemd, uit zure wijn of wijnazijn bereid, die men met olie vermengde. Deze drank is nog heden in het Midden-Oosten zeer geliefd. De drank, die Matth. 27: 34 Mark. 15: 23 vermeld wordt, en die men de Heere Jezus bij Zijn kruisiging toereikte, was zuurder, was een wijn, die uit het bezinksel bereid was, met mirre en andere bittere aftreksels van kruiden (bij Mattheüs "gal" genoemd) vermengd; deze had dronkenmakende kracht. Men bood die de misdadigers aan, voordat de doodstraf aan hen voltrokken werd, om hen tegen de smarten te verstompen (Spreuken 31: 6). Jezus wilde echter met vol bewustzijn sterven, daarom nam Hij de drank niet aan. Daarentegen is de later Hem gereikte azijn (Matth. 27: 48 Mark. 14: 36 Joh. 18: 29) enkel azijn, zonder die dronkenmakende bijvoegsels, zoals de soldaten die dronken (posca); die nam de Heere zonder bedenking en laafde zich nog eens vóór het sterven in Zijn brandende dorst. Over het aanbieden van een dronk in Luk. 23: 26 vergel. bij de plaats zelf.

Toen viel zij, getroffen door de welwillendheid van Boaz, die zij zich in haar nederigheid niet waardig achtte, op haar aangezicht en boog zich ter aarde, (Ge 33: 3) en zij zei tot hem: Waarom heb ik genade gevonden in uw ogen, dat gij mij kent, 1) dat gij mij zo vriendelijk toespreekt en voor mij zorgt, omdat ik een vreemde ben, niet tot uw volk behoor?

Iemand kennen wil vaak in de Heilige Schrift zeggen: iemand gunstig zijn, iemand erkennen als degene, met wie men te doen wil hebben.

En Boaz antwoordde en zei tot haar: Het is mij wel aangezegd alles, wat gij bij uw schoonmoeder gedaan hebt na de dood van uw man, dat gij op gelijke wijze als Abraham gedaan hebt (Genesis12: 11vv.), en hebt uw vader en uw moeder en het land van uw geboorte verlaten, en zijt heengegaan tot een volk, dat gij van te voren niet kende om zijn zeden en rechten met zijn geloof en zijn godsdienst in te ruilen tegen die van uw volk.

De HEERE, onze God, vergelde u uw daad die gij aan een lid van dat volk gedaan hebt, en uw loon zij volkomen daarvoor, dat gij alles verlaten hebt om tot gemeenschap van het ware geloof te komen; uw loon zij van de HEERE, de God van Israël, onder wiens vleugels gij gekomen zijt om toevlucht te nemen. 1) Wat ik u doe is slechts een klein begin van dat loon, dat niet uitblijven zal. 2)

Haar grote toegenegenheid en trek tot het volk van Israël, voor wie zij van geboorte een vreemde was, vertoonde zo’n ongewoon werk van de Goddelijke genade in haar, dat het zonder twijfel met een volkomen loon bekroond zou worden door Hem onder Wiens vleugels zij gekomen was om toevlucht te nemen. Zij, die door het geloof zich onder de schaduw van

de vleugels van de genade van God kunnen begeven, en een volkomen genoegen in en vertrouwen op die genade hebben, kunnen verzekerd wezen, dat zij een volkomen vergelding en beloning wegens dit doen ontvangen zullen (Ru 2: 12).

Onder de vleugels van God wordt verstaan: Zijn beschutting en bescherming. Deze uitdrukking komt dikwijls voor, o. a. in Psalm 17: 8; 36: 8; 57: 2; 61: 5; 72: 7; 91: 4. Zij is ontleend aan de gewoonte van de kloeken om haar vleugels uit te breiden ter bescherming en verzorging van haar kuikens. Sommigen zijn van mening, dat zij ontleend is aan de gedaante van de Cherubs bij de ark, die hun vleugels over de ark uitspreidden. O. i. ten onrechte.

Het is bekend, dat de joden aan deze woorden van Boaz de uitdrukking ontleend hebben, dat een jodengenoot iemand was, die onder de vleugels van de Goddelijke Majesteit zijn toevlucht zocht.

Ook dit hebben godzalige zielen van God dat, wanneer zij aan Hem overgegeven zijn, zij op verborgen wijze door Hem tot deze en gene handeling gedwongen worden, hoewel zij het dikwijls zelf niet opmerken. Men mag iemand wel te kennen geven, dat men wat liefde en lof in hem waardig is, wel opmerkt en op prijs stelt.

En zij, die zich niet eens de vriendelijkheid van Boaz waardig achtte, veel minder een groter loon van de Heere, zei: Laat mij ook verder genade, onverdiende gunst, vinden in uw ogen, mijn heer! omdat gij mij getroost hebt in mijn droevige toestand, en omdat gij naar het hart van uw dienstmaagd gesproken hebt, hoewel ik, die tot een vreemd en heidens volk behoor, niet ben zoals een van uw dienstmaagden, 1) en ik mij daarom nog te veel eer aanmatig, wanneer ik mij uw dienstmaagd noem.

In het Hebreeuws komt het duidelijk uit, dat zij met de laatste woorden de verre afstand te kennen wil geven, die er bestaat tussen haar en de dienstmaagden van Boaz. Carpzovius tekent dan ook aan, dat zij hiermee zoveel heeft gezegd als: "Maar wat zeg ik, waar ik mij uw dienstmaagd genoemd heb. Ik, die toch niet waardig ben om met de minste van uw dienstmaagden vergeleken te worden. ".

Toen het nu etenstijd was, zei Boaz tot haar: Kom hierbij en eet van het brood, dat wij eten, en doop uw bete in de azijn (Ru 2: 9"en Matth. 26: 23). Zo zat zij, volgens de uitnodiging, neer aan de zijde van de maaiers, en hij of zijn jongen die over de maaiers gezet was, gaf haar bij het brood, dat hij haar gaf, geroost koren, dat zo beminde voedsel ten tijde van de oogst, om haar op alle mogelijke wijze te eren en met zijn huisgenoten gelijk te stellen (Jos 10: 29), en zij at en werd verzadigd, en hield over,1) zo goed was zij verzorgd.

Dat overblijvende bewaarde Ruth en bracht het later aan haar schoonmoeder (vs. 18).

Boaz was niet karig in het toekennen van voedsel aan zijn dienstvolk. Hij zond hun meer dan zij behoefden, opdat zij hun arbeid niet al zuchtende zouden verrichten of onbekwaam zijn tot langdurige arbeid.

Ja, laat ook allengs van de aren voor haar wat vallen; trekt zelfs wat uit van de bossen, en laat het liggen, zodat zij het opleze, en bestraft haar niet, geeft haar geen hard woord. 1)

Dit bevel van Boaz overschreed ver de grenzen van weldadigheid en medelijden met de armen. Het toont, dat hij een bijzonder welgevallen in Ruth had, met wier toestand hij bekend was en die door haar ootmoed, haar trouwe zorg voor haar schoonmoeder en door haar liefde voor de God van Israël zijn hart had gewonnen, hetgeen voor de verdere ontwikkeling van de geschiedenis van belang is, om op te merken.

En zij nam het op, en deed het in haar sluier (3: 15 enzie DACHS "Ex 12: 34) en kwam daarmee in de stad, en haar schoonmoeder zag wat zij opgelezen had op die ene dag en verwonderde zich over het vele; ook haalde zij tot nog grotere verwondering van Naomi uit een zak van haar kleren voedsel, 1) en gaf haar, wat zij van haar verzadiging (vs. 14) overgehouden had. 2)

In het Hebreeuws Wathôtzee. Letterlijk: en zij trok uit. D. w. z. uit de tas, die zij bij zich had. Hetzelfde geeft ook de Chaldeeuwse vertaling.

Hoe zal het Naomi toch wel te moede zijn geweest, de gehele lange dag, dat haar schoondochter op het veld was. Zeker heeft zij in het verborgen in de binnenkamer met de God van Israël geworsteld, zeker ging zij in haar woning op en neer, eenmaal, tweemaal, zevenmaal misschien, en zuchtte daarbij tot haar God. Maar wat duurt het toch lang eer Ruth thuis komt! Zal er wel iets van de gehele zaak terecht komen? Daar gaat de deur open en zij zag wat zij opgelezen had, ook haalde zij tevoorschijn en gaf haar, wat zij van haar verzadiging overgehouden had. Zo verrast God, de Almachtige. Het overgehoudene brengt Ruth voort en geeft aan haar schoonmoeder, wat zij overgehouden had. Met weinig was zij verzadigd, maar wat zij meebracht was genoeg voor vijf hele dagen. Dit is nu de wonderbare gemeenschap der heiligen, die wij belijden.

Toen zei haar schoonmoeder tot haar, erkennende dat zij bij een weldoener geweest moest zijn: Waar hebt gij heden opgelezen en waar hebt gij gewerkt? Gezegend zijdie u gekend heeft, 1) die zo vriendelijk voor u gezorgd heeft (vs. 10). En zij vertelde haar schoonmoeder bij wie zij gewerkt had, en zei, want zij had zijn naam van de opzichter vernomen: De naam van de man, bij wie ik heden gewerkt heb, is Boaz.

1)Ongetwijfeld heeft Naomi hier het oog op haar Moabitische afkomst en prijst daarom de man, die zich vriendelijk jegens Ruth heeft gedragen, hoewel zij van heidense afkomst was. Als zij straks verneemt, dat het Boaz is, wordt haar toon en zegenwens nog inniger en tederder, omdat zij dan zegt (vs. 20): "Gezegend zij hij de Heere!" Zij brengt hier in vervulling, wat Job heeft uitgesproken (Job 29: 13; 31: 19,20).

Toen zei Naomi, die zich aanstonds de familiebetrekking van Boaz met Elimelech (vs. 1) herinnerde, en hierin een bijzondere aanwijzing van de Heere zag, tot haar schoondochter: Gezegend zij hij, die u zo heeft welgedaande HEERE, die 1) zijn weldadigheid niet heeft nagelaten aan de levenden en aan de doden. Ik zie duidelijk, dat God uw weg tot die akker

geleid heeft, en daardoor aan ons, die leven, en aan de doden, mijn man en mijn zonen nog zegen wil geven, door voor hun weduwen te zorgen. Voorts zei Naomi tot haar om de reden van haar vreugde te verklaren: Die man, bij wie gij gewerkt hebt, is onze nabestaande; hij is een van onze lossers. 2)

Dit die slaat niet op Boaz, zoals sommigen willen, maar op de Heere, die Zijn zorg in zoverre nog tot de doden hun uitgestrekt, dat Hij aan de nagelaten weduwen een hulp en verzorger had beschikt.

Tot goed begrip van de gedachten, die hier Naomi's hart bewegen en van het verder beloop van onze geschiedenis, moeten wij ons eerst de wettelijke bepalingen uit Lev. 25: 23-28 herinneren. Volgens deze was geen Israëliet onvoorwaardelijk meester van de grond, die hij bezat, maar had hij die slechts te leen van de Heere, aan wie het land toebehoorde, en die Zijn volk tot erfenis gegeven had; hij mocht daarom zijn bezittingen ook niet in de eigenlijke zin verkopen (1 Koningen . 21: 2vv.), maar alleen, wanneer hij zelf niet meer in staat was ze te gebruiken, aan een ander tot het volgende jubeljaar (Le 25: 9) overgeven tegen een som, die berekend werd naar het getal van de jaren, dat nog verlopen moest (Lev. 25: 15,16). In dit jubeljaar, het vijftigste, kwamen de akkers weer aan de eigenaar in ongestoord bezit terug. Intussen stond het de verkoper, of liever verpachter vrij zijn akker te allen tijde, dat hij daartoe in staat was, terug te kopen, door teruggaaf van dat deel van de koop- of huurprijs, dat voor de overige tijd bepaald was; of wanneer de wettige eigenaar daartoe niet in staat was, mocht zijn naaste bloedverwant in zijn plaats de akker of wijngaard lossen. Deze naastbestaande heette om dat recht van te lossen, dat ook nog andere rechten en verplichtingen had (Lev. 25: 35-49 en "Nu 35: 12): "de losser" (Hebreeuws Goël). In dit geval heeft Elimelech, bij zijn vertrek (1: 1vv.), of misschien door de nood gedwongen, reeds vroeger grondbezit aan een andere Bethlehemiet verkocht; noch hij zelf, noch een van zijn beide zonen had dit kunnen lossen; het was na langer dan 10 jaar (1: 4,19) nog in het bezit van de koper. Nu kwam het op Naomi, de erfgenaam van haar man aan, wanneer zij dat erfgoed in het bezit van de naaste bloedverwant van haar man wilde laten overgaan, of nu of pas na haar dood (Nu 36: 9). Gebeurde dit nu al, dan mocht de bloedverwant, omdat de tijd van het jubeljaar nog niet daar was, het erfgoed eerst uit de handen van de koper lossen; werkelijk zien wij de naaste bloedverwant, van wie Boaz in 3: 12 spreekt, zeer bereid daartoe, zolang hij nog niet weet, welke verplichting hij daardoor tevens op zich nemen moet, een verplichting, door de nakoming waarvan hij het offer niet in zijn, maar in het belang van een ander gebracht zou hebben (4: 1vv.). Wat is nu deze verplichting? Wij moeten hier voor de tweede keer terugkomen op de bepalingen van de wet over de Leviraatsecht in Deuteronomium 25: 5-10. Niet onmiddellijk was Naomi in het erfrecht van haar man ingetreden, maar na diens dood waren er nog twee zonen, van wie de een na de ander de wettige erfgenaam was; zij is dus eigenlijk slechts de voortplantster van het erfrecht van haar kinderen, en wel, omdat ook de tweede gestorven was, van de oudsten onder hen, van Machlon. Volgens die bepalingen had slechts de broeder van een kinderloos gestorven man de plicht, om de nagelaten weduwe te huwen, en de eerste zoon uit zo'n huwelijk in het geslachtsregister en de rechten op het bezit van de goederen van de gestorvene te laten inschrijven. Het gebruik, zoals wij reeds bij Deuteronomium 25: 10 opmerkten, ging nog verder, en maakte bovendien die bloedverwant, die als losser van een stuk grond wilde

optreden, dat anders aan een zijlinie zou vervallen, en dat hij voor de familie wilde behouden, verplicht tot een Leviraatsecht, om het stuk grond bijzonder voor de zonen en de kleinzonen van de eerste bezitter te bewaren. Dat gebruik had zoveel kracht, zoals wij uit 4: 1vv. zien, dat zelfs de naaste bloedverwant als losser achter een meer verwijderd bloedverwant moest staan, wanneer deze zich aan de Leviraatsecht wilde onderwerpen, terwijl hij zelf die weigerde. Zo'n weigering lag zeer voor de hand, omdat aan de ene zijde die beschimpingen niet daaraan verbonden waren, van wie Mozes spreekt voor het geval, wanneer de eigen broeder van een kinderloos gestorven man, zou weigeren diens weduwe te huwen, en zijn broeders nageslacht te verwekken, en aan de andere zijde de losser bij het Leviraatshuwelijk niet voor zich en zijn eigen familie het losgeld gaf, maar ten gunste van de eerstgeboren zoon, die hij in dit huwelijk verwekken zou, en die hij in de geslachtsregisters van de gestorvene moest laten inschrijven.

En Ruth, de Moabitische, die, behalve de reeds ontvangen gunstbewijzen, ook nog beloften van Boaz voor de toekomst mee te delen had, zei: Ook omdat1) hij tot mij gezegd heeft: Gij zult u houden bij de jongens die ikheb, 2) totdat zij de gehele oogst, die ik heb, van linzen, wik, tarwe en spelt zullen hebben beëindigd. 3)

In het Hebreeuws Gam Ki. De Statenvertalers hebben letterlijk vertaald. Beter is het nog ertussen in te voegen, want dit is toch de kracht van de uitdrukking in de grondtekst: Ook, weet nog dat. Zij kan niet ophouden met uit te spreken wat voor goeds Boaz haar al niet heeft gedaan. Alles moet zij haar schoonmoeder van hem meedelen.

In het Hebreeuws Ascher li. Die ik heb, of, die bij mij zijn, In tegenstelling tot de knechten van de andere bezitters. Hierdoor dringt Boaz erop aan, dat zij op zijn landen zal blijven, om aren te lezen.

Ruth vertelde niet aan Naomi, hoe Boaz haar had geprezen. Nederigheid leert ons, niet alleen ons zelf niet te prijzen, maar ook niet ijverig bekend te maken andermans roem over ons.

En Naomi zei tot haar schoondochter Ruth: Het is goed, mijn dochter, dat gij met zijn maagden uitgaat, beter, dan dat gij op de akker van een ander gaat. Gij stelt uwellicht voor, dat alle Israëlieten als deze voor armen en vreemdelingen zijn; gij zoudt u teleurgesteld vinden. Blijf bij deze, opdat zij u niet tegenvallen in een ander veld. 1)

Niet tegenvallen moet hier opgevat worden in de meest ongunstige zin van het woord, in de zin van aanvallen, van mishandelen en daardoor dwingen van de velden zich te verwijderen.

Ruth zal gemeend hebben, dat al het volk van de Heere was, zoals zij het hier ontmoet had; daarom zou zij zich zeer teleurgesteld zien. Zo meent nog menigeen, die uit de wereld in de gemeente van God wordt overgebracht, maar helaas! Het valt hem dikwijls zeer tegen.

Zo hield zij zich, volgens de raad van haar schoonmoeder, bij de maagden van Boaz, om op te lezen, totdat de gerste-oogst en de tarwe-oogst, die ongeveer drie weken later inviel, beëindigd waren, 1) en zij bleef
bij haar schoonmoeder, totdat later een keer in haar lot kwam, en zij Naomi in haar huis nemen en verzorgen kon. (4: 13vv.).

Onze gezegende Heiland is onze God en Losser. Hij is het, die het recht heeft, om ons te lossen, en indien wij verwachten, die weldaad van hem te zullen genieten, laten wij Hem dan aankleven en Zijn velden en Zijn gezin; laat ons niet gaan tot de wereld en haar velden, noch enig geluk en vergenoegen in het schepsel zoeken (Ru 2: 23).

De gerste-oogst was de eerste en nam omtrent Pasen een aanvang, maar de rogge- en tarwe-oogst viel een maand daarna. Tegen Pinksteren was alles ingehaald en was de oogst beëindigd. Al die tijd genoot Ruth weldadigheid van Boaz in bijzondere mate.

Ruth geeft niet een ogenblik de moed op, maar volhardt in haar zware taak. Volharding is het beste kenmerk van geloof en liefde. Ach, menigeen is het kruis te zwaar en hij keert naar Moab terug.

Dina ging uit om de dochters van het land te bezien, haar ijdelheid eindigde in schande. Ruth bleef thuis en werkte voor haar moeder en ging niet uit, dan om voor haar voorraad te verzamelen; wij zullen later zien, hoe haar nederigheid en vlijt beloond zijn.

HOOFDSTUK 3.

RUTH VERKRIJGT GOEDE HOOP OP EEN AANSTAAND HUWELIJK.

Vs. 1-18. Na het eindigen van de oogst nu het dorstijd is, verlangt de voor het welzijn van haar dochter bezorgde Naomi van haar, dat zij, goed gekleed en getooid, in de nacht de dorsvloer van Boaz opzoekt en zich, terwijl hij daar op zijn leger ingeslapen is, aan zijn voeten nederleg, opdat hij naar zijn plicht als losser, haar tot vrouw neemt. Ruth onderwerpt zich gehoorzaam aan dit plan. Als nu Boaz haar aanwezigheid bemerkt, belooft hij haar verlangen te vervullen. Eerst moet hij een hem bekende bloedverwant, die nader is, bewegen van zijn recht op haar bezit afstand te doen. Hij wil reeds de volgende dag die zaak ten einde brengen; bij het opgaan van de zon laat hij haar, stil en rijk begiftigd, tot Naomi heengaan, die uit het bericht, dat haar schoondochter haar geeft, goede hoop op het slagen van haar bedoelingen verkrijgt.

En Naomi, haar schoonmoeder, sprak tot haar, die reeds de gunst van Boaz en de achting van de gehele stad (vs. 11) verworven had, nadat de oogst was afgelopen en de dorstijd begon, dadelijk na Pinksteren: Mijndochter! zou ik u geen rust zoeken, dat gij u een man verkrijgt en zo uw levenslot verzekerd wordt, dat het u welga, 1) tot loon van uw trouw en kinderlijke liefde. (Efeze 6: 2,3).

Twee doelen beoogt Naomi hiermee. Allereerst om haar overleden zoon nageslacht te verwekken en ten tweede, om haar schoondochter liefde te bewijzen. Naomi vergeet noch haar reeds gestorven kind, noch de weldadigheid, die Ruth bij haar gedaan heeft.

Zij weet, dat zij hier in de geordende weg van God is, en hoewel zij zich in de naaste bloedverwant vergist, zo zal toch de Heere God het wonderwel maken en haar pogingen en haar arbeid zegenen.

Zo baad U dan, en zalf u 1) met olie, en doe uw feestkleren aan, en ga zo getooid van de hooggelegen stad af naar de dorsvloer, maar houd u daar zolang verborgen, en maak u de man niet bekend, noch iemand van hen, die bij hem zijn, totdat hij geëindigd zal hebben te eten en te drinken.

De bruid van Christus behaagt haar bruidegom niet anders dan in de zalving van de Geest en in de kleren van het heil.

En het zal geschieden, als hij neerligt, 1) dat gij de plaats zult merken, waar hij in de nabijheid van de dorsvloer gelegen zal zijn, en als gij denkt, dat hij ingeslapen zal zijn, ga dan, en sla zijn voetdeksel op, en leg u aan zijn voeten te slapen; zo zal hij, wanneer hij ontwaakt en u gewaar wordt, u te kennen geven, wat gij doen zult, 1) of hij u tot vrouw zal nemen of niet. Ik ben zeker dat hij u niet verstoten zal.

Het dorsen gebeurde overdag; tegen de avond, als de wind zich verhief (Genesis3: 8) had het wannen plaats, waartoe men de wind nodig had, opdat deze het kaf weg woei. Na de

arbeid werd de maaltijd gehouden; daarop legden de landarbeiders zich dadelijk bij de dorsvloer neer om die te bewaken.

Naar onze zeden en toestanden schijnt de handelwijze van Naomi en Ruth, uit een zedelijk oogpunt, aanstotelijk, maar dat was zij niet volgens de zeden van het volk van Israël van die tijd. Boaz, een man van eer en aanzien, en volgens 3: 10, zonder twijfel ook reeds een tamelijk bejaard man, prijst Ruth dat zij tot hem haar toevlucht heeft genomen en belooft haar haar wens te zullen vervullen, als hij zich heeft overtuigd, dat de nadere losser van zijn recht en plicht wil afstand doen. Zoals hij met deze verklaring erkent, dat hem als losser onder de tegenwoordige toestanden de plicht is opgelegd, om Ruth te huwen, zo ook stoort hij zich niet aan de manier en aan de wijze, waarop zij tot hem genaderd is en zich als zijn vrouw heeft voorgesteld.

En zij, kinderlijk gehoorzaam aan haar schoonmoeder en gereed zich de reeds bejaarde man (vs. 10), die zij om zijn vroomheid had leren hoogachten, tot vrouw aan te bieden, zei tot haar: Al wat gij tot mij zegt, zal ik doen. 1)

Men moet zich hier geheel in de geest en de zeden van die tijd verplaatsen en alle inzichten van welvoeglijkheid, zoals wij die tegenwoordig hebben, ter zijde stellen, anders zou men aan de drie personen, die in deze geschiedenis voorkomen, groot onrecht doen. De zaak is deze: Naomi houdt Boaz voor de naaste bloedverwant van haar gestorven man, voor de losser van het stuk grond (2: 20), dat de laatste heeft achtergelaten; zij weet niet dat er nog een nadere bloedverwant is (3: 12). Nu zal, als zij gestorven zal zijn, het stuk grond, dat nog in handen van de koper is (2: 20) de losser toevallen, zodat hij het of dadelijk kan inlossen, of het hem in het jubeljaar zonder geld ten deel wordt. Nu kan echter Naomi volgens haar recht de akker, die zij wel bezit maar niet gebruiken kan, vrijwillig overgeven; zij is daarnaast besloten, om haar schoondochter gelukkig te maken. Omdat namelijk na Elimelech dood Machlon, de man van Ruth erfgenaam van het stuk grond geworden was, zo heeft de losser tevens de plicht de weduwe van Machlon te huwen. Boaz heeft bijzondere welwillendheid jegens Ruth en om harentwil ook jegens haar schoonmoeder betoond. Zij meent, hoewel zij daarin dwaalt (vs. 9), dat Boaz van de familiebetrekking niets weet, en gelooft, dat hij, deze vernemende, aanstonds bereid zal zijn de jonge weduwe, die hem zozeer aangetrokken heeft, tot vrouw te nemen, omdat hij hoop mag hebben bij haar kinderen te verwekken, wat de reeds bejaarde en kinderloze weduwnaar aangenaam zal zijn; des te eerder meent zij, dat hij dit doen zal, omdat zij niet met lege handen komt, maar het erfrecht van dat stuk grond meebrengt. Wel zal dit niet het werkelijk eigendom worden van hem zelf, maar van de oudste zoon, die geboren zal worden, en deze moet op de naam van de gestorven Machlon in de geslachtsregisters worden opgeschreven. Maar de zonen en dochters, die later geboren worden, zijn de zijn, zijn van Boaz en zullen zijn geslacht voortplanten. Zij is in haar gedachten zo zeker van de toestemming van Boaz, dat zij Ruth reeds voor de verloofde van de man aanziet en geen bedenkingen heeft haar, als een bruid getooid, in de kamer van de man te leiden. Daarin bestond toch, zoals wij weten, ten tijde van het Oude Testament, het eigenlijke sluiten van het huwelijk. Er bestond nog geen plechtige inzegening van het huwelijk zoals bij ons; de wederkerige toestemming was genoeg, en de vereniging kon ook zonder voorafgaande bruiloftsfeesten plaatshebben; de bruiloft was bovendien slechts de openbaarwording van de

betrekking en kon voorafgaan of volgen. Zo behoeven wij volstrekt niet te misprijzen, dat Naomi haar dochter dringt het jawoord te gaan halen door een daad. Bij zijn gezindheid is er geen gevaar, dat hij haar aanraken zal en toch verstoten. Toch rijst nog de vraag op: is het bij de zeden van die tijden behoorlijk, dat Naomi, zonder voorafgegane onderhandeling met Boaz, Ruth dwingt om zichzelf als vrouw voor te stellen? Wij willen er niet op wijzen, dat Boaz gedragingen jegens Ruth met recht door de schoonmoeder als een openbaring van liefde konden aangezien worden, die de man niet durfde uitspreken, omdat hij, reeds nabij de grijsheid, de jonge en waarschijnlijk buitengewoon, schone weduwe, die op veel jongere mannen kon hopen (vs. 10), niet durfde vragen, in verbintenis met hem te treden; dat dus het tegemoet komen van Ruth een des te blijder en beslister jawoord op de niet uitgesproken, maar toch duidelijk kenbaar gemaakte vraag zou zijn, hoe meer teder gevoel er aan het verzwijgen van de vraag ten grondslag lag. Van meer belang is het, dat overal waar het een huwelijk uit plicht betrof, de vrouw juist recht had, het huwelijk te eisen en, als dit geweigerd werd, de weigerende tot schande te doen worden. Voor het eerste wijzen wij op Deuteronomium 25: 7-10, voor het laatste herinneren wij aan Genesis38: 12vv. , waar Thamar zelfs van de schoonvader het huwelijk eist en haar eis met list weet door te zetten.

De dochter komt op de gedachte om te werken voor de moeder, de moeder tot het plan voor het geluk van de dochter.

Ruth treedt hier op in haar als het ware kinderlijke eenvoudigheid. Zij doet zich kennen in het voorgaande als een zeer deemoedige en ootmoedige vrouw, die zich liever op de achtergrond houdt, dan zich op de voorgrond plaatst. Wat Naomi haar voorstelt, ja oplegt, was geheel Israëlitisch, niet Moabitisch en zal haar wellicht in het begin wel een blos van schaamte op de wangen hebben veroorzaakt.

Toch, in kinderlijke gehoorzaamheid aan haar schoonmoeder, die zij beschouwt als in de plaats van God voor haar te staan, legt zij eigen gevoel van schaamte en zedigheid het zwijgen op en belooft gehoorzaamheid, overtuigd als zij is, dat een Naomi haar niets anders kan gebieden, dan wat met Gods Woord en de heiligheid van Zijn Wet in overeenstemming is.

Toen nu Boaz, na het eindigen van het wannen, gegeten en gedronken had, en zijn hart vrolijk was, hij in een opgewekte stemming was, zo kwam hij om neer te liggen aan het uiterste van een nog ongedorste korenhoop, terwijl zijn arbeiders elders een rustplaats zochten. Daarna kwam zij stilletjes dichterbij, nadat zij eerst nog een tijd lang gewacht had en overtuigd kon zijn, dat allen sliepen, en sloeg zijn voetdeksel op, en legde zich neer aan zijn voeten. 1)

Naomi had, zonder kwaad te vrezen, haar vrome en zedige schoondochter in een toestond gebracht, die nog ten kwade had kunnen uitlopen. Omdat er een nader bloedverwant was, zou het stuk land van Elimelech voor Naomi en haar kleinkinderen verloren geweest zijn, indien Boaz zonder meer haar had genomen; de naam van Elimelech en Machlon waren uitgestorven onder de geslachten van Juda en Perez. Daaraan was voor Naomi veel gelegen, en dat Ruth ook dacht aan de voortplanting van het geslacht van haar gestorven man en daarom geen lust

had jongere mannen te huwen, roemt later (vs. 10) Boaz, als een bijna nog grotere deugd van zelfverloochening, dan dat zij eerder vaderland en alles verlaten had. Daarom werd vooraf op het door de vrouwen niet gedachte gevaar opmerkzaam gemaakt, om later de edelmoedigheid en trouw van Boaz des te meer te doen uitkomen. Het lag voor de hand, dat hij door de gehouden maaltijd milder geworden, de mooie en hem zo lief geworden vrouw tot zich nemen zou, zonder er zich om te bekommeren dat daardoor Elimelechs en Machlons geslacht uitgedelgd zou worden. Hij deed het echter niet, hij onderwerpt zijn persoonlijke wensen aan zijn plicht, en alleen, wanneer het hem geoorloofd is Ruth te huwen, is hij daartoe bereid. Daardoor doet hij van zijn zijde een grotere barmhartigheid, dan hij reeds vroeger aan de Moabitische gedaan had (2: 8vv.). Er is een heilige wedstrijd bij deze vrome en gelovige personen, omdat geen bij de anderen wil achterblijven in rechtvaardigheid en deugd. Waar dit plaats vindt onder hen, die het leven samenbrengt, daar sterkt zich de één aan de ander, en heeft de één aan de ander bescherming tegen de nadelige gevolgen van zijn dwalingen en verkeerde stappen. Komt, wandelaars op hetzelfde spoor! Wij reizen met elkander, wij helpen de één de ander. Eén vriend, een leidsman gaat ons voor. In Hem en door Zijn kracht, maakt eendracht meer macht. Komt, sterken wij die liefdeband! Eén strijd is het die wij strijden, één lijden dat wij lijden, op reis naar het hemels vaderland, waar we eenmaal binnentreden, daar zijn wij eeuwig één (Gez. 69 vs. 5 en 6).

En hij zei: Wie zijt gij? Wat doet gij hier? En zij zei: Ik ben Ruth, uw dienstmaagd; breid dan uw vleugel 1) uit over uw dienstmaagd, neem haar tot uw vrouw, want gijzijt de losser van het door mijn man nagelaten stuk grond, en dus verplicht mij te huwen (Ru 2: 20).

Deze uitdrukking hier is niet ontleend aan de vogels, die hun jongen met de vleugels bedekken, maar in verband met Deuteronomium 23: 1; 27: 20 en Ezech. 16: 8 aan het feit, dat de man, als hij zich te ruste legt, niet alleen over zichzelf, maar ook over zijn vrouw het dek of de dekens heentrekt. Letterlijk betekent het: de zoom, de slip van de deken. Ruth vraagt daarmee daarom, om haar te huwen.

Deze uitdrukking is zeer gewoon, om de hoede van God aan te duiden (Psalm 17: 8; 91: 4 Matth. 23: 37 Ruth 2: 12). Het woord heeft daarom niet juist rechtstreeks betrekking op de verhouding van de echtgenoten; het geeft te kennen, dat de jong verlaten weduwe bescherming zocht. (v. GERLACH).

En hij prees haar zelfverloochening waarin zij, de jonge weduwe, zich aan hem, de reeds bejaarde man, aanbood en zei: Gezegend zijt gij de HEERE, mijn dochter!gij hebt deze laatste weldadigheid 1) of liefde beter, nog groter gemaakt dan de eerste, die gij aan uw gestorven man en aan uw schoonmoeder bewezen hebt (2: 11). Het is veel, zeer veel, wat gij gedaan hebt, omdat gij geen jonge gezellen zijtnagegaan, hetzij arm of rijk, zoals gewoonlijk de vrouwen van uw leeftijd doen. Gij hebt niet gezocht naar een man volgens de wensen van de vrouwen, maar hebt u, omwille van de familie, om voor haar goederen en naam te behouden, aan een reeds in jaren gevorderde man gegeven.

De laatste weldadigheid, of zoals beter vertaald is, de laatste liefde wordt nader in het slot van dit vers verklaard. Zij is deze, dat zij niet naar een jonge man heeft uitgezien, maar naar

hem, de reeds tamelijk bejaarde Boaz, de bloedverwant van Machlon, opdat zij daardoor aan haar gestorven man nog nageslacht zou geven.

En nu, mijn dochter! vrees niet, dat ik u zou versmaden; al wat gij gezegd hebt, zal Ik u doen; het stuk grond zal ik lossen en u tot vrouw nemen; want de gehele stad 1) van mijn volk weet dat gij een deugdelijke 2) vrouw zijt. Mij is het daarom een eer, mij aan u te verbinden; maar de bestaande rechten gedogen niet dat ik u thans reeds tot mij neem.

Letterlijk staat er: de gehele poort van mijn volk. Hiermee worden bedoeld alle inwoners van de stad, die door de poort in- en uitgaan.

Hebreeuws "poorte", al wat deftig en aanzienlijk is in de stad.

Bij 2: 3 hebben wij gezien, dat het woord toeval geenszins onbijbels in, evenzo is het met het woord deugd, dat in de tijd van het Rationalisme een zo grote rol gespeeld heeft. Wij moeten opmerken, dat wanneer het woord in het Nieuwe Testament voorkomt (Filipp. 4: 8; 2 Petr. 1: 3,5 meer het zedelijk goede op zichzelf betekent, niet het tot bestanddeel van zijn inwendig wezen geworden zedelijk goede, dat wij gewoonlijk onder deugd verstaan; voor het laatste worden in de Schrift meer uitdrukkingen gerechtigheid (Luk. 1: 75 Rom. 6: 13 Efeze 4: 24), heiligheid (1 Thess. 3: 13), goedheid (Rom. 15: 14) gebruikt. De christelijke deugd ter onderscheid van de natuurlijke is in al haar verschijningen onmiddellijk en uitdrukkelijk aan Christus aangesloten, als het begin en de voleinder van het geloof, en heeft altijd drie zaken in het oog: Christus, die zij gelovig liefheeft, het zedelijk gebod, dat zij met blijde bereidwilligheid gehoorzaamt, en de zonde die zij in zich en in anderen verafschuwt en bestrijdt.

Nu dan, weliswaar, 1) ben ik een losser, verwant aan Elimelech en Machlon, en daardoor verplicht en gerechtigd het stuk grond te lossen, maar er is nog een losser, nader dan ik; van deze moet ik eerst vernemen, hoe hij gezind is; of hij niet alleen zijn recht op het stukgrond wil laten gelden, maar ook zijn plicht als Goël aan de weduwe van de gestorvene wil vervullen en haar tot vrouw nemen.

Of beter: En nu ja, het is wel waar. Boaz verzwijgt haar niets. Hij wil haar huwen, haar losser zijn, maar alleen in de weg van recht en gerechtigheid, alleen dan, als de naaste losser afstand van haar doet, of haar weigert te huwen en het stuk land te lossen.

Blijf deze nacht 1) bij mij, en vrees niet, dat ik de Heere zal vooruitlopen; voorts in de morgen zal het gebeuren, 2) dat ik die nadere bloedverwant naar zijn wil zal vragen; indien hij u lost, goed, ik moet daarin genoegen nemen, laat hem lossen, maar indien het hem niet behaagt u te lossen, zo zal ik u lossen, zo waarachtig als de HEERE leeft! 3) leg u neer tot de morgen toe, 4) want thans, nu het midden in de nacht is, kunt gij naar de stad niet terugkeren.

Deze weinige woorden: "Blijf deze nacht" bevatten een verzekering aan Ruth, die door de schrijvers van de Hebreeuwse tekst daardoor is aangeduid, dat zij het woord Lini (= overnacht) met een grote beginletter geschreven hebben.

Boaz wil niet, dat Ruth zelf naar de losser gaat. Dit zou haar te bezwaarlijk zijn gevallen, maar belooft haar, de zaak voor haar in orde te zullen brengen.

Aanroeping van God als getuige van waarheid en wreker van de leugen komt in het Oude Testament veelvuldig voor. Het is in de meeste gevallen een levendige bevestiging door vergelijking van eigen zekerheid omtrent de waarheid met de zekerheid van andere onbetwijfelbare waarheden, of met een onbetwijfelbare wens van eigen welzijn of dat van anderen (God doe mij, enz. zo waarlijk uw ziel leeft). De Christen moet zich in de regel ook van zulke, op zichzelf niet zondige, bevestigingen onthouden, omdat hij uit de waarheid is en de zalving die bij hem is, vanzelf reeds op iedereen, met wie hij verkeert, de indruk geeft dat alles wat hij verzekert, hij dat voor de alwetende en rechtvaardige God betuigt en er dus geen uitdrukkelijke betuiging of aanroeping van Zijn naam nodig is; in het Oude Testament waren de zaken nog anders, daar was de aanroeping van God een kenteken van de ware vereerders van de HEERE.

In plaats dat Boaz haar aanroerde als een ontuchtige, zegende hij haar als een vader. Hij vertroostte haar als een vriend, hij deed haar beloften als een bloedvriend, hij beloofde haar als een beschermer, en hij zond haar terug, overladen met aangename hoop en geschenken, niet minder kuis en veel meer gelukkig dan zij was gekomen. O roemwaardige gematigdheid en ingetogen leven, de voorvader betamende van Hem, die geen zonde gekend heeft, en op Wiens lippen en in Wiens mond geen overtreding noch bedrog werd gevonden.

Voorts zei hij tot haar, toen zij afscheid van hem nam: Pak de sluier 1) (Ex 12: 34), die op u is, en houd die uitgespreid, en zij hield hem; en hij mat zes 2) maten gerst en hij legde ze op haar; daarna ging hij in de stad, om aanstonds te doen wat hij toegezegd had (vs. 13).

Onder de sluier hebben wij te verstaan, een ruim overkleed, in de vorm van een grote omslagdoek.

De Rabbijnen verstaan daaronder 6 Sea's = 2 Efa's (Ex 16: 36). Dit is een zo zware last, dat zij erbij voegen: de Heilige Geest is over haar gekomen en heeft haar bekwaam gemaakt om zo'n last te dragen. Beter is het te denken aan de gomer, wanneer de gift overeenkomt met hetgeen zij bij de eerste oplezing had uitgedorst (2: 17). Zes is het symbolisch getal van arbeid, waarop de rustdag volgt. Wie zes jaren gediend heeft, wordt in het zevende vrijgelaten. Naomi ontvangt dus een tijding dat de rusttijd (vs. 1) nabij is.

Boaz is getrouw en standvastig, zowel laat als vroeg, alleen en in de vergadering; hij is een Israëliet niet alleen als mensen hem zien, maar ook waar God alleen hem ziet. Boaz kon zich aan de letter van het recht onttrekken, er is een nader bloedverwant, maar hij is een dader van het woord. Het is hier om het recht, niet om de letter te doen, en hij houdt vrijwillig, rein, uit de liefde van het geloof zijn woord.

Mijn Christen! zie hoe mild Boaz is. Zou het wel mogelijk zijn, dat God u met lege handen zou heenzenden, wanneer gij in nood zijt? O nee, Zijn milde hand is nooit gesloten. Open

Hem slechts uw hart, dan worden de goddelijke gaven zonder uw eigen werken over u uitgestort.

Toen zei zij: Zit stil, 1) doe niets meer, maar blijf thuis, mijn dochter, totdat gij weet hoe de zaak zal vallen, of de nadere bloedverwant zijn plicht zal doen of niet: want die man zal niet rusten, totdat hijheden deze zaak voleind heeft. 2)

Naomi verzekerde Ruth, dat Boaz niet zou rusten, voordat hij de zaak geëindigd zou hebben. Veel meer reden hebben ware gelovigen om voor niets bezorgd te zijn, maar hun zorgen op God te werpen omdat Hij beloofd heeft voor hen te zorgen; wat hebben wij nodig bezorgd te zijn, wanneer Hij zo doet. Zit stil, zie hoe de zaak uitvalt, want de Heere zal voleindigen wat u aangaat en zal alles voor u goed maken (Psalm 138: 8). Stilzitten zal hun sterkte zijn. (Jes. 30: 8). Deze geschiedenis moge ons dringen, om ons door het geloof aan de voeten van Christus te leggen. Hij is onze naaste losser, want Hij is been van ons been en vlees van ons vlees. Wij hebben het recht dat deze Goël ons verlost. Hij wil onze begeerte tot Hem en ons verlangen naar redding zeer vriendelijk aannemen. Als wij ons bij Hem gevoegd hebben, zal Hij niet rusten voordat Hij onze wensen vervuld heeft. Wij kunnen dit niet te ernstig verlangen en zoeken, dat ditzelfde het deel worde van onze kinderen en van onze vrienden.

De liefde spreekt slechts van plichten, niet van rechten. Ruth bood zich aan naar het veld te gaan; van het recht van de lossing sprak zij niet. Toen zij naar Boaz ging betoonde zij de gehoorzaamheid van de liefde. Het is veel voor de geliefde te arbeiden, zich te verootmoedigen, alles over te geven, maar het zwaarste voor een vrouw is de angst van haar vrouwelijk gevoel te overwinnen, de schaamte van haar hart te stillen. De gang naar Boaz in de nacht was zwaarder dan het verlaten van haar huis, dan haar dienen. De gehoorzaamheid, die zij hier betoonde, was het hoogste, dat zij betonen kon. Zij waagde haar vrouwelijk gevoel, en dat is meer voor een zedelijke vrouw dan haar leven. Zij doet in reinheid en deugd, wat een zondares zou doen. Zij beriep zich op een recht, dat pijnlijker is dan alle plichten. Maar de liefde van zelfverloochening beschijnt alles met haar morgenrood van goddelijke reinheid. Zij beminde niet met zinnelijke liefde, zij beminde Naomi en wilde de naam van haar man in Israël niet te niet laten gaan, en zij doet wat een kuise vrouw alleen in de gehoorzaamheid van de goddelijke liefde doen mag, en wat het bevlekte oog van onreine zielen nooit begrijpt. Het was groter lijden, toen zij zich mooi aankleedde dan toen zij in het kleed van de arbeid ging. De valse schijn van de zonde wellicht te dragen is groter martelaarschap, dan om de deugd straf te lijden. Maar de kuise liefde van gehoorzaamheid lukt alles. Zij overwint, zij wordt niet gezien, zij wordt niet verkeerd beoordeeld; zij ontvangt de kroon van liefde en van geloof.

Laten wij hieruit leren, onze bekommernissen en zorgen op de Voorzienigheid te werpen, Hem volgende om haar gangen na te speuren, ons schikkende om daarin te berusten, hoe de zaak ook moge uitvallen, omdat soms blijkt, meest ten onzen beste te verstrekken datgene, waaraan wij het minst gedacht hebben (Ru 3: 18).

Naomi heeft een groot vertrouwen in Boaz. Hoewel zij weet, dat het op heden voor hem de drukste tijd is en zijn werkzaamheden hem nauwelijks beschikbare tijd overlaten, toch gelooft zij, dat hij terstond de zaken van Ruth zal berechten en tot een goede uitslag brengen. Wel een vermaning aan alle gelovigen, om te allen tijde al hun noden en zorgen op de Heere te wentelen, die, als de Meerdere van Boaz, hun belangen zal behartigen en hun zaken beslechten.

HOOFDSTUK 4.

BOAZ' HUWELIJK MET RUTH WORDT GESLOTEN EN GEZEGEND.

Vs. 1-17. Nog in de morgen na die nacht, toen Ruth bij Boaz op de dorsvloer geweest was, begeeft Boaz zich naar de poort van de stad Bethlehem, handelt hier in aawezigheid van het volk en van tien geroepen oudsten met de losser. Deze doet afstand van zijn recht op het stuk grond, om de weduwe van Machlon niet te huwen. Boaz verkrijgt alzo zowel dat land tot een bezit als Ruth tot vrouw, opdat hij bij haar een nakomeling voor haar gestorven man verwekt en de naam en het geslacht van de eerste bewaard blijven in Israël. Het huwelijk wordt met een zoon gezegend, over wiens geboorte de vrouwen in Bethlehem Naomi gelukkig prijzen en die Isaï, de vader van David, tot zijn nakomeling heeft.

En Boaz, toen hij in de stad gekomen was (3: 15) ging op in de poort, waar men openbare zaken pleegde te behandelen (Ge 19: 1) en zette zich aldaar, om te wachten, totdat hij de naaste bloedverwant van Elimelech ontmoeten zou; en ziet, de losser, van wie Boaz gesproken had (3: 12vv.), ging voorbij; zo zei hij: Wijk, kom hierheen, ga hier zitten, gij! 1) En hij, aan de uitnodiging voldoende, week daarheen en ging zich naast Boaz zetten.

Het Hebreeuws "ploni almoni" is de naam van een onzekere plaats.

Deze uitdrukking (in Dan. 8: 13 tot "palmoni" samengetrokken) betekent iemand, wiens naam men niet weet of noemen wil, een zeker iemand, zoals wij gewoon zijn te zeggen N. N. (Grieks o, h deina). Boaz heeft zonder twijfel de man bij zijn naam geroepen; de heilige schrijver echter hield het niet voor noodzakelijk de naam mee te delen. Wanneer de joodse traditie beweert, dat Nahesson vier zonen gehad heeft. 1. Elimelech 2. de hier door ploni almoni aangeduide losser 3. Salma, de vader van Boaz. 4. de vader van Naómi, zo rust dit op enkel gissingen.

En hij, Boaz, riep uit de kring van de aanwezige burgers (vs. 4) tien 1) mannen van de oudsten van de stad tot getuigen van hetgeen tussen hem en de losser behandeld zou worden, en zei: Ga hier zitten; en zij gingen zitten.

Tien is hier ook weer het getal van de volkomenheid. Hij noemt tien mannen van de oudsten van de stad, opdat aan de zaak, indien zij eenmaal beslist was, niets veranderd zou kunnen worden.

Toen zei hij tot die losser: Het stuk land, dat van onze broeder Elimelech was, heeft Naomi, die uit het Moabietenland teruggekomen is, verkocht. 1)

Hij vermeldt de terugkeer van Naomi uit het land van de Moabieten, opdat die andere zou weten, dat zij het land uit armoede en gebrek had verkocht.

Dit woord kan verklaard worden, of dat Naomi in de plaats van haar man Elimelech genoemd wordt, dus vóór zijn vertrek uit Bethlehem het land verkocht had, of men moet vertalen:

"biedt te koop aan," zodat Naomi aan één van de lossers aanbiedt haar recht op dat land te kopen (Ru 2: 20" en "Ru 3: 5). Die aanbieding had zij gedaan door Ruth naar de dorsvloer te zenden.

En ik heb gezegd: Ik zal het voor uw oor openbaren, zeggende, om uw wil te vernemen: Aanvaard het recht van lossing en bezit in aanwezigheid van de inwoners, en in aanwezigheid van de oudsten van mijn volk: 1) zo gij hetzult lossen, los het; en zo men 2) het ook niet zou lossen, verklaar het mij, dat ik het wete en besluiten kan, wat ik doen zal; want er is niemand behalve gij, die het losse, die er enig recht op heeft, en ik na u. Toen zei hij, de naaste bloedverwant: Ik zal het lossen. Het was hem aangenaam, dat hij hier gelegenheid ontving, om hetgrondbezit van zijn huis te vergroten en wilde daarom graag het betrekkelijk geringe losgeld betalen.

In aanwezigheid van de oudsten van mijn volk is een nadere aanduiding van in aanwezigheid van de inwoners.

Men had hier gij en niet men of hij mogen verwachten, omdat het de andere losser gold. Hoogstwaarschijnlijk heeft echter Boaz zich nu van de persoon, die het gold, afgewend tot de getuigen.

Maar Boaz zei: Het is goed dat gij daartoe bereidwillig zijt, maar weet tevens: op de dag, dat gij het land aanvaardt van de hand van Naomi, zo zult gij het ook aanvaarden van Ruth, 1) de Moabitische, de vrouw van de destorven zoon, van Machlon, die na zijn vaders dood de wettige erfgenaam was, om de naam van de gestorvene te verwekken over zijn erfdeel, 2) om een zoon voor Machlon te verwekken, die de erfgenaam van het land zijn zal.

Van Naomi’s huwelijk kon geen sprake meer zijn, want zij was boven de leeftijd; het ontvangen uit de hand van Ruth sloot een Leviraatshuwelijk met laatstgenoemde in.

Wat de zaak betreft, zo was het stuk land, dat Naomi uit nood verkocht had, erfelijk eigendom van haar gestorven man Elimelech, van wie naar het bestaande recht zijn zoon het weer erfde, zodat het daardoor even goed eigendom van Ruth als van Naomi was. Uit de handeling van Boaz met de nadere losser blijkt duidelijk, dat Naomi het stuk land, dat een erfelijk bezit van haar man was geweest, verkocht had, en tot verkoop rechtens bevoegd was. Omdat nu, naar het Israëlitische recht het grondbezit niet op de vrouw bij erfenis overging, maar op de kinderen, en wanneer er geen kinderen waren, op de naaste verwanten van de man (Num. 27: 8-11), zo was bij de dood van Elimelech zijn land rechtens overgegaan op zijn zonen en had toen deze zonder kinderen stierven, op zijn naaste verwanten moeten overgaan. Er ontstaat daarom de vraag, met welk recht Naomi het land van haar man als haar eigendom kon verkopen. De Rabbijnen menen, dat het land door de mannen aan Naomi en Ruth was geschonken. Alleen Elimelech kon zijn erfelijk stuk grond rechtens niet aan zijn vrouw geven, omdat bij zijn dood zijn twee zonen als rechtmatige erfgenamen achterbleven en Machlon was tot zo’n schenking evenmin bevoegd. De juiste verklaring is zonder twijfel de volgende: De wet omtrent de vererving van zonder kinderen gestorven Israëlieten bepaalde niet de tijd, wanneer zo’n bezit op de nabestaanden van de gestorvene overging, of terstond na de dood

van de bezitter, of pas na de dood van de achtergebleven weduwe (Num. 27: 9vv.). Zonder twijfel bestond de laatste gewoonte, zodat de weduwe levenslang in het bezit van de landen van haar man bleef, en zolang ook het recht had, in geval van nood, de eigendommen te verkopen, omdat toch de verkoop van een akker niet een werkelijke verkoop daarvan was, maar slechts een verkoop van de opbrengst tot op het jubeljaar. Ingeval nu een weduwe het land van haar gestorven man, zolang zij daarvan in het bezit was, uit nood verkocht en een nabestaande het inloste, zo lag op hem tevens de plicht, om niet alleen te zorgen voor het levensonderhoud van de verarmde weduwe, maar ook, indien zij nog jong was, haar te huwen, en de eerste zoon uit dit huwelijk in het geslacht van de gestorven man te laten inlijven, zodat deze het gehele stuk grond erfde en de naam en het eigendom van de gestorvene in Israël voortplantte. Hierom stelt Boaz de voorwaarde, dat hij, met de lossing van het stuk grond, tegelijk Ruth trouwt.

Toen hij echter hoorde, dat het stuk grond niet zijn eigendom zou worden, maar aan Elimelechs huis zou blijven, zei die losser: Ik zal het voor mij niet kunnen lossen, opdat Ik mijn erfdeel niet misschien verderve, 1) datik, door voor iemand anders geld te betalen, waarvan ik geen winst heb, mijn bezit niet verkleine; los gij als tweede bloedverwant, wanneer gij daarin zin hebt, mijn lossing voor u, want Ik zal niet kunnen lossen. 2)

Het lossen kostte geld, omdat de prijs van het veld tot aan het jubeljaar moest betaald worden. Verkreeg hij nu het land door de lossing tot zijn blijvend eigendom, zo had hij zijn grondbezit met dit stuk vermeerderd; moest hij daarentegen Ruth huwen, zo behoorde de geloste akker aan de zoon, die hij bij haar verwekken zou; hij had het uit zijn middelen voor de lossing betaalde geld voor die zoon uitgegeven en daardoor aan zijn bezit een kapitaal ontnomen; daarin had hij geen zin.

Door Cassel wordt dit anders verklaard. Hij zegt: "het heeft iets gedwongens, wanneer een vader in het eventuele geval, dat zijn eigen zoon een erfgoed aanvaardt, dit verderf voor zichzelf noemt. Uitdrukkelijk heeft Boaz van Ruth als van een Moabitische gesproken. In haar Moabitische afkomst moet voor de bloedverwant een reden liggen, om het voorstel af te wijzen. Men had het ongeluk van Elimelech verklaard uit zijn heengaan naar Moab, en de dood van Machlon en Chiljon uit hun huwelijk. Het erfgoed was daardoor in gevaar gebracht. De Goël vreest een gelijk lot (cf. Midras Ruth Rabba 35: a). Hij gelooft een vrouw niet in zijn huis te mogen nemen, bij wie een familie van Israël uitgestorven is. Het verbod om met Moabitische te trouwen schijnt voor hem, wat Ruth betreft, niet opgeheven te zijn. De man openbaart zich dus als een letterknecht en een bijgelovige. Hij ziet alleen het gericht en niet de liefde van de wet. Hij denkt aan Moab, en Ruth heeft haar toevlucht genomen onder de vleugels van Israëls God. Hij begrijpt het verschil van de toestanden niet. Hij weet tijden en geesten niet te onderscheiden. Hij wil zijn erfgoed en zijn naam niet in gevaar brengen, en de geschiedenis weet niet eens meer, wat zijn naam was. Terwijl de schuld van Elimelech, Machlon en Chiljon door de liefde van Ruth verzoend is, en haar naam blijft, heeft zijn liefdeloosheid jegens Ruth het loon verkregen van zonder naam te zijn (oikov anwnumov genomenov cf. Isocrates 19: 35). Wat een kostbare lering geeft hierin ons boek! Wat een eer geeft het aan de liefde, wat een straf kondigt het de bijgelovige Farizeeër aan!.

Zoals de losser wel het land, maar niet Ruth wilde, zo wil ook menigeen wel de hemel, maar geen wedergeboorte of heiligmaking, zonder welke niemand God zien zal; omdat men de gemeenschap met de Heere niet wil, wordt ook het erfgoed van de Here verloren.

Nu was, om hetgeen hierna verteld wordt, goed te kunnen begrijpen, dit vanouds 1) een gewoonte in Israël, die later buiten gebruik gekomen is, bij de lossing en bij de verwisseling, wanneer iemand zijn recht van lossing op eenander overdroeg, om de gehele zaak te bevestigen, aan haar kracht van wet te geven; dan trok de man zijn schoen uit en gaf die aan zijn naaste om daardoor zinnebeeldig te kennen te geven, dat hij van zijn zijde zijn recht op de ander overdroeg; en dit was tot een getuigenis in Israël; deze was de in Israël toen wettige vorm (De 25: 10).

Uit dit vanouds (in het Hebreeuws Lephanim blijkt duidelijk, dat die gewoonte niet meer in zwang was, toen dit boek geschreven werd.

In Engeland was het lang de gewoonte om het bezit van het huis aan te duiden door de overgave van de sleutel en van het land, door het toezenden van een kluit aarde.

Toen zei deze losser tot Boaz, zoals reeds in vs. 6 gemeld is: Aanvaard gij het stuk land voor u, en hij trok volgens het zo-even vermelde gebruik (vs. 7), zijn schoen uit 1) en gaf die aan Boaz.

Met de schoen trad men op de aarde, daarom betekent de schoen de macht, die men over iets uitoefent. God werpt in de Psalm (60: 10; 108: 10) Zijn schoen over Edom. Reeds heeft Rosenmuller herinnerd aan het voorbeeld van de Abessinische koning, die zijn schoen werpt over hetgeen hij hebben wil.

Toen zei Boaz, terwijl hij de schoen nam, tot de oudsten, die hij geroepen had (vs. 2), en tot al het volk dat bovendien aanwezig was: Gij zijt heden getuigen, dat ik, bij weigering van de losser, aanvaard heb alles wat van Elimelech geweest is, en dus tevens alles wat van Chiljon en Machlon geweest is, van de hand van Naomi, 1) die het mij overgeeft om het te lossen.

Boaz noemt hier de naam van Naomi, niet die van Ruth, omdat nog het recht van laatstgenoemde, als van een Moabitische, betwist kon worden en dat van haar schoonmoeder niet.

En al het volk, dat in de poort was, evenals de oudsten zeiden: Wij zijn getuigen en verheugen er ons in om uw belofte aangaande uw huwelijk met Ruth. De HEERE zegene u voor deze liefde, die gij aan de gestorven Machlon bewijst en make deze vrouw, die als een kinderloze weduwe in uw huis komt, zo vruchtbaar als a) Rachel en als Lea, die beiden uit zich en haar maagden het huis van Israël, wier stammoeders zij zijn, gebouwd hebben; en handel kloek in Efratha, 1) en maak uw naam vermaard in Bethlehem; verkrijg door kloeke zonen, die gij, behalve voor Machlon (vs. 10), voor uzelf verwekken moogt, een beroemde naam!

Genesis29: 32 enz. ; 30: 24,25; 35: 17,18

In het Hebreeuws Weäseh-chajil. Letterlijk verschaffe kracht, hier in de zin van, geve u krachtige zonen, n. l. uit Ruth. Het tweede gedeelte maak uw naam vermaard, is betrekkelijk in dezelfde zin op te vatten. Zij wensen hem toe, dat hij door zijn zonen een beroemde naam krijgt. Daarom gaan ook de namen van Rachel en Lea vooraf, omdat het volk van Israël uit hun twaalf zonen waren voortgekomen.

En uw huis1) zij zo talrijk in nakomelingen en zo aanzienlijk als het huis vana) Perez, 2) (die Thamar, als de voornaamste van haar tweeling, aan Juda baarde; Genesis38: 27vv.) van het nageslacht, dat de HEERE u geven zal uit deze jonge vrouw!

1 Kronieken 2: 4 Matth. 1: 3

Boaz is de man, die van zijn eigen vermogen kan opofferen, wanneer het te doen is om oude rechten in Israël te bewaren en een geslacht in stand te houden; niet voor zichzelf lost hij de akker, maar voor de zoon, die hij bij Ruth zal verwekken. Wel is Ruth een persoon, van wie de gehele stad weet, dat zij een deugdzame vrouw is (3: 11), en haar tot vrouw te verkrijgen, werd door hem zeer gewenst; maar de goddelijke inzettingen stelde hij hoger dan zijn persoonlijke wensen (Ru 3: 7), en pas toen de losser geweigerd had, verklaarde hij haar te willen huwen. Deze zelfopoffering en grootmoedigheid van de man, hoewel men die ook, bij onbekendheid van hetgeen voorafgegaan was, niet in haar gehele omvang kon begrijpen, is het dan ook, wat de oudsten en het volk tot die bijzondere zegenbede beweegt. Wij weten nu niet of, zoals wij verklaard hebben, men bedoeld heeft, dat Boaz niet alleen voor Elimelech maar ook voor zichzelf zonen verkrijgen zou, of dat slechts aan d zoon gedacht is, door wie hij de gestorvene een naam over zijn erfdeel zou verwekken; in elk geval heeft, zoals het volgende aantoont, de vervulling slechts plaats gevonden, wat het laatste betreft, ten minste er is in het vervolg alleen sprake van Obed, in wie Boaz het geslacht van Elimelech voortplantte. Merkwaardig is het, dat niet alleen in deze zoon de ene vervulling gevonden heeft boven bidden en denken, maar deze ook in de geslachtsregisters niet alleen Elimelechs, maar ook Boaz', zoon genoemd wordt. Evenals het voorheen een goddelijke leiding geweest is, dat Machlons huwelijk juist met Ruth kinderloos gebleven is, hoewel zij bleek niet onvruchtbaar te zijn, zo was het ook een leiding van de goddelijke Voorzienigheid, dat slechts die zoon aan Boaz geboren werd. Dezelfde zoon, die de gestorvene over zijn erfdeel verwekt werd, bleef daardoor een zoon van Boaz zelf, wiens erfgenaam hij daardoor tevens werd; hij verenigde in zijn bezit de goederen van beide vaders, en omdat die van Boaz zeker aanzienlijker waren dan die van Machlon, zo werd hij des te meer de zoon van de eerste genoemd, omdat diens naam door zijn edele gezindheid meer beroemd geworden was in Efratha.

Van Perez stamden de voorvaderen van Boaz af, die in vs. 18 en 1 Kronieken 2: 5 opgeteld worden. Zoals van Perez, zo zou ook van het nageslacht, dat de HEERE aan Boaz door Ruth zou geven, een talrijke nakomelingschap voortkomen.

Toen zeiden de vrouwen van Bethlehem tot Naomi, omtrent wie zij vroeger, bij haar terugkeren uit het land van Moab verwonderd gevraagd hadden: Is dit Naomi? (1: 19vv.):

Geloofd zij de HEERE, die niet heeft nagelaten u heden een losser 1) te geven, omdat reeds bijna naam en bezit van echtgenoot en zonen onder het volk teniet waren gegaan. De Heere heeft dit verhoed, en zijn naam worde vermaard in Israël en met hem die van uw gestorven man.

Met de losser wordt niet Boaz bedoeld, maar de pasgeboren zoon van Ruth, die nu in de plaats kwam van Machlon, en daarom van Naomi de smaad van de kinderloosheid wegnam, en daardoor tevens hoop voor haar werd, dat haar geslacht in stand zou worden gehouden.

Die zal u zijn tot een verkwikker van de ziel. 1) Na zo veel bittere ondervindingen (1: 20vv.) zal deze uw vreugde zijn en om uw ouderdom te onderhouden, zodat gij voortaan niet meer uw onderhoud behoeven te zoeken als de armen en vreemdelingen (2: 2vv.). Des te meer zal die zoon een voorwerp van uw vreugde zijn, wanneer gij aan de ondervindingen denkt van de tijd tussen uw terugkomst uit Moab en de huidige tijd, want uw schoondochter, die u liefheeft, zodat zij vaderhuis en vaderland omuwentwil verliet, en alle verwachtingen van haar jeugd varen liet (3: 10), heeft hem gebaard, die u beter is dan zeven zonen; zij is een schoondochter die u tot een moeder maakt, gelukkiger dan een, die zich op verscheidene zonen beroemen kan.

Of, terugbrenger van de ziel. Het beeld is ontleend aan iemand, die in onmacht ligt en nu weer bijkomt. Zo was ook deze zoon voor Naomi. Hij herstelde haar weer door de gunst van God in haar vorige staat en zou tevens een middel zijn in Gods hand om haar een gelukkige ouderdom te bereiden.

En Naomi nam dat kind, 1) dat Ruth gebaard had (vs. 13), en zette het op haar schoot, ten teken, dat zij het als haar eigen kind, als haar erfgenaam aanzag, en werd zijn voedster, 2) degene, die voor zijn opvoeding zorgde.

Nu is Mara weer Naomi geworden, en Orpa, wanneer zij hiervan in Moab gehoord heeft, kan niet anders dan haar zuster benijd hebben. Hoe zeker en edelmoedig zijn de beloningen van de Almachtige! Wie kwam ooit tevergeefs onder Zijn schaduw? Wie heeft er ooit bij verloren door op Hem te vertrouwen? Wie heeft ooit het Moab van deze wereld verlaten voor het ware Israël, en heeft zich tenslotte in de ruil niet verheugd.

Naomi is overal het beeld van de gemeente van Christus, die door liefde wint, belijdt en opvoedt. Mensen, die haar overigens in het natuurlijk hart vijandig zijn, worden haar gehoorzame kinderen. Als er in de kerk afval en ellende is, dan moeten priesters en predikers zelf als Naomi, boete doen en zichzelf niet verontschuldigen. Wanneer zij liefhebben voelen zij zeker vóór alles, dat zij zichzelf hebben aan te klagen. Wanneer de kerk geen joden en heidenen bekeert, zo is het een teken van een hard hart, wanneer men alle schuld op hen werpt en zichzelf spaart. Hoeveel schuld er op de kerk rust dat zij, door aanstoot te geven, gemaakt heeft, dat duizenden niet tot de Verlosser gekomen zijn, weet God alleen. Hoeveel schuld zij heeft, dat zij de naderenden niet goed verzorgde, met liefde, wijsheid en geloof, dat zal ook eens openbaar worden!.

En de buurvrouwen gaven hem, toen zij op de achtste dag de besnijding bijwoonden, een naam, volgens het recht, dat de vrienden en buren hadden (Luk. 1: 59), en drukten in deze het gevoel uit, dat de geboorte van het kind bij hen opgewekt had (vs. 15), zeggende: Aan Naomi is een zoon geboren, die voor haar is om haar tot vreugde en ondersteuning te zijn; en zij noemden hem Obed 1) (= dienaar): deze is, zoals later (vs. 18vv.) aangewezen zal worden, de vader van Isaï (= geluk), Davids (= bemind) vader. 2)

Omdat het volgens Deuteronomium 25: 6 eigenlijk de naam Machlon had moeten zijn, tekent Augustinus bij deze plaats aan, "dat zij handelden in de geest van Machlon, die ook aan zijn zoon niet zijn eigen naam zou hebben gegeven. " Obed betekent: dienende, en het kind werd daarom die naam gegeven, omdat hij voor Naomi aldus zou wezen.

O Moab! uit u zal het onbevlekte Lam voortkomen, dat de zonden der wereld draagt, dat over de gehele aarde heerst.

Ruth baarde een zoon, door wie duizenden en tienduizenden voor God geboren zijn; en omdat zij een voormoeder van Christus was, was zij dienstbaar tot het geluk van allen, die door Hem gered zijn, zowel van ons, die uit de volken zijn, als van hen, die van joodse afkomst zijn. Zij was van Gods wege een getuige voor de wereld van de volken, dat hij hen niet geheel had verlaten, meer dat zij op de juiste tijd in het uitverkoren volk zouden worden ingelijfd en deelgenoten worden van Zijn redding.

Hier is Davids afkomst van Ruth. Het was de joden voorzegd, dat de Messias uit de stam van Juda geboren zou worden, en het is later verder geopenbaard, dat Hij uit het geslacht van David zou zijn. Daarom was het tot goed begrip van deze profetieën nodig, dat de geschiedenis van het geslacht in deze stam geschreven werd, voordat die profetieën geopenbaard waren om elke verdenking te voorkomen.

II. Vs. 18-22. Het boekje eindigt met een geslachtsregister van Perez tot David, dit geeft het eigenlijk doel te kennen, waarmee het geschreven is; het wilde ons in de geschiedenis van Davids huis vóór David inleiden en op de merkwaardige leidingen opmerkzaam maken, die aan dit huis reeds vóór de tijd van zijn grootste nakomeling ten deel werd.

Dit nu zijn de geboorten van Perez, het geslacht, dat de eerste plaats onder de drie geslachten van Juda innam (Num. 26: 19vv.): a) Perez, de oudste van Juda’s tweeling bij Thamar (Genesis38: 29), die volgens het recht van de Leviraatsecht in de plaats van Ger kwam en voor de eerstgeborene van de stamvader gehouden werd, gewon Hezron (Genesis46: 12).

En Hezron gewon, behalve twee andere zonen (1 Kronieken 2: 9), Ram (= hoog), en Ram gewon Amminadab, met wiens dochter Eliseba Aäron trouwde (Ex. 6: 23).

En Amminadab gewon Nahesson, de vorst en aanvoerder van het huis van Juda onder Mozes (Num. 1: 7; 2: 3; 7: 12), en Nahesson gewon Salma, die Rachab van Jericho tot een

vrouw nam, nadat zij zich tot God bekeerd had en zij in de gemeente van Israël was opgenomen. (Jos 6. 25" en Matth. 1: 5).

En Salmon gewon door een van zijn nakomelingen Boaz 1) (2: 1), en Boaz gewon bij Ruth Obed.

Als wij aannemen, dat de verovering van Jericho ongeveer in 1451 v. C. plaatsgehad heeft, Boaz daarentegen met Ruth ongeveer in 1202 v. C. gehuwd is (naar onze berekening duurde de tijd van de verdrukking van de Midianieten van 1216-1209, op het vroegst gerekend is in 1212 Elimelech uit Bethlehem gegaan, tien jaar later keerde Naomi terug), dan is er een tussenruimte van 249 jaar; er moeten dus tussen Salma en Boaz enige leden van het geslacht uitgevallen zijn, zoals in geslachtsregisters meermalen namen, die van geen grote betekenis zijn, weggelaten worden (vgl. 1 Kronieken 4: 1 met 2: 50 Ezra 7: 3 met 1 Kronieken 7: 7-10 Matth. 1: 8 met 2 Koningen . 8: 24; 11: 2; 14: 21 De naam Salmon wordt door velen voor dezelfde als Salma gehouden, door anderen niet, die dan in het verschil van naam het bewijs voor het door ons beweerde zien.

En Obed gewon door zijn bij name niet bekende zoon: Isaï, 1) en Isaï gewon David, 2)de jongste van zijn zeven zonen (1 Samuel 16: 10).

Ook tussen Obed (ongeveer in 1201 v. C. geboren) en Isaï (ongeveer in 1135 geb.) is de tussenruimte te groot, dan dat men hier niet eveneens het uitvallen van een lid zou moeten aannemen.

Tien leden van het geslacht, van Perez tot op David, worden genoemd. Ook hier is 10 weer het getal van de volkomenheid.

Evenals van de oudste tijden de stam van Juda een bijzondere plaats onder de overige stammen van Israël innam (Genesis49: 8vv. Num. 2: 3, Richteren 1: 2; 20: 18), zo munt van begin af aan de familie, waartoe Isaï behoorde, boven de overige geslachten uit. In de geschiedenis van dit geslacht is opmerkelijk, dat driemaal beroemde heidinnen (Thamar, Rachab, Ruth) voorkomen en de stammoeders van de hoofdlijn worden; in hen werd dus de door de zegen van Genesis12: 3 aan Abrahams nageslacht ingeplante begeerte naar vereniging met het heidendom bevestigd op ware en echt theocratische wijze; een begeerte, die overigens dikwijls een verkeerde richting nam. Hoe door haar, zelfs in de tijden van verval als die van de richters, vroomheid op het edelste en liefelijkste wijze openbaar werd, toont de geschiedenis van Ruth en van Boaz; deze is een voorbeeld van theocratische nauwgezetheid, die een waarlijk gewijde bloem van het heidendom, die haar kelk vol verlangen naar het licht van de goddelijke openbaring in Israël uitstrekt.

Wanneer wij de drie aanhangsels aan het boek der Richteren vergelijken (Richteren 17 en 19 en Ruth), dan zien wij tegenover de beide verhalen van gruwelen in Israël, een liefelijk tafereel, waar een heiden in Israël intreedt. Het is ons niet alleen een intern bewijs voor de waarheid, maar wijst ons ook op de verwerping van de Messias door Israël, op de aanneming

door de heidenen van de zaligheid uit Israël, die door Israëlieten is gepredikt, en het heil dat voor Israël zijn zal, als de volheid van de heidenen zal zijn ingegaan.

De tijd zou komen, dat Bethlehem-Juda groter wonderen openbaarde, dan die in de geschiedenis van Ruth vermeld zijn, wanneer het verworpen Kind van een andere vrouw uit hetzelfde geslacht verscheen, tot Wie de Wijzen kwamen en schatten van goud en aloë en mirre aan Zijn voeten legden. Zijn naam zal eeuwig duren en alle volken zullen Hem zegenen. In de aanneming van Ruth in de Kerk van God en in de gemeente van Israël is een straal van hoop opgerezen voor de heidenwereld. In dat nageslacht zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend zijn.).

Deze allen zijn door Mattheüs in het Woord in de genealogie van Christus aangebracht, opdat wij zouden weten, dat deze historie niet slechts op David, maar ook op Jezus Christus betrekking heeft, die door allen wordt aangekondigd als Redder en Behouder van het menselijk geslacht, en opdat wij zouden verstaan, hoe in zijn verwonderlijke goedertierenheid de Heere de verworpenen en verachten opheft tot de hoogste eer.

SLOTWOORD

Op het boek der Richteren en het boek Ruth.

Met betrekking tot de tijd van de geschiedenis, ons in het boek van Ruth meegedeeld, kan het gevoegelijk als een derde aanhangsel van het boek der Richteren beschouwd worden, waarvan de vijf laatste hoofdstukken reeds twee van zulke aanhangsels bevatten (Jud 21: 24). Wat het doel betreft is het als een aanvulling te beschouwen, of zo men wil als een inleiding op de boeken van Samuël. Het laat ons toch een blik werpen in de geest en in het karakter van de voorvaderen van die familie, waaruit David, Israëls vroomste en grootste koning, afstamde, die tevens de belofte had, dat uit zijn zaad de Messias, naar het vlees, geboren zou worden. Het is dus zeer terecht in onze Bijbel tussen de Richteren en Samuël geplaatst, hoewel deze niet de oorspronkelijke plaats is. De Hebreeuwse Bijbel voegt het bij de Chetubim of Hagiographa (De 18: 22). Dat het oorspronkelijk met het boek der Richteren een geheel zou uitgemaakt hebben, is een mening van Josefus, die zeer willekeurig met de boeken van de Heilige Schrift gehandeld heeft (hij rekent in het geheel 22), en die geen voldoende grond heeft. Integendeel geeft de plaatsing onder de Hagiographa ons een vingerwijzing omtrent de vervaardiger van het boek; het behoort noch tot de Richteren, noch tot de beide boeken van Samuël, en heeft tot zijn schrijver geen met name genoemde profeet, die de roeping had in de beschrijving van de geschiedenis van de theocratie in te grijpen, maar een door de Geest tot schrijven opgewekte man, voor wie de Geest des Heeren wakende ter zijde stond. Wie deze geweest is, is niet met enige zekerheid te bepalen; waarschijnlijk een, die met David en de familie-overlevering van zijn huis in betrekking stond, en wel in de laatste jaren van zijn regering geleefd heeft, toen deze koning reeds zijn hoge theocratische betekenis voor Israël verkregen en de Goddelijke toezegging ontvangen had, dat zijn huis eeuwig zou bestaan (2 Samuel . 7). Ruth, de Moabitische overgrootmoeder van David, verlangt met haar gehele ziel naar Israëls God en volk en sluit zich bij deze met al de kracht van de liefde aan. Boaz is een waar Israëliet, zonder bedrog, vol heilige eerbied voor elke goddelijke en menselijke

inzetting, vol welwillende liefde en vriendschap voor de arme heidense vrouw; van zulke voorvaders stamde Hij af, in wie al de heerlijkheid van Israël verenigd zou zijn en het zijn koninklijk, volmaakt toppunt bereiken zou.

Opmerkelijk is het dat, terwijl het boek van Ruth aanwijst, uit wat een echt vroom Israëlitisch geslacht de hoofdkoning van Israël afstamt, de laatste hoofdstukken van het boek der Richteren aanwijzen, hoe noodzakelijk een koning voor het volk van Israël reeds geworden was. Dit is een sprekend getuigenis, hoezeer de Geest van God bij het ontstaan van de Heilige Schriften die mannen geleid heeft, door wie zij geschreven zijn, en hen ondanks hun verschillende roeping en gaven, tot eee grote eenheid heeft aaneengesloten; het is echter ook een onmiskenbaar teken, aan welke man wij deze vijf laatste hoofdstukken van het boek der Richteren te danken hebben en in welke tijd van zijn leven hij die geschreven heeft. Wij zullen later (1 Samuel . 6: 8vv.) zien, hoe zwaar het eerst voor Samuël was, zich naar de wil van het volk te schikken en een koning aan te stellen; Gods bevel en een daarmee verbonden toezegging kon pas zijn tegenstreven overwinnen en hem bewegen aan Israëls verlangen te voldoen. Zo zou het kunnen schijnen dat Samuël zeker degene niet was, die deze hoofdstukken geschreven heeft, omdat hij in tegenspraak met zichzelf gekomen zou zijn, wanneer hij het koningschap als een weldaad geprezen had, dat hij vroeger zo beslist had bestreden als de ondergang van de door God toegekende vrijheid, omdat het geen volk van onderdanigen, aan menselijke koningen, maar een priesterlijk koninkrijk onder de regering van de Heere van alle heren zijn moest. Maar juist de meegedeelde omstandigheid is een bewijs, dat wat de Talmoed zegt: "Samuël is de vervaardiger van het boek der Richteren," op waarheid berust. Hij, een aanvang van het eigenlijke profetische ambt in Israël, wiens levensbeeld door geen eigenbelang, geen zondige zwakheid besmet is, dat ons veeleer kinderlijke gehoorzaamheid aan het Woord van de Heere en onvoorwaardelijke overgave van het gehele onverdeelde hart aan Diens Geest laat zien deze had, toen hij zijn ambt als richter nederlegde en tegenover de nieuwe koning in het ambteloos leven terugtrad (1 Samuel . 12), het volk getroost, toen het bevreesd werd over de eis van een koning. Hij had hun verzekerd: "Vreest niet, gij hebt al dit kwaad gedaan; maar wijkt niet van achter de Heere af, maar dient de Heere met uw gehele hart. De Heere zal Zijn volk niet verlaten omwille van Zijn grote Naam. Het zij verre van mij, dat ik tegen de Heere zou zondigen, dat ik zou aflaten voor u te bidden, maar ik zal u de goede en rechte weg leren. " De grijze man kende het volk, en wist, hoezeer zij aan het gevaar blootgesteld zouden zijn, om in de vorige afgoderij weer weg te zinken, wanneer God hen niet op een nieuwe weg leidde. Hoe zal hij zich verheugd hebben, toen hij de zegen van de koninklijke regering zich zag ontwikkelen, toen Saul niet alleen dapper tegen Israëls vijanden streed en het redde van de hand van allen, die het beroofden (1 Samuel . 14: 47vv.) maar ook het aanzien van de goddelijke Wet overal in het land probeerde te herstellen en de waarzeggers en duivelskunstenaars uitroeide (1 Samuel . 28: 9). Was hij evenwel toen reeds zeker, dat het rijk van Saul niet zou bestaan, zo wist toch Samuël dat de Heere een man naar Zijn hart zocht, die Hij zou gebieden, vorst over Zijn volk te zijn (1 Samuel . 13: 14). De tegenwoordige zegeningen van de koninklijke regering waren dus slechts een handgeld, een onderpand van een toekomstige en grotere. Van daar zijn die woorden: "In die dagen was er geen koning in Israël, een ieder deed wat recht was in zijn ogen. " Zij zijn neergeschreven als een bewijs, dat dezelfde man, die Israël van de oude in de nieuwe toestand verplaatst had, ook tevreden met de nieuwe tijd geworden was, vergeleken bij het verleden, en

aan de Heere de eer wilde geven, dat de Heere, zoals hij beloofd had (1 Samuel . 12: 20vv.), Zijn volk en Zijn werk niet verlaten kon.

Zijn wij overtuigd, dat de vijf laatste hoofdstukken Samuël als schrijver hebben, zo spreekt het vanzelf, dat ook het eerste gedeelte van het boek (1-16) hem toegeschreven wordt. Wie anders was in staat geweest, de geschiedenis van het Godsrijk te beschrijven van de dagen van Jozua tot aan de dagen van die man, met wiens profetische werkzaamheid de gehele periode van de richters eindigen zou? Wie zou in staat zijn geweest dit te doen op die wijze, die geheel met de geest van de Heilige Schrift overeenstemt? Wie anders kon de gedachten over Zijn Godsvolk zo verstaan? Er zijn ook in dit boek kentekenen genoeg, dat Samuël zijn vervaardiger moet zijn. Het vertelt de geschiedenis van de periode van de richters tot aan het einde, tot aan Simsons dood, en kan dus niet vóór hem geschreven zijn; na hem kan het evenmin, om de volgende door Starke genoemde redenen vervaardigd zijn, 1e. hadden toen de Jebusieten nog de burg Sion te Jeruzalem in bezit (1: 21), waaruit David hen dadelijk bij het begin van Zijn regering verdreef (2 Samuel . 5: 6vv.); 2e. worden in de boeken van Samuël (1 Samuel . 12: 9; 2 Samuel . 11: 21) verscheidene geschiedenissen uit het boek der Richteren aangehaald, dus moet het eerder geschreven zijn; 3e. komen in de Psalmen van David (Psalm 8 vv. ; 97: 5; 92: 10) nu en dan spreekwijzen voor, die aan dit boek (Richteren 6: 4vv. ; 5: ontleend zijn. Wij hebben bij dit derde punt nog te noemen Psalm 110: 6 vergeleken met Richteren 15: 15vv. Wij voegen hier nog bij de woorden van Hävernick: "Het is opmerkelijk, dat het werk met de geschiedenis van Simson afbreekt; daarmee staat het van een behoorlijke inleiding voorziene begin van het boek in strijd. Zeer moeilijk is het te verklaren, waarom hier niet de beide richters van het eerste boek van Samuël, Eli en Samuël, mede vermeld werden, wanneer niet de geschiedenis van deze mannen nog in vers aandenken, of zelfs de geschiedenis van de tegenwoordige tijd ware. In dat geval kon men alleen ten doel hebben de oudere gedenkwaardige voorvallen aan de vergetelheid te ontrukken. ".

Wij nemen dit slotwoord van Dächsel over, omdat wij er volkomen mee instemmen. Wij voegen er alleen nog dit bij, dat indien Samuël zelf de schrijver niet is, dan moet het noodzakelijk een van zijn leerlingen uit de profetenscholen zijn geweest, die onder de leiding van de Geest en door hem daartoe aangespoord zich tot de beschrijving van dit tijdvak uit Israëls geschiedenis gezet heeft.

HET EERSTE BOEK VAN SAMUEL.

De beide boeken van Samuël vormen oorspronkelijk in de Hebreeuwse handschriften één geheel en worden daarom niet gescheiden in een eerste en een tweede boek.

De verdeling in twee boeken is van veel later datum. In de Septuaginta is dit het eerst gebeurd, in de Vulgata is dit voortgezet en eindelijk in de 16de eeuw heeft men dit ook gedaan in de Hebreeuwse handschriften.

Heeft men echter in laatstgenoemde handschriften de benaming van de boeken van Samuël behouden, èn in de Septuaginta èn in de Vulgata heeft men die naam veranderd in die van "Boeken der Koninkrijken," terwijl men tevens die van de Koningen erbij telt en alzo spreekt van het eerste, het tweede, het derde en het vierde boek der Koninkrijken.

Men heeft dit gedaan, omdat in de boeken van Samuël de geschiedenis beschreven wordt van de koninkrijken van Saul en David en in de boeken der Koningen, die van Juda en Israël.

Behalve in de Roomse Vertalingen, die beide namen hebben, is in de overige vertalingen de oorspronkelijke naam behouden.

Deze boeken behelzen de geschiedenis van het Godsrijk onder Israël, van het einde van de tijd van de richters tot op het einde van de regering van koning David.

Zij doen ons zien, hoe, na diep verval, de Heere God zijn volk weer bezoekt, omdat Samuël een gehele hervorming teweegbrengt, en hoe Hij onder Saul, maar bovenal onder David, de man naar Zijn hart, Israël tot een ongekende bloei brengt, zowel op burgerlijk als op godsdienstig gebied.

Het eerste boek laat zich zeer gemakkelijk verdelen in drie hoofddelen. Het eerste deel (1-8) beschrijft ons de toestand van Israël onder de rechterlijke werkzaamheden van Samuël. Het tweede deel (8-15) deelt ons mee, hoe Saul verkoren werd tot koning over Israël, vervolgens diens daden en zijn verwerping vanwege zijn ongehoorzaamheid. Het derde deel (16-31) bericht ons, hoe de Heere David tot koning, in Sauls plaats, laat zalven, vervolgens de voortdurende strijd tussen Saul en David en eindelijk de laatste strijd en de dood van Israëls eerste koning met en door de Filistijnen.

Het geheel doet ons zien, hoe het verband tussen de Heere en zijn volk nu meer bepaald wordt door de invoering van het koningschap, maar ook hoe de innerlijke betrekking blijft door verdere ontwikkeling van de stand van de profeten, opdat Israël niet alleen een priesterlijk volk, maar ook een koninklijk volk zou zijn en worden.

HOOFDSTUK 1.

SAMUEL WORDT GEBOREN.

Vs. 1-18. Op wonderbaar liefelijke wijze wordt door de Heere de opvoeding voorbereid van de man, die naar Zijn raad voor Israël in het godsdienstige en maatschappelijke beide een hervormer zou zijn. Door de school van lang gemis en van bitter leed gaat de moeder, voordat zij een zoon ontvangt; daardoor wordt haar hart bewogen om met verloochening van eigen begeerte aan Hem het kind in dankbare liefde terug te geven, dat zij van hem gebeden heeft.

Daar was, ten tijde dat Eli, uit de priesterlijn Ithamar (Num. 25: 13 enzie DACHS "Jud 8: 27), het hogepriesterlijk ambt bekleedde, Thola en Jaïr Israël richtten, de eerste in het westen, de tweede in het oosten van het land (Richteren 10: 2,3) ongeveer in het jaar 1140 vóór Chr. , een man uit het Levietengeslacht van de Kothathieten (1 Kronieken 7: 1,22-28,33-38) van Ramathaïm 1) (= de twee hoge plaatsen), Zofim 2) (= wachters), of kortheidshalve Rama (vs. 19; 2: 11 Joz. 18: 20) genaamd, van het gebergte van Efraïm, dat zich over het gebied van de stam Efraïm, maar ook in de stamBenjamin en tot aan Rama uitstrekte (Richteren 4: 5) wiens naam was Elkana (= bezit van God); deze naam droegen meerdere van zijn voorvaders (1 Kronieken 7: 22vv), doelende op de bestemming van de stam van Levi (Num. 3: 12,45; 18: 6,20). Deze was een zoon van Jerócham (= hij zal barmhartigheid verkrijgen), de zoon van Elihu (= de HEERE is mijn God), Eliab of Eliël (1 Kronieken 6: 27 en "Ge 46: 13), de zoon van Tochu (= neervallen) of Toah, ook Nahath (1 Kronieken 6: 34,36), de zoon van Zuf of Zofai (1 Kronieken 6: 26), een Efrathiet; 3) hij woonde dus eerst in een van de vier Levietensteden van de stam Efraïm (Joz. 21: 20-22), maar was in die onrustige tijden (Jud 17: naar Rama verhuisd, en had op deze plaats, volgens het geslacht, waartoe hij behoorde, de naam Ramathaïm Zofim gegeven (1 Samuel 9: 5).

Ook: "Jud 19: 13". Daar hebben wij reeds enige plaatsen ten noorden van Jeruzalem genoemd, en onder deze ook Rama. De naam betekent "hoogte", waaruit gemakkelijk het gedurig terugkeren van die naam te verklaren is. Het hier bedoelde is dat Rama, dat 2 uur noordelijk van Jeruzalem en de stam van Benjamin ligt op een kegelvormige heuvel en thans Raam heet, niet te verwarren met Ramath Mizpe of Ramoth in Gilead in het land ten oosten van de Jordaan (Joz. 13: 26; 20: 80 Richteren 10: 17; 11: 34). 2e. Ramath Lechi in het westelijk gedeelte van de stam van Juda (Richteren 15: 17). 3e. Ramath tegen het en (Joz. 19: in het oostelijk deel van dezelfde stam. 4e. Rama in de stam Nafthali (Joz. 19: 36). 5e. Rama in de stam Aser (Joz. 19: 29). Over Rama in de stam Benjamin (Joz. 18: 25 Richteren 4: 19: 13) is onder de geleerden strijd, of dit hetzelfde is als het Rama van Samuël, of een andere plaats. Wij houden de eerste mening voor de ware (Rama van Samuël = Rama Benjamin’s of er Râm). Terwijl wij later de gehele landstreek ten noorden van Jeruzalem tot aan de plaats Michmas bij 9: 5 nader zullen beschrijven, merken wij hier nog op, dat de meer volledige naam Ramathaïm weer terugkeert in het in 1 Makk. 11: 35 vermelde Ramatha, dat van dezelfde betekenis is als het nieuw-testamentische Arimathea (Matth. 27: 57 Luk. 23: 50vv.); de mening, dat Arimathea het tegenwoordige Ramleh is, is eveneens een dwaling.

Zofim betekent, nakomelingen van Suph of Zuf. Rama in Benjamin behoorde daarom tot het geslacht van Zuf. Elkana's geslacht wordt dan ook in dit vers tot op Zuf teruggevoerd. Deze opsomming van zijn geslacht stemt overeen met 1 Kronieken 6.

Efrathiet wil hier niet zeggen, van Efratha afkomstig, maar zoals 1 Koningen . 11: 26 een Efraïmiet. Elkana behoorde oorspronkelijk burgerlijk tot de stam van Efraïm (zie Richteren 7).

En hij had, volgens de toen bestaande gewoonte van de polygamie (Ex 21: 11) twee vrouwen: de naam van de ene was Hanna (= genade of bevallige), en de naam van de andere was Peninna 1) (= koraal). Peninna nu had kinderen, maar Hanna had geen kinderen.

Het schijnt, dat Hanna de eerste vrouw geweest is en dat Elkana, toen het bleek, dat zij onvruchtbaar was, door ernstige begeerte naar kinderen bewogen geworden is tot het nemen van een tweede vrouw, zoals Abraham, met toestemming van Sara, gedaan had.

Dit dubbel huwelijk was de oorzaak van verdeeldheid; het was een overtreding van de oorspronkelijke instelling van God, waarop de Heere (Matth. 19: 5,8) wijst. Hoe veel beter zorgt Gods wet voor ons geluk in deze wereld, dan wij het zouden doen, indien wij aan onszelf waren overgelaten!.

Deze man nu, Elkana, ging opwaarts uit zijn stad van jaar tot jaar (Ex. 13: 10) om, volgens de wet (Ex. 34: 23 Deuteronomium 16: 16) te aanbidden en om te offeren aan de HEERE Zebaoth, 1) de Heere der Heerscharen te Silo, dat 6 uur ten noorden van Rama lag, en waar zich (sinds Joz. 18: 1) de ark van het verbond bevond; en aldaar waren priesters van de HEERE, Hofni en Pinehas, 2) de twee zonen van de toenmalige hogepriester Eli (= mijn God), over wie later (2: 12 vv. ; 22 vv. ; 3: 11 vv.) gesproken zal worden.

Voor de eerste maal komt hier de naam "Heere Zebaoth," of eigenlijk: "Heere, God van Zebaoth" voor, die later meermalen terugkeert. Deze uitdrukking noemt God als de God van de hemelse legerscharen, als de heerser over de zichtbare en onzichtbare machten van de hemel. Het is zeker niet zonder reden, dat deze naam van God juist in dit boek het eerst voorkomt, omdat dit nu spoedig van de stichting van een aards koninkrijk in Israël zal vertellen. Voordat dit werkelijk optreedt, moet eerst het koningschap van de HEERE in Zijn de gehele wereld omvattende macht en heerlijkheid tot juiste erkenning gebracht zijn en in een bepaalde uitdrukking als zeker voorgesteld worden, om zo alle verdonkering daarvan door het uitwendige, zichtbare koningschap in het hart van de kinderen van Israël te voorkomen.

Deze uitdrukking komt in het Oude Testament zeer dikwijls voor. Keil merkt op, dat zij bij de profeet Jesaja 61 maal, bij Jeremia 79 maal, bij Amos 9 maal, bij Haggai 13 maal, bij Zacharia 53 maal, bij Maleachi 24 maal voorkomt en bij de andere profeten 1 à 2 maal. Bij Ezechiël wordt zij gemist. Ook in de Psalmen wordt zij veel gevonden, vooral in de krijgspsalmen.

Van Hofni en Pinehas wordt hier reeds melding gemaakt, om de volgende gebeurtenis in te leiden. Opmerkelijk is het, dat wel van zijn zonen, maar niet van Eli als priester wordt gesproken. De reden zal wel hierin liggen, dat Eli te oud was geworden om nog het priesterambt van de Heeren behoorlijk uit te oefenen.

En het geschiedde op die dag dat Elkana offerde, zijn dankoffer bracht, omdat de kinderen van Israël op hun feesten niet met lege handen voor de Heere verschijnen mochten (Ex. 23: 15 Deuteronomium 16: 16), gaf hij, bij gelegenheid van de maaltijd, die van het dankoffer gehouden werd (Lev. 3: 17, (Ex 29: 34) aan Peninna, zijn vrouw, en aan al haar zonen en haar dochters, delen naar hun getal,

Maar aan Hanna, de kinderloze, gaf hij een aanzienlijk deel, 1) want hij had Hanna lief en wilde haar graag troosten; maar de HEERE had haar baarmoeder gesloten.

In het Hebreeuws Manah achath aphaim. Deze woorden worden door de Vulgata en door Luther met "een stuk treurig" vertaald in de betekenis, dat hij haar slechts één deel geven kon, omdat zij geen kinderen had, treurig, omdat hij haar niet meer kon geven. De Hebreeuwse woorden betekenen eigenlijk: "een stuk van twee aangezichten" en worden door latere uitleggers met onze Statenvertalers vertaald door "een stuk voor twee personen," d. i. een dubbele portie om Hanna te eren en haar te bewijzen, dat zij hem zo lief was, alsof zij hem een kind geschonken had. De Syrische vertaling heeft reeds: een dubbele portie.

En haar tegenstandster, namelijk Peninna, tergde haar ook met terging, met het bepaalde doel om haar te vergrimmen; door overmoedige woorden en gebaren (Genesis16: 4) zocht zij haar hart te verbitteren, omdat de HEERE haar baarmoeder toegesloten had; in jaloersheid over Elkana’s voorliefde voor Hanna verbitterde zij haar weer, toen hij haar had proberen te troosten.

En zo deed hij, Elkana, jaar op jaar, dat hij haar een dubbel deel gaf, van dat zij met haar man opging tot het huis des HEEREN, en Elkana haar zijn deelnemende liefde betoonde, zo tergde zij, Peninna, haar alzo; 1) daaromweende zij, Hanna, en at niet. 2)

Dit zo correspondeert met het eerste zo. De schrijver wil zeggen: Het ging, jaar uit jaar in, zo dat aan de ene zijde Elkana Hanna een dubbele portie gaf, om haar te troosten en Peninna haar daarom des te meer tergde, zodat Hanna elk jaar haar hart moest luchten in tranen en zuchten.

Onze droefheid over enige zaak is dan ongeregeld en zondig, wanneer zij ons aftrekt van onze plicht jegens God en onze vertroosting in Hem bitter maakt; wanneer die droefheid ons ondankbaar doet zijn wegens de genadebewijzen, die wij genieten en wantrouwend omtrent de goedertierenheid van God ten opzichte van verdere genade en wanneer zij een nevel en treurigheid over onze blijdschap in Christus heen trekt en ons verhindert, dat wij ons van onze plicht kwijten omtrent, en dat we troost scheppen uit onze bloedverwanten (1 Samuel 1: 7).

Toen zij weer eens zo gekrenkt was, en zij zo bitter weende en vastte, zei Elkana, haar man: "Hanna! waarom weent gij? en waarom eet gij niet, en waarom is uw hart kwalijk gesteld? a) Ben ik u niet beter dan tien zonen.

Hoewel gij geen kinderen hebt, hebt gij toch aan mij een man, die u zo innig en teder lief heeft, wanneer gij vele zonen had, zo zouden zij tezamen u niet meer kunnenbeminnen; laat mij een vergoeding zijn voor hetgeen gij mist. "

Ruth 4: 15

Wel was Elkana's liefde en zijn vriendelijkheid, waarmee hij haar het offervlees toereikte en haar aansprak, een rijke vergoeding tegenover Peninna's lastertong. O, het was zeker een verzachtende balsem voor haar bedroefd hart. Ja, was kinderloosheid alleen de oorzaak van haar verdriet geweest, Elkana's woord zou haar hebben opgericht. Maar wanneer een ziel naar God bedroefd is en naar haar Heiland roept, wanneer het vriendelijk oog van God verduisterd is, en de enige hulp in de nood als een grimmig wreker verschijnt, dan is het niet genoeg meer wanneer man of nabestaande vraagt: "Waarom weent gij?" maar dan moet Hij met de ziel spreken, die de weduwe te Naïn naar haar tranen vroeg om ze geheel te kunnen drogen. Een vraag uit Zijn mond, Zijn "vrede zij met u" in het hart gesproken, weegt tegen de bespotting van lasterenden op, en de te voren bedroefde ziel antwoordt op de vraag van deze man: "Ja Heere! Gij, de gever van alle gaven, zijt meer dan goud en schatten! Heere Jezus, uw nabijheid geeft vrede in het hart, de blik van uw genade maakt ons zo zalig, dat zelfs het gebeente daarover vrolijk en dankbaar wordt (vs. 18).

Elkana schijnt ons toe wel een godsdienstig man geweest te zijn (vs. 3) en een tedere echtgenoot voor Hanna (vs. 5), maar toch de ware vrees voor de Heere te hebben gemist. Zijn troost is voor het hart, dat hogere dingen kent of behoeft, een armzalige troost; hij weet niet met zijn vrouw te bidden, zoals Izak (Genesis25: 21); hij weet niets te noemen dan zijn liefde, terwijl bij de smarten van deze aarde en het plagen van de mensen onze ziel alleen vrolijk worden kan door de liefde van onze Heere Jezus Christus.

Waar Elkana haar vraagt, of hij haar niet beter is dan tien zonen (met tien wordt hier een grote menigte bedoeld), dan wijst hij alleen op aardse dingen, maar vergeet haar te wijzen op Hem, die ook bij machte is, en, haar nog kinderen te schenken. Van Izak lezen we, dat hij in aanwezigheid van zijn vrouw bad om kinderen, van Elkana lezen wij het niet. Wij beluisteren dan ook in deze woorden een soort van wanhoopskreet, ontvluchtend aan een beschuldigend geweten, omdat Elkana zelf door het nemen van Peninna, de oorzaak van dat tergen van zijn tweede vrouw is geworden. Hij voelt zelf, dat hij diep schuldig staat tegenover Hanna en met die vraag wil hij zijn eigen geweten sussen.

Toen stond Hanna op; nadat hij (men) gegeten en nadat hij (men) gedronken had te Silo; aan de maaltijd had zij geen deel genomen, nu wendde zij haar schreden naar het heiligdom, want het was in haar hart gekomen, of zij niet op het gebed zou verkrijgen wat de natuur haar onthield (Genesis25: 21; 30: 22). En Eli, de hogepriester, zat naar zijn gewoonte, omdat hij reeds bejaard en een zwaarlijvig man was (4: 18), op een stoel bij een post 1) van de tempel

(woordelijk "paleis) des HEEREN, d. i. de tent der samenkomst, toen Hanna in de voorhof was, zonder de hogepriester op te merken, tegenover wie zij zich op de aarde neerwierp.

Onder deze "post" is waarschijnlijk een portaal te verstaan, dat sinds de ark te Silo was opgericht, vóór het voorhangsel, dat de ingang tot het heilige vormde, gemaakt was

Tempel, of eigenlijk paleis. Zo wordt hier de tabernakel genoemd, omdat hij de woning van de Heere was, en wel van de Heere der Heerscharen, de machtige Koning van Israël. De benaming tempel of paleis past dus geheel bij deze naam van Israëls God, die wij hier in deze boeken voor het eerst aantreffen.

Zij dan van ziel bitter bedroefd zijnde, zo bad zij tot de HEERE, 1) en zij weende zeer.

Zij bedienden zich van haar tegenwoordige treurigheid en droefheid van hart tot het opwekken en verlevendigen van haar godvruchtige betrachtingen in het gebed. Zodanig een goed gebruik past ons van onze droefenissen te maken, dan zullen zij ons des te levendiger en hartelijker in onze toevluchtnemingen tot God doen zijn. Onze gezegende Heiland zelf, in zware strijd zijnde, bad des te ernstiger (Luk. 22: 44 "1 Samuel 1: 10).

De vijandschap van de wereld kan de gelovige geen schade doen, zij kan alleen tot God dringen en daardoor ten zegen worden.

En zij beloofde een gelofte (Le 27: 8) en zei: 1) HEERE Zebaoth, Heere der heerscharen! zo Gij eenmaal de ellende van uw dienstmaagd aanziet en mij gedenkt en uw dienstmaagd niet vergeet, maar geeft aan uw dienstmaagd een mannelijke nakomeling, zal ik dat de HEERE geven al de dagen van zijn leven (Le 27: 29), en er zal geen scheermes op zijn hoofd komen 2) (Nu 6: 4" en "Nu 5: 12", Richteren 13: 5).

Met deze woorden wordt meer uitgedrukt haar hevige aandoening van gemoed, n. l. dat Hanna bedroefd van ziel is geweest en zij hevig heeft geweend. En ziedaar dan een eenvoudige reden. Want hier is geen plaats voor retorische wendingen, geen plaats voor sierlijker omhaal van woorden, geen samenvoeging van vele zinnen, zoals de geveinsden gewend zijn God door vele wijdlopige gebeden te naderen, in de hoop, dat zij door dit ijdel geluid van woorden iets zullen verkrijgen. Maar Hanna, door de mensen verworpen, vlucht als een smekelinge tot God. Zij stelt zich niet, zoals velen gewoon zijn, door de beledigingen aangezet, met trotse aanmatiging op de voorgrond, noch beantwoordt op trotse wijze Eli, die haar daden op verachtelijke wijze uitlegt, maar met in het oog vallende bescheidenheid en nederigheid erkent zij en belijdt zij God alleen als de Auteur en Schenker van alle goede gaven. Daarom wendt zij zich tot Hem met de naam van dienstmaagd, opdat zij God mocht bewegen tot het verschaffen van hulp, ziende op de verachting, gepaard met de grofste belediging, die Peninna haar had aangedaan.

Wat nu de woorden van gedenken en niet vergeten betreft, daarvan is in de Heilige Schrift èn genoeg èn overvloedig melding gemaakt om met het menselijk begrip te worden verstaan. Want wie weet niet, dat voor God alle dingen tegenwoordig zijn en Hij niets vergeet, zodat

Hem de herinnering aan enige zaak niet behoeft herinnerd te worden. Maar niet altijd zijn wij daarvan verzekerd en nauwelijks kan het geschieden, zo verstompt kunnen wij zich in ons gemoed, dat God enigen tijd vertoeft, om ons te helpen, of wij zijn van mening, dat hij ons vergeten heeft. Waarom wij tegenover dergelijke beproevingen zo moeten waken, dat wij ze te boven komen. Maar ondertussen, omdat wij met onze aardse zinnen het niet geheel kunnen vatten, zolang wij nog op aarde zijn, daarom duldt de Heilige Schrift ons om naar ons begrip als te stamelen, en staat toe, alzo tot God te naderen. Zodanige zijn meestal de woorden van de heiligen, als: Heere, sta op! Waarom houdt gij U van verre? Waarom vergeet gij mij, Waarom verbergt gij uw aangezicht voor ons? Waarom laat gij mij gebrek hebben aan alles? en andere dergelijke meer.

Samuël was een Leviet en dus reeds volgens zijn geboorte tot de dienst bij het heiligdom bestemd. Toch waren er twee zaken, die bovendien in deze gelofte lagen opgesloten. Allereerst werd hij geheel, als bestendig dienaar aan het heiligdom overgegeven, en zou hij spoedig en voor altijd van zijn ouders daarheen trekken, terwijl zich anders de Levieten slechts van het vijfentwintigste jaar af, en dan slechts ieder jaar enige tijd naar het heiligdom begaven, en daarna weer naar hun woonplaats terugkeerden en daar voornamelijk leefden (Num. 8: 24vv.); vervolgens zou hij in een voortdurend Nazireaat leven, waardoor hij in een stand kwam, die de priesterlijke gelijk was. " Van deze, overigens zeer juiste aanmerkingen van v. Gerlach, moeten wij het volgende voor onjuist verklaren: "van daar (deze priesterlijke waardigheid, die Samuël volgens zijn leven lang Nazireaat bezat) is het ook te verklaren, wanneer hij later, nadat de buitengewone profetische roeping en het ambt als richter daarbij gekomen waren, ook priesterlijke bezigheden verrichtte"; daartoe gaf hem noch het Nazireaat noch het richterambt bevoegdheid, maar alleen zijn profetische roeping, waardoor de Heere hem aan het hoofd van het volk plaatste in een tijd, toen over de priesterstand, zowel als over het heiligdom het gericht van God begonnen was (4). Voor Israël was een van die tijden begonnen, zoals die nu en dan in de geschiedenis van het Godsrijk voorkomen, dat er namelijk menselijker wijze geen hoop op voortbestaan meer is, en de natuurlijke berekening niets anders laat verwachten dan een wegsterven tot de ondergang. Vervolgens is ook de tijd gekomen, dat de Heere iets nieuws schept, Zelf ingrijpt, hulp verschaft, die geen mens zou kunnen verlenen, en niet slechts het oude herstelt, maar waarin hij Zijn volk een aanmerkelijke trap hoger brengt en nieuwe krachten verleent. In de dagen, waarvan wij spreken, was het heiligdom ontheiligd; er zou echter geen nieuwe openbaring over de ark van het verbond of door wolk- en vuurkolom plaats vinden, maar nu was het tijd, dat aan het volk van God duidelijk gemaakt werd, hoe de levende God, die in het midden van Zijn volk woont, Zich niet tot de met handen gemaakte ark bepaalt, maar Zijn ark maakt in levende dragers en getuigen van Zijn woord; het uur was gekomen, om te tonen, dat de uitwendige godsdienst van de tent der samenkomst slechts zinnebeeldig was, en dat de levende gemeenschap van de gelovigen met hun God op mededeling van de openbaring van Zijn Geest berustte. De ark van het verbond viel in de handen van de vijanden, en vond pas na langere tijd haar plaats op den berg Zion, en vervolgens in Salomo’s tempel; de zegenende openbaring van God geschiedde echter vervolgens door de profeten, die van nu als een geestelijke macht voortdurend optreden.

Dat behoort voor de Christenen belofte te zijn bij elke zegen, die God geeft in zijn dagelijks werk: wat God geeft, aan God weer toe te wijden. Dat is de ware gezindheid, die in het hart van de ouderen hart bij de doop behoort te zijn; het van God gegeven kind aan de Heere terug te geven.

Het geschiedde nu, toen zij evenzeer, toen zij lang bleef biddende voor het aangezicht des HEEREN, zo gaf Eli acht op haar mond, om te zien, wat toch eigenlijk deze vrouw deed.

Want Hanna sprak in haar hart, 1) alleen roerden zich haar lippen, maar haar stem werd niet gehoord,
zodat haar gehele houding de hogepriester bijzonder en vreemd moest voorkomen; a) daarom hield Eli haar voor dronken. 3)

Hand. 2: 13

Eigenlijk staat er tot haar hart en drukt uit, dat waar zij zich alleen als met haar hart bevond, zonder dat haar stem werd gehoord, zij zichzef troostte met hetgeen zij voorbracht voor het aangezicht des Heeren.

Er wordt gezegd, dat Eli Hanna, die haar gebeden zo lispelende voortbracht, heeft berispt, wat uit het hogepriesterlijk ambt voortkwam, omdat het zijn roeping was niet alleen het volk in het openbaar, maar ook in het bijzonder te onderwijzen. Hij bedroog zich echter in zijn mening. Waaruit blijkt, dat niemand zo scherpzinnig is, die te oordelen heeft over onzekere en onheldere zaken, dat hij zich nog niet bedriegen of dwalen kan. Over de zaken nu, waarvan wij weten, dat zij door God zijn voorgeschreven, is het oordeel gemakkelijk uit Zijn Woord op te maken, maar over de zaken, die in het midden liggen, moeten wij niet te spoedig een eindoordeel vellen. Waar wij nu zien, dat Eli zich bedroog ten opzichte van de vurige tot God biddende Hanna, zodat hij haar dronken verklaarde, hoe veel zorg en zorgvuldigheid past ons niet, om niet te gestreng over de daden van de naasten te oordelen en haastig een vonnis over hen te vellen.

Hierdoor betoonde zij haar geloof aan God als de Kenner van het hart en van haar begeerten. Gebed is geen zaak, waarvoor wij ons mogen schamen, maar wij moeten elke schijn van vertoning vermijden. Wat tussen God en onze zielen voorvalt, laat ons dat voor onszelf houden.

Laat ons voorzichtig zijn in het beoordelen van anderen. Het was, voorwaar! een slecht bewijs voor die tijden, dat een biddende vrouw werd aangezien voor één, die dronken was.

En Eli, uit zijn verborgen plaats tevoorschijn komende, zei tot haar: Hoe lang zult gij u dronken aanstellen, u in zo’n toestand aan de heilige plaats bevinden? doe uw wijn van u. 1)

In dit geval dwaalde Eli, ofschoon zonder opzet. Want het is zeker, dat de gebeden van Hanna goed waren en door de Heilige Geest voortgebracht. Waarom hij, terwijl hij haar van dronkenschap beschuldigde, niet slechts deze vrouw, maar eigenlijk God, ofschoon tegen zijn

wil, schandelijk belasterde. Want wij weten, dat de Heilige Geest de Auteur en aandrijver is van onze gebeden en dat wij zonder Diens aandrijven zelfs niet de mond tot God kunnen openen.

Dit is hetzelfde alsof hij zei: ga naar uw bed en slaap uit, en kom dan weer. Eli handelde hoogst onvoorzichtig en benadeelde de waardigheid van een hogepriester, die het voorbeeld moest zijn van Hem, die medelijden heeft met onze zwakheden. Men heeft zijn harde beschuldiging willen verklaren uit het feit, dat niet zelden dronken vrouwen tot de tabernakel kwamen en in die toestand zich door de zonen van Eli lieten verleiden. Het is mogelijk, maar dit heft de beschuldiging toch niet op, die met recht tegen Eli kan worden aangebracht, dat waar hij zijn zonen zelfs niet zuur aanzag, deze vrouw met deze onverdiende verwijten overlaadde.

De Lutherse vertaling heeft hier zeer ten onrechte: "laat de wijn van u komen, die gij bij u hebt," in de betekenis van: "slaap uw roes uit" (1 Samuel . 25: 37). Dat woord: "Doe uw wijn van u!" mocht wel als een Godswoord in vele oren klinken! Och, dat Eli, die zo hard kon aanspreken, meer gesproken had, waar hij dit behoorde te doen tot de waarlijk goddelozen, tot Hofni en Pinehas; maar menig prediker ijvert tegen de zonden van anderen en verzorgt zijn eigen huis niet (1 Tim. 5: 8). Een nieuwe kwelling voor de vrome, biddende Hanna; zelfs de hogepriester verstoot de onschuldige. Zo zinkt haar laatste hoop weg. Aan de zegen van de hogepriester heeft God Zijn zegen verbonden (Num. 6: 25). Maar nu alles wegzinkt, wordt Gods genade openbaar.

Maar Hanna1) antwoordde en zei: Nee mijnheer, ik ben een vrouw, die bezwaard van geest is; ik heb noch wijn noch sterke drank (Lev. 10: 11, "Nu 6. 4) gedronken; maar ik heb mijn ziel in het gebed uitgegoten (Psalm 42: 5; 62: 9)voor het aangezicht des HEEREN.

Wij hebben wederkerig te letten op de bescheidenheid van Hanna die, ofschoon door de hogepriester beledigd, met eerbied en zachtmoedigheid antwoordt dat zij, zoals hij haar beschuldigde, volstrekt niet dronken was, maar uit de aandrang van haar hart en de treurigheid van haar ziel voor Gods aangezicht weende, en dat zij noch wijn noch enige andere dronkenmakende drank had gedronken.

Hoe weinig ziet gij heden dat, wie valselijk beschuldigd worden, deze bedaardheid oefenen, ja veel liever tegen hun beschuldigers zich heftig verzetten en grote beroerte veroorzaken. Wij verdragen zelfs ongeduldig één enkel woord, dat een weinig scherp klinkt, ja ofschoon wij in waarheid schuldig staan, toch eraan herinnerd, hevig opbruisen. Daarom moet deze vrouw ons tot een voorbeeld zijn, die tegen de hogepriester Eli, ofschoon hij haar heeft gekwetst, niet opstaat. Het betekent toch wat om van dronkenschap beschuldigd te worden, maar toch blijft zij binnen de grenzen van bezadigdheid.

Wanneer wij ten onrechte beticht worden, moeten wij trachten niet alleen ons van de betichting te zuiveren, maar ook onze broeder genoegen te geven, door aan hem een oprecht en waarachtig verhaal te geven van datgene, waaromtrent zij ons inziens een verkeerd denkbeeld bij zichzelf gevormd hebben (1 Samuel 1: 15).

Houdt toch uw dienstmaagd niet voor een dochter van Belial, voor een slechte vrouw, want ik heb tot nu toe gesproken uit de veelheid van mijn gedachten en van mijn verdriet. 1)

In het Hebreeuws ynpl Ntt la (Al thittheen liphnee). Letterlijk: leg niet voor. Gewoonlijk komt deze uitdrukking voor in de zin van, iemand aan een ander prijsgeven hier echter moet het opgevat worden in de zin van, in gedachten in de plaats van iemand stellen. Hanna vraagt aan Eli, dat hij haar toch niet gelijk schatte met de goddeloze en ontuchtige vrouwen, die bij de tabernakel kwamen, en verklaart hem nu verder, hoe het kwam, dat hij haar voor dronken kon houden.

Hanna zuiverde zichzelf nederig van de misdaad, waarvan zij beschuldigd was. Zij beschuldigde niet weer door Hem het gedrag van zijn eigen zonen te verwijten. Als wij onrechtvaardig beoordeeld worden, hebben wij behoefte een dubbele wachter voor de deur van onze lippen te plaatsen, opdat wij niet weer beschuldigen, en berisping voor berisping teruggaven. Zij was meer dan gewoon sterk in het gebed geweest en dat, zo vertelt zij hem, was de ware reden van haar bijzondere houding en gebaren. Als wij onrechtvaardig beschuldigd worden, moeten wij trachten niet alleen onszelf vrij te pleiten, maar ook onze broeders voldoening te geven, door een juist en waar bericht te geven van hetgeen zij berispt hebben.

Toen antwoordde Eli 1) uit haar verstandige woorden zijn dwaling bemerkende, en omdat zij een diepe indruk op hem maakten, haar zijn hartelijke deelneming betuigde, en zei, zonder te weten, waarom zij gebeden had: Ga heen in vrede! en de God van Israël, die doet wat godvrezenden begeren, hun geroep hoort en hen helpt (Psalm 145: 9), zal uw bede geven, die gij van Hem gebeden hebt.

Ook in Eli, de hogepriester, is zijn bezadigdheid lofwaardig, doordat hij zowel de kalme verontschuldiging van Hanna aanhoort, als dat hij zijn dwaling erkent. Want van Hanna slechte gedachten te hebben was veel, maar dat hij haar omtrent dronkenschap verwijten had gedaan was veel erger. Waarom dit, terwijl hij haar kalm laat antwoorden, zijn dwaling erkent, ja, zelfs enigermate vergiffenis vraagt, en niet vreest de beschuldiging van lichtvaardigheid of overhaasting, aan velen onwaarschijnlijk voorkomt, die opgeklommen tot het een of ander ere-ambt, zelfs nooit de eenvoudigste tegenwerping dulden en honderdmaal van dwaling overtuigd, ja, van aangedane mishandeling beschuldigd, echter haar willen ontveinzen en niet tot het bekennen van hun dwaling zijn te brengen, niet tot het vragen om vergiffenis, hoe dan ook. Waarom ook dit voorbeeld in de bezadigdheid wordt voor ogen gesteld, zodat het des te ijveriger door ons moet overwogen worden, en de herinnering waardig is, naarmate het zeldzaam voorkomt. Want waar hij Hanna alle goeds toewenst en in vrede van zich laat gaan, daar beschuldigt hij zichzelf en spreekt haar vrij van de misdaad, waarvan hij haar beticht heeft.

Eli was voor overtuiging vatbaar, gewillig om zijn misvatting te belijden en te herstellen. Zo heeft Hanna door haar zacht antwoord hem tot een vriend gemaakt en zijn berisping in een gebed voor haar veranderd.

Eli vraagt niet wat zij gebeden heeft, wat zij gevraagd heeft, maar zo’n gunstige indruk maakt Hanna op hem en zo is hij overtuigd van zijn ongelijk, dat hij haar op haar woord gelooft en haar toezegt, als in de naam des Heeren, Wiens hogepriester hij is, dat haar bede vervuld zal worden.

En zij zei: Laat uw dienstmaagd genade vinden in uw ogen, en schenk mij ook verder uw deelneming en voorbede, opdat uw priesterlijke belofte vervuld worde. Alzo ging die vrouw haars weegs, in haar hart verzekerd door de HeiligeGeest, dat het woord van de hogepriester niet slechts een vrome wens zou zijn; en zij at (vs. 7vv.) en haar aangezicht was zo droevig niet meer als vroeger. 1)

Van waar die gelukkige verandering? Zij had in het gebed haar zaak aan God toevertrouwd en Eli had voor haar gebeden. Gebed is gemoedsrust voor een begenadigde ziel. Jakobs nageslacht heeft dit dikwijls bevonden, vertrouwende, dat God nooit zeggen zal: "Zoekt Mij tevergeefs" (Fil. 4: 6-7).

Niemand zal lang ellendig of troosteloos blijven, die van het voorrecht gebruik maakt om te naderen tot de genadetroon van een in Christus Jezus verzoend God.

In mijn woning heb ik een klein bidvertrek, daarheen ga ik, wanneer mijn geest vermoeid of neergedrukt is en nooit deed ik het tevergeefs.

Dit is dat gedeelte van de Heilige Schrift, waarop aanstonds Luthers oog viel, toen hij in de bibliotheek van Erfurt (gedurende zijn studietijd van 1501-1505) voor het eerst de gehele Bijbel in de Latijnse taal vond. Nog in latere jaren dacht hij aan de indruk, die het lezen juist van deze geschiedenis op hem gemaakt had, en het was zeker meer dan toeval, dat de kerkhervormer zijn Bijbelstudie moest beginnen met de geschiedenis van de moeder van die man, die geroepen was tot hersteller van de oudtestamentische gemeente.

Hanna had in waarheid in het geloof gebeden, en nu zij van de dienstknecht van de HEERE toezegging heeft gekregen van de verhoring van haar gebed, is zij een geheel ander mens geworden.

Zij weet, dat God een Waarmaker is van Zijn woord. Haar eten is een daadwerkelijk Amen van haar ziel op de belofte van God.

II. Vs. 19-2: 11. Van het heiligdom te Silo naar Rama teruggekeerd, wordt Hanna moeder van een jongetje, dat zij, omdat het de verhoring van haar gebeden is, Samuël noemt. Zij houdt het onder haar moederlijke verzorging, totdat het gespeend is, dan brengt zij het naar Silo naar de hogepriester Eli om hem levenslang aan de dienst des Heeren toe te wijden. Bij deze overgave wekt de Geest des Heeren haar tot een lofzang op, die begint met de uitdrukking van het in vreugde ruim geworden hart; daarop de Heere als de Heilige prijst, die de trotsen weet te buigen en de ootmoedigen te verheffen; zij eindigt met een profetische blik in de laatste toekomst, wanneer het machtige en rechtvaardige regeren van God zich in een gericht over de gehele aarde door Zijn Koning en Gezalfde openbaren zal.

En zij, Elkana met zijn beide vrouwen, stonden de volgende dag ‘s morgens vroeg op, en maakten zich gereed weer huiswaarts te vertrekken, omdat de dagen van het feest ten einde waren, en zij aanbaden voor het aangezicht des HEEREN; 1) het dagelijks morgenoffer (Nu 8) werd nog door hen bijgewoond, waarbij Elkana nog een gelofte deed (vs. 21), en zij keerden wteurg en kwamen tot hun huis te Rama (vs. 1). En Elkana bekende zijn vrouw Hanna en de HEERE 2) dacht aan haar; Hij gaf haar door de daad te kennen, dat Hij haar gebed gehoord had (vs. 11), omdat Hij haar nu zegende met de hoop van moeder te worden. (Genesis30: 22).

Het is goed de dag met God te beginnen. Laat Hem, die de Eerste is, het eerste hebben.

Terstond nadat zij haar gebeden tot God heeft opgezonden ontvangt zij, opdat God haar in zichzelf het bewijs gaf, dat haar gebeden niet tevergeefs waren geweest, omdat zij, de vroegere onvruchtbare, ontving en een zoon baarde. Hier nu openbaart zich de buitengewone kracht van God in verband met de tijdsomstandigheden. Want indien Hij Elkana kinderen had gegeven uit haar, zoals uit de tweede, zou de goedheid van God niet zo geschitterd hebben. Maar waar Hij uit een onvruchtbare, en iemand, die vroeger nooit ontvangen had, plotseling verwekt en haar moeder doet worden, daar wordt naar waarheid de kracht van God erkend en de gave van God en Zijn bijzondere gunst gepredikt, dat God zich verwaardigd heeft, om de gebeden van een vrouw te verhoren. Hier komt helder uit, dat God in gunst op de mensen neerziet, waar Hij zich verwaardigt de gebeden, die voor de dingen van dit leven tot Hem worden opgezonden, te horen.

En die man Elkana trok op met zijn gehele huis naar Silo tot het Paasfeest, het eerste na de geboorte van het kind; om de HEERE te offeren het jaarlijkse offer, dat hij volgens de wet moest brengen (vs. 3), en bovendien voor ditmaal het offer van zijn gelofte, 1) dat hij de Heere beloofd had, na de mededeling door Hanna van haar bede, wanneer de Heere aan haar een zoon geschonken zou hebben (vs. 19).

Hieruit blijkt duidelijk, dat Elkana ook een gelofte had gedaan, indien de Heere het gebed van Hanna zou verhoren. Deze gelofte bestond in het brengen van offers. De LXX voegt hier nog bij: "en alle tienden van zijn land. " Ook Josefus vermeldt dit, maar men weet, dat deze de Septuaginta reeds kende.

Maar Hanna trok niet op, zoals vroeger, maar zij zei tot haar man: Als de jongen gespeend is 1) (Genesis21: 8) zal ik weer meegaan, dan zal ik hem brengen naar het heiligdom te Silo, dat hij voor het aangezicht des HEEREN verschijnt, en tot Zijn eigendom overgegeven wordt, en wel dat hij daar blijft tot in eeuwigheid, 2) zijn gehele leven van zijn vroegste jeugd af (1 Samuel 1: 11). Ditmaal en ook het volgende jaar wil ik echter thuis blijven, om mijn kind te houden. 3)

Dat was een zware zaak voor de vrome Hanna, maar zij weet dat gehoorzamen beter is dan offerande. Indien wij afgehouden door een plicht ons moeten onthouden van het openbare vereren Gods en die plicht in de rechte geest vervullen, zal de Here het niet aan zegen laten ontbreken. Sommige moeders zoogden hun kinderen tot hun derde jaar (2 Makk. 7: 27 2Ma

7. 27). De aanleidende oorzaak tot dit besluit is zonder twijfel zinnebeeldig. Het aan God gewijde kind moest als het ware eerst een volkomen offer worden, voordat het aan de Heere werd overgegeven, zoals elk offerdier ten minste eerst drie dagen bij de moeder zijn moest (Lev. 22: 27). De overgave van een kind aan de dienst van de tempel op het derde jaar van zijn leven gebeurde om reeds van het eerste tijdstip van de ontwikkeling van zijn geestvermogens hem in een heilige omgeving te plaatsen, en het is bovendien volstrekt niet nodig aan te nemen, dat met het spenen van de moedermelk ook de onthouding van de moederlijke opvoeding is samen te vatten. Misschien ook werd van toen af zijn verpleging verricht door een van de vrouwen, die aan de deur van de tent der samenkomst dienden (2: 22).

In het Hebreeuws Mlwe de (Ad Olam), tot in eeuwigheid, d. i. hier, geheel zijn leven. Zoals reeds gemeld is, behoefde Samuël als Leviet pas met zijn 25ste levensjaar zich te begeven tot de dienst van de Tabernakel, maar zijn moeder had hem vrijwillig voor geheel zijn leven aan de dienst des Heeren overgegeven.

En Elkana, haar man, volkomen instemmende met de wens van zijn vrouw, zei tot haar: Doe wat goed is in uw ogen, blijf met hem thuis, totdat gij hem gespeend zult hebben. De HEERE bevestige naar Zijn woord, dat Hij door Zijn hogepriester gesproken heeft (vs. 17), en geve u ook wat gij van Hem voor uw zoon gebeden hebt. Zo bleef de vrouw tot in het volgende jaar thuis, en zoogde haar zoon, totdat zij hem in de tijd van het tweede tot het derde levensjaar speende.

Daarna, toen zij hem gespeend had, bracht zij hem met zich opwaarts ten tijde van het Paasfeest, met drie vaarzen, 1) waarvan twee tot het jaarlijks brand- en dankoffer moesten dienen, de derde tot een wijdings-offer voor de knaap bestemd was, en daarbij een efa meel voor het spijsoffer, dat bij het drievoudig offer behoorde, en een fles met wijn 2) ten drankoffer (Num. 15: 9vv. , 12), en zij bracht hem in het huis des HEEREN te Silo; en het jongetje was zeer jong. 3)

De in het oog vallende zaak, dat Samuëls ouders, naar vs. 24, drie vaarzen mee naar Silo namen en in vs. 25 slechts van het slachten van één vaars sprake is, verklaart zich eenvoudig daaruit, dat vs. 25 slechts het offer uitdrukkelijk vermeldt dat met de overgave van de knaap verbonden was, n. l. het brandoffer, waardoor de knaap de Heere als geestelijk offer tot levenslange dienst in Zijn heiligdom werd gewijd, terwijl die beide andere stieren tot gelijke offers dienden, d. i. tot de brand- en dankoffers, die Elkana jaarlijks offerde en wat de schrijver overbodig acht te vermelden, omdat dit deels uit vs. 3, deels uit de Mozaïsche wet is op te maken.

Hanna bood haar kind met een offerande aan. Zo ver was zij van de gedachte, dat zij door haar zoon aan God aan te bieden, God tot haar schuldenaar maakte, dat zij door deze gedode offers de aanneming van God van haar levend offer zocht. Al onze overeenkomsten met God voor onszelf en de onzen moesten door offeranden gebeuren, door het grote Offer, dus met dankbare erkenning van Gods goedheid in het antwoorden op ons gebed (Psalm 34: 2,4,6).

Hiermee wordt aangetoond, dat dit een zeer buitengewoon geval was. Ofschoon Samuël nog een tere knaap was, bracht zijn moeder hem toch naar het Heiligdom, omdat zij hem de Heere had toegezegd.

Hebreeuws: "het kind was een kind" d. i. zij konden daarover volkomen beschikken.

En zij slachtten een van de drie vaarzen, die tot wijdingsoffer bestemd was, zij maakten die tot een zinnebeeldig teken, wat Samuël voor de Heere moest zijn, namelijk een geestelijk offer tot levenslange dienst in het heiligdom (Richteren 11: 31), zo brachten zij het kind tot Eli, 1) opdat deze hem verder door de vrouwen, die bij de deur van de tent der samenkomst dienden, zou laten opvoeden (2: 22) en het kind reeds bij het eerste ontwaken van zijn geestvermogens de indrukken van de heilige nabijheid van God in zich zou kunnen opnemen.

Had Hanna haar zoon aan mensenhanden willen overgeven ter opvoeding, en op deze vertrouwd, zij zou zich zeker bedrogen hebben gezien, omdat Eli de rechte opvoeder niet was (3: 13), noch de vrees voor de Heere van die vrouwen te leren was (2: 22), en bovendien zijn omgeving uit Belials mannen bestond (2: 12). Hanna had hem echter niet gebracht tot mensen, maar opdat hij voor het aangezicht des Heeren zou zijn (vs. 22), en zij heeft zich niet bedrogen gezien. Hanna geeft een leer aan ouders; die wel de beste leermeesters voor hun kinderen zoeken, maar de enige Leermeester, de hoogste Opvoeder vergeten. Zij geeft een aandrang aan ouders, die hun zonen aan de dienst des Heeren willen overgeven, zich daarvan niet te laten afhouden door vrees voor het verleidend voorbeeld van mede studerenden. Wie als Hanna hem voor Gods troon gedenkt, en als Elkana vraagt: "de Heere bevestige naar Zijn woord," die zal ondervinden, dat God machtig is in het bewaren en rijk in trouw.

En zij zei, toen zij haar zoon aan de hogepriester overgaf: Och mijn heer! zo waarachtig als uw ziel leeft, mijn heer! ik ben die vrouw, 1) die hier drie jaar geleden bij u stond om de HEERE te bidden.

Hiermee wil Hanna de hogepriester er nogmaals op wijzen, dat hij haar toen geheel verkeerd beoordeeld heeft, maar ook, dat de Heere zelf haar volkomen heeft gerechtvaardigd. Zij had gebeden en de Heere had haar gebed verhoord. Het bewijs daarvan bracht zij in Samuël mee.

Noem mij niet Mara, noem mij Naomi (Vergelijk Ruth 1: 20).

Ik bad om dit kind, dit was het voorwerp van mijn gebeden, en de HEERE heeft mij mijn bede gegeven, die ik van Hem gebeden heb, naar het woord, waarmee gij zelf mij gezegend hebt.

Daarom heb ik hem ook aan de HEERE overgegeven al de dagen, die hij leven zal; hij is van de HEERE gebeden 1) (woordelijk: Daarom maak ook ik van mijn zijde hem tot een voor de Heere afgebedene alle dagen van zijn leven, als die van de Heere afgebeden is," d. i. ik laat hem mij evenzo van de Heere afeisen, als ik hem van de Heere gevraagd heb); en hij (Elkana) de woorden van zijn vrouw horende, bad aldaar de HEERE aan.

Het is van belang om voornamelijk de hoofdzaak van deze geschiedenis te overwegen: dat Hanna de knaap bracht, die de Heere had gegeven. Met welke woorden, zij hetzelfde getuigt, toen zij hem de naam van Samuël gaf. Openlijk bekent zij daarmee, dat God haar gebed heeft verhoord. Want zij zegt niet, dat enkel dit kind haar gegeven is, maar gegeven op haar gebeden. En nu schrijft zij dit wel niet toe aan het verdienstelijke van haar gebeden, maar niet onbekend is zij ermee, dat God aldus het geloof van de Zijnen wil oefenen door de toegang tot Hem met hun gebeden te openen om de Zijnen zekerheid te verschaffen, dat Hij in waarheid zelf, die tot Hem roepen, verhoort. Wat des te meer uitkomt als zij tot Eli zegt: Zo waarachtig als uw ziel leeft.

Men moet nu niet menen, dat zij daarom bij de ziel van Eli gezworen heeft, wat in de grond van de zaak afgoderij zou wezen; want men mag niet anders zweren, dan bij de naam van God. Alzo heeft Hanna volstrekt niet op een schepsel willen overdragen, wat tot het recht van de levende God behoort, maar zij maakt gebruik van een zekere bevestiging, waarvan de kracht volstrekt niet met een eed gelijk staat. Wanneer men bij het leven van iemand zweert, dan wordt door deze belijdenis openbaar, omdat men het tot getuige aanneemt, dat dit voor de zwerende het kostbaarst is.

Indien Hanna bij het leven van God had gezworen, dan had zij daarmee beleden, dat het leven van God, d. i. het eeuwige leven, haar dierbaar was. Maar waar zij het leven van Eli tot getuige van haar gezegde maakt, daar toont zij, hoe hoog zij Eli acht als priester van de levende God.

Wat wij aan God geven, is wat wij eerst gevraagd en ontvangen hebben van Hem. Al onze giften aan Hem waren eerst Zijn giften aan ons. Het is alles van U, en wij geven het U uit Uw hand (1 Kronieken 29: 14,16).

Uit deze geschiedenis kunnen ouders, die hun kinderen tot de heilige doop tempelwaarts brengen leren wat in hun hart behoort te zijn.

Wij allen zijn ook in onze kindsheid aan de Heere gewijd in de doop. Door deze toewijding zijn wij Hem overgegeven als Zijn eigendom en bestemd tot afzondering van de wereld verplicht tot de dienst des Heeren en tot onthouding van de vleselijke begeerlijkheid. Uit Samuëls voorbeeld zullen wij zien, hoe wij in elke leeftijd aan deze toewijding moeten beantwoorden.

HOOFDSTUK 2.

HANNA'S LOFZANG. SAMUELS OPVOEDING. BOOSHEID VAN ELI'S ZONEN.

a) Toen bad 1) Hanna, over wie bij deze aanbidding (1: 28) de Heilige Geest kwam, en zei in een dichterlijke rede: Mijn hart springt op van vreugde in de HEERE wegens de grote genade, die ik ontvangen heb; mijn hoorn 2) is verhoogd in de HEERE. Zoals een stier, die zich van zijn kracht bewust wordt, zijn hoorn verheft, zo verhef ik in deze mijn vreugde mijn hoofd naar boven, ik, die vroeger met neergeslagen aangezicht moest gaan. Mijn mond, die vroeger tegenovermijn tegenstander verstommen moest, is wijd opengedaan over mijn vijanden 3) en roemt luid de genade van de Heere waarvan zij mij verweet, dat ik haar miste. Ik zal vrolijk zingen, want ik verheug mij, o Heere! In uw heil, dat Gij mij uit mijn verachte staat hebt uitgerukt.

Luk. 1: 46

Haar lofzang is een gebed. Niet dat zij nog iets van de Heere vraagt, of van Hem smeekt, maar omdat haar lofzang een rijpe vrucht is van de werking van de Geest.

De hoorn is beeld van macht en kracht. Het beeld is ontleend aan de stier, die zijn kracht door zijn hoorn openbaart. Dat zij erbij zegt in de Heere, doet zij om de Heere en Hem alleen de eer ervan te geven.

D. i. nu de Heere mij deze zoon heeft gegeven, kan ik mij met vrijmoedigheid verdedigen over of tegen mijn vijanden, tegen Peninna en anderen, die haar gelijk zijn en het met haar houden, en ik kan hen de mond snoeren, omdat er nu geen reden meer is om mij voor een onvruchtbare te houden.

HOOFDSTUK 2.

HANNA'S LOFZANG. SAMUELS OPVOEDING. BOOSHEID VAN ELI'S ZONEN.

a) Toen bad 1) Hanna, over wie bij deze aanbidding (1: 28) de Heilige Geest kwam, en zei in een dichterlijke rede: Mijn hart springt op van vreugde in de HEERE wegens de grote genade, die ik ontvangen heb; mijn hoorn 2) is verhoogd in de HEERE. Zoals een stier, die zich van zijn kracht bewust wordt, zijn hoorn verheft, zo verhef ik in deze mijn vreugde mijn hoofd naar boven, ik, die vroeger met neergeslagen aangezicht moest gaan. Mijn mond, die vroeger tegenovermijn tegenstander verstommen moest, is wijd opengedaan over mijn vijanden 3) en roemt luid de genade van de Heere waarvan zij mij verweet, dat ik haar miste. Ik zal vrolijk zingen, want ik verheug mij, o Heere! In uw heil, dat Gij mij uit mijn verachte staat hebt uitgerukt.

Luk. 1: 46

Haar lofzang is een gebed. Niet dat zij nog iets van de Heere vraagt, of van Hem smeekt, maar omdat haar lofzang een rijpe vrucht is van de werking van de Geest.

De hoorn is beeld van macht en kracht. Het beeld is ontleend aan de stier, die zijn kracht door zijn hoorn openbaart. Dat zij erbij zegt in de Heere, doet zij om de Heere en Hem alleen de eer ervan te geven.

D. i. nu de Heere mij deze zoon heeft gegeven, kan ik mij met vrijmoedigheid verdedigen over of tegen mijn vijanden, tegen Peninna en anderen, die haar gelijk zijn en het met haar houden, en ik kan hen de mond snoeren, omdat er nu geen reden meer is om mij voor een onvruchtbare te houden.

Er is niemand heilig, zoals de HEERE, 1) die de Zijnen wonderbaar maar zalig, leidt: want er is niemand dan Gij, o Heere! die God mag heten of goddelijke werken kan volbrengen; en er is geen rotssteen, zoals onze God; 2) op Hem alleen kan men vertrouwen, zoals ikondervonden heb.

Deuteronomium 3: 24 Psalm 86: 8

Wanneer zij zegt: er is niemand heilig, zoals de Heere, dan doet zij dit uit bewondering voor de Goddelijke Majesteit. Welk voorbeeld ons des te naarstiger wordt voorgesteld, opdat wanneer wij de onbegrensde macht, rechtvaardigheid en rechtheid van God overdacht hebben, wij in ons gemoed moge worden aangegrepen en wij dit in onze harten weergeven. Wat, o Heere, mogen wij doen, waar wij zelfs met het verstand het duizendste gedeelte van Uw deugden niet begrijpen, om ze naar waarde te verheerlijken? Buiten onszelf moeten wij gaan, om ons te verheffen boven de gehele aardbodem, zouden wij enigszins verkondigen, wat God voor ons is, of ook, wanneer wij met Hem zouden gemeenschap hebben. In welke zaak wij het voorbeeld van David hebben na te volgen, als hij zegt: o Heere, hoe vreselijk zijn Uw werken, zodat zij niet zouden kunnen verteld of verhaald worden.

Een oud prediker zegt: "zulke uitgestorte en ontledigde Hanna’s harten zijn de geschikte vaten, die de Heere met Zijn troost vult. ".

Als Hanna hier de Heere met een rotssteen vergelijkt, dan wil zij daarmee wijzen op zijn onveranderlijkheid voor al Zijn volk. Hij is een alvermogende toevlucht, die niet verandert voor zijn gunstgenoten. Omdat een rotssteen op aarde het beeld is van vastheid en onsterfelijkheid, die de tand des tijds verduurt, zodat hij dezelfde blijft, ook al beuken de golven en teisteren de stormen, zo ook wordt met dit beeld van de Heere onveranderlijkheid voor zijn Zion aangegeven.

Hanna heeft het ervaren, dat Hij een toevlucht is ten dage van de benauwdheid, op Wie men vast aan kan.

Maakt het niet te veel, dat gij hoog, hoog zoudt spreken; gaat niet voort u op uzelf en uw eigen kracht te beroemen, dat iets hards uit uw mond zou gaan, dat ergeen grootspraak ga uit

uw mond, om de vromen en rechtvaardigen te verbitteren; want de HEERE is een God van de wetenschappen; Hij ziet het, welk kwaad de Zijnen wordt aangedaan, en Zijn daden zijn recht gedaan; \ 1) Hij, de rechtvaardige, maakt die overmoed tot schande.

In het Hebreeuws twlle wnktn alw (Welo nithkenoe alilloth). Letterlijk: Bij Hem zijn afgewogen de daden. (al = wl zoals Ex. 21: 28). Dit is hetzelfde als dat de Heere in al Zijn daden recht en gerechtigheid doet. Het is er Hanna om te doen om de goddelozen te waarschuwen, omdat God een God van de wetenschappen is, d. i. een alwetend God, die alles ziet en hoort. Dat Hij recht is in al Zijn wegen en werken, werkt zij in de volgende 5 verzen nader uit.

De boog van de sterken is opeens gebroken, voordat zij daaraan denken, en die tevoren struikelden en reeds overwonnen schenen, zijn daarentegen met sterkte omgord.

De boog van de sterken staat hier in plaats van degenen, die bogen hadden, d. i. voor de helden, die met bogen voorzien waren.

Die a) verzadigd waren, die te voren in alle overvloed leefden, hebben zich verhuurd om brood, door armoede genoodzaakt (Luk. 15: 14vv.), en die hongerig 1) waren zijn het niet meer; God heeft hen verzadigd. De Heere keert het om en werkt, totdat de onvruchtbare zeven heeft gebaard, het volle getal van de goddelijke kinderzegen bereikt heeft (Ruth 4: 15) en die vele kinderen had, krachteloos is geworden, omdat het ene na het andere stierf (Jer. 15: 9).

Psalm 35: 11 Klaagl. 5: 6 Luk. 1: 53

Men moet hier opmerken, dat wanneer God de rijken verarmt en de verzadigden tot gebrek en honger brengt, er bij Hem rechtvaardige redenen voor Zijn beleid zijn, ofschoon het voor allen niet terstond duidelijk is. Maar het behoort, dat hij die om tot een voorbeeld te dienen verarmd is, bij zichzelf naar de oorzaak onderzoek doet en zich geheel en geheel zijn leven nagaat of hij ook wellicht de gave van God tot slechte doeleinden heeft gebruikt en met slechte middelen zijn schatten, zijn zeer grote schatten heeft vermeerderd, op welke wijze hij deze heeft gebruikt, of tot weelde, of tot trots of tot andere dergelijke dingen, waardoor hij ze zich onwaardig heeft gemaakt. Kortom, ofschoon meestal de oorzaak van de Goddelijke gerichten voor ons verborgen zijn, vallen zij echter dikwijls ook zo in het oog, dat er geen plaats voor enige twijfel overblijft. Wanneer wij de goddelijke oordelen zien, moeten wij ze bewonderen en eerbiedigen en Zijn onbegrensde wijsheid vereren, opdat wij de menselijke wijsheid, zonder haar, als ijdel en niets betekenend achten. Ja, al wat door Hem geschiedt als rechtvaardig en volmaakt belijden.

Zo storten de goddelozen van hun hoogten neer; zo komen de onderdrukte vromen uit hun diepten op. Dat is het werk van God, die met Zijn almachtige hand en wijsheid engerechtigheid de wereld regeert. De a) HEERE doodt en maakt levend; Hij doet ter helle neerdalen, leidt in doodsnood en doodsgevaar, en Hij doet weer uit die nood en die ellende opkomen 1) (Deuteronomium 32: 9 Job 5: 18 Psalm 30: 4; 71: 20).

a)Ezech. 37: 11, 12vv.

Het is duidelijk, dat hier onder hel niet moet worden verstaan de plaats van de verdoemden, want daaruit komt niemand weer op, maar zoals Calvijn ook vertaalt, het graf. Hanna spreekt hier echter bij wijze van vergelijking, zoals uit het verband van de zin duidelijk blijft. Zij spreekt hier van hooggaande noden en ellenden, die gelijk staan met sterven en ten onder gaan, waaruit de Heere naar Zijn vrijmacht weer verlost.

Zij roemt hier de Soevereiniteit van God, die heerst over leven en dood, over rijkdom en armoede, over ziekte en onheil en redding. Het is haar in deze verzen te doen, om deze Soevereiniteit van God te bezingen en de heerlijkheid ervan breed uit te meten, opdat haar Verbondsgod aan Zijn eer moge komen.

De HEERE maakt arm en maakt rijk; Hij vernedert, ook verhoogt hij 1) (Psalm 75: 8 75. 7).

Verhoging en vernedering komen beide van God. Hij vernedert de hoogmoedige en Hij schenkt genade en eer aan de nederige. Hij legt en verbergt degenen, die met Hem twisten, in het stof, die met Hem wilden twisten en alles wat rondom hem is, wilden vertreden, maar Hij verhoogt door zijn verlossing hen, die zich voor hem vernederen.

a) Hij verheft de geringe uit het stof en de nooddruftige verhoogt Hij uit de drek om te doen zitten bij de vorsten, dat Hij hen de stoel van de eer doe beërven
(Psalm 113: 7,8). Alles doet de Heere door Zijn onbeperkte macht en naar Zijn recht, dat Hij als Schepper en Regeerder van de wereld heeft: b) want de grondvesten van het aardrijk
zijn van de HEERE, en Hij heeft de wereld daarop gezet. 3)

Job 36: 15 Luk. 1: 52 b) Psalm 24: 2; 102: 26; 104: 5

Dat er nu gezegd wordt, dat God het gestoelte van de eer doet beërven en de hoogste ere-ambten schenkt aan hen, die van oorsprong arm en verworpen waren, daaruit blijkt, dat zij hun vaderen noch in goederen, noch in ere-ambten opvolgden, maar door een bijzondere oorzaak en leiding daartoe gekomen zijn, zodat zij, ofschoon zij noch hun voorvaderen, noch hun ijver om die schatten en ere-ambten te verkrijgen, konden aanwijzen, toch echter met recht bezitters waren, omdat God hen in dat bezit hen had gesteld.

De grondvesten van het aardrijk zijn de bevelen van God waardoor Hij de aarde hangt aan een niet.

De HEERE wordt hier Heere der wereld genoemd, niet alleen uit kracht van schepping, alsof Hij na de schepping van de wereld de zorg daarvoor van zich had geworpen en aan het toeval de regering had toevertrouwd, maar ook uit kracht van Zijn altijddurende zorg en macht, waardoor Hij, zowel de wereld als één geheel, als de enkele delen bewaart en beschermt, zodat zij nooit zijn zonder Zijn aanhoudende zorg.

Dit laatste gedeelte vormt de overgang tot de volgende verzen. God, de Heere, is de Souvereine, maar Hij is ook de Almachtige, Wiens toezicht over alles gaat en het is daarom, dat Zijn kinderen niets hebben te vrezen, maar alles van Hem te verwachten.

Hij zal de voeten van Zijn gunstgenoten bewaren, 1) zodat zij niet struikelen noch vallen, maar de goddelozen zullen zwijgen 2) in duisternis, in ongeluk omkomen; want een man vermag niet door kracht, 3) het groot vermogen van een mens keert de slagen van de Almachtige niet af.

Dit moet nu niet al te letterlijk worden opgevat, alsof hier gezegd wordt, dat God het leven van de gelovigen zo bestuurt, dat nu ook hun gehele leven is in Zijn vrees. Want het is zeker, dat de mensen niet door hun eigen vrije wil zich tot de deugd overgeven, indien zij niet door de tussenkomst van het Goddelijk Woord en van de Heilige Geest worden aangegrepen. Maar dit hier is nu niet zo letterlijk op te vatten, omdat de woorden een bredere betekenis hebben, n. l. dat God de Zijnen op al hun wegen bewaart en bestuurt, zoals ook de profeet leert (Psalm 9; 91: 11). Ik voor mij beken wel, dat God ook de ongelovigen zo bestuurt, dat zij zelfs geen voet zonder Zijn toelating kunnen bewegen, ja, dat zij zozeer door Zijn hand worden gehouden, dat Hij hen naar Zijn wil her- en derwaarts voert; ja zelfs, dat zij zich niet anders kunnen keren, dan zoals een kunstenaar met een dolk, of enig ander instrument doet. En zo zijn ook wel de goddeloze en schandelijke mensen aan de regering van God onderworpen, maar geheel anders als de gelovigen. Want niet een gelijke zorg heeft Hij over de goddelozen als over de gelovigen, die tot Hem de toevlucht nemen en zich geheel aan Hem overgeven, die Hij met Zijn Vaderlijke gunst bedeelt.

In het Hebreeuws wmdy (Jiddamo). Onze Statenvertalers hebben het vertaald met zwijgen. Dit betekent het werkwoord wel in de eerste vorm, maar in de tweede vorm zoals hier, heeft het de betekenis van vergaan, omkomen. Wat hier van de goddelozen wordt gezegd, is een volstrekte tegenstelling met het eerste gedeelte van ons vers, en daarom is ook de vertaling van omkomen beter. Zullen de voeten van de godvrezenden door de Heere bewaard worden, met de goddelozen zal dit niet gebeuren, zodat zij zullen struikelen en omkomen en in het verderf worden gestort.

Hiermee wordt verklaard, waarom het voorgaande zal plaatshebben. Onmogelijk is het toch voor de mens om in eigen kracht de storm des levens te weerstaan. Eigen kracht faalt. Het verstand is verduisterd. Alleen dan, als hij God heeft tot zijn deel en de Heere tot zijn Rotssteen, alleen dan als de ogen van de Heere hem bewaken, Zijn trouwe zorg hem omringt en de Heere zijn voet bestuurt, zal hij veilig eenmaal de haven van het behoud binnen gaan.

Die met de HEERE twisten, en het wagen Hem tegen te staan, zullen verpletterd worden, a)Hij zal in de hemel over hen donderen, 1) zodat zij uit angst voor de oordelen, die zij horen naderen, voor Hem zich trachten te verbergen, zonder Hem te kunnen ontvluchten. De HEERE zal echter zeker ten gerichte komen, hij zal de einden van de aarde, de aarde van het ene tot het andere einde richten, en dit zal tevens de tijd zijn, dat Hij aan Zijn rijk de overwinning geeft over alle machten die Hem tegenstaan; dan zal Hij Zijn b) Koning, die Hij de regering gegeven heeft, sterkte geven en de hoorn van Zijn Gezalfde verhogen,

zodat de gehele aarde tot een voetbank voor Zijn voeten is.

1 Samuel . 7: 10 b) Psalm 2: 6; 89: 25

Als de Heere dondert, nadert Hij ten gerichte. De donder is in de Heilige Schrift de voorbode van de komst des Heeren ten oordeel. Hier verzekert Hanna daarom, dat al wie tegen de Heere twisten, zeker gestraft zullen worden door Zijn rechtvaardig oordeel.

Aan het einde van haar lied wordt Hanna in de volste zin van het woord profetes. Zij ziet in haar geest de Koning komen, die haar volk van zijn vijanden zal verlossen, maar ook, maar bovenal de Grote Koning, die zij hier de Gezalfde van God noemt. Zij ziet hoe de vijanden zich zullen aangorden om Diens troon omver te stoten, maar zij ziet ook dat de HEERE die Koning steun geeft, Diens hoorn verhoogt en Hem tenslotte doet zegevieren over Zijn vijanden. Zuiver Messiaans mag daarom dit lied en vooral het slot ervan worden genoemd.

Deze psalm is een rijpe vrucht van de Geest van God. De vrome vrouw, die met al de innigheid van het verlangen van een moederhart van de Heere, de God van Israël, een zoon afgebeden heeft om die levenslang aan Zijn dienst toe te wijden, ziet in haar persoonlijke ondervinding de algemene wet van het Goddelijk bestuur, en begrijpt de betekenis daarvan voor de gehele geschiedenis van het Godsrijk. De ervaring van het genadig bestuur van de alwetende en heilige Verbondsgod, die zij, de neergebogene en verdrukte, verkregen heeft, is haar een onderpand van de goddelijke genadeleiding van haar volk, een teken waaraan zij erkent, hoe God niet slechts altijd de armen en ellendigen, die op Hem vertrouwen, uit hun nood en ellende redt en opricht, maar ook Zijn geheel, toen diep neergebogen en door vijanden onderdrukt volk, verhogen en verheerlijken zou. Door de reeds aan de aartsvaders gegeven beloften van God (Genesis36: 31 en "De 17: 14) bekend met Israëls bestemming, om een koninkrijk te worden, ziet zij reeds door de verlichting van de goddelijke Geest de Koning, die de Heere aan Zijn volk zal geven en door wie Hij het tot macht en heerschappij verhogen zal.

Hanna ziet niet slechts een koning heersen over Israël, maar zelfs de einden der aarde aan Zijn scepter gehoorzamen. Daarin ligt een profetie, die pas in het Messiaanse tijdperk geheel vervuld is.

Wij horen in dit gedeelte een leeuwerik, die in de vroege morgen omhoog stijgt om haar God haar loflied te zingen, en wij zouden vragen: "Is dat die Hanna, die zo bedroefd te Silo stond, dezelfde Hanna van wie wij hoorden: "Zo ging het jaar aan jaar, van dat zij opging tot het huis des Heeren: zo tergde Peninna haar alzo; daarom weende zij en at niet. " Waar is het dan gebleven, dat hart met die zware steen van zorgen? Waar heeft zij haar zorg en last neergelegd, dat zij thans kan opvaren als met vleugels van de arend? Er moet gebeden zijn, sinds zij haar hart te Silo voor de Heere heeft uitgestort en de Heere haar genadig heeft aangezien, en haar in haar Samuël het onderpand van Zijn vriendelijkheid gegeven heeft, sindsdien is Hanna, de bedroefde, tot een in haar God zalige en vergenoegde ziel geworden met de betuiging op de lippen: "Mijn hart springt op van vreugde in de Heere! Mijn hoorn is verhoogd in de Heere!" De kinderlijke gehoorzaamheid, de volledige overgave aan de Heere

maakt Hanna tot een buitengewoon vat van de Heilige Geest; zij ziet in haar leiding de wet van de Heere verheerlijkt, volgens welke de trotsen verootmoedigd en de ootmoedigen opgericht worden; daarom wordt haar lied tot profetie. Haar Samuël is haar het levend getuigenis, dat de Heere regeert en het hart van de ootmoedigen en de geest van de verslagenen verkwikt. Profetisch ziet zij haar zoon, hoe hij Israëls leidsman zijn zal en de koning zal zalven, wiens rijk tot in eeuwigheid bevestigd zal worden. Wat Hanna hier zingt, dat herhalen in nieuwtestamentische klanken Maria en Zacharias (Luk. 1: 46vv. , 68vv.) en de drie lofzangen tezamen verheerlijken de Majesteit van die grote God, die zowel Zijn volk, als elke ziel in het bijzonder, uit de engte in de ruimte, uit het duistere in het licht leidt. Wanneer de Geest van God een hart dankbaar en vrolijk maakt, dan mag het begin van het lofzang het stillen van eigen smart zijn, voortgang en einde is echter de verheerlijking van God en de zegen van Zijn rijk.

Davids overwinningen reikten ver, maar de uiterste delen van de aarde zijn aan de Messias tot bezitg beloofd, zij zullen onder Zijn gouden scepter gebracht worden, of door Zijn ijzeren roede geregeerd (Psalm 2: 8). De macht en de eer van deze Messias, de Vorst, zal groeien en meer en meer toenemen. De Heer zal sterkte geven aan deze Koning, Zijn beloofde Zoon, om Zijn groot werk te volbrengen (Psalm 89: 21 Luk. 22: 43); Hij zal hem sterken om te gaan door de moeilijkheden van Zijn vernedering en in Zijn verhoging zal Hij Zijn hoofd (Psalm 7 110. 7), Zijn hoorn, de macht en de eer van Zijn Gezalfde verhogen en Hem hoger maken dan de koningen der aarde (Psalm 89: 27). Dit maakt de hoop zeker, dat de onderdanen van Zijn koninkrijk gered zullen worden, de vijanden ten ondergebracht zullen worden, want de Gezalfde, de Heere Christus, is met macht omgord, en is bekwaam om op het hoogst te behouden en te verdelgen.

Daarna, na de aanbidding van de Heere met Hanna en de overige leden van zijn familie, ging Elkana naar Rama (1: 1,19), in zijn huis; maar 1) de jongeling, die Hanna bij het heiligdom had achtergelaten, werd door de vrouwen aldaar verpleegd en was, toen hij opgroeide, de HEERE dienende voor het aangezicht van de priester Eli, die hem tot deze dienst opleidde.

\1) Op te merken valt hier de gehoorzaamheid van Elkana, die zijn zoon naar de Tabernakel bracht en overgaf aan de zorgen van de hogepriester en daarom enigzins van zijn vaderlijk recht afstand deed. Wij weten nu hoe teder de liefde van de ouders is jegens de kinderen, voornamelijk jegens die kinderen met wie zij nog spelen, die zij niet zo gemakkelijk aan anderen, voornamelijk niet aan vreemden, overlaten, zodat zij van hun aanwezigheid en van hun aanschouwen worden beroofd. Elkana echter vervult de gedane belofte van zijn vrouw, en geeft en wijdt zijn zoon geheel aan de dienst van God. Maar zie hier nu de niet lichte bedenking, dat zonder twijfel de zonen van de priester Eli, aan wie deze knaap, wat zijn opvoeding betreft, werd toevertrouwd, goddeloze en schandelijke mensen waren. Wat een verdriet moet het hem, naar wij menen, gekost hebben, toen hij bemerkte, dat zijn zoon niet ver was van de weg van het verderf, omdat hij onder zulke slechte mensen, die als een zekere pest waren te beschouwen, moest verkeren. Maar evenmin als Hanna hem in een verkeerde stemming God gewijd had, zover was Elkana er ook vandaan, om niet zijn belofte te vervullen, om hem de Heere te wijden, n. l. om in reinheid opgevoed, heel zijn leven lang God

te dienen. Maar het huis van Eli was een zeer verderfelijk huis, waarom men kon menen, dat Elkana een zeer bijzondere reden had, om zijn gelofte te herroepen. En zonder twijfel, wie zou er zich niet over verwonderen, dat Elkana een knaap, die hij van God gekregen had, achterlaat in de handen van zeer slechte mensen. Maar Elkana verheft zich zowel over deze beproeving, als dat hij zijn belofte niet verzaakt, ofschoon hij zag, dat het huis van de Priester zeer wanordelijk en zeer ongelovig was.

Elkana weet, dat Samuël daar in een zeer slechte omgeving is, maar hij weet ook, dat de Heere God hem te midden van die omgeving kan bewaren door Zijn genade. De belofte staat bij Elkana bovenaan. Hanna heeft een belofte gedaan, de Heere heeft haar gebed verhoord en nu laten beiden zich niet door allerlei verschrikkingen afhouden om in gehoorzaamheid aan de Heere hun weg te bewandelen, wetende dat de dienst des Heeren op zichzelf een heilige dienst is.

Vs. 12-26. Te Silo bij het heiligdom wordt de jonge Samuël opgevoed in het midden van een omgeving, die voor hem de verderfelijkste invloed had kunnen hebben; want Eli's twee zonen Hofni en Pinehas, zijn boze mannen, die naar de Heere niet vragen en maken, dat men het spijsoffer voor de Heere veracht; bovendien leven zij met de vrouwen, die voor de deur van de tent der samenkomst wonen, in ontucht. Maar de vrome Hanna, die door Gods genade met nog meer kinderen gezegend, en daardoor in geloof en godzaligheid bevestigd wordt, onderhoudt de omgang met haar aan de Heere toegewijde zoon; ook is de grijze Eli, hoe zwak ook tegenover zijn zonen, toch een godvruchtig man. Dat zijn behoedmiddelen tegenover die verderfelijke invloed, die in Samuëls voor Gods Geest geopend hart het gevolg hebben, dat hij van zijn jeugd af een diepe blik slaat in het verderf van zijn tijd, hem de Heere leert zoeken, die alleen Israël vernieuwen kan; zo groeit hij in Gods gemeenschap tot zijn welgevallen op.

Maar de zonen van Eli, Hofni en Pinehas die als priesters hun vader, de hogepriester, ter zijde stonden, en de offerdienst bij de tent der samenkomst waarnamen (1: 3), waren kinderen van Belial (De 13: 14); zij kenden 1) de HEERE niet, zij leefden alsof er geen God was, die de zonde ziet en straft.

Kenden niet is hier in de zin van, erkenden Hem niet als de Heilige en Rechtvaardige God. Verachten Hem niet, maar handelden alsof Hij niet bestond. In die betekenis komt het ook voor Job 18: 21 en Hosea 8: 2; 13: 4.

Ze bekommerden zich in het geheel niet om de bepalingen van de wet, hoeveel de priesters (vlg. Lev. 7: 30-34) van de offeranden mochten ontvangen, maar handelden naar willekeur en met geweld; want de wijze of het recht van die priesters met het volk was, 1) dat, wanneeriemand een offerande, een dankoffer van groot of klein vee (Lev. 3) offerde, 2) en daarna de maaltijd van het offervlees aanrichtte (Ex 29: 34), de jongen, of dienaar, van de priester op bevel van zijn heer kwam, terwijl het vlees kookte, met een drietandige krauwel 3) in zijn hand.

Luther voegt dit eerste gedeelte bij het vorige vers en leest dan: Zij kenden de Heere niet, noch het recht van de priesters tegenover het volk, en laat dan vs. 13 beginnen met, Wanneer iemand enz. Deze rangschikking is niet onverwerpelijk en heeft ongetwijfeld veel goeds.

Hier wordt niets minder gezegd, dan dat dit bij alle slachtofferanden gebeurde, zonder enig onderscheid.

Een vork tot het in orde leggen van de stukken vlees op het altaar (Ex. 26: 3 Num. 4: 14; 1 Kronieken 29: 17).

En sloeg in de teile, of in de ketel, of in de pan, of in de pot, waarin zich het vlees bevond; al wat de krauwel optrok, dat nam de priester voor zich, hoewel hij geen recht daartoe had en hem slechts de beweegborst en de\ hefschouder toekwamen (Lev. 10: 14vv.). Alzo deden zij, niet slechts in een enkel geval, maar aan al de Israëlieten, die te Silo kwamen om te offeren.

Ook maakten zij het nog erger, namelijk eer zij het vet, de voor het altaarvuur bestemde vetstukken (Le 3: 3) van het geslachte offerdier afzonderden en aanstaken, tot een liefelijke reuk voor de Heere, kwam de jongen van de priester en zei tot de man, die offerde: Geef mij dat stuk vlees om te braden voor de priester; want hij zal geen gekookt vlees van u nemen, wanneer gij de maaltijd van het dankoffer houdt, maar hij wenst het rauw 1) te hebben.

Gekookt vlees was de priester niet goed genoeg, hij moest het gebraden hebben.

Wanneer nu die man, tot wie zo’n eis kwam, en in het gevoel van de zwaarte van die misdaad tot hem zei: Zij zullen dat vet als heden geheel aansteken, zoals het bij een offerande betaamt, zo neem dan voor u, zoals het uw ziel lusten zal, 1) zo zei hij tot hem: Nu zult gij het immers geven, en zo niet, ik zal het met geweld nemen.

Dit ziet op het gebruik, dat de priesters pas de borst en de schouder zich mochten toeëigenen, wanneer de vetstukken aan de Heere waren geofferd. Wat zij nu eisen was een beroven van de Heere, en daarom wordt het hier als een nog grotere zonde voorgesteld.

Alzo was de zonde van deze jongelingen, van Hofni en Pinehas, zeer groot voor het aangezicht des HEEREN: 1) want de mensen, die zagen hoe schandelijk de priesters handelden, waren niet meer in staat buitengewone offers opeen door God gewilde wijze te brengen, en verachtten het spijsoffer, de offeranden des HEEREN, 2) die op zo’n wijze bediend werden.

Dit is: zij verzuimden zodanige offeranden te brengen, ja, zij hadden een afkeer hiervan, omdat zij wisten, dat daarvan een zeer gruwelijk misbruik zou gemaakt worden en wel denken konden, dat God zelf ze verwerpen en een afgrijzen daarvan hebben zou. Daarom schaamden zij zich deelachtig te zullen worden aan de zonde van de priesters en aan het verderf, hetgeen in de dienst van God plaatsvond, maar oordeelden raadzamer te wezen, het offeren na te laten, dan de offeranden over te geven ter ontheiliging door de priesters, zijnde de goddeloosheid van de priesters dus oorzaak, dat mensen van een eerlijke en godvruchtige

neiging, tot een ander uiterste oversloegen, terwijl anderen verlokt werden, om met geringschatting en met versmaadheid te oordelen over de inzettingen van de Heere, want niets brengt de Godsdienst zo zeer in verwarring bij de mensen, dan de gierigheid, vleselijke gezindheid en trotsheid van hen, die de bedienaars ervan zijn.

Op zichzelf was het een grote zonde (wat de zonen deden) maar door de Heilige Geest wordt het nog als erger voorgesteld, waar hier gezegd wordt van het volk, dat het de offeranden verachtte en het heiligdom minachtte en nalatig werd in de dienst van God. Wij hebben gezegd, dat het behoorde, dat het volk door de gunst en genade van God in Zijn dienst werd bevestigd, omdat, wanneer zij, die zich toeleggende op vroomheid en godsvrucht vele belemmeringen bij het heiligdom ontmoeten, van de heilige voornemens worden afgeschrikt, ja nog veel minder zich bij hun plicht houden, totdat wij horen, dat afkeer hun hart in bezit heeft genomen. Wat door ons ijverig moet worden opgemerkt, want wij worden door dit voorbeeld hier onderwezen, dat ofschoon wij ons verheffen boven de een of andere beproeving, toch tenzij wij door de hand van God zelf worden ondersteund, wij eindelijk aan het wankelen gebracht, ja zelfs geheel van onze plicht worden afgetrokken. Waarom wij mogen weten, dat die kracht tot volharding en standvastigheid bestaat, opdat er een smeken zij tot God in het gebed, dat Hij het in ons begonnen werk volbrengt en ten einde toe ons standvastig doet zijn, opdat wij niet voor een dag, of voor één of twee jaar, maar geheel ons leven lang in de eens begonnen loop gelukkig voortgaan. Terwijl wij in het tegenovergestelde geval geduldig zullen zijn met hen die, ofschoon zij bereid waren om ten opzichte van het recht iets toe te geven, ja om beledigingen geduldig te dragen, toch waar zij geen grenzen zien aan de kwade dingen, ter neergeslagen worden en niet slechts in het doen van hun plicht achteruit gaan, maar ook een verachting opvatten voor de heilige dingen en het heiligdom.

Niets brengt groter smaad over de godsdienst, dan de hebzucht, zinnelijkheid en heerszucht van de dienaar.

Waar mannen "die de Heere niet kennen" de kansel beklimmen, opdat zij een broodwinning hebben, daar moet het volk verwilderen en de dienst des Heeren in verachting komen; maar God laat zich niet bespotten; Hij zal die ongelovigen als Hofni en Pinehas doen vergaan en die besturen, die niet anders deden, dan wat gematigheid en omzichtigheid aanbevelen, strenger dan een Eli straffen.

Maar Samuël diende voor het aangezicht des HEEREN; 1) hij bleef onbesmet van die zonde in zijn omgeving, zijnde een jongeling, hoewel hij nog zo jeugdig was en de jeugd makkelijk meegesleept kan worden; hij droeg een teken van zijnwijding tot de dienst des Heeren over de gewone rok, omgord zijnde met de linnen lijfrok, met een wit schouderkleed van linnen geweven (Ex 28: 42), dat in snede en vorm overeenkomst had met de hogepriesterlijke Efod (Ex. 28: 6vv.).

Te midden van deze treurige verhalen vinden wij de herhaalde vermelding van Samuëls godsvrucht, als een bewijs, hoe Gods genade hem zuiver en godvrezend kan bewaren te midden van zonden.

En zijn moeder maakte hem een kleine rok, 1) een rok naar de hogepriesterlijke Meïl (Ex. 28: 31vv.) gevormd, overeenkomstig de grootte van haar zoon, en bracht hem die van jaar tot jaar, als zij naar Silo opkwam met haar man om het jaarlijkse offer te offeren.

Nietige geschiedenissen, roept het ongeloof uit: of iemand het zou weten, dat Samuël een kleine rok gehad heeft, of niet. Nu, de Heilige Schrift is niet voor de verstandigen maar voor de kinderzielen geschreven, en een kinderlijke ziel twijfelt er niet aan, dat ook die kleine rok, die Hanna voor haar Samuël vervaardigde, zijn geschiedenis heeft. Stel ik mij voor, dat Hanna ieder jaar deze rok naaide, wanneer zij te Rama thuis was, zo weet ik ook dat bij de verschillende steken van haar naald ook wel even zo vele gebeden voor haar Samuël tot de troon van de Heere opgestegen zijn. Ook het kledingstuk is heilig, wanneer het geheiligd wordt door Gods woord en gebed. Ja nog meer verbergt de kleine rok in zijn geschiedenis. Het zal Hanna wel menigmaal zwaar gevallen zijn, dat de afgebeden zoon nu ver van haar was, en haar moederhart heeft haar zeker meermalen toegefluisterd: "Hoe liefelijk zou het toch zijn, wanneer uw Samuël hier in huis was, en groot werd tot een steun van uw ouderdom, en u verheugde door zijn kinderrijke liefde. " Maar zie, al die klachten moeten aanstonds stil worden, want de rok die zij naaide, herinnerde haar dat zij haar Samuël aan de Heere gegeven had; en was de rok gereed, en bracht dien naar Silo, dan gaf zij ook telkens met de rok Samuël aan haar God over en sprak: "Ik geef hem opnieuw aan de Heere al de dagen, die hij wezen zal, hij is van de Heere gebeden. ".

En Eli, de hogepriester, zegende Elkana en zijn vrouw, zowel toen zij hem Samuël overgaf als ook later, wanneer zij hem van kleren verzag, en hij zei tot de eerste; de HEERE geve u nog meer nageslacht uit deze vrouw voorde bede, die zij de HEERE afgebeden heeft; Hij geve u in plaats van deze afgebedene, die zij Hem gegeven heeft, andere kinderen die gij bij u behouden moogt. En zij gingen, telkens zo gezegend naar zijn plaats, naar Rama.

De wens van de hogepriester werd vervuld; want de HEERE bezocht Hanna; Hij maakte haar door buitengewone werking ook verder vruchtbaar (Genesis21: 1) en zij werd meermalen bevrucht en baarde drie zonen en tweedochters; en of, maar de jongeling Samuël werd groot, groeide op bij de HEERE, in de nabijheid van het heiligdom en onder de goddelijke bijstand en zegen.

Wanneer onze getrouwe God van ons, armzalige schepsels, een offer van der liefde aanneemt, zo neemt Hij het, om het vijf-, honderd- en duizendvoudig weer te geven; uit Zijn volheid ontvangen wij genade voor genade. Is het reeds een grote wonderbare genade, wanneer de Heere een trots mensenhart gewillig maakt om Hem te beminnen en iets gerings voor Hem te doen, zo is het nog zo veel groter genade, dat Hij de geringste liefdedienst, de dronk water, die wij Hem gereikt hebben, omdat Hij Jezus is, met niets geringers wil belonen dan met het eeuwige leven. Zien wij onze Hanna aan! Genade was het, dat de Heere haar leerde bidden om Samuël, dat Hij haar gewillig maakte om Samuël aan Hem toe te wijden. Maar wat zullen wij daarbij zeggen, dat de Heere haar in plaats van het ene kindje, dat Hij Zich had laten geven, vijf kinderen, drie zonen en twee dochters gaf? Halleluja! God is goed! Wie is zo vriendelijk als Hij? Onze Heere is waarlijk goed. Wanneer wij in Zijn dienst ook slechts het allergeringste uit liefde tot Hem doen. Zo is het niet genoeg, dat Hij reeds in de daad zelf zo

veel zaligheid legt, maar hetzij wij er ons van bewust of onbewust zijn, kroont Hij zo'n daad nog met de rijke zegen van Zijn genade, en deze genade wordt volkomen, wanneer Hij ons zegent met de grootste van alle zegeningen, met het eeuwig leven.

Maar Eli was zeer oud en hoorde tot zijn groot leedwezen al wat zijn zonen aan geheel Israël deden (vs. 12-17), en dat zij bovendien het heiligdom zelfs tot hun wellust misbruikten, en sliepen bij de vrouwen, die met hopen samenkwamen 1) aan de deur van de tent der samenkomst, om daar te dienen (Ex 38: 8).

In het Hebreeuws twabuh (Hatsobeoth). De Statenvertaling heeft met hopen tezamen kwamen. Beter is de vertaling, die opkwamen. Het woord wordt gebruikt voor de soldaat, die ten oorlog opkomt en daarom ook hier voor de geestelijke dienst van de vrouwen, die zich kwamen aanmelden tot de geestelijke dienst aan God. Zo komt het ook voor in Num. 4: 23; 8:
De Statenvertaling is in navolging van de Vulgata.

En hij, voor zichzelf wel godvruchtig, maar te zwak om het verkeerde uit te roeien, en het recht van God te handhaven, zei tot hen: Waarom doet gij al zulke dingen, dat ik deze boze dingen hoor van dit gehele volk, dat tot de dienst des Heeren hierheen komt?

Wanneer een mens tegen een mens zondigt, zo zullen de goden, de rechters, hem oordelen, zij zullen als scheidsrechters optreden en de straf zal kunnen gedragen worden, maar wanneer een mens tegen de HEERE zondigt, en Hem beledigt, zoals gij doet, wie zal voor hem bidden? 1) Wie zal zich tussen hem en God als scheidsrechter of bemiddelaar kunnen stellen? Uwe zonde is bovendien zozwaar, dat niemand het zou wagen voor u bij God te spreken. Maar zij hoorden de stem van hun vader niet; zij zetten zich daarover heen en gingen in hun goddeloosheid en in hun misdaden voort, want de HEERE wilde hen doden; 2) reeds had Hij hen aan de verharding overgegeven, waarbij geen terugkeren meer mogelijk is, maar de mens in zonde voortleeft om als de maat van zijn zonden vol geworden is, eindelijk in zijn zonden om te komen (Ex 4: 21).

Indien iemand zijn naaste beledigt, deze staat bij God zeker als een onrechtvaardige opgetekend, maar indien hij tegen God als overtreder staat, indien hij tegen Hem zich verzet, indien hij Hem beschuldigt van woestheid of wreedheid, indien hij ten opzichte van Hem handelde, indien hij ten opzichte van Zijn Woord en kracht zich te buiten gaat, wie waagt het te ontkennen, dat die misdaad veel zwaarder en verschrikkelijker is, die begaan is tegen de hoogste Majesteit van God, Die alles in één wenk, hemel en aarde, kan vernietigen, dan die tegen een sterfelijk schepsel, die bij God vergeleken het zelfs niet halen kan bij een worm, die op de aarde kruipt? En dat is de kracht van de woorden van Eli. Bij welk onderscheid tussen de zonden wij dit moeten opmerken, n. l. dat zij, die tegen God zelf onmiddellijk begaan worden wel groot zijn, en de andere, die tegen de mensen bedreven worden minder, maar toch zo, dat alle zonden tenslotte ook tegen God begaan worden.

Bij de ene zonde van een mens tegen een ander beslecht God de strijd (Keil vertaalt niet goden, maar God) als scheidsrechter door de Overheid; daarentegen bij de zonde van de mens

tegen God kan niemand als scheidsrechter tussenbeide komen. Deze zonde kan niet door voorbeden beslecht worden.

Waarom heeft God hen nu door hun vader willen vermanen? Om hun iedere grond van verontschuldiging te ontnemen en hen zo te maken, dat zij niet te verontschuldigen waren. Want indien God Zijn Woord tot de mensen brengt en wil, dat het hun gepredikt wordt, is het niet om voor allen tot heil te zijn. Ik erken wel dat dit de eigenlijke kracht is van het Woord van God, dat het heil aanbrengt, maar het kan ook een reuk van de dood worden en in vergif veranderd worden, n. l. door de slechtheid en schuld van de mensen. Zo ook de wet van God is voor alle geslachten de weg tot het leven, indien niet de verkeerdheid van de mensen zo groot was, zoals wij in alle eeuwen opmerken. Maar omdat wij door onze natuur niet anders dan tot het kwade voortschrijden en de gehele menselijke natuur, d. i. zijn hartstocht en gevoel met Gods Woord en Recht in strijd zijn, zodat wij vijanden zijn van God van nature, daarom wordt gezegd, dat de Wet de dood werkt en in de afgrond stort.

De zonen van Eli waren vanwege hun zonden, als straf op hun overtredingen, overgegeven aan de verharding van het hart. Daarom staat hier: de Heere wilde hen doden. Alle waarschuwingen van de vader baatten niet meer, omdat hun geweten als met een brandijzer was dichtgeschroeid.

En de jongeling Samuël, hoewel hij door zoveel verkeerds omgeven was, nam toe, ontwikkelde zich tot jongeling en man, maar tevens in wijsheid en kennis, in vroomheid engodsvrucht, en hij werd groot en, als een voorafbeelding van Christus (Luk. 2: 52), werd hij aangenaam zowel bij de HEERE als ook bij de mensen. 1)

Wij lezen dit tweemaal in dit gedeelte. Juist tegenover de duisternis van Eli’s zonen, tegenover hun altijd doller, altijd wilder drijven, schittert Hanna’s zoon in een zo liefelijke glans van vrede, dat het iedereen wel wordt, die met hem in aanraking komt. O, dat is een kostelijke zaak; wanneer van een jeugdige ziel gezegd wordt: "zij neemt toe bij de Heere!" In dit toenemen, in dit aangenaam zijn bij de Heere ligt alles opgesloten, wat wij slechts kunnen wensen, en een ouderenpaar, dat van zijn kind kan zeggen: "het neemt toe bij de Heere," mocht men wel toeroepen: "wat wilt gij meer?" Maar van waar dit heerlijk getuigenis omtrent de jongen Samuël? Was zijn opvoeding zo voortreffelijk? Door mensen is hij zeker niet opgevoed. Eli is oud en zwak; zijn hand heeft zeker het jonge boompje noch geplant noch nat gemaakt. Eli’s zonen? Gaarne hadden ze hem verleid; zij zullen hem belasterd en bespot hebben; maar opvoeding. Nee, opgevoed heeft hem een andere hand, de hand van de getrouwe God, die over hem was. En wat verbond de Heere aan de jongeling Samuël? Misschien de jongeling zelf? Samuël was zonde van zonde, vloek van vloek, zoals alle kinderen en onder Gods rechtmatige toorn. Of Hanna? Hanna was ook niet meer en niet minder dan een zondares, en wanneer zij kon bidden, zo was ook dat een gift van de genade van de Heere midden in haar "niets" en in haar armoede. Nog eens: wat verbond de Heere aan Samuël? Niets anders dan de trouw, die zichzelf niet verloochenen kan. Het woord aan zijn moeder gegeven: "Ga heen in vrede," dat bindt de Heere zo, dat Hij Samuël zegenen moet; en dat Samuël reeds vroeg begint te bidden en de Heere te zoeken, het vloeit weer slechts uit de getrouwheid van God voort, die zich aan haar woorden bindt.

Deze geschiedenis is een sterke troost voor ouderharten. Voor de zodanigen die een lief kind aan de dood moeten teruggeven, dat Hij bij de geboorte hun gegeven had, want Hij kan hen op andere wijze verheugen en zegenen (vs. 20), maar ook voor hen, die hun zonen en dochters moeten laten uitgaan in de slechte, van kwade voorbeelden en verderfelijke invloeden vervulde wereld, op scholen, tot krijgsdienst enz. , want de Heere kan ook daar hun kinderen bewaren en in geloof en godzaligheid groot doen worden (vs. 21,26).

II. Vs. 27-36. De tijd nadert dat de Heere over Eli's zonen hun misdaad bezoeken zal, en over Eli zijn weekhartig vermanen. Door een man van God wordt de grijze man dit vooraf bekend gemaakt. Wel zal de verkiezing van Aäron en zijn huis tot het priesterschap blijven bestaan, maar zij die de Heere veracht hebben, Eli met zijn zonen, zullen op het diepst vernederd worden, al de kracht van het huis zal verbroken worden en alle leden daarvan aan één vroege dood overgegeven worden. In plaats daarvan zal de Heere zich een getrouwe priester verwekken, en voor Zijn Gezalfde laten uitgaan; bij dezen zullen de overigen van Eli's huis hun brood moeten bedelen.

En er kwam, tegen het einde van zijn veertigjarig hogepriesterschap, dus ongeveer in het jaar 1115, toen Samuël reeds een man geworden en ongeveer 30 jaar oud was, Simson door zijn eerste daden (Richteren 14 en 15), zich de weg tot zijn rechterlijke werkzaamheid
gebaand had, een man van God (Deuteronomium 33: 1 Richteren 13: 6) tot Eli, volgens bevel van de Heere, en deze zei tot hem: Zo zegt de HEERE, die mij gezonden heeft: Heb ik Mij niet klaarlijk geopenbaard aan het huis van uw stamvader Aäron 1) a) toen zij, Aäron met zijn vier zonen (Ex. 6: 23), in Egypte waren, in het huis van farao. Toen zij in die harde dienstbaarheid waren, heb Ik uw stamvader reeds tot spreker voor farao geroepen en hem tegelijk met zijn broeder tot een werktuig van Israëls verlossing gebruikt (Ex. 4: 14vv. ; 12: 1,43).

a)Hand. 7: 25vv.

Wie is de vader van deze geweest in de Egyptische dienstbaarheid, die zo spoedig als zij daarvan verlost waren, verkozen is tot het priesterschap, anders dan Aäron? Nu van deze zijn stam wordt op deze plaats gezegd, hoe het geschieden zal, dat daarvan niet meer priesters zullen zijn. Hetgeen wij nu vervuld zien.

En Ik heb hem uit alle stammen van Israël Mij tot een priester verkoren en hem werkelijk daartoe aangesteld (Ex. 28), om te offeren op Mijn altaar, om het reukwerk aan te steken, 1) om de efod voor Mijnaangezicht te dragen, en a) heb aan het huis van uw vader gegeven al de vuuroffers van de kinderen van Israël, alle offergaven tot uw onderhoud, voor zover zij niet met het offer verbrand worden (Num. 18).

Lev. 10: 14

Met te offeren op Mijn altaar wordt bedoeld de offers aan te steken, die op het brandofferaltaar moesten geofferd worden, en met het reukwerk aan te steken de dienst in het Heilige, terwijl in vereniging met het volgende de efod voor Mijn aangezicht te dragen alles bedoeld wordt, wat tot het priesterlijk en hogepriesterlijk werk behoort, omdat de hogepriester alleen in het Heilige der Heiligen mocht gaan, gekleed met de Efod.

Waarom, omdat Ik uw geslacht van het begin uitverkoren en zo wel verzorgd heb, slaat gij achteruit (Deuteronomium 32: 15 en "Jud 3: 31) tegen Mijn slachtoffer en tegen Mijn spijsoffer, dat Ik geboden heb in de woning, in de tent der samenkomst te brengen, terwijl gij, zonder met alle ernst daartegen te strijden, het toelaat dat uw zonen, Hofni en Pinehas zo misdadig zich daaraan vergrijpen; en gij eert uw zonen meer dan Mij,
Wiens eer u toch boven alles moest zijn; gij zijt er slechts op bedacht, dat gij u vetmest van het voornaamste van alle spijsoffers van Mijn volk Israël, dat Mij toebehoort (vgl. vs. 15).

Dit slaat op Eli en in hem op de hogepriester, die de misbruiken dulde. Omdat hij de misbruiken toeliet, stond hij mede schuldig aan het verachten van de heilige dienst des Heeren. De zonde van zijn zonen worden hem, zoals ook duidelijk blijkt uit het slot van dit vers, toegerekend.

Daarom, omdat gij uw zonen bij hun misdaad en hun moedwil zo laat voortgaan, spreekt de HEERE, de God van Israël: Ik had wel duidelijk gezegd, toen Ik Aäron en zijn geslacht tot priesters aanstelde (Ex. 28: 43; 29: 9): Uw huis, het huis van Eli, en uw vaders huis, de gehele priesterlijke familie zouden voor Mijn aangezicht als priesters wandelen tot in eeuwigheid, maar elk vals vertrouwen op zo’n belofte als mocht een priester zich alles veroorloven, en stond toch de verkiezing van zijn geslacht vast en ware er nooit verwerping te vrezen, dat vals vertrouwen wordt afgesneden; nu spreekt de HEERE: Dat zij verre van Mij, dat Ik die verkiezing in die zin zou bedoeld hebben! want hoewel Ikniet terugtrek, zal Ik toch de grondwet weten te volvoeren: die Mij eren, zal Ik eren; maar die Mij versmaden zullen licht geacht worden. 1)

Bij name worden wij hier herinnerd aan het feit, dat eer beloofd wordt aan de waarachtige dienaar van God, wegens de zwakheid van de mensen, opdat zij niet alsof zij verwerpelijk zijn, zouden vertwijfelen of, nog niet genoeg van de menselijke hartstochten gezuiverd, zich zonder reden en onschuldig gedrukt zouden achten, als zij nog voelen hoe zij door de een of andere schandelijkheid of ongerechtigheid gedrukt worden. Hij belooft nu een altijddurende roem van waardigheid en eer als tegenstelling van al de smaad, die zij voor het ogenblik en voor een tijd moesten doorstaan. Maar bij de belofte komt ook de bedreiging, dat God zijn verachters met alle oneer en met verderf zal bezoeken.

Wat de Heere hier zegt is niet een intrekken van Zijn belofte aan Aäron gedaan en aan Pinehas herhaald, maar een nadere verklaring en uitbreiding ervan. De Heere wil zeggen, dat Hij die belofte niet gedaan heeft, zonder in overweging te nemen, of de priesters uit het geslacht van Aäron ook in Zijn wegen zouden wandelen.

De zonen van Eli gingen van die veronderstelling uit, dat hun huis vast was en hun roeping tot het ambt onherroepelijk. Hier komt de Heere uit kracht van Zijn Heiligheid en Rechtvaardigheid tegen op. Nee, zegt de Heere, die belofte zal alleen gelden voor die priesters, die Mij ook waarlijk eren, die in Mijn wegen wandelen en Mijn inzettingen houden.

Daarentegen, wanneer de priesters tegen Mijn inzettingen ingaan en Mijn wetten verzuimen, dan zal Ik ze verwerpen, dan zullen zij licht geacht worden, d. i. als deze, die geen priesters mogen zijn, die uit hun ambt zullen ontzet worden.

In plaats dat dit woord zou strijden tegen de onveranderlijkheid van God, bevestigt het juist Gods trouw jegens alle Zijn gunstgenoten.

Zie, omdat gij met uw zonen Mij veracht hebt, zal ook van Mijn zijde de verachting over u en uw nakomelingen niet uitblijven, de dagen komen, dat Ik uw arm zal afhouwen1) en de arm van uw vaders huis, d. i. de kracht van het huis van Ithamar, waartoe gij behoort; die straf zal daarin bestaan, dat er geen oud man in uw huis wezen zal, niemand uit uw huis, zal, als gij het hogepriesterschap wegens hogere leeftijd of meerdere bekwaamheid verkrijgen.

De arm afhouwen betekent, de kracht van een man, van een familie vernietigen (Vergelijk Job 22: 9 Psalm 37: 17). De kracht van een familie bestaat toch in de levenskracht van haar leden en toont zich daarin, dat zij een hoge ouderdom bereiken en niet vroegtijdig sterven. Deze kracht zal in het huis van Eli vergaan en niemand meer zijn leven tot grijze ouderdom brengen.

Wij verkrijgen hier enige opheldering, waarom in de plaats van de eigenlijk tot het hogepriesterschap bestemde lijn Eleazar (Num. 25: 13), in Eli de lijn Ithamar tot deze waardigheid gekomen is; omdat de lijn Eleazar geen geschikte man daartoe had, terwijl de laatste hogepriester (Richteren 8: 27) uit deze lijn in zijn ambt zich dit onwaardig betoond had. Nadat deze gestorven was, is waarschijnlijk van de Eleazarieten niemand oud en bekwaam genoeg geweest om de hoogste leiding van de gemeente in een zo moeilijke tijd op zich te nemen, zodat Eli hogepriester werd. Dit zou nu niet weer het geval zijn, dat Ithamars geslacht met een man van rijpere leeftijd zou kunnen helpen; dit geslacht zou zulke mannen niet meer opleveren; maar God wil dat, wanneer de tijd zal gekomen zijn, dat de hogepriesterlijke waardigheid weer bij Eleazars geslacht zal zijn, deze ook bij dit geslacht laten blijven, om de toezegging, eens aan Eleazar gegeven (Num. 25: 13) te volbrengen. Zien wij nu in de verdere geschiedenis van het Israëlitische hogepriesterschap, zo vinden wij het nog ten tijde van koning Salomo bij Eli's huis. De ark van het verbond te Silo, dat met het verlies van de ark (4: 10vv.) ophield, de plaats van de Goddelijke aanwezigheid te zijn, is na Eli's dood in het jaar 1115 v. Chr. (4: 12vv.) waarschijnlijk door zijn kleinzoon Ahitub, een zoon van Pinehas, Ahia, gedurende de eerste helft van Sauls regering (14: 3,18); deze is of dezelfde persoon met de priester Abimelech, die te Nob, waarheen intussen de tent der samenkomst verplaatst was, de vluchtende David de toonbroden te eten gaf, en daarom door Saul met alle priesters die zich daar bevonden, vermoord werd (21: 1vv. ; 22: 6vv.) of, wat waarschijnlijker is, de laatste is een broeder van de eerste geweest en heeft na diens dood het ambt bekleed, omdat Ahitub geen zonen had achtergelaten. Hem volgde zijn zoon Abjathar op, die alleen aan het bloedbad ontkomen was; deze vluchtte tot David (22: 20vv.), en speelde een veelbetekenende rol, terwijl Zadok uit de lijn Eleazar, bij de tent der samenkomst te Gibeon het hogepriesterlijk ambt waarnam, totdat Abjathar door Salomo van zijn ambt ontzet werd, zodat Zadok verder alleen hogepriester was (23: 6vv. ; 30: 7vv. ; 2 Samuel . 2: 1,8,18; 15:
17: 25; 19: 11vv. ; 20: 25; 1 Koningen . 1: 32vv. ; 2: 26vv.). Na deze tijd heeft niemand uit

Ithamars lijn het hogepriesterlijk ambt meer waargenomen, maar ook gedurende die tijd was het slechts een schaduw-hogepriesterschap, dat Eli's nakomelingen bedienden, zodat de volgende geschiedenis, in waarheid vervuld heeft, wat hier aan Eli gedreigd wordt. Op de beklagenswaardige toestand van het hogepriesterschap, voor zo lang Eli's nakomelingen nog daartoe behoorden, wordt in het volgende vers gedoeld.

En gij zult, zo lang uw nakomelingen nog in het bezit van de hogepriestelijke waardigheid zijn, aanschouwen de benauwdheid van de woning van God, de tabernakel, die nu van haar kleinood, de ark van het verbond, beroofd wordt (4: 11), en pas na lange tijd weer een volledig heiligdom worden zal (1 Koningen . 5 (Jos 18: 9). Dit zult gij zien, in plaats van al het goede, dat Hij Israël zou gedaan hebben, en er zal op die dag een oud man in uw huis zijn, omdat gij in uw ouderdom geen eer en trouw aan Mij betoond hebt.

Volgens berekeningen, die wij hier niet in het bijzonder zullen volgen, moet Abjathar bij het vermoorden van zijn vader Abimelech (23: 6vv.), reeds 30 jaar oud geweest zijn; hij heeft dus, omdat hij David reeds ten tijde van Saul ter zijde heeft gestaan en ook later gedurende zijn gehele 40-jarige regering, een ouderdom van ongeveer 80 jaar bereikt. Toch weerspreekt deze bijzonderheid de hier herhaalde bedreiging niet, want juist in deze Abjathar hield Ithamars lijn op de hogepriesterlijke waardigheid te bekleden (1 Koningen . 2: 26vv.).

Maar de man, die Ik u niet zal uitroeien van Mijn altaar, 1) die Ik sparen zal om gedurende de naderende tijd van ellende in Mijn heiligdom te latendienen, zou indien gij dan nog leefde, zijn om uw ogen te verteren en om uw ziel te bedroeven; gij die in uw zonen de oorzaak van het diepe verval van het heiligdom ziet, zou ook in uw nakomelingen alle jammer en alle ellende, die uit dit verval voor de priesterlijke stand voortkomt, zelf ondervinden; pas wanneer betere tijden zullen komen, zal het andere priestergeslacht in de plaats van het uwe, het heiligdom besturen, en al de menigte van uw huis zal sterven, mannen geworden zijnde, in de bloeitijd van hun leven, opdat geen oude of grijsaard daarin zij (vs. 31,32).

Welke woorden wij in deze zin kunnen verklaren, dat God de uitvoering van het vonnis nog tot in verre tijd zou uitstrekken, wat ook in waarheid heeft plaatsgehad; want pas lang daarna is het goddelijk vonnis in al zijn strengheid uitgevoerd. Want Abjathar, van de nakomelingen van Eli, heeft veel jaren het priesterlijk ambt bediend. David heeft lang genoeg geregeerd en Samuël heeft een geruime tijd de teugel van het bewind in handen gehad, voordat er een koning over Israël is gaan heersen. Waaruit genoeg blijkt, dat God niet terstond zijn vonnis tegen Eli heeft uitgevoerd, maar tijdelijk hen heeft gespaard. Verder, dat God hier belooft, dat Hij een man uit zijn geslacht niet zal uitroeien, kan wel tot Salomo's tijd worden verhaald, zodat tot op die tijd de opvolgers van Eli niet zijn ontzet, maar wat vervolgens gezegd wordt, dat zijn nakomelingen niet tot de grijze ouderdom zouden komen, zou men naar het schijnt zo moeten opvatten, alsof de Heere bedoelt, dat Hij de nakomelingen van Eli wel niet van het priesterlijk ambt zal ontzetten maar nooit zal toelaten, dat zij het hogepriesterlijk ambt zullen bedienen, of liever, dat zij aan hen, over wie zij vroeger heersten, onderworpen zullen zijn. Niets minder toch bevestigt Hij dan dit, dat wanneer zij tot de mannelijke leeftijd zouden komen, zij zouden sterven en dus tot de rijpe leeftijd niet zouden komen.

Ik zal u een bewijs geven, dat dit alles nauwkeurig gebeuren zal. Dit nu zal u een teken zijn, dat over uw beide zonen, over Hofni (= kleine vuist) en Pinehas (= koperen mond) komen zal: op één dag zullen zij beiden sterven1) (4: 11).

Omdat Eli dit nog beleefd heeft, kon hij uit de vervulling van dit strafgericht opmaken, dat alles in betrekking tot zijn huis in vervulling zou treden.

En Ik zal Mij, opdat met dit verval van uw priesterschap, toch het priesterschap zelf niet vervalt, wanneer gij zult heengegaan zijn na de dood van uw zonen beleefd te hebben (4: 12-18) een getrouwe priester, 1) eerst in Samuël, later in Zadok en zijn opvolgers, verwekken; die zal doen, in de volvoering van zijn ambt, zoals in Mijn hart en in Mijn ziel zijn zal; die zal Ik, in tegenstelling tot u aan de ondergang prijsgegeven huis, een bestendig huis bouwen, en hij zal altijd voor het aangezicht van Mijn Gezalfde,2) die Ik aan Mijn volk geven zal, wandelen.

Er is geen reden om te zeggen, dat deze profetie in Samuël volkomen vervuld is, omdat hierin met zo'n helderheid tevoren verkondigd is, de verandering van het oude priesterschap. En alhoewel Samuël niet was van een andere stam, als die van de Heere verordineerd was om het altaar te bedienen, nochthans was hij niet van de kinderen van Aäron, wiens geslacht verordineerd was om tot priesters te zijn. En daarom zo is ook weer in de verhandelde zaak voorgebeeld de verandering, die door Christus Jezus geschieden zou. En behoorde eigelijk tot het Oude Testament, maar in voorbereiding tot het Nieuwe, in zoverre, dat het een profetie is, zowel metterdaad als met het woord. Want dit is metterdaad beduid, hetgeen door het woord tot de priester Eli gesproken is door de profeet. Want er zijn daar priesters geweest uit het geslacht van Aäron, zoals Zadok en Abjathar ten tijde van David, en ook meer andere in de volgende tijden, eer dat de tijd kwam waarin die dingen door Christus moesten volbracht worden, die zolang te voren, aangaande de verandering van het priesterschap, verzekerd zijn geweest.

Dus past (armottei) die aankondiging wel op Christus, de Zaligmaker, maar historisch op Zadok, die uit het geslacht van Eleazar voortgekomen, het hogepriesterschap gedurende het leven van Salomo heeft waargenomen.

De persoon, op wie hier gezien wordt, is Zadok, die God en de koning getrouw was, en wiens geslachtslinie het hogepriesterlijk ambt bekomen heeft tot de gevangenschap in Babylonië. Ofschoon deze woorden zien op Zadok, die Salomo in het hogepriesterschap gesteld heeft zo hebben zij nochthans in de volste zin van het woord alleen betrekking op de grote Hogepriester Jezus Christus.

Deze voorzegging is in de volste zin vervuld geworden door het priesterschap van Christus, de barmhartige en getrouwe hogepriester, die God, toen het Levitisch priesterschap had uitgediend, zich verwekt heeft, die in alles Gods welbehagen heeft volbracht, en die een onvergankelijk priesterschap heeft, dat nimmer zal verouderen of plaats maken voor een ander en waartoe geen opvolger nodig is, alzo Hij altijd leeft, en geen ander hiertoe genoegzaam of voldoende is.

Van Mijn Gezalfde. Wie moet hier onder Gezalfde worden verstaan? O. i. de koning, die straks door God tot herder over Israël zou worden gezalfd, die tevens een type zou zijn van de Gezalfde, d. i. van Christus.

Over dit vers zijn de verklaringen niet eensluidend. Wij hebben met opzet de mening van twee Kerkvaders, Theodoretus en Augustinus, aangehaald, die in de getrouwe priester zien òf Samuël (Aug.) òf Zadok (Theod.), maar die beiden ook in dit woord een Messiaanse voorspelling hebben gezien. De latere uitleggers hebben zich òf aan de ene òf aan de andere aangesloten. Calvijn is het met Theodoretus eens, terwijl Gerlach, Erdmann e. a. zich bij Augustinus aansluiten. Keil verbindt beide en zegt: "Wij mogen noch Samuël noch Zadok uitsluiten, maar moeten zeggen, dat de aankondiging in beide deelsgewijze is verwezenlijkt geworden. Samuël werd na de dood van Eli als profeet des Heeren aan de spits van het volk gesteld, zodat hij niet alleen als richter in de plaats van Eli trad, maar ook als priester voor de Heere en het volk stond.

Ook een vast huis verkreeg Samuël in de talrijke nakomelingschap, die God hem gaf. Samuëls kleinzoon was Heman, de ziener van de koning in het Woord van God, door David over het koor van de zangers bij het Huis van God aangesteld. Deze had 14 zonen en 3 dochters (1 Kronieken 6: 33; 25: 4,5). Alleen reeds de omstandigheid, dat deze nakomelingen van Samuël hun vader niet in het priesterdom opvolgden, toont klaar, dat daardoor aan Samuël, als de getrouwe priester, niet een bestendig huis gebouwd zou worden, dat wij alzo de verdere geschiedkundige vervulling van de belofte te zoeken hebben in het priesterdom van Zadok, maar ook niet de laatste en hoogste vervulling. Op de slotvervulling wordt in het gezicht van de profeet Ezechiël van de nieuwe Tempel heengewezen, wanneer daar de zonen van Zadok als de priesters genoemd worden die, omdat zij met de kinderen van Israël niet zijn afgevallen in de, door dit Gezicht aangetoonde, nieuwe gestalten van het Rijk van God tot de Heere zouden naderen en Zijn dienst zouden bezorgen. Deze vervulling treedt met Christus en Zijn rijk in. Daarom is de Gezalfde van de Heere, voor wie de getrouwe priester te allen tijde zou wandelen, niet zozeer Salomo, als wel David en de Davids Zoon, Wiens Rijk eeuwig zal bestaan.

Zoals hier onder ook nog nader uiteengezet wordt, kan men onmogelijk de vervulling van dit woord bij een sterfelijk schepsel laten eindigen. Alles is hier profetie van de grote hogepriester over het Huis van God. Wij moeten echter niet vergeten, dat God ook Zijn priesters en koningen heeft willen gebruiken om in hen te tonen, wie en wat de Christus zon zijn. Men gaat dus te ver, indien men er alleen een voorspelling van de Christus in wil zien. Een aardse priester wordt hier aangekondigd, maar die type zou zijn van Hem, die uit de Hemelen is. Men zou anders in moeilijkheden komen met het volgende vers.

En het zal gebeuren, dat al wie van uw huis zal over zijn, in die druk, die tot straf, omdat uw zonen zich hebben willen mesten van het beste van deze spijsoffers van Mijn volk (vs. 29) komen zal, niet genoeg tot voeding zullen hebben, hij zal komen om zich voor hem, de getrouwe priester, die Ik Mij verwekken zal, neer te buigen voor een stukje geld (Ex 30: 13), en een bol brood; 1) hij zal komen bedelen om het geringste loon en het nodigste onderhoud,

en zal zeggen: Neem mij toch aan tot enige priesterlijke bediening, dat ik een bete brood moge eten,
want ik weet niet waarheen.

Dit is een verschrikkelijke bedreiging en een buitengewone straf voor Eli's nakomelingen. Want had de Heere aan de Levieten in het algemeen en aan de priesters in het bijzonder toegezegd, dat zij zouden eten en leven van het altaar, dat zij van de tienden zouden eten, hier wordt met de straf van volslagen armoede gedreigd. Niet alleen zullen zij ontzet worden van hun hogepriesterlijke waardigheid, maar ook zelfs aan het nodigste gebrek hebben. Niet meer als een recht, meer als gunst zouden zij te vragen hebben, om te leven van het altaar.

Wij weten, dat Abjathar naar zijn bezit werd verbannen, ver van het Heiligdom van de Heere. Wellicht dat met die tijd de vervulling van dit woord in werking trad.

De voorspelling in de beide laatste verzen is in de eerstvolgende geschiedenis van Israël slechts gedeeltelijk vervuld. Samuël die als profeet en priester voor de Heere en het volk stond, en het gewichtige en heilige werk had, "voor de Gezalfde, de koning, die Israël verkrijgen zou, in te gaan," is niet geheel de vervulling van de belofte van die getrouwe priester (vs. 35), want zijn priesterschap had met zijn persoon weer een einde. Wanneer men Zadok met zijn opvolgers hierbij neemt, zo blijft toch een groot gebrek in de verhouding tussen voorspelling en vervulling. Dit geldt ook ten opzichte van hetgeen van Eli's huis gezegd wordt, hoewel het Aäronitische priesterschap voor geruime tijd in grote verachting kwam, zodat het "om eer en onderhoud moest bedelen," was dat alles toch slechts gedeeltelijk een vervulling van hetgeen gedreigd was. Wij hebben zonder twijfel een Messiaanse voorspelling voor ons; Jezus Christus is die getrouwe priester, die zal in waarheid doen wat aan het hart en de ziel van de Heere welgevallig is, deze heeft de Heere een bestendig huis gebouwd in Zijn gelovigen, die Hij tot priesters voor God en Zijn Vader gemaakt heeft. Hij, deze priester, wandelt voor de Gezalfde des Heeren, die Hij zelf is als Koning van het Godsrijk, in zoverre als Hij eerst Zijn hogepriesterlijk ambt volbracht moest hebben, voordat Hij Zijn rijk konde aanvaarden, en Zich aan de rechterhand van de Majesteit in de Hoogte plaatsen kon; nu Hij dit gedaan heeft, wandelen de gelovigen, door Hem tot priesters gemaakt, altijd voor Hem, het Aäronitische priesterschap is in het Christelijke veranderd. Maar Israëls priesters uit Aärons geslacht hebben geen heiligdom, geen godsdienst, geen waarlijk geestelijk leven meer; hun stand, zowel als van het volk, dat zij vertegenwoordigen, is een beklagenswaardige, ellendige; zij kunnen in geestelijk opzicht slechts leven van de geestelijke aalmoezen van de christelijke kerk, totdat zij tot haar zich keren, die oorspronkelijk uit Israël is opgebouwd, maar om Israëls ongeloof, zich tot de heidenen heeft moeten wenden. Zien wij nu terug op de reden, waarom deze bedreiging gebeurde, zo wordt de ontwijding van het heiligdom door Eli's zonen een symbool en een type, een zinnebeeld en voorafbeelding van de schuld van Israël en van zijn priesterschap tegen Christus en zijn kerk; want zij hebben de lieden het spijsoffer van de Heere doen lasteren en waren dat geslacht van echtbrekers. In hoeverre hetgeen van Eli's huis en de getrouwe priesters gezegd is op de verhouding van de Katholieke kerk tot de Evangelische over te brengen is, willen wij hier niet nader aanwijzen.

HOOFDSTUK 3.

SAMUEL WORDT GEROEPEN EN KOMT TOT AANZIEN.

Vs. 1-21. De Heere wil thans het vonnis, over Eli uitgesproken, ten uitvoer brengen en in zijn plaats, zoals Hij gezegd heeft, zich een getrouwe priester verwekken (2: 35vv. 2. 35). Deze is Samuël, de dienaar van de hogepriester Eli. Toen deze eens, zoals gewoonlijk, in de nabijheid van zijn heer bij het heiligdom sliep, werd hij door een stem, die uit het Allerheilige klonk, tegen het einde van de nacht, vóórdat de lichten op de gouden kandelaar uitgeblust waren, bij zijn naam geroepen. Hij houdt de stem voor een roepen van Eli, maar verneemt, toen hij bij hem kwam, dat deze niet geroepen had. Dit gebeurde drie maal. Toen bemerkte Eli, van Wie die stem gekomen was; hij geeft Samuël aanwijzing, hoe hij bij een herhaling zich te gedragen had, en nu verschijnt de Heere bij de vierde maal persoonlijk aan de uitverkoren profeet en maakt hem bekend, dat nu het vonnis over Eli en zijn huis volbracht zal worden. Samuël is de volgende morgen bevreesd het gezicht aan Eli bekend te maken; deze dringt bij hem aan, alles te openbaren. Hiermee is de profetische loopbaan van Samuël begonnen.

En de jongeling Samuël diende de HEERE, bij de tent der samenkomst, voor het aangezicht van Eli, aan wie hij allerlei hulp te bewijzen had (vs. 15); en het woord van de HEERE was dierbaar, 1) was zeldzaam in die dagen, er was geen openbaar gezicht; het ontbrak geheel aan mannen, die in nauw persoonlijk verkeer met de Heere stonden, en van Hem mededelingen voor Zijn volk ontvingen; het optreden van de man van God (2: 27vv.) toonde echter reeds, dat er een nieuwe tijd voor Israël zou aanbreken.

Dat er staat: het woord van de Heere was dierbaar in die dagen, wil niet zeggen, dat het bij het volk hoog geschat werd, maar dat, terwijl de gezichten en openbaringen zeldzaam waren en er weinig profeten opstonden, de godsdienst zeer bedorven was.

In het Hebreeuws Jakar, kostbaar, dierbaar, maar eveneens iets, wat weinig voorkomt, zo heeft het woord ook hier de betekenis van zeldzaam gekregen. Het wordt nader verklaard door het volgende: In die dagen was er geen openbaar gezicht en dient, om de profetische werkzaamheden van Samuël niet alleen in te leiden, maar ook om erop te wijzen, dat Samuël een door de Heere zelf geroepen getuige was.

En het geschiedde, waarschijnlijk niet lang na het optreden van die profeet, op die dag, toen Eli op zijn plaats 1) in een gebouw, dat tot de voorhoven behoorde en tot nachtverblijf ingericht was, neerlag om te slapen (en zijn ogen begonnen donker te worden, omdat hij reeds 98 jaar oud was (4: 15), dat hij niet zien kon en iemand tot zijn hulp bij zich moest hebben),

Sinds de tent der samenkomst niet meer met het volk van plaats tot plaats ging, maar een vaste standplaats te Silo verkregen had (Joz. 18: 5), werden in het gebouw meer veranderingen gemaakt, die noodzakelijk waren (1: 9). In plaats van de tenten, waarin vroeger de priesters en Levieten rondom het huis van God gelegerd waren, kwamen vaste woningen met vertrekken voor de dienstdoende priesters en Levieten en verscheidene gebouwen om de gaven te

bewaren, die tot het heiligdom gebracht werden. Deze gebouwen vervingen nu waarschijnlijk de oorspronkelijke tentgewijze omtuining van de voorhof, zodat nu ook de voorhangsels bij de ingang wegvielen en in de plaats van deze een deur met vleugels kwam. Deze werden, zoals wij uit vs. 15 zien, ‘s avonds gesloten en ‘s morgens geopend. Dergelijke veranderingen waren een overgang van de tent der samenkomst tot een vast huis, een eigenlijke tempel.

En Samuël zich ook neergelegd had, zodat hij tot hulp van zijn heer steeds gereed was, eer de lamp van God uitgedaan werd, 1) voordat het licht op de kandelaar met zeven armen in het heilige, dat de gehele nacht door brandde (Lev. 24: 1vv.), uitgeblust werd, dus nog vóór het aanbreken van de morgen ten tijde van de laatste nachtwake, in de tempel van de HEERE, waar de ark van God was. 2)

Nog was het nacht, toen de openbaring geschiedde, maar reeds naderde de dag; een zinnebeeld van de toestand van het volk van Israël!.

Samuël was niet in het allerheilige; daar mocht zelfs de hogepriester slechts eenmaal in het jaar met het grote zoenoffer ingaan (Lev. 16: 1vv.), veel minder zou iemand daar of in de overige tempelruimte zijn slaapplaats mogen spreiden; hij was in de onmiddellijke nabijheid van de tempel bij de plaats, waar Eli lag, zodat, toen later (vs. 4vv.) de stem hem riep, hij, uit zijn slaap ontwakende, niet nauwkeurig onderscheiden kon, van welke zijde zij gekomen was, óf van de arke van het verbond, waarop de Heere tussen de Cheribum troonde (Exod. 25: 22), óf van de plaats, waar zich het bed van de hogepriester bevond.

Uitdrukkelijk wordt dit erbij gevoegd, niet om daarmee te kennen te geven, dat Samuël sliep in het Heilige der Heiligen, noch in het Heilige (dit mocht niet), maar om nader te verklaren, dat de stem, die Samuël hoorde, als hij in een van de zalen bij het voorhof lag, van God kwam, die boven de ark van het Verbond troonde. Ook hier wordt weer de tabernakel tempel van de Heere genoemd, omdat deze het paleis was van de grote Koning.

Dat de HEERE van het verzoendeksel boven de ark af Samuël riep, daar zich Zijn stem liet horen: "Samuël". En hij, de stem vernemende, en deze voor een roepen van Eli houdende, zei: Zie, hier ben ik; ik zal aanstonds bij uzijn om te horen wat gij van mij wenst.

En hij liep tot Eli en zei: Zie, hier ben ik, want gij hebt mij geroepen. 1) Maar hij zei: Ik heb niet geroepen, keer weer, leg u neer. En hij ging heen en legde zich neer.

Was Eli een man, die in alles de gebreken van de ouderdom voelde, het is dan ook begrijpelijk, dat hij gedurig de hulp van Samuël nodig had. Toen daarom ook Samuël zich bij zijn naam hoorde noemen, dacht hij niet anders, of Eli riep hem. Hij wist nog niet, dat het de stem van de Heere was. In het 7de vers wordt de reden daarvan aangegeven.

En hij liep tot Eli en zei: Zie, hier ben ik, want gij hebt mij geroepen. 1) Maar hij zei: Ik heb niet geroepen, keer weer, leg u neer. En hij ging heen en legde zich neer.

Was Eli een man, die in alles de gebreken van de ouderdom voelde, het is dan ook begrijpelijk, dat hij gedurig de hulp van Samuël nodig had. Toen daarom ook Samuël zich bij zijn naam hoorde noemen, dacht hij niet anders, of Eli riep hem. Hij wist nog niet, dat het de stem van de Heere was. In het 7de vers wordt de reden daarvan aangegeven.

Toen riep de HEERE Samuël kort daarop, voordat hij ingeslapen was, opnieuw; en Samuël stond op en ging, het weer voor een roepen van zijn aardse meester houdende, tot Eli, en zei: Zie, hier ben ik, want gij hebt mij geroepen. 1) Hij dan zei: Ik heb niet geroepen, mijn zoon! keer terug, leg u neer.

Een goed voorbeeld voor dienstbaren, om aanstonds te komen, wanneer zij geroepen worden en insgelijks voor jongelieden, niet alleen om de meer bejaarde onderdanigheid bewijzen, maar ook om zorgvuldig en teerhartig jegens hen te wezen. 2. Van zijn zwakheid en van zijn onbedrevenheid omtrent het gezicht van de Almachtige, in zoverre, dat hij het alleen hield voor Eli's stem, hetgeen wezenlijk de stem van God was. Zulke misslagen als deze begaan wij veelvuldiger dan wij denken. God roept ons door Zijn Woord en wij houden het slechts voor de stem van Zijn dienaar, en overeenkomstig is ook de invloed, die het op ons maakt. Hij spreekt tot ons door Zijn Voorzienigheid en wij blijven slechts op de tweede oorzaak met onze ogen gevestigd.

Maar Samuël kende de HEERE wel op die wijze, als ieder vrome en gelovige Hem kent die in het gebed met Hem omgaat en Zijn zegenende genade dagelijks ondervindt, maar nog niet, zoals de profeten Hem kennen, met wie de Heere onmiddellijk verkeert, en het woord van de HEERE was aan hem nog niet geopenbaard; hem was nog geen dadelijk woord van God te beurt gevallen, zoals de Heere hem nu wilde schenken; daarom dacht hij er niet aan, dat de Heere zelf hem riep.

Niet op die wijze, zoals de Heere zich aan Zijn profeten openbaarde, zoals Hij zich aan Mozes en andere latere profeten deed kennen. De onkunde van Samuël diende echter ook om Eli te verzekeren dat de roeping, waarmee Samuël geroepen was, een Goddelijke roeping en het woord, dat hij straks zou vernemen, waarlijk een Gods woord was.

Het is een bijzondere genade de stem en de wil van God in bijzondere gevallen goed te onderscheiden van die van de mensen.

Toen riep de HEERE Samuël opnieuw, voort de derde keer, en hij stond zonder mopperen ook dit maal op en ging tot Eli, en zei: Zie, hier ben ik, want gij hebt mij geroepen. Toen begreep Eli, 1) dat hier aan geen zinsbedrog bijde jongeman te denken was, maar dat de HEERE de jongeling riep en Zich aan hem wilde openbaren.

Wij kunnen hieruit opmaken; dat ofschoon hij te toegevend was en in het kastijden van zijn zonen te week, zodat hij door zijn nalatigheid toeliet, dat het heiligdom verontreinigd werd, hij toch de vrees voor God behouden had, en ofschoon hij, wat zijn krachten betreft, uitgeput was en met de ene voet reeds in het graf stond, en van ondeugden niet ontbloot, hij toch in vele dingen en wel in de voornaamste nog uitblonk. De vrees voor God nu was in hem

openbaar en de zekere overtuiging had hij, dat God, zoals Hij vroeger met zijn profeten in den beginne gemeenschap had, ook zo in het vervolg deze genade aan zijn volk zou bewijzen, dat het niet beroofd zou worden van de gunst van God, en de belofte niet zo zou schuilgaan, dat zij geheel en al van het volk, dat eenmaal was aangenomen, zou worden weggenomen.

Daarom zei Eli tot Samuël: Ga naar uw plaats, leg U neer, en het zal geschieden, als gij weer die stem hoort, weet dan dat Hij, de Heere het is, die U roept. Verklaar Hem uw bereidwilligheid om Zijn openbaring te ontvangen en zo zult gij zeggen: Spreek HEERE! want uw knecht hoort.
Toen ging Samuël heen en legde zich op zijn plaats.

Goede woorden moeten nu en dan in de monden van de kinderen gelegd worden om hen vertrouwd te maken met het goddelijke en hen op te leiden tot verkeer met de Heere.

Dit bewijst, dat Eli niet door nijd verteerd werd, maar zich boog onder het oordeel van God. Want dat de Heere Samuël riep en hem niet, het was voor de oude man het bewijs, dat hij en zijn geslacht, wat het priesterschap betreft, in ongenade bij de Heere was gevallen. Nochthans wijst hij Samuël de weg en toont daarmee, dat hij met al zijn gebreken werkelijk een man was, die de Heere vreesde.

Toen kwam de HEERE, die nu niet meer van het verzoendeksel Samuël wilde roepen, maar hem zichtbaar wilde verschijnen en stelde Zich daar, 1) waar Samuël lag, en riep zoals de andere malen, maar nu Zijn woord herhalende, opdat de aangesprokene met des te meer opmerkzaamheid zouhoren: Samuël, Samuël! En Samuël, die reeds het naderen van de Heere aan het ruisen van Zijn voeten (Genesis3: 8) opgemerkt had, en Hem nu in geestelijk lichamelijke werkelijkheid (Genesis32: 24) tegenover zich zag en Hem tweemaal zijn naam hoorde uitspreken (Genesis22: 11), zei, volgens aanwijzing van Eli: Spreek, want uw knecht hoort. 2)

Hieruit blijkt duidelijk, dat het geen droombeeld was, maar een werkelijke verschijning van de Heere aan Zijn dienaar. De Heere stelt zich voor hem, opdat Samuël het goed zou weten, dat hij op bijzondere wijze tot het ambt van profeet door Hem zelf was geroepen.

Deze woorden, waarmee Samuël in die nacht voor de eerste maal God naderde, die Zich aan hem openbaarde, vormden voortaan de hoofdinhoud van zijn gebeden, ja de ziel van het gehele leven. Naar Gods wil te luisteren, die met onveranderlijke trouw te volbrengen, erkende hij als zijn roeping; de gehoorzaamheid aan God was de bron, waaruit al zijn handelingen voortvloeiden, met ootmoedige zelfverloochening boog hij steeds eigen wil onder de hem geopenbaarde wil van God; zodra hij die had leren kennen was hij in de moeilijkste omstandigheden zeker van zijn zaak, en twijfelde hij geen ogenblik waartoe hij te beslissen had.

Samuël vergat, toen hem de Heere zichtbaar verscheen, het woord: "Heere", de Heere zelf had hij toch in het hart.

Eli daarentegen had dit woord mede genoemd, toch stond hij, hoewel hij overigens godvruchtig was, zo ver van de Heere, dat onder zijn ambtsbediening het woord van de Heere schaars en de profetie zeldzaam was.

Het karakter van Samuël vertoont zich in een beminnelijk licht, in welke tijd van zijn leven wij er onze aandacht op vestigen. Wij vinden hem zachtmoedig, oprecht en vroom; van zijn jeugd af tot aan zijn ouderdom volbracht hij zijn moeilijke verplichtingen vlijtig en vol geloof. In een vroeg tijdvak van zijn leven ontving hij ondubbelzinnige blijken van de goedkeuring van de Hemel. Hij werd begunstigd met een bijzondere openbaring boven de hogepriester en geroepen om tot deze een ernstige berisping te brengen. De jongeling was zowel bij nacht als bij dag gereed om op het roepen van Eli te letten; de Heere sprak tot hem met hoorbare stem.

En de HEERE, nu openbarende, wat Zijn voornemen was, zei tot Samuël: Zie, Ik doe een ding in Israël, dat al wie het horen zal, die a) zullen zijn beide oren klinken; zal een ieder zich ontzetten over het vreselijk bewijs, wat er van de mens wordt, die in zijn zonde gerust is geworden, opdat hij leert zich te verootmoedigen en te bekeren.

2 Koningen . 21: 12 Jer. 19: 3

Op die dag zal Ik verwekken, 1) zal Ik laten komen over Eli alles, wat Ik door de mond van de man van God (2: 27vv.) tegen zijn huis gesproken heb; Ik zal het beginnen en voleinden, zodatniets onvolbracht zal blijven.

Welke woorden de Heilige Schrift dikwijls gebruikt om aan te tonen, dat God zowel Zijn belofte als Zijn bedreigingen ten uitvoer brengt, zodat God nooit duldt, dat iets van alles, wat hij gesproken heeft, valt d. i. onvervuld blijft. Want op te merken valt, dat God wel tijdelijk de uitvoering van Zijn oordelen verschuift, niet echter om te doen menen, dat Hij Zijn bedreigingen niet zal uitvoeren, alsof zij ijdel en niet gepast waren.

Want Ik heb hem te kennen gegeven 1) en zal, als de waarachtige God, die doe, wat Ik denk (Num. 23: 19 Jes. 46: 10vv.) het ook waarheid maken, namelijk: dat Ik zijn huis richten zal tot in eeuwigheid, zonder dat ooit het gericht zal opgeheven worden, omwille van de ongerechtigheid, die hij geweten heeft; want toen zijn zonen zich hebben vervloekt gemaakt, zo heeft hij hen niet eens zuur aangezien, hij heeft het metdie gruwel zo licht mogelijk opgenomen, hoewel hij niet alleen vader was, maar ook rechter en hogepriester.

Met welke woorden God Zijn rechtvaardigheid voor alle ogen openbaar maakt, opdat Hij noch van onrechtvaardigheid noch van wreedheid beschuldigd zou kunnen worden, ofschoon Hij tegen het huis van Eli het strengste vonnis ten uitvoer brengt, dat daarna op het gehele volk en de gehele landstreek wordt gelegd. Want er wordt gezegd, dat Hij van te voren Eli gewaarschuwd heeft, zoals wij eerder gezien hebben, toen de profeet van de Heere tot hem werd gezonden. Maar de schuld is des te zwaarder, naarmate God de zondaars, omtrent hun zonden heeft gewaarschuwd en zij toch desalniettemin hierin hebben volhard. Want ofschoon wij naar het oordeel van God voor schuldig worden gehouden, waar Hij ons de vrije teugel

laat, zo staan wij toch dubbel schuldig, indien wij door Hem gewaarschuwd en als het ware weer in de band worden gehouden, echter in de zonden volharden. Daarom komt God ook tot Eli om hem met name zijn zonde voor ogen te stellen, opdat hij geen onwetendheid zou voorwenden, zoals meestal pleegt te gebeuren, en om hem de weg tot alle mogelijke uitvluchten te sluiten, wanneer Hij zegt, dat Hij vroeger Eli, omtrent de straffen, die hem boven het hoofd hingen, aankondiging heeft gedaan en dat nu bevestigt door de reden erbij te voegen, omwille van de ongerechtigheid die hij geweten heeft.

Duidelijk blijkt hieruit dat, wie het gezag in handen heeft, en door zijn gezag de uitbrekende zonden kan te keer gaan en het niet doet, mee schuldig staat aan al die zonden voor God, evengoed als iemand, die zelf die zonden heeft begaan. Wij hebben hier daarom een ernstige waarschuwing voor allen, die God met het gezag, op welke wijze dan ook, bekleed heeft, om de zonde te keer te gaan en te straffen.

Daarom dan heb Ik het huis van Eli gezworen: Als 1) de ongerechtigheid van het huis van Eli tot in eeuwigheid verzoend zal worden door enig offer, door slachtoffer of door spijsoffer.
2)

In het Hebreeuws Im. Het gewone woord, om een eed in te leiden. Hierdoor maakt de Heere het herroepen van het vonnis onmogelijk. Geen bekering zal meer mogelijk zijn, geen verzoening door enig offer meer plaats kunnen hebben. Overgegeven zijn zij aan de verharding van hart. De Heere zweert, dat het vonnis, zonder enige bedenking, zal worden uitgevoerd. Daarom zou ook geen slachtoffer of spijsoffer meer baten. Zij waren overgegeven tot een kwade zin om te doen dingen, die niet betamen. God had hen daartoe overgegeven. Bekering was voor hen onmogelijk en dus ook verzoening van de zonde. Zij zouden er niet eens om vragen.

2)Ontzaglijk vonnis van de Heere over een mens, die de wegen van de Heere kende, Zijn geboden wist en die niet gehouden heeft. Dat Eli hogepriester was, legt het zwaarste gewicht in de weegschaal van zijn zonde.

Eli’s zonen hadden het offer veracht, het enige dat de zonde wegnemen kon, zo bleef er geen slachtoffer meer voor hen over (Hebr. 10: 26vv.). Hoeveel te zwaarder straf zal hij waardig geacht worden, die de Zoon van God vertreden en het bloed van het Testament onrein geacht heeft (Hebr. 10: 29)!.

Samuël nu lag, nadat de Heere weer van hem gegaan was, tot aan de morgen op zijn bed, met vrees en beven nadenkende over hetgeen hem geopenbaard was; toen hijopgestaan was deed hij de deuren van het huis des HEEREN open (1 Samuel 3: 2), zoals dat tot zijn dagelijkse bezigheden behoorde; maar Samuël vreesde dit gezicht, dat hij gehad had en de verschijning, waarmee de Heere hem verwaardigd had, aan Eli te kennen te geven; 1) hij probeerde dus een ontmoeting met hem te vermijden.

Dit is echter op te merken, dat Samuël niet in opdracht had om dat, wat hij door openbaring was te weten gekomen, aan de hogepriester Eli te openbaren, maar wel dat dit de bedoeling

van de Heere is geweest. Want dat Hij het wel zo gewild heeft, was meer om de hogepriester Eli, om hem te treffen en een diepe wond toe te brengen, opdat hij zijn zorgeloosheid erkennende, de Heere om vergiffenis zou smeken, Wiens toorn hij zich op de hals had gehaald, en wel in die mate, dat de ellende ervan zich over het gehele volk zou uitbreiden, omdat hij te nalatig was geweest in het berispen en bestraffen van de ondeugden van zijn kinderen. Maar toch, de Heere had Zijn bedoeling nog niet aan Samuël geopenbaard, waarom, omdat hij nog een jongeling was en vreesachtig, hij zich naar recht bij Eli kon verontschuldigen, dat hij geen bevel had om dat, wat hem geopenbaard was, mee te delen.

Samuël was niet trots op deze onderscheiding; hij verwaarloosde zijn bezigheid niet, noch zag met verachting op Eli; maar uit achting voor de hoge jaren vreesde hij hem de ontzettende tijding te brengen.

Deze vrees had zeker haar oorzaak in het gevoel van menselijk medelijden, dat in een gemoed als dat van Samuël niet ontbreken kon. Toch was het dit niet alleen. Wanneer de stem van de Heere tot ons komt en de uitwendige stem een inwendige wordt, ontstaat altijd een heilige vrees om uit te spreken, wat men vernomen heeft. Het is te geestelijk, te gewichtig, te heilig; het wil niet op de tong, het is diep in de ziel gedrongen, maar wij voelen, het moet nog dieper indringen. Een inwendige overtuiging zegt ons, dat het nog niet diep genoeg ingedrongen is, het woord heeft nog niet alles teweeg gebracht, wat het uitwerken moet, en spreken wij het vroeg uit, zo verliezen wij een zegen. Op deze wijze gaat het allen in het begin, die waarlijk Gods woord in zich vernomen hebben, en wie daarentegen, wat hij zo-even vernomen heeft, aanstonds aan de wereld prijsgeeft, zie wel toe of hij wel werkelijk iets van God ondervonden heeft.

"Mag er dan in het geheel niets van beleden worden?" vraagt gij. Zeker, maar op zijn tijd. Dan, als volgens het woord van een ons dierbare hervormer, Gods woord en uw hart één geworden zijn. "Gij weet niet, wanneer dit geschiedt?" Nu, zo wacht, totdat het geschiedt en dan zult gij het weten. Wilt gij echter een uitwendig kenteken, ziet in Samuëls geschiedenis. Dan is het geschied, wanneer gij, als Samuël, door de Heere door middel van omstandigheden want ook deze schikt de Heere, de roeping verkrijgt, om te getuigen van hetgeen gij uit Zijn woord verneemt.

Toen gaf hem Samuël te kennen al de woorden, zijn eigen gevoel verloochenende, en verborg ze voor hem niet. 1) En hij, Eli, zei: toen hij vernomen had, wat God over zijn huis besloten had: Hij is de Heere, die dit beschikt heeft: Hij doe wat goed is in Zijn ogen; 2) ik buig mij voor Zijn raadsbesluit.

Samuël bracht zijn boodschap over zo volkomen als hij die ontvangen had, niets achterhoudende van de gehele raad van God. Dienaren van Christus moeten aldus handelen in het geloof.

Samuël doet zich kennen, door niets terug te houden van de hoog-ernstige woorden van God voor de man, die hij niet alleen als hogepriester, maar ook als zijn vaderlijke opvoeder met

kinderlijke eerbied vereerde, als een man, die de moed en de kracht bezit het Woord des Heeren zonder mensenvrees aan het volk Israël te verkondigen.

Is dat ootmoedige onderwerping, gelovige overgave aan de wil van God, of een uitroep uit doffe wanhoop? Het eerste laat zich niet buitensluiten, het laatste niet als het enige aanwijzen. Hij voelt, dat de gerichten van de Heere rechtvaardig zijn; maar hij heeft de moed niet als David met het geschrei om genade de uitgestrekte arm van God tegen te houden. Eli's woord herinnert aan zo menig woord, dat men van stervenden of van betrekkingen bij het sterfbed verneemt: "er is niets aan te veranderen. " Dat er tegen de dood geen kruid gewassen is, voelt men en aan het einde blijft voor de verharde zondaar niets anders over, dan zich te schikken, maar vreselijk is het, wanneer een zondaar met dat goddeloze, lichtzinnige: "er is niets aan te doen" in de eeuwige verdoemenis gaat en zijn handen niet uitstrekt naar de genade, die ook bloedrode zonden rein wast.

Eli had na deze woorden van God zijn zonen tot zich moeten roepen, en waar deze zich niet wilden buigen, hen moeten uitdrijven van het heiligdom. Eli had Gods aangezicht met belijdenis moeten zoeken; daartoe had de zwakke man geen moed, geen kracht.

Eli erkent het Souverein recht van God om met het leger van de hemel en de inwoners van de aarde te doen naar Zijn welbehagen, maar wij vinden bij hem niet een ootmoedig toevlucht nemen tot de armen van Zijn barmhartigheid of een ootmoedig schuldbelijden. Wel buigt hij zich onder de roede, maar smeekt niet om vergeving.

Samuël nu werd groot, nadat hij zo tot profeet geroepen was, en tegenover Eli getoond had, dat hij om zijn roeping zich kon verloochenen en moed en kracht bezat, om het woord van de Heere bekend te maken, zonder door mensenvrees zichte laten terughouden; hij nam toe in profetische gaven; en de HEERE was met hem, zoals wij later uit zijn werkzaamheid (7: 2vv.) zullen zien, en Hij liet niet één van al zijn woorden, die Hij door Samuël sprak, op de aarde vallen; 1) alles werd vervuld, zoals Samuël het voorzegde.

Hieruit mogen wij leren, dat wij, die op Zijn beloften vertrouwen, niet beschaamd in onze hoop zullen uitkomen. Namelijk, omdat niets van dat, wat God belooft te zullen doen, op de aarde valt. Waarom wij, vertrouwende op Zijn waarheid en trouw, gerust kunnen zijn en zeker ervan overtuigd dat, wat God belooft, zeker in vervulling zal treden. Want God is getrouw en Zijn woorden zijn waar en onherroepelijk. Laten wij daarentegen letten op Zijn bedreigingen en vrezen en laten wij het aan onze verkeerdheid en boosheid wijten, wanneer Zijn toorn tegen ons is gaande gemaakt. Maar dat wij ook weten, dat Hij daarom komt met alle Zijn bedreigingen, omdat het voorname doel is het berouw, waartoe God ons roept, d. i. opdat wij, door de zonde te erkennen, ons bekeren en Zijn genade en goedgunstige toegevendheid mogen verwerven, die beloofd wordt aan allen, die in waarheid berouw hebben en hun zonden erkennen.

En geheel Israël, van Dan in het noorden, tot Berseba in het zuiden (Richteren 20: 1) toe, bekende uit dit vervuld worden van zijn voorzeggingen, dat Samuël bevestigd was tot een

profeet van de HEERE, dat hij het in waarheid was en men dus Zijn woord als Gods woord moest aannemen.

Hiermee wordt het gehele volk bedoeld. Dan was de noordelijkste punt en Berseba de zuidelijkste streek van Kanaän. Het gehele volk herkende hem als een profeet van de Heere. Hierdoor bereidde God zelf de weg voor de hervormende, reformatorische werkzaamheden van Samuël.

En de HEERE verscheen niet alleen toen aan Samuël, maar ging voort te verschijnen te Silo, want de HEERE openbaarde zich aan Samuël te Silo door het woord van de HEERE; 1) hierdoor was de ontheiligde plaats weer gewijd tot een, aanwelke de Heere betonen kon bij Zijn volk aanwezig te zijn.

De Heere openbaarde zich aan Samuël door het woord van de Heere. Christus is dat woord van de Heere, die aan hem verscheen, zoals Hij gewoon was te doen aan de aartsvaders en profeten, en door wie de Heere Zijn wil bekend maakte.

Laten jeugdigen de vroomheid van Samuël beschouwen en zich door zijn voorbeeld laten opwekken om in de dagen van de jeugd hun Schepper te zoeken. In jonge kinderen kan godsvrucht wonen. Jeremia en Daniël met zijn vrienden, Timotheüs en Samuël muntten in hun jeugd door godsvrucht uit. Kinderen! Samuël is een bewijs, dat gij op de Heere wachtende, Hem welbehagelijk zult zijn.

Het is door Samuël opgemerkt van zijn jeugd af, dat de Heere geen van Zijn woorden op de aarde laat vallen.

Dit betekent, dat de Heere hen niet verscheen in een droom, maar door profetische openbaring van Zijn Woord. Van nu af aan begint het openbaar optreden van Samuël. Eli is vervangen en Samuël treedt in zijn plaats om het volk weer terug te brengen tot de zuivere kennis van het Woord, om hervormer te zijn in de ware zin van het woord.

HOOFDSTUK 4.

SAMUEL PROFETEERT. ISRAELS NEDERLAAG. WEGVOERING VAN DE ARK VAN HET VERBOND. DOOD VAN ELI EN ZIJN ZONEN.

Vs. 1-11. Samuël begint onder geheel Israël te prediken. Een krijgstocht van de Israëlieten tegen de Filistijnen, die het land verdrukken, loopt ongelukkig af; 4000 mannen uit Israël vallen in de slag. Nu laat men de ark van het verbond halen en ontvangt die met vreugdegeschreeeuw in het leger; men meent, nu moest de overwinning aan de zijde van Israël zijn; zelfs de Filistijnen, als zij het vreugdegeschreeuw over de aankomst van de ark vernemen, beginnen te vrezen. De vrees slaat de vijanden echter niet neer, zij vatten moed tot een dappere strijd; dat tweede gevecht loopt, omdat Israël door de Heere overgegeven wordt in de hand van zijn vijanden, nog ongelukkiger af dan het eerste. Hofni en Pinehas, die de ark vergezellen, komen in de slag om en de ark zelf wordt de vijanden tot buit.

En het woord van Samuël geschiedde aan geheel Israël. 1) Hij begon het gehele land door te prediken. En Israël trok uit de Filistijnen tegemoet ten strijde, en legerde zich bij de plaats die later, om de na twintig jaar daar bevochten zege Eben-Haëzer (= steen van hulp) genoemd is, tussen Mizpa en Sen in het gebied van de stam Benjamin (7: 12); maar de Filistijnen legerden zich ten zuidwesten daarvan bij Afek. 2)

Dit gedeelte van vs. 1 brengen de oudste vertalingen, zoals de Septuaginta en de Vulgata tot het vorige hoofdstuk, zoals ook Luther en Calvijn.

Calvijn zegt o. a. in zijn Homilie over deze verzen: "Hij heeft niet een bijzonder bevel gegeven, om tegen het leger van de Filistijnen op te trekken, maar veel liever stellen wij, dat hij de voorzeggingen heeft bekend gemaakt, niet alleen die tegen het huis van Eli, die ondervonden heeft, dat vervuld is, wat Samuël voorspeld had, zodat hij heeft getoond, dat hij God een getrouw en waar profeet was. ".

Ook onze Statenvertalers hebben dit niet direct toegepast op het volgende, maar meer op het vorige vers, door erop te wijzen, dat Samuël het woord, dat hij van de Heere had ontvangen, heeft bekend gemaakt en dat nu de schrijver ons gaat tonen, dat de Heere geen van zijn woorden op aarde laat vallen. Wij mogen dan ook niet vaststellen dat, zoals sommigen willen, Samuël door deze woorden tot de strijd met de Filistijnen heeft aangemaand op bevel van de Heere. Wel wordt nu aangetoond, hoe in vervulling treedt, wat de Heere door Samuël liet prediken, opdat Israël in de weg van tegenspoed en ziende, dat de hand van de Heere hen tegen was, tot boete en berouw zou komen.

De Septuaginta, Vulgata en Luther vertalen deze woorden: "En Samuël begon te prediken tot geheel Israël"; de Weimarse Bijbel verklaart dit: "hij nam Mozes voor zich, verklaarde die met woorden en voorbeelden en openbaarde aan het volk van God raad en wil". Dit gedeelte van dit vers was daarom gevoegelijker aan het vorige hoofdstuk toegevoegd. Dächsel meent integendeel dat de zin van deze woorden zal zijn, dat Samuël een bevel van God om de oorlog aan te vangen zal hebben bekend gemaakt. Het bezwaar, dat Israël geslagen is, probeert hij

weg te nemen door op te merken, dat niet 4: 10vv. , maar 7: 5-14 het einde van deze geschiedenis is, en de Heere eerst Israël moest verootmoedigen door de nederlaag. Hij voert aan, dat dit dikwijls in het rijk van God plaatsvindt, en wijst op de werkzaamheid van Johannes Huss, die als hij ter dood gebracht werd, gezegd zou hebben: "Nu verbrandt gij een gans (het woord Hus betekent in het Boheems "gans), maar uit mijn as zal een zwaan voortkomen, die gij niet zult kunnen braden". Hoewel dit woord niet als historisch bewezen is, is het zeker, dat Huss overtuigd was van de zegepraal van de Evangeliën, ondanks zijn dood. Hij schrijft in een brief aan zijn gemeente te Praag: "Omdat de gans een tam dier is, dat zich in zijn vlucht niet hoog verheffen kan, en de strikken doorgebroken heeft, zullen na mij valken en adelaars komen, die door het woord van God en door heilig leven hoger opwaarts zullen stijgen en velen tot de Heere Jezus zullen leiden. " Dächsel neemt daarom ook het tweede gedeelte van zijn aanmerkingen "Jud 15: 20 terug, waar gezegd is, dat deze strijd met de Filistijnen in verband stond met Simsons wraak in Richteren 16: 23vv. Hij ziet mede bezwaar in de door ons gevolgde verklaring, wegens het daarop volgende: "En Israël trok uit, enz. " Onze Statenvertalers hebben echter het verband verklaard, door aan te wijzen, dat Samuël het woord, dat hij van de Here ontvangen had (3: 11vv.), bekend heeft gemaakt, en dat nu de schrijver ons gaat aantonen, dat de Heere geen van Zijn woorden op aarde laat vallen.

Er komen verscheidene plaatsen met de naam Afek voor: 1. een stad in het noordelijk gedeelte van de stam Aser, die deze echter nooit innam (Joz. 19: 30 Richteren 1: 31); 2. een plaats, die ongeveer een uur ten westen van Sunem (1 Samuel . 28: 4) in de vlakte van Jizreël gelegen is en heden el-Fuhleh heet (29: 1; 1 Koningen . 20: 26vv.); 3. een in het Onomastikon vermelde plaats op het hoogland, ten oosten van het meer Gennesareth gelegen, aan de militaire weg tussen Damascus en Palestina, die enige uitleggers in het in 1 Koningen . 20: 26vv.) genoemde Afek willen terugvinden, heden Feik; 4. het in Joz. 12: 18 genoemde Afek is zonder twijfel het hier bedoelde, dat wij met Robinson niet voor hetzelfde houden als het noordelijk van Damim op een hoge bergtop gelegen dorp Ahbek (dit is volgens Van der Velde het Bijbelse Aseka (Joz. 10: 10; 15: 35), en moet veel meer noordoostelijk daarvan, meer naar Mizpa heen, gelegen hebben; 5. een vijfde Afek lag op het middelste gedeelte van het gebergte van Juda, maar is niet nader aan te wijzen (Joz. 15: 53).

En de Filistijnen stelden zich in slagorden om Israël in een openlijker veldslag te ontmoeten, en toen zich de strijd uitspreidde, algemeen werd, zo werd Israël voor het aangezicht van de Filistijnen geslagen: want zij sloegen in de slagorden in het veld, op het vrije veld, waar de slag plaatshad, omtrent vierduizend man, zonder dat het nog tot een eigenlijk vluchten gekomen was, de laatsten trokken zich in hun leger terug om later de strijd nog eens te beginnen (vs. 3vv.).

Toen het volk, voor de Filistijnen teruggetrokken, opnieuw in het leger gekomen was, zeiden de oudsten van Israël, terwijl zij krijgsraad hielden: Waarom heeft ons de HEERE heden geslagen voor het aangezicht van de Filistijnen?
Wij zijn toch Zijn volk en deze Filistijnen zijn onbesneden. Misschien is het wel, omdat wij de ark van het verbond niet meegenomen hebben. Laat ons dan van Silo totons nemen de

ark van het verbond met de HEERE, wanneer wij nu weer tot de strijd uittrekken, en laat die in het midden van ons komen, opdat zij ons verlost van de hand van onze vijanden. 2)

De vraag veronderstelt, dat de Israëlieten zich te gering achten om de strijd met de vijanden te ondernemen, en dat zij slechts zijn geslagen, omdat de Heere, hun Verbondsod, hun Zijn bijstand had onttrokken. Dit oordeel was zeer juist, maar zeer verkeerd het middel, wat zij aanwenden om zich vóór de voortzetting van de strijd van Gods hulp te verzekeren. In plaats van tot zichzelf in te keren en door boete en erkenning van hun afval van de Heere, hun God, om Zijn bijstand te smeken, besloten zij de ark van het verbond uit de tabernakel te Silo in het leger te halen, menende dat God Zijn genadige aanwezigheid onder Zijn volk op zo’n wijze aan deze tot troon van Zijn openbaring uitgekozen heilige zaken had vastgeknoopt, dat Hij daarmee zelf in het leger zou komen en de vijanden slaan.

De afgeweken Israëlieten erkennen, dat de Heere hen geslagen heeft. Nee! niet een ieder, die "Heere! Heere!" zegt is een gelovige.

Zij hadden op hun vraag zichzelf ten antwoord moeten geven: "Omdat wij de Heere verlaten hebben, heeft Hij ons verlaten, en nu in boete en berouw tot Hem moeten terugkeren. In plaats daarvan vervallen zij, zoals onboetvaardige mensen bij hun dood gewoonlijk in de regel doen, tot de verkeerde waan, dat zij de lieve God tot hun diensten kunnen dwingen, wanneer zij slechts het van Hem verordende genademiddel aanwenden; maar juist om zo’n waan was het nodig, dat hun het genademiddel ontnomen werd, opdat zij zouden leren op de juiste wijze hun vertrouwen op de Heere te stellen.

Het is niet ongewoon, dat zij, die van het leven van godsvrucht vervreemd zijn, grote voorliefde aan de dag leggen voor de gebruiken en uitwendige vormen, en dat zij, die de kracht van godzaligheid verloochenen, niet alleen de gedaante daarvan hebben maar ook bewonderen. De tempel van God wordt hoog verheven, voor de ark van God wordt geijverd met veel schijnbaar vuur door menigten, die geen eerbied hebben voor de Heere van de tempel en de God van de ark, alsof belangstelling in de naam van Christendom een vergoeding zou zijn voor de verachting van het christelijk geloof.

Wanneer goddeloze mensen in nood komen willen zij vroom worden en zij worden bijgelovig. Wat de ark voor Israël was, is bij menig ziek- en sterfbed het gewenste gebed van een geestelijke.

Het volk dan voerde spoedig dit besluit uit, zonder eerst naar de wil van de Heere te laten vragen, en zond naar Silo, dat 7 à 8 mijl ten noorden van Mizpa lag, en men bracht van daar uit de tent de ark van het verbond met deHEERE der heerscharen, die a) tussen de Cherubim woont
(Ex. 25: 20vv. Num. 10: 35vv.); en de twee zonen van Eli, Hofni en Pinehas, 2) verschenen spoedig in het leger, en waren daar met de ark van het verbond van God.

2 Samuel . 6: 2 Psalm 80: 2; 99: 1

Deze uitdrukking wordt opzettelijk gebezigd, om daarmee aan te duiden, dat het volk daarom de ark weghaalde naar het leger, omdat het meende, dat daarmee ook de Heere zelf in het leger zou komen, de Heere der heerscharen, Wiens macht volkomen is.

Het beroep van Eli's zonen bracht het mee de ark te dienen (Num. 4: 1vv.); hun misdaad, omdat zij het heiligdom geschonden hadden (3: 13vv.), bracht echter weer de vloek in het leger van de kinderen van Israël, zodat men reeds nu kon voorzeggen, welk gevolg deze maatregel hebben zou.

En het geschiedde, toen de ark van het verbond met de HEERE in het leger kwam, juichte geheel Israël van vreugde met een groot gejuich, zodat de aarde dreunde. 1)

Israël herinnerde zich zeker, hoe door het dragen van de ark rondom Jericho de stad gevallen was (Joz. 6: 11) en hoe Midian verslagen was (Num. 31: 6). Strigelius past hierop toe het woord van Polyblus: "Velen, zich niet toeleggende om het leven van uitmuntende mannen, maar alleen sommige van hun buitengewone daden na te volgen, hebben niets anders gedaan, dan dat zij hun dwaasheid aan de wereld openbaar gemaakt hebben. ".

Toen nu de Filistijnen in het leger de stem van het juichen hoorden, zeiden zij: Wat is de stem van dit grote juichen in het leger van de Hebreeën? Er moet ietsbijzonders gebeurd zijn. Toen vernamen zij, dat de ark van de HEERE in het leger gekomen was.

Daarom vreesden de Filistijnen, want zij zeiden; De God van de Hebreeën is in het leger gekomen. En zij zeiden verder: Wee ons, want dit is gisteren en eergisteren niet gebeurd; vroeger hadden zij hun God niet in hun midden,nu zullen wij zeker verslagen worden.

Wee ons, wie zal ons redden uit de hand van deze heerlijke Goden, die hun bijstand verlenen? Dat zijn dezelfde Goden, die de Egyptenaars met alle plagen geplaagd hebben bij de woestijn. 1)

Evenals alle heidenen de macht van de goden van andere volken in zekere mate vreesden, zo ook hier de Filistijnen de macht van de God van Israël, van Wiens grote daden in Egypte te voren het gerucht tot hun oren doorgedrongen was (Exod. 15: 14vv.), dat door Jozua's overwinning en Simsons wonderbare sterkte in levend aandenken bij hen gebleven was. Als echte heidenen, die zich van één God geen begrip konden maken, maar alleen van vele goden weten, lost zich bij hen de God van Israël in een aantal van goden op. Wanneer zij van het slaan van Egypte met allerlei plagen "in de woestijn" spreken, zo is dit daaruit te verklaren, dat tussen hen en het land Egypte de grote Arabische woestijn (Ex 13: 20) lag, waarmee zij Egypte als één geheel beschouwen, terwijl het laatste wonder, dat farao met zijn ruiters in de Rode Zee deed verdrinken, in de eigenlijke woestijn had plaatsgehad. Met de diepe eerbied, die de Filistijnen hier voor de God van Israël tonen, en met de vrees voor Zijn aan de ark verbonden aanwezigheid schijnt in tegenspraak te staan, dat God later juist deze ark in hun handen liet vallen en zo Zijn eer voor hen tot schande maakte; wij zullen echter in 5 en 6 zien, hoe Hij Zijn eer voor hen redt en hen dwingt Zijn heiligdom weer terug te geven.

De Filistijnen spraken hier van Goden in het algemeen, omdat zij zelf ook meer dan één afgod aanbaden. Van de eenheid van het goddelijk Wezen hadden zij niet het minste begrip. Zij tonen zich zeer bevreesd voor de God van Israël, omdat zij van Zijn daden vroeger hebben gehoord. Dit zet hen echter niet aan om af te houden van de verdrukking van Gods volk, maar veeleer om vol te houden. Hun vrees gaat over in vijandschap en hun vijandschap uit zich in daden van geweld tegen het volk en daarom tegen de God van Israël.

Toen zij zich zo tot een dappere strijd aangegord hadden, streden de Filistijnen, en Israël werd geslagen, en zij vluchtten een ieder in zijn tenten; 1)en er vond een zeer grote nederlaag plaats, zodat er van Israël vielen dertigduizend man voetvolk; krijgswagens en ruiterij had men toen nog niet (De 17: 16).

In het Hebreeuws Leöhelaw, in of naar zijn tenten, d. i. naar zijn haardsteden. De strijd verliep in een ordeloze vlucht, waarbij 30. 000 man vielen. Bovendien ook de beide zonen van Eli, Hofni en Pinehas, terwijl ook de ark werd weggenomen. Hierdoor werd aan het huis van Eli het oordeel vervuld en werd tevens aan Israël bewezen, dat de Heere van hen geweken was, opdat het tot boete en berouw zou komen, terwijl straks de Filistijnen eveneens zullen erkennen, dat de God van Israël de machtige en sterke God is.

Israël had vertrouwd op uitwendige voorrechten, maar de Heere toont hier, dat zo’n vertrouwen van geen betekenis is, dat uitwendige voorrechten op zichzelf geen heil verschaffen, noch tijdelijk, noch geestelijk.

En a) de ark van God werd genomen en viel in de handen van de vijanden, en de twee zonen van Eli, Hofni en Pinehas, die de ark vergezelden, stierven, 1)door de vijand gedood.

1 Samuel . 2: 32,34 Psalm 78: 61,64.

Zo gaat het, wanneer men slechts een historische Christus buiten zich tot Verlosser aanneemt. In ons moet Hij door Zijn Heilige Geest Zijn hulp tot verlossing uit de hand van de Filistijnen bewijzen. Wanneer wij Christus niet hadden, zouden wij niet kunnen bestaan, want er is geen hulp in de hemel en op aarde buiten Hem. Wanneer wij Hem echter niet anders dan slechts buiten ons en onder ons hebben, van Hem prediken, leren, horen, lezen, spreken, strijd voeren, Zijn naam in den mond hebben, maar Hem niet in ons laten werken, Zijn kracht niet in ons laten betonen, zal Hij ons evenmin behouden, als de ark de Israëlieten.

Nu waren zij in die toestand gebracht, dat zij zich met het volste leedwezen moesten beklagen, dat zij zo voorbarig en eigenwijs geweest waren van de ark met zich in het leger te voeren en haar op zo’n wijze bloot te stellen en duizendvoudig wensen zij, dat zij gebleven was op de plaats, die God daarvoor bestemd had. Nu werden zij overtuigd, dat God zich door de ijdele en dwaze mens geen wet wil laten voorschrijven en dat, ofschoon Hij ons verbonden heeft aan Zijn ark, Hij nochthans zelf daar niet aan gebonden is, maar veeleer deze in de handen van Zijn vijanden wil overgeven dan toelaten, dat zij, door zijn schijnvrienden ontheiligd en dus hun bijgelovigheid gestijfd worde. Niemand denke, dat hij onder het kleed van een uitwendige belijdenis zich zal kunnen verbergen voor de toorn van God, want zelfs

zullen er uitgeworpen worden in de buitenste duisternis, die in de aanwezigheid van Christus gegeten en gedronken hebben.

II. Vs. 12-22. Wanneer een treurbode het bericht van Israëls ongeluk naar Silo heeft overgebracht, valt de 98 jaar oude, de blinde Eli van zijn stoel en breekt de hals; zo vreselijk ontroert hem het bericht van het verlies van de ark. De vrouw van Pinehas, die zich juist in een toestand van vergevorderde zwangerschap bevindt, wordt door de geboorte-weeën overvallen, als zij verneemt dat de ark is weggenomen, en schoonvader en man gestorven zijn. De zoon, die zij baart, is haar geen voorwerp van vreugde, geen troost in haar nood, zij kan slechts aan dat éne denken, dat de heerlijkheid van Israël verdwenen is en drukt haar smart uit in de naam Ikabod, die zij in het ogenblik van haar sterven aan het kind geeft.

Toen geheel Israël vluchtte (vs. 10), liep er een Benjaminiet 1) uit de slagorden en kwam te Silo op dezelfde dag, zo snel had hij die aanzienlijke afstand (vs. 4) afgelegd, om zo spoedig mogelijk de boodschap aan de plaats van de tent der samenkomst over te brengen; en zijn kleren waren, ten teken dat hij als een treurbode kwam (De 14: 2), gescheurd, en er a) was aarde op zijn hoofd.

Joz. 7: 6

Volgens de mening van de Joden zal deze man Saul (9: 2 geweest zijn, hetgeen echter niet mogelijk is, daar deze toen pas 12 jaar oud was (13: 1vv.).

En toen hij in de stad kwam, ziet, zo zat Eli op een stoel waarop hij zich had laten dragen, aan de zijde van de weg, die naar de streek van de strijdplaats voerde, uitziende naar enig bericht verlangende omtrent het leger: want zijn hart sidderde 1) vanwege de ark van God, dat het met haar geen goed einde zou nemen, waarom hij ook niet dan onwillig haar meenemen (vs. 4) toegestaan had. Toen die man kwam om dit te verkondigen in de stad en hij haar was ingegaan zonder dehogepriester, die aan de kant in de poort zat, opgemerkt te hebben, vertelde hij het aan ieder, die hem ontmoette wat er te Mizpa was voorgevallen; toen schreeuwde de gehele stad van schrik en rouw.

Waarom sidderde Eli? Omdat de ark was weggenomen zonder bevel of zonder toestemming van God. God had er geen bevel voor gegeven, noch had men om Zijn toestemming gevraagd. Eli weet bovendien, welk vonnis over zijn beide zonen geveld was. Hij vreesde daarom dat, als op deze dag zijn beide zonen stierven, ook de Ark in de handen van de vijand zou komen. Zijn vrees zou worden vervuld.

(Eli nu was een man van achtennegentig jaar, en zijn ogen stonden stijf 1) van ouderdom, dat hij niet zien kon (1 Koningen . 14: 4)).

In het Hebreeuws Weënauw Kamah. Hiermee wordt bedoeld, die ziekte in de ogen, die men gewoon is te noemen, de zwarte staar (amaurovis).

En het geschiedde, toen hij (de bode) van de ark van God vermeldde, viel hij (Eli) achterwaarts van de stoel af, aan de zijde van de poort, want het verlies van de ark was hem nog verschrikkelijker dan de nederlaag van Israël en de dood van zijn beide zonen, en hij brak de nek, en stierf,
want de man was oud en zwaar, zodat de val voor hem dodelijk was; en hij richtte Israël veertig jaar.

Alle gelovigen stellen meer belang in Gods kerk dan in hun bijzondere zaken. God stelt soms tekenen van Zijn misnoegen in dit leven op gelovigen, die zich hebben misdragen, opdat anderen het horen en vrezen en zich laten waarschuwen. Maar zij mogen ellendig sterven, zij sterven niet de eeuwige dood.

Het valt op te merken, wat een grote zorg en bekommering hij had omtrent de ark van God, waarvan hij het welzijn ver boven de dood van zijn zonen stelde. Want hij bewijst door de zaak zelf, dat hij wel min of meer treurig wordt, door het bericht omtrent de ondergang van zijn zonen, maar met een krachtig en geduldig gemoed een bijzondere kalmte bewaart. Maar als hij hoort, dat er gewag gemaakt wordt van het nemen van de ark, stort hij ineen van schrik en schrikt voor de strengheid van de goddelijke oordelen, die het gehele volk schijnen te bedreigen en van ontsteltenis ter aarde stortende, bezwijkt hij en sterft. Uit deze woorden is duidelijk, dat Eli in zijn dood die ijver behouden heeft en die belangstelling, die de profeet in de Psalmen bezingt: "De ijver voor Uw huis heeft mij verteerd en de smaadheden van hen, die U smaden, zijn op mij gevallen. ".

En zijn schoondochter, de vrouw van zijn tweede zoon Pinehas was bevrucht, zij zou baren, de tijd was zeer nabij; toen zij de tijding hoorde, dat de ark van God genomen was, en haar schoonvader Eli gestorven was en haar man, kromde zij zich, zij zonk op de knieën neer, en baarde, want haar weeën overvielen haar 1) (Psalm 29: 9).

1)Letterlijk staat er: keerden zich tegen haar.

En zij noemde het jongetje Ikabod (= geen heerlijkheid), zeggende, en daarmee te kennen gevende, waarom zij het die naam gaf: De eer is weggevoerd uit Israël! Zo klaagde zij, omdat de ark van God, Israëls heerlijkst kleinood, gevankelijk weggevoerd was, en omwille van haar schoonvader en haar man. 1)

De ark van het verbond met de wet van de tien geboden en het verzoendeksel waren bewijs en onderpand van de aanwezigheid van God onder Israël, bewijs en onderpand van Zijn genade en trouw. En hoewel Gods belofte onwrikbaar en onveranderlijk was, toch had het al de schijn dat, nu de ark was weggevoerd, ook de Heere van Zijn volk was geweken. Wij zien dus, dat deze vrouw van een andere zin was dan haar goddeloze man Pinehas, dat ook in haar iets was van de ijver voor het huis van de Heere en hoewel zij hierin dwaalde, dat de Heere ook Zijn volk had verlaten, toch spreekt uit haar woord een warme belangstelling èn in de eer van God èn in het heil van haar volk.

En zij herhaalde nog eens haar klacht en zei terwijl zij stierf: De eer is gevankelijk weggevoerd uit Israël, want de ark van God is genomen.

Zo groot was in Israël het gevoel voor de heerlijkheid van God, dat een barende vrouw haar smart, een stervende de schrik van de dood vergat, een moeder zich niet verblijdde over haar geboren zoon, en de smart over het verloren kleinood van het volk groter was dan over de dood van vader en man. Dit vinden wij in een familie en in een tijd, die tot de vervallene moeten gerekend worden.

Hoewel Pinehas' vrouw hierdoor een bewijs gaf van haar ijver voor de eer van God, was die echter gepaard aan een wankeling van haar geloof, aangezien Gods aanwezigheid niet onafscheidelijk was van de ark. Israëls kerk en staat steunden niet op de ark, maar op Gods beloften, waarop zij haar vertrouwen had behoren te stellen.

De herhaling van deze woorden bewijst, hoe diep ook aan de vrouw van de goddeloze Pinehas de wegvoering van de ark van het verbond ter harte ging, hoe voor haar de heerlijkheid van Israël was verdwenen.

HOOFDSTUK 5.

PLAGEN VAN DE FILISTIJNEN OM HET WEGVOEREN VAN DE ARK.

Vs. 1-12. De Filistijnen plaatsen de ark, die zij van de kinderen van Israël hebben buitgemaakt, in het huis van hun afgod Dagon te Asdod; de volgende morgen vinden zij hun god op zijn aangezicht voor de ark liggen. Zij zetten hem weer op zijne plaats, maar de volgende dag, als zij vroeg in het huis komen, vinden zij hem weer op de aarde, terwijl hoofd en handen afgehouwen aan de drempel liggen. In dezelfde tijd worden de mannen van Asdod met een plaag van muizen, die de velden verwoesten, en met een ziekte aan verborgen plaatsen geslagen. Men zendt nu de ark naar een andere van de vijf Filistijnse hoofdsteden, naar Gath, waar dezelfde plaag komt, evenzo te Ekron, waarheen men vervolgens de ark gebracht heeft. De Ekronieten die het meest te lijden hebben, dringen erop aan, dat het heiligdom, dat zoveel onheil aanbrengt, aan de God van Israël teruggegeven zal worden.

De Filistijnen nu waren vol vreugde over hun overwinning, die zij boven verwachting (4: 6vv.) ongeveer in oktober of november (6: 13) behaald hadden, en namen de ark van God, en zij brachten ze van Eben-Haëzer, waar zij haar buit gemaakt hadden, naar Asdod, een van hun voornaamste steden (Jos 1: 2).

En de Filistijnen namen de ark van God, en zij brachten ze in het huis van hun afgod (Jud 23) Dagon om haar tot een geschenk ten dank voor zijn hulp te maken, en stelden ze bij Dagon, bij het beeld van deafgod, dat van boven een menselijk lichaam was en van onderen een vis.

Maar als de inwoners van Asdod de volgende dag vroeg opstonden om een vreugdefeest te houden voor hun god die, naar hun mening, zijn macht als boven die van de HEERE van Israël verheven, bewezen had, ziet, zo was Dagon op zijn aangezicht ter aarde gevallen voor de ark van de HEERE, 1) alsof hij de Heere aanbad. En zij, het niet ter harte nemende, wat de Heere God hun door dat omgevallen afgodsbeeld wilde leren, namen Dagon en zetten hem weer op zijn plaats, zijn val aan toevallige omstandigheden toeschrijvende.

Waardoor werd aangetoond, dat God, ofschoon de genomen ark door de vijanden werd gevangen gehouden, niet gevangen was, maar Zijn kracht tentoonspreidde en Zijn hoog gezag en macht openbaarde.

Reeds hierdoor hadden de Filistijnen moeten leren, dat wat zij vroeger hadden betuigd, dat de God van Israël een machtige God was, niet onwaarheid was. De macht van de Heere boven alle goden, ook boven hun afgod Dagon, werd toen reeds de eerste morgen openbaar. En dat zij verplicht zijn hun afgod weer te herstellen in zijn vorige stand, bewees hun dat hun afgod een voortbrengsel van mensenhanden was.

Toen zij nu de volgende dag ‘s morgens opnieuw vroeg opstonden om het de vorige dag verhinderde feest te vieren, ziet, Dagon lag opnieuw op zijn aangezicht ter aarde gevallen vóór de ark van de HEERE; maar het hoofd van Dagon en de beide palmen van zijn handen 1)

lagen afgehouwen aan de dorpel2) van de deur van de kapel, zodat het duidelijk was, dat geen toeval maar een levend wezen hier werkzaam was geweest; alleen was Dagon daarop over gebleven, alleen de romp lag voor de ark van de Heere.

Hoofd en handen waren niet ten gevolge van het neervallen van het beeld op natuurlijke wijze afgebroken, maar op wonderbare wijze afgehouwen, zoals zowel uit de daarvoor gebezigde uitdrukking blijkt, als uit de ligging van deze stukken vóór aan de drempel. Daardoor wilde de Heere de Filistijnen leren, dat hun god noch verstand noch macht had om hen te helpen, en zij dus in geheel iets anders, dan in Dagons bijstand, de oorzaak van hun overwinning moesten zoeken. Het hoofd is de zetel van het verstand, de handen de werktuigen van macht. Dagon bezat geen van deze beide meer.

Zo zal het koninkrijk van de satan zeker vallen voor het koninkrijk van Christus, dwaling voor waarheid, het onheilige voor het goddelijke, en verdorvenheid voor genade. Juist als de waarheid schijnt teniet te gaan, dan mogen wij vertrouwen, dat de dag van haar triomf zal komen. Machtig is de waarheid; zij zal heersen. Het zal niemand, die tegen God strijdt en opheft wat Hij neerstort, beter gaan dan deze Filistijnen (Mal. 1: 4).

Ook hierin lag betekenis voor de Filistijnen. Al wat op de dorpel ligt, wordt gemakkelijk vertreden door degene, die het huis binnengaat. Het niets betekenende van hun afgod wordt hun daarmee tentoongesteld.

De Filistijnen hebben het echter niet begrepen, maar bleven geloven aan de heiligheid van hun Dagon, omdat zij later nooit weer op de dorpel van diens tempel traden.

Daarom, omdat het hoofd en de handen van hun god eens op die plaats gelegen hadden, treden de priesters van Dagon en allen, die in het huis van Dagon komen, niet op de dorpel van Dagon te Asdod tot op deze dag om de plaats, die naar hun mening daardoor gewijd was, niet weer te ontheiligen.

Zo voegen de mensen liever het ene ongeloof bij het andere, dan dat zij aan de waarheid gehoor zullen geven.

Maar de hand van de HEERE was zwaar over die van Asdod; Hij strafte hen, omdat zij zich door hetgeen met Dagon voorgevallen was niet van de machteloosheid van hunafgod en van de macht van Israëls God wilden laten overtuigen, en Hij verwoestte hen. 1) Hij ontnam hun alle levensmiddelen door een plaag van muizen (6: 4vv.), die de velden verdierven; en Hij sloeg ze met builen, met aambeien (Deuteronomium 28: 27), a) Asdod en haar gebied, alle tot haar gebied behorende plaatsen.

Psalm 78: 66

1)Verwoestte hen niet alleen door krankheden en de pest in hun midden te zenden, maar ook door de staf van het brood te breken. Ongetwijfeld heeft de Heere hen ook gestraft met de plaag van de muizen, die hun landen kaal aten en misoogsten veroorzaakten.

Toen nu de mannen te Asdod zagen, dat het zo toeging, dat zij door twee rampen tegelijk geplaagd werden, zeiden zij: Dat de ark van de God van Israël bij ons niet blijve, want Zijn hand is hard over ons, en over Dagon, onze god.

Het schijnt dat de Filistijnen Dagon beschouwden zowel als een beschermer tegen de ziekte, waarvan hier gesproken is, als voor de gever van de oogst. Daaruit zien wij, dat de Heere juist die builen en veldmuizen zond, opdat men Zijn heerlijkheid zou erkennen. In plaats van Hem echter als de ware God te erkennen, beschouwden zij Hem als een volksgod van dezelfde soort als de hun, uitgezonderd, dat Hij iets machtiger was dan deze, totdat zij eindelijk Zijn almacht leerden kennen, nadat zij door schade waren wijs geworden.

In plaats van Dagon te verwerpen en zich aan God te onderwerpen, verlangden zij, dat de ark heenging evenals de Gadarenen die, toen zij hun zwijnen verloren hadden, wensten dat Christus uit hun gebied heenging (Luk. 8: 37). Vleselijke harten, wanneer zij lijden onder de oordelen van God, willen liever, wanneer het mogelijk was, Hem ver van zich verwijderen, dan in gemeenschap met Hem komen en Hem tot hun vriend maken.

Daarom zonden zij heen naar de andere steden, en verzamelden tot zich al de vorsten van de Filistijnen, en zij zeiden: Wat zullen wij met de ark van de God van Israël doen, want wij kunnen haar niet langer bij ons houden. En dievorsten meenden, dat die stad de God van Israël misschien niet beviel en verandering in woonplaats ook een verandering in de zaak ten gevolge zou hebben; daarom zeiden zij: Dat de ark van de God van Israël rondom Gath (Jos 2" en "Jos 10: 29) ga, 1) (liever: "naar Gath gedragen worde). Zo droegen zij de ark van de God van Israël rondom (liever: "daarheen).

In het Hebreeuws Jissoob, d. i. letterlijk, wende zich. De bedoeling is, dat de ark nu niet meer te Asdod bleef, maar naar Gath werd overgebracht.

Toen zonden zij de ark van God ook van daar heen naar Ekron, de noordelijkste van de vijf steden van de Filistijnen: maar het geschiedde toen de ark van God te Ekron kwam, riepen die van Ekron, zeer verschrikt, omdat zij wisten watte Gath gebeurd was, zeggende: Zij hebben de ark van de God van Israël tot mij rondom gebracht om mij en mijn volk te doden. Zo gebeurde het ook, want de stad werd nog zwaarder dan de andere bezocht.

Hoe langer de Filistijnen weigerden te erkennen dat de HEERE, die hen sloeg, de enige waarachtige God was, des te harder werden zij gestraft, opdat zij eindelijk zouden inzien dat de God van Israël, Wiens heiligdom zij als een gedenkteken van overwinning over Diens volks wilden behouden, de almachtige God was, die Zijn vijanden kon vernietigen.

En zij, de burgers van Ekron, die het verderf aanbrengende heiligdom niet langer bij zich duldden, zonden heen en vergaderden al de vorsten van de Filistijnen, en zeiden: Zendt de ark van de God van Israël heen, dat zijterugkere naar haar plaats, naar het land van de Hebreeën, opdat zij mij en mijn volk niet dode; want er was een dodelijke kwelling 1) in de gehele stad, en de hand van God was er zeer zwaar, zodat vele mensen onder de kastijdende hand van de Heere bezweken.

De grondtekst geeft duidelijk aan, dat er vele plotselinge sterfgevallen plaatshadden, waaruit duidelijk bleek, dat de Heere tegen de Filistijnen was. Hadden zij eerst nog gemeend, dat de Heere alleen tegen Asdod was, zij kunnen nu opmerken, dat de Heere niet straffeloos duldt, dat Zijn heilige ark in de handen van de onbesneden Filistijnen blijft. Elke vermenging van het Heilige met het onheilige kan de Heilige God niet dulden, maar moet Hij straffen.

En de mensen, die niet stierven, werden geslagen met builen, zodat het geschrei van de stad, van de stervenden en zieken, opklom naar de hemel.

Wat uit God is, kan zo min in de hand van de duivel blijven, dat zelfs de satan moet bidden weg te nemen, wat voor zijn rijk onverdraaglijk is. De hel, zegt een godzalig man, zal eerder bersten, dan dat zij een waar kind van God houden kan. ERMANN).

Men moge overwonnen worden door de oordelen van God, zij zijn niet in staat om met Hem te verenigen; niets, dan alleen Zijn vernieuwende genade, zal waar berouw, geloof en liefde en terugkeren van elke afgoderij tot de dienst van de Heere, teweeg brengen.

Als Israël uit de ontvangen nederlaag nog niet genoeg geleerd had, kon het uit het lot van de Filistijnen duidelijk zien, dat het bezit van de ark nog geen zegen aanbracht, maar de HEERE alleen daar zegenend kan wonen, waar Hij wordt gekend en geloofd.

HOOFDSTUK 6.

DE ARK VAN HET VERBOND WORDT WEER TOT DE ISRAELIETEN GEZONDEN.

Vs. 1-7: 1. Nadat de ark zeven maanden in het land van de Filistijnen geweest is, wordt zij door deze volgens de raad van de priesters en waarzeggers op een nieuwe wagen geplaatst, die door jonge zogende koeien getrokken wordt en zo naar Israël teruggezonden. Geschenken ter verzoening zijn daarbij geplaatst en opzettelijk laten de vorsten van de Filistijnen de wagen aan de koeien over om de macht van Israëls God op de proef te stellen. De koeien, hoewel zij haar verlangen naar de achtergebleven kalveren door onophoudelijk loeien te kennen geven, gaan de rechte weg, zonder rechts of links af te dwalen en brengen de wagen bij een grote steen aan de grenzen van de stad Beth-Semes. Daar is men juist met de tarweoogst bezig; men verheugt zich zeer, als men weer de ark van de Heere ziet. De Levieten heffen haar van de wagen af en zetten haar met het kistje, dat de gouden kleinoden van de Filistijnen bevat, op de steen neer; vervolgens wordt het hout van de wagen tot een brandoffer gebezigd, waartoe men de koeien neemt, en op dit offer volgen nog andere. De ark van het verbond brengt echter ook de Bethsemieten verderf aan, omdat velen van hen zich bezondigen door een nieuwsgierig beschouwen, dat met de heiligheid van de woonplaats van de Heere in strijd is; daarom worden de burgers van Kirjath-Jearim verzocht, het heiligdom naar hun stad te halen en op de hoogte van hun stad te plaatsen, hetgeen zij dan ook doen.

Toen nu, zoals in het vorige hoofdstuk is meegedeeld, de ark van de HEERE zeven maanden 1) in het land van de Filistijnen geweest was, en zij daar in alle steden, waar zij geweest was, verderf had teweeggebracht, zodat men besloot haar naar Israël terug te zenden;

Zeven maanden waren zij gestraft, omdat zij de ark niet eerder wilden terugzenden. Zondaars verlengen dikwijls hun ellenden, omdat zij weigeren van hun zonde te scheiden.

Zo riepen de Filistijnen, toen zij hun voornemen ten uitvoer wilden brengen, de priesters en de waarzeggers, om in deze zaak raad te geven, zeggende: Wat zullen wij met de ark van de HEERE doen, wanneer wij haar thans weer terugzenden? laat ons weten, waarmee wij ze naar haar plaats zenden zullen; 1) op welke wijze en onder welke plechtigheden zullen wij dat doen?

Zij hadden Dagon buiten de grenzen moeten werpen en daarentegen de machtige God van Israël, de HEERE, tot hun beschermer moeten kiezen; zij besluiten echter in plaats daarvan, de ark buiten te stoten en Dagon te behouden. Zo doen goddeloze mensen, zij denken er slechts over, hoe zij bevrijd worden van God en Zijn verborgen plagen, hoe zij zich aan Zijn tucht onttrekken zullen, en hoe zij zich aan de zonde vastklemmen en haar behouden zullen.

Zij dan zeiden: Indien gij de ark van de God van Israël wegzendt, en wij moeten dit voornemen goedkeuren, zendt haar niet leeg weg, maar vergeldt Hem, de God van Israël, aan Wiens heiligdom gij u vergrepen hebt, geheel een schuldoffer tot uitdelging van de bedreven verkeerdheid, dan

zult gij, naar wij geloven, genezen worden, en u zal bekend worden, waarom zijn hand van u niet afwijkt, zo lang gij de ark nog niet teruggegeven hebt; met anderewoorden: wordt gij gezond wanneer gij naar onze raad handelt, zo hebt gij daarin een zeker teken, dat het ongeluk u niet toevallig overkomen is, maar een werk van Zijn hand is om u te straffen voor het behouden van Zijn heiligdom.

De Priesters spraken hier voorwaardelijk. Zij zijn er zelf nog niet van overtuigd, of de ziekte een gevolg is van de ark, ja of nee. Zij raden echter de Filistijnen aan te doen en te handelen alsof de plaag hen daarom wel is overkomen en spreken nu van de z. g. wijgeschenken, die zij hebben te brengen als schuldoffer.

Toen wonnen zij verder de raad van hun priesters in, en zeiden zij: Wat is dat schuldoffer, dat wij Hem vergelden zullen? En zij zeiden: Vijf gouden builen 1) en vijf gouden muizen, 2) afbeeldingen van de beide plagen, naarhet getal van de vorsten van de Filistijnen (Joz. 13: 3): want het is een plaag over u allen en over uw vorsten; daarom moet ook het schuldoffer van ieder van de vorsten, die hun volk vertegenwoordigen, hetzelfde zijn.

Het was een in de heidense oudhoud ver verbreide gewoonte, dat degenen, die van een plaag geheeld wilden worden of reeds genezen waren, als schuld- of dankoffer een kostbare afbeelding van het geplaagde lid of van het plagende voorwerp aan die god toewijdden, van wie zij de genezing verwachtten of meenden verkregen te hebben. Die uit een schipbreuk gered waren, hingen een afbeelding daarvan, of hun van water doornatte kleding, de krijgslieden hun zwaard, de vrijgelatenen een keten, in de tempel op. Van de 4e tot de 5e eeuw na Christus werden afbeeldingen van ogen, handen enz. , wanneer die genezen waren, door Christenen in hun kerken en op heilige plaatsen opgehangen. Bedevaartsgangers in Indië, die van enig kwaad bevrijd wensen te worden, nemen op hun reis naar de pagoden een afbeelding van het lijdende deel in goud, zilver of koper mee. De betekenis van dit offer is deze: door God als geschenk te brengen juist datgene, waardoor zij gestraft zijn, belijden zij, dat Hij zelf hen gestraft heeft en eren zij Zijn macht; zo hopen zij nu door uitdelging van hun schuld weer vrij te worden en te blijven.

De vijf gouden builen zijn eigenlijk afbeeldingen van dat gedeelte van het lichaam, waarin de kwaal zich gezet had en waarin de ziekte zelf tevens vertoond werd.

De veldmuizen zijn bij hun ontzaglijke vermeerdering en grote vraatzucht reeds dikwijls voor de velden zo schadelijk geworden, dat binnen korte tijd de gehele oogst vernietigd was (Aristot. anim. VI. 37; Strabo III. p. 160; Plin. hist. n. X. 65; Bochart Hieroz. II p. 429 ed. Rosenm.).

Zo maakt dan, volgens onze raad, beelden van uw builen en beelden van uw muizen, die het land verderven, en geeft door het brengen van dit schuldoffer de God van Israël de eer;
daardoor toch erkent gij dat die dubbele plaag door Hem u is toegezonden en ook alleen weer door Hem weggenomen kan worden; misschien en wij geloven het met zekerheid, zal Hij Zijn straffende hand verlichten van over u, en van over uw god Dagon, die Hij zijn machteloosheid heeft laten voelen, en van over uw land, waarvan het gewas verdorven werd.

Maar, vraag ik, of zij nu een betere gedachte beginnen te voeden en er ernstig over gaan nadenken om Hem te vereren en te dienen? Volstrekt niet. Maar zij hopen, dat zij Zijn wrekende hand, die zij vrezen, zullen ontvluchten, door haar (de ark) van zich te verwijderen en weg te zenden. Hieruit wordt ons meer en meer openbaar, hoe groot de hardnekkigheid van de ongelovigen is die, indien de beproeving van de goddelijke straffen hun nog treffen, zodat er geen plaats over blijft om het te ontkennen en zij de vrees voor de goddelijke oordelen en Zijn macht niet kunnen wegcijferen, niet hun moedwil en hardheid van hart afleggen, maar slechts een schuilplaats ertegen of een ontwijken ervan zoeken, terwijl zij zich, indien zij slechts konden, aan de Goddelijke macht zouden ontrukken.

Waarom toch zou gij het tot het ergste laten komen door uw hart te verzwaren, te verstokken, zoals de Egyptenaars en farao hun hart verzwaard hebben, 1)en zich met alle macht tegen de wil van Israëls God verzet hebben? Zij zijn toch genoodzaakt door Zijn machtige arm, en heeft hun verzet hun iets anders gebaat, dan dat telkens nieuwe en zwaardere plagen kwamen, hebben zij niet, toen Hij wonderlijk met hen gehandeld had, henlaten vertrekken, dat zij (de kinderen van Israël) heengingen
uit Egypte (Ex. 12: 31)?

Deze vraag komt niet voort uit liefde tot God, noch uit erkenning van Zijn Heiligheid en Rechtvaardigheid, maar uit het gevoel van zich niet straffeloos tegen de God van Israël te kunnen verzetten. Zij duchten de wraak van God, maar zij verkiezen Hem niet te eren en te erkennen als hun God.

Deze is de wijze van goddeloze leraars; zij erkennen wel het een en ander, dat goed is, maar zij blijven daarbij toch verkeerd.

Nu dan, opdat gij u overtuigt, dat de nood, die u getroffen heeft, door de hand van de God van Israël u toegezonden is, neemt en maakt een nieuwe 1) wagen,want een reeds gebruikte zou bij een godsdienstige handeling niet betamen (Richteren 16: 11) en twee zogende koeien, waarop geen juk gekomen is (Deuteronomium 21: 3); spant de koeien aan de wagen, en brengt haar kalveren van achter haar weer naar huis in de stal.

De nieuwe wagen en de koeien, die nog nooit onder het juk waren geweest, staan in verband met de heiligheid van de ark van het verbond. Ook de Filistijnen doet de Heere betrachten, wat met de heiligheid van Zijn dienst in verband staat. Bovendien zou het de zaak nog vergroten, indien deze koeien, die zogende waren en nog niet onder het juk waren geweest, toch gingen vertrekken en de ark naar Kanaän terugbrachten. Het lag toch voor de hand, dat in een gewoon geval deze beesten naar haar kalveren waren teruggekeerd en geenszins den haar onbekende weg waren gegaan. De leiding van God zou dan op bijzondere wijze zichtbaar worden, indien zij deden, wat zij gedaan hebben.

Neemt dan de ark van de HEERE, en zet ze op de wagen, en legt de gouden kleinoden, die gij Hem ten schuldoffer vergelden zult in een koffertje aan haar zijde; en zendt ze weg, dat zij heenga.

Ziet dan slechts toe uit de verte, zonder de koeien te drijven of te besturen, indien zij (de ark) door de koeien getrokken, de weg van haar gebied opgaat naar Beth-Semes, de twee mijl van Ekron zuidoostelijk gelegen Israëlitische priesterstad, de grensstad aan het gebied van de Filistijnen (Joz. 10: 21,16), zo heeft Hij (de God van Israël) ons dit groot kwaad gedaan. Zo toch de jonge zogende koeien niet alleen vanzelf beginnen te trekken en de rechte weg vinden, maar zelfs haar kalveren achterlaten, zonder tot deze terug te lopen, dan is dit zo geheel tegen de natuur van deze dieren, dat alleen de macht van die God, aan Wie de ark behoort, zo'n wonder kan teweeggebracht hebben. Maar zo de koeiendie weg niet opgaan, zo zullen wij weten, dat Zijn hand ons niet geraakt heeft, dat dit kwaad niet in verband staat met het wegnemen van de ark; het is ons een toeval geweest, een ongeluk zonder bijzondere oorzaak.

De koeien nu gingen werkelijk recht in die weg, op de weg naar Beth-Semes, nu Ain-Semes, op een straat, zonder dat iemand haar geleidde of aanzette; zij gingen steedsvoort
al loeiende, omdat zij naar haar kalveren terugwilden en toch, zij weken noch ter rechter- noch ter linkerhand, 2) omdat zij door een onzichtbare hand gedreven werden; en de vorsten van de Filistijnen gingen achter deze tot aan het gebied van Beth-Semes, omnauwkeurig de uitslag op te merken.

In het Hebreeuws Jischarna badèrek. Letterlijk, zij waren recht op de weg, in de zin van zonder te wijken rechts of links gingen zij in een rechte lijn voort. Dat erbij staat al loeiende,
daarmee wil de schrijver aanduiden, dat het geheel tegen haar natuur inging, dat zij werden aangetrokken tot haar kalveren, maar dat een Hogere macht, de macht van God, ze bestuurde.

2)\ Deze twee koeien kenden haar bezitter, haar eigen bezitter (Jes. 1: 3), die Hofni en Pinehas niet kenden.

Laten wij hieruit leren, dat God onderwijst in het horen en in het volgen, en dat wij met schaamte vervuld moeten worden, indien wij niet onze slechtheid en hardheid belijden en betreuren.

En de Levieten, die tot de burgers van die stad behoorden en met de priesters geroepen waren, namen, voordat men de wagen (vs. 14) kloofde volgens hun roeping (Num. 4: 1vv.), de arkvan de HEERE af en het koffertje, dat daarbij was (vs. 8) waarin de gouden kleinoden waren en zetten ze op die grote steen, waarbij de koeien waren blijven staan, en waarop het offer (vs. 14) als op een voor de ark opgericht altaar 1)gebracht werd; en de mensen van Beth-Semes offerden brandoffers, behalve het brandoffer van de koeien (vs. 14), die de wagen met de ark getrokken hadden en zij slachtten slachtoffers voor de HEERE op deze dag, deels om hun schuld te verzoenen, deels om zich opnieuw aan God over te geven en zich over Zijn gemeenschap te verheugen.

Dit was geen overtreding van het gebod (Deuteronomium 12: 4vv.) om de Heere slechts op de plaats van Zijn heiligdom te offeren, want de ark was toch de troon van Gods aanwezigheid, waarvoor ook bij de tent der samenkomst geofferd werd. Daarenboven was

Silo als plaats van Zijn woning door God verworpen, en daarentegen deze plaats hier door de buitengewone openbaring in dit wonder, dat plaatsvond, geheiligd.

Nadat men de wagen met de koeien de Heere als een brandoffer geofferd had, gaven de bewoners van Beth-Semes hun vreugde te kennen over de terugkeer van de ark van het verbond door nog een daad te kennen, n. l. door het brengen van brand- en slachtoffers. In de brandoffers wilden zij van nu af aan zich met alle leden de Heere tot Zijn dienst wijden, en door de slachtoffers, die in het offermaal wortelden, de levensgemeenschap met de Heere opnieuw bezegelen.

Ook gaven zij evenzo tot een schuldoffer gouden muizen, maar deze in veel groter getal, omdat die plaag zich over het gehele land verspreid had, zij gaven deze naar het getal van alle steden van de Filistijnen, die onder de vijf vorsten stonden, van de vaste met muren omgeven steden af tot aan de gehuchten, de dorpen (Deuteronomium 3: 5), en wel alle plaatsen tot aan Abel 1) de grote steen, die zijn naam "klacht" ontving naar de smart die de Beth-Semieten daar later voelden (vs. 19), en waarop zij de ark van de HEERE gesteld hadden. Deze steen, die tot op deze dag als een gedenksteen van dit wonder op de akker van Jozua de Beth-Sémiet, staat, was de grens tussen het land van Israël en dat van de Filistijnen.

De LXX leest in plaats van Abel, Eben = Steen en waarschijnlijk niet ten onrechte. Sommigen willen ook voor de (Ad) tot aan lezen de (Eed) getuige. De vertaling zou dan aldus wezen: Getuige is de grote steen, waarop zij enz.

En de HEERE sloeg, toen de ark buiten op die vrije plaats stond, onder de mensen van Beth-Semes, en nam hen door een plotselinge dood weg, omdat zij, het goddelijk verbod (Num. 4: 20) niet achtende, in de ark van de HEERE gekeken hadden; ja Hij sloeg, omdat men zich door enkele voorbeelden niet liet tegenhouden en voortging met die zonde, van het volk zeventig mannen en 1) vijftig duizend mannen. Toen bedreef het volk rouw, omdat de HEERE een grote slag onder het volk geslagen had.

Het is nauwelijks te denken, dat er zovelen zouden zijn omgekomen, omdat het inwonertal in Beth-Semes hoogstens 50. 000 zal geweest zijn, en zij dus zo goed als geheel verdelgd zouden zijn, hetgeen tegen het volgende vers strijdt. Nu is ook in de Hebreeuwse tekst de opgaaf van het getal zeer opmerkelijk: "zeventig man, vijftigduizend man", omdat het plaatsen van het kleinere vóór het grotere geheel ongewoon is, en bij de verbinding van beide getallen, het woordje "en" ontbreekt, dat in geen geval had mogen wegblijven, wanneer men verstaan moet: "vijftigduizend en zeventig man. " In sommige Hebreeuwse handschriften ontbreekt de opgaaf: "vijftigduizend" en Josefus spreekt in zijn verhaal van deze gebeurtenis (Ant. IV 1,4) slechts van 70 gedoden. Waarschijnlijk zal men hebben aan te nemen, dat de betekenis is 70 mannen uit 50. 000, namelijk van het gehele inwonertal van Beth-Semes. Bochart in zijn Hierozoicon verklaart daarentegen: "zeventig man, vijftig van de duizend man" zodat het twintigste gedeelte van de inwoners gevallen zou zijn, en deze slechts 1400 zielen bedragen zou hebben.

Calvijn is van mening, dat onder die 50. 000 man begrepen zijn, de Filistijnen, die reeds gestorven waren, toen de ark in hun land was, maar neemt ook aan, dat van Beth-Semes slechts 70 man zijn gedood.

Beth-Semes was een priesterstad. Zij konden dus weten, hoe de Heere geheiligd moest worden. En daarom wordt hun onheilig behandelen van het Heilige op zo indrukwekkende wijze gestraft, opdat Israël zou leren, weer een heilig volk te worden.

Toen zeiden de mensen van Beth-Semes, toen zij de gemeente van Israël tezamen geroepen hadden, om te beraadslagen, hoe zij verder de gerichten van God zoudenafwenden: Wie zou kunnen bestaan voor het aangezicht van de HEERE, deze heilige God? 1) Wij wagen het niet langer de Heere in Zijn heiligdom bij ons te houden, en daarom is de vraag: tot wie van ons zal Hij optrekken?

Voor God te staan, om Hem ere te geven, gezegend zij Zijn naam! het is niet onmogelijk; wij zijn door Christus genodigd, bemoedigd en bekwaam gemaakt om dit te doen, maar voor God te staan om met Hem te twisten, daartoe zijn wij niet bekwaam. Wie is in staat onmiddellijk voor de troon van Zijn heerlijkheid te staan en Hem te aanschouwen? (1 Tim. 6: 16). Wie kan voor de rechterstoel van Zijn vlekkeloze rechtvaardigheid staan en zijn zaak goed maken? (Psalm 130: 2; 148: 2). Wie vermag te bestaan voor de toorn van Zijn macht, en die of te weerstaan of de slagen te verdragen? (Psalm 76: 7).

De gevolgtrekking, die zij maken; is alleszins juist. Als zo’n straf volgde op het nieuwsgierig inzien in de ark, wie zou dan kunnen bestaan voor de God van de ark. Onwillekeurig denken wij hierbij aan de waarschuwing, om het bloed van het Nieuwe Testament, het bloed van Hem, die door de Ark in Zijn Godmenselijke natuur werd afgebeeld, niet onrein te achten. Want dit onrein achtende, dan mogen en moeten ook wij vragen: Wie zal dan kunnen bestaan voor zo’n heilig en rechtvaardig God?.

Zo zonden zij boden tot de inwoners van Kirjath-Jearim (= woudstad), het huidige Kureyet el Enab (= stad van de wijndruiven), ongeveer 5 uur noordwestelijk van Jeruzalem gelegen (Joz. 15: 9), zeggende: De Filistijnen hebben de ark van de HEERE teruggebracht; zij is bij ons, maar wij kunnen haar niet bij ons behouden, omdat wij haar voor de blikken van de nieuwsgierigen niet kunnen verbergen. Komt gij hierheen en haalt ze opwaarts tot u, 1) want bij uw stad is een aanzienlijke hoogte, zodat de toegang gemakkelijk verhinderd kan worden.

Dus vervalt de dwaze mens van het ene uiterste in het andere, van een vermetele veralgemening tot een slaafse schuwheid.

HOOFDSTUK 7.

DE BOETVAARDIGE ISRAELIETEN OVERWINNEN OP SAMUELS GEBED DE FILISTIJNEN.

Toen kwamen, overeenkomstig de uitnodiging, de mannen van Kirjath-Jearim 1) en haalden de ark van de HEERE op van Beth-Semes, dat 4 of 5 uur zuidwestelijk van hen gelegen was, en zij brachten ze in het huis van Abinadab (= vader van de milddadigheid), een Leviet, die als vreemdeling bij hen verkeerde (Jud 17: 7), die op de heuvel zijn woonplaats had; en zij heiligden door bijzondere godsdienstige plechtigheden zijn zoon Eleazar, dat hij de ark van de HEERE bewaarde 2) en niemand in haar nabijheid toeliet.

Deze stad was noch priester- noch levietenstad. Zij lag echter dicht bij Silo en was op de weg van Beth-Semes naar laatstgenoemde plaats, de grootste stad. Nu draagt zij de naam van Kuryet el Enab.

Hoogstwaarschijnlijk is Abinadab een Leviet geweest, omdat men zijn zoon heiligde en tot bewaarder van de ark aanstelde.

Hier bleef de ark 60 tot 70 jaar totdat David haar naar Jeruzalem haalde, en daar onder een bijzondere tent liet brengen (2 Samuel . 6: 1vv.), naar het voorbeeld van de tabernakel ingericht. Waarom men haar niet reeds nu, in plaats van naar Kirjath-Jearim, naar Silo bracht, heeft zonder twijfel daarin zijn reden, dat men in het wegnemen door de Filistijnen een Godsgericht over het door de zonde van Eli’s zonen ontheiligde heiligdom zag, en daarom de ark na haar terugkeren niet zonder een uitdrukkelijk bevel van God daarheen wilde brengen. Daarin handelde men dan ook recht en overeenkomstig Gods bedoelingen; niet uitwendig zou allereerst de oude orde van zaken weer hersteld worden; het volk moest eerst inwendig gereinigd en het uitwendige herstel voorbereid worden, die pas onder David begon, totdat het vervolgens onder Salomo vrede was. De stad Kirjath-Jearim heeft op een naburige steile berg een klooster, dat door een onderaardse gang met de ruïnes van een mooie, tamelijk goed onderhouden kerk verbonden is; deze is waarschijnlijk de plaats, waarheen men de ark bracht.

Vs. 2-17. Gedurende de eerste twintig jaar na de wegvoering van de ark van het verbond en de terugzending van haar door de Filistijnen brengt Samuël door zijn profetische werkzaamheid een waarachtige bekering in Israël teweeg, waarvan de vrucht is, dat de afgodsbeelden uit het gehele land worden uitgeroeid. Nu de verdrukking door de Filistijnen reeds 40 jaar geduurd heeft en de tijd gekomen is, dat de Heere zijn volk weer kan helpen, roept hij de kinderen van Israël naar Mizpa om hen op geestelijke wijze op de strijd voor te bereiden; de Filistijnen, die van de vergadering in Mizpa gehoord hebben, wachten de aanval van Israël niet af, maar komen hen voor. De profeet bidt tot de Heere en Hij geeft een heerlijke overwinning bij Eben-Haëzer, zodat het land van zijn onderdrukkers bevrijd wordt. Daarmee begint nu ook de tijd van Samuëls rechterlijke werkzaamheid.

En het geschiedde van die dag af, dat de ark van de HEERE in Kirjath-Jearim aankwam en daar bleef, totdat David haar verder vervoerde, dat is van het jaar 1115 of 1114 vóór Christus, en de dagen werden vermenigvuldigd, en het werdentwintig jaar, dus ongeveer tot het jaar 1095 v. Chr. ; en het gehele huis van Israël, door Samuëls profetische werkzaamheid tot kennis van zijn diepe afval van God gebracht, klaagde tot de HEERE; 1) het begon tot de Heere te bidden om verlossing van het juk van de Filistijnen.

Hieruit mogen wij leren, dat indien wij tot zonde zijn vervallen, wij niet van God genade kunnen verwachten, noch dat wij met Hem verzoend zullen worden, indien wij niet hevig berouw krijgen en op onszelf verontwaardigd worden. Want indien wij niet begeren God als Rechter te leren kennen is ervoor te zorgen, zoals Paulus zegt, en te bidden, dat Hij ons de Heiligen Geest mededeelt, onder Wiens leiding en bewerking wij bedroefd worden, opdat Hij niet met Zijn oordelen over ons komt.

Bij de treurige toestand, die Samuëls werkzaamheid voorafging is het gemakkelijk te verklaren, waarom pas zo’n geruime tijd voorbij moest gaan, voordat deze arbeid een besliste omkering bij het volk tot gevolg had. Men voelde wel de ellende van de tijd, erkende ook dat de oorzaak in de afval van God gelegen was, en probeerde Zijn genade weer te verkrijgen; maar een hervorming, de vernieuwing van een diep gezonken volk is nooit het werk van enkele jaren. Bovendien was de slag, die het heiligdom getroffen had door de wegvoering van de ark en door de dood van de hogepriester voor Israël een te zware verzoeking om zich des te meer aan de dienst van de Baäls en Astharoths vast te houden, hoe minder zij gelegenheid hadden, hun godsdienstige behoeften op wettige wijze te bevredigen. Wij hebben nu in de eerste plaats met Samuëls profetische werkzaamheid te doen, die zijn rechterlijke en priesterlijke, waarover wij bij vs. 17 spreken zullen, voorbereidde. Omdat echter in en met hem een eigenlijk geregeld profetisme in het leven getreden is (wat vroeger daarvan voorkwam waren slechts voorbijgaande beginselen en afzonderlijke verschijningen) moeten wij vooraf over het wezen van het profetisme en over de profetenstand in het grote geheel van de theocratie duidelijkheid proberen te verkrijgen.

Nadat door de wet de fundamenten van het oudtestamentische Godsrijk gelegd waren en de betrekking, die tussen de Heere en Israël bestaan moest, was aangewezen, was er nog een bijzonder opvoedingsmiddel nodig om tot een nieuwe hogere trap van de goddelijke economie te komen: want het doel, waarnaar het Oude Verbond streeft, is dat, wat door Christus en Zijn verlossingswerk werkelijkheid geworden is; de noodzakelijke voorbereidselen voor die nieuwe tijd moeten reeds in de oude bedeling zijn, om tot het doel te kunnen komen.

De wet in haar instellingen en geboden is wel geen dood formalisme, maar op zichzelf reeds een vereniging van het inwendige met het uitwendige, op alle bijzondere levensomstandigheden toegepast. Toch is zij altijd slechts het omkleedsel, waaronder zich de reine, volle waarheid verbergt; de priesters, die tot handhaving en instandhouding van dit formalisme geroepen zijn, behoren zelf mede tot de heilige symboliek van de cultus. De gehele dienst is een leer door de daad, waarnaast de leer door het woord op de tweede plaats staat. Deze leer door het woord moet daarom als iets zelfstandigs daarbij komen om de wet in

haar diepe voorspellende betekenis en de toepassing op het leven van het volk te verklaren; zij moet er zijn, opdat de wet geen gevaar loopt alleen in haar vormen en uiterlijkheden gehandhaafd te worden, maar naar haar bestemming in de harten indringe en de gehele gemeente hervormende doordringe. Hiermee hebben wij zowel de noodzakelijkheid van het profetisme aangewezen, als ook zijn bijzonder karakter verklaard; het is de verlevendiging en verdere ontvouwing van hetgeen de wet in zich bevat, de hogere toepassing van haar op de geschiedenis van het leven van het volk. Het profetisme, zij het hervormend werkzaam, of trede het in sterke bedreigingen en heerlijke beloften op, overal is het een "toetsen van de tijd aan de hogere, onveranderlijke, goddelijke wil en een doordringen van deze goddelijke wil door de geschiedenis van het volk; het staat niet boven de wet, maar midden in de wet vol diepe inzichten in de rijke schat van haar inzettingen, vol innige liefde tot de volheid van haar zegeningen, met een hart, brandende voor de wil van God. " Volgens deze verhouding tot de wet, kan het profetisme nooit in strijd komen met haar inhoud; het kan slechts als voortzetting van het werk van Mozes optreden, waar het zou willen beproeven van haar af te leiden, daar zou het zich aanstonds als vals openbaren, dat niet geduld mocht worden. Zo kunnen de profeten slechts leden van het uitverkoren volk zijn, slechts broeders van hen, voor wie zij bestemd zijn; binnen het uitverkoren volk is echter het profetische ambt niet, zoals het priesterlijke, aan een bepaald geslacht verbonden. De Heere verwekt zich zelf Zijn profeten en plaatst hen onmiddellijk in hun ambt, terwijl het heidendom zijn orakels en zijn mantiek nauw aan het priesterlijk werk, aan het gezag van een wettige afkomst verbindt.

In de geschiedenis van het Oude Testament treedt de Mozaïsche tijd te zeer op de voorgrond, dan dat wij in deze geen profetische geest, ten minste niet de beginselen zonden mogen verwachten; inderdaad bevestigt zowel Mirjams profetische gave (Exod. 15) als de gebeurtenis, die in Num. 11 verteld wordt, onze verwachting. Wanneer later in de volgende periode van de richters enkele profetenstemmen gehoord worden (Richteren 4: 4vv. ; 6: 7vv. ; Samuel . 2: 27vv. vinden wij dit toch zeer zeldzaam; het woord van de Heere was schaars in die dagen (1 Samuel . 3: 1). Uit de noodzakelijke werkzaamheid naar buiten, de herovering van Kanaän, ontwikkelde zich een materialistische gezindheid, die voor het profetische leven geen grondslag aanbood; in de plaats van profeten traden richters op, die de theocratie voornamelijk naar buiten moesten beschermen. Een nieuwe tijd voor de ontwikkeling van het profetisme begint daarentegen met Samuël. "Hoe moeilijker en treuriger de tijd was, waarin de Heere hem tot Zijn profeet riep, des te grootser en bewonderenswaardiger is zijn optreden en handelen. Heiligdom en cultus waren in verval, het hogepriesterschap (Nu 25: 13) in onrechtmatige handen, het hart van het heiligdom, de ark, viel in de macht van de vijand en de heilige plaats te Silo was een ontheiligde, een door de HEERE verworpen plaats geworden. Uit deze toestand van verderf rukte Samuël het volk door zijn woord en zijn kracht. Zijn roeping was de vernieuwing van het Oude Verbond, de opwekking van een nieuwe geest; de verandering van het volk, een nieuwe cultus, een nieuw priesterschap kon niet voortkomen door uitwendige inrichtingen, Samuëls roeping was, van binnen beginnende, het volk naar buiten te veranderen. " Hoe voortreffelijk hij zijn roeping in die tijd van 20 jaar vervuld heeft, zien wij uit hetgeen in het volgende verteld wordt; wij hebben daar een volk voor ons, dat zich met zijn gehele hart tot de Heere bekeert en de vreemde goden van zich doet. Op welke weg dit tot stand gebracht is, blijkt uit de in zijn tijd ontstane profetenschool. Dat hij overal in het land rondtrok en zijn profetische stem, die op Gods wet en op Gods daden in de dagen van

de vaderen wees, de harten tot boete en bekering vermaande, de hoop op nieuwe hulp van boven opwekte, en dit bij het beter gezinde deel van het volk levendige instemming vond, hebben wij reeds eerder (3: 19vv.) vernomen.

De Heere toonde echter bovendien nog een bijzonder welgevallen in zijn prediking, omdat een aanzienlijk getal van mannen en jongelingen zich nader aan de man van God aansloot, zich in zijn onmiddellijke nabijheid naar Rama en Gibea begaf, en zich hem tot hulp in de dienst van het Woord stelde. Ook zij werden met de Geest van God vervuld en op gelijke wijze met de gave van de profetie gezegend, zoals eens de 70 oudsten, die Mozes ter zijde gesteld werden (Num. 11). Het profeteren is nu bij hen niet in die zin te verstaan, dat zij bepaalde goddelijke openbaringen ontvangen en die aan het volk meegedeeld zouden hebben; behalve deze profetische voorzegging in engere zin van het woord (als de profeet van de Heere nieuwe mededelingen ontvangt en gedachten van God verneemt, die hij als Woord van God verder zal verkondigen), vinden wij in de Heilige Schriften ook een profeteren in meer uitgebreide zin vermeld, wanneer de mens door de Geest van God wordt aangegrepen, en spreekt zoals de Geest hem dringt, woorden van lof of van vermaning en vertroosting. Wij zullen hierover bij 10: 10 nader moeten spreken; het zij intussen genoeg hier nog op te merken dat, omdat het profeteren met een krachtige opgewektheid en met verhoogd gevoelsleven samenhangt, een sterke opwekking van het gevoel aan de profetische toestand voorafgaat, en alzo middelen kunnen aangewend worden om deze te verkrijgen (2 Koningen . 3: 15). Daarom werden muziek en gezang, die de invloeden van de buitenwereld terugdringen, opdat de geest, tot nadenken gekomen, naar het Gods Woord luistere, benevens de heilige dichtkunst in de profetenscholen bijzonder beoefend (10: 5). Men heeft hen meermalen voor oudtestamentische kloosterorden gehouden, en hun medeleden woonden ook in Coenobiën of gemeenschappelijke gebouwen (Hebreeuws: Najoth, 19: 19; 20: 1) bij elkaar, zodat wanneer er in Gibea ook zo’n profetenschool was, hetgeen wel niet met zekerheid kan beweerd worden (10: 5,10), daar nu in de plaats van de vroeger daar bestaande vereniging van krijgslieden (Richteren 19: 22) een geestelijke broederschap gekomen was. Er bestaat evenwel een groot onderscheid tussen de middeleeuwse kloosterorden en de profetenscholen uit het Oude Testament, want deze wilden niet, zoals die orden, zich uit het gewoel van de wereld in de eenzaamheid terugtrekken en daar een beschouwend leven leiden; hun verenigingen dienden tot geestelijke voorbereiding voor een krachtig werken op de tijdgenoten, om de afvalligen tot de wet en de getuigenis terug te leiden. Behalve in poëzie, muziek en gezang oefende men zich daar vooral om een grondige kennis te verkrijgen van de Wet en van de vroegere goddelijke openbaringen, met andere woorden van het reeds voorhanden Woord van God.

Van Samuëls tijd af is dan ook de beschrijving van de geschiedenis een wezenlijk deel van de profetische werkzaamheid geweest, zoals wij in het slotwoord op de Richteren reeds opmerkten. Aan geestelijke oefeningen heeft het daarnaast natuurlijk niet ontbroken, omdat het profeteren noch onderwezen noch geleerd kon worden, maar een gave was, die de Geest van God kon toedelen aan wie Hij wilde. Het was een waarlijk God gewijd leven. Gesticht en gevormd door Samuëls profetische geest, werden de verenigingen van de profeten weer een steun voor hem bij zijn moeilijke roeping; zij gaven hem helpers in zijn ambt, zoals onder andere omstandigheden later de apostelen in hen medehelpers bezaten.

Toen door die arbeid van twintig jaar de harten waren voorbereid, zodat Israël tot de Heere klaagde (vs. 2), sprak Samuël tot het gehele huis van Israël, bij gelegenheid van een vergadering, toen de oudsten en hoofden over de treurige toestand beraadslaagden en tot hem kwamen met de vraag of die God hun niet voor altijd had verstoten, zeggende: Indien gij u met uw gehele hart 1) tot de HEERE bekeert, doet de vreemde goden uit het midden van u weg, de Baäls en ook de Astharoths, die gij tegen het uitdrukkelijk verbod van de Heere (Ex. 20: 3vv.) gediend hebt (Jud 2: 13); en
richt uw hart tot de HEERE b) en dient Hem alleen,
dan zal Hij u uit de hand van de Filistijnen rukken.

a)Deuteronomium 6: 13; 10: 20 Matth. 4: 10 Luk. 4: 8 b) Psalm 78: 8

Uit de grondtekst blijkt duidelijk (er staat toch het verleden deelwoord), dat de bekering van Israël reeds een aanvang had genomen, dat Israël onder de werkzaamheden van Samuël reeds het verkeerde van hun handelwijze had ingezien, om de Heere te verlaten en andere afgoden te volgen. Samuël wijst hen erop, dat ook de innerlijke bekering zichtbaar moet worden in de uitwendige, door het wegdoen van de Baäls en de Astharoths.

De innerlijke bekering gaat vooraf en daarna volgt ook de uitwendige openbaring ervan.

Met deze woorden leert hij het volk, om de dienst van God niet half te doen, maar òf Hem alleen òf in het geheel niet te dienen. Zelfs gaat hij verder, wanneer hij beweert, de harten vast te doen staan om God alleen te dienen, n. l. dat zij een vast en standvastig voornemen zouden hebben om Hem geheel en van harte te dienen. Een onderwijs waardig, om in ons geheugen te prenten en op te nemen.

Letterlijk staat er, het hart vast richten op de Heere en Samuël wil daar niets anders mee zeggen, dan dat zij zich door niets zouden laten afleiden, om de Heere te dienen. Hem niet half, met een verdeeld hart, maar Hem geheel en al dienen. De Heere wil een beslist en onverdeeld hart. Het verdeelde hart is Hem niet aangenaam.

De kinderen van Israël nu voldeden met een gewillig hart aan deze eis, zoals eens het huis van Jakob aan de eis van de patriarch (Genesis35: 2vv.), en deden de Baäls en de Astharoths weg (De 16: 21), en zij dienden de HEERE alleen; 1) zij gaven daardoor metterdaad te kennen, dat zij voortaan niet meer met enige afgoderij te doen wilden hebben.

Deze weinige woorden hebben grote betekenis. Deze is een van de grootste opwekkingen (revival) geweest, die in Israël heeft plaatsgehad.

Verder zei Samuël, na zo’n bekering van het volk, zeker, dat het uur van de goddelijke hulp nabij was, tot de oudsten en hoofden, hoogstwaarschijnlijk door boden: Vergadert geheel Israël, de gehele krijgsmacht, naar Mizpa,1) aan de zuidwestelijke grens van de stam van Benjamin (1 Samuel 9: 5" en Richteren 21: 1vv.) en ik zal de HEERE voor u bidden 2) om een zegen over de veldtocht tegen de Filistijnen, want nu willen wij de strijd beginnen.

Er zijn verscheidene plaatsen met dezelfde naam: 1. Mizpa in de stam van Benjamin (Joz. 18: 26); 2. een ander in de stam van Juda, noordwestelijk van Eleutheropolis (Joz. 15: 28); 3. aan de berg Hermon (Joz. 11: 3); 4. een vierde (= Ramoth in Gilead) in de stam van Gad (Richteren 10: 17); 5. in het land van de Moabieten (1 Samuel . 22: 3). De naam betekent: "wachttoren d. i. een berghoogte met een ver uitzicht. " Het Mizpa, hier bedoeld, ligt nog hoger dan de Olijfberg bij Jeruzalem, daarom vinden wij in 1 Makk. 3: 46 de uitdrukking: "tegenover Jeruzalem. ".

Hiermee wordt het doel aangegeven, waartoe Samuël het volk te Mizpa verzamelt, om n. l. Israël door een boet- en bededag voor te bereiden voor de strijd met de Filistijnen. Nu Israël weer tot God bekeerd is, weer in beginsel het heilige volk van God is geworden, door innerlijke en uiterlijke bekering, kan Samuël het ook weer als volk voor de Heere brengen, opdat het als volk voor de Heere schuldbelijdenis doe, maar ook verder om Zijn gunst en bescherming vrage vóór en in de naderende strijd.

En zij, de kinderen van Israël met hun gewapende manschappen, werden vergaderd te Mizpa, en zij schepten water en goten het uit voor het aangezicht van de HEERE (Jud 11: 11), tot een teken, dat hun harten van smart over de treurige toestand van het land als uitgegoten wateren (Psalm 22: 15) waren, en zij vastten op die dag 1) (Richteren 20: 26), en zeiden daar, beleden daar openlijk wat zij door het vasten betuigen wilden: Wij hebben tegen de HEERE gezondigd, daarom is deze ellende over ons gekomen. Zo richtte Samuël de kinderen van Israël te Mizpa; zo herstelde hij door de boete en bededag, die hij daar met hen hield, de rechte betrekking tot God, opdat Hij zich over hen weer zou erbarmen, en hunrecht zou verschaffen tegen hun onderdrukkers, de Filistijnen (Jud 2: 23).

Toen zij te Mizpa verzameld waren, "schepten zij water en goten het uit voor het aangezicht van de Heere, vastten die dag en spraken: Wij hebben gezondigd tegen de Heere. " Het water scheppen en uitgieten voor de Heere was een zinnebeeldige handeling, die reeds door de Chaldese uitbreider geheel juist is verklaard: "Zij goten hun hart uit door berouw, zoals het water voor het aangezicht van de Heere. " Dit vordert ook de figuurlijke spreekwijzen: uitgegoten zijn als water (Psalm 22: 15) en het hart als water uitgieten (Klaagl. 2: 19) tot aanduiding van de innerlijke aandrang van smart, ellende en nood. Hierdoor werd het uitgieten van het water voor God een symbolische aanduiding van aardse en geestelijke ellende, waarin zij zich bevonden, een daadzakelijke belijdenis: ziedaar ons voor U zoals de wateren zijn uitgestort. En omdat hun zonde, hun afval van God deze ellende over hen gebracht hadden, tegelijk een bekentenis van hun ellende door de zonde en een daad van de diepste verootmoediging voor de Heere.

Dit daarom moet altijd het eeuwigdurende fundament en de regel zijn voor onze gebeden, dat wij onze zonden aan God bekennen, opdat wij van Hem genade en mededogen verkrijgen. Maar voornamelijk, wanneer wij door de een of andere klopping van het geweten worden opgewekt, of God zelf met Zijn bedreiging verschrikt en Zijn straffen reeds over onze hoofden uitstort, dan hebben wij Hem met des te vuriger geloof te zoeken en onze zonden door onszelf des te heviger te veroordelen. Zodanig was het vertrouwen op God van onze

vaderen, die niet om hun verdiensten, maar door de erkentenis en belijdenis van hun zonde tot de goedheid van God de toevlucht namen.

De verootmoediging, reeds in het uitgieten van het water betuigd, werd nog nader bevestigd door hun vasten en door hun schuldbelijdenis, die zij uitspraken. Israël is nu geheel en al overtuigd van zijn zonde en staat daar als één man, als schuldbelijdende voor de Heere. Nu weet Samuël dan ook, dat de Heere weer in gunst op Zijn volk zal neerzien en kan hun dus de vrijmaking van het juk van de Filistijnen aankondigen. Op nationale bekering en verootmoediging volgt ook door de genade van God nationale verlossing.

Toen de Filistijnen hoorden, dat de kinderen van Israël zich vergaderd hadden te Mizpa, en begrepen hadden, dat dit tot doel had het juk, dat zij zo vele jaar gedragen hadden, af te schudden, kwamen de oversten van de Filistijnen met hun krijgslieden op tegen Israël, 1) om de opstand in de kiem te smoren. Toen de kinderen van Israël dat hoorden, zo vreesden zij voor het aangezicht van de Filistijnen, die zij zo lang als een overmachtig volk hadden aangezien, terwijl zij slecht gewapend waren (13: 19vv.).

Wanneer zondaars zich tot God beginnen te wenden, moeten zij verwachten, dat satan al zijn macht tegen hen aanwenden zal.

En de kinderen van Israël erkenden, van wie alleen hulp kon komen (Psalm 3: 9; 121: 2 121. 2), terwijl zij vroeger hun vertrouwen op de ark gesteld hadden, en zeiden tot Samuël: Zwijg niet van onzentwege, dat gij nietzou roepen tot de HEERE, onze God, opdat Hij ons verlost uit de hand van de Filistijnen. 1)

Hier nu wordt duidelijk, dat de Israëlieten, ofschoon zij tot God bekeerd waren en een niet geveinsd berouw hadden, omdat zij voor God hun zonden hadden beleden, echter nog niet een ongeschokt geloof bezaten en een zeer zwak berouw, wat de zaak zelf aantoont en hun vrees bevestigt. Niettemin zoeken zij echter, ofschoon hun vrees te veroordelen was, een middel geheel geschikt, om dit gebrek te verbeteren. Want zij vragen Samuël, om voor hen naarstig God te bidden, niet om zelf in zorgeloosheid te verkeren, maar om met hem, als het hoofd, hun gebeden te verbinden. Zij willen hem als hun middelaar bij God gebruiken. Laten wij hieruit leren, wanneer een te hevige vrees ons overvalt en onze ongelovigheid bovenmate openbaar wordt, tot dat voorbeeld de toevlucht te nemen. Ik beken wel, dat de vrees ons van nature eigen is en dat, ofschoon wij een volmaakt geloof, wat onmogelijk is, zouden hebben, echter altijd zolang wij in dit verderfelijk lichaam verkeren, de vrees in ons een plaats zal houden, weliswaar niet die, welke tot wanhoop leidt en ons de mogelijkheid ontneemt om te zien, wat men moet doen en hoe men moet handelen, maar toch zo een, waardoor wij verhinderd worden rustig en bedaard te blijven. Wanneer nu een te hevige vrees ons overvalt en ons zo ellendig maakt, dat de dood zeer nabij schijnt, dan wordt onze ongelovigheid zo openbaar, dat wij haar niet kunnen verbergen. Ondertussen moeten wij zoeken naar een middel tegen die ramp. Waarom, indien een zodanige vrees ons overvalt, laten wij dan erkennen, dat God niet wil, dat wij onze ziel geheel verslagen zou laten, maar liever tot smeekgebeden ons opheffen en wel zo, dat wij hiervan overtuigd zijn, dat Zijn hulp ook in de

meest ernstige zaken voor ons gereed is, en ons vertrouwen geheel op Hem stellen en zo door Zijn kracht te boven komen, wat tot ons verderf bereid schijnt te zijn.

Zo'n verlangen werd met grote blijdschap vernomen nu aan de raad (vs. 3vv.), om de vreemde goden weg te doen, gehoor gegeven was. Toen nam Samuël eenmelklam, 1) een nog bij de moeder zuigend boven de 7 dagen oud (Lev. 22: 27) lam, en hij offerde het geheel de HEERE tot een brandoffer, en Samuël riep bij dit offer tot de HEERE voor Israël, en de HEERE verhoorde hem,
zoals aanstonds bleek.

Dit doet Samuël, om hiermee het volk te leren, dat de gebeden de Heere niet aangenaam zullen zijn, dan in de weg van verzoening, d. i. hier niet zonder offerande. Een vingerwijzing voor alle eeuwen, dat God alleen in Christus Jezus, de enige Hogepriester, de gebeden van Zijn kinderen verhoort, maar ook, dat buiten Christus God niet zal horen, wie die Zoon verwerpen.

Samuël trad voor het volk tot God met een offerande; Christus het geslachte lam is onze Middelaar. Bij al onze gebeden moeten wij op dit offer zien en daarop vragen om verhoring. Samuëls offer zonder gebeden of zijn gebeden zonder offer waren ijdel geweest, maar beide verenigd leren ons wat grote dingen wij van God mogen verwachten in antwoord op de gebeden, die in geloof in Christus' offer worden opgezonden.

En de mannen van Israël trokken uit van Mizpa en vervolgden de Filistijnen en zij sloegen hen tot onder Beth-Kar (= huis van stormrammen), een plaats waarschijnlijk ten westen van Mizpa in het gebied van de Filistijnen gelegen.

Samuël nu nam, toen de mannen van Israël van de vervolging terugkeerden, een steen en stelde die tot een gedenksteen tussen Mizpa en tussen Sen (= tand, waarschijnlijk een rots in die streek), en hij gaf deze de naam Eben-Haëzer (= steen van de hulp); en hij zei, om te verklaren, waarom hij die naam gekozen had: Tot hiertoe, tot op deze plaats, heeft de HEERE ons geholpen1) (of: Hier is de plaats, waar de Heere ons geholpen heeft), nadatHij ons 20 jaar lang juist hier (1 Samuel . 4: 1vv.) op het diepst verootmoedigd heeft; zeker zal Hij verder helpen.

Ik zou bijna menen, dat deze daad de meest vruchtbare van alle daden geweest is, die Samuël in zijn leven verricht heeft, ten minste wanneer ik daarop let, voor hoe veel zielen deze Samuëls-steen tot een steen van hulp en dank geworden is, en hoe dikwijls het "tot hiertoe" uit het volle hart gesproken is. Wat is ons leven eigenlijk anders dan de reis van het ene Eben-Haëzer naar het andere. 's Morgens beginnen wij met Eben-Haëzer: "tot hiertoe heeft de Heere geholpen," en 's avonds sluiten wij, met een blik op gekende en ongekende gevaren, waardoor de Heere ons geleid heeft, met een: "tot hiertoe heeft de Heere geholpen. " Zo reizen wij van de ene steen van de hulp tot de andere, totdat wij de laatste Jordaan zijn overgegaan en in het eeuwig Jeruzalem het laatste Eben-Haëzer mogen plaatsen en met de volmaakt rechtvaardigen juichen: "Ja, tot hiertoe, tot hiertoe heeft de Heere geholpen. ".

Zo werden door deze overwinning van God de Filistijnen, die zo lange tijd Israël verdrukt hadden, vernederd en kwamen niet meer in het gebied van Israël,
zij konden daar geen heerschappij meer verkrijgen, al vernieuwden zij ook hun aanvallen daartoe, want de hand van de HEERE was tegen de Filistijnen al de dagen van Samuël. Als verhoring van deze bede zijn dan ook alle overwinningen aan te merken, die later Saul over hen behaalde (13: 14,17 enz.).

Dit betekent niet, dat zij geen pogingen meer hebben aangewend om Israël te benauwen, maar dat al die pogingen zonder gevolg bleven. Waar het volk in de dagen van Samuël de Heere bleef dienen en ook later in de eerste jaren van Saul, daar toonde de Heere ook, dat Zijn Woord waar was: Die Mij eren, zal Ik eren.

En de steden, die de Filistijnen van Israël genomen hadden, kwamen weer toe aan Israël, van Ekron in het noorden tot aan Gath toe, de in het oostelijk gedeelte gelegen stad van de Filistijnen; ook rukte Israël dit gebied, de tot die steden behorende plaatsen, uit de hand van de Filistijnen; en er was vrede tussen Israël en tussen de Amorieten, 1) want deze waagden, na de overwinning over de Filistijnen, het niet zich vijandig tegenover het volk van God te stellen.

De Amorieten waren de machtigste volksstam van de Kanaänieten. Daarom worden deze genoemd in de plaats van alle de volksstammen, om daarmee aan te duiden, dat Israël rust had van al zijn vijanden. De Heere God had beslag gelegd op hen, zodat zij het niet weer waagden Israël aan te vallen.

Was Israël gestraft door dit volk als tuchtroede in Gods hand, nu de zonde beleden is, verzoend en wordt nagelaten, wordt ook de tuchtroede opgeheven.

Maar hij keerde weer naar Rama, want daar was zijn huis, en daar richtte hij Israël, en hij bouwde daar de HEERE een altaar, naar de wijze van de aartsvaders (Genesis12: 7 13: 18; 21: 33), omdat hetheiligdom te Silo nog altijd van de ark van het verbond beroofd was (vs. 2).

Samuëls rechterlijke werkzaamheid begon met de overwinning bij Eben-Haëzer, tot ongeveer een paar jaren te voren had Simson (Richteren 15: 20) het richterambt bekleed. Samuëls roeping was voornamelijk de vernieuwing van Israël door profetische verkondiging van het Goddelijk woord. Deze profetische werkzaamheid leidde echter bij hem geheel ongezocht en van zelf tot de rechterlijke; want toen hij de grote zegen op zijn werk te Mizpa verkreeg, en daar door de boete- en bededag Israëls vereniging met de HEERE bewerkte, was dit reeds inderdaad een richten van Israël, waarbij aanstonds ook het richten als een rechtverschaffen aan Gods volk tegenover uitwendige vijanden met de wapens van de voorbede kwam. Het zwaard heeft Samuël nooit getrokken, behalve eenmaal, toen de daartoe geroepen koning zijn plicht verzuimd had, en hij in diens plaats de ban moest volbrengen aan Agag, de koning van de Amalekieten (15: 32vv.), zo neemt hij een zelfde plaats in als Mozes (Ex. 17: 9; 32: 25vv. Num. 31: 1vv.) met wie hij ook in zoverre op een lijn staat, dat hij met de waardigheid van profeet en richter tevens de priesterlijke in één persoon verenigde. Deze was bij hem eveneens een uitvloeisel van zijn profetisch ambt. Toen hij te Mizpa voor het volk het melklam ten

offer bracht en bij dat offer tot de Heere riep, was de profeet tot een priester geworden; toen hij, na de gelukkige bevrijding van het land van de vreemde heerschappij, te Rama een altaar bouwde, nam hij allereerst het priesterlijk ambt waar, alleen om een leemte aan te vullen, omdat Ahitub, Pinehas' oudste zoon, nog te jong was om zijn ambt waar te nemen. Hij offerde dan ook op andere plaatsen, als hij jaarlijks om zijn richterlijk ambt rondreisde (9: 12; 8; 11: 15; 13: 8vv. ; 16: 2vv. omdat er geen algemene plaats tot aanbidding meer was en toch de openbare godsdienst aan het volk moest worden teruggegeven, wanneer dit niet opnieuw tot de dienst van de Baäls en Astharoths vervallen zou. Dat hij daarmee niets anders heeft willen doen, dan tijdelijk in een behoefte te voorzien, blijkt uit 14: 3, waar wij nog in de eerste tijden van Saul, Ahia, de zoon van Ahitub en achterkleinzoon van Eli, als priester te Silo vinden, terwijl Samuël van toen af, afgezien van het buitengewoon geval in 16: 2vv. , nog slechts alleen het priesterlijk werk van voorbede verricht (12: 16vv. ; 15: 11,35).

Overzien wij nu het geheel van Samuëls verschijning, zo blijkt het duidelijk, dat hij een gewichtige plaats inneemt, een plaats van overgang, met reformatorische werkzaamheden, die van groot belang zijn. Hij is de laatste richter en vormt zo een overgang tot een nieuwe bedeling van de theocratie door het koninklijk en profetisch ambt te stichten, hetgeen van grote invloed op het priesterlijke moest zijn.

In de periode van de richters waren de werkzaamheden van profeet en richter doorgaans (met uitzondering alleen van Debora (Richteren 4: 4vv.) gescheiden; Samuël verenigt deze weer in zijn persoon en bewijst daardoor, dat de uitwendige leiding van het verbondsvolk alleen kan en mag rusten op een inwendige godsdienstige grondslag. Zoals hij zo de stichter is van het koningschap in zijn echt theocratische vorm, zo is zijn priesterlijke werkzaamheid ook de voorbereiding tot die bloeiende toestand, die de cultus in de Davidisch-Salomonische periode bereikte; er moest gebroken worden met het onwettige priesterschap van Eli en van diens geslacht, opdat de herstelling van een waar priesterschap, zoals het onder David en Salomo werd, mogelijk zou zijn.

Tengevolge van de dood van Eli's zonen, was er geen dienstdoend priester, die de ouderdom bereikt had om de dienst des Heeren in Zijn tabernakel waar te nemen. Het was hier dus een zeer buitengewoon geval. Als gewoon Leviet mocht Samuël noch in het Heilige, noch in het Heilige der Heiligen komen. Een dienstdoend priester was er niet uit het geslacht van Aäron. Het komt ons daarom het waarschijnlijkst voor, dat Samuël daar te Rama, wellicht op bevel van de Heere, een altaar gebouwd heeft, opdat tijdelijk daar door hem in de dienst van de offeranden zou worden voorzien. Ook opdat Israël niet weer zou vervallen tot de Baäldienst.

Buitengewone tijden vorderen ook buitengewone voorziening in de behoeften. Als de dienst in de Tabernakel plaats had kunnen hebben, zou Samuël, als Reformator onder zijn volk, zich wel gewacht hebben, om tegen het gebod van God in te gaan, dat er maar één altaar mocht zijn.

HOOFDSTUK 8.

ISRAEL BEGEERT EEN KONING. DE WIJZE, WAAROP DIE REGEREN ZAL, WORDT AANGEWEZEN.

Vs. 1-22. Toen Samuël, nu achttien jaar als richter werkzaam (van 1095-1077 v. C.), voelde dat de last van zijn drievoudig ambt hem te zwaar werd, liet hij zich in het uitoefenen van de rechtspleging door zijn beide zonen ondersteunen. Deze wandelen niet op zijn weg, maar laten zich door geschenken omkopen en buigen het recht. De oudsten van het volk dienen hun bezwaren hierover bij Samuël in, en openbaren hem het verlangen, dat hij een koning over hen plaatse; zij laten zich niet van die wens afbrengen, als de profeet op bevel van de Heere hun tot waarschuwing het recht voorstelt, dat die koning volgens de wijze van andere volken, zich toekennen zal. Zo dwingen zij voor zich een koning af, wiens aanstelling in Israël wel reeds te voren door God voorzien, maar waarvoor tijd en uur nog niet gekomen was. Samuël belooft naar hun wil te doen en laat hen tot later een ieder naar zijn stad gaan.

Het geschiedde nu, toen Samuël oud geworden was, en zijn krachten begonnen af te nemen (volgens onze berekening was hij toen 67 of 68 jaar oud), zo stelde hij,om zich enigszins te verlichten, zonder dat de bediening van het ambt daaronder leed, zijn beide zonen tot richters over Israël. 1)

Niet om het richterambt in zijn familie erfelijk te maken, maar om hem te steunen in zijn ambt als richter, en wel in zoverre, dat zij hem te hulp zouden komen in de zuidelijke streken (in vs. 2 wordt toch gezegd, dat zij richters waren te Ber-seba), in het vereffenen van geschillen en het uitspreken van het recht.

En zij zeiden tot hem: Zie, gij zijt oud geworden en uw zonen wandelen, zelfs nu gij nog in leven zijt, niet in uw wegen, 1) wat zal het dan zijn na uw dood? a) Zet nu, 2) daar het geval bestaat, dat de Heere in de wet genoemd heeft (Deuteronomium 17: 14), als wanneer een nieuwe staatsinrichting nodig zou zijn, een koning over ons,om ons op betere wijze te richten, dan uw zonen doen; wij willen een koning, zoals al de volken, hebben.

Hos. 13: 10 Hand. 13: 21

Het is wel waar, dat zijn zonen niet wandelden in zijn wegen, maar dit was voor hem een des te groter smart, maar zij konden niet zeggen, dat dit zijn schuld was. Hij had niet, zoals Eli, in de boosheid van zijn zonen toegegeven, noch hen daarin gestijfd, maar hij was gereed, om de klachten te horen, die men tegen hen inbracht, en indien dit de begeerte van het volk was geweest, en de aanklachten zich door geschenken te laten omkopen, tegen hen bewezen waren, wij mogen wel veronderstellen, dat hij dan hun volmacht had ingetrokken en hen gestraft zou hebben.

Dit plan nu schijnt bij de eerste oogopslag niet slecht of te berispen. Want toch, waar iets kwaads is, moet men ook een geneesmiddel ervoor zoeken en aanwenden. Wanneer daarom de oudsten van het volk zoveel bederf zagen in de rechtspraken, dat plunderaars en rovers aan

het roer zaten, waren zij verplicht, een geneesmiddel te zoeken tegen deze rampen, en zijn zij, wat dit betreft, prijzenswaardig. Maar in het zoeken van dit geneesmiddel zijn zij al te haastig geweest, waarom God ook terecht tot toorn is verwekt. Want aan Samuël hadden zij de zaak eenvoudig moeten uitleggen en over zijn zonen en over het bederf in de rechtspraken bij hem een klacht inleveren en aan hem de verschuldigde eer en gehoorzaamheid bewijzen, en verder hadden zij niet moeten gaan. Want zij hebben bij hem niet alleen over zijn zonen geklaagd, maar zijn terstond tot deze mening gekomen, dat er een koning gekozen behoorde te worden.

De uitwendige aanleiding tot deze begeerte hadden volgens 12: 12 de krijgstoerustingen van Nahas, de koning van de Ammonieten, die later ook werkelijk Jabes in Gilead belegerde (11: 11) gegeven. Intussen hadden zij reeds eerder (Richteren 10: 6-11: 33) juist tegen de Ammonieten krachtige hulp ondervonden, zodat zij geen reden hadden, om zich wegens hun staatsinrichting te zwak tegenover hen te voelen. De ontaarding van Samuëls zonen gaf niet voldoende reden om die staatsinrichting als onbruikbaar te bestrijden, want dergelijke onrechtvaardigheden konden even goed onder een koninklijke regering voorvallen, als onder de richters. Zij hadden Samuël moeten vragen om bestraffing van zijn zonen of om een ander vroom man na zijn dood; dat was beter geweest, dan dat zij een zo verdienstelijke man nog bij zijn leven afdankten. De ware oorzaak van hun verlangen was echter wantrouwen jegens God en het vertrouwen op de vleselijke arm, alsof een aards koning hen beter zou kunnen beschermen, dan de Heere.

Maar a) dit woord was kwaad in de ogen 1) van Samuël, toen zij zeiden: Geef ons een koning om ons te richten, niet omdat hij het niet kon dulden, dat zij zijn zonen aanklaagden, maar hij voelde diep, hoe ondankbaar men jegens hem was, en dat voornamelijke smartte hem, dat zij liever de heidenen gelijk wilden zijn, dan de Heere zelf tot koning hebben. En Samuël bad tot de HEERE, hij legde de zaak voor de Heere in het gebed neer, omdat zij wel niet dadelijk tegen de wet was (Jud 17: 6), maar het hier de vraag was, of onder de omstandigheden, waaronder de oudsten hun eis voordroegen, het goed was hun toe te geven of niet.

1 Samuel . 12: 17

Hiermee spreekt de Heilige Geest niet een afkeurend oordeel over Samuël uit, maar toont veeleer, dat hij door geen boze hartstocht is aangetast. Hij was toch niet beledigd door de beschuldiging tegen zijn zonen, omdat zij zonder twijfel als slechte bestuurders van de staat ontslagen moesten worden. En bij name tekent de Heilige Schrift Samuël als niet met een onbillijk gemoed de beschuldiging verdragen te hebben, n. l. omdat hij de goddeloosheid van zijn zonen erkende. Wat wel terdege is op te merken, omdat het toch meestal gebeurt, dat de mens moeilijk kan verdragen, dat zijn familie of geslacht beticht wordt, en in de vermindering van de waardigheid van zijn zonen een hevig bezwaar vindt, indien zijn kinderen niet in de waardigheid blijven, die zij eenmaal verkregen hebben. Daartegenover heeft Samuël nu niet de onrechtvaardigheid van zijn kinderen willen vergoelijken, noch verontschuldigen, dat zij bij het volk vernederd werden, maar zeer rustig en met kalm geduld dat zij, omdat zij God niet hadden gehoorzaamd, zoals het had gepast, ook deze straf verdienden. Hij is niet toornig geweest op het volk, omdat het hen verwierp, opdat zij niet aan het bestuur van de

landsbelangen zouden blijven, maar heeft geduld, dat zij ontslagen werden. Niets van dat alles heeft Samuël bewogen, maar daarom zegt de Schrift, dat hij boos werd, omdat de oudsten in het begeren van een koning, de maat niet hebben gehouden, maar God zwaar hebben beledigd.

Het is daarom duidelijk, dat Samuël niet boos werd, omdat zij zijn zonen verwierpen, noch ook zelfs, omdat zij een koning begeerden. Het lag toch in de raad van de Allerhoogste opgesloten Israël een koning te geven, maar omdat zij er nu mee kwamen. De tijd was nog niet rijp, dat David, de door God bestemde koning, zou optreden. Israël liep op de Heere vooruit. Zij vroegen het uit hoogmoed van hart om aan de andere volken gelijk te zijn. De grote zonde van Israël lag bovendien hierin, dat zij niet een koning begeerden uit de hand van God, maar uit de hand van een mens. Daarom zegt de Heere ook tot Samuël in het volgende vers, dat zij Hem, hadden verworpen.

Maar de HEERE zei tot Samuël, waarschijnlijk met hoorbare stem, evenals in 3: 4vv. : Hoor naar de stem van het volk in alles, wat zij tot u zeggen zullen, en bekommer u niet verder over het onrecht, dat zij u hebben aangedaan; want zij hebben, in de grond van de zaak, u niet verworpen, maar zij hebben Mij verworpen, dat Ik geen koning over hen zal zijn. 1) Indien zij met Mijn koningschap tevreden waren, zo zouden zij daarop alleen bedacht zijn, hoe de gebreken van de tegenwoordige regering verholpen zouden kunnen worden, maar niet deze wijze van regeren ter zijde willen stellen; dit is slechts een voorwendsel om hun verlangen, dat uit vleselijke gezindheid voortkomt, met een schijn van recht op te sieren.

Dit betekent, dat de Heere hen niet meer onmiddellijk en in het bijzonder zou regeren, waarin de heerlijkheid, het geluk en de veiligheid voor het volk bestond. Zij willen liever staan in een algemene betrekking tot God, dan langer een bijzonder volk van de Heere zijn.

Wie de kinderen van de Heere verwerpt, verwerpt God (Luk. 10: 16). Indien de Heere Zich aantrekt, wat ons geschiedt, dan mogen wij gerust zijn, en voor onze haters wel om vergeving bidden.

Hoor dan nu naar hun stem, en geef aan hun eis toe; maar pas dan, als gij hen op het hoogste zult bedreigd hebben, 1) hoe zij door hun eigenzinnig aandringen op een koning Mijn koningschap verwerpen. Opdat zij lateral wat hun overkomt, alleen aan zichzelf zullen kunnen verwijten, zo zult gij hun te kennen geven de wijze van de koning, die over hen regeren zal; 2) stel hun voor welke rechten de heidense koningen zich toekennen (vs. 11-17), zoals zij nu naar dat voorbeeld een wensen.

In het Hebreeuws Ki-haëed thaïd bahem. Dit betekent; wanneer gij tegen hen zeker betuigd zult hebben, in de zin van hun het onrecht hebt voorgehouden, waaraan zij zich schuldig zullen maken. De Heere laat Israël niet los, maar geeft zijn profeet de opdracht om zijn volk nog eens ernstig te waarschuwen.

Nadat door Samuëls profetische werkzaamheid (1 Samuel 7: 2) het profetisme tot een blijvende vaste instelling geworden was, was er geen reden meer om zich tegen het

koningschap in Israël onder elke voorwaarde te verzetten. Vroeger zou dit geheel tegen de wil van God geweest zijn, bijv. toen de noordelijke stammen aan Gideon de erfelijke koningswaardigheid aanboden (Richteren 8: 22vv.); want een Israëlitisch koning kon niet eigenmachtig regeren, maar moest dit doen in de naam en naar de wet van de Heere; hij moest zich geheel aan de grondstellingen van de theocratie onderwerpen, omdat deze Israëls voorrang boven alle volken van de aarde vormde, en het middel was tot verwezenlijking van Gods raadsbesluiten tot heil van de mensen. In het profetisme, dat zeer eigenaardig "het geweten van de Staat" genoemd is, was naast het koningschap een macht geplaatst, die met het zwaard van de Geest in de hand daarover waken moest, het moest terechtwijzen en ieder misbruik bestraffen. Desalniettemin is en blijft het voor Samuël uitgesproken verlangen van de oudsten een vooruitlopen van God, een niet afwachten van Gods tijd en uur. Die de Heere tot een eerste koning gesteld zou hebben, was zonder twijfel David, de voorvader van de Messias. Diens koningschap, als het eigenlijk goddelijke, kon nu nog niet gegeven worden, een menselijk moest de tijdruimte aanvullen, maar juist in dit menselijke lag voor Sauls koningschap reeds de kiem van verderf, die zich dan ook vroegtijdig genoeg ontwikkelde en het tot de ondergang leidde (10: 27).

Wel hadden zij het recht om Samuël te wijzen op zijn ouderdom, waardoor hij om de landszaken te besturen, minder geschikt werd, en ook op de gierigheid en het bederf in de rechtspraken van zijn zonen, of te klagen over zijn kinderen, die niet in zijn voetstappen wandelden, en God te vragen om hun een man te geven, geschikt om te regeren, maar hadden dan de gehele zaak aan Zijn wil moeten overlaten. Indien dit door hen gedaan was, dan is er geen twijfel aan, of zij zouden een gunstig antwoord van God ontvangen hebben. Maar zij dachten er niet aan, om dat God te vragen. Zij eisen, dat hun een koning wordt gegeven, en verlangen de zeden en instellingen van de andere volken.

En hij zal uw knechten en uw dienstmaagden en uw beste, uw mooiste en krachtigste jongelingen, 1) en uw ezels nemen, en hij zal zijn werk daarmee doen, zo zult gij met uw gezin, uw trek- en lastdieren hofdiensten moeten verrichten.

Dit woord past niet in de samenhang; de jongelingen zijn onder de in vs. 11 en 12 genoemde zonen begrepen. De Septuaginta leest daarom in plaats van Mkyrwxb (= uw jongelingen): Mkyrqb (= uw runderen); het is mogelijk, dat onze schrijfwijze op een schrijffout berust.

De LXX heeft ta boukolia.

Hij zal uw kudden, evenals uw zaad en uw wijnbergen (vs. 15), vertienen en wanneer gij zo naar uw verlangen evenals de andere volken een koning zult hebben, zult gij hem met lichaam en leven, have en goed tot knechten zijn.

En wij zullen ook zijn zoals al de volken, en onze koning zal ons richten, en hij zal voor onze aangezichten uitgaan, en hij zal onze oorlogen voeren.

Wanneer de oude Adam zijn hoofd opsteekt, baten geen voorstellingen.

Menigeen heeft de Heere wonderbaar onderhouden, zolang hij in nederigheid leefde, en voor elke dag het nodige brood voor zich en de zijnen van de rijke tafel van de genade van zijn God moest afbidden; de Heere zond hem òf de raven met vlees in het huis, òf zegende zijn dagelijks verzamelen zo, dat hij voor elke dag zoveel had als hij nodig had. Maar toen men begon op te leggen, en zich tenslotte een sommetje gespaard had, toen maakte men deze guldens tot zijn gouden, zilveren of papieren koning en in plaats van op de Heere alleen zijn vertrouwen te stellen en onmiddellijk van Zijn hand te leven, hing men het hart aan deze zichtbare koning, en verloor daarbij het kinderlijk geloof en het: "Aan U, Heere! heb ik genoeg. " Het "geef ons een koning, zoals alle heidenen hebben" of: "geef mij een kapitaaltje, zoals mijn wereldse buurman dat heeft, opdat ik niet langer om mijn dagelijks brood behoef te bidden. " -O, het zit zo diep in het hart van menig kind van God, en men vermoedt niet, dat het toch iets heerlijks is, elke dag het manna opnieuw uit de hand van God onmiddellijk te moeten verzamelen.

Israël bedacht niet, dat God hen van de andere volken had afgescheiden en dat de Heere die andere volken had verworpen.

Toen Samuël al de woorden van het volk gehoord had, sprak hij deze voor de oren van de HEERE om nadere aanwijzingen van God te ontvangen.

Toen Samuël al de woorden van het volk gehoord had, sprak hij deze voor de oren van de HEERE om nadere aanwijzingen van God te ontvangen.

De HEERE nu zei tot Samuël; Hoor naar hun stem en stel hun een koning. Ik zal te zijner tijd de man tot u leiden, die Ik daartoe verkoren heb. Toen zei Samuël, nadat hij zo van de goddelijke wil verzekerd was, tot de mannen van Israël, tot de oudsten (vs. 4), die te Rama bij hem gekomen en in de naam van het volk met hem gehandeld hadden: Gaat thans heen, een ieder naar zijn stad, totdat ik u samenroep, opdat ik volgens uw wil een koning over u stel (10: 17vv.).

De koninklijke waardigheid was in Israël wel aan Israëlitische afkomst, maar niet gelijk het priesterschap aan een bepaalde geboorte verbonden; even zo min werd zij door vrije keuze van het volk opgedragen, zoals bijvoorbeeld bij de Edomieten (Genesis36: 31vv.); het is de Heere zelf, die voor Zijn volk een koning kiest. Daarom laat Samuël thans de oudsten gaan om hen later weer te roepen, wanneer God de aanwijzing gedaan zal hebben. Wanneer daarna nog een keuze door het lot geschiedt (10: 19vv.), zo moest hierdoor Saul niet alleen voor het volk, als de door de Heere verkorene, openlijk voorgesteld worden, maar ook hij voor zijn persoon in de zekerheid van zijn goddelijke verkiezing des te meer versterkt worden.

Wij zien hieruit, dat het gezag van Samuël nog onverzwakt was. Hoewel zij een koning begeerden, toch wagen zij het niet hem niet te gehoorzamen, als hij hun beveelt om maar huns weegs te gaan, om de tijd of de dag af te wachten, waarop God hun een koning zou geven. Wel een bewijs, dat Samuël zelf geheel onschuldig was aan de daden van zijn kinderen en die daden ook niet goedkeurde of door de vingers zag.

HOOFDSTUK 9.

SAUL TOT ISRAELS KONING BENOEMD, IS SAMUELS GAST.

Vs. 1-25. De Heere laat Samuël niet lang wachten op de man, die hij Zich tot koning verkoren heeft. Hij geeft hem de aanwijzing, dat op een bepaalde dag en op een bepaald uur een man uit de stam van Benjamin tot hem zal komen. De schreden van Saul, de zoon van Kis, die met zijn knecht is uitgegaan om de verloren ezelinnen van zijn vader te zoeken, en reeds overal in de omtrek gezocht heeft zonder ze te vinden, worden naar het land van Zuf geleid. Daar houdt zich ook de profeet op om een offerfeest te houden. Het wordt de knecht ingegeven, dat Saul zich naar de man van God zal wenden om diens raad in te winnen. Samuël herkent aanstonds in degene, die tot hem komt, de uitverkorene van de Heere, stelt hem omtrent de verloren ezelinnen gerust en wijst hem aan, waartoe hij geroepen is; daarop dringt hij hem aan de offermaaltijd deel te nemen, neemt hem mee in zijn huis, waar hij, voordat men zich te ruste legt, een samenspreking met hem houdt.

Er was nu, ten tijde dat Israël een koning begeerde en Samuël wachtte, wie de Heere als Zijn daartoe verkorene hem aanwijzen zou, een man van Benjamin, uit de stam, die 350 jaar geleden bijna geheel was uitgeroeid (Richteren 19-21), maar sinds die tijd weer toegenomen was, wiens naam was Kis (= hard), een zoon van Abiël (= mijn vader is God; 14: 51; 1 Kronieken 9: 33), de zoon van Zeror (= kleine bundel), de zoon van Bechorath (= zoon van de eerstgeborene), de zoon van Aflah (= verfrist), de zoon van een man, wiens naam niet bekend is, van Jemini, van de Benjaminieten, uit Gibea, het tegenwoordige Tuleil el Phul (Jud 19: 13), een dapper held. 1)

In het Hebreeuws Gibboor chajil. Evenals in Richteren 2: 1 betekent dit ook hier een vermogend man, een man rijk aan aardse bezittingen.

Die had een zoon van reeds enigzins gevorderde leeftijd (1 Samuel 13: 2) wiens neem was Saul 1) (= gevraagd), deze was wel zo oud, dat hij zelf reeds een strijdbare zoon had, maar in vergelijking tot zijn vader toch een jongeling, een jong man, en mooi, 2) ja erwas geen mooiere man dan hij onder de kinderen van Israël; van zijn schouders en opwaarts was hij hoger dan al het volk, hij was een hoofd groter dan de anderen.

De naam van Saul komt meermalen voor (Genesis36: 37 Num. 26: 12vv.); hier behoorde hij tot de eisen van de eerste koning van Israël, opdat het volk een blijvende herinnering zou hebben, op welke wijze het aan een koning gekomen was (8: 5, 19vv.). De andere eigenschappen, zijn lichamelijke kracht en schoonheid maakten hem aangenaam voor de mensen, want de Oosterse volken zien bij hun koningen zeer op het uiterlijke.

(De Spartanen legden hun koning Archidamus een boete op, omdat hij een kleine vrouw getrouwd had, die hun waarschijnlijk geen koningen maar koninkjes zou voortbrengen (Plutarchus: de educatione).

Dit betekent, dat hij in zijn volle jeugdige kracht stond, een man van frisse levenskracht.

De ezelinnen nu van Kis, de vader van Saul, waren schijnbaar toevallig, maar in waarheid door Gods bestuur (Ru 2: 3), verloren geraakt, toen zij buiten op het veld zonder bijzonder opzicht weidden; daarom zei Kis tot zijn zoon Saul, die nog in zijn vaders huis met vrouw en kinderen woonde: Neem nu een van de jongens, van de knechten, met u en maak u op, ga heen, zoek de ezelinnen.

Toen zij, de grenzen van Benjamin in het zuidwesten overgegaan zijnde, en zuidoostelijk zich tot beneden tot Bethlehem gewend hebbende, in het land van Zuf (= honing) kwamen, zei Saul tot zijn jongen, die bij hem was: Kom en laat ons terugkeren, dat niet misschien mijn vader van de ezelinnen aflate1) en voor ons bekommerd zij, dat ons enig ongeval overkomen mocht, omdat wij reeds zolang afwezig zijn.

Bij Ruth 1: 22 hebben wij de landstreek ten zuiden van Jeruzalem tot Bethlehem beschreven; van Bethlehem vermelden wij hier nog, dat de bewoners van de eigenlijke stad, ongeveer 4000 zielen tellende, op enige honderden Moslims na, thans allen Christenen zijn, waaronder een Evangelische gemeente bestaat. Zij onderscheiden zich door een mooie vorm van het gezicht, evenals door zeldzame bedrijvigheid en daardoor ontstane welvaart. Behalve de vee- en bijenteelt, land- olie- en wijnbouw, drijven zij ook bijzonder handel in rozenkransen en schelpen, waarvan zij jaarlijks een grote menigte, de laatste met verschillende voorstellingen uit de Bijbelse geschiedenis versierd, aan de pelgrims verkopen. De vruchtbare grond en het klimaat, dat veel zachter is dan in Jeruzalem, zodat er nog ten tijde van het Kerstfeest voer genoeg voor de kudden op het veld en dikwijls het mooiste weer is (Luk. 2: 8), zijn zeer gunstig voor hun economische werkzaamheden. Bovendien is de omtrek van de stad, in vergelijking met andere streken van Palestina, goed van water voorzien; dit water wordt door iedereen van oudsher bijzonder geprezen. Ongeveer een kwartier van de noordzijde van de stad, naar het oosten, ligt ene bron, die de overlevering aanwijst als die, waaruit de drie helden (2 Samuel . 23: 13vv.) voor David water haalden, de put van David genaamd; deze is zeer goed gebouwd, 17-21 voet diep en bevat een overvloed aan helder en koel water, waartoe drie openingen van boven leiden. Verlaten wij nu Bethlehem en wenden wij ons verder naar het zuiden, dan bereiken wij na een uur het tegenwoordige Urtas, waarin wij het in 2 Kronieken 11: 6, en in de toevoeging van de Septuaginta aan Joz. 15: 59 vermelde Etham erkennen. Dit Etham is niet te verwisselen met de tweede legerplaats van de kinderen van Israël bij hun uittocht uit Egypte (Ex. 13: 20) en de spelonk bij Stam (Richteren 15: 8; 1 Kronieken 4: 32). Het ligt in een diepe Wady, die zich met de Wady Khureitum verenigt en na een loop van vier uur in zuidoostelijke richting naar de Dode Zee stroomt. In het liefelijke dal van deze Wady liggen de beroemde tuinen van Salomo, waarvan in Prediker 2: 4-6 Hoogl. 4: 12,16 melding gemaakt wordt, en die nog hun oude vruchtbaarheid behouden hebben, zodat Europese kolonisten, die zich daar vestigen, in één jaar zevenmaal aardappelen verbouwen. Daarheen ging Salomo dikwijls, zittende op een hoge wagen en van metgezellen omgeven, van Jeruzalem; hij beschrijft ons het aangename van de beginnende lente, die hij daar zag in de woorden van het Hooglied 2: 11vv. Zuidoostelijk daarvan vinden wij het dorp Rhureitum, waarbij een ongeveer 1000 voet lang hol met vele vertakkingen ligt, dat men ten onrechte voor de spelonk Adullam (1 Samuel . 22:
gehouden heeft. Noordoostelijk van de laatstgenoemde plaats bevindt zich de Frankenberg (Dschebel Fureidis = klein paradijs), zo genoemd, omdat de Franken nog 40 jaar na het

verlies van Jeruzalem in het jaar 1244 na Christus) deze in het bezit hielden. Deze is zonder twijfel dezelfde als de wachttoren Beth-Cherem in Jer. 6: 1, en het kasteel, dat Herodes de Grote op de plaats van zijn overwinning over de Joden bouwde (Herodium), en waarin hij later begraven werd. Zuidwestelijk van Etham vinden wij eveneens een oud vervallen kasteel, dat de Arabieren El-Buraij noemen. Dicht daarbij liggen de vijvers van Salomo. Dit zijn drie reusachtige, kunstige waterbakken, die in het nu geheel eenzame dal van het oosten naar het westen zo over elkaar liggen, dat de grond van de ene hoger is, dan die van de andere; aan de westzijde gaat de straat van Hebron naar Jeruzalem voorbij. Het water ontvangen zij uit een bron, waartoe men aan de noordwestzijde van het kasteel el Burak 12 voeten diep neerdaalt. Door een waterleiding, die vooral langs de oppervlakte van de grond voortgaat en op sommige plaatsen onder de aarde ligt, en gedeeltelijk uit een stenen kanaal, gedeeltelijk uit aarden pijpen bestaat, wordt het water naar Jeruzalem afgeleid. Volgens Josefus heeft Pontius Pilatus deze waterleiding aangelegd, terwijl hij de middelen daartoe uit de tempelschat nam, hetgeen de Joden in zeer hoge mate verbitterde; en mede tot zijn aanklacht bij de keizer aanleiding gaf, ten gevolge waarvan hij afgezet werd en zichzelf ombracht.

Wij komen nog eens terug op die verzonken bron, waarvan de vijver zijn water heeft. Zij is 270 schreden van de hoogste vijver verwijderd; nadat men door de met zware dekstenen gesloten monding van een gewelf binnengetreden, en over puinhopen tot de grond gekomen is, komt men tot een donker vierhoekig welfsel van 25 voet lengte en 10 voet breedte met een rotsbank aan de zijde; een van boven ronde deur voert westwaarts in een rotskamer, die ongeveer 8 schreden in de lengte en in de breedte heeft, en vandaar een andere rotsdeur in een kleine duistere kamer, aan de westelijke wand waarvan het water uit de rotsspleten zachtjes vloeit, en nadat het tot een twee el brede stroom geworden is, ruisend naar het oosten voortloopt om verder een bassin te vullen, en van daar zich in twee armen te verdelen, de ene arm loopt in de vijver uit, de andere gaat naar de waterleiding. Deze stroom is Ras el Ain of Ain Saleh, de besloten wel, de verzegelde fontein, waarvan in Hoogl. 4: 12 sprake is. Gaan wij westelijk van de vijvers van Salomo op de straat, die van Hebron naar Jeruzalem voert, noordwaarts terug, zo hebben wij pas in het zuidwesten van Bethlehem, die landstreek voor ons, die zonder twijfel onder het in ons gedeelte genoemde land Zuf bedoeld is. Daarheen had zich waarschijnlijk een gedeelte van het oorspronkelijk tot de stam van Efraïm behorende Levietengeslacht Zuf bij zijn verhuizen gewend, en aan die landstreek de naam gegeven, evenals het andere gedeelte, waarvan Elkana afstamde, zich te Rama vestigde en aan die plaats de naam van Ramathaïm Zofim gaf (1: 1). De stad, waarbij Saul zich met zijn knecht bevond, toen deze hem het antwoord gaf, dat wij in het volgende vers lezen, kan niet nader worden aangewezen; die plaats was echter ook Samuëls eigenlijke woonplaats niet, zoals de meeste uitleggers aannemen, die daarom Rama ergens anders zoeken dan in het tegenwoordige er Râm, en ook het graf van Rachel (10: 2 op een geheel andere plaats stellen, dan de overlevering. Deze plaats was, evenals Mizpa, Gilgal, Bethlehem (7: 5vv. ; 10: 8; 16: 2vv.) en andere, een plaats, die door de profeet van tijd tot tijd bezocht werd, waar hij offerfeesten hield, en hem een woning van God ten dienste stond, zoals wij in de geschiedenis van Eliza vinden (2 Koningen . 4: 8vv.). Uit het land Zuf komen wij verder tot het reeds bij Ruth 1: 22 vermelde Beit Dschala, wenden ons noordwestelijk heen en vinden aan de overzijde van de Wady Bittir de Filippus-bron, wier water volgens latere mening die zou zijn, waarin Filippus de kamerling uit het Morenland doopte (Hand. 8: 26vv.); de oudere

overlevering echter plaatst deze gebeurtenis naar het 1 3/4 uur noordelijk van Hebron gelegen Beth-Zur (Joz. 15: 58), waarbij zich een bron Ain et Dirweh bevindt. Dit stemt beter met het Bijbelse bericht overeen, omdat aan Filippus uitdrukkelijk de weg naar het zuiden wordt aangewezen om zich daarop te begeven, en Hiëronymus in de levensgeschiedenis van Paula beweert, dat van oudsher een weg van Jeruzalem naar Gaza werkelijk over Hebron ging; zij voerde aan de andere zijde van Bethlehem door de woestijn van Thekoa; vandaar de bijvoeging: "die woest is". Noordoostelijk van de Filippusbron ligt Ain Karim, het St. Johannes-klooster, aan de zuidelijke zijde van de groot wady Beit Chadina of het Terebinthendal. De laatstgenoemde plaats wordt door de overlevering van de kloosters ten onrechte voor de schouwplaats van de strijd tussen David en Goliath gehouden; deze ligt veel meer in de nabijheid van Socho in de wady Musur, dus links van de straat naar Gaza (17: 1vv.) eveneens wordt Ain Karim, een van de mooiste en grootste kloosters in Jeruzalem, ten onrechte voor de plaats uitgegeven, waar Johannes geboren werd en zich ophield (Lu 1: 7). Van hier wenden wij ons noordoostelijk naar el Kubeibeh, dat door velen voor het nieuwtestamentische Emmaüs gehouden wordt; anderen verstaan daaronder het tegenwoordige Amwas, het vroegere Nicopolis, dat eveneens dwaling is; anderen Kiriat el Enab (1 Samuel 7: 1); anderen Kulonieh (Lu 24: 13). Noordoostelijk daarvan hebben wij Gibeon (Joz. 9: 3vv.); vier uur van Gibeon, naar het noordwesten ligt Boven- en Beneden Beth-horon (Joz. 10: 9vv.), een half uur zuidelijk van de eerste plaats Mizpa. Een hoge bergrug, met name Neby Samwil, die zich met een punt tot een hoogte van 600 voet, het hoogste punt in die landstreek, boven de vlakte verheft, loopt van het zuidwesten naar het noordoosten. Op de noordoostelijke top hiervan ziet men een klein, armoedig dorpje en in het midden daarvan een vervallen Moskee, die door Joden, Christenen en Moslims voor het graf van Samuël gehouden wordt, hetgeen echter met 1 Samuel . 25: 1; 28: 3 niet overeenstemt. Het uitzicht van het dak van de Moskee is naar alle zijden heen zeer uitgestrekt, en wordt door zijn majestueuze hoogte werkelijk tot een Mizpa, dat is: tot een wachttoren. Hiervandaan is de weg naar Gibea zuidoostelijk ruim 1 1/2 uur. Noordelijk daarvan ligt Rama, Samuëls geboorte- en woonplaats; toch bestaan over het Rama van Samuël, evenals over het nieuwtestamentische Emmaüs, de meest verschillende meningen; sommigen zoeken het in Soba, ten westen van Jeruzalem, anderen in Ramleh bij Joppe, nog anderen bij de Frankenberg, weer anderen in het tegenwoordige Rameh, 3/4 uur ten noorden van Hebron en 1/4 uur ten zuiden van Halhul. Ongeveer 3/4 uur noordoostelijk van Rama vinden wij Gibea; noordoostelijk tegenover Gibea, ligt Michmas, door de Wady Suweinit daarvan gescheiden. Deze landstreek zullen wij bij 13: 5 nader leren kennen, tot daar is het hier gezegde voldoende tot een goed begrip van de volgende geschiedenis.

Aflate, in de zin van, afzie, zich er niet meer om bekommere. Dit bewijst wel, dat hij een vermogend man was, een man, rijk aan vee.

Toen zij, de grenzen van Benjamin in het zuidwesten overgegaan zijnde, en zuidoostelijk zich tot beneden tot Bethlehem gewend hebbende, in het land van Zuf (= honing) kwamen, zei Saul tot zijn jongen, die bij hem was: Kom en laat ons terugkeren, dat niet misschien mijn vader van de ezelinnen aflate1) en voor ons bekommerd zij, dat ons enig ongeval overkomen mocht, omdat wij reeds zolang afwezig zijn.

Bij Ruth 1: 22 hebben wij de landstreek ten zuiden van Jeruzalem tot Bethlehem beschreven; van Bethlehem vermelden wij hier nog, dat de bewoners van de eigenlijke stad, ongeveer 4000 zielen tellende, op enige honderden Moslims na, thans allen Christenen zijn, waaronder een Evangelische gemeente bestaat. Zij onderscheiden zich door een mooie vorm van het gezicht, evenals door zeldzame bedrijvigheid en daardoor ontstane welvaart. Behalve de vee- en bijenteelt, land- olie- en wijnbouw, drijven zij ook bijzonder handel in rozenkransen en schelpen, waarvan zij jaarlijks een grote menigte, de laatste met verschillende voorstellingen uit de Bijbelse geschiedenis versierd, aan de pelgrims verkopen. De vruchtbare grond en het klimaat, dat veel zachter is dan in Jeruzalem, zodat er nog ten tijde van het Kerstfeest voer genoeg voor de kudden op het veld en dikwijls het mooiste weer is (Luk. 2: 8), zijn zeer gunstig voor hun economische werkzaamheden. Bovendien is de omtrek van de stad, in vergelijking met andere streken van Palestina, goed van water voorzien; dit water wordt door iedereen van oudsher bijzonder geprezen. Ongeveer een kwartier van de noordzijde van de stad, naar het oosten, ligt ene bron, die de overlevering aanwijst als die, waaruit de drie helden (2 Samuel . 23: 13vv.) voor David water haalden, de put van David genaamd; deze is zeer goed gebouwd, 17-21 voet diep en bevat een overvloed aan helder en koel water, waartoe drie openingen van boven leiden. Verlaten wij nu Bethlehem en wenden wij ons verder naar het zuiden, dan bereiken wij na een uur het tegenwoordige Urtas, waarin wij het in 2 Kronieken 11: 6, en in de toevoeging van de Septuaginta aan Joz. 15: 59 vermelde Etham erkennen. Dit Etham is niet te verwisselen met de tweede legerplaats van de kinderen van Israël bij hun uittocht uit Egypte (Ex. 13: 20) en de spelonk bij Stam (Richteren 15: 8; 1 Kronieken 4: 32). Het ligt in een diepe Wady, die zich met de Wady Khureitum verenigt en na een loop van vier uur in zuidoostelijke richting naar de Dode Zee stroomt. In het liefelijke dal van deze Wady liggen de beroemde tuinen van Salomo, waarvan in Prediker 2: 4-6 Hoogl. 4: 12,16 melding gemaakt wordt, en die nog hun oude vruchtbaarheid behouden hebben, zodat Europese kolonisten, die zich daar vestigen, in één jaar zevenmaal aardappelen verbouwen. Daarheen ging Salomo dikwijls, zittende op een hoge wagen en van metgezellen omgeven, van Jeruzalem; hij beschrijft ons het aangename van de beginnende lente, die hij daar zag in de woorden van het Hooglied 2: 11vv. Zuidoostelijk daarvan vinden wij het dorp Rhureitum, waarbij een ongeveer 1000 voet lang hol met vele vertakkingen ligt, dat men ten onrechte voor de spelonk Adullam (1 Samuel . 22:

gehouden heeft. Noordoostelijk van de laatstgenoemde plaats bevindt zich de Frankenberg (Dschebel Fureidis = klein paradijs), zo genoemd, omdat de Franken nog 40 jaar na het verlies van Jeruzalem in het jaar 1244 na Christus) deze in het bezit hielden. Deze is zonder twijfel dezelfde als de wachttoren Beth-Cherem in Jer. 6: 1, en het kasteel, dat Herodes de Grote op de plaats van zijn overwinning over de Joden bouwde (Herodium), en waarin hij later begraven werd. Zuidwestelijk van Etham vinden wij eveneens een oud vervallen kasteel, dat de Arabieren El-Buraij noemen. Dicht daarbij liggen de vijvers van Salomo. Dit zijn drie reusachtige, kunstige waterbakken, die in het nu geheel eenzame dal van het oosten naar het westen zo over elkaar liggen, dat de grond van de ene hoger is, dan die van de andere; aan de westzijde gaat de straat van Hebron naar Jeruzalem voorbij. Het water ontvangen zij uit een bron, waartoe men aan de noordwestzijde van het kasteel el Burak 12 voeten diep neerdaalt. Door een waterleiding, die vooral langs de oppervlakte van de grond voortgaat en op sommige plaatsen onder de aarde ligt, en gedeeltelijk uit een stenen kanaal, gedeeltelijk uit aarden pijpen bestaat, wordt het water naar Jeruzalem afgeleid. Volgens Josefus heeft Pontius

Pilatus deze waterleiding aangelegd, terwijl hij de middelen daartoe uit de tempelschat nam, hetgeen de Joden in zeer hoge mate verbitterde; en mede tot zijn aanklacht bij de keizer aanleiding gaf, ten gevolge waarvan hij afgezet werd en zichzelf ombracht.

Wij komen nog eens terug op die verzonken bron, waarvan de vijver zijn water heeft. Zij is 270 schreden van de hoogste vijver verwijderd; nadat men door de met zware dekstenen gesloten monding van een gewelf binnengetreden, en over puinhopen tot de grond gekomen is, komt men tot een donker vierhoekig welfsel van 25 voet lengte en 10 voet breedte met een rotsbank aan de zijde; een van boven ronde deur voert westwaarts in een rotskamer, die ongeveer 8 schreden in de lengte en in de breedte heeft, en vandaar een andere rotsdeur in een kleine duistere kamer, aan de westelijke wand waarvan het water uit de rotsspleten zachtjes vloeit, en nadat het tot een twee el brede stroom geworden is, ruisend naar het oosten voortloopt om verder een bassin te vullen, en van daar zich in twee armen te verdelen, de ene arm loopt in de vijver uit, de andere gaat naar de waterleiding. Deze stroom is Ras el Ain of Ain Saleh, de besloten wel, de verzegelde fontein, waarvan in Hoogl. 4: 12 sprake is. Gaan wij westelijk van de vijvers van Salomo op de straat, die van Hebron naar Jeruzalem voert, noordwaarts terug, zo hebben wij pas in het zuidwesten van Bethlehem, die landstreek voor ons, die zonder twijfel onder het in ons gedeelte genoemde land Zuf bedoeld is. Daarheen had zich waarschijnlijk een gedeelte van het oorspronkelijk tot de stam van Efraïm behorende Levietengeslacht Zuf bij zijn verhuizen gewend, en aan die landstreek de naam gegeven, evenals het andere gedeelte, waarvan Elkana afstamde, zich te Rama vestigde en aan die plaats de naam van Ramathaïm Zofim gaf (1: 1). De stad, waarbij Saul zich met zijn knecht bevond, toen deze hem het antwoord gaf, dat wij in het volgende vers lezen, kan niet nader worden aangewezen; die plaats was echter ook Samuëls eigenlijke woonplaats niet, zoals de meeste uitleggers aannemen, die daarom Rama ergens anders zoeken dan in het tegenwoordige er Râm, en ook het graf van Rachel (10: 2 op een geheel andere plaats stellen, dan de overlevering. Deze plaats was, evenals Mizpa, Gilgal, Bethlehem (7: 5vv. ; 10: 8; 16: 2vv.) en andere, een plaats, die door de profeet van tijd tot tijd bezocht werd, waar hij offerfeesten hield, en hem een woning van God ten dienste stond, zoals wij in de geschiedenis van Eliza vinden (2 Koningen . 4: 8vv.). Uit het land Zuf komen wij verder tot het reeds bij Ruth 1: 22 vermelde Beit Dschala, wenden ons noordwestelijk heen en vinden aan de overzijde van de Wady Bittir de Filippus-bron, wier water volgens latere mening die zou zijn, waarin Filippus de kamerling uit het Morenland doopte (Hand. 8: 26vv.); de oudere overlevering echter plaatst deze gebeurtenis naar het 1 3/4 uur noordelijk van Hebron gelegen Beth-Zur (Joz. 15: 58), waarbij zich een bron Ain et Dirweh bevindt. Dit stemt beter met het Bijbelse bericht overeen, omdat aan Filippus uitdrukkelijk de weg naar het zuiden wordt aangewezen om zich daarop te begeven, en Hiëronymus in de levensgeschiedenis van Paula beweert, dat van oudsher een weg van Jeruzalem naar Gaza werkelijk over Hebron ging; zij voerde aan de andere zijde van Bethlehem door de woestijn van Thekoa; vandaar de bijvoeging: "die woest is". Noordoostelijk van de Filippusbron ligt Ain Karim, het St. Johannes-klooster, aan de zuidelijke zijde van de groot wady Beit Chadina of het Terebinthendal. De laatstgenoemde plaats wordt door de overlevering van de kloosters ten onrechte voor de schouwplaats van de strijd tussen David en Goliath gehouden; deze ligt veel meer in de nabijheid van Socho in de wady Musur, dus links van de straat naar Gaza (17: 1vv.) eveneens wordt Ain Karim, een van de mooiste en grootste kloosters in Jeruzalem, ten

onrechte voor de plaats uitgegeven, waar Johannes geboren werd en zich ophield (Lu 1: 7). Van hier wenden wij ons noordoostelijk naar el Kubeibeh, dat door velen voor het nieuwtestamentische Emmaüs gehouden wordt; anderen verstaan daaronder het tegenwoordige Amwas, het vroegere Nicopolis, dat eveneens dwaling is; anderen Kiriat el Enab (1 Samuel 7: 1); anderen Kulonieh (Lu 24: 13). Noordoostelijk daarvan hebben wij Gibeon (Joz. 9: 3vv.); vier uur van Gibeon, naar het noordwesten ligt Boven- en Beneden Beth-horon (Joz. 10: 9vv.), een half uur zuidelijk van de eerste plaats Mizpa. Een hoge bergrug, met name Neby Samwil, die zich met een punt tot een hoogte van 600 voet, het hoogste punt in die landstreek, boven de vlakte verheft, loopt van het zuidwesten naar het noordoosten. Op de noordoostelijke top hiervan ziet men een klein, armoedig dorpje en in het midden daarvan een vervallen Moskee, die door Joden, Christenen en Moslims voor het graf van Samuël gehouden wordt, hetgeen echter met 1 Samuel . 25: 1; 28: 3 niet overeenstemt. Het uitzicht van het dak van de Moskee is naar alle zijden heen zeer uitgestrekt, en wordt door zijn majestueuze hoogte werkelijk tot een Mizpa, dat is: tot een wachttoren. Hiervandaan is de weg naar Gibea zuidoostelijk ruim 1 1/2 uur. Noordelijk daarvan ligt Rama, Samuëls geboorte- en woonplaats; toch bestaan over het Rama van Samuël, evenals over het nieuwtestamentische Emmaüs, de meest verschillende meningen; sommigen zoeken het in Soba, ten westen van Jeruzalem, anderen in Ramleh bij Joppe, nog anderen bij de Frankenberg, weer anderen in het tegenwoordige Rameh, 3/4 uur ten noorden van Hebron en 1/4 uur ten zuiden van Halhul. Ongeveer 3/4 uur noordoostelijk van Rama vinden wij Gibea; noordoostelijk tegenover Gibea, ligt Michmas, door de Wady Suweinit daarvan gescheiden. Deze landstreek zullen wij bij 13: 5 nader leren kennen, tot daar is het hier gezegde voldoende tot een goed begrip van de volgende geschiedenis.

Aflate, in de zin van, afzie, zich er niet meer om bekommere. Dit bewijst wel, dat hij een vermogend man was, een man, rijk aan vee.

Hij, de knecht, daarentegen zei tot hem; Zie toch, er is, zoals ik vernam, een man Gods in deze stad 1) die voor ons op de heuvel ligt (vs. 12), en hij is een geëerd man; al wat hij spreekt, dat gebeurt zeker; laat ons nu daarheen gaan om hem te raadplegen, misschien zal hij ons, hoewel het slechts een kleine zaak is, door zijn profetische geest onze weg aanwijzen, waarop wij gaan zullen,
om tot ons doel te komen en de ezelinnen te vinden.

Wellicht heeft de knecht onderweg gehoord, dat Samuël juist in deze stad op zijn jaarlijkse rondreis vertoefde. Rama is het toch niet geweest, zoals duidelijk blijkt uit 10: 2-5. Omdat toch wordt gemeld, dat Saul op zijn terugreis van deze stad komt in de nabijheid van het graf van Rachel aan de grens van Benjamin bij Zelzah, daarna bij de eikenboom Thabor en dan te Gibea. Deze weg was niet die van Rama naar Gibea. Aan die weg lag niet het graf van Rachel, maar dichtbij Bethlehem. Wij moeten deze stad zoeken in ten zuidwesten van Jeruzalem, aan de grens van Benjamin.

Zo weet de Heere de wegen en de middelen te leiden, dat Zijn heilig doel bereikt wordt. Calvijn zegt bij de plaats zo terecht: Daarom worden wij hier door de Heilige Geest onderwezen in het feit, dat alle zaken hier op aarde door God bestuurd worden en gaan onder

de hoge regering van God. Laten wij Zijn Voorzienige zorg bewonderen en tot ons nut en onderwijzing aanwenden.

Het voorstel om de profetie te doen dienen voor zo'n geringe zaak als deze, openbaarde van welke geest zij waren. Wij voelen sterk een tijdelijk verlies, en wenden vele moeiten aan om het weer te vinden, naar hoe weinig beproeven wij de zaligheid van onze zielen te zoeken, en hoe spoedig zijn wij dat zoeken moe. Wanneer de predikers de mensen konden leren, hoe zij hun eigendom konden verzekeren of rijkdom verkrijgen, zij zouden meer geraadpleegd en geëerd worden dan thans, nu zij prediken hoe men de eeuwige ellende kan ontkomen, en het eeuwige leven kan verkrijgen. De meesten willen liever over hun aardse belangen horen, dan van hun plicht.

Wij moeten echter, voordat wij ons verhaal vervolgen, een aanmerking laten voorafgaan, die nodig is tot goed begrip van het volgende. Eertijds zei een ieder aldus in Israël, en ook nog in de tijd van deze geschiedenis, als hij ging om God door middel van enen profeet te vragen: Komt en laat ons gaan tot de ziener, want die heden (ten tijde dat dit boek geschreven werd) een profeet genoemd wordt, die werd eertijds een ziener genoemd, 1)om de gezichten die de Heere hem gaf (Num. 12: 6); die naam was gebruikelijker dan de eerste (1 Kronieken 9: 22), hoewel ook die niet geheel onbekend was.

Die profeten waren, moesten zieners zijn; die ondernemen tot anderen te spreken van de dingen van God, moeten zelf een inzicht in deze dingen hebben.

Toen zei Saul, om na deze opmerking ons verhaal te vervolgen, tot zijn jongen: Uw woord is goed, kom, laat ons gaan. 1) En zij gingen naar de stad, waar de man Gods was, en bezig was in de priesterlijke dienst, die hij waarnam (1 Samuel 7: 17).

De dienaar was door een verborgen ingeving van de Geest tot het geven van die raad bewogen, opdat geschieden zou, wat de Heere besloten had.

Tot het geven van die raad was de dienaar door een heimelijke beweging van Gods Geest bewogen, opdat hetgeen de Heere besloten had, zou gebeuren. En Saul luisterde naar die raad, waaruit een ieder kan leren, niet zozeer te zien op de persoon door wie enige raad gegeven wordt, dan wel te letten op welke reden de gronden hiervan steunt.

Toen antwoordden zij hun en zeiden: Ziet, hij is voor uw aangezicht; hij is in deze stad, die voor u ligt; haast u nu, opdat gij hem nog aantreft, voordat hij uitgaat, want hij is heden in de stad gekomen, omdat het volk heden eenofferande heeft op de hoogte, 1) zoals hij hen daartoe uitgenodigd heeft.

Op de hoogte, wil hier niet zozeer zeggen, op een heuvel, maar op een verhevenheid waarop de offerande plaatshad. Van zulke hoogten werden er vele gevonden.

Dat zij zeggen, dat hij heden in de stad is gekomen, bewijst wel, dat hij daar niet woonde, meer er slechts tijdelijk vertoefde.

Wanneer gij in de stad komt, zo zult gij hem vinden, eer hij opgaat op, of naar, de hoogte, om de offermaaltijd met de genodigde hoofden van de stad te eten: want het volk zal niet eten, totdat hij komt; want hij zegent het offer, hij spreekt eerst een bede uit, daarna eten de genodigden; daarom gaat nu spoedig op, want hem, als heden zult gij hem vinden; nu is hij nog thuis, straks zal hij reeds uitgegaan zijn.

Het is niet zozeer de gehele volledige offerdienst, die Samuël op verschillende plaatsen in het land hield, sinds het heiligdom te Silo had opgehouden de enige rechtmatige offerplaats te zijn, als wel het dank- of slachtoffer. Het voorname doel van deze was: gemeenschapsoefening met de Heere en van de leden van het volk van God onder elkaar (Le 17); dit mocht des te minder nagelaten worden daar eigenlijk alle slachtingen in de vorm van dankoffers moesten geschieden (Lev. 1: 2 en "De 18: 5), daarom konden zij ook op andere plaatsen in het land, op hoogten, nu hier dan daar gehouden worden, zonder de wet (Deuteronomium 12) te schenden, omdat zij van begin af aan niet in zo’n onmiddellijke aansluiting aan het heiligdom gestaan hadden, als de overige offeranden. Samuël kwam daar hij als huispriester en ging bij de maaltijd als huisvader voor; de oudsten en voornaamsten van elke stad waren door hem gewoonlijk als gasten genodigd. Uit de woorden in vs. 12 ziet men duidelijk, dat de stad, die in deze geschiedenis bedoeld is, niet zijn woonplaats Rama is, maar de aanzienlijkste, misschien ook de enige stad van betekenis in de landstreek van Zuf, waarom haar naam niet nader genoemd is.

Morgen omtrent deze tijd zal Ik tot u zenden een man uit het land van Benjamin, die zult gij tot voorganger zalven over Mijn volk Israël, en hij zal Mijn volkverlossen uit de hand van de Filistijnen, 1) die na de nederlaag (7: 10vv.), weer begonnen zijn het te verdrukken en te benauwen; want Ik heb Mijn volk aangezien, 2) omdat diens geroep tot Mij gekomen is (Ex. 3: 7,9).

Dit is niet in strijd met de vroegere mededeling, maar hieruit blijkt, dat de Filistijnen weer begonnen om de verloren heerschappij terug te krijgen, om het volk van Israël te benauwen en te verdrukken. Daarom zou God een verlosser zenden in de toekomstige koning, zoals Hij vroeger Mozes had verwekt om hen van de verdrukking van de Egyptenaars te verlossen.

Had Israël een koning begeerd om met de andere volken gelijk te staan, God zal nu een koning geven, niet om Israël te doen naar zijn zondige neiging, maar om Zijn volk te verlossen uit de handen van zijn verdrukkers. De reden, waarom Israël een koning vraagt en God een koning geeft, is daarom volstrekt niet dezelfde.

Aanzien, in de zin van, zich opmaken om te verlossen.

Ook hieruit blijkt, dat de regering van Saul niet een erfelijke regering zou zijn, maar slechts een tijdelijke. Hij zal alleen de roeping hebben om Israël van de Filistijnen te verlossen.

De Heere had Zijn ongenoegen te kennen gegeven over de eis van het volk om een koningsstam, nochtans spreekt Hij in liefde over hen en wil Hij die koningen maken tot middelen van redding. Gods genade is groot voor Zijn volk!.

Toen Samuël Saul aanzag, en in zijn hart de Heere vroeg, of deze de bedoelde persoon was, antwoordde hem de HEERE: Zie, dit is de man, van wie Ik u gezegd heb: Deze zal over Mijn volk heersen. 1)

Niet zonder reden wordt hier gezegd, dat Samuël opnieuw door God vermaand is en een nieuwe openbaring heeft ontvangen. Want wie God tot een bedienaar van Zijn Woord wil maken, behoort ook, hieromtrent, niet in het onzekere te verkeren.

Toen Samuël Saul aanzag, en in zijn hart de Heere vroeg, of deze de bedoelde persoon was, antwoordde hem de HEERE: Zie, dit is de man, van wie Ik u gezegd heb: Deze zal over Mijn volk heersen. 1)

Niet zonder reden wordt hier gezegd, dat Samuël opnieuw door God vermaand is en een nieuwe openbaring heeft ontvangen. Want wie God tot een bedienaar van Zijn Woord wil maken, behoort ook, hieromtrent, niet in het onzekere te verkeren.

En Saul naderde tot Samuël op hetzelfde ogenblik, dat deze dit antwoord ontving, in het midden van de poort, 1) en zei, omdat hij Samuël niet kende, hoewel deze het gehele land doorreisde tot heilige verrichtingen: Wijs mij toch, waar is hier het huis van de ziener, het huis, waar hij zijn intrek genomen heeft (Hand. 10: 17vv.).

In het midden van de poort, wil hier zeggen, bij de ingang. Men moest en kon alleen door de poort de stad binnengaan. God leidt ook de schreden van Saul.

Want, 1)om de zaak, waarom gij komt, reeds dadelijk op te helderen: de ezelinnen aangaande, die gij heden de derde dag kwijt bent, zet uw hart daarop niet langer, want zij zijn gevonden; en nu deze zorg van u weggenomen is, richt uw hart op iets hogers, dat de Heere met u voor heeft: wiens zal zijn al het gewenste, dat in Israël is het heerlijkste, dat in deze dagen zo menig hart en huis in Israël voor zich begeert? Is het niet van u en van het gehele huis van uw vader?

1)Ondertussen is op te merken, dat God het hart van Saul overbuigt, om de woorden van Samuël geredelijk op te volgen. Want hij kon overwegen, dat zijn vader ongerust was over wat hem geschied was en vervolgens zich bij Samuël verontschuldigen en verlof vragen om heen te gaan. Maar niets van dit alles. Hij gehoorzaamt Samuël zonder enige tegenwerping. Het is volstrekt niet twijfelachtig, of God heeft hem daartoe bewerkt, evenals het zeker is, dat alle dingen door Zijn Voorzienigheid bestuurd worden. Daarom ook wekt Samuël bij hem vertrouwen op door zijn woorden, opdat zij groot gezag bij hem zouden hebben en vermaant hem, als van God daartoe opdracht gekregen hebbende, om zijn hart niet te zetten op de ezelinnen. Wat hij toch niet zonder bijzondere openbaring kon verzekeren. Waarom het behoorde dat Saul, tenzij hij volstrekt zich tegen God zou willen verzetten, erkende dat Samuël tot hem was gezonden om hem in alles ter wille te zijn en het bevel om bij Samuël te blijven, gewillig opvolgde.

Toen antwoordde Saul, die aanstonds begreep, dat de ziener van de eer van het koninkrijk sprak-want deze was het, die alle harten en gedachten bezig hield-maar voor zich het allerminst daaraan gedacht had, en hij zei: Ben ik niet een zoon van Jemini (een Benjaminiet) en dus van de kleinste van de stammen van Israël (Richteren 20: 26vv.)? en mijn geslacht is het niet bovendien het kleinste van al de geslachten van de stam 1) van Benjamin? Waarom spreekt gij mij dan aan met zulkewoorden? 2)

In de grondtekst staat het meervoud: "stammen"; dit is zonder twijfel een schrijffout, zoals dan ook alle oude vertalingen het enkelvoud "stam" hebben.

Ootmoed is de edelste deugd in een mens, door haar worden alle overige deugden geadeld. Ware deze niet bij Saul geweest, zo had hij kunnen denken, zo niet zelfs zeggen: "Ik ben even na daartoe als een ander", en daar God hem reeds van de geboorte af in natuur en gedaante een zo hoge voorrang boven alle andere Israëlieten gegeven had, was hij ook niet zonder reden voor de waardigste tot de koninklijke kroon aan te zien. Dit is echter ver van hem, en hij geeft een juist teken van ootmoed, dat hij niet ziet op de voorrechten, die hij werkelijk bezit. Wanneer Saul altijd zo nederig en klein in eigen ogen gebleven was, en zich bestendig zijn nederige afkomst herinnerd had (15: 17), zo zou het later met hem zo kwalijk niet afgelopen zijn.

Deze ootmoed, die Saul hier openbaart, had echter geen diepe wortels bij hem geschoten, zoals later blijkt. Later werd hij zeer hoogmoedig, maar heeft dan ook ervaren, dat God de hovaardigen weerstaat.

Samuël dan, hartelijk verheugd over zulke woorden van ootmoed, die hem een bevestiging waren van de goddelijke verkiezing, nam Saul en zijn jongen mee naar de hoogte, en hij bracht ze in de kamer, die voor de meer aanzienlijkeburgers ingericht was, terwijl de overigen zich op het vrije veld gelegerd hadden; en hij gaf hun, ook de knecht, omwille van Saul, plaats aan het opperste van de genodigden, hij wees hun de ereplaats aan; de genodigden nu waren omtrent dertig man.

Toen zei Samuël tot de kok, nadat hij de zegenbede uitgesproken had (vs. 13): Geef dat stuk, dat ik u heden morgen gegeven heb, waarvan ik tot u zei: Zet het bij u weg 1) tot een erestuk voor een nogte verwachten gast.

Samuël wist uit de gisteren ontvangen openbaring, dat de Heere heden de verkoren koning van Israël tot hem leiden zou (vs. 15); hij had daardoor alles vooraf in orde kunnen brengen.

De kok nu bracht een schouder (Ex 29: 22) op met wat daaraan was 1) en Samuël zette het gehele stuk voor Saul, om hem des te meer te regeren, en hij zei: Zie, dit is het overgeblevene, een stuk waarop niemand van de aanwezigen aanspraak heeft, zet het voor u, eet, want het is, omdat de Heere mij voor uw aankomst met tijd en uur heeft bekend gemaakt, ter bestemder tijd voor u bewaard, toen ik zei: Ik heb het volk genodigd. Zo at Saul met Samuël opdie dag.

Dit kunnen niet de nieren geweest zijn, noch eigenlijk het vet, omdat dit verbrand moest worden ter ere van de Heere, maar moet wezen het niet voor het altaar bestemde vet aan het vlees.

Daarna, toen de maaltijd geëindigd was, gingen zij af van de hoogte in de stad en in het huis, waar Samuël geherbergd was, en hij sprak alleen met Saul op het dak 1) (De 22: 8). Daarna verwijderde hij zich en Saul bleef alleen in de stille kamer achter (2 Koningen . 4: 9vv.); zij zullen dus weinig geslapen en veel gebeden 2) hebben, de beide vroeger elkaar onbekende, nu zo nauw aan elkaar verbonden mannen.

De Schrift zegt ons niets van de inhoud van dit gesprek; het is niet moeilijk die zich in te denken. Voor Israël zal nu een nieuw gedeelte van zijn geschiedenis beginnen, het zal zijn eerste koning ontvangen; hoe diep bewogen moet hierbij Samuëls hart geweest zijn! Waarvan kon hij anders spreken, dan van de hoge roeping van zijn volk en het diep verval, van de oorzaak van de grote ellende en de enige weg tot redding, van de dringende behoefte aan waarachtige bekering en de hoge roeping van de koning om als een man naar Gods hart Zijn volk voor te gaan en van de ontzaglijke straf, die deze zou ontvangen, indien hij niet God gaf, wat van God is, maar zich tot daden van ongehoorzaamheid en willekeur liet meeslepen?.

Hebt gij reeds zo’n gebedsnacht gehad? of tenminste gebedsuren, wanneer in de duisternis van de wereld het licht van de Heere in uw ziel neerdaalde en Hij zelf in u opging als een heldere morgenster? Hebt gij met Gods woord en gebed uw ziel geheiligd, voordat gij de wijding ontvingt tot uw Christelijk beroep, of zijt gij lichtzinnig spelende en dartelende uw werkkring ingetreden, die u Gods genade gegeven heeft?.

II. Vs. 26-10: 16. De volgende morgen doet Samuël Saul uitgeleide tot aan het einde van de stad; hier laat hij hem stilstaan, zalft hem tot vorst over het volk van God, en laat hem vervolgens gaan met aankondiging van drie tekens, die hem de goddelijke verkiezing tot het koningschap bevestigen zullen. Hij wijst hem aan dat de onderneming tegen de Filistijnen te Gilgal waar hij het leger rondom zich zou verzamelen, door een offer gewijd zou worden, en dat hij daar zeven dagen zou wachten, totdat hij hem de wil van de Heere bekend gemaakt zou hebben. Terwijl nu Saul van Samuël weggaat, komen de drie tekens; bij het laatste, bij het ontmoeten van een hoop profeten die van de hoogte bij Gibea neerkomt, wordt Saul door de Geest van God aangegrepen, zodat hij tot algemene verwondering van de Gibeïten, zijn medeburgers, onder de profeten profeteert. In zijn vaders huis aangekomen geeft hij aan zijn oom op de tot hem gerichte vraag in het algemeen antwoord, maar verzwijgt wat Samuël hem van het koningschap gezegd heeft.

En zij stonden, omdat de slaap hun die nacht ontweek (vs. 25), ieder op zijn plaats vroeg op, en het geschiedde omtrent de opgang van de dageraad, zo riep Samuël Saul, die de nacht op het dak had doorgebracht, zeggende: Sta op, dat ik u laat gaan, 1) ik wil u, zoals ik u gisteren zei (vs. 19), niet langer bij mij houden. Toen stond Saul op, en zij beiden gingen uit, Saul met zijn knecht en Samuël, naar buiten.

In het Hebreeuws Waäscholchèka. Eigenlijk: ik zal u geleiden. Er wordt dan ook terstond gezegd: zij beiden gingen uit, hij en Samuël, naar buiten, en uit het volgende vers blijkt duidelijk, dat Samuël een eind weegs mee is gegaan om hem de woorden van God mee te delen.

Toen zij afgegaan waren aan het einde van de stad, zei Samuël, die hem een eind weegs uitgeleide deed, tot Saul: Zeg de jongen, dat hij voor onze aangezichten weggaat, want ik heb nog iets te doen met u, waarbij geen oog- en oorgetuige zijn mag; toen ging hij, de knecht, weg zoals zijn meester hem beval; maar, zo ging Samuël voort, sta gij als nu stil, en ik zal u Gods woord doen horen; 1) ik zal aan u doen wat Hij mij opgedragen heeft.

Het is door de zalving van de Heilige Geest, dat Christus, de grote Profeet, ons het Woord van de Heere openbaart (1 Joh. 2: 17).

Hoe verschillend zijn Gods gedachten van onze begeerten, Saul was uitgegaan om ezelinnen te zoeken, en hij vond een koninkrijk. Menigeen is heengegaan om rijkdom en genot te zoeken, en werd naar plaatsen geleid, waar hij de redding van zijn ziel vond.

HOOFDSTUK 10.

SAUL TOT KONING GEZALFD EN AAN HET VOLK VOORGESTELD.

Toen nam Samuël een oliekruik met heilige olie, die hij tot dat doel had meegebracht, en goot ze uit op zijn hoofd, nadat hij hem eerst voor zich had laten neerknielen, en kuste hem als betoning van eerbied, en zei: Is het niet alzo, erkent gij nu niet met zekerheid, dat de HEERE u a) tot een voorganger over het volk van Zijn erfdeel, over Zijn eigendom gezalfd heeft? 1)

a)Hand. 13: 21

Tot hiertoe was geen andere zalving dan die van de priester en van het heiligdom voorgekomen (Exod. 30: 23vv. Lev. 8: 10vv.). Nu Saul hier door Samuël tot koning gezalfd wordt, wordt daardoor het koningschap naast het priesterschap als een goddelijke inzetting geplaatst, waardoor de Heere voortaan Zijn volk eveneens gaven van Zijn Geest wilde laten toekomen tot opbouw van Zijn rijk. Evenals de priester door de zalving tot middelaar van de zedelijke zegeningen van Gods genade gezalfd werd, zo werd nu de koning tot een drager en middelaar van alle genadegoederen, die de Heere als Koning aan Zijn volk door de burgerlijke regering wilde geven.

Volgens de Rabbijnen zou een koning bij zijn zalving een kring op het hoofd getrokken zijn tot aanduiding van de koninklijke kroon (Le 8: 13).

Opmerkelijk is het verschil tussen de zalving van Saul en die van David. Saul werd gezalfd met olie uit de kruik. David met olie uit de hoorn. Is het om ons daarmee reeds te leren, dat de heerschappij van Saul een voorbijgaand, die van David een erfelijke heerschappij zou zijn? De kruik is breekbaar, de hoorn niet.

Er zullen u echter nog meerdere bewijzen gegeven worden. Als gij heden van mij gaat, zo zult gij, na een weg van ongeveer 1 1/4 uur afgelegd te hebben, twee mannen vinden bij het graf van Rachel (Ge 35: 20), aan de grenzen van Benjamin, (Joz. 18: 16) te Zeizah (= schaduw voor de zon; deze plaats is niet nader bekend); die zullen tot u zeggen: De ezelinnen zijn gevonden, die gij zijt gaan zoeken, en zie, uw vader heeft de zaak van de ezelinnen, reeds voordat zij gevonden waren, verlaten, en hij is bekommerd om u, zeggende: wat zal ik om mijn zoon doen, dat ik hem terugvind, of hoor, wat hem overkomen is?

Het eerste teken moest dus ook dienen, om Saul te bevestigen in zijn geloof aan hetgeen Samuël hem gezegd had omtrent zijn koningschap (1 Samuel 10: 8).

Als gij u van daar en verder begeeft, verder naar het noorden tot uw woonplaats, en zult komen tot aan Elon Thabor (= eikedal van Thabor! een plaats in het gebied van Benjamin te zoeken), daar zullen u drie mannen vinden, opgaande tot God naar Bethel, 1) tot de plaats van de aanbidding te Beth-el, en elk volgens het gebod (Ex. 23: 15; 34: 20), een offergave bij zich

hebbende, één dragende drie bokjes voor een dankoffer, en één dragende drie bollen brood voor een spijsoffer, en één dragende een fles wijn voor een dankoffer.

Hieruit blijkt, dat nog altijd een altaar te Beth-el stond. Want wat die mannen bij zich hadden, waren offergaven, om die tot een dankoffer voor de Heere te offeren.

Daarna zult gij komen te Gibea, 1) op de heuvel van God, 2)uw woonplaats, waar de bezettingen van de Filistijnen, de uitgezette posten van de vijandelijke legers zijn, en het zal geschieden, als gij daar in de stad komt, zo zult gij ontmoeten een hoop profeten, in plechtige optocht a) van de hoogte bij de stad afkomende, en voor hun aangezichten speellieden met luiten en trommels en fluiten en harpen, zoals die bij psalmgezang gebruikt worden (Nu 19: 2), en zij, de achter deze speellieden aankomende profeten zullen profeteren, b) hun gevoel openbaren in verheven redenen en door levendige gebaren.

1 Kronieken 16: 39 b) Num. 11: 25

Gibea, naar de stam tot welken het behoorde, Gibea Benjamins (13: 2) en als residentie van Saul: Gibea Sauls (15: 34) genoemd, heet hier Gibea Gods (Gibea = heuvel), om de hoogte, die zich daar bevond en die tot offeranden gebruikt werd; deze was misschien als plaats van een profetenvereniging boven andere hoogten, waar eveneens geofferd werd, beroemd. Dat hier een profetenschool was kan niet met zekerheid gezegd worden, omdat die hoogte misschien ook een plaats was, waarheen de profetenzonen van Rama van tijd tot tijd in plechtige optochten zich begaven en evenzo van daar weer terugkeerden of naar andere streken verder reisden. Deze reizen hadden tot doel, godsdienstig leven bij het volk op te wekken en aan te kweken, daar het profeteren ook bij anderen een hogere stemming opwekt.

Extatische toestanden hebben niets aanstekelijks; zij planten zich voort, zoals wij bij de Amerikaanse revivals en de Zweedse preekziekte zien; ook bij hen, die volgens hun gezindheid aan zulke toestanden vreemd zijn.

Op de heuvel van God (in het Hebreeuws El-Gibeath Haëlohim). Zo hebben het de Statenvertalers vertaald. Beter is het echter het onvertaald te laten en te lezen: Daarna zult gij komen te Gibea-Gods. Het is hetzelfde als Gibea-Sauls of Benjamins, en wordt daarom hier zo genoemd, omdat er een hoogte was, waarop een altaar stond en waarbij de profetenzonen zich verenigden.

En de Geest van de HEERE zal bij deze ontmoeting vaardig worden over u, en gij zult met hen profeteren, in een extatische toestand raken, door een geestelijke opwekking worden aangegrepen; en gij zult in een andere man veranderdworden; 1) de gehele richting van uw geest, die zich tot hiertoe slechts in het aardse leven bewogen heeft, zal die verandering ondergaan, die gij tot volbrenging van uw koninklijke roeping nodig hebt; want de Heere zal u een koninklijkgezind hart en koninklijke gedachten geven.

Wij moeten hier niet denken aan een geestelijke wedergeboorte, maar aan een ambtelijke werking van de Geest. De Geest van profetie zal op Saul overgaan, zodat ook hij zal

profeteren. Verder zal door de werking van de Geest zijn hart zo veranderd worden, dat hij bekwaam wordt gemaakt tot het volbrengen van zijn koninklijke roeping. Het hart is in de Heilige Schrift het centrum van het gehele geestelijke zieleleven, van willen en begeren, van denken en voelen en van voorstellen. Zou hem door de voorgaande tekens zijn roeping uiterlijk verzekerd worden, door dit teken zou het hem innerlijk worden verzegeld.

Gij nu zult dan voor mijn aangezicht afgaan naar Gilgal, en daar het leger rondom u verzamelen (13: 4), en zie, ik zal tot u komen, om brandoffers te offeren, om te offeren offeranden van dankzegging, en zo door mijn profetisch-priesterlijk ambt aan dit werk een wijding geven; zeven dagen zult gij, wanneer ik verhinderd mocht zijn vroeger te komen, daar wachten, totdat a) ik tot u kom en u, zoals de Heere mij gebieden zal, bekend maak, wat gij doen zult; in geen geval zult gij iets ondernemen voordat ik tot u gekomen ben.

1 Samuel . 13: 8

De drie tekens, waardoor Saul de zekerheid van zijn goddelijke roeping en de verzekering van de goddelijke bijstand bij zijn koninklijk werk zou verkrijgen, zijn niet willekeurig gekozen; zij staan bepaald in betrekking tot hem en zijn roeping en tot de wijze waarop hij handelen moet, evenals de drie tekens, die Mozes ontving van symbolische aard waren (Ex 4: 9). Het eerste teken, de ontmoeting van de beide mannen bij het graf van Rachel op de grenzen van Benjamin, die hem het terugvinden van de ezelinnen berichten, moet hem ontheffen van de zorgen van de gewone zaken van het dagelijks leven, en zijn gedachten vestigen op de hogere bestemming, die hem gegeven is; uit deze geschiedenis, omdat hij vanzelf ontvangt, wat hij met alle vlijt en trouw, met al zijn lopen en jagen niet had kunnen bereiken, moet hij leren wat in Psalm 127: 1,2 geschreven staat; de plaats waar het bericht tot hem komt, moet hem herinneren, dat in hem Rachels "zoon van smarten" werkelijk tot een "zoon van geluk" (Genesis35: 18), de kleinste onder alle stammen van Israël tot de meest bevoorrechte (9: 20vv.) geworden is. Het tweede teken, de vriendelijke groet en het vrijwillig geschenk van de drie mannen, die hem bij de eik van Thabor ontmoeten, zal hem een onderpand zijn daarvan, dat op zijn tijd al het volk hem eren en vrijwillig zijn koningschap erkennen zal, en het hem daarom geen bezwaar hoeft te zijn, wanneer enkelen met hem spotten en geen geschenk brengen (vs. 27 11: 12vv.); het is een onderpand, dat de Heere hem van alles verzorgen zal, wat hij behoeft voor de nieuwe stand, waartoe hij geroepen is, om die waardig te vervullen, dat Hij voor de koning van Israël evenzeer de tafel verzorgen zal, als Hij de priesters verzorgt, hoewel zij geen erfdeel onder hun broeders hebben, want naast het priesterschap treedt nu het koningschap op als een nieuwe zuil, die het gebouw van de theocratie dragen zal. Het derde teken eindelijk, de ontmoeting met de profetenzonen te Gibea, de plaats, waar toentertijd de machtigste en gevaarlijkste vijand van het volk van God reeds zijn voorposten gelegerd had, en het komen van de Geest van God tot Saul, juist bij deze gelegenheid, moet hem daarop wijzen, dat hij zich net zo min als tegen de priesterschap mag stellen tegenover een andere zuil van de theocratie tegen de profeten, die de Heere in deze dagen heeft opgericht; integendeel zal hij zijn ambt waarnemen in nauwe vereniging met de profetenstand, die een middel voor hem is tot het ontvangen van geestelijke gaven; anders zal hij die gaven verliezen en aan een boze geest door de Heere worden overgegeven. Is hij in eenheid met de profeten, dan zal de kracht van de Geest, die juist toen over hem kwam, toen de zware verdrukkers van

Israël zich weer vastgenesteld hadden, sterk genoeg zijn, om hen uit het land te verdrijven; op diezelfde plaats zou hij zijn koninklijke residentie vestigen, om het volk van de Heere in alle godzaligheid te regeren en niets zou in staat zijn, hem van die hoogte neer te storten.

Als Samuël hier zegt: Gij nu zult enz. , dan hebben wij niet te denken aan een eigenlijk bevel, maar aan een herinnering, aan een gemaakte afspraak. Wat Samuël hier zegt, stond in verband met de aanstaande strijd tegen de Filistijnen, waartoe Saul zijn leger zou verzamelen te Gilgal en waarbij Samuël aanwezig zou zijn, om de offeranden te offeren, opdat hij als de getrouwe priester aan de koning het bevel van God overbracht en de strijd heiligde door offeranden.

En wat het gewichtigste van alles was, toen zij daar aan de heuvel kwamen, waarop de stad Gibea, of ten minste de plaats voor de offeranden was, ziet, zo kwam hemeen hoop profeten tegemoet, voorafgegaan door speellieden, en in geestverrukking de eer van God verkondigende, en de Geest des HEEREN werd, toen Saul hen ontmoette, vaardig over hem, en hij profeteerde, nadat hij zich bij hen aangesloten had, in het midden van hen.

Dat aan de profetische toestand een sterke opwekking en verhoging van het gevoel voorafging, dat deze zelf door voorbereiding teweeggebracht werd, zagen wij reeds eerder (1 Samuel 7: 2). Het is nu de vraag, of de profetische toestand een zodanige was, waarbij het verstandelijk bewustzijn geheel verdween, en het gehele zelfstandige geestesleven van de profeet door de machtige werking van de goddelijke Geest ten onder werd gehouden, zodat men in een geheel lijdelijke toestand gekomen was. Zo’n extase, waarbij het bewustzijn verdwenen is, schijnt in deze oudste tijd van het profetisme plaatsgevonden te hebben: "het komt bovendien niet zelden voor, dat nieuwe godsdienstige ontwikkelingen op een geweldig aangrijpende wijze in het leven van de geest aanvangen, zoals ook de oudste Christelijke kerk, met name in de Korinthische gemeente, dergelijke buitengewone verschijningen oplevert". In het bijzonder wordt dit gezien, als later (19: 18vv.) Saul, in de profetenschool te Rama door de profetische Geest aangegrepen, evenals de profeten zijn kleren uittrekt en profeterende de gehele dag en nacht neerligt. Intussen mogen wij ook aan de andere zijde niet ongemerkt laten, dat de profetische toestand van zekere psychische verschijningen, waarmee hij op het eerste oog grote verwantschap schijnt te hebben, van het slaapwandelen en de extase van de heidense waarzeggers en profeten (1 Koningen . 18: 29) wezenlijk onderscheiden is. De slaapwandelaar heeft, wanneer de magnetische slaap voorbij is, geen bewustzijn meer van hetgeen gedurende die tijd is voorgevallen, en even zo min heeft de sjamaan, wanneer hij uit zijn verrekking ontwaakt is, enige herinnering meer van zijn visioen en van hetgeen hij heeft meegedeeld. Daarentegen is de macht, die de profeet van de Geest van God, die over hem gekomen is ondervindt, niet een gehele onderdrukking van zijn eigen Ik, waarbij zijn eigen leven ophoudt zich te laten voelen; integendeel gaat er bij zulke gewijde momenten een krachtige verheffing van zijn inwendige mens uit, het is hem, zoals hier Saul, alsof hij een nieuw hart verkregen, een nieuwe mens aangetrokken had. En zelfs later, als Saul met vijandige bedoelingen naar Rama komt (19: 22vv.) en daar in geestverrukking raakt, werkt deze een tijd lang als goddelijk tuchtmiddel voort, dat hem niet toelaat, zijn eigen meningen verder door te zetten.

En het geschiedde, toen een ieder, die hem vantevoren gekend had, zag, dat hij profeteerde met de profeten, zei het volk van Gibea, dat de profeten zag en onder hen Saul, van wie toch ieder wist, dat hij niet tot de vereniging vande profeten behoorde, een ieder tot zijn metgezel: Wat is dit, dat de zoon van Kis overkomen is? Van waar die grote verandering? Is Saul ook onder de profeten? 1)

De verwondering bewijst genoeg, dat er bij Saul geen voorbereiding of dispositie tot het profetenambt is geweest en vervolgens, dat de genade van God toen zo geopenbaard en voor de dag is gekomen. Want die mensen zouden zich niet zo verbaasd hebben, indien Saul reeds van zijn jeugdjaren af in de scholen van de profeten onderwezen was, omdat zij hem dan als tevoren onderwezen en gevormd hadden beschouwd en vervolgens zich niet zo hadden verwonderd over het feit, omdat hij dan tevoren daartoe was voorbereid en gevormd, noch het ook als een nieuwe en ongewone zaak hadden opgenomen.

Toen antwoordde een man van daar, wie het Gods Geest ingaf de mensen van verder onderzoeken terug te houden en hun gedachten daarop te bepalen, dat de profetische Geest aan geen geboorte of stand verbonden was (Num. 11: 29 en hij zei: Wie a) is toch hun vader?
Heeft iemand op de profetische gaven, zoals Aärons zonen op het priesterschap, recht? God roept daartoe wie Hij wil. Daarom is het tot een spreekwoord geworden, dat later (19: 13vv.) nog meer bevestigd werd: Is Saul ook onder de profeten? Daarmee drukte men zijn verwondering uit over iemand, die plotseling een ander leven of beroep was ingetreden, dat hem tot hiertoe geheel vreemd was geweest.

Gal. 1: 24

Hier wordt niet gezegd, dat God de vader is geweest van Saul. Maar in een andere zin wordt die vraag gedaan, wie de vader is van Saul. Namelijk, opdat erkend zou worden, dat de gave van de profetie niet erfelijk was. En daarop, dat die verandering niet was voortgekomen uit de natuur, zodat men niet behoorde vol te houden met deze nieuwsgierige vragen, hoe het kwam, dat Saul profeteerde, omdat hij de zoon van een landbouwer was. En immers, zij oordelen verkeerd, die naar iemands familie of geslacht een oordeel over iemand vellen.

Saul nu zei tot zijn oom, overeenkomstig de waarheid (9: 20): Hij heeft ons voorzeker te kennen gegeven, dat de ezelinnen gevonden waren. Maar de zaak van het koninkrijk, waarvan Samuël gezegd had, gaf hij hem niet te kennen, niet alleen, omdat deze allereerst nog verborgen moest blijven, maar ook omdat hij in ootmoed (9: 21; 10: 21vv.), met de hem toegedachte eer niet wilde pronken.

Het is dikwijls ook plicht om te zwijgen (Spreuken 29: 11 Prediker 3: 7) Bij diegenen, die de hun met ernst verkondigde Christelijke waarheid snood terugwijzen, of in het algemeen niet in een stemming zijn om aan de waarheid gehoor te geven, heeft de Christen de plicht, om het heilige voor ontheiliging te bewaren; voor hen moet hij niet het woord van waarschuwing en vermaning, maar de meer nauwkeurige mededeling van waarheden, die slechts voor ernstiger gezinde zielen toegankelijk zijn, terughouden. Ook in andere dan zuiver geestelijke zaken vorderen liefde en wijsheid dikwijls ons weten daarvan te verzwijgen en zo de geheimen te

bewaren. Als wij zonden van anderen weten, vordert de Christelijke liefde tot de naaste een verzwijgen voor anderen, om deze geen aanleiding te geven tot lasteren, tot vreugde over het kwaad van hun naaste, of tot een liefdeloos oordelen; tenminste dan wanneer niet onze roeping, de zedelijkheid van het gezelschap, en het doel van verbetering, het spreken zedelijk noodzakelijk maken (Matth. 1: 19). Tegenover de geestelijk onmondige, vordert de Christelijke opvoedkunde dikwijls een verzwijgen van onze eigen, voor God beleden en betreurde zonden om hun niet een verleidend voorbeeld en dus ergernis te geven. Iedere openbare zonde van opvoeders is een ergernis verwekken, een verzoeken van degenen, die opgevoed moeten worden, en het zou een zeer ontijdige openhartigheid zijn, wanneer ouders aan hun kinderen al hun zonden bekend maakten. Ja, omdat ieder Christen op de ander een zedelijke invloed moet uitoefenen, is voorzichtig verzwijgen niet alleen bij kinderen nodig, maar ook tegenover andere mensen. Wie aan ieder, die hij ontmoet, zijn zonden wil biechten, zou zich jegens anderen bezondigen. Dikwijls zijn wij verplicht, de gedachten, handelingen, bedoelingen en verbindtenissen van onszelf en van anderen voor onbevoegde oren te verbergen, wanneer wij niet dat inzicht en die welwillendheid kunnen veronderstellen, die tot een juiste opvatting van de zaak behoren, of wanneer wij wegens zondige bedoelingen en begeerten van andere moeten vrezen, dat een bekendheid met hetgeen wij weten, door hen dwaas of zondig misbruikt zou worden. Een dergelijk zwijgen is dus een plicht jegens onszelf, om ons tegen onrecht en voor gevaar te beschermen, een plicht jegens hen die ons hun vertrouwen geschonken hebben, of jegens het beroep dat ons toevertrouwd is (ambtsgeheimen), en een plicht jegens de anderen die wij daardoor voor dwaasheden of zonden bewaren, al is het alleen voor het gevaar, om door verder vertellen van het toevertrouwde, onheil teweeg te brengen. Sluiten wij ons huis en ons eigendom voor ongeroepen indringers, zo veel te meer geldt het recht, om dit ten opzichte van het inwendige te doen.

Wij zien hieruit, dat bij Saul nog niet gezien wordt de openbaring van die hoogmoed van hart, die wij later bij hem zullen aantreffen. Hij openbaart zich hier als een nederige van hart, ervan overtuigd dat God zelf op Zijn tijd wel in het licht zal brengen, dat hij tot koning over Israël bestemd is.

Vs. 17-27. Samuël, die nu weet, wie hij volgens de wil van de Heere tot koning over Zijn erfdeel moet plaatsen, roept het volk naar Mizpa; daar houdt hij Israël zijn zonde voor, die in de eis om een koning ligt, en laat door het lot beslissen, wie koning zal zijn; want onmogelijk is het dat het lot anders zou uitvallen dan de Heere reeds bepaald heeft, terwijl alleen de onmiddellijke beslissing van de Heere door de middellijke van het lot tot overtuiging bij het volk kan gemaakt worden. Als het lot op Saul, de zoon van Kis gevallen is, is hij niet onder de aanwezigen te vinden en moet hij eerst van tussen de vaten, waaronder Hij zich verborgen had, gehaald worden. Samuël stelt hem daarop aan het volk voor, en dit juicht zijn koning toe. Dat enige boze mannen Saul versmaden en verachtelijk van hem spreken merkt hij niet op; daarentegen zijn er anderen, wier hart God beweegt, en die hem met eer naar Gibea geleiden.

Maar Samuël vervulde zijn belofte, aan de oudsten gegeven, toen zij naar Rama gekomen waren, om een koning te eisen (8: 12) en hij riep het volk tezamen tot de HEERE, om een plechtige verzameling te houden in Gods aanwezigheid (Jud 11: 11). Die vergadering werd

gehouden te Mizpa, 1)dus op dezelfde plaats, waar hij 18 jaar geleden Israël tot de strijd voorbereid en een zo heerlijke overwinning afgebeden had (7: 5vv.).

Het volk, d. i. het volk vertegenwoordigd door zijn verschillende hoofden, roept Samuël te Mizpa samen, om hen in de herinnering terug te roepen, de weldaden, die de Heere hun geschonken had. Juist daar moest Israël als vanzelf erbij bepaald worden, hoe ondankbaar het was jegens zijn Verbondsgod, toen zij een koning begeerden, en bij die begeerte hardnekkig volhardden.

En hij zei tot de kinderen van Israël, tot de hoofden van de stammen, om hen nog eens de zonde voor te houden, die in hun begeerte lag en om hen nog eens te laten begrijpen, hoe gevaarlijk de weg was, die zij kozen en hoe bitter het hun berouwen zou: Zo heeft de HEERE, de God van Israël gesproken: Ik heb Israël uit Egypte gebracht, en Ik heb u uit de hand van de Egyptenaren gered en uit de hand van alle koninkrijken, die u onderdrukten. Ik heb daardoor bewezen van die tijd af, dat Ik sterk genoeg ben om ook zonder een zichtbare koning u te helpen en de overwinning over al uw vijanden u te verlenen.

En hij zei tot de kinderen van Israël, tot de hoofden van de stammen, om hen nog eens de zonde voor te houden, die in hun begeerte lag en om hen nog eens te laten begrijpen, hoe gevaarlijk de weg was, die zij kozen en hoe bitter het hun berouwen zou: Zo heeft de HEERE, de God van Israël gesproken: Ik heb Israël uit Egypte gebracht, en Ik heb u uit de hand van de Egyptenaren gered en uit de hand van alle koninkrijken, die u onderdrukten. Ik heb daardoor bewezen van die tijd af, dat Ik sterk genoeg ben om ook zonder een zichtbare koning u te helpen en de overwinning over al uw vijanden u te verlenen.

Maar gij hebt evenwel niet willen erkennen, hoe goed gij het onder Mijn regering had en hoe veilig gij onder Mijn bescherming bent, maar hebt toen gij korte tijd geleden te Rama kwam (8: 4vv.) en ook heden, door bij dat voornemen te volharden, uw God verworpen, die u uit al uw ellenden en uw noden verlost heeft, en hebt tot Hem gezegd: Zet een koning over ons. Of gij toch deze eis tot mij richtte, het is hetzelfde, of gij die eis aan de Heere zelf hebt gedaan. Nu dan, omdat gij eist, dat in de plaats van God een mens als koning over u gesteld worde, stelt u voor het aangezicht van de HEERE, 1) die hier bij dit opgerichte altaar aanwezig is, naar uw stammen en naar uw duizenden. 2) Het lot zal onder goddelijke leiding beslissen, uit welke van de 12 stammen de koning moet genomen worden, uit welk geslacht van de geraakte stam, uit welk huis van het aangewezen geslacht, en eindelijk wie van de mannen van dit huis koning zal zijn.

Voor het aangezicht van de Heere betekent: bij het altaar, dat hier te Mizpa is.

Waarom Samuël het eerst nog op een beslissing door het lot laat aankomen, omdat hem toch reeds de uitverkorene van de Heere voldoende bekend is, zodat hij hem aanstonds aan het volk had kunnen voorstellen (1 Samuel 8: 22). Hier komen nu de vier natuurlijke afdelingen van Israël (stammen, geslachten, gezinnen en vaders) in aanmerking, evenals in Joz. 7: 16vv. Omdat de ene stam na de andere, het ene geslacht na het andere enz. voorbij de Heere geleid werd, zou zich het gehele volk als gemonsterd beschouwen; ieder van hen, die

niet geraakt werden, had nu de getuigenis uit Gods eigen mond, dat hij de uitverkorene niet was, en daardoor de plicht alle wensen en verwachtingen, die hij gehad mocht hebben, van dat ogenblik af te laten varen, en zijn hart, zonder nijd en in gehoorzame zelfverloochening, tot de werkelijk verkorene te wenden; terwijl opnieuw deze in het bewustzijn van zijn goddelijke verkiezing zeer gesterkt werd. Op dezelfde wijze komt het ook bij ons voor, dat velen naar een ambt, een waardigheid dingen; heeft de Heere, al is het niet door het lot, toch door de omstandigheden en de invloed van hen, in wier handen Hij de macht gelegd heeft, om dit toe te voegen, beslist, zo moet hij, wiens wensen niet vervuld worden, deze nu vergeten; alle bitterheid over teleurgestelde verwachting moet, ook dan, als het bij de beslissing zeer menselijk, misschien zeer zondig toegegaan is, door verootmoediging onder Gods toelating overwonnen worden; men behoort zich aan hem, aan wie het ambt is gegeven, volgens het Evangelie te onderwerpen. Wanneer de Heere ons onthoudt, wat wij voor het beste gehouden hebben, heeft Hij zeker voor ons nog iets beters bewaard, dat wij door morrend opstaan tegen Zijn leiding en door vijandige gezindheid tegen enige broeder verliezen zouden.

Toen nu Samuël al de stammen van Israël tot het altaar had doen naderen, om de beslissing door het lot te doen plaatshebben, a) zo is de stam van Benjamin geraakt. 1)

Joz. 7: 11

In het Hebreeuws Wajillakeed Schebet. Eigenlijk staat er: werd de stam eruit gegrepen. Deze gehele handeling moest dienen om de regering van Saul bij het volk aangenaam te maken, in het hart van het volk te bevestigen.

God had het recht gehad om het volk door Samuël te laten aanzeggen, dat Saul door Hem tot koning was bestemd en het volk had daarmee genoegen moeten nemen. Maar het had kunnen zijn, dat het al morrende erin had berust. Daarom, om alle ongenoegen zoveel mogelijk bij het volk te voorkomen of weg te nemen, heeft de Heere Saul nog door een plechtige handeling door het volk zelf bij het altaar te Mizpa in zijn koningschap bevestigd.

Israël leert God ook hier weer kennen als Degene, die het kwade niet goedkeurt, maar hun, ondanks hun zonde, toch wil geven, wat zij verlangen.

Toen vroegen zij door middel van de Urim en Tummim want ook de hogepriester was bij zo’n gewichtige handeling aanwezig-verder de HEERE, of die man nog daarheen komen zou, dan of zij naar Gibea moesten zenden om hem te halen? De HEERE dan zei: Ziet, hij is hier aanwezig; hij heeft zich uit ootmoed en bescheidenheid tussen de vaten, tussen de reispakken, die de tezamengekomenen naar Mizpa op een bepaalde plaats gelegd hadden, verstopt. 1)

Wanneer Starke Sauls gedrag niet uit enkel ootmoed maar ook uit vrees verklaart, omdat hij in een zo moeilijke en gevaarlijke tijd, toen de Filistijnen voor de deur waren, zich niet graag aan het roer wilde laten zetten", dan wordt dit tegengesproken door de woorden in vs. 9: "God gaf hem een ander hart," en evenzeer door Sauls later gedrag (11 en 13), wanneer hij een zo grote dapperheid aan de dag legt. Beter is wat Seb. Schmidt zegt: "opdat het niet zou

lijken, alsof hij naar de koninklijke waardigheid zocht en erop rekende, wilde hij liever verre van het loten blijven. ".

Ook dit alles moest dienen, om de overtuiging bij het volk te versterken, dat Saul waarlijk de door God bestemde koning voor Israël was. Had men nog kunnen twijfelen aan de rechtvaardigheid van het lot, nu God zelf opnieuw zich openbaart, en niet alleen de persoon aanwijst, maar ook de plaats, waar hij zich verscholen houdt, nu kunnen zij er ook vast op aan, dat het alles is volgens Goddelijke beschikking.

Toen zei Samuël, terwijl hij op de lichamelijke gedaante van deze door het lot gekozene wees, tot het gehele volk: Ziet gij, wie de HEERE verkoren heeft? 1) want zoals hij is er niemand onder het gehele volk in grootte en schoonheid van gedaante. Toen juichte het gehele volk, tevreden met de keuze die God gedaan had, en zij zeiden: Leve de koning!

In deze woorden wordt ons weer duidelijk, de bescheidenheid van Samuël, doordat hij uit eigen beweging afstand doet van de waardigheid, die hij te voren had bezeten, en gewillig zich aan de heerschappij van een ander onderwerpt, omdat hij tevoren de macht over het volk had bezeten en waar hij vroeger het hoofd was, nu een van de leden werd. Deze verandering, zeg ik, die hij erkende van God te wezen, was voor hem niet lastig of bezwaarlijk. Want hij beveelt de koning zeer aan en wil dat hij door allen geëerd wordt en leert, dat juist door die tekenen God heeft gewild, dat hij in aanzien zou zijn, opdat hij door de onderdanen des te meer in waarde zou worden gehouden. De grootte van zijn lichaam beveelt hij hen te aanschouwen en te erkennen, dat God hem een vorm en aanzien en gestalte heeft gegeven, die bij zijn waardigheid niet tevergeefs paste, en dat hij tot die waardigheid reeds door zijn geboorte was bestemd. Want allen stak hij boven de schouders uit. Samuël belijdt dus in het openbaar, dat hij om zichzelf niet meer bekommerd is, noch hem, die God met dit ambt heeft begiftigd en die in zijn plaats was gesteld, benijdde. Laten wij ons beijveren, om dit voorbeeld van bescheidenheid na te volgen.

Samuël nu sprak na de voorstelling en de gebrachte hulde tot het volk het recht van het koninkrijk, 1) hij verklaarde nu welke plaats een koning van Israël in de godsstaat volgens Deuteronomium 17: 15vv. moest innemen en wat van beide zijden, zowel van de koning als van de onderdanen, de rechten en plichten waren, en hij schreef het in een boek, 2) wat hem bij deze gelegenheid de Geest van God gaf uit te spreken, en legde het voor het aangezicht des HEEREN, in de Tabernakel te Silo naast de Thora of het Wetboek van Mozes (Deuteronomium 31: 24vv.) Toen liet Samuël, na zo zijn werk volbracht te hebben, het gehele volk gaan, elk naar zijn huis.

Hier staat niet het recht van de koning, maar het recht van het koninkrijk. Had Samuël vroeger waarschuwend erop gewezen, welk recht zich een Oosters vorst aanmatigde, hier wijst hij het volk en de koning erop, hoe de betrekking moet zijn tussen een koning en zijn God, en tussen de koning en zijn volk. De koning moest daarom zich bewust zijn, dat hij zijn macht aan God had ontleend, door Hem in het ambt was gesteld, maar ook, dat hij als een door God aangestelde koning moest handelen, door niet als een despotisch vorst te regeren, maar als een koning, die aan God rekenschap verschuldigd was en dus het volk in recht en

gerechtigheid had te regeren. Tevens wordt in dit recht opgenomen, wat de plicht was van het volk, jegens de door God in het ambt gestelde koning.

Hieruit is op te merken dat, na de keuze van een koning, die God zelf bewerkstelligd had, Samuël aan Saul de gehele inhoud van zijn roeping en zijn plicht heeft uitgelegd en hoe hij moest regeren, om de dienst van God te beschermen en te beveiligen en het nut en voordeel van het gehele volk te zoeken. En wederkerig heeft hij aan het volk zijn plicht meegedeeld jegens de koning, n. l. gehoorzaamheid aan de koning, opdat indien hij soldaten opriep, indien hij belasting vorderde en dergelijke dingen meer, zij zouden weten dat zij in dit alles aan de koning gehoorzaamheid verschuldigd waren. Hieruit leren wij, dat alle goede besturing van de Staat rust op wetten, en dat het voorts niet voldoende is, indien er al veel mannen van voortreffelijk gezag zijn, maar nodig is, dat hiernaar gestreefd wordt, dat er bepaalde wetten worden gegeven, waardoor bij wijze van teugel ieder voor zich bij zijn plicht wordt gehouden. Vervolgens dat het niet aan ieders believen is overgelaten bij hen, die aan het roer staan, hoe beslist moet worden, en eindelijk, dat men niet buiten de gestelde grenzen mag gaan. En op zijn beurt ook het volk, opdat het bij zijn plicht wortd gehouden en niet te haastig zich verzet, noch ook opstaat tegen hen, die over hen gesteld zijn, maar door wetten en statuten wordt geregeerd en ieder zijn plicht doet naar de roeping, waarmee hij geroepen is.

Maar de kinderen van Belial, enige nietswaardige mannen, zeiden bij hun terugkeren van Mizpa: Wat zou ons deze, een man van geringer stand en van een klein geslacht, verlossen? en zij verachtten hem en brachten hem geen geschenk, terwijl alle welgezinden in het land zich haastten om de nieuwe koning op beleefde wijze (2 Kronieken 17: 5) hun eerbied te betonen. Maar hij wasals doof, hij luisterde niet eens naar die beledigingen.

God gaf aan Zijn volk een koning in Zijn toorn (Hos. 13: 11), want zij hadden Hem verworpen, dat Hij geen koning over hen zou zijn (8: 7). Toch was hij toen een voortreffelijk koning, een ootmoedig, krachtig man, zo goed dat men geen betere zou hebben kunnen vinden; de betere (13: 14) hun te geven, daartoe had Israël de Heere geen tijd gelaten. Saul greep niet aanstonds na zijn terugkomst te Gibea de teugels van de regering in de hand, maar begaf zich tot zijn landelijke bezigheden. Dat deed hij evenzeer uit ootmoed, als uit juiste beoordeling van de stand van zaken. Eerst wilde hij voldoen aan de verwachtingen, die men van een koning koesterde (8: 6,19), dan zou hij vanzelf erkend worden; en omdat de Heere Hem zonder zijn toedoen tot een vorst over zijn volk gesteld had, wilde hij de Heere niet vooruitlopen, maar geduldig en in stilte afwachten, totdat hem gelegenheid gegeven zou worden om te handelen: "De Heere dekt menig pas aangestoken lichtje met wijsheid toe, opdat het behoorlijk aanbrande. ".

Christus hield zich als doof, toen Hij beledigd werd, want het was de dag van Zijn lankmoedigheid, maar er komt een dag van vergelding.

HOOFDSTUK 11.

SAULS EERSTE OVERWINNING OP DE AMMONIETEN.

Vs. 1-15. Saul vindt spoedig gelegenheid om aan de verwachtingen te voldoen, die Israël zich van een koning gemaakt heeft; Nahas, de koning van de Ammonieten, belegert Jabes in Gilead, en benauwt de inwoners zeer; zij zenden boden naar alle delen van Israël, opdat men hen helpt die, naar het schijnt, door goddelijke leiding het eerst naar Gibea komen, waar de nieuw gekozen koning nog in zijn landelijke bezigheden is en op het veld ploegt. Als hij van daar terugkeert, vindt hij de burgers van zijn stad wenende en jammerende over de nood van de Jabesieten en de overmoed van de Ammonieten, zonder dat er iemand aan dacht de broeders te helpen. Toen hieuw hij zijn runderen in stukken, en liet onder toezending van de stukken in alle stammen van Israël een oproep uitgaan om zich te verzamelen. Hieraan werd voldaan en bij de monstering te Bezek is er een strijdmacht van 330. 000 man. Van drie zijden valt Saul met deze in het leger van de Ammonieten en verdrijft hij het in korte tijd. Thans zijn alle harten zo vol van geestdrift voor hem, dat men de bestraffing eist van allen die de koning veracht en bespot hebben. Saul wijst in grootmoedigheid deze eis af, maar Samuel maakt gebruik van deze gunstige gezindheid van het volk, gaat met hem naar Gilgal en vernieuwt daar het Koninkrijk.

Toen 1) trok Nahas (= slang), de Ammoniet, op uit zijn land, dat ten oosten van de stam Gad gelegen was. Reeds lang had deze een gelegenheid gezocht om deaanspraken van zijn voorganger op een gedeelte van het oostelijke land (Richteren 11: 13) te vernieuwen (12: 12); nu wilde hij zijn voornemen ten uitvoer brengen, en belegerde hij Jabes in Gilead (Jud 21: 9). En al de mannen van Jabes, zich te zwak voelende om de belegering uit te houden of de vijand te verdrijven, zeiden door hun oudsten, die zij in het vijandige leger hadden gezonden om te onderhandelen, tot Nahas: Maak een verbond met ons, stel ons aannemelijke voorwaarden, dan zullen wij u dienen, onze stad aan u overgeven en ons aan uw heerschappij onderwerpen.

De tijd, waarop dit plaatsvond, is niet aangegeven. Het woordje toen kan ook door en vervangen worden volgens de grondtekst. Uit 12: 12 blijkt duidelijk, dat vóór de keus van Saul Nahas reeds aanstalten gemaakt heeft om, als in de dagen van Jeftha, zijn vermeende aanspraak op het land van Gilead te laten gelden. Juist nu Saul tot koning is gekozen, schijnt hij zijn plannen te willen doorzetten om Jabes te belegeren. Er blijkt echter uit niets, dat hij van Sauls verkiezing af weet.

Maar Nahas, de Ammoniet, zei tot hen vol honende overmoed: Mits deze, op deze voorwaarde, zal ik een verbond met u maken, dat ik u allen het rechteroog uitsteke; en dat ik deze schande op geheel Israël legge. 1)

Deze voorwaarde van Nahas moest onder de leiding van God dienen om de inwoners van Jabes naar redding te doen uitzien. Dat zij onderwerping aanbieden en zich aan Ammon schatplichtig willen stellen, was voortgekomen uit zonde en ongelovige vrees, maar was daarom tegen de wil van God. Zij mochten zich niet overgeven, zij mochten zich niet

schatplichtig stellen aan een heidens koning. God had hun Jabes tot eigendom gegeven, opdat zij de Heere zouden dienen. En nu horen zij de vernederendste voorwaarde, een voorwaarde, waaraan de wraak ten grondslag ligt, omdat Ammon vroeger door Israël onder Jeftha is geslagen. Maar die voorwaarde doet Jabes opschrikken om hulp en redding te zoeken en bevrijd te worden van de voornemens van deze goddeloze.

Sommigen hebben in deze eis van Nahas een dubbel beeld gezien. 1. een beeld van de duivel, want Nahas betekent een slang. Wie zich in de dienst van satan overgeeft, die steekt hij het rechteroog uit; hij berooft hem van zijn verstand in geestelijke zaken, en laat hem het linkeroog, de bekwaamheid voor aardse zaken. 2. Een beeld van de aanslagen, die de vereniging van de afgescheiden godsdiensten tot doel hebben, en dus noodzakelijk met het verlies van de waarheid verbonden zijn. De paus heeft dikwijls de protestanten vrede laten aanbieden, wanneer zij zich slechts het rechteroog wilden laten uitsteken, d. i. wanneer zij de erkende waarheid verloochenen en een blinde gehoorzaamheid beloven wilden.

Toen 1) zeiden tot hem de oudsten van Jabes, nadat zij dat antwoord aan hun medeburgers gebracht en met hen beraadslaagd hadden: Laat ons zeven dagen met rust, geef ons zeven dagen uitstel, dat wij boden zenden in heel het gebied van Israël of misschien onze broeders aan de overzijde van de Jordaan ons hulp zullen verschaffen; is er dan niemand die ons verlost, zo zullen wij tot u uitgaan 1) en ons op genade of ongenade overgeven. Nahas nu, omdat hij aan de ene zijde bij zo’n verval, als toen in Israël was, de hulp onmogelijk achtte; en aan de andere zijde niet in staat was, de stad stormenderhand in te nemen, stond hun dit uitstel van zeven dagen toe.

De smaad en hoon (vs. 2) ging boven hetgeen de burgers van Jabes dragen konden. Nu ontwaakte in hen een vonk van gevoel, dat zij tot het volk van God behoorden; zij herinnerden zich de eenheid van de gehele gemeente van Israël, en het kwam hun in de gedachte, dat er in het gehele land wel een redder zou kunnen gevonden worden. Iets dergelijks is meer gebeurd. Denkt slechts aan de verloren zoon; wie weet wanneer zijn ellende niet boven mate groot geworden was, of ook de gedachte aan het vaderhuis in hem zou ontwaakt zijn. Had bij menig gedoopte de zonde slechts enigszins zachter gehandeld, hij zou wel een blijvend verbond met haar gemaakt hebben, en het juk van dat verbond in valse rust en vrede gedragen hebben, totdat het te laat was; maar toen de oude vijand in zijn gedaante, in zijn onverzoenlijke haat zich vertoonde, om geheel en al tot schande te maken, toen kwam een overdenking in de ziel, wie Hij was wiens teken men droeg, tot welk volk men behoorde. Men zag verlangend uit naar een redder, en zond de zuchten om hulp uit zijn ellende naar alle zijden op.

Om hun lichamen te behouden willen zij hun vrijheid verliezen en toestaan, dat hun ogen werden uitgegraven; is het dan niet wijzer ons rechteroog, of die zonde die ons bijzonder dierbaar is, uit te werpen dan geworpen te worden in het helse vuur.

Het blijkt, dat Nahas aan dit beding heeft toegegeven, wellicht vertrouwende op zijn macht en sterkte. Calvijn zegt daarom ook: "Hieruit blijkt de Voorzienigheid Gods, die de harten van

de goddeloze menigte zo in bezit heeft, dat Hij ze buigt, tot wat Hij wil, als waterbeken, zoals Salomo zegt in de Spreuken. ".

Dat de inwoners van Jabes in heel het gebied boden willen zenden, daaruit blijkt, dat zij nog niets van het verkiezen van Saul tot koning hebben gehoord. In de weg van de Goddelijke Voorzienigheid komen wel de boden het eerst te Gibea-Sauls, maar ook hieruit blijkt weer, dat Gods bijzondere zorg over alles gaat.

En ziet, Saul kwam, terwijl al het volk in ijdel klagen voortging achter de runderen 1) uit het veld, waarmee hij daar gewerkt had, en Saul zei: Wat is er met het volk, dat zij wenen? Toen vertelden zij hem de woorden van de mannen van Jabes.

In het Hebreeuws Acharee habakar, in verband met vs. 7, waar gezegd wordt, dat zij een paar runderen namen, blijkt dat Saul aan het ploegen was geweest, en nu zijn runderen of ossen weer naar hun weide bracht.

En hij nam een paar runderen, waarmee hij zo-even van het veld gekomen was, en hieuw ze in stukken 1) voor de ogen van het volk, en hij zond ze (Richteren 19: 29) in het hele gebied van Israël door de hand van de boden van Jabes, die hij nu naar de overige stammen liet gaan, zeggende: Die niet zelf uittrekt achter Saul, de verkozen koning, en achter Samuel, de profeet van de Heren, in de strijd tegen de Ammonieten, zo zal men zijn runderen doen tot straf, omdat hij geen deelgenomen heeft aan de strijd, zoals ik aan mijn runderen gedaan heb. Toen viel de vrees voor de HEERE 2) op het volk, en zij gingen, aangevuurd door de Geest van God, die bij dit optreden van Zijn gezalfde Zich voelen deed 3) uit als een enkel man.

Ook bij de Scythen was het gewoonte, dat hij die zichzelf voor een geleden onrecht geen voldoening kon verschaffen, een os in stukken deelde en rond zond, waarop allen die het gepleegde onrecht wilden wreken, een stuk namen en zwoeren hem naar vermogen bij te staan.

Voorts was dit een teken van en voor Saul, dat aan zijn gewoon handwerk een einde was gekomen, dat hij niet meer de ploeg zou besturen, maar het roer van bewind over Israël in handen zou nemen.

De vrees voor de Heere is een vrees door de Heere in het volk gestort, zodat het, ziende het krachtig optreden van Saul, gedwongen werd hem te volgen in de strijd tegen de Ammonieten.

Een lafhartig Christen, die het lijden schuwt, maakt gemakkelijk honderden lafhartig, want dit is aantrekkelijk; maar één, wie niet het vuur van vlees en bloed, maar het heilige, stille vuur van het altaar van God in het hart brandt, wie dit uit de ogen schittert, die trekt duizenden met zich mee, zoals beloofd is (Jes. 60: 22): "De kleinste zal tot duizend worden en de minste tot een machtig volk. " Een vrees voor de Heere valt van zo’n man op de vijanden, zowel als op de vrienden; zij doet de vijanden sidderen, (een gebed van deze mens is mij verschrikkelijker dan een leger van tienduizend krijgslieden", riep de Katholieke Maria v.

Guise van de godsman Knox) de vrienden brengt zij tot een juichen, dat hen weer sterk maakt, nieuwe geloofsmoed in hen opwekt en hun hand leert strijden met het zwaard van de Geest.

8. En hij telde hen te Bezek (bliksemstraal) aan de westzijde van de Jordaan en de stam Issaschar (Jud 1: 4); en de kinderen van Israël waren driehonderdduizend, en de mannen van Juda dertigduizend (15: 4; 17: 52).

Deze getallen zullen niet te groot voorkomen, wanneer men bedenkt, dat hier geen sprake is van een regelmatig krijgsleger, maar dat Saul het gehele volk tot een landstorm opgeroepen had. In de afzonderlijke opgaaf van de kinderen van Juda en van de kinderen van Israël, zien wij reeds een begin van de scheiding die later ontstaan is.

Toen zeiden zij tot de boden, die met de bede om hulp gekomen waren, en zo lang gebleven waren, totdat zij wisten welk gevolg Sauls oproep (vs. 7) hebben zou: Aldus zult gij de mannen te Jabes in Gilead, die u tot ons gezonden hebben, zeggen: Morgen 1) zal u verlossing geschieden, en wel op de middag, als de zon heet worden zal. Toen de boden tot hun volk kwamen en dat verkondigden aan de mannen te Jabes, werden zij verblijd.

Dat zij zo bepaald het uur opgeven, wanneer de burgers van Jabes geholpen zouden zijn, berust waarschijnlijk op een profetisch woord van Samuel, die het leger tot Bezek vergezeld had (vs. 7,12). "Wanneer Christus, de Zonne der gerechtigheid (Mal. 4: 2) in de ziel opgaat en haar verwarmt, dan is er overwinning en hulp; dan worden de vijanden geslagen, die in de nacht van de wettelijke toestand onoverwinnelijk schenen te zijn.

En de mannen van Jabes zeiden tot de Ammonieten, die hen belegerden: Morgen zullen wij, overeenkomstig onze belofte (vs. 3), omdat de zeven dagen met die ten einde zijn, tot u uitgaan, en gij zult ons doen naar alles, wat goed is in uw ogen. 1) Zij spotten met de vijanden en bedoelden onder dat uitgaan, dat zij morgen zouden uitvallen, en met hun belegeraars doen, wat hun goeddacht; het dubbelzinnige woord was tevens een krijgslist om de Ammonieten zorgeloos te maken.

Men vraagt of het aan de inwoners van Jabes geoorloofd was, zo listig met de vijand te handelen, want het bedrog was in het oog vallend en een slecht doel hadden de gesprekken, waardoor zij, door middel van de gezanten, de overgave beloofden. Zij hadden een wapenstilstand van enige dagen bedongen om gezanten tot de vrienden te kunnen zenden, die om hulp moesten verzoeken. En nu, terwijl de boodschappers zijn teruggekeerd, verbergen zij de hoop op hulp. En terwijl zij daarmee de vrienden en broeders beschuldigen van het verzuim om hulp aan te brengen, veinzen zij zich te zullen overgeven en bereid te zijn, de straffen, om hun ogen uit te steken, alsof zij overwonnen waren, te ondergaan, en bedriegen zij aldus de vijand. Welnu, wij weten, dat wij niets geveinsds, maar alles openbaar en zuiver moeten doen. Waarom de inwoners van Jabes hierover schijnbaar hard zijn te berispen, omdat zij Nahas hebben bedot, veinzende de toevlucht te nemen tot zijn medelijden en dat zij bereid waren zich over te geven onder de gestelde voorwaarde. Maar men moet deze zaak niet al te teer opvatten. Want er is een oud spreekwoord: "Geen vertrouwen en vroomheid is er bij hen,

die het leger volgen. " En zeker is het, dat God duldt, dat er in de oorlog veel geveinsds en listigs gedaan wordt, wat in het gewone leven volstrekt niet mag worden verdragen. Want indien iemand anders handelt, dan hij geveinsdelijkheid voorgeeft, deze wordt terecht om trouweloosheid veroordeeld. Maar in tijden van oorlog is het geoorloofd tot list zijn toevlucht te nemen, opdat men met des te groter kracht, door verandering van mars, op de vijand een aanval kan doen, en zo met het schijnbaar vluchten meer ten doel heeft, om de vijand, die zorgeloos was geworden en niet in slagorde stond, te overvallen. Kortom, hetzelfde geldt niet voor de oorlog als voor de vrede. Maar toch moet men altijd dit in beginsel vasthouden, dat de waarheid en rechtvaardigheid in acht moet worden gehouden, omdat God alle leugen mishaagt.

In de oorlog zal dikwijls de plicht jegens het vaderland eisen om de vijand door list op een dwaalspoor te brengen en daardoor zijn plannen te verijdelen; wanneer daarentegen de vijand zich persoonlijk in een strijd tegenover ons stelt, en het niet zozeer om het vaderland, maar om onszelf te doen is, dan is het niet Christelijk de vijand als buiten elke zedelijke gemeenschap met ons te beschouwen; daar is een onwaarheid een krenking van de zedelijke waarde van de vijand zowel als van onze eigen. In het Oude Testament worden krijgslisten en heimelijke overvallen meermalen vermeld, (bijv. Richteren 3: 16vv. ; 4: 17vv. ; 9: 49vv. de Christelijke zedelijkheid niet overeenkomt; Christelijke volken mogen krijgslist niet tot boze stukken maken.

Maar Saul, die dit hoorde, zei vol grootmoedigheid: Er zal op deze dag geen man gedood worden, want de HEERE heeft heden een verlossing in Israël gedaan, en daardoor deze dag tot een geheiligde gemaakt, die wij door geen bloedblad mogen ontheiligen.

Hij wil zeggen: is God heden zo barmhartig geweest, dat hij Israël’s zonden niet heeft aangezien, maar ons een zo heerlijke overwinning geschonken heeft, dan is het billijk, dat wij naar Zijn voorbeeld de zonden van onze naaste vergeven en niet met de doodstraf wreken.

De beide edelste sieraden van een ware knecht van God verenigen zich in deze eerste koningsdaad van Saul: 1. heilige ijver in de zaak van de Heere en van de broeders; 2. zachtmoedigheid en zelfverloochening in zijn eigen zaak.

Geef mij, Heere! door Uw dierbaar bloed een heldenmoed, die goed en bloed verloochent en de lusten van het vlees haat. Uw zachtmoedigheid, Uw ootmoed werkt in mij uit, dat geen toorn of trots in mij opwellen. Heilige Jezus! heilig mij, dat ik als Gij, zachtmoedig, graag vergevend zij!.

Verder zei Samuel, die deze geestdrift voor Saul zich tot nut wilde maken, om alle tegenspraak tegen zijn koningschap voor altijd tot zwijgen te brengen, tot het volk: Komt en laat ons naar Gilgal (Dschild-Schilia, zuidwestelijk van Silo; 7: 16) gaan, en het koninkrijk daar vernieuwen, 1) de door de Heere ons gegeven, en met een zo heerlijke overwinning gezegende koning in zijn waardigheid bevestigen, terwijl wij door hem te huldigen, ons tot onderdanigheid aan hem verbinden.

Het koninkrijk vernieuwen wil niet zeggen hem nog eens zalven, zoals sommigen menen. Dan zou het wel opzettelijk zijn vermeldt, maar hem openlijk huldigen en hem algemeen erkennen als koning. Nu God hem in zijn koninkrijk had bevestigd door hem de overwinning te geven over de Ammonieten, nu was er bij niemand van het volk enige bezwaar meer om hem te erkennen en nu Saul ook zijn vijanden had vergeven, die zijn koninklijke waardigheid hadden aangetast, nu was elke reden opgeheven om hem tegen te staan en zich niet voor hem te buigen.

HOOFDSTUK 12.

SAMUEL GEEFT OP PLECHTIGE WIJZE ZIJN RECHTERLIJK AMBT OVER.

Vs. 1-25. Nadat de vernieuwing van het koninkrijk heeft plaatsgehad en de harten van het volk bij het offermaal zich met het hart van de koning verenigd hebben, besluit Samuel dit samenzijn met een uitvoerige rede. Hij laat alle aanwezigen getuigen, dat hij rechtvaardig en getrouw zijn ambt als richter heeft waargenomen. Wanneer dan hierin geen rechtmatige aanleiding was om een koning te eisen, toch voorzeker ook niet in de wijze, waarop de Heere zijn volk sinds de dagen van Egypte tot hiertoe geleid heeft. Israël heeft dus met die eis zeer kwalijk gehandeld. Samuel laat daarvan de Heere door donder en regen van de hemel getuigenis geven; zoals hij daarom bidt, juist nu in de oogsttijd dit iets ongehoords is. Daarover verschrikt het volk zeer, en vraagt Samuel om zijn voorbede, dat de Heere hen in Zijn toorn niet vernielt. Hij spreekt nu de verschrikten, bij wie hij bereikt heeft, wat hij wenste, namelijk de belijdenis van zonden, vriendelijk toe, vermaant hen tot grotere trouw aan hun Verbondsgod en belooft hen hun welzijn verder als profeet op het hart te zullen dragen, hoewel hij nu voor altijd van zijn rechterlijk ambt afstand doet.

Toen de offermaaltijd geëindigd was en het volk nog te Gilgal aanwezig was, zei Samuel tot geheel Israël: Ziet, ik heb, volgens de aanwijzing van de Heere (8: 7,22) naar uw stem gehoord in alles, wat gij mij gezegd hebt, toen gij tot mij te Rama bent gekomen (8: 4vv.), en ik heb een koning over u gesteld.

Ziet, hier ben ik, gereed om rekenschap te geven, betuigt tegen mij, als gij enige beschuldiging hebt, voor de HEERE 1) en voor Zijn gezalfde, voor de koning, in wiens hand het rechterambt is overgegaan, wiens os ik genomen heb, en wiens ezel ik genomen heb, en wie ik verongelijkt heb, wie ik onderdrukt heb, en van wiens hand ik een geschenk genomen heb, dat ik mijn ogen van hem, van zijn kwaad, zou verborgen hebben, dat ik daarom een schuldige vrijgesproken of een onschuldige veroordeeld zou hebben, ik zal het u teruggeven, en alles doen om het oprecht weer goed te maken.

Voor de Heere, d. i. in aanwezigheid van Hem, de Alwetende en de Rechtvaardige. Samuel doet hier een beroep op het volk om voor het aangezicht van God en de koning getuigenis af te leggen omtrent zijn handel en wandel als rechter over hen. Zo vast is hij ervan overtuigd, dat hij altijd recht en gerechtigheid heeft voorgestaan, dat hij niet schroomt het gehele volk op te roepen om indien zij iets tegen hem weten, het voor te brengen.

En nu, stelt u hier, dat ik met u recht, voor het aangezicht van de HEERE, over al de gerechtigheden 1) van de HEERE, die Hij aan u en aan uw vaderen gedaan heeft; ik zal u voorhouden, hoe ondankbaar gij jegens mij geweest zijt.

In het Hebreeuws Kol-tsidkoth Jahweh). D. i. al de weldaden, waardoor Hij getoond heeft, dat Hij de getrouwe Vervuller van Zijn beloften is, dat Hij volbracht heeft de eed aan Abraham en Izaak en Jakob gezworen. Nu gaat Samuel die weldaden Israël voor ogen

houden, opdat het te weten komt, hoe ondankbaar het zich tegen de Heere, zijn Verbondsgod, heeft gehouden.

En de HEERE zond onder anderen Jerubbaäl of Gideon (Richteren 6: 11vv.), en Bedan, dat is Barak 1) (Richteren 4: 6vv.), en Jeftha (Richteren 11), en Samuel 2) (1 Samuel . 7), en Hij rukte u uit de hand van uw vijanden rondom, zodat gij, na verdrijving van de onderdrukkers, steeds weer opnieuw veilig woonde.

Anderen denken aan Simson (Ndb = Nd-Nb, de Daniet), of volgens 1 Kronieken 8: 17 aan Jaïr (Richteren 10: 13); of aan Abdon (Richteren 12: 13).

Het waarschijnlijkste is echter, dat Ndb een oude schrijffout is (Bedan voor Barak).

2)Opmerkelijk is het dat Samuel over zichzelf in de derde persoon spreekt, zich bij name noemt, in plaats van eenvoudig te zeggen: "mij"; daarom hebben de Syrische en Arabische vertaling daarvoor "Simson" gezet. Intussen wil de spreker zich plaatsen bij de overige door God gezonden richters om het volk duidelijk te laten voelen, dat het geen reden had bij de inval van de Ammonieten een koning te eisen (vs. 12 het had toch een richter, door wie de Heere reeds vroeger geholpen had (7), en door wie Hij ook verder geholpen zou hebben.

Samuel maakt ook eindelijk melding van zichzelf en noemt tenslotte zichzelf ook onder de bevrijders. Waardoor de Israëlieten op het meest van gebrek aan godsvrucht worden beschuldigd en dat zij als het ware hun goddeloosheid op de spits hebben gedreven. God toch had hen door Zijn hand uit de hand van de vijanden tot vrijheid gebracht, niet anders dan door Jeftha, Gideon en anderen, wier daden God had willen gebruiken om hen te bevrijden en die Samuel op zijn tijd had opgevolgd. Wij hebben eerder gezien, hoe God zijn bestuur met gelukkige uitkomsten had begunstigd, hoe hij vrede en rust aan het volk had bezorgd, terwijl de vijanden zich niet tegen het volk durfden keren, of in iets bemoeilijken, op welke gunst het volk wel niet had gelet, maar waarom Samuel expliciet van zichzelf melding maakt.

Zo 1) zult gij de HEERE vrezen en Hem dienen, en naar Zijn stem horen, en de mond, de duidelijk uitgesproken bevelen (Deuteronomium 1: 26) van de HEERE niet weerspannig zijn, zo zult gij, zowel gij als de koning, die over u regeren zal, achter de Heere, uw God, zijn, zo zult gij Hem volgen en Zijn leiding en bescherming genieten; dan zal Hij niet ophouden, als uw eigenlijke en opperste Koning u te leiden en te helpen, zoals een herder zijn kudde verzorgt.

Met deze woorden wil Samuel het volk beduiden, dat de Heere machtig is om uit het kwade het goede te voorschijn doen komen, dat Hij het kwade nog ten goede wil veranderen, maar onder deze voorwaarde, dat zowel de koning als het volk de Heere zal gehoorzamen en Hem vrezen. Samuel spreekt en van hen en van hun koning, opdat Israël zou weten, dat niet alleen wanneer zij als volk tegen de Heere zouden opstaan, zij Zijn straffen hadden te vrezen, maar ook wanneer hun koning tegen Hem zondigde. De zonde van de koning zou het volk worden aangerekend.

Maar als gij naar de stem van de HEERE niet zult horen, naar de mond van de HEERE, hetgeen Hij door Mozes, Zijn profeet, gesproken heeft, weerspannig zijt, zo zal de hand van de HEERE tegen u zijn en wel op even verootmoedigende wijze, als tegen uw vaders 1); het verkregen koningschap zal u geenszins beschermen tegen goddelijke straffen; geluk en zegen hangen evenals voorheen van de gehoorzaamheid aan de hemelse Koning af.

Als tegen uw vaders. Deze bijvoeging is niet zonder opzet. Israël had een koning begeerd om verlost te worden van het juk, of van de vijandschap van de heidense volken. Zij moesten niet menen, dat een koning op zichzelf hen daarvan zou bevrijden. Integendeel als zij, evenals hun vaders, de Heere zouden verlaten, dan zou de hand van de Heere evengoed tegen hen zijn, als in vroeger dagen, toen er nog geen koning was.

Ook stelt u nu hier, blijft nog een ogenblik met mij voor God, de rechtvaardige Rechter, en ziet die grote zaak, die de HEERE voor uw ogen doen zal, om de waarheid van mijn woorden te bevestigen.

In het Hebreeuws Gam-attha. In deze weinige woorden, hier vertaald door ook nu ligt echter deze gedachtegang opgesloten: reeds nu kunt gij opmerken, dat gij iets gedaan hebt, wat kwaad is in de ogen van de Heere. Zuivere vertaling is: Zelfs nu reeds. Het volgende woord betekent, maakt u bereid, en is als een tussenzin te beschouwen om Israël voor te bereiden op het grote wonder, op het gewichtige feit, wat plaats zal hebben.

Is het niet vandaag de tarwe-oogst 1) (in het midden van mei tot juni; Richteren 15: 1), wanneer onweer en regen in ons land ongehoorde zaken zijn (Spreuken 26: 1 en "Le 26: 5)? Ik zal tot de HEERE roepen, en Hij zal, juist nu het naar de gewone loop niet gebeuren zou, donder en regen geven; weet dan, wanneer dit gebeurt op mijn gebed en ziet, bekent voor de Heere, dat uw kwaad groot is, dat gij voor de ogen van de HEERE gedaan hebt, dat gij een koning voor u begeerd hebt. 2)

Nooit hebben wij, zegt Hieronymus, op het einde van de maand juni of in juli in deze provincie, en in het minst niet in Juda, regen gezien. Het teken, dat de Heere zou geven, zou daarom een buitengewoon teken zijn en bewijzen dat de Heere zeker de overtreders van Zijn Wet zou straffen.

Israël had een koning verkregen. Saul had een overwinning behaald, en toch was hun begeerte zeer zondig geweest. Wanneer wij voorspoed hebben op onze wegen, is het nog geenszins een bewijs, dat wij de rechte weg ingeslagen zijn.

Toen Samuel na deze woorden de HEERE aanstonds aanriep om Zijn ongenoegen door onweer te kennen te geven, zo gaf de HEERE donder en regen op die dag, 1) daarom vreesde heel het volk zeer de HEERE en Samuel, 2) het erkende tegen beiden gezondigd te hebben door ondankbaarheid en verachting.

Deze tekens moesten tevens dienen om Israël te waarschuwen, dat de Heere met Zijn gerichten zou komen, indien het in het vervolg van Hem afweek.

Niet zonder oorzaak wordt hier gezegd, dat het volk de Heere en Samuel vreesde, zoals ook op een andere plaats gezegd wordt, dat het de Heere en Mozes vreesde. En dit niet, alsof Mozes en Samuel op zichzelf waren te vrezen, maar omdat zij God getrouw het besturen van het volk hadden waargenomen en het volk zich aan hun gezag had onderworpen, dat echter niet op eigen akker groeide, maar werk was van de Heilige Geest.

En heel het volk zei tot Samuel: Bidt voor uw knechten tot de HEERE, uw God, 1) die wij zelf niet durven aanbidden, noch onze God noemen, dat wij niet sterven, zoals wij verdiend hadden, en vernietigd worden door Zijn toorn (Ex. 20: 19): want boven al onze zonden, die Israël door ongehoorzaamheid en hardnekkigheid gedaan heeft, hebben wij dit kwaad daartoe gedaan, dat wij voor ons een koning begeerd hebben.

Het volk spreekt hier om een bijzondere reden van de God van Samuel, alsof het wilde zeggen: God is zo tegen ons vertoornd dat wij onze mond niet tot Hem durven openen, of onze ogen tot Hem opheffen, waar onze overmoed voortaan de toegang tot Hem heeft gesloten. Ondertussen erkennen wij en belijden wij U als Zijn profeet en Zijn trouwe en Hem aangename dienstknecht, en twijfelen daarom niet of uw gebeden Zijn Hem aangenaam en zullen verhoord worden. Bidt gij zo tot God voor ons. Hieruit valt te leren dat, ofschoon wij de grootste zondaars zijn en voor Gods aangezicht schuldig staan, wij toch nooit mogen wanhopen aan de gunst van God; om altijd tot Hem de toevlucht te nemen, want juist dan zullen wij het meest Zijne hulp en aanwezigheid nodig hebben. Echter hebben de bidders wel drie of viermaal met ernst te denken ten opzichte van Zijn Majesteit, wanneer zij door de kloppingen van het geweten gekweld en gedrukt worden door de veelheid van de overtredingen, opdat zij Hem niet zonder eerbied of ontzag aanroepen, maar liever bij zichzelf voelen dat zij hebben verdiend, dat Hij ze verre van zich laat, ja hen gedurig afwijst, ja zo door de verwarring van de ziel worden aangegrepen, dat zij, wanhopende aan zichzelf, door onze Heere Jezus Christus als Middelaar en Tussenpersoon naderen, die voor hen bij de Vader voorbidt en hen met Hem verzoent.

Het volk was op dit ogenblik, ten gevolge van de buitengewone tekenen van donder en regen, onder de indruk van Gods Majesteit en Heerlijkheid, waartegen zij hadden overtreden. Het was nu zo door vrees bevangen, dat hun zonden hun voor ogen stonden en zij dus niet tot de Heere durfden naderen, maar Samuel vroegen voor hen te bidden. De werking van de Wet werd bij hen openbaar.

En wijkt niet af, door andere goden te dienen, want gij zou de ijdelheden 1) navolgen (Deuteronomium 32: 21 Jes. 41: 29), die niet bevorderlijk zijn, die tot niets nuttig zijn, noch verlossen, want die afgoden, zij zijn ijdelheden (1 Kor. 8: 4).

In het Hebreeuws Hathohoe het ijdele, het nietige, het ledige. Hiermee worden de afgoden bedoeld. Letterlijk staat er: En wijkt niet af, want het ijdele na, d. i. : En wijkt niet af, want indien gij afwijkt, volgt gij het ijdele, d. i. de afgoden na, die niet enz.

Hiermee toont Samuel, dat hij een warm hart heeft voor de belangen van het volk. Als een tweede Jozua vermaant hij het volk om nu niet en later niet van de Heere af te wijken, want

van tweeën een, of zij dienden de Heere, of de afgoden. Dienen zij de afgoden, dan zullen Zij weer in alle ellende vervallen en ondervinden, dat deze hen niet kunnen verlossen. En waar Jozua, door te wijzen op zichzelf en zijn keuze, het volk wilde bemoedigen en sterken in de keuze om de Heere te dienen, door op zijn eigen voornemen te wijzen, wijst ook Samuel erop, dat hij voor het volk zal blijven pleiten, zoals blijkt uit vs. 23.

Want de HEERE, die een machtig Helper en getrouw God is, zal zijn volk 1) niet verlaten; Hij zal Zijn trouw bevestigen omwille van Zijn grote naam, om Zijn grote naam, die Hij door Zijn wonderbare leiding van Israël bij alle volken verkregen heeft, voor miskenning en lastering te bewaren (Joz. 7: 9); omdat het de HEERE beliefd heeft in vrije genade u Zich tot aan volk te maken, kan Hij Zichzelf niet verloochenen (2 Tim. 2: 13).

Daarom vermaant Samuel in welgekozen woorden om God niet te verlaten, of van Hem af te wijken, door bijvoeging van de belofte, dat de Heere op Zijn beurt Zijn volk niet zal verlaten. En zeker is het, dat het volk zonder deze belofte nooit tot berouw zou zijn gekomen. Het is toch aan ieder bekend, wat de gewoonte is van de goddelozen, n. l. om in hun hardnekkigheid stout volhardende op de tanden te knarsen, en ofschoon zij hun zonden schijnen te belijden, toch tegen God te blijven mopperen. Deze ervaring is openbaar. Judas heeft zich met een strik van het leven beroofd. Kaïn klaagde, dat zijn zonden te groot waren om vergeven te worden. En dit is het geval met alle verachters van God, wier hardheid, die bij henzelf gevonden wordt, omtrent het medelijden van God, wantrouwen baart. Waarom, wanneer wij in veel zonden zijn gevallen, laten wij tot Gods mededogen zoals die in het Evangelie wordt voorgesteld, de toevlucht nemen. En laten wij er vast bij onszelf van overtuigd zijn, dat wanneer wij niet geveinsd of met een leugen in onze rechterhand tot God naderen, wij ook niet zullen uitgeworpen worden. Indien wij ons slechts tot gehoorzaamheid aan Hem opmaken, en van harte ons tot Zijn dienst en zijne vrees overgeven.

Samuel doet hier duidelijk uitkomen, dat als Israël zich ook werkelijk als Zijn volk openbaart en Hem dient en gehoorzaamt, het ook door de Heere niet zal worden verlaten. Hij bevestigt hier, wat de Heere zelf tot Eli heeft laten zeggen. Israël moet weten, dat de beloften van de Heere conditioneel zijn, dat, ja, wel de verbondsbetrekking niet verbroken zal worden; maar dat Israël alleen de vrucht ervan zal genieten, als het zich als volk van God gedraagt door zich ver te houden van de dienst aan de afgoden.

Want de HEERE, die een machtig Helper en getrouw God is, zal zijn volk 1) niet verlaten; Hij zal Zijn trouw bevestigen omwille van Zijn grote naam, om Zijn grote naam, die Hij door Zijn wonderbare leiding van Israël bij alle volken verkregen heeft, voor miskenning en lastering te bewaren (Joz. 7: 9); omdat het de HEERE beliefd heeft in vrije genade u Zich tot aan volk te maken, kan Hij Zichzelf niet verloochenen (2 Tim. 2: 13).

Daarom vermaant Samuel in welgekozen woorden om God niet te verlaten, of van Hem af te wijken, door bijvoeging van de belofte, dat de Heere op Zijn beurt Zijn volk niet zal verlaten. En zeker is het, dat het volk zonder deze belofte nooit tot berouw zou zijn gekomen. Het is toch aan ieder bekend, wat de gewoonte is van de goddelozen, n. l. om in hun hardnekkigheid stout volhardende op de tanden te knarsen, en ofschoon zij hun zonden

schijnen te belijden, toch tegen God te blijven mopperen. Deze ervaring is openbaar. Judas heeft zich met een strik van het leven beroofd. Kaïn klaagde, dat zijn zonden te groot waren om vergeven te worden. En dit is het geval met alle verachters van God, wier hardheid, die bij henzelf gevonden wordt, omtrent het medelijden van God, wantrouwen baart. Waarom, wanneer wij in veel zonden zijn gevallen, laten wij tot Gods mededogen zoals die in het Evangelie wordt voorgesteld, de toevlucht nemen. En laten wij er vast bij onszelf van overtuigd zijn, dat wanneer wij niet geveinsd of met een leugen in onze rechterhand tot God naderen, wij ook niet zullen uitgeworpen worden. Indien wij ons slechts tot gehoorzaamheid aan Hem opmaken, en van harte ons tot Zijn dienst en zijne vrees overgeven.

Samuel doet hier duidelijk uitkomen, dat als Israël zich ook werkelijk als Zijn volk openbaart en Hem dient en gehoorzaamt, het ook door de Heere niet zal worden verlaten. Hij bevestigt hier, wat de Heere zelf tot Eli heeft laten zeggen. Israël moet weten, dat de beloften van de Heere conditioneel zijn, dat, ja, wel de verbondsbetrekking niet verbroken zal worden; maar dat Israël alleen de vrucht ervan zal genieten, als het zich als volk van God gedraagt door zich ver te houden van de dienst aan de afgoden.

Wat ook mij aangaat, hoewel gij ook mij verworpen hebt, dat ik uw richter niet zou zijn, het zij verre van mij, dat ik tegen de HEERE, die mij tot Zijn knecht gemaakt heeft en uw welzijn mij op het hart heeft gelegd, zou zondigen, dat ik uit gekrenkt eergevoel mijn priesterlijk-profetisch ambt zou verwaarlozen, en zou aflaten voor u te bidden, maar ik zal u de goede en rechte weg leren. 1)

Zij vroegen het als een gunst, hij beloofde het als een plicht. Het is zonde tegen God niet voor het Israël van God te bidden, bijzonder voor hen, die aan onze zorgen zijn toevertrouwd. Zij vroegen hem bij deze gelegenheid te bidden en hij belooft het altijd te doen en niet op te houden, zolang hij leefde. Wij moeten bidden zonder ophouden. Zij vroegen hem alleen voor hen te bidden, maar hij belooft meer voor hen te doen, hen te leren, hij wilde niet ophouden hen te onderwijzen als profeet.

De grote profeet, zoals Mozes, was machtig om voor zijn afvallig volk tussenbeide te treden, en heeft de plicht van openbare tussenkomst geplaatst op de meest vaste grond; de zonde is ingedrongen door de dienaars van de godsdienst en de wachters van de staat, omdat zij dit verwaarloosden.

Hij vertroostte hen, door hen te verzekeren, dat hij in zijn zorg en belangstelling tot hun behoefte zou volharden. Zij begeerden, dat hij voor hen zou bidden. Hij zei niet: Ga heen naar Saul, de koning, die gij in mijn plaats begeerd hebt, en beweegt hem, dat hij voor u bidt, maar zo ver was hij van enige wrok te voeden, wegens de smaad die zij hem hadden aangedaan, dat hij gewillig op zich nam meer voor hen te doen, dat zij van hem vorderden.

Vreest slechts, ik bid het u nogmaals, de HEERE, en dient Hem trouw met uw ganse hart; want ziet, hoe grote dingen Hij bij u gedaan heeft, dat Hij, ondanks uw zonde, u nog niet verwerpt, maar u een koning gegeven heeft en u door deze nog zegenen wil.

Samuel heeft als een trouw wachter Israël gewaarschuwd en zo zijn eigen ziel bevrijd. Indien wij bedenken, welke grote dingen God voor ons gedaan heeft, voornamelijk in het grote werk van de verlossing, dan kunnen wij zeker zijn, dat, als wij Hem dienen, ons niets ontbreken zal.

Maar indien gij voortaan kwaad doet, van de Heere afvalt en Hem verlaat, zult gij, als ook uw koning, omkomen. 1)

Grote verenigingen van mensen zijn, als zodanig, strafbaar in deze wereld in de eeuwigheid zijn er geen families, kerken of volken. Indien daarom een land de verwoesting verdiend heeft, wordt het hier beproefd, veroordeeld en gevonnist. Wanneer wij een bijzonder persoon als een goddeloze in de voorspoed van de wereld zien, en niet dadelijk zien gestraft worden, wordt ons geloof niet geschokt, want wij weten, dat zijn dag komt. Maar indien een goddeloos volk kon ontkomen, zouden wij vragen: "Waar is de God van de rechtvaardigheid?" want in het geval dat het hier niet gestraft werd, zou het als volk in het geheel niet gestraft kunnen worden. Maar er is reeds in de natuur van de zonde een noodzakelijk gevolg gelegd om een land te verwoesten. De daden van God met schuldige volken zijn door Zijn woord en inderdaad door de gehele geschiedenis bevestigd.

In de zwanenzang van Samuel kunnen wij duidelijk drie akkoorden onderscheiden: 1) de roem van een onbevlekt geweten, waarmee hij zich voor het volk verantwoordt; 2) het brandend verlangen van zijn hart om Gods weldaden voor zijn volk te verheerlijken; 3) het vertrouwen van een knecht van God, die zijn volk geborgen weet in Gods erbarmen.

Met deze rede legt Samuel zijn rechterlijk ambt neer, zonder daarom op te houden als profeet het volk voor te staan en de rechten van God tegenover de koning te verdedigen. In deze eigenschap ging hij voort de koning met zijn raad te ondersteunen, totdat hij genoodzaakt werd Saul zijn verwerping aan te kondigen, wegens herhaald overtreden van de bevelen van de Heere en David tot zijn opvolger te zalven.

HOOFDSTUK 13.

SAULS WANTROUWEN IN DE TOCHT TEGEN DE FILISTIJNEN.

Vs. 1-15. Na een opmerking over de leeftijd, waarop Saul koning werd, en de tijd, die hij geregeerd heeft (vs. 1) begint de geschiedenis van zijn regering. Van Gilgal (Dschild Schilia) in Efraïm, waar hij in het koninkrijk was bevestigd, begeeft hij zich met 3000 man, die hij bij zich houdt van degenen, die de veldtocht tegen de Ammonieten meegemaakt hebben, naar zijn woning; om daar, zoals zijn roeping het meebrengt (9: 16), het volk van de Heere te verlossen uit de hand van de Filistijnen, die zich weer meester van het land gemaakt hadden. Met twee derde van zijn manschappen plaatst hij zich tussen Michmas en Bethel, terwijl zijn zoon Jonathan en de overige duizend man zich te Gilgal legert; tussen beide afdelingen van het leger bevindt zich Geba, een post van de Filistijnen. Als Jonathan door een moedige daad de bezetting gedood heeft, wordt het bericht van de overwinning door alarmsignalen in het gehele land bekend gemaakt, opdat Israël tegen zijn vijanden opsta en zich om zijn koning schare te Gilgal, in het dal van de Jordaan, het middelpunt van het nog vrij gebleven land. De Filistijnen trekken, om de smaad van de nederlaag van hun bezetting te wreken met een sterk leger uit. Voordat Saul iets tegen hen kan ondernemen, moet hij volgens de van Samuel (10:
ontvangen aanwijzing zeven dagen wachten, opdat de profeet door een offer het werk heiligt en de koning een antwoord van God brengt omtrent hetgeen hij doen moet. Saul wacht ook tot de zevende dag, hoewel van zijn krijgslieden de een na de ander de moed verliest en zich verwijdert; omdat ook nu Samuel zich nog niet daar bevindt en het gevaar van allen te verliezen schijnt te dreigen, overtreedt hij het gebod, en gaat hij zelf tot de offerande over. Te midden van deze daad komt Samuel; Saul verontschuldigt zich bij hem over zijn gedrag, en moet uit zijn mond horen, dat zijn rijk niet zal bestaan. Hierop trekt de koning met de hem trouw gebleven schaar van krijgslieden, die echter slechts 600 man telt, onder geleide van Samuel naar Gibea terug.

Saul was één jaar in zijn regering geweest, toen hij (11 en 12) de Ammonieten sloeg en de bevestiging te Gilgal ontving, en het tweede jaar regeerde hij over Israël.

De eigenlijke vertaling van vs. 1 zou moeten zijn: En Saul was een jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde twee jaren over Israël. Dezelfde uitdrukking, die hier gebezigd wordt, wordt ook gebruikt in de boeken der Koningen, waarin telkens van de koningen wordt gezegd, hoe oud zij waren, toen zij aan de regering kwamen, en hoe lang zij geregeerd hebben. Deze tijdsbepaling kan hier natuurlijk niet, en daarom verenigen wij ons met de mening van Nagelsbach en Keil (1 Samuel 13: 2) dat er een paar letters bij het overschrijven zijn uitgevallen, die het juiste getal èn van zijn ouderdom èn van de duur van zijn regering aangeven.

Toen 1) verkoos zich Saul drieduizend mannen uit Israël, om de strijd tegen de Filistijnen te beginnen. Deze waren in de 18 jaar na hun nederlaag te Eben-Haëzer (7: 3-14) weer in het land ingedrongen en hadden hun voorposten tot Gibea (10: 5) en onlangs 1 ½ uur meer noordoostelijk tot aan Geba (vs. 3) vooruitgeschoven. Hij verdeelde deze schaar van uitgelezen strijders in twee afdelingen, die hij deels vóór, deels achter de vijandelijke

voorpost plaatste. En er waren bij Saul tweeduizend te Michmas, dat recht tegenover Geba, waar de Filistijnen waren, lag, door een diepe pas, de tegenwoordige Wady Suweinit, daarvan gescheiden, en op het gebergte van Bethel, dat 1 ½ uur noordwestelijk daarvan ligt, en duizend waren er bij Jonathan (= gift van de HEERE), Sauls oudste zoon (14: 49) te Gibea-Benjamins, het tegenwoordige Tuleil el Saul (Jud 19: 13); en het overige van het volks liet hij gaan, een ieder naar zijn tent. 2)

Deze laatste zin verbindt deze geschiedenis onmiddellijk aan de in 11 vertelde gebeurtenis. Toen Saul na de overwinning op de Ammonieten te Gilgal tot koning van Israël bevestigd was, en alle krijgslieden, die hij tegen Nahas opgeroepen had, nog om hem verzameld waren, verkoos hij zich de 3000 man die hij deels tussen Michmas en Bethel, deels in de plaats van zijn woning in Gibea plaatste, terwijl hij de overigen naar huis liet gaan. Dadelijk na het eerste gelukkige gevolg van zijn werkzaamheid had hij het besluit genomen, de strijd tegen de Filistijnen te beginnen, wier overmacht sinds de laatste jaren dat Samuel richter was (van 1095-1077 v. C.) weer zwaar op het land drukte (vs. 19vv.). Hij voelde zich echter nog niet sterk genoeg, om een algemene oorlog tegen deze vijanden, bij wier leger een gedeelte van zijn eigen volk was (14: 21), te beginnen; daarom was zijn doel om allereerst een verder voortdringen van de Filistijnen te beletten. Hieruit blijkt; dat de voorstelling van het eerste vers volgens deze vertaling niet juist is, omdat volgens dit vers de voor ons liggende onderneming van Saul van die tegen de Ammonieten door de tijdruimte van een geheel jaar gescheiden zou zijn. Ook de voorafgaande opgaaf, dat tussen de koningskeuze (11: 1vv.) eveneens een jaar ligt, kan niet juist zijn; want de eis van een koning van de zijde van Israël’s oudsten had volgens 12: 12 haar aanleiding juist in de bedoelingen van deze Nahas, die zich tot de strijd tegen Israël gereed maakte. Zakelijk heeft het daarom veel voor zich, zoals de Septuaginta 11 begint: "En het geschiedde ongeveer een maand daarna (nadat Saul te Mizpa tot koning gemaakt was, (10: 17vv.), dat Nahas de Ammoniet optrok en Jabes in Gilead belegerde. " Deze vertaling rust echter op een verkeerde opvatting van de beide laatste woorden in 10: 27: (maar hij, Saul, was als doof. d. i. hij deed alsof hij niets hoorde). De Septuaginta leest in de plaats daarvan: en het geschiedde ongeveer een maand daarvan (Genesis38: 24), en voegt deze woorden bij het volgend hoofdstuk. Maar hoe kan, zo vraagt men, de Heilige Schrift opgaven bevatten, die elkaar zo tegenspreken. De Statenvertalers, evenals Luther, v. d. Palm, enz. hebben een verklaring willen geven van de in de grondtekst zeer moeilijke en onvolledige woorden. De woordelijk nauwkeurige vertaling namelijk heeft niet voldoende betekenis, zij luidt:

Zoon van. . jaren (dat is. . jaren oud; Genesis5: 32) was Saul, toen hij koning werd (2 Samuel . 2: 10; 5: 4) en regeerde twee. . . jaar over Israël.

Toen verkoos zich Saul drieduizend enz.

Op de beide door. . aangeduide plaatsen zijn zonder twijfel getallen weggevallen; want wanneer de Vulgata zonder meer vertaalt. . Een jaar was Saul oud, toen hij begon te regeren, hij nu regeerde twee jaren over Israël, zo zal hierbij moeilijk iemand op de gedachte komen, die de Chaldeeër daarin vindt: "Saul was als een onschuldig kind; toen hij koning werd. " Wat nu de uitgevallen getallen zijn, daarover kunnen wij slechts gissingen maken. Nagelsbach

meent, dat in de eerste plaats het getal 50 moet ingevuld worden, het woord Nb d. i. zoon, waarop het getal moest volgen sluit met de letter Hun en deze is tevens het getalteken voor "vijftig", zodat een tweede Hun, die daar oorspronkelijk gestaan zou hebben, door de afschrijver over het hoofd gezien zou zijn. Deze gedachte heeft veel voor, omdat Saul reeds toen in Jonathan een zoon had, die een strijdbaar, dapper held was; 40 jaar moet hij dus reeds op z'n minst geweest zijn, op vijftigjarige leeftijd was hij nog altijd een man in de krachtigste, bloeiendste leeftijd (9: 2) ten minste naar de toestand van die tijden. Op de tweede plaats vult Keil bij het getal "twee" nog het getal "twintig", zodat de gehele tijd van Sauls regering 22 jaar bedragen zou hebben. Daarmee schijnt de opgave in Hand. 13: 21 in strijd te zijn: "Van toen aan begeerden zij een koning, en God gaf hun Saul, de zoon van Kis, een man uit de stam van Benjamin, veertig jaar. " Deze opgaaf steunt echter alleen op de wijze van rekenen, die bij de Joden ten tijde van de apostelen in gebruik was; deze namen de tijd van Sauls regeren op 40 jaar, of omdat David en Salomo zo lang geregeerd hebben (1 Koningen . 2: 11;
42), en men hetzelfde getal ook op Saul overdroeg, of omdat volgens 2 Samuel . 10 Isboseth op een leeftijd van 40 jaar in de plaats van zijn vader Saul de regering over die stammen verkreeg, die na Sauls dood niet tot David kwamen; omdat nu in 1 Samuel . 14: 49 Isboseth nog niet onder de zonen van Saul genoemd wordt, zo scheen hieruit te volgen, dat hij geboren was na het begin van het koningschap, en Saul dus 40 jaar zou moeten geregeerd hebben. Intussen zijn op de laatste plaats slechts die zonen genoemd, die reeds toen strijdbare mannen waren en later in de slag tegen de Filistijnen vielen (31: 2 Isvi = Abinadab); de jongste daarentegen Isboseth of, zoals hij 1 Kronieken 8: 33; 9: 39 heet, Esbaäl wordt nog buiten beschouwing gelaten; uit meerdere omstandigheden, die wij hier niet in het bijzonder kunnen opgeven, blijkt bovendien, dat Saul slechts 21-22 jaar geregeerd kan hebben; Paulus houdt zich op de plaats in de Handelingen aan de gewone traditie, omdat het bij zijn rede niet op wetenschappelijke zaken aankwam, integendeel een correctie van de eenmaal gewoon geworden wijze van rekenen tegenspraak zou hebben verwekt, die zijn gehele doel verijdeld zou hebben; bovendien had het getal 40 in zoverre recht, als de rechterlijke werkzaamheid van Samuel, die een overgang tot het koningschap was (18 jaar), gevoeglijk met de koninklijke werkzaamheid van Saul (22 jaar) als één geheel beschouwd kunnen worden.

Het laten gaan van de overigen naar hun huizen veronderstelt, dat het gehele strijdbare volk tezamen was. Omdat vroeger van een andere oproep van het volk sprake is geweest, als van die tot de oorlog tegen de Ammonieten bij Jabes, ligt de veronderstelling voor de hand, dat Saul daarom te Gilgal, na de vernieuwing van het koningschap, terstond het besluit tot de oorlog tegen de Filistijnen heeft opgevat, en tot dat doel uit het verzamelde volk zich 3000 strijders heeft uitgekozen en de overigen naar huis heeft laten gaan.

Maar Jonathan, een jongeling vol geloofsmoed en dapperheid, kon niet lang ledig op zijn standplaats blijven, en sloeg de bezetting van de Filistijnen, die te Geba was, wat de Filistijnen hoorden. De reeds in 10: 5 vermelde post, was van Gibea verder noordoostelijk tot Geba, het tegenwoordige Dscheba (Jud 19: 13) voortgerukt; toen de vorsten van de Filistijnen, die zich nog in hun vijf hoofdsteden, Gaza, Asdod, Askelon, Gath en Ekron bevonden, Jonathans overwinning vernamen, zagen zij, dat de kinderen van Israëlbeproefden het juk af te schudden en trokken hun krijgslegers tezamen. Die heldendaad van zijn zoon wilde de koning van Israël zich tot nut maken, om het volk tot de strijd op te wekken. Daarom

blies Saul met de bazuin in het gehele land door zijn boden, terwijl hij tevens door hen liet bekend maken, zeggende: Laat het de Hebreeën horen,
wat Jonathan gedaan heeft en moed vatten; dit gelukkig gevolg is een zeker teken.

Hiermee bedoelt Saul niet alleen, om aan Israël een vreugdebericht te doen toekomen, maar bovenal, opdat het zich achter hem zou verzamelen, om de Filistijnen geheel en al uit het land te verdrijven, en een einde te maken aan hun opperheerschappij over Israël. Het woord horen hier heeft de betekenis van, ter harte nemen. In die zin komt het o. a. ook voor in Jes. 1: 2.

Toen hoorde geheel Israël zeggen: Saul heeft, door de hand van zijn dappere zoon, de bezetting van de Filistijnen, hun verst voorgedrongen voorpost geslagen,en zoals dit de harten aan de ene zijde met vreugde vervulde, zo ook aan de andere zijde met ene zekere bezorgdheid, dat het nu tot een beslissende strijd zou komen; want men voegde erbij: ook is Israël stinkende geworden bij de Filistijnen, het is in kwade reuk gekomen doordat Jonathan hun voorposten geslagen heeft, en wij kunnen zeker verwachten, dat zij met een sterke legermacht tot ons zullen komen. Toen werd 1)het volk van Israël, omdat er niets anders overbleef dan zich tegen een vijandelijke uitval gereed te houden, samengeroepen achter Saul, om daar een leger te organiseren, en wel naar Gilgal, in de vlakte van de Jordaan, 4 à 5 mijl van het oorlogstoneel verwijderd (Jos 9: 6).

Of, toen liet het volk zich samen roepen achter Saul naar Gilgal. De heldendaad van Jonathan had daarom het voor Saul gewenste gevolg.

En de Filistijnen werden, zodra het te Geba (vs. 3) gebeurde bekend geworden was, verzameld, om te strijden tegen Israël, en die nederlaag te wreken, dertigduizend wagens, 1) en zesduizend ruiters en het voetvolk in menigte als het zand, dat aan de oever van de zee is, in talloze menigte (Joz. 11: 4 Richteren 7: 12), en zij trokken op, en legerden zich te Michmas, noordelijk van Geba, tegen het oosten van Beth-aven 2) (Joz. 7: 2).

Zo’n buitengewoon getal van krijgswagens komt overigens nergens in de geschiedenis voor, ook niet bij volken die veel machtiger dan de Filistijnen waren; bovendien staat het getal in geen verhouding tot het genoemde getal van de ruiters, omdat dat van de strijdwagens altijd kleiner is, dan dat van de ruiters (2 Samuel . 10: 18; 1 Koningen . 10: 26; 2 Kronieken 12: 3). Evenals wij nu in vs. 1 aangenomen hebben, dat door weglating van een tweede Hun na het woord Nb een schrijffout in de tekst gekomen is, zo nemen wij hier het omgekeerde geval aan; na de woorden larvy-Me is bij vergissing nog een tweede Lamed, het getalteken voor 30 bijgekomen, dat dan een later afschrijver in het overeenkomend getal opgenomen heeft. Mogen wij dus het laatste woord weglaten, dan verkrijgen wij slechts 1000 krijgswagens, wat met de boven aangevoerde verhoudingen overeenstemt.

De Syrische en de Arabische vertalingen hebben 3000, door schloschiem te veranderen in Scheloscheth. Ook dit kan, maar beter en eenvoudiger is de bovenstaande verandering, ook door Keil voorgestaan.

Beth-aven lag volgens Joz. 7: 2 ten oosten van Michmas. Nu kan het woord in de grondtekst, dat hier vertaald is door tegen het oosten Kidmath ook betekenen, op de voorzijde, en dan zou het hier zijn, aan de westzijde van Beth-aven.

Toen zei Saul, die vreesde dat bij een langer toeven alle moed zou verloren gaan, allen hem zouden verlaten, en de Filistijnen tenslotte hem met zijn weinige manschappen zouden overvallen: Brengt tot mij hierheen een brandoffer en dankoffers: omdat Samuël niet komt ben ik genoodzaakt zelf de offerande te doen; en hij offerde brandoffer, 1) hij liet door de priesters, die hij bij zich had, een begin maken.

Het is niet zeer waarschijnlijk, dat Saul alleen uit hoogmoed tegen God is opgestaan en de aangeboden genade heeft verworpen. Want door de noodzakelijkheid, die hij zichzelf voorstelde, is hij gedreven en nog duidelijker is het dat hij van alle eerzucht en aanmatiging vreemd was inderdaad, en van alle verachting van de priesterlijke waardigheid. Maar toch hij heeft daarmee geen enkele verontschuldiging kunnen maken. Waaruit wij leren, dat al onze verontschuldigingen nutteloos en zonder doel zijn voor Gods aangezicht, indien wij de maat overschrijden, die Hij ons zeker heeft voorgeschreven, en dat wij nooit met geen enkel voorwendsel onze ongehoorzaamheid bij God kunnen bedekken. Want zo groot acht God de ongehoorzaamheid, dat hemel noch aarde, kortom de gehele wereld niet, de zondaar de ongehoorzaamheid voor Gods aangezicht kan rechtvaardigen, of wat wij ook als voorwendsel mogen aanvoeren. Want welke verontschuldiging had meer reden van bestaan, dan die, waarmee Saul zich hij Samuel wilde dekken: Ik heb zeven dagen gewacht en gij zijt niet gekomen. Ja, ook zou ik tien dagen op u gewacht hebben, maar toen ik merkte, dat het volk van mij verstrooide, verkeerde ik in de grootste angst, enz. Waaruit blijkt, dat Saul in deze ongehoorzaamheid gehoorzamer heeft willen schijnen dan velen, die gewoonlijk in alles geredelijk zich aan God onderwerpen. Ja, Saul kon bij de mensen geen groter en heerlijker eretitel verworven hebben, dan toen hij, na op Samuel gewacht te hebben, God door het brengen van het offer, aanriep. Want indien hij niet tot de offerande was overgegaan, zou hij door de tong van velen beschuldigd zijn, alsof hij slechts hoop op Gods hulp veinsde en echter niet bemerkte, dat de vijand hem binnen weinige uren onvoorbereid zou vinden en verslaan. Want met de dag vermeerderden de krachten van de vijanden en Saul was nog niet gereed.

Gewoonlijk zoeken de uitleggers Sauls zonde daarin, dat hij zelf het offer verricht en daardoor buiten zijn ambt gegaan is, of men geeft hem de schuld, dat hij graag naar zijn eigen wil had willen leven, zoals de koningen van de heidenen; daarom heeft het hem heimelijk verdriet gedaan, dat een profeet in zijn regering durfde spreken. Deze zijn verkeerde opvattingen, waarvan dan opnieuw het gevolg is, dat men Samuel geheel verkeerd beoordeelt en hem (zoals bijv. Schiller, Neue Thalia IV 94 vv.) voor een trots, heerszuchtig man aanziet, die de koning in voortdurende voogdijschap wilde houden. Dat Saul met eigen hand het offer gebracht heeft, staat niet in de tekst (1 Samuel 14: 3); ook Samuel liet, naar het schijnt, de Aäronitische priesters in hun ambt en had bij de offermaaltijden, die hij hier en daar in het land hield, alleen de voorzittersstoel als vader (9: 13). Wat het tweede betreft, dat Saul niet onder voogdij van Samuel zou hebben willen staan, zo is er geen spoor van zo’n vijandschap bij deze man te vinden tegen de opperheerschappij van God door de profeten; tot hiertoe

hebben wij hem slechts als een ootmoedig man leren kennen. Waarin zijn huidige zonde bestaan heeft, blijkt uit de verklaring van Disselhoff; later zullen wij die zonde bij Saul veel meer ontwikkeld vinden, de vergiftige worm is dan uitgekropen, terwijl wij die nu nog slechts als een pop voor ons hebben. Die verklaring is de volgende: "Om een einde te maken aan het gejammer van zijn volk, dat door de onbesnedenen steeds meer gesmaad werd, en zich ook altijd lafhartiger onder de onheilige voeten liet vertreden, behoudt Saul 3000 man uitgelezen krijgslieden bij zich; duizend stelt hij onder de hand van Jonathan; met twee duizend trekt hij naar Michmas; het andere volk laat hij gaan, want met zijn God en met de 3000 hoopt hij Israël uit de hand van de Filistijnen te verlossen (9: 16). Toen nu Jonathan op die tijd een wachtpost van de Filistijnen succesvol verjaagd had, liet Saul de bazuinen in het gehele land blazen en zeggen: "Laat het de Hebreeën horen. " Dit schoon begin zal, meent hij, hen uit hun slaap wakker schudden en hen doen beseffen, wie zij zijn.

Ook nu, evenals bij de strijd tegen de koning van de Ammonieten, Nahas, viel een vrees over het volk. Zij verhieven zich maar niet vrijwillig; zijn krijgsknechten volgden naar Gilgal, maar morrende, dat hij de schandelijke vrede verstoord en een opstand tegen de Filistijnen gemaakt had. Te midden van die golven, die op hem aansloegen, blijft Saul onbeweeglijk, geen gedachte van vrees, alleen de zekere hoop dat hij ook met dit volk zijn werk verrichten zal, vervult hem. "En de Filistijnen werden verzameld om te strijden dertigduizend wagens en zesduizend ruiters, en het volk in menigte als het zand, dat aan de oever van de zee is; en zij trokken op en legerden zich te Michmas. Toen de mannen van Israël zagen, dat zij in nood waren (want het volk was benauwd), zo verborg zich het volk in te spelonken, in de doornbossen, in de steenklippen, in de vestingen en in de putten. " Enige Hebreeën, kinderen van Abraham, de vader van de gelovigen, vluchtten in de landen aan de overzijde van de Jordaan en lieten Saul alleen; anderen liepen over naar de Filistijnen en dienden in het vreemde leger tegen hun broeders (14: 21). Toch stond Saul altijd nog zonder te beven, te Gilgal, op de heilige grond van de gedenkplaatsen van Gods wondermacht, in het midden van die tweeduizend, die geen wapens hadden (vs. 19vv.); hij stond daar vertrouwende op de hulp van God, stil getroost, vrolijk en zijn gehele persoon riep uit: "wie gelooft, vlucht niet. " Op de tweeduizend was iets van zijn moed, van zijn hoop, van zijn gerustheid overgegaan; maar, toen zij de macht van de Filistijnen zagen, werd ook dit volk achter hem bevreesd. Men weet hoe aanstekelijk de vrees en de lafhartigheid is; verderfelijker dan de schadelijkste pest velt zij, in het donkere voortsluipende, de ene man na de andere. Men weet ook, dat een leger, dat door lafhartigheid en vrees verteerd wordt, nog nooit over de vijand gezegevierd heeft. Wat zal Saul nu doen? Moet hij niet aanstonds op de vijand losstormen, vóórdat de angst verder om zich heen vreet? Eist het verstand dit niet gebiedend? Menselijk nadenken moge dit eisen, wat vraagt Saul naar menselijke berekeningen? Hij vraagt wat God, wat gehoorzaamheid eisen. En deze eis? "Gij zult", zo heet het (10: 8), "voor mij afgaan naar Gilgal; zie, ik zal tot u afkomen, om brandoffers te offeren, om te offeren offeranden van de dankzegging, zeven dagen zult gij daar wachten, totdat ik tot u kom, en u bekend maak wat gij doen zult. " Hij houdt vast aan het geloof, dat hij, die hem van de ezelinnen gehaald en tot koning gezalfd heeft, ook met deze eis slechts zegen bedoelt. In de kracht van dit geloof wachtte hij in die wanhopige toestand zeven dagen, de tijd door Samuel bepaald. Zeven dagen! dat was wel een week, zoals gij en ik die nog nooit doorleefd hebben. De Hebreeën in de spelonken weggekropen, de anderen over de Jordaan gevlucht, nog anderen zelfs bij de Filistijnen, in het

gehele land morren en aanklagen, zijn laatste tweeduizend ook bevreesd, vóór zich de trotse, roemzuchtige Filistijnen zo wacht hij van dag tot dag onwankelbaar als een rots in de zee. Eindelijk moet toch de zevende morgen komen, en met deze de hulp van de bergen van de eeuwigheid. De zevende morgen breekt aan, de zon stijgt hoger, geen ster van hoop. Samuel blijft uit! Het verlangend oog zoekt de hoge gestalte, nergens een spoor! "Toen verstrooide het volk van hem. " De een na de ander van de tweeduizend neemt de vlucht; en Samuel? Wie weet wat hem overkomen is. Saul! laat gij ook de laatste zich verstrooien, dan is alles verloren, dan is er geen redding, geen hulp meer; Israël gaat te gronde; de Filistijnen behalen voor de overwinning; God en Zijn heilige naam worden geschandvlekt. En gij wacht hier rustig en ledig. Kom op! er is nog slechts een ogenblik tijd, het is het laatste! Daar overtreedt hij het gebod van de Heren, en laat toch zich brandoffers en dankoffers brengen, om daarna volgens eigen keus de strijd te beginnen.

Thans ziet gij duidelijk in de inwendige bron, waaruit Sauls overtreding voortgevloeid is. Het is niet de zonde van eigenbaat, van trots, van lust van de ogen van vleselijke begeerlijkheid; niet de grootsheid van het leven; niet de hoofse gedachte: "Ik heb God niet nodig, ik ben alleen sterk genoeg!" niet de begeerte naar roem, die alle eer tot zich trekken wil; het is het diep verborgen ongeloof dat daar, waar de nood tot een toppunt stijgt, waar alle hulp van God schijnt uit te blijven, plotseling te voorschijn komt en de koning aan het wankelen brengt. Had hij geloof behouden, daar waar voor mensenogen alles verloren was, had hij gehoopt op hoop tegen hoop, had hij eenvoudig zich aan het goddelijk woord vastgeklemd, zich aan het vaste anker van de onwankelbare belofte vastgehouden en luid geroepen: "Bij de mensen is het onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk," hij was een rots gebleven, ook al waren de bergen aanstonds midden in de zee gezonken, en al had de zee aanstonds nog duizend malen meer gewoed, zodat door haar woeden de bergen waren ingestort. Maar nu kwam in de nood, toen er geen uitweg te zien was, een zaadkorreltje ongeloof, en met en uit het ongeloof, vrees voor de Filistijnen en voor het vluchten van het volk, en met die vrees ongeduld en kwellende onrust, en met die onrust een haastig aangrijpen van middelen door het eigen blinde verstand aan de hand gegeven, en met dit aangrijpen een vertrouwen op vlees en bloed, en door dat alles een openlijke ongehoorzaamheid, de werkelijke overtreding van het goddelijk gebod. Zo wordt het verborgen ongeloof in het hart van de knecht van de Heere tot die bittere wortel die, wanneer hij opschiet, gal en alsem draagt en allerlei boze vruchten. Het geloof is het zwaartepunt in de mens; zolang hij daarop rust, staat hij vast. Het ongeloof ontrukt de mens zijn zwaartepunt; dan kan hem al was hij een rots, zelfs een strohalm aan het wankelen brengen. Is het ook niet het ongeloof, dat zelfs bij Mozes, de man van God, aan het twistwater was ingedrongen, zodat hij ongehoorzaam werd tegen de Heere, zijn God, en hij niet in het beloofde land mocht trekken. En Jakob? was hij niet een vroom man, zoals de Schrift (Genesis25: 27) zegt? Wat heeft hem dan tot Jakob, tot die arglistige, bedrieglijke, vreesachtige man gemaakt? En Rebekka, die godzalige vrouw tot een leugenares, een bedriegster en verleidster? Is het niet weer het ongeloof? Dat dreef haar, om de zegen en de belofte voor haar jongste zoon te verkrijgen, tot die eigen vleselijke middelen en sleepte Jakob mede weg in de schuld. Wie gelooft, vreest niet, maar wie niet gelooft, neemt zijn toevlucht tot zijn verstand, zijn kracht en sterkte, die acht zich geroepen met zijn hoofd de ingewikkelde knoop los te maken, die God gelegd heeft!".

Zo zei ik tegen mijzelf: Nu zullen de Filistijnen tot mij komen te Gilgal om mij aan te vallen, en ik heb het aangezicht van de HEERE niet ernstig aangebeden, mij nog niet door offerande en gebed van de goddelijke bijstand verzekerd, om hun aanval getroost tegemoet te gaan; zo dwong ik mijzelf 1) in die hoogste nood, want het was mij moeilijk uw gebod te overtreden, en ik heb brandoffer geofferd, het dankoffer is niet gebracht, zodat gij nog bijtijds gekomen zijt om dit zelf te verrichten.

In het Hebreeuws Ethàphak. Ik deed mijzelf geweld aan. Saul doet het hier voorkomen, dat hij zich in zijn geweten bedwong. Wat is zijn zonde, en waarom wordt hij zo zwaar gestraft? God had het koningschap over Israël ingesteld, maar niet een koningschap, dat losgemaakt was van de theocratie, integendeel dat juist in die theocratie wortelde. Daarom had de Heere de stand van de profeten verwekt, opdat het koningschap door het profetisme zou worden voorgelicht en gesteund. Saul krijgt nu ook het bevel om niet eerder op te rukken van Gilgal dan wanneer Samuel, als de mond van God, er was geweest en hem en het volk de weg tot de overwinning had aangewezen. Hij wacht echter wel enige tijd, maar niet zolang totdat Samuel komt. Nu geeft hij zelf bevel tot de offerande. Wat doet hij nu feitelijk? Het koningschap losmaken van het theocratisch beginsel. Niet rekenen met God, de hoogste Koning van Israël, maar zichzelf stellen in Diens plaats.

Hij stelt zich voor het volk gelijk met de heidense koningen, die ook niet rekenen met de Almachtige God. Daarom wordt hem geboodschapt als Samuel komt, dat zijn koningschap geen erfelijk koningschap zal zijn. Verworpen wordt hij nog niet. Dit zal pas later plaats hebben, maar wel wordt hier de straf aangekondigd, dat de Heere een ander in zijn plaats heeft uitverkoren, wiens koningschap bevestigd zou worden. En omwille van hemzelf en van het volk is de straf zeer streng, hoewel niet te hard.

Maar nu zal uw rijk niet op de duur bestaan. De HEERE heeft integendeel van dit ogenblik van uw ongehoorzaamheid af Zich een man gezocht naar Zijn hart, hoewel ik nog niet weet, wie deze is (16: 1vv.), ende HEERE heeft hem geboden een voorganger te zijn over Zijn volk, omdat gij niet gehouden hebt wat U de HEERE geboden had en daardoor bewezen hebt geen man naar Zijn hart te zijn.

Hoe invloedrijker het in Israël ontstane koningschap voor alle volgende tijden moest zijn, des te noodzakelijker was het, dat zich van begin af aan op een wijze ontwikkelde, die overeenkomstig de bestemming van het volk van God was. Terwijl de kinderen van Israël in verkeerde gezindheid een koning verlangden, zoals alle heidenen hadden, moest deze juist als het tegenovergestelde van alle heidense koningen verschijnen en tegenover hen een bijzondere plaats innemen, die aan het volk, dat hij beheerste, onder al de natiën der aarde aangewezen was. Het doel van een Israëlitische koning kon geen ander zijn, dan die van een plaatsbekleder van God, die in onvoorwaardelijke gehoorzaamheid de wil van de hoogste Koning volbrengt, en ver van elke willekeur en elke eigenzinnigheid zich ootmoedig buigt onder de goddelijke wet, en daardoor een voorbeeld van zijn volk is. Israël’s eerste koning was in het bijzonder geroepen om een staatsinrichting te geven, die het algemene welzijn verzekerde. Hij vond die reeds en wel als een goddelijke, door Mozes vastgestelde orde, die alle betrekkingen van het leven regelde en het kwam er slechts op aan, dat hij, de koning,

vóór alles zichzelf binnen de perken van deze heilige orde voegde, en met des te vaster hand en groter trouw zijn volk op de weg van de goddelijke wet terugvoerde, hoe groter de afval was, waaraan het zich schuldig gemaakt had.

De aan Saul gestelde tijd van 7 dagen en het toeven van Samuel, dat deze niet opzettelijk had gewild, maar in het wachten van de Heere lag, die hem niet eerder Zijn opdracht aan de koning meedeelde, was voor de bijzondere roeping en de eigenaardige plaats van Saul een even overeenkomstige geloofsbeproeving, als Gods gebod aan Abraham: "Neem uw zoon, uw enige, die gij liefhebt, en ga naar het land van Moria, en offer hem Mij aldaar, op een van de bergen, die Ik u wijzen zal," voor de roeping en de plaats van deze vader van de gelovigen, door wiens nageslacht alle volkeren der aarde gezegend zouden worden. Nu Saul de proef niet doorstaat, is de aangekondigde goddelijke straf geenszins te hard, zoals dit bij de eerste blik zou schijnen; deze is integendeel het natuurlijke gevolg, dat vanzelf spreekt. Hij kan de stichter niet zijn van een geslacht, dat voor altijd op de troon van Israël zal zitten, er moet een ander geslacht in de plaats van het zijn komen; want de idee van het rijk van God en van de vorst over het volk van de Heere kan niet opgeofferd worden aan het bijzonder belang van een mens; deze moet werkelijkheid worden door een koning van de toekomst, omdat de tegenwoordige het niet gedaan heeft. Daarbij is bovendien aan Saul tijd gelaten, om zich tot God te bekeren, om ook voor zijn geslacht, ten minste voor een tijd, de koningskroon te verkrijgen, zo niet voor altijd; pas zijn volgende eigenlijke verwerping (15) doet hem die geheel verliezen; toch blijft hij voor zijn persoon koning tot aan zijn zo beklagenswaardig einde.

Mensen zijn zeer onbevoegde rechters over de goddelijke oordelen, omdat zij weinig kunnen zien van de Majesteit van de beledigde God en van de vreselijke aard en de verzwarende omstandigheden van de overtreding. Wij zien niet, dan Sauls uitwendig bedrijf, dat gering schijnt, maar God zag met hoe boos een hart hij dat pleegde, met hoeveel weerspannigheid tegen het licht van zijn geweten, zoals zijn eigen woorden tonen, met hoe groot een ongeloof en wantrouwen aan de hemelse voorzienigheid, met welke verachting van het gezag van de Heere en gerechtigheid, en uit welke andere boze beginselen en bewegingen van zijn geest, die de mensen onbekend zijn. God bespeurde duidelijk de goddeloosheid, die in Sauls hart verborgen lag, en voorzag al de andere misdaden, die hij begaan zou, en had daarom meer reden tot vaststelling van dit vonnis, dan wij ons verbeelden kunnen. Bovendien straft God soms geringe zonden zeer streng om verscheidene gewichtige redenen, namelijk opdat alle mensen zouden zien, wat de minste van hun overtredingen verdient en hoeveel zij verschuldigd zijn aan de vrije en overvloedige genade van de Heere, in voorbijgaan van hun grote zonden, opdat ieder ter harte zou nemen, dat hij zich niet moet toegeven in geringe zonden, op het ijdel vertrouwen van Gods barmhartigheid, waardoor zij lichtelijk tot grote misdaden vervallen. Eindelijk moet men zich herinneren, dat het koninkrijk van Israël nog in zijn kindsheid was, en dat dit het eerste bevel is geweest, dat Saul van God ontvangen had. Nu is het altijd in alle wetgevers voor grote wijsheid gerekend, de eerste overtreding van hun wetten streng te straffen, opdat de eerbied en gehoorzaamheid jegens deze bewaard, en de overtreders voor het vervolg gewaarschuwd en afgeschrikt zouden worden. Overeenkomstig hiermee heeft God gehandeld met Kaïn, de eerste moordenaar, met Israël over de eerste afgoderij met het kalf, met de eerste overtredende priesters (Lev. 10), met de eerste

sabbatschender (Num. 15: 35) en met de eerste grote geveinsden in de Christelijke kerk (Hand. 5: 5,10).

Gezegende Verlosser! laat ons nooit onze geringe offeranden brengen als Saul, zonder te zien op uw dierbaar genoegzaam offer. Dit is het alleen. O Heere, dat kan maken of gemaakt heeft onze vrede in het bloed van het kruis.

Toen dit was voorgevallen, en naar het schijnt ook nog het dankoffer gehouden was, maakte Samuel zich op, en hij ging op van Gilgal naar Gibea-Benjamins, want vandaar zouden de ondernemingen tegen de Filistijnen beginnen! en Saul telde het volk, dat bij hem gevonden werd, terwijl hij de profeet volgde en bevond, dat het getal van zijn krijgsknechten omtrent zeshonderd man was; hij had dus met zijn te vroeg offeren zijn doel niet bereikt, om de verstrooiing van het volk te voorkomen.

Toen dit was voorgevallen, en naar het schijnt ook nog het dankoffer gehouden was, maakte Samuel zich op, en hij ging op van Gilgal naar Gibea-Benjamins, want vandaar zouden de ondernemingen tegen de Filistijnen beginnen! en Saul telde het volk, dat bij hem gevonden werd, terwijl hij de profeet volgde en bevond, dat het getal van zijn krijgsknechten omtrent zeshonderd man was; hij had dus met zijn te vroeg offeren zijn doel niet bereikt, om de verstrooiing van het volk te voorkomen.

II. Vs. 16-23. Voordat de heldendaad van Jonathan bericht wordt, die aan de Israëlieten een schitterende overwinning over hun vijanden gaf (14), vernemen wij vooraf iets naders van de standplaats van de beide legers tegenover elkaar, over de onderneming van de Filistijnen, waardoor zij de manschappen van Saul en van zijn zoon uit hun voordelige positie probeerden te lokken, als ook over de hoogst gebrekkige wapening van de laatsten, waardoor het dezen onmogelijk was de Filistijnse strooptochten te verhinderen als ook een aanval op het vijandelijke hoofdleger te Michmas te ondernemen. Tenslotte wordt melding gemaakt van de post, die de Filistijnen naar de zijde van Geba verlegd hadden om een heimelijke aanval voor te bereiden; hiermee is de overgang gemaakt tot de hierboven vermelde daad van Jonathan, waardoor hij aan de gevaarlijke toestand van zijn volk opeens een einde maakte.

En Saul en zijn zoon Jonathan en het krijgsvolk, de 600 man (vs. 15 14: 2 14. 2), dat bij hen gevonden was, bleven te Geba-Benjamins hadden een plaats ingenomen op de heuvel van Benjamin, dus op dezelfde plaats, waaruit Jonathan door zijn eerste aanval (vs. 3) de voorposten van de Filistijnen verdreven had; het hoofdleger zelf bevond zich een uur meer zuidwestelijk op de noordzijde van Gibea (vs. 15; 14: 2); maar de Filistijnen waren, zoals reeds in vs. 5 vermeld is, te Michmas gelegerd, ten oosten van die stad, naar de streek van Beth-aven.

En de verdervers, de uitgezondenen om overal verwoesting aan de richten, gingen uit het leger van de Filistijnen in drie groepen naar verschillende richtingen heen; de ene groep keerde zich noordoostelijk op de weg naar Ofra 1) een Duitse mijl ten oosten van Beth-el, naar het land Sual (= vossenland), waarschijnlijk hetzelfde als het in 9: 4 gemelde Sahalim.

Volgens de gedachte van Robinson lag Ofra op de plaats van het tegenwoordige Taybeh, maar naar alle waarschijnlijkheid was het verder naar het zuiden gelegen, niet ver van Michmas en Beth-aven (Jos 18: 23).

En het geschiedde op de dag van de strijd, toen het volk zich op Sauls roepstem ten strijde tegen de Filistijnen verzameld had, dat er zwaard noch spies gevonden werd in de hand van het gehele volk, dat bij Saul en bij Jonathan was; maar bij Saul en bij Jonathan, zijn zoon, werden zij gevonden; 1) de overigen waren met bijlen en zeisen en dergelijke gewapend; er kon dus, vooral toen het getal van de krijgslieden zo klein was geworden, niets tegen de stropende benden noch tegen het hoofdleger van de Filistijnen ondernomen worden, en Saul moest een afwachtende positie aannemen.

Dit bericht schijnt in strijd met hetgeen in 11 over de krijgstocht vermeld wordt; ook daar is zeker de uitrusting van het leger zeer gebrekkig geweest; bovendien wordt hier slechts gesproken van dat gedeelte van dat land, waar de Filistijnen het zwaarst verdrukken, terwijl andere delen van het land daaronder minder te lijden hadden.

En het leger van de Filistijnen, een afdeling van dat leger, trok naar de doortocht van Michmas 1) om dit punt tegen een heimelijke overrompeling door het leger van de Israëlieten te dekken.

Tussen Geba en Michmas stroomt de grote en diepe Wady Suwienit, die uit de landstreek van Bethel en Becroth komt, in de richting van het noordwesten naar het zuidoosten tot het dal van de Jordaan, en breekt de hoogte door, waarop beide plaatsen liggen. Naar het zuidoosten wordt die stroom steeds nauwer en wilder. Deze opening, waarvan de beide zijden steile rotsen vormen, is met de doortocht of pas van Michmas bedoeld. Robinson beschrijft de weg tussen Geba en Michmas als zo steil en de rotstappen als zo hoog, dat hij met zijn geleiders moest afstijgen en de lastdieren slechts met grote moeite verder konden komen. Links van de weg liggen in het dal twee heuvels van een kegel- of liever kogelvormige gedaante (v. Schubert noemt ze "Suikerbroodvorm), met steile rotswanden; deze zijn de in 14: 4vv. vermelde beide rotsen, waarover Jonathan zijn waagstuk uitvoerde, De ene (Bozes) ligt aan de zijde naar Geba en ziet noordoostelijk naar Michmas, de andere (Sene) aan de zijde van Michmas en ziet zuidwestelijk naar Geba.

HOOFDSTUK 14.

JONATHANS HELDENDAAD. SAUL BRENGT HEM DOOR ONTIJDIGE IJVER IN LEVENSGEVAAR.

Vs. 1-23. Jonathans heldendaad, die hij in het geloof aan Gods bijstand, en blijkbaar gedreven door de Geest van God onderneemt, bestaat daarin, dat hij zich vergezeld door zijn wapendrager, van zijn plaats bij Geba over de beide rotsen Bozez en Sene begeeft naar de uiterste voorposten van de Filistijnen, hier aanstonds 20 man neervelt en door goddelijke hulp een schrik in het leger van de vijanden teweegbrengt, waardoor het gehele leger in verwarring geraakt. Sauls wachters bemerken de verwarring en geven hem daarvan bericht; in het begin is hij besluiteloos, wat hij doen moet en wil juist de hogepriester van God een bevel geven, als het altijd groter wordende gevaar bij de Filistijnen geen twijfel meer overlaat, dat hij niets anders te doen heeft, dan zich met zijn manschap op te maken, de aftrekkende vijand te vervolgen en zo mogelijk te verslaan. Bij deze vervolging lopen alle Israëlieten, die tot hiertoe de Filistijnen gediend hadden, tot hem over; evenzo sluiten zich diegenen bij zijn leger aan, die zich vroeger uit vrees verborgen hadden, zodat het het volk, dat bij hem is, buitengewoon vermeerdert. Zo heeft de Heere bewezen, dat, zoals Jonathan van Hem gezegd heeft, het Hem niet moeilijk is, door velen, of door weinigen te verlossen.

Het geschiedde nu op een dag, toen het leger van de Filistijnen bij Michmas gelegerd was (vs. 16) en een afdeling tot aan de doortocht voortgerukt was (vs. 24, dat Jonathan, de zoon van Saul, die over de voorhoede van de Israëlitische wacht bij Geba het bevel voerde, het niet langer kon verdragen, dat hij, zonder iets te verrichten, tegenover de vijand lag, en tot de jongen, die zijn wapens droeg, zei: Kom, en laat ons tot de bezetting van de Filistijnen overgaan, die aan de overzijde is; misschien zal de Heere iets door ons verrichten (vs. 6); maar hij gaf het zijn vader niet te kennen wat hij voornemens was, omdat deze nooit de gewaagde onderneming toegestemd zou hebben, waarvan Jonathan zich toch bewust was, dat zij niet door vlees en bloed, maar door de Geest van de Heere was ingegeven.

Saul nu zat, had zijn hoofdleger (vs. 15) aan het uiterste, aan het noordelijk uiteinde van de stad Gibea, onder de granaatboom, die te Migron, 1) (= steilte) was, en het volk, dat bij hem was (13: 15), was met degenen, die hij naar Geba gezonden had, omtrent zeshonderd man.

Migron is een niet nader bekende plaats. In Jes. 10: 28 komt eveneens een Migron voor, dat echter aan de overzijde van Michmas gelegen moet hebben.

En Ahia (= vriend van de HEERE) de zoon van Ahitub (= goedhartige broeder), de broeder van Ikabod (1 Samuel . 4: 21), de zoon van Pinchas, de zoon van Eli, 1) was priester van de HEERE te Silo, liever deze, namelijk Eli, was priester van de Heere te Silo geweest deze Ahia bevond zich mede in het leger bij Saul (vs. 18 en 36vv.), dragende de efod, de hogepriesterlijke lijfrok met de borstlap en de Uriem en Tummim; maar het volk wist niet, dat Jonathan heengegaan was, evenmin als Saul zelf (vs. 1).

De genealogische betrekking is de volgende (1 Samuel 2: 31).

Eli: Pinchas en Hofni.
Pinchas: Ahitub en Ikabod.
Ahitub: Ahia en Achimelech (21: 1)

Is deze Ahia, zoals zeer waarschijnlijk is, reeds te Gilgal bij Saul geweest, met hem van daar naar Gibea getrokken en heeft Saul toen de offeranden door hem gebracht, zo wordt het nog duidelijker, dat Sauls offeren niet de oorzaak van Samuëls boosheid kon zijn.

Ook kan Ahia dezelfde zijn als Achimelech, zoals door sommigen verondersteld wordt.

Wij moeten hier de goedheid van God opmerken, die het grote leger van de Filistijnen terughield, op het kleine groepje van vreesachtige krijgslieden, dat Saul bij zich had, te vellen. Een onzichtbare macht houdt de boosheid tegen van de vijanden van Gods kerk en laat hen niet toe om te doen, wat wij zouden menen, dat zij zonder enige hinder zouden kunnen doen.

En Ahia (= vriend van de HEERE) de zoon van Ahitub (= goedhartige broeder), de broeder van Ikabod (1 Samuel . 4: 21), de zoon van Pinchas, de zoon van Eli, 1) was priester van de HEERE te Silo, liever deze, namelijk Eli, was priester van de Heere te Silo geweest deze Ahia bevond zich mede in het leger bij Saul (vs. 18 en 36vv.), dragende de efod, de hogepriesterlijke lijfrok met de borstlap en de Uriem en Tummim; maar het volk wist niet, dat Jonathan heengegaan was, evenmin als Saul zelf (vs. 1).

De genealogische betrekking is de volgende (1 Samuel 2: 31).

Eli: Pinchas en Hofni.
Pinchas: Ahitub en Ikabod.
Ahitub: Ahia en Achimelech (21: 1)

Is deze Ahia, zoals zeer waarschijnlijk is, reeds te Gilgal bij Saul geweest, met hem van daar naar Gibea getrokken en heeft Saul toen de offeranden door hem gebracht, zo wordt het nog duidelijker, dat Sauls offeren niet de oorzaak van Samuëls boosheid kon zijn.

Ook kan Ahia dezelfde zijn als Achimelech, zoals door sommigen verondersteld wordt.

Wij moeten hier de goedheid van God opmerken, die het grote leger van de Filistijnen terughield, op het kleine groepje van vreesachtige krijgslieden, dat Saul bij zich had, te vellen. Een onzichtbare macht houdt de boosheid tegen van de vijanden van Gods kerk en laat hen niet toe om te doen, wat wij zouden menen, dat zij zonder enige hinder zouden kunnen doen.

Jonathan nu, om weer op het meegedeelde in vs. 1 terug te komen, zei tot de jongen, die zijn wapens droeg: Kom, en laat ons tot de bezetting van deze onbesnedenen overgaan. Zij hebben geen deel aan Goden Zijn hulp, maar bouwen alleen op eigen sterkte; misschien zal de HEERE, die Zijn verbondsvolk overal nabij is, waar het op Hem vertrouwt, voor ons werken en iets door ons uitrichten, hoewel wij slechts met ons beiden zijn, want bij de HEERE is

geen verhindering om te verlossen door velen of door weinigen. 1) Hij kan net zo goed door weinigen als door velen heil geven (2 Kronieken 14: 11 1 Mak. 3: 18vv. Richteren 7: 7).

Laten wij Jonathan niet van vermetelheid beschuldigen, maar veeleer geloven, dat hij handelde op aandrijving van God en het als een Goddelijke en buitengewone daad beschouwen, die hij niet bij zichzelf had bedacht. Want indien hij plaats had gegeven aan menselijke overleggingen, zou hij het nooit ondernomen hebben, omdat hem de menselijke kracht ten enenmale ontbrak.

Al zijn wij, Christenen, weinigen en zwak, laat ons geloven dat God ons niet alleen kan helpen, maar door ons redding zal geven. Dit geloof zal niet beschaamd worden. Dat dit de zwakke en besluiteloze sterke, de moedeloze bemoedige. De uitverkorenen mogen weinigen zijn, de kinderen van de wereld velen en machtig, het geloof overwint de wereld, door dat kleine kuddeke zal het gehele Israël van God worden gered.

Jonathan handelt hier uit en door het geloof. Hij weet, dat God, de Heere, Israël's God is; hij weet tevens, dat die God de almachtige is, voor Wie niets te wonderlijk is. Hij weet eveneens, dat het Gods bedoeling niet is, dat de Filistijnen ellende over zijn volk brengen. God stort hem het geloof in en door dat geloof zal hij kloeke daden doen.

Het is geen God verzoeken, wat hij doet, maar een handelen in de kracht en in de mogendheden van de Heere. Datzelfde geloof, dat een David de reus Goliath deed weerstaan, bezielt hier Jonathan, om de voorposten van de Filistijnen te overvallen. En God geeft er Zijn zegen op.

Maar zeggen zij, als een trage menigte, die het in haar overmoed niet de moeite waard acht ons terug te drijven, al spottende, aldus: Klimt tot ons op, komt bij ons, en gij zult zien, hoe het u bevalt, zo zullen wij opklimmen, want de HEERE heeft hen in onze hand gegeven; en dit gedrag van onze vijanden, of zij ons terughouden of spottende opwekken, zal ons een teken zijn, 1) of wij van ons voornemen moeten afzien, of het tot uitvoering zullen brengen.

Dit teken gold eigenlijk zijn wapendrager. Voor zichzelf had hij het niet nodig. Maar om de zwakheid van zijn wapendrager te schragen en hem moed in te boezemen, stelt Jonathan het. Een teken, dat ook weer geheel in overeenstemming was met het doel, en waaruit zou blijken, of de Filistijnen tot weerstand bereid waren, of dat zij traag tot strijden waren.

Verder antwoordden de mannen van de bezetting, in hun overmoed, aan Jonathan en zijn wapendrager, van hun hoogte af, en zeiden: Klimt op tot ons, en wij zullen het u wijs maken,
wij zullen u hierboven een les geven en besparen ons de moeite tot u neer te dalen. En Jonathan, deze honende woorden horende, zei, nu zeker van de goddelijke hulp, tot zijn wapendrager: Klim op achter mij; want de HEERE heeft hen, die met ons spotten en zich zo veilig achten, gegeven in de hand van Israël. 2)

In het Hebreeuws Wenodiah etkem dabar, letterlijk: Wij willen u een woord verkondigen. Hieruit spreekt traagheid aan de ene en overmoed aan de andere zijde. Zij achten het niet de

moeite waard om naar beneden af te dalen en zij verwachten niet, dat Jonathan naar boven durft opklimmen. Zij zullen het echter ondervinden, dat de Heere met Jonathan is.

Jonathan is nu vol geloof; waar hij vroeger (vs. 6) sprak "misschien" daar is hij nu zeker. Aan dat geloof paart hij nederigheid, hij zegt niet: "in onze hand" maar: "in de hand van Israël". Hij voelt zich een lid van dat lichaam. Geloof is nooit zonder ootmoed en liefde tot de broeders.

Wie twijfelt eraan, ja, wie houdt het niet voor zeker, dat God, naarmate Hij alles bestuurt, ook zo de dingen kan gebruiken, naar zijn welbehagen om ons te beschermen en te behoeden, wanneer wij in gehoorzaamheid aan Hem onze weg bewandelen en overal, waar Hij ons roept, Hem volgen. Ja, indien wij vast in onze gemoederen overtuigd zijn, dan zal geen gevaar, geen vrees voor de dood ons van onze plicht kunnen afhouden, en het minste ons niet kunnen bewegen.

Toen klom Jonathan op zijn handen en op zijn voeten de steile rots op, en zijn wapendrager hem na. 1) Met Gods hulp kwamen zij behouden boven en zij, de daargestelde wachters, die zo gespot hadden, vielen voor Jonathans aangezicht, en zijn wapendrager doodde ze achter hem.

Josefus merkt op dat Jonathan en zijn dienaar niet opgeklommen zijn aan de kant, waar de Filistijnen hen het eerst gezien hadden, maar dat zij een omweg genomen hebben naar een andere plaats, waar geen bezetting was, mits men zich daar door de natuur genoeg beschermd achtte, en dat hij hen dus onverwacht en schielijk overvallen heeft.

En er was een beving in het leger, op het veld, in het hoofdleger van de Filistijnen, dat oostelijk van Michmas lag, en onder het gehele volk, toen het gerucht van die eerste slag tot hen kwam; de bezetting en de drie groepen verdervers, die zij uitgezonden hadden (13: 17vv.), beefden ook zelf; ja het land werd beroerd, de aarde dreunde zelfs van het gedruis, dat de Filistijnen, die ijlings de vlucht namen, maakten; en geen wonder, want het was niet door mensen veroorzaakt, het was een beving van God, 1) anders zouden zij wel gezien hebben, dat het slechts twee mannen waren en zich niet verder hebben laten doden.

Hij, die het hart formeert, kan het ook doen beven. Zij, die God tegen zich hebben, hebben alles tegen, en dan is het geritsel van een blad genoeg, om hen schrik aan te jagen.

Als de mensen met goddelijke schrik geslagen worden, nemen zelfs de kinderen van de goden (de heldhaftigsten) de vlucht.

Als nu de wachters van Saul te Gibea-Benjamins zagen, dat, ziet, de menigte van de Filistijnen boven op de hoogte bij Michmas versmolt, en doorging, op de vlucht ging en geklopt werd, 1) zodat de ruiterij en de strijdwagens in wanorde kwamen, en het voetvolk elkaar verdrong en de weg versperde, omdat ieder de eerste op de vlucht wilde zijn;

De Filistijnen waren zorgeloos geweest, omdat zij alle de spiesen en zwaarden in handen hadden en Israël er geen had behalve Saul en Jonathan, maar nu betoonde God de dwaasheid van dit vertrouwen, door hun eigen spiesen en zwaarden, en wel in hun eigen handen, te maken als werktuigen tot hun vernieling op een noodlottiger wijze, dan zij waren geweest in de handen van de Israëlieten.

Op dezelfde wijze als Gideon met zijn klein hoopje volk de Midianieten had verslagen, zo ook Jonathan. Want eigenlijk was het Gideon niet en Jonathan niet, maar de Heere zelf, die hen in hun eigen zwaard deed vallen. Op heerlijke wijze werd het geloofsvertrouwen van Jonathan gekroond.

Deze schrik werd daaruit geboren, dat de post, die het gehele leger aan de ene zijde dekte, was ingenomen, en dat men niet wist hoe; men vermoedde dus verraad, men voorspelde zich naderend onheil.

Toen zei Saul, op dat ogenblik niet wetende, wat hij doen moest, tot Ahia (vs. 3): Breng de ark van God hierheen. Want de ark van God was toen bij de kinderen van Israël. 1)

Sommige uitleggers lezen hier met de Septuginta iets geheel anders, n. l. : "Trek de Efod aan en ondervraag de Heere door de Uriem en Tummim, want hij droeg de Efod toen bij de kinderen van Israël. " Men geeft dan als reden op, dat de ark in Kirjath-Jearim was, en dat zij niet bepaald aanwezig hoefde te zijn om de wil van de Heere te vragen. Hiervoor was alleen nodig de Efod met de Uriem en Tummim. Dit laatste is volkomen waar. Maar dit behoeft ons niet te dwingen, om de lezing van de Septuaginta over te nemen. Alle andere oude vertalingen hebben haar ook niet overgenomen.

Wij zien niet in, waarom ook nu niet, zoals eerder, de ark in het leger aanwezig kon zijn. Dit is zelfs zeer wel mogelijk, al is het vroeger niet uitdrukkelijk vermeld. Het was er Saul dan ook niet om te doen, om de wil van de Heere te vragen, hiervan wordt niets vermeld, maar om de ark mee te voeren in het leger. In dit plan wordt hij echter verhinderd door het steeds toenemend rumoer, zodat hij het tegenbevel geeft in de woorden soof jadeka, houd op of: laat af, trek uw hand terug, zoals wij zeggen: Het behoeft niet meer.

In plaats van Oebenee Israël = en de kinderen van Israël, is echter te lezen, Libnee = bij de kinderen van Israël, zoals ook reeds onze Statenvertalers hebben vertaald.

Volgens een betere lezing van de Septuaginta: "Trek de Efod aan en ondervraag de Heere met de Uriem en Tummim, want hij droeg de Efod toen bij de kinderen van Israël. Dat de lezing in de Hebreeuwse tekst niet de juiste is, blijkt uit het volgende: 1. Stond de ark in Kirjath-Jearim (7: 2), van waar zij moeilijk in het leger bij Gibea gehaald kon worden. 2. Kon Saul van haar niet zeggen, "breng haar hier," ook was haar aanwezigheid tot ondervraging van de goddelijke wil door de hogepriester niet nodig, zoals wij later (23: 2vv.) zien zullen. 3. Geven de slotwoorden van de tekst geen goede zin (want de ark van God was toen en de kinderen van Israël), waaruit wij besluiten kunnen, dat hier een vergissing in de tekst is. Men vraagt, wanneer de Heilige Schrift door de Geest van God ingegeven en door heilige mannen

geschreven is, van waar het toch komt, dat de tekst niet overal met volkomen juistheid voor ons bewaard, maar hier en daar een fout bij het afschrijven ingeslopen is? Waarom God het niet veeleer zo bestuurd heeft, dat wij de Bijbelse boeken nog in hun oorspronkelijke toestand, nog hetzelfde exemplaar, dat de schrijver zelf geschreven heeft, bezitten in plaats, dat wij slechts afschriften hebben? Waarom Hij ten minste de afschrijvers niet eveneens voor alle dwalingen bewaard heeft als de schrijvers zelf, omdat toch de Schrift het richtsnoer van ons geloof en de regel van ons leven is, en wij ons daarop vast moeten kunnen verlaten? Op deze vragen kunnen wij pas antwoorden, wanneer van de inspiratie of ingeving van de Heilige Schrift gesproken zal worden (1Ti 3: 16); thans slechts dit, dat onze Heer en Heiland zelf de gestalte van een dienstknecht op aarde droeg, terwijl overal door dit kleed Zijn goddelijke majesteit en heerlijkheid doorschittert. Ook de Schrift, die van Hem getuigt, moet een soort van knechtelijke gestalte dragen en menselijke zwakheid mag van haar niet uitgesloten zijn. Ook het zoeken en onderzoeken naar het juiste begrip van de Schrift behoort tot het mengen van zuurdeeg onder de drie maten meel, waarvan Christus in MATTHEUS. 13: 33 spreekt; daardoor ontstaat gisting, zonder welke het deeg niet geheel doorzuurd kan worden.

Er waren ook Hebreeën 1) zoals ze door de vijanden genoemd werden, bij de Filistijnen (vs. 11), als vroeger, die met hen in het leger opgetrokken waren rondom, die met geweld in hun leger ingelijfd en onder de verschillende legerafdelingen verdeeld waren; deze nu vervoegden zich ook met de Israëlieten, 2) hun broeders, die bij Saul en Jonathan waren.

Als overlopers tot de Filistijnen heetten zij Hebreeën, naar hun oude volksnaam in tegenstelling tot het volk, dat bij Saul en Jonathan was, dat Israël wordt genoemd, als het volk van de aanneming en de verbonden.

Eigenlijk staat er in de grondtekst: Ook deze, om te zijn met de Israëlieten, die het volk van Saul en Jonathan uitmaakten. De oude vertalingen, zoals de Septuaginta en de Vulgata, de Syrische enz. hebben de woorden: keerden terug, er terecht tussenin gevoegd, zoals ook onze Statenvertalers hebben gedaan.

Natuurlijk, dat door deze zaak de verwarring in het leger van de Filistijnen nog groter werd. Uit dit feit wordt ook later de vrees van de Filistijnse vorsten verklaard, om David en zijn soldaten mee te laten optrekken tegen Saul en zijn leger.

Zo verloste de HEERE, door de daad van een jongeling, die in het geloof was ondernomen, Israël op die dag; en het leger trok, toen Saul met zijn 600 mannen in het leger van de Filistijnen inviel (vs. 20),over naar Beth-aven; het trok van de oostzijde van Michmas noordoostelijk tot over Beth-aven, vandaar begonnen de Filistijnen naar de westzijde heen te vluchten, de kinderen van Israël jaagden hen echter zuidelijk tot aan Ajalon achterna (vs. 31).

Saul had door ongeloof gezondigd; wanneer zijn krijgslieden, zo meende hij, zich verstrooiden, was alles verloren (1 Samuel 13: 14). Daarom wilde nu de Allerhoogste hem en allen, die wilden zien, aantonen dat waar slechts geloof is, ook Hij zelf de Almachtige is, en dat waar Hij iemand ter zijde staat, de hulp niet uitblijft, al wenden zich ook alle menselijke helpers af. Daarom verwekte Hij Jonathan, de zoon van Saul. Zijn "misschien" dat hij tot de

wapendrager spreekt (vs. 6) is niet de geest van twijfel, hij voegt er toch aanstonds dat woord bij, dat nu sinds duizenden jaren het blijmoedige Schibboleth (Jud 12: 6) van waarachtig geloof en vertrouwen is: "Bij de Heere is geen verhindering om te verlossen door velen of door weinigen. " Dit stond dus bij Jonathan vast, dat de arm van de Heere niet verkort was, dat Hij door één gebrekkige, zondige mens net zo veel kon verrichten als door legioenen engelen. Maar hij wist niet, of God juist door hem Zijn wonderlijke macht wilde bewijzen. Daarom probeert hij hiervan zeker te worden, of God hem, de zwakke, die zich in zijn geweten gedroegen voelde, iets voor zijn volk te doen, als werktuig wilde gebruiken; daarom vroeg hij, als Eliëzer en Gideon (Genesis24: 13vv. Richteren 6: 36vv.) een teken: "Zo verloste de Heere Israël op die dag. " "Zo," let op dat woord. Deze wijze van helpen was nog geheel ongehoord. Door Gideon had God ook wel geholpen; maar met Gideon waren er nog driehonderd, bovendien was hij nog duidelijk tot hulp geroepen. Door Simson, een enkel man, had Hij ook eens de Filistijnen geslagen, maar Simson was van moedersschoot een afgezonderde, de man, over wie reeds lang de Geest van God gekomen was, bekend in Israël, als de van God verkoren redder. Hier komt de hulp door een jongeling, die nauwelijks volwassen is, door iemand, aan wie niemand gedacht heeft, die nauwelijks een naam had onder het volk. Hij had eens een post van de Filistijnen gelukkig verjaagd, hij had een zwaard (13: 3,22); dat was ook al zijn roem. Bovendien had hij niets dan een jongen, zijn wapendrager en geloof. Kon God een wijze van helpen kiezen, die duidelijker dan deze getuigde: "alle dingen zijn mogelijk degene, die gelooft. " Zeg het mij! en zeg het mij ook: om wiens wil Hij juist zo geholpen heeft.

Onze Heere Jezus heeft onze geestelijke vijanden overwonnen, verslagen en verstrooid zodat wij waarlijk lafhartig zouden zijn, indien wij onze wapens niet wilden opnemen, omdat het alleen te doen is om de overwinning voort te zetten en de buit te verdelen.

II. Vs. 24-35. In ongeduldige haast en vleselijke ijver wil Saul de geslagen Filistijnen zonder oponthoud vervolgen, om hen geheel te vernielen, daarom spreekt hij een vloek uit over hem, die vóór de avond iets genieten zou. Hierdoor verlamt hij niet alleen de kracht van het volk, zodat het doel niet bereikt kan worden en de vervolging slechts tot Ajalon mogelijk is, maar brengt hij ook de dappere Jonathan, aan wie toch de overwinning te danken was, in gevaar om een offer van die vloek te worden. Deze had namelijk, onbekend met het verbod van zijn vader, een weinig honing in het bos gegeten. Nog om een andere reden is Sauls onbezonnenheid tot groot nadeel want tegen de avond valt het volk van honger op runderen en schapen aan en wil het geslachte vlees tot spijze bereiden, zonder het verbod van het eten van bloed in acht te nemen.

En de mannen van Israël werden, toen men de Filistijnen bij Beth-aven (vs. 23) teruggeslagen had, mat op die dag, ten gevolge van de grote inspanning, die zij die dag gehad hadden; want Saul had in vals, vleselijke ijver in plaats van eerst een korte rust toe te staan, en de nodige verkwikking aan de voorraad, die de vijand achtergelaten had, te gunnen, het volk bezworen, zeggende: Vervloekt zij de man, die spijze eet tot aan de avond, opdat ik mij aan mijn vijanden wreke! Eerst moeten deze geheel verdreven zijn, dan als de arbeid van de dag geëindigd is, kunt gij eten. Daarom proefde dat gehele volk geen spijs, omdat het zelfs boven

vermogen volgens het gebod van de koning deed, en de Filistijnen nog verder dan Beth-aven vervolgde, zuidwestelijk tot aan Ajalon (vs. 31).

Toen Saul de wonderbare trouw van God, die hij verlaten had, met zijn ogen zag, met zijn oren hoorde en met zijn handen tastte, sloeg hij zijn ogen niet van schaamte neer, deed hij niet in zak en as boete, riep hij niet met een hart dat door de buitengewone genade verpletterd was: "Ik ongelovige dwaas. Ik vreesde, dat allen mij zouden verlaten; ik dacht, dan is Israël verloren. Ik werd ongehoorzaam, een overtreder van Gods gebod; nu moet ik het met mijn ogen zien, mijn God en het brandt mij in mijn ziel hoe Gij het geloof genadig zijt. Ja, voorwaar! Gij kunt vele duizenden wegen vinden, waar het verstand niet één ziet; daarom schaam ik mij, en vrees mijn ogen tot U, mijn God, op te heffen. " In Sauls hart heerst daarentegen die vermenging van waarheid en leugen, die wij reeds in 13: 10-12 bij hem opmerkten; daarom zien wij zelfs na zo'n hulp nog geen spoor van beschaamdheid bij hem, geen gedachte aan zijn schuld, geen verootmoediging vanwege zijn ongeloof, zelfs niet een oppervlakkige. Integendeel vervult hem een vleselijke en daarom verblindende ijver; hij ontziet geen moeite en arbeid in de strijd tegen de vijanden, zij moeten geheel en al vernietigd worden. Die onrust, die in hem knaagt, openbaart zich op een onstuimige wijze in de verstrooiing van een haastige, rusteloze arbeid. God ontmoet met Zijn wonderbare trouw Zijn ongelovige dienstknecht; Hij stelt het hem recht tastbaar voor ogen, dat Zijn Geest nooit van menselijke wetten afhangt, zoals het verstand vaststelt, maar dat het geloof altijd de overwinning is, die de wereld overwonnen heeft. God stelt het nog bovendien een ieder in een bijzondere gedaante voor ogen, dat die uitgezocht blijkt te zijn om de bijzondere gedaante, die het ongeloof bij hem aangenomen heeft, te beschamen. Wat wil Hij door deze Zijn goedheid? Boete; waarachtige boete; wie boete doet, is gered van het struikelen. Maar waartoe laat ons eerlijk zijn is het hart het meeste geneigd? Om de zonde van het ongeloof, met alles, wat daaruit voortgekomen is rond en open te belijden? Ach het is veel gemakkelijker en aangenamer tot vleselijke ijver over te gaan; men doet een belofte zacht of luid: "Ik wil trouwer werken, geen moeite ontzien, door onvermelde ijver de misslag weer goed maken. " Wat ijver, wat goed maken! Boete moet gij doen, uw misslag eenvoudig belijden. Al die ijver is vleselijk; hoe kan men de zonde bedekken? Hoe vermag men van struikelen zich op te richten? Mijn vriend, bemerkt gij in u zo'n onrustig verstrooien in de moeite en in de arbeid voor God en uw naaste, zoals gij hier in Saul ziet; vraag uzelf ernstig af, of het niet de tijd na het struikelen is, waarin gij de boete ontvlucht.

Nochtans was deze strenge verplichting, die hij het volk opleide: 1e. Onvoorzichtig en zeer onverstandig, want ofschoon op zo'n wijze tijd gewonnen werd, men verloor daarentegen de sterkte en vlugheid, om de overwinning naar wens te kunnen achtervolgen en de vijand, die voor hen vluchtte, na te jagen. 2e. Hetgeen zondig en nadelig voor het volk en erger dan het muilbanden van een dorsende os. Hun het slempen en brassen te beletten zou prijzenswaardig zijn geweest, maar hen te verbieden enige spijze te nemen, hoe weinig het ook mocht zijn, ofschoon zij hongerig en krachteloos waren, dit was barbaars. 3e. Goddeloos daarom, dat hij het verbond met een vloek en een eed bekrachtigde. Had hij geen wredere straf dan een verbanning of vervloeking, om de krijgswetten te handhaven en het leger in tucht te houden? De doodstraf wegens een overtreding als deze, was te zwaar, en nog veel meer, wanneer een

vloek daaraan gehecht was. Zij, die over anderen gesteld zijn, mogen hun onderhorigen wel bestraffen en kastijden maar zij mogen hen niet vervloeken.

Waarom spreekt Saul deze vloek uit? Omdat hij het vertrouwen op een volkomen gelukkige uitslag mistte, en daarom het geloof in de trouw van Israël's God. Waar hij dit geloof derfde, daar wil hij zichzelf door een buitengewoon krachtig optreden redden en helpen. In die vloek spreekt geheel het vertrouwen op eigen kracht hij Saul. Streng, tot in het overdrevene toe, wordt hij daardoor.

Toen het volk in het woud kwam, ziet, zo was er een honingvloed; 1) in rijke stromen vloeide uit de nabij zijnde bomen en uit de op het veld aanwezigerotskloven de honing; de Heere gaf dus ten tweede male gelegenheid aan het volk om zich te verkwikken; maar niemand nam zelfs het geringste, of raakte met zijn hand aan zijn mond, hoewel daardoor slechts een kort oponthoud zou hebben plaatsgevonden, en de krachten opnieuw herstel zouden zijn; want het volk vreesde de bezwering, waarmee Saul het bezworen had.

V. d. Palm meent, dat hier van geen bijenhoning sprake is, maar van een "zoet en dikachtig sap, dat uit sommige planten, dikwijls in grote overvloed vloeit en tot spijze gebruikt wordt. " Vele reizigers en andere schrijvers hebben meegedeeld, dat de bijen dikwijls de stammen van bomen, de kloven van de rotsen en de holen van de aarde tot korven gebruiken, zodat deze uit de bomen en kloven vloeide. Die honing was zo veelvuldig, dat dit aanleiding gaf tot de uitdrukking in Job 20: 17: "Stromen, rivieren en beken van honing en boter. " (Psalm 81: 17).

Dit was nu het gevolg van Sauls vermetelheid en tevens een zware schuld, die hij onder geen voorwendsel, wat ook, kon ontkennen, dat hij de naam van God ijdellijk had gebruikt. Ja, zelfs had hij door zijn vervloeking het leven van Jonathan in gevaar gebracht, terwijl God de vermetelheid en aanmatiging van de vader zo wreekte.

Maar Jonathan had het niet gehoord, toen zijn vader het volk bezworen had, en hij reikte in de haast, waarmee hij de vijand achtervolgde, het einde van de staf uit, die als teken van zijn veldheer waardigheid in zijn hand was, en hij doopte die in een honingraat; als hij nu zijn hand tot zijn mond wendde en de honing at, zo werden zijn ogen verlicht; 1) men zag het aanstonds aan zijn ogen, dat hij nieuwe kracht verkregen had.

Gerhard Vossius merkt op, dat de ogen door lange honger duister worden, en zoals spijs en drank verkwikt en verlevendigt, zo doen de wijn en de honing dit boven alle dingen; de geesten van beiden zijn zeer vlug en verspreiden hun kracht terstond door het lichaam.

Toen antwoordde een man uit het volk, die opmerkte, dat dit een aansporing was, om hetzelfde te doen, en zei: Uw vader heeft het volk zwaar bezworen, zeggende: Vervloekt zij de man, die heden 1) vóór de avond brood of iets anders eet! Daarom bezwijkt het volk.

De dag eindigde bij de Hebreeën met de ondergang van de zon (1 Samuel 14: 28).

Toen zei Jonathan, die de waarheid, die in dit verwijt tegen Saul lag, erkende: Mijn vader heeft het volk van het land, dat zich aan hem aangesloten heeft, beroerd
door zijn ontijdig verbod in grote moeite en in onheil gebracht; ziet toch, hoe mijn ogen verlicht, verhelderd zijn, omdat ik een weinig van deze honing geproefd heb. 2)

Dit is de natuur van ons mensen, dat de dagelijkse arbeid niet zonder dagelijks brood kan geschieden. Daarom geeft het de Hemelse Vader. De zonde van de mensen, hier vleselijke ijver, meestal gierigheid, onthoudt het aan anderen.

Wordt door honing het oog verlicht, veelmeer door de vrees voor de Heere (Psalm 19: 10-12).

Toen het avond geworden was, en het gebod van Saul hen niet langer van de spijze afhield, maakte zich het volk aan de buit, het viel uitgehongerd daarop aan, en zij namen schapen, en runderen, en kalveren, en zij slachtten ze tegen de aarde, 1) zonder het bloed behoorlijk te laten uitlopen en de stukken vlees behoorlijk daarvan te reinigen; en het volk at ze met het bloed, 2) geen acht gevende op hetgeen de Heere (Lev. 19: 26) gezegd had, dat het vlees niet met het bloed gekookt ofgebraden mocht worden; een ieder toch haastte zich slechts, om zo spoedig mogelijk zijn honger te stillen.

In het Hebreeuws Artsah. Dit betekent eigenlijk: ter aarde heen. De uitdrukking wil zeggen, dat het dier op de aarde viel en in zijn bloed bleef liggen, zodat het niet genoeg kon uitbloeden, en het vlees daarom met het bloed vermengd werd. Dit mocht niet volgens Lev. 19: 26.

In het Hebreeuws Al-hadam. Letterlijk: op het bloed, zodat het bloed er nog aan kleefde.

En men boodschapte het Saul, zeggende: Zie, het volk bezondigt zich aan de HEERE, etende met het bloed, hetgeen toch uitdrukkelijk in de wet verboden is. En hij zei: Gij hebt trouwelooslijk gehandeld door dit toe te laten, wentelt heden een grote steen tot mij, Ik zal verhinderen, dat dit verder gebeurt.

Verder sprak Saul, toen men de steen tot hem gewenteld had: Verstrooit u onder het volk, en zegt tot hen: Brengt tot mij een ieder zijn os, en een ieder zijn schaap, dat hij eten wil, en slacht het hier op de steen, waarop het uitbloeden kan, en de bevlekking van het vlees met het bloed vermeden kan worden, en eet en bezondigt u niet aan de Heere, die etende met het bloed. 1) Toen bracht al het volk een ieder zijn os, of zijn schaap met zijn hand, ‘s nacht, tot in de late nacht, en slachtten ze daar; hierdoor was de verdere wanorde voorkomen; maar ook een veel groter tijdverlies teweeggebracht, dan wanneer het volk op de juiste tijd ietshad kunnen genieten.

Hieruit blijkt, dat Saul nog enige vrees voor God behouden heeft, omdat hij zeer verontwaardigd was over zo’n zonde van het volk. Maar des te meer blijkt zijn eigen zonde, omdat hij het volk door een vloek gebonden had. Want wie, vraag ik, genoot daarvan de vrucht of de gevolgen? Het arme volk was van honger verzwakt en zijn kracht was verlamd.

En indien het een stukje brood of enige spijs had verworven, had het die nooit durven aanraken. Indien Saul dus bij zichzelf de gevolgen van zijn vervloeking had overwogen, zou hij niet zo voortvarend hebben gehandeld. Want, zoals wij zien, had hij, door het volk met een vloek te verbieden, het tot erger zonde verleid, en zelfs het leven van Jonathan had hij in gevaar gebracht, dat zonder tussenkomst van het volk was weggeweest.

Toon bouwde Saul te Ajalon, waar hij de Filistijnen geslagen had (vs. 31), voordat hij de plaats verliet, om de vervolging nog diezelfde nacht voort te zetten (vs. 36), de HEERE een altaar, tot gedenkteken van Zijn hulp; dit was het eerste altaar, dat hij de HEERE bouwde, zonder dat het tot een tweede gekomen is; veeleer werd in de loop der tijd zijn verwijdering van God steeds groter (1 Kronieken 13: 3).

Wij zien, dat Saul zich nog niet zo geheel van God losgerukt heeft, dat hij met geen draad meer aan de Almachtige zou hebben willen verbonden zijn, dat in hem de trotse gedachte zou opgekomen zijn: ik kan ook zonder God zijn, zonder Hem overwinnen; zo gemakkelijk komt iemand, die eens met de Heere verbonden was, niet van Hem los. Integendeel voelt hij diep, dat God regeert en een mens God moet geven, wat van God is; hij was zelfs hierin nog ijveriger geworden dan tevoren. Hij staat er met grote ernst op, dat de heiligheid van God door zijn krijgslieden niet wordt aangerand, straft met zijn misnoegen de zondaars en verhindert met wijsheid verdere zonden (vs. 33vv.); hij bouwt de Heere het eerste altaar ten dank voor de verleende overwinning (vs. 35) erkent later (vs. 36vv.) in het zwijgen van God, dat een onbekende zonde, een ban op Israël rusten moet, en hij zou, toen het door het lot aan de dag kwam, dat Jonathan tegen de eed van zijn vader onwetend iets van de honing geproefd had, in toorn tegen de zonde ook zijn eigen zoon gestraft hebben, wanneer God niet door middel van het volk tussenbeide getreden was. Uit dit alles leren wij, welke macht de krachtige hand van God nog over Saul had, hoe de struikelende koning zich nog op allerlei wijzen vermoeide, om weer in die oude vriendschapsbetrekking tot God te komen. Maar al zijn moeite, al zijn pogen is geheel en al tevergeefs. Waarom? omdat hij zich door zijn uitwendige godsdienst, door het bouwen van het altaar, door zijn verterende toorn tegen de zondaars, boven het inkeren in eigen hart, boven de belijdenis van zijn ongeloof als bron van alle kwaad, boven waarachtige boete verheffen wil. Overal zoekt hij de schuld, maar alleen niet in zichzelf. Alle middelen om God te verzoenen, wendt hij aan alleen dat éne niet, dat alleen verzoenen kan. In zo’n toestand kan soms een geruime tijd een gehele gemeente komen, zoals wij aan Efeze (Openbaring . 2: 1-7) zien. Zij had de eerste liefde verlaten, die uit vergeving van zonde voortkomt; zelfkennis, boete waren onaangename woorden geworden. Des te meer vermoeide men zich met godsdienstige werken, werkte zonder moe te worden niet voor zichzelf maar voor de Heere; zij kon evenmin als Saul de kwade verdragen, beproefde de valse apostelen, haatte de Nikolaïten met een grote haat. Maar dat alles was niet aangenaam voor de Heere van de gemeente; Hij roept te midden van het drukke, ernstige, godsdienstige drijven: "Bekeer u (doe boete) en doe de eerste werken", die werken, die de begenadigde zondares deed, toen zij zich aan Jezus’ voeten wierp, die met haar tranen nat maakte en met de haren van haar hoofd afdroogde. God wil dus boete, ongeveinsde belijdenis van de eerste zonde, waardoor ik van Hem verwijderd ben. Maar wat draait en keert en vermoeit zich de oude mens, om boven de boete verheven te zijn; om boven dit ene woord te komen: "Ik heb gezondigd. " Het geweten laat hem geen rust; hij voelt nog de behoefte, om

weer tot God te komen; hij loopt en rent, wordt in uiterlijke godsdienst des te strenger, klemt zich uiterlijk vaster aan de ark van het verbond van onze God, houdt zich nauwgezet vast aan zijn tempel; hij verkrijgt een kwellend wettisch bestaan, bouwt altaar op altaar, brengt offer op offer, vast, bidt, kastijdt zich; hij ziet de zonden van anderen met scherpe ogen, predikt anderen, bestraft hen, ijvert tegen de misdaden van het volk, toont grote ernst tegen elk verborgen kwaad; alles tevergeefs. De ziel wordt steeds verder van God verwijderd, de inwendige vervreemding wordt steeds groter, de val komt hem steeds nader. Ik weet niet, waarmee ik deze toestand beter vergelijken zou, dan met een schipbreukeling, die de ene hand uit het water omhoog steekt en roept: "Red mij", terwijl hij met de andere en met de voeten daarbij dieper in de draaikolk zwemt, of met een man, die voor een grote gesloten tuin staat, met de ene hand het slot openmakende, met de andere grendel op grendel ervoor schuivende. Waartoe dat vergeefse, dwaze kwellen? Hebt gij gezondigd, steek dan uw hand in uw boezem en breng de melaatsheid, die daar verborgen is, aan het licht; zwijg niet! Welgelukzalig de mens, zegt David, in wiens geest geen bedrog is; want toen ik zweeg werden mijn beenderen verouderd, in mijn brullen de gehele dag (Psalm 32: 2vv.). Roep niet de ark van het verbond bij u, bouw geen altaren; het is zeer gemakkelijk altaren te bouwen en offeranden te brengen, wanneer daardoor de oude mens zijn leven verlengen kan en het dodend zwaard van waarachtig berouw in de hoek kan plaatsen. Straf ook niet en oordeel niet; predik niet aan anderen, gij zijt toch verwerpelijk; weg met alle artsenijen, er is toch geen heling. Belijdt uw zonde; ik ken niets anders, dat u redden kan.

Onze Statenvertalers (1 Samuel 14: 35) hebben in de marge aangetekend: Hebreeuws: "dit altaar begon hij de Heere te bouwen", dat is hij legde de eerste steen, maar was zo haastig om de overwinning voort te zetten, dat hij het niet voltooien kon. Dit is een merkwaardig beeld van Sauls godsdienstig bestaan. Hij begon met de Heere te dienen, maar zijn overijling, zijn haast tot strijd en overwinning deed hem die dienst verlaten en het begin daarvan werd alzo nutteloos, maar tevergeefs.

III. Vs. 36-46. Toen Saul voornemens was, het nog overig gedeelte van de nacht tot verdere vervolging van de vijanden te besteden, en daarom Gods wil door de hogepriester vraagt, valt hem geen antwoord ten deel. Hij erkent zeer juist, dat Gods toorn op het leger moest drukken, en laat het lot beslissen, bij wie de zonde was, die zo’n toorn veroorzaakt had. Zo komt Jonathans overtreding van het verbod van zijn vader aan het licht, en zal hij die, hoewel hij het onwetend gedaan heeft, met de dood boeten. Het volk verzet zich ertegen, dat hij gedood zal worden, door wie de Heere op die dag in Israël heil gegeven heeft.

Daarna, nadat Saul het altaar opgericht en het volk door spijs en drank verkwikt was, zei Saul tot zijn hoofdlieden en de hogepriester Ahia, die zich in zijn omgeving bevond (vs. 3,17): Laat ons,
verder van hier, van Ajalon (vs. 31) trekken, de Filistijnen na, nog heden bij nacht; omdat zij zeker ergens zich weer verzameld hebben om uit te rusten, en laat ons hen beroven, voordat het morgen licht wordt, want anders zal de vervolging niet meer mogelijk zijn, en laat ons, voordat zij in hun land ontkomen, hen najagen en niet een man onder hen over laten. Zij, de hoofdlieden, nu zeiden: Doe al wat goed is in uw ogen, wij verenigen ons met hetgeen gij zegt; maar de priester, die bedenkingen maakte of niet Sauls ijver weer te ver ging, zei: Laat

ons hierheen tot God naderen, en ik zal bij dit opgerichte altaar Zijn naam aanroepen en Hem door de Uriem en Tummim om raad vragen.

Daaruit blijkt wel de fysieke kracht van Saul, zodat hij niet zonder reden door God tot koning was gekozen. Want ofschoon hij de gehele dag in touw was geweest, niet had gegeten, noch zich te goed had gedaan, toch begeerde hij de oorlog voort te zetten om met een grote slag de Filistijnen te treffen, opdat zij niet weer tegen de Israëlieten oorlog zouden kunnen voeren. Te prijzen is daarom zijn dapperheid. Maar ondertussen is in hem duidelijk, wat de dapperheid van de mens is, wanneer zij op hun eigen ijver of voortreffelijkheid en macht vertrouwen, omdat zij toch reeds bij de aanvang zelf zich stoten, omdat zij niets kunnen, nog mogen vorderen, tenzij zij eerst de naam van God hebben aangeroepen. Want dan pas is een gelukkige uitkomst van onze plannen en wensen mogelijk, wanneer God zelf ons regeert en ons in onze overleggingen bestuurt.

Saul spreekt hier terecht uit, dat de Heere om de een of andere zonde Zijn aangezicht verbergt; maar hij bedenkt niet, dat hij zelf de oorzaak kan wezen. En toch in de grond van de zaak is hij zelf de oorzaak. Want Jonathan heeft wel onwetend zijn gebod overtreden, maar dit was het zo’n zonde, dat de Heere Zijn aangezicht moest verbergen. Door Saul zelf, om zijn ondoordachte vervloeking, was hetgeen Jonathan had gedaan, tot zo’n zonde gemaakt.

Op Sauls eigen hoofd kwamen de gevolgen neer. Ja, het zou hem het leven van zijn zoon hebben gekost, indien God niet het volk had willen gebruiken, om dit te verhinderen.

Saul heeft dit ook zelf, zonder enige twijfel, gevoeld. Want wij lezen niet, dat hij God nog eens gevraagd heeft. Wel, dat hij van zijn plan heeft afgezien om de Filistijnen te vervolgen. Zijn ondoordachte vleselijke ijver heeft daarom de tegenovergestelde uitkomst gehad, als die hij met zijn vervloeking heeft bedoeld.

Toen vroeg Saul door middel van de hogepriester, wiens raad hij als recht erkende, God: Zal ik vertrekken de Filistijnen achterna? Zult gij ze in de hand van Israël overgeven? Maar Hij antwoordde hem niet op die dag; 1) er volgde geen antwoord, noch ja, noch nee.

Omdat de hogepriester de wil van God openbaarde door de Uriem en Tummim, zonder verdere uitwendige gebruiken en plechtigheden daarbij in acht te moeten nemen (Ex. 28: 30), moeten wij aannemen, dat hij zich in zijn geest door goddelijke invloed belemmerd zal hebben gevoeld op dit tijdstip enige uitspraak in naam van de Heere te doen. Daaraan gaven en het volk en met het volk de koning met recht de uitlegging, dat er enige zonde moest zijn begaan, die de Heere belette, Zijn volk in genade aan te zien (28: 6).

Toen de Heere zweeg, als een zeker bewijs, dat Hij wegens enige zonde Zijn aangezicht van het volk afgewend had, zei Saul: Komt hierheen, tot het altaar, uit alle hoeken van het volk, liever: "alle hoofden van het volk. " (In het Hebreeuws staat hetzelfde woord als in Richteren 20: 2), en verneemt, en ziet, door het werpen van het lot (Joz. 7: 16vv. 10: 20vv.), waarin deze zonde heden geschied zij, 1) om wiens zonde de Heere op ons vertoornd is, opdat wij door bestraffing van de schuldige het kwaad uit ons middenwegdoen.

Wanneer de Heere Zich van onze gebeden afkeert, hebben wij reden om te vermoeden, dat er verkeerdheid in onze harten is gadegeslagen. Wij moeten die zoeken totdat wij haar vinden, opdat wij ze uitwerpen, kruisigen en doden.

Want, zo waarachtig als de HEERE leeft, die Israël verlost, wiens gunst wij tot elke prijs weer moeten winnen, al was het in mijn zoon Jonathan, 1) die ik met u zo hoog schat, dan zal hij toch de dood sterven, al is hij de erfgenaam van de troon en een dapper held; en niemand uit het gehele volk antwoordde hem op dit woord, zozeer vervulde het allen met ontzetting, wegens de vermetelheid, die bij alle onpartijdige rechtvaardigheid daarin lag.

Naar het schijnt had Saul reeds enige verdenking tegen Jonathan, die reeds tweemaal (13: 14: 1vv.) op eigen hand iets bijzonders ondernomen had. Een verborgen afgunst van de koning tegen zijn zoon, die hem door de beide heldendaden de roem van de overwinning ontnomen had, kan in zijn strenge rede niet miskend worden, hoewel hemzelf misschien die wangunst verborgen was, en hij veeleer meende zich daardoor als een echt onpartijdig vorst te openbaren, die het gevoel van zijn vaderhart en het belang van zijn familie ver beneden de welvaart van het land stelde.

Wij zien hier, hoe waar het is, wat de dichter van het menselijke hart zegt: "Ach ‘t hart is vol van snode listen, vol van bedrog in elke hoek" (Gez. 73: 10).

Wanneer we, na onszelf onderzocht te hebben, bevinden, dat er een zonde bij ons huisvest, die Gods gunstig aangezicht van ons afwendt, zodat Hij onze gebeden niet hoort, of ons de gave van het gebed onthoudt, dan vordert onze plicht, zowel als onze rust en ons belang, dat we die zonde, als was ze ons zo lief als ons rechteroog, of onze rechterhand verdoeme als een alles verdervend en zielberoerend kwaad en ze in de mogendheid van God kruisigen en uitroeien.

Verder zei hij tot het gehele Israël, om te tonen dat hij het ernstig met dat woord meende: Gij zult aan de ene zijde zijn, en ik en mijn zoon Jonathan zullen aan de andere zijde zijn, opdat het lot beslisse, bij welke van beide partijen de schuld is. Toen zei het volk tot Saul, die verdeling goedkeurende: Doe wat goed is in uw ogen.

Saul nu sprak, toen de hogepriester tot het loten zou overgaan, tot de HEERE, de God van Israël, zoals hij Hem noemde: Toon de onschuldige; 1) bestuur het lot zo, opdat blijkt, wie schuldig en wie onschuldig is. Toen werd (Jos 7: 16) Jonathan en Saul, die aan de ene zijde stonden, geraakt, het lot viel op hen, en het volk, dat aan de andere zijde stond, ging vrijuit; onder hen was dus de schuldige niet, er was nog slechts aan te wijzen of Saul dan wel Jonathan overtreden had.

In het Hebreeuws Habah thamim. In onze Statenvertaling vertaald met: toon de onschuldige. Beter is de vertaling: Breng voort de waarheid. De bedoeling is natuurlijk dezelfde. Het is de bede van Saul, dat de Heere, de God van Israël, aan de dag doe komen, waarom Hij hem niet heeft geantwoord, wat de reden daarvan is.

Toen zei Saul: Zo doe mij God en zo doe Hij daartoe, Jonathan! gij moet de dood sterven; 1)ik kan, omdat gij mijn zoon zijt, de eed niet breken.

De bron, waaruit deze verzekering bij Saul voortvloeit, was niet anders dan hoogmoed. Saul werd gedurende zijn koningschap een zeer hoogmoedig man. Hoogmoed had hem ertoe gedreven, de vloek uit te spreken, hoogmoed zette hem aan, om zijn wil vol te houden en zelfs zijn zoon Jonathan niet te sparen, waar deze zich tegen het koninklijk gezag, hoewel onwetend, had gesteld. Hoogmoed doet hem straks de koning van de Amalekieten sparen, en hoogmoed drijft hem tenslotte tot zelfmoord.

Die het meest toegevende zijn ten opzichte van hun eigen zonden, zijn het strengst tegenover anderen; die het meest Gods gezag voorbijzien, kunnen het het minst verdragen, wanneer hun eigen bevelen worden verwaarloosd.

Maar het volk, 1) dat wist, dat Jonathan het in onwetendheid gedaan had, zei tot Saul: Zou Jonathan sterven, die deze grote verlossing in Israël gedaan heeft, en door zijn heldenmoed (vs. 1vv.) het land van zijn onderdrukkers bevrijd heeft? Dat zij verre! Zo waarachtig als de HEERE leeft, zo er een haar van zijn hoofd op de aarde vallen zal! want hij heeft dit heden met God gedaan. 2) Hoe zouden wij hem durven doden, van wie zo duidelijk gebleken is, dat de Heere met hem is. Zo verloste het volk Jonathan, door zich zo nadrukkelijk te verzetten, dat hij niet stierf.

Al had Jonathan in onwetendheid gehandeld, zo had hij toch de eed van zijn vader geschonden, en (Jos 1: 1) een schuld op het geheel van het volk gebracht; dat is de reden, waarom de Heere in vs. 37 Zijn aangezicht van Israël afwendt en aan Saul op zijn vraag geen antwoord geeft. Omdat echter de overtreding niet alleen uit onwetendheid geschied was, maar ook in een zaak bestond, die op zichzelf niet verkeerd was, maar het alleen daardoor was geworden, dat de koning het verboden had en wel in blinde, vleselijke ijver met een eed, zo was de schuld weggenomen met de openbaring van hetgeen geschied was. Dit openbaar worden nu had Saul tot nadenken moeten brengen, dat hij zichzelf voor de eigenlijk schuldige had erkend en het voor het gehele volk beleden had. Hij had moeten belijden, dat hij tot zo’n verbod en zo’n eed geen recht had; hij had om vergeving voor deze zonde moeten bidden en (Joz. 9: 21 Richteren 21: 11) van het doorzetten van zijn verkeerdheid moeten afzien, in plaats van in gewaande zelfverloochening consequent te blijven ook tegenover zijn zoon. Omdat hij echter in zijn verkeerdheid besloten heeft, aan het uitwendige formele recht een geheel schuldeloze op te offeren, aan wie het gehele volk de hulp te danken heeft, die het op deze dag van God ondervonden heeft, zo bedient de Heere Zich van het volk als middel, om Jonathan uit de hand van zijn onrechtvaardige vader te redden.

Met welke woorden het volk aantoont, dat het onrecht op God zelf terug zou vloeien, indien Saul op hem, wiens daden Hij had gebruikt, om het volk heil aan te brengen, zijn woede koelde. Want wel gebeurt het, dat sommigen grote dingen doen, die vermeldenswaardig zijn, maar toch tot zulke misdaden vervallen, die door hun dood verzoend moeten worden, ofschoon zij anders in grote dapperheid hebben uitgeblonken. Maar het volk spreekt hier over zaken, die met elkaar in verband staan. Want het vraagt, waarom hij, die het

volk tot heil is geweest, moet sterven, wegens het genieten van een weinig honing, die hij met het uiterste van zijn staf had genomen? Want op welke wijze had hij dit gedaan? Immers, terwijl hij de vijand vervolgde en, zelf veldheer, door zijn voorbeeld de gemoederen aanzette, om de vijand te vervolgen. Kortom, als een standaarddrager en aanvoerder van God had hij zich midden in de vijanden begeven. God had die man niet in de steek gelaten, maar Zijn kracht in hem uitgestort, alsof Hij hem met eigen hand leidde. Verder, terwijl hij zijn plicht had gedaan, en God als aanvoerder was gevolgd, had hij een weinig honing geproefd en dit had hij niet uit boosheid of weerspannigheid gedaan. Waarom hij niet tegen de koning had gezondigd, tenzij de onbekendheid met het edict hem wellicht tot misdaad kon aangerekend worden. Waarom, indien hij met de dood gestraft werd, of zij dan niet God beledigden, en de gunst, die Hij in Jonathan geopenbaard had, verdonkerden?.

Saul nu trok in het gevoel van zijn schuld, die hij niet belijden wilde, en daarom ook twijfelende aan de goddelijke bijstand, op van achter de Filistijnen, zonder de vervolging, die hij voorgenomen had (vs. 36) voort te zetten, en de Filistijnen trokken zich zonder tegenstand in hun land terug naar hun plaats, hoewel zij verdelgd hadden kunnen worden, wanneer Saul in een andere betrekking tot de Heere gestaan had.

In de beide eerste verzen van het volgend gedeelte zullen wij zien, hoe Saul, hoewel hij met zijn hart van God en van de waarheid geweken is, toch steeds groter en machtiger wordt en zijn daden van steeds groter betekenis worden. Daardoor mogen wij ons niet laten misleiden; juist dit geluk brengt hem steeds nader tot de eigenlijke val (15), omdat hij van zijn struikelen zich niet door waarachtige boete weer opricht. "De genadige hulp van God was nog met Saul, alles lukte hem, zijn werk volbracht hij gezegend, zijn naam werd wijd en zijn geprezen, maar dat juist maakte hem gerust. Het gelukkig gevolg van zijn werken voor God dreef de laatste herinnering aan de verborgen, nog onbekende, veel minder uitgewiste schuld uit zijn gedachte. Hij hield zich wegens de hulp, die hij bij al zijn ondernemingen van Boven ondervond, weer voor een vriend van God, en hij was toch Zijn vijand. Hij waande de kloof gedempt, maar in waarheid werd zij steeds wijder. Evenals later Babel (Jes. 47: 1vv.) leefde hij in een wellust en zat hij zo veilig neer en sprak hij in zijn hart: "Ik ben een koning in eeuwigheid; " maar hij had, evenmin als Babel, tot hiertoe eraan gedacht, hoe het hierna met hem zou gaan. Hij stond daar als een eikenboom, die in zijn merg reeds lang rottende is; hoewel men uitwendig geen gebreken kan waarnemen en den groene, mooie boom bewondert. ".

Op grond van het hier en bij vs. 24 en 35 gezegde blijkt, wat het antwoord is op de voor het inwendige leven zo gewichtige vraag: "wat richt ons weer op, als wij gestruikeld zijn?" 1. Geen vleselijke ijver maar boete; 2. geen uitwendige godsdienst maar boete; 3. geen gelukkige uitslag van onze ondernemingen, maar opnieuw boete. Evenzo luidt volgens het Evangelie (MATTHEUS. 7: 15vv.) op de andere niet minder gewichtige vraag: "wat is het teken van echt, waar Christendom?" het antwoord: 1. Niet veel weten maar geloof; 2. geen mooiklinkende woorden maar geloof; 3. geen glinsterende werken, maar opnieuw geloof.

God heeft wel gewild, dat hij zijn volk tot vrijheid zou brengen, en zo zich als verdediger en beschermer van het volk openbaren, en van de tirannie van de Filistijnen, die lang geduurd

had, bevrijden, maar heeft aan Saul niet de volkomen en volmaakte overwinning toegestaan over zijn vijanden, omdat hij buiten twijfel schande en oneer waardig was, omdat hij Samuel niet had afgewacht.

IV. Vs. 47-52. Nu volgt als slot van de eerder meegedeelde gebeurtenis, die Saul voor altijd tot het koninklijk gezag bij het volk bracht, een overzicht over zijn verdere oorlogen en overwinningen, zij hebben geen bijzondere betekenis voor de geschiedenis van het Godsrijk, waarom zij niet elk in het bijzonder verhaald, maar slechts in het algemeen opgeteld worden. Daaraan wordt dan een korte mededeling omtrent zijn familiebetrekkingen en zijn militaire omgeving gevoegd.

Toen nam Saul het koninkrijk over Israël in; ten gevolge van de overwinning over de Filistijnen (vs. 1-46) kwam hij werkelijk tot de koninklijke macht, die hem reeds na de overwinning over de Ammonieten (11) door alle stammen was toegekend; en hij streed in de eerste jaren van zijn koninkrijk, dat hij nu probeerde te bevestigen (ongeveer van 1077-1067 vóór Chr.) rondom tegen al zijn vijanden, zoals het een Israëlitische koning betaamde (Num. 23: 7vv. ; 17vv.), trokken Moab, en tegen de kinderen van Ammon, en tegen Edom, en tegen de koningen van Zoba, een landschap noordoostelijk van Damascus, tussen de Orontos en de Eufraat gelegen (2 Samuel . 8: 3), en tegen de Filistijnen, en overal, waar hij zich wendde, oefende hij, met hulp van God, die zijn ondernemingen liet gelukken, straf 1) voor al het kwaad, dat die volkeren vroeger aan Israël hadden aangedaan.

Hij strafte die volken voor al het onrecht en de verdrukking, die zij Israël hadden aangedaan. Alleen de oorlogen met de Ammonieten en de Filistijnen worden ons vermeld. Niet de andere, hier opgesomd, omdat zij geen betekenis hadden voor het koninkrijk van God.

En hij handelde dapper, 1) (woordelijk hij maakte macht, d. i. hij kwam tot steeds groter macht (Num. 24: 18) en hij sloeg de Amalekieten, zodat hij volgens de voorzegging (Num. 24:
inderdaad hoger was dan hu koning Agag, en hij redde Israël uit de hand van hen, die hem beroofde. 2)

In het Hebreeuws Wajaäs chajil, Hij handelde dapper, maar beter nog: Hij ontwikkelde macht, omdat deze woorden in verband gebracht moeten worden met de volgende, waardoor melding gemaakt wordt van de oorlog met de Amalekieten. Niet alleen, dat hij de vorige volken had verslagen, maar hij overwon ook de Amalekieten, die aartsvijanden van Israël.

In deze tijd van zijn overwinnende werkzaamheid naar buiten heeft hij, naar het schijnt ook binnen zijn rijk veel goeds gedaan, onder andere de waarzeggerij en duivelskunstenaar uit het land uitgeroeid (28: 9).

De zonen van Saul nu, om hier enkele berichten ten opzichte van zijn familiebetrekkingen te geven, waren vier in getal. Van deze worden thans alleen deze drie genoemd, die later tegelijk met hem stierven (31: 2,6): Jonathan, die wij reeds als een strijdbaar held leerden kennen, en Isvi (= gelijk), 1) of zoals hij gewoonlijk heet: Abinadab (31: 2; 1 Kronieken 9:

9: 39) en Malchi-sua (= koning van hulp); de vierde Esbaäl (1 Kronieken 8: 33; 9: 39) of Isboseth, 2) zal later in het bijzonder voorkomen, omdat hij de enige was, die zijn vader overleefde (2 Samuel . 2: 8vv.); en de namen van zijn twee dochters (13: 17vv.) waren deze: de naam van de eerstgeborene was Merab (= vermenigvuldiging), en de naam van de kleinste, Michal (= een kleine waterstroom).

Veel uitleggers menen, dat het woord een schrijffout is voor de tweede en voor dat woord "Abinadad" is uitgevallen.

De Joden hebben, zoals bij 13: 2 opgemerkt is, uit het niet vermelden van Isboseth op deze plaats besloten, dat hij bij het begin van Sauls regering nog niet geboren was; omdat volgens Samuel . 2: 10 Isboseth bij de dood van zijn vader 40 jaar oud was, zou Saul volgens die mening 40 jaar geregeerd moeten hebben, een opvatting, die Paulus in zijn rede (Hand. 18: 21) onbestreden laat, zonder die toch als juist te bevestigen.

En er was, zoals wij uit het vervolg van de geschiedenis, van 17, zien zullen, een sterke strijd tegen de Filistijnen al de dagen van Saul, omdat hij door zijn onbezonnen gedrag (vs. 24)verhinderd had, dat zij toen niet met één slag vernield konden worden. Onder zijn regering zien wij daarom, om die voortdurende oorlog, reeds een begin van een staand leger in Israël, terwijl vroeger eerst bij het uitbreken van een oorlog de strijdbare mannen opgeroepen werden om, nadat die geëindigd was, weer tot hun arbeid terug te keren. Reeds dadelijk na de strijd tegen de Ammonieten hield hij 3. 000 man bij zich, die de kern van zijn leger uitmaakten (13: 2); dit leger versterkte hij; alle helden, en alle kloeke mannen, alle mannen tot de krijgsdienst geschikt, die Saul zag, die vergaderde hij tot zich.

Onder de beide volgende koningen werd dit staande leger nog zeer uitgebreid. David had, behalve zijn lijfwacht, een garde (in 2 Samuel . 16: 6 en 20: 7 de helden genoemd) uit de 600 krijgslieden, die zich in zijn strijd met Saul rondom hem vergaderd hadden (22: 2; vgl. 23: 13; 13 en 2 Samuel . 15: 18 uit deze kwamen zijn bekwaamste veldheren voort (2 Samuel . 23: 8vv.). Bovendien organiseerde hij ook uit het volk een leger van 12 afdelingen; ieder van deze, tot 24. 000 man groot, stond een maand van het jaar in dienst (1 Kronieken 27). Salomo versterkte de legermacht van het rijk door de invoering van krijgswagens, die hij in vaste steden, bijzonder aan de grenzen van het land legde (1 Koningen . 4: 26; 3: 19; 10: 26). Deze inrichtingen werden door de volgende koningen behouden; niet weinigen onder hen versterkten de krijgsmacht met voetvolk en ruiterij (1 Koningen . 16: 9; 2 Koningen . 8: 21; 13:
Jes. 2: 7 Micha 5: 9), verscheidene namen ook vreemde troepen als hulptroepen in soldij (2 Kronieken 25: 6vv.). Deze krijgsmacht was echter ook eigenlijk land-militie, maar niet in voortdurende dienst; in vredestijd was zij waarschijnlijk het grootste gedeelte van het jaar in landelijke bezigheden en onbezoldigd; in de oorlog bestond zelfs hun soldij waarschijnlijk slechts in naturalia en een bepaald aandeel in de buit.

HOOFDSTUK 15.

SAUL OM ZIJN ONGEHOORZAAMHEID VERWORPEN.

Vs. 1-9. De in 13: 13vv. tegen Saul uitgesproken bedreiging, dat zijn koninkrijk niet bestaan zou, was meer een waarschuwing dan een vast, onveranderlijk besluit geweest; nu wordt zijn gehoorzaamheid op een beslissende proef gesteld, Amalek is een toonbeeld van de aan God vijandige macht van de wereld (Ex. 17: 8vv.); Mozes had kort vóór zijn einde het volk van God aan de uitroeiing van deze herinnerd (Deuteronomium 25: 17vv.); van Amaleks vernietiging door Israël's koning was reeds lang tevoren, door Bileam in zijn vierde en laatste rede voorspeld (Num. 24: 20); nu zegt Samuel Saul volgens bevel van God aan, dat hij een krijgstocht tegen deze moet ondernemen en de ban in zijn gehele omvang aan hen ten uitvoer moet brengen. Saul doet dit in zoverre, dat hij de strijd tegen de Amalekieten begint en, nadat hij hen geslagen heeft, de ban tot op zekere hoogte uitvoert; maar niet alleen laat hij de koning in leven, om met een koninklijke slaaf te kunnen pronken, maar geeft ook aan de hebzucht van zijn krijgslieden toe, die het beste vee sparen, om het voor zich te behouden.

Toen zei Samuel, gedwongen door de Geest van God, tot Saul, toen deze de in 14: 47 vermelde strijd zegerijk volbracht had, naar onze berekening ongeveer in het jaar 1067 v. C. : De HEERE heeft, toen het volk een koning begeerde (8-10), mij gezonden, dat ik u tot koning zalfde over Zijn volk, over Israël; hoor dan nu de stem van de woorden van de HEERE, die ik u bekend zal maken, en vervul dat bevel getrouw en nauwgezet. Was God tevoren vertoornd over uw ongeloof (13: 8vv.), toon u nu voor de in die tijd ontvangen zalving (10: 1) dankbaar door volkomen gehoorzaamheid.

Wij hebben gezien, hoe Saul in het gehele gedeelte van 14: 24-46 niet de verkeerde wegen ging, omdat hij zijn zonde in 13: 8vv. niet erkennen en belijden, maar de boete ontwijken wilde. Toch lag aan zijn vleselijke ijver en zijn uiterlijke godsdienst altijd nog een zeker verlangen ten grondslag, om weer met God verenigd te worden; verworpen had de Heere hem nog niet, hoewel hem reeds aanstonds gezegd was, dat zijn rijk niet zou bestaan. De in 14: 47 meegedeelde strijd met hetgeen hij, volgens 28: 9, tot uitroeiing van de waarzeggers en duivelskunstenaars in zijn rijk deed, waren aan de ene zijde een openbaring van dat verlangen. Zoals echter aan de andere zijde dit streven, om door werken van eigengerechtigheid God te verzoenen en de boete na te laten, in de grond verkeerd was, zo stond ook Saul in groot gevaar voor zijn ziel, wanneer de Heere aan zijn ondernemingen geluk en zegen verleende, hij zag dit slagen voor een teken aan, dat hij werkelijk zijn doel bereikt en zijn onrecht weer goed gemaakt had, alsof God weer zijn vriend was en zijn verhouding tot Hem de ware was. Daarom stelt de Heere door hetgeen Hij in ons gedeelte door Samuëls mond hem gebiedt, hem op de proef: het moet nu duidelijk en openbaar worden, wat op de diepste grond van zijn hart is: er moet, omdat de Hartenkenner dit reeds weet en hem als onrein en zelfzuchtig kent, gelegenheid komen, om het oordeel over hem uit te spreken en aan zijn koninkrijk een einde te maken. Wanneer hij ook later nog een tijdlang in zijn koninklijke waardigheid blijft, zo figureert hij toch slechts als koning; de eigenlijke koning van Israël is reeds diegene, die de Heere geboden heeft, vorst te zijn over Zijn volk. Zo staat onze geschiedenis enigermate op een gelijke lijn met de verzoeking van Abraham in

Genesis22 ; bij Abraham heeft echter het tegenovergestelde plaats. Bij Abraham zal het reine, het zich geheel en al de Heere opofferende geloof openbaar worden; bij hem zal het vast en zeker worden, dat hij voor altijd tot erfgenaam van de goddelijke belofte en tot middelaar van de zegen van God voor de gehele wereld gesteld wordt. Evenals echter bij Abraham, van de kant van de mens gezien, de mogelijkheid bestond, om aan Gods gebod ongehoorzaam te worden, zo was het voor Saul mogelijk, dat hij het bevel, dat door Samuël tot hem gekomen was, in alle trouw ten uitvoer bracht: de beproeving, waarin hij kwam, moest, volgens Gods genadige bedoelingen, een handreiking zijn, om hem op de rechte weg terug te brengen; want wie heeft, die zal gegeven worden, opdat hij overvloedig hebbe. In dit opzicht staat Sauls beproeving op gelijke lijn met die, die farao ondervond (Ex 3: 18).

Ga nu heen, gij Saul, die geroepen zijt om als vorst van Mijn volk het vonnis te voltrekken, naar de zuidelijke grenzen van het land, en sla Amalek, dat aan de overzijde van die grenzen in het steenachtig Arabië woont, en verbanalles, wat hij heeft (Le 27: 29) en spaar hem niet, maar dood van de man af tot de vrouw toe, van de kinderen tot de zuigelingen, van de ossen tot de schapen, van de kamelen tot de ezels toe, 1) zoals de wet ten opzichte van de ban voorschrijft, wanneer die in al haar strengheid ten uitvoer gebracht moet worden.

Vroeg of laat zal de afrekening geschieden, wegens de verongelijkingen, die het Israël's God zijn aangedaan. God draagt veeltijds zeer lang degenen, die tot het verderf zijn aangeschreven; ofschoon het vonnis gestreken is, het wordt echter niet aanstonds uitgevoerd. Alhoewel God lang verdraagt, Hij zal nochtans niet altijd verdragen; de dag zal eindelijk komen, waarop gewroken zullen worden alle ongelijkheden die Gods volk zijn aangedaan. Gods Rechtvaardigheid slaat langzaam, maar zij treft gewis.

Dit woord van de Heere verkondigde Saul het volk, en riep het tot de strijd tegen Amalek op, en hij telde hen te Telaïm (= schapen) of Telem in het oostelijk gedeelte van het Zuiderland (Joz. 15: 24), tweehonderdduizend man voetvolk en tienduizend mannen van Juda
(11: 8).

Een grote menigte, maar men moet niet vergeten, dat om een volk als de Amalekieten een nomadenvolk, te verslaan, een groot leger nodig was.

En Saul liet, voordat hij tot bestormen overging, de Kenieten zeggen, die zich uit het gebied van Juda (Richteren 1: 16) meer naar het zuiden hadden uitgebreid: Gaat weg, wijkt naar een andere plaats, trekt af uit het midden van de Amalekieten (Num. 24: 21), opdat ik u in de hitte van de strijd, wanneer vriend en vijand niet te onderscheiden is, met hen niet wegruime, niet dode. Ik wens u te sparen, want gij hebt in uw stamvader Hobab, Mozes' zwager, die de tocht door de woestijn van Sinaï als leidsman meegemaakt heeft (Num. 10: 29vv.), barmhartigheid gedaan aan al de kinderen van Israël, toen zij uit Egypte kwamen. Zo weken de Kenieten uit het midden van de Amalekieten, 1) en trokken meer noordwaarts naar het land van Juda.

Dus laat een voornaam man de goddelijke zegeningen zijn kinderen en kindskinderen na tot erfenis, en terwijl hij in het graf ligt, hebben zij die na hem komen, het vruchtgebruik van zijn liefdedaden.

En hij, agag 1) (= de vurige), de koning van de Amalekieten, levend, hij maakte hem krijgsgevangen; maar al het volk, dat in zijn handen viel, verbande hij door de scherpte van het zwaard, terwijl een aanzienlijk gedeelte ontkwam (27: 8; 30: 1; 2 Samuel . 8: 12 ook dit overblijfsel later door de Simeonieten onder koning Hizkia uitgeroeid werd (1 Kronieken 4: 31).

Num. 24: 7

Dit is geen eigennaam, maar de titel van alle koningen van de Amalekieten, evenals de koningen van Egypte farao, die van de Filistijnen Abimelech (Ge 26: 1) 21: 10 Psalm 34: 1) genoemd werden.

Maar Saul en het gehele volk spaarde, tegen het uitdrukkelijk bevel van God in (vs. 3), Agag, 1) zodat men hem niet met de scherpte van het zwaard verbande, en de beste schapen, en runderen, en de naast beste, 2) en de lammeren, en al wat best was, en zij wilden ze niet verbannen; maar elk ding, dat verachtzaam, dat nietswaardig, en dat verdwijnende, schurftig was, dat verbanden zij.

De uitleggers hebben veel moeite met dit woord: "hamisnim. " Door deze wordt het gehouden voor "vetgemeste", door anderen weer voor "de runderen van de tweede soort", of "van de tweede geboorte".

Het sparen van Agag was in Sauls belang, die met de koninklijke slaaf wilde pronken; het sparen van het beste vee was in het eigen belang van het volk. Deze zonde was zeer zwaar en aan Achan gestraft (Joz. 7 en 8).

Het verbannen was een geheel overgeven aan God. Hem geeft men nu het nietswaardige, terwijl men al wat goed was God ontsteelt.

Ongetwijfeld heeft Saul hier het gebruik van de heidense koningen willen navolgen, om overwonnen koningen te gebruiken als hun slaven, om hen daarmee hun onmacht te doen voelen. Hoogmoed was het daarom, die hem tot deze daad aanzette, waardoor hij het bevel van de Heere verachtte en zich niet als koning op bevel van God wilde gedragen. Door deze daad van verzet maakte Saul zich los van de band, die hem bond aan het volk, dat de Heere tot zijn Opperheer had en bovenal van de band, die hemzelf bond aan de Heere God.

In het Hebreeuws Wehamischnim. In onze Statenvertaling vertaald door de naaste beste. Volgens David Kimchi zijn het de runderen en schapen van de tweede geboorte (animalia secundo partu edita), die gewoonlijk voor de besten worden gehouden.

Onder de lammeren moeten verstaan worden de weide- of vette lammeren. Het beste hielden zij voor zich en het slechtste gaven zij de Heere. Niet alleen blijkt hieruit een geringachten van het bevel van de Heere, maar ook een aantasten van Zijn heerlijk en heilig Wezen.

II. Vs. 10-35. De Heere is vertoornd over Sauls ongehoorzaamheid. In een openbaring van de nacht maakt hij aan Samuel het vonnis van de verwerping over de trouweloze koning bekend. Samuel moet, hoewel hij de gehele nacht tot God roept om afwending van dit vonnis, het toch tenslotte als onherroepelijk erkennen. Daarom begeeft hij zich de volgende morgen op weg, om Saul te ontmoeten. Deze heeft de terugweg uit het land van de Amalekieten over Karmel, waar hij zich een gedenkteken van de overwinning opgericht heeft, reeds zó ver afgelegd, dat hij juist naar Gilgal afgekomen is. Hier ontmoet hem de profeet en houdt hem, die huichelende, alsof hij het woord van de Heere volbracht had, hem tegemoet komt, aanstonds zijn ongehoorzaamheid voor. Saul beproeft zijn handelwijze op alle mogelijke wijze te sparen, maar Samuel maakt alle zijn uitvluchten te schande en kondigt hem aan, wat de Heere de afgelopen nacht met hem gesproken heeft. Met herhaalde bede dringt de koning bij de profeet aan hem nu niet te verlaten, zoals hij het voornemen heeft, maar hem tot het voorgenomen offer te vergezellen, opdat hij voor het volk niet tentoongesteld worde. Samuel geeft eindelijk hierin toe. Nadat echter de godsdienstige plechtigheid geschied is en Samuel den gevangenen koning der Amalekieten nog op de plaats van het offer heeft omgebracht, scheidt hij zich voor altijd van den door den Heere verworpenen Saul, zonder dat hij toch zijn hart van hem afgetrokken heeft.

Toen Saul en zijn volk zo in Amalek handelde, zoals vs. 9 gezegd is, en daarop over Karmel naar Gilgal terugkeerde (vs. 12), geschiedde het woord van de HEERE in de nacht (vs. 16) tot Samuel te Rama, zeggende:

Het berouwt Mij, 1) dat Ik Saul tot koning gemaakt heb, omdat hij zich, hoewel hij aanvankelijk in Mijn wegen wandelde, van achter Mij afgekeerd heeft, om zijn eigen weg te gaan en Mijn woorden niet bevestigd heeft. Toen deze ongehoorzaamheid van Saul de profeet door Gods openbaring bekend geworden was, en tevens de daardoor teweeggebrachte vernietiging van zijn roeping tot koning, ontstak Samuel, en hij riep tot de HEERE de gehele nacht,
om, ware het mogelijk, voor de ongehoorzame koning nog vergeving te verkrijgen, zoals eens Mozes voor Israël bad (Ex. 32: 30vv. Num. 14: 13vv.); maar hij erkende onder zijn bidden, dat hij de voorbede moest eindigen en de koning ter verantwoording roepen.

Wanneer de Schrift, die nergens met woorden speelt (Genesis6: 6vv. ; 1 Samuel . 15: 11,23 Jona 4: 2 Joël 2: 13 Jer. 4: 28; 18: 8,18 Ezechiël. 24: 14 Psalm 106: 45) zegt: "Het berouwde Hem," dan is dit op een voor ons bevattelijke, menselijke wijze uitgedrukt, dat God, wegens de veranderde gezindheid van de mens, ook Zijn verhouding tot hem verandert. Hij betoont Zich daardoor te zijn: de levende God, die niet maar een strakke, onveranderlijke wet is, maar boven de noodzakelijkheid van Zijn eigen Wezen regeert, indien Hij een woord van dreiging kan terugnemen, zodra Hij zijn doel bereikt heeft, of een woord van belofte, zodat het zijn doel in het mensenhart niet bereiken kan. Berouwde het Hem mensen geschapen en Saul tot koning gemaakt te hebben, dan is dit niet, alsof Hij ingezien zou hebben, een misslag te

hebben begaan, maar het is de klacht van Zijn hart daarover, dat de bedoeling van Zijn liefde aan die mens niet bereikbaar was. Wanneer het een menselijke vader berouwt, zijn zoon met gaven overladen te hebben, zo kan hij in waarheid onwijs, onpedagogisch gehandeld hebben, en moet hij over zichzelf leed dragen evenals over de ondankbare zoon, die zich misdragen heeft. Zo is het bij God niet; want alles, wat Hij doet, is recht. Berouwt Hem omgekeerd de straf, die hij over de boze besloten heeft, zo is Hij de Vader, die genadig is, barmhartig, geduldig en van grote goedertierenheid, wiens vaderlijk hart medelijden heeft met het bloedend kind en het diep betreurt, dat hij het zo kastijden of ten minste bedreigen moest. Zo geeft de uitdrukking: "berouw; " "berouwen" een kostbare blik in het hart van onze God.

Voorzeker vele en ernstige redenen schijnen Samuel hier beroerd te hebben, wanneer hij bedacht, dat de Naam van God enige oneer zou ondergaan en de goddelozen gelegenheid zouden hebben, om tegen God lasteringen voort te brengen, wanneer Saul verworpen en van zijn ambt werd ontzet. Want hij was door de dienst van Samuel gezalfd en door God zelf uit het gehele volk gekozen, en tot de koninklijke waardigheid geroepen; waarom het nu, wanneer hij uit zijn ambt werd ontzet, wel kon schijnen, alsof men aan het gezag en de keuze van Samuel zijn vertrouwen enigszins kon ontzeggen, en vervolgens dat het noodzakelijk was, om de dienst van God te laten varen en dat alzo de grootste verwarring bij het volk en een gehele omkering van zaken er het gevolg van zou zijn. Dit zijn wel voornamelijk de redenen, die Samuel tot zo grote verontwaardiging hebben gedreven.

De wegen van het volk en van zijn leidslieden aan de Goddelijke wet te beproeven (Jer. 6: 27), overal op de erkenning van de Majesteit en enige heerlijkheid van de HEERE met onverbiddelijke ernst aan te dringen, tegen elke afval van Hem, tegen elke ontrouw aan Zijn bepalingen voor hogeren en geringeren, voornamelijk voor de dragers van het theocratisch ambt, zonder terughouding te getuigen; aan hen, die zich verstokken tegen het goddelijk woord, het oordeel te verkondigen; naar omstandigheden zelf tot volvoering daarvan in te grijpen; maar ook aan de andere zijde, wanneer menselijke hoop verdwenen is, redding en heil te beloven, altijd het oog op de Heere, van wie Israël alles te hopen en te vrezen heeft, en op zijn wegen gericht te houden; dat is het, wat men onder de politieke werkzaamheid van de profeten te verstaan heeft een werkzaamheid, die noch met die van ministers en staatsraden, noch met die van demagogen (volksleiders), waarmee het onverstand zo dikwijls de profeten vergeleken heeft, iets gemeen heeft.

Samuel vertoont hier enigszins het beeld van Mozes, die bad voor zijn volk, omdat de eer van Gods Naam en het heil van zijn volk hem zozeer ter harte gingen. Samuel bidt niet zozeer voor Saul, omwille van hem, als wel omwille van de Heere en omwille van het volk. God zal echter strak, tonen, dat Zijn oordelen rechtvaardig zijn, en dat wat hij nu doet, zal strekken juist tot eer van Zijn Naam en tot heil van het volk, wanneer hij in plaats van Saul, David tot koning roept over Zijn volk.

Daarna maakte Samuel zich, overeenkomstig zijn verplichting als profeet, ‘s morgens vroeg van Rama op, Saul tegemoet, die uit de strijd terugkeerde; en het werd Samuel bericht door iemand, die hij op zijn weg ontmoette, zeggende: Saul is, van het land van de Amalekieten naar Juda optrekkende, te Karmel, het tegenwoordige Kurmul, ongeveer 2 mijl

zuidoostelijk van Hebron (Joz. 15: 54), gekomen, en zie, hij heeft zich daar, in de hoogmoed van zijn hart, een pilaar, een gedenkteken van de overwinning, gesteld, daarna is hij omgetrokken, heeft hij zich in noordoostelijke richting verder gewend, en is doortrokken, en naar Gilgal in de Jordaanvlakte (13: 4) afgekomen, met het doel om de Heere brandoffers en dankoffers te brengen, nadat hij eerst voor zijn eigen eer gezorgd heeft.

Samuel nu richtte volgens dit bericht zijn schreden aanstonds naar het westen, en kwam tot Saul te Gilgal, en Saul zei tot hem, de profeet met gemaakte vriendelijkheid tegemoet tredende: Gezegend zijt gij de HEERE, dat gij tot ons komt, om aan ons offer deel te nemen! Ik heb het woord van de HEERE, dat door u tot mij gekomen is (vs. 2,3), bevestigd, 1) zodat gij met mijn gehoorzaamheid, waartoe gij mij vermaande (vs. 1), wel tevreden zult zijn.

Zo verdwaasd is de zondaar, dat hij het oordeel van God denkt te ontvluchten, door zichzelf te verontschuldigen; omdat we nochtans onszelf moeten oordelen, indien we niet geoordeeld willen worden. Zij, die het meest roemen op hun godsdienstigheid, mogen zeer wel verdacht gehouden worden, dat hun werk niet in waarheid, maar veeleer geveinsd is.

Saul nu, in plaats van door de vraag in verlegenheid te raken, zei, reeds volleerd in het huichelen: Zij, de kinderen van Israël hebben ze van de Amalekieten meegebracht, want het volk heeft de beste schapen en runderen gespaard met een doel, dat ik billijken moet, namelijk om de HEERE, UW God, te offeren; na de gelukkig behaalde overwinning moet Hem eer gegeven worden, en omdat nu het offer uw God geldt, voor Wiens eer gij ijvert, zult gij het sparen van de daartoe nodige schapen en runderen niet veroordelen; maar het overige, dat wij tot het offeren niet gebruiken konden, hebben wij verbannen, 1) en dus letterlijk het woord van de Heere vervuld, zoals ik (vs. 13) gezegd heb.

De onwaarheid en huichelarij van deze woorden ligt voor de hand. Wanneer ook werkelijk een gedeelte van het gespaarde vee de Heere zou geofferd worden, zo was dat toch niet de eigenlijke bedoeling; het meeste wilde men voor zichzelf houden en met hetgeen men offerde wilde men God tevreden stellen, dat Hij om zo te spreken, zou zwijgen over de door, die gepleegd was. Maar ook in geval men niets voor zichzelf had gehouden, maar alles in het eigen land had willen offeren, was het sparen toch zonde geweest, want wat door de Heere verbannen was, kon Hem niet als offer gebracht worden, omdat het als heilig reeds aan hem behoorde (Lev. 27: 29) Deuteronomium 13: 16) gedood moest worden.

Zij, die altijd genegen zijn zichzelf te rechtvaardigen, zijn gewoonlijk de eerste om anderen te veroordelen, en veel liever zullen ze tegen de duidelijkste bewijzen in de schuld op hun naaste leggen, dan zich zelf schuldig erkennen. De zonde is als een onecht kind, hetgeen niemand zich wil eigenen, noch toestaan, dat het voor zijn deur gelegd, of hem thuis gebracht wordt.

Toen zei Saul tot Samuel: Hoe kunt gij mij deze verwijten doen? Ik heb immers naar de stem van de HEERE gehoord, en heb gewandeld op de weg, waarop mij de HEERE gezonden heeft, en ik heb Agag, de koning van de Amalekieten, gevangen en meegebracht, maar de Amalekieten heb ik verbannen. 1)

Hij wil in Agag, die hij levend gevangen had, het bewijs leveren, dat hij het woord van de Heere had gehoorzaamd. Immers, de gevangen Agag was een bewijs, dat de Amalekieten overwonnen en verslagen waren. Op die wijze meende hij Samuel en in deze de Heere te kunnen misleiden. Van berouw en boete is bij hem geen spoor te ontdekken. Nu niet en ook straks niet.

Wat nu de door betreft, ik heb die niet begaan. Het volk nu heeft genomen van de door, van de buit, schapen en runderen, het voornaamste van het verbannene, niet om het voor zichzelf te houden, maar om de HEERE uw God een gedeelte daarvan op te offeren te Gilgal,
hier, op deze offerplaats. 2)

Saul zondigde niet alleen hierin, dat hij beproefde, de schuld op het volk te werpen, om zichzelf aan de veroordeling te onttrekken; maar hierin het meest, dat hij voorgaf het best gedeelte van de buit aan God gewijd te hebben. Want dit was toch niet de bedoeling van het volk, waar het de goederen aan de Amalekieten ontnomen had. Waarom wij ons met des te meer ijver moeten wachten, om nimmer de naam van God als een voorwendsel voor onze zonde te gebruiken. Want het is de grootste goddeloosheid, om na het plegen van enige zonde, de hoogheilige Naam van God op ijdele wijze te gebruiken.

Om zijn zonde van hoogmoed en gierigheid te bedekken, gaat hij voorgeven, alsof hij die dieren gespaard heeft, om de Heere een offerande te brengen. Aan zijn zonde geeft hij nog een godsdienstige tint om Samuel te verblinden. Zichzelf kon hij echter bedriegen, maar de Heere niet.

Door verontschuldigingen meent de zondaar het oordeel van God te ontvlieden, en zij bewijzen alleen de verharding van het hart. Zie hoe moeilijk het is de kinderen van de ongehoorzaamheid te overtuigen.

Maar Samuel zei, om met een krachtig woord alle verdere uitvluchten van Saul af te snijden: Heeft de HEERE lust aan brandoffers en slachtoffers, als aan het gehoorzamen van de stem van de HEERE? Zie, a) gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerken op het woord van de Heere en daarnaar handelen dan het vette van de rammen 1) (Lev. 3: 3vv.). Wat baat de Heere het vette op zichzelf (Psalm 50: 10vv.), indien het niet is de uitdrukking en het zinnebeeld van eensgezindheid van hart, om zich Hem in ware vroomheid en gehoorzaamheidover te geven?

Prediker 4: 17 Hos. 6: 6 MATTHEUS. 9: 13; 12: 7

Hier is nu allereerst op te merken, opdat deze uitspraak des te beter begrepen wordt, dat waar Samuel zegt, dat God geen lust heeft in brandoffers en slachtoffers, maar in het gehoorzamen van Zijn stem, dat hij daarmee niet wil zeggen, dat God de brandoffers en slachtoffers mishagen, maar hij maakt een vergelijking tussen brandoffers en vrijwillige gehoorzaamheid. Alsof hij wil zeggen, dat de hoogste verering van God gelegen is in gehoorzaamheid, waarmee men moet beginnen en dat de offeranden nu als het ware

aanhangsels zijn, waarvan de kracht niet zo groot is als die van de gehoorzaamheid aan de Voorschriften van de Heere.

In het offeren wordt slechts vreemd vlees van onredelijke dieren geofferd, maar in de gehoorzaamheid de eigen wil; deze is de redelijke of geestelijke godsdienst (Rom. 12: 8).).

Opmerken is het hoogste in het leven van de Christen. Opmerken op de genade in Christus, werkt geloof, liefde, hoop. Wij hebben niets te doen, dan op te merken alles wat God doet, om dagelijks toe te nemen in de kennis van God, die het eeuwige leven is.

De offeranden van hen, die Zijn stem niet willen gehoorzamen, zijn Hem integendeel een gruwel (Jes. 1: 11vv. Jer. 6: 20). Want weerspannigheid is een zonde van toverij 1) en het weerstreven van de goddelijke wil is afgoderij en beeldendienst, 2) omdat bij dergelijk weerstreven het eigen ik in de plaats van de ware God gesteld wordt, en zo min toverij en afgoderij door enige godsdienstige verrichting goedgemaakt kan worden, even zo min ongehoorzaamheid. Gij moogt de waarzeggers en duivelskunstenaars hebben uitgeroeid en geen beelden dulden, gij hebt die zonde onder andere vorm bedreven, en nu omdat gij het woord van de HEERE verworpen hebt, door niet te doen, wat u bevolen was, zo heeft Hij u verworpen, dat gij geen koning zult zijn over Zijn volk, maar te Zijner tijd aan een ander uw plaats zult moeten overgeven.

God gelijk te willen zijn, te willen weten en doen, wat God aan Zijn alwetendheid en almacht voorbehouden heeft, ligt sinds de eerste ongehoorzaamheid (Genesis3: 5) in ons hart. Toverij en waarzeggerij zijn daarin één, dat de gevallen mens door deze op een door God gesloten en verboden weg zich verheffen wil boven de grenzen van het natuurlijke geopenbaarde weten, die de mens gezet zijn en boven het door genade verhoogde menselijk werken. Het is een vermetel en zondig inbreuk maken op de afgesloten weg tot de boom des levens en der kennis, om te roven en te stelen wat verboden is. Omgekeerd heet daarom ook de ongehoorzaamheid, als een overgaan van de door God gezette perken: zonde van toverij; zij leidt ook, zoals wij in het bijzonder aan Saul zien (28), zeer dikwijls tot toverij in de eigenlijke zin.

Het woord toverij komt waarschijnlijk af van een versterkte vorm van doen; het betekent dus een kunstig doen, omdat de mens om buitengewone werken voort te brengen, machten en krachten in zijn dienst probeert te brengen, die boven de door God verleende maat zijn.

Het is veel gemakkelijker een rund of schaap te brengen, op het altaar te verbranden, dan elke hoge gedachte aan God te brengen en aan Zijn wil te onderwerpen. Gehoorzaamheid is de heerlijkheid van de Engelen (Psalm 103: 20), en moet ook de onze zijn. Niets is zo Godtergend dan ongehoorzaamheid, die de menselijke wil in strijd met de Zijnen stelt. Ongehoorzaamheid maakte ons allen tot zondaars (Rom. 5: 19), zij is die boosheid van de zonde, dat zij de overtreding is van de wet en bij gevolg vijandschap tegen God (Rom. 8: 7).

Gewis, indien er één plaats is in de gehele Heilige Schrift, die ons leert, ons te buigen onder het juk en hoe groot nut daarvan is te hopen, dan is het wel deze bij uitnemendheid. En

het is een uitspraak, waardig, dat wij haar dag en nacht overwegen en altijd in onze gedachten houden. Want op dit fundament alleen behoort alles te steunen, indien men alles, waartoe men geroepen en verplicht wordt, ten uitvoer wil brengen.

Toen zei Saul, verschrikt, dat hem nu werkelijk en onherroepelijk het koninkrijk ontnomen was, tot Samuel, van wie hij wel wist, dat hij een getrouw profeet van de Heere was, zodat geen van deze woorden op de aarde zou vallen (3: 19vv.), en die reeds op het punt stond Gilgal te verlaten: Ik heb gezondigd, omdat ik het bevel van de HEERE en uw woorden overtreden heb; zij is echter een zonde van zwakheid, die niet al te zeer toe te rekenen is; want ik heb het volk gevreesd, dat van mij het sparen van de beste schapen en runderen verlangde, en ik heb naar hun stem gehoord. 1)

De laatste bijvoeging toont genoeg, dat Sauls berouw niet een waar berouw was, niet een berouw dat voortkwam uit de overtuiging van het hart, dat hij God had beledigd, door Zijn stem ongehoorzaam te zijn. Want toch, al was het waar, dat het volk hem daartoe aangezet had, zo had hij toch zijn koninklijk gezag moeten stellen tegen de wens van het volk. Het bevel van de Heere om alles te verbannen moest hem dierbaarder zijn geweest dan de wil van het volk. Zijn berouw kwam meer voort uit de schrik, dat hij nu als koning door God verworpen was. Hoogmoed deed hem voor een ogenblik spreken, wat hij zei, zoals duidelijk blijkt uit vs. 30.

Nu dan vergeef mij toch mijn zonde, en maak dat het uitgesproken vonnis weer wordt ingetrokken, en keer met mij terug 1) tot het altaar, waar het offer gebracht zal worden, dat ik de HEERE aanbid. Laat het mij niet zonder u verrichten, wat een schande voor mij zou zijn ten aanzien van het gehele volk.

Hieruit blijkt, dat Samuel, na het vervullen van zijn opdracht, wilde weggaan, maar door Saul gebeden wordt om te blijven, en met hem het offer te brengen, opdat het volk niet zou weten van zijn verwerping.

Maar Samuel zei tot Saul: Ik zal met u niet terugkeren; ik heb geen gemeenschap meer met u en uw koninkrijk. Omdat gij het woord van de HEERE verworpen hebt, zo heeft u de HEERE verworpen, dat gij geen koning over Israël zult zijn, en waar de Heere niet is, daar moet ook Zijn dienaar niet zijn (Joh. 12: 26).

En ook zal de Heere hierin Zijn raadsbesluit niet veranderen, maar het ondanks uw tegenstreven vervullen, ook liegt Hij, die de overwinning van Israël is, de sterke, de onveranderlijke God, 1) op wie Zijn verbondsvolk al zijn vertrouwen en al zijn hoop stelt, niet, en het berouwt Hem niet, zoals een mens, die aanvangt en straks het verkeerde inziet; want Hij is geen mens, dat Hem iets berouwen zou, 2) integendeel al Zijn werken zijn Hem van eeuwigheid bekend (Hand. 15: 18 Num. 23: 19).

In het Hebreeuws Netsach Jisraël. Eigenlijk: de bestendige of de onveranderlijke Israël's. Het eerste woord betekent: waarheid, onveranderlijkheid, en van daar: Hij, die de waarheid is,

of in Wie men vertrouwen stelt. Deze vertaling past ook beter bij het volgende, dan die van overwinning, omdat juist wat nu volgt uit Zijn Onveranderlijkheid en Waarheid voortvloeit.

Deze woorden zijn er daarom bijgevoegd, omdat dit het gevoel is van de mensen, dat zij God kunnen ombuigen en afmeten naar hun maat en begrip. Dus kon het schijnen bij het eerste gezicht, dat deze uitdrukking minder paste bij de Majesteit van God, dat God niet kon liegen, noch berouw hebben, waar niemand twijfelde, dat God waarachtig was.

Dit woord spreekt Gods eigen woorden in vs. 11 niet tegen, want daar spreekt God van zich, zoals Clerikus het met een Grieks woord uitdrukt anyrwpopaywv, dat is zo, dat Hij zichzelf menselijke gevoelens en gewaarwordingen toeschrijft, omdat Hij geen dode, maar een levende, persoonlijke God is. Hier daarentegen spreekt Samuel van Hem yeoprepwv, dat is naar Zijn eigenlijk wezen, dat boven al het menselijke verheven is.

Saul erkende, dat het vonnis onherroepelijk was, maar wilde tot iedere prijs vermijden, dat het volk iets van zijn verwerping bemerkte. Hij dan zei: Ik heb gezondigd, en zal mij niet verder verontschuldigen, maar doe alleen dit: eer mij toch nu voor de oudsten van mijn volk en voor het hier verzamelde Israël, en keer terug met mij, dat ik de HEERE, uw God in uw aanwezigheid door het brengen van het voorgenomen offer aanbid, 1) en er niet een algemene opspraak over uw verwijdering opsta.

Saul vraagt aan Samuel om bij hem te blijven, om hem te eren voor het aangezicht van de oudsten van het volk en voor Israël, opdat hij daardoor zijn gezag bij hen mocht houden. Alsof Samuel iets in het besluit van God kon veranderen, of zijn gezag bij de mensen in stand kon houden, terwijl hij door het oordeel en de hand van God was verworpen. God had hem evenwel door het aangekondigde vonnis gestraft, en hem volstrekt niet de gunst en welwillendheid van de mensen toegezegd. Want wat zou dit anders zijn, bid ik u, dan dat God zou liegen en Zichzelf een slag in het gezicht geven. Verre van ons zij zo’n grote dwaasheid! en ervarende, dat God op ons vertoornd is, om van de schepselen hulp te verwachten, waardoor wij onze veroordeling zwaarder zouden maken. Niettemin wil Samuel hem echter vergezellen n. l. omdat voor de profeet de tijd en het ogenblik van zijn onttroning nog niet was gekomen wat echter bij God besloten was, en met het oog op de mensen. Maar terwijl nog geen opvolger was aangesteld, was hij toch de door God beloofde te verwachten. David was nog niet gezalfd en gewijd en dus eerde Samuel de koning tot op die tijd, ofschoon deze door het besluit van God verworpen was.

God gaf aan Israël een koning in Zijn toorn. Hij verkoos de zoon van Kis, de Benjaminiet. Deze mooie jongeling met zijn veelbelovende aanleg scheen tot de beste verwachting recht te geven. Zijn ridderlijke gestalte kwam overeen met zijn krijgsmoed. Bovendien kan hem de getuigenis gegeven worden zich onbevlekt van de zedelijke afdwalingen van zijn tijdgenoten gehouden te hebben; zonder twijfel is hij door zijn vader in het geloof opgevoed, en ontbrak het hem niet aan godsdienstige indrukken. De opmerking van de geschiedenis, dat God hem een ander hart had gegeven, noodzaakt ons zelfs hem, na de zalving door Samuel, als een met heilige aandoeningen en voornemens vervulde man te denken. Maar reeds aanstonds wordt hier het vermoeden opgewekt, dat de ootmoed, die hij openbaarde, meer in herinnering aan

zijn geringe afkomst, dan in zijn zondaars bewustzijn haar oorsprong had, en niet minder bevreemdt het ons, dat wij hem, nadat Samuel hem de handen opgelegd heeft, niet vóór alle andere dingen zich voor de Heere zien buigen, noch om Zijn genade hulp horen roepen. Wij vergissen ons niet, wanneer wij reeds op de dag van zijn roeping in hem een man zien, wiens hart tussen God en de wereld verdeeld is, en die achter zijn belofte, om in de naam van de HEERE te regeren, het geheime voorbehoud heeft, dit slechts te doen, in zoverre de wil van de HEERE niet het verloochenen van eigen wil eisen zal. En nu: Saul voelde zich tot de grond toe verpletterd. Door de nood gedwongen, belijdt hij: "Ik heb gezondigd," en hij voegt er dringend bij: "Keer terug met mij, dat ik de Heere aanbidde. " Dat klonk verheugend en gaf hoop; maar wat was van die schijnvroomheid de oorzaak? Niets anders, dan de begeerte, om door het hoge aanzien, waarin Samuel zich verheugde, voor de ogen van het volk bedekt te worden. Zozeer was het hem te doen om in het licht van de heiligheid van deze man van God voor de mensen mee te schitteren, en om door een voortgezet verkeer met hem zijn eigen vroomheid aan alle verdenking van onreinheid te onttrekken, dat hij, in plaats van met een verbroken hart en om genade roepende, voor de Almachtige in het stof te zinken, de profeet met geweld bij zich zocht te houden, en de mantel zo krampachtig en woest aangreep, dat deze scheurde en een slip daarvan in zijn hand bleef hangen. Daar herhaalt hij zijn belijdenis: "Ik heb gezondigd en spreekt in zijn angst uit, wat hem boven alles ter harte ging: "Eer mij toch voor de oudsten van mijn volk en voor Israël; en keer terug met mij, dat ik de Heere, uw God aanbidden. " Hier zien wij zijn hart geheel voor ons besloten. In plaats van boete voor God vervult hem slechts de zorg voor zijn eer bij de mensen.

Toen keerde Samuel terug, Saul 1) achterna en Saul aanbad de HEERE. 2)

De profeet, die met de ellende medelijden heeft, gaat werkelijk, maar met welk doel? Om gemeenschappelijk met hem te offeren en hem daardoor te meer in zijn huichelarij te sterken? Dat zij verre! Wat geschiedt er? In zijn aanwezigheid volvoert hij eigenhandig met de scherpte van het zwaard aan de gevangen gehouden Amalekietenkoning Agag de ban van God, en stelt daardoor de koning van Israël tot een onvergetelijk voorbeeld van de heilige en onverbiddelijke ernst van Hem, die zich niet laat bespotten en tevens van de onvoorwaardelijke gehoorzaamheid, die aan God en Zijn gebod toekomt.

Ware de aardse koningskroon op zijn hoofd niet wankelend geworden en door God in het stof geworpen, om de kroon van het eeuwige leven had Saul zich nooit belijdende en biddende voor God en Samuel in het stof gebogen; niet de stad met poorten van paarlen en gouden straten en de zetel voor de troon van de Eeuwige verbrak zijn harde hart, maar alleen de lust en begeerte om verder zegevierend in zijn arme vergankelijke hoofdstad in te trekken en op de troon van stof nog enige dagen te kunnen pralen. Laat mij het in een woord samenvatten; om in zijn zonde, zelfzucht, zijn aardsgezindheid ongestoord verder te kunnen leven, daarom dwong hij zich tot het tegenstrijdige woord: "Ik heb gezondigd," en boog hij zijn knieën tot gebed. Nood pijnigt, onheil dringt, angst drijft; dan komt wel een gebed te voorschijn daar, waar het in betere dagen nooit zou gekomen zijn. Is nu ieder gebed, dat in de nood zijn geboorte-uur heeft, een Saulsgebed? Dat zij verre! Menigeen heeft in de nood waarlijk leren bidden en is verhoord; denkt aan de moordenaar aan het kruis. Dan is het een Saulsgebed wanneer men alleen bevrijd wil zijn van hetgeen onaangenaam en drukkend is, van hetgeen

de zelfzucht en haar bandeloze vlucht beperkt, opdat men weer lucht verkrijgt en zo ongestoord op dwaalwegen kan voortwandelen, evenals eens farao en de andere moordenaar, die lasterend smeekte: "Help uzelf en ons!" Wanneer ik naar de orde in het "Onze Vader" eerst om vergeving van zonden bid, en daarna om bewaring voor nieuwe zonde, en dan eindelijk om verlossing van de boze, van allerlei gevolgen van de zonde, is het een waar gebed; wanneer echter de vijfde en zesde bede mij gering voorkomt en ik met de zevende begin, d. i. wanneer ik verlossing van de gevolgen van de zonde, niet van de schuld van de zonde en de zonde zelf begeer, dan is het een Saulsgebed.

Dit wil zeggen, dat Saul op plechtige wijze offeranden heeft gebracht. Hij wilde voor het aangezicht van het volk een vereerder van de Heere schijnen, hoewel hij in zijn hart niet die ware eerbied en die vrees koesterde die de Heere aangenaam is.

Toen Saul zijn gebed geëindigd had, zei Samuel: Breng Agag, de koning van de Amalekieten, die gij gespaard hebt (vs. 9), hier tot mij. Agag nu ging tot hem weeldelijk, meer in de stemming van iemand, die naar een feest, dan die tot de dood heengaat; en Agag zei: Voorwaar de bitterheid van de dood, is geweken. 1)

Zonder christelijk geloof kan de vrees van de dood door kunstmatig zelfbedwang, door zelfmisleiding onderdrukt worden, maar nooit overwonnen; voor de onbekeerde mens is de vrees van de dood een zedelijke noodzakelijkheid, en de dood, die koning van de verschrikking (Job 16: 14 Psalm 18: 5) te vrezen, heeft een hogere waarheid, dat hem onverschillig te beschouwen.

Men kan deze woorden ook nemen in de zin, alsof Agag, tot een profeet en een oud man geleid, gemeend heeft, nu bevrijd te zullen worden van de dood, of dat hij het voor verkieselijker heeft geacht te sterven boven het rondgevoerd worden tot spot en hoon.

Uit hetgeen Samuel in het volgende vers zegt, wil het ons voorkomen, dat Agag gemeend heeft in het leven te zullen blijven en aan Samuel te worden voorgesteld.

Maar Samuel zei: Zoals uw zwaard in de oorlogen, die gij gevoerd hebt, met ontzettende wreedheid en moordlust de vrouwen van haar kinderen beroofd heeft, alzo zal, naar het recht van de wedervergelding, uw moeder van haar kinderen beroofd worden onder de vrouwen; 1) nauwkeuriger: meer dan alle andere vrouwen, d. i. zij zal op het diepst ondervinden, wat het is de kinderen te verliezen, omdat gij, haar trots, de koning van haar volk, gedood wordt. Toen hieuw Samuel Agag in stukken, en volbracht hij zo de ban van hem, hetgeen Saul had nagelaten, voor het aangezicht van de HEERE, voor het altaar te Gilgal.

Met welke woorden Samuel aan Agag de rechtvaardigheid en billijkheid van zijn aanstaande dood aantoont, dat deze noch wreed was, noch iemand tot misdaad kon worden aangerekend. Indien wij Agag horen zeggen, dat de bitterheid van de dood van hem geweken was, dan geeft Samuel hem deze woorden terug en berispt hem, alsof hij zei: Met welk recht meent gij aan de dood ontkomen te zijn, gij die terwijl gij liefde zoekt, wreedheid hebt getoond, gij die vele vrouwen van haar kinderen hebt beroofd en vele kinderen van hun

ouders, en vele weduwen hebt gemaakt. Dit alles is geboekt, waarvan nu door u rekenschap moet worden gegeven. En niet zonder oorzaak pakt Samuel de man zo aan. Want toch goddelozen, wanneer zij zien dat de straf hen treft, plegen hevig bewogen en verontwaardigd te worden en met de tanden te knersen, er tegen God en mensen op te bruisen en op te staan. Maar Samuel breidelt zijn woestheid, door hem te doen verstaan, dat geen hoop op leven en redding hem overbleef, omdat hij zijn verdiende loon kreeg, het loon voor zijn daden.

Daarna1) ging Samuel naar Rama, waar hij zich gewoonlijk ophield; en Saul ging op naar zijn huis te Gibea, welke stad, omdat hij daar zijn residentie had, Gibea-Sauls genoemd werd.

Te Gilgal werd Saul gekroond, te Gilgal is hij verworpen. Ofschoon de profeet de koning als zodanig bleef eren, is alles voortaan tussen hem als opdrachtgever van God en Saul afgebroken.

Samuel is hier geen heerszuchtig priester, maar de vertegenwoordiger van de HEERE.

En Samuel zag Saul niet meer tot de dag van zijn dood toe; de ontmoeting in 19: 24 toch was van geheel andere aard, dan wanneer hij hem vroeger als vriend en raadgever opzocht en de ondernemingen van de koning met zijn voorbede vergezelde; evenwel droeg Samuel, hoewel er van nu aan een wijde kloof tussen beiden gevestigd was, leed om Saul; en het berouwde de HEERE, dat hij Saul tot koning over Israël gemaakt had.

De gehele nu volgende geschiedenis is die van een man, die zijn ondergang steeds nadert, om voor een ander heerlijk opgaand gesternte plaats te maken; die echter dit lot niet met overgave draagt, maar met inwendige woede en met het streven, om de gehate mededinger uit de weg te ruimen, zich daartegen stelt.

Hij was goed begonnen, toen kwam een ruwe wind, die de bloem verbrak, totdat zij eindelijk geheel verwelkte.

Saul is als een schip, dat prachtig opgetuigd de veilige haven verliet, maar door hevige stormen geteisterd en door een felle bliksemschicht in mast of roerpen getroffen, een speelbal werd van de onstuimige golven, en nog een tijd lang in telkens tegenovergestelde richting geslingerd wordt, totdat het eindelijk op gindse klip geheel te pletter stoot en spoorloos in de diepte verdwijnt.

Het opmerkelijkst van alles, wat ons in het geschiedverhaal wordt meegedeeld, en wat ons de aard van de Godsregering in Israël het duidelijkst voor ogen stelt, is dit, dat Sauls verwerping zijn afzetting van de koninklijke waardigheid niet tevens in zich sluit, maar alleen later tot gevolg heeft, dat zijn huis na zijn dood van de troon word verwijderd. Die verwerping, voor het ogenblik zonder zichtbare gevolgen, werkt als een langzaam vergif. Langs geheel zichtbare wegen bestuurde God de lotgevallen van Zijn volk zo, dat tenslotte blijken moest, hoe geheel onmogelijk het was met zodanige gezindheden, als die in Saul werden gevonden, over Israël te regeren.

Hoe gemakkelijk was het voor Samuel, bij het groot aanzien, dat hij algemeen had, geweest, de koning neer te doen storten, wanneer hij gewild had en heerszucht de drijfveer van zijn handelen geweest was, zoals zij voorgeven, die zijn handelwijze ten opzichte van de koning op gelijke lijn stellen met de handelwijze van vele pausen in de middeleeuwen, die over keizers en koningen de banvloek slingerden, volken tot ongehoorzaamheid opzetten, ja zelfs de eed van gehoorzaamheid teniet deden. Dit zou Samuel veel eerder gelukt zijn, dan hun, die men dwaselijk onderstaan heeft met hem te vergelijken. De beste rechtvaardiging van de profeet ligt in de getuigenis van de Schrift, die zij van hem in vs. 35 geeft.

Nadat Samuel nog door de zalving van David (16: 1vv.) tot de zekerheid gekomen is, dat de koning naar Gods hart gevonden, en daardoor de eerste grond tot opbouw van het rijk van Israël gelegd is, trekt hij zich geheel in de stilte van het afgezonderd leven terug. Nog slechts eens vóór zijn dood zien wij hem uit het duistere van dit stille leven te voorschijn treden, toen hij de gezalfde van de Heere tegen de door de Heere verworpene in bescherming moest nemen (19: 18vv.). Dan verschijnt Samuel aan de spits van zijn profeten, hetgeen ons tevens een duidelijk teken is, dat hij zijn werkzaamheid in de laatste tijd van zijn leven tot deze kring bepaald heeft. Misschien heeft hij nu ook in deze tijd van zijn rust de schriftelijke aantekeningen gemaakt, die in 1 Kronieken 29: 29 als "geschiedenissen van Samuel de Ziener" vermeld worden.

Menigeen, wiens hart oprecht is met God, is zo gedrukt door het gevoel van Zijn afdwalingen, voornamelijk door die, die begaan zijn na belijdenis van geloof, dat hij vreest, dat de geschiedenis van Saul een schilderij van hemzelf is. Maar voor hem, die iedere kwade weg haat, is er troost. De droefheid, die gij voelt, is een bewijs, dat gij niet van God verworpen zijt; want aan hem moet gij uw afkeer van zonde en uw ernstig verlangen toeschrijven, om vernieuwd te worden in heiligheid. Sauls geval is het uwe niet. Gij hebt een andere gemoedstoestand dan hij. O, dank daarvoor en houd vast hetgeen gij ontvangen hebt. Verlangen wij de gehele wil van God te doen? O, wend u tot Hem, niet in schijn en vorm alleen, maar met ongeveinsde oprechtheid.

Samuel draagt leed om Saul, omdat hij hem tot koning heeft gezalfd en ervan overtuigd is, dat waar God hem verworpen heeft, ook niets meer baten zal, om hem weer op het goede spoor te brengen.

Waar hier ook weer gezegd wordt, dat het de Heere berouwde, daar hebben wij het ook hier op te vatten in de zin, dat het de Heere leed deed. Een menselijke uitdrukking van het Hoogheilig Wezen van God.

HOOFDSTUK 16.

DAVID'S ROEPING EN EERSTE ZALVING TOT KONING.

Vs. 1-18. De Heere wekt Samuel, die over Sauls verwerping leed draagt, uit zijn lijden op. Hij beveelt hem naar Bethlehem te gaan om daar te offeren en bij die gelegenheid een van Isaï's zonen, die hem nader zal worden aangewezen, tot toekomstige koning van Israël te zalven. Terwijl Samuel de opdracht volbrengt, laat hij nog voordat het offermaal begint zich door Isaï zijn zonen voorstellen; maar van deze allen is geen de uitverkorene van de Heere. Nu moet Isaï ook de jongste, die hij eerst in het geheel niet had willen voorstellen, van de schapen die hij hoedt, roepen; deze is het dan, omtrent wie het bevel van de Heere tot Samuel komt: "Sta op, zalf hem!" Na de zalving komt aanstonds de Geest van God over David, die ook verder bij hem blijft.

Toen, enige tijd na de geschiedenis, in het vorige hoofdstuk vermeld, zei de HEERE tot Samuel, door innerlijke openbaring van Zijn Geest, toen deze leed droeg over Saul en in Gods verborgen wegen zich niet vinden kon (15: 34vv.): Hoe lang draagt gij leed om Saul, 1) die Ik toch verworpen heb, dat hij geen koning zij over Israël. Gij hebt thans genoeg aan het natuurlijk gevoel van uw hart toegegeven. Berust nu in Mijn wil en vertrouw aan Mijn wijsheid de verdere leiding toe. Ik heb reeds maatregelen genomen, om aan Israël een koning te geven, beter dan deze. Vul uw hoorn, niet weer de oliekruik, waaruit gij Saul gezalfd hebt (10: 1), maar een hoorn, wiens duurzaamheid een zinnebeeldig teken is dat ik de nieuwe koning in zijn rijk voor altijd bevestigen wil (2 Samuel . 7: 12vv.); vul die hoorn met olie, en ga heen, Ik zal u zenden tot Isaï (= geluk), de zoon of kleinzoon van Obed, uit de stam van Juda (Ru 1: 22" en Ru. 4: 13vv.), de Bethlehemiet, want Ik heb Mij een, die Ik ken als een man naar Mijn hart (13: 14), tot koning onder zijn zeven zonen uitgezocht. 2)

God is een ijverig God, die geen afgoderij dulden kan, ook geen afgoderij van medelijden en deelneming. De mens mag niet te zeer aan de mens hangen; hij komt daardoor in gevaar zijn overige plichten te verwaarlozen en de liefde van God, die hem toch boven alles gaan moet, in de weg te staan.

Welaan, laat uw smart en zorgen varen, neem afscheid van hetgeen het hart bedroeft en treurig maakt. Ook de smart over de zonden heeft haar grenzen; ook in onze gebreken en verkeerdheden, aan het gevoel van onze onwaardigheid en onmacht mogen wij niet blijven hangen. Wij moeten hoger opzien tot onze God en Heiland, die de reiniging van onze zonden door Zichzelf teweeg heeft gebracht (Hebr. 1: 3). Waar de zonde meer geworden is, is ook de genade veel meer overvloedig geweest (Rom. 5: 20). Boete is nodig, zij is onmisbaar; zij is de enge poort, waar ieder doorheen moet, wanneer hij tot het ware leven wil komen. Maar de boete is ook niet meer dan poort en weg. Het doel is de zaligheid van het geloof, gerechtigheid en genade, volkomen heiligheid door de Geest van boven.

Hieruit blijkt, dat Samuel zich er nog niet goed in kon vinden, dat Saul verworpen was. Niet alleen, omdat hij persoonlijk van Saul had gehouden, maar omdat hij van diens verwerping vele omkeringen vreesde voor zijn volk. De heerlijkheid van het volk van God woog hem

zeer zwaar. De Heere komt hem eerst opzoeken, komt hem eerst berispen over zijn leed dragen over Saul, maar hem daarna ook troosten met de verzekering, dat Hij een ander in de plaats van Saul tot koning heeft verkozen. Samuel neemt de volheid van die troost niet terstond aan, want hij heeft bedenkingen, om de opdracht te volbrengen. Pas als de Heere alle bezwaren bij hem heeft weggenomen, gaat hij gewillig het bevel ten uitvoer brengen. Hoeveel geduld heeft de Heere met Zijn knechten en kinderen nodig!.

Was niet alles verschillend tussen het zalven? Saul met olie uit de kruik en David met olie uit de hoorn? Wij hebben ook wel degelijk hierop te letten dat, werd Saul straks bij loting tot koning aangewezen, David hier zonder enige tussenkomst van het lot of van het volk, door God zelf onmiddellijk tot koning aangewezen wordt om daarmee te bewijzen, dat zijn regering zou overgaan op zijn nakomelingen, en een altijddurende regering zou zijn.

Ook in zijn roeping is David een beeld van de Grote Davidszoon, de grote Koning van het geestelijk Israël.

Maar Samuel zei: Hoe zou ik heengaan, hoe zal ik het aanleggen, dat ik daarheen zonder gevaar kom? Saul, die sinds zijn verwerping met wantrouwen en argwaan vervuld is (vs. 15), zal het toch door zijnomgeving horen en mij doden, die zalving voor hoogverraad aanziende. Toen zei de HEERE: Gij zult ook niet alleen voor deze zaak uitgaan, maar een van uw gewone reizen ondernemen, om nu hier, dan daar een offermaaltijd te houden met de oudsten van elke plaats (9: 6vv.). Van zo’n gelegenheid zult gij gebruik maken. Neem dan een kalf van de runderen met u en zeg, wanneer gij te Bethlehem gekomen zijt, opdat uw aankomst geen opzien onder de mensen teweegbrenge, alsof gij iets buitengewoons te doen had: Ik ben gekomen, om de Heere offerande te doen. 1)

Hier kan weer de vraag opkomen, hoe God toch de profeet kon bevelen of veroorloven, enige veinzerij te gebruiken. Want het schijnt in zeker opzicht bedrog, wanneer hij het ene doet en het andere verbergt. En (. .) God heeft het meest behagen in de waarheid. Waarom het een lichte veinzerij schijnt te zijn, die God heeft toegestaan. Men moet echter antwoorden, dat het aan Samuel volstrekt niet is toegestaan om te liegen, wel om verborgen te houden, wat hij heeft willen doen, maar dat hij echter ook de waarheid heeft gezegd. Want wie iets verborgen houdt, bedekt het, opdat het niet onder het volk verspreid worde; wie echter veinst, gebruikt bedrog en valsheid, om iemand te bedriegen. Wat aan niemand geoorloofd is. Maar verborgen te houden, d. i. zijn plan niet geheel te openbaren, kan noch veroordeeld worden, noch tot misdaad worden aangerekend. Ofschoon, indien het doel van het verborgen honden tot bedrog aanleiding geeft, moet het altijd verafschuwd worden. Maar niemand heeft hij bedrogen, met niemand heeft hij bedrieglijk omgegaan, geen slechte bedoeling heeft hij gehad, maar God, die het hem beval, heeft hij gehoorzaamd, omdat hij het plan van God, wat God wilde, dat tot nog toe verborgen zou blijven, niet openlijk mocht verkondigen. Waarom niets in dit plan, om de zalving te bedekken door een soort van offer, een berisping waardig is, omdat er geen bedrog onder school en het doel goed was, en niet tot enig bedrog of list leidde.

Geen onwaarheid lag in deze woorden, maar slechts een verzwijgen van het grote hoofddoel van de komst van Samuel. God wilde zijn knecht veilig doen zijn, en daarom beval Hij hem een offer te brengen, opdat voorlopig de zaak voor Sauls oren verborgen zou blijven.

Het brengen van het offer was evengoed een bevel als het zalven van David. De Heere vermeerdert de opdracht, die Samuel gekregen heeft, om in de bezwaren van Zijn knecht tegemoet te komen.

Velen zijn van mening, dat de boze geest reeds over Saul is vaardig geweest. Daarom zal Samuel des te meer zijn toorn hebben gevreesd.

En gij zult, onder de oudsten van de stad ook Isaï ten offer nodigen, en hem in stilte met het doel van uw zending bekend maken, en Ik zal u dan te kennen geven, wat gij verder doen zijn, en gij zijn Mij die van zijn zonen zalven, die Ik u zeggen, die Ik u aanwijzen zal.

Bij de aanmerkingen in (Jos 2: 6) moeten wij aan de ene zijde beslist vasthouden, dat de Christen verplicht is, in alle gevallen de waarheid te zeggen en er alzo van het geoorloofde van een nood- of dienstleugen nooit sprake kan zijn; aan de andere zijde hebben wij echter ook toegegeven, dat er toestanden en omstandigheden zijn, waarin wij niet verplichting, de gehele, de volle waarheid te zeggen, maar daarvan terughouden haar verzwijgen of verbergen mogen. Tot bevestiging daarvan dient, behalve het in (1 Samuel 10: 16) aangemerkte, ook hetgeen God hier tot Samuel zegt; met de oprechtheid van de duiven moet hij ook de voorzichtigheid van de slangen verbinden, opdat hij zijn eigen leven niet in gevaar brengt en de openbare rust niet verstoort. "De maat en het keerpunt van deze vereniging is weliswaar niet zeldzaam moeilijk te treffen; de scheidende lijnen zijn zo teder en fijn getrokken en men kan makkelijk in het een of ander gebied van het verbodene komen. Maar hebben wij Pinksterfeest gevierd en de zalving van de Geest van God uit de hoogte ontvangen, zo leert deze zalving ons alle dingen. " (1 Joh. 2: 27).

Hij dan zei: Met vrede; ik ben thans in uw stad gekomen, om de HEERE offerande te doen en een offermaaltijd met u te houden; heiligt u door wassingen van het lichaam en het aantrekken van feestkleren, maar ook door voorbereiding van hart (Genesis35: 2 Ex. 19: 10 Joz. 3: 5), tegen morgen, en komt met mij ten offer. En hij heiligde Isaï, bij wie hij zijn intrek nam en die hij in vertrouwen met zijn zending bekend maakte, en bovendien zijn zonen, die echter nog niet vernamen, waarom het te doen was, en misschien van mening waren, dat Samuel een van hen in zijn profetenschool (1 Samuel 7: 2) wilde opnemen, en hij nodigde hen ten offer. 1)

Het offer hier bedoeld, is het slachtoffer dat altijd verbonden was met een offermaaltijd. Het hij heiligde Isaï enz. hebben wij zo te begrijpen, dat hij Isaï en zijn zonen nog in het bijzonder het bevel gaf, om zich te heiligen, zich voor te bereiden op de offermaaltijd en op hetgeen daarbij zou plaats hebben.

En het geschiedde op de dag van het offer, voordat de maaltijd begon, toen zij door hun vader de een na de ander voor Samuel geleid werden, en kwamen in de zaal van Isaï’s huis,

waar de offermaaltijd gehouden zou worden, en wel de oudste het eerst (17: 13,28), zo zag hij (Samuel) Eliab (= mijn God is vader) aan en dacht, toen deze in de bloei van zij mannelijke leeftijd voor hem stond en door zijn mooiegedaante indruk op hem maakte: Zeker is deze voor de HEERE, de tot Zijn gezalfde verkorene.

De Filistijnen waren wel reeds meermalen teruggeslagen, maar zochten toch altijd door nieuwe aanvallen het volk van God onder de voeten te treden. Juist nu werd, zoals wij uit het volgende hoofdstuk zullen zien, weer een krijgstocht voorbereid, en het is het menselijk denken en menen, dat in Samuëls hart is. Eliab scheen zo geheel te bezitten hetgeen Saul, de verworpen koning onderscheidde (9: 2; 20: 23).

Maar de HEERE zei tot Samuel, wiens enige gedachte was nu de openbaring van God te ontvangen: Zie zijn mooie en edele gestalte niet aan, noch de hoogte van zijn statuur, want Ik heb hem verworpen, hem niet tot Mijn gezalfde verkoren. Want het is niet, zoals de mens ziet en wanneer hij zijn mening vestigt; want de mens ziet aan, wat voor ogen is; zelfs gij die zo vele ervaringen hebt, ziet te zeer op het uiterlijke, de natuurlijke gaven en krachten van lichaam en geest, en laat u daardoor misleiden, a) maar de HEERE ziet het hart aan 1) en daaruit zijn de uitgangen van het leven (Spreuken 4: 23). De Heere ziet, of de gegeven krachten en vermogens op de juiste wijze gebruikt worden en dan is een schijnbaar minder begaafde natuur dikwijls veel beter voor Zijn dienst dan een rijk begaafde.

1 Kronieken 28: 9 Psalm 7: 10 Jer. 11: 20; 17: 10; 20: 12

Deze verwerping is niet zo op te vatten, alsof zij een algehele verwerping door God zou zijn, maar als een ten opzichte van de koninklijke waardigheid. Er is toch een dubbele verkiezing bij God, waarvan de ene de gelovigen betreft, die tot de erfenis van het eeuwige leven worden aangenomen. Want het Verbond geldt enkel de leden van de Kerk, van welk geslacht, sekte of stand zij ook zijn mogen, zonder enige uitzondering. De andere nu is bijzonder, wanneer God den een of ander roept tot enig bijzonder ambt, en hem tot de een of andere dienst wil gebruiken. Zo zegt onze Heere Jezus Christus: Gij hebt mij niet uitverkoren, maar ik heb u uitverkoren, n. l. tot de bediening van het apostelschap. Want ofschoon de apostelen uit kracht van aanneming geroepen waren tot het eeuwige leven, zo gold die verkiezing echter het bijzonder ambt en de bediening van het apostelschap. Maar de verkiezing tot zaligheid is vast en onveranderlijk, waarmee de verkiezing tot enige waardigheid niets gemeen heeft.

Hier nu, waar van de eerstgeborene van Isaï gezegd wordt, dat hij verworpen is, moet dit niet zo verstaan worden, dat hij geen hoop meer kon voeden op eeuwige zaligheid, en dat hij door God was veroordeeld. Want hij wordt niet van enige misdaad of opstand tegen God beschuldigd. Maar het moet begrepen worden van die bijzondere verkiezing tot de koninklijke waardigheid, die naar de wil van God voor David werd bewaard.

Mij dunkt wij moeten hieruit dit leren, om zoveel immer in ons vermogen is, evenals Hij te zien op het hart. Hij toch is de volmaakte, en wie dus de dingen beschouwt zoals Hij, zal ze goed beschouwen. Op onszelf zullen wij dan vooral dadelijk toepassen: "Wat is het mooist

versiersel, dat men op aarde draagt? Geen glans van pracht of schoonheid, een hart dat God behaagt," maar ook bij de beschouwing en des te meer bij de beoordeling van anderen zullen wij vooral naar het hart vragen. De arme met een godvrezend hart zij ons meer waard dan de goddeloze in zijn voorspoed en overvloed. Die waarheid dient ons mede tot vertroosting. Hebt niets wat u onder de mensen verheft, weest wanstaltig, gering, arm; wordt gij veracht, verdacht, verguisd, worden uw goede bedoelingen miskend, uw daden verkeerd uitgelegd, wordt gij verkeerd beoordeeld, gij tekent hoger beroep aan en zegt: "Die mij oordeelt is de Heere", "de Heere ziet het hart aan. " Mogen wij in de tweede David onze Koning bezitten, de naam van zijn medegezalfde dragen naar waarheid en door innige verbintenis met Hem, de Heilige Geest deelachtig zijn, dan zal een gereinigd en vernieuwd hart ons eigendom zijn, en Hij, die het hart aanziet, zal Zijn eigen werk in onze harten herkennen.

Wij kunnen alleen zeggen, hoe wij de mensen zien, God alleen, wie zij zijn. Laat ons voorzichtig zijn in het oordelen. Schoonheid en kracht zijn niets voor de Heere. Wie ze bezit, stelle ze niet te hoog. De gewaarwordingen en aandoeningen van het menselijk hart zijn wel te onderscheiden van de leidingen en openbaringen van de Heere.

Als de Heere God hier tot Samuel zegt: De mens ziet aan wat voor ogen is, maar de Heere ziet het hart aan, dan wordt hier met wat voor ogen is gedoeld op het uiterlijke en met het hart op het innerlijke. Niet, omdat er in de vroomheid en godsvrucht van hart iets verdienstelijke ligt, maar omdat de Heere, waar er in het hart de vrees van Zijn Naam wordt gevonden, dit hart zelf alzo bereid heeft.

Zo was het ook hier met David. De Heere gaat al zijn broeders voorbij en ziet David aan, omdat Hij zelf in diens hart de vreze van Zijn Naam had gewerkt.

Zo liet Isaï, volgens de rij, zijn zeven zonen 1) voorbij het aangezicht van Samuel gaan, na deze drie ook de andere, want volgens zijn gedachten had hij slechts deze zeven, omdat hij de achtste (17: 14), als voor de koninklijke waardigheid ongeschikt, niet had meegerekend; maar Samuel zei telkens tot Isaï: 1) De HEERE heeft deze niet verkoren.

Volgens de aanwijzingen van de Schrift, die hier en daar voorkomen, was de familie van David’s huis de volgende: Isaï had zijn, bij name niet bekende vrouw als weduwe gehuwd, die 2 dochters van haar vorige man Nahas had. De ene daarvan was Zeruja, wier drie zonen heetten: Abisaï, Joab en Asahel; de tweede, Abigaïl, had bij de Ismaëliet Jether een onechte zoon Amasa (1 Kronieken 2: 16vv. ; 2 Samuel . 17: 25). De namen van deze vier stiefneven van David zullen wij later in zijn geschiedenis meermalen aantreffen en hen als grote krijgshelden leren kennen, die in de school van smart, die zij met hem doorliepen (22: 1vv.), gevormd waren. In zijn eigen huwelijk met de weduwe van Nahas verkreeg Isaï de in 1 Kronieken 2: 13vv. genoemde zeven zonen. Dat een tussen Ozem, de zesde en David, de achtste uitgevallen zou zijn, volgens sommigen, omdat hij een natuurlijke, bij een bijvrouw verkregen zoon van Isaï geweest is, volgens anderen, omdat hij vroeg en zonder kinderen gestorven is, en daarom in het geslachtsregister niet verder in aanmerking kwam, volgens een derde mening, omdat hij slechts een aangenomen zoon van Isaï was, is niet aan te nemen. Het getal zeven is op deze plaats niet in letterlijke zin te nemen, maar slechts als rond getal, zodat

eigenlijk zes zonen gemeend zijn, maar zeven genoemd, omdat Isaï er zeven had, maar op de jongste in het geheel niet lette. Hiermee is te vergelijken Richteren 9: 5,18, waar van Gideons 70 zonen gezegd wordt, dat zij door Abimelech op een steen gedood zijn, hoewel er slechts 69 waren, omdat de jongste ontkwam. Wanneer nu in 17: 12 evenwel van 8 zonen sprake is, zo is onder dit getal de vader meegerekend, evenals in Genesis46: 15 en 1 Kronieken 3: 22.

In 1 Kronieken 2: 13vv. worden slechts zeven zonen genoemd. Hier en in het volgende hoofdstuk is er sprake van acht zonen. De reden zal eenvoudig hierin liggen, dat één van Isaï's zonen is gestorven, zonder kinderen na te laten, voordat het geslachtsregister, in 1 Kronieken 2: 13vv. 2. 13 vermeld, is opgemaakt.

Wat sommigen aan te nemen, dat zeven hier een rond getal is en eigenlijk voor acht staat, komt ons zeer onwaarschijnlijk voor. In het volgende hoofdstuk wordt ook uitdrukkelijk gezegd, dat Isaï toen nog acht zonen bezat.

Aan Isaï alleen heeft Samuel, zoals uit dit vers blijkt, het oogmerk van zijn komst geopenbaard. (L. DE GEER).

Voorts zei Samuel, die begreep dat de kroon van de zonen nog niet voor hem gebracht was, tot Isaï: Zijn dit al de jongelingen? En hij zei: De kleinste, de jongste, is nog over, die ik niet heb laten komen, omdat ik vooruit zag, dat deze de uitverkorene niet kon zijn, en zie, hij weidt de schapen, op het veld, zodat ik om hem zenden moet, als gij ook deze verlangt te zien. Samuel nu zei tot Isaï: Zend heen en laat hem halen, want wij zullen niet eerder rondom de offermaaltijd aanzitten, totdat hij hier gekomen en de Heere voorgesteld zal zijn. 1)

2 Samuel . 7: 8 Psalm 78: 70

In dit verhaal merken wij op, de dwaling van Samuel, dat hij door de uiterlijke schijn bedrogen werd, juist het tegenovergestelde van wat God pleegt te doen, die niet zoals de mens oordeelt naar de uiterlijke schijn van de dingen, of naar de voortreffelijke vorm en de gestalte van het lichaam, of naar enige omstandigheden van dien aard, waarmee men zich de gunst bij anderen tracht te verwerven, alsof men door uiterlijke begaafdheden enige waardigheid en gezag verdient, maar naar de roerselen van het hart, dat Hij alleen doorzoekt. Waarom, terwijl wij zien, dat de profeet daarin bedrogen werd, wij des te groter zorg hebben te dragen, dat wij zelf niet bedrogen worden, waartoe wij gemakkelijk kunnen vervallen, wanneer, omdat wij aards zijn, wij door ijdele en nietige dingen worden meegesleept en door de uiterlijke glans ervan bedrogen worden.

Hoe zou deze zo denkt Isaï nog altijd bij zichzelf de uitverkorene van de Heere zijn, wanneer de anderen, die hij toch als vader kende en voor veel bekwamer hield dan de kleinste, de proef niet doorstonden! In hem wordt ten volle bewaarheid: "De mens ziet aan wat voor ogen is. " Wat niet als veelbetekenend, als glinsterend en gewichtig in het oog valt zijn wij geneigd over het hoofd te zien. Letten wij nader op David's eigenaardigheid, zoals deze uit zijn latere geschiedenis en zijn Psalmen blijkt, zo was hij geenszins zonder rijke, grote geestesgaven, of zonder bijzondere lichamelijke voorrechten, zodat wij ons moeten verwonderen, waarom de

vader hem zo geheel buiten aanmerking kon laten. Dat komt daarvan, dat zijn voornaamste karaktertrek was de kinderlijk gelovige, aan de Heere zich overgevende gezindheid, die het meest innerlijke leven voor de genadewerkingen van God heeft leren openstellen, die zich vergenoegt met in de kleine, dagelijkse dingen getrouw te zijn, die niet naar hoge dingen tracht, en de stille ootmoed, die zich nergens op de voorgrond stelt, maar wacht, totdat de Heere roept. Ten opzichte van het eerste punt beroepen wij ons op Psalm 71: 5,17 ; wat het tweede betreft op de woorden in ons vers: "hij weidt de schapen", en ten opzichte van het derde op de in 17: 34vv. vermelde heldendaad, waarvan hij zijn vader niets verteld heeft, anders zou deze hem met geheel andere ogen hebben aangezien. Al deze eigenschappen nu zijn een heerlijkheid, die voor de ogen van anderen zelfs van de naaste betrekkingen verborgen blijven, ja, wat een mens van zo’n aard voorneemt, wordt in de regel scheef beoordeeld en verkeerd uitgelegd, hij schijnt een zonderling of dweper (1 Samuel 16: 18).

Toen zond hij (Isaï) heen, en bracht hem (David) in: hij nu was roodachtig 1) van haar, maar ook mooi van ogen en mooi van aanzien; zodat hij ook in dit opzicht wel geschikt was (1 Samuel 9: 2) voor de plaats, die hij onder het volk van God innemen zou, en de HEERE zei tot Samuel, zodra deze David zag: Sta op, zalf hem, want deze is het, die Ik verkoren heb.

Deze kleur is in het Oosten zeer zeldzaam, omdat daar het haar in de regel zwart is; roodachtig haar wordt daar voor bijzonder mooi gehouden. Ook de Romeinse vrouwen waren daarop zeer gesteld. Het Hebreeuwse woord kan ook betekenen: "glansrijk".

V. d. Palm vertaalt: "hij was blozend".

David verenigde in zich alles, wat hem tot de toekomstige koning en tevens als de toekomstige theocratische koning bestempelde. Hij was van een kloeke lichaamsbouw (wij lezen toch later, dat hij Sauls wapenrusting kon aanhebben). Hij zag er flink en degelijk uit, zoals de Oostersen graag hun koning zien. Hij was tevens een jongeling, die de Heere vreesde; wist van klein te zijn in de ogen van God, die zijn tijd, om op te treden, kon afwachten en in alles wist te letten op de wenken van de Heere. Als koning over zijn volk was David uiterlijk en innerlijk een bijzondere schepping van God.

Toen nam Samuel de oliehoorn, en hij zalfde hem in (uit) het midden van zijn broeders. Uit de acht zonen van Isaï werd David gezalfd, zonder dat de anderen iets daarvan bemerkten; daarna nam de offermaaltijd een aanvang. En de
Geest van de HEERE werd na deze zalving vaardig over David
van die dag af en voortaan. 2) Daarna stond Samuel op, nadat het maal in vereniging met de oudsten gehouden was, en hij ging weer van Bethlehem naar Rama, 3)van waar hij gekomen was.

Psalm 89: 21 b) Hand. 7: 46; 13: 22

David (de geliefde) was bij zijn troonsbestijging 30 jaar oud (2 Samuel . 5: 4), dus was hij naar onze berekening in het jaar 1085 voor Chr. geboren. Omdat hij nu bij zijn zalving, volgens de geschiedenis in 17: 34vv. , toch zeker reeds 18 jaar telde, zo kunnen wij het jaar

van zijn zalving op 1067 v. Chr. stellen. Dientengevolge is hij naar onze mening nog enige tijd in de stilte gebleven, voordat hij tot Sauls hof kwam (vs. 14vv.), evenals tevoren de schapen weidende, hoewel Samuel zeker meermalen met hem gesproken heeft.

Deze lering is nu uit deze woorden te trekken, dat de Geest van God op David bleef van die dag af, nadat hij door de bediening van Samuel met olie was gezalfd. Of nu die zalving hem de Geest van God gaf? Geenszins de uitwendige olie, maar de kracht van God. Zo hebben wij ook het verder ervoor te houden, dat het water van de Doop niet de kracht heeft, om onze zonden te doden en ons van de zonden af te wassen, maar dat het een zeker teken is, waardoor wij verder worden gebracht, n. l. tot het bloed van onze Heere Jezus Christus, dat ons een enkel bad is. Zo ook zien wij, dat die zalving van David zijn kracht ontleende aan de Heilige Geest, terwijl God door een zichtbaar teken verklaarde, dat Hij David tot zo grote waardigheid riep en hem ook, om die te volbrengen, met buitengewone genadegaven wilde begiftigen. Waar nu uitdrukkelijk gezegd wordt, dat de Heilige Geest op David bleef van die dag af en vervolgens daaruit blijkt, dat God Zijn werk niet laat varen, maar tot het einde toe volmaakt, indien wij maar niet door onze onbedachtzaamheid enige vertraging veroorzaken. Overigens het is zeker dat David, voordat hij gezalfd werd, niet een dom en slecht wezen was, of geheel ontbloot van de gave van God, maar dat de koninklijke Geest hier over hem kwam, die hij tevoren niet had, wat ook niet hoefde.

De zalving is evenzo min enkel ceremonie (uiterlijk gebruik zonder werkelijke kracht) als een Magie (toverachtig werkend middel zonder acht te geven op de gezindheid van hem, bij wie het aangewend wordt), maar het teken van een innerlijk, geestelijk voorval. Evenals de olie door haar fijne indringende kracht het lichaam van de oosterling verfrist en de levenskrachten opwekt, zo wil de goddelijke Geest het gehele menselijke organisme van de gezalfde opnieuw levend maken, om hem voor het hem opgedragen ambt geschikt te doen zijn. Is echter deze geestelijke wijding eenmaal ontvangen, moet zij ook bewaard en bewaakt worden. Saul had de vernieuwende Geest bij de zalving eveneens ontvangen (10: 6,9), maar hij bedroefde die door zijn eigenzinnigheid en in de plaats van de verheugende Geest, kwam een boze geest van de duisternis (vs. 14) over hem.

David was een geboren musicus en dichter; reeds als herder van Bethlehem speelde hij op de snaren en verenigde hij met zijn natuurlijke begaafdheid een hart vol diepe, de Heere bekende vroomheid. Maar Psalmen van David, de nog ongezalfde, bevat het boek der Psalmen evenmin als het Nieuwe Testament geschriften van de apostelen uit de tijd vóór Pinksteren. Pas van de tijd af, toen met zijn zalving tot koning van Israël de Geest van de HEERE over hem kwam en hem op de hoogte van Zijn heerlijke roeping stelde, zong hij Psalmen, die in de Canon ene plaats hebben verkregen. Zij zijn de vrucht niet alleen van een hoogbegaafde en door de Geest van God gedreven persoon, maar ook van zijn eigenaardige lotgevallen en de daarmee verbonden lotgevallen van het volk. David’s weg van zijn zalving af voerde door lijden tot heerlijkheid. Het lied is, zoals een Indisch spreekwoord zegt uit het leed voortgekomen, Sloka uit Soka.

"Van waar zouden David’s Psalmen gekomen zijn, indien hij ook niet verzocht ware. " In het geheel zijn er 80 Psalmen van hem (Psalm 1-41; 51-71; 101-103; 107-110, 122, 124, 131,

138-145); de geschiedkundige aanleiding tot elke kan niet altijd aangewezen worden, waar dit echter het geval is, zullen wij bij de volgende voorstelling van David's leven daarop opmerkzaam maken. Hij is zozeer het voorbeeld van alle overige psalmdichters geworden, dat hij in zekere zin als de vader van alle psalmen kan beschouwd worden, waarom men op goede grond het gehele Psalmboek de "Psalmen van David" noemt.

Wij moeten in de Heilige Schrift onderscheid maken tussen de werking van de Heilige Geest als ambtelijk, als ten opzichte van kunst en wetenschappen en als zaligmakend.

David had reeds de zaligmakende werking van de Geest ontvangen, waar hij een kind van God was geworden, hier ontvangt hij de ambtelijke werking, waardoor de Heere hem met wijsheid vervult voor de aanstaande koninklijke regering. Tegelijk ontvangt hij ook de gave van wijsheid, om die heerlijke Psalmen te dichten, die wij van hem in de Psalmboeken hebben. In tegenstelling tot Saul lezen wij hier, dat de Geest van de Heere op David bleef.

3)Waarschijnlijk zal Samuel aan David en Isaï de betekenis van deze zalving hebben meegedeeld. Wij lezen echter niet van een gesprek van hem met de Gezalfde.

David bleef nog thuis en ging weer de schapen van zijn vader weiden. Niet uit onverschilligheid omtrent het lot, dat hem te beurt was gevallen, maar om in afhankelijkheid van zijn Zender af te wachten, wanneer het de Heere behagen zou hem tot het openbare leven te roepen.

II. Vs. 14-23. Enige tijd na zijn zalving tot toekomstig koning over Israël, wordt David door goddelijke leiding aan het hof van de toen nog regerende koning gebracht, om hier, uit zijn stil leven in andere kring geplaatst, de plichten en gevaren van zijn toekomstig ambt te leren kennen, om in de eerste plaats zich reeds te oefenen en tegen de gevaren reeds door velerlei verzoekingen gesterkt te worden. Toen namelijk Saul, van wie de Geest van God tegelijk met zijn verwerping geweken was, door een boze geest gekweld en beangstigd werd, gaven zijn hovelingen hem de raad, door een bekwame harpspeler de hem kwellende geest te laten verbannen. Hij wordt op Isaï's jongste zoon opmerkzaam gemaakt, en laat deze ook aanstonds tot zijn dienst roepen.

En de Geest van de HEERE, die nu in David was neergedaald, week van Saul; die nog enige tijd in zijn bewind gelaten werd, maar toch reeds onherroepelijk door God verworpen was, en een boze geest van 1) de HEERE, verschrikte hen, tot straf van zijn ongerechtigheid. Ten gevolge van zijn scheiding van God en van diens getrouwe profeet Samuel (15: 35), voelde hij niet alleen voortdurend een grote leegte en onrust in zijn binnenste, te meer daar hij vroeger de hemelse gave gesmaakt had en de Heilige Geest deelachtig was geworden (10: 9vv. ; 11: 6, Hebr. 6: 4vv.), maar kwam hij ook van tijd tot tijd in verstoordheid tegen de Allerhoogste, en in melancholie of zwaarmoedigheid, die nu en dan zelfs tot openbaringen van waanzinnigheid aanleiding gaf.

Ook in Richteren 9: 23 lezen wij, dat God een boze geest tussen Abimelech en de mannen te Sichem gezonden heeft, die daar onheil zou stichten. De vraag, in hoeverre van God kan

gezegd worden, dat Hij de boze geest zond, omdat toch niets kwaads maar alleen goeds van Hem uitgaat, is daar onbeantwoord gebleven. De vraag zou niets moeilijks hebben, indien wij ons de zaak zo konden denken, dat God Abimelech en de Sichemieten aan zichzelf overliet en hen overgaf aan de ontwikkeling van hun boze wil, zodat nu ook kwade gevolgen voor beide partijen moesten ontstaan. Echter is daar, evenals hier, niet zozeer sprake van het boze, dat in het mensenhart voorhanden is, maar van een bovennatuurlijke, geestelijke macht, van een persoonlijk boos wezen of een demon. Omdat Sauls tegenwoordige toestand enige verwantschap heeft met de bezetenen, waarvan in de Evangeliën meermalen gesproken wordt, willen wij eerst deze beschouwen, terwijl wij ons ten nutte maken, wat daarover door anderen, in het bijzonder door Dr. Ebrard gezegd is:

Onder demonen verstaat de Heilige Schrift de boze geesten, die in dienst van de satan staan en met hem tezamen het rijk van de duisternis vormen, waarvan hij de vorst is. Dat nu van de zijde van deze een ingrijpen in het lichamelijk zielenleven van de mens mogelijk is, leren de uitdrukkingen, bezetenen (woordelijk: gedemoniseerden (MATTHEUS. 4: 24), door onreine geesten gekweld (Luk. 6: 18), door de satan gebonden (Luk. 13: 16), een waarzeggende geest hebben (Hand. 16: 16), evenals de uitdrukkingen die voor de wegneming van deze macht gebruikt worden: "uitdrijven, uitvaren" (MATTHEUS. 12: 24vv. Hand. 8: 7). De ziel van een bezetene bevindt zich niet meer in het bezit van het lichaam; iets vreemds heeft zich tussen haar en het lichaam gedrongen en werkt hinderend op de lichamelijke organen. Niet in de ziel zelf heeft de demon zijn woonplaats genomen (de uitdrukking "bezetene" is daarom niet volkomen juist), niet deze of het "Ik" van de mens heeft hij in bezit (bij wie dit het geval is, als bij Judas, Joh. 13: 27 zijn het geen bezetenen maar verharde zondaars, rijp voor het gericht); integendeel werkt hij slechts direct op het gemoed, omdat hij het zenuwleven in zijn macht genomen heeft en daar dezelfde verschijningen teweegbrengt, die ook door andere verstorende invloeden in de lichamelijke organen van het zielenleven teweeggebracht kunnen worden. Dergelijke verschijningen zijn: een zekere soort van helderziendheid (Luk. 4: 34; 8:
Hand. 16: 16) of razernij (MATTHEUS. 8: 28 Luk. 8: 28; 9: 39), epilepsie (vallende ziekte; Luk. 9: 39 Mark. 9: 28 MATTHEUS. 17: 15), stomheid (MATTHEUS. 9: 32; 12: 22), lamheid (Luk. 13: 11), blindheid (MATTHEUS. 12: 23), maanziekte (MATTHEUS. 17: 15) en verdorring (Mark. 9: 18). Zowel bij de zieke zelf, als bij zijn omgeving vindt men overal een bepaalde overtuiging, dat een vreemde, demonische invloed die toestand veroorzaakt heeft. Reeds hieruit blijkt, dat alleen het lichamelijk zielenleven van de bezetene gestoord en gebonden is, maar niet de ziel of het "Ik" door de boze geest verdrongen en in bezit genomen is, de substantie of het wezen van de ziel integendeel zich in gezonden, hoewel lijdende toestand bevindt. Dit wordt ook daardoor bevestigd, dat zelfs dieren door demonen bezeten kunnen worden (Mark. 5: 11vv.), want het dier heeft het zenuwleven met de mens gemeen. Volgens nieuwere onderzoeken zijn bovendien de zogenaamde krankheden van de geest geen krankheden van de ziel, maar slechts van de fijnere lichamelijke organen van de ziel. De geheelde krankzinnige is weer dezelfde mens die hij voor zijn ziek worden geweest is, weet weer wat hij tevoren wist, terwijl hij echter de ziekte vergeten is; zelfs kan gedurende de lijdende toestand de ziel tot God bekeerd of tot kennis van de waarheid gebracht worden, zoals wij in het voorbeeld van Nebukadnezar (Dan. 4: 26vv.) zien.

Dit komt daarvan, dat de substantie van de ziel dieper ligt dan het aardse bewustzijn. Wanneer nu het zenuwsysteem geprikkeld kan worden, niet alleen op lichamelijk materiëlen weg, als door drukking op de hersens, bloedvergiftiging enz. , maar ook door inwerking van het ene zielenleven op het andere, bijvoorbeeld door middel van het zogenaamde dierlijk magnetisme (een onkuise opwelling in de ziel van de Magnetiseur kan bij de gemagnetiseerde aanstonds kramppijnen veroorzaken, tot de vreselijkste convulsies toe; en hoe door magnetisme een mens in de toestand van helderziendheid gebracht kan worden en zijn aards, wakend bewustzijn kan weggenomen worden, is bekend), waarom zou dan niet hetzelfde zenuwleven van een mens, dat voor de invloed van een vreemde menselijke ziel en haar zenuwenstromingen zo vatbaar is, dat voor instromingen vatbaar zijn, die van een niet menselijk wezen, een gevallen engel, uitgaan? Dit te meer, wanneer wij ons de demonen, zoals de engelen in het algemeen, niet alleen als geesten (spiritus meri), maar ook met een ander en fijner lichaam dan het menselijke mogen denken. De eerste oorzaak van de mogelijkheid van een inwerking van demonen op het lichamelijk zielenleven mag men geenszins zoeken in de zedelijke schuld van hem, die deze ondervindt. Het bezeten zijn komt in de Schrift bijna altijd voor als een ongeluk, als een deel van de algemene vloek over de zonde; zij is een ontzettend, verwoestend indringen van een macht van de duisternis in het zielenleven van de mens, dat tegenover de hel onmachtig is, omdat het onder de algemene ban van de zonde ligt.

Hoewel wij zo demonisch lijden en demonisch handelen, aan de ene zijde bezetenen, aan de andere roekeloze zondaars, streng onderscheiden, kan toch niet ontkend worden, dat wat anders gewoonlijk met wijze en genadige bedoeling door God toegelaten wordt, om de mens te tuchtigen, in enkele gevallen door Hem beschikt kan worden, om hem die Hij in de macht van de duisternis overgeeft, te straffen. Zo’n geval ligt zonder twijfel in Saul voor ons. De Heere heeft Zijn Geest van hem genomen, omdat hij Die bedroefd heeft. Zijn gemoed is door de overtuiging van de ongenade van God terneer gedrukt en innerlijk verscheurd, omdat hij geen boete gedaan heeft en zijn misdaad slechts verontschuldigd heeft, in plaats van die berouwvol te erkennen en zich onder de straf te buigen. Nu is dan door die omstandigheid de deur geopend, waardoor om zo te zeggen, de boze geesten bij hem kunnen insluipen, maar ter rechtvaardige vergelding voor zijn onboetvaardigheid, om zijn huichelachtig verdraaien van de waarheid en zijn twisten en morren tegen God, wordt hij door Hem overgegeven aan een boze demon, die bij hem woning maakt en van tijd tot tijd op zijn zenuwenleven zo werkt, dat hij nu eens in diepe zwaarmoedigheid en melancholie, dan eens in razernij raakt. Hij is daarom nog heden een arme lijdende en gekwelde, wiens toestand hartelijk medelijden opwekt, evenals later de dochter van de Kananése vrouw (MATTHEUS. 15: 22) en de bezetenen in het land van de Gadarenen (MATTHEUS. 8: 28 Mark. 5: 2vv. Luk. 8: 29). Ook is, indien niet volkomen genezing, toch verlichting voor hem mogelijk; de Heere voert zelf hem later degene toe, wiens snarenspel hem verkwikken kan, en die door de in hem wonende geest van vreugde en vrede, in zijn duistere ziel een lichtstraal van boven laat lichten. Aan David wordt macht gegeven de boze geest van Saul verjagen en zijn gemoed weer te verhelderen, zodat het beter met hem wordt (vs. 23). Nadat het echter werkelijk beter met hem geworden is, komt een nieuwe beproeving voor Saul in 17. David’s geloofsmoed, waarmee hij tot de strijd tegen de Filistijn Goliath gaat, doet bij Saul herinneringen ontwaken aan de heerlijkheid van

het geloofsleven, die hij van vroeger tijd uit eigen ervaring kent; zijn hart wordt tot liefde voor de jongeling getrokken.

Had hij nu de liefde tot deze jongeling kunnen vasthouden en in hem, de tot toekomstige koning van Israël verkorene, het raadsbesluit van de Heere kunnen eren en zich onder de machtige hand van God kunnen verootmoedigen, zoals zijn zoon Jonathan dit op zo bewonderingwaardige wijze deed, wij twijfelen geen ogenblik of zijn ziel was gered, al bleef ook het koninkrijk voor hem en zijn huis verloren. Maar deze beproeving doorstaat hij net zo min als de beide vorige in 13 en 15. Integendeel wordt hij toornig als de vrouwen zingen: "Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden, en begint hij de toekomstige vorst over het erfdeel van God heimelijk en openlijk naar het leven te staan (18). Een vermaning van God komt tot hem in hetgeen zijn zoon Jonathan tot hem spreekt (19: 4vv.) en de vermaning vindt voor dat ogenblik ingang bij hem. Als hij zich echter opnieuw aan moordgedachten overgeeft (19: 8vv.), komt ook de boze geest opnieuw over Saul, en hij werpt, van woede ontstoken, zijn spies naar David, om hem te doorboren. Het gebeurde te Najoth bij Rama, waar Saul onder de profeten geraakte en weer als vroeger onder hen profeteert (19: 11vv.) brengt, omdat hij ook hierdoor zich niet tot bekering laat leiden, het tot die wending, dat de boze geest nu macht heeft, hem niet alleen meer lichamelijk te kwellen, maar hem zedelijk te verderven, hem van een gedemoniseerde tot een Judas te maken. Hier is dus het demonische lijden geworden tot een demonisch handelen.

De boze geest door de HEERE verwekt, die in Saul in de plaats van de Geest van de Heere trad, is niet alleen een innerlijk gevoel van zwaarmoedigheid over de hem aangekondigde verwerping, die in melancholie ontaarde en bij ogenblikken tot wanhoop overging, maar een hogere boze Macht, die zich van hem meester maakte en hem niet slechts de zielenrust wegnam, maar ook de ervaringen, gevoelens, voorstellingen en gedachten van zijn geest in beweging bracht en hem een tijdlang tot razernij bracht. Deze demon heet een boze geest, door de HEERE verwekt, omdat de Heere hem tot straf had gezonden, een boze Geest van God, of kortweg een Geest van God, of de boze Geest, als bovenmenselijk, geestelijk boze macht, maar nergens de Geest van de Heere.

Men zou het ongelofelijk achten, dat een boze geest over Saul kwam, nadat men getuige is geweest van de beloften van vroeger, die eens Samuel de koning gaf. Men hoorde toch de profeet zeggen: "de Geest van de Heere zal over u komen en gij zult in een andere man veranderd worden. " De geschiedenis getuigt zelfs van hem: "God gaf hem een ander hart" en men ontmoette hem zelfs eens te midden van de profetenzonen, en hoorde hem vol geestdrift instemmen in hun lof voor Israël’s God. Maar God kan een mens veel moois en begeerlijks laten ondervinden, zonder hem daardoor tevens een getuigenis van Zijn welgevallen te schenken. Hij kan zich van zo’n mens als een werktuig willen bedienen en hem omwille van anderen geestesgaven schenken zonder hem daarom te machtigen te geloven, dat zijn naam in de hemel aangeschreven is. Zo verleent Hij aan menige beheerser de gaven van wijsheid, van dapperheid, van moed; aan menige prediker theologische kennis, kerkelijke ambten, welsprekendheid, zonder daardoor de zo toegerustte toe te staan hieruit tot zijn kindschap van God te besluiten. Het woord: "Vrees niet, want Ik heb u verlost, Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt de Mijne" geldt alleen voor hen, die verbroken van hart zijn, in besliste

strijd tegen de zonde staan en van harte de Heere wensen te dienen. Dit missen wij bij Saul. Na zijn zonde dacht hij er slechts aan zijn eer bij de mensen te redden. Had hij nog vol berouw op de borst geslagen en de Almachtige ootmoedig om vergeving gebeden, hij was gered en werkelijk tot een ander man geworden. Voor de treurende zijn toch de poorten van Gods woning altijd geopend. Welke schuld ook drukke, zij zullen ondervinden, dat bij onze God de barmhartigheden vele zijn. Maar zelfs het vreselijke woord van verwerping trof hem slechts als een onweerslag zonder hem te versmelten, en hij week daarvoor als eens Kaïn en later Judas verder van God. Zo overkwam hem, wat later de ongelukkige discipel overkwam.

In het Hebreeuws Meeëth Jahweh. D. i. door de Heere verwekt, om daarmee te kennen te geven, dat het niet de Geest van de Heere, de Geest van wijsheid en verstand was, maar een andere, die door de Heere aan Saul tot straf werd toegezonden.

Onze heer zegge 1) toch tot ons, uw knechten, die voor uw aangezicht staan, om uw bevelen te volbrengen, dat zij een man zoeken, die op de harp 2) spelen kan; en het zal geschieden, als de boze geest van God op u is, dat hij met zijn hand spele, dat het beter met u worde. 3)

Zeggen, in de zin van, gebieden. Wanneer een Oosters vorst iets zegt, heeft dit de kracht van een bevel.

Men moet de Hebreeuwse harp (Kinnor) niet denken als onze tegenwoordige, maar meer als de gitaar of Arabische citer; de snaren (volgens afbeeldingen op Makkabese munten acht of nog minder in getal) waren bij deze gespannen over een klankbord op de wijze van een schildpad. In vereniging hiermee komt dikwijls voor de Nebel (= psalter, snaarspeeltuig), die overeen kwam met de Kussir, die nog heden in Egypte en Arabië veel in gebruik is. Deze was van cypressen- of rood sandelhout, en had, zoals Augustinus meedeelt, de resonantkas boven.

Dat ernstige gemoedsziekten, zelfs waanzin, ja ook razernij, door harmonieën van toonspel of gezang, dat Klopstock "de ziel van snaren" noemt, tot rust gebracht kunnen worden, hebben ondervindingen bevestigd.

Asclepiades, een beroemd geneesheer van de Griekse oudheid, was gewend krankzinnigen, wanneer zij razend werden, door muziek tot hun verstand te brengen en van Karel IX is bekend, dat hij na de bloedbruiloft te Parijs (in de nacht van 24 op 25 Augustus 1572, de Bartholomeüsnacht) de muziek als middel tegen zijn onrust van de nacht gebruikte.

Toen antwoordde één van de jongelingen, een van de mindere hofbeambten, en zei: Zie, ik heb gezien, ik ken een zoon van Isaï, de Bethlehemiet, met name David, die spelen kan, en hij is een dapper held en een krijgsman, die reeds verscheidene bewijzen van zijn kracht gegeven heeft (17: 34vv.) en verstandig in zaken, geschikt om iets te volbrengen, en bovendien een mooi man (vs. 12), en de HEERE is met hem.

Hieruit blijkt dat, hoewel David na zijn zalving tot de bezigheden van het land terugkeerde, en er op zijn hoofd geen merkteken van zijn zalving, die hij met grote zorgvuldigheid geheim

hield, was overgebleven, het nochtans onmogelijk was, dat de werkelijke gaven van de Geest, door de zalfolie betekend, verborgen konden blijven, maar dat ze zelfs door de duisternis van een afgezonderde levenswijze heen, een zo mooi licht van zich gaven, dat al zijn buren en bekenden de grote vorderingen van zijn deugd en bekwaamheden met verwondering opmerkten.

Deze getuigenis omtrent David is een schildering van geestelijke en lichamelijke voorrechten, zoals ze zelden verenigd zijn. Men bemerkte die meer buiten- dan binnenshuis. Zeker heeft men wel in zijn huis een indruk gehad van David's buitengewone geest, maar deze niet begrepen en verkeerd verklaard. Een bewijs daarvan vinden wij in Eliabs toorn (17: 28), als David in het leger is gekomen en hem ondervraagt. Men wist wel in zijn huis, dat zijn geest op iets hogers dan de kudden gericht was, maar achtte dit de overmoed van een verkeerde gezindheid; men begreep niet dat hetgeen, waarnaar David's hogere geest streefde, geen door hemzelf opgevat voornemen, maar zijn natuur en zijn goddelijk recht was. David weet, dat hij bij dit misverstand van zijn huis niets verrichten kan; met een kort weerwoord verlaat hij dan ook zijn broeder (17: 29vv.). Hij behoort tot die diepe, veelomvattende naturen, die in hun naaste omgeving altijd met het grootste misverstand te strijden hebben, maar die juist daarom geroepen zijn, de wijde ruimte te zoeken, om te ontwikkelen en te openbaren wat in haar is, opdat door daden blijke, wat niet door woorden duidelijk kan gemaakt worden. Eliab, zijn broeder, noemde zijn hart boos; lang na David's dood blijft in David's koningshuis de reinheid en rechtschapenheid van David's hart het hoogste voorbeeld (1 Koningen . 15: 3).

Toen nam Isaï, volgens de gewoonte om een aanzienlijk man nooit zonder geschenk te naderen (9: 7), een ezel, met brood beladen, en een leren zak met wijn (Joz. 9: 5 MATTHEUS. 9: 17) op een tweede ezel, en een geitenbokje, 1) tezamen een wel eenvoudig, maar voor die tijden reeds zeer aanzienlijk geschenk; en hij zond ze door de hand van zijn zoon David aan Saul, opdat deze zich daarmee aan de koning zou voorstellen.

Deze geschenken waren overeenkomstig de gewoonte van die dagen, en toont wel aan, hoe eenvoudig de zeden waren aan het hof van Saul. Het was tevens een bewijs van eerbied en hoogachting van Isaï voor Saul, de Gezalfde van de Heere. Nog altijd is het de gewoonte in het Oosten, om bij het bezoeken van vorsten geschenken mee te nemen.

Zo kwam David, door de wonderbare leiding van God, die hem op zijn toekomstige roeping wilde voorbereiden, tot Saul, en hij stond voor zijn aangezicht met zijn harp; en hij (Saul) beminde hem (David) zeer wegens de goede uitwerking, die David's spel op zijn gemoed uitoefende, en hij werd, zozeer was de koning over hem tevreden, zijn wapendrager,
zijn adjudant, zonder daardoor nog aan de krijgsdienst verbonden te zijn (17: 22, 38vv.).

Dit ging niet buiten de Goddelijke Voorzienigheid om. Het was de leiding van God, om hem aldus aan het hof te brengen, opdat hij aan de ene zijde werd voorbereid op zijn toekomstige werkkring, maar ook, om met het volk in nadere kennis te komen, om de liefde van het volk te winnen. Aan de andere zijde begon nu ook straks voor David de school van het lijden, opdat hij ook daardoor werd gevormd tot de man naar Gods hart en voorbereid om koning over het volk van God te zijn, zoals de Heere hem wenste.

En het geschiedde, toen de boze geest van God (vs. 16) over Saul was, zo nam David de harp, en hij speelde met zijn hand; dat was voor Saul een verademing, het werd hem gemakkelijker, wanneer hij naar de tonen luisterde, en het werd beter met hem, en de boze geest week van hem; want nog had de Heere, hoewel Hij Saul verworpen had in dit opzicht, dat zijn rijk niet bestaan zou, gedachten van vrede over hem; daarom juist bracht Hij David tot hem, in wiens ziel de vrijmoedige Geest 1) heerste, en deze Geest van vrede en vreugde was het, die de machtige invloed op het droevige gemoed van de koning teweegbracht.

"De vrijmoedige geest ondersteune mij," bidt later David bij zijn boete (Psalm 51: 14). Daarbij denkt hij wel in stilte aan Saul en de verschrikkelijke toestanden, waarin de boze geest deze bracht.

Muziek, gezelschap, uitspanningen of bezigheid hebben dikwijls voor een tijd het gewonde geweten tot rust gebracht; maar niets kan een werkelijke genezing aanbrengen, dan het bloed van Christus, aangenomen in geloof, en de heiligmakende Geest, die door Zijn heilige vertroostingen, van de vergiffenis verzekert. Alle andere proeven om godsdienstige melancholie weg te nemen, zijn zeker middelen om de droefheid te doen toenemen, of in deze of in de toekomende tijd.

Wanneer er gezegd wordt, dat de boze geest, waardoor Saul geplaagd werd, week als David op de harp speelde, dan hebben wij dit zo te beschouwen, dat hem wel het geopperde plan voordelig was, maar door een bijzondere beschikking en door de gunst van God, zodat men daaromtrent niet moet vaststellen, dat God altijd op die wijze met anderen zal handelen en moet niet al te haastig dit voorbeeld worden nagevolgd.

HOOFDSTUK 17.

DAVID'S STRIJD MET DE REUS GOLIATH.

Vs. 1-11. Het eerste oponthoud van David aan Sauls hof, deze "ongestoorde idyllische episode van zijn leven", zoals men dit genoemd heeft, breekt na de korte duur van een jaar plotseling af, en de liefelijke idylle wordt onverwacht in een toneel van strijd veranderd. De Filistijnen trekken tegen Israël op en legeren zich bij Efes-Dammim. David wordt naar huis gezonden, gedurende de tijd, dat Saul met zijn leger de vijand in het eikedal tegemoet trekt. Een tijd lang liggen de beide partijen tegenover elkaar zonder iets te verrichten; vervolgens treedt uit de rijen van de Filistijnen de reus Goliath te voorschijn, en daagt onder de kinderen van Israël ieder tot een tweegevecht met hem uit, die de moed heeft dit te ondernemen.

En de Filistijnen, 1) die zich van hun nederlaag (14: 20vv.) weer sinds lang hersteld hadden, en gedurig opnieuw beproefde Israël weer onder hun macht te brengen, verzamelden, ongeveer omtrent het jaar 1062 vóór Chr. , hun leger ten strijde, en verzamelden zich te Socho (= bolwerk), dat in de vlakte van Juda is; 3 ½ mijl zuidwestelijk van Jeruzalem, niet te verwisselen met het Joz. 15: 48 vermelde Socho, op het gebergte van Juda, en zij legerden zich tussen Socho en tussen Azéka; (= omheind) aan het einde van Dammim = trossen), liever te Efes 2) Dammim, omdat namelijk was het centrum van hun leger.

Deze oorlog bood, naar Goddelijke beschikking, David gelegenheid, om met de vijanden van zijn volk in aanraking te komen en hen door zijn geloof en vertrouwen op de Almacht van zijn Verbondsgod te verslaan, wanneer hij hun kampvechter zou doden. Tevens heeft hij gelegenheid, om zich te openbaren als de redder van zijn volk.

Het Hebreeuwse woord Efes betekent wel "het einde", "de uiterste grens; " hier behoort het echter zonder twijfel tot de naam van de plaats, die 1 Kronieken 11: 13 verkort Pas-Dammim genoemd is, door de Vulgata "Phesdomim. ".

En hij had een koperen helm op zijn hoofd, en hij had een schubachtig pantser aan, een pantser dat niet alleen rug en borst, maar ook het benedenlichaam bedekte, vervaardigd uit kleine, over elkaar liggende koperen platen; en het gewicht van het pantser was vijfduizend sikkels koper 1) (Le 19: 37).

Voor een man als Goliath geen te zware last, wanneer wij daarmee vergelijken de harnassen en wapens nog hier en daar uit oude tijden van enkele sterken bewaard.

Volgens Thenius weegt het kuras van August de Sterke, dat bewaard wordt in het historisch Museum te Dresden, 55 pond. Hij komt daardoor tot het besluit, dat voor Goliath het aangegeven gewicht van zijn pantser een niet te grote last is geweest.

Een sikkel koper is iets minder dan bij ons een lood koper, zodat het pantser nog geen 50 pond heeft gewogen. Anderen berekenen het op 78 pond. Wij moeten er wel op letten, dat zo'n pantser ook het onderlijf bedekte.

En hij had een koperen scheenharnas, beenschilden, boven zijn voeten, en een koperen, een kleiner (vs. 7) schild 1) tussen (op) zijn schouders.

In het Hebreeuws Kidoon. Dit is eigenlijk niet een schild, maar een lans. Tussen de schouders wil zeggen, op de rug. Het was namelijk de gewoonte, dat grote krijgshelden hun lans zelf op de rug droegen, of om de schouders. In de Ilias van Homerus komt dan ook de uitdrukking voor amfi d wmoisin, rondom de schouders.

En de schacht van zijn spies was als een weversboom, 1) en het lemmet van zijn spies was van zeshonderd sikkels ijzer; en de schilddrager ging voor zijn aangezicht.

Het Hebreeuwse weefgetouw (Jud 10: 13) verschilde in hoofdzaak niet van die in de gehele oudheid; het was namelijk hoog, zodat de wevende daarvoor moest staan. De weversboom is het ronde sterke hout, dat bovenaan het weefgestoelte is en de beide zijden verenigt; hierop werden de op spoelen een of meervoudig getwijnde draden getrokken. De getrokken draden heetten de scheerdraad (Lev. 13: 47), daarin werd met de weversspoel (Job 7: 6) de inslag ingeweven, wat staande gebeurde, en dan met de lepel vastgeslagen (Jud 16: 13). Bovendien komt in Jes. 38: 12 voor "de drom" (Hij zal mij afsnijden als van de drom); hiermee zijn de overblijfsels van de scheerdraden boven aan de weversboom bedoeld, die overblijven, nadat het weefsel is afgesneden. Hieraan werden de nieuwe draden van de nieuwe weefsels eenvoudig gedraaid om zich moeite te sparen. De zin van die plaats is dus: "Mijn leven wordt als een weefsel, dat gereed is, van de weversstoel afgerold; hij, de wever, snijdt mij af van de afhangende, overblijvende draden. ".

Verder zei de Filistijn: Ik heb heden met dit woord de slagorde van Israël gehoond, 1) zeggende: Geeft mij een man uit uw rijen, dat wij tezamen strijden! 2) Niemand zult gij daartoe vinden. Legt de wapens neer en onderwerpt u aan onze heerschappij.

Het honende lag hierin, dat hij de Israëlieten verachtelijk knechten of slaven van Saul had genoemd. Goliath had echter nog dieper dan hij zelf wel wist de slagorden van Israël gehoond. Want wat het eigen volk van de Heere, het vrije volk van de HEERE was, had hij verachtelijk een slavenvolk genoemd. Dat zal later David hem ook te kennen geven.

Het geschiedde in de oudheid niet zelden, dat twee krijgslegers, die tegenover elkaar lagen, de strijd lieten beslissen door twee kampvechters, die van beide zijden gesteld werden. Hetzelfde voorstel deed later (2 Samuel . 2: 14vv.) Abner aan Joab, om de burgeroorlog te vermijden. Van de Romeinen wordt verteld, dat zij, toen zij onder hun koning Tullus Hostilus (van 772-640 vóór Chr.) lang tegenover de Albanen, die door Mettus Fuffetius aangevoerd werden, gestaan hadden, zonder dat een van beide legers de aanval gewaagd had, een gelijke aanbieding aannamen, als hier Goliath de kinderen van Israël deed; het volk, wiens kampvechter zou overwinnen, zou over het andere heersen. Nu waren er in beide legere drielingbroeders, in jaren en krachten elkaar gelijk, bij de Romeinen de Horatiërs, bij de Albanen de Curiatiërs. In het begin bleef de overwinning twijfelachtig, totdat het d Curiatiërs lukte, twee van de Horatiërs te doden, omdat echter de drie Curiatiërs reeds gewond waren, zo hield zich de nog overgebleven Horatiër, alsof hij vluchtte en de drie volgden hem, door hun

wonden opgehouden, niet tezamen, maar met tussenruimten, gescheiden van elkaar. Zo lukte het hem, op zijn geveinsde vlucht zich spoedig omkerende, de een na de ander neer te vellen. De overwinning was alzo aan de Romeinen, die dan ook spoedig daarop hun moederstad Alba Longa geheel verwoesten.

Toen Saul en geheel Israël deze woorden van de Filistijn hoorden, ontzetten zij zich en vreesden zeer,
want niemand waagde het de strijd met zo'n reus te ondernemen.

Dat nu gezegd wordt, dat Saul, tengevolge van het gepoch van Goliath, vreesde en het gehele volk met hem, daaruit blijkt wel, dat waar de Geest van God van hem was geweken, hij geen moed meer bezat, omdat deze door de ongenade van God hem als geheel was ontnomen. Want indien er enige dapperheid bij hem was geweest, enige kracht, had hij duizendmaal liever de dood moeten begeren, dan te dulden, dat door zulke lasterlijke woorden de Naam van God werd gelasterd en onteerd. Maar met het gehele volk staat hij daar als verpletterd.

Noch bij Saul, noch zelfs bij Jonathan is er enige moed. Het voorbeeld van Saul werkte zo aanstekelijk, dat ook aan Jonathan de moed ontnomen werd, om de tweestrijd met Goliath te wagen.

Van achteren blijkt het, dat het alles zo heeft moeten zijn, opdat de Heere aan David de overwinning over Goliath zou schenken. Dit heft echter de schuld van Saul niet op.

II. Vs. 12-40. Goliath herhaalt ongeveer zes weken zijn uitdaging; onder alle strijders van Israël wordt niemand gevonden, die het waagt zich tegenover hem te plaatsen, hoewel Saul op zijn overwinning een hoge prijs gesteld heeft. David komt, op last van zijn vader, in het Israëlitische leger en verneemt de stand van zaken, die zo zwaar op alle harten drukt. Vol geloofsmoed geeft hij aanstonds zijn besluit te kennen om de strijd op te nemen; hij wordt tot de koning gebracht en verkrijgt eindelijk van deze toestemming, om de onderneming te wagen. In de krijgsuitrusting, die Saul hem laat aantrekken, kan hij niet gaan; daarom grijpt hij weer naar zijn herderskleding en wapent zich met een slinger en met vijf gladde stenen uit de beek.

David nu, die in de volgende geschiedverhalen als de eigenlijke held op de voorgrond treedt, en wiens familie wij ons daarom nog eens voor de geest willen roepen, was de zoon van de 1) man uit Efratha van Bethlehem-Juda (Genesis35: 16,19), wiens naam was Isaï, en die acht zonen (1 Samuel 16: 10) had, en in de dagen van Saul was hij een man, oud, afgaande onder de mannen, hij was reeds boven de 50 jaar, wanneer men geen krijgsdienst meer behoefte te doen.

In het Hebreeuws wedawid ben-isch Efrathi hazèh. En David, de zoon van die man uit Efratha. Het woordje die is in de Statenvertaling uitgevallen. Het wijst echter terug op iets, wat reeds vroeger vermeld is. Van die man uit Efratha, n. l. van Isaï is reeds eerder sprake geweest. Het woordje was moet weg vallen, omdat pas in vs. 15 het werkwoord voorkomt.

Velen hebben dit aanhangsel zonderling gevonden, omdat reeds eerder van David en Isaï sprake is geweest, maar juist dit woordje die maakt duidelijk dat wat hier en in de volgende verzen vermeld wordt, slechts tot verduidelijking is, en dat de Schrijver wel degelijk David en Isaï kende. Het is volstrekt geen ingeschoven stuk, noch een aanhangsel van een ander.

De Filistijn nu, van wie in vs. 4vv. verteld is, trad toe, Israël honende en uitdagende, ‘s morgens vroeg en ‘s avonds. Zo stelde hij zich daar veertig dagen lang; 1) zes weken lang zette hij zijn honen voort, terwijl Saul een grote prijs stelde, wanneer men de gevreesde man overwinnen zou (vs. 25).

Met deze opmerking wordt de in vs. 10 begonnen beschrijving van het optreden van Goliath voortgezet en het volgende ingeleid. Terwijl de Filistijn dagelijks, 40 dagen lang, tot het tweegevecht uitdaagde, zond Isaï zijn zoon David naar het leger.

En Isaï, in wiens huis wij ons, na deze herhaalde opmerkingen nog eens verplaatsen, zei tot zijn zoon David: Neem toch voor uw broeders, van wie de van huis meegenomen voorraad voedsel wel spoedig opgeteerd zal zijn (Jud 19: 10), een efa (Ex 16: 36" en Ruth 2: 17) van dit geroosterd koren (Le 2: 14) en deze tien broden, en breng ze terloops of, met spoed in het leger tot uw broeders.

Maar breng deze tien melkkazen aan de oversten over duizend, als een geschenk van eer; en gij zult uw broeders bezoeken, of het hun welga, en gij zult van hen pand 1) meenemen, voor mij ten bewijze, dat zij nog leven en het hun goed gaat.

Het moeilijke woord hbre is afgeleid van bre (verwisselen, pand geven): anderen leiden het af van bre (zoet aangenaam zijn) en vinden hier ten onrechte deze zin: "verneemt wat hun aangenaam is", wat zij bovendien nog graag zouden hebben.

Saul nu, en zij uw broeders, en alle mannen van Israël, die krijgslieden zijn, waren of, zijn bij het eikedal (vs. 2) met de Filistijnen strijdende. 1)

De Statenvertaling geeft, waren strijdende. Het moet echter zijn, zijn strijdende, omdat zoals duidelijk blijkt uit het en zij, Isaï met deze woorden zijn boodschap aan David besluit. Alleen dan, als het als een gedeelte van de rede van Isaï wordt opgevat, komt dat en zij tot zijn recht, als aanwijzing van Isaï zelf, omtrent zijn zonen.

Isaï wil hiermee aan David de plaats beschrijven, waar hij zijn broeders kan vinden.

David nu liet de vaten met de levensmiddelen, die hij gebracht had, van zich, onder de hand van de bewaarder van de vaten, die de wacht bij de pakgoederen van het leger had, en hij liep tot de slagorde; en hij kwam in de rijen van de soldaten, dat hem naar de toenmalige militaire orde niet verboden werd, en vroeg zijn broeders naar hun welstand. 1)

David was in het leger gekomen, alleen om het bevel van zijn vader te volbrengen, zonder te vermoeden, wat daar geschied was, en toch hing hiervan zo buitengewoon veel af. De

omkering, die van die tijd af in zijn leven kwam, de keten van geluk en ongeluk, die jaren lang voortliepen, het hofleven en Sauls nijd, Jonathans vriendschap, Michals huwelijk, de vlucht voor de koning dat alles was aan dit ene bezoek verbonden. Zo zijn het dikwijls kleinigheden in het leven, die grote dingen bewerken. Een reis van Jozef naar zijn broeders op het veld bij Dothan, wat een menigte van gebeurtenissen bracht deze teweeg, van zijn verkocht worden tot aan zijn verhoging.

Toen hij met hen sprak, ziet, zo kwam de kampvechter op, zoals hij dagelijks deed (vs. 16); zijn naam was Goliath, de Filistijn van Gath, uit het leger van de Filistijnen, en hij sprak achtervolgens die woorden, die reeds in vs. 8-10 zijn meegedeeld; en David hoorde ze,
en hij hoorde in die hoon van Israël een hoon tegen de levende God (vs. 26); dat verteerde hem het hart.

Met grote verwondering verneemt David, wat er gebeurt. Hij gelooft zijn oren niet te kunnen vertrouwen, als hij opnieuw het geroep van de onbesnedene hoort klinken, noch zijn oren, omdat hij in het leger van zijn landgenoten niemand in heilige toorn ziet ontbranden en voor de eer van de HEERE ziet optreden. "Hoe, denkt hij, is dan het laatste vonkje van geloof in Israël uitgeblust, of de arm verkort van Hem, die eens farao met zijn ruiters en paarden in de golven van de Rode Zee begroef, die op Mozes' gebed de overmacht van Amalek vernietigde en Gideon aangordde, zodat hij met driehonderd, de duizenden van Midian deed vluchten, ja zelfs de nek van de Kanaäniet Sisera, die een schrik voor het land was, onder de voet van een zwakke vrouw boog? Hij denkt het en hoog brandt de heilige vlam van ijver zowel tegen de lasteraar in het leger van de aartsvijand, als tegen de versaagden van zijn eigen volk op.

Maar alle mannen in Israël, toen zij die man zagen, vluchtten zij voor zijn aangezicht, en zij vreesden zeer. 1)

Het is opmerkelijk, dat ook Jonathan, die toch (14: 6vv.) bewezen had een gelovig en moedig jongeling te zijn, nu niet opstond, maar in de algemene vrees deelde. Daaruit ziet men, zegt Starke, dat de helden en heiligen zonder Gods aandrang en kracht niets vermogen. God ontnam aan Jonathan de heldenmoed (Psalm 76: 13), omdat Hij David wilde groot maken.

En de mannen van Israël, die zelf geen lust hadden met de algemeen gevreesde man te strijden, maar toch graag zagen, dat iemand besloot de uitdaging aan te nemen, en de smaad uit te wissen, zeiden, met gespannen verwachting uitziende, of niet eindelijk iemand zich daartoe gewillig zou verklaren: Hebt gij, die man wel gezien, die opgekomen is? Dat moet gewroken worden; want hij is opgekomen, om Israël te honen; en het zal geschieden, dat de koning die man, die hem slaat, met grote rijkdom verrijken zal, met grote geschenken zal begiftigen, en hij zal hem zijn dochter geven (Joz. 15: 15vv.), en hij zal zijn vaders huis vrij maken in Israël 1) van alle diensten aan het koninklijk hof (8: 11vv. ; 1 Koningen . 4: 7).

Allen hoorden wel de uitroep van de reus, maar de ene zag bevreesd op de ander. Niemand durfde tot de ongelijke strijd zich aangorden, maar door vrees verslagen en verward van

gemoed namen zij de vlucht. Maar David een gesprek beginnende zegt: Wie is toch die onbesnedene, die de slagorden van de levende God heeft gehoond?.

Allereerst is nu op te merken, dat God zo de gemoederen van het volk heeft beroerd, dat noch Saul, noch Jonathan, kortom niemand in het gehele leger de moed en de dapperheid bezat, ofschoon zij talrijk waren. Vroeger hebben wij wel van de dapperheid van Jonathan gehoord, die het bestaan had, alleen, vergezeld van zijn wapendrager, het leger van de Filistijnen aan te vallen, zodat hem eerder voortvarendheid, dan dapperheid scheen te moeten toegeschreven worden. Want wie anders toont overmoed dan hij, die zich in het grootste gevaar stort, zonder hoop op hulp. Wanneer daarom Jonathan en de plaats van de bezetting losstormde, alleen gesteund door een zwakke wapendrager en, ver van alle hulp, de gewapende legerscharen van de vijanden aanvalt, wie zal die daad niet liever onbezonnenheid noemen, dan dapperheid, tenzij wij mogen erkennen, dat hem die onverschrokkenheid en dapperheid van Gods wege is gegeven? Maar waar is nu de dapperheid van Jonathan? Waarom vreest hij de ontmoeting met de reus? Zeker, het blijkt wel, dat hij van de Goddelijke geest van de dapperheid is beroofd geweest, omdat hij zeker voor David zou moeten wijken? Het is daarom zeker, dat dit alles door de Goddelijke Voorzienigheid alzo is beschikt, terwijl het goddelijk vonnis Saul vervolgde, omdat hij van de rechte weg van Gods bevelen was afgeweken. Vervolgens zien wij, dat er niemand in het gehele leger was, die Goliath aandurfde, omdat het het eigen werk van God is, kracht en dapperheid te schenken aan vreesachtigen en zwakken en daartegenover de moed van de dapperheid te breken en zo te verzwakken, dat zij als het water wegvloeit, en hen, bij wie vroeger een onverwinnelijke dapperheid is aanschouwd en een niet bevreesd zijn in de gevaren, zó voor een ogenblik te veranderen, dat zij zelfs voor het gezicht van hun eigen schaduw beven.

In zijn moeilijke toestand vat Saul geen moed in God, noch zoekt hij hulp of gunst door gebeden en offeranden; hij verwacht alleen hulp van mensen. Dit was een gevolg en teken van het verlaten van Gods Geest van hem.

Toen zei David, zich nu nog te meer verwonderende, dat niemand de strijd waagde: tot de mannen, die bij hem stonden zeggende: Wat zal men die man doen, die deze Filistijn slaat, en de smaad van Israël wendt? Bij zo’n prijs moest de een de ander verdringen, in plaats van te vluchten. De overwinning zal aan onze zijde zijn, want wie is deze onbesneden Filistijn, dat hij de slagorden van de levende God zou honen? 1) Het is een mens, die buiten het verbond met de HEERE staat.

Hij moet weten, dat hij het met God en niet met een mens te doen heeft, met de levende God en niet met een afgod zal hij te strijden hebben.

Hoe duidelijk blijkt het uit deze woorden, dat het schenden van de eer van God David’s gemoed in vlam zet tegen de Filistijn. Dat de eer van God door de Filistijn wordt aangetast, kan David niet hebben. Daartegen verzet zich alles wat in hem is. Hij voelt op dit ogenblik de werking van de Geest van de Heere, die over hem is gekomen. Hij voelt door die werking dat hij, de aanstaande koning, is geroepen om tegen de Filistijn op te treden, maar hij voelt het ook dat God hem kracht en moed zal geven, om waarlijk tegen hem te kunnen optreden. Niet

in de eerste plaats de hoop op het loon, de overwinnaar van Goliath toegezegd, doet hem besluiten de strijd te wagen, maar aangezet en aangevuurd wordt hij door de Geest van God. Dat hij gedurig navraag doet naar dat, wat Saul beloofd heeft, is meer om op die wijze met Saul, de koning, in aanraking te komen, om van hem verlof te ontvangen, om de eer van God te handhaven en het heil van zijn volk te bewerken.

Als Eliab zijn grootste, zijn oudste broeder, hem tot die mannen hoorde spreken, zo ontstak de toorn van Eliab tegen David, dat hij wilde beproeven wat niemand in het gehele leger waagde, en hij zei (MATTHEUS. 7: 1vv.): Waarom zijt gij nu van Bethlehem afgekomen naar de strijdplaats? en onder wie hebt gij de weinige schapen, die onze vader bezit, zodat het verlies van een enkele een grote schade is; in de woestijn gelaten? Het ware veel beter geweest, zo gij thuis en bij uw beroep gebleven was, maar ik ken, ik doorzie thans uw vermetelheid, en de boosheid van hart wel, dat gij, niet tevreden met hetgeen gij zijt, naar hogere dingen streeft; want gij zijt met geen ander doel gekomen, dan opdat gij de strijd zou zien. 1) Wilt gij de reus bevechten, daarbij zelf omkomen, Israël’s ondergang en een nederlaag van de HEERE in de ogen van de heidenen bewerken?

Eliab verwijt David, waaraan hij zichzelf op grove wijze schuldig maakt. n. l. aan boosheid van hart. Men zou uit deze gehele redenering kunnen opmaken, dat Eliab niet onbekend is geweest met het doel, waartoe David gezalfd was, en dat nu jaloersheid hem zo doet spreken. Reeds bij het eerste publieke optreden heeft David gelegenheid, om geduld te oefenen, om op koninklijke wijze beledigingen te verdragen en zijn zaak aan God over te geven. En David verdraagt op waarlijk koninklijke wijze die belediging, hoewel hij zijn smader op kalme wijze bescheid geeft, in hetgeen hij zegt. Dit is de juiste wijze van handelen voor al degenen, die in waarheid gelovigen zijn en weten, dat zij door Gods Geest bestuurd worden.

Toen zei David, die harde verwijten met zachtmoedigheid en bescheidenheid beantwoordende: Wat heb ik nu gedaan, 1) dat gij mij vermetelheid en baatzucht verwijt? Is er geen oorzaak, waarom ik hier gekomen ben? Heeft onze vader mij niet gezonden, om u te bezoeken en van spijzen te voorzien?

Ziet, hoe David het ware, God welgevallige midden houdt tussen het woord: "Laat de gedachte varen aan hetgeen, waartoe gij geroepen zijt", en het andere: "Wie weet goed te doen en het niet doet, die is het zonde"; hoe hij stil en ootmoedig wacht, totdat hij gezonden wordt, maar dan ook niet traag is om de hand met ijver aan het werk te slaan. Zo is het naar Gods hart. Wanneer wij onszelf in deze spiegel beschouwen, moeten wij met Tersteegen belijden: "Nu eens volgt men God niet, dan loopt men Hem vooruit; de een is te bang, de ander te haastig. " Maar voegen wij er ook biddende bij: "Heere! was ik slechts zo voor U, wat mijn hand voor mij is, dan hield ik wel de ware middenweg. " Zoals de hand niet zelf de arbeid kiest, maar wanneer de wil haar die aanwijst, moedig aangrijpt, zo moet ook een knecht van de Heere niet naar eigen lust en keus zijn werk en ambt zoeken, maar hij moet ootmoedig op de wil van Zijn Heere acht geven, zich door Hem laten zenden en getroost en moedig en met een gewillig hart verrichten, wat hem bevolen is.

In het Hebreeuws Halo dabar hoe. Dit kan ook vertaald worden en o. i. is dit beter: Was er niet een bevel? n. l. van Isaï, m. a. w. David vraagt dan tot zijn verontschuldiging, of hij niet moest gehoorzamen aan het woord of bevel van hun vader?.

En hij wendde zich, als hij zijn broeder zo geantwoord had, af van die naar een ander van de nabijstaande krijgslieden toe, en hij zei achtervolgens dat woord, dat hij reeds vroeger (vs. 26) gezegd had; hij liet zich nog eens meedelen, wat de koning beloofd had; en het volk gaf hem weer antwoord, overeenkomstig de eerste woorden (vs. 27 17. 27).

Volgens onze mening was David (1 Samuel 16: 12) bekend met zijn roeping tot de koningstroon. Terwijl hij nu die roeping voelde, om de strijd met Goliath te ondernemen en profetisch voor het volk van God te worden, wat hij ook eens werkelijk zijn zou: de beschermer en wreker tegenover overmoedige vijanden, zal wel de gedachte in hem opgekomen zijn, dat juist deze strijd een middel in Gods handen zou worden, om hem in nadere betrekking met het koninklijk huis te brengen. Hieruit verklaard zou kunnen worden, waarom hij herhaaldelijk vraagt naar de door Saul beloofde beloning; want tot deze behoorde ook de hand van de koningsdochter. Dat David later op dat toegezegde loon niet meer aanspraak maakt, heeft zijn oorzaak in het geduld, waarmee hij aan Gods leiding het verdere overlaat; dat hij echter bij Sauls aanbieding in 18: 17vv. zich zo terughoudend gedraagt, is een werking van Gods Geest, die het eenvoudige hart van de jongeman voor de aanslagen van de arglistige koning wist te beschermen.

En David zei tot Saul, toen hij voor de koning stond en deze zijn verwondering te kennen gaf, dat een ongeveer achttienjarige jongeling wilde ondernemen, wat geen van de dapperste en sterkste mannen waagde: Aan geen mens ontvalle het hart, niemand vreze om zijnentwil, alsof deze Filistijn een reus ware, die met Gods hulp niet zou te overwinnen zijn. Uw knecht zal heengaan, en hij zal met deze Filistijn strijden; 1) geef hem slechts de toestemming daartoe.

Deze woorden brengt David volstrekt niet in onbezonnenheid voort, zoals jonge mensen dikwijls gewend zijn veel zonder overleg te beginnen, zodat niets zo moeilijk is of zij menen, het gemakkelijk te kunnen overwinnen, en zoals een spreekwoord zegt: "zelfs met de handen aan de maan reiken". Zij hebben toch geen kennis van zaken en hebben geen ondervinding, zodat zij van de zwarigheden, die zij willen ondernemen, niet voldoende bewust zijn. Vandaar dat jonge mensen dikwijls stoutmoediger zijn dan behoort en zich hals over kop in gevaar storten, waaruit zij niet weer opstaan. Van dit alles was bij David niets, zoals vervolgens blijkt. Want ten opzichte van eigen kracht belooft hij niets, wanneer hij bereid is tegen de reus Goliath in een tweestrijd zich te begeven, die hij genoeg had leren kennen, evenals de leeuw en de beer, door wie hij in een ogenblik verscheurd had kunnen worden. Maar hij heeft zijn hoop alleen op God gevestigd en verwacht zijn hulp van de Heere, terwijl hij van zichzelf niets verwacht. Hoe duidelijk is het hier, dat David zo spreekt, gedreven door de Heilige Geest.

En ik ging hem achterna, de ene keer de leeuw, de andere de beer, en ik sloeg hem met mijn herdersstok (Jud 14: 6) en redde het geroofde schaap uit zijn mond, zodat hij het weer

losliet. Toen hij tegen mij opstond, zo vatte ik hem bij zijn baard 1) met de ene hand, en sloeg hem met de andere gewapende hand, en doodde hem. 2)

Hoewel noch leeuw noch beer een eigenlijke baard hebben, spreekt toch ook de Griekse dichter Homerus (Ilias, XV, 275) van de sterkgebaarde leeuw (vgl. Martialis X, 9). Men behoeft dus niet, zoals Gerlach wil, de lezing van de Septuaginta in plaats van "aan zijn gordel" te volgen.

David is een afschaduwing van Christus, de goede Herder (Jer. 40: 11).

Verder zei David, toen Saul hem met zijn ogen opnam, wel getroffen over zijn geloofsmoed, maar toch bevreesd, dat de moedige jongeling vallen zou: De HEERE, die mij van de hand van de leeuw gered heeft, en uit de hand van de beer, die zal mij redden uit de hand van deze Filistijn. 1) Toen zei Saul, die zich herinnerde, hoe hij vroeger met God in gemeenschap was, en hoe hij door de kracht uit de hoogte alles vermocht (10: 7; 11: 11) tot David: Ga heen, 2) en de HEERE zij met u!

Met welke woorden hij genoeg toont, dat hij op zijn eigen kracht niet vertrouwt, noch iets omtrent zichzelf belooft, maar van God alleen de hulp verwacht. Waaruit is op te maken dat, ofschoon David tevoren een veehoeder was, hij echter van begin af aan door God tot grote dingen was verkoren, die nauwelijks in de gedachten van de mensen zouden zich opgekomen. Want meer dan verwonderlijk was het, dat een jongeling tegen een beer of leeuw een aanval waagde, op wier gezicht zelfs iemand de vrees om het hart zou slaan, en voor wie we maar liever het heil in de vlucht zouden zoeken, dan dat men hen op een open en blote plaats zou willen aanvallen. Wanneer David dan zegt, dat hij een leeuw of een beer heeft aangevallen en gewurgd, dan blijkt daaruit wel, dat hij niet met gewone kracht was begaafd en die daad heeft verricht door goddelijke en onverwinnelijke kracht. Waaruit men dit besluiten mag dat David, toen hij het leven van landbouwer en veehoeder leidde, in het vaderlijke huis wel door iedereen veracht was, maar echter met zou grote kracht was begaafd; dat hij die niet van nature had, maar dat God in hem met goddelijke kracht heeft gewerkt, opdat hij door Hem tot de gewichtigste dingen uitverkoren daarvan door de daad zelf getuigenis zou geven. Waarom, ofschoon David als de kleinste en meest onaanzienlijke van de broeders veracht werd, hij echter niet minder door God niet enige zekere eretekens werd vereerd en tot de gewichtige taak, volgens het eeuwig en goddelijk plan van God, werd aangeduid.

Hier zien wij het hart van Isaï’s zoon geheel voor ons ontsloten. De HEERE, de God van zijn vaders, op Wiens bijstand hij ten volle vertrouwt, terwijl hij alleen bedoelt Diens eer te zoeken, is zijn sterkte.

David verwacht alleen zijn kracht van zijn God. Hij weet het, dat diezelfde God, die hem kracht gaf, om de leeuw en de beer te weerstaan, hem ook niet in de steek zal laten, waar het geldt de Filistijn, die Zijn eer heeft aangetast, te overwinnen.

Nu David zo’n bewijs heeft gegeven van zijn kracht en nu Saul iets ziet van die heldere en onuitblusbare geloofsmoed van David, nu durft hij het hem niet te verbieden. Waar het geloof

zich in Gods kinderen uitspreekt, daar moeten tenslotte de vijanden zich gewonnen geven, of buigen voor de Majesteit van het geloof.

Verder zei David, toen Saul hem met zijn ogen opnam, wel getroffen over zijn geloofsmoed, maar toch bevreesd, dat de moedige jongeling vallen zou: De HEERE, die mij van de hand van de leeuw gered heeft, en uit de hand van de beer, die zal mij redden uit de hand van deze Filistijn. 1) Toen zei Saul, die zich herinnerde, hoe hij vroeger met God in gemeenschap was, en hoe hij door de kracht uit de hoogte alles vermocht (10: 7; 11: 11) tot David: Ga heen, 2) en de HEERE zij met u!

Met welke woorden hij genoeg toont, dat hij op zijn eigen kracht niet vertrouwt, noch iets omtrent zichzelf belooft, maar van God alleen de hulp verwacht. Waaruit is op te maken dat, ofschoon David tevoren een veehoeder was, hij echter van begin af aan door God tot grote dingen was verkoren, die nauwelijks in de gedachten van de mensen zouden zich opgekomen. Want meer dan verwonderlijk was het, dat een jongeling tegen een beer of leeuw een aanval waagde, op wier gezicht zelfs iemand de vrees om het hart zou slaan, en voor wie we maar liever het heil in de vlucht zouden zoeken, dan dat men hen op een open en blote plaats zou willen aanvallen. Wanneer David dan zegt, dat hij een leeuw of een beer heeft aangevallen en gewurgd, dan blijkt daaruit wel, dat hij niet met gewone kracht was begaafd en die daad heeft verricht door goddelijke en onverwinnelijke kracht. Waaruit men dit besluiten mag dat David, toen hij het leven van landbouwer en veehoeder leidde, in het vaderlijke huis wel door iedereen veracht was, maar echter met zou grote kracht was begaafd; dat hij die niet van nature had, maar dat God in hem met goddelijke kracht heeft gewerkt, opdat hij door Hem tot de gewichtigste dingen uitverkoren daarvan door de daad zelf getuigenis zou geven. Waarom, ofschoon David als de kleinste en meest onaanzienlijke van de broeders veracht werd, hij echter niet minder door God niet enige zekere eretekens werd vereerd en tot de gewichtige taak, volgens het eeuwig en goddelijk plan van God, werd aangeduid.

Hier zien wij het hart van Isaï's zoon geheel voor ons ontsloten. De HEERE, de God van zijn vaders, op Wiens bijstand hij ten volle vertrouwt, terwijl hij alleen bedoelt Diens eer te zoeken, is zijn sterkte.

David verwacht alleen zijn kracht van zijn God. Hij weet het, dat diezelfde God, die hem kracht gaf, om de leeuw en de beer te weerstaan, hem ook niet in de steek zal laten, waar het geldt de Filistijn, die Zijn eer heeft aangetast, te overwinnen.

Nu David zo'n bewijs heeft gegeven van zijn kracht en nu Saul iets ziet van die heldere en onuitblusbare geloofsmoed van David, nu durft hij het hem niet te verbieden. Waar het geloof zich in Gods kinderen uitspreekt, daar moeten tenslotte de vijanden zich gewonnen geven, of buigen voor de Majesteit van het geloof.

En Saul kleedde David met zijn kleren, met zijn wapenrok, en zette een koperen helm op zijn hoofd, en hij kleedde hem met een pantser. 1)

Men moet niet vragen, hoe uitstekend iets is, maar hoe geschikt het is. Sauls wapenrok moge nog zo rijk en zijn wapens nog zo sterk zijn, wat baatten ze David, daar zij hem niet pasten?

Hieruit blijkt wel, dat David volstrekt niet klein was, zoals hij wel eens wordt voorgesteld; omdat hij Sauls kleren kon aantrekken, en Saul boven alle anderen uitstak. Want dat hij ze straks weer uittrok met de uitroep: Ik kan in deze niet gaan, was niet omdat de wapenrusting hem te groot was, maar zoals hij zelf er bij voegt: ik heb het nooit verzocht, m. a. w. ik ben die wapenrusting niet gewoon. Als herder was hij altijd zeer luchtig gekleed geweest en daarom viel hem het gaan in een ijzeren wapenrusting uit de aard van de zaak zeer moeilijk. David was alleen klein tegenover Goliath, de reus. Ook dit alles moest leiden, opdat niet David, maar God alleen de eer zou krijgen van de overwinning. Want toch, als David straks Goliath verslaat, is de vaste hand en alles wat tot het verslaan van de reus diende, van de Heere God.

En hij nam, in plaats van die wapenen, zijn herdersstaf, waarmee hij de leeuw en de beer verslagen had (vs. 35) in zijn hand, en hij koos zich vijf gladde
stenen uit de beek, uit de Wady Musur, die hij voor zich had, en legde ze in de herderstas, die hij had, te weten in de herderszak, en zijn slinger was in zijn hand; want in het gebruik van deze had hij zich gedurende zijn herdersleven zo geoefend, dat hij evenals de Benjaminieten (Richteren 20: 16), op een haar treffen kon; zo naderde hij tot de Filistijn. Intussen deed Saul bij Abner nader onderzoek naar zijn familiebetrekkingen, die echter de koning geen volledige oplossing kon geven (vs. 55vv.).

1)Eigenlijk: "gekloofde stenen". Scherpe, puntige stenen dienden het best tot zijn oogmerk.

Menigeen is David in geestelijke zin hier gevolgd. Ik herinner slechts aan Luther, die ondanks de bedenkingen van angstige kamergeleerden de zware wapenrusting van scholastieke geleerdheid van zich wierp en moedig intredende met de vijf hoofdstukken van zijn cathechismus de reus te Rome neervelde.

III. Vs. 41-54. David gaat tot de reus Goliath ten strijde, en beantwoordt diens hoon en overmoed met zijn vertrouwen op de God van Israël, die niet met zich laat spotten. De aanval voorkomt hij met een worp van zijn slinger, hij treft hem zo juist aan zijn voorhoofd, dat Goliath bedwelmd ter aarde zinkt, en houwt hem vervolgens met zijn eigen zwaard het hoofd af. Nu de sterkste van hen dood is, gaan de Filistijnen op de vlucht: de kinderen van Israël jagen hen na tot aan de poorten van hun steden Gath en Ekron, en beroven vervolgens de door hen verlaten legerplaats. David brengt het afgeslagen hoofd van Goliath naar Jeruzalem en de hem uitgetrokken krijgstoerusting in zijn tent te Bethlehem.

Toen de Filistijn zag, dat van de kinderen van Israël iemand zich tot de tweestrijd wilde begeven, ging hij ook heen, gaande en naderende tot David, om deze zijn sterkte te laten voelen; en zijn schilddrager ging voor zijn aangezicht (vs. 7).

De Filistijn nu, over zo’n bejegening in hoge mate verstoord, zei tot David: Ben ik een hond, die men met een stok wegjaagt, dat gij tot mij komt met stokken. En de Filistijn, toen

hij gehoord had, in welk vertrouwen zijn tegenstander het waagde hem tegemoet te treden, vloekte David bij zijn Goden. 1)

De Septuaginta voegt na de woorden: "Ben ik dan een hond, dat gij met een stok tot mij komt" een tegenwoord van David: "Nee, nog minder dan een hond. " Dit voegt weinig bij David's aard en gezindheid. Bovendien verklaart de Septuaginta het laatste woord: "Elohiem" (God of goden) van de goden van de Filistijn, Dagon en Astharoth, zo ook de Vulgata (et maledixit Philistaeus David in diis suis), evenzo de meeste uitleggers. Intussen kan daar ook bedoeld zijn, dat hij vloekte bij de God van David en van Israël.

In het Hebreeuws Beëlohaw. Hebben velen het verstaan van de goden van de Filistijn, zoals ook de oude vertalingen, o. i. moet het zien op de goden, d. i. op de God van David. Goliath, als heiden, kende niet de God van Israël, als de enige God, maar hield het ervoor, dat ook David meer dan één God had. Zijn bedoeling was echter, om niet alleen David te vloeken, maar ook de God van Israël te lasteren.

Daarna zei de Filistijn tot David, op de wijze, waarop de hoogmoedige helden elkaar hoonden en bedreigden: Kom tot mij, zo zal ik uw vlees aan de vogels van de hemel geven, en aan de dieren van het veld. 1)

De ongelovigen nu zijn altijd vol aanmatiging, want niets houdt de mens meer ootmoedig, dan het ware geloof en de kennis van God. Want ieder mens is van nature de trots als ondeugd ingeschapen, en de begeerte, om boven anderen uit te blinken. Zodat het een onafscheidelijk iets is van de menselijke natuur, trots, aanmatiging en onbezonnenheid, en wel zo zeer, dat het zelfs in het allerbinnenste zit ingewrocht. En niets leidt meer tot ware nederigheid, dan de kennis van God, waardoor wij leren, dat wij zelf niets zijn, dat wat wij hebben, wij van Hem ontvangen, en als van Hem ontvangen moeten boeken.

David daarentegen, vol van geloof en de Heilige Geest, zei tot de Filistijn: Gij komt tot mij met een zwaard, en met een spies, en met een schild, en houdt uzelf voor onoverwinnelijk; maar ik kom tot u in de naam van de HEERE der heerscharen, aan wie al het heer in hemel en op aarde ten dienste staat, de God 1) van de slagorden van Israël, die gij gehoond hebt met uw lasterlijke woorden.

David spreekt hier als van God geleerd. Tegenover de aanmatiging en trots van de vijand komt zijn ootmoed en nederigheid, maar ook zijn vast geloof zo treffend uit. Telkens weer spreekt hij het uit, dat Goliath de slagorden van de levende God heeft gehoond, en omdat David weet, dat God Zijn eer niet straffeloos laat schenden, weet hij ook dat God de Filistijn voor zoveel verwaten hoogmoed zal straffen. David weet zich het instrument van God, door wie de Heere der Heerscharen kloeke daden zal doen.

En deze gehele vergadering van de kinderen van Israël, die tot hiertoe zo versaagd geweest is, omdat zij niet het ware, levende geloof had, maar alleen op het zichtbare zag en vlees tot zijn arm stelde (Jer. 17: 5),zal weten, dat de HEERE niet door het zwaard, noch door de spies verlost. Dat ik zo zeker van de overwinning tot u kom, heeft niet zijn oorzaak in

vermetelheid, maar in geloof; want de strijd is van de HEERE, Hij alleen heeft strijd en overwinning in Zijn macht. Die zal u in onze hand geven, omdat Hij de eer van Zijn naam tegen uw hoon en uw spot verdedigen moet.

Uit dit woord van David is de 144ste Psalm geworden die, al is zij niet door David zelf gemaakt, zoals sommigen menen, maar door een latere Godsman, waarschijnlijk door een koning uit David's huis die, evenals Hizkia, het vervaardigen van Psalmen beproefde, toch geheel het gevoel uitdrukt, waarmee David in het tweegevecht tegen Goliath ging, waarom de Septuaginta aan het opschrift bijvoegde: "tegen Goliath".

En David stak zijn hand in de tas, en hij nam een steen daaruit, en hij slingerde 1)en trof de Filistijn, die het vizier in zijn helm (vs. 5) opengeslagen had, in zijn voorhoofd; zodat de scherpe steen zonk in zijn voorhoofd, en hij, door die worp bedwelmd, viel op zijn aangezicht ter aarde.

De slinger bestond uit een touw of een vlechtsel van haar, waaraan in het midden ter opname van de steen een brede leren riem was (de holheid; 25: 29). Bij het gebruik nam men de beide einden van het touw tezamen, zwaaide de slinger eens of enige malen om het hoofd, en wierp dan de steen, die zijn doel op 600 schreden afstand trof.

Waar er gezegd wordt, dat hij de slinger en steen nam, daaruit blijkt, dat hij het deed onder leiding van God, die niet duldde, dat hij door vrees verschrikt werd. Want anders kan het dikwijls geschieden, dat de vrees iemand, wanneer het gevaar van de dood aanwezig is, overvalt dat dikwijls ook de schrik de dapperste mannen zo overvalt, dat zij noch door hun verstand, noch door hun beleid worden bestuurd, terwijl de vrees hun oordeel geheel in bezit neemt, omdat zij niet om God denken, noch tot Hem de toevlucht nemen. Waarom, waar gezegd wordt, dat David de steen nam en uit de slinger wierp, wij erkennen, dat God hem zo nabij is geweest, dat hem noch de kracht, noch het overleg heeft ontbroken. En waar hij de Filistijn midden in het voorhoofd trof, daar is het niet twijfelachtig, of God zelf heeft de worp bestuurd.

David trof de Filistijn in zijn voorhoofd, of in zijn slaap. Hieruit blijkt, dat deze niet met gesloten vizier de tweekamp gewaagd heeft, maar uit overmoed met open, zodat de helm niet was neergeslagen. Zo had God hem verblind, opdat hij aldus zelf de oorzaak moest worden van zijn ondergang. Daardoor kreeg David gelegenheid, om hem met de steen te treffen in zijn voorhoofd. En zo bestuurde God de arm, en zo deed Hij de steen met kracht aankomen, dat deze in zijn voorhoofd wegzonk en Goliath bedwelmd ter aarde stortte.

Alzo, om hier aanstonds het gevolg van de strijd mee te delen, voordat wij de verdere loop (in vs. 51) nauwkeuriger beschrijven, overweldigde David de Filistijn met een slinger en met een steen; en hij versloeg de Filistijn, en doodde hem; maar David had geen zwaard in de hand. 1)

Deze laatste uitdrukking dient, om het goddelijk wonderlijke van het feit meer te doen uitkomen, dat de zwakke David de sterke Goliath gedood heeft, eenvoudig met een slinger en

een steen, zonder een zwaard te gebruiken, opdat het daardoor bevestigd zou worden, dat het de Heere was, die in en door David de vijand verslagen had.

Daarom of daarna liep David, en stond op de Filistijn, wiens wapendrager zich uit de voeten gemaakt had, en nam zijn zwaard, en hij trok het uit zijn schede, 1)en hij doodde hem, en hij hieuw hem het hoofd daarmee af, 2) om dit met de wapens van de reus als een zegeteken mee te nemen (vs. 54). Toen de Filistijnen zagen, dat hun geweldigste dood was, vluchtten zij, 3) door een schrik van de Heere aangegrepen.

Waartoe was het nodig, dat David een eigen zwaard meenam; het zwaard van zijn vijand moet hem dienen. God wordt verheerlijkt, wanneer Zijn vijanden door hun eigen zwaard vallen. David's overwinning over Goliath was een afschaduwing van de zegepralen van David's zoon over de satan en alle machten van de duisternis, die hij beroofde en openlijk tentoonstelde of. 2: 15), en door Hem zijn wij meer dan overwinnaars.

Waaraan zullen wij de moed en het geluk van David toeschrijven? Niet aan de poging van een natuurlijke geaardheid, maar aan de invloed van goddelijke beginselen, van geloof en ijver. De geschiedenis is meegedeeld, om allen op te wekken met moed te werken voor de eer van God, en welke gevaren ook dreigen, Zijn zaak te bevorderen, met een onwrikbaar vertrouwen op God. Er is één strijd, waarin allen volgelingen van het Lam zijn en moeten zijn. Eén vijand, vreselijker dan Goliath, daagt de slagorden van Israël uit. Maar "weerstaat de duivel en hij zal van u vluchten. " Alleen gaat voort te strijden met het geloof van een David en de machten van de duisternis zullen tegen u geen stand houden.

Wij zijn en wij blijven hier in een voortdurende staat van gevecht tegen een geduchte Goliath, tegen een driehoofdige afgod, tegen een vervaarlijk monster, waarvoor wij ongetwijfeld zouden moeten onderdoen, zo niet een drievoudige hulp ons ten dienste stond, en wij het wisten: in Emmanuel, de sterke Held is al onze steun! Van Hem alleen leren wij ook zo goed, nog onze vijand te treffen en die dodelijk te kwetsen; met het woord van God toch wordt deze het best bestreden; uit dat woord rapen wij onze steentjes tezamen en door het geloof slingeren wij ze met kracht en goed gevolg onze tegenstander naar het hoofd.

Een grote, heerlijke overwinning was behaald, een overwinning rijk in gevolgen, een overwinning van de HEERE, niet van een mens, een overwinning van de ware, levende God over het gehele rijk van de valse goden, een overwinning van het geloof in de God van Abraham, Izaak en Jakob over al het toenmalige en toekomstige ongeloof en bijgeloof van de gehele wereld. Nauwelijks heeft ooit de Heere Zijn Woord tot Israël: "Ik zal u verlossen door Mijn uitgestrekte arm en gij zult bekennen, dat Ik de Heere, uw God ben," met meer majesteit en heerlijkheid bezegeld, dan juist hier.

Toen maakten zich de mannen van Israël en van Juda op (1 Samuel . 15: 4) en juichten, en vervolgden de Filistijnen; tot waar men komt aan de vallei, 1) en tot aan de poorten van de stad van de Filistijnen, van Ekron; en de gewonden van de Filistijnen vielen op de weg van Saäraïm, een stad in de vlakte van Juda, het tegenwoordige Zakarija, ten westen van Efes-Dammin (Joz. 15: 36) en tot aan Gath, en tot aan Ekron.

De Septuaginta leest tot aan Gath. Deze schijnt inderdaad de oorspronkelijke en ware lezing te zijn, omdat volgens het volgende de Filistijnen eerst westwaarts vluchtten naar Saäraïm en vervolgens gedeeltelijk zuidwaarts naar Gath, deels noordwestwaarts naar Ekron.

Daarna keerden de kinderen van Israël om, van het verhit najagen van de Filistijnen, en zij beroofden hun legers 1) bij Efes-Dammim, waar zij bij de haastige vlucht veel buit hadden achtergelaten.

1)Ongetwijfeld is tussen het verslaan van Goliath door David en het plunderen van het leger van de Filistijnen een tijdruimte van enige dagen of weken. Vandaar ook dat David eerst nog enige dagen bij Saul in gunst kon zijn, omdat de vrouwen pas na het beëindigen van de strijd dat overwinningslied hebben gezongen.

Daarna, nl. nadat hij Goliath verslagen had en het leger van de Israëlieten de Filistijnen achtervolgden, nam David het hoofd van de Filistijn, dat hij met diens eigen zwaard had afgehouwen (vs. 51), en bracht het eerst tot Saul, opdat deze het zou zien (vs. 55),en vervolgens, toen hij naar huis terugkeerde, naar Jeruzalem
(Jos 15: 63); maar zijn wapens, de wapens van Goliath, legde hij in zijn tent te Bethlehem, totdat hij ze later in de tent der samenkomst te Nob bracht, en daar als een geschenk voor de Heere neerlegde (21: 9).

De vurige, theocratisch-gelovige jongeling waren de Jebusieten in de burg Jeruzalem een doorn in het oog; hen wenste hij voor alles uit het hart van het land, aan hen moest het hoofd van Goliath profetisch getoond worden, wat hun van David wachtte, die hen ook later overwon (2 Samuel . 5). Misschien wilde en moest David reeds, toen hij met Goliaths hoofd naar Jeruzalem ging, aan Saul een teken geven, dat hij toch de Jebusieten moest verdelgen. Bovendien moeten de Jebusieten met de Filistijnen in een nadere gemeenschap tegen Israël gestaan hebben. De oude macht van de Filistijnen tegen Israël was pas toen voor altijd gebroken, toen de vaste stad Jeruzalem veroverd was, en de Jebusieten hen dus niet meer konden helpen. Van die tijd af verdwijnen de Filistijnen als onbeduidend uit de geschiedenis en bleef hun alleen de belofte van het Evangelie over (Psalm 87: 4).

Evenals David aan Goliath, zo heeft onze Heere Christus, aan de sterk gewapende (Luk. 11:
of de reus (Jer. 49: 24) zijn wapenrusting ontnomen (Kol. 2: 15) en door Hem overwinnen wij.

Van het slagveld legde de weg naar Bethlehem, de verblijfplaats van David, over Jeruzalem.

IV. Vs. 55-18: 5. Voor David heeft de overwinning op Goliath aanstonds dit gevolg, dat Saul, op hem opmerkzaam geworden en zijn bijzondere gaven erkennende, hem in zijn bestendige dienst neemt, zodat hij de troon een groot stuk nader gekomen is. Achter dit eerste gevolg ligt echter een ander verborgen, de toenemende jaloezie van de thans nog regerende koning tegen hem, die tot zijn opvolger geroepen is en tot wie zich de harten van het volk reeds neigen een jaloezie, die Saul ertoe drijft te proberen eerst door verborgen list, vervolgens door openbare vervolging zich van zijn mededinger te ontslaan. De Heere geeft op hetzelfde uur, dat David

voor de koning staat, en op zijn vragen antwoordt, hem een vriend in Sauls zoon, in Jonathan, die hem niet alleen alle vijandschap, die hem wacht, zal helpen dragen, maar ook zijn hart op een wijze aan de vervolgingszuchtige koning zal verbinden, dat hij geschikt wordt, met onverbrekelijke trouw die aan te hangen en zijn vijand op het hoogst te beminnen.

Wij wensen het verhaal thans weer aan vs. 40 aan te knopen en het verband te herstellen, door een gebeurtenis mee te delen, die eveneens bij die overwinning over Goliath plaatshad. Toen Saul David zag uitgaan, de Filistijn tegemoet, zei hij tot Abner, de krijgsoverste: Wiens zoon is deze jongeling, Abner? Deel mij de familiebetrekkingen mede van Isaï's zoon, die mijn harpspeler was, en nu naar de prijs van mijn dochter dingen wil. En Abner, die meer belang in krijgszaken stelde, dan hij van familie-aangelegenheden wist, zei: Zo waarlijk als uw ziel leeft, o koning! ik weet het niet. 1)

Ook dit vers is gemakkelijk te verstaan, indien men erop let, wat Saul vraagt. Het is geen onkunde met David, die hem zo doet spreken, maar wanneer hij David ziet uitgaan de Filistijn tegemoet, dan wenst Saul te weten, wie eigenlijk de familie van zo'n moedige jongeling is. Hij vraagt niet, wie is David, maar wiens zoon is deze jongeling? Hoe komt hij aan zo'n moed en moedsbetoning? Bovendien, Saul heeft de overwinnaar zijn dochter beloofd. Is het nu te verwonderen, dat hij iets meer van de familie wil weten, waarmee zijn dochter, indien David overwint, in nadere betrekking zal komen?.

Abner weet het niet, en nu krijgt deze opdracht, om onderzoek te doen. Abner weet niet beter zijn opdracht te volbrengen, dan de overwinnaar van Goliath zelf bij Saul te brengen. Dit gebeurt en nu houdt Saul met David, en David met hem een gesprek, wat ons niet nader is meegedeeld, maar waarvan het begin ons meegedeeld wordt in het slot van vs. 58. Uit vs. 1 van het volgende hoofdstuk, waar gezegd wordt: "het geschiedde nu als hij geëindigd had te spreken," blijkt toch, dat het nog een gewichtig gesprek is geweest, waardoor voorzeker de godsvrucht en het kinderlijk ernstig geloof van David treffend is uitgekomen en zo, dat de kinderlijk gelovige ziel van Jonathan zich aan die van David verbonden ging voelen.

Toen David terugkeerde van het verslaan van de Filistijn, nam Abner hem, die als opperbevelhebber van het Israëlitische leger hem tegemoet was gegaan, om hem met de overwinning geluk te wensen, en hij bracht hem voor het aangezicht van Saul, opdat ook deze hem zou begroeten, en het hoofd van de Filistijn was in zijn hand. 1)

Deze gebeurtenis had, volgens hetgeen in vs. 51 verteld werd, nog plaats voor de Filistijnen gingen vluchten en de kinderen van Israël hen najaagden; want in 18: 5 zien wij David mee uittrekken. Toen de beroving van het leger plaatsvond (vs. 53), heeft hij zeker de weg over Jeruzalem naar Bethlehem (vs. 54) gemaakt, om tevens aan zijn vader te melden, wat Saul tot hem gezegd had (18: 2) en om van zijn vader afscheid te nemen. De gebeurtenissen in dit en het volgend gedeelte zijn meer naar de zaken dan naar de tijdsorde meegedeeld, waardoor enige moeilijkheid ontstaan is in het begrijpen van de geschiedkundige samenhang.

HOOFDSTUK 18.

LOF VOOR DAVID, ZIJN LEVENSGEVAAR EN HUWELIJK.

Het geschiedde nu, toen hij geëindigd had tot Saul te spreken, en op diens vragen openhartig en bescheiden geantwoord had, dat de ziel van Jonathan verbonden werd aan de ziel van David; en Jonathan, die hem reeds vroeger om zijn geloofsmoed bewonderd had, en nu bij dit gesprek met de koning een blik in zijn tedere, zo vast aan God verbonden ziel geslagen had, voelde zich sterk tot David aangetrokken, en beminde hem als zijn ziel. Hiervan openbaarde hij echter niets; hij wachtte totdat hij later (vs. 3) met David afzonderlijk spreken kon.

En Jonathan deed, naar de gewoonte van die tijd, toen krijgsvrienden met elkaar de wapens pleegden te verwisselen (Hom. Ilias VI. 230), zijn mantel af, die hij aanhad, en gaf hem aan David, ook zijn kleren, zijn wapenrok (17: 39), ja tot zijn zwaard toe, en tot zijn boog toe, en tot zijn gordel, toe, welke laatste het voornaamste sieraad van de krijgslieden was.

Noch de vriendschap van Theseus en Perithous, van Achilles en Patroklus, van Orestes en Pylades, van Pythias en Damon, noch die van Epaminondas en Pelopidas kan met deze van David en Jonathan vergeleken worden.

Dit is echter op te merken, dat Jonathan er niet onbekend mee was, dat David tot opvolger van de koning was aangenomen, wat hij zelf aan David verklaart, en dat dit hem toch niet verhinderd heeft, om David lief te hebben. Waaruit wij opmaken, dat deze vriendschap niet is geweest uit hoop op enig nut, dat hij van David verwachtte, omdat hij de hoogste waardigheid aan hem moest afstaan. Het is toch bekend, hoe groot de begeerte in de natuur geworteld is, om te heersen, en bekend is het spreekwoord onder de volken: Dat om het rijk te bemachtigen recht en billijkheid worden onteerd, en de ene broeder de ander niet spaart. Wij zien daarom dat de vriendschap van Jonathan niet een vleselijke was, maar geworteld in de kracht en vrees van God en een geheel andere dan de menselijke vriendschap, die in de regel, tenzij God de eerste is in het verbond, niet anders is dan in het belang van de persoon zelf. Want ofschoon een vriend ter wille van een vriend veel wil doen, wordt er echter, indien men die vriendschap naspeurt tot op de wortel en de oorsprong, veel vleierij gevonden, omdat men zichzelf en zijn eigen belang zoekt.

Wanneer wij de gehele geschiedenis van de Heilige Schrift doorgaan, vinden wij geen vriendschap gelijk aan die tussen David en Jonathan. De heilige geschiedenis is rijk aan voorbeelden van liefde en haat, van trouw en boze vijandschap, aan de treffendste bewijzen van zachtheid en aan de afschrikwekkendste voorbeelden van de verschrikkelijkste vervolgingszucht; maar het schijnt, dat zij slechts één voorbeeld van zo’n vriendschap wilde geven, als er tussen David en Jonathan bestond. Zij heeft deze zo vastgesteld, dat zij voor alle tijden genoeg en in alle dergelijke verbintenissen een gezegend voorbeeld is.

Uit deze voorstelling leren wij, wat de grond van de ware vriendschap is en hoe zij zich openbaart. Zij heeft zowel een goddelijke als een menselijke grond. Elke vriendschap, die niet

in God zijn grond heeft, die met van God vervreemden, zij mogen overigens nog zo beminnenswaardig en achtingswaardig zijn, gesloten wordt, draagt de kiem van haar ondergang in zichzelf. Eén zaak alleen bindt voor eeuwig mensenzielen aan elkaar; dit is het Eeuwige. Dit één zijn in de Heere heeft de ware vriendschap gemeen met de gemeenschap der heiligen in het algemeen, die eigenlijk daarin bestaat, dat men in de ander de Heere bemint, hem daarom bemint, omdat men in hem het werk van de Heilige Geest waarneemt, en in hem een verloste door Jezus Christus, een broeder in de Heere erkent. Maar daarom is deze gemeenschap der heiligen, deze broederlijke liefde van de Christenen onder elkaar nog geen vriendschap; er moet noodzakelijk nog iets bijkomen, opdat deze nauwere betrekking van de ziel kan bestaan en wortel schieten, en dat is overeenstemming van de menselijke richting van het gemoed, het instemmen van de hart, de verwantschap van de zielen. Een dubbel vuur heeft later de vriendschap van Jonathan door te staan, het vuur van tegenspoed en het nog meer verterend vuur van zelfzucht; maar zij doorstond heerlijk de dubbele vuurproef.

Jonathans vriendschap was meer zich overgevende en opofferende, die van David meer ontvangende en erkennende. David’s vriendschap is evenzo oprecht, maar minder gloeiend dan van Jonathan. Zijn geest liet zich niet zo door iedere hartstocht beheersen, hij had niet alleen voor deze, maar ook voor grotere zaken ruimte in zijn hart; Jonathan voelt zich van nu af alleen in David en leeft als het ware alleen voor hem.

Jonathan betoonde zijn liefde voor David door een geschenk van de kledingstukken, die hij gedragen had. David werd gezien in Jonathans kleren; ieder mocht het weten, dat hij Jonathans tweede Ik was. Onze Heere Jezus heeft ook zo Zijn liefde voor ons getoond; Hij ontledigde zich om ons te kleden, Hij werd arm om ons rijk te maken. Ja! Hij deed meer dan Jonathan, hij kleedde zich met onze lompen.

Gelukkig hij, aan wie de parel van zo’n vriendschap ten deel wordt. Zij zal niet alleen zijn leven veraangenamen, maar ook de levensstrijd verlichten, elk laat met de helft van de zwaarte verminderen en de pelgrimsreis naar het eeuwig huis op allerlei wijzen helpen verzoeten. Bovendien is het woord van de Heere bekend: "Waar twee onder u tezamen stemmen om een zaak te begeren, dat zal hun gegeven worden van Mijn Vader in de hemel", en niet minder het andere: "Waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn naam, daar ben Ik in het midden". Een Kleopas met zijn metgezel op weg naar Emmaüs, een Petrus en een discipel, die aan Jezus’ borst lag, een Paulus en zijn Timotheus, hoe liefelijk stralen ons deze dubbele sterren van de hemel van de heilige geschiedenis toe; welke bronnen van verfrissing ontspringen uit deze gemeenschap van hart; wat een oogst van heil en vrede zullen zij duizenden malen uit hun vertrouwelijk verkeer meegedragen hebben! Aan wie zo’n zielevriend gegeven werd, die houde hem voor een grote schat en achte hem hoog in waarde. Wie daarentegen moet klagen, dat hem zo een ontbreekt, zoeke de oorzaak daarvan niet in anderen, maar in zichzelf, omdat hem zonder twijfel, misschien wel niet elk edel streven, maar toch de deugden, die harten winnen, ootmoed, reinheid, liefde ontbreken. Waar toch deze adel is, daar blijft het niet uit, of het laat bij gelijkgezinden zijn magnetische invloed voelen, terwijl de zelfzucht afstoot, en de mens gelijk maakt aan die Amerikaanse boom, in wiens omtrek niets groeit of bloeit, en waarnaar geen enkel gewas zijn ranken uitstrekt, om zich daaraan vast te hechten. Niemand zegge, dat hij geen mens nodig heeft, omdat de Heere,

zijn God hem voldoende is. Dit is een hoogdravend woord dat zelden waar is, en dat in de meeste gevallen slechts voor een dekmantel dient, om de kou en leegheid van het hart te bedekken.

De behoefte aan liefde in ons gemoed, nooit door teleurstellingen uitgedoofd, maar veeleer aangevuurd, vindt bij Eén gerede bevrediging. De bitter beproefde voelt minder zijn moeite, als hij het vermoeide hoofd aan de boezem van deze vriend neervlijt, met geen goudstukken hoeft gij hier liefde te kopen. Gij weet het, wie wij bedoelen, Hij heet Jezus, Hij, de Vriend bij uitnemendheid, de Vriend van zondaren, van Wie het heten mag: meer dan Jonathan is hier! Troon en kroon heeft Hij verlaten, zichzelf heeft Hij gegeven, en nu vraagt Hij op die grond: zonen en dochters, geef Mij uw hart! Het is zoals iemand gezegd heeft: "Uw hart is voor Christus geschapen, en zolang het niet aan Christus gegeven is, verstrooiing, daar om vertroosting, elders om liefde, en overal vergeefs naar rust en geluk. "

En David trok uit, toen hij tot de werkelijke krijgsdienst aangenomen was, terwijl hij vroeger (16: 21) slechts de titel van een koninklijk adjudant gevoerd had, overal waar Saul hem zond; zo nam hij al aanstonds deel aan de vervolging van de Filistijnen (17: 52); hij gedroeg zich voorzichtiglijk, verstandig; hij betoonde zich een bekwaam en gelukkig strijder te zijn, en Saul, die hem nu nog genegen was, zette hem, uit dankbaarheid voor hetgeen hij bij deze eerste krijgstocht gedaan had, over de krijgslieden, stelde enigen van deze onder zijn bevel; en hij was aangenaam in de ogen van het gehele volk, en ook in de ogen van de knechten van Saul, 1) van de hooggeplaatste beambten en officieren van de koning.

Dit laatste wordt er niet zonder grote bedoeling bijgevoegd, omdat het een uitzondering maakte op de regel. Wanneer iemand door een schitterende daad bij een vorst in gunst komt en wordt voorgetrokken, beginnen gewoonlijk de oudere hovelingen hun hart door nijd voor zo iemand toe te sluiten en kunnen het in de regel niet verdragen, dat een nieuweling is opgenomen in de gunst van de vorst. Bij David was het echter anders. Wel een bewijs, dat de Heere op een bijzondere wijze met hem was, maar ook, dat hij iemand was van een innemend karakter die te midden van zijn voorspoed, door Gods genade, de nederige man bleef.

Vs. 6-16. Na het ten einde brengen van de veldtocht tegen de Filistijnen trekt Saul in triomf met het leger terug, en wordt door koren van vrouwen in de steden van Israël onder jubelgezang en vrolijke dansen ontvangen. Maar het woord, dat hem tegemoet klinkt: "Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden" dringt als een vergiftige pijl in zijn borst en doet een jaloezie in hem ontbranden, die reeds de volgende dag, toen de boze geest weer over hem kwam, hem een moordaanslag op David’s leven doet beproeven. David ontkomt die aanslag tweemaal en wordt door de koning uit zijn onmiddellijke nabijheid verwijderd, omdat deze hem nu vreest.

Het geschiedde nu toen zij, de krijgsknechten, uit de strijd kwamen, en David terugkeerde van het slaan van de Filistijnen, dat de vrouwen uitgingen uit al de steden van Israël, met gezang en rijen, om door gezang en dansen de overwinning te vieren (Ex. 15: 20 Richteren 1: 34), de koning Saul tegemoet, die aan het hoofd van de triomftocht stond, met trommels, met vreugdezangen, en met muziekinstrumenten.

En a) de vrouwen, in twee koren verdeeld, spelende,
antwoordden elkaar, zodat het ene koor het eerste, het tweede het laatste gedeelte zong, en zeiden: b) Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijntienduizenden! Sauls overwinning is groot, is heerlijk, maar David's daad, daar hij de Filistijn versloeg en daardoor de overwinning mogelijk maakte, is toch nog tienmalen groter en heerlijker.

a)Ex. 15: 20vv. b) 1 Samuel . 21: 11; 29: 5

In het Hebreeuws Hamsachakoth: spelende, in de zin van mimische dansen uitvoerende. In zijn "Ninevé en Babylon" deelt Layara mee, hoe in de ruïnen van Kojundschih een basreliëf is gevonden, waarop een menigte van mannen en vrouwen is afgebeeld die met gezang en muziek al dansende de Assyrische aanvoerder van het overwinnend leger verwelkomden.

Toen ontstak Saul zeer, en dat woord, dat de vrouwen, zonder kwaad te denken, of de gevolgen te berekenen, gezongen hadden, was kwaad in zijn ogen, en hij zei: Zij hebben David tienduizend gegeven, maar mij, die toch koning ben en op het hoogst moest vereerd worden, hebben zij maar duizend gegeven; en voorzeker zal het koninkrijk nog voor hem zijn; ontvangt hij reeds nu de eer, die de koning toekomt, zo kan het niet lang duren of het koninkrijk komt ook tot hem.

Wij geloven niet de vrouwen te kunnen verwijten, dat zij door onvoorzichtigheid en gebrek aan nadenken de oorzaak zijn geworden van al de treurige gevolgen, die dit woord tot gevolg heeft gehad; het komt ons integendeel voor als een direct woord van God. De Heere wilde, dat Zijn volk allengs de toekomstige koning zou leren kennen, en hun hart aan hem geven; de tegenwoordige koning moest opmerken, dat de aankondiging van zijn verwerping geen woord zonder kracht of gevolg was. Voor Saul en David beiden was, wat de vrouwen zongen een beproeving, voor Saul diende het, helaas, tot steeds diepere val en tot bespoediging van het gericht over hem, terwijl toch de in hem opkomende gedachte, dat het koninkrijk voor David zou zijn, hem had kunnen verootmoedigen onder Gods machtige hand, en indien hij genade en vergeving van zonden gezocht had, zou het woord hebben kunnen dienen om hem te doen opstaan. Voor David daarentegen had het kunnen dienen tot een grote verzoeking, wanneer hij, door het volk met liefde en groot vertrouwen vereerd, zich verhovaardigd had; maar hij weet de verzoeking te weerstaan, hij blijft ootmoedig en aan God overgegeven. En opdat nu hem, die heeft, gegeven wordt, zodat hij overvloedig heeft, moet juist tot een middel daartoe worden, wat uit dit woord voorkomt: de school van het lijden.

De lofzangen hadden boven alles voor de Heere moeten klinken, die zich van de geringe, ongewapende herdersknaap als van Zijn werktuig bediende, opdat het des te ondubbelzinniger zou blijken dat Zijn arm, de arm van de Almachtige, Israël redde. Het volk miskende dit en verafgoodde het werktuig. Is deze dwaling, die zo beklagenswaardig is, en die getuigt van diepe vervreemding van God niet een karaktertrek, die zich bij het tegenwoordig geslacht openbaart, dat de uitdrukking: "Cultus van het genie" uitvond, en waarbij wij de mensverafgoding niet zelden tot waanzin zien stijgen.

Alles werkt mede, om Saul van David te vervreemden. Het lied van de vrouwen wekt argwaan en naijver op. Het geloofsleven van David, waardoor Jonathan wordt aangetrokken, moet de man afstoten, die zich door God verlaten weet. De bewijzen van moed en beleid, later door de held als overste van duizend gegeven, maken het vooroordeel, aan zijn eerste optreden verbonden, wel krachteloos, maar zijn tevens zo vele redenen, om hem te haten, een haat, die gevoed wordt door de hovelingen (1 Samuel . 22: 9; 24: 10) en versterkt door het onloochenbaar feit, dat hij èn in de gunst van het volk mag delen, èn rijkelijk door God wordt gezegend.

En Saul had het oog 1) op David, van die dag af en voortaan, hij zag van die tijd af hem met nijdige ogen aan.

In het Hebreeuws Oween. Door de Statenvertalers vertaald door: had het oog. Er staat echter letterlijk, was scheel ziende op, d. i. Saul zag David van die dag af met schele ogen, met nijdige blikken aan.

En het geschiedde de volgende dag na het voorgevallene (vs. 7), dat de boze geest van God over Saul vaardig werd, en hij profeteerde, 1)raasde midden in het huis en David, die na het eindigen van de krijgsondernemingen tot zijn vorige dienst bij de koning teruggekeerd was, speelde op snarenspel met zijn hand, als van dag tot dag, zoals hij dagelijks deed; Saul nu had een spies in de hand (1 Samuel . 22: 6), volgens oude gewoonte in plaats van een scepter.

Van het zingen van een lied, waarbij David had moeten spelen, zoals Michaëlis wil, of van een nabootsen van de profeten in gebaren en redenen, zoals Starke verklaart, is hier geen sprake; de uitdrukking, die afkomstig is van de extatische toestanden, waardoor zich bij de profeten de Geest van God openbaarde (1 Samuel 10: 10), wordt hier gebruikt van de werkelijke razernij, waarin de boze geest Saul bracht.

Dit is niet zo op te vatten, alsof God wilde, dat hij in Zijn Naam zou spreken, noch dat hij de gave van de profetie had ontvangen, zoals Samuel en de andere door God gezonden profeten. Want het woord profeet wordt in de Heilige Schrift verschillend gebruikt, zoals ook van aanbidders van Baäl en andere afgoden gezegd wordt, dat zij geprofeteerd hebben. Laten wij ons herinneren, wat de apostel Paulus zegt, dat er een groot onderscheid is van gaven en krachten onder de mensen, die echter alle voortkomen uit een en dezelfde bron en wortel, n. l. de enige Geest van God, van Wie alle goede dingen afdalen. Maar omdat de verleiders en bedriegers, die valselijk de naam van God als voorwendsel gebruiken ook de titel van profeet aannemen, schikt de Heilige Schrift zich dan ook naar het algemeen spraakgebruik van de mensen. Daarom wordt Saul hier gezegd te profeteren, niet zoals David heeft geprofeteerd, noch zoals Samuel, noch ook zoals Saul zelf profeteerde, toen hij tot koning was gekozen, maar door een zeker enthousiasme opgewekt en door toorn vervoerd, en buiten zichzelf zijnde, heeft hij fanatieke redeneringen gehouden en voortgebracht.

En Saul schoot (wierp) de spies tot tweemaal toe, en zei daarbij in zijn hart: Ik zal David aan de wand pinnen, want de boze geest zette hem aan zich van deze man te ontdoen; maar

David wendde zich tweemaal van zijn aangezicht af: 1) hij wist beide keren door een wijken ter zijde het dreigend schot te ontwijken.

Dat David na deze aanslag niet dadelijk ontvlucht en Saul verlaat, is een teken van zijn edele gezindheid zo vol van vreugde van het geloof, die zich in de volgende geschiedenissen steeds openbaart. Niet eerder onttrekt hij zich aan de koning, voordat hij ziet, dat niet alleen in enkele aanvallen van waanzin, waartegen hij op Gods bescherming vertrouwt, maar in koelbloedig overleg, Saul hem naar het leven staat (19: 1vv.). Een nieuwe moordaanslag dwingt hem eindelijk de koning te verlaten en geeft hem tot vluchten recht.

En Saul vreesde voor David, zoals eens de Egyptenaren voor de Israëlieten, toen in de bijzondere vermeerdering van deze zich een niet gewenste macht openbaarde (Ex. 1: 12), want de HEERE was met hem, zoals duidelijk uit het voorgevallene (vs. 11)gebleken was, en Hij was van Saul geweken, 1) zoals hij zelf na de aanval van waanzin erkennen moest.

Hier wordt ons de grote reden aangetoond, waarom Saul David zo haatte. Hij vreesde hem, omdat hij voelde en zag, dat diezelfde God met David was, die hem verlaten had. Saul had wel zoveel kennis dat hij wist, dat de mens, door God verlaten, zwak is en hulpeloos, vergeleken bij hem met wie God, de Heere, is. Saul voelt, dat hij steeds dieper moet zinken en David steeds hoger moet klimmen. Er is bij Saul een zekere wanhoop, een gevoel van niets te kunnen veranderen aan de donkere toekomst, die hem bedreigt. Er is wel droefheid bij hem, maar een droefheid naar de wereld, die de dood werkt. Hij weet dat hij verloren is, maar mist tegelijk het voornemen, om zich als een diep schuldige aan de voeten van de Heere te werpen en Hem om genade en vergeving te vragen. Kaïn, Ezau, Saul en Judas, bij alle vier merken wij hetzelfde op: met een overtuigd geweten een steeds dieper wegzinken in de afgrond van Godverlating.

Daarom, omdat zijn nabijheid hem onaangenaam geworden was, deed hem Saul van zich weg, en hij zette hem zich tot een overste van duizend, gaf hem een hogere officiersrang, dan hij tot hiertoe bekleed had; en hij ging uit en hij ging in voor het aangezicht van het volk, David voerde in zijn nieuwe post, omdat hij niet nutteloos zijn tijd wilde doorbrengen, allerlei krijgsondernemingen tegen de Filistijnen uit, met wie Israël altijd een moeilijke strijd had, zolang Saul leefde (14: 52).

Daarom, omdat zijn nabijheid hem onaangenaam geworden was, deed hem Saul van zich weg, en hij zette hem zich tot een overste van duizend, gaf hem een hogere officiersrang, dan hij tot hiertoe bekleed had; en hij ging uit en hij ging in voor het aangezicht van het volk, David voerde in zijn nieuwe post, omdat hij niet nutteloos zijn tijd wilde doorbrengen, allerlei krijgsondernemingen tegen de Filistijnen uit, met wie Israël altijd een moeilijke strijd had, zolang Saul leefde (14: 52).

Maar geheel Israël en Juda had David lief, beminde hem hoe langer hoe meer, als een bekwaam en gelukkig krijgsoverste; want hij ging uit en hij ging in voor hun aangezicht (vs. 13).

Op de plaats, waar de hoogste aardse macht haar zetel heeft, op de koninklijke stoel, gaan de zonden met ontzaglijke snelheid voort, maar bijzonder op de Israëlitische troon die, omdat hij eigenlijk op de eenheid van de goddelijke en de menselijke wil gegrondvest was, de tegen God opstaande wil tot volle rijpheid moest brengen. Daaruit kan verklaard worden dat, terwijl Saul overigens geen boosaardig karakter toont te bezitten, hij tegen David een zo diep gewortelde als doortrapte boosheid toont. Deze vijandschap van Saul tegen David verdient een bijzondere studie; want zij wijst op de diepste diepten van de geschiedenis van de mensheid, en verklaart het lijden van David, als de hoogste en heilzaamste leiding, waartoe de mens in het algemeen bekwaam is. Saul heeft in zijn eigen geweten bepaald de indruk, dat hij zijn koninklijke plicht niet vervuld heeft en, door Samuëls heilige ernst geschokt, belijdt hij zelfs zijn zonde: duidelijk blijkt het, dat het hem met deze belijdenis niet om schulduitdelging te doen is, maar om afwending van de kwade gevolgen, die hij van zijn zonde vreest, want het heeft voor hem het hoogste belang, dat Samuel hem voor het volk weer eer geeft. Samuel, hoewel hij hem schoorvoetend ter wille is, houdt zijn boete niet voor oprecht, en heeft daarom koning Saul van die dag af niet teruggezien (15: 24vv.). Uit deze gebeurtenis van die dag ontstond de worm, die aan Sauls innerlijk leven knaagde. Wat voor hem Samuëls scherp woord geweest was, dat werd David's persoon en verschijning, zodra het volk David's roem boven die van Saul verheven had. David heeft nooit voor Saul een boetprediking gehouden, heeft hem bovendien nooit iets verweten; zijn toekomstig koningschap heeft David zo bescheiden verborgen, dat het tegenwoordig koningschap van Saul op geen wijze door deze toekomst gestoord werd. Ook de gedachte aan zijn kinderen kon in Saul geen vijandschap tegen David bewerken; want Jonathan was David's broederlijke vriend, en Michal werd later (vs. 20vv.) uit eigen vrije keuze zijn vrouw. Niet alleen kon Saul zijn tegenwoordig koningschap, zo lang hij leefde, zonder alle stoornis van David's zijde bezitten en genieten, maar de tegenwoordigheid van David is hem ook op alle wijzen ten voordeel; David is in de dienst aan de koning de trouwste en bekwaamste; Saul moet het zelf erkennen, dat de HEERE met David is in alles, wat hij in de aangelegenheden van de koning onderneemt. Ja, dagelijks kon Saul ondervinden, dat David zijn goede genius (beschermgeest) was, want deze alleen was in staat zijn ergste en onvermijdbare vijand, de onrustige en boze geest te verbannen. Ondanks dat alles was Saul de vijand van David zijn gehele leven door; al de weldaden van David aan Saul zijn niet in staat, David's existentie (bestaan) voor hem verdraaglijk te maken. Niet dit of dat haat hij in David, maar zijn existentie haat hij, want zijn geweten vreest deze existentie, en dit te meer, omdat hij niet ontveinzen kan, dat de HEERE met David is. Dit is de eigenlijke en ware gedaante van de menselijke boosheid, de eigenlijke boze wortel van alle zonde, namelijk dat, wat de Schrift vijandschap tegen God noemt (Rom. 8: 7). Het gewone oog en oordeel kan in de openbaringen van de menselijke zonde deze meest verborgen grond nooit ontdekken, en daarom is het leerrijk, dat deze hier juist wordt blootgelegd; hoewel ook hier niet voorbijgezien mag worden, dat de boosheid van de zich tegen God verzettende wil ook in Saul nog altijd met allerlei prijzenswaardige gaven en voorrechten omgeven blijft.

II. Vs. 17-30. Bij de steeds toenemende genegenheid van het volk voor David ziet Saul zich genoodzaakt de aan Goliaths overwinnaar gegeven belofte (17: 25) aan hem te volbrengen en hem zijn dochter tot vrouw te geven. Hoewel hij nu de oudste, Merab genaamd, hem toezegt, en hem daardoor wil aansporen, zich zeer ijverig in de strijd tegen de Filistijnen te betonen, omdat hij hoopt dat David in die strijd zal omkomen, zo geeft hij toch spoedig Merab aan een

rijke Meholathiet. Daarna hoort hij, dat zijn tweede dochter, Michal, David zeer genegen is: deze omstandigheid neemt hij aanstonds te baat, om de gevreesde tegenstander in nog groter levensgevaar te brengen, want hij eist als bruidsschat honderd voorhuiden van de Filistijnen. David brengt het geëiste in dubbel getal, zodat Michal hem ten deel moet worden. Nu is de vrees en de vijandschap van Saul ten toppunt gestegen, en daarmee de tijd gekomen, dat David het koninklijk hof verlaten en zich in ballingschap begeven moet.

Daarom1) zei Saul tot David, toen deze in al zijn handelen zich zo dapper en verstandig betoonde en alle harten voor zich won (vs. 13vv.); zie, mijn grootste dochter Merab (= vermenigvuldiging), zal ik, naar hetgeen ik beloofde aan hem, die de Filistijn doden zou, u tot vrouw geven; alleen wees mij een dapper zoon, en voer de strijd van de HEERE 2) tegen de Filistijnen, die voornaamste vijand van Zijn volk. Dat was echter niets dan een huichelachtig vroom klinkend woord, waarmee de koning de arglistigheid van zijn hart bedekte, want Saul zei in zijn hart, omdat hij voor David vreesde (vs. 15): Dat mijn hand niet tegen hem zij, dat ik hem niet zelf om het leven brengen, maar dat de hand van de Filistijnen tegen hem zij, in een strijd tegen hen zal hij wel ten gevolge van zijn moed te ver gaan en vallen, en het uitzicht op de hand van de koningsdochter zal hem steeds moediger en vermeteler doen handelen.

Nu Saul zag, dat David hoe langer hoe meer steeg in de gunst van het volk, en dit volk de belofte wist, die Saul had gedaan, n. l. om de overwinnaar van Goliath zijn dochter tot vrouw te geven, durfde hij niet langer aarzelen. Het geschenk voor de overwinnaar moet echter, indien Sauls wens vervuld wordt, zijn ongeluk en dood veroorzaken. Daarom spreekt hij hem schijnbaar wel vriendelijk toe, maar in die vriendelijke woorden schuilt de haat, die zich op zijn dood toelegt.

Strijd van de Heere, d. i. strijd voor het behoud en de bevestiging van het rijk van God, noemt Saul de oorlog tegen de Filistijnen, om zijn listig doel te verbergen en David des te meer te verzekeren, dat de koning de welvaart van het rijk van God na aan het hart ligt. Wie de strijd van de Heere voert, kan ook op de bijstand van de Heere hopen.

Het geschiedde nu ten tijde, door Saul bepaald, toen men Merab, de dochter van Saul, aan David geven zou, is zij door haar vader, die een geheel ander doel met zijntoezegging (vs. 17) had willen bereiken, dan David te eren, aan Adriël (= gemeente van God), de Meholathiet, een man van Mehola in de stam Issaschar (ongeveer midden tussen het meer Gennesareth en de Dode Zee; Richteren 7: 22; 1 Koningen . 4: 12; 19: 16 afkomstig, een zoon van Barzillai, tot vrouw
gegeven. 1) Deze baarde zij vijf zonen (2 Samuel . 21: 8).

Hiermee werd David een zeer groot onrecht aangedaan. In plaats van zich te wreken, verdroeg hij het geduldig. Hij gaf het over in de hand van de Heere. De vijf zonen van deze Merab zijn later allen gedood, zoals blijkt uit 2 Samuel . 21: 8.

En Saul zei in zijn hart: Ik zal haar aan hem geven, dat zij hem tot een valstrik zij, en dat de hand van de Filistijnen tegen hem zij. Ik zal hem door het uitzicht op haar hand dwingen opnieuw zijn leven in gevaar te stellen. Deze loze plannen bedekte hij weer onder het masker

van welwillendheid en van ijver voor de zaak van God. Daarom zei Saul tot David: Met de andere, de tweede dochter, zult gij heden, zo spoedig mogelijk, mijn schoonzoon worden. 1) David antwoordde op deze woorden niet, omdat hij ze niet vertrouwde en niet ten tweeden male zich aan smaad wilde blootstellen.

Op allerlei wijze zocht Saul gelegenheid om David te doden. Daartoe bood hij ook hem zijn tweede dochter aan. Zijn eerste dochter had hij ook met dat doel aan een ander gegeven, om hem wellicht tot het een of ander misdadig feit op te zetten en hem alzo van majesteitsschennis te kunnen beschuldigen. David handelde echter in alles voorzichtig. Ook nu. Hij antwoordt niet op het voorstel van Saul. Hij weigert niet, maar neemt het aanbod ook niet aan. Hij doet alsof hij de zaak niet vertrouwt. God was ook in deze met hem.

En Saul, omdat hij zo zijn heimelijk plan niet kon bereiken, gebood zijn knechten, zijn bevelen: Spreekt met David in het heimelijke, verbergt dat ik met u gesproken heb en doet alsof gij uit eigen aandrang kwam zeggende: Zie, de koning heeft lust aan u en al zijn knechten hebben u lief: word dan nu de schoonzoon van de koning, 1) neem zijn aanbod aan, gij zult niet ten tweeden male door hem bedrogen worden.

Waar Saul zelf niet aanstonds zijn doel kan treffen, daar gebruikt hij nu zijn hovelingen. Zo spannen allen samen, om David in het verderf te storten. Echter zou hij ook ervaren, dat God de raadslagen van de goddelozen teniet doet, en voor Zijn volk een rotssteen van hulp en een toevlucht is.

En de knechten van Saul spraken deze woorden voor de oren van David. Toen zei David, die hierdoor in grote verlegenheid raakte, omdat hij geen zo groot huwelijksgoed kon aanbieden, als Adriël, (vs. 19) voor Merab gegeven had: Is dat goed in uw ogen, de schoonzoon van de koning te worden, omdat ik een arm en verachtzaam, een gering man ben? Om dat te worden moet men een bruidsschat kunnen aanbieden, zoals voor een koningsdochter betaamt (Ex. 22: 17).

Toen zei Saul: Zo zult gij tot David zeggen: De koning heeft geen lust aan de bruidsschat van u, maar aan honderd voorhuiden van de Filistijnen; hij heeft geen behoefte aan bezittingen, maar hij heeft aan deze lust, opdat men zich wreke aan de vijanden van de koning, en de Filistijnen verdelgd worden. Hij stelde zo’n eis, waaraan zo groot levensgevaar verbonden was, want Saul dacht David te vellen door de hand van de Filistijnen, daarom legde hij hem nu nog gevaarlijker valstrikken dan vroeger, toen hij hem zijn oudste dochter beloofde.

Volken, die de besnijdenis hadden, en zich altijd op hun voorrang boven de onbesnedenen beroemden, waren meermalen gewoon als overwinningsteken niet hun hoofden, maar een aantal voorhuiden van de strijdplaats mee te nemen; voornamelijk wordt dit van een Ethiopische volksstam, de Gallianen, verteld. Evenzo vordert Saul hier in plaats van 100 hoofden van verslagen Filistijnen 100 voorhuiden, onder voorwendsel dat het hem om de uitroeiing van deze onbesnedenen (17: 26), of om de eer van God en Zijn volk te doen was; in waarheid wil hij David noodzaken, zijn leven tot het uiterste op het spel te zetten, omdat het

veel gevaarlijker was deze prijs van de overwinning te behalen dan 100 hoofden van verslagenen van de strijdplaats mee weg te nemen. Behalve zijne arglistige boosheid tegen David misbruikt hij ook de naam van God.

Bovendien wist de wantrouwige Saul dan tevens, dat David geen Israëlieten, die hadden de voorhuid niet, maar waarlijk Filistijnen had gedood. Hij hoopte wellicht ook nog op een overval van andere Filistijnen, die de dood van de verslagenen zouden wreken, wanneer David aan het werk was, om aan het beding van de koning te voldoen.

Toen, hoewel de tijd nog niet verstreken was, maakte David zich op, die in vertrouwen op Gods hulp moed genoeg tot deze onderneming had, en hij en zijn mannen gingen heen en zij sloegen onder de Filistijnen tweehonderd mannen En David bracht hun voorhuiden en men leverde ze, als zegetekenen, de koning volkomen, 1) het dubbele van hetgeen hij bedongen had, opdat hij schoonzoon van de koning worden zou. Toen gaf Saul, die niet langer weerstand durfde te bieden, hem zijn dochter Michal tot vrouw.

2 Samuel . 3: 14

David handelde in het doden van de Filistijnen niet tegen de wetten van godsdienst en zedelijkheid, want degenen, die hij doodde waren vijanden van zijn land en werkelijk in oorlog met hem.

Hieruit blijkt de macht van God in het beheersen van de goddelozen en in het betomen van hun woede, ja, dat Hij hen als bij de haren vasthoudt. Want Saul had zich niet voorgenomen Michal, zijn dochter, aan David ten huwelijk te geven, toch scheen hij goed te keuren, dat David door haar bemind werd maar hij nam dat zoete van het huwelijk waar als gelegenheid om heimelijk een trouw dienaar te doden en het bloed van een onschuldige te vergieten. Maar dit waren van die listen, waardoor hij toch niet verder kwam. Want David moest komen tot de hoogste ere-ambten en schoonzoon van de koning worden en zijn eigen dochter ten huwelijk ontvangen.

Toen vreesde Saul nog meer voor David, als voor een onwelkome macht, waartegen hij zich niet kon verweren; en Saul was, of werd, voor David een vijand al zijndagen, 1) hoewel nu en dan nog een betere gezindheid bij hem ontstond (Hoofdstuk . 19: 6; 24: 17vv. ; 26: 16vv.).

De haat, die Saul reeds lang tegen hem koesterde, ging nu in openlijke vijandschap over. Saul kon het niet aanzien, dat alles David lukte, dat de Heere op bijzondere wijze Zijn welgevallen aan Zijn knecht betoonde, en hij zelf hoe langer hoe meer het moest ervaren, dat God van hem was geweken. In plaats van voor God in de schuld te vallen, gaat Saul hoe langer hoe meer tegen zijn treurige toestand in worstelen en dat worstelen van de ziel loopt niet uit in een bukken voor God, maar in een toenemende opstand tegen Hem.

Zo dikwijls als de vorsten van de Filistijnen uittrokken, om tegen Israël te strijden, zo geschiedde het, als zij uittrokken, dat David kloeker was, 1) dan al de knechten van Saul en

veel groter daden dan deze verrichtte; zodat zijn naam zeer geacht was, en het hem weinig moeite gekost zou hebben, wanneer hij met geweld zich van de troon meester had willen maken.

Hoe ongewoon is zo'n voorzichtigheid en trouw, voornamelijk onder mishandelingen en tergingen. Laat ons onderzoeken, of wij op dit gedeelte van dit voorbeeldig karakter, dat voor ons is, lijken. Gedragen wij ons voorzichtig en trouw op alle onze wegen? Is er geen zondig verzuim, geen onbezonnenheid van geest? Tegenstand en verkeerdheid van anderen kunnen geen verkeerde hartstochten in ons verontschuldigen, maar moeten ons nauwlettender maken en ijveriger in het betrachten van onze plicht.

De herderszoon moet nu de krijgsdienst leren; wat zou hij voor koning zijn, wanneer hij de wapens niet had kunnen roeren en niet geleerd had legers te bevelen? Aan het hof moest hij dat alles leren en nergens beter kon hij het leren. Zoals farao Mozes, zo moest Saul David tot een vorst helpen opvoeden; het koninklijk hof moest zijn school zijn, waarin hij voor zijn toekomst werd voorbereid. De éne school had hij nu doorlopen, nu zou een tweede volgen wel harder, maar niet minder heilzaam: de school van de droefheid. Zoals eens Jozef in Egypte eerst in de diepte moest neerdalen, voordat hij tot heerlijkheid kwam; zoals later Mozes, hoewel in alle wijsheid van de Egyptenaren onderwezen, toch nog, voordat de Heere hem kon gebruiken, veertig jaren in de stilte van de woestijn verkeren moest, zo zou het ook met David gaan, die toch van zichzelf zei (Psalm 18: 36): "Uw verootmoedigingen hebben mij groot gemaakt. "

De tijd van David's vervolging door Saul, berekenen wij met Luther op 10 jaar, zodat volgens de eerder door ons gegeven chronologie de gebeurtenissen uit 15-18, in de jaren 1067 tot 1065 vóór Chr. moeten vallen; het meegedeelde in 19-31 in de jaren 1065-1055.

Reeds omwille van zichzelf had David de gedurige herinneringen nodig aan de afhankelijkheid van Hem, die in de hoogte en in het heiligdom woont en bij die, die van een verbrijzelde en nederige geest is, opdat hij zich niet zou verheffen op de bijzondere genade, die God hem bewees. Bovendien moest David gedurende duizenden jaren voor verdrukten en bedroefden van allerlei soort een troostrijk metgezel worden, en ook daarom mocht geen lijdensbeker onaangeroerd voor hem voorbijgaan. Door welke diepten van lijden heeft niet zijn weg geleid! Maar in die duisternis, die hem omgaf, viel het licht van de geopende hemel en op elke storm, die rondom hem woedde, volgde, tot bemoediging van al zijne navolgers op de kruisweg, een zacht en liefelijk geruis van goddelijke vertroosting. Zo werd hij gevormd, om voor alle bestreden zielen de harpspeler te blijven, die hij eens voor Israël's koning geweest was, en tot op deze dag wordt het ondervonden, dat waar de tonen van zijn harp klinken en in de harten weerklinken, de schaduwen van droefheid en zwaarmoedigheid zich moeten verstrooien en moed en vreugde moeten terugkeren. Hoe menigmaal reeds hebben die Psalmen beproefde pelgrims van de Heere op hun wegen vol doornen nieuwe moed gegeven! Moge het hun verleend zijn, dit kostelijk werk in steeds grotere kringen te verrichten. Dat geve God!.

HOOFDSTUK 19.

DAVID GAAT, OM ZIJN LEVEN TE BEHOUDEN, OP DE VLUCHT.

Vs. 1-7. Reeds is Saul in zijn haat tegen David zover voortgegaan, dat hij openlijk voor zijn omgeving en voor zijn zoon Jonathan als zijn doel te kennen geeft, de door hem gehate mededinger te doden. Jonathan nu geeft aan David van het voornemen van zijn vader niet alleen bericht, maar weet ook met de laatste een samenkomst buiten op het veld te houden en hem zo te stemmen, dat hij zweert van zijn voornemen af te zien, en David weer als te voren aan het hof kan verschijnen en zijn dienst verrichten.

Met al zijn pogingen had de koning David niet uit de weg kunnen ruimen. Hij voelde, dat het huwelijk met zijn dochter zijn mededinger nader tot de troon gebracht had. Daarom sprak Saul, wiens verborgen haat nu tot openbare vijandschap overging, tot zijn zoon Jonathan en tot al zijn knechten, om David te doden; hij deelde hun mee, dat hij dit voornemen had. Veel van zijn hovelingen nu door hun roddelen, versterkten de haat van de koning, om zelf zijn gunst te winnen; maar Jonathan, Sauls zoon, had groot welgevallen aan David, 1) zodat hij besloot de verlatene te helpen.

In Saul blijkt wel, dat men de mensen niet best kan vertrouwen, waar zij meestal èn onstandvastig èn trouweloos worden bevonden, ofschoon zij vriendschap huichelen en tonen. Want wij zien, dat David, die tevoren door Saul grootgemaakt was, en die zijn knechten liefhad en met eer behandelden, nu in haat èn bij Saul èn bij die knechten komt, zodat er plannen van moord tegen hem gesmeed worden, en dat nu niemand zijn mond opent, om hem te verontschuldigen. Alleen Jonathan, Sauls zoon, durft de zaak van de onschuldige en ellendige bepleiten, en houdt zijn verstand en de grootheid van zijn ziel. Waaruit blijkt, dat zulke mensen niet te vertrouwen zijn, wat David zelf, door de ervaring geleerd, zegt: "Vertrouwt de mens niet, in wie geen vertrouwen is". Maar David’s geduld moge tot een aanbeveling zijn, dat men niet zijn geveinsde vrienden moet vertrouwen die, terwijl het fortuin gunstig is, aanhangen, maar wanneer men in zorg en moeite verkeert, de rug toekeren, wat zo dikwijls pleegt te gebeuren, maar dat wij al onze hoop op God alleen moeten stellen. Daarom indien Hij eenmaal ons in Zijn bescherming en hoede heeft genomen, laten wij er niet aan twijfelen, dat Hij zelf met ons is in onze moeite, en ons vrienden verschaft, die onze onschuld in bescherming nemen en ons tot hulp zendt, zoals Hij aan David Jonathan tot beschermer verwekte.

Maar ik zal morgen, wanneer hij wellicht reeds weer in betere stemming zijn zal, uitgaan uit de stad, en aan de hand van mijn vader staan op het veld, waar gij in de nabijheid in een schuilplaats zijn zal, en ik zal van u tot mijn vader spreken, en zal zien wat het zij, welke gezindheden en bedoelingen ik bij hem opmerk. Wat ik opmerk, dat zal ik u verkondigen, opdat gij weet, of gij hem weer kunt naderen of voor hem moet vluchten.

David hield zich natuurlijk niet zo nabij verborgen, dat hij het gesprek mede kon aanhoren, want een ontdekking van de zijde van Saul had zonder twijfel aan beide vrienden het leven kunnen kosten (20: 30vv.). Wel wilde Jonathan David in de nabijheid laten vertoeven, om

hem de uitkomst van de samenspreking te kunnen meedelen, zonder hem eerst met moeite te moeten opzoeken en daardoor de wederkerige betrekking te verraden. Deze geschiedenis kan voortreffelijk bij de verklaring van het 9de gebod gebruikt worden; aan de ene zijde de hovelingen van de koning, die valse getuigenissen spreken; aan de andere zijde de koningszoon Jonathan, die verontschuldigt, goede dingen spreekt en alles ten beste keert.

Zo sprak dan Jonathan de volgende morgen, nadat hij de koning was gevolgd en hem ontmoet had, goed van David tot zijn vader Saul; en hij zei tot hem, 1) terugkomende op hetgeen deze de vorige dag gesproken had (vs. 1): de koning zondige niet tegen zijn knecht David door hem te doden, omdat hij tegen u niet gezondigd heeft en omdat zijn daden, zowel in oorlogs- als in vredestijd voor u zeer goed zijn.

Jonathans voorspraak was ingericht met veel zachtmoedige wijsheid en hij betoonde een zonderlinge trouw jegens zijn vriend, door graag van hem te spreken, ofschoon hij zich in gevaar stelde, om zijn vaders ongenoegen hierdoor op zich te laden. Zulke vrienden vindt men zelden.

Want hij heeft, vooral toen hij het tweegevecht met de reus Goliath op zich nam, wat niemand anders in het gehele leger durfde ondernemen (17), zijn ziel in zijn hand gezet, zich in het grootste levensgevaar begeven (Richteren 5: 18; 9: 17), en hij heeft de Filistijn verslagen, en de HEERE 1) heeft, door de nederlaag van de gevreesde man en de daaraan verbonden overwinning op de Filistijnen, een groot heil aan geheel Israël gedaan; gij hebt het gezien, en gij zijt verblijd geweest (17: 55-18: 5); waarom zoudt gij dan tegen onschuldig bloed zondigen, David zonder oorzaak dodende?

Jonathan beziet de zaak uit het juiste oogpunt. Wat David heeft gedaan, dat heeft God in en door hem gedaan. David is het instrument geweest, waardoor de Heere gewerkt heeft. Tevens wil Jonathan hiermee Saul waarschuwen, dat hij niet tegen een gewoon mensenkind als zodanig woedt, maar tegen iemand, die op bijzondere wijze de gunsteling van de Heere is.

Saul nu hoorde naar de stem van Jonathan, wiens woorden een diepe indruk gemaakt hadden op zijn hart, dat nog niet geheel voor de waarheid gesloten was; en Saul zwoer: Zo waarachtig als de HEERE leeft, hij zal niet gedood worden!1)

Waarom heeft Saul deze eed gedaan? Allereerst ook om bij Jonathan vertrouwen te wekken, dat David niet zou worden gedood, maar tevens om zichzelf door een eed te binden, van elke vervolging van David af te zien. Door de woorden van Jonathan was Saul op dit ogenblik geroerd en zag hij zijn verkeerdheid in. Hij neemt bij zichzelf voor, om van alle aanslagen op David af te zien en spreekt daarom de eed uit, opdat hij door vrees voor de straf op het overtreden van de eed gezet, zou worden weerhouden, pogingen aan te wenden, om David te doden. Wij zien hieruit dat Saul niet meer de kracht tegen de zonde bij God zoekt, maar bij zichzelf, maar ook daarom straks weer vervalt in hetzelfde euvel, en dan op erger wijze dan nu.

En Jonathan riep David, toen Saul weer naar huis gegaan was, en Jonathan gaf hem al deze woorden, die zijn vader gesproken had, te kennen; en Jonathan bracht, toen hij in de stad teruggekeerd was, David tot Saul, 1) en hij was weer, ten minste voor een korte tijd, voor zijn aangezicht als gisteren en eergisteren, hij verrichtte weer als voorheen zijn dienst aan het hof.

Dat was een dubbel goede daad van de zalige vredestichter.

Dat intussen de vrucht van deze daad niet lang bleef, maar Sauls hart zo spoedig weer met nieuwe haat vervuld werd, daartoe droeg een partij van benijders en lasteraars, die zich aan het hof tegen David gevormd had (vs. 1), het meeste bij. Deze was het dan ook, die later de koning steeds weer opzette en alle betere opwellingen van zijn hart onderdrukte (Psalm 7: 5). Men leze het morgenlied van David uit die tijd: Psalm 5.

II. Vs. 8-17. Een nieuwe overwinning die David aan het hoofd van de koninklijke troepen op de Filistijnen behaalt, wekt opnieuw Sauls jaloezie zodanig op, dat hij in een aanval van razernij opnieuw zijn spies naar David slingert en deze alleen door Gods bewaring en een snelle wending aan de dodelijke worp ontkomt. Nu kan hij niet langer aan het hof van de koning blijven. Met hulp van Michal ontkomt hij ook uit zijn eigen huis, waarheen Saul zijn boden zendt, om het gedurende de nacht te bewaken. De verantwoording van Michal over haar list, waarmee zij haar echtgenoot behulpzaam geweest is, geeft zij met een voorwendsel dat haar, met haar onbekeerd gemoed, niet moeilijk is.

En er kwam opnieuw oorlog (14: 52); en David, die de koning het aanvoeren van de legerscharen opdroeg, trok uit en streed tegen de Filistijnen en hij sloeg hen met een grote slag en zijvluchtten voor zijn aangezicht.

Saul nu wilde, zoals wij reeds eerder bij zo’n aanval van woede gezien hebben (18: 11), met de spies David aan de wand pinnen, te hechten; maar hij (David) bemerkte tijdig genoeg het hem dreigende gevaar en ontweek van (Hebreeuws: maakte ruimte voor) het aangezicht van Saul; hij week uit de weg voor hem, die met de spies in de wand sloeg, die hij met alle kracht naar David slingerde. Toen vluchtte David, die God verzocht zou hebben, indien hij langer in de nabijheid van de koning gebleven was (1 Samuel 18: 11), en ontkwam naar zijn huis in diezelfde nacht; 1) daar wilde hij zich die nacht verborgen houden, omdat het reeds te laat was om nu nog verder te ontvluchten.

Deze lering behoren wij hieruit te trekken, dat van David gezegd wordt, dat hij week van het aangezicht van Saul en zijn heil in de vlucht zocht, dat met die vlucht echter in het vervolg vele bezwaren, zware beproevingen en een harde strijd begon. Laten wij echter opmerken, dat God de worp van Saul heeft afgewend, zodat toen hij David met de spies trachtte te doorboren, de worp tevergeefs was en in het voordeel van David veranderde tegen de bedoeling van Saul. Maar zo ook pleegt God, waar alles tegen ons geluk schijnt samen te spannen, ja, waar de dood als op de hielen zit, het alles tot heil van de zijnen en tot hun nut te veranderen, wat genoeg blijkt uit de bevrijding van David, die zeker heeft plaatsgehad naar Gods bestel, die ons leven in Zijn macht heeft, waarover Hij, zoals het Hem belieft, beschikt en wel zo, dat al schijnt elk schepsel tot ons verderf samen te spannen, en voor een ogenblik

de dood ons geheel en al op de hielen te zitten, deze ons toch niet kunnen schaden, dan voor zover God het toelaat.

En Michal liet aan een zijde van het huis, waar de wachters, wegens de duisternis, dit niet konden opmerken, David door een venster neer aan een touw, of in een mand (Joz. 2: 15 Hand. 9: 25) en hij ging heen en vluchtte en ontkwam (vgl. vs. 18).

Zo moest de dochter van Saul, die deze aan David tot zijn val gegeven had, hem tot behoud dienen (Rom. 8: 28). Op de toestand, waarin David zich toen bevond, heeft Psalm 59 betrekking. Uit deze Psalm blijkt duidelijk dat, wat toen de overhand bij hem had, niet was de vrees voor de dood, maar de heilige zorg voor de eer van zijn God, die door het lukken van de duivelse aanslag van zijn tegenstander een zware verdenking had ondergaan.

Wanneer ook wij niet meer zeker wonen, wanneer ons wel geen benden omgeven, maar moordenaars van onze geestelijke vrede onze ziel bedreigen, bijv. bekommernissen of vrees, of zorgen voor voedsel of kleding, of andere, zouden er dan ook voor ons touwen te vinden zijn, die ons uit de benauwdheid in de vrijheid kunnen brengen? Inderdaad zodanige zijn er, zij liggen voor ons gereed in de schatkamers van Gods woord. Het zijn de zekere toezeggingen en beloften van onze God. Beheersten wij het, deze in kinderlijk geloof aan te grijpen, zacht gleden ook wij uit elke gevangenis, wij kwamen uit de engte in de ruimte en ademden opnieuw vrij in geduld en hoop.

En Michal, die het ontvluchten van David zo lang mogelijk wilde verbergen, opdat hij intussen op een veilige plaats kon komen, nam een beeld, 1) en zij legde het in het bed, alsof David nog daarin lag, en zij legde een geitenvel, 2) een vlechtwerk van geitenhaar, op zijn hoofdkussen, en dekte het beeld met een kleed, een opperkleed (Ex 12: 34) toe.

Hebreeuws "terafiem" (Ge 31: 19). Misschien heeft Michal wel heimelijk een huisafgod bezeten, die zij raadpleegde, mogelijk evenals Rachel, wegens haar onvruchtbaarheid.

Sommigen menen, zoals de Joodse uitleggers Aben-Ezra en Abarbanel, dat de vrouwen gewend waren van hun mannen beelden te laten maken en Michals beeld zo een van David geweest zal zijn. Krummacher denkt, dat het een huisgod van de Filistijnen geweest is, die David als zegeteken uit de strijd met dat volk meegenomen zal hebben.

O. i. kan het niet anders dan een terafiem zijn geweest, een huisgod, die Michal, evenals Rachel, uit het huis van haar vaders had meegenomen.

Liever: netwerk van geitenhaar. Bedeksels van deze soort waren en zijn in het Oosten in gebruik om insecten te weren.

Saul nu, die zich waarschijnlijk bedacht had en zijn tegenstander nog in diezelfde nacht wilde laten gevangen nemen, zond boden, om David te halen. Zij dan zei: Hij is ziek, 1) en kan dus niet voor de koning verschijnen.

Zij voerde hen in de voorgewende ziekenkamer, toonde hun van verre door de deur de gedaante, die daar op David's veldbed lag, en fluisterde hun toe: Hij is ziek.

De koning raakte hierover buiten zichzelf, en liet aanstonds David's vrouw tot zich komen. Toen zei Saul tot Michal: Waarom hebt gij mij zo bedrogen, en hebt mijnvijand laten gaan, dat hij ontkomen is? Michal nu bediende zich van een noodleugen (Jos 2: 6), om zich uit haar verlegenheid te redden, en zei tot Saul: Hij (David) zei tot mij, toen uw boden (vs. 11) het huis omsingelden en hij wilde ontvluchten: Laat mij gaan, waarom zou ik u doden? 1) Toen moest ik door de nood gedwongen hem laten gaan.

Men lette hier op de aard van de zonde van liegen. Wanneer men aan deze eenmaal toegeeft, neemt zij gestadig toe; de ene leugen sleept de andere, de kleinere de grotere tot zich. Michal sprak eerst een leugen, om haar man te redden (vs. 13vv.), toen verviel zij in een schandelijke onwaarheid, om zichzelf in veiligheid te stellen. Veel liever had zij het voorbeeld van haar broeder moeten volgen en ter verdediging van haar mans onschuld vrijmoedig tot haar vader moeten spreken.

Hierdoor betoonde zij haar ongelovige vrees en haar wantrouwen op Gods macht en Voorzienigheid, alsof die niet genoeg geweest zou zijn, om haar tegen haar vaders vijandschap te beveiligen, zonder dat zij in het behoud van zichzelf op deze wijze voorzag.

Bovendien bracht zij ook nog David in gevaar, door hem voor te stellen als iemand, die haar wilde doden. Saul had deze leugen als aanklacht kunnen gebruiken, om David ter dood te doen veroordelen. De liefde van Michal voor David had veel zelfzuchtigs.

III. Vs. 18-24. David vlucht naar Samuel en diens profetenschool te Rama. Wanneer Saul zijn verblijfplaats verneemt, zendt hij boden om de vluchteling gevangen te nemen. De boden, die te Najoth bij Rama een vergadering van profeten profeterende vinden, worden zelf door geestdrift aangegrepen, zo ook de tweede en derde groep boden, die Saul de eerste nazendt. Nu gaat de koning zelf op weg, hem overkomt hetzelfde. Reeds op het laatste gedeelte van zijn weg raakt hij, door de Geest van God, die over hem komt, buiten zichzelf en profeteert in Najoth, met afgeworpen kleed op aarde liggende, de gehele dag en de gehele nacht.

Zo vluchtte David, terwijl het zo even meegedeelde te Gibea in zijn huis voorviel, en ontkwam (vs. 12); en hij kwam tot Samuel te Rama, dat slechts een klein uur ten noorden daarvan lag, en hij gaf hem te kennen al wat Saul hem gedaan had, opdat hij van hem raad mocht ontvangen en vertroosting; en hij en Samuel gingen heen, en zij bleven te Najoth 1) in de daar gelegen woonhuizen van de profeten (1 Samuel 7: 2).

Najoth was de voorstad van Rama, waar de profeten en profetenzonen hun verblijf hadden. Daarheen vlucht David, omdat Samuel er zijn verblijf had, om hem om raad te vragen hoe hij verder moest handelen, en om bij hem troost te zoeken.

Toen men het Saul boodschapte, dat zijn boden uitbleven, en men na nadere onderzoekingen hem meedeelde, dat zij profeteerden, zond hij andere boden en die

profeteerden ook, zij werden eveneens, toen zij de vergadering van de profeten naderden, door die Geest aangegrepen; toen ging Saul voort en zond een derde groep boden, en die profeteerden ook. 1)

God heeft aldus hun hart en doel veranderd, dat zij niet slechts David niet hebben gevangen genomen, naar het bevel van de koning, maar daarentegen makkers van de profeten zijn geworden. En God heeft dit bewerkt, om door de daad zelf getuigenis te geven, dat Hij de harten van mensen in Zijn macht en handen heeft, om ze naar Zijn wil te buigen en aan te drijven.

Het is duidelijk, dat die knechten van Saul in een extatische toestand zijn gebracht, door de bewerking van Gods Geest, zowel om hen daardoor te leren, dat zij tegen de bedoelingen van God ingingen, als zij het bevel van Saul opvolgen, als om te verhinderen, dat David gevangen werd genomen. Hoe hebben wij echter dit profeteren te denken? Het leek voor het uiterlijke geheel op het profeteren van Samuel en de ware profeten, maar toch ook hier moet van toepassing gebracht worden dat, wanneer twee hetzelfde doen, het altijd nog niet hetzelfde is. Want toch, wat Samuel en zijn profetenzonen deden, was omdat hun eigen wil zo was overgebogen door Gods Geest dat, als zij in die buitengewone toestand werden gebracht, zij ook met hun geheiligde wil de eer van God groot maakten, terwijl deze knechten van Saul het deden als tegen hun wil. Eigenlijk komt hun toestand in veel overeen met die van Bileam, die ook profeteerde, hoewel in de grond van de zaak tegen zijn wil, maar omdat de Geest van God het wilde. Wat wij hier hebben is feitelijk een bewijs van de macht van de Geest van God over die van de boze geest. Sauls knechten en straks ook Saul handelden geheel naar de wil en op aandrijving van de boze geest. Deze zette hen aan, om David gevangen te nemen, maar de Geest van God overwint.

En hij trok zelf ook, evenals de profeten, zijn kleren, zijn opperkleed of de mantel, uit en hij profeteerde zelf ook voor het aangezicht van Samuel, de leider van de profetenvergadering (vs. 20), en hij viel zelfs, omdat de Geest van God hem nog krachtiger aangreep dan de anderen, bloot, dat is zonder opperkleed (Ex 12: 34) neer. Hij bleef in deze toestand van uiterlijke bewusteloosheid, omdat zijn gehele eigen leven door de macht van de goddelijke Geest onderdrukt was en tot een lijdelijke toestand gehecht was, die gehele dag en de gehele daaropvolgende nacht,
terwijl anders bij de profeten de extatische toestand nooit zo lang duurde. Daarom zegt men: Is Saul ook onder de profeten? Door deze gebeurtenis werd het spreekwoord, dat reeds vroeger ontstaan was, ten gevolge van het eerder gebeurde (10: 12), bevestigd.

Saul moest daardoor hevig bewogen worden en erkennen, dat hij niets tegen God kon doen, maar zo gevoelloos was hij, dat hij de hand van God niet heeft gevoeld. Want zelfs haast hij zich naar Najoth, wanneer hij ziet, dat hij door zijn boden bedrogen wordt. Hieruit blijkt, dat de goddeloze en gruwelijke mensen door geen waarschuwingen, door geen tastbare bewijzen, op de weg van redding gebracht kunnen worden, maar dat zij daarentegen meer en meer zich verharden.

De Heere wilde juist Saul op het sterkst van Zijn macht laten voelen, omdat hij zich op het sterkst tegen de trekkingen van de goddelijke genade verzette om, ware het mogelijk, zijn harde hart te verbreken en onder de macht van de genade te buigen. Hoeveel herinneringen uit de oude tijd zullen hier bij de koning niet ontwaakt zijn; hoe zal Samuëls verschijning nog eens aan zijn hart hebben aangeklopt, of hij niet tot zichzelf wilde inkeren. Toen Saul na deze gebeurtenis toch in zijn opstand tegen God volhardde, werd hij aan het oordeel van de verharding overgegeven, en het demonische lijden. waaraan hij tot hiertoe onderworpen geweest was (1 Samuel 16: 14) werd verder bij hem tot een demonisch handelen, dat alleen op zeer voorbijgaande wijze, twee maal (24: 17vv. ; 26: 17vv.), door een zedelijk beter ogenblik afgebroken werd. Hoewel wij met de Heilige Schrift geloven dat, wanneer men zich waarlijk aan de Heere Jezus Christus heeft overgegeven en men niet alleen geproefd en gesmaakt heeft de hemelse gaven, niet alleen de Heilige Geest is deelachtig geworden, maar de Heilige Geest ons leven geworden is (Hebr. 6: 4vv.), men in de kracht van God bewaard wordt tot de zaligheid (1 Petrus. 1: 5) en niemand ons rukken kan uit de hand van de Vader (Joh. 10: 28,29), zo spreekt de Schrift toch ook duidelijk van een opnieuw liefkrijgen van de tegenwoordige wereld (2 Tim. 4: 10). Van zo'n afwijken, zo'n ontrouw is zeker nog een terugkeren mogelijk (Rom. 11: 23 Openbaring . 2: 5), hoewel dit gewoonlijk zeer moeilijk is. Bij verharding tegen de middelen van Gods genade komt de toestand van onbekeerlijkheid (Hebr. 6: 4vv.), en hun, die de kennis van onze Heere Jezus Christus ontvangen hebben en de besmettingen van de wereld ontvlucht zijn, en in deze opnieuw ingewikkeld en door deze overwonnen worden, is het laatste erger dan het eerste (2 Petrus . 2: 20vv.). Een dergelijke afval is een bewuste vijandschap tegen het reeds ondervonden heil en dringt noodzakelijk naar de zonde tot de dood, die geen vergeving vindt, tot de lastering tegen de Heilige Geest (1 Joh. 5: 16 MATTHEUS. 12: 31vv.).

De heiligen te Damascus werden bevrijd van de woede van de Saul van het Nieuwe Testament door een verandering van de Geest, maar die van een andere aard was. Menigeen heeft grote gaven, maar geen genade; zij mogen profeteren in de naam van Christus, maar zij zijn reeds door Hem verloochend.

Ware het in David's of Samuëls hart geweest, zo ware het nu in hun macht Saul te verderven. Dit is een edel blijk van de onschuld en trouw van David, van Samuel en de profeten; tevens is het een zeer heerlijk voorbeeld van de goddelijke zorg en de onmacht van menselijke boosheid tegen hen, die God bepaald heeft te bewaren.

Van Saul geldt hetzelfde als van zijn knechten. Alleen wordt hij nog sterker aangegrepen, opdat straks elke verontschuldiging hem ontnomen zou zijn. Het is hier als het ware de laatste strijd. Het is hier het laatste twisten van de Geest van God met de diepongelukkige koning. Van nu af aan, omdat hij uit dit geval niets heeft geleerd, zal de Geest van de Heere niet meer met Saul twisten. Aan het oordeel van de verharding wordt hij overgegeven, zodat wij ook straks lezen, dat de Heere hem niet meer antwoordde.

En hij trok zelf ook, evenals de profeten, zijn kleren, zijn opperkleed of de mantel, uit en hij profeteerde zelf ook voor het aangezicht van Samuel, de leider van de profetenvergadering (vs. 20), en hij viel zelfs, omdat de Geest van God hem nog krachtiger aangreep dan de

anderen, bloot, dat is zonder opperkleed (Ex 12: 34) neer. Hij bleef in deze toestand van uiterlijke bewusteloosheid, omdat zijn gehele eigen leven door de macht van de goddelijke Geest onderdrukt was en tot een lijdelijke toestand gehecht was, die gehele dag en de gehele daaropvolgende nacht,
terwijl anders bij de profeten de extatische toestand nooit zo lang duurde. Daarom zegt men: Is Saul ook onder de profeten? Door deze gebeurtenis werd het spreekwoord, dat reeds vroeger ontstaan was, ten gevolge van het eerder gebeurde (10: 12), bevestigd.

Saul moest daardoor hevig bewogen worden en erkennen, dat hij niets tegen God kon doen, maar zo gevoelloos was hij, dat hij de hand van God niet heeft gevoeld. Want zelfs haast hij zich naar Najoth, wanneer hij ziet, dat hij door zijn boden bedrogen wordt. Hieruit blijkt, dat de goddeloze en gruwelijke mensen door geen waarschuwingen, door geen tastbare bewijzen, op de weg van redding gebracht kunnen worden, maar dat zij daarentegen meer en meer zich verharden.

De Heere wilde juist Saul op het sterkst van Zijn macht laten voelen, omdat hij zich op het sterkst tegen de trekkingen van de goddelijke genade verzette om, ware het mogelijk, zijn harde hart te verbreken en onder de macht van de genade te buigen. Hoeveel herinneringen uit de oude tijd zullen hier bij de koning niet ontwaakt zijn; hoe zal Samuëls verschijning nog eens aan zijn hart hebben aangeklopt, of hij niet tot zichzelf wilde inkeren. Toen Saul na deze gebeurtenis toch in zijn opstand tegen God volhardde, werd hij aan het oordeel van de verharding overgegeven, en het demonische lijden. waaraan hij tot hiertoe onderworpen geweest was (1 Samuel 16: 14) werd verder bij hem tot een demonisch handelen, dat alleen op zeer voorbijgaande wijze, twee maal (24: 17vv. ; 26: 17vv.), door een zedelijk beter ogenblik afgebroken werd. Hoewel wij met de Heilige Schrift geloven dat, wanneer men zich waarlijk aan de Heere Jezus Christus heeft overgegeven en men niet alleen geproefd en gesmaakt heeft de hemelse gaven, niet alleen de Heilige Geest is deelachtig geworden, maar de Heilige Geest ons leven geworden is (Hebr. 6: 4vv.), men in de kracht van God bewaard wordt tot de zaligheid (1 Petrus . 1: 5) en niemand ons rukken kan uit de hand van de Vader (Joh. 10: 28,29), zo spreekt de Schrift toch ook duidelijk van een opnieuw liefkrijgen van de tegenwoordige wereld (2 Tim. 4: 10). Van zo’n afwijken, zo’n ontrouw is zeker nog een terugkeren mogelijk (Rom. 11: 23 Openbaring . 2: 5), hoewel dit gewoonlijk zeer moeilijk is. Bij verharding tegen de middelen van Gods genade komt de toestand van onbekeerlijkheid (Hebr. 6: 4vv.), en hun, die de kennis van onze Heere Jezus Christus ontvangen hebben en de besmettingen van de wereld ontvlucht zijn, en in deze opnieuw ingewikkeld en door deze overwonnen worden, is het laatste erger dan het eerste (2 Petrus . 2: 20vv.). Een dergelijke afval is een bewuste vijandschap tegen het reeds ondervonden heil en dringt noodzakelijk naar de zonde tot de dood, die geen vergeving vindt, tot de lastering tegen de Heilige Geest (1 Joh. 5: 16 MATTHEUS. 12: 31vv.).

De heiligen te Damascus werden bevrijd van de woede van de Saul van het Nieuwe Testament door een verandering van de Geest, maar die van een andere aard was. Menigeen heeft grote gaven, maar geen genade; zij mogen profeteren in de naam van Christus, maar zij zijn reeds door Hem verloochend.

Ware het in David's of Samuëls hart geweest, zo ware het nu in hun macht Saul te verderven. Dit is een edel blijk van de onschuld en trouw van David, van Samuel en de profeten; tevens is het een zeer heerlijk voorbeeld van de goddelijke zorg en de onmacht van menselijke boosheid tegen hen, die God bepaald heeft te bewaren.

Van Saul geldt hetzelfde als van zijn knechten. Alleen wordt hij nog sterker aangegrepen, opdat straks elke verontschuldiging hem ontnomen zou zijn. Het is hier als het ware de laatste strijd. Het is hier het laatste twisten van de Geest van God met de diepongelukkige koning. Van nu af aan, omdat hij uit dit geval niets heeft geleerd, zal de Geest van de Heere niet meer met Saul twisten. Aan het oordeel van de verharding wordt hij overgegeven, zodat wij ook straks lezen, dat de Heere hem niet meer antwoordde.

HOOFDSTUK 20.

VRIENDSCHAP VAN JONATHAN EN DAVID.

Vs. 1-11. Gedurende Sauls langdurige geestverrukking vlucht David van Najoth naar Gibea en zoekt daar Jonathan op. Voor deze stort hij zijn bewogen hart uit en bidt hem naar de gezindheid van zijn vader onderzoek te doen bij gelegenheid van het feest van de nieuwe naam op de beide volgende dagen, en vraagt hem daarvan mededeling te doen. Jonathan belooft hem niet alleen alles, maar begeeft zich ook met hem naar buiten op het veld waar de beide vrienden hun wederkerig verbond vernieuwen, daarop met elkaar een teken afspreken, waardoor Jonathan, zonder verdenking op te wekken, aan zijn vriend te kennen zal geven, hoe de zaak bij de koning staat.

Toen vluchtte David van Najoth bij Rama, terwijl de koning nog in die toestand (19: 24) op aarde lag, en hij kwam te Gibea, waarheen hij zich voor dat ogenblik om de toestand van de koning nog kon wagen, en hij zei voor het aangezicht van Jonathan, die hij aanstonds opzocht: Wat heb ik gedaan, wat is mijn misdaad en wat is mijn zonde voor het aangezicht van uw vader, dat hij mijn ziel zoekt. 1)

Uit deze en de volgende woorden blijkt duidelijk, dat David enigszins in een moedeloze en gedrukte toestand verkeert. Hij weet het wel, dat de Heere een machtige helper is, dat heeft hij ook nu weer ondervonden, maar geen ogenblik, weet hij, is hij zijn leven zeker. Wat krenkt hem echter vooral? Dat al zijn ijver voor het welzijn van Saul en het volk, betoond in zijn strijd tegen de Filistijnen, met zo’n zwarte ondank wordt beloond. David kan het niet hebben, dat hij, waar hij geheel onschuldig is, zo door Saul vervolgd wordt, als de grootste misdadiger. Uit die moedeloze toestand is ook te verklaren, dat hij niet alleen kracht zoekt bij Jonathan, maar ook tot een noodleugen de toevlucht neemt. David is de geloofsheld; de man naar Gods hart, maar ook in hem wordt het gedurig openbaar, dat de menselijke zwakheden hem niet vreemd zijn. Integendeel, dat ook bij hem gedurig de strijd tussen vlees en geest zichtbaar is. David kon door de trouw van zijn Verbondsgod zo hoog staan, maar hij wist ook van de afgronden van de ellende en van de moerassen van twijfel en moedeloosheid te spreken.

Toen zwoer David verder, hij bevestigde het met een eed, wat hem de beide vorige dagen overkomen was, en zei: Uw vader weet zeer goed, dat ik genade in uw ogen gevonden heb, dat gij mij bijzonder liefhebt, daarom heeft hij gezegd: Dat Jonathan dit niet wete, dat ik besloten heb David om te brengen, opdat hij zich niet bekommere. Hoewel gij er niets van weet, is het zoals ik u zeg, en zeker, zo waarachtig als de HEERE leeft, en uw ziel leeft (Ru 3: 13), er is maar als een schrede tussen mij en tussen de dood! 1) bij iedere tred, die ik doe, moet ik van uw vader de dood vrezen.

Soms zien wij dit, altijd is het zo en moeten wij op de dood bereid zijn. Maar hoewel de gevaren steeds dreigender worden, kunnen wij niet sterven, voordat het voornemen van God met ons volvoerd is.

Het was Gods besluit hem op de troon te plaatsen en niets kon dit verhinderen. God waakte over hem met vaderlijke tederheid. Maar Hij plaatste hem niet aanstonds in de bezitting van het koninkrijk; Hij leidde hem door vele moeiten. Hij mocht dan niet klagen over zijn lot, noch Gods zorg wantrouwen, maar kon voorwaarts zien met blijde verwachting naar de kroon, die voor hem was weggelegd.

Christenen! ook voor u is de kroon weggelegd. Vreest niet, al is de strijd zwaar en bang. Jezus leeft!.

Was aan David plotseling alle moed ontzonken? Dat zij verre! Maar hoe zou het hem onverschillig hebben kunnen zijn, of hij zijn leven onder de handen van een moordenaar verloor, of dat hij het in de dienst van God tot een God welgevallige prijs gaf. Tot het laatste was hij ieder ogenblik gereed, door Sauls slagen en zijn wens was over diens eigen hoofd en over het volk een onheil gekomen. Vergeten wij het bovendien niet, dat voor de gelovigen van het Oude Verbond de dood nog geen engel met de palm van de vrede was, als voor hen, die door het Evangelie weten, dat "het leven en de onsterfelijkheid aan het licht gebracht is".

En David, wie er veel aan gelegen lag, voordat hij tot een bepaalde vlucht besloot, duidelijk te weten, of de aanslag ten gevolge van een nieuwe aanval van razernij had plaatsgehad, of dat Saul, na tot zijn verstand gekomen te zijn, in dezelfde woede zou voortgaan met vervolgen, zei tot Jonathan: Beproef de koning, hoe hij jegens mij gezind is. De gelegenheid biedt zich aanstonds aan. Zie, morgen is de nieuwe maan, 1) de tijd, dat de koning aan zijn hovelingen een feestmaal geeft, en dat ik zeker met de koning zou aanzitten om te eten; zo laat mij gaan, geef mij toestemming, dat ik mij van de koninklijke tafel verwijderd hou, en mij op het veld verberg tot aan de derde avond, wanneer het feest is afgelopen. Gedurende die tijd zal het wel blijken, hoe de koning jegens mij gezind is, wanneer gij wilt doen, wat ik u zeg.

Volgens de wet werden de dagen van de nieuwe maan, of de eerste van de maand, door een bijzonder offer geheiligd, (Nu 28: 15) waarbij de priesters op de zilveren trompetten bliezen. Hier vernemen wij, dat aan het hof van de koning een grote maaltijd was, en hier het feest nog de volgende dag werd voortgezet (1 Samuel 20: 19). Evenzo stelden sommige families of geslachten hun jaarlijks dankoffer op een dag van de nieuwe maan. Dit kon men toen, bij het verval van het hoofdheiligdom, niet op de plaats van de tabernakel (Deuteronomium 12: 4vv.) doen, men deed dit dan op verschillende plaatsen van het land, waar zich, zoals te Bethlehem, een altaar bevond (16: 2vv.).

Indien uw vader mij gewis mist, en vraagt waar ik ben en waarom ik niet ter tafel gekomen ben, zoals hij zeker doen zal, 1) zult gij; zeggen: David heeft van mij zeer begeerd, dat hij tot zijn stad Bethlehem mocht lopen, want daar is op dit feest van de nieuwe maan een jaarlijks offer voor het gehele geslacht van de Perezieten (Num. 26: 20), waartoe hij behoort (Ruth 4: 18vv.), en zijn oudste broeder Eliab, die aan het hoofd van de familie staat, heeft hem nog bijzonder daartoe genodigd (vs. 29), zodat hij niet wegblijven kon. 2)

Het schijnt vreemd, dat na het voorgevallene (19: 9-24), David het noch zijn plicht acht, zich aan de tafel van de koning te bevinden en hij ook van Saul verwacht, dat deze naar hem zal vragen, alsof er niets was voorgevallen. Wat het eerste aangaat, herinneren wij aan de opmerking (1 Samuel 18: 10); wat Saul aangaat, zo had, zoals in 19: 1-7, Jonathan, zo nu de Heere Zichzelf tot een middel gesteld, om de koning met David te verzoenen. Nu was het noodzakelijk uit te zoeken, welke indruk de gebeurtenis uit 19: 23vv. in het hart van Saul had achtergelaten. Dat deze naar David zou vragen, was in elk geval te verwachten. Was hij nu weer verzoend, zo zou het hem zeker een behoefte zijn, aan David daarvan kennis te geven; was hij daarentegen nog met de vorige gedachten van moord vervuld, dan zocht hij zeker gelegenheid, om David in zijn nabijheid te krijgen, en rekende hij bepaald op deze gelegenheid, nu het de plicht van David, als van een koninklijk beambte, was aan de tafel te verschijnen.

Op te merken valt hier, dat David door enige zwakheid is overvallen, waar hij, voor zijn afwezigheid, het jaarlijks offer als voorwendsel gebruikt, wat echter niet zo was. En zo heeft hij tot een leugen zijn toevlucht genomen. Indien iemand herinnert, dat hij niemand heeft geschaad, dat hij niemand heeft willen bedriegen, dan is deze verontschuldiging niet voldoende. Want God bemint de waarheid, zodat, indien iemand tot een leugen de toevlucht neemt, hij tegen Hem een zware zonde pleegt. Waarom, ofschoon hij niets boos had gezegd en niemand over het onrecht hem aangedaan geklaagd, zijn leugen toch altijd is te veroordelen. Want God, altijd zichzelf gelijk, kan nooit veranderd worden, en bemint de waarheid, omdat Hij zelf de Waarheid is, waarom Hij alles, wat met Zijn Majesteit in strijd is, moet verafschuwen en veroordelen. Niemand kan daarom David's geveinsd voorwendsel verontschuldigen, maar liever moeten wij door dit voorval leren en in onze herinnering terugroepen, wat ons dikwijls in de Heilige Schrift wordt voorgesteld, dat ook de kinderen van God wel tot een goed einde komen, maar toch kunnen vallen en afdwalen. David stond wel op de rechte weg en had ook wel een gezicht op het doel, wat moest worden bereikt, n. l. dat hij God oprecht en zuiver moest dienen en op Hem en Zijn mededogen zijn vertrouwen stellen, kortom, vertrouwen op hetgeen hem door middel van Samuel was beloofd. Waarom de volmaaktheid van David in het oog vallend en bijna de engelen gelijk was, maar toch, er bleef iets menselijks in hem over. Waaruit wij moeten leren dat, ofschoon wij God niet met die vurige ijver kunnen dienen, zoals het behoort, wij daarom echter niet de moed moeten verliezen, maar liever naar onze krachten voortvaren en ondertussen erkennen, dat ook de beste van onze werken nog voor Hem onvolmaakt, ja, verwerpelijk zouden zijn, indien zij niet genadig werden aangenomen en geduld.

Zonder twijfel was het, zoals David hier zegt, dat zijn geslacht een jaarlijks dankoffer op de hier genoemde dag bracht; dat hij daaraan echter zou deelnemen en, zoals Jonathan (vs. 29) daarbij voegt, door een bijzondere uitnodiging van zijn broeder genoodzaakt, daaraan moest deelnemen, en dit ook werkelijk wilde, is een noodleugen, want David wilde zich op het veld verbergen en volstrekt niet naar Bethlehem gaan. Waarom begeerde David de leugen van Jonathan? Wist hij niet, dat Jonathan moed genoeg had voor zijn vriend open en eerlijk met zij vader te spreken. En waarom bewilligde Jonathan in die leugen? Had hij niet zelf ondervonden, dat zijn openhartige en vrijmoedige taal de toorn van zijn vader overwonnen had? De Heere is genadig, Hij liet de leugen niet lukken, maar liet haar als een verpletterende

steen op het hoofd van de vriend terugvallen. Toen Jonathan de leugen voor zijn vader uitsprak, doorzag deze haar gemakkelijk en spoedig, Jonathan gaf zijn geveinsde rol op, en sprak met de vorige vrijmoedigheid tot zijn vader. Maar eenmaal door de leugen opgewekt, kon de vertoornde de tegenspraak van de waarheid niet verdragen; hij wierp zijn spies naar zijn eigen zoon, en werd met driemaal heviger toorn dan tevoren tegen David vervuld (vs. 27vv.). Een dergelijk gevaar brengen zij op het hoofd, die een verbond in de Heere en voor de Heere gemaakt hebben, en toch buiten de Heere en Zijn gemeenschap gaan dwalen en met loze strikken van onwaarheid zich samenkoppelen. Onze voorvaders verhaalden dat de duivel het bij geen maaltijd kon uithouden, waarbij zout op de tafel stond; zo kan de verzoeker geen gemeenschap schaden en verderven, wanneer het zout van waarheid en oprechtheid onder haar leden heerst; daarvoor vlucht hij.

Wij berispen het in David niet, dat hij met alle vlijt middelen in het werk stelde om zich te beveiligen; maar het betaamde hem het woord van God te geloven, en verzekerd te zijn, dat Saul niets tegen hem vermocht. Het geloof is niet om onze pogingen te weerhouden, maar om ons daartoe aan te moedigen en ons van een gelukkig einde zeker te doen zijn. Zijn wij terneergedrukt door een gevoel van schuld? Laat ons de belofte vasthouden dat Christus niemand uitwerpt, die tot Hem komt.

Doe dan barmhartigheid aan uw knecht, en doe niet alleen onderzoek naar uw vaders gezindheid jegens mij, maar maak die ook aan mij bekend, opdat ik ontvluchtte, zo het kwaad bij hem ten volle besloten is. Doe alzo, want gij hebt uw knecht in een verbond van de HEERE met u gebracht (18: 3vv.); maar is er een misdaad in mij, houdt gij mij voor de dood waardig, zo dood gij mij zelf, waarom zou gij mij toch tot uw vader brengen,
dat die mij doodde?

Hiermee wil David zijn onschuld betuigen, die aan Jonathan voldoende bekend was. Hij noemt het verbond een verbond van de Heere, omdat het als in de heilige aanwezigheid van God was gesloten. Het was een verbond voor heel het leven aangegaan en waaraan de dood alleen een einde kon maken. Het was een verbond door Jonathan, de koningszoon, gesloten, waar hij zich overtuigd hield, dat David een gelovig man was, en in de gunst van de Heere deelde. Daarom verzocht hij hem om, indien hij meende iets kwaads in hem gevonden te hebben, hem te doden, opdat hij zelf een einde maakte aan het verbond, met hem gesloten.

David nu zei tot Jonathan: Wie zal het mij te kennen geven, hoe uw vader over mij denkt, of, indien uw vader u wat hards antwoordt? 1) In zo’n geval toch zal uw vader u wel verhinderen zelf bericht te brengen, omdat hij wel weet dat gij mijn vriend zijt.

David spreekt hier het alleszins gewettigd vermoeden uit, dat Saul, wetende van de verhouding tussen Jonathan en hem, wel middelen zal in het werk stellen om te verhinderen, dat hij door Jonathan wordt gewaarschuwd.

En Jonathan zei tot David, toen zij buiten gekomen waren en wisten, dat zij alleen voor het aangezicht van de Heere waren: De HEERE, de God van Israël, 1) indien ik mijn vader

onderzocht zal hebben omtrent deze tijd, morgen of overmorgen, en zie, het is goed voor David, en ik dan tot u niet zende en voor uw oor openbare;

Jonathan roept eerst de naam des Heren aan en dan is hier de vertaling beter: O Heere, God van Israël! Calvijn tekent daarom ook hierbij aan: "Met deze woorden belijdt hij, dat God over hen beiden als rechter zit, en vervolgens verklaart hij daarmee, dat hij zich oprecht en getrouw zal houden, wetende dat hij met God deze zaken begonnen is en dat deze zijn Rechter is; en op zijn beurt vermaant hij David wederkerig aan zijn plicht. " Jonathan verklaart daarom, dat hij geheel onder de indruk is van de aanwezigheid van God en van Zijn Alwetendheid. Hij zal volbrengen wat hij belooft, maar vraagt ook aan David om na te komen, wat hij van hem begeren zal. De grootheid van ziel van Jonathan is in de mensenwereld schier zonder weerga.

Alzo doe de HEERE tot straf voor zo’n ontrouw, kwaad aan Jonathan, en alzo doe Hij daartoe! Ik geef mij geheel aan Zijn straffende rechtvaardigheid over, dat Hij mij naar verdienste doe. Als mijn vader het kwaad over u behaagt, en voornemens is u om te brengen, zo zal ik het voor uw oor ontdekken, zoals ik u gezworen heb, en ik zal u laten vertrekken, dat gij in vrede heengaat, om een veilige schuilplaats te zoeken; En de HEERE zij met u, zoals Hij met mijn vader geweest is, toen Hij hem tot een vorst over Zijn volk zette. Dat de Heere het voornemen heeft u tot koning te maken in mijn vaders plaats, weet ik; maar ik voor mijn deel sta vrijwillig van alle aanspraak af. 1)

Dat David van zijn zalving door Samuel hem verteld heeft, of deze zelf in haar betekenis ten volle gekend heeft, wordt niet vermeld; daarom moeten wij aannemen, dat Jonathan zelf uit zo vele tekens heeft leren kennen, waarheen God het wilde leiden.

Met die woorden schijnt hij geheel en al de koninklijke waardigheid aan David af te staan, niet gedwongen, maar vrijwillig, omdat hij de overtuiging heeft, dat dit de wil van God is. De gehele macht van de koninklijke waardigheid staat hij aan David af, die het geslacht van Saul scheen te kunnen vorderen, alsof hij zeggen wilde: God heeft door Samuel geopenbaard, dat Hij van mijn vader het rijk zou afnemen, ziedaar, ik buig mij vrijwillig voor het besluit van God; aan mijn vader moge het bewind ontnomen worden, aan mij, zijn opvolger, kortom aan de gehele familie, gij, David, regeer gij, en behoud de gunst van de Heere, die tevoren op ons geslacht rustte. Waaruit voldoende blijkt, dat Jonathan niet zijn eigen belang op het oog had, maar zich geheel aan de wil van God onderwierp.

En zult gij niet, wanneer gij eens koning geworden zult zijn, indien ik dan nog leve, ja zult gij niet de weldadigheid van de HEERE aan mij doen, 1) dat ik niet sterve? Ik weet het, gij zult niet doen naar de gewoonte van de nieuwe heerser, die alle overgeblevenen van het vorige koningshuis doodt.

Hier plaatsen sommigen, zoals Keil e. a. , in navolging van de Syrische en Arabische vertaling "een" en vertalen dan het volgende, en zo ik sterf, ook niet uw weldadigheid enz. Zo heeft Calvijn het ook opgevat. O. i. is echter de Statenvertaling beter, omdat het niet zelden de

gewoonte was bij de Oosterse volken dat, wanneer er een ander geslacht tot de troon verheven werd, het de leden van het vorige geheel en al uitroeide.

En niet alleen zult gij mij niet doden, ook zult gij uw weldadigheid niet afsnijden van mijn huis tot in eeuwigheid; wreek het op niemand van mijn huis, dat gij hem uitroeien zou, omdat mijn vader u kwaad heeft aangedaan, ook niet wanneer de HEERE een ieder van de vijanden van David van de aardbodem zal afgesneden hebben, 1) en ook mijn verblinde vader en zijn huis gevonnist zal hebben.

Jonathan legt niet uit zwakke toegevendheid, maar met mannelijke zelfverloochening kroon en scepter aan David's voeten, omdat hij weet, dat hij dit offer aan de allerhoogste Leenheer bracht, die Zich de alleenheerschappij over Israël voorbehouden had. Waar ter wereld vinden wij een zelfde voorbeeld van zelfverloochenende onderwerping onder het goddelijk raadsbesluit en van zo geheiligde vriendschap als dit? Men moet wel een kluizenaarsleven geleid hebben en zeker verre van de hoven van de "goden van deze aarde" zijn dagen hebben doorgebracht om zich te kunnen inbeelden, dat zelfs te midden van de Christenheid de Jonathanszielen meer dan uiterst zeldzame paarlen zijn. Hoe menigvuldig zijn daar tonelen van de beklagenswaardigste aard! En het is niet nodig, dat het om een kroon te doen is, nee, slechts om het verkrijgen van een titel, een verhoging van rang, een ereteken, of welk ander menselijk gunstbewijs ook, heeft een wedrennen, een kleingeestige jaloezie, een ijverzuchtig indringen van de een boven de ander, zelfs tussen vrienden plaats. Ten smaad van het Evangelie ontbreekt het zelfs onder die afgunstigen niet aan de zodanige, die het uithangbord van rechtgelovigheid voor zich dragen en misschien zelfs in de priesterrok pronken. Hoe veroordeelt Jonathans voorbeeld dezen!.

Ware vriendschap rust op een vaste grondslag, zij is sterker dan de dood, en kan jaloezie en eigenbaat tot zwijgen brengen. Maar wie kan de liefde van Jezus begrijpen, die Zichzelf heeft gegeven tot een offer voor weerspannige, met schuld beladen zondaars? Wat een kracht en uitwerking behoorde dan niet onze liefde voor Hem, Zijn zaak en Zijn volk te hebben!.

Zo maakte Jonathan een verbond met het huis van David, omdat zij wederkerig trouw en barmhartigheid beloofden, zeggende: 1) Dat het de HEERE eise van de hand van de vijanden van David, al het kwaad dat zij hem aandoen!

Het woord "zeggende" staat niet in de grondtekst, men kan daarom het volgende ook voor een uitdrukking van de schrijver houden en lezen: "en de Heere heeft het ook van de hand van de vijanden van David geëist. ".

Deze opmerking is zeer juist. Grammaticaal is de invoeging van het woord zeggende niet te verdedigen.

En Jonathan ging voort met David te doen zweren, dat hij ook hem trouw zou blijven, omdat hij hem liefhad 1) en bij de drang van zijn liefde zich alleen kon tevreden stellen met de verzekering van even sterke en innige tegenliefde: want hij had hem lief met de liefde van zijn ziel 2) (18: 1,3).

Wel blijkt hier de trouw en hechte vriendschap van Jonathan en deze is wel te bewonderen. Want hij was de zoon van koning Saul, wiens naam en familie toen niemand dacht uit te roeien, tenzij misschien de vijanden, tegen wie hij toen oorlog voerde, n. l. de Filistijnen. Want bij het gehele volk had Saul geen enkele mededinger, geen bijzondere vijanden, geen die hem zo haatte, dat hij hem kroon en scepter niet graag liet behouden. En toch desalniettemin geeft Jonathan David de scepter over. Wat was dit nu? Dat hij erkende, dat David koning zou zijn, ofschoon hij op dit ogenblik zeer gejaagd en door velerlei dingen bezwaard was, zo zelfs, dat hij geen enkel ogenblik ergens veilig scheen, om van zijn leven verzekerd te zijn, zoals wij vervolgens zullen zien. Daarom, ofschoon David vluchtende was, gehaat en benijd door Saul, toch erkent en belijdt Jonathan hem als koning. Hoe kon dat, indien hij geen rekening hield met de goddelijke belofte, en, van de zekerheid ervan overtuigd, de onzienlijke dingen zich voor ogen stelde en ze omhelsde.

Jonathan bezwoer David bij zijn liefde, die teder en innig was, omdat hij hem met al de kracht van zijn ziel liefhad; dit is toch de bedoeling om hem en zijn kinderen genade te bewijzen. Omdat hij David innig liefhad, moet hij een beroep doen op diens weldadigheid om, als hij eenmaal koning zou zijn, hem na zijn dood, alsmede zijn kinderen de vrucht van deze vriendschap te doen ervaren.

De grootheid van zijn liefde deed hem denken, dat hij nooit te veel kon doen, om de vriendschap van David met alle geslachten te bevestigen, en deze deed hem wensen, dat niet alleen hij, maar ook de zijnen door hem geliefd mochten worden.

En als gij de drie dagen zult uitgebleven zijn, dus overmorgenavond, als het feest 1) geëindigd is, en ik u bepaald bericht over de stand van zaken geven kan, kom haastig af, en ga tot die plaats, waar gij u verborgen had ten dage van de handeling; kom tot dezelfde plaats, waar wij nu zijn, en blijf bij de steen Ezel.

De dag van de nieuwe maan was, zoals wij bij Num. 28: 15 gezien hebben, geen eigenlijke feestdag met sabbatsrust; toch worden zij dikwijls genoeg bij de profeten naast de Sabbat vermeldde feestdagen, waarop handel en arbeid rustte, en die men voor godsdienstige verrichtingen afzonderde (vgl. 2 Koningen . 4: 23). Nu vinden wij hier een dubbele feestdag; dit geeft ons aanleiding om aan de dag van de nieuwe maan van de zevende maand (Tisri), of aan de trompettendag te denken, waarvoor de wet (Num. 29: 1-6 Lev. 23: 23vv.) een verdubbeling van het offer van de nieuwe maan voorschrijft, benevens een geklank met de zilveren trompetten, in plaats van het gewone blazen op deze. Deze dag heeft geheel en al het karakter van de Sabbat en het ligt voor de hand, dat ook op de volgende dag de gewone burgerlijke werkzaamheden (Ex 31: 15) stilstonden. Gedurende beide dagen kon David zich ook op andere plaatsen verbergen; hij had geen ontdekking te vrezen, omdat op de velden geen arbeiders waren. Met de derde dag begonnen weer de werkdagen (de uitdrukking staat ook in Ezechiël. 46: 1 voor werkdag in tegenstelling tot de Sabbat en de nieuwe maan), dan was er meer voorzichtigheid en een bijzondere schuilplaats voor David nodig, die Jonathan hem hier in de nabijheid van de steen "Ezel" aanwijst, opdat hij kon weten, waar hem te vinden, als hij het antwoord wilde brengen. Wat met dit woord bedoeld wordt kan niet juist bepaald worden. De Septuaginta heeft daarvan Ergab of Argab (= argob d. i. steenhoop,

Deuteronomium 3: 4) gemaakt en aan een natuurlijke grote steenmassa gedacht, waarin zich misschien een hol bevond; gewoonlijk echter leidt men de naam af van het Hebreeuwse asal = weggaan, en neemt men aan, dat de steen pas later die naam ontvangen heeft, omdat hier Jonathan en David van elkaar scheiden (vs. 43), zodat alzo de uitdrukking moet verklaard worden: "afscheidssteen".

En aangaande de zaak, 1) waarvan ik en gij gesproken hebben, zie, de HEERE zij tussen mij en tussen u getuige en rechter tot in eeuwigheid! wij willen getrouw houden wat wij gezworen hebben.

Dit heeft niet alleen betrekking op de laatste afspraak, omtrent het teken van de pijlen, maar op alles, wat zij besproken en elkaar beloofd hebben. De Heere wordt als getuige aangeroepen in het geval dat iemand het verbond mocht breken, opdat hij daarvoor door de Heere werd gestraft. Zo diep wortelt de vriendschap van Jonathan voor David, dat hij gerust de Heere als de Wreker van het verbond durft aanroepen, overtuigd dat hij in de kracht van zijn God het verbond zal houden.

II. Vs. 24-43. Op de eerste dag van het feest van de nieuwe maan, als David bij de koninklijke tafel gemist wordt, gaat Saul de zaak met stilzwijgen voorbij, omdat hij zichzelf een verklaring daarvan geeft; als echter op de tweede dag David weer afwezig is en Jonathan Sauls onderzoeking volgens de afspraak beantwoordt, doorziet deze aanstonds het verbond met de vriend en slingert in hevige woede zijn spies naar zijn eigen zoon, omdat deze nu openlijk voor David optrad. Jonathan verlaat de tafel, zonder op die dag een bete te genieten. Op de volgende dag geeft hij door het afgesproken teken aan David bericht. De beide vrienden zien zich echter op dat ogenblik zo geheel vrij van ontdekt te zullen worden, dat zij nog eens aan elkanders hart liggen, voordat zij van elkaar scheiden, terwijl voor David de langdurige tijd van vluchten en omdwalen in het land begint.

David nu verborg zich, terwijl Jonathan naar Gibea terugging, in het veld; en toen het nieuwe maan was en het gewone uur van de maaltijd was aangebroken, zat1) de koning bij de spijze, om te eten.

Het aanliggen aan de tafel werd pas later gewoonte (Om 6: 4).

Toen zich de koning gezet had op zijn zitplaats, ook ditmaal gelijk de andere maal, zoals hij gewoon was, aan de stede bij de wand, zoals nog heden bij de Oosterlingen de plaats in de hoek van de eetkamer voor de hoogste gehouden wordt, zo stond Jonathan, die tegelijk met zijn vader binnengetreden was en aan diens rechterzijde plaatsgenomen had, dadelijk weer op, 1)om liever een meer nederige plaats recht tegenover de koning (vs. 33) in te nemen, en Abner, de veldoverste van de koning (14: 50; 17: 55vv. 14. 50 17. 55) zat aan Sauls zijde, en David’s plaats werd leeg gevonden.

Waarom stond Jonathan op en verwisselde hij van plaats? Wij geloven, dat hij bedacht, hoe hij niet de erfgenaam van de troon zou zijn, volgens de raad en de wil van God, en hij zinnebeeldig voor het aangezicht van de Heere afstand van zijn aanspraak op de kroon wilde

doen. Iets van betekenis moet het in elk geval geweest zijn, anders had de Schrift die zaak niet vermeld. Dat Jonathan aan Abner de ereplaats bij de koning heeft willen overlaten, zoals verscheidene uitleggers menen, is niet te denken; wat bekommerde hij zich bij zijn gemoedsstemming om Abner?.

Het geschiedde nu de volgende dag, de tweede van de nieuwe maan, toen David's plaats weer leeg gevonden werd, zo zei Saul, 1) voor wie dit wegblijven onverklaarbaar was, omdat de door hem aangenomen omstandigheid daarvan niet weer heden de reden kon zijn, tot zijn zoon Jonathan: Waarom is de zoon van Isaï noch gisteren noch heden tot de spijze gekomen?2)

Wanneer iemand zich verontreinigd had, mocht hij niet alleen niet aan een godsdienstige plechtigheid deelnemen, maar moest zich ook van een feestmaal onthouden. Daarom maakt Saul er geen melding van als hij de eerste dag David mist. Deze gedwongen onthouding duurde echter niet langer dan vierentwintig uur. Als daarom Saul David ook de volgende dag mist, begint hij argwaan te krijgen, en vermoedt, dat hij opzettelijk, vrezende voor de toorn van de koning, is weggebleven. Uit de gehele houding van Saul en uit zijn enigszins verachtelijke vraag; Waar is de zoon van Isaï enz. , en niet, waar is David, of mijn schoonzoon enz. ? blijkt genoeg de gesteldheid van zijn hart omtrent David.

De koning is op zijn stoel gezeten bij het offerfeest, met een hart vol nijd tegen David. Reeds had hij zich moeten verzoenen en dan zijn gaven offeren; in plaats daarvan hoopte hij op dit feest David's bloed te vergieten. Wat een afschuwelijke zaak was het een offer met zo'n gemoed te brengen! (Spreuken 21: 27).

Toen ontstak de toorn van Saul tegen Jonathan, en hij zei tot hem: Gij zoon van de verkeerde in weerspannigheid! 1) die de verkeerdheid en weerspannigheid met de moedermelk ingezogen hebt. Weet ik het niet, dat gij de zoon van Isaï tot uw vriend en bondgenoot verkoren hebt, en dit tot uw schande, en tot schande van de naaktheid van uw moeder? 2) Gij wilt hem in zijn zoeken naar het koninkrijk ondersteunen, alsof gij een bastaard was en niet het in wettig huwelijk verwekte erfgenaam van de troon.

In het Hebreeuws Ben-naäwath hamardoth. Letterlijk: Zoon van een verkeerde van de weerspannigheid, d. i. zoon van een verkeerde en weerspannige vrouw. Zover gaat de euvelmoed van Saul, dat hij niet alleen Jonathan, maar ook zijn moeder beschimpt, en daarom eigenlijk ook zichzelf. Hij is een fanaticus geworden, die in zijn woede niet meer weet, wat hij zegt, en voor wie alle woorden goed genoeg zijn, als zij maar de tegenstander te dieper kunnen verwonden. Zover gaat de macht van de boze over Saul, dat hij niet meer een
slachtoffer is, maar reeds werktuig, om, ware het mogelijk, de raad van God te verijdelen.
Zelfs zijn eigen zoon wil hij liever doden, dan ook maar iets ten voordele van David horen.

Door de medebeschimping van de moeder wordt de beschimping voor de zoon des te groter.

Bij Oosterse volken is de ergste belediging kwaad van de moeder te spreken. Park verhaalt de uitdrukking van een Afrikaan: "Dood mij, maar vloek mijn moeder niet. ".

Niet Jonathan was de oorzaak van David's keuze en Sauls val, maar Sauls eigen zonde. Dit ziet Saul over het hoofd. Hiervoor zijn zijn ogen gesloten, of dat wil hij niet zien. Het gaat hem als iedere onbekeerde, die geen oog heeft voor de ware oorzaak van de ellende, n. l. de zonde. De eerste oorzaak ziet men voorbij en men zoekt naar een tweede tot schade van de ziel en tot oneer van God, de Heere.

Toen antwoordde Jonathan Saul, zijn vader, en zei tot hem, omdat hij nogmaals beproefde, zoals eerder (19: 4) tot zijn geweten te spreken: Waarom zal hij gedood 1) worden? Wat heeft hij gedaan, dat de dood waardig is?

Wij kunnen hieruit duidelijk opmaken, uit de kort uitgestoten woorden, dat Jonathan verontwaardigd is over zo'n haat en toorn van Saul tegen zijn boezemvriend. Saul heeft ook hem diep gegriefd door zulke woorden tegen hem te spreken als hij geuit heeft, maar dat ziet hij voorbij. Het is hem te doen, om voor het leven, in alle geval voor de onschuld van David op te komen, en niet zonder protest zal hij Saul laten volharden in zijn boosheid. Jonathan is hier een kostelijk voorbeeld, om te allen tijde op te komen voor het recht van de onschuldig vertrapten, om als in de kracht van God op te komen tegen alle geweld en willekeur, door wie die ook begaan wordt.

Toen schoot (18: 11) Saul, die door deze voorspraak in des te groter woede geraakte, de spies op hem, om hem te slaan. 1) Zo merkte Jonathan, dat dit ten volle door zijn vader besloten was, David te doden, en dus alle verdere middelen niet zouden baten.

Ofschoon Jonathan dit gevaar schijnt te hebben voorzien, toch was het voor hem een harde en zware beproeving waar hij ziet dat zijn vader zo op hem in woede en toorn uitvaart, dat hij de spies op hem richt om zijn zoon met eigen hand te doden, indien God de worp niet had afgewend, hoewel Saul van plan was om zijn zoon te doorboren. Hieruit mogen wij leren dat, indien wij door goed te doen in haat en verachting bij de mensen komen, wij echter geen berouw over onze weldaden behoeven te krijgen. Want Jonathan is ons tot een voorbeeld, die zeker hevig is aangedaan, toen hij zijn vader met zo grote woede tegen hem zag samenspannen en die toch daarom van zijn plicht niet is afgegaan.

Daarom stond Jonathan van de tafel op in de hitte van de toorn, en hij at op de tweede dag van de nieuwe maan geen brood, want hij was bekommerd om David, omdat zijn vader hem gesmaad had, hem voor een de dood waardige kroonrover uitgescholden had.

Onder hem wordt niet Jonathan verstaan, maar David. Jonathan was bekommerd om David, want hij weet nu zeker dat hij door Saul gezocht werd. Hij wist nu, dat David vluchten moest, zou hij niet door Saul worden gevat beschuldigd worden van hem naar de kroon te steken, en daarom gedood. Zijn toorn was een edele verontwaardiging om het verschrikkelijk onrecht en de valse beschuldiging tegen David, door zijn vader, ingebracht.

Opnieuw riep Jonathan de jongen na om David tevens te kennen te geven, dat hij in allerijl moest vluchten, omdat het zeer slecht met hem stond: Haast u, spoed u, sta niet stil! De jongen van Jonathan nu raapte de pijl op, en hij kwam tot zijn heer.

Jonathan drijft de jongen aan, opdat hij geen tijd zou hebben hier en daar te kijken en zo David in zijn schuilplaats te ontdekken.

Toen de jongen heenging, reeds een goed eind op de weg naar Gibea was, zo stond David op van de zuidzijde, uit de schuilplaats, die ten zuiden van Jonathan was, en hij viel op zijn aangezicht ter aarde (Ge 33: 3) om hem door dat diepe eerbewijs voor zijn trouwe dienst te danken, en hij boog zich driemaal; 1) en zij kusten daarop elkaar en weenden met elkaar), 2) omdat zij zo bewogen van hart waren, dat zij niet veel konden spreken, totdat het David geheel veel deed, 3) gevoelig voor de trouw, die hij van Jonathan ondervond.

1)Ongetwijfeld heeft David daarmee zijn innige erkentelijkheid willen betuigen voor de onschatbare diensten hem bewezen. Hij heeft toch in directe zin aan Jonathan het behoud van zijn leven te danken voor deze keer.

2)Woordelijk: "Zij beweenden elkander". Ten bewijze van hun trouwe vriendschap gedacht de één bovenal aan het leed dat de ander te wachten stond.

D. i. totdat hij luid begon te wenen. Wat zal er op dat ogenblik niet in David’s ziel zijn omgegaan? Hij, de aanstaande koning van Israël, van Gods wege daartoe gezalfd, en nu een balling, die omwille van zijn leven moet vluchten, scheiden van de vriend, met wie hij zich zo innig verbonden voelde, en die hij wellicht nooit meer zal terugzien. Elk bewijs van voorspoed, elke overwinning heeft er steeds toe bijgedragen, om Sauls haat op te wekken en te vermeerderen. Geen ogenblik en nergens is hij meer veilig voor de hand van Saul. Waarlijk, indien zijn vertrouwen niet geweest was op de Heere Heere, hij zou in al zijn nood en ellende zijn vergaan. Voor hem begint nu een leven vol beproevingen, maar waardoor ook zijn geloof geoefend zou worden. Wel zou dat geloof soms dreigen schipbreuk te lijden, maar David zou het ervaren, dat de Heere hem uit alle benauwdheden zou redden. Het water zou wel tot aan de lippen komen, maar zijn Verbondsgod zou ervoor zorgen, dat hij straks op bijzondere wijze de Heere zijn Helper zou mogen noemen.

Toen zei Jonathan tot David: Ga in vrede, waarheen God u leiden zal! Hetgeen wij beiden in de naam van de HEERE gezworen hebben, zeggende: De HEERE zij getuige en rechter tussen mij en tussen u, en tussen mijn nageslacht en tussen uw nageslacht, dat zij en blijve tot in eeuwigheid! 1)

Jonathan beëindigt de zin niet (want er had nog moeten volgen: "dat blijve zo), zo aangedaan en geroerd is hij. Hij kan niet meer spreken, zijn stem stokt hem in de keel. Het is ook genoeg. Zij begrijpen elkaar volkomen.

Daarna stond hij (David) op en ging heen, en Jonathan kwam in de stad Gibea.

Indien wij David’s oefenschool en zijn beproevingen naarstig overwegen, dan is het zeker, dat wij niet zo week en verwijfd moeten zijn in het verduren van de tegenspoeden als wij gewoon zijn. En wanneer God ons door verschillende verliezen en harde slagen wil oefenen, moeten wij niet slechts niet de moed laten zinken, maar met steeds vuriger gebeden tot Hem de

toevlucht nemen, opdat Hij ons een onwrikbare standvastigheid schenke, zoals aan David, en moeten wij onze zwakheid des te meer bewust zijn, want het gebeurt, dat zelfs de gemoederen van de dappersten bij de lichtste gevaren aan het wankelen worden gebracht en de eerste poging terstond schipbreuk lijdt, tenzij wij door de kracht van Gods Geest worden ondersteund en bekrachtigd.

HOOFDSTUK 21.

DAVID HONGERT, VLUCHT EN HOUDT ZICH ALS EEN KRANKZINNIGE.

Vs. 1-9. David neemt aanstonds zijn toevlucht tot de hogepriester Achimelech te Nob; omdat deze hem tegemoet komt met grote verwondering, dat de schoonzoon van de koning alleen reist verbergt hij de eigenlijke toedracht achter het voorwendsel, dat hij een geheime opdracht van Saul ten uitvoer moet brengen, en om die reden zijn begeleiders buiten de stad achtergelaten heeft. Hierop weet hij Achimelech over te halen, dat deze hem vijf van de weggenomen toonbroden mee op de weg geeft, benevens het zwaard van Goliath, dat bij het heiligdom bewaard werd.

Toen kwam David, nadat hij van Jonathan gescheiden was (20: 43) te Nob 1) (= voorzegging) (2 Samuel . 21: 16 Jes. 10: 32 Nehemia 11: 32), waar in die tijd de tent der samenkomst maar zonder de ark van het verbond stond (Jos 18: 1), ongeveer ruim één uur zuidoostelijk van Gibea (22: 19), tot de hogepriester Achimelech 1) (= broeder van de koning), om vooreerst bij deze toevlucht te zoeken, en bij hem over zijn verdere vlucht door de Uriem en Tummim raad te vragen. En Achimelech kwam bevende David tegemoet, om hem te begroeten, want hij vreesde dat dit onverwachte bezoek van de schoonzoon van de koning in zo’n haast en zonder enige begeleider niets goeds te betekenen had, en hij zei tot hem: Waarom zijt gij alleen, en geen man met u?

Volgens de gewone opvatting is deze Achimelech dezelfde als de in 14: 3 vermelde Ahia, zodat de naam Achimelech, d. i. broeder of vriend van de koning, van God, de onzichtbare koning, slechts een andere vorm zou zijn voor Ahia, d. i. broeder of vriend van de HEERE. Wij menen echter, dat Ahia ten tijde van onze geschiedenis reeds gestorven was en zijn broeder Achimelech in zijn plaats als hogepriester gekomen was (1 Samuel 2: 31); want tussen de gebeurtenis in 14 en die in dit is een tijdruimte van 10-12 jaar.

De reden, waarom David allereerst naar Nob gaat, kan geen andere zijn, dan om de mond van de Heere om raad te vragen, omdat daar de hogepriester woonde. Wellicht ook om bij laatstgenoemde hulp en raad te zoeken. De houding van Achimelech doet David echter veranderen van plan. Van deze bevende en vrezende man heeft hij niets te verwachten. Hij zal voor hem de Heere niet om raad waren, als David hem meedeelt, dat hij voor Saul is vluchtende, omwille van zijn leven. Hij zal hem dus alleen maar vragen om levensmiddelen en daarom stelt hij; de zaak anders voor dan zij is en maakt gebruik van een noodleugen.

Op dit ogenblik is het met de tederheid van het geweten van David enigszins gedaan. In plaats van zijn vertrouwen op de Heere te stellen, verwacht hij het van de bergen en de heuvelen van de aarde.

Die vraag van schrik maakte op David de indruk, dat hij bij de man, die zo angstig voor zichzelf was, bezwaarlijk hulp zou vinden, wanneer hij zich bekend maakte als vluchtende voor het aangezicht van de koning. En David, zich weer (20: 5vv.) van een noodleugen bedienende, zei tot de priester Achimelech: De koning heeft mij een zaak bevolen, die in het

geheim moet volbracht worden, en zei tot mij: Laat niemand iets van de zaak weten, waarom ik u gezonden, en die ik u geboden heb, daarom kom ik in zo’n haast en zonder enig geleide; de jongelingen nu, die mij vergezellen, heb ik de plaats van zo’n te kennen gegeven,

heb ik op een plaats, die ik u niet mag noemen (Ru 4: 1), achtergelaten, om alle opzien te vermijden.

Vroeger zagen wij David zo versierd met de uitstekende gave van Gods Geest, dat hij de bewondering van allen gaande maakte, nu in waarheid door zwakheid gevallen en in gevaar verkerende, zien wij, dat hij zich niet anders dan door een noodleugen weet te beveiligen. Des te ijveriger hebben wij God te bidden, dat Hij zelf ons besture en Zijn Geest ons in moeilijke en dubbelzinnige zaken raad geve en wel zo, dat hoe ook de beproevingen toenemen, wij nooit met onze tong mogen zondigen.

En nu, omdat ik mij in allerijl op weg heb begeven en mij en mijn geleiders niet van levensmiddelen voorzien heb, en ik niet bij anderen daarom vragen kan, zonder nieuwsgierigheid op te wekken, voorzie gij mij daarvan. Wat is er onder uw hand? hoeveel hebt gij? Geef mij bij voorbeeld vijf broden in mijn hand, of wanneer gij zoveel niet bezit, geef wat er gevonden wordt. 1)

In waarheid wilde David zichzelf voor meerdere dagen van spijze voorzien, omdat hij niet wist, wanneer hij weer gelegenheid zou hebben, om in het bezit van levensmiddelen te komen.

Werkelijk is hij door enige jongelingen vergezeld geweest, die hij buiten Nob achtergelaten had (MATTHEUS. 12: 3vv. Mark. 2: 25vv.).

De uitkomst van deze geschiedenis (22: 6vv.) bewijst het hoogst verderfelijke van de noodleugen, zoals zo velen in het Oude Testament zich die veroorloofden (Genesis12: 11vv. 12. 11), hoewel telkens de uitslag die veroordeelde.

David nu, die hier volle verzekerdheid kon geven, omdat hij reeds 3 of 4 dagen op de vlucht was (19: 18vv. \), antwoordde de priester, en zei tot hem: Ja trouwens, hierin is geen bezwaar, de vrouwen zijn ons onthouden geweest gisteren en eergisteren, toen ik uitging, en de vaten 1) van de jongelingen, hun kleren en alles wat zij bij zich hebben, zijn heilig, omdat reeds zo lang geen aanraking met de vrouwen heeft plaatsgehad (Lev. 15: 17); en het is enigerwijze gewoon brood, te meer omdat heden ander in de vaten2) geheiligd zal worden.

Het Hebreeuwse woord werktuig, vat, hetzelfde als het Griekse skeuov, wordt niet zelden van de personen, van hun lichamen gebruikt (Jes. 13: 5 Jer. 50: 25; 1 Petrus . 3: 7.

In het Hebreeuws staat er letterlijk: "Is deze weg onheilig, zo wordt zij toch heilig door het werktuig. " Onze Statenvertalers hebben het laten slaan op het brood. Ons inziens wil David hier dit zeggen, want wij moeten hier de letterlijke vertaling houden: Is ook al de weg, waarop wij op dit ogenblik wandelen, n. l. het doel waartoe wij zijn uitgezonden, niet goed, ik ben niet alleen een afgezant van de koning, maar ook de Gezalfde van de Heere, de toekomstige

koning, die in nood wel van dit brood mag eten. Hoe het echter ook zij, èn door de uitbreiding van de Statenvertalers èn door onze vertaling komt het uit, dat David Achimelech wil overreden, om over zijn bezwaren heen te stappen en hem het begeerde brood te geven.

Onder werktuig hebben wij hier te verstaan de persoon van David zelf. Lange, in navolging van Thenius en Erdmuller, is van mening, dat door werktuig of vat niet David, maar de hogepriester moet worden verstaan in de zin van, al is de zaak op zichzelf niet goed, wanneer de priester het doet, als drager van het ambt, dan mag het geschieden. Deze verklaring bevalt ons echter niet. Wij kunnen niet anders zien, of David heeft met het vat of het werktuig zichzelf op het oog gehad. Als de Heere Jezus Christus deze plaats aanhaalt tegen Zijn vijanden, dan wil de Heere ook hierop wijzen, dat de nood het bij David vorderde. David zondigde dan ook niet, omdat hij de toonbroden at, maar omdat hij zich van een noodleugen bediende.

Toen a) gaf de priester zonder bedenking hem dat heilige brood, vijf van de weggenomen toonbroden, omdat er, zoals in vs. 4 reeds gezegd is, geen brood was dan de toonbroden, 1) die van voor het aangezicht van de HEERE weggenomen waren, waar zij zeven dagenlang gelegen hadden, en van waar zij op de morgen van de laatste Sabbat weggenomen waren, opdat men er het warm brood legde, volgens de bepaling (Lev. 24: 8), ten dage als dat weggenomen werd. 2)

a)MATTHEUS. 12: 3 Mark. 2: 25 Luk. 6: 3

De toonbroden lagen eigenlijk uitgespreid voor de Heere, die bij de ark van het verbond aanwezig was en deze tot Zijn troon had (Ex. 25: 30); de ark bevond zich echter toen niet in de tabernakel, maar nog te Kirjath-Jearim (1 Samuel 7: 1). Intussen bleef toch, ondanks het tijdelijk verval van het heiligdom, een geregelde godsdienst voortduren, zoals die in de wet bepaald was, zoals uit het volgende vers blijkt.

Uit deze en andere geschiedenissen (2 Samuel . 3: 27; 20: 10; 13: 13; 14: 11 men dat de koningen, priesters en oversten dikwijls in de wet hebben ingegrepen, waar geloof en liefde het eisten, dat deze dus over de wetten heersen, en die in hun macht hebben. Omdat toch alle wetten tot geloof en liefde moeten leiden, mag geen van deze in aanmerking komen, waar zij geloof of liefde in de weg staan.

Daar was nu, zoals wij hier, om hetgeen in (22: 6vv.) zal worden meegedeeld, reeds willen opmerken, een man van de knechten van Saul, op dezelfde dag, toen Achimelech op de tevoren beschreven wijze met David handelde, opgehouden voor het aangezicht van de HEERE, in de tot het heiligdom behorende ruimte (1 Samuel 3: 2), misschien omdat hij van melaatsheid verdacht werd (Lev. 13: 4vv.); en zijn naam was Doëg (= vreesachtig), een Edomiet, 1)de machtigste onder de herders, die Saul had, de opziener over Sauls herders (Genesis47: 6). Deze hoorde uit zijn verblijfplaats alles aan, wat er gesproken werd en verraadde het later aan de koning.

Dat Doëg een proseliet geweest is en tot de plechtigheden, die voor zijn opname in Israël's volksgemeenschap nodig waren, bij het heiligdom was, wordt wel door veel verklaarders aangenomen, maar is volgens de bepaling in Deuteronomium 23: 7,8 niet waarschijnlijk.

Toen zei de priester: Het zwaard van Goliath, de Filistijn, die gij sloeg in het eikedal, 1) hebt gij vroeger tot het heiligdom gebracht als een geschenk voor den Heere (17: 54), zie, dat is hier, gewonden in een kleed, en zorgvuldig bewaard in de kamer, waar de hogepriesterlijke klederen hangen, achter de Efod (Ex. 28: 6vv.): indien gij u dat nemen wilt, zo neem het, want hier, in de tent der samenkomst, is geen ander dan dat. David nu zei: Er is zijn gelijke niet, geen ander heeft voor mij zo grote waarde en zo hoge betekenis, als dit, geef het mij. En Achimelech gaf het aan David.

Is het niet, alsof God, de Heere, Zijn knecht, die op de dwaalwegen van twijfelmoedigheid geraakt was, onzichtbaar na wandelde, om hem weer genadig terecht te brengen? Wat ware meer geschikt, om David te herinneren aan hetgeen, waarvan hij vervallen was, en hem tot het kinderlijk, vast geloof terug te roepen, dan juist het zwaard van de Filistijn? dan de woorden van Achimelech: "die gij sloeg in het eikedal?" Leefde dan die God niet meer, die Zijn geliefde uit den muil van de leeuw en van de beer, en uit de hand van de reus gered had? Maar bij het zien van het zwaard, dat zo luide de nietigheid van alle vleselijke hulp predikte, raadde David's eigen hart, in plaats van de terugkeer, het toevlucht nemen tot de Filistijnen (vs. 10vv.), die vijanden van God en Zijn volk aan. Wij zien, het ongeloof groeit spoedig aan, daarom ontstaat ook spoedig de leugen (vs. 13).

Eens had onze held genoeg aan een slinger; nu vraagt hij om een zwaard, dat zelfs die niet hielp, voor wiens reuzenvuist het gesmeed was; hij noemt het een zwaard zonder gelijke, alsof de overwinning aan een wapen verbonden was, en niet alleen aan de arm van de Heere. Arme David! Maar geduld; de Heere zal hem wel weer op de juiste plaats weten te brengen.

II. Vs. 10-15. Van Nob vlucht David zuidwestelijk naar Gath, een ongeveer op 6 mijl afstand gelegen stad van de Filistijnen; daar wordt hij echter spoedig door de hovelingen van de koning Achis als Israël's meest gevierde held en als de gevaarlijkste vijand van de Filistijnen erkend en voor de koning gebracht. In zijn wanhopige toestand beproeft hij zich daardoor te redden, dat hij zich waanzinnig houdt. Werkelijk gelukt hem de list, want Achis laat de vermeende razende wegvoeren en over de grenzen van zijn land brengen.

En David, met brood en het zwaard van Goliath voorzien, maakte zich op van Nob, en vluchtte op die dag van het aangezicht van Saul. Bij Achimelech, die bij de eerste begroeting een zo grote vrees geopenbaard had, had hij geen schuilplaats durven vragen, daarom vluchtte hij buiten Israël, en hij kwam tot Achis, 1) de koning van Gath (Jos 13: 3), in wiens gebied hij hoopte voor zijn vervolger bewaard te zullen blijven.

Tot Achis zelf begaf zich David wel niet, maar hij vluchtte slechts in zijn rijk, daar hij erop rekende, dat de Filistijnen bestendig op de voet van oorlog met Saul stonden, en deze dus hem, een door Saul vervolgde vluchteling, niet zouden tegenstaan. Dat men hem voor de overwinnaar van Goliath zou herkennen en voor degene, die hun nog menige andere

nederlaag had toegebracht, daaraan dacht hij in zijn angst even zo min, als daaraan, dat Gath toch de geboorteplaats van Goliath was (17: 4), en hij het zwaard van de reus aan zijn zijde droeg; persoonlijk was hij de Filistijnen niet bekend en sinds de tweestrijd in het eikedal was er zeker meer dan een jaar verlopen; daarop vertrouwde hij.

Hieruit blijkt wel, wat een zware vervolging David ondergaan heeft, waar hij nergens anders bescherming weet, dan bij de doodsvijanden van de kerk van God. Want toentertijd waren de Israëlieten in aanhoudende oorlog met de Filistijnen gewikkeld, zoals wij hebben gezien en verder zien zullen, en David had reeds gedurende enige tijd aan het hoofd van legerbenden gestaan en goed succes tegen de Filistijnen gehad. Want Saul had hem dikwijls aan gevaar blootgesteld, en bij wijze van spreken, ter slachtbank gezonden. Maar God had hem een gelukkige en gemakkelijke overwinning over zijn vijanden, tot grote smart en verontwaardiging van Saul, gegeven. Zodat het niet twijfelachtig is, of hij had de gruwelijkste en dodelijkste haat van de Filistijnen tegen zich gaande gemaakt, en voornamelijk door die uitstekende en roemwaardige daad, toen hij Goliath had verslagen en gedood. Waarom het wel een teken is, dat hij in de grootste ongelegenheid verkeerde en als het ware twijfelde aan zijn behoud, en meende, dat zijn leven aan een zijden draad hing, waar er voor David geen andere plaats van behoud over scheen, dan zich te geven in de handen van de vijanden, terwijl hij toch niets anders kon verwachten, dan de vreselijke wreedheid en woestheid van de Filistijnen tegen zich gewaar te worden. Hieruit blijkt wel, dat door de Heere het geloof en het geduld van David tot op het hoogste is beproefd. Waarvan de kennis voor ons heden ten dage wel noodzakelijk is, opdat wij geduldig zijn in het verduren van de tegenspoeden, die de Heere ons zendt.

Maar de knechten, 1) de hovelingen van Achis, die, evenals alle koningen van de Filistijnen, ook de erenaam Abimelech, d. i. koningsvader, voerde (Psalm 34: 1 en "Ge 26: 1) herkende de vluchteling, en zeiden, toen zij hun koning de zaak meedeelden, en toestemming vraagden tot gevangenneming, tot hem, tot Achis: Is deze niet David, de koning van het land, die in Israël nog meer betekent dan de koning zelf? Zong men niet van deze in de rijen, bij gelegenheid van het feest van de over ons behaalde overwinning (18: 6), zeggende: Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden?

David is niet in de weg van God, wanneer hij vlucht tot de erfvijanden van zijn volk en van zijn God. Al meent hij, dat de Heere hem daar zal beschermen, toch zal hij ervaren, dat de Heere de kromme wegen van zijn kinderen niet goedkeurt, maar ook aan de andere zijde, dat de trouw van de Heere door de trouweloosheid van zijn kinderen niet wordt teniet gedaan. Want toch spoedig merkt hij, dat zijn leven ook daar gevaar loopt, omdat zij hem herkennen als de overwinnaar van Goliath en als de machtigste veldheer van Saul. Toch zou zijn tijdelijk leven gespaard worden, hoewel hij aan zijn geloofsleven schade zou lijden door de list, die hij aanwendt, om weer vrij te komen. Als echter later David ook dezen zijn weg overdenkt en (Psalm 34) zijn redding bezingt, heeft hij het verstaan, dat de Heere hem gered heeft en hem het leven heeft geschonken.

En David legde deze woorden in zijn hart; het viel hem, toen de knechten van de koning hem grepen, zwaar op het hart, dat men hem herkend had, en hij was zeer bevreesd 1) voor

het aangezicht van Achis, de koning van Gath, tot wie men hem nu zou heenvoeren, omdat hij wel kon voorzien, dat hem daar niets goeds wachtte.

In de angst van zijn ziel, die David op de weg naar Achis uitstond, nam hij zijn toevlucht tot gebed en werd hij aldus zijn angst meester, getuige de 56ste Psalm, die op dezen zijnen toestand betrekking heeft en aan het slot zowel als in de derde strofe (vs. 5,12) de belijdenis bevat: "Ik vertrouw op God, ik zal niet vrezen, wat zou mij de mens doen?" In deze Psalm ziet hij de hulp van God zo vertrouwend tegemoet, dat hij de Heere reeds voor de redding dankt, voor zij nog aanwezig is (vs. 12,14).

David was op die tocht op een list bedacht, opdat hij de vrijheid weer verkrijgen zou; daarom veranderde hij zijn gelaat voor hun ogen, 1) hij stelde zich waanzinnig aan, en hij maakte zichzelf gek onder hun handen, zodat zij hem nauwelijks konden houden; en hij bekrabbelde de deuren van de poort, 2) waardoor hij binnengebracht werd, en hij liet zijn zever, zijn speeksel, in zijn baard aflopen, zodat hij geheel met het uiterlijke van een krankzinnige voor de koning stond.

1)Hebreeuws: "hij veranderde zich ten opzichte van zijn verstand" = hij hield zich als een razende.

Het middel, waarvan zich David hier tot zijn redding bediende, is weer een noodleugen, waarbij (27: 10vv.) nog weer een nieuwe komt. Wanneer echter de Heere het middel toch zegende en de list liet gelukken, zo was dit "die wondere genade van God, die rekent naar hetgeen een ieder gegeven is, en gedenkt welk maaksel wij zijn", waarvan wij bij Joz. 2: 6 gesproken hebben. Een voorbeeld van navolging zal een waar Christen nooit aan dit gedrag van David willen ontlenen.

De LXX vertaalt: "hij sloeg, bonsde op de deur. ".

Heb ik aan razenden gebrek, heb ik ze te weinig in mijn land, dat gij deze gebracht hebt, om voor mij te razen, Meent gij, dat ik nimmer zo iemand gezien heb, dat gij mij in de gelegenheid wilde stellen, hem te zien? Zal deze in mijn huis komen? 1) Brengt hem aanstonds weg uit mijn ogen.

In het Oosten had men vanouds zekere eerbied voor krankzinnigen en beschouwt men hen nog enigermate als onschendbare personen.

Dat David zijn redding uit dit gevaar niet aan zijn list maar aan de hulp van God toeschreef, ja hoe hij zijn list als een onrein middel leerde kennen, bewijst de 34ste Psalm, waarmee hij de in Psalm 56: 13vv. aan God beloofde dank betaalt.

HOOFDSTUK 22.

SAUL LAAT DOOR DE VERRADER DOEG VIJFENTACHTIG PRIESTERS DODEN.

Vs. 1-5. Door Achis uit het gebied van de Filistijnen verjaagd, redt zich David naar de spelonk Adullam, waarheen ook zijn familie tot hem vlucht met een schare van verdrukten, wier getal spoedig tot 400 man aangroeit. Na enig oponthoud daar trekt hij verder naar Mizpa in het land van de Moabieten en brengt bij de koning van Moab zijn ouders in veiligheid. Door de profeet Gad komt tot hem de eis, niet buiten het land te blijven, maar weer naar Juda te komen, hetgeen hij dan ook doet door zich naar het woud Chereth te begeven.

Toen ging David, weggejaagd uit het gebied van Gath, de stad van de Filistijnen (21: 14) van daar, en ontkwam in de spelonk van Adullam, 1) in een spelonk, die nabij de stad Adullam (Genesis38: 1 Joz. 12: 15; 15: 35)aan de oostelijke rand van het gebergte van Juda gelegen was. En zijn broeders, Eliab, Abinadab, Samma, Nathaneël, Raddai en Ozem (1 Samuel 16: 10) hoorden het, dat David daar een veilig toevluchtsoord gevonden had, en het gehele huis van zijn vader, allen die tot de familie van zijn vader Isaï behoorden, kwamen daarheen tot hem, omdat zij te Bethlehem eveneens voor de nasporingen en voor de woede van Saul blootstonden.

Adullam, de tegenwoordige plaats Deir-Dubban, ligt twee uur noordelijk van Eleutheropolis, die voorheen de Filistijnse stad Gath was (Jos 10: 29" en "Jos "13: 3). In de nabijheid zijn grote spelonken, die door de natuur en door kalkrotsen gevormd zijn en waarbij de mensenhand slechts enige hulp heeft aangebracht; overigens is aan de voet van het gebergte van Juda geen andere grot bekend, die geschikt zou zijn een aanzienlijk getal van vluchtelingen te verbergen. Wij twijfelen daarom niet, of dit Deir-Dubban is het Bijbelse Adullam (2 Kronieken 11: 7 2 Makk. 12: 38). De kerkelijke overlevering daarentegen plaatst de spelonk van Adullam in de nabijheid van het dorp Khureitum, twee uur zuidelijk van Bethlehem (1 Samuel 9: 5); daar bevindt zich in het midden van een rotswand een buitengewoon grote spelonk, door de Franken het Labyrint genoemd. De ingang, waartoe men alleen langs een smal, kronkelend pad tot de klippen komt, leidt door een lange, kromme en nauwe gang, met door de natuur gevormde bogen, van waar een menigte 4 voet hoge en 3 voet brede gangen naar alle richtingen heenlopen en elkaar doorkruisen. Beneden deze spelonk, iets dieper aan de helling van de rots, is een klein hol, waaruit water opborrelt. Dit laatste hol wijst de traditie aan als dat, waarin David zich verborg; 2 Samuel . 23: 13vv. schijnt hiermede overeen te stemmen, maar Joz. 15: 35 spreekt het tegen.

En tot hem vergaderden, gedurende zijn oponthoud aldaar, elke man, die benauwd was, en elke man, die een schuldeiser had, en elke man, wiens ziel bitterlijk bedroefd1) was, allen die of door Saul, of door hun schuldeisers in grote nood waren, en hij, David, werd tot een overste over hen; het werd een schaar van vrijbuiters, met wie hij tegen de rondom wonende volken op buit uittrok (Jud 11: 3), en welker getal steeds aangroeide, zodat bij hem waren omtrent vierhonderd mannen,2) later steeg dit getal zelfs tot 600 (23: 13; 27: 2vv.).

In het Hebreeuws Mar-nèphesch. Letterlijk: Verbitterd van gemoed. Het waren zij, die met de handelwijze van Saul zich niet konden verenigen en met zijn regeringsbeleid geen vrede hadden. Daarom namen zij hun toevlucht tot David. Deze verzamelt daardoor een leger rondom zich, dat goed geoefend wordt in de strijd, aan ontberingen gewend, straks in alle opzichten hem behulpzaam zal zijn, en eindelijk, als hij op de troon is gezeten, een keurbende vormt, waarmee hij onder de zegen van God, vele kloeke daden zal doen.

Wij bevelen onze lezers aan hier de 57ste Psalm te lezen, omdat de voorgaande op het gevaar bij Achis, de koning van de Filistijnen betrekking heeft (21: 10vv.) en beide Psalmen veel overeenkomst hebben, terwijl bovendien bij David's oponthoud in de spelonk van Engedi (24: 1vv.), waarmee vele uitleggers de 57ste Psalm in betrekking stellen, nog een andere Psalm (142) in aanmerking komt.

Onder deze schaar bevonden zich vele dappere mannen, die gedurende de lange tijd van David's vervolging helden werden en later als veldheren in zijn leger dienden; een aanwijzing hiervan vindt men in 1 Kronieken 12, waarmee vergeleken moet worden 2 Samuel . 23: 13vv. en 1 Kronieken 11: 15vv. .

De zoon van David is gereed bedroefde zielen te ontvangen, die Hem tot hun overste verkiezen, en door Hem bestuurd willen worden. Hij ontvangt allen, die tot Hem komen, hoe gering en ellendig zij zijn, Hij maakt hen tot een heilig volk en neemt hen in Zijn dienst; wie met Hem willen regeren, moeten tevreden zijn met eerst met en voor Hem te lijden.

En David ging van daar, om zijn familie, die hij in een spelonk en onder woeste krijgslieden niet kon laten blijven, naar Mizpa (1 Samuel 7: 5) van de Moabieten; 1) en hij zei tot de koning van de Moabieten, omdat hij bij dezen, die op de voet van oorlog met Saul stond, voor de zijnen bescherming hoopte te vinden: Laat toch mijn vader en mijn moeder bij u ingaan en uitgaan, bij u een wijkplaats vinden, totdat ik weet, wat God mij doen zal, 2) totdat het najagen van Saul door Gods hulp geëindigd zal zijn.

Een bergvesting, waarschijnlijk in het Abarim- of Pisga-gebergte (Deuteronomium 34: 1), dat aan de velden van Moab grenst en aan de noordoostzijde van de Rode Zee voortloopt. Dit behoorde eigenlijk aan de stam van Ruben, maar was, toen de Moabieten Israël verdrukten (14: 47), door deze bezet gehouden.

Deze woorden van David zijn niet zo te verstaan, alsof hij noch in het onzekere verkeert en al twijfelende in zijn gemoed, heen en weer zwerft. Want nooit heeft hij de aan hem door God gedane belofte verworpen, maar daarop vertrouwende, heeft hij alle moeilijkheden overwonnen. En ofschoon hij door vele windvlagen en stormen bezocht is, nooit echter heeft hij van dit fundament afgeworpen kunnen worden, dat God waarachtig was. En vervolgens, waar hij door Diens genadige goedheid tot koning was aangewezen, heeft hij zich overtuigd, dat God door de daad zelf zich als zijn verdediger zou betonen en niet eerder zou rusten, dan wanneer de zaak haar beslag had gekregen. Niettegenstaande echter zijn deze woorden, die van een man die met de grootste moeilijkheden heeft te worstelen.

En hij bracht hen voor het aangezicht van de koning van de Moabieten; die hem zijn bede toestond, en zij bleven bij hem al de dagen, die David in de vesting, op de hoogte bij Mizpa, (vs. 3) was.

Volgens 2 Samuel . 10: 2 heeft ook Nahas, de koning van de Ammonieten aan David gedurende de tijd van zijn vlucht voor Saul barmhartigheid bewezen; deze Nahas is waarschijnlijk de hier vermelde koning van de Ammonieten, zoals S. Schmidt aanneemt, omdat het niet waarschijnlijk is, dat David nog eens in het vreemde land toevlucht (vgl. vs. 5) gezocht heeft; de verwisseling van de beide volken, Moabieten en Ammonieten, die zeer na aan elkaar verwant waren, komt meermalen voor (Jud 11: 24). Moet hier werkelijk aan een eigen koning van de Moabieten gedacht worden, zo komt bij de in de verklaring van vs. 3 genoemde reden, waarom David voor zich en de zijnen daar hulp hoopte te vinden, nog dat hij door zijn overgrootmoeder Ruth met het volk van de Moabieten verwant was (Ruth 4: 18vv.).

Laten kinderen hier leren eerst barmhartigheid aan hun eigen huis te doen en hun ouders te verzorgen. (1 Tim. 5: 4).

Hieruit blijkt, dat niet alleen zijn broeders, maar ook zijn ouders zich niet meer veilig achtten voor de hinderlagen van Saul en tot David de toevlucht hadden genomen. David brengt hen tot de koning van de Moabieten, om van hem te vragen, dat deze voor hen zou zorgen. Duidelijk komt hier aan het licht, hoe David in de strijd geslingerd is geweest, maar ook, hoe het zijn ervaring werd, dat God, de Heere, veel beter voor Zijn kinderen zorgt, dan zij voor zichzelf zorgen.

Want toch, was hij in het vreemde land gebleven, hoe was hij daar vervreemd geraakt van zijn eigen volk, maar ook, hoe weinig oefening van het geloof had er dan bij hem plaatsgevonden!.

De Heere zou hem echter een boodschap zenden, door Zijn profeet, dat hij weer naar het land van Juda moest terugkeren, opdat hij aldus zou leren, veilig onder de hoede van de Heere te zijn.

Maar de profeet Gad, 1) waarschijnlijk een van de profetenzonen van Samuel, die uit zijn woonplaats te Rama (15: 34) David’s schreden naging en waar zij met de wil van de Heere niet overeenkwamen, tot hem zond om hem op de rechte weg te leiden, zei tot David: Blijf in de vesting niet, waarin gij u nu ophoudt, ga heen uit dit land en ga terug in het land van Juda.
Toen ging David heen, gehoorzaam aan het woord van de profeet, dat hij als een aanwijzing van de Heere erkende, en hij kwam in het woud Chereth 3) (= houthakking), waarschijnlijk in de omtrek van de landstreek Gosen (Joz. 10: 41; 11: 16), waar, volgens Robinson (III. 862), in de nabijheid van Murran en Mirsim nog een Charatein ligt.

Dit is dezelfde profeet Gad, die in 2 Samuel . 24: 11 de ziener van David heet, en behalve deze plaats (vgl. 1 Kronieken 21: 9vv.) nog meermalen vermeld wordt (1 Kronieken 29: 29; 2

Kronieken 29: 25). Of hij reeds nu bij David bleef en bode tussen hem en Samuel was, of tot de laatste terugkeerde, kan uit gebrek aan verdere berichten niet bepaald worden.

David moest volgens de goddelijke raad geen toevlucht buiten het land zoeken, niet alleen om niet vervreemd te worden van zijn vaderland en van zijn volk, wat met zijn bestemming als toekomstig koning van Israël in tegenspraak geweest zou zijn, maar ook om hem volkomen te leren vertrouwen op de Heere als zijn enige toevlucht en zijn vaste burg.

De toekomstige koning van Israël moest deels onder zijn volk zijn licht laten schijnen, opdat dit zijn wijsheid, zijn onschuld, zijn geduld en zijn geloof leerde kennen, deels de verdenking van zich werpen, alsof hij om enige misdaad gevlucht was en naar Israël's vijanden was overgelopen.

Hoewel David weet, dat hij in Juda weer in vele gevaren zal verkeren, toch lezen wij, dat hij het woord van de Heere, door Gad tot hem gebracht, kinderlijk gehoorzaamt. Hier komt weer het verschil uit tussen Saul en David. Als Saul in moeilijkheid verkeert en het wachten moe is, verwerpt hij het woord van God door Samuel tot hem gebracht, en maakt zich los van het bevel van de Heere. Maar David, hoe groot ook de moeilijkheden mogen zijn, die hem wachten, hij gaat waarheen de Heere beveelt. Hij heeft de Wet, het Woord van de Heere lief. Het is zijn doel, zijn lust en begeerte, om naar dit Woord te horen en het op te volgen.

Noch in deze tijd van David's leven, naar Starke meent, noch in de tijd van 23: 14 kan Psalm 63 geplaatst worden; integendeel wordt in deze psalm van David als van een werkelijke koning gesproken, zodat wij deze plaatsen in de tijd van zijn vlucht voor Absalom (2 Samuel . 17: 14).

II. Vs. 6-23. Saul, die ervan gehoord heeft, dat David weer in het land vaan Juda gezien was, wendt zich bij een vergadering, die hij onder de tamarisk op de hoogte bij Gibea hield, tot zijn knechten en vordert van hen dat zij hem bekend maken waar zijn tegenstander, die hem zoals hij meent naar de kroon en naar het leven stond, ophield. Toen verried Doëg, de Edomiet, die het gesprek van de hogepriester Achimelech met David in de tent der samenkomst te Nob beluisterd had, aan de argwanende koning, wat daar voorgevallen was. Saul laat alle priesters van daar halen en voor zich brengen. Achimelech verontschuldigt zich door de zaken naar waarheid mee te delen, maar de koning spreekt over hem en zijn medepriesters het doodvonnis uit. Omdat de trawanten van de koning voor het volvoeren van dit vonnis terugschrikken, doet Doëg het zonder bedenking. Ook op de stad Nob wordt door Saul de ban gelegd en haar inwoners worden gedood. Slechts één priester is aan het algemene bloedblad ontkomen, Abjathar, de zoon van Achimelech; deze wordt door David met vriendschap opgenomen en vindt bij hem een veilige schuilplaats.

En Saul hoorde, dat David bekend geworden was, en de mannen, die bij hem waren (vs. 2), dat zij gezien, opgemerkt waren op hun tochten, zonder dat toch iemand hun eigenlijke verblijfplaats wist. Saul nu zat, terwijl hij een Diwan, een vergadering van de voornaamsten van zijn rijk hield, om over de openbare zaken te beraadslagen, op een heuvel onder het geboomte te Rama, 1) en hij had zijn spies, het teken van zijn koninklijke waardigheid (Ge
10) in zijn hand, en al zijn knechten stonden bij hem.

In het Hebreeuws Weschaoel joscheeb bagibeath thachath haëschel baramah. Door de

Statenvertalers, alsmede door Luther vertaald met: Saul nu zat op een heuvel onder het geboomte te Rama. Saul woonde echter niet te Rama, maar te Gibea. Te Rama woonde Samuel en het is toch niet te denken, dat hij in de nabijheid van Samuel tegen David zou samenspannen. Beter is de vertaling: En Saul zat te Gibea onder een tamarisk, op een hoogte. En dan blijkt hieruit, dat hij een vergadering met zijn hovelingen opzettelijk belegd had om te beraadslagen, hoe met David moest worden gehandeld. Uit de grondtekst blijkt duidelijk, dat deze hoogte meer werd gebruikt tot beraadslagingen tussen de koning en zijn dienaren. De Statenvertalers hebben de Septuaginta gevolgd. De Vulgata heeft te Gibea.

Toen zei Saul tot zijn knechten, die bij hem stonden, tot zijn rijksgroten, die hij meestal uit zijn stam gekozen had en rijk in goederen en eer gemaakt had (8: 11vv.): Hoort toch, gij zonen van Jemini! (Benjaminieten) die door mij zo hoog verheven zijt, zal ook de zoon van Isaï, deze David, wanneer hij werkelijk meester van de troon wordt, u 1) altegader akkers en wijnbergen geven, zoals ik gedaan heb? Zal hij u allen tot oversten van duizenden, en oversten van honderden stellen; zal hij niet integendeel die uit de stam van Juda verheffen?

Ook u, Saul wil hen erop wijzen, dat hij juist Benjaminieten, mannen van zijn stam heeft uitverkoren, om in zijn onmiddellijke nabijheid te verkeren en de hofgunsten te genieten. David was uit de stam van Juda. Daarom was het te voorzien, dat zij, de Benjaminieten, door David achteruit gezet zouden worden.

Van waar is het dan, dat gij, ondanks zulke slechte vooruitzichten, u allen tegen mij verbonden hebt, om mij te doen vallen? Heb ik geen recht te menen, dat gij niet alles aanwendt, opdat mijn tegenstander niet tot de troon kome, omdat gij alles voor mij verbergt, en niemand voor mijn oor openbaart, dat mijn zoon, Jonathan, een verbond gemaakt heeft met de zoon van Isaï, om hem tegen mij bij te staan; en niemand is onder u, die het pijn doet van mijnentwege, dat ik zo door mijn eigen zoon verlaten ben, en die het uit deelneming in mijn hard lot voor mijn oor openbaart, waar en hoe ik David kan meester worden: want, zoals ik gezegd heb, mijn zoon heeft mijn knecht, die David, tegen mij opgewekt tot een strikkenzetter, opdat zij tezamen mij doen vallen, zoals het op deze dag is, 1) zoals zij nu dit beproeven? Waarom helpt mij niemand van u, om mijn troon te steunen?

Zo willen de goddelozen bij al hun boosheid nog gelijk hebben.

Een vals hart verklaart het goede, dat hij ziet, voor misdaad, en het allerbeste wordt op het hoogst belasterd; het kan de zaken verdraaien, zoals het wil (Sir. 19: 22).

Toen antwoordde Doëg, de Edomiet (21: 7), die bij de knechten van Saul stond, 1) en als overste van de herders een aanzienlijke plaats onder de raadslieden van de koning had, en hij zei, terwijl de anderen zwegen, of hun onwetendheid verontschuldigden (1 Samuel 23: 22): Ik zag de zoon van Isaï, komende te Nob, tot Achimelech, de zoon van Ahitub.

Anderen vertalen: "die over de knechten van Saul gesteld was", zodat Doëg de plaats van een hofmaarschalk of van een kamerheer van de koning bekleed zou hebben, wat echter, omdat hij een Edomiet was, niet waarschijnlijk is.

Saul heeft gesproken van akkers en wijnbergen, van macht en aanzien. Het is niet twijfelachtig, of Doëg heeft zich door de zucht en begeerte naar gunstbetoningen van de argwanende koning laten verleiden, om mee te delen, wat hij weet van de ontmoeting van David en Achimelech. Dat hij het doet met een de priester vijandig hart, blijkt wel uit het verdraaien en vergroten van de zaak, omdat hij het voorstelt, alsof Achimelech de vluchteling met raad en daad heeft bijgestaan.

Die de HEERE voor hem vroeg 1) door de Uriem en Thummim (Ex. 28: 15vv. Num. 27: 21), en gaf hem voedsel; hij gaf hem ook het zwaard van Goliath, de Filistijn (vgl. 10: 16 en Spreuken 11: 13).

Hiervan wordt in 21 niets meegedeeld; dat dit echter geen verdichting van Doëg is, maar werkelijk heeft plaatsgehad, bevestigt Achimelechs verantwoording (vs. 15).

Toen 1) zond de koning aanstonds heen naar Nob, dat ongeveer 3/4 uur van Gibea verwijderd lag, om de priester Achimelech, de zoon van Ahitub, te roepen en zijn vaders gehele huis, allen die met hem tot hetzelfde vaderlijk huis (Ex 6: 15) behoorden, de priesters, die te Nob waren; en zij, behalve Achimelech nog 85 andere priesters, kwamen allen behalve Abjathar tot de koning.

Met deze geschiedenis wordt het oordeel over het huis van Eli voortgezet, hoewel Saul aansprakelijk blijft voor het vergieten van onschuldig bloed.

En Achimélech, in het volle bewustzijn van zijn onschuld, antwoordde de koning met kalmte en waardigheid en zei: Wie is toch onder al uw knechten trouw als David, heeft hij zijn trouw niet voldoende bewezen en is hij niet de schoonzoon van de koning (18: 17vv.) en voortgaande in uw gehoorzaamheid, 1) is hij niet een van uw meest getrouwe raadslieden, en is hij niet eerlijk
in uw huis? Hoe zou ik hem zijn bede om brood en een zwaard hebben kunnen weigeren?

In het Hebreeuws Sarel-mischmathèka. De bedoeling van deze woorden is, dat David toegang tot de geheime zittingen van de koning in zijn geheimraad had. Letterlijk: toetredende tot uw gehoor.

Eerlijk, in de zin van, geëerd. Achimelech toont duidelijk, dat hij niets weet van de verhouding van Saul en David. David heeft hem er ook niets van gezegd. Daarom is Sauls zonde straks des te groter, omdat hij alleen om persoonlijke wrok tegen David, de priesters van de Heere laat doden. Want is het waar, dat het huis van Eli onder de bijzondere vloek van God lag, toch heeft Saul dat vonnis niet voltrokken, om de vloek van de Heere te vervullen, maar om persoonlijke wraak te oefenen.

En de koning zei in zijn aan waanzin grenzende woede tot de trawanten, 1) die bij hem stonden: Wendt u tot die mannen, en doodt de priesters van de HEERE. Juist om hun stand hebben zij des te meer de dood verdiend, omdat hun hand ook met David is, om hem hulp te verlenen, en omdat zij geweten hebben, dat hij vluchtte, en hebben het voor mijn oren niet geopenbaard. Maar de knechten van de koning, de trawanten, schrokken voor de uitvoering van een zo ontzettend bevel en wilden hun hand niet uitsteken, 2) om de priesters van de HEERE aan te vallen.

Het Hebreeuwse woord betekent in de eerste plaats "lopen". Men heeft hieronder snelle boden te verstaan, die mede tot het dienstdoend personeel van de Oosterse vorsten behoorden, zich steeds in hun nabijheid bevonden, naast hun wagens draafden (8: 11), of bij hun uitgaan hen omringden, om aanstonds hun bevelen naar de plaats, waar zij behoorden, over te brengen. Ook de Hebreeuwse koningen hadden zulke lopers, die een gedeelte van hun garde uitmaakten, zoals blijkt uit de samenstelling van de Krethi en Plethi (2 Samuel . 8: 18; 15: 18; 7). Vele uitleggers hebben aangenomen, dat onder deze: Kretenzers en Filistijnen (de eerste de algemene, de andere de bijzondere naam, daar de Filistijnen uit Kreta naar Palestina gekomen waren), moeten verstaan worden, die David tot een koninklijke lijfwacht gemaakt had, omdat hij meende, de bewaking van zijn persoon beter aan buitenlanders dan aan zijn volksgenoten te kunnen toevertrouwen, evenals de Bourbons Zwitsers in dienst namen en de Kalifen zich met een Turkse lijfwacht omgaven. Deze mening is onjuist. De Krethi zijn de scherprechters, die het door de koning uitgesproken doodvonnis hadden uit te voeren (van neder houwen, doorboren) en de Plethi de lopers (van vluchten, ijlen). Dit blijkt ook daaruit, dat in 2 Koningen . 11: 4,19 van de krijgsoversten van de Kari (een andere vorm voor Krethi) en de lopers (in plaats van Plethi) sprake is (Statenvertaling: "de oversten van honderd met de hoofdmannen en met de trawanten). Ook is het zeer onwaarschijnlijk, dat "de zo vaderlandsgezinde David, die de verering van de enige God zo getrouw aanhing, zich door een buitenlandse en heidense wacht omringd zou hebben". Op deze plaats nu zijn de latere Krethi en Phethi nog een enkele klasse; de scherprechters moesten in de dienst van de lopers voorzien en omgekeerd, waarom terecht met "trawanten" is vertaald, dat in de eerste plaats "lopers" betekent (van draven) en de meer algemene betekenis van "koninklijke lijfwacht" verkregen heeft.

Geen van de trawanten van Saul wilde zijn hand uitsteken tegen de priesters van de Heere. Waaruit blijkt, dat God hem heeft willen veroordelen door zijn eigen trawanten, die hem dienden, en die aan deze tiran hun arbeid gaven. God, zeg ik, heeft die tot rechters van Saul willen maken, waarom zij niet de hand wilden uitsteken tegen de priesters van de Heere. Ofschoon nu de priesters daardoor niet zijn vrij gekomen, noch hun toestond beter is geworden, terwijl het Saul niet behaagde, heeft God toch van Zijn zijde het gezag van het priesterschap hooggehouden, omdat de trawanten van de koning, anders wel gewoon aan door en samenspanningen en moordaanslagen, en mensen, die in ledigheid hun tijd doorbrachten, echter aan het bevel van de koning, om de priesters te doden, geen gevolg hebben willen geven, maar hun handen hebben afgehouden van zo’n onmenselijke misdaad. Juist daardoor heeft het priesterschap zijn waardigheid en eer behouden en Saul is ondertussen des te minder te verontschuldigen, waar hij ziet, dat zijn bevelen als onrechtvaardig door de trawanten worden afgewezen, en hij toch desalniettemin in zijn wraakgierigheid volhardt.

Hij sloeg ook, met deze wraak nog niet tevreden, maar in zijn verblinding de vermeende misdaad tegen zijn persoon met een Majesteitsschennis van de HEERE gelijk stellende, Nob, de stad van deze priesters met de scherpte van het zwaard, van de man tot de vrouw, van de kinderen tot de zuigelingen, zelfs de ossen en ezels en de schapen sloeg hij met de scherpte van het zwaard; hij voltrok de ban in zijn gehele strengheid aan haar (Deuteronomium 13: 12vv.).

Vooraf had hij de tent der samenkomst (21: 1) naar Gibeon, 5/4 uur noordwestelijk van zijn residentiestad Gibea, laten brengen (1 Koningen . 3: 4; 2 Kronieken 1: 3), en roeide hij daar het overblijfsel van de vorige Kanaänitische bewoners (Joz. 9), in zogenaamde ijver voor het volk van de Heere, uit (2 Samuel . 21: 1). Reeds onder David moet echter Nob weer opgebouwd zijn, hetgeen anders met verbannen plaatsen niet mocht geschieden; wij vinden haar opnieuw vermeld in 2 Samuel . 21: 16 Jes. 10: 32 Nehemia 11: 32. Ten tijde van Hieronymus was er geen spoor meer van aanwezig, en tot op deze dag is de plaats, waar zij lag, niet met zekerheid aan te wijzen. Waarschijnlijk echter bevindt zich deze op de plaats van het tegenwoordige dorpje El-Isawijeh, ongeveer één uur ten noorden van Jeruzalem zeer liefelijk gelegen, met een uitzicht op de Dode Zee. De naam betekent Ezau’s, of Edoms-dorp, dat waarschijnlijk op Doëg, de Edomiet, doelt; ook vindt men hier veel uit de oudheid, zodat het niet twijfelachtig is, of hier is een Bijbelse plaats geweest. Dit alleen komt niet overeen, dat volgens een Joodse overlevering men van Nob Jeruzalem kon zien, hetgeen bij dat dorpje niet het geval is.

Bedenk, wat er onder zo’n tirannie van Israël geworden zou zijn, indien de Almachtige niet in genade en op het juiste uur een einde had gemaakt aan de willekeurige heerschappij van de van God vervreemde monarch. Was het wonder, dat de vromen in Israël hoe langer hoe meer zich om David schaarden en op hem al hun hoop voor de toekomst van het rijk gesteld hadden. Maar tot roem van het volk moet gezegd worden, dat niemand eraan dacht de vaan van het oproer tegen deze moordblazende despoot te planten. Hij was en bleef toch de "gezalfde van God", zo lang het Hem behaagde, die de koningen aanstelde en afzette. Er is zeker nauwelijks een groter ongeluk voor een volk, dan zich aan de ijzeren scepter van een heerser onderworpen te zien, die de toom en de teugel van de vrees voor de Heere van zich wierp, en, in plaats van het goddelijk woord en gebod, zijn luimen tot richtsnoer van zijn regering koos. Maar, waar zo’n ongeluk overkwam, ziet een volk, waarin nog niet elk geloof wegstierf, daarin een rechtvaardig gericht van God, buigt het zich onder Gods machtige hand, hoopt biddend en wachtend op het weder opgaan van de zon der genade na het onweer, en zal zich in die hoop ook nooit bedrogen vinden.

Hieruit blijkt, dat Saul de daad van Achimelech niet alleen als een misdaad tegen hem persoonlijk beschouwt, maar als tegen de "Gezalfde van God" en daarom in de grond van de zaak tegen God zelf. Door het voltrekken van de ban aan die stad in al zijn strengheid.

Zo verduisterd is hij van verstand geworden. Hij weet echter nog niet en vermoedt niet, dat hij zich door deze verschrikkelijke moord ook berooft van de Uriem en Thummim, waarmee Abjathar tot David vlucht. De Geest van God is reeds van hem geweken, nu verliest hij ook de Uriem en de Thummim, om de raad van God te kunnen vragen. Samuel ziet hij niet meer.

Zo komt hij in de toestand om van God verlaten te zijn, totdat hij straks ook bij zijn dood van de mensen wordt verlaten. Ongelukkige koning, die aldus zich eigen ondergang geestelijk en lichamelijk veroorzaakt.

Maar een van de zonen van Achimelech, de zoon van Ahitub, ontkwam, aan het onder de priesters aangerichte bloedbad (vs. 18), wiens naam was Abjathar, (= vader van overvloed). Waarschijnlijk had hij, gedurende de afwezigheid van zijn vader, de dienst van het heiligdom moeten waarnemen en was hij daarom niet mee naar Gibea (vs. 11) gekomen. Volgens onze berekening was hij toen reeds 32 jaar oud (1 Samuel 2: 32): die vluchtte, nog vóórdat Saul zijn wraak over Nob ten uitvoer bracht, David achterna, 1)terwijl hij tevens de hogepriesterlijke lijfrok met de borstlap meenam. Hij ontmoette David, toen deze eraan dacht een tocht te ondernemen tegen de Filistijnen, die Kehila benauwden.

Saul van God verlaten te midden van zijn schijnbare grootheid en David door God beschermd en nu ook in het bezit van de priester met de Efod te midden van zijn schijnbare kleinheid en geringheid. Zo werd toen reeds David groot en Saul hoe langer hoe meer klein en gering.

Blijf bij mij, vrees niet, als zou u ook hier iets kwaads kunnen overkomen: want wie mijn ziel zoeken zal, die zal uw ziel zoeken; alleen over mijn lijk zal de vijand u kunnen bereiken, maar gij zult met mij in bewaring zijn; 1)de Heere zal mijn leven weten te beschermen en mij eindelijk helpen uit al deze vervolgingen van Saul, en Hij zal u met mij behoeden.

Nog nauwkeuriger dan hier heeft David de indruk, die het bericht van Doëgs verraad en de gruwelijke daad van Saul toen op hem maakte, neergelegd in de woorden van de 52ste Psalm.

De gedachte is de volgende: "Omdat geen ander u naar het leven staat als Saul, die ook mij wil doden, zo kunt gij zonder vrees bij mij blijven, omdat ik van de goddelijke bescherming zeker ben". Zo sprak David in het vast geloof, dat de Heere hem van zijn vijanden redden en hem het koninkrijk zou schenken. In dit geloof kon de zo-even vernomen misdaad van Saul hem slechts versterken, omdat zij een teken was van de verharding van Saul, die zijn ondergang moest bespoedigen.

HOOFDSTUK 23.

DAVID WORDT OPNIEUW VERRADEN, VERVOLGD EN OP WONDERBARE WIJZE GERED.

Vs. 1-14. David verneemt, dat een schaar van Filistijnen de stad Kehila in de vlakte van Juda overvallen heeft en de dorsvloeren, waarop het afgemaaide koren was neergelegd om gedorst te worden, beroofd heeft. Nadat hij zich verzekerd heeft van de toestemming van de Heere door de hogepriesterlijke Uriem en Thummim trekt hij met zijn manschappen op, redt de stad en vestigt zich daarin. Zodra Saul van de onderneming hoort, besluit hij David in Kehila te belegeren. Het Goddelijk antwoord geeft aan David de zekerheid, dat de mannen van Kehila hem aan zijn tegenstander zouden overleveren, wanneer het tot een belegering kwam. David komt dit voor en trekt zich naar de bergen van de woestijn in Juda terug, en wel in de nabijheid van de stad Zif.

En men boodschapte David, terwijl hij zich nog met zijn mannen in het bos Chereth (22: 5) bevond, zeggende: Zie, de Filistijnen zijn met een menigte in het gebied van Juda gevallen en strijden nu tegen Kehila,1) (= sterkte) en zij beroven de schuren, de dorsvloeren; zij roven de tot uitdorsen uitgespreide schoven weg (De 25: 4).

Volgens het Onom lag Kehila ten oosten van Eleutheropolis. Volgens Tobler is het het tegenwoordige Kila.

Toen vroeg David, om zijn vreesachtige manschappen door een bevestiging van de goddelijke toezegging moed in te boezemen, de HEERE nog verder op dezelfde wijze als tevoren (vs. 2) en de HEERE antwoordde hem en zei: Maak u op, laat u door de bedenkingen van uw manschappen niet terughouden, trek naar Kehila, want Ik geef de Filistijnen in uw hand.

Er is geen andere weg om veilig en vast in het leven op te treden en trouw bij de opgevatte goede voornemens te volharden, dan de vaste overtuiging: wij handelen naar Gods gebod; het is Zijn heilige wil, dat wij deze weg gaan en overigens noch ter rechter- noch ter linkerhand. Treden ook niet altijd juist mensen van buiten op, om ons af te raden, in onze eigen borst doet dit de ergste vijand van al wat goed is. Daar zit de traagheid en gemakzucht, die zich niet graag bewegen en voor opoffering en moeite terugdeinzen; daar zit de zelfzucht, die vraagt: "wat voordeel brengt het mij aan?" en zich beklaagt, dat men iets moet doen voor niets; daar woont de eerzucht en de trots, die waar men geen voedsel vindt voor eigen zelfzuchtige bedoelingen, zich terugtrekt en de handen in de schoot legt; daar woelt het ongeduld, dat niet kan wachten, totdat de Heere Zijn belofte vervult, en het ongeloof, dat altijd wil zien, waar men moet geloven en zich vasthouden aan hetgeen men niet ziet, alsof men het zag; daar woont de vreesachtigheid, die maar al te zeer gereed staat om op te geven en te wanhopen, wanneer niet alles dadelijk naar wens gaat. Hoe zullen wij, bij enig werk, dat wij aanvaarden en dat ons opgedragen is, erdoor komen bij al deze machten en krachten van de duisternis, die ons in de weg treden, wanneer het niet geschiedt door de zekerheid: "de Heere is met ons?"

Hij deed dit met uitdrukkelijke toestemming van de Heere, en liet voortaan telkens bij elk voornemen vooraf naar Gods wil vragen. Dit kon hij nu doen, want het geschiedde, toen Abjathar, de zoon van Achimelech, tot David vluchtte, zoals wij in 22: 20 22. 20 meegedeeld hebben en hem bereikte, toen deze bij het bericht van de inval van de Filistijnen reeds het plan had opgevat, om af te trekken naar Kehila, dat hij afkwam met de Efod (Ex. 28: 6-30) in zijn hand. 1)

Evenals vroeger de Geest van de Heere, die van Saul geweken was, op David was gekomen (16: 13vv.), zo was nu ook de zegen van de hogepriesterlijke Uriem en Thummim van Saul weggenomen en aan David gegeven.

Toen David ten gevolge van zijn herhaalde beraadslaging door de hogepriester werkelijk de voorgenomen krijgstocht ondernomen had, en aan Saul te kennen gegeven werd door spionnen, die hem ten dienste stonden, dat David te Kehila gekomen was, zo zei Saul bij zichzelf: God 1) heeft hem, die ik zo lang tevergeefs gezocht heb (1 Samuel . 22: 6vv.) verworpen en in mijn hand overgegeven, zodat ik hem nu zal kunnen grijpen, want hij is besloten, ingesloten, zodat geen ontkomen meer mogelijk is, komende in een stad met poorten en grendels, zodat hij niet kan ontvluchten, wanneer ik de stad omsingel met mijn krijgsmacht.

Laten wij hier opmerken, hoe trots de vijanden van God tegen Hem in hun overmoed zich verzetten en alles wat volgens hun mening moet volgen tot hun voordeel zich voorstellen. Zo overtuigt Saul zichzelf, dat David in de stad ingesloten, nooit aan zijn handen kan ontkomen, maar waarom, bid ik u, herinnert hij zich niet, dat David in de hand en onder de bescherming van God is? Waarom herinnert hij zich niet, dat David reeds zeer dikwijls aan zijn handen is ontsnapt? Want hoe dikwijls heeft hij niet getracht hem te doden en tevergeefs de spies naar hem geworpen? De werpspies heeft hij tegen hem geslingerd, wat tevergeefs was, omdat David zich afkeerde, alsof God zelf zich tussen hem en David in had geplaatst. En hoe dikwijls heeft hij hem vervolgd en met list achtervolgd, echter zonder enig gevolg! Hoe heeft hij dan niet kunnen merken, dat David niet door kracht en hulp van mensen werd geholpen, maar alleen beschermd door de genade en de kracht van God? Waarom, zeg ik, heeft Saul dit alles niet in zijn geheugen teruggeroepen en verstaan? Maar zo plegen goddeloze en ongelovige mensen, in beslag genomen door hun eigen hartstochten, God en Zijn Woord te verachten, van Wie zij zichzelf overtuigen, dat Hij zich geen partij stelt, noch ten goede noch ten kwade, d. i. zodat zij aan de ene zijde God niet vrezen en niet geloven, dat zij eenmaal rekenschap hebben te geven van hun daden, en dat hun leven in Zijn macht is, en zo ook aan de andere zijde zichzelf wijsmaken, dat Hij degenen, die op Hem vertrouwen, niet kan beschermen en bewaken.

Hierbij maakt Josefus de treffende opmerking: "Goddelozen stellen God uit de ogen, en beelden zich toch daarbij vast in, dat Hij hen bij hun schandelijke voornemens behulpzaam zal zijn. ".

De verblindheid en verstoktheid van Saul komt meer en meer uit. Er is bij hem vermoeden, ja, zekerheid, dat David bestemd is tot koning, en toch meent hij nu, dat hij hem in zijn macht

heeft. Welke gedachte heeft toch de ongelovige en verstokte van God? Nu de Geest van God, de Geest van wijsheid van hem geweken is, wordt hij hoe langer hoe meer verstrikt in de netten van de boze geest.

Daarna zei David, zijn eerste vraag herhalende: Zouden, wanneer ik met Uw hulp de stad kon verdedigen, de burgers van Kehila mij en mijn mannen overgeven in de hand van Saul? En de HEERE zei: Zij zouden u overgeven. 1)

Hieruit blijkt, dat David nooit zó door zijn rampen in verwarring is gebracht, of hij heeft nog altijd tot God als zijn vrijplaats de toevlucht genomen. Welk voorbeeld wij behoren na te volgen, om in onze grootste ellende, terwijl wij alle menselijke hulp en middelen ontberen en geen hoop op behoud ons voor ogen staat, onze zaken in de handen van God te leggen en in het gebed tot Hem de toevlucht te nemen, om zowel onze raad van Hem te vragen als op een goede uitkomst te hopen. Wij hebben wel niet zo'n zichtbaar teken om God te vragen, zoals David die had, wij hebben geen hogepriesterlijke Efod, om naar de wil van de Heere te vragen. Maar God heeft Zijn wil ons voldoende geopenbaard; waarnaar wij al ons doen hebben te regelen. Indien wij daarom ijverig zijn in het God om raad vragen, dan zal hij ons gewis de weg wijzen, die wij ons geheel leven lang moeten volgen. En bovendien zal Hij ons met Zijn Heilige Geest besturen en Zijn raad in onze ellende schenken en ofschoon wij bij onszelf geen raad weten, toch overvloedig ons raad geven.

Waar Saul geen antwoord ontvangt, omdat hij het woord van de Heere en Zijn bevelen heeft verworpen, daar ontvangt David wel een aanwijzing van de raad van God. Wel een bewijs, dat de Heere, hoewel Hij de zonde en zwakheid niet goedkeurt, maar bestraft, Hij toch altijd aan Zijn kinderen toont, dat Hij weet van welk maaksel zij zijn.

De alwetende God weet niet alleen datgene, wat volgens de door Hem gestelde orde van de natuur, maar ook datgene, wat volgens de vrije wil van de mensen geschiedt, geschied is en voortaan geschieden zal (scientia die naturalis et libera). Zijn alwetendheid strekt zich ook tot zulke dingen uit, die nooit werkelijk geschieden, maar slechts onder zekere omstandigheden zouden hebben kunnen geschieden.

Toen maakte zich David en zijn mannen op, die zich langzamerhand al meer en meer om hem verzameld hadden (zie 22: 2), omtrent zeshonderd man, en zij gingen uit Kehila, en zij gingen heen, waar zij konden gaan, 1) waarheen zij het best konden trekken, zonder zich aan nieuwe gevaren bloot te stellen, namelijk in de woestijn van Juda tussen het gebergte van Juda en de Dode Zee (Nu 13: 25). Toen aan Saul geboodschapt werd, dat David uit Kehila ontkomen was, zo hield hij op uit te trekken, 1) en liet hij het (vs. 8) samengeroepen krijgsvolk weer uit elkaar gaan.

In het Hebreeuws Wajithhalboe baäscher jithhalboe. Letterlijk: Zij trokken heen, waarheen zij konden heentrekken, d. i. zij gingen zo lang, totdat zij ergens een plek vonden, waar zij op dit ogenblik veilig waren en geen gevaar voor vervolging hadden te duchten. Wel blijkt ook hier, dat de Heere ervoor zorgt, dat Zijn kinderen niet bovenmate verzocht worden. Dat Hij regeert en het lot en leven van alle mensen in zijn hand heeft en bestuurt. Dat de vijanden aan

de kinderen van God niets kunnen doen, dan voor zover God het toelaat. Maar ook werpt dit weer een blik op het leven van Saul, hoe hij steeds verder wegzinkt in de afgrond van Godverlating. Want toch, hij is omringd door een machtig leger en David is slechts omringd door 600 man. En toch heeft hij niet de moed, om in het openbaar tegen David de strijd te wagen. Al zijn vertrouwen op een gunstige afloop is weg. God voelt hij tegen zich en daarom durft hij het verder vervolgen niet voort te zetten.

David nu bleef in de woestijn, 1) waarheen hij zich teruggetrokken had (vs. 13), in de vestingen, op de hoogten, die zich daar bevinden, en om zijn verblijfplaats nader aan te wijzen, hij bleef allereerst op de berg, in de woestijn Zif, op het tot deze woestijn behorende gebergte; en Saul zocht hem alle dagen, zolang hij zich hier en op andere verborgen plaatsen ophield, zoals in de volgende hoofdstukken uitvoeriger zal bericht worden, maar God gaf hem niet over in zijn hand,
tot een duidelijk teken, dat Hij hem geenszins verworpen had, zoals Saul zich inbeeldde, (vs. 7), integendeel hem bewaarde als de appel van Zijn ogen (Psalm 17: 8).

De gehele helling van het gebergte van Juda naar de Dode Zee is in drie verschillende afdelingen van ongeveer gelijke breedte verdeeld. Allereerst volgt op het gebergte golvend land, dat nog vruchtbaar is en tot weiden voor de Bedoeïenen dient; wij komen daar nog wel langs enkele cisternen, maar de landstreek verkrijgt steeds meer het aanzien van een woestijn. Na vier uur is men midden in woestijnen op grond van kalksteen, afgewisseld door lagen van krijt en keistenen; aan alle zijden stijgen kegelvormige bergen van 2-400 voet naar de hoogte, in het begin nog met bossen begroeid. Spoedig wordt de streek echter kaal en vindt men alleen armoedige graslanden. Nu bereikt men de rand van de zee, een zeer ruwe rotsachtige streek land, die door vele kloven van Wady’s doorsneden is. Wij dalen langs een steile wand neer, die 200 voet hoog is, waarop na ½ uur een tweede terras van dezelfde aard volgt. Vervolgens gaan wij in de 100 voet diepe rotskloof van de Wady el Ghor over klippen naar beneden, waar sjakals en steenbokken verblijf houden en waar zich van alle zijden holen en schuilhoeken vertonen. Hier zijn wij in de woestijn van Engedi, waarvan in 14: 1 sprake is. Zij heeft haar naam van de stad Engedi (Joz. 15: 62), het tegenwoordige Ain Dschidy d. i. boksbron vroeger Hazezon Thamar (Genesis14: 7 2 Koningen . 20: 2 d. i. palmenplaats genoemd, ongeveer op het midden van de westelijke oever van de Dode Zee gelegen. Robinson kwam door de woestijn van Juda over de in 2 Kronieken 20: 16 vermelde verschrikkelijke "opgang" of "bergengte van Zif", die men met de bergengte van Gemmi in Zwitserland zou kunnen vergelijken, met dit onderscheid, dat in Palestina de kunst veel minder geholpen heeft dan hier. Over rotsen en hopen van roodachtige gladde kalksteen steeg hij af tot die schone bron, die op een gedeelte van de berg, meer dan 400 voet boven de zeespiegel ontspringt en een heerlijke, rijke, heldere stroom van zoet, kalkbevattend, lauw water vormt. De beek valt vervolgens steil naar beneden en verbergt haar verdere loop tussen dicht ineengegroeide bomen en struiken, die geheel tot het zuidelijk klimaat behoren. Reeds hier bij de bron liggen overblijfsels van oude gebouwen; de plaats echter, waar voornamelijk Engedi gelegen heeft, was meer naar beneden. Na een afstijgen van een half uur door het dichte geboomte van de beek komt men aan een mooie, rijke vlakte, die een vierde uur lang allengs naar de oever afdaalt, door deze kronkelt zich de beek heen, die in het hete jaargetijde in het zand smoort, voordat zij de zee bereikt. Deze vlakte is zo goed als vierkant, rondom

door klippen, kloven en de zee ingesloten, en heeft een grond, die bijzonder vruchtbaar en geschikt tot de schoonste bebouwing is. Vroeger beroemd door Salomo's wijnbergen en tuinen van specerijen (Hoogl. 1: 14) worden daar ten gevolge van de traagheid en zorgeloosheid van de bewoners nog alleen komkommers en enige gerst verbouwd. In bijna rechte lijn van Engedi naar het westen, 1 3/4 uur zuidoostelijk van Hebron, ligt de tegenwoordige Tell (d. i. heuvel) Zif, een ronde in de vlakte gelegen hoogte van ongeveer 100 voet; enigszins noordelijk daarvan, door een kleine Wady gescheiden, treft men de ruïnen van het oude Zif aan (Joz. 15: 55), niet te verwisselen met de andere plaats met dezelfde naam in het zuidelijk deel van de stam van Juda (Joz. 15: 24); deze bestaan uit neergevallen muren en uit fundamenten, die aan een grootse bouw doen denken, zij breiden zich tot op een aanzienlijke afstand uit. Midden in de ruïnen is een smalle afhellende gang in de rotsen gehouwen, die naar een deur leidt met een onderaardse kamer daarachter. Het gedeelte van de woestijn van Juda, dat zich in de omtrek van deze stad bevindt, is de op deze plaats bedoelde woestijn Zif. Ten zuiden daarvan breidt zich een mooie schaalvormige hoge vlakte uit, die wel 12-1400 voet boven de spiegel van de Middellandse Zee ligt, en waarvan de wateren gedeeltelijk naar de Dode Zee, gedeeltelijk naar de Wady es Sheba (bij Berséba) afstromen. Haar oppervlakte is golfachtig en bijna vrij van rotsen, waarom men er een rijke korenbouw vindt. In deze vinden wij de in 15: 12; 25: 2 vermelde plaats Karmel. Ongeveer 25 minuten meer zuidelijk ligt op een kegelvormige berg, die zich allengs 2-300 voeten boven Karmel verheft en op zijn top een mooi uitzicht geeft, de stad Maon, thans Maïn; hier schijnt de hoge vlakte op te houden, het terrein daalt naar het zuidoosten hoe langer hoe meer tot een dieper gelegen tafelland af. Dit is het in vs. 24 genoemde "vlakke veld aan de rechterhand van de wildernis".

Hier vinden wij, hoe God als zijn machtige beschermer hem bewaarde. De Heere gaf hem niet over in Sauls hand, zoals deze zich dwaselijk had verbeeld, ofschoon God hem klaarblijkelijk had verlaten en zichtbaar met David was, zodat Saul met zijn gehele macht en met al zijn boosaardigheid niets tegen hem vermocht.

Dit is een algemene opmerking, om tot inleiding te dienen voor de volgende mededelingen van de plannen van Saul om David in zijn macht te krijgen.

God, niet de Heere, omdat de schrijver hier denkt aan het Hoge Wezen, Wiens toezicht over alles gaat, Die alles bestuurt en de draden van ieder levenslot in Zijn hand houdt.

II. Vs. 15-28. In de woestijn Zif komt Jonathan tot David; hij versterkt hem door zijn toespraak voor het verdere lijden, dat hem wacht en vernieuwt zijn verbond van vriendschap met hem. Nieuwe vervolgingen laten dan ook niet lang op zich wachten. De Zifieten toch hebben nauwelijks bemerkt, dat David zich in hun nabijheid ophoudt, of zij geven de koning bericht van zijn verblijf. Hij antwoordt hun, dat zij nog nauwkeuriger naar de schuilplaats van David zullen onderzoeken en jaagt hem in de woestijn van Maon, waarheen hij intussen gegaan is, met zijn manschappen, na. Hier is het reeds zo ver, dat David, op een rots, door zijn vervolgers omringd, hem in handen moet vallen, toen plotseling de boodschap komt, dat de Filistijnen in het land gevallen zijn en Saul nu met de verdere vervolging moet ophouden.
Toen David zag, toen hij door uitgezonden verspieders of door boden die Jonathan hem

zond, vernam dat Saul met de schare, die hij gewoonlijk rondom zich had, uitgetrokken was om zijn ziel te zoeken, om hem om het leven te brengen, was David in de woestijn Zif en wel in een woud, 1) in het zich daar bevindend dichte geboomte, waarin hij zich verborgen hield.

Van dit woud is geen spoor meer aanwezig; het land heeft sinds eeuwen door de verwoestende hand van de mensen zijn sieraad van bomen verloren.

Toen maakte zich Jonathan, de zoon van Saul, op en hij ging van Gibea tot David in het woud; en hij versterkte zijn (David's) hand in God; 1) hij versterkte hem door hem te wijzen op de goddelijke hulp en bewaring bij al de vervolgingen, die hij nog zou moeten lijden.

Hieruit blijkt, dat het niet is geweest een gewone vriendschap of een wereldse, maar een die gefundeerd was in de vrees van God. Laten wij dan hieruit leren, dat al onze vriendschap moet beginnen met de Heere, in Hem voortgezet worden en in Hem eindigen, opdat wij niet weer in alle ijdelheden mogen vervallen. Want iedere vriendschap, die op wereldse gronden steunt, is onzeker en onstandvastig, en leidt zeer dikwijls tot vernietiging van alle recht en billijkheid. Des te ijveriger is het verbond van Jonathan met David op te merken, die hij wel troost in zijn meest bewogen en ellendige toestand, maar zo, dat hij zich onthoudt van alle ongeoorloofde middelen.

Jonathan openbaart zich hier als een standvastige, als een godvruchtige, als een zichzelf verloochenende vriend. David is hem lief, omdat hij het door God uitverkoren vat is om straks op de troon te zitten en Israël te verlossen van alle zijn vijanden. Jonathan heeft een blik mogen werpen in het voornemen van God met David. Hij heeft in genade geleerd, Gods wegen goed te keuren en daarom is het hem ook nu een voorrecht, om David's hand te sterken. Jonathan verstaat het, een ander uitnemender te achten dan zichzelf.

En die beiden maakten een verbond voor het aangezicht van de HEERE, zij vernieuwden het reeds gesloten vriendschapsverbond (20: 16, 42vv.); en David bleef in het woud, maar Jonathan ging naar zijn huis, naar Gibea.

Door David's roemrijke overwinning (17) trad Jonathan, die vroeger als overwinnaar door het volk zeer geprezen was, geheel in de schaduw; hij verloor zelfs door David zijn hoop op de koningskroon; toch zag hij met een oog vol vreugde de daden van David en zijn toenemende roem. Was hij zelf niet geroepen tot een redder van het volk, het was hem genoeg dat er verlossing zou komen. Moeten wij ons voor zo'n deelnemende vreugde niet schamen? Moet de Heere ons niet dikwijls toevoegen: "Is uw oog daarom boos, omdat Ik goed ben?" Want wanneer wij ook de uitbreiding van het rijk van God liefhebben, zo is het ons toch leed, dat de Heere andere knechten dan ons voortrekt.

De betrekking tussen Jonathan en David is in waarheid een vriendschap zonder gelijke, die door geen uit de beroemde vriendschapsbanden van de Griekse oudheid geëvenaard wordt. Jonathans recht op de kroon van Israël rust op zijn geboorte, en door zijn dapperheid heeft hij sinds lang de liefde van het gehele volk verworven (14: 45). David, die pas afgekomen is, is veel meer de natuurlijke mededinger van de erfgenaam dan van de bezitter van de troon, want

in het gehele gedrag van David ligt niet het minste, dat door een streven naar de kroon kan verklaard worden. Wat een ongewone graad van zelfverloochening was reeds nodig, wanneer Jonathan de man, die zijn gehele toekomst in gevaar bracht en ondermijnde, zou kunnen dulden! En hij had hem lief als zijn eigen hart en deze liefde behield hij, toen David in ellende gekomen was, hoewel Jonathan juist gedurende de vervolging, die over David kwam, steeds meer overtuigd werd dat juist deze David en geen ander de toekomstige koning van Israël was, en hoewel Jonathan de toorn van zijn hartstochtelijke vader om de wil van David's vriendschap op zich laadt en zelfs zijn leven in gevaar stelt (20: 30vv.), zoekt hij David in de woestijn en hangt wenende aan zijn hals. Inderdaad zo'n vriendschap kan alleen groeien en gedijen op een grond, waarop de natuurlijke zelfzucht geheel en al gedood is, die door een bovennatuurlijke kracht vruchtbaar gemaakt wordt. Het verhaal geeft ook daaromtrent voldoende oplossing; het stelt het verbond tussen Jonathan en David voor als een verbond in de Heere en voor de Heere, en wijst met deze naam op een levensbron, die van de hemel vlucht, en al het menselijke reinigt en heiligt. Het is zeker, Jonathan schittert hier in het licht van de onvergankelijke glans van de liefde, zoals die aan de koningshoven niet gemakkelijk voor de tweede maal gevonden zal worden; maar evenmin zou een ander als David zo'n liefde opgewekt en bevredigd hebben. Wij verwonderen ons, dat Jonathans liefde zijn gehele recht als erfgenaam van de troon tot zwijgen brengt; zou het ons minder verwonderen, dat David zijn van God beloofde toekomst, die reeds haar stralen op dit ogenblik laat lichten, zó geheel vergeet, dat hij ondanks Jonathans vriendschap zich gewillig beneden hem stelt (20: 7vv.)? Dit is geen kunstige bescheidenheid, waarin David zich voor een ogenblik kleedt, zo lang als hem nog geen macht ten dienste staat, maar het is die ootmoed, die de andere zijde van zijn onvoorwaardelijk vertrouwen is, dat de HEERE zelf, die hem van de schaapskudden tot de troon geroepen heeft, hem door openbare daadzaken in het bezit van zijn waardigheid zou plaatsen, zonder dat hij het nodig had, iets als een door tot zich te trekken, wat hem volgens de bestaande orde van zaken nog niet toekwam.

Deze was de laatste maal, dat zij elkaar zagen, en geen van beiden vermoedde dit.

Nu dan, o koning! kom spoedig af tot ons naar al de begeerte van uw ziel, naar wij weten dat die reeds lang bij u was, om David meester te worden; en het komt ons toe, wij achten het onze plicht en onze eer, hem over te geven in de hand van de koning.

Zoals bij vs. 14 werd opgemerkt is de Tell Zif een alleen staande afgeknotte heuvel van ongeveer 100 voet hoogte; van zijn top, die een waar panorama verschaft, hadden de Zifieten een voortreffelijk overzicht over David's zwerftochten in de woestijn en konden het zeer goed waarnemen, hoe hij zich in de verte op de heuvel Hachila aan de zuidzijde van hun stad vertoonde; zij zenden nu in haast tot Saul en verraden die de schuilplaats van zijn vijand. Later, als David zich voor de tweede maal in die streek ophield, beginnen de Zifieten nog eens zo'n verraad (26: 1vv.). Hoe David, toen hij zich zo verraden en verkocht zag midden onder hen, die zijn stamgenoten en zijn toekomstige onderdanen waren, zijn toevlucht tot de Heere genomen heeft, meldt hij in de 54ste Psalm.

Gaat toch heen naar uw stad en bereidt de zaak nog meer, dat gij weet en beziet zijn plaats, waar zijn gang is, waar hij zich gewoonlijk ophoudt, en wie hem daar gezien heeft, 1)

opdat gij u niet door valse geruchten laat misleiden en ik, wanneer ik kom, hem toch niet meester worde: want hij2) (men) heeft tot mij gezegd, dat hij zeer of, zeker listig pleegt te handelen, en die op hem letten weet te misleiden.

Niet aanstonds volgt Saul de Zifieten, maar geeft hun bevel, om de schreden van David goed na te gaan, opdat zij weten mogen, waar hij zich schuil houdt. Tweeërlei doel heeft hij daarmee. Allereerst is hij dan, meent hij, beter bekend met de verblijfplaats van de man, die hij zoekt, en vervolgens heeft hij tijd, om rustig een leger te verzamelen, om David te vervolgen.

Dit heeft misschien een van de hovelingen, toen Saul naar hem vroeg (22: 6vv.) geantwoord, om zijn onwetendheid en die van anderen te verontschuldigen.

Hij, beter men, tenzij men mag aannemen, dat Saul op een persoon wijst, maar dit blijkt uit de grondtekst niet.

Toen maakten zij zich op, en zij gingen van Gibea weer huiswaarts naar Zif voor het aangezicht van Saul, om op de door hem bevolen wijze alles voor een vervolging van David gereed te maken. David nu en zijn zeshonderd mannenwaren, omdat zij zich daar niet meer veilig achtten, intussen van de heuvel Hachila heengegaan, en hielden zich 2 uur meer zuidwaarts op, in de woestijn van Maon, 1) in het vlakke veld, aan de rechterhand, d. i. in het zuiden (Ge 13: 9) van de wildernis, in het bij vs. 14 beschreven tafelland.

Maon, nu Maïn, ligt ongeveer 3 3/4 uur zuidoostelijk van Hebron en is van daaruit zichtbaar. Volgens Robinson is de rotssteen, waarvan in het volgende vers sprake is, de kegelvormige berg van Maïn, wiens top bezet is met ruïnen, waarschijnlijk overblijfselen van een kasteel.

Saul en zijn mannen gingen ook, na bericht van de Zifieten ontvangen te hebben, om te zoeken. Dat de koning hem op het spoor was, werd David geboodschapt, die van die rotssteen, de kegelvormige berg waarop de stad Maon lag, afgegaan was, en hij bleef in de woestijn van Maon, omdat hij zich daar veiliger achtte. Toen Saul dat hoorde, door de Zifieten, die van hun heuvel tot voorbij Maon konden zien, jaagde hij David na in de woestijn van Maon.

En Saul ging aan deze zijde van de berg en David en zijn mannen aan de andere zijde van de berg. Het geschiedde nu, dat zich David in grote angst haastte, om te ontgaan van het aangezicht van Saul, en daarom op de top van de berg vluchtte, waar hij hoopte zich te kunnen verdedigen; en Saul en zijn mannen omsingelden David en zijn mannen, om die te grijpen 1) en had hen gemakkelijk door honger kunnen dwingen zich over te geven.

Wel terdege is hier de Goddelijke Voorzienigheid op te merken. Want naar menselijke berekening was aan de redding van David te wanhopen en was het met zijn leven gedaan. Maar God had hem onderworpen aan een menigte van verschillende onheilen, opdat hij onder Zijn hand bescherming zou vinden. Want, bid ik u, wat belette, dat David in de hand van Saul

viel, die daar aankwam met een zeer talrijk leger, terwijl hij slechts zeshonderd man om zich heen had? Wat vermochten zo weinigen tegen zo'n menigte? David bereidde zich ook niet tot de strijd, maar stelde zijn hoop op behoud, op de schuilplaats en in de vlucht. Het zou echter blijken, dat Gods hand David beschermde en Saul verblindde, wat David op verschillende plaatsen erkent, terwijl hij bekende, dat hem geen andere hoop op behoud overbleef, dan in de schaduw van God. Waarom wij moeten letten op de hoge Voorzienigheid Gods, die zorgt voor het heil van de Zijnen en voor de Zijnen waakt, of zij slapen of zorgeloos handelen. Want bijvoorbeeld, David heeft wel enige manier gevolgd om te ontsnappen, waar gezegd wordt, dat hij aan de ene zijde van de berg was, terwijl Saul aan de andere zijde met zijn soldaten was, zodat altijd de ene aan ene andere zijde was als de ander; maar terwijl het leger van Saul zo talrijk was, kon hij de gehele berg omgeven en voor David de weg sluiten en hem insluiten tussen de bergpassen. David nu in menselijke dingen enige bescherming zoekende, kon voor het tegenwoordige niets anders dan zich in de spelonk verschuilen en door de donkerheid daarvan zijn leven beschermen. Zo was hij als uit het gezelschap van de levenden uitgestoten, waarom, als God hem uit zoveel gevaar heeft uitgerukt, Hij hem niet slechts van één dood, maar van zeshonderd doden heeft bevrijdt.

Maar daar kwam door een wonderbare zorg van God, die David in zijn nood aanriep (Psalm 54), een bode tot Saul, zeggende: Haast u en kom, want de Filistijnen zijn in het land gevallen. 1)

Zo zorgt God voor de Zijnen. Zo ervaart Saul het ook weer, dat de Heere machtiger is dan hij. In plaats dat het hem tot boete en berouw brengt, dient het tot verharding, zodat we al spoedig lezen, dat hij weer zijn vervolgingen voortzet.

Toen stopte Saul David na te jagen, hij gaf voor ditmaal de vervolging op en hij trok de Filistijnen tegemoet: daarom noemde men die plaats, waar Saul en David door het tussenbeide treden van God van elkaar gescheiden waren: Sela Machlekôth (= rots van de ontkoming). 1)

David was gered en wel op het laatste moment. Dit slaat voor de Heere nooit te laat, om ook daarin nog degenen, die op Hem vertrouwen, het bewijs te leveren, dat zijn woord: "Ik zal u niet begeven noch verlaten," Ja en Amen is. De plaats, waar de gelukkige wending geschiedde, heette sinds die tijd "rots van de ontkoming". Waar zal een vriend van God gevonden worden, op wiens levensweg niet meer dan één plaats die naam waardig is?

HOOFDSTUK 24.

DAVID SPAART SAUL IN DE SPELONK.

Vs. 1-23. Terwijl Saul met de Filistijnen strijdt, trekt David met zijn manschappen naar de hoogten van Engedi terug; ook daar vervolgt hem de koning, die opnieuw zijn ondergang zocht, nadat hij weer zijn handen vrij gekregen had; ditmaal raakte hij zelf in de macht van de vervolgde. Op zijn tocht in die streken ging namelijk Saul van de weg af, om in een ter zijde gelegen spelonk een ogenblik uit te rusten; deze is dezelfde spelonk, in het achterste gedeelte waarvan David zich met zijn zeshonderd mannen ophield. Deze zetten hem aan, het gunstig ogenblik waar te nemen en zich van zijn tegenstander te ontslaan; hij wijst echter zo'n raad met beslistheid af, terwijl hij er zich mee vergenoegt van de rok van Saul een slip te snijden. Met die slip in de hand gaat hij tot de koning, toen deze de spelonk weer verlaten heeft, en spreekt hem zo overtuigend en gevoelig toe, dat deze in tranen uitbarst, zijn onrecht belijdt, en nadat hij degene, die eens in zijn plaats koning zou worden, om het sparen van zijn geslacht gebeden heeft, alle verdere vervolging staakt. David blijft intussen in de woestijn, wetende, dat het uur van zijn verlossing nog niet gekomen is, en bereidt zich op verdere tegenstand voor.

En David, de gevaarlijke plaats op de rots in de woestijn Maon na het vertrek van Saul verlatende, trok, van daar op, zes of zeven uur noordoostelijk naar de westelijke zijde van de Dode Zee, en hij bleef in de vestingen, op de hoogten van de bergen van Engedi (1 Samuel 14).

Aan alle zijden is de landstreek aldaar vol spelonken, die David met zijn volk zich tot nut kon maken tot schuilplaatsen tegen Sauls verdere vervolgingen, wanneer Saul uit de strijd tegen de Filistijnen zou terugkeren. Het is ook een groot, ontzag verwekkend gebergte, waarop thans slechts enige herders wonen, die geen huizen hebben, maar zich met hun vee in de spelonken van de rotsen ophouden; misschien rekende hij er dus op, dat Saul weinig lust zou hebben, hem ook tot hiertoe na te zitten, in deze moeilijke en gevaarlijke engten, waar men de zee 1500 voet diep onder zich heeft en het pad niet zelden onder de steilste hoeken aan loodrechte wanden heenloopt. Daarin vergiste hij zich echter zeer.

Toen nam Saul, 1) wie de bezwaren en gevaren van de wegen aldaar wel bekend waren, drieduizend uitgelezen mannen uit geheel Israël, en hij trok heen om David en zijn mannen te zoeken boven op de rotsstenen van de steenbokken,
waar slechts steenbokken verblijf houden, zo weinig vreesde hij in zijn vervolgingswoede voor de moeilijkste en gevaarlijkste plaatsen.

Bij het naderen van Saul vluchtte David, zoals uit het volgende vers blijkt, met zijn 600 mannen in een grote diepe spelonk; hoezeer hem daar het hart bang geweest is, dat zijn schuilplaats aan Saul bekend zou worden, wijst Psalm 142 aan. Maar ziet, niet weer een groot uitwendig gevaar was het, dat hem bedreigde, maar een inwendig, veel groter gevaar, namelijk de verzoeking, om zich aan de gezalfde van de Heere te vergrijpen, en met één slag aan al zijn tegenwoordige ellende een einde te maken! Maar die om hulp tot God geschreid

had tegen hen, die hem op de weg, die hij bewandelde, hinderlagen legden (Psalm 142: 4), die was nu ook op zijn hoede, dat hij niet in de netten van de helse jager raakte.

Nog altijd huizen daar, volgens Robinson, de berggeiten. Wij zien, dat geen tocht Saul te zwaar is, om David te vangen. Zo is hij niet alleen onder de macht van de boze Geest, maar hij dient hem ook vrijwillig, ja, is zijn gewillig werktuig geworden. De strijd van Saul tegen David wordt hoe langer hoe meer de strijd van het rijk van de wereld en van de duisternis tegen het koninkrijk van God.

En hij (Saul) kwam tot de schaapskooien 1) aan de weg (Nu 32: 19), waar een grote en ruime spelonk was, met ingangen aan de zijde, evenals die bij Khureitun (1 Samuel 22: 1); en Saul ging daarin, om zijn voeten te dekken, 2) zich een ogenblik door de slaap te verkwikken. David nu en zijn mannen zaten aan de zijden van de spelonk. 3)

Zo kwamen wij na een uur rijden bij de ruïnen van een dorp, dat een sterkte gevormd schijnt te hebben, en om-Nahous wordt genoemd of ook el-Chareitoun, aan de bovenrand van een Wady gelegen, die naar het dorp Wadi-Chareitoun genoemd is. Iets woester en ongenaakbaarder dan deze vallei kan men zich bijna niet voorstellen. Rotsachtige, loodrechte bergkransen zijn de kanten van deze engte, vele honderden hoeken boven elkaar oprijzend. Steen op steen, klip op klip, zonder enig teken van bewoonbaarheid of geschiktheid voor enig verblijf, dan dat van steenbokken. Versta ik de Heilige Schrift wel, dan is Chareitoun de plaats, waar "de schaapskooien aan de weg waren".

Saul vermoeid door de strijd tegen de Filistijnen en zijn vervolgen van David zocht hier een koele plaats op het heetst van de dag om uit te rusten (Richteren 3: 24). Een andere verklaring is, dat deze woorden zouden betekenen: het verrichten van een behoefte, waarbij de Oosterling de lange tabberd over de voeten hing.

In het Hebreeuws Jarkathee Ham’arah, eigenlijk aan de uiterste zijde van de spelonk, d. i. aan de achterste zijde, zodat Saul David niet kon zien, maar David hem wel.

Toen zij hun vervolger zo geheel in hun macht zagen, zeiden de mannen van David tot hem: Zie de dag, de dag is gekomen, waarop de HEERE tot u zegt (waarvan de Heere tot u gesproken heeft): Zie, Ik geef uw vijand in uw hand, en gij zult hem doen, zoals het goed zal zijn in uw ogen. 1) En David, die er niet aan dacht te doen, wat zijn mannen hem aanraadden, maar toch een bewijs wilde bezitten, hoe Saul geheel en al in zijn macht was geweest, stond op, en sloop neer de plaats, waar de koning zijn Meïl of mantel (18: 4) ter zijde gelegd had en sneed stilletjes een slip van Sauls mantel.

Het is wel mogelijk, dat de Heere door een profeet, bijv. Gad (22: 5) aan David zijn verlossing en Sauls ondergang heeft laten bekendmaken, maar dan is het zeker met andere woorden geweest, dan de mannen hier weergeven. Zij verdraaien die naar hun wens, zoals de aard van de verzoeker is, dat hij de woorden van God mystificeert, d. i. aan deze een geheel andere mening onderschuift, dan bedoeld is (Genesis3: 1 MATTHEUS. 4: 6). Intussen is het veel waarschijnlijker, dat de sprekenden de goddelijke leiding zelf, waardoor Saul in David’s

macht gekomen was, als een goddelijke wenk verklaren, om die gelegenheid waar te nemen, ten einde van de doodsvijand verlost te worden, als wilden zij zeggen: "Zie deze is de dag, waarop de Heere duidelijk en verstaanbaar genoeg tot u spreekt: "Zie Ik heb uw vijand in uw handen gegeven, dat gij met hem doet, wat u behaagt".

Saul sluimert in. Hij slaapt. Zijn slaap is vast in dit middaguur en na de vermoeiende tocht door het gebergte. Mogelijk droomt hij nog van David te vervolgen, van David te vinden, van hem met eigen hand de kop te kloven, met eigen spies aan een van de rotswanden te spietsen. En inmiddels is hij in David's hand. Het was toen, dat de mannen van David tot hem zeiden: "Zie de dag, waarop de Heere tot u zegt: "Zie Ik geef uw vijand in uw hand, en gij zult hem doen, zoals het goed zal zijn in uw ogen". Wat een verzoeking, en hoe bedrieglijk is de vorm, waarin deze verzoeking voor hem optreedt! Zie daar, onder het bereik van zijn zwaard de vervolger, die hem naar het leven staat, wie geen list te laag, geen verraad te walgelijk is, zo het hem tot het bereiken van dit zijn doel nader brengen kan, die zijn leven aan de bereiking van dit doel schijnt gewijd te hebben, en naar alle menselijke berekening ook wel eindigen zal met het een dezer dagen te bereiken. Hij heeft slechts te ontwaken, en op de inval te komen, dat de gehate David een spelonk als deze tot zijn schuilplaats uitgekozen kan hebben, om zijn manschappen samen te roepen en alle uitgangen ervan te gaan opsporen en bezetten. Maar ook deze David heeft slechts één woord te spreken, één wenk te geven. . en een enkele slag met het zwaard maakt door de dood van deze norse dwingeland een einde aan al zijn omzwervingen, al zijn benauwdheden, al zijn doodsgevaren, en zet de toegezegde koningskroon op datzelfde hoofd, waarboven nu van dag tot dag het zwaard, het dodelijke zwaard van de onrechtvaardigste vervolging hangt. Zie de dag, waarop de Heere tot u zegt "Zie Ik geef uw vijand in uw hand". Inderdaad het liet zich wel horen. Onverwacht, ongedacht maar niet buiten het Godsbestuur was de onrechtvaardige vervolger op eenmaal in de macht van zijn onschuldig slachtoffer bekomen. Wat? hier was de vinger van God, was een duidelijke wenk van de Heere! Was hij, die daar lag te slapen niet de man, die de Heere verworpen had; was hij, die slechts één woord had te spreken en aan dit goddeloos leven was een einde gemaakt, niet de uitverkorene van God? David had niets gedaan, had niets kunnen doen, om de gelegenheid uit te lokken, waarin hij zich thans bevond. De Heere gaf ze hem en scheen niet de Heere zelf door dit te doen, klaarder, nadrukkelijker dan door enige stem van de hemel, dan door enig antwoord van Uriem en Thummim tot hem te zeggen: "De dagen van de beproeving van David hebben een einde. De tijd van Mijn lankmoedigheid over Saul is vervuld. . " Waarom dan geaarzeld, o David! om de uitvoerder van de oordelen van de HEERE te zijn? Waarom geschroomd de wil van de Heere te verstaan? Zie, het zwaard van Goliath is in de hand van de man, die te Nob de moed had de toonbroden te eten, dat niet dan de priesters waren toegedacht! Sla toe. . en neem nu de kroon, die gij weet, dat Ik, de HEERE, voor uw schedel bestemd heb! Aldus verandert zich de satan in een engel van het licht. Aldus poogt hij in het uur van de verzoeking overtredingen van Gods geboden als beschikkingen van Zijn voorzienigheid te doen voorkomen. Wel de man, die zich niet laat betoveren; die zich ook door de vroomste woorden niet belezen laat, daar een weg van God te zien tot zijn verheffing, zijn uitredding, zijn verrijking (. .) waar niets is dan een weg God ter beproeving van het gehoorzaam, het deugdzaam, het eerlijk hart! Op deze proef zijn velen bezweken. (N. BEETS).

Wel was het een verzoeking voor David. Want toch hoe mooi was de gelegenheid om zijn vervolger te doden! Maar God hield David's hand terug. Niet door een sluipmoord moest David zich de weg tot de troon banen, maar God zelf zou er hem straks op zetten. Had David aan de verzoeking gehoor gegeven, op menselijke wijze had hij dan de troon voorgoed verloren. Want het volk zou het nooit hebben gedoogd, dat een sluipmoordenaar op de troon had plaats genomen. Het volk had ongetwijfeld Jonathan tot koning uitgeroepen.

Maar het geschiedde daarna, dat David's hart hem sloeg, omdat hij de slip van Saul, n. l. van zijn mantel afgesneden had; 1) reeds hierover liet zijn geweten hem verwijten horen; reeds hierin meende hij eniger mate een schending van de Majesteit van de gezalfde te zien.

Tantam intelligebat personae illius sanctitudinem (voor zo groot hield hij de onschendbaarheid van zijn persoon).

Laten wij uit dit voorbeeld van David leren dat wij, ofschoon wij in het oog van de mensen rechtvaardige en billijke redenen hebben tot onze verdediging, wij niet daarom in het oog van God van alle schuld ontbloot zijn, omdat wij door onze hartstocht vervoerd gezondigd hebben door de grenzen te overschrijden en de een of andere onbillijke weg zijn gevolgd. En omgekeerd, ofschoon wij door de mensen noch beschuldigd, noch veroordeeld kunnen worden, wij echter het oordeel van God niet kunnen ontvluchten, indien Hij niet naar Zijn oneindige goedheid onze zwakheden duldt en bedekt.

En hij zei tot zijn mannen, toen hij met de afgesneden slip tot hen teruggekeerd was: Dat late de HEERE verre van mij zijn, dat ik die zaak, die gij mij geraden hebt, doen zou aan mijn heer, de gezalfde van de HEERE, dat Ik mijn hand tegen hem uitsteken zou: want hij is en blijft toch de gezalfde van de HEERE! al is het ook dat hij mij vervolgt en mijn dood zoekt.

Deze rede van David toont, dat hem geen woord van de Heere is geschonken om met Saul te doen naar zijn welbehagen. Saul is voor hem onaantastbaar, omdat hij de Gezalfde van de Heere is.

De ouden pleegden te zeggen: David heeft hier, toen hij Saul spaarde, een grotere triomf gehad dan toen hij Goliath overwon; want daar overwon hij de toorn van een ander, hier zijn eigen, hoewel die door 600 personen werd aangevuurd.

Zo vergold hij goed voor kwaad aan hem, van wie hij kwaad voor goed ontvangen had, en hierin was hij een afschaduwing van Christus, die Zijn vervolgers spaarde, en een voorbeeld voor allen, die Christenen genoemd worden.

"Dat late de Heere verre van mij zijn. " Zo sprak diezelfde David niet, toen hij die kroon mocht dragen, waarnaar hij geenszins een voorbarige hand had willen uitstrekken; zo sprak hij niet in een andere uur van de verzoeking, als de schoonheid van een vrouw hem een valstrik spreidde, die zelfs zijn godsvrucht, helaas, niet vermocht te verbreken. Een bewijs, hoe andere omstandigheden andere verzoekingen met zich brengen, en dat elke nieuwe verzoeking een nieuw gevaar is, ook voor de beproefdste deugd, zodat geen hoogmoed en

valse gerustheid, maar ootmoedigheid en gedurige vrees te pas komt. Ontbreke het daaraan niemand van ons, en redde ons in het uur van de verzoeking, de duidelijke stem van het geweten in het kloppende hart, de alles afdoende gedachte aan het nadrukkelijk Godsgebod, en het nederig opzien tot Hem, die wij voelen, dat ons sterken en wapenen moet tegen elke verleiding, die tot ons en die in ons opkomt!

En David scheidde 1) zijn mannen met woorden, hij bracht hen door zijn redenen van het voornemen af om zelf te volvoeren, waartoe zij hem gedrongen hadden, en liet hun niet toe dat zij opstonden tegen Saul. En Saul maakte zich op uit de spelonk, nadat hij uit zijn slaap was ontwaakt, en ging op de weg.

In het Hebreeuws Wajeschasa' bedabrim. Eigenlijk, hij weerhield hen met woorden, zodat hij hen niet toestond, noch aan hun raad gehoor gaf om Saul te doden.

De betekenis is, dat hij zich als het ware tussen Saul en zijn mannen in plaatste.

Zie toch, mijn vader! zo noem ik u met kinderlijke eerbied, omdat gij toch mijn koning en heer zijt, ja zie de slip van uw mantel in mijn hand: want als ik de slip van uw mantels afgesneden heb, zo heb ik u niet gedood; beken en zie, dat er in mijn hand geen kwaad, noch overtreding is, en ik tegen u niet gezondigd heb; nochtans jaagt 1) gij mijn ziel, dat gij ze wegneemt.

Gij zoekt mijn leven met zo'n vurige begeerte, zoals een jager het wild gedierte in bossen en op bergen, door struiken en ongebaande wegen nazit om het te vangen en te doden.

De HEERE zal richten tussen mij en tussen u door de uitslag van deze vervolgingen, wie van ons recht en wie onrecht had, en de HEERE zal mij wreken aan u, 1) maarmijn hand zal niet tegen u zijn. 2)

De rechtvaardigheid van God is de toevlucht en de troost van verdrukte onschuld. Wanneer mensen ons onrecht doen, God zal ons recht doen op de grote dag.

Alsof hij zeggen wilde: Ik neem de toevlucht tot God, mijn Beschermer en Verdediger; ik leg getuigenis af van mijn onschuld; ik heb altijd uw voordeel en nut gezocht, gij weet dit wel; uw ogen zijn getuige maar gij hebt mij onredelijk als een schuldige vervolgd. Maar niet mij alleen, maar God zelf hebt gij gewraakt, die eenmaal echter een wreker zal zijn tot uw zeer grote ontsteltenis, omdat gij geen rekening houdt met mijn onschuld, en mijn oprechtheid en trouw. Gij daarom, indien gij wijs zijt en niet de grootste verwarring op uw hoofd wilt doen komen, onthoud u van dergelijke vijandelijkheden en wijk af van deze vleiers. Wij leren hieruit, dat wij onze onschuld en zuiverheid mogen beschermen en voor onze vijanden verdedigen, terwijl wij hun dit kunnen aantonen en hen ervan beschuldigen. Want waar de Heilige Schrift ons beveelt de beledigingen geduldig te verdragen, dan wil zij echter niet dat wij de vijanden en goddelozen vleien, of hen gelegenheid geven om op ons te woeden.

Saul heeft een enkele reden om David te vervolgen. David weet zich onschuldig tegenover Saul, de Gezalfde van de Heere. Daarom kan hij gerust zijn zaak in de hand van de Heere stellen, en dit hier tegen de koning uitspreken.

Vergelijk 1 Petrus . 2: 23.

Zoals het spreekwoord van de ouden zegt: Van de goddelozen komt goddeloosheid voort. 1) Indien ik zo boos ware, zou ik u gedood hebben. Goddelozen wreken zichzelf; maar mijn hand zal niet tegen u zijn.

De Grieken zeggen: kakou korakov kakon won (van een boze raaf komt een boos ei). Vergelijk MATTHEUS. : 16vv. .

Hiermee wil David zeggen dat, indien hij een goddeloze was geweest, iemand die niet de Heere vreesde, geen ontzag had voor Zijn verordeningen, hij zich had gewroken door hem te doden. Maar juist, omdat hij de Heere vreesde, daarom had hij de wraak overgegeven in de hand van de Heere, vertrouwende, dat Hij eenmaal zou rechten tussen hem en de koning. David doet hier een beroep op Sauls geweten.

En wanneer gij deze verzekering niet gelooft, bedenk dan: Naar wie is de koning van Israël uitgegaan? Wie jaagt gij na met zoveel moeite en zo grote macht? naar een dode hond! naar een enige vlo! Moet gij bij enig nadenken niet zelf zeggen, dat ik tegenover u, de koning van Israël, zo machteloos ben als tegenover ieder mens een dode hond, een enige vlo, en dat het waarlijk beneden u is, mij zo na te jagen (26: 20; 2 Samuel . 9: 7; 16: 9

Maar de HEERE zal, wanneer gij ondanks mijn bede voortgaat mij zo onrechtvaardig en dwaas te vervolgen, zijn tot Rechter en Hij zal richten tussen mij en tussen u en zien daarin en twisten mijn twist en richten mij van uw hand.

Wat dunkt u, indien David aan de taal van de verleiding, indien hij aan de eerste opwelling van een lang verongelijkt gemoed had gehoor gegeven, indien hij de stem van zijn geweten door valse redeneringen over de weg en de wil van God had gesmoord en hij aan Saul gedaan had, zoals Saul zo lang en zo dikwijls had getracht aan David te doen; indien hij van deze rots een redevoering had gehouden voor de drieduizend uitgelezenen van Sauls krijgsmacht; indien zij hem waren toegevallen, en de bazuin blazende door het gehele land van Juda hadden uitgeroepen: "David is koning te Engedi?" Indien Juda en Benjamin, indien de twaalf stammen van Israël hem waren toegevloeid en hem de bloedige kroon op het hoofd gedrukt hadden, zou zijn hart daarbij een vreugde hebben kunnen smaken, die enigszins te vergelijken zou geweest zijn bij het zalig gevoel van het hart, waarmee hij, van het welbehagen van de Heere bewust, niet zonder nieuw gevaar, maar met fiere moed, tot de door hem gespaarde koning de woorden spreken mocht, die wij hebben gehoord? (N. BEETS).

En hij zei tot David, nadat hij zijn gevoel weer enigszins meester geworden was: Gij zijt rechtvaardiger dan ik; want gij hebt mij goed vergolden, en ik heb u kwaad vergolden. 1)

Saul erkent openhartig David's oprechtheid en zijn eigen ongerechtigheid. Nu volbracht God dat woord, waarop hij David had doen hopen, n. l. dat Hij Zijn gerechtigheid zou doen voortkomen als het licht (Psalm 37: 6). Zij, die zorg dragen om een goede geweten te behouden, mogen het veilig aan Hem overlaten, om dit in het openbaar te doen blijken. Deze schone belijdenis was genoeg, om David's onschuld te bewijzen. Zijn vijanden zelf rechtten zich zelf, maar zij was niet genoeg tot betoog, dat Saul een ware boetvaardige was. Hij had behoren te zeggen: gij zijt rechtvaardig, maar ik ben goddeloos, maar het uiterste, wat hij bekennen wilde was: gij zijt rechtvaardiger dan ik. Onboetvaardige mensen gaan zelden verder in hun schuldbekentenis; ze willen wel toestemmen, dat zij niet zo goed zijn als sommige anderen, en dat er gevonden worden, die beter en rechtvaardiger zijn, dan wij, maar dat is het al.

Saul is op dit ogenblik oprecht. De trouw en liefde van David heeft voor dit ogenblik de boze Geest als het ware in hem overwonnen. Hij is op dit ogenblik niet zonder indrukken, dat hij verkeerd heeft gehandeld, door David te vervolgen, en dat David een ander is dan hij. Maar, helaas! die indrukken zijn straks weer voorbij. Zij vertederen zijn hart niet, maar maken het harder. Het ijzer in het vuur week geworden, wordt straks harder dan te voren. Zo ging het ook met Israël's eerste koning.

Welk ander mens zou in uw omstandigheden gedaan hebben zoals gij? Wanneer iemand zijn vijand, die hem ten dode vervolgt, gevonden heeft, zodat hij de gelegenheid had zich te wreken, zal hij hem op een goede weg laten gaan?
De HEERE nu vergelde u het goede voor deze dag, dat gij mij heden gemaakt hebt, 2) het goede, dat gij mij op deze dag gedaan hebt.

Deze belijdenis van Saul schijnt naar de mening van de mensen David niet veel geholpen te hebben, en toch was zij niet geheel nutteloos. Want al heeft David van haar niet veel nut bekomen, toch heeft God Saul daardoor willen veroordelen en door zijn eigen woord en vonnis een zwaarder oordeel op zijn hoofd willen doen komen.

Zonder twijfel ondervond hij in die betere opwellingen, die in deze ogenblikken hem vervulden, nogmaals een krachtig zoeken van de goddelijke genade. Maar erkende hij die als zodanig en meldt de geschiedenis, dat hij zich thans van zijn goddeloos leven bewust geworden is, voor het aangezicht van God over zichzelf de staf heeft gebroken, de genade en vergeving van de Heere gezocht heeft, Hem om kracht tot heiligmaking aangeroepen heeft? Wij lezen van dat alles niets. Hij kon denken, dat hij reeds met de openlijke belijdenis, dat David rechtvaardiger dan hij was, God en mensen had genoeg gedaan en een voldoend bewijs van ootmoed gegeven had. Van elk beter gevoel was hij nog niet beroofd, maar het werd hem steeds gemakkelijker edele indrukken spoedig weer meester te worden. Ook bij de meest verwerpelijke karakters openbaart zich niet zelden iets, dat onmiskenbaar edel en goed is. Reeds een verdichting, waarin de deugd verheerlijkt wordt, die op het toneel wordt voorgesteld, doet hen tranen storten, terwijl zij thuis gekomen zich als woesterikken tegen vrouw en kind gedragen en tot alle boze dingen in staat zijn. Zo kunnen wij ook aan Sauls gevoel ternauwernood enige zedelijke waarde toekennen. Spoedig genoeg zal hij over de

vernedering voor David, waartoe hij zich voor een ogenblik liet meeslepen, berouw hebben. De zwakheid, die hij getoond heeft, zal de arme David moeten boeten.

Wie deze geschiedenis in zijn hart schrijft, die zal de zalige kunst leren, elke nood naar het hart van God te overwinnen. Van waar komen onze meeste bekommernissen, de meeste moeilijke uren, dagen en weken? Niet van de vijanden! Veeleer van hen, die onze naasten en onze vrienden zijn. Die tezamen moesten arbeiden en strijden en overwinnen en zich in de Heere moesten verheugen, veroorzaken, elkaar wederkerig in het geheim en in het openbaar moeilijkheden en leggen elkaar ondraaglijke lasten op, de broeder aan de broeder, de zuster aan de zuster, de kinderen aan de ouders, de vader aan de zoon, de man aan de vrouw en de vrouw aan de man. De gevallen, dat de een onschuldig is als David, zijn zeldzaam; het meest hebben beiden schuld. Moet dat onder ons zo voortgaan? Is er tegen zo’n ongeluk geen middel? Mijn vriend! geeft God aan u gelegenheid om aan uw tegenzin, uw geraaktheid, uw verlangen naar het nadeel van een ander te voldoen, hen in een bijtende scherpe rede een houw of tenminste een steek te geven, zo overwin, al wordt gij door valse vrienden tot wraak aangezet, de natuurlijke maar zondige gevoelens van de bitterheid door verschonende zachtmoedigheid. Geeft gij ook aan die eerste slechts weinig toe, zo zult gij het met smart ondervinden, dat gij uw hart, in plaats van u van de last te ontheffen, slechts tot kwellende onrust en uw geweten tot vreselijke kloppingen brengt. Maar vraagt gij: hoe kan ik voor bitterheid mijn naaste zachtheid bewijzen? Hebt gij niet gehoord, wat David zegt: "Ik zal mijn hand niet uitsteken tegen mijn heer, want hij is de gezalfde van de Heere?" Zie slechts in uw naaste de gezalfde van God, de in de naam van de Drie-enige God gedoopte, degene om wie Christus gestorven is. Gij zult de strijd tot diezelfde verschonende liefde doorstrijden, die zo wonderlijk uit het woord van Paulus (Rom. 14: 15) spreekt: "Indien uw broeder omwille van de spijze bedroefd wordt, zo wandelt gij niet meer naar liefde. Verderft die niet met uw spijze, waarvoor Christus gestorven is. ".

Zo zweer mij dan nu bij de HEERE, zo gij mijn nageslacht na mij zult uitroeien, zoals gewoonlijk een nieuw vorstengeslacht met het voorgaande doet, om zich van de heerschappij te verzekeren (1 Koningen . 15: 28vv. ; 16: 11vv. ; 2 Koningen . 10 dat gij mijn naam niet zult uitdelgen van mijn vaders huis; 1) maar mijn kinderen zult weldoen!

Men moet er zien wel over verwonderen en evenwel verbaasd erover staan, dat Saul hier David door een eed gebonden heeft, die hij echter niet met rust kon laten, in de woestijn, waar hij als balling verkeerde, uit zijn vaderhuis verdreven, zwervende, honger en dorst, koude en winter doorstaande en bij alle mensen gehaat. Wie nu kan dit met elkaar rijmen, dat Saul David vervolgt en echter toch van hem een eed vergt? Uit dit voorbeeld blijkt, hoe de ongelovigen en goddelozen geslingerd worden, zodat zij nergens rust kunnen vinden en nergens vaste voet kunnen krijgen. In dit loon belooft God aan de verachters van Zijn wet en de verachters van Zijn Majesteit, dat het zonder twijfel zal geschieden, dat zij als voor hun eigen schaduw zullen vrezen en nergens veilig zijn, en hun leven doorbrengen als hangende aan een zijden draad, en door stormen en vloeden geteisterd worden, waarvan ons een voorbeeld in Saul voor ogen gesteld wordt.

Christenen, die het voorbeeld van David en van de Meerdere van David voor ogen hebben; Christenen, die zich dagelijks zien voor ogen gesteld het kruis van Hem die, als Hij gescholden werd, niet weer schold, en als Hij leed niet dreigde, maar gaf het over aan hem, die rechtvaardig oordeelt, zouden nog dikwijls kunnen vergeten de les van de apostel te betrachten: "Wreekt uzelf niet, beminden, maar geeft de toorn plaats, want daar is geschreven: "Mij komt de wrake toe; Ik zal het vergelden, spreekt de Heere?" Zij zouden zich nog dikwijls de vreugde kunnen weigeren, die ene meer dan menselijke, die ene goddelijke vreugde is, een vreugde, die men inderdaad met God en diens Christus gemeen heeft: het kwaad te overwinnen door het goed? Zouden zij dan wel waarlijk christenen zijn? Zou in hun zondig gemoed dan wel waarlijk reeds het menselijk kwaad door het goddelijk goed overwonnen zijn geworden? Ach, dat het geloof in Zijn liefde reeds ons aller liefde en een zodanige liefde was, die naar Zijn woord en voorbeeld zich zegenend, weldoend, biddend ook tot onze vijanden uitstrekt! (N. BEETS).

Saul doet David hier zweren, dat als hij eenmaal koning zal zijn, hij zijn geslacht niet zal uitroeien. Als een smekeling nadert hij zijn vermeende vijand. Hij erkent, dat aan het besluit van God niets te veranderen valt, dat zijn geslacht niet erfelijk op de troon zal zitten en dat David in zijn plaats zal komen. Waar hij zich echter machteloos voelt tegenover de raad van God, daar vraagt hij toch nog een dienst van David, ja, eigenlijk maakt hij gebruik van zijn koninklijke macht om zijn onderhorige tot iets te verplichten. Ook hieruit blijkt, dat Sauls berouw niet van de echte stempel is, dat zijn vertrouwen op God is geweken, omdat hij niet aan Hem zijn noden en wensen bekend maakt.

HOOFDSTUK 25.

SAMUELS DOOD. NABALS DWAASHEID. VOORZICHTIGHEID VAN ABIGAIL. DAVID NEEMT HAAR TOT ZIJN VROUW.

Vs. 1-13. Na een korte opmerking over de dood en de begrafenis van Samuel, die in deze tijd stierf, volgt op de geschiedenis van David's edelmoedigheid ten opzichte van Saul een andere, die ons toont dat die edelmoedigheid van David niet voortkwam uit een week hart, maar een vrucht van Gods Geest was, die zijn van nature hartstochtelijk temperament beheerste en heiligde. Op zijn tochten door het zuidelijk gedeelte van Palestina toch verneemt David, dat een zeer rijk veebezitter van Maon, Nabal genaamd, te Karmel bij gelegenheid van het scheren van zijn schapen feest hield. Van alle levensbehoeften voor zich en de zijnen ontbloot, zendt David enige knechten tot de man om hem geluk te wensen en hem te vragen om hulp, zich beroepende op de bescherming, die zijn kudden genoten hadden. De harde en gierige Nabal zendt de boden met smaad en hoon weg. David's hartstocht ontbrandt, zodat hij met 400 man op weg gaat om bloedig wraak te nemen.

En a) Samuel stierf in die tijd, toen David met zijn mannen op de bergen van Juda's woestijn ronddwaalde, ongeveer in het jaar 1057 v. Chr. , dus in de ouderdom van 88 jaar; en geheel Israël in zijn oudsten en hoofdlieden vergaderde zich in de woonplaats van de grote profeet, en zij bedreven over hem, op die wijze als hun vaderen over Aäron en Mozes rouw gedragen hadden (Num. 20: 29 Deuteronomium 34: 8), en zij begroeven 1) hem in zijn huis te Rama 2)in de bij zijn huis gemaakte groeve. En David, die als hij zich niet als een vluchteling had moeten verborgen houden, zeker aanwezig geweest zou zijn, vond in zijn verblijfplaats geen toereikende levensmiddelen meer; hij maakte zich op en trok naar de woestijn Paran, 3)daarheen waar het voordeligst deel van deze woestijn (Nu 13: 1) aan het gebergte van Juda grenst.

1 Samuel . 28: 3

Een groot man was gestorven, groot en sterk in het geloof, groot en sterk in ootmoed en zelfverloochening, een man vol liefde tot koning en vaderland, vol droefheid over de gevallen koning en de ellende van zijn rijk, een held van God, een muur rondom zijn volk. Deze was de man, die zij ten grave brachten. Te Rama, waar hij het levenslicht aanschouwde, daar rust ook zijn gebeente. Maar zijn ziel moest op Gods bevel zelfs na de dood nog eens verschijnen om ontzaglijk ernstige woorden aan de diep gevallen Saul bekend te maken (28: 16vv.). De mond van de profeet, die zo krachtig gedurende het leven getuigde, mocht zelfs in de dood niet zwijgen.

Van een grafteken, in steen en erts gehouwen, lezen wij niets. Konden wij voor hem een gedenkteken plaatsen, zo moest op de voorzijde staan een biddende vrouw in de tempel en aan haar voeten het woord: "Ga heen in vrede, de God van Israël geve u uw bede, die gij van Hem gebeden hebt!" Aan de andere zijde plaatste ik een Eben-Haëzer, en daarboven het woord: "Tot hiertoe heeft de Heere geholpen!".

Graven legde men anders buiten de steden op het vrije veld aan; slechts koningen en profeten mochten in de steden bijgezet worden. Gewoonlijk waren de graven in holen of grotten, het liefst in schaduwrijke omgeving, onder bomen en in tuinen, of door de natuur gevormd, zoals er in Palestina vele zijn, of meermalen kunstig voor dit doel uitgegraven of in rotsen gehouwen; ook waren er, die loodrecht in de grond gemaakt waren; soms legde men graven op bergen aan. Voor de armen waren algemene begraafplaatsen. Voornamelijk wegens de sjakals, die zeer begerig naar vlees zijn, sloot men de graven met deuren of grote stenen. In de maand Adar (maart), na de regentijd, werden zij in de periode na de ballingschap van buiten opnieuw gewit, om de voorbijtrekkende vreemdelingen, die in grote menigte tot het Paasfeest kwamen, tegen aanraking die onrein maakte (Num. 19: 16), te waarschuwen (MATTHEUS. 23: 27). De graven van de profeten en van andere heilige personen zocht men in de tijd na de ballingschap vlijtig op, herstelde de vervallene en versierde ze (MATTHEUS. 23: 29), als een bewijs van hoogachting en dankbaarheid, hetgeen ook bij de oude Grieken niet onbekend was, en nog heden in het Oosten gewoonte is.

Nu was het laatste weggevallen, wat Saul nog kon bedwingen, een troost en hulp voor David. Hij voelde nu, dat het gevaar groter dan ooit was, en ging buiten de grenzen van het land; thans was het, dat hij in Kedars tenten woonde. (Psalm 120: 5).

Hiermee wilde David niet tonen, dat hij meer op Samuel dan op God vertrouwd had. Maar hij wist het, dat Saul nog altijd dezelfde was, dat de indrukken weer voorbij waren, en waar de laatste band die Saul nog aan zijn verleden bond, door de dood van Samuel was verbroken, daar zocht hij in de middelijke weg zijn toevlucht buiten de grenzen van Juda, om voor het ogenblik van de vervolging van de koning bevrijd te zijn. Bovendien zal gebrek aan levensmiddelen hem tevens gedwongen hebben, om naar de woestijn van Paran te trekken.

En er was een man te Maon (= woonplaats), aan de westzijde van het gebergte van Juda (1 Samuel 23: 14), en zijn bedrijf, zijn vee, was te Karmel (= vruchtbaar veld), ongeveer ½ uur noordwestelijk van daar; en die man was zeer groot van vermogen, en hij had drieduizend schapen en duizend geiten (Job 1: 3) en hij was, toen David wegens gebrek aan levensmiddelen de woestijn van Juda had verlaten en zich naar de woestijn van Paran gewend had, in het scheren van zijn schapen te Karmel, 1) bij welke gelegenheid grote maaltijden werden aangericht (Genesis31: 19; 38: 12).

Wij hebben hier niet te denken aan het gebergte Karmel, maar aan het tegenwoordige Kurmul, dat ongeveer een half uur van Maon verwijderd lag, op het gebergte van Juda, waar v. d. Velde nog een kasteel vond en dat de bewoners Kasr-el birheh (het kasteel van de vijver) noemen. Maon lag op een heuvel, nu Tel-Main geheten.

En de naam van de man, waarmee hij door het volk bij wijze van bespotting genoemd werd, was Nabal (= dwaas, vs. 25), en de naam van zijn vrouw Abigaïl (= vreugde van mijn vader, niet te verwisselen met David’s halfzuster, 1 Samuel 16: 10; en de vrouw was goed van verstand, dus het tegenovergestelde van haar man, en schoon van gedaante, evenals Rebekka, bij wie ook schoonheid en verstand verenigd waren; maar de man was hard en boos van daden, 1) en hij was een Kalebiet, 2) hij stamde van die Kaleb af, die mede onder de

Israëlitische verspieders geweest was en zijn erfdeel in en bij Hebronontving (Num. 13: 2vv. Joz. 14: 6vv.).

God geeft dikwijls aan een goddeloos mens grote rijkdommen en aan een dwaze man een verstandige vrouw.

Rijkdommen zijn dikwijls zegeningen, die God aan Nabals geeft, aan wie Hij noch wijsheid noch genade schenkt.

Het woord in de grondtekst kan ook anders gepunctueerd worden en wordt door de Septuaginta verklaard: "een honds mens", door anderen: "een mens naar zijn hart", d. i. een eigenzinnig mens, die slechts naar willekeur en hartstocht handelt.

En zult zo zeggen tot die welvarende: 1) Vrede zij u, en uw huis zij vrede, en alles, wat gij hebt, zij vrede!

In het Hebreeuws Lèchai. Door onze Statenvertalers weergegeven door, tot die welvarende. Omdat het echter met het volgende door het woordje en verbonden wordt, moet het wel een soort van groet zijn en zoveel betekenen als: Heil u! Calvijn volgt de vertaling van: mijn broeder, u zij vrede!.

En nu, ik heb gehoord, dat gij scheerders hebt en het vreugdemaal gereed maakt, waarbij men allen, die diensten bewezen, onthaalt; nu de herders, die gij hebt, zijn toen zij hun kudden in de woestijn Maon en te Karmel weidden, bij ons geweest; wij hebben hun geen smaad aangedaan door iets van uw vee te roven en zij hebben ook niets gemist al de dagen dat zij te Karmel geweest zijn, want wij hebben de kudden tegen de roofzuchtige Arabieren, die in de woestijn ten zuiden zijn, beschermd.

En nu, ik heb gehoord, dat gij scheerders hebt en het vreugdemaal gereed maakt, waarbij men allen, die diensten bewezen, onthaalt; nu de herders, die gij hebt, zijn toen zij hun kudden in de woestijn Maon en te Karmel weidden, bij ons geweest; wij hebben hun geen smaad aangedaan door iets van uw vee te roven en zij hebben ook niets gemist al de dagen dat zij te Karmel geweest zijn, want wij hebben de kudden tegen de roofzuchtige Arabieren, die in de woestijn ten zuiden zijn, beschermd.

Vraag het uw jongelingen, uw eigen herders, of het niet zo is en zij zullen het u te kennen geven, hoeveel diensten wij bewezen hebben. Laat dan, als dank voor deze vriendschap en hulp, deze jongelingen die ik gezonden heb om u geluk te wensen (vs. 5vv.) genade vinden in uw ogen; neem hen welwillend bij u op, want wij zijn op een goede dag gekomen, op een dag waarop gij vreugde geniet en dus zeker bereid zult zijn hen, die in nood zijn, van uw overvloed iets mee te delen; geef toch, dit is mijn bede, uw knechten, van wie hier enkelen voor u staan, en uw zoon David, hetgeen uw hand vinden zal; wat gij geven wilt zij aan uw mildheid overgelaten.

"Bij zo’n feest", merkt Robinson op, "in de nabijheid van een stad of van een dorp, zou zelfs in de huidige tijd een Arabisch sjeik uit de naburige woestijn nauwelijks nalaten, om in eigen persoon of door boden zichzelf in herinnering te brengen en zijn boodschap zou, wat vorm en inhoud betreft, slechts een echo van die van David zijn. " In deze stap van David ligt dus niets aanstotelijks. Hij maakt, terwijl hij met zijn manschappen gebrek lijdt, van een gunstige gelegenheid gebruik, omdat het naar een gewoonte was, om gaven te vragen, evenals dit bij verschillende volken is, bij inwijdingen van kerken, bruiloften enz. ; noodlijdenden en armen af te wijzen, was een hardheid, die ieders gevoel opwekte. Het laatste dient ten minste enigermate tot verontschuldiging van David wanneer hij later (vs. 13) aan Nabal zich wreken wil, hoewel het natuurlijk zijn gedrag geenszins rechtvaardigt.

En Nabal antwoordde de knechten van David met smadelijke woorden, waarachter hij zijn gierigheid probeerde te verbergen en zei: Wie is David, en wie is de zoon van Isaï? Ik ken die mens niet en weet niet, wat ik hem te danken heb. Er zijn heden vele knechten, die zich afscheuren, elk van zijn heer, 1) en als landlopers ronddwalen.

Eigenlijk maakt Nabal hier David uit voor een vrijbuiter, die van door leeft, nu hij aan zijn wettige heer de gehoorzaamheid heeft opgezegd. Om zijn eigen gierigheid te verbergen en te bedekken, onteert hij de man, die hem in zijn herders reeds zoveel diensten heeft bewezen.

Hiermee doelt Nabal op David’s vlucht voor Saul en op de stand van die mannen, die hem vergezellen (22: 1). Over het karakter, dat hij hier openbaart, zie Sirach 20: 21 21: 28.

Zou ik dan mijn brood en mijn water 1) en mijn geslacht vlees nemen, dat ik voor mijn scheerders geslacht heb, en zou ik het de mannen geven, die ik niet weet van waar zij zijn?

Men herinnere zich hierbij hoe hoog goed drinkbaar water in het Oosten geschat wordt, waar men hieraan groot gebrek heeft (Ru 2: 9).

David dan, die in hevige toorn ontstoken was, zei 1) tot zijn zeshonderd (23: 13) mannen: Een ieder gorde zijn zwaard aan, opdat wij Nabal laten voelen, wat een smaad hij ons heeft aangedaan! Toen gordde een ieder zijn zwaard aan, en David gordde 2) ook zijn zwaard aan zonder in de hitte van zijn boosheid eraan te denken, hoe onwaardig, hij zich door deze wraakzucht gedroeg, en zij (de krijgslieden) trokken op achter David naar de landstreek van Karmel, omtrent vierhonderd man, en daar bleven er tweehonderd bij het gereedschap in de woestijn achter.

Voorzeker schijnt het wel, dat David zichzelf vergeet, de man van wiens wonderlijke dingen wij vroeger hebben vernomen, toen hij tegen Saul niet de hand wilde uitsteken, ofschoon het wel scheen, dat deze in zijn hand door God was gegeven om hem gemakkelijk te kunnen doden. Hier nu was hij verre van zichzelf gelijk. Want waarom liep hij tot de wapenen? Waarom besloot hij, door zo grote boosheid opgezet, om het huis van Nabal uit te roeien, omdat hij zelf later zegt, dat hij niet één had willen overlaten van wie tot Nabal in betrekking stond, niemand die mannelijk was? Voorwaar, deze twee zaken zijn zeer met elkaar in strijd en heeft David grote lof verdiend door Saul te sparen, waar hij tegen Nabal

zich opmaakt, is hij zeer te berispen, doordat hij plaats gaf aan zijn hevige hartstochten. Maar men moet wel in acht nemen, dat Saul voor David een heilig persoon was, zodat het, omdat hij de gezalfde van de Heere was, aan David niet vrijstond zijn hand tegen hem uit te steken, omdat hij zich toch tegen zijn soldaten met de wapens kon beschermen en verdedigen. Want ofschoon hij door de zalving van Samuel tot koning was aangewezen, zo was hij nog niet in het bezit van het rijk en was het hem niet geoorloofd iets te ondernemen om de kroon te verkrijgen, wat David zeer goed wist. Daarom, ofschoon Hij de gezalfde van de Heere was en wist dat zijn nakomelingen hem zouden opvolgen, en dat dit voortdurend zo zou zijn, toch heeft hij Saul bij zijn waardigheid bewaard, van wie hij wist, dat de gunst van God in zijn opzicht nog niet geheel was uitgeblust, en aan wie hij niet geweigerd heeft de ere te geven en zich tot aan zijn dood toe te onderwerpen.

Deze menslievendheid van David tegenover zijn vijand, steunde daarom op een zeer bijzondere reden en op een buitengewoon privilege, omdat David hem had te eren als door God tot de koninklijke waardigheid verheven. Bij Nabal was echter de toestand geheel anders. Want ofschoon David nog niet in het bezit van de regering was gekomen, was hij toch tot koning aangewezen. Zodat, wie die keuze van God niet erkende, noch zich aan hem onderwierp, naar verdienste als opstandeling tegen God zelf was te straffen. Mozes, de Egyptenaar dodende, was nog wel niet tot het hoofd en de leider van het volk verklaard en tot degene, die het Israëlitisch volk uit Egypte’s slavernij zou bevrijden, maar zoals Stefanus zegt, was hij zich toch wel van zijn roeping bewust. Zo ook, David wist, dat hem door God de macht was gegeven, om de goddeloosheid en ondankbaarheid te beteugelen, en de lasterlijke woorden, die hij tegen de koning, door God aangewezen, uitspuwde en de lasteringen, die hij op David als op een vrijbuiter onrechtvaardig en vals had geworpen, te straffen; dit, zeg ik, wist David, maar daarom was hij toch van een verkeerde hartstocht te beschuldigen, omdat het overbodig en nutteloos was, ofschoon hij niet is te veroordelen, als iemand, die als privaat persoon, de aangedane belediging wil wreken, want de toestand van David is wel degelijk te onderscheiden van die van de bijzondere personen.

Hoe begrijpelijk de verontwaardiging van David ook was, toch is zij niet goed te keuren. De Heere heeft er echter voor gezorgd, dat zijn knecht van bloedvergieten vrij bleef. Hij zelf heeft de zaak voor zijn knecht berecht en beslecht.

O Heere, zo zou men hier wel mogen zeggen, wat is het menselijk hart? Dezelfde, die het hart sloeg, toen hij van de rok van zijn vijand slechts een slip had afgesneden, die door zijn vrienden tot hoon en wraak werd opgezet, in zijn kalmte en zachtmoedigheid niet te bewegen was, die door een enkel woord en door zijn tegenwoordigheid 600 bloeddorstige mannen zo in toom gehouden had, dat zij zelfs niet waagden een vreemd in de woestijn rondlopend schaap te nemen (vs. 7,15), diezelfde laat, als een dwaas man hem zijn bede niet geeft, zijn toorn zo ontzettend uitbreken, dat hij alle heerschappij over zichzelf verliest, dat hij met het zwaard in de hand aan het hoofd van 400 gewapenden een geheel, onschuldig huis wil uitroeien, omdat het hoofd hem beledigd heeft. O, wat is het menselijk hart! Hoe zullen wij zo’n toorn verklaren bij de man, die in de spelonk te Engedi even grote zelfbeheersing als tederheid van geweten getoond heeft? Het antwoord is niet moeilijk te vinden. Van Saul wist David sedert lange tijd, dat hij zijn doodvijand was, dat hij van hem niets te wachten had, dan

haat en vervolging, en kwaad voor goed; hij wist tevens, dat zijn vervolger de onaantastbare gezalfde van de Heere was; daarom droeg hij tegenover deze zijn ziel in zijn hand, was vol voorzichtigheid en waakzaamheid en was op alles voorbereid. Dat is tegenover Nabal alles anders. Hij rekende vast op een goed gevolg van zijn bede, wachtte niet anders dan dienst voor dienst, vriendelijkheid voor vriendelijkheid; hij was geheel zeker, waakte niet, vermoedde niet, dat een verzoeking op hem loeren kon. Toen kwam plotseling het onverwacht, inderdaad zeer honend en stuitend antwoord, en Davids hart, omdat het zorgeloos was, en niet met poort en grendels gesloten, liet zijn oude mens in een brede, vreselijke stroom tevoorschijn treden, en dit te meer, naarmate tevoren langer de oude begeerte door krachtige dammen teruggehouden was. Roepen zulke voorbeelden ons niet in de oren: "Behoed uw hart boven alles, want daaruit zijn de uitgangen van het leven (Spreuken
23)! Wat ik u zeg, dat zeg ik allen: "Waakt" (Mark. 13: 37).

Zeker had hij noch gebeden, noch door de Urim en Tummim de Heere ondervraagd. Volbracht hij wat zijn toorn hem ingaf en het lag niet aan hem, wanneer het alleen bij een voornemen bleef zo had hij aan zijn eigen eer en zijn eigen zaak de doodsteek gegeven. Hij stond dan voor God en de gehele wereld gebrandmerkt als een man, over wie niet alleen zijn vijanden triomfeerden, maar die ook door zijn vrienden, als Israëls kroon onwaardig, moest verlaten worden, en voor wie niet anders overbleef, dan als een vluchteling met het Kaïnsmerk aan het voorhoofd, opnieuw en nu voor altijd, in enig heidens land om bescherming te bedelen. Wat een afgrond, die wij hem hier zien tegemoet snellen! Maar Hij zal Zijn oog daarop laten rusten, die het overal met de Zijn oneindig beter meent, dan zij met zichzelf, en die Zijn knechten en dienstmaagden niet alleen redding beloofd heeft uit gevaren, die mensen hun bereiden, maar ook uit die, welke uit de verzoekingen van de machten van de duisternis en de aanlokselen van eigen vlees en bloed voortkomen. Had David zijn besluit genomen, ook de Heere over hem.

II. Vs. 14-38. Abigaïl, door een jongeling van haar man van het voorgevallene onderricht, gaat met rijke geschenken voor David op weg om zijn toorn te stillen; zij ontmoet hem op een bedekte weg en weet nu op zo meesterlijke wijze tot zijn hart te spreken, dat hij in haar tegemoetkomen, de genadige bewaring van de Heere voor een zware zonde erkent en aanstonds van zijn voornemen afziet. Op het bericht, welk gevaar hem bedreigd had en waartoe zijn vrouw zich genoodzaakt had gezien, wordt Nabal door een beroerte getroffen en tien dagen daarna nog eens, zodat hij stierf.

Maar een jongeling uit de jongelingen, die van de behandeling van Davids boden zeer nadelige gevolgen voor het gehele huis verwachtte, boodschapte het aan Abigaïl, de vrouw van Nabal, omdat deze niet bij het voorgevallene (vs. 9vv.) aanwezig geweest was, zeggende: Zie, David heeft boden gezonden uit de woestijn om onze heer te zegenen, om hem geluk te wensen bij het feest en om een gave te vragen, maar hij is tegen hen uitgevaren, 1) en heeft hen teruggewezen, zonder het geringste in te willigen. 2)

Duidelijk komt hier uit, de grote achting, die deze jongeling voor David had, tegenover de geringe achting, die hij had voor zijn heer. Uit hetgeen nu volgt, uit het gunstig getuigenis, dat hij van David geeft, blijkt wel, dat David zijn leger onder strenge krijgstocht hield. Hij zelf

boog voor het gezag van Gods wet en waar hij dit zelf deed, daar kon hij ook zijn soldaten onder de tucht houden. Wie zelf niet bukt voor Gods Woord, verwondere zich niet, dat ook zijn eigen gezag weinig betekent.

Deze jongelingen waren wijzer en beter dan hun heer. "Niemand is uitgesloten van de deugd, allen hebben toegang tot haar, zij nodigt allen, vrijen en dienstbaren, koningen en slaven. Zij verkiest geenszins dit of dat huis, of deze of die bezittingen; zij is met de persoon zelf tevreden. "

Zo doe God aan alle de vijanden van David 1) wat ik aan hem doen zal, en zo doe Hij daartoe, indien ik van allen, die hij (Nabal) heeft, tot morgen over laat die aan de wand pist! tot de laatste man toe zal ik verdelgen.

De Griekse, Syrische en Arabische vertaling hebben: "Zo doe God aan David", hetgeen waarschijnlijk de ware lezing is. David wil hier zeggen, dat zo waarlijk God alle vijanden van David zal verderven, zo waar zal ook niemand van Nabals kinderen in leven blijven, wat mannelijk is. De laatste woorden toch is een Oosterse uitdrukking voor: al wat mannelijk is.

Toen nu Abigaïl David zag, haastte zij zich, en kwam van de ezel af, en zij viel voor het aangezicht van David op haar aangezicht, en zij boog zich ter aarde1) (Ruth 2: 10).

Loopt David, door onrecht op onrecht verbitterd, gevaar om zijn ziel te bezondigen en zijn eigen rechter te zijn, de onwraakbare stem van de geschiedenis doet ons hier opmerken, dat er een God is die Zijn gunstgenoot weerhoudt van een daad, die in blinde overijling gepleegd hem in de gevolgen tot schande en smart zou gestrekt hebben. De Heere laat niet toe, dat David Nabal zal straffen; Hij zelf zal de zaak van zijn gunstgenoot uitwijzen, en de Heere doet dit op een wijze, die in de uitkomst Davids levensgeluk tegelijkertijd verhoogt en bevestigt. (L. DE GEER).

En zij viel aan zijn voeten en zei: Och, mijn heer! van mij zij de misdaad, 1) zie hetgeen, waardoor gij beledigd zijt, aan alsof ik het u aangedaan had en laat toch uw dienstmaagd voor uw oren spreken, wat zij tot verontschuldiging inbrengen kan en hoor de woorden van uw dienstmaagd, 2) opdat ik uw ontstoken gemoed tot kalmte brenge.

Eigenlijk staat er: Op mij, mijn heer, de schuld.

Zij neemt de schuld op zich, omdat zij hoopt, dat David zich aan haar niet wreken zal.

Wat wist zij naar het hart van David te spreken, hoe geheel paste haar rede aan haar vrouwelijke stand. Ik ken geen voorbeeld van welsprekendheid, dat dit overtreft.

De grootste redenaar zou moeilijk een drangreden, waarvan zij zich niet bediend heeft, kunnen aanvoeren, of die op voordeliger wijze of met meer innemende woorden, dan zij deed, kunnen voordragen.

Mijn heer stelle toch zijn hart niet aan deze Belials-man, deze ondeugende man, aan Nabal, hij geve geen acht op hetgeen hij gedaan heeft; want, zoals zijnnaam is (vs. 3 25. 3), zo is hij, zijn naam is Nabal, en dwaasheid is bij hem, hij kan niet anders dan zich dwaas gedragen, zodat een wijs man het beneden zich achten moet op zijn woorden en daden acht te geven; en ik, uw dienstmaagd, heb de jongelingen van mijn heer niet gezien, die gij gezonden hebt (vs. 5vv.), anders zouden zij met een beter antwoord gekomen zijn.

De betekenis van het woord "Nabal" is moeilijk in onze taal uit te drukken: dwaasheid, kwaadaardigheid en slechtheid, zijn de hoofddenkbeelden daarin opgesloten; misschien zou men er het naast aankomen door dus te vertalen: "Zijn naam is Narrig en narrigheid is bij hem. " (v. d. PALM).

Abigaïl heeft niet zo met haar man gehandeld, dat zij hem veracht heeft, maar zijn dwaasheid heeft zij bij David niet ontveinsd. Maar zo moest het ook. Want indien zij beproefd had Nabal en zijn zaken te verontschuldigen bij David, zou zij hem meer tot toorn hebben opgewekt, die zij nu met vleiende woorden moest vertederen. Waar zij daarom erkent, dat haar man dwaas was en aan zijn naam beantwoordde, daaruit volgt nog niet, dat zij gewoon was om hem te belasteren, maar gedreven door de noodzakelijkheid, heeft zij de dwaasheid van haar man erkend. Want uit alles blijkt, dat zij een vrouw was van groot vernuft en dat zij met de grootste voorzichtigheid met haar man heeft verkeerd. Waaruit wij groot nut kunnen trekken, indien wij dit voorbeeld tot ons voordeel weten te gebruiken.

Het zou niet mogelijk zijn geweest de man te sparen; de enige verontschuldiging van deze daad lag in het karakter van Nabal. Menskundige trek! waardoor Abigaïl toont het rechtmatige in Davids verontwaardiging te willen erkennen. (L. DE GEER).

En nu mijn heer, zo waarachtig als de HEERE leeft en uw ziel leeft (20: 3), het is de HEERE, die over u als Zijn uitverkorene waakt en u voor verkeerdheden bewaart, die u verhinderd heeft te komen met bloedstorting, 1) dat uw hand u zou verlossen, u recht zou verschaffen. De Heere zal u wreken (Deuteronomium 32: 35); en nu, dat als Nabal, wiens ondergang ik voorzie, worden uw vijanden, Saul en zijn oorblazers en die tegen mijn heer kwaad zoeken! 2)

Volgens een andere vertaling "in bloed," namelijk: in bloedschuld.

Ten tweede duidt zij aan, dat God de wreker is van de bozen, waar zij de wens uitspreekt, dat alle vijanden van David dwazen als Nabal mogen worden, waarbij tot recht verstand van haar woorden men bedenken moet, dat naar de oudtestamentische voorstelling, dwaasheid een correlaat van goddeloosheid is, die noodzakelijk Gods straf met zich brengt.

En nu, wat het uw jongelingen aangedane onrecht betreft, ik wil het weer goedmaken; dit, wat deze ezels dragen, is de zegen (Genesis33: 11), die uw dienstmaagd mijn heere toegebracht heeft; dat hij gegeven
worde aan de jongelingen, die de voetstappen van mijn heer nawandelen, opdat ook zij tevreden gesteld worden.

Met fijne en echt vrouwelijke tact biedt Abigaïl de geschenken niet David aan, maar aan zijn soldaten. Zij blijft de nederige dienstmaagd, die wel aan zijn knechten, maar niet aan David zelf een geschenk durft aan te bieden.

Daarvoor staat hij als toekomstig koning te hoog. Wat zij hem zal aanbieden, zijn niet geschenken van rozijnen, maar zegeningen van God, die betrekking hebben op zijn toekomstige regering. De kostbaarste tijdelijke en geestelijke zegeningen wenst zij de toekomstige koning toe. In zekeren zin wordt zij profetes.

Vergeef toch aan uw dienstmaagd de overtreding van haar dwaze man, die zij op zich genomen heeft, want de HEERE zal zeker mijn heer, die Hij tot vorst over Zijn erfdeel gekozen heeft, een bestendig huis maken 1) (2 Samuel . 7: 8vv.), omdat mijn heer de oorlogen van de HEERE voert en omdat God u tot een werktuig tegen Zijn vijanden gebruikt, zult gij toch de goede zaak niet door eigen wraak bevlekken, en te meer verwacht ik, dat gij uw voornemen zult opgeven, omdat geenkwaad bij u gevonden is van uw eerste dagen af tot nu.

Met de naam van huis wordt in de Hebreeuwse taal alles omvat, wat tot het tijdelijk leven behoort. Zo wordt gezegd, dat het huis van iemand gebouwd wordt, wanneer hij voorspoed geniet, met vrouw en kinderen een rustig leven leidt, door de vijanden niet wordt verontrust, maar zich veilig voelt. Zo zegt Abigaïl, dat zij ervan overtuigd is, dat God David een huis zal bereiden. Van waar nu anders die overtuiging, dan ten gevolge van de goddelijke belofte, waaraan zij reeds geloof schonk en waarvan zij de vervulling verwachtte. Ten opzichte van zijn godsvrucht had hij zoveel duidelijke bewijzen gegeven, dat zij bereid was zich aan die regering te onderwerpen, hoewel deze echter nog naar de meningen van de mensen niet aanwezig was.

Wanneer een mens opstaan zal om u te vervolgen en om uw ziel te zoeken, zoals Saul thans doet, zo zal de ziel van mijn heer ingebonden zijn in het bundeltje van de levenden bij de HEERE, uw God; 1) Hij zal u bescherming wetente geven, die Zijn uitverkorenen wel uit elke strijd kan redden; maar de ziel van uw vijanden zal Hij slingeren uit het midden van de holte van de slinger. Hij zal hen als iets, dat men als nietswaardig van zich werpt, in de holte van de slinger (1 Samuel 17: 49) ronddraaien, totdat Hij hen eindelijk wegslingert.

Deze gelijkenis is genomen van zaken van waarde die men in een bundel bond, opdat zij niet beschadigd zouden worden. De woorden hebben wel niet in de eerste plaats betrekking op het eeuwige leven bij God in de hemel, maar op de zekere bewaring van de vromen op deze aarde in de genade en gemeenschap van de Heere; maar wie reeds in dit leven zo geborgen is, dat geen vijand hem schade kan aandoen, of zijn leven wegnemen, die zal de Heere ook hij de tijdelijke dood niet laten verloren gaan, maar in het eeuwige leven opnemen.

Ofschoon wij hier een vrouw horen spreken, zo is toch deze uitspraak, alsof zij door Gods Geest zelf is voortgebracht, op te vatten, waarvan zij het orgaan en het instrument was.

Zoals het eerste (in het bundeltje van de levenden ingebonden zijn) het beeld is van volkomen rust, zo geeft het laatste (geslingerd worden uit het midden van de holte van de slinger) de hoogste onrust en het dreigendst gevaar te kennen, waarbij ieder ogenblik alles op het spel staat.

En het zal geschieden, als de HEERE mijn heer naar al het goede doen zal, dat Hij door Zijn profeet over u gesproken heeft, en Hij u gebieden zal, Zijn belofte aan u vervullen zal, een voorganger te zijn over Israël 1) (2 Samuel . 5: 2),

Op bewonderenswaardige wijze wijst zij er David op, dat hij de Heere, zijn God te prijzen had, nog op het juiste uur teruggehouden te zijn (vs. 26), en herinnert zij hem, dat hij nog geen voorganger of koning is en dus ook geen rechter over de boosdoeners.

Zo zal dit u, mijn heer, niet zijn tot wankeling, noch aanstoot van het hart, gij zult geen knagende worm daarover voelen, te weten dat gij bloed zonder oorzaak vergoten zou hebben,
en dat mijn heer zichzelf verlost zou hebben (vs. 26); en als de HEERE mijn heere weldoen zal en in zijn regering zegenen, te meer, omdat gij u voor een zo zware schuld bewaard hebt, zo zult gij uw dienstmaagd gedenken, 2)haar dankbaar zijn voor haar vermaning om het voornemen van wraak telaten varen.

Abigaïl bewaart deze beweegreden tot het laatst, als de meest vermogende bij mensen als David. Menigeen deed in drift, wat hij duizendmaal nooit gedaan wenste.

Zij waarschuwt hem, hoe de volvoering van zijn voornemen later een voorwendsel zou kunnen wezen om hem de kroon te onthouden indien men mocht menen een tweede Saul in hem te erkennen die, ten koste van Israëlitisch bloed, zich door zijn driften liet beheersen. (L. DE GEER).

David erkent later, dat de Heere door haar deze woorden gesproken heeft, en dat Hij haar als een middel heeft willen gebruiken om zijn knecht in deze voor struikelen te bewaren. Abigaïl komt hier vooral uit als een vrouw, die waarlijk in de wetten van de Heere ervaren is, maar ook als een, die door de genade van God die wet heeft leren binden op de tafel van haar hart.

Hoe lief moet de Heere Zijn knecht David gehad hebben, dat Hij zo’n bestrafster op zijn zondenweg tegenover hem stelle, zo vol wijsheid, zachtheid, ootmoed, ernst, waarheid, liefde! Wij leren hier het woord (Job 5: 17) nazeggen: "Zie, gelukzalig is de mens, die God straft. " Zullen wij niet in het bewust zijn van onze zwakheid dag en nacht van harte tot God roepen: "Laat mij niet heengaan in de dwalingen van mijn wegen; zend mij Uw bestraffer tegen en o Heere, wanneer het mogelijk is, zo’n bestraffer, als Gij tot Uw knecht David zond! Maar wanneer ik in de gehele Bijbel geen tweede geschiedenis weet te noemen, waarin ons zo duidelijk en liefelijk, als in de woorden van Abigaïl geleerd wordt, in ware wijsheid, waarheid en liefde te bestraffen, zo ken ik ook geen tweede die, zoals Davids later gedrag (vs. 32vv.), ons aanwijst, op welke wijze wij de bestraffing uit de mond van een mens moeten aannemen. Het eerste woord, dat de bestrafte liet horen was een innige, dankbare lof aan de genade van de Heere, die juist in de bestraffing zich hem zo heerlijk geopenbaard had; het tweede een

blijde zegen over het menselijk werktuig van de goddelijke kastijding. Hij wachtte later niet meer, totdat de bestraffing tot hem kwam; omdat hij beide, haar noodzakelijkheid en haar zegen ondervonden had, bracht hij later zijn zoon van Salomo onder de hand van Nathan, die scherpe roede in de hand van God, en vroeg hij voor zichzelf om bestraffing in die schone woorden die van zijn godzalig leven zo luide getuigen (Psalm 141: 5): "De rechtvaardige sla mij, het zal weldadigheid zijn, en hij bestraffe mij; het zal olie op het hoofd zijn, het zal mijn hoofd niet breken. " De wijze, waarop iemand de bestraffing aanneemt, openbaart in hoeverre hij een man naar het hart van God is.

Abigaïl openbaart van haar zijde een rijpheid van geloofsleven, die zij slechts door de omgang met profeten verkregen kon hebben. Van de werkzaamheden van Elia en Elisa wordt uitdrukkelijk vermeld, dat de vromen zich op bepaalde tijden om de profeten verzamelen; wat verhindert ons, iets dergelijks bij Samuel aan te nemen? Het ontbreken van bepaalde getuigenissen wordt voldoende daardoor verklaard, dat slechts korte berichten, en deze nog slechts bij bijzondere gelegenheden, over de invloed van Samuel op Israël gegeven zijn.

Uit haar vermoedelijke bekendheid met Samuel en uit diens omgang, zal zij ook bekend zijn geworden met het feit, dat David tot koning over Israël gezalfd was.

Toen 1) zei David tot Abigaïl: Gezegend zij de HEERE, de God van Israël, die, in vaderlijke zorg voor mij, u op deze dag mij tegemoet gezonden heeft, om dit kwaad te voorkomen,

Een wijs bestraffer, iemand, die zijn naaste wel getrouw, maar tevens wel voorzichtig op de meest bekwame tijd en op de gevoegelijke wijze bestraft, bij een horend oor, die naar de bestraffing luistert en zich daardoor laat onderwijzen tot verbetering, is een gouden oorsiersel en een halssieraad van het fijnste goud, deze is hem zo aangenaam en hij stelt een zo hoge prijs daarop, alsof hem een edelgesteente in de oren, of een kostelijk sieraad om de hals werd gehangen (Spreuken 25: 12). Zo’n wijze, als Salomo hier beschrijft, was Abigaïl en zo’n horend oor was hier David, die aan haar bestraffing niet alleen een gehoorzame aandacht verleende tot zijn verbetering, maar ook zijn blijdschap en dankbaarheid hierover betuigde, volgens zijn bestendige regel (Psalm 141: 5). Nooit was een bestraffing met meer trouw en voorzichtigheid gedaan en beter ontvangen dan deze.

En gezegend zij uw raad, uw wijze en verstandige toespraak, en gezegend zijt gij, dat gij mij op deze dag geweerd hebt, te komen tot bloedvergieten, 1) dat mijn hand mij verlost zou hebben (vs. 26)!

In het Hebreeuws Mibbo bedamim. Letterlijk: van te komen met bloedstorting, maar dan ook in de betekenis van: het vervallen in bloedschuld. Ook in het Arabisch komt deze woordschikking voor. Zo wordt er ook gezegd, b. v. in Psalm 71: 16: Ik zal komen met de daden van de Heere, d. w. z. ik zal komen en de daden van de Heere vermelden.

Men weet, dat het steeds een van de innige begeerten van David was, om bevrijd te blijven en verlost te worden van bloedschulden, en dan kan men zich wel voorstellen, hoe hij God

ervoor heeft gedankt, dat Hij hem Abigaïl op zijn weg heeft doen ontmoeten, om hem van deze bloedschuld te bevrijden.

Want voorzeker, het is zo waarachtig als de HEERE, de God van Israël, leeft, die mij door u verhinderd heeft, van u kwaad te doen, en u, die geen schuld aan de misdaad van uw man hebt, te doden dat, ten ware, dat gij u gehaast hadden mij tegemoet gekomen waart, zo ware van Nabal niemand, die aan de wand pist, over gebleven tot het morgenlicht; ik had mij daartoe door een eed 1) verbonden.

Een eed in een onrechtvaardige zaak heeft geen verbindende kracht; veeleer zondigt de mens dubbel, wanneer hij die nakomt; de eed moet in zo'n geval als zonde worden beleden en de daad nagelaten (Vergelijk Joz. 9: 21).

Toen nu Abigaïl, bij haar terugkeren naar Karmel, tot Nabal kwam, ziet, zo had hij gedurende haar afwezigheid, naar de wijze van de dronkaards (2 Samuel . 13: 23), een maaltijd in zijn huis aangericht als de maaltijd van een koning in heerlijkheid en overvloed van spijs en drank, terwijl hij de behoeftigen niet had meegedeeld (Luk. 16: 19), en het hart van Nabal was vrolijk op deze dag, en hij was zeer dronken; 1)daarom gaf zij hem met niet één woord van het voorgevallene, klein noch groot (20: 2) te kennen, tot aan het morgenlicht, omdat zij met hem in zo'n toestand toch niet spreken kon.

Er is geen zekerder bewijs, dat iemand dwaas is, noch een zekerder weg, om het weinige verstand, dat men heeft, te vernietigen, dan dronkenschap.

Ach! Abigail heeft vele zusters in haar lijden!.

Het geschiedde nu in de morgen, toen de wijn van Nabal gegaan was, toen hij zijn dronkenschap uitgeslapen had (1: 14), zo gaf hem zijn vrouw die woorden te kennen, zij stelde hem het groot gevaar voor, waarin zij verkeerd hadden (vs. 21vv. 25. 21) en wat zij gedaan had. Toen bestierf zijn hart in het binnenste van hem, en hij werd als een steen.
Zowel de schrik over het gevaar, waarin hij zich bevonden had, als de ergernis over de handelwijze van zijn vrouw ontzette hem zozeer, dat hij aanstonds door een beroerte getroffen werd en geen lid bewegen kon.

Zo zijn de kinderen van de wereld: wanneer het hun welgaat, willen zij iedereen met voeten treden, loopt hun echter iets tegen, zo zijn zij vol vrees en angst (Jer. 17: 9).

Dikwijls is het gericht op de drempel, wanneer dronkenschap en zwelgerij op de lippen is.

En het geschiedde na ongeveer tien dagen, gedurende welke hij bewusteloos gelegen had, zo sloeg de HEERE Nabal, dat hij stierf; maakte een einde aan zijn leven.

Het is recht bij God, dat zij, die zonder genade leven, ook zonder vertroosting sterven, en daar is niets beters te verwachten voor een, die in zijn zonde blijft volharden.

III. Vs. 39-44. Als David Nabals dood verneemt, prijst hij de Heere, die zijn smaad aan deze man gewroken en hem van vergelding teruggehouden heeft. Hij zendt daarop boden naar Abigaïl, opdat zij voor hem haar hand vragen, en neemt haar tot vrouw. Reeds vroeger had hij Ahinoam van Jizreël gehuwd; daarentegen had Saul aanstonds na zijn vlucht Michal, zijn eerste vrouw, genomen en aan een ander gegeven.

Toen David hoorde, dat Nabal dood was, zo zei hij ten aanhoren van zijn metgezellen: Gezegend zij de HEERE, die de twist van mijn smaad getwist heeft van de hand van Nabal, en heeft mij, Zijn knecht, onthouden, teruggehouden van het kwade, van de wraak en van het bloedvergieten, en dat de HEERE het kwaad van Nabal op zijn hoofd heeft doen terugkeren!
En David zond heen, toen de tijd van rouw voorbij was, en liet met Abigaïl spreken, dat hij haar zich tot vrouw nam, 2) opdat zij altijd zo'n bewaakster, als een tweede geweten, voor hem zou zijn.

David was niet blijde over de dood van Nabal als zodanig, maar hierover verheugde hij zich, dat God zijn rechtszaak had uitgericht, door hem te wreken op Nabal om de smaad hem aangedaan en in de tweede plaats hierover, dat niet hij, maar God zelf Nabal had doen sterven, zodat hij van bloedschuld was vrij gebleven. Wij herkennen hier weer de man naar Gods hart, de man, die begeerde teder te leven voor Zijn God.

Het stond David vrij, haar tot vrouw te nemen, omdat Michal, Sauls dochter hem was ontnomen en aan een ander gegeven, ofschoon hij haar naderhand terug kreeg, zoals wij later zullen zien. Daarom, omdat zij hem als vrouw was ontnomen en met een ander hoereerde, omdat deze niet volgens het recht haar man kon zijn, kon David Abigaïl tot vrouw nemen. Wat niet verwonderlijk is, dat hij haar tot vrouw voor zich begeerde, omdat hij haar als een verstandige en in deugden uitblinkende vrouw had leren kennen. En wel is de manier, die hij volgde, lofwaardig, n. l. dat hij niet zelf tot haar ging om haar tot vrouw te nemen, maar door boden haar voorstellen deed omtrent een huwelijk, omdat het anders de schijn had kunnen hebben, dat hij haar had gevraagd, steunende op zijn gezag, of dat hij haar met geweld had weggevoerd.

Ongetwijfeld heeft David Abigaïl tot vrouw genomen, omdat hij getroffen werd door haar schranderheid en voorzichtigheid, maar bovenal, omdat hij in haar zag een vrome en godvrezende echtgenote, die hem op zijn moeitevolle loopbaan tot grote steun kon zijn. Wij hebben niet te denken, dat dit aanstonds na de dood van Nabal plaats had, maar ongetwijfeld enige tijd daarna. Zo spoedig echter David haar ten huwelijk laat vragen, was zij aanstonds bereid om te gaan, niet vragende of hij haar kon onderhouden. Ook niet opziende tegen de gevaren, die aan David's toestand waren verbonden.

Toen stond zij op, zonder enige bedenking het voorstel aannemende en hierin de vervulling van haar eigen woord tot David: Gij zult uw dienstmaagd gedenken, (vs. 31) ziende, en zij neigde zich met het aangezicht ter aarde voor de boden, die als plaatsbekleders van hun heer voor haar stonden, en zij zei: Ziet, uw dienstmaagd zij tot een dienares om de voeten van de knechten van mijn heer te wassen 1) (Ge 18: 4).

Dit is wel in de eerste plaats naar de wijze van de Oosterlingen gesproken, die bij betuigingen van beleefdheid zeer onderdanige woorden bezigen; toch ligt in deze woorden meer dan enkel beleefdheid, want zij acht zich niet waardig de vrouw te worden van een zo grote held, Israël's toekomstige koning; zij is bereid met hem in zijn ellende te gaan, die hij nog eerst moet dulden.

Ook nam David (hij had zich vroeger, toen hij zich vluchtende voor Saul in de woestijn Zif (23: 14vv.) bevond, tot vrouw genomen) Ahinoam (= broeder van de schoonheid) van Jizreël in het gebergte van Juda (Joz. 15: 56); alzo waren ook die beiden hem tot vrouwen. 1) Over zijn kinderen bij deze beide vrouwen, zoals over zijn overige vrouwen, zie 2 Samuel . 3: 2vv. ; 1 Kronieken 3: 1vv.

Hoewel David hier inging tegen de verordeningen van God, zo heeft hij het toch niet gedaan uit vleselijke gezindheid, maar meer dan hoogstwaarschijnlijk om politieke redenen om n. l. meer invloed te verkrijgen en voorname families aan zich, door zijn huwelijk, te verbinden.

David hoopte door dit dubbel huwelijk meer invloed te verkrijgen bij zijn eigen stam, nu hij die verloren had in die van Benjamin door het wegnemen van Michal.

Want Saul had zijn dochter Michal, de vrouw van David (18: 10vv. ; 19: 12vv.), als deze, volgens 20: 24vv. gevlucht was om hem alle aanspraak op de troon te ontnemen, gegeven aan Palti, (= verlossing door de HEERE), de zoon van Laïs (= leeuw), die van Gallim (= fonteinen) was, een plaats tussen Gibea en Jeruzalem (Jes. 10: 30); na zijn troonsbestijging liet David haar door Isboseth, Sauls zoon, aan zich teruggeven (2 Samuel . 3: 14vv.).

De Heilige Schrift bevat een zo rijke volheid van vrouwelijke karakters en wel van zo bepaald en scherp getekende karakters, dat het gehele heidendom niet eens een gelijk getal van uitstekende vrouwen hier tegenover kan plaatsen, veel minder vrouwen die met deze, wat de karakteristiek betreft, vergeleken kunnen worden. Er is geen richting, geen toestand, geen betrekking in het vrouwelijke leven, die niet door enige vrouwelijke persoonlijkheid van de Heilige Schrift als in een beeld voorgesteld wordt. Niet het minst betekenende van deze voorbeelden stelt ons de betrekking van de drie eerste vrouwen van David voor ogen. Michals huwelijk berust aan de ene zijde op menselijke boosheid (van de zijde van Saul), aan de andere zijde op onnadenkende natuurlijke liefde (van de zijde van Michal). Niet dat wij hiermee de natuurlijke liefde willen veroordelen, maar haar onbezonnenheid, die zonder zich om iets te bekommeren, alleen zichzelf, alleen het bereiken van haar doel, alleen de bevrediging van haar wensen in het oog heeft, maakt haar verwerpelijk. Michal mocht de haat van haar vader tegen David niet achteloos voorbijzien, veel minder deze haat, zoals het schijnt, tot bereiking van haar bedoelingen aanwenden. Slechts onder één voorwaarde had zij die mogen voorbijzien, dat bij haar erkenning van David's geestelijke betekenis, verstaan van zijn roeping geweest ware, dat zij David's roeping had kunnen begrijpen. Daarvan vinden wij geen spoor, zij is veel meer in Sauls huis de tegenovergestelde van Jonathan en bemint in David alleen de mooie man en de dappere en gevierde krijgsman, maar niet de held van God. Dit onderscheid tussen Jonathan en Michal komt onmiskenbaar in 19 op de voorgrond:

Jonathan treedt de bloeddorstige Saul met moed en beslistheid tegemoet; dat is het gevolg daarvan, dat hij David's roeping kent, dat is het gevolg van goddelijke liefde. Michal redt David wel, maar in plaats van moedig voor de onschuld van haar man te strijden, redt zij hem daardoor, dat zij hem laat vluchten en zichzelf, door een dubbele noodleugen, en wel bovendien zo, dat zij haar man op verkeerde wijze voorstelt. Zo handelt de bloot natuurlijke liefde, die altijd in haar eigenlijk beginsel zelfzuchtig is. Michal grijpt naar iets hogers, verkrijgt het hogere, eigent zich dit uiterlijk toe, zonder het zich innerlijk te willen toe- eigenen. Deze onzuivere grond van het ontstaan en het voortduren van de verbintenis straft nu God daardoor, dat zij aan een ander tot vrouw gegeven wordt. Deze man was haar gelijk en bij hem vond zij werkelijk wederliefde, zoals het verhaal (2 Samuel . 3: 13-16) bewijst, dat men niet zonder medegevoel lezen kan. Nadat zij na Sauls dood aan deze man door dwang is ontnomen en door Abner aan David teruggegeven is, openbaart zich geheel het Sauls-karakter in haar; zij hoont David om zijn godsdienst (2 Samuel . 6: 15,20) en ergert zich aan zijn roeping; zij wordt zijn vijandin om zijn roeping, evenals haar vader, en daarmee ook vijandin van God. Als een juiste dochter van Saul was het alleen om natuurlijke neiging en uiterlijke eer te doen, en de levende God en Heere was haar nog goed genoeg om die neiging te bevredigen en haar aan die eer te helpen.

Van Ahinoam wordt ons bijna niets verteld, zo min als van zo vele andere vrouwen uit het Oude Testament; maar juist de omstandigheid, dat niets van haar bericht wordt, dient daartoe, om de verhouding van Michal tot David duidelijker in het licht te stellen. Zij is een persoonlijkheid van een meer ondergeschikte natuur, die op die lagere plaats blijven wil. Zij grijpt niet naar het hogere als Michal, en blijft daarom ook voor vele verzoekingen en nadelen bewaard, die Michal troffen. Mogen wij uit haar naam (= haar broeder is Noam of bevalligheid) en meer nog uit de naam van haar zoon een gevolgtrekking maken, dan is zij een aanvallige, nederige eenvoudige, trouwe vrouw geweest in tegenstelling tot de zelfzuchtige, hartstochtelijke, onware en tenslotte vijandige Michal.

Weer anders is Abigaïl, de vrouw, die naar de geest bij David behoorde, wier geest vooral in vs. 29 zich openbaart. Zij vormt een dadelijke tegenstelling met Michal. Bij Michal onverschilligheid omtrent de roeping van de begeerde man met de vermetelheid bij de grootste ongelijkheid hem gelijk te willen zijn; bij Abigaïl erkenning van de roeping van de man die zij niet gezocht heeft, aan wiens verkrijging zelfs geen gedachte is geweest, en die dan ondanks die voorhandene gelijkvormigheid naar de geest, toch tegenover hem een dienstmaagd kan zijn (vs. 41). De afdrukken van deze typen zijn ook voor een minder scherp oog niet moeilijk te vinden; moeilijker schijnt het de verhouding van de vrouw tot de man af te meten naar de maatstaf ons hier gegeven. Vrouw, ga met de man die naar de geest veel betekent, die gij bemint, ook innerlijk, ga met hem onvoorwaardelijk, of wanneer gij dat niet kunt, zo blijf op nederige grond en blijf weg van een man, die in het rijk van God een aanzienlijke plaats inneemt; anders loopt gij gevaar om te komen als een leugenares of huichelaarster, of zelfs als een tegenstandster. Een Ahinoam past bij elke man, al stijgt die geestelijk ook nog zo hoog; zulke ondergeschikte personen hebben, ook wanneer zij het geestelijk standpunt van de man niet begrijpen, juist in haar ondergeschiktheid, die geen aanspraken maakt, een betekenis. Wel de vrouw, die een Abigaïl is, en wel de man van geestelijke, christelijke rijkdom, die een Abigaïl vindt.

HOOFDSTUK 26.

DAVID NEEMT SAULS SPIES EN WATERFLES.

Vs. 1-12. Aanstonds na zijn verbintenis met Abigaïl, trekt David met zijn manschappen naar de woestijn Zif, omdat hij niet langer in de woestijn Paran kan blijven, omdat deze geen levensmiddelen aanbiedt. In de woestijn Zif hoopte hij nu tegen een verraad van de bewoners veiliger dan vroeger (28: 19vv.) te zijn, omdat thans nog een tweede vrouw uit die streek zich in zijn gemeenschap bevindt. Intussen heeft hij zich bedrogen. De Zifieten komen ook nu tot Gibea en verraden aan Saul het oponthoud van de door hem vervolgde vluchteling. Toen nu Saul zich met 3000 uitgelezen mannen gelegerd had ter zijde van de heuvel Hachila, die aan de zuidzijde van de woestijn ligt, sluipt David gedurende de nacht met een van zijn helden, zijn neef Abisaï, in het vijandelijk leger en haalt van daar de spies en de waterfles van Saul als een bewijs, hoe de koning in zijn macht geweest was, zonder dat hij de gelegenheid had waargenomen, om zich van zijn tegenstander te ontdoen.

De Zifieten nu, toen zij bemerkten, dat David zich weer, evenals vroeger, met zijn 600 manschappen in hun nabijheid ophield, kwamen tot Saul te Gibea, zijnresidentie, zeggende omdat zij hem behulpzaam wilden zijn David in zijn macht te brengen: Houdt David zich niet opnieuw verborgen op de heuvel van Hachila, die tegen het zuiden ligt voor aan de wildernis?1) Zo kome nu de koning, en wij willen hem overleveren in de handen van de koning (23: 19vv.).

Hoewel Saul beloofd had, David niet meer te vervolgen, laat hij zich toch weer door de Zifieten verleiden, om aan zijn wraakzucht te voldoen. Wij zien hieruit, hoe ongeheiligde harten spoedig de goede indrukken verliezen. De goede indrukken bij Saul waren gelijk aan een vroeg opkomende dauw, of aan een morgenwolk.

Toen maakte Saul zich op, geheel vergetende, wat hij bij zijn laatste vervolging beloofd had (24: 17vv.), en trok naar de woestijn Zif, en met hem drieduizend man, uitgelezenen van Israël, 1) die een soort van lijfwacht vormden, die hij voor kleinere gevechten uitgekozen had uit alle krijgslieden (13: 2; 24: 2); het doel van deze tocht was om David te zoeken in de woestijn Zif.

Wij worden hier bevestigd in het feit, dat Saul een lijfwacht, of een soort staand leger had van 3000 man die ieder ogenblik gereed stonden, om hem op zijn krijgstochten te vergezellen. Dat hij echter zoveel man meenam tegen David, die slechts omringd was met 600 man, gunt ons een blik in zijn ongelovige toestand. Hij is ervan overtuigd, dat God met David is, dat deze door de Heere wordt gezegend en beschermd en daarom zal hij menselijke macht stellen tegenover de hulp van God. Zo wordt eigenlijk zijn vervolgen van David een zich steeds driester verzetten tegen de besluiten van God.

Toen antwoordde David, die op de gedachte kwam om weer een bewijs te halen, dat Saul in zijn macht geweest was, en sprak tot Achimelech (= broeder van de koning), de Hethiet, en

tot Abisaï (= vader van de giften), de zoon van zijn stiefzuster Zeruja (= droefenissen), de broeder van Joab (= de HEERE vader; "1 Samuel 16: 10), zeggende: Wie zal met mij tot Saul in het leger afgaan. Toen zei Abisaï, dadelijk tot het waagstuk bereid: Ik zal met u afgaan.

Voor de eerste maal worden hier enige namen van hen, die bij David waren (22: 23; 23: 13), genoemd. Van deze beiden komt Achimelech verder niet meer voor, zodat wij niets naders van hem kunnen zeggen. Een Hethiet heet hij zonder twijfel in dezelfde zin als Uria (2 Samuel . 11: 3). Abisaï was een zoon van David's zuster, een broeder niet alleen van Joab, maar ook van Asahel (1 Kronieken 2: 16); in vereniging met Joab doodde hij later (2 Samuel . 3: 26vv.) Abner uit wraak, omdat die hun broeder Asahel doorstoken had (2 Samuel . 2: 18vv.). Onder David's helden (2 Samuel . 23: 8vv.) behoorde hij met Benaja tot de tweede rang. Van zijn heldendaden zullen wij ten tijde van David's regering nog meermalen vernemen (2 Samuel . 10: 10vv. ; 18: 1vv. ; 20: 6vv. ; 21: 6vv. ; 1 Kronieken 18: 12vv. Hij was zowel wraakzuchtig (2 Samuel . 16: 9) als dapper en daardoor voor David, evenals zijn broeder Joab, een last (2 Samuel . 3: 29).

Toen zei Abisaï, 1) die bedacht wat van de mensen en niet wat Godes was (MATTHEUS. 16: 23) tot David: God heeft heden uw vijand in uw hand besloten (24: 5); laat mij toch hem nu met de spies ineens ter aarde slaan, en ik zal het zo diep en dodelijk doen dat hij aanstonds sterft en ik het hem niet ten tweeden male behoef te doen.

Abisaï zette David aan, om Saul te doden, niet wel door de hand van David zelf, maar door zijn eigen, die hij aanbiedt met de woorden: God heeft heden uw vijand in uw hand besloten, enz. waarmee hij vraagt om hem een dodelijke wond toe te brengen, waarvan Saul niet weer zou opkomen. Maar David weerhoudt Abisaï met dezelfde woorden, waarmee hij te voren zijn soldaten heeft tegengehouden om Saul te doden, toen deze hem daartoe aanzetten, toen hij in de spelonk was gekomen. Vervolgens bevestigt hij de zaak met een eed. Laten wij hier het geduld van David goed in ogenschouw nemen, dat noodzakelijk is om zich tot algehele gehoorzaamheid aan God te schikken, wanneer men zijn hartstochten zo kan beheersen. Want hier wordt niet gehandeld over beledigingen, die vroeger zijn aangedaan, maar over een tegenwoordig gevaar, omdat hij, zoals een vogeltje, overvallen, hier- en daarheen gejaagd en in een strik schijnt te zijn gelopen. En ofschoon hij vroeger gepoogd heeft het hart van die man te buigen en Saul zelfs zijn schuld had erkend, heeft hij het echter niet kunnen buigen, ja, bleef, het een eeuwige haat koesteren en was het onverzoenlijk. Kortom, ofschoon een zo grote vrees en eerbied David bij zijn plicht had gehouden, en afgehouden van wraak te nemen over zo vele beledigingen, waar hij door Saul onredelijk werd geplaagd, toch scheen hem nu een rechtvaardige gelegenheid gegeven te worden om Saul te doden, omdat diens haat niet verzoend scheen te kunnen worden en hij David geen rust wilde geven, zelfs niet een ogenblik, zodat hij terecht voor zichzelf nu scheen te kunnen zorgen door Saul te doden, en het in ieder geval beter was een zo onverzoenlijke vijand uit de weg te ruimen dan zo dikwijls in gevaar te verkeren. Een rechtvaardige reden daarom had hij, naar het oordeel van de mensen doordat hij voor zichzelf en zijn belangen had te zorgen door Saul te doden. Het is niet twijfelachtig, of een verzoeking heeft David overvallen. Want wanneer de redenen mooi schijnen, naarmate de mensen wel geneigd zijn om zich te wreken en hopen, dat zij bij God en mensen voor onschuldig worden gehouden en hun handen gemakkelijk in onschuld kunnen

wassen, veroorloven zij zich alles en laten de vrije teugel aan de begeerten van hun ziel. Maar een tegenovergesteld voorbeeld wordt ons in David voor ogen gesteld, die niet door de verzoeking is overwonnen, noch door mooi schijnende redenen van die aard overwonnen heeft kunnen worden. En daarom is dit voorbeeld des te ernstiger door ons na te volgen.

David daarentegen, door hetgeen Abigaïl hem voorgehouden had (25: 24vv. 25. 24) nog temeer in zijn hart bevestigd (Hebr. 13: 9) om ‘s Heren tijd en uur af te wachten, zei tot Abisaï: Verderf hem niet (22: 2 en "De 29: 9); want wie heeft zijn hand aan de gezalfde van de HEERE geslagen en is onschuldig, ongestraft gebleven? 1)

David geeft hier weer het voorbeeld om niet alleen de goeden, maar ook de kwaden te eren, omdat ook hij gelooft, dat er geen macht is dan van God. Wie daarom tegen de Overheid opstaat, op de wijze zoals het ongeloof dit voorstelt, zondigt tegen God en stelt zich tegen Zijn verordeningen.

Verder zei David: Zo waarachtig als de HEERE leeft! wij zullen ons niet wreken; maar de HEERE zal hem slaan, hem door een plotselinge dood evenals Nabal wegnemen (25: 37vv.), of zijn dag zal komen, dat hij op gewone wijze zal sterven, of hij zal in een strijd trekken, dat hij omkome 1) (31: 1vv.).

Wij zien hier David weer kalm temidden van de woedende baren. Hij gelooft in de belofte van God. Hij weet, dat de Heere Zijn belofte zal vervullen. Hij gelooft en daarom kan hij wachten. In de oefenschool van het geloof heeft ook voor David het wachten zo’n grote betekenis. En daarom zal hij op de weg van de Heere niet vooruit lopen. De Heere zal te Zijner tijd hem bevrijden van het drijven van deze goddeloze. Niet zichzelf zal hij wreken, maar hij laat ook nu de wraak aan God over. Hij zal niet zondig ingrijpen in de Raad van de Allerhoogste.

Wel was op dit ogenblik de koord op de boog van het geloof sterk gespannen. Is het te verwonderen, dat hij straks weer een geheel andere gestalte vertoont? De gestalte van een moedeloze! De koord had juist door haar sterke spanning veel verloren van haar veerkracht.

De HEERE late het verre van mij zijn, dat ik mijn hand sla aan de gezalfde van de HEERE om mij vroeger, dan Hij het doet, hulp en verlossing te verschaffen! zo neem toch nu de spies, die aan zijn hoofdeinde is, en de waterfles en laat ons gaan; want meer dan een teken, dat wij daar geweest zijn en dat wij hadden kunnen doen, waarvan men ons beschuldigt, hebben wij niet nodig.

hoeveel gekroonde hoofden moesten vallen om veel geringere redenen! en toch zei men, dat het welgedaan was. Hiernaar moge men afmeten, van wat een hoge en heilige gezindheid hij was, die de bestemming had, de hemelse glans van het koningschap zo helder en vlekkeloos te laten schitteren, als slechts door een op de aarde geboren mogelijk is.

Zo nam David door Abisaï de spies 1) en de waterfles van Sauls hoofdeinde, en zij gingen tezamen heen; en er was niemand van de mannen van Saul, die het zag en niemand, die het

merkte ook niemand, die ontwaakte, want zij sliepen allen, want er was een diepe slaap 2) van de HEERE op hen gevallen; de Heere die David's voornemen wilde doen slagen, hield hen in slaap.

Ziet nog eens onze David aan, hoe hij daar met de spies van Saul, het zinnebeeld van zijn heerschappij, wegtrekt. Op dit ogenblik is hij ons een verschijning van symbolische betekenis. Onbewust voorspelt hij zijn eigen toekomst, omdat hij als de vooruitgeworpen schaduw van het beeld, waarin wij hem eens zullen zien, voor ons staat.

Sauls spies, die hij bij zich had tot verdediging, en zijn waterfles, die hij had tot verfrissing, waren beiden van hem genomen, toen hij sliep. Zo verliezen wij onze kracht en ons genot, wanneer wij niet waken.

Ook: "Ge 2: 21" en "Ge 15: 12".

Hieruit blijkt dat de Heere het voornemen van David begunstigde.

II. Vs. 13-25. Van de tegenovergestelde berg roept nu David naar het leger van Saul, wekt de veldoverste Abner door zijn schreeuwen uit de slaap, en berispt hem wegens zijn nalatigheid, dat hij zijn heer zo slecht bewaakt heeft, dat iemand tot deze zo dicht had kunnen doordringen. Saul, eveneens ontwakende, en de berisping mede aanhorende, herkent David's stem, is door zijn edelmoedigheid bewogen, omdat hij nu voor de tweede maal zijn leven gespaard heeft en nodigt hem tot zich te komen. Maar David weet, wat hij van de koning te verwachten heeft, spreekt ernstig tot zijn geweten en trekt dan verder, terwijl Saul naar Gibea terugkeert.

Toen David aan de andere zijde gekomen was, zo stond hij op de hoogte van de berg, van waar hij te voren Sauls leger bespied had (vs. 5). Hij bleef van verre, zodat er een grote plaats, waarschijnlijk een beekdal, tussen hen was, 1) want hij durfde thans niet als vroeger (24: 9vv.) in de nabijheid van Saul komen, omdat deze zijn krijgslieden rondom zich had en op verzoening bij hem niet meer kon gerekend worden.

David's geloof maakt hem niet zorgeloos. Hij weet, dat de Heere hem verlossen zou van de hand van Saul, maar hij weet ook, dat hij zich niet roekeloos in de nabijheid mag wagen van zo'n machtige vijand.

Deze zaak, die gij gedaan hebt, namelijk dat gij uw post zo slecht hebt waargenomen, is niet goed; zo waarachtig als de HEERE leeft, gij zijt kinderen van de dood, gij hebt van rechtswege de dood verdiend, gij die over uw heer, de gezalfde van de HEERE, geen wacht gehouden hebt! En nu, zie, waar de spies van de koning is, en de waterfles, die aan zijn hoofdeinde was; overtuig u, dat deze zijn weggenomen en daaruit, hoe slecht gij gewaakt hebt.

De tot Abner gerichte verwijten, die Saul eveneens moest horen, moesten de koning het hart bewegen en bewijzen, dat David een getrouwer beschermer van zijn leven was, dan zelfs zijn voornaamste en meest toegenegen dienaar; deze uitwerking hadden zij ook werkelijk.

Saul nu kende de stem van David, die hij gedurende de nacht of bij het aanbreken van de morgenstond nog niet zien kon, en zei, voordat nog Abner op de verwijten iets kon antwoorden: Is dit uw stem, mijn zoon David? David zei: Ja, het is mijn stem, mijn heer koning! 1)

Ook hier weer en in het volgende vers, waar David zich Sauls dienaar of knecht noemt, blijkt dat hij, niettegenstaande al wat Saul hem misdaan had, hem de verschuldigde eerbied en achting niet onthoudt.

En nu, mijn heer de koning horen 1) toch naar de woorden van zijn knecht. Indien u de HEERE naar zijn wonderbaar en onbegrijpelijk gericht (2 Samuel 24: 1) tegen mij aanport, laat Hem het spijsoffer rieken, 2) breng een Hem welgevallig offer, opdat Zijn toorn verzoend worde (Genesis8: 21), en de boze geest van u wijke; maar, indien het mensenkinderen zijn, die door valse verdachtmaking steeds weer onkruid tussen de tarwe zaaien, nadat gij u van mijn onschuld reeds overtuigd hebt, zo zijn zij vervloekt voor het aangezicht van de HEERE, omdat zij mij heden verstoten, dat ik niet mag vastgehecht blijven in het erfdeel van de HEERE, zeggende: Ga heen, die andere goden. 3) Zij zijn vervloekt, die het zo ver gebracht hebben, dat ik niet langer in het land, onder het volk van God, kan blijven, maar ik mij tot een heidens volk moet wenden, waar mij de middelen zijn afgesneden, om de Heere, naar de door Hem voorgeschreven wijze, te dienen.

Horen toch, ook hier in de zin van, neem toch acht. David gebruikt deze inleiding, om nog eens Saul al het gewichtige op het hart te drukken en al het zondige van zijn vervolgen. Letterlijk staat er: Hoor toch, bid ik u.

De zin is deze: Saul moge Gods toorn door het brengen van een God welgevallig offer verzoenen. Welk offer echter God welgevallig is, dat leert Psalm 51: 18,19 en het is wel niet toevallig, dat David voor offer het woord gebruikt (Mincha), dat in de offerwetten de technische uitdrukking is van het onbloedige offer, hetgeen de heiliging van het leven in goede werken afbeeldt.

Hiermee houdt David Saul het ernstige van het geval voor. In beide gevallen is het zonde voor Saul, hetzij hij het doet onder toelating van God tot straf voor zijn zonde, hetzij de mensen hem aanzetten. Is het echter een straf van God, dan vermaant hij hem, om de zonde te verzoenen door belijdenis van schuld en het brengen van een offer, waarmee hij belijdt de zonde te zullen laten. Ook hier weer toont David in geestelijk opzicht verre de meerdere te zijn van Saul, door hem nog als op het laatste uur te vermanen om afstand te doen van zijn boze wegen.

Het is nu wel zeker, dat David's vijanden die woorden wel niet hebben gebezigd, maar David let hier meer op de daad, dan op de woorden. Zo ook, God oordeelt niet naar de uiterlijke daad, maar naar de innerlijke overlegging van het hart.

Hiermee klaagt David, dat hij door Saul verwijderd wordt gehouden van de plaats, waar God alleen kan gediend worden naar de eisen van Zijn wet, en het is dus net alsof hij, door uit zijn vaderland verbannen te zijn, gedwongen wordt om de afgodendienst van de vreemde volken nu te volgen. Hoewel David bij zich had de priester met de Efod, toch verlangde zijn hart naar het ogenblik, wanneer hij tot de tent der samenkomst kon gaan om daar de Heere te aanbidden.

En nu, mijn bloed valle niet op de aarde van voor 1) het aangezicht van de HEERE: dring niet verder door, dat ik in een vreemd land moet ontkomen, ver van de plaats, waar de Heere Zijn aangezicht openbaart; want de koning van Israël is uitgegaan om een enkele vlo te zoeken, zoals men een veldhoen op de bergen najaagt; het is evenmin met uw waardigheid als koning van Israël overeenkomstig, dat gij mij ten dode vervolgt, zoals iemand zijn leven lang een enkele vlo najaagt (24: 15), of een jager met alle geweld een op de bergen gevlucht veldhoen vangen wil.

In het Hebreeuws Minnèged phenee Jahweh, d. w. z. verwijderd van het aangezicht van de Heere. De bedoeling is, buiten het beloofde land, het land waarin de Heere Zijn tabernakel heeft.

Het woud Chereth (22: 5), een berg in de woestijn en het bos van Zif (23: 14vv.), de heuvel Hachila (23: 19), de woestijn Maon (28: 24vv.), Sela Machlekoth (23: 28), de woestijn Engedi (24: 2), de rotssteen van de steenbokken (24: 3) waarschijnlijk zelfs de ver afgelegen woestijn Paran (25: 1): dat zijn de woeste verblijfplaatsen, waar de toekomstige koning van Israël zijn hof moest houden. David nu is niet verwijfd en de aan zo'n zwervend leven verbonden ongemakken konden voor hem op zichzelf niet veel betekenen; maar hij heeft bij al zijn leeuwenmoed een zeer gevoelig, zacht hart; hem is noch ruwe ongevoeligheid, noch avontuurlijke lichtvaardigheid eigen, zodat al deze uiterlijke smarten en gevaren hem niet gevoelloos lieten. Hoe minder het uiterlijke van deze ontberingen en gevaren de hoge moed van David konden schokken, des te dieper werd zijn ziel gewond door de daarin verborgen angel. Deze was de menselijke boosheid en valsheid, die de ziel van deze vervolging was. De heilige toorn en de diepe smart over deze openbaring van de menselijke verdorvenheid grijpen David zo hevig aan, dat zijn gehele gemoedsleven in oproer gebracht is en alleen door de hoogste kracht, namelijk de godsdienst, stil gemaakt kon worden. Zijn Psalmen openbaren ons zijn binnenste, dat wij zonder deze dichterlijke belijdenissen nooit geheel zouden kunnen doorzien, want het is de vraag of het woord van Lessing: "het leven van een dichter zijn zijn gedichten," nog wel ergens anders zo bevestigd wordt, als bij David's Psalmen, omdat overigens het lied niet gemakkelijk een zo onmiddellijk getuigenis van het leven is, als de Psalmen, die om zo te zeggen met de wortels in de geestelijke en lichamelijke grond van hun oorsprong gegroeid zijn.

De meest duidelijke uitdrukking van die gevoelens, die David's hart bewogen bij hetgeen hij op deze plaats uitspreekt is de 7de Psalm, waarvan het ontstaan op deze periode van zijn leven wijst. Dat in dit opschrift van deze Psalm; "over de woorden van Cusch (= moor), de zoon van Jemini," Saul zelf wegens zijn zwart, onverbeterlijk karakter te verstaan is, zoals Luther meent, durven wij niet aannemen, omdat David overal om de waardigheid van de koning hem als de gezalfde van de Heere eerde.

Toen zei Saul, die een diepe indruk door David's woorden ontvangen had: Ik heb gezondigd, keer weer, mijn zoon David, naar mijn hof; want ik zal u geen kwaad meer doen, voordat mijn ziel, ter vergelding dat mijn leven deze dag dierbaar in uw ogen geweest is, omdat gij het hebt gespaard; zie, ik heb dwaas gedaan, en ik heb zeer grotelijks gedwaald, dat ik u, alsof gij mijn grootste tegenstander waart, vervolgd heb.

Er is geen zondaar zo verstokt, of God zendt hem nu en dan een verlichtende bliksemstraal toe, die al zijn dwaling aanwijst. Maar ach! wanneer zij door zo'n goddelijke drang opgewekt worden zo is het slechts voor enkele ogenblikken; en nauwelijks is zo'n gemoedsbeweging voorbij, of zij komen aanstonds weer in hun vroeger leven en vergeten weer alles wat zij beloofd hadden.

Saul betuigt het zonder een traan. Tot een: "Ik heb dwaas gedaan, ik heb gezondigd," komt nog wel de meest verworpene, wanneer hij zich van een misdaad tegen een mens overtuigd ziet, in wie hij plotseling zijn weldoener en redder erkent. Veel kouder is echter reeds deze belijdenis, dan de vorige, die wij te Engedi van zijn lippen vernamen; zijn verharding is weer een aanmerkelijke schrede meer tot de rijpheid gekomen.

De HEERE dan vergelde aan een ieder 1) zijn gerechtigheid en zijn trouw. Dat ik deze in waarheid betoond heb mag ik getuigen; want de HEERE had u heden in mijn hand gegeven, maar ik heb mijn hand niet willen uitsteken naar de Gezalfde van de HEERE. 2)

In het Hebreeuws Laïsch. . ascher, d. i. Aan de man (. .) wie. David wil hier zeggen: Mij zal de Heere vergelden Zijn gerechtigheid en Zijn trouw, m. a. w. hij verwacht van Saul niets meer. Hij maakt geen staat op de belofte van de koning, maar hij verwacht van de Heere de vergelding van het loon, van het genadeloon, dat de Heere aan zijn dienstknecht niet zal onthouden, door hem (wat hij in het volgende vers uitspreekt) te behoeden en te beschermen, en te verlossen uit alle nood. David spreekt hier uit, dat hij met een goed geweten in deze zaak voor zijn God staat.

Saul moest het weten, dat hij, juist omdat hij de Gezalfde van de Heere was, door God tot koning gezalfd, van David niets had te duchten.

Toen zei Saul tot David: Gezegend zijt gij, mijn zoon David! omdat gij mij in het leven behouden hebt. Gij zult het ja gewis doen, wat gij ondernomen hebt, en gij zult ook gewis de overhand hebben 1) en tot het koninkrijk na mij komen, want de Heere is met u (24: 21). Toen ging David, nadat hij met de woorden in vs. 23vv. afscheid van Saul genomen had, op zijn

weg tot zijn 600 mannen terug, en Saul, die met de hem afgeperste erkenning van David's edelmoedigheid afscheid had genomen, keerde terug naar zijn plaats 2) naar Gibea (vs. 2).

Hieruit blijkt geen waar berouw, maar het is een verklaring, dat hij, of hij het wil dulden of niet, moet bekennen, dat de Heere met David is. In de grond van de zaak spreekt hier opstand uit tegen de beschikkingen van God.

Evenals David en Jonathan na de ontmoeting in 23: 16vv. elkaar niet gezien hebben, zo was deze ontmoeting van David en Saul de laatste. Saul kwam nu spoedig tot zijn einde en reeds een jaar en vier maanden (27: 7 ; vgl. Job 33: 29,30) daarna was de tijd gekomen, dat hij voor David plaats moest maken.

HOOFDSTUK 27.

DAVID TE ZIKLAG.

Vs. 1-7. David, vrezende nog tenslotte in de handen van Saul te vallen, verlaat met de zijnen het vaderland en begeeft zich tot de koning van de Filistijnen, tot Achis van Gath; van hem ontvangt hij op zijn bede een eigen stad tot woonplaats, namelijk Ziklag in het zuiden van Juda. Hij vertoeft 1 jaar en 4 maanden in het land van de Filistijnen.

David nu zei, hoewel hij voor het ogenblik van het najagen door zijn vervolger weer vrij geworden was (26: 25), in zijn hart, omdat hij de veranderlijkheid van de koning en de invloed, die de lasteraars op hem uitoefenden, kende: Nu zal ik nog een van de dagen door Sauls hand omkomen, 1) wanneer ik langer in het land blijf; mij is niet beter, dan dat ik haastig ontkom in het land van de Filistijnen opdat Saul van mij de hoop verlieze, om mij meer te zoeken in het gehele gebied van Israël, zo zal ik ontkomen uit zijn hand, 2) want de Filistijnen, die steeds in strijd met Israël zijn, zullen mij aan hem niet uitleveren.

Er is groter gevaar, wanneer onze vijanden vriendelijk zijn en zich schijnbaar met ons verzoend hebben, dan wanneer zij openlijk tegen ons opstaan.

Is dit diezelfde man, die nog kort tevoren de spies en waterfles uit Sauls tent heeft gehaald? Het is dezelfde man, maar waar wij hem toen zagen op de hoogte van het geloof, daar aanschouwen wij hem hier als verzonken in de moerassen van twijfel en kleingeloof. David in zijn grootheid en kleinheid is voor ons een beeld van de gelovige, hetzij de genade hem ondersteunt, hetzij deze haar gevoelige invloeden niet doet ervaren.

Hieruit blijkt deels, hoe de godvruchtigsten zelfs aan grote zwakheden onderworpen zijn, en hoe nodig het is, dat men Gods genade en Zijn bescherming en hulp dagelijks, ja, gedurig zoekt; deels, hoe God hierdoor Zijn eigen raad volbrengen wilde in David af te trekken van de Israëlieten, opdat Saul met hen zou vallen, door de hand van de Filistijnen, zonder dat men David iets kon verwijten, vermits hij op die tijd afwezig was en in ballingschap.

Toen maakte zich David op, zonder vooraf door de hogepriester of een profeet (22: 5) God om raad te vragen, en hij ging door, hij en de zeshonderd mannen, die bij hem waren, tot Achis, de zoon van Maoch (= verdrukking) of Maächa (1 Koningen . 2: 39), de koning van Gath, dezelfde, tot wie hij reeds vroeger zijn toevlucht genomen had (21: 10), want sedert die tijd waren er 8 jaar verlopen, en Achis was toen reeds geneigd geweest, hem bij zich te behouden, hadden zijn hovelingen hem niet opgezet.

Het was niets anders, dan het ontvluchten van zijn kruis, dat David tot deze stap bewoog, hij was dat dag en nacht rusteloos voortgezet omzwerven moe en verlangde naar meer rustige en stille dagen. Dit ontvluchten van zijn kruis ontstond weer uit gebrek aan vertrouwen op de Heere en uit kleingeloof; zijn geloof was niet te vergelijken met de helderen glans van de dag, maar slechts met het morgenlicht, dat nog met duisternis vermengd is. En welke trouwe navolgers heeft David aan ons in het ontvluchten en schuwen van het kruis? Ieder mens is een

tegenzin tegen kruis en lijden aangeboren; hij wil slechts altijd genieten, zich verheugen, overvloed hebben en gelukkig zijn, en meent, dat dit alleen "leven" kan heten. Komen dan dagen, die aan vlees en bloed niet bevallen, zo zoekt hij de last af te schudden en zijn macht te bestrijden; of, wanneer dit onmogelijk is, die tenminste te ontvluchten. Dwaze mensen! het kruis is een genade van God en gij werpt God Zijn gave voor de voeten en wilt haar niet? Het kruis komt van de hemel en leidt naar de hemel en gij wilt liever met uw denken en genieten op aarde blijven? Het kruis weet u overal te vinden, het gaat u na, waar gij ook gaat, ook over bergen en rivieren en zeeën: geen plaats is zo ver, waar het u niet bereiken kan; en gij beeldt u in, het te kunnen ontvluchten? O vlucht niet, staat stil voor de Heere: ge vlucht slechts van kleiner in groter lijden en uit uiterlijke nood in innerlijke verzoeking.

Wij kunnen met zeggen, dat David tegen de duidelijke aanwijzing van de Heere heeft gehandeld, toen hij opnieuw naar Gath uitweek. Zijn handelwijze bleef eigenmachtig en was de vrucht van ongeloof en gemis aan geloofsvertrouwen.

En David bleef 1) bij Achis die hem gastvrij in zijn hoofdstad opnam, te Gath, hij en zijn mannen, een ieder met zijn huis, met zijn familie; David met zijn beide vrouwen (25: 42vv.)Ahinoam, de Jizreëlitische, en Abigaïl de vrouw van Nabal, de Karmelitische.

Waar hier gezegd wordt, dat David blijft bij Achis te Gath, hij zelf en zijn mannen, zijn huis en zijn twee vrouwen, daaruit blijkt tevens de verwonderlijke genade van God, die de harten van de Filistijnen gebogen heeft, opdat zij David en de zijnen vriendelijk zouden ontvangen. Het is toch niet waarschijnlijk, dat zij vergeten hadden, het lied, dat door de meisjes en de vrouwen was gezongen: dat Saul zijn duizenden, maar David zijn tienduizenden had verslagen, en genoeg hadden zij het kunnen weten, welke verliezen David hun had toegebracht. En daarom kon het niet anders, of zij hadden zware grieven tegen hem en hem liever duizend zwaarden op de keel gezet. Waarom wij moeten erkennen, dat het een daad is van de Goddelijke Voorzienigheid, dat David bij die mensen genade heeft gevonden, die alle liever vreselijk tegen hem hadden gewoed. Maar dit doet de Heilige Schrift dikwijls uitkomen, dat God de harten van de mensen buigt naar Zijn wil, en wel die van de goddelozen, en alzo de toorn van de leeuwen zo breekt, dat zij in lammeren worden veranderd niet wel zo, dat zij voor altijd hun natuur veranderen, maar meer, dat Hij hun woede en toorn tegen de Zijnen tempert en bedwingt.

En David zei tot Achis, nadat hij enige tijd met de zijnen te Gath vertoeft had, en zich daar hoe langer hoe meer benauwd voelde, het meest, omdat hij zijn godsdienst niet ongestoord kon uitoefenen (26: 19), deels ook, omdat de medevorsten van Achis hem met wantrouwende ogen aanzagen (29: 3vv.): Indien ik nu genade in uw ogen gevonden heb, men geve mij een plaats in een van de kleinere steden van het land, dat ik daar woon: want waarom zou uw knecht in de koninklijke stad bij u wonen, 1) hoe kan ik, die uw knecht ben, als een tweede koning naast u hier blijven?

Om Achis gemakkelijk te kunnen bewegen, aan zijn wens te voldoen, stelt David het voor, dat het is om het belang van de koning zelf. Dit was natuurlijk ook zo. Het was voor Achis eerder een last dan een genot David met 600 man bij zich te hebben. David verbergt echter

het ware doel. Het was hem te eng in Gath. Hij kon er de Heere niet dienen, zoals hij dit wenste en moest ieder ogenblik vrezen, dat de gezindheid van de koning ten ongunste zou veranderen, op aanblazen van zijn hovelingen. Want al was Achis hem gunstig, de hovelingen niet, zoals duidelijk genoeg blijkt uit het vervolg van de geschiedenis. Woonde David nu in een besloten stad, dan kon hij op tegenweer bedacht zijn en zich met de zijnen tegen een onverhoedse aanval verdedigen. Ook nu neigt God het hart van de koning, om Zijn knecht ter wille te zijn.

Toen gaf hem Achis, die misschien vreesde, dat zijn koninklijk aanzien zou lijden, als David langer bij hem bleef, op die dag Ziklag, 1) (= uitstorting van een fontein); daarom, ten gevolge van deze schenking, is Ziklag van de koningen van Juda geweest tot op deze dag.

Ziklag lag in het westelijk gedeelte van het zuiden van het land van de Filistijnen: nauwkeuriger is de ligging niet te bepalen (Joz. 15: 31). Oorspronkelijk behoorde zij tot de stam Simeon (Joz. 19: 5). De Filistijnen hadden haar kort geleden veroverd, nu was zij door de bewoners verlaten. Deze stad ontving David niet slechts als woonplaats, maar als een blijvend bezit, omdat Achis die held aan zich wilde verbinden.

Het getal nu van de dagen, die David in het land van de Filistijnen woonde, tot hij na Sauls dood naar Hebron verhuisde en daar koning over Juda werd (2 Samuel . 2: 1vv.), was één jaar en vier maanden.

Gedurende deze tijd liepen altijd meerdere dappere en aanzienlijke mannen uit de verschillende stammen van Israël tot hem over, zelfs van Sauls bloedverwanten, zoals ons in Kronieken 12 vermeld wordt. Zijn leger werd daar hoe langer hoe meer een eigenlijk leger van God (1 Kronieken 12: 22). Wat werkelijk een Israëlitisch hart had maakte zich van het onder Saul steeds zieker geworden staatslichaam los en nam de toevlucht tot David. Terwijl toch het gehele volksbestaan van Israël dreigde teniet te gaan door uiterlijke en innerlijke vijanden, droeg David de kracht van het volksbewustzijn zo krachtig en rein in zich, dat men mocht vertrouwen, dat hij de vervallen gemeente zou herstellen en tot een nieuwe trap van grootheid en heerlijkheid zou verheffen.

II. Vs. 8-12. Van Ziklag onderneemt David met zijn mannen verschillende strijdtochten tegen de volksstammen, die tegen Israël vijandig zijn en aan het zuiden van Kanaän grenzen; hij maakt rijke buit. Tegen Achis houdt hij zich, alsof hij tegen zijn eigen stamgenoten en hun bondgenoten streed om vertrouwen en gunst hij de koning te verwerven. Opdat deze niet door vluchtelingen de ware stand van zaken vernemen zou, doodt hij mannen en vrouwen onder de beoorloogde volken, een ieder, die hem in handen valt.

David nu trok van Ziklag op met zijn mannen naar de in het zuiden aan Palestina grenzende woestijn, en zij overvielen de Gesurieten (Joz. 13: 2), niet te verwisselen met zij, die in het noordoosten van Palestina (Deuteronomium 8: 14 Joz. 12: 5; 13: 11,13) wonen, en tegen de Girzieten, waarschijnlijk dezelfde als de in 2 Makk. 13: 24 genoemde Gerrenen, bewoners van de stad Gerra, tussen Rhinocolura en Pelusium, en tegen de Amalekieten, die bij de vernietiging van Amalek door Saul (15: 7) nog overgebleven waren, (want deze zijn van ouds

geweest de inwoners van het land), omdat gij gaat naar Sur en tot aan Egypte: deze volken woonden in de landstreken, die aan de weg naar Sur tot aan Egypte grensden en hadden misschien volgens hun plunderzieke aard een inval gedaan in het aan David onderworpen gebied.

En David sloeg dat land, en liet om wijze redenen (vs. 11vv.), van degenen, die in zijn handen vielen, noch man noch vrouw leven; ook nam hij van de kudden van deze bedoeïenen de schapen en runderen, en de ezels en kamelen en kleren 1) als buit, en keerde terug naar het land van de Filistijnen en kwam tot Achis om de koning van alles bericht te geven, vóórdat hij door anderen daarvan vernam, en wist de zaak zo om te keren, dat Achis zou menen, dat de uit Israël verbannene werkelijk een vijand van zijn volk was geworden en de Filistijnen hielp om het te beoorlogen. Hem lag er toch veel aan gelegen, dat Achis hem vertrouwde, opdat deze hem niet weer uit zijn land zou verdrijven en hij opnieuw aan de vervolgingen van Saul zou blootstaan.

Dat David een verdelgingsstrijd voerde tegen de stammen, die in vs. 8 worden opgesomd, is om het doel, dat hij daarmee had (vs. 11), beide uit een godsdienstig en een zedelijk oogpunt, ten zeerste te veroordelen. Men zie evenwel niet voorbij, dat deze volken onder de ban lagen.

Al wordt het ons niet meegedeeld, toch mogen wij het ervoor houden, dat deze nomadenvolken Israël dikwijls benauwd hadden, en dat daarom David hen strafte, omdat zij ook onder de ban van God lagen. Dat hij het echter doet voorkomen, dat hij tegen Israël gestreden heeft, is zeer verkeerd, èn met de waarheid, èn daarom met de vrees voor God in strijd.

Dergelijke tochten ondernam hij ook verder en hij bracht aan Achis geschenken van de buit. Toen Achis, die gewoon was uit David’s mond, zo dikwijls hij kwam, bericht van een onderneming te ontvangen, dan zei: Waar zijt gij heden ingevallen? zo zei David gewoonlijk, als de eerste maal (vs. 8vv.): Tegen het zuiden van Juda (Joz. 15: 21-32 vgl. 19: 1-9) en tegen het zuiden van het tot deze stam behorende geslacht van de Jerahmeëlieten, nakomelingen van Jerahmeël (= hij zal barmhartigheid van God verkrijgen) de eerstgeboren zoon van Hezron (1 Kronieken 2: 9, 25vv. vgl. "2 Samuel 7: 1), en tegen het zuiden van de Kenieten, de bondgenoten van Juda (1 Samuel . 15: 6).

Dat David, door Achis ondervraagd vanwaar hij de buit heeft gehaald, antwoordt uit het zuiden van Juda, daarom is hij te veroordelen, welke schuld echter God hem vergeven heeft, terwijl het voor Hem geen verhindering is geweest om hem Zijne genade te schenken. Laten wij hieruit leren dat, ofschoon wij aan het een of andere zwak zijn lijdende, en wij niet zo volmaakt zijn, als wij moesten zijn, God echter op ons neerziet en zich over ons ontfermt, maar laten wij ondertussen ons ervoor wachten, David zodanig na te volgen, zoals vele mensen wel gewoon zijn, hun gebreken met diens voorbeeld te dekken, zeggende: God heeft ook wel de zondigende David gedragen, waarom zou Hij dan met ons onredelijker handelen? En daaruit nemen zij gelegenheid om aan hun ondeugden toe te geven. Laten wij veeleer erkennen, hoe groot de zwakheid van de mensen is, die overeenkomstig hun krachten, hun ijver op de deugden richten, en niettemin echter in vele zeer dikwijls te kort komen. David nu

heeft nooit zo’n ongebreideld verlangen gekoesterd, dat hij begeerde van de gehoorzaamheid aan God ontslagen te zijn, maar daarentegen heeft hij zich met alle ijver daarop toegelegd. Ondertussen is hij echter in zo grote moeilijkheid gebracht, dat hij niet vermocht staande te blijven. Indien nu dit gebeurde met zo groot een man, die in zoveel dingen helder uitblonk, wat, bid ik u, kan dan ons armen niet overkomen?.

En Achis, door die berichten misleid, geloofde David, zeggende: Hij heeft zich ten ene maal, volkomen, stinkende, gehaat gemaakt bij zijn volk, in Israël, omdat hij het zo veel schade doet, daarom zal hij, omdat hij nooit in zijn vaderland kan terugkeren of men zou hem ombrengen, eeuwig mij tot een knecht tot een vazal zijn, wiens krijgsmansmoed en kennis mij te pas zullen komen.

Hoezeer David door zijn vlucht naar de Filistijnen uit kleiner lijden in groter, uit uiterlijke nood in innerlijke verzoeking raakte (1 Samuel 27: 2), blijkt hier duidelijk; hij moest tegenover Achis een valse rol spelen om zijn gunst te blijven genieten. "Zo gebeurt het, dat edele mensen door zelfverblinding dingen doen, waarvan men zeggen moet: "het is onbegrijpelijk, hoe zij dit met hun geweten kunnen overeenbrengen!" En toch doen wij op onze beurt zulke dingen, al is het niet op zo grote schaal als David. Maar het was niet de rechte, koninklijke weg, het waren kromme wegen, die David wel met God, maar God niet met David wilde bewandelen.

Ware hij in Juda gebleven (volgens het bevel van de Heere in 22: 5), dat alles was niet gebeurd. Omdat hij uit vrees voor lijden eigen wegen koos en uit de school van de Heere wilde lopen, kwam hij onder de aartsvijanden van zijn volk in het grootste gedrang, en wist hij zich niet anders te redden, dan door dubbelzinnige antwoorden, door veinzerij en onoprechtheid; had hij nu zijn kwaad niet erger gemaakt? In Juda had hij slechts een vijand, Saul, onder het volk echter enkel vrienden; hier wordt hij met de zijnen door enkel vijanden bespied. In Juda was hij slechts in gevaar, het met één te bederven; hier daarentegen kon hij, o zo makkelijk, zich allen tot vijanden maken. In Juda hield hij zijn geweten rein en zijn geloof vrij; te Ziklag daarentegen zweefde hij in bestendige verzoekingen en in strijd tussen de liefde tot zijn volk en de dankbaarheid aan Achis, die hem reddend en beschermend had opgenomen. En wat zou het eindelijk worden, wanneer een nieuwe strijd tussen Israël en de Filistijnen uitbrak, zoals dit zo goed mogelijk en bij de haat van beide volken tegen elkaar zeer waarschijnlijk was? Wat daarvan worden kon zal de verdere geschiedenis ons leren (29: 1vv.). De wonderbaar genadige leidingen van God hebben echter David’s hart niet verhard tot zonde, en Saul de vrees ontnomen (1 Samuel 14: 46), maar integendeel door de ontferming van zijn God, die hem in zijn zwakheid droeg, is hij gekastijd, en dit heeft die haat tegen de leugen, dat verlangen naar waarheid in hem opgewekt, dat wij zo dikwijls uit zijn mond horen (Psalm 32: 2; 51: 8; 63: 12; 139: 23vv. ; 1 Kronieken 29: 17 Daarom kon nu ook de tijd spoedig komen, dat er aan zijn lijden een einde en hij werkelijk in het bezit van de koningskroon kwam. Omdat wij hier aan de drempel van deze gebeurtenissen staan, letten wij op het onderscheid tussen die beide eerste koningen van Israël, om te zien welk onderscheid er is tussen de rechtvaardige en de goddeloze, tussen hem die God dient en hem die Hem niet dient (Mal. 3: 18). "Saul was wel goed begonnen, en het stond aan hem, naar de mens gesproken, zijn roeping en verkiezing vast te maken, maar Saul deed het niet, zijn regering

lijkt op een bloem, die zich spoedig opent en, door de vorst geraakt, begint te verwelken, totdat zij eindelijk geheel versterft. Evenals zijn naam (de geëiste) zijn gehele geschiedenis bevat (deze koning was niet door Gods genade geschonken, het volk had hem afgeperst) zo is het ook bij David het geval. Zijn naam is "de geliefde", want hij is de man naar Gods hart, de koning door Gods genade, die de Heere eerst heeft opgevoed en door een lange school tot heerser gevormd. " Wanneer zo Sauls koningschap van begin af aan op menselijk ongeduld en eigen werk rust, evenals de geboorte van Ismaël ten gevolge van menselijke zwakheid was (Genesis16), en het deze oorsprong niet verloochende, maar zijn onreine natuur steeds meer ontwikkelde, totdat het eindelijk vernietigd werd, terwijl het koninkrijk van David dat van de belofte is en aan Izaak gelijk, de zoon van de vrije (Genesis21), zo behoeven wij ons niet te verwonderen, dat David door Saul vervolgd is evenals in zijn tijd de naar het vlees geboren vervolgde degene, die naar de Geest geboren was (Gal. 4: 21vv.). Er zijn enige zaken in de geschiedenis van het rijk van God, die zich gedurig herhalen en herhalen moeten.

Wat een menigte van zonden is het gevolg van het ongeloof! Wanneer wij de van God ontvangen weldaden vergeten en Zijn genadige beloften, wij zullen vervuld worden met wanhopige vrees en dien ten gevolge genoodzaakt worden verlagende middelen aan te grijpen om uit onze ellende te komen. Zijn zij er niet, die in angstige bezorgdheid voor hun eigen behoud en dat van hun betrekkingen, zeer schadelijke verbintenissen met godsdienstlozen gemaakt hebben, en zo van de ene ongerijmdheid tot de andere zijn voortgegaan? Niets kan ons zozeer bevestigen in godvruchtige gevoelens en daden en ons voor ongevallen bewaren, als een vast, onwankelbaar vertrouwen op de beloften van God in Christus Jezus.

HOOFDSTUK 28.

SAUL ZOEKT RAAD BIJ DE WAARZEGSTER TE ENDOR.

Vs. 1,2. Tegen het einde van David's oponthoud in het land van de Filistijnen komt hij in grote moeilijkheid. De Filistijnen rusten zich uit tot de strijd tegen Israël en Achis roept hem op om zich met zijn manschappen bij het leger aan te sluiten. David weet zich slechts door een dubbelzinnig antwoord uit zijn verlegenheid te redden, hetgeen Achis echter, als uitdrukking van bijzondere dienstvaardigheid aanneemt, die hij met des te groter vertrouwen belonen wil.

En het geschiedde in die dagen, waarvan in 27: 7, sprake was, d. i. ongeveer in het jaar 1055 Chr. , toen de Filistijnen hun legers vergaderden tot de strijd, die de vijf vorsten gezamenlijk wilden ondernemen, om tegen Israël te strijden, zoals zij daar nooit mee opgehouden hebben, zolang zij macht hadden (2 Samuel . 21: 15vv. ; 1 Kronieken 18: 1), zo zei Achis tot David, voor wie hij, naar zijn gedrag tot hiertoe, meende dat zo'n strijd zeer welkom zou zijn, om zich wegens zijn verdrijving te wreken: Gij zult zeker weten (weet voorzeker)dat gij met mij in het leger zult uittrekken, gij en uw mannen.

Het antwoord, dat David geeft, is dubbelzinnig, in de goede zin van het woord. Hij belooft daarmee volstrekt niet, dat hij Achis zal bijstaan, maar durft hem ook niets weigeren. Ongetwijfeld heeft hij hoop, dat de Heere, zijn God, nog wel de wegen zo zal leiden, dat Achis hem naar huis zal zenden. Wij mogen in geen geval vaststellen, dat David ook maar één ogenblik eraan gedacht heeft om tegen zijn volk te gaan strijden.

Toen zei David, die nu óf tegen zijn eigen volk moest uittrekken óf zijn gastvriend beledigen en zich aan verjaging blootstellen, met dubbelzinnige woorden, tot Achis: Aldus of, bij die gelegenheid zult gij weten, wat uw knecht doen zal. 1) En Achis, die deze woorden zo verklaarde, alsof daarin onvoorwaardelijke trouw werd toegezegd, en alsof David zich verheugde zijn koninklijke weldoener dankbaarheid te kunnen bewijzen, zei tot David: Daarom, omdat gij mij zo getrouw zijt, wil ik u ook mijn volle vertrouwen schenken, en zal ik wanneer deze strijd geëindigd zal zijn, tot bewaarder van mijn hoofd, tot overste van mijn lijfwacht, zetten, alle dagen, voor mijn gehele leven.

Een antwoord wordt geëist. Wat zal hij antwoorden? Weigeren, en zo op eens het masker afwerpen, dat hij zestien maanden gedragen heeft? de genoten gastvrijheid met ondank belonen, het vertrouwen, dat hij eerst getracht heeft te verdienen van zich stoten, en zich als een vriend van Israël openbaren, omdat hij, als vijand van Israël maanden lang genoten heeft, wat hij genoot? Weigeren en dit met geen ander gevolg dan om de 600 mannen, die hun lot aan het zijne verbonden hebben, dan om Ahinoam, de Israëlitische, en Abigaïl, de Karmelitische, de geliefden, voor zijn ogen te zien slachten, en zelf de dood van een verrader te sterven? Of toestemmen, en inderdaad het zwaard aangorden, om in de gelederen van Israël's oudste en bitterste vijanden op te trekken tegen zijn broeders, tegen zijn vlees en been; om, ja het ellendig leven te redden, maar eer en goede naam en gewetensrust voor altijd, altijd te verbeuren? Beklagen wij de ongelukkige; maar bidden wij God, dat het ons nimmer

gebeuren moge door eigen schuld in een dergelijke toestand te geraken. Bidden wij God, in nood of druk, hoe hoog zij gaan mogen, bewaard te blijven voor dat wantrouwen op Zijn almachtige hulp en bescherming, toegezegd aan hen, die wandelen voor Zijn aangezicht en oprecht zijn wantrouwen, waarbij alleen men ertoe komen kan, om die hulp en bescherming te zoeken op wegen van verkeerdheid, wegen van list en bedrog, wegen in één woord, waarop wij niet schijnen, wat wij zijn.

David zal zich in zijn radeloosheid op God verlaten en Hem zonder twijfel ernstig aangeroepen hebben, om hem op de ene of andere wijze uit dit doolhof te redden; hij werd hierin ook verhoord, omdat Achis hem later, wegens het wantrouwen van de overige vorsten van de Filistijnen, uit het leger wegzond (29).

II. Vs. 3-25. De voorgenomen krijgstocht van de Filistijnen tegen Israël heeft David in een pijnlijke toestand gebracht; deze brengt de koning Saul, als hij van het gebergte Gilboa het leger van de vijanden ziet, tot wanhoop. In de angst, die hem aangrijpt, weet hij niet anders te doen om de uitslag van de strijd vooraf te vernemen, dan tot een middel de toevlucht te nemen, dat vroeger door hem streng verboden was. Door God en Zijn Woord geheel verlaten, wendt bij zich tot een waarzegster te Endor, en wil dat zij door haar bezweringen Samuel uit het graf laat opkomen. Terwijl deze haar bezweringskunsten begint, verschijnt, zoals hij meent, Samuëls geest werkelijk en verkondigt deze aan de verworpen koning zijn lot, dat hem op de volgende dag treffen zal. Van schrik en lichamelijke uitputting valt Saul in zwijm ter aarde. Door vele aanmaningen laat hij zich bewegen een door de vrouw in haast toebereide spijze aan te nemen, waarop bij zich vervolgens met zijn gevolg naar het leger van Israël terug begeeft.

Samuel nu, zo moet tot goed begrip van het volgende nog eens opgemerkt worden, was ongeveer twee jaar vóór de nu volgende geschiedenis (25: 1)gestorven, en geheel Israël had rouw over hem bedreven, en zij hadden hem begraven te Rama, te weten in zijn stad. En Saul had, hetgeen vroeger niet meegedeeld is, maar hier tot goed begrip eveneens moet vermeld worden, in zijn betere jaren (1 Samuel 14: 48) uit het land weggedaan de waarzeggers en de duivelskunstenaars, om zich, overeenkomstig de toenmalige toestand van zijn hart (14: 46), door uitvoering van het gebod (Ex. 22: 18 Lev. 20: 27 Deuteronomium 18: 9vv.) van de Heere zeer ijverig in de dienst van de HEERE te betonen.

Deze beide geschiedkundige mededelingen worden hier gedaan, om helder de zonde, die Saul straks begaan zal, te doen uitkomen, maar ook om tot juiste verklaring te dienen van het feit, dat God Saul niet meer antwoordde door de profeten. Samuel toch was gestorven, zodat hij hem niet meer om raad kon vragen.

En Saul vroeg in zijn angst de HEERE, door de bij de tabernakel te Gibeon (22: 19) fungerende priester (2 Samuel . 8: 17; 1 Kronieken 16: 39vv.), die hij bij zich in het leger had (vgl. 14: 3, 18, 36vv.); maar de HEERE, die hem nu geheel verworpen had, antwoordde hem niet 1) door enig middel, waardoor Hij aan Zijn volk Zijn wil gewoon was bekend te maken, noch door dromen, noch door de Uriem, 2)noch door de Profeten; hij ontving dus volstrekt geen antwoord (Spreuken 1: 24vv.).

Waarom antwoordde de Heere Saul niet? Wegens zijn goddeloosheid, waardoor hij zich zozeer van God had losgerukt, dat hij geheel onwaardig geworden was, nog bij God genade te vinden. En inderdaad, zo vaak de onreinen zich in geveinsdheid tot God keren, om door het gebed iets van Hem te verkrijgen, is het evenzo, alsof men om iemand te roepen, eerst uren ver van hem wegliep, om op zo'n afstand zijn stem tot die persoon te verheffen.

Door de Uriem kon hij geen antwoord ontvangen, omdat deze door de priester Abjathar was meegenomen; Saul had dus door zijn eigen zonde, de moord van de priesters, dit raadplegen onmogelijk gemaakt.

Wij weten, dat Abjathar tot David was gevlucht met de Efod, waarin de Uriem en Tummim verborgen waren. Wij weten echter ook uit de latere geschiedenissen, dat te Gibeon de dienst van de tabernakel was. Welnu, het is meer dan hoogstwaarschijnlijk, dat voor de aldaar dienstdoende priester een nieuwe Efod is gemaakt, en dat ook de Uriem en Tummim zijn nagemaakt. Wel zag Saul zich, door de moord op Achimelech, van de echte Uriem beroofd, maar in dat gebrek was betrekkelijk voorzien. De Heere antwoordde hem echter niet, op geen enkele wijze, omdat de maat van zijn ongerechtigheid vol was. Ontzettend woord, wat ons hier wordt opgetekend, dat de Heere hem op geen enkele wijze meer antwoordde. Hij was van God verlaten.

Toen zei Saul tot zijn knechten: 1) Zoekt mij een vrouw, die een waarzeggende geest heeft, die de kunst verstaat gestorvenen te laten opkomen en door deze de toekomst te voorspellen, dat ik tot haar ga, en door haar onderzoek. 2) Zijn knechten nu zeiden tot hem: Ziet, te Endor, aan de noordzijde van de kleine Hermon (Joz. 17: 11), is een vrouw, die een waarzeggende geest heeft.

Het was, alsof bij in wanhoop sprak: "Wil God niet helpen, zo helpe de duivel. "

"Het bijgeloof is een natuurlijke zoon van het ongeloof," en de voorbeelden zijn bij duizenden voorhanden, dat lichtzinnige en snode spotters sidderden als het donker was, bij graven, bij een lijkkist, en in tijden, dat zij hogere troost nodig hadden, zich in de armen van het domste bijgeloof wierpen. Voltaire geraakte steeds in angst, wanneer hij een raaf aan zijn linkerzijde zag opvliegen, en de uit de geschiedenis van de Franse revolutie bekende Hertog van Orleans (Egalité) liet zich zijn toekomst door een oude vrouw uit koffiedik voorspellen.

Over het onderscheid tussen waarzegging (divinatorische magie) en toverij in engere zin (operatieve magie), "Ex 7: 9". Het ligt voor de hand, dat niet minder hij een zware misdaad bedrijft, die door het gebruiken van heilige kentekenen en woorden hemelse krachten aan zich dienstbaar zoekt te maken, zoals bij het maken van een kruis en het spreken van zegeningen geschiedt, dan hij, die door geheimvolle formules en gebruiken zich dadelijk met satanische machten in verbintenis stelt. Wie het eerste doet, wil toch God dwingen, dat Hij als het ware zijn hogere krachten overgeeft, en de door Hem aan het menselijk weten en kennen gestelde grenzen doorbreekt en opheft, naar de wil van hem, die die tekenen en woorden gebruikt. Omdat nu echter God zich nooit laat dwingen en heilige tekenen en woorden wel genademiddelen van Hem, maar nooit dwangmiddelen tegen Hem zijn, zo komt, wat op deze

wijze in enkele gevallen werkelijk verkregen wordt, niet van boven, van de Vader van de lichten, maar het komt van onderen, uit de afgrond van de hel, waarin ontelbare machten van de duisternis loeren en zich al te graag in de dienst van iemand stellen, die door lasterlijk bespotten van de naam van God zich aan zijn invloed prijs geeft. Het eigenlijke doel van de toverij is toch dit, met ontvluchten van de boete en van het daaruit voortkomend gebed van het geloof, van een door God opgelegde straf, van een kruis vrij te worden, of zich een door God onthouden goed te verschaffen. De natuurlijke mens komt toveren veel beter voor, dan boete doen en in het geloof bidden en dragen; en satan, in zo verre hij de mens door zijn hulp in onboetvaardigheid kan houden, en voor zo ver hem nog na zijn val uit de hemel (Openbaring . 11: 7vv.) kracht is gelaten, om op aarde en in de elementen van de wereld te werken (Ex. 8: 18), laat zich door de kinderen van het ongeloof, die de liefde tot de waarheid niet hebben aangenomen (2 Thessalonicenzen. 2: 9vv.) gebruiken; want door het wegnemen van zo'n kruis en het schenken van enige schijngoederen doet hij winst voor zijn rijk (Hand. 13: 8). Maar ook, waar de tovenarij met bewustheid door de hulp van satanische machten plaatsheeft, is het duivelbannen slechts schijnbaar een dwingen, dat men met geheimvolle formules en gebruiken over hem uitoefent, want de duivel gehoorzaamt vrijwillig; de mens heeft hem niet, maar hij de mens in zijn macht, en hij weet zijn recht en zijn macht te doen gelden. Wat de divinatorische magie of waarzeggerij betreft, wij kunnen deze onderscheiden in waarzeggerij door het woord, en waarzeggerij door tekenen, waartussen de droomuitlegging en het orakel in het midden staan. Van de waarzeggerij door het woord komt hier de necromantie, of het vragen van de doden, de dodenbezwering in aanmerking. De Hebreeuwse uitdrukking baalath oob (bezitster van een gestorven geest) doelt op de voorstelling, dat de ziel van de gestorvene, die men bezweert, in de dodenbezweerder vaart en nu als waarzeggende geest uit hem spreekt. Voornamelijk schijnen vrouwen de necromantie beoefend te hebben. De bezwering van de gestorvenen gebeurde door toverspreuken, gewoonlijk, hoewel niet altijd, op de graven van hen, die men wilde oproepen (Jes. 54: 4); de voorgewende uitspraken van deze kwamen fluisterend of zuchtend uit de aarde (Jes. 29: 4), waarom men vermoedt, dat de dodenbezweerders niets anders dan bedriegers geweest zijn, die buikspraken, zoals dan ook bij de Grieken bijzondere vrouwen zich op het buikspreken toelegden. De Septuaginta heeft dan ook het Hebreeuwse woord baalath-oob vertaald door buikspreekster. Men kan er niets tegen zeggen, wanneer men ook op deze plaats aan zo'n buiksprekende bedriegster denkt, die met haar bezweringsformules zich de schijn wist te geven, alsof zij enige gestorven ziel uit het dodenrijk te voorschijn kon roepen, en die nu door haar kunst geholpen haar orakelspreuken zo gaf, alsof zij uit de aarde voortkwamen; bij zo'n opvatting moet men echter vasthouden, wat een gruwel zowel de dodenbezweerder zelf bedreef, als ook hij, die hem kwam raadvragen, en hoe beide daardoor duivelendienst bedreven.

En Saul, die zich eigenlijk nog schaamde over hetgeen hij wilde doen, verstelde zich, maakte zich onkenbaar, en trok andere kleren aan, en ging heen naar het 2 of 3 uur verwijderde Endor, en twee mannen gingen met hem, en zij kwamen 's nachts tot de vrouw, en hij zei: Voorzeg mij toch door de waarzeggende geest, en doe mij door uw bezweringskunsten uit het dodenrijk opkomen, die ik tot u zeggen zal, 1) opdat hij mij op mijn vragen antwoordde.

Laten wij toch dit voorbeeld des te ijveriger ons tot nut maken, wat God door de Schrift heeft willen laten zeggen, opdat waar wij zien, dat Saul de boosdoeners, zoals God had bevolen, heeft gestraft en vervolgens toch tot de waarzeggerij de toevlucht heeft genomen en zich aan de duivel heeft onderworpen, wij zouden leren het kwade te vluchten en te veroordelen, zowel in onszelf als in anderen, zonder enige aanmerking des persoons, en niet van de rechte weg van Gods Woord afwijken. Want het is niet genoeg, goed begonnen te zijn, indien wij niet tot het einde toe volharden.

Saul nu zwoer 1) haar bij de HEERE, zonder te zeggen wie hij was, zeggende: Zo waarachtig als de HEERE leeft, indien u een straf om deze zaak zal overkomen! Ik zal het aan niemand verraden, wanneer gij mij deze dienst bewijst.

Hieruit zien wij, hoe diep Saul gezonken is, dat hij de hoogheilige Naam van God durft te gebruiken in deze zaak. Want toch, hij roept hier de wraak van God in, indien hij deze vrouw zou doden, terwijl diezelfde God juist bevolen had, zulke vrouwen uit te roeien. Deze eed hier, op zo’n plaats en ten behoeve van zo’n vrouw, was in de hoogste mate heiligschennis. Zijn oordeel werd er door verzwaard.

Toen zei de vrouw, na die verzekering tot zijn dienst bereid: Wie zal ik u doen opkomen? En hij zei: Doe mij Samuel opkomen. Daarop begon zij haar voorbereidingen tot de bezwering, waartoe volgens de gebruiken van haar stand vóór alles behoorde, dat zij zich in een toestand van demonische geestvervoering bracht, 1) in een toestand van clairvoyance, opdat zij zoveel mogelijk aan het verlangen van de koning zou voldoen.

De bezweerders openbaarden steeds bij de uitoefening van hun kunst een toestand van bezetenheid, omdat zij in krampachtige trekkingen vervielen en door zweten en worstelen de hevigste inspanning te kennen gaven, waaraan zij zich moesten onderwerpen, om hun werk te volbrengen. Deze toestand mogen zij gehuicheld, en door kunstgrepen teweeggebracht hebben, tovenaars, die later tot Christus bekeerd zijn, hebben verklaard, dat die toestand ook dikwijls werkelijk en zonder veinzerij over hen is gekomen, zoals Roon in zijn "Volkenkunde" zegt: door het worstelen tegen het gevoel van innerlijke pijnlijke benauwdheid en van uiterlijke afhankelijkheid van een overmachtige vijand. Zo hebben wij ook hier omtrent de vrouw te denken, die daardoor tot een helderziende werd (vs. 12).

De Statenvertalers in de kanttekeningen (1 Samuel 28: 11) delen evenals Luther in de opvatting van de kerkvaders, die menen, dat Samuëls verschijning door demonische kracht was teweeggebracht, en het voor een spooksel van de duivel verklaarden. Nadat echter reeds Theodoretus (bisschop van Cyrus in Syrië, overl. 457 n. Chr.) verklaard had, dat de gestorven profeet werkelijk opgekomen was, niet door de kunsten van de tovenares, maar ten gevolge van de goddelijke almacht, en Dächsel (predikant te Teichnitz in Saksen) deze opvatting uitvoerig in zijne Biblia hebraica accentuata ontwikkeld en verdedigd heeft, is deze eenstemmig door de nieuwere gelovige Schriftverklaarders aangenomen. Deze komt dan ook (zoals men meent) alleen met de eenvoudige zin van onzen tekst overeen, en is ook de mening van de Septuaginta (volgens haar bijvoeging bij 1 Kronieken 10: 13: "de profeet Samuel antwoordde hem) en van de schrijver van het boek Jezus Sirach (46: 20 Wij hebben dus hier

een werken van God bij de waarzegster, overeenkomstig hetgeen de Heere aan Bileam doet (Num. 23: 4,16): God verhinderde diens voornemen en dwong hem te spreken, zoals de Heere het wilde. De vrouw zou zonder twijfel Saul misleid hebben, en hem het een en ander op zijn vragen geantwoord hebben, wanneer zij naar haar eigen wil had kunnen doen; maar God wil niet dat Saul misleid wordt; hij wil dat deze een duidelijk en open antwoord ontvangt, zoals het hem gegeven wordt; Hij wil, dat dezelfde profeet, die hem in zijn leven zijn vonnis heeft bekend gemaakt, het ook na zijn dood bevestigt; daarom laat Hij hem uit de aarde terugkeren, evenals voor een ander doel en op een andere wijze het geval is met Mozes en Elia (MATTHEUS. 17: 1vv.), en met de heiligen, die na de opstanding van Christus uit de graven gingen en aan velen verschenen zijn (MATTHEUS. 27: 52vv.). Zo is dan daar gebeurd wat God spreekt (Ezechiël. 14: 4vv.): "Iedere man uit het huis van Israël, die de drekgoden in zijn hart opzet en de aanstoot van zijn ongerechtigheid recht voor zijn aangezicht stelt, en komt tot de profeet, Ik, de Heere, zal hem, als hij komt, antwoorden naar de menigte van zijn drekgoden. " Uitdrukkelijk stelt dan ook de Schrift, dat Samuel, en niet de duivel, niet een spooksel, niet de vrouw met Saul gesproken heeft; de rede is dan ook van zo’n goddelijke inhoud, dat nooit een geest van de duivel zo zou gesproken hebben; in dat geval zouden wij toch moeten aannemen, dat de Heere de geest van de duivel genoodzaakt hebben de waarheid te zeggen.

Deze geschiedenis is ene zeer moeilijke. Wij vinden hierboven de mening van zeer vele uitleggers vooral van de jongste tijd. Wordt het opkomen van Samuel door velen verklaard als een wonder van Gods Almacht, anderen, die ook vaststellen de werkelijke verschijning van die profeet van de Heere, stellen het meer als onder de toelating van de Heere. Zo schrijft o. a. Hoedemaker: "Door God verworpen, aan zichzelf overgelaten, door een nameloze smart overmeesterd, is Saul de vertwijfeling nabij en neemt zijn toevlucht tot de tovenares te Endor, die onder de toelating van God Samuel doet opkomen, om hem het oordeel aan te kondigen, dat reeds de volgende dag over hem staat te komen. Dat Samuel zelf opkwam, blijkt uit de verbazing van de vrouw, alsmede uit de inhoud van zijn rede. Onze oude theologen, met name Calvijn, Maestricht e. a. , denken er geheel anders over. Calvijn zegt o. a. : "dat het blijkt, dat het een openbaring van de duivel is geweest, en waardoor zij over de verborgen dingen kon oordelen. " Maestricht tekent aan: "Dat nu Samuel door de tovenares zou opgeroepen zijn geweest, weerleggen vele stukken. Want die door de tovenares opgeroepen zijnde verschenen is, is geweest onder de macht van de tovenares, maar niet Samuel. Uitgezonden zijnde van God, zou hij niet klagen, dat hij gestoord werd van de tovenares, zoals Mozes niet klaagt (MATTHEUS. 17: 3). Ook zou de ware Samuel, door te gehoorzamen, de toverkracht van de tovenares niet goedgekeurd hebben. Noch ook toegelaten hebben, dat hij werd aangebeden door Saul. Ik doe er bij: aan wie God niet heeft willen antwoorden, noch door een gezicht, noch door een profeet, noch door de Uriem en Tummim, dat ook aan die de Profeet Samuel niet heeft willen antwoorden. Daarom moeten die dingen, die hier verhaald worden, aan een duivels spooksel toegekend worden, die goddeloos liegende Samuel te zijn, voorwendde, dat Saul daags daarna tot hem neerdalen zou. " Hoe onze Statenvertalers erover denken, is reeds in de vorige aantekening gezegd. Wij voor ons verenigen ons in beginsel met laatstgenoemden, en beschouwen deze gehele geschiedenis als een werking van demonische machten. De opmerking van Maestricht, dat de profeet van de Heere niet zou antwoorden aan Saul, waar de Heere hem niet antwoordde, is zeer klemmend. De grote moeilijkheid zit hem in het met

luide stem roepen van de vrouw. Maar wij stellen ons de zaak zo voor; Door de demonische werking, onder de toelating van God, heeft de vrouw in een toestand van helderziendheid, een gestalte gezien, die veel op Samuel geleek, maar in diezelfde toestand heeft zij ook Saul herkend. Het roepen van haar en het herkennen van Saul staat niet onmiddellijk met elkaar in verband, maar zijn beide gevolgen van een en dezelfde oorzaak. De vrouw weet nu tevens zeer goed wat Saul gedaan heeft. Een verborgen wrok koestert zij tegen de koning, omwille van wie zij altijd tersluiks haar beroep heeft moeten uitoefenen, die het altijd op haar leven heeft toegelegd. Ongetwijfeld heeft zij de gangen van Saul zoveel mogelijk nagespeurd. Dientengevolge wist zij, dat hij door Israël's God verworpen was. Van zijn strijd met David is zij niet onkundig gebleven. Welnu, nu diezelfde gehate koning tot haar is gekomen als smekeling, niet meer als gebieder, maar als knecht, nu zal zij zich aan hem wreken. Zij ziet op zijn gelaat zijn vrees en twijfel. Aan zijn houding en aan zijn gehele persoon ziet zij, hoe hij geheel ontmoedigd is. Welnu, beter kan zij zich niet wreken, dan door hem een treurig uiteinde te voorspellen, door hem te zeggen, dat hij niet overwinnaar, maar overwonnene zal zijn. Dan zal haar wraak voltooid zijn, terwijl zij het wel berekent, dat een koning, die aldus de strijd aanvangt, eigenlijk al overwonnen is, aleer hij begint. Zij zegt dan ook niet; dat het Samuel is, maar de koning zegt het haar. Hoewel hij de gestalte niet ziet, zo is het hem toch in zijn verhitte toestand, alsof het Samuel was.

Hier komen de zeer moeilijke vragen voor over de gestorven zielen, zowel wat hun verblijfplaats als wat hun toestand betreft, tot op de opstanding van het lichaam. Daarover kunnen wij eerst bij de behandeling van de voornaamste plaatsen van het Nieuwe Testament handelen. Voor heden slechts dit: allereerst, dat in de oudste boeken van het Heilige Schrift de Scheool (Statenvert. "het graf"; Genesis37: 35 "de hel" Psalm 16: 10) het dodenrijk in het algemeen omvat, en doelt op een gemeenschappelijke verzamelplaats van de gestorvenen, zowel van vromen als van goddelozen, en dus van de overzijde van het graf wordt gesproken, zonder de plaats van de zaligheid en van de verdoemenis bepaald te onderscheiden. Daarom zegt ook in vs. 19 Samuel tot Saul: "morgen zult gij en uw zonen bij mij zijn. " Vervolgens merken wij hierop, dat niet weinige theologen zich de zielen in de toestand tussen dood en opstanding denken, niet als zonder lichaam, maar in een tussentoestand, de zogenaamde prima stola, een omkleedsel van de fijnste stof. Zo zegt Origenes: "De ziel wordt na de dood met een lichaam overkleed, dat gelijkvormig is aan het vorige aardse lichaam; zij behoudt dit tot de dag van de opstanding. " Over deze voorstelling kunnen wij nog niets beslissen, evenmin als over de vraag, of wij ons de Engelen met een zeker lichaam begaafd moeten denken of niet (1 Samuel 16: 14); de voor ons liggende plaats schijnt echter de mening te begunstigen (vs. 14), of men moet aannemen, dat Samuëls ziel, evenals de Engelen, die aan Abraham, Gideon, Manoach enz. verschenen, haar menselijke gedaante en kleding slechts voor deze verschijning aangenomen heeft.

En Samuel n. l. die hij voor Samuel hield, zei tot Saul: Waarom hebt gij mij onrustig gemaakt, mij in de rust van de dood (Jes. 57: 2) gestoord, mij doen opkomen uit de plaats van de gestorvenen, om mijn woord te horen, dat gij bij mijn leven reeds genoeg vernomen hebt? Toen zei Saul: Ik ben zeer beangstigd, want de Filistijnen strijden tegen mij en God is van mij geweken, antwoordt mij niet meer, noch door de dienst van de profeten, noch door dromen

(vs. 5vv.); daarom heb ik u geroepen, dat gij mij te kennen geeft, wat ik doen zal, om uit mijn nood te komen.

Omdat de levende profeten niet antwoordden, meende hij, dat hij een gestorvene moest laten roepen (Electere si nequeo superos, Acheronta movebo), alsof een gestorvene minder van God afhing, dan de levende, of tegen Gods wil iets kon antwoorden door de kracht van de bezwering van een waarzegster. Toen hij echter bemerkte, dat God zijn vijand geworden was, had hij veel meer moeten vrezen Hem niet nog meer te vertoornen door misdaad tegen zijn geboden, maar de angst en het bijgeloof verhinderden elk verstandig overleg.

Zoals gij, (omdat gij) naar de stem van de HEERE niet gehoord hebt, en de hitte van Zijn toorn niet uitgericht hebt tegen Amalek 1) (15: 18,19); daarom heeft u de HEERE deze zaak gedaan op deze dag.

Inderdaad was die overtreding van het goddelijk bevel van de zijde van Saul een openlijke verwerping en een opstaan tegen Gods koningschap over Israël, zodat de Heere, wanneer Hij nog verder Koning in Israël wilde zijn, die daad met verwerping van de opstandeling moest straffen.

En niet alleen om deze zonde, maar omdat, zoals in Adams zonde alle overige zonden, als in een zaadkorrel, gelegen waren, zo ook in deze eerste snode afval de kiemen lagen van alle overige misdrijven tegen David en tegen de priesters te Nob.

Met deze zaak wordt bedoeld, alles waarover Saul geklaagd heeft. En de oorlog, èn zijn vrees, èn zijn niet meer geantwoord worden door de Heere.

En de HEERE zal ook Israël, dat gij door uw ongerechtigheid mede in het ongeluk gestort hebt, met u in de hand van de Filistijnen geven, en morgen, binnen zeer korte tijd, zult gij en uw zonen bij mij in het rijk van de doden zijn; 1) ook zal de HEERE de ellende van het door u verdorven volk voleindigen en het leger van Israël in de hand van de Filistijnen geven (31),

Er zijn sommigen, die menen, dat hier van de hel wordt gesproken. Dit kan echter niet, omdat in alle geval Jonathan een gelovig man was. Wat hier aan Saul wordt voorspeld is, dat hij de volgende dag met zijn zonen in de slag zou sneuvelen.

Toen hij dit gehoord had, viel Saul haastig ter aarde, zo lang als hij was, als van schrik verpletterd, terwijl hij tot heden geknield gelegen had (vs. 14), en hij vreesde zeer vanwege de woorden van Samuel, ook was er geen kracht in hem, want hij had bij zijn inwendige gejaagdheid de gehele vorige dag en de gehele nacht geen brood gegeten.

Wat de vrouw nu verder doet, is gevolg van een vermenging van vrees en vrouwelijk medelijden. De vrees spreekt duidelijk uit de eerste woorden. Zij vreest, dat het op haar verhaald zal worden, dat zij nu ontdekt is, indien de koning daar als een machteloze blijft liggen, en dat alzo haar leven ermee gemoeid is. Vervolgens heeft zij enig medelijden met de man, die zij door haar woorden zo heeft verschrikt. Zij wil enigszins weer goed maken, door

haar goedwillige dienst, wat zij, meent zij, bedorven heeft, maar ook wenst zij de man zo spoedig mogelijk uit haar tent, Saul met de twee mannen, opdat deze geschiedenis voor haar geen wrange vruchten bare. Daarom haast zij zich, om een kalf te slachten en koeken te bakken. Zij bereikt haar doel, zodat spoedig daarop Saul met zijn metgezellen haar verblijf verlaten.

En zij bracht ze voor Saul en voor zijn knechten, en zij aten; daarna stonden zij op, en gingen weg in dezelfde nacht, 1) weer naar Gilboa terug.

Indien er bij Saul nog een grein godsvrucht was geweest, zou hij naar de legerplaats teruggesneld en na het volk bijeengeroepen te hebben, het tot boete hebben vermaand, met heen wijzing naar het mededogen van die God, die nooit de berouwhebbende van Zich weert. Maar dat alles verzuimt hij, en ofschoon hij ten zeerste moest vrezen, begint hij de strijd. Laten wij daaruit leren, ons nader tot God te wenden, wanneer Hij met zware straffen dreigt. Ja, ofschoon er geen hoop op redding meer schijnt over te zijn, maar de uiterste veroordeling schijnt te dreigen, laten wij hierom niet ontmoedigd zijn, maar laten wij hopen op het heil, dat wordt voorgesteld aan allen, die waarlijk berouw hebben, en laten wij allen op dit voorbeeld wijzen, opdat wij ter geschikter tijd Gods hulp mogen ervaren, en eindelijk Hem danken voor al zijne weldaden en Zijn Naam groot maken met enige lofliederen.

Geen boete, geen smart over zijn zonde, geen droefheid over zijn zonen en het lot van zijn volk, geen smeken om erbarmen kwam meer over Sauls lippen; in stomme wanhoop liep hij in zijn verderf, dat hem reeds de volgende dag (31) overkomen zou. "De zonde, voleindigd zijnde, baart de dood" (Jak. 1: 15).

HOOFDSTUK 29.

DAVID WORDT DOOR DE FILISTIJNEN TERUGGEZONDEN.

Vs. 1-11. Wij worden thans weer verplaatst in het begin van de krijgstocht, toen de vorsten van de Filistijnen het voornemen hadden van hun verzamelplaats te vertrekken. Wij ontmoeten David onder hen, die met zijn mannen de achterhoede van Achis' leger uitmaakt. Door Gods genadige leiding, die hem wil redden uit het gevaar om tegen zijn eigen volk te moeten strijden, gebeurt het, dat de overige vorsten met wantrouwen tegen David vervuld, op zijn verwijdering bij Achis aandringen, waarop hij dan door deze naar Ziklag teruggezonden wordt.

De Filistijnen nu, om na het meegedeelde in 28: 3-25 weer terug te komen op hetgeen in het vorige hoofdstuk vs. 1 en 2 bericht is, hadden al hun legers, die uit de contingenten van de vijf vorsten bestonden, vergaderd te Afek, het tegenwoordige el Fuleh, enigszins ten westen van Sunem gelegen, niet te verwisselen met andere plaatsen met deze naam (1 Samuel 4: 2); en de Israëlieten, de krijgslieden, die Saul samengebracht had (vs. 4), legerden zich bij de fontein, die bij Jizreël is, bij de tegenwoordige Ain Dschalud 1) (Jud 7: 1"en "Jud 7: 4).

De naam betekent: "Goliathsbron, waarschijnlijk zo genoemd, omdat men, ten onrechte, het ervoor hield dat David daar met Goliath gestreden had (17).

En de vorsten van de Filistijnen trokken daarheen met honderden en met duizenden, verdeeld in troepen van die grootte, maar David en zijn mannen, wier getal nu ver over de 600 bedroeg (1 Samuel 27: 7), trokken met Achis in de achterhoede, 1) vormden achter Achis, die het laatste geplaatst was, de achterhoede.

Zouden wij waarlijk moeten geloven, dat David het verschrikkelijk besluit genomen had zijn rol tot het einde toe vol te houden, en als een goed Filistijn tegen Israël op te trekken? Daar is niets in David's vorig leven, dat ons noodzaakt, dat ons vergunt dit zwart vermoeden te koesteren. Wat dan? Zou het voornemen bij hem hebben vastgestaan om, omdat hem de moed had ontbroken, zich vóór de strijd aan Achis te openbaren, in de hitte van de strijd te tonen, wie hij eigenlijk was, en óf het slagveld te verlaten, óf wel de zijde te kiezen van broeders, die hij slechts door de nood gedrongen, verlaten had? Ook dit vermoeden van een eerloze daad zouden wij zo graag van een hoofd weren, hetgeen wij, ondanks vele verkeerdheden en gebreken, niet kunnen nalaten lief te hebben. Neen! op de bodem van dit hart lag toch de vrees voor God, de liefde voor zijn volk, en elk edel gevoel van plicht en eer. Niet ongeoorloofd zal het zijn ons voor te stellen, dat David in dit uiterst moeilijk en hachelijk ogenblik best geoordeeld heeft, op hoop tegen hoop, naar een of andere uitkomst uit te zien, en daarbij, hoezeer dan ook door eigen schuld in dit dodelijk gedrang gekomen, het hart tot God zal hebben opgeheven, "zijn Helper in de tijd van de benauwdheid. " Ach! wat zou er van ons worden, indien de toevlucht tot Deze niet openstond, dan in die noden alleen, waarin wij geheel onschuldig, zonder enig toedoen van onze zondige dwaasheid gekomen waren?.

Toen zij zo gezamenlijk op weg waren, zeiden de overige oversten van de Filistijnen 1) tot Achis: Wat zullen deze Hebreeën, 2) die gij meegenomen hebt, en op wier trouw wij ons geenszins kunnen verlaten? Zo zei Achis tot de oversten van de Filistijnen: Is deze niet David, de knecht van Saul, de koning van Israël, die deze dagen of deze jaren (die jaar en dag) bij mij geweest is (27: 7), en ik heb in hem niets gevonden, dat bij mij enige verdenking zou kunnen opwekken, integendeel hij heeft zijn trouw door vele bewijzen gestaafd (27: 8vv.) van die dag af, dat hij afgevallen is van zijn vroegere heer, tot deze dag toe?

Onder deze hebben wij te verstaan de vier overige vorsten van de andere vier steden van de Filistijnen.

Het was niet zonder reden, dat zij deze met wantrouwen aanzagen, omdat het vroeger bij Gibea-Benjamins gebeurd was, dat een Israëlitische afdeling, die zich bij het leger van de Filistijnen aangesloten had, plotseling gedurende de slag van hun vanen tot de Israëlitische stamgenoten overging (1 Samuel . 14: 21).

Maar de oversten van de Filistijnen werden zeer toornig op hem, dat hij zo bijgelovig was, en de oversten van de Filistijnen zeiden tot hem: a) Doe de man terugkeren, dat hij tot zijn plaats terugkere, waar gij hem besteld hebt, tot Ziklag, en dat hij niet met ons trekt naar de vlakte van Jizreël in de strijd, opdat hij ons niet tot een tegenstander (Hebreeuws satan), zie Job 1: 6) worde in de strijd, niet te midden van de strijd de wapens tegen ons kere: want waarmee zou deze zich bij zijn heer aangenaam maken? Is het niet met de hoofden van deze mannen? Waardoor zou hij de verloren gunst bij Saul beter kunnen terugwinnen, dan wanneer hij door verraad onze manschappen in zijn handen speelde?

1 Kronieken 12: 18

Zeker zal hij de gunstige gelegenheid niet ongebruikt laten voorbijgaan, omdat hij toch slechts door de nood gedwongen zich aan onze zijde bevindt, terwijl hij vroeger onze gevaarlijkste tegenstander was. Is dit niet die David, van wie zij in de rei elkaar antwoordden (18: 6vv.), zeggende: Saul heeft zijn duizenden geslagen, maar David zijn tienduizenden?

In het krijgsverbond, dat de Filistijnse vorsten onderling hadden (Jos 13: 2), schijnt, volgens de volgorde te oordelen, waarin de 5 steden (Joz. 13: 13) genoemd worden, sinds de tijd van de intocht van de kinderen van Israël uit Kanaän tot aan Simsons dood de vorst van Gaza de voorrang bezeten te hebben (Richteren 16: 1, 21); ten tijde van Samuel daarentegen had door de een of andere omstandigheid, misschien ten gevolge van het onheil, dat Simson bij zijn vrijwillige dood onder de Filistijnen in die stad teweegbracht (Richteren 16: 23vv.), Asdod de bovenhand bekomen (1 Samuel . 5: 1; 6: 17). Gedurende de regering van Saul speelt nog Gath onder de 3 steden een zo veel betekenende rol, dat zijn vorst de koningstitel had, totdat hij later, door David overwonnen, een vazal van Israël werd (1 Kronieken 18: 2; 2 Samuel . 15: 18vv. ; 2 Kronieken 11: 8 en uit de rij van het Filistijns verbond verdween (Amos 1: 6vv.). De strijd om de voorrang is van die tijd af tussen Gaza en Askelon (Jer. 25: 20 Zef. 2: 4 Zach. 9: 5vv.); Ekron heeft daarentegen steeds de minste plaats ingenomen.

Toen riep Achis, die aan zijn medevorsten moest toegeven, David en zei tot hem: Het is zo waarachtig als de HEERE, uw God, leeft, 1) dat gij oprecht zijt, en uw uitgang en uw ingang met mij in het leger, de gehele wijze, waarop gij u ten opzichte van mij en van de Filistijnen gedegen hebt, is goed in mijn ogen, 2) want ik heb geen kwaad bij u gevonden, dat enige argwaan zou kunnen opwekken van die dag af, dat gij tot mij zijt gekomen, tot deze dag toe; maar gij zijt niet aangenaam in de ogen van de overige vorsten van mijn volk; zij wantrouwen u en willen dat ik u uit de strijd laat trekken.

Achis zweert hier bij de God van Israël, niet omdat hij in die God gelooft, maar om David van de oprechtheid van zijn verzekering te overtuigen.

Hoe moeten deze woorden David ten diepste geroerd hebben, waar hij bij zichzelf weet, dat hij zeer ontrouw met Achis heeft gehandeld!.

Toen zei David, verheugd in zijn hart over deze uitkomst, maar toch die vreugd verstandig verbergende, tot Achis: Maar wat heb ik gedaan? of wat hebt gij in uw knecht gevonden, van die dag af, dat ik voor uw aangezicht geweest ben tot deze dag toe, dat ik niet zal gaan en strijden tegen de vijanden van mijn heer, de koning?

Ook deze woorden zijn dubbelzinnig (28: 2), omdat onder de koning, die David zijn heer noemt, even zo goed de koning Saul (zie vs. 3), als de koning Achis kan verstaan worden.

Ach, wanneer de mens eens is afgeweken van de weg van de waarheid en oprechtheid, dan is het zeer zwaar weer geheel terug te keren; want "dat is juist de vloek van de boosheid, dat zij voorttelende altijd nieuw kwaad moet baren. ".

David houdt nog altijd zijn rol van veinzen vol, om niet te laten blijken, dat hij er innerlijk over verheugd is, dat hij op deze wijze gespaard wordt mee te moeten trekken. Wij kunnen en mogen veronderstellen, dat hij nooit zich tegen zijn eigen volk had gesteld, maar veeleer aan de zijde van Saul zich had geschaard. Hij was dan echter een verrader geworden in de ogen van Achis en de Filistijnen. Wij zien hieruit, hoe gevaarlijk het is, om de rechte wegen van God te verlaten en zich te neigen tot zijn eigen kromme wegen.

Nu dan, maak u, omdat het heden reeds te laat is om de reis te aanvaarden, morgen vroeg op met de knechten van uw heer die met u gekomen zijn, met de mannen die gij aanvoert en onder wie er nog velen zijn, die hun vorige heer, Saul, aanhangen en zich gemakkelijk aan zijn zijde zouden kunnen plaatsen; en als gij u morgen vroeg opgemaakt zult hebben, en het u licht geworden is, zo gaat heen. 1)

Wij merken hier weer de hand van God op, die David vasthoudt en niet aan zichzelf overlaat. Want het was God, die het zo leidde, dat David gespaard bleef te moeten strijden in de gelederen van de vijand, maar ook, die David zo spoedig mogelijk gelegenheid gaf om de Amalekieten na te jagen, en zo zijn vrouwen en kinderen terug te krijgen. David ondervond ook hier weer, dat Gods Voorzienigheid over alles gaat (Psalm 77: 11). Het schijnt, dat Achis David ‘s avonds, of in de nacht tot zich geroepen heeft. Wellicht dat de stemming van de

Filistijnen een zeer vijandige was. Hij geeft hem ten minste de raad, om zo spoedig het licht wordt en zij kunnen zien, op te trekken en weg te gaan, opdat dan hun terugtocht door de overige Filistijnen niet of zo weinig mogelijk zou worden opgemerkt.

Toen maakte zich David vroeg op, hij en zijn mannen, dat zij ‘s morgens weggingen, om terug te keren in het land van de Filistijnen, 1) naar Ziklag; de Filistijnen daarentegen trokken op naar Jizreël, naar de vlakte met die naam (De 27: 3), en legerden zich bij Afek (vs. 1) en Sunem (28: 4), waarop dan enige tijd later de in 31 vertelde slag voorviel; in de nacht te voren ging Saul naar de waarzegster te Endor (28: 3vv.).

God redt ons, ook als wij verkeerd handelen en door eigen schuld in verlegenheid komen. Trouwens als God enkel met ons deed naar ons geloof, het zou er slecht met ons uitzien.

Wanneer iemand zo onverwacht en onverdiend bewaard werd voor een schande en schade, die hij zich door eigen dwaasheid berokkend zag, ik mag de zodanige wel vragen: wat hebt gij toen gedaan? Zijt gij op de knieën gevallen om de lankmoedige liefde van God te danken, wiens almachtige hand in dezen redding had aangebracht? En hebt gij, bij de ondervinding van deze liefde, des te dieper uw zondige dwaasheid ingezien, des te oprechter haar betreurd en verfoeid? Dit althans betaamde u. Maar bij velen ging het anders, en was het dan wonder, indien de Heere, die met alle beproevingen en alle weldaden een zedelijk en heilig doel heeft, bij zo’n gemoedsbestaan de vreugde van de uitredding temperde door een ernstige kastijding van Zijn hand? Het moet ons smarten het gedrag van David in het gelukkig ogenblik van zijn bevrijding niet zo onberispelijk te vinden, als wij hadden gewenst. Hij deed er zeker wel aan, dat hij zijn vreugde voor Achis niet te kennen gaf; maar niets belette hem, om het hem gegeven afscheid met innerlijke dank aan God, stilzwijgend aan te nemen, en voorts terstond met waardigheid te vertrekken.

HOOFDSTUK 30.

DAVID OVERWINT DE AMALEKIETEN EN DEELT DE BUIT UIT.

II. Vs. 1-31. Toen David na een tocht van drie dagen te Ziklag aankwam, vond hij de stad verbrand en de vrouwen en kinderen evenals alle have weggevoerd. Gedurende zijn afwezigheid hadden de Amalekieten een inval gedaan en zich gewroken wegens hetgeen hun David vroeger gedaan had. Toen kwam hij in grote benauwdheid, want zijn volk wierp alle schuld van het ongeluk op hem en wilde hem stenigen. Nu sterkte hij zich in de Heere, Zijn God, ontving door de hogepriester de goddelijke goedkeuring van zijn voornemen, zette de Amalekieten na, ontving bericht van hun verblijfplaats door een knecht, die uitgeput op de weg werd gevonden en door hen ziek was achtergelaten; hij sloeg de vijanden zo geheel, dat hij met veel buit naar huis kon terugkeren. Daarvan zendt hij geschenken aan de oudsten van die plaatsen in Juda, bij wie hij gedurende de tijd van zijn vervolging ondersteuning gevonden had.

Het geschiedde nu, toen David en zijn mannen de derde dag, 1) nadat Achis hen naar huis had laten gaan, te Ziklag kwamen, dat intussen de Amalekieten de tijd van zijn afwezigheid zich tot nut gemaakt hadden, om zich te wreken over hetgeen hij hun aangedaan had (27: 8vv.) en in het zuiden, van de zuidzijde van het Joodse land, waar zij woonden, en te Ziklag ingevallen waren, en Ziklag, dat zij gemakkelijk konden innemen, omdat het van mannen ontbloot was, geslagen, en deze met vuur verbrand hadden.

De derde dag, wil niet zeggen, nadat zij uit Ziklag vertrokken waren, maar nadat zij van Achis waren gegaan. De tocht had toch over Gath plaatsgehad, en voordat al de legers van de Filistijnse vorsten verenigd waren, moesten er minstens 2 à 3 dagen voorbijgaan. Uit de aard van de zaak ging de terugtocht ook niet zo spoedig, omdat David met zijn mannen reeds een tocht van 3 dagen achter de rug hadden.

En dat zij de vrouwen en de kinderen, die daarin waren
gevangen weggevoerd hadden, met alle overigen, die daar waren; maar zij hadden niemand doodgeslagen 2) van de kleinste tot de grootste; maar zij hadden ze allen als gevangenen weggevoerd, om ze tot lijfeigenen te maken, en waren huns weegs gegaan.

In het Hebreeuws Ascher bah, die daarin waren, d. w. z. allen, die daarin woonden. Zij hadden uit weerwraak over de verliezen die David hun berokkend had, de gehele stad leeggeplunderd. God had er echter voor gezorgd, dat niemand door hen van het leven was beroofd. Het is duidelijk, dat God hiermee aan David heeft willen leren, hoe grote zonde het wantrouwen op Zijn macht was. David had gemeend in Ziklag veilig te zijn, en nu toonde God hem, dat er slechts één ogenblik voor nodig is om hem van alles wat hij bezit, te laten beroven.

Hoe meer het te verwonderen is, dat zij niemand gedood hadden, omdat toch David vroeger bij hen man noch vrouw had laten leven (27: 9,11), des te meer moet men hierbij Gods bijzondere Voorzienigheid prijzen, die aan hun wraak grenzen stelde. Hij wilde David

wel kastijden wegens zijn dwaasheid, dat hij in plaats van in het land van Juda te blijven, zich tot Achis gewend had, maar hem niet aan de dood overgeven (Psalm 118: 18; 1 Kor. 10: 13 1Co 10. 13) Gij, o Heere! straft ons zondaars met medelijden, en slaat ons niet al te hard, ja, eindelijk neemt Gij onze schuld weg en werpt die in de zee.

Zo kan God ons iets ontnemen, en het op een andere plaats ongeschonden voor ons bewaren om het ons later terug te geven. Vertroosten wij er ons mee, als dierbare panden ons ontvallen. Het geloof moet ze geborgen en behouden weten bij God en ze van Hem terug verwachten, al moeten wij wenen, omdat wij niet weten, wanneer dit gebeuren zal.

David's beide vrouwen, 1) die hij mede in het land van de Filistijnen genomen had (27: 3), waren ook gevangen weggevoerd, Ahinóam, de Jizreëlitische, en Abigaïl, de vrouw van Nabal, de Karmeliet (25: 42).

Wie weet, hoe groot een aandeel de liefde voor deze vrouwen gehad heeft in het lafhartig besluit (27: 1). Hoe groot een aandeel zij gehad had in dat bestendig veinzen waarvoor, een jaar en vier maanden lang, veiligheid en rust met deze vrouwen in het midden van Israël's vijanden gekocht waren, en thans: weggevoerd, verloren, misschien gedood, op hetzelfde uur, waarin hij genoodzaakt was door zijn aanwezigheid in het Filistijnse leger, als Achis' welbeminde bondgenoot en bewaarder van zijn hoofd, aan de langdurige veinzerij de kroon op te zetten (29)!.

En David werd zeer bang, want bij dit grote verdriet over zijn eigen verlies raakte hij nog in een bijzondere nood, het volk sprak van hem te stenigen, want de zielen van het gehele volk waren verbitterd 1) op hem, die mende schuld van al dit ongeluk gaf, een ieder over zijn zonen en over zijn dochters, zoals de mens, wanneer hij in nood is, graag daarin bevrediging zoekt, dat hij aan een ander verwijten kan doen; maar David sterkte zich in de HEERE, zijn God; 2) hij antwoordde op die onrechtvaardige beschuldigingen niet, maar zocht troost en hulp in het gebed.

"Had gij dit gedaan, dat nagelaten; had gij zo en zo gehandeld," zegt menigeen later, aan wie het te voren evenmin in de gedachte gekomen was, dat men dit doen en dat laten moest.

En het was misschien dit volk geweest, waarmee hij menigmaal zijn geweten gepaaid had, als hij zich wijs maakte, dat hij de stappen, die hij deed op de kromme wegen van de onoprechtheid en van de leugens, niet zozeer deed omwille van zichzelf en van zijn vrouwen, als wel omwille van die zeshonderd mannen, die om zijnentwil en voor zijn zaak hun zielen en de zielen van hun vrouwen en kinderen gezet hadden in hun hand!.

David zal zich niet beklagen in deze jammer, hij zal niet mopperen tegen zijn God, zoals zijn volk moppert tegen hem; hij voelt, dat hij meer dan dit verdiend heeft, dat de hand van de Heere hem rechtvaardig kastijdt; maar het gevoelende, maar het erkennende, voelt hij ook de hand van de liefde in de kastijding, en deze gevoelende, heft hij zijn neergebogen schedel op. Die God, die hem tuchtigt, is zijn God, in Wie hij zich sterken zal. Zo gaat het, waar, ondanks alle afdwalingen en grove verkeerdheden, de vrees van de Heere op de bodem van het hart

ligt. Zo lang zij niet geheel gesmoord is, komt zij altijd weer boven, en althans onder de aanrakingen van de liefde van de Heere, of van een toorn, die ook liefde is, en zich als liefde weet te doen waarderen door een hart, dat zij eenmaal heeft weten te winnen.

David bad, ziet, dat is het enige en juiste middel, om de ziel te versterken. Geen nood, ja geen zonde mag te groot zijn, om ons van God af te houden; alles moet ons tot Hem drijven. David bad. Zeker kon dit thans niet gebeuren door in de binnenkamer te gaan, of door een lang gebed uit te spreken; maar dat behoefde ook niet. Een enkel woord is voldoende, desnoods een enkele verheffing van hart, een enkele opslag van de ogen, een enkele kniebuiging, een moed grijpen in God. Als het innerlijk maar goed is, dan zal het uiterlijke vanzelf goed zijn. Hij stortte zijn hart voor de Heere uit, deed belijdenis van zijn zonden, en vroeg om vergeving en uitredding. Dit versterkte hem. Hij voelde de kracht van God, uitstromende in zijn ziel. Trouwens in de benauwdheid opent God Zich voor de gelovige, zoals de vrijstad zich opent voor de doodslager, die de bloedwreker achter zich heeft, en zoals de rots zich opent in haar spleten en kloven, voor de duif, die het onweer wil ontvluchten. Ja God opent zich voor ons, en wij kunnen in God gaan en getroost worden. O mochten dan ook wij, wanneer onze ziel mat wordt, nergens versterking en verberging zoeken en vinden dan in God. Ja wij moeten tegen alle moedbenemingen aan tot Hem doordringen. Het gebed staat dikwijls gelijk met het beklimmen van een steile berg, van de top waarvan een menigte vijanden ons beschieten, om ons het opklimmen te beletten. Dan kost het moeite de berg op te gaan, maar toch moeten wij doordringen en doordringende zullen wij opklimmen. Wanneer wij slechts in het gebed zijn, dan is de grote moeite om in het gebed te komen overwonnen, en wij zullen al worstelende verder komen, en tenslotte volkomen overwinnen.

Het begint vaak met de Kerk en het volk van God ten goede te schikken, wanneer dit het minst gedacht wordt en wanneer het daarmee geheel hopeloos schijnt gesteld te zijn.

Een verschrikkelijk ogenblik voor David. Van alles beroofd, ja, zelfs zijn leven niet zeker. Het was wel om David te leren, zichzelf geheel te ontvallen en het ijdele en nietige van eigen steunsels in te zien. Maar ook een ogenblik, waarin de genade van God zich weer zo heerlijk openbaarde. Toen alles hem begaf, werd David weer klein en gering en nietig in eigen ogen, maar mocht ook weer de toevlucht nemen tot zijn Verbondsgod om van Hem alle heil en redding te verwachten. Wonderlijk, terwijl hij op dit ogenblik als de dood en ondergang nabij scheen, werd op Gilboa het pleit beslecht, dat de troon voor hem open kwam, door de nederlaag, die Saul leed.

Toen vroeg David de HEERE door de hogepriester zeggende: Zal ik deze bende van de Amalekieten achterna jagen? Zal ik ze achterhalen? En Hij zei hem door de mond van Abjathar: Jaag na, want gij zult gewis achterhalen; en gij zult gewis verlossen (vs. 18vv.).

Was David niet een krijgsman en sprak het dan niet vanzelf, dat hij zijn vijanden moest najagen? moest hij dit nog vragen? Ja, hij moest dit nog vragen, want hij wilde ze niet najagen zonder God, zonder vrucht. De Heere antwoordde David. Hoe liefelijk, niet waar? De ongelovigen zeggen, dat God niet antwoordt op het gebed. Nu, ongeloof en hopeloosheid is dan ook een en dezelfde zaak. Wij voelen ons door zo’n verzekering van de Schrift versterkt

en verkwikt. God hoort het gebed, en Hij antwoordt op het gebed. Wij hebben wel geen antwoord als David door de Efod, maar God is aan geen uiterlijke middelen gebonden, Hij kan op allerlei wijzen ons Zijn antwoorden geven. De Efod hing op de borst van de priester: het zij voor ons een aanwijzing, dat God Zijn antwoorden ons in het gebed geeft.

Allereerst zien wij, dat God het verlof geeft, om de vijanden te vervolgen. Vervolgens, dat hij de belofte van overwinning ontvangt. Hieruit mogen wij leren, ijverig naar de wil van God onderzoek te doen, indachtig aan onze zwakheid en krachteloosheid in alle onze plannen, opdat wat we ondernemen, steunt op de ware gehoorzaamheid aan God. Vervolgens, dat wij letten op de belofte, omtrent een gelukkige uitkomst, zonder welke wij niet dan traag zouden kunnen voortgaan en zonder welke wij de moed zouden opgeven, verstoken van de kracht van God. Verder behoren wij wachtende te zijn op het ontvangen van de bevelen, en in het vervullen ervan. Want, wanneer God iets heeft beloofd en bevolen heeft, dan zal het beslist gebeuren en moeten wij het met een vast vertrouwen geloven. Want David, gesteund door de belofte van God, heeft nooit zijn hoop opgegeven, noch heeft de Heere hem ooit teleurgesteld, en daarom, laten ook wij in ware nederigheid en in waar geloof tot Hem de toevlucht nemen, en van Hem hulp verwachten, en hopen dat God ons nooit zal teleurstellen.

Juist in die dagen werd het onderscheid gezien tussen de rechtvaardige en de goddeloze, het kind van God en het kind van de wereld. Beiden, Saul en David, verkeren in levensgevaar, beiden is het zeer bang. Maar als de een zich wendt tot God, dan begeeft zich de ander tot de toverij. Waar de een zich werpt in de armen van het geloof, daar werpt zich de ander in de armen van het bijgeloof. En waar van de een gezegd wordt, dat God hem niet meer antwoordde, daar wordt het van de ander tot roem van Gods genade opgetekend, dat de Heere hem de belofte van volkomen redding schenkt.

David dan ging heen naar de in het zuiden van Palestina gelegen woestijn, hij en de zeshonderd mannen, die bij hem waren, en als zij kwamen aan de beek Besor (De 8: 10) zo bleven de overigen, namelijk de 200 mannen, die niet mee overtrokken (vs. 10), staan.

Nu zij Gods antwoord ontvangen hadden, nu niet gerust en geslapen, maar, hoe vermoeid zij ook waren, terstond op mars! Zo is het ook in het geestelijke. Men moet zeker zijn van de uitslag, men moet zeker zijn van de zaligheid en toch er om strijden; niet zo, zoals de ongelovigen menen, dat iemand. die zeker is, zegt: "nu moet het vanzelf komen," en dan stil zitten nee! wie zeker is van de uitkomst, strijdt om de uitkomst te verkrijgen.

En David vervolgde hen, hij en die vierhonderd mannen; en tweehonderd mannen bleven staan, die ten gevolge van de haastige tocht van drie dagen (vs. 1) zo moe waren, dat zij over de beek Besor 1) niet konden gaan. 2)

De gewone opvatting, dat de beek Bosor de tegenwoordige Wady Scheriah is, laat zich slechts dan vasthouden, wanneer men Ziklag in de landstreek van Tell el Hasy, 1/4 uur ten zuiden van Eglon plaatst; omdat wij integendeel aangenomen hebben, dat de laatste plaats in het zuidelijkste deel van Palestina gelegen heeft, zo zal wellicht Besor een neventak van de Wady el Arisch of van de beek van Egypte zijn.

Omdat Ziklag bij David's terugkeer afgebrand was, zo vonden zij natuurlijk ook geen levensmiddelen daar meer en moesten, zonder zich van de nodige levensmiddelen te kunnen voorzien, op weg begeven ter vervolging van de vijand.

Zij moesten daar teren van hetgeen zij nog bij zich hadden.

Daarna zei David tot hem, omdat hij hem aanstonds aan zijn kleding voor een knecht herkende: Wiens zijt gij? en vanwaar zijt gij? Toen zei de Egyptische jongen: 1) Ik ben de knecht van een Amalekitische man, en mijn heer heeft mij verlaten hier in de woestijn, omdat ik vóór drie dagen, toen de Amalekieten door deze landstreek kwamen, ziek geworden ben. 2)

Juist de meedogenloze heer van de gevonden slaaf was in de middelijke weg de ondergang van geheel de Amalekitische bende. Het was ook een bijzondere beschikking van God, dat de gevonden gids een Egyptisch man was, die David sparen kon, en dat hij, die zich aan hem bekend maakte, als de moordenaar van Saul, een Amalekiet was, die hij bovendien het leven niet had mogen sparen. Wellicht werd op hetzelfde ogenblik, dat David zich sterkte in de Heere, zijn God, de Egyptische zieke slaaf, door zijn meester van de kameel geworpen.

Tot welke volksstam behoort gij?.

In het Hebreeuws wajomer naär Mitsraï. Door de Statenvertaling vertaald met: Toen zei de Egyptische jongen. Beter is echter te vertalen: En hij zei: Een Egyptische jongen ben ik, knecht van enz. Dan wordt de vraag beantwoord, die David doet, als hij onderzoek doet naar zijn volksstam en naar zijn meester.

Hier is op te merken, dat het niet bij geval was, dat David die Egyptische jongeling op zijn weg ontmoette, maar dat dit gebeurde in de weg van Gods Voorzienigheid. Waaruit wij mogen opmaken, dat ons niets overkomt zonder de wil en buiten de plannen van God. Want, ofschoon wij wel zeggen, dat iets toevallig is, waar ons iets goeds of kwaads ontmoet, toch moet men vaststellen, dat het is door de bijzondere goedheid of naar de plannen van God, wat ons slechts als toevallig voorkomt.

Toen zei David tot hem: Zou gij mij wel heen afleiden tot deze bende? mij de plaats kunnen aanwijzen waar zij zich nu ophouden? Hij dan zei: Zweer mij bij God, dat gij mij niet zult doden, 1) en dat gij mij niet zult overleveren in de hand van mijn heer! Zo zal ik U tot deze bende afleiden.

Het was een gewoonte berichtgevers, wanneer men zich van hen bediend had, uit de weg te ruimen om niet door hen bemoeilijkt of verraden te worden.

En hij leidde hem af, nadat de gevraagde eed gegeven was, en ziet, zij (de Amalekieten) lagen verstrooid over de gehele aarde, over de gehele omtrek, waar zij rust genomen hadden, etende, en drinkende, en dansende, om al de grotebuit, die zij genomen hadden uit het land van de Filistijnen, van de Cherethieten (vs. 14), en uit het land van Juda, 1) geen overval vermoedende.

De verwoesting is de zondaar dan het meest nabij, wanneer zij roepen: vrede, vrede, en geen gevaar, en de boze dag van verre stillen. Ook is er niets, hetgeen onze geestelijke vijanden zoveel voordeel over ons geeft, dan de wellust en het inwilligen van de vleselijke begeerlijkheden.

En David sloeg hen, hoewel zij zich hardnekkig verweerden, en zij machtiger waren dan de Israëlieten, die door de lange tocht afgemat waren, van de avondschemering tot aan de avond van de volgende dag, en er ontkwam niet één man van hen, behalve vierhonderd jongemannen, die de Amalekieten bij zich hadden, en die op kamelen, dromedarissen (Jud 6:
reden en vluchtten. 1)

Zoals deze vermaken hier een droevig einde namen, zo nemen zij te allen tijde een droevig einde, door de dood, die zulke mensen verrast.

Uit deze overwinning van David blijkt, dat het zo waar is, dat het God niet te moeilijk is de overwinning te schenken met een kleine macht tegen een onnoemelijk grote menigte van vijanden. Wat toch hier zo duidelijk is in David, die met slechts vierhonderd man zoveel duizenden van Amalekieten verslaat, zodat slechts vierhonderd overblijven en zich door de vlucht redden, en in een tijdsbestek van 24 uur de overwinning over zoveel vijanden behaald heeft en een zo groot verlies aan de vijanden heeft bezorgd. Voorzeker, God zelf schijnt wel de verslagen vijanden tot buit te hebben prijsgegeven en aan David en zijn soldaten de tafel te hebben toebereid en tot spijs en drank te hebben aangehouden, zodat God zelf deze zaak op vreselijke wijze heeft uitgericht. Laten wij weer hieruit leren, dat wij niet de moed hoeven te verliezen, ofschoon naar onze mening onze krachten ontoereikend zijn om de vijanden te weerstaan, en om niet te wanhopen aan de hulp van God, van Wie het zeker is, dat Hij een ontelbare menigte van vijanden alleen door Zijn kracht, of door de adem van Zijn mond kan vernietigen, wanneer het schijnt, dat het ons aan alle kracht ontbreekt. God nu wil, dat wij zo zwak en krachteloos zijn, dat wij alle aanmatiging laten varen en, bevreesd door de menigte van de tegenwoordige gevaren, tot Hem met vurige gebeden de toevlucht leren nemen, opdat Hij aan ons dat vervult, wat de Heere door de profeet zegt, dat de overwinning niet bezorgd wordt door wagens en paarden maar door de hulp van God, die Zijn knecht bestuurt, en over zijn vijanden doet triomferen.

Het is wel opmerkelijk, dat op hetzelfde ogenblik, of in dezelfde dagen, waarop Saul omkomt, omdat hij geweigerd heeft, de ban aan Amalek geheel te volvoeren, David, zijn door God uitverkoren opvolger, juist doet, wat hij geweigerd heeft, n. l. de Amalekieten verdelgen. Voorts, dat het een zware strijd voor hem is geweest, want deze duurde toch volle 24 uur, en dat, terwijl zijn leger slechts bestond uit vierhonderd vermoeide krijgslieden. Wel een bewijs, dat aan de ene zijde de Amalekieten door de Heere ten dode waren opgeschreven, en aan de andere zijde David op bijzondere wijze door God werd gesterkt en geholpen.

En onder hen werd niet gemist van de kleinste tot de grootste, en tot aan de zonen en dochters; en van de buit ook tot alles, wat zij van hen genomen hadden: David bracht het allemaal weer.

In dezelfde tijd, dat David dit alles terugbracht, verloor Saul

alles in de bloedige slag op het gebergte Gilboa (2 Samuel . 1: 1vv.); daarmee was David's lijden, dat hij ten gevolge van de vervolging leed, geëindigd. Heil aan allen, die van David leren, stil te zijn en te hopen en in ootmoed te dragen; hun lijden zal eindelijk in zalige vreugde veranderd worden. Er zijn drie trappen in het kruis dragen. De benedenste is die, wanneer men het kruis gedwongen op zich neemt, zoals Simon van Cyrene, en het met zuchten en tranen de Heere nadraagt, om er hoe eerder hoe liever van verlost te worden. Hoger staan zij, die het gewillig op zich nemen en geduldig dragen, en het aan God overlaten, wanneer en hoe Hij hen wil bevrijden, hoewel zij altijd nog met vlees en bloed te strijden hebben. Het hoogst staan zij, die niet alleen gewillig hun kruis opnemen en dragen, maar het ook liefhebben als een genade van God, als een teken van Hem toe te behoren, als een eer, een schat en een roem van de kinderen van God. De eersten staan nog onder het kruis, de tweeden strijden met het kruis, de derden overwinnen het. De laatsten zijn de beste Christenen, want God heeft de blijmoedige drager, evenals de blijmoedige gever lief.

Als God bij een zaak is, dan is zij veilig, al is zij midden onder de vijand.

De Voorzienigheid had het zo beschikt, dat de Amalekieten alles, hetgeen zij genomen hadden, zorgvuldig bewaarden, met oogmerk om het voor hen zelf te behouden, maar inderdaad bewaarden zij het voor de rechte eigenaar, dat er niet het allerminste van al het hun werd gemist, omdat zij zich hadden voorgesteld, dat alles verloren was. Zo doet God dikwijls veel meer voor ons, dan wij door een ongelovige vrees van Hem durfden verwachten.

David nam ook al de schapen en de runderen, die de Amalekieten toebehoord hadden; zij (David's knechten) dreven ze voor datzelfde vee, voor hun eigen weer heroverd vee heen, en zeiden, om de roem van deze heerlijke redding uitte spreken: Dit is David's buit. 1)

En zijn er, die menen, dat dit het refrein is geweest van een zegezang, die de krijgslieden hebben aangeheven, om de belangrijke overwinning, die zij hebben behaald, te verheerlijken. Is dit zo, dan blijkt daaruit wel, hoe zij daardoor hebben trachten goed te maken, dat zij een ogenblik zelfs eraan gedacht hebben David te stenigen, omdat Ziklag was verbrand.

Als David tot de tweehonderd mannen kwam, die zo moe waren geweest, dat zij David niet hadden kunnen navolgen, en die zij aan de beek Besor hadden laten blijven (vs. 9vv.); die gingen David tegemoet, en het volk, dat bij hem was, tegemoet om hem met zijn overwinning geluk te wensen; en David trad tot het volk, tot die tweehonderd, en hij vroeg hen naar de welstand
(Ruth 2: 4).

Naar iemands welstand vragen is hetzelfde als iemand vriendelijk begroeten. Wij kunnen het ons wel voorstellen, dat er in David's hart een overvloedige blijdschap is geweest, dat hij vrolijk was in de Heere, en daarom kan hij ook niet anders dan vriendelijk zijn jegens de mensen. Zij hadden niet meegedaan en toch behandelt David hen als zijn helpers, wetende dat het eigenlijk de Heere was, die hem uit zo grote nood en dood had verlost.

Toen antwoordde een ieder boos en Belialsman 1) onder de mannen, die met David gegaan waren, en zij zeiden omtrent de verdeling van de buit: Omdat zij met ons niet getrokken zijn, zullen wij hun van de buit, die Wij gered (geroofd) hebben, niet geven; maar aan een ieder van deze tweehonderd zijn vrouw en zijn kinderen, laat hen die heenleiden en weggaan.

Wanneer er onder David's troepen niet van een of twee, maar van vele bozen sprake is, laten wij daaruit erkennen, dat God om de Zijnen te oefenen toelaat, dat dikwijls, ja bijna altijd, de goeden met de slechten vermengd zijn. Vele kwaden zijn er onder David's troepen geweest, en toch was David door de heilige zalving tot koning bestemd, en een voorbeeld van onze Heere Jezus Christus, en voerde hij een rechtvaardige zaak uit, maar onder de vierhonderd soldaten, die onder hem dienden, werden er vele slechten en bozen gevonden. Waaruit wij leren, dat de Kerk niet daarom is te veroordelen, indien zij hier op aarde niet zo kan gereinigd worden, dat het kaf altijd nog met het koren vermengd blijft. Ik beken wel, dat de gebreken te veroordelen zijn en aan de roeping van de personen niet beantwoorden. Maar toch, indien aan David de slechtheid van zijn soldaten moest worden toegerekend, zou die zaak, die God goedkeurt, veroordeeld moeten worden. Ik beken wel, dat David, indien hij de boosheid van de zijnen had begunstigd en in de slechtheid van de zijnen had toegestemd, hij niet minder schuldig zou zijn, dan zijzelf, maar wanneer hij, naar zijn vermogen, die verbiedt en weigert te doen, wat zij willen, laten wij dan erkennen, dat hij niet schuldig staat aan de zonde, die hij niet heeft goedgekeurd en die hij naar zijn vermogen onderdrukt. Niet anders moet men beslissen, omtrent de Christelijke Kerk, indien wij in haar de hypocrieten met de kinderen van God vermengd zien. Sommigen boos, anderen overgegeven aan gierigheid, anderen vol bedrog en list, anderen begerig naar wraak, anderen wraakgierig en weer anderen met de naam van God hun boosheid bedekkende, opdat dit ons niets nieuws of ongewoons toeschijne, alsof niet in alle eeuwen dit van de kerk had gegolden. Niettemin echter moeten wij alle moeite aanwenden, dat dergelijke ongestalten uit de vergaderingen van de gelovigen worden weggedaan en de Kerk van God gezuiverd worde, opdat niet, door onze nalatigheid in het onderdrukken van de gebreken, zij eerder worde een vergaderbak voor zwijnen, dan een tempel van God, en ondertussen daarmee geduld oefenen, wat we niet kunnen verbeteren. Het is toch een ongeneeslijke ziekte, wanneer slechten met de kinderen van God vermengd worden. Laten wij ons echter vermanen, om ons tot God in de gebeden te wenden, dat Hij ons het bederf van Zijn Kerk niet toerekene, en wel zo, dat Zijn straf niet worde gelegd zowel op hen, die zich toeleggen op recht en zuiverheid van zeden als op de slechte en goddeloze mensen. Wanneer echter het de toestand van de Kerk is, dat men vele hypocrieten moet dulden, daaruit volgt echter niet, dat men de teugels slap mag laten hangen.

De Belialsmannen rekenen naar zich toe; men moet altijd van zich afrekenen.

Maar David zei, zich tegenover deze liefdeloze rede met vriendelijkheid, maar toch met beslistheid stellende: Zo zult gij niet doen, mijn broeders! met hetgeen ons de HEERE gegeven heeft, en niet door onze eigen hand verkregen is, en hij heeft ons bewaard, dat niemand van ons het leven verloor, en heeft de bende van rovers, die tegen ons kwam, in onze hand gegeven. 1)

Zij schreven de overwinning aan zichzelf toe, hij schreef haar toe aan de Heere. Nu is het begrijpelijk, dat als men iets door eigen werkzaamheid meent verkregen te hebben, men het onrecht vindt, dat mensen, die er niets aan gedaan hebben; gelijkgesteld zouden worden met hen, die alles gedaan hebben; maar is het van de Heere, dan ligt het niet aan iemands lopen en werken, maar aan Gods genade, en dan staan zij, die niet kunnen, gelijk met hen die wel kunnen.

Wie zou toch u in deze zaak, die gij voorhebt (vs. 22), horen; 1) wie, die niet ondankbaar aan de Heere wil zijn? Want zoals het deel van hen is, die in de strijd mee getrokken zijn, alzo zal ook, zoals het reeds door onze vaderen en bij de verdeling van de buit van de Midianieten gebeurd is (Num. 31: 25vv.), het deel van hen zijn, die bij het gereedschap gebleven zijn; zij zullen gelijkelijk delen.

David wil hiermee zeggen, dat niet alleen niemand deze zaak, die zij voorstellen, zou prijzen, maar dat integendeel deze daad algemene afkeuring en veroordeling zou vinden. De mannen van Belial worden door David overtuigd, zodat zij geen enkel bezwaar meer hebben, om ook de anderen te laten delen in de buit. Wij kunnen en mogen hieruit opmaken, dat David de stiptste orde en gehoorzaamheid onder zijn soldaten had. Hij zelf boog voor het Woord van zijn God, en nu ondervond hij het ook, dat dezen evenzeer gehoorzaamd worden door hun onderhorigen.

Toen nu David te Ziklag kwam, zo zond hij tot de oudsten van Juda, zijn vrienden, die bij de vervolging door Saul vriendschap bewezen hadden, van de buit, die hemzelf ten deel gevallen was, zeggende door hen, die de geschenken brachten: Ziet, daar is een zegen, een geschenk, voor u van de buit van de vijanden van de HEERE, 1) die wij hun ontnomen hebben.

Het zenden van deze geschenken kon daartoe bijdragen, dat de oudsten van de steden hem genegen werden en bevorderden, dat hij als koning werd erkend, na een onmiddellijk hierop volgende dood van Saul. Enkele van deze plaatsen zullen ook wellicht door de Amalekieten geplunderd zijn, omdat deze ook in het zuiden van Juda waren ingevallen.

En tot die te Hebron (Joz. 10: 3), en tot al de oudsten van die plaatsen, waar David (in de tijd van 22-26) gewandeld had, hij en zijn mannen. 1)

David wilde die mensen, die hem liefde bewezen hadden, toen hij nog een vluchteling voor Saul was, wederliefde bewijzen en van het zijne meedelen; maar hij wilde ook zijn vrienden te vriend houden. Nooit zag hij de middelijke weg voorbij, terwijl de boodschap (vs. 26) die hij daarbij zond, hem geheel op de achtergrond stelde en God de eer gaf.

HOOFDSTUK 31.

SAULS LAATSTE STRIJD TEGEN DE FILISTIJNEN, WAARIN HIJ ZICHZELF DOORSTEEKT.

Vs. 1-13. Van David en zijn ondervindingen keert het verhaal tot de Filistijnen en Saul terug. De eersten, door de kinderen van Israël in leger bij Sunem aangevallen, op de morgen na de nacht, waarin Saul bij de waarzegster geweest is, slaan de laatsten op de vlucht en richten een grote slachting onder hen aan. Saul met zijn drie zonen komt zelf in grote nood op het gebergte van Gilboa; zijn zonen vallen; hij weet niet meer wat te doen; in zijn wanhoop verlangt hij van zijn wapendrager, dat deze hem doorsteekt; hij doet dit zelf, omdat deze het weigert. De volgende dag vinden de Filistijnen zijn lijk en de lijken van zijn zonen bij het uitplunderen van de verslagenen; zij houwen de hoofden af en trekken hun de wapens uit, die zij vervolgens als zegetekenen in hun land rondzenden, en daarop in hun afgodstempels als geschenken neerleggen. De aan de stadsmuren van Beth-Sean genagelde lijken worden daarna door de Jabesieten weggehaald, en wat het vlees betreft verbrand; de beenderen worden onder de Terebinth bij hun stad begraven. Vergelijk 1 Kronieken 10.

De Filistijnen dan, van wie wij in 28: 1vv. zagen, hoe zij hun legers verzamelden, in 29: 1vv. hoe zij naar Afek in de vlakte van Jizreël trokken, in 28: 3vv. , hoe hun leger door Saul in Sunem van Gilboa af met vrees bespied werd, streden tegen Israël, terwijl David de in 30 meegedeelde krijgstocht ondernam; en de mannen van Israël vluchtten voor het aangezicht van de Filistijnen en er vielen vele verslagen op het gebergte Gilboa, 1) waarheen zij na het verliezen van de slag terug vluchtten.

Het hoofd-treffen had plaats in de vlakte van Jizreël, maar waar nu de zege was aan de zijde van de Filistijnen, daar vluchtte het overschot naar het gebergte van Gilboa.

En de Filistijnen hielden dicht op Saul en zijn zonen; zij drongen voornamelijk op deze aan, om hen meester te worden, en de Filistijnen sloegen Jonathan, en Abinadab, en Malchi-sua, de zonen van Saul, die met de vader in de strijd getrokken waren, terwijl de vierde zoon Esbaäl of Isboseth thuis was gebleven, of bij de veldheer Abner was, die met hem over de Jordaan ontkwam.

Van twee andere zonen van Saul, Armoni en Mefiboseth, die hem zijn bijvrouw Rizpa (2 Samuel . 3: 7vv.) baarde, is noch hier noch in 14: 49 sprake, maar pas in 2 Samuel . 21: 8vv. ; waarschijnlijk waren deze toen nog zeer jong.

En de strijd werd zwaar tegen Saul, die de Filistijnen in het bijzonder zochten, en de mannen, die met de boog schieten, troffen hem aan, 1) en hij vreesde zeer voor de schutters,
omdat hij bemerkte, dat hij hen niet meer kon ontkomen.

In het Hebreeuws Wajimtsaüchoe, d. i. bereikten hem. De boogschutters, nadat zijn zonen gedood waren, vervolgden nu ook Saul en hadden hem eindelijk omringd, zodat van geen ontkomen meer sprake was. De LXX vertalen: zij verwondden hem in het onderlijf. De

Vulgata: hij werd hevig verwond door de boogschutters. Deze vertalingen deugen echter niet, omdat Saul de kracht dan niet meer zou gehad hebben, om zichzelf te doden.

God had Saul met geduld verdragen, maar eindelijk moest Hij hem naar Zijn rechtvaardig oordeel bezoeken met de verdiende straf, ofschoon het wel scheen, dat hem straffeloosheid voor zijn ongerechtigheden beloofd was, vanwege het taal geduld van God, zolang David door verschillende beproevingen was geoefend en God hem scheen te vergeten. Maar door de daad zelf openbaart God, dat Zijn geduld de straf niet opheft, die slechts uitgesteld werd om vervolgens te zwaarder te treffen. Zo ook was het oordeel van God over Saul zwaarder, naarmate het geduld groter was geweest. En David kwam eindelijk tot de hem beloofde regering, na langdurige beproeving. Zijn hoop daarop was niet tevergeefs geweest, en daarom was zijn glorie des te meer in het oog vallend, naarmate zijn beproeving groter was geweest.

Toen zei Saul tot zijn wapendrager: Trek uw zwaard uit, en doorsteek mij daarmee, dat misschien deze onbesnedenen, de Filistijnen (17: 26), niet komen en mij doorsteken, en met mij de spot drijven,
noch mijn lijk tentoonstellen (Jud 9: 54). Maar zijn wapendrager wilde niet, want hij vreesde zeer zijn hand te leggen aan zijn heer, de gezalfde van de Heere (24: 7; 26: 9,23; 2 Samuel . 1: 14). Toen nam Saul het zwaard, en viel daarin,
stortte zichzelf daarin.

In welk gevaar wij ons ook bevinden, laten wij de toevlucht nemen als onder de vleugels van God en tot Hem met voortdurende gebeden ons wenden, opdat Hij zelf ons regere en in tegenspoeden ons schenke een onoverwinnelijk geduld, opdat Hij altijd onze begeerte breidele, en wel zo, dat wij tegen Zijn wil niets ondernemen, maar wij ons altijd aan Hem onderwerpen.

Hij ziet de dood naderen, en zijn grootste zorg is, dat zijn lichaam niet in de handen van de Filistijnen valle, maar hij draagt geen zorg, om zijn ziel te bevelen in de hand van God, Die haar gegeven had. Zoals hij geleefd had, stierf hij ook, n. l. hoogmoedig en ijverzuchtig, en een verschrikking zijnde voor zichzelf en voor allen, die bij hem waren.

Jonathan stierf door de hand van zijn vijanden. Saul door zijn eigen. Saul stierf als een mens, die geen vrees voor, maar ook geen hoop meer had op God. Hij stierf, niet als een krijgsman, maar als een lafaard. Al zijn roem was nu weg, ook voor de wereld. Zo ontving hij het loon van een zondaar. Beginnende met de Geest, eindigde hij op ontzettende wijze in het vlees.

Toen zijn wapendrager zag, dat Saul dood was, zo viel hij ook in zijn zwaard en stierf met hem, in verkeerd begrepen trouw jegens zijn koning.

Die tegen Gods gebod Agag gespaard had, spaarde nu zichzelf niet, ook tegen Gods gebod; hij had zich geheel verkocht, om kwaad te doen.

De zelfmoord voert uit de wanhoop eerst in de ware volkomen wanhoop; want deze is eerst daar, waar de mens tot het bewustzijn komt, dat hij ook door zelfmoord de gewenste

vernietiging van zijn persoonlijk bestaan niet bereikt, dat hij een onsterfelijke ziel heeft en deze van God gescheiden is. De meeste zedenleraars vatten de zelfmoord op als werkelijk tegen het lichaam gericht; de zelfmoordenaar wil echter niet alleen uit de aardse ellende zich bevrijden, hij wil zijn bestaan geheel vernietigen. De Christen kan nooit in het geval komen, door zelfmoord aan een zwaar lijden of een zware verzoeking te ontkomen. Wanneer in de tijden van de vervolging van de Oude kerk enige gevallen voorkomen, dat Christelijke vrouwen en maagden, om een geweldadige schending te ontkomen, zichzelf doodden, en dit door de tijdgenoten geprezen werd, zo was dit, evenals het in 2 Makk. 14: 41vv. meegedeelde geval, een zedelijke dwaling. Deze werd door Augustinus beslist gelaakt, omdat de kuisheid niet in het lichaam, maar in het hart rust, en het hart ook bij ondergaan geweld, rein kan blijven (Deuteronomium 22: 26). De vraag of iemand zich aan een ongeneeslijke ziekte, bijv. hondsdolheid, door zelfmoord onttrekken mag, is voor de Christen beslist ontkennend te beantwoorden. De Christen wacht in ootmoedige onderwerping, wat God hem toezendt, en vol vertrouwen, dat het tot zijn waarachtig heil zal dienen; wat hij niet door rechtmatige middelen kan afwenden, dat ziet hij als Gods wil aan, en hij kan zich de bevrijding van het aardse leven niet laten kopen door misdadig ingrijpen in Gods bestuur, want God heeft het aan Zich gehouden, de dood te bepalen.

Hebt gij ooit gehoord van stormen, die het hart teisteren, wanneer oude en nieuwe gedachten elkaar bestrijden en verdringen, wanneer de nijd knaagt, de toorn woedt, de driften drijven, de hartstochten opbruisen? Hoe donker en benauwd is het, wanneer de herinneringen aan de uren van onze zonden, het hels heldere bewustzijn van werken van de duisternis als dreigende bakens op het rusteloze heden indringen! Hoe donker en benauwd, wanneer te midden van die vreselijke gestalten, de vertegenwoordigers van een bezoedeld en verwoest leven, de vloek zich als een grijnzend schrikbeeld verheft, en de bedrukte door zijn gewicht dreigt te verpletteren! Bij mij laat Sauls levensgeschiedenis steeds een indruk van huivering achter, zoals hij van het ogenblik, waarop Samuel tot hem zei: "omdat gij het woord van de Heere verworpen hebt, heeft Hij u verworpen", (15: 23,26) geen rust, geen vrede, en in vrede, in oorlog, op de troon geen geluk meer heeft. Argwaan, wantrouwen, haat, vijandschap, tegen de trouwste dienaar, de edelste zoon, bestormen als zoveel vijanden zijn wrevelig hart en verwoesten zijn levensgeluk. In de menigte van zijn dienaars, in de kracht van zijn helden, in de bloei van zijn verheven geslacht, in de gehoorzaamheid van het volk, die sieraden en voorrechten van zijn kroon, vindt hij vreugde noch vertroosting meer. Geen liefde van de gehate, geen beminnelijkheid in de vervolgde, geen trouw, geen bede, geen weemoedige klacht, geen verheffende Psalm van de onschuldige is in staat zijn haat te bezweren, zijn woede te beteugelen. Hij verlaat steeds weer zijn troon; jaagt hem bloeddorstig met de wapens na; leidt zoals het roofdier van de woestijn, om zijnentwil een zwervend en ongestadig leven in Juda’s wildernissen; in één woord, hij voelt zich rampzalig. Soms dringt nog een zonnestraal van de hemel door tot het eertijds geopend hart, en doet de ijskorst, die het omgeeft, een ogenblik smelten. Dan erkent hij zijn dwaasheid, bekent zijn boosheid, heeft schaamte, berouw en tranen, bewondert en bemint David, voorspelt hem de heerschappij, en beveelt zijn kinderen in diens barmhartigheid aan, ijdele bloesems! Het zijn de sombere nagalmen, de laatste opflikkeringen van het menselijke, van het goddelijke, dat in de diepte van de zonde verdwijnt. Alles is tevergeefs. Onmachtig worstelt hij tegen de stromen van de afgrond, en wordt meegesleurd. Saul benijdt weer, haat, woedt en vervolgt weer, peinst weer

op verraad, koestert moordplannen tegen de held, de redder van koning en volk. En rampspoed en toorn volgen hem op de hielen. De hemel boven zijn hoofd wordt steeds meer donker, de aarde voor zijn voet onveilig. Onweerswolken pakken zich samen. De vijand dreigt, meer dan ooit te voren; zijn hoogmoed kent geen vrees, zijn trots is van de zege verzekerd. Saul ziet die legerbenden, en de held, gewoon te overwinnen, beeft. God heeft hem verlaten, de hel drijft hem voort. Hij zoekt de tovenares van Endor, ziet de man van God (?) en hoort een bevestiging van zijn voorgevoel. De mannen van Israël vluchten voor de Filistijnen, en vallen verslagen op het gebergte Gilboa. En de Filistijnen houden dicht op Saul en zijn zonen aan, en slaan Jonathan, en Abinadab en Malchi-sua, de zonen van Saul; en de strijd wordt zwaar tegen Saul, en de boogschutters benauwen hem. Toen zei hij tot zijn wapendrager: "Trek uw zwaard uit, en doorsteek mij, dat niet misschien de onbesnedenen komen, en met mij de spot drijven. " Maar zijn wapendrager wilde niet, want hij vreesde zeer. Toen nam Saul het zwaard en viel daarin. Dat is de vloek. Saul heeft een sterkere dan hij tegen zich; God heeft hem verworpen; de hemel, de aarde, de hel, niemand, niets kon hem redden. In een ogenblik wordt zijn geluk, zijn zegen, zijn leven, zijn eeuwige toekomst vernietigd, en alles verheft zich tegen hem, ja voorwaar de vloek van de Heere drukt zwaar. "

Zo stierf Saul, en zijn drie zonen, en zijn wapendrager, ook al zijn mannen, 1) allen, die van zijn geslacht en van zijn huis aan de strijd hadden deelgenomen, op dezelfde dag tegelijk.

Al zijn mannen, in het Boek der kronieken staat: geheel zijn huis. Het laatste verklaart het eerste. Allen die tot zijn huis in betrekking stonden en met hem in het leger waren opgetrokken, vielen in de slag, zowel bloedverwanten als dienstmannen.

Toen de mannen van Israël, die aan deze zijde van het dal, ten westen van de vlakte van Israël, waren, en die aan deze zijde van de Jordaan waren, die tussen het gebergte van Gilboa en de westelijke Jordaanoever woonden, zagen, dat de mannen van Israël gevlucht waren, en tevens vernamen, dat Saul en zijn zonen dood waren, zo verlieten zij de steden van dit gehele rondom de strijdplaats gelegen gebied, en zij vluchtten. Toen kwamen de Filistijnen en woonden daarin, zodat het gehele noordelijke gedeelte van het land in hun handen viel, en nog slechts alleen Judea en Perea aan de overzijde van de Jordaan aan de Israëlieten toebehoorden.

En zij legden na deze triomftocht zijn wapens en die van zijn zonen in het huis van Astharoth, in de tempel van hun godin Astarte of Atargatis (Deuteronomium 16: 21 "Jud 16:
ten geschenke (1 Samuel . 17: 54; 21: 9) neer, terwijl zij aan hun afgod Dagon de schedels van de verslagenen wijdden, en die aan zijn tempel hechtten (1 Kronieken 10: 10); en zijn lichaam hechtten zij met de overige onthoofde lijken tot smaad en hoon aan de muur te Beth-Aan 1)

Beth-Aan of Beth-Sean (= huis van de rust), thans Beisan, ligt aan het einde van de vlakte van Jizreël, naar de zijde van de Jordaan, op ongeveer 2 uur afstand; hoewel in het gebied van de stam Issaschar gelegen, werd het toch aan de stam van Manasse toegedeeld (Joz. 17: 11,16), door deze echter niet in bezit genomen (Richteren 1: 27), Na de ballingschap ontving het de naam van Scythopolis, d. i. Scythenstad, omdat ten tijde van koning Jozua Scythen (2

Koningen . 22 en 23), die door Palestina naar Egypte trokken, zich daar vestigden (); daarom worden ook in Col. 3: 11 naast Grieken en Joden de Scythen in het bijzonder genoemd, omdat nakomelingen van deze in Palestina zelf woonden. Nog in de 4de en 5de eeuw na Christus was Beth-Sean een prachtige stad en een zetel van een Christelijke bisschop, terwijl ook Basilides en Cyrillus daar geboren zijn, thans is het slechts een dorp van 70-80 huizen; de ongeveer 300 inwoners worden als een arm, fanatiek en roofachtig volk beschreven.

Zo maakten zich, uit dankbaarheid voor de hun vroeger door Saul bewezen weldaad (11), op alle strijdbare mannen, en gingen de gehele nacht, de 3-4 mijl lange weg, en zij namen, nog gedurende de nacht, om door de Filistijnen, die het land bezet hielden, niet gehinderd te worden, het lichaam van Saul, en de lichamen van zijn zonen, van de muur te Beth-Aan; en zij kwamen te Jabes, en brandden ze aldaar, 1) omdat wegens de verminking geen gewone begraving meer kon gebeuren.

Overigens was het geen gewoonte in Israël, de lijken te verbranden, zoals Tacitus hist. V. 5, ten onrechte bericht; dit gebeurde alleen bij zware misdadigers (Lev. 20: 14,21: 9); hier echter, evenals ook Amos 6: 11 gebeurde het in geval van nood.

Dit verbranden had alleen betrekking op het vlees en niet op het gehele lijk. Het vlees werd tot op de beenderen afgebrand en daarna werden de beenderen begraven onder het geboomte te Jabes.

En zij namen hun beenderen, waarvan het vlees was afgebrand, en begroeven ze onder het geboomte te Jabes, een nog ten tijde, dat dit geschreven werd te Jabes zich bevindende Tamarisk, en zij vastten, diep bedroefd over het smartelijk einde van de koning, zeven dagen.

Later liet David de beenderen van daar halen en met die van andere familieleden van Sauls huis te Zela in de stam van Benjamin bijzetten (2 Samuel . 21: 11vv.).

In deze smadelijke ondergang van Saul openbaart zich het gericht van God over zijn verharding. De liefde echter, die de burgers van Jabes aan de lijken van Saul en zijn zonen bewezen, gold niet de van God verworpenen, maar de met de Geest van de HEERE gezalfde koning, en was een daadwerkelijke veroordeling, niet van het goddelijk gericht, dat op Saul was gevallen, maar van de wreedheid van de vijanden van Israël en van zijn gezalfde.

Is het niet opmerkelijk, dat God David op hetzelfde ogenblik, dat Saul op het gebergte van Gilboa verslagen werd, en alzo de troon voor David leeg stond, hem in zo’n angst en benauwdheid vallen liet (1 Samuel . 30: 6)? Ja, in hetzelfde ogenblik, waarin David graag zijn koningschap zou hebben willen geven voor de redding uit dat levensgevaar, werd hem de grootste beschikt. Alvorens God het koninkrijk aan David gaf, en wel op het punt, dat Hij het hem geven zou; moest hij nog één beproeving, één droefheid doorstaan, en wel de zwaarste, die hij tot nu toe ondervonden had. Dat waren de barensweeën van zijn verlossing. Wij zien het, God houdt tweeërlei rekening met de zijnen: allereerst: van hun ongeloof. David had gezondigd. Daarom stond er voor Gilboa een Ziklag. Te Ziklag werd de rekening van het ongeloof gesloten, te Gilboa werd de rekening van het geloof voortgezet, want het geloof

behoudt altijd de overhand. Daarentegen sloot God op Gilboa de rekening van het ongeloof met Saul voor deze tijd, zonder dat er een rekening van het geloof met hem bestond.

Dit Boek begon met de geboorte van Samuel en het eindigt met de begrafenis van Saul, en uit vergelijking van het een met het ander, kunnen wij leren aan de ere, die van God is, de rang te geven boven de eer, waarover de wereld de beschikking heeft, of beweert te hebben.

Samuel en Saul, hoe weinig verschil in hun beide namen en toch hoe oneindig veel verschil, wat hun leven, hun sterven en hun verwachting voor de eeuwigheid betreft!.

HET TWEEDE BOEK VAN SAMUEL.

Het Tweede Boek van Samuel bevat de geschiedenis van het Koninkrijk van David. Het laat zich verdelen in vier delen.

Het eerste deel (Hoofdstuk 1-4) bevat de geschiedenis van David's regering over Juda te Hebron.
Het tweede deel (Hoofdstuk 5-9) deelt ons zijn verheffing mee tot koning over het gehele volk en de uitbreiding van zijn rijk.
Het derde deel (Hoofdstuk . 10-20) beschrijft, wat met hem voorviel ten gevolge van zijn zonde van echtbreuk.
Het vierde deel (Hoofdstuk 21-34), bericht ons zijn laatste regeringsdaden en zijn dood.

Het geheel doet ons zien, hoe in David's regering het koninkrijk van Israël eigenlijk zijn beslag krijgt, hoe hij de man is door God bestemd, om in waarheid een theocratisch koning over Israël te zijn.

HOOFDSTUK 1.

DAVIDS TREURZANG OP DE DOOD VAN SAUL EN JONATHAN.

Vs. 1-16. Op de derde dag na zijn terugkomst te Ziklag, ontvangt David daar bericht van de nederlaag van het Israëlitische legers, en van de dood van Saul en diens zonen, door een Amalekiet, die hem tevens de kroon van de koning en diens armsiersel overhandigt. In de hoop van daarvoor rijkelijk beloond te worden, stelt de berichtgever de toedracht voor, als had hij zelf de koning op diens verzoek gedood; maar ten opzichte van de verwachte beloning heeft hij zich in David vergist. David laat hem, tot straf voor hetgeen hij voorwendt te hebben gedaan, neerhouwen, en houdt daarna met zijn manschappen een vastendag tot aan de avond, vanwege Sauls en Jonathans dood en Israël's nederlaag.

Voorts gebeurde het na Sauls, in 1 Samuel . 31: 4vv. , vermelde dood, toen David van de slag van de Amalekieten (1 Samuel . 30) was teruggekomen, en David twee dagen te Ziklag gebleven was.

Voorts zei David tot hem: Wat is de zaak? Vertel het mij toch. Hoe kunt gij zeggen ontkomen te zijn? Dan moet er een grote nederlaag in het leger hebben plaatsgehad? En hij zei, dat het krijgsvolk in zijn geheel uit de strijd gevlucht was, en dat er ook velen van het volk gevallen en gestorven waren, dat ook Saul en zijn zoon Jonathan dood waren.

In het Hebreeuws Wegam. Dit betekent eigenlijk: niet alleen ook.

Toen zei1) de jongen, die hem de boodschap bracht, en zeker wel in Sauls nabijheid geweest was, toen deze zich door zijn wapendrager wilde laten doden (1 Samuel . 31: 3vv.), maar met opzet het gebeurde zo voorstelde, zoals hij kort na de dood van Saul en diens wapendrager, toen hij het lijk van eerstgenoemde plunderde, uitgedacht had, om van David een goede beloning te ontvangen: Ik kwam bij geval, terwijl ik van de anderen, die met mij uit de strijd in de vlakte van Jizreël ontkomen waren, verwijderd was, op het gebergte van Gilboa; en ziet, Saul, die ik daar bemerkte, leunde als iemand wiens krachten uitgeput zijn, op zijn spies; en ziet, de vijandelijke krijgswagens en ritmeesters of ruiters hielden dicht op hem aan.

Het verhaal van deze boodschapper is geheel bezijden de waarheid, behalve het bericht, omtrent de dood van Saul en zijn zonen. Kennelijk wil hij het doen voorkomen, dat hij Saul gedood heeft om zo loon bij David te vinden. Hij heeft echter alleen Saul en Jonathan verslagen gevonden, en nu kroon en armsieraden meegenomen om die tot David te brengen. Dat David hem straks ter dood laat brengen, is niet ten gevolge van een ogenblikkelijke opwelling van toorn, nood uit berekening, om de gunst van het volk te winnen, maar omdat deze jongeling het verdiend had. Indien het toch waar was, dat hij Saul vond leunende op zijn spies, dan was deze nog wel in de gelegenheid geweest om te ontvluchten, en stond daarom de doodslag gelijk met een moord. En waar David hem gespaard had, tot tweemaal toe, daar stond het de Amalekiet niet vrij om de Gezalfde van de Heere te doden, zoals hij het voorgaf.

Toen zei hij tot mij: Sta toch bij mij, en dood mij, want deze maliënkolder heeft mij opgehouden (naar Rabbijnse uitlegging van het alleen hier voortkomende woord: de kramp heeft mij aan getast, zodat ik niet verder kan), want mijn leven is nog geheel in mij, ik zal dus levend in de handen van de Filistijnen vallen, indien niet iemand mij spoedig ombrengt, en daardoor belet, dat zij de spot met mij drijven.

Zo stond ik bij hem, en doodde hem zonder bedenken; want ik wist, dat hij na zijn val niet leven zou; 1) nadat hij zo'n volkomen nederlaag geleden had, moest hij óf in handen van de vijanden geraken en door deze omkomen, óf ik moest hem naar zijn wil doen; er bleef geen andere uitweg over; en ik nam, nadat ik hem de doodsteek had toegebracht, de kroon, die op zijn hoofd was, het gouden koninklijk kenteken, dat hij aan de helm droeg en het armversiersel, dat aan zijn arm was, het armsieraad, de armband, en heb ze beide hier tot u, mijn heer, gebracht,
aan wie thans het koninkrijk te beurt valt.

Dit duidt niet op de toestand, die ook in het laatste hoofdstuk van het vorige Boek beschreven wordt, waar gezegd wordt, dat Saul in zijn spies viel, maar betekent, dat de Amalekiet van gedachte was, dat Saul die slag niet zou overleven, dat hij bestemd was te sterven.

De wijze waarop wij ons jegens de naaste moeten gedragen, wordt niet bepaald door zijn wil maar door de wil van Gods gebod. De stelling: volenti non fit injuria men begaat geen onrecht tegen hem, die men behandelt, zoals hij zelf wil is op zedelijk standpunt ten enenmale verwerpelijk. Als de naaste uit dwaasheid, onkunde of wanhoop iets zondigs van ons begeert, geeft die begeerte ons geen recht tot de daad; daarom straft David met recht deze Amalekiet, die voorwendt Sauls begeerte tot zelfmoord volbracht te hebben. De vraag of een geneesheer het recht heeft om aan het smartelijk lijden van de ongeneeslijk zieke een einde te maken, door met zijn toestemming hem spoediger te doen sterven, moet ongetwijfeld ontkennend beantwoord worden, omdat ook dit kortaf moord, of bevordering van opzettelijk bedoelde zelfmoord (vgl. 1 Samuel . 31: 5) zou zijn, en men zich hierdoor tegen Gods wil, die voor de mens immers een langer leven tot zijn eigen heil bestemd heeft, moedwillig verzet.

a) Toen vatte David, omdat hij op het zien van de koninklijke kroon en het armsiersel niet meer aan de juistheid van het bericht van de jongeling kon twijfelen, zijn kleren en scheurde ze; evenzo deden ook al de mannen, die met hem waren (De 14: 2).

2 Samuel . 3: 31; 13: 31

En zij weeklaagden, en weenden, en vastten tot op de avond over Saul en over Jonathan, zijn zoon, en over het volk van de HEERE, als hun geloofsgenoten, en over het huis van Israël 1) als hun volksgenoten, omdat zij door het zwaard gevallen waren.

Ten teken van zijn smart verscheurde hij zijn kleren en al zijn mannen deden evenzo, en treurden met weenden, en vastten tot aan de avond "over Saul en over Jonathan, zijn zoon, en over het volk van de Heere, en over het Huis van Israël, omdat zij door het zwaard (d. i. in de

strijd) gevallen waren". "Volk van de Heere" en Huis, d. i. volk van Israël, zijn onderscheiden naar de dubbele betrekking van Israël, die dubbele grond tot treuren gaf. De gevallenen waren, 1e. leden van het volk van de Heere; 2e. volksgenoten.

David had billijke reden, om te weeklagen, niet alleen over Jonathan, zijn waarde vriend, die een deugdzaam vorst, een groot krijgsman en een steun van de Staat, zowel in vrede als in oorlog, was geweest, maar ook, omdat Gods vijanden zijn volk een zo grote nederlaag toegebracht en zo velen van hen gedood hadden. Ja, hij mocht in verscheidene opzichten over Saul zelf weeklagen, want ofschoon hij was geweest zijn onverzoenlijke vijand, die hem gestadig vervolgde en naar zijn leven stond, nochtans was hij de Gezalfde van de Heere, die hij om die reden tweemaal bij het leven had behouden, en een dapper veldheer, die Gods oorlogen tegen de vijanden van Israël gelukkig had volvoerd.

Behalve door de Jabesieten (1 Samuel . 31: 11) werd alleen zware rouw bedreven over Saul, door hem, die hij jaren lang tot de dood toe gehaat en vervolgd had; zo weende ook David's Nakomeling (Luk. 19: 41) over de val van Jeruzalem, die op het punt stond Hem om te brengen.

Voorts zei David, nadat hij met zijn mannen door het scheuren van de kleren en door luid geween hun droefheid over de dood van Saul, van Jonathan en van hun geloofs- en volksgenoten had geopenbaard, tot de jongen, die hem de boodschap aangaande Sauls dood, op die wijze als boven verhaald is, gebracht had: Van waar zijt gij, En hij zei: Ik ben de zoon van een vreemde man, van een Amalekiet, die in Israël zich als vreemdeling heeft gevestigd.

De Joden menen, dat hij de zoon was van de Edomiet Doëg (1 Samuel . 21: 7; 22: 9vv.), die de koninklijke rijkskleinoden in zijn bewaring gehad, en zijn zoon ermee naar David gezonden had, in de hoop dat deze daardoor gunstig gestemd zou worden, en hem van de gevreesde straf voor zijn verraad zou vrijspreken. Het is waar, de Amalekieten stamden wel van Edom af (Genesis36: 12), zodat Doëg in de ruime zin van het woord Edomiet kon heten; maar streng genomen was hij geen Amalekiet. Zulke vermoedens van de Joodse uitleggers over personen, die de Schrift zelf niet nader aanduidt, missen in de regel elke grond en zijn uit de lucht gegrepen (1 Samuel 4: 13), waarom wij, al schijnt het ook nog zo waarschijnlijk, dat zij in de opvatting van deze plaats gelijk hebben, er toch geen gewicht aan kunnen hechten.

En David zei, terwijl hij het bevel gaf, nog eer het volvoerd werd, tot hem, die zeker om genade en sparen van zijn leven bad, en die waarschijnlijk thans, nu de valse berichten in vs. 6vv. een met zijn verwachting strijdend, gevolg hadden die berichten wilde herroepen: Uw bloed zij op uw hoofd; want uw mond heeft tegen u getuigd, zeggende: ik heb de gezalfde van de HEERE gedood. Uit uw mond wordt gij geoordeeld (Luk. 19: 22), gij moogt het nu gedaan hebben of niet. Hebt gij het niet gedaan, zo zijt gij schuldig vanwege uw leugenachtig getuigenis, en ontvangt gij het loon van een snode huichelaar.

Ook deze daad van David was een lijkfeest ter ere van de koning van Israël en het bloedige offer verheerlijkte de Heere, die door de Heilige Geest gesproken heeft: "Tast Mijn gezalfde niet aan. "

David zag wel, dat deze mens geen vurige moordenaar was; maar hij wilde toch daardoor een voorbeeld geven, dat men geen gehoor moet schenken aan vleiers, die zich bij hooggeplaatste personen op dergelijke zonden beroemen.

Het doden van de koning als Gezalfde van de Heere, was zo'n misdaad, dat zij met de dood moest worden gestraft. Wat David meermalen had kunnen doen, maar uit heilige vrees voor de geheiligde persoon van de koning niet had gedaan, dat had een vreemde, een man, uit het Israël zo vijandige geslacht van de Amalekieten, uit winzucht gedaan, of tenminste voorgegeven gedaan te hebben. Zo'n misdaad moest gestraft worden en weliswaar door David, die door God tot opvolger van Saul was gekozen en gezalfd, en die de Amalekiet zelf als zodanig erkende, omdat hij hem anders niet deze boodschap met de koninklijke diadeem zou hebben overgebracht.

David toonde hiermee tevens zijn oprechte rouw over de dood van Saul en Jonathan.

II. Vs. 17-27. In de eerste tijd, nadat hij bericht ontvangen had van Sauls en Jonathans dood, dicht David op beiden een klaaglied, dat hij later tot algemeen gebruik van zijn volk overgaf en dat ons hier uit Israël's Zangboek wordt meegedeeld. Het eerste deel ervan (vs. 19-24) bevat alles wat tot lof van de gevallen helden gezegd kon worden, de diepste smart over hun dood, de roem van hun dapperheid, van hun onverbreekbare liefde tot elkaar en in het bijzonder ook de regeringsdeugden van Saul, die zijn volk tot overwinning en welvaart had gebracht; het tweede (vs. 25,26) drukt David's vriendschapsbetrekking tot Jonathan uit, welke vriendschap hem dierbaarder was geweest dan zelfs de innigste onder alle menselijke betrekkingen, die tussen echtgenoten; en eindelijk bevat het derde (vs. 27) een korte nagalm van de klacht, waarmee het lied eindigt.

David nu, krachtens de hoogdichterlijke gaven, die hem eigen waren (1 Samuel 17: 13), klaagde deze zang over Saul en over Jonathan, zijn zoon. Hij drukte zijn diepe smart over hun dood, behalve in de oprechte rouwbetoning na het bericht van de Amalekiet, (vs. 11vv.) ook uit in een bijzonder klaaglied of elegisch, weemoedig gezang.

O hoe beschamend is het voor ons, reeds in de dagen van het Oude Testament een liefde tot de vijand te ontmoeten, zoals zich hier in David openbaart, en zo zuiver, waar en ongekunsteld als zij onder ons, die de openbaring van Gods zondaarsliefde in Christus kennen, helaas! tot de zeldzaamheden behoort.

Als hij gezegd had, of beval, toen hij koning over het huis van Juda geworden was (2: 1vv.), dat men de kinderen van Juda de boog zou leren, d. i. het lied, dat naar een daarin (vs. 22) voorkomende uitdrukking de naam van de boog ontving, 1)zorgvuldig zou inprenten, opdat het op een plechtige gedenkdag, die hij ter nagedachtenis van de gestorvenen wilde instellen, door het volk gezongen zou kunnen worden, en ook opdat het in de mond van het volk, voornamelijk van de krijgslieden in het leger overging, en zo een eigenlijk volkslied werd. Ziet, het is, omdat het ook werkelijk algemeen door het volk is gebruikt, geschreven in het boek van de Oprechte, of van de vromen, het volkszangboek van de Israëlieten (Jos 10:
en luidt daar aldus:

Evenzo wordt de plaats Exod. 3 en 4 in Mark. 12: 26 "de doornenbos" genoemd. Bij Oosterse dichters komt het veelvuldig voor, dat zij met een enkele uitdrukking uit een geschrift het gehele geschrift aanduiden. Zo heet b. v. de tweede Sura van de Koran "de koe", omdat daarin van de rode koe gesproken wordt.

Ofschoon dit lied een van de schoonste is van het Oude Testament, in alle tijden en van alle zijden is bewonderd, en de verhevenste wendingen en de heiligste stemming bevat, toch is het geen eigenlijk heilig lied, geen Psalm, tot godsdienstig gebruik bestemd, maar onderscheidt zich van de Psalmen op dezelfde wijze als b. v. stichtelijke vaderlandse liederen zich van onze kerkliederen onderscheiden; tot volks- of vaderlands lied was het echter bijzonder geschikt. Daarom werd het ook niet, zoals David's in 22 meegedeeld danklied in de Psalmbundel geplaatst (vgl. Psalm 18) maar wel in het "boek van de Oprechte". Het schijnt, alsof dat boek voltooid is met dit klaaglied, waarin de door vele beproevingen zo vroeg gerijpte David als het ware afscheid neemt van zijn afgezonderd leven, om nu de hem door God toegezegde troon te bestijgen en het koninkrijk van de belofte in Israël tot werkelijkheid te maken. De Lyrische volkspoëzie werd voortaan door de geestelijke poëzie, die door David zo'n hoge vlucht nam en tot de hoogste bloei raakte, telkens meer op de achtergrond geschoven, zodat zij geen nationale betekenis meer had, en enkel tot persoonlijk gebruik en vermaak diende (Psalm 65: 14). Ook Salomo's poging, om aan de wereldse kunstpoëzie in Israël het burgerrecht te verschaffen (1 Koningen . 4: 32) bleef vruchteloos.

a) Verkondigt het niet te Gath, wat ons, het volk, in het verlies van onze edelsten op het diepst getroffen heeft, boodschapt het niet op de straten van Askelon, maar verbergt de rouwmare voor onze vijanden, die zich verheugen in onze smart; opdat de dochters van de Filistijnen, zich niet verblijden; opdat de dochters van de onbesnedenen niet opspringen van vreugde, wanneer zij op het feest van de viering van de zegepraal van haar volk een rondedans houden (1 Samuel . 18: 6).

Micha 1: 10

David bedoelt hier niet, dat het bericht van de nederlaag mogelijk voor de Filistijnen verborgen kon blijven. Dit zou al te dwaas zijn! De tijding was zelfs reeds in het gehele land verspreid (1 Samuel . 31: 9vv.). Maar "zonder nog te letten op het dichterlijk smartgevoel, dat zijn woorden niet weegt en eigenlijk slechts zegt: o, kon het de vijanden verborgen blijven, herinneren wij, dat David ten tijde van de vervaardiging van dit lied, zich nog midden in het land van de Filistijnen bevond, en allereerst zijn manschappen toesprak, en er bij hen op aandrong om, althans niet zelf boodschappers van het droevige nieuws aan de vijanden te zijn.

Deze uitdrukking: verkondigt het niet te Gath, boodschapt het niet te Askelon, is sedert die tijd onder de gelovigen tot een spreekwoord geworden. Men verneemt haar dikwijls als iemand door de een of andere misstap ergernis geeft. Werd die uitroep maar trouwer nagekomen, dan meestal het geval is! Lag de kinderen van het koninkrijk overal de eer van het geestelijk Zion zo na aan het hart, als aan David die van het aardse! Maar hoe dikwijls gebeurt het, dat zij zich zelfs beijveren, om de naaktheid van hun broeders te ontdekken voor

de wereld, en dat zij door deze vernieuwing van Chams misdaad tot verraders worden van de gemeente, die Christus met Zijn bloed gekocht heeft.

Gij bergen van Gilboa; noch dauw, noch regen moet meer zijn op u, noch, zoals tot dusver, aan uw hellingen vruchtbare velden van de hefoffers, 1) velden, die hefoffers opleveren! Veeleer moet gij blijvende gedenktekenen zijn van de ontzettende gebeurtenis, die op u is voorgevallen; gij moet treurende met Israël voor lange tijd braak liggen; want daar is het schild van de held smadelijk weggeworpen; 2) het schild van Saul is hem daar ontgleden, alsof hij niet gezalfd ware geweest met olie. 3)

In het Hebreeuws Sedee theroemoth, is appositie van het vorige. David spreekt hier als het ware de vloek uit over Gilboa's gebergte. Dauw noch regen valle meer op de hellingen van dit gebergte neer en dientengevolge blijven zij onvruchtbaar, opdat geen hefoffer, d. i. offer van de eerstelingen meer op dit gebergte zou kunnen worden ingezameld, omdat er geen koren meer kon groeien.

In het Hebreeuws Nig'al. De LXX weggeworpen. Anderen vertalen: met bloed bezoedeld, maar ten onrechte.

De laatste woorden van het vers luiden in het oorspronkelijke niet gezalfd met olie; "alsof hij ware geweest" is er tot verduidelijking bijgevoegd. De grote houten met leer overtrokken schilden werden met olie begoten, om ze buigzamer en meer ondoordringbaar te maken. De dichter heeft hier echter minder het schild zelf in het oog, als wel de drager ervan, de gezalfde van de Heere; het is hem even smartelijk als onverklaarbaar, dat hij, de koning van Israël, over wie toch Gods genadehand in het bijzonder waakte, heeft moeten omkomen als een gewoon krijgsman, en juist daarom wil hij, dat de Heere aan deze bergen, waarop iets zo ongehoords kon gebeuren, voortaan Zijn zegen onthoude.

In het Hebreeuws Bli maschiach. Letterlijk, niet gezalfd met olie. De Vulgata en in navolging daarvan Luther en onze Statenvertalers voegen, alsof hij! (. .) geweest ware, erbij en vertalen dan: alsof hij niet gezalfd met olie ware geweest, terwijl bovendien Luther en onze Statenvertalers het laten slaan op Saul. Laat men het echter op het schild slaan, en o. i. eist dit de grondtekst, dan wil dit zeggen, dat het bloed van Saul er nog aankleefde, zodat het daar nog ongereinigd lag.

Zo'n smaad overkwam op de Gilboa hun, die steeds zo dapper en zegevierend streden! Van het bloed van de verslagenen, van het vette van de helden werd Jonathans boog, zo menigmaal de hand van deze strijdbare held in de strijd tegen de vijanden van Gods volk die voerde, niet achterwaarts gedreven, en Sauls zwaard keerde niet leeg terug. Steeds hadden boog en zwaard, voordat ze weer in de koker of de schede gestoken werden, grote nederlagen aangebracht; zij waren getekend met het bloed van de verslagen vijanden en met het vet van de ingewanden van de helden, wie zij diep in het lijf waren gestoken.

Zoals de poëzie of dichtkunst het gemoed boven de gewone prozaïsche voorstelling van de gedachten en gewaarwordingen voert, zo moet haar taal noodzakelijk ook levendiger,

krachtiger en rijker zijn dan de taal van het dagelijks leven; ja haar taal wordt dikwijls stout, en verheft zich ver boven de grenzen van de werkelijkheid; zij bedient zich van beelden en vergelijkingen, en versiert zich met redefiguren, die veel meer aan de ideale dan aan de werkelijke wereld toebehoren. Dit mag men bij het lezen van een geschrift, als het voor ons liggende, wel in acht nemen; want Gods Woord heft de ontwikkeling van de in de menselijke natuur gelegde krachten en behoeften niet op, maar houdt die slechts in de behoorlijke grenzen, en richt ze op haar hoogste en verhevenste doel.

David's woorden zijn niet als vloek te beschouwen, maar als stoute beeldrijke uitdrukking van zijn diepe rouw. In ieder geval blijkt uit zijn hartstochtelijke spreekmanier, dat althans toen ook in hem de hoop van een eeuwig zalig leven nog niet sterk genoeg was, om de schrik en de huivering van de dood en het graf zegerijk te overwinnen. Zijne Liefde laat geen uitzicht op een Hemels Paradijs doorschemeren. Hij spreekt zelfs niet van een zich vertroosten met een weerzien met de overledenen. Ook voor zijn oog hing nog een dichte sluier, die de hemel bedekte; maar later zullen wij die sluier van hem meer en meer opgelicht zien. Maar hoe veel gelukkiger zijn wij boven die Ouden zelfs in hun helderste ogenblikken. Bij het bloedige lijk van de koning zien wij, wel niet zonder beven, maar toch met enige hoop, dat in zijn jongste ogenblikken zijn hart nog voor God berouwvol verbroken zij en hem de tollenaarsgenade ten deel zij gevallen (?). Terwijl wij Jonathan ons met de erekroon gesierd denken, planten wij op beider graf in de geest het kruis van Golgotha, en verblijden ons over de waarheid, dat voor allen, die zich op deze wereld oprecht voor God verootmoedigd hebben, het bloed gevloeid heeft, dat betere dingen spreekt dan Abels bloed en alle zonden wegneemt.

Ware het door de kruisvaarders bedacht, dat in vs. 21 de dichter spreekt, zij zouden, bij hun komst op de berg Gilboa, niet zo verwonderd zijn geweest, dat er toch werkelijk dauw en regen viel op de plaatsen waarvan de koninklijke profeet gezegd had: "Noch dauw, noch regen moet zijn op u!".

Saul en Jonathan, die beminden, volgens anderen, die beminnelijken en die liefelijken in hun leven, zijn ook in hun dood niet gescheiden; zij waren lichter dan arenden, die met snelle vlucht en grote behendigheid in de hoogste lucht zich kunnen verheffen, zij waren sterker dan leeuwen, die voor geen vijand terugschrikken (17: 10).

Hier openbaart zich al de tederheid en zuiverheid van David's aandoening, zodat hij zich niet alleen onthoudt van iedere bitterheid omtrent Saul, en van de geringste zinspeling op hetgeen hij van hem had moeten lijden, maar zich zelfs verheugt over beider wederkerige liefde; werkelijk bewijzen vele plaatsen uit hun geschiedenis (1 Samuel . 19: 6; 20: 2), dat vader- en kinderliefde hen innig verbond, al scheen dan ook de sombere toorn van de koning de goede verstandhouding voor korte ogenblikken te willen verstoren (1 Samuel . 20: 30vv.).

Maar bij het schetsen van hun wederzijdse liefde heeft David hoofdzakelijk die van Jonathan voor Saul voor ogen; van Jonathan, die zijn vader niet verliet, ofschoon diens grimmige haat tegen de vriend, die hij als zijn ziel liefhad, de gehechtheid aan deze wel had kunnen verminderen.

Wat David hier zegt, past in de eerste plaats op Jonathan en in de tweede plaats op Saul in de eerste jaren van zijn regering, wanneer hij zich de liefde van het volk had gewonnen. David ziet hier echter in zijn lied alleen op de lichtzijde van Saul, en brengt hier in toepassing, wat nog gedurig in beoefening wordt gebracht: "over de doden niets dan goeds".

Gij dochters van Israël, weent over Saul, die zo dikwijls hij zegevierend uit de slag terugkeerde, van de aan de vijand ontroofde buit u kleedde met scharlaken, met weelde, of, met lieflijkheden, d. i. op liefelijke wijze, die u sieraad van goud, dat hij u liet behouden, deed dragen over uw kleding.

Hier wordt, zoals reeds het naast elkaar plaatsen van Saul en Jonathan bewijst, op de donkere schaduw, die door Sauls regering gaat, in het geheel niet gelet; hij wordt hier geprezen als dapper krijgsheld, die in vergelijking met de hem voorafgaande tijd Israël's welvaart heeft bevorderd. En aldus zingt niet een gunsteling of vleier aan Sauls hof, maar men zie dit niet voorbij! zo zingt David, de zwerver, de door Saul tot de dood gehate en vervolgde man, zo zingt niet iemand, die met Sauls dood het beste deel van zijn geluk verliest, maar het is de klacht van David, voor wie Sauls dood de geopende poort is tot het begin van de hem sedert lang beloofde macht en eer. Inderdaad, David spreekt in dit lied zó, alsof Sauls naam aan geen bitterheid omtrent het verleden herinnerde en geen hoop voor de toekomst voorspelde; geheel in het tegenwoordig ogenblik verdiept, geeft hij aan zijn droefheid lucht, zonder dat hij aan zijn eigenbelang denkt. Dat vermag alleen hij, die zijn persoonlijk bewustzijn en leven geheel zuiver in het algemeen bewustzijn en leven heeft opgelost; met andere woorden, die het waarlijk koninklijke karakter heeft bereikt. En juist deze macht van zo'n reine en heilige zelfverloochening is de stroom, die alle bittere druppels in de zielen van David's mannen heeft verslonden, zodat David's treurend leger in Ziklag zich niet anders beschouwt dan de andere afdeling van het op Gilboa verslagen leger; want in de verslagenen zien zij niet hun vijanden en vervolgers, maar het volk van de HEERE, het leger van Israël, vs. 12. Ja, deze kleine verbannen schaar van zeshonderd, dat van het gehele lichaam afgehouwen lid in het land van de Filistijnen, is het ware Gods-leger (zie 1 Kronieken 12: 22); want hier werkt de geest en de kracht voor het welzijn van het geheel, waardoor de scherpste tegenstellingen tot eenheid worden gebracht. David's klaaglied op Saul en Jonathan en het treurende leger te Ziklag brengt zijn koninklijk karakter tot volkomenheid.

Men zou de uitdrukkingen, waarvan David zich tot roem van Saul bedient overdreven kunnen achten, en geneigd zijn om aan de waarheid van die lof te twijfelen. Maar men bedenke, dat aan de graven van overledenen, tot wie men in het leven in nauwe betrekking stond, bijna altijd de lichtzijde van hun persoonlijkheid voor het vochtige oog van de herinnering optreedt. Wat tot beschuldiging van de overledenen zou kunnen dienen, verliest dan veel van zijn kracht door het sterk sprekend bewustzijn, hoeveel men zelf schuld heeft aan het kwaad, dat zij ons aandeden. Dit ondervond ook David, die zonder twijfel tot zichzelf moest zeggen, dat ook hij jegens zijn koninklijke gebieder en de vader van zijn gemalin niet altijd en overal zo gehandeld had, als behoorde. En hoe natuurlijk moest hij het vinden, dat de koning, bij de gedachte, hoe zijn kroon in plaats van in zijn huis te blijven, op de vreemdeling, de herder van Bethlehem overgaan zou, het voorhoofd fronste en duistere plannen in zijn gemoed opkwamen. Maar het is ook werkelijk niet te veel, wat David in zijn rouwklacht tot lof van de

koning zegt. Was Saul niet werkelijk een strijdbaar held? Klonken niet dikwijls ook zachtere en tederder snaren in zijn gemoed? En bestond er niet tussen hem en zijn zonen, ook Jonathan niet uitgesloten, een tedere betrekking, ondanks alle woeste handelingen, waartoe hij soms overging? Bewezen zij hem geen kinderlijke trouw tot in de dood? Dit alles stond David toen voor de geest. Aan zulke herinneringen paarde zich een diep en smartvol medelijden met de zwaar beproefde koning. En zo was het David's oprecht en diep gevoel, dat hij in zijn lijkklacht volkomen wilde uitdrukken.

Ik ben benauwd om uwentwil, mijn broeder Jonathan! dat ik uw vriendschap nu moet missen; gij waart mij zeer liefelijk, 1) zo lang ik uw omgang mocht genieten; uw liefde was mij wonderlijker, meer waard, dan liefde van vrouwen.

Hij had grote reden, om te zeggen, dat Jonathans liefde hem wonderlijker was, dan de liefde van vrouwen, want voorzeker, er was geen weerga daarvan, dat een persoon iemand beminde, van wie hij wist, dat hem de kroon van het hoofd zou nemen; en dan nog zijn mededinger op de duur zo trouw te wezen als Jonathan David geweest was, dit overtrof de hoogste trap van huwelijksliefde en standvastigheid.

1) Hoe zijn de helden gevallen, en de krijgswapenen,
waarmee de strijd gevoerd werd, verloren!

Wij nemen hier, waar het minder een eigenlijk geestelijk dan wel een menselijk schoon lied betreft, de gelegenheid te baat, om eerst over het wezen en de vorm van de Hebreeuwse poëzie iets uitvoeriger te handelen, en daarna het lied, in zijn verschillende verzen en strofen opgedeeld, de lezer nogmaals voor te leggen, ten einde hem een indruk van de eigenaardige schoonheid van zo'n vrucht van de Hebreeuwse dichtkunst te geven.

De poëzie in het algemeen als uitdrukking van in geestdrift geraakte stemming verheft zich boven de gewone toon en gang van de eenvoudige bedaarde spraak, en bedient zich van de taal van het opgewekte gevoel, de hevige aandoening, die zich laat horen in de grote verandering van stem en het met krachtige nadruk uitspreken van de woorden, zodat de redevoering niet alleen levendiger, opgewekter, rijker wordt, maar ook een beweging ontvangt, die met de afwisselende stemming van het gevoel overeenkomt en op geregelde wijze, met harmonisch ritme doet voortgaan. Dit ritme (gelijkmatige welluidendheid) kan nu meer natuurlijke uitdrukking van onmiddellijke geestdrift, meer product van hoog ontwikkelde kunst zijn; kan zich nu meer beperken tot een ritmische evenredigheid van de gedachten, dan tot evenredigheid in woorden en lettergrepen zich uitbreiden en tot een zuiver bepaald metrum (maat van de lettergrepen) zich ontwikkelen. De Hebreeuwse dichtkunst, waarin naar de eigenaardigheid van de geest van dit volk, de gedachte het overwicht op de vorm eist, heeft zich niet tot het metrisch ritme, tot het meten van de lettergrepen en tot de rijm verheven, maar zich vergenoegd met het ritme in de gedachte, die zijn uitdrukking vindt in de wet van de evenredigheid van de rededelen en opvolgende gedachten, in het parallelisme van de leden en van de zinsbouw. De evenredigheid van de delen van de rede treedt hoofdzakelijk in de versbouw of het versritme, aan het licht. Ons gevoel, onze voorstellingen en onze gedachten kunnen wij uitdrukken door woorden. Wanneer die

woorden in harmonische orde zodanig zijn samengesteld, dat zij een gedachte zuiver uitdrukken, noemen wij dit een vers. Naar de wetten van het parallelisme of de evenredigheid van de delen van de rede, is de vorm van het vers zodanig, dat de gedachte, die aan het bewogen gemoed ontstroomt, niet in een enkele stelling, in een enkele onafgebroken doorlopende rij van woorden zich volkomen laat uitdrukken, maar in enige, met elkaar overeenkomende, evenredige leden verdeeld wordt, die op zo'n wijze tegenover elkaar worden geplaatst, dat in het ene lid de rede rijst, in het andere daalt. Ten opzichte van de inhoud van de gedachte kan deze overeenkomst van de parallele (gelijklopende) leden of in gelijkvormigheid, of in tegenstelling, of eindelijk in een voortgang van de gedachte bestaan (synoniem, antithetisch en synthetisch parallelisme); ten opzichte van de vorm echter kunnen de versdelen een volkomen, uit een gelijk aantal woorden bestaand (Psalm 19: 8-10 parallelisme vormen, of een onvolkomen parallelisme, dat op het gelijke aantal woorden niet let. De eenvoudigste en daarom ook de meest voorkomende vorm van de ritmische versbouw is de samenstelling van het vers in twee delen; zeer zelden komen verzen voor, die uit één lid bestaan. Deze bevinden zich alleen aan het begin van het lied, waar de kracht en beweging nauwelijks is opgewekt (Psalm 18: 2), of in het midden, tot bijzondere nadruk (Psalm 29: 7), of tussen twee strofen (Psalm 92: 9), of aan het einde, waar de beweging ophoudt (Exod. 15: 18). Verzen van drie en meer leden worden deels door uitbreiding van de leden, deels door samenvoeging van verzen van een, twee en drie leden gevormd. De evenredigheid (symmetrie, afgemeten verhouding) tussen de opvolgende gedachten vertoont zich in de liedopbouw, of de vorming van de strofen d. i. in de symmetrische verdeling en verbinding van de opvolgende gedachten, die ten gevolge van het rustpunt van de rede en de wendingen, in de gang van de gedachten, naar de wetten van de welluidendheid en de harmonie, zodanig gerangschikt zijn, dat in haar volgorde een bepaalde gelijkmatige schikking zich doet zien, en de versgroepen in dezelfde verhouding tot elkaar komen als de afzonderlijke delen van elk vers tot elkaar. Deze strofenbouw, waarbij insgelijks de gedachten naast elkaar, tegenover elkaar en elkaar opvolgende worden voorgesteld, vertonen zich het duidelijkst in die liederen, waarin de strofen door een gelijk begin of een gelijk slot, door refreinen of keerrijmen worden aangeduid, maar wordt ook in alle dichtstukken aangetroffen, die deze uiterlijke kentekenen missen; hij is geheel regelmatig, als de strofen niet alleen een gelijk getal verzen, maar ook de verzen een gelijk getal leden hebben; maar meestal vertonen de strofen verschillende lengte en een grote verscheidenheid van ritmische indeling.

Nemen wij thans, na deze opmerkingen, ons lied nog eenmaal ter hand, dan zien wij dadelijk, dat het uit 3 strofen van zeer ongelijke lengte bestaat (vs. 19-24; vs. 25,26 en vs. 27

), die ieder beginnen met de smartelijke uitroep: Hoe zijn de helden gevallen! De eerste strofe bevat zes, de tweede twee, de derde slechts een vers; terwijl de klacht in kracht en omvang trapsgewijze afneemt, en de smart, die het begin met alle hevigheid zich uit, allengs vermindert en eindelijk zwijgt. De verzen zelf bestaan uit twee, drie, vier, vijf of zes leden, zoals uit de volgende verdeling blijkt:

I

II

Wat synoniem parallelisme is, bespeurt men het best aan vers 20, waar het tweede lid met het eerste, en het vierde met het derde overeenkomt, als voorbeeld van synthetisch parallelisme diene vs. 26, waarin het tweede lid de gedachte van het eerste lid opheldert, en het derde lid die van het tweede uitbreidt en voltooit. Hierbij vergelijke men Psalm 18: 28: Want Gij verlost het bedrukte volk; maar de hoge ogen vernedert Gij. Of Psalm 22: 18; 27: 10 om de aard van het, anthitetisch parallelisme te verstaan, waarbij in de regel het tweede lid het tegendeel van het eerste uitdrukt; maar soms zijn ook, zoals in Psalm 18: 42: Zij riepen, maar er was geen verlosser, tot de Heere, maar Hij antwoordde niet, stelling en tegenstelling op beide leden verdeeld.

In het Hebreeuws Keli milchama. Letterlijk, wapens van de strijd. Echter kan men daaronder ook verstaan, degenen, die de wapens gebruiken, d. i. de strijders. Luther vertaalt dan ook, de strijdbaren. Wij hebben dan het vers aldus te lezen: Hoe zijn de helden gevallen en de strijders omgekomen! Uit de voortgang van dit lied merken wij op, hoe David hoe langer hoe kalmer wordt, en wij mogen het veronderstellen, dat hij ook deze zaak, dit droevig feit leert stellen in de handen van zijn God. Was het hem een treurige en smartelijke zaak, zijn vriend aldus te verliezen, en tevens verschrikkelijk, dat op die wijze de eer van Israël's koning door het slijk was gehaald, hij leert hoger opzien en inzien, dat ook dit gebeurd is in de weg van Gods Voorzienigheid, zodat hij niet alleen de ramp leert billijken, maar ook goedkeuren.

HOOFDSTUK 2.

ZALVING VAN DAVID TOT KONING. ISBOSETHS OPROER.

Vs. 1-8. David ziet wel in, dat hij zijn verblijf onder de Filistijnen nu niet langer kan houden, en dus naar het vaderland terug moet keren. Maar omdat hij tevens vooruitziet, dat Sauls aanhangers er niet toe zullen komen om hem als koning te erkennen, zo wil hij niet door een willekeurige handeling het gevaar van een burgeroorlog teweegbrengen, maar vraagt vooraf de Heere, of hij in een van de steden van Juda, waar hij nog het eerst een gunstige ontvangst hoopt te vinden, trekken zal, zo ja, in welke stad? Hem wordt Hebron opgegeven; daarheen begeeft hij zich dan met zijn huis en met zijn aanhangers; hij wordt daar door de oudsten van Juda tot koning over deze stam gezalfd, en zendt boden naar de burgers van Jabes in Gilead, om hen te danken voor hetgeen zij met Sauls lijk gedaan hadden, en om hun zijn troonsbestijging te melden.

En het geschiedde daarna, nadat Sauls en Jonathans dood aan de voorgewende moordenaar gewroken en in een allergevoeligst klaaglied betreurd was geworden, (zie het vorige hoofdstuk) dat David de HEERE vroeg 1) door de Uriem en Tummim, omdat hij de hogepriester Abjathar bij zich had (1 Samuel . 22: 20vv. ; 23: 6). Hij vroeg de Heere, zeggende: zal ik optrekken in een van de steden van mijn stam Juda, waar ik vele vrienden heb (1 Samuel . 30: 26vv.)? Naar menselijke gedachten is dat in de huidige omstandigheden het meest aan te raden; maar ik wil niets naar eigen inzicht beginnen, wil Gij liever, o Heere, mij de juiste weg wijzen. En de HEERE zei tot hem door de mond van de hogepriester: Trek op; uw doel stemt geheel met Mijn gedachten en wegen overeen (Genesis21: 12). En David zei, liet voor de tweede keer voor zich raadvragen (1 Samuel . 23: 9vv.), zeggende: Waarheen, in welke van Juda’s steden, zal ik optrekken? En Hij zei: Naar Hebron. 2)

Dat hij na de dood van Saul zijn tijdelijke verhouding met de Filistijnen moest opgeven en naar zijn vaderland terugkeren, dat kon voor David niet twijfelachtig zijn. Maar omdat de Filistijnen door hun overwinning bij Gilboa het grootste deel van het Israëlitisch gebied hadden ingenomen en van de aanhangers van Saul, vooral van het leger, aan de spits waarvan Sauls neef, Abner, stond, te vrezen was, dat zij niet gemakkelijk David als koning zouden erkennen, waardoor een burgeroorlog kon uitbreken, zo wilde David niet zonder uitdrukkelijke toestemming van de Heere naar het vaderland terugkeren.

Bij 1 Samuel . 9: 5 (1 Samuel 9: 5) hebben wij de omstreken van Bethlehem, zuidelijk tot aan de Frankenberg en het dorp Khureitûn in het oosten en tot aan Salomo’s vijvers met het kasteel el Burak in het Westen bezocht. Van Khureitûn uit zou de weg naar het zuiden in bijna rechte richting eerst naar Thekoa, de geboorteplaats van de profeet Amos (Amos 1), voeren; zij ligt op een brede bergrug, waarvan men een buitengewoon mooi uitzicht heeft op de omstreken. Op deze weg naar Hebron treffen wij echter bijna geen in de Bijbelse geschiedenis belangrijke plaats aan, behalve het in Joz. 15: 59 genoemde Beth-Anoth, een weinig zuidwestelijk van Halhul gelegen. Daarom begeven wij ons liever terug op de eigenlijke Hebronstraat, die ons dicht langs de westzijde van el Burak brengt. Na 1 1/2 uur reizen komen wij bij een put, bron, of regenbak, met een bidplaats Bir el hadsch romedan

(Bron voor oogzieke pelgrims), op dat punt, dat oostelijk tegenover Bereikut of Berachah ligt, en dat volgens de mening van sommigen dat lofdal is, waarin Josafat over de Ammonieten en Moabieten zegevierde (2 Kronieken 20: 26). Twee uur van daar ligt vlak aan de weg, links, de bron Ain en Dirweh, en iets verder rechts het oude Beth Zur (Joz. 15: 58); door deze plaats moet de weg gelopen hebben, die van Jeruzalem over Thekoa naar Gaza voert, die in Hand. 8: 26 "de weg naar het zuiden, die woest is", genoemd wordt; deze plaats dekte de toegang tot de hoofdstad, waarom hij door Rehabeam versterkt werd (2 Kronieken 11: 7) en ook tijdens de Makkabeeën een grote rol speelde (1 Makk. 4: 29; 2 Makk. 11: 5; 13: 9,22). Wij hebben daarom bij 1 Samuel . 9: 5 niet geschroomd om ons voor de oudere overlevering te verklaren, volgens welke Ain en Dirweh de plaats is, waar Filippus de kamerling uit Morenland doopte. Willen wij ons van deze bron af iets zuidoostelijks begeven, zo zouden wij na omstreeks 20 minuten te Halhul (Joz. 15: 59) komen. Weer 20 minuten daarachter, in rechte richting op Hebron aan, liggen de puinhopen van Rameh, die de Joodse overlevering voor Abrahams huis opgeeft, zonder daarbij te bedenken, dat Abraham geen vaste woning in Kanaän had, maar er slechts een tentenleven leidde; maar ook voor het Rama van Samuel, zoals Wolcott en Van de Velde willen, kunnen wij deze ruïne niet houden (zie bij 1 Samuel . 9: 5). Wij hebben van hier af slechts weinige minuten nodig, om op de weg naar Hebron terug te komen, dat niet verder dan 3/4 uur van ons af ligt; maar eer wij deze weg opnieuw betreden, begeven wij ons in zuidwestelijke richting en komen na een goed half uur aan een reusachtige eik, Bulut es-Sebta geheten, die men voor een van de eiken van het bos Mamre (Genesis13: 18) houdt. Van de Velde, die hem heeft gezien, zegt, dat hij wel niet gelooft, dat er eiken van deze soort zijn (namelijk wier takken in dichte bundels afhangen en klein doornig blad hebben, die op zo’n hoge ouderdom kunnen bogen; maar dat deze mooie en prachtige boom een nakomeling is van de groep, waaronder Abraham de Heere aan de ingang van zijn tent ontving (Genesis18: 1vv.) is hem waarschijnlijk. Hieruit volgt, dat het eikenbos zich een half uur noordwestelijk van Hebron zal hebben bevonden. Wenden wij ons van hier zuiver oostelijk totdat wij weer op de weg komen, dan zijn wij in Ain Eskali, een kwartier van de stad; het water van deze bron wordt door de inwoners voor het beste op de gehele wereld gehouden, en het dal, waarin het stroomt, voor de beek Eskol, waar de 12 verspieders een wijngaardrank met een druiventros van buitengewone grootte afsneden (Num. 13: 24vv.). Het is nu echter tijd, dat wij de lezer bekend maken met Hebron, de stad van de aartsvaders, welke stad een van de liefelijkste en mooiste gezichten biedt, die men in het heilige land aantreft. De stad bestaat uit zes kwartieren. De zuidelijke el Haram en el Musarika alleen hier zichtbaar, zijn van de beide noordelijke, het oostelijke of het Scheikskwartier, en het westelijke of het kloosterkwartier, door een strook land van acht minuten breedte gescheiden. Vooral valt op het grote, als vesting ingerichte gebouw aan de zuidhelling van de oostelijke heuvel Haram (d. i. ontoegankelijk) genoemd. Dit duidt, zoals reeds bij Genesis23: 20 opgemerkt is, de plaats aan, waar in de dubbele spelonk Machpela het gebeente van de aartsvaders en hun vrouwen weten, en is in de vorm van een langwerpige vierhoek gebouwd, waarvan de lengtezijden van het zuiden naar het noorden 200 voet lang zijn, terwijl de breedte slechts 115 voet en de hoogte van 50 tot 60 voet bedraagt; van de vier torens, waarmee de hoeken oorspronkelijk ter verdediging voorzien waren, staan thans slechts twee meer geheel recht op, en dienen met hun galerijen tot minaretten (daaronder verstaat men de koepeldaken op Islamitische bedehuizen); de derde is stomp en de vierde geheel vervallen. Over de grafplaats zelf is een Moskee gebouwd, die, zoals de ringmuren, een langwerpigen vierhoek vormt. "Al de graven van de

patriarchen", schrijft de Spanjaard Badia, die in het jaar 1807 onder de naam Ali Bey naar binnen wist te sluipen, maar wiens beschrijving toch geen duidelijk denkbeeld van de inwendige inrichting geeft "al de graven van de patriarchen zijn met kostbare tapijten van groene, prachtig met goud gestikte zijde bedekt; die van hun vrouwen zijn rood en op gelijke wijze gestikt; de sultans van Konstantinopel geven deze tapijten, die van tijd tot tijd vernieuwd worden. Ik telde op Abrahams graf negen tapijten over elkaar. Ook de ruimte, die door de graven wordt ingesloten, is met tapijten belegd. " Intussen zijn de zerken er ongetwijfeld alleen neergezet om de eigenlijke graven in een diepere groeve aan de opmerkzaamheid te onttrekken. Een weinig ten noorden van Haram ligt het kasteel el Kala, dat niet hoog is, maar sterke massieve muren bezit, die gedeeltelijk in puin liggen; dit is, naar het schijnt, de oude koningsburg, waarin David 7 jaar te Hebron woonde (5: 4vv.). In dit deel van de stad bevindt zich ook een vijver, die 85 voet lang, 55 voet breed en meer dan 18 ½ voet diep is en voor Sara's badvijver gehouden wordt; een grotere vijver, de Davidsvijver geheten, misschien dezelfde, waarbij David de moordenaars van Isboseth liet ophangen (4: 12), ligt op het zuidelijk deel van de stad aan, daar waar de bodem sterker begint te dalen. Bovendien worden onder de merkwaardigheden in Hebron nog Abners en Isboseths graf (3: 31vv. ; 4: 12) en dat van Isaï, David's vader, getoond. De bevolking van de stad bestaat uit 6-7000 Moslims, die hier dweepzieker en vijandiger op de Christenen zijn dan ergens elders in het land, en uit 280 a 300 Joden, bij Robinsons bezoek was er slechts een enkele Christen, Elias van Damascus, woonachtig. Eer wij van Hebron en zijn omgeving scheiden, begeven wij ons van de noordzijde van de stad oostelijk naar het anderhalf uur van daar verwijderde Beninaïm, dat Robinson voor het oude, door Hieronymus vermelde Capharbarucha (zegendorp) houdt; en dus de plaats zou zijn, tot waar naar de overlevering Abraham de Heere begeleidde, en van waar hij de volgende dag de rook van Sodom's brand zag opstijgen (Genesis18: 22vv. ; 19: 27 vv.).

Zo doe nu de HEERE tot vergelding van dit werk van uw liefde en trouw aan u opnieuw weldadigheid en trouw! 1) en ik ook, als Sauls opvolger en schuldenaar van al het goede, dat hem nog in de dood bewezen is, ik zal aan u dit goede doen, omdat gij deze zaak gedaan hebt. 2)

1)Weldadigheid en trouw. Hiermee wordt aangeduid, hoe de Heere Zijn genade aan het volk bewijst, d. w. z. als de Liefde en als de vervuller van Zijn beloften.

Kon David edeler, tederder, deelnemender handelen? en omdat de edelste daad tevens de wijste is, en het meest tot het doel voert kon hij wijzer handelen? Moest niet deze daad, waarmee hij begon, de beste indruk op het volk maken en hem hun liefde doen winnen? Kon hij zijn regering meer schitterend beginnen dan met deze daad? Waarlijk, hij is goed begonnen! Een regent, die de verdiensten van zijn voorganger dankbaar erkent en hem nog in het graf eert, is bekwaam en waard zijn opvolger te worden. En deze één trek, die wij van David's troonsbestijging weten, strekt om ons opnieuw voor hem in te nemen; hij laat alle goeds, ja het beste voor de toekomst hopen. Maar het goede overal opzoeken, met warmte liefhebben, op onpartijdige wijze belonen, zelfs als zijn vijanden het doen, dàt kan alleen de man naar Gods hart. De natuurlijke mens heeft leedvermaak als het zijn vijand kwalijk gaat;

al doet hijzelf hem geen kwaad, hij verheugt er zich toch in stilte over, indien het hem door anderen wordt aangedaan, en ergert zich indien hij geprezen en zijn eer gered wordt.

Bovendien gaf David door deze handeling aan het volk de beslissende overtuiging, dat onder zijn bestuur ook de geringste daad, die lof verdiende, dankbaar opgemerkt, en erkend zou worden.

En nu, laat uw handen sterk zijn, en zijt dapper, betoont u verder moedige mannen te zijn, die hun koning trouw ter zijde staan; omdat uw vroegere heer Saul gestorven is, en ook hebben mij die oudsten van het huis van Juda tot koning over zich gezalfd; 1) er zullen zich echter voor u bijzondere moeilijkheden opdoen om aan mijn zijde te blijven, omdat Sauls leger onder aanvoering van Abner zich naar uw landstreek teruggetrokken heeft, en er van daar uit wel een oorlog tegen mij zal beginnen (vs. 8vv.).

Hiermee vordert David van hen, dat zij, nu Saul dood is, hem erkennen als hun wettige koning en heer. Het schijnt, dat toen nog niet bekend was, wat Abner in het schild voerde, om n. l. Isboseth tot koning over Israël te maken.

II. Vs. 8-32. In de eerstvolgende vijf en een half jaar na Sauls dood onderwerpt Abner aan diens enig overgebleven zoon Isboseth, die hij na de ongelukkige slag op het gebergte te Gilboa in het aan de overzijde gelegen land naar Mahanaïm gebracht had, geheel Israël met uitzondering van de stam Juda, en maakt hem in zijn 40ste jaar koning. Thans heropent hij de strijd tegen Juda, om ook deze stam aan Isboseth te brengen, en David zendt zijn leger onder aanvoering van Joab naar Gibeon tegen dat van Abner. Terwijl beide partijen aldaar bij een vijver tegenover elkaar zich legeren, moet op Abners voorstel een tweegevecht van 12 jongelingen uit ieder leger de strijd beslissen; omdat hierop geen beslissing volgt, komt het tot een algemene zeer hevige slag, waarin Abner op de vlucht wordt geslagen, die echter onderweg de hem heftig vervolgende Asahel, Joabs broeder, doorsteekt. Met zijn manschappen op het felste benauwd door de hem nazettende vijand, beweegt hij aan de avond van die dag Joab tot de aftocht; terwijl hij daarop over de Jordaan naar Mahanaïm zich terugtrekt, begraven David's krijgslieden Asahels van het slagveld meegenomen lijk, in zijn vaders graf te Bethlehem en bereiken Hebron bij het aanbreken van die dag.

Abner nu, de zoon van Ner, de krijgsoverste, die Saul gehad had (1 Samuel . 14: 50), nam Isboseth (= Man van verwarring of schaamte) Sauls jongste zoon bij zijn vrouw Ahimaäz, 1) die of aan de slag (1 Samuel . 31: 1vv.) in het geheel geen deel genomen, of zich bij Abner gehouden had, en zo de dood, die zijn drie broeders met de vader tegemoet snelden, ontkomen was, en voerde hem, nadat die slag verloren was, over naar het oostelijk deel van het land, naar Mahanaïm, aan de rivier de Jabbok (Genesis32: 2 Jozua 13: 26; 21: 38vv.), om in de eerste plaats hem en het overschot van het geslagen leger in veiligheid te brengen.

In 1 Kronieken 8: 33; 9: 39 wordt Isboseth met de naam Esbaäl d. i. vuur of verdelger van Baäl aangeduid, zo heet ook Jonathans zoon in 1 Kronieken 8: 34; 9: 40; Merbaäl d. i. Baäls-bestrijder. Evenals namelijk de naam van de god Baäl zelf in de naam Boschet (d. i. schande) omgezet werd (Jer. 3: 24; 11: 13 Hos. 9: 10 9. 10) zo ook de daarmee samengestelde

eigennamen, waarom wij in 11: 21 voor Jerub-baäl (Gideon: Richteren 6: 32) lezen: Jerrub-béschet. Vele geleerden vinden in deze omzetting van de namen van Sauls nakomelingen een zinspeling op de schande, waarin Sauls huis volgens de gebeden van David (Psalm 35: 26; 132: 18) ten onderging.

En toen het Abner eindelijk door jarenlang voortgezette strijd tegen de in het westelijke deel van het land tot heerschappij gekomen Filistijnen gelukt was, deze weer van daar te verdrijven, omstreeks het jaar 1050 vóór Christus, maakte hij hem, (Isboseth) ten koning over Gilead, de drie oost-Jordaanse stammen, Ruben, Gad en oost-Manasse, en over de Aschurieten, 1) de stammen Aser, Zebulon en Nafthali; en over Jizreël, west-Manasse, en over Efraïm, en over Benjamin, en over geheel Israël, behalve Juda en Simeon, dus ook over de stammen Dan en Issaschar.

Aldus heeft de Chaldeeuwse uitlegging van het Oude Testament de vreemde uitdrukking opgevat. Anderen (b. v. ook de Vulgaat) willen daarvoor lezen: Gessuri, waaronder dan het noordelijke deel van het land van de berg Hermon tot aan het meer Gennesareth te verstaan zou zijn (Deuteronomium 3: 14 Joz. 12: 5; 14: 13; 1 Kronieken 2: 23 dan moeten de stammen Aser, Zebulon en Naftali onder "geheel Israël" mee begrepen worden.

Veertig jaar was Isboseth, Sauls zoon, oud toen hij koning werd over Israël, en hij regeerde, tot aan zijn in het jaar 1048 vóór Chr. gevolgde vermoording (4) het tweede jaar, 1) of twee jaar; alleen die van het huis van Juda volgden ook in deze tijd niet hem, maar David na.

Ook hier moet het woord vertaald worden door, en hij regeerde twee jaar. In vs. 11 wordt gezegd, dat David te Hebron, over het huis van Juda, zeven en een half jaar heeft geregeerd. Wat blijkt hieruit? Dat niet terstond na Sauls dood Isboseth koning is geworden, maar dat hij pas 5 jaar daarna tot koning is verheven over de andere stammen en dat Abner in die tijd de Filistijnen uit het land heeft verdreven.

a) Het getal nu van de dagen, die David koning geweest is te Hebron, over het huis van Juda, door wiens oudsten hij spoedig na Sauls dood, dus reeds in het jaar 1055 vóór Christus, tot hun vorst gezalfd werd (vs. 4), is zeven jaar en zes maanden.

1 Kronieken 2: 11

Na Isbóseths moord erkenden ook de overige stammen David als koning, en sinds die tijd verplaatste hij zijn residentie van Hebron naar Jeruzalem (5: 1-9).

Toen trok Abner, de zoon van Ner, nadat hij in het jaar 1050 het gehele overige rijk aan Isboseth onderdanig gemaakt had (vs. 9), uit met de knechten, met de krijgslieden van Isboseth, de zoon van Saul, van Mahanaïm
naar Gibeon, in de stam Benjamin, 2 à 3 uur noordwestelijk van Jeruzalem, om van daar uit de strijd tegen de stam van Juda te hervatten en ook David’s rijk aan Isboseth te brengen.

Sommigen vertalen dit vanuit het leger, omdat het Hebreeuwse woord Mahanaïm ook betekent: leger, legerplaats, of liever; dubbel leger (Genesis32: 2). Het is echter duidelijk, dat dit hier niet aldus kan worden vertaald, zoals Luther in navolging van de Vulgaat gedaan heeft, het moet met de Septuaginta als eigennaam opgevat worden.

Joab, de zoon van Zeruja (1 Samuel 16: 10) een overste onder de helden van David, 1) en later zijn legerhoofd (1 Kronieken 11: 6), en de knechten, de krijgslieden van David trokken van hun zijde ook uit om het voortdringen van het vijandelijk leger van het gebied van hun heer af te weren; en zij, de legers, ontmoetten elkaar bij de vijver van Gibeon, 2) en zij bleven, legerden zich, deze aan deze zijde van de vijver, en die aan de andere zijde van de vijver.

Van Joabs broeder Abisaï is reeds in 1 Samuel . 26: 6vv. gesproken; maar zonder twijfel behoorde Joab insgelijks tot de vrijbuiters van David, zolang deze door Saul vervolgd werd, en was hij vermoedelijk reeds toen de voornaamste na David, omdat hij een groot veldheerstalent bezat.

In Gibeon bevond zich, sinds Nob door Saul verbrand was (1 Samuel . 22: 19) de tabernakel (1 Kronieken 16: 39vv. 21: 29; 2 Kronieken 1: 3 het tegenwoordige dorp el Dschib ligt op de top van een eenzame bergrug. Omstreeks 100 schreden van het dorp verwijderd, recht onder de top van de berg, op het noorden aan, is een mooie waterbron in een uitgeholde kelder; niet ver daaronder liggen de overblijfselen van een andere open watervergaarbak van circa 120 voet lang en 100 voet breed. Ook in Jerem. 41: 12 wordt van een groot water bij Gibeon gesproken.

Gibeon lag in het gebied van Benjamin, de stam, waaruit Saul was voortgekomen. Daar had ongetwijfeld Saul nog vele vrienden, en Abner brengt juist daarheen de strijd over, opdat hij gesterkt zou worden door degenen, die nog van de overleden koning hielden. Hieruit blijkt, dat niet David, maar Abner zelf de strijd heeft aangevangen.

En Abner zei tot Joab: Laat ons, opdat het niet tot een ernstige burgeroorlog komt, de zaak door een tweestrijd beslissen (1 Samuel 17: 11); laat zich nu de jongens opmaken, en voor ons aangezicht spelen. 1) Stel gij van uw zijde een getal jeugdige krijgers, in wier hand gij de beslissing wilt leggen, en ik zal een gelijk aantal van mijn zijde stellen, die hier voor onze ogen de strijd met hen zullen voeren. En Joab zei: Laat hen zich opmaken. Hij nam het voorstel aan.

Dit betekent niet, dat Abner het als een soort van spel beschouwde, dat de mannen van weerszijden door een tweegevecht de strijd zouden beslissen dat lag niet in Abners karakter maar het spelen moet hier worden opgevat in de zin van krijgsspel, van het strijden in een tweegevecht.

En de tweemaal twaalf jongelingen gingen met grote verbittering op elkaar in, en de een greep de ander, zijn tegenstander, bij het hoofd, en stootte zijn zwaard in de zijde van de ander, en zij vielen, ten gevolge van zo’n vol van verbittering gevoerde strijd, alle

vierentwintig tezamen; 1) daarom noemde men deze plaats: Chelkath Hazurim, d. i. Akker van de sneden of van de scherpe zwaarden, die bij Gibeon is.

Hierdoor kwam het, dat dit tweegevecht de strijd niet besliste, maar gevolgd werd door een algemene strijd, waarin Abner geslagen werd.

Maar hij, Asahel, weigerde af te wijken. Zo sloeg hem Abner met het achterste, het ondereinde van de spies, 1) aan de vijfde rib, het onderlijf, dat de spies van achter hem uitging; en hij viel daar en stierf op zijn plaats, bleef op die plaats dood liggen. En het gebeurde, dat alle krijgslieden van David's leger, die in het vervolgen van de vijand, op de plaats kwamen, waar Asahel gevallen en gestorven was, staan bleven, en de val van de jonge held betreurden (20: 12).

Het onder- of benedeneind van de spies was, naar het schijnt, scherp, om de spies in de aarde te steken, als men haar uit de hand legde (1 Samuel . 26: 7); daaruit laat het zich ook verklaren, dat de spies door het gehele onderlijf van Asahel drong, en achter weer te voorschijn kwam.

Maar David's knechten hadden van Benjamin en onder Abners mannen geslagen; driehonderd en zestig mannen waren er doodgebleven, zodat Israël duidelijk genoeg kon zien, hoezeer God met David was en Isboseths koninkrijk niet van lange duur zou zijn.

Dat de doden hier opzettelijk worden opgegeven, is om hen te onderscheiden van de gewonden. Het grote verschil tussen de gesneuvelden in beide legers is hieruit, in de middellijke weg, te verklaren, dat Joabs soldaten goedgeoefende strijders waren en Abner alleen kon strijden met het overblijfsel van het leger, dat op Gilboa verslagen was.

En zij namen Asahel op van de plaats waar hij gevallen was, en begroeven hem op de terugtocht in zijn vaders graf, dat te Bethlehem was. 1) Joab nu en zijn mannen gingen, na volbracht werk, de gehele nacht zuidwaarts, dat hun het licht aanbrak te Hebron, waar zij dus met het aanbreken van de dag aankwamen.

Dus wordt onderscheid gemaakt tussen het stof van de een en dat van de ander, maar bij de opstanding zal er geen onderscheid wezen, dan tussen rechtvaardigen en bozen, dat dan voor eeuwig zal standhouden.

HOOFDSTUK 3.

ABNER DOOR JOAB OMGEBRACHT.

Vs. 1-21. In de volle twee jaren, gedurende welke Isboseth als tegenkoning tegenover David staat, wordt Isboseths innerlijke zwakheid aan de ene zijde, en David's innerlijke kracht aan de andere zijde steeds meer openbaar; als een in het oog vallend bewijs, hoe de Heere met het koningschap van de laatste was, wordt de bloei van zijn huis door de zes zonen, die hem te Hebron geboren werden, op deze plaats bij het verhaal ingevoegd. Eindelijk scheidt Abner zich van de tot dusver door hem beschermde zoon van Saul af, en knoopt onderhandelingen aan met David, naar wiens zijde hij ook geheel Israël wil overbrengen; ten gevolge daarvan krijgt David zijn eerste echtgenote Michal terug, en laat hij Abner, die met twintig man bij hem te Hebron gekomen was, na een eervol onthaal in vrede heengaan, om het werk te voltooien, waartoe hij zijn hulp had aangeboden.

En er was een lange strijd 1) tussen het huis van Saul en tussen het huis van David; de vijandige houding tussen beide huizen duurde de beide volgende jaren na de strijd bij Gibeon (2: 12vv.) voort; al kwam het ook niet weer tot een eigenlijke oorlog tussen hen, zo werd David evenmin door Isboseth, als Isboseth door David als koning erkend. Maar David ging en werd in deze tijd sterker, maar die van het huis van Saul gingen en werden hoe langer hoe zwakker. 2)

Dit betekent niet, dat er nu ook oorlog gevoerd werd, daarvan lezen wij niets, maar dat Isboseth David niet en David Isboseth niet erkende als koning. Aan Isboseth ontbrak de macht om tegen David overwinnend op te treden en David wilde niet met de wapens tegen Isboseth optreden, maar wilde de tijd, wanneer hij over geheel Israël koning zou zijn, aan God overlaten. David had aan Saul beloofd, om zijn nageslacht niet te verdelgen. Aan die eed hield hij zich tevens.

Sauls rijk kan men beschouwen als een beeld van de zonde in de mens, zodat men kan zeggen: het Rijk van God neemt toe: het rijk van de satan neemt af, totdat het eindelijk geheel ophoudt.

Hieruit blijkt, dat zonder formele strijd aan te binden tegen Isboseth, God het alzo beschikte, dat Isboseth steeds meer van zijn soldaten verloor, die zich onder David stelden. God zorgde er zelf voor, dat David tenslotte over geheel Israël koning werd.

En David werden in de tijdruimte van 1055-1048 v. Chr. zonen geboren te Hebron (1 Kronieken 3: 1-4). Zijn eerstgeborene nu was Amnon (= getrouw) (zie 13), van Ahinoam, de Jizreëlitische, die David bij zijn troonsbestijging mede naar Hebron gebracht had (2: 2vv. ; 1 Samuel . 25: 23; 27: 3

En de zesde, Jithream (= verheven door het volk) van Egla (= meisje) David's vrouw, die hij evenals Maächa, Haggith en Abital eerst te Hebron gehuwd heeft. Deze zes zonen zijn David geboren te Hebron.

Van zijn vrouwen, die hij later in Jeruzalem erbij nam, en de zonen die hem daar geboren werden, zie 5: 13-16.

Saul nu had een bijvrouw gehad, en nagelaten, wier naam was Rizpa, dochter van Aja (21: 8); met haar verbond hij zich, als een eerste schrede tot verwezenlijking van zijn plan (2 Samuel 12: 8). En Isboseth, die zeer goed begreep, wat deze vereniging met Rizpa van de zijde van zijn veldheer betekende, zei tot Abner: Waarom zijt gij ingegaan tot mijn vaders bijvrouw, 1) als waart gij de erfgenaam van zijn troon?

Abner wist zeer goed en was het zichzelf zeer goed bewust, dat hij eigenlijk de man was, door wie Isboseth nog enige kracht en invloed had. Hij was wellicht van plan zich zelf de weg te banen tot de troon en had daarom ook Rizpa, een bijvrouw van Saul, tot vrouw genomen. Deze daad kon opgevat worden, naar Oosters gebruik, als een daad, die bewees, dat hij zich van de troon meester wilde maken. Immers, de bijvrouwen van de vorige koning waren het eigendom van zijn opvolger. Ook Isboseth vat dit zo op en vandaar zijn vraag tot Abner.

Toen ontstak Abner zeer over Isboseths woorden, terwijl hij zijn verlegenheid over de ontdekking van zijn plannen echter des te heviger toorn daarover verborg, alsof het hem, de voornaamste, ja enige steun van Sauls huis, niet eenmaal zou vrijstaan omgang te houden met de bijvrouw van de overleden koning, en hij zei: Ben ik dan een hondskop, een gemeen verachtelijk mens, ik die toch daarentegen rechtmatige aanspraak heb op de hoogste verering van uw zijde, omdat ik, tot op dit ogenblik tegen het huis van Juda, dat David tot koning verheven heeft (2: 4), aan het huis van Saul uw vader, aan, beter tegen, zijn broeders en aan zijn vrienden 1) in uw persoon heden weldadigheid doe, en u niet overgeleverd heb in David’s hand, om zich van u te ontdoen; dat gij heden aan mij onderzoekt de ongerechtigheid van een vrouw?

In het Hebreeuws Ascher lijehoedah. Dit wil niet zeggen: "ik, die tegen Juda," maar, ik die het met Juda houd, (letterlijk, die Juda toebehoor). De juiste vertaling van het gehele vers is o. i. aldus: Toen ontstak Abner zeer over Isboseths woorden en zei: "Ben ik dan een hondskop, die het met Juda houd? Heden bewijs ik weldadigheid aan het huis van Saul, uw vader, tegen zijn broeders en tegen zijn vrienden, en heb u niet overgeleverd in de handen van David, en wilt gij dan aan mij wreken de ongerechtigheid met een vrouw? Wij zien, dat Abner goed aan Isboseth doet voelen, dat hij alleen door zijn gunst nog het roer in handen heeft. De koning voelt de kracht van zijn woorden en zwijgt dan ook. Van dit ogenblik echter zoekt Abner verkering met David aan te knopen, in de hoop bij hem in groot aanzien en ere te komen.

Men vertaalt zeker juist deze woorden door tegen zijn broeders en vrienden. Abner wijst er dan op, dat zelfs enigen van Sauls bloedverwanten naar David zijn overgegaan (1 Kronieken
1

), en de anderen zeker hun voorbeeld sinds lang gevolgd zouden zijn, als hij niet tot dusver Isboseths zaak had aangekleefd. Om die verdiensten mocht hij zich dan ook wel nader aan het koningshuis rekenen, dan iemand anders, zich er zelfs een lid van achten.

Overbrengende het koninkrijk van het huis van Saul, en oprichtende de stoel van David over beide delen van het rijk, over Israël en over Juda, van Dan, in het uiterste noorden, tot Bersheba toe, in het uiterste zuiden (Jos 19: 47).

Abners heerszucht deed hem ijveren voor Isboseth, en nu maakte zijn wraakzucht hem een ijveraar voor David; maar indien hij eenvoudig gelet had op Gods belofte aan David, en overeenkomstig daarmee te werk was gegaan, hij zou dan bestendig en eenparig in zijn besluit zijn geweest en zich als een wijs man gedragen hebben.

Zodanig is de aard van vele grote hovelingen, die door geringe voorvallen verstoord zijn en veeleer de koningen regeren, dan door hen geregeerd worden.

En hij, Isboseth, kon Abner verder niet één woord meer antwoorden, omdat hij hem vreesde, want hij wist wel, dat hij in hem zijn enige steun had en hij zijn diensten niet kon ontberen, als hij zich nog verder tegenover David en zijn koninkrijk wilde handhaven.

Toen zond Abner, aan wie het bij deze gelegenheid duidelijk was geworden, dat het koningschap van het huis van Saul in het algemeen niet meer houdbaar was, en wie het nu het raadzaamst voorkwam om zich bijtijds een invloedrijke plaats onder David's regering te verzekeren, zolang de weg hem daartoe nog openstond, boden voor zich tot David, die in zijn plaats met David onderhandelen moesten, zeggende: Van wie is het land? Wie anders dan u moet het ten deel vallen? Tot dit inzicht ben ik telkens meer gekomen; zeggende verder: Maak uw verbond met mij, dat gij mijn verhouding, tot dusver tegen u in acht genomen, mij niet zult toerekenen, maar veeleer mij een eervolle plaats aan uw hof zult waarborgen; en zie, mijn hand zal, onder deze verzekering van uw zijde, met u zijn om geheel Israël tot u om te keren.

En hij, David, zei: Wel, ik zal een verbond met u maken, en beloof u hiermee wat gij begeert; maar een ding begeer ik van u, en stel ik tot uitdrukkelijke voorwaarde, zeggende: Gij zult namelijk mijn aangezicht niet zien, tenzij dat gij Michal, Sauls dochter, mijn rechtmatig mij toekomende echtgenote, te voren brengt, 1) als gij komt om mijn aangezicht te zien.

David doet hier weer een formeel verzoek om Michal, opdat hij later niet beschuldigd zou kunnen worden, dat hij haar met geweld had genomen. De Rabbijnen zeggen, dat Michal nooit de vrouw van Paltiël is geweest, maar dat zij aan hem door Saul ter bewaring is gegeven, opdat David haar niet weer terughaalde. Uit vs. 16 blijkt echter, dat zij wel degelijk Paltiëls vrouw is geweest, hoewel David haar nooit een scheidbrief had gegeven.

Ook zond David, omdat deze zaak niet achter de rug van de koning met Abner alleen gemaakt mocht worden om het doel te bereiken, dat David daaraan verbond, 1) boden tot Isboseth, de zoon van Saul, zeggende: Geef mij mijn vrouw Michal terug, die ik mij met meer dan honderd voorhuiden van de Filistijnen (1 Samuel . 18: 27) ondertrouwd, rechtmatig tot vrouw verworven heb, en die mij later wederrechtelijk is ontnomen en aan een ander is gegeven (1 Samuel . 25: 44).

David eiste haar terug 1e om de genegenheid, die hij vroeger tot haar gehad had en haar nog toedroeg; 2e om haar te bevrijden van de zonde en schande, in het bedrijven van overspel met iemand, die inderdaad en volgens het recht haar man niet was, ofschoon hij daarvoor werd gehouden, en 3e uit staatkunde.

Had Saul hem Michal ontnomen om zijn verbintenis met het koninklijk Huis te verbreken en hem alle aanspraak op de troonopvolging te ontnemen, zo was de teruggave van zijn eerste rechtmatige vrouw des te meer een herstel in zijn burgerlijke eer, en ruimde zij uit de ogen van hen, die tot dusver hem nog niet erkenden, elke aanstoot weg als de teruggave door Sauls eigen zoon plechtig en naar de wet ten aanzien van het gehele volk geschiedde. Michal, die door David zo duur gekocht was, en aan wie hij geen scheidbrief gegeven had, is overigens een beeld van de Joden, die door de ware David eindelijk weer teruggevorderd zullen worden.

En haar man, die haar hartelijk liefhad (1 Samuel 25: 44), ging met haar, al gaande en wenende 1) achter haar tot Bahûrim toe, dat op de weg van Jeruzalem naar Gilgal gelegen is (16: 5; 17: 18). Toen zei Abner tot hem, omdat zijhier aan de grenzen van David's rijk gekomen waren: Ga weg, keer terug naar uw woonplaats. En hij keerde terug.

Treffend bewijs dat te midden van de vele verstoorde familiebetrekkingen in Israël toch ook hier en daar de bloem van een ware en innige liefde en trouw werd aangetroffen. Deze bloeide ook wel in David's huis, maar niet ongestoord, en hij is ook niet vrij gebleven van de vloek, die de Heere over de gruwel van de polygamie in Israël had uitgesproken.

Zo doet het nu, en neemt hem ook werkelijk tot uw koning aan; Ik zelf, die u tot dusver ervan heb afgehouden, om u bij het huis van Saul te houden, moet dat thans als het beste voor u erkennen, want de HEERE heeft tot of, van David gesproken, 1) zeggende; Door de hand van David, Mijn knecht, zal Ik Mijn volk Israël verlossen van de hand van de Filistijnen, en van de hand van al hun vijanden; bij hem zult gij dus vinden, wat onder Isboseths regering u nimmer te beurt zal vallen; rust van uw vijanden rondom.

Een woord van deze inhoud komt wel nergens uitdrukkelijk voor; maar Abner past zeer juist het van Saul in 1 Samuel . 9: 16 gezegde op David toe, in wie die Godsbelofte volkomen en duurzaam zou vervuld worden, omdat zij in Saul slechts gedeeltelijk en voorbijgaand haar vervulling gevonden had en door nieuwe nood en ellende was gevolgd.

Wellicht dat ook dit woorden van Samuel of van Gad zijn geweest, die onder het volk bekend waren.

En Abner sprak ook op bijzondere wijze voor de oren van Benjamin, om ook deze stam te winnen, die er veel voordeel bij gehad had, dat het regerende stamhuis uit hem was (1 Samuel . 22: 7). Voorts ging Abner ook heen, volgens de in vs. 13 gestelde voorwaarde, terwijl hij Michal van Bahûrim af (vs. 16) verder met zich nam om te Hebron voor David's oren te spreken alles, wat goed was in de ogen van Israël (vs. 18), en in de ogen van het gehele huis

van Benjamin (vs. 19a), opdat namelijk David over deze stammen, die tot dusver hem niet erkend hadden, koning mocht worden.

En Abner kwam tot David te Hebron, en twintig mannen met hem, 1) als vertegenwoordigers van de stammen, wier voorstel aan David zou worden bekend gemaakt. En David maakte Abner en de mannen, die met hem waren, een maaltijd om hen op recht eervolle wijze te onthalen.

Abner komt nu met twintig mannen als vertegenwoordigers van de stammen, om David de kroon aan te bieden. Daarom maakt David hen een maaltijd, opdat aan die maaltijd het verbond bezegeld zou worden.

Toen, na afloop van de maaltijd, toen hij met zijn metgezellen zich weer naar huis wilde begeven, zei Abner tot David: Ik zal mij opmaken, en heengaan, en vergaderen geheel Israël, voor zover het niet reeds gewonnen is, tot mijn heer, de koning, dat zij een verbond met u maken, en gij regeert over alles, wat uw ziel begeert, 1) namelijk over het gehele land. Alzo liet David Abner gaan, en hij ging in vrede. 2)

David had ook, afgezien nog van zijn persoonlijke zachtmoedigheid, in het geheel geen reden, om Abner thans nog vijandig te behandelen, nadat deze zijn verzet tegen David's koningschap opgegeven en geheel Israël aan zijn zijde gebracht had. Abners ijver voor Isboseth en zijn strijd tegen David was wel een zondig weerstreven van de hem niet onbekende wil van de Heere, die David door Samuel tot koning over Zijn volk geroepen en gezalfd had; maar toch geen volgens burgerlijke wetten strafbare opstand tegen David's persoon en recht op de troon, omdat de Heere door Samuel of een andere profeet David over het volk niet als koning had laten aanstellen, en David evenmin, na Sauls dood, het hem door de Heere beloofde en door zijn zalving gewaarborgde koningschap over geheel Israël als een recht, waaraan het volk voldoen moest, had geëist, maar als een ware dienstknecht van God geduldig gewacht had totdat de Heere hem het Koningschap over Zijn gehele volk zou verlenen.

Door de overweging, dat het door Abner gestichte en tot dusver staande gehouden koningschap van Isboseth slechts op een zondig en eigenwillig weerstreven van Gods raadsbesluit rustte, en zijn tegenwoordig besluiten om zich en het overige Israël onder David's koningschap te begeven, uit een zuiver inzicht van de stand van zaken voortkwam, waartoe hij echter eerst na het mislukken van verkeerde plannen gekomen was, wordt in het kort de vraag beantwoord, of Abner als verrader moet beschouwd worden, als hij hier David aanbiedt om geheel Israël rondom hem te verzamelen, en of deze recht gehandeld heeft met zich tot onderhandelingen in te laten. Isboseth moet hij deze vraag geheel buiten aanmerking gelaten worden; zijn gehele koningschap was niets anders dan een overweldiging of een wederrechtelijke toe-eigening, en het is een volkomen ordelijke weg, dat degene, die hem in deze stelling gebracht heeft, hem er ook weer uit bevrijdt, hij verliest niets meer dan hetgeen hij nooit had moeten bezitten. Want dat hem van David's zijde enig levensgevaar, gevangenis of iets dergelijks dreigde, is uit diens veelvuldig gebleken karakter niet te denken. Daarentegen, met betrekking tot de verkeerd geleide stammen, die Abner tot dusver belet had

om de innige drang van hun hart te volgen en Gods wil te verstaan, was het juist zijn plicht, om ook hen tot dat betere inzicht te brengen, waartoe hij zelf gekomen was. Maar ten opzichte van David, die Gods weg stil had afgewacht, zonder de erkenning van die stammen te willen afdwingen, die zich bij Isboseth hielden, wordt opnieuw bewaarheid wat Spreuken
7 geschreven staat: "Als iemands wegen de Heere behagen, zo zal Hij ook zijn vijanden met hem bevredigen. ".

Wat ook Abners beweegreden was, het was een goed werk, een einde aan de oorlog te maken en de Gezalfde van de Heere op de troon te zetten, en het was voor David evenzo wettig, Abners aangehouden dienst daartoe aan te nemen, als het een arm man geoorloofd is, om een aalmoes te ontvangen, die hem door een Farizeeër enkel en alleen uit hoogmoed en geveinsdheid gegeven wordt.

Dit laatste wordt er uitdrukkelijk bijgevoegd, om te doen uitkomen, dat aan de moord van Abner David hoegenaamd geen schuld had, en het nooit in zijn bedoeling heeft gelegen, om zich op die verraderlijke wijze van Abner te ontdoen.

II. Vs. 22-39. Nadat Abner van David is weggegaan, komt Joab met zijn knechten juist van een krijgstocht terug; deze ontbrandt in jaloezie tegen Abner, van wiens verzoening met David hij hoort, en waarvan hij nadeel vreest voor zijn eigen verhouding tot de koning, en tracht nu de mededinger bij deze verdacht te maken, omdat zijn woorden echter niet veel ingang vinden, laat hij, na David verlaten te hebben, Abner terugroepen, alsof de koning hem nog iets te zeggen had, neemt in gemeenschap met zijn broeder Abisaï, hem onder de poort van Hebron afzonderlijk, en steekt hem daar verraderlijk dood. Als David de gruweldaad verneemt, verklaart hij zich en zijn koninkrijk op plechtige wijze onschuldig van alle medeweten aan deze misdaad, dwingt Joab bij het begraven van Abners lijk voor de baar uit in rouwgewaad te gaan, en gedraagt zich bij de begrafenis in het algemeen zó, dat het gehele volk van zijn onschuld aan de moord volkomen overtuigd wordt; maar hij ziet zich wegens de nog onvaste staat van zijn koninkrijk, buiten macht om de moordenaar zelf op behoorlijke wijze te straffen, en vergenoegt zich, na de vloek over diens daad te hebben uitgesproken, met de Heere de wraak op te dragen.

En ziet, David’s krijgsknechten en Joab aan hun hoofd, kwamen van een bende, van een strooptocht, die zij tegen een van de aan Juda grenzende volksstammen hadden ondernomen (1 Samuel . 27: 8vv.), en brachten met zich een grote buit; Abner nu was, zoals in vs. 21 gemeld is, nu niet meer bij David te Hebron, want hij had hem laten gaan, en hij was gegaan in vrede.

Gij kent1) Abner, de zoon van Ner, wat een sluwe en geveinsde man hij is, dat hij gekomen is om u te overreden, om zich aan u voor te doen, alsof hij het met u eens was, om u uw wensen te openbaren, en om te weten uw uitgang en uw ingang, al uw ondernemingen, ja om te weten, alles wat gij doet, wat gij wilt doen, om daarna uw plannen te kennen en ze dus des te nadrukkelijker te kunnen tegenwerken.

Of liever: Kent gij?.

En Joab ging uit van David, 1) zonder dat hij met zijn verdachtmaking ingang bij hem gevonden had, en zond Abner op heimelijke wijze boden na, die hem, onder voorwendsel dat de koning hem nog eenmaal wenste te spreken, wederom haalden van de plaats tot waar hij reeds gekomen was, namelijk van de bornput van Sira, volgens Josephus 20 stadiën of ½ mijl van Hebron; maar David wist het niet, de gehele zaak was veeleer een list van Joab, die Abner in zijn macht wilde krijgen, om hem uit de weg te ruimen.

Wij lezen niet, dat David hem geantwoord heeft. Hoogstwaarschijnlijk heeft hij het antwoord van de koning niet afgewacht, maar is terstond weggegaan om zijn plannen van sluipmoord zo spoedig mogelijk uit te voeren. Wat hij tot David zei, moest dan ook dienen om David straks van het billijke van zijn moord te overtuigen, dat hij een verrader op verraderlijke wijze had omgebracht.

Toen nu Abner, in de mening, dat de koning zelf hem had laten terugroepen, weer te Hebron kwam, a) zo leidde hem Joab, die, vergezeld door zijn broeder Abisaï, tot voor de sta hem tegemoet was gegaan, ter zijde af in het midden van de poort, (Ge 19: 1), waar op dat ogenblik juist geen mensen bijeen waren, om in de stilte met hem te spreken, als had hij in last van de koning iets geheims met hem af te spreken; en hij sloeg hem daar, toen hij hem op zijde af in een hoek geleid had, met zijn zwaard, aan de vijfde rib, aan het onderlijf, dat hij stierf, b)omwille van het bloed van zijn broeder Asahel, wiens dood (2: 23) hij door deze daad tegelijk wreekte.

1 Koningen . 2: 5 b) 2 Samuel . 2: 23

De reden zelf, die Joab tot dit bedrijf meende te hebben, was onrechtvaardig. Weliswaar had Abner Asahel gedood en Joab en Abisaï begeerden huns broeders bloed te wreken, maar Abner had Asahel gedood in het open veld, in een openbare oorlog, waartoe de uitdaging, ofschoon door Abner gedaan, nochtans door Joab was aangenomen, zoals hij dan ook bij die gelegenheid velen van Abners oversten gedood had. Ook had hij het gedaan tot zijn eigen verdediging, niet dan na een vriendelijke en herhaalde waarschuwing en geheel tegen zijn wil, maar Joab heeft hier krijgsbloed vergoten in oneer (1 Koningen . 2: 5).

Zeker zal Joab ook nog om een andere reden Abner hebben gedood, n. l. uit afgunst en jaloezie. Hij zal hebben gevreesd, dat Abner bij David in gunst zou komen en dat deze door David, om zijn invloed te behouden op de andere stammen, tot krijgsoverste zou worden gemaakt. Joab was een bloedgierig en een wraakzuchtig man.

Hij was bevreesd, dat Abner van David een hogere plaats dan hij zou ontvangen. Wat zullen mensen, die gierig en eerzuchtig zijn en niemand boven zich kunnen zien, niet durven ondernemen tot verkrijging van hun begeerte? Zij zullen duizend misdaden bedrijven, en liever dan te verliezen hetgeen zij verkregen hebben, niet schromen nog grotere goddeloosheid te plegen.

Toen David dat daarna hoorde, zo zei hij: Ik ben onschuldig, en mijn koninkrijk, bij de HEERE, tot in eeuwigheid, van het bloed van Abner, de zoon van Ner; de Heere zal deze

verraderlijke moord noch aan mijn persoon, noch aan mijn koninkrijk straffen, omdat ik er in het geheel geen aandeel aan gehad, maar slechts goeds jegens Abner bedoeld heb.

Het bloed van Abner blijve op het hoofd van Joab, en op het gehele huis van zijn vader, op zijn geheel navolgend geslacht, en er worde, tot rechtvaardige vergelding voor zo'n misdaad van het huis van Joab niet afgesneden, die een vloed, zaad- of slijmvloed (Le 15: 2) hebbe en melaats zij (Lev. 13: 1-46), en zich aan de stok houde, lam of gebrekkig zij, en door het zwaard valle, en aan brood gebrek hebbe! God de Heere neme zelf de bestraffing van deze gruweldaad in Zijn hand, en bezoeke haar aan Joabs geslacht met verschrikkelijke ziekten, geweldige dood en bittere armoede, die voortdurend in hen mogen woeden!

Van vloeken in de eigenlijke, zondige zin is wel te onderscheiden de heilige vloek, die betrekking heeft niet op de tot verlossing nog in staat zijnde persoon, maar op de misdaad zelf; die heilige vloek heeft zijn volle zedelijke kracht allereerst bij God zelf, maar verder ook bij hen, die in Zijn Naam spreken. Het zondige vloeken stelt niet de zedelijke wil van de mens in dienst van de heilige God, maar tracht de wil van de heilige God in dienst van de zondige wil, van de innerlijke haat te stellen. Dat vloeken wil niet de goddelijke gerechtigheid volbrengen, maar slechts de hartstochtelijke haat van de zondige mens, door vernietiging van het welzijn van hem, die men haat. Daarom is iedere zodanige vloek een godslastering. Waar Christus zegt: "Vader, vergeef het hun," daar vloekt de zondige mens; maar waar Christus en de heiligen van de Heere de zondaars de goddelijke gerechtigheid verkondigen, daar is de ander onverschillig, of verheugt zich over de zonde. Zo'n verkondiging nu van de goddelijke gerechtigheid, zo'n waarschuwende bedreiging van de goddelijke straf voor de verstokt blijvende zondaar, zo'n aanroepen van God om de vervulling van Zijn gerechtigheid, zowel om het welzijn van de gemeente als om de bekering van de afgedwaalden zelf door de invloed van de kastijding: dat is het heilig vloeken in zijn innigste betekenis. De gemoedsgesteldheid, waarmee die vloek wordt uitgesproken, is geen andere dan die bij het gebed plaatsheeft.

De betekenis is deze, God moge deze moord aan Joab en zijn huis al doorgaande straffen met verschrikkelijke ziekten, geweldige dood en armoede. Om de grond van deze vervloeking duidelijk te maken, merkt de schrijver op (vs. 30): "Joab en zijn broeder Abisaï hebben Abner gedood, omdat deze hun broeder Asahel te Gibeon in de strijd gedood had. " De daad van Joab, waaraan Abisaï mede schuldig stond, was een sluipmoord, die zich niet als bloedwraak liet rechtvaardigen, omdat Abner Asahel in de strijd, na herhaalde waarschuwing, slechts om zijn leven te redden, gedood had.

David dan zei, om zijn diepe smart over Abners uiteinde en zijn groot ongenoegen over de aan hem begane boosheid openlijk te betuigen, tot Joab en tot al het volk, dat bij hem, bij David was, dus zowel tot zijn eigen overige hofbeambten, als tot de krijgslieden, die met Joab van de strooptocht waren teruggekeerd: Scheurt uw kleren (De 14: 2), en gordt zakken aan (Ge 37: 34), en weeklaagt voor Abner heen, gaat in zo'n rouwbedrijf voor zijn lijk heen; en de koning David ging, toen het lijk ten grave gedragen werd, achter de baar.

Over de wijze, waarop de oude Hebreeën hun doden ter begrafenis toebereidden en vervolgens werkelijk ter aarde bestelden, geeft de schrift de volgende aanduiding. Dadelijk na

het sterven was het de liefdeplicht van de bloedverwanten om de dode de ogen toe te drukken, en de kinderrijke vroomheid, om hem te kussen (Genesis49: 7; 50: 1). Hierop werd het lijk met warm water afgewassen (Hand. 9: 37), in een groot linnen laken gewikkeld (MATTHEUS. 27: 57), of aan afzonderlijke leden met linnen doeken omwonden (Joh. 11: 44); waartussen men bij voorname lieden mirre, aloë en andere welriekende specerijen legde of streek (Joz. 12: 7; 19: 39vv.), in de doodkist gelegd en op de zolder of de opperkamer gebracht (2 Koningen . 4: 21 Hand. 9: 37vv.). De doodkist was bij koningen en voorname lieden een rijk versierd bed (2 Kronieken 16: 14

), bij arme lieden een open baar, waarop de dode, licht toegedekt, neerlag (Luk. 7: 14). Omdat volgens de wet (Num. 19: 11vv.), alles wat met een lijk in aanraking kwam, onrein werd, was men gewoon zo spoedig mogelijk, meestal op dezelfde dag, de doden te begraven, hetgeen ook wegens het warme klimaat raadzaam was; ofschoon het in vroegere tijd niet zo gedaan werd (Genesis23: 2vv.). Het lijk werd dan in zijn kist, op een baar uit het huis gedragen, onder luid wenen en weeklagen van de bloedverwanten en vriende, die het volgden, terwijl reeds in het sterfhuis klaagliederen onder begeleiding van treurmuziek op de fluit werden aangeheven (MATTHEUS. 9: 23); men huurde daartoe bijzondere klaagvrouwen (Jer. 9: 17), die het weeklagen enige dagen lang voortzetten. Onder zulk weeklagen ging de lijkstoet bestaande uit de bloedverwanten, en wanneer zij tot de aanzienlijke stand behoorden ook uit zeer vele andere (1 Samuel . 25: 1), grafwaarts, en werd het lijk in de groeve neergelaten (1 Koningen . 13: 30). Daarna kwam de lijkstoet tot een rouwmaal bijeen, dat oorspronkelijk door de vrienden voor de rouwdragenden werd aangericht om deze in hun droefheid te troosten (Deuteronomium 26: 14 Jer. 16: 7 Ezechiël. 24: 17), terwijl in later tijd de rouwdragende omgekeerd voor zijn vrienden een, dikwijls zeer rijk, rouwmaal aanrichtte; de deelneming aan dit "treurbord" (Hos. 9: 4) maakte zeven dagen lang onrein (Num. 19: 4), zolang duurde ook gewoonlijk de rouwtijd.

En de koning maakte een klaaglied over Abner, een door hemzelf op zijn dood vervaardigde rouwklacht, en zei: is dan Abner, die dappere held, zo smadelijk gestorven, als een dwaas, een misdadiger sterft, 1) die zijn leven door zijn schanddaden verbeurd heeft?

Anderen vertalen: Abner is niet gestorven als een dwaas, als een misdadiger sterft, hij had niets misdreven, dat hij op rechtvaardige wijze moest sterven; want heeft hij Asahel gedood, hij deed dit in een openlijke veldslag, nadat hij hem meermalen gewaarschuwd had.

Uw handen waren, toen men u overviel, niet gebonden, noch uw voeten in koperen boeien gedaan; 1) gij had als een dapper man u kunnen verdedigen, als een goed loper kunnen ontkomen, indien gij enig vermoeden van het verderf, dat u dreigde, gehad had; maar daartoe was uw gemoed te argeloos; maar gij zijt gevallen, zoals men valt voor het aangezicht van kinderen van de verkeerdheid, zoals men op een verraderlijke, boosaardige wijze om het leven gebracht wordt. Toen, door David’s smartelijke klacht op het diepst getroffen, en de waarheid van zijn spreuk erkennende, weende het gehele volk nog meer over hem, over Abner.

Anderen vertalen: Uw handen zijn niet gebonden, noch uw voeten in koperen boeien gedaan, namelijk toen gij, Abner, in de macht van uw vijand raakte, d. i. men had u niet als een strafbare moordenaar, na gewoon onderzoek, aan de bloedwreker overgeleverd, zodat deze voortaan recht gehad zou hebben om u om te brengen.

Daarna kwam al het volk, na het volbrachte lijkfeest, bij de koning en zijn huis om David brood te doen eten, daartoe over te halen, als het nog dag was, en hij toch niet zonder nadeel voor zijn gezondheid tot aan de avond zondereten kon blijven; maar David zwoer, zeggende: God doe mij zo en doe er zo toe, indien ik voor het ondergaan van de zon brood of iets anders eet! Hij betuigde daarmee, dat hij zich over zijn kommer nog niet wilde troosten, maar veeleer over Abner wilde rouw dragen, als over een van zijn naaste bloedverwant en vrienden.

Voorts zei de koning nog op de dag van de begrafenis, tot zijn knechten, zijn vertrouwde dienaren: Weet gij niet, erkent en voelt gij niet met mij, dat op deze dag een vorst, ja een grote in Israël gevallen is; een uitstekend en voortreffelijk man, wiens bekwaamheid nog van groot nut had kunnen zijn voor mijn rijk?

Hij zei daarmee niet te veel. Abner was een belangrijk persoon, een stalen karakter, die voor David bij de grondvesting van zijn heerschappij voornamelijk in het veld tot een machtige steun had kunnen worden. Wel verteerde hem een brandende dorst naar aanzien en eer, een dorst die vroeg of laat voor de koning nog gevaarlijker had kunnen worden, dan deze zelf nog vermoedde; wel wist David, dat Abner eenmaal niet de laatste van Sauls legerhoofden geweest was, die dezen tegen hem had opgehitst; maar David die zich zo gelukkig voelde in het bewustzijn van de vergeving, die hemzelf van Gods zijde reeds ten deel gevallen was, dacht aan Abners vroeger bedrijf niet meer, en zo kon zijn ongehuichelde rouwbetoning over Abner slechts tot zijn eer worden uitgelegd. Inderdaad getuigde zij van een koninklijke gezindheid.

Daarom zou het ook geheel ermee overeenkomen, dat zijn moordenaar naar verdienste gestraft en wegens zijn misdaad gedood werd. Maar ik ben heden nog teder, en nog te korte tijd gezalfd tot koning, en kan onder zulke omstandigheden niet zelf de straf toepassen; en deze mannen, de zonen van Zeruja, Joab met zijn broeder Abisaï, zijn harder dan ik; zij zijn met hun gewelddadigheden mij een zware last, die ik moet dragen, zolang mijn koningschap hun bedrevenheid in de strijd tot zijn bevestiging behoeft. De HEERE zal de boosdoener vergelden naar zijn boosheid: 1) Op ‘s Heren tijd en uur zal Hij hen wegens hun misdaad bezoeken (1 Koningen 2: 5, 28vv.).

Tevens gaf David met deze woorden duidelijk te verstaan, dat hij zijn regering niet graag beginnen wilde met een doodvonnis over een van de heldhaftigste en geëerdste veldheren van zijn leger, en dit des te minder, omdat liefde tot de verslagen broeder aan Joab de wapens tegen Abner deed opvatten.

David is een gezworen vijand van alle valsheid en leugen: "Die leugens spreekt zal voor mijn ogen niet bevestigd worden", is zijn zinspreuk (Psalm 101: 7); maar dat de vonden en onwaarheden, die hij zich veroorlooft, als zijn vijanden hem in verlegenheid en nood brengen,

niets anders zijn dan het lichte stof, dat bij zijn moeilijke gang door de woestijn des levens aan zijn voeten blijft hangen, dat komt vooral dan duidelijk aan het licht, als het hem, zoals in het voor ons liggend geval, volkomen lukt elk spoor van verdenking bij zijn volk uit te wissen. Zijn volk weet steeds, hoe het daaromtrent met hem staat; want tussen hem en zijn volk geldt geen diplomatie en geen politiek (geen wereldse staatslist) maar de eerlijke taal van het trouwe hart en van de waarheidlievende man.

Hiermee wil David zeggen, dat Joab zijn gehele leven lang zal schuldig staan voor deze daad, en dat, al wordt hem op dit ogenblik geen gerechtigheid gedaan, hij toch zijn gerechte straf voor zijn misdaad niet zal ontgaan, zoals ook gebeurd is onder de regering van Salomo.

Michal nu, Sauls dochter, had, terwijl David op de weg van de ootmoed werkelijk in eer was gestegen, tot straf voor haar hoogmoed, die haar in de wegen van haar vader deed voortwandelen, geen kind, 1) zomin nu, ofschoon zij meermalen gehuwd was (1 Samuel . 18: 27; 25: 44; 2 Samuel . 3: 13vv. als verder tot de dag van haar dood toe. 2)

God zal eren die Hem eren; maar die Hem, Zijn dienaren en Zijn dienst verachten, zullen licht geacht worden. Terwijl wij de tegenstanders met zachtmoedigheid vernamen, zal de Heere zeker onze zaak tegen hen verdedigen, en zij, die grote opwekkingen in de godsdienst veroordelen, omdat zij niet met hun begrip overeenkomen, worden dikwijls gestraft door zelf van zo'n heerlijk werk te worden uitgesloten.

Zo straft de Heere haar voor haar hoogmoed, opdat zij de smaad van de kinderloosheid zou dragen. Bovendien had de Heere er nog een ander doel mee, n. l. opdat haar kinderen, of haar zoon, aan Salomo de kroon niet zou betwisten, gesteund door de bewering, dat èn zijn vader èn zijn grootvader beiden koningen over Israël waren geweest.

Hieruit zou men mogen opmaken dat Michal gestorven is op een leeftijd, waarop zij nog moeder had kunnen worden, en wellicht door jaloezie verteerd, in de kracht van haar leeftijd is overleden. David geeft later de zonen van haar zuster aan de Gibeonieten. Wellicht dat Michal toen al reeds gestorven was.

HOOFDSTUK 7.

DAVID ONTVANGT DE BELOFTE VAN DE MESSIAS, ALS HIJ EEN TEMPEL WIL BOUWEN.

Vs. 1-17. Met de in het vorige hoofdstuk vertelde geschiedenis van de overbrenging van de ark naar de berg Sion, staat in nauw verband, ofschoon misschien niet in onmiddellijke tijdsorde, het plan van David om de Heere een vast stenen huis te bouwen ter vervanging van de tent. De Heere verklaart hem echter door een openbaring aan de profeet Nathan dat hij, David, hiertoe niet geroepen was, maar pas zijn zoon na hem en geeft hem bij deze gelegenheid de belofte van een zoon, die uit zijn lijf voortkomen en een eeuwig koninkrijk hebben zal (Vergelijk 1 Kronieken 17: 1-14.).

Naar chronologische orde moet misschien 7 pas na 8 gelezen worden.

En het geschiedde, toen de koning in zijn huis, in het cederen paleis, dat hij zich op de berg Sion had laten bouwen (5: 11) zat, woonde, en de HEERE, nadat de strijd tegen de Filistijnen (5: 17-25) en nog andere oorlogen, waarvan in 8 en 10 10 zal gesproken worden, ten einde gebracht waren, hem rust gegeven had van al zijn vijanden rondom, zodat hij niet te vrezen had, dat in de eerstvolgende tijd weer iets door hen zou worden ondernomen;

Zo zei de koning tot de profeet Nathan, 1) wiens raad hij in alle gewichtige gelegenheden, vooral die de godsdienst betroffen, gewoon was in te winnen (12: 25; 1 Koningen . 1: 5vv. ; 2 Kronieken 29: 25): Zie toch, ik woon heerlijk en gemakkelijk in
een cederen huis, en de ark van God daarentegen, de zetel van de Heere Zebaoth onder Zijn volk, woont nog altijd in het midden van de gordijnen, 2) onder een kale tent (6: 17); deze verkeerde toestand kan ik niet langer rustig aanzien. Zo ik in de tent van mijn huis inga, zo ik op de koets van mijn bed klim, zo ik mijn ogen slaap geef, mijn oogleden sluimering, totdat ik voor de Heere een plaats gevonden zal hebben, woningen voor de Machtige van Jakob (Psalm 3-5 Hand. 7: 46).

Van Nathans afstamming is niets naders bekend. Is hij de in 1 Kronieken 2: 36 genoemde Nathan hetgeen men zou vermoeden, omdat van de laatste een zoon "Sabad" wordt opgegeven en in 1 Koningen . 4: 5 zekere "Sabud" als Salomo’s vertrouweling of vriend voorkomt die de zoon was van de profeet Nathan, (niet, zoals anderen aannemen, van de evenzo geheten zoon van David; 2 Samuel . 5: 14) dan was zijn grootvader een Egyptische slaaf, Jarha geheten, die door zijn heer, de Judeeër Sesan aan zijn dochter Ahlai (1 Kronieken 31) was uitgehuwelijkt en in zijn geslacht was opgenomen. Dan zou Nathans geslachtsregister aldus zijn:

Juda Sela, Serah, *Perez* Hezron, Hamul

Hezron 1) Onam Nadab Jeseï Ahlai= Jarha Nathan Sabad.

Hezron 2) Ram Chalubai (Kaleb) Nahesson Boas Isaï Salomo

Met recht beschouwt men hem als de erfgenaam van Samuëls rang en als het model van een echte opperhofprediker (12).

Wij kunnen niet nalaten er in het voorbijgaan op te wijzen, hoe David met een even mooi als zeldzaam voorbeeld onder de groten van de aarde daardoor uitmunt, dat hij zo'n man naast zich had, die hem als een waarlijk trouwe raadsman dienen, en hem ook als het nodig was, vreselijke waarheden zeggen kon. Het is duidelijk, dat David dit alleen daarom kon doen, omdat hij in deze man van zijn vertrouwen niet enkel de trouwe onderdaan en vriend erkende, maar ook de man, door wie de Heere Zijn woord hem liet verkondigen; en voor een op zo'n gevaarlijke grond geplaatste man was het bewaren van zijn zelfstandigheid tegenover David's machtige geest en het vermijden van mensenvrees of vleierij slechts mogelijk door het bewustzijn om te dragen, dat hij krachtens een hogere Majesteit daar stond en spreken moest. (PREISWERK).

De overlevering wijst het graf van de profeet aan te Halhul, 1 1/2 uur noordelijk van Hebron (Joz. 15: 58).

Hiermee toont David duidelijk, dat hij zich de dienaar van de Heere voelt. Nu hij voor dit ogenblik niet geroepen wordt om de oorlogen van de Heere te voeren, rijpt bij hem het voornemen om de Heere een huis te bouwen. Hij kan het niet goed krijgen, dat hij zelf in een prachtig paleis woont en de Heere in een tent met gordijnen. Hij voelt zichzelf zo klein en heeft zulke hoge gedachten van de Heere der heerscharen.

En Nathan (naar zijn eigen menselijke mening, want de profeten stonden niet altijd en bestendig onder bijzondere inwerking van Gods Geest (1 Samuel . 16: 6; 2 Koningen . 4: 27), maar spraken ook wel uit hun eigen geest, zoals de Apostel (1 Kor. 7: 25,40) en konden dus in hun oordeel soms falen) zei tot de koning: Ga heen, welaan! doe al wat in uw hart is, want de HEERE is met u, en zal gewis ook dit werk u doen gelukken.

Wij behoren alles te doen, wat wij kunnen, om bij anderen goede voornemens aan te moedigen en een goed werk te bevorderen en al naar gelang de gelegenheid het vereist, door goede woorden de werken van de godsvrucht aan te prijzen.

Wij hebben hier duidelijk het onderscheid tussen de mening van de profeet en de openbaring van God, tussen het woord van een kind van God en het Woord van God. Nathan treedt hier niet op als profeet van de HEERE, maar als raadsman en vriend van de koning. Nathans raad of goedkeuring steunde op de geopenbaarde wil van God, om de Heere de eer te geven van Zijn Naam en niet op Zijn verborgen wil. Die laatste zou hij straks aan David te kennen geven.

Maar het gebeurde in dezelfde nacht, na de dag waarop de profeet dit gesprek met de koning gehad had, dat het woord van de HEERE, als een hogere, onmiddellijk ingrijpende macht, tot Nathan kwam, in het gezicht (vs. 17), zeggende:

Hier vinden wij een treffend bewijs voor de werkelijkheid van onmiddellijke openbaringen van God. David en Nathan stemden naar hun beste weten en in de innigste overtuiging overeen tot een waarlijk godvruchtig en heilig werk. Plotseling laten zij hun lievelingsplan varen, tot de uitvoering waarvan alles gepast scheen. En waarom geven zij het op? Uit eigen beweging zouden zij het niet gedaan hebben; zij doen het alleen omdat God de Heere Zijn "veto" onmiddellijk heeft uitgesproken.

Ga, en zeg tot Mijn knecht, tot David: Zo zegt de HEERE: Zou gij Mij een huis bouwen tot Mijn woning? 1)

Gij die met de gehele ontwikkeling van uw koninkrijk nog niet zo ver gekomen zijt, en ook bij uw eigen leven nooit zover daarmee komen zult, als nodig is, om dit Mij overigens welgevallige werk, in overeenstemming met het doel te doen zijn?.

Maar daarover dat Ik, de Machtige van Jakob, met Mijn woning in Israël nog niet tot rust gekomen ben, zij verder bij u geen zorg, al moest gij nu ook met alle krachten inhalen, wat andere geslachten verzuimd hadden; zo’n vaste woning voor Mij is geen zo dringende behoefte, dat zij zo spoedig mogelijk bevredigd moet worden.

David is een krijgsman, en door zijn overwinningen voort te zetten, moet hij de grenzen van Israël uitbreiden. David is een lieflijk Psalmist en hij moet Psalmen vervaardigen, tot gebruik voor de Tempeldienst, wanneer die gebouwd is, alsmede de priesters en Levieten in hun verdelingen bestellen maar wat het bouwen van het huis betreft, hetgeen een voorbeeld zal wezen van het bouwen van de Kerk door Christus, de Vredevorst, gevoeglijk zal dit volbracht worden door de vreedzame Salomo, die ook grote schatten zal bezitten om de kosten daarvan te kunnen dragen en daarom zegt de Heere, laat dit werk voor hem over blijven.

In 1 Kronieken 28: 3 wordt nog deze reden opgegeven, dat David te veel bloed had vergoten. Niet, omdat David daardoor was verontreinigd, want hij was een krijgsman van de Heere, een werktuig in Zijn dienst, maar omdat de Tempel, het vaste huis, een beeld was van de vrede. Pas dan, als Israël geheel rust had, pas dan zou ook het Gebouw van de Vrede door Salomo, de vredevorst, mogen worden opgetrokken.

Ook hebben de geslachten, die vóór u leefden, niets ermee verzuimd, dat geen van hen eraan dacht, om een vast huis voor Mij te bouwen, zoals gij zelf zult erkennen, indien gij op de stem van Mijn openbaringen ten tijde van de richters let; overal, waar Ik met al de kinderen van Israël, sinds hun intocht in het beloofde land, heb gewandeld, heb Ik wel een woord gesproken met één van de stammen van Israël, die Ik, doordat Ik Richters uit hun midden verwekte, bevolen heb Mijn volk Israël te weiden, voor zijn lichamelijk en geestelijk welzijn te zorgen, zeggende: Waarom bouwt gij mij niet een cederen huis, 1) een paleis uit kostbare bouwstof tot een waardige woning voor Mij?

Hiermee wil de Heere aan David betuigen, dat het geen verzuim geweest was van de Richters om Hem een Huis te bouwen, en tevens, dat het nu ook nog niet de juiste en geschikte tijd daarvoor was. Bovenal om David gerust te stellen, als er in zijn hart

overwegingen mochten opkomen, dat hij zelf in een veel prachtiger paleis woonde, dan de Ark van het Verbond.

Nu dan, zo zult gij verder tot Mijn knecht, tot David zeggen, om hem te kennen te geven, wat vooraf aan en met hem gebeuren moet, eer zo'n huis voor Mij gebouwd kan worden, zoals hij met een goede bedoeling heeft voorgenomen: Zo zegt de HEERE der heerscharen 1) (1 Samuel 1: 3): Ik heb u genomen van de schaapskooi, van achter de schapen, dat gij een voorganger zou zijn over Mijn volk, over Israël (1 Samuel . 16: 11vv.):

Niet enkel de HEERE, maar de HEERE Zebaoth, omdat in de volgende openbaring de HEERE zich als wereld-God bekend maakt.

De Heere wil niet, dat David kleinmoedig zal worden, omdat Hij hem niet toestond voor Hem een Huis te bouwen. Daarom noemt de Heere hem Zijn knecht, maar geeft hem en zijn nageslacht nu ook de heerlijkste beloften en toezeggingen.

En Ik ben van toen af onafgebroken met u geweest overal, waar gij gegaan zijt, en heb sinds die tijd al uw vijanden voor uw aangezicht uitgeroeid, en Ik heb u een grote naam gemaakt, als de naam van de groten, die op de aarde zijn, 1) zo groot als de naam van een van de machtigste koningen op aarde (5: 10vv. ; 8, 9vv. ; 13).

De Heere had hem niet alleen getooid met macht en heerlijkheid in Israël, maar hem ook beroemd doen worden als een machtig koning, als een groot krijgsman en minstens ook als een heilig persoon, bemind door God en door al zijn volk.

En van die dag af, en gedurende de gehele tijd, dat Ik geboden heb Richters te wezen over Mijn volk Israël, uit welke beschikking toch ook een bewijs te trekken is voor de steeds voortdurende nood. Dus is voorzeker in en met u reeds de aanvang gemaakt van het ware koningschap, dat aan Mijn genadige oogmerken met Israël beantwoordt; nochtans is uw koningschap zelf nog niet voldoende bevestigd en voor alle tijden gegrondvest. Daarom moet Ik, eer Ik de bedoelde tempelbouw kan toelaten, voor zodanige bevestiging het Mijne doen. 1) Maar aan Uzelf, zoals ook door u aan Mijn volk, heb Ik dan ook reeds tot dat doel rust gegeven van al uw vijanden, dat niemand van hen meer uw heerschappij op enigerlei wijze betwiste (10-20). Ook geeft u de HEERE te kennen, met betrekking tot de duur van uw koningschap, dat de HEERE in plaats van dat gij voornemens zijt Hem een huis te bouwen (vs. 5) omgekeerd u een huis maken zal, 2) en wel een, dat alle eeuwen door voortduren zal.

Gods belofte aan Israël gaat de belofte aan David vooraf, om hem te doen begrijpen, dat wat God voornemens was te doen, zijn zou om Israël gelukkig te doen zijn onder zijn bestuur. Naast het heil van onze zielen en van Gods gemeente, moeten wij het geluk van ons nageslacht zoeken, opdat zij, die uit ons voorkomen, God mogen prijzen op de aarde, wanneer wij het in de hemel doen.

Om welke reden David niet zelf de tempel moest bouwen, zien wij duidelijker dan hier uitgedrukt in 1 Kronieken 28: 3, waar David tot de vergaderde hoofden van het volk zegt:

"Maar God heeft tot mij gezegd: Gij zult Mijn naam geen huis bouwen, want gij zijt een krijgsman, en gij hebt veel bloed vergoten. " Daarmee wordt echter David niet berispt, zodat hem de tempelbouw niet vergund zou zijn vanwege persoonlijke onwaardigheid; want David stond in een inniger betrekking tot de Heere dan Salomo, en de oorlogen, die hij voerde, waren oorlogen van de Heere (1 Samuel . 25: 28), om het rijk van God te behouden en te bevestigen. In zover zij echter noodzakelijk en onvermijdelijk waren, bewezen zij metterdaad, dat David's rijk en koningschap nog niet bevestigd en dus de tijd voor de tempelbouw nog niet gekomen was. De Tempel als afbeelding van het Rijk van God moest ook met de aard van dit Rijk overeenkomen, de vrede erin afschaduwen; om deze reden moest niet David, de man van de strijd, maar pas Salomo, de man van de vrede, de tempel bouwen (Jes. 9: 5). Ofschoon het bouwen van een tempel overeenkwam met de geest van de Mozaïsche bedoeling, zo was het toch niet door enige wet bevolen, en dus niemands bijzondere plicht zonder nadere aanwijzing van God.

Deze gedachte is niet slechts een woordspel, geheel in de geest van het profetisme, maar bevat de diepe algemene waarheid, dat God eerst het huis van de mens moet bouwen, eer de mens het huis van God kan bouwen, in bijzondere betrekking op het Godsrijk in Israël. Zolang het volk van God het rustig en onbestreden bezit van het door de Heere hun tot erfdeel verleende land, Kanaän door zijn vijanden rondom werd bestreden, zolang kon ook de woning van God geen andere gestalte hebben, dan een wandeltent. Rust en een vaste toestand verkreeg echter het Rijk van God pas door David, toen God aan hem alle vijanden onderwierp en zijn koninkrijk grondvestte, d. i. zijn nakomelingschap het bezit van het Rijk in de toekomst beloofde. Pas daarmee was de tijd voor de bouw van een vast huis tot woning voor de Naam van de Heere, d. i. voor de zichtbare verschijning van Gods aanwezigheid onder Zijn volk gekomen. De verovering van de burg Sion en de verheffing van deze burg tot residentie van de door de Heere aan Zijn volk gegeven koning beeldde af, de aanvang van de bevestiging van het Rijk van God.

Het moest David op zijn leeftijd een grote genoegdoening geven, de onfeilbare verzekering van een Goddelijke belofte te hebben, dat na zijn heengaan zijn geslacht blijven zou. Naast de welstand van onze zielen en van de Kerk van God moest onze voornaamste begeerte zijn, dat het ons nageslacht moge welgaan, opdat zij, die na ons over blijven, God mogen verheerlijken op de aarde, terwijl wij Christus prijzen in de hemel.

Wanneer, wat de verwezenlijking van deze zo-even uitgesproken belofte betreft, uw dagen zullen vervuld zijn, en gij met uw vaderen zult ontslapen zijn, zo zal Ik uw zaad 1) na u doen opstaan, dat uit uw lijf voortkomen zal, een eigen zoon van u, in wie dus uw geslacht voortduurt, tot de koninklijke waardigheid verheffen, en Ik zal zijn koninkrijk bevestigen, dat het eeuwig duren zal.

Zaad, niet, nakomelingschap, omdat de belofte wel eerst Salomo geldt, maar in de eigenlijke en volle zin van het woord, de Christus Gods (Vergelijk Gal. 3: 16).

Wanneer, wat de verwezenlijking van deze zo-even uitgesproken belofte betreft, uw dagen zullen vervuld zijn, en gij met uw vaderen zult ontslapen zijn, zo zal Ik uw zaad 1) na u

doen opstaan, dat uit uw lijf voortkomen zal, een eigen zoon van u, in wie dus uw geslacht voortduurt, tot de koninklijke waardigheid verheffen, en Ik zal zijn koninkrijk bevestigen, dat het eeuwig duren zal.

Zaad, niet, nakomelingschap, omdat de belofte wel eerst Salomo geldt, maar in de eigenlijke en volle zin van het woord, de Christus Gods (Vergelijk Gal. 3: 16).

Die zal Mijn naam, de zichtbare verschijning van Mijn aanwezigheid onder Mijn volk, d. i. de ark, waarop Ik zetel tussen de Cherubs, en van waar Ik mij openbaar, een huis bouwen, en Ik zal, zoals Ik nogmaals en nog bepaalder hiermede betuig, de stoel van zijn koninkrijk bevestigen tot in eeuwigheid, 1)niet enkel langdurig, maar werkelijk tot aan het einde der dagen, ja, al de tijd voorbij, tot in eeuwigheid der eeuwigheden (Psalm 89: 30, 37vv.).

Hieruit blijkt duidelijk, dat met zaad niet alleen bedoeld wordt zijn opvolgers voor zoveel het vlees aangaat, maar bovenal de Christus Gods, de Zoon van David bij uitnemendheid, wiens Regering zou zijn van eeuwigheid tot eeuwigheid. Salomo is, evenals David, type van de Christus. In beiden, in David en Salomo, wordt de eerste komst in het vlees en de tweede komst van Christus op de wolken van de hemel geprofeteerd.

a) Ik zal hem zijn tot een Vader, en hij zal Mij zijn tot een zoon, Ik zal Mij in de betrekking van de innigste liefde tot hem stellen, zoals tussen een vader en zijn zoon bestaat;
die als hij misdoet, als hij zich tegen Mij bezondigt, zo zal Ik hem, hoewel tot zijn tuchtiging en bekering, met een mensenroede en met plagen van de mensenkinderen straffen, met plagen, zoals ook de betrekking van een vader op zijn zoon veroorlooft zonder dat die betrekking daardoor wordt opgeheven, en zoals alle mensenkinderen ze ondervinden, als zij zich te buiten gaan.

Psalm 89: 27 Hebr. 1: 8 b) Psalm 89: 31

De woorden: die als hij misdoet, laten ook de vertaling toe: als Ik hem tot zonde zal maken.

Maar Mijn goedertierenheid zal van hem niet wijken, zoals ik die weggenomen heb van Saul, die Ik van voor uw aangezicht heb weggenomen, 1) dat hij niet langer koning zou zijn over Mijn volk Israël (1 Samuel . 15: 23,26,28).

In Salomo en Rehabeam is dit woord vervuld. De Heere heeft hen gestraft en gekastijd, maar toch hun de koninklijke waardigheid laten behouden. Over Juda heeft nooit iemand anders dan een nakomeling van David de scepter gezwaaid. Het huis van Saul is vernietigd, niet het huis van David, omdat het Verbond van de Heere een eeuwig Verbond was.

Maar, het zal u en uw zaad na u, zoals gezegd is, niet gaan zoals Saul en zijn huis; maar uw huis zal bestendig zijn en uw koninkrijk tot in eeuwigheid, voor uw aangezicht,
uw stoel zal juist in deze zoon van u, wiens rijk Ik bevestigen zal, vast zijn tot in eeuwigheid. 2)

Voor uw aangezicht, wil niets minder zeggen, dan dat David in zijn opvolgers zal voortleven onder de stammen van Israël.

David's kloek besluit om de HEERE een huis te bouwen steunde op het nog onvervulde openbaringswoord van een vaste woonstede en een vast heiligdom van de HEERE onder Israël (Exod. 15: 17 Deuteronomium 12: 5); het werd door de tijdsomstandigheden, bijzonder door de heersende vrede aangemoedigd, maar door de Heere bij monde van de profeet Nathan beantwoord met de belofte, dat Hij David een huis zou bouwen, dat David's nageslacht een erfelijk bezitter van de koninklijke troon zijn zou voor eeuwig, en dat wel niet David zelf, maar zijn nageslacht, tot de HEERE in de onverbrekelijke betrekking van de zoon tot de vader staande, de Heere een huis zou bouwen. Deze belofte gaf aan de verwachting en verkondiging

van de Messias een nieuwe wending: want wel had de belofte tot dusver op een Koning uit de stam van Juda gewezen (Num. 24: 17; 1 Samuel . 2: 10,35), maar of David de sinds Bileam voorspelde koning was, en zo niet, of hij uit het geslacht van David of uit een ander verwacht moest worden, dat was de vraag; die opgelost werd door deze belofte, omdat zij alle verwachtingen en wensen van de gelovigen richtte op het nageslacht van David. Het nageslacht van David is maar niet uitsluitend een bepaalde enkele persoon; de profetie ziet op een grenzeloze toekomst, en heeft zich vervuld in allen, die uit David's geslacht David's troon hebben ingenomen, in de toen nog niet geboren Salomo, zowel als in Jezus "de Zoon van David". Maar in Salomo is de vervulling niet voltooid; want de tempel, die Salomo bouwde is verwoest, het rijk gescheurd, Zedekia en met hem de Salomonische lijn onttroond. Daarom moest het in de loop van de geschiedenis duidelijk worden, dat de belofte, die niet onvervuld kon blijven, vervuld moest worden in een nakomeling van David, die, de Zoon van God, de HEERE een niet te verwoesten tempel bouwen en de troon zonder ophouden eeuwig zou bezetten. Deze Nakomeling van David, in wie zowel dit vers als Jes. 4: 2 Jerem. 23: 5; 33: 12vv. en Psalm 110 vervuld worden, verkondigt Zacharia (6: 12vv.); Hij is verschenen in Jezus, wiens geboorte door de Engel in Luk. 1: 32vv. met deze woorden wordt aangekondigd: "God de Heere zal Hem de troon van zijn vader geven, en Hij zal over het huis van Jakob Koning zijn in der eeuwigheid, en aan Zijn koninkrijk zal geen einde zijn. ".

Het "misdoen" van vs. 14 kan niet worden toegepast op de Messias zelf, maar is toepasselijk op Zijn geestelijk nageslacht; ware gelovigen hebben gebreken, waarvoor zij zullen getuchtigd, maar waarom zij niet verworpen zullen worden.

II. Vs. 17-29. Over de ontvangen belofte is David zo vrolijk in zijn hart, en van haar eindelijke vervulling is hij zo zeker, dat hij aanstonds na Nathans vertrek zich naar het heiligdom naast zijn paleis begeeft en daar zijn volle hart ontlast in een vurig lof- en dankgebed (vs. 18b-24), en in een vurige bede om genadige vervulling van de goddelijke toezeggingen (vs. 25-29). Vergelijk 1 Kronieken 17: 15-27.

Naar al deze woorden, en naar dit gehele gezicht, naar al deze in een nachtelijk gezicht van de zijde van de Heere hem meegedeelde woorden, alzo sprak Nathan tot David.

Met grote aandoening van zijn ziel heeft David de boodschap vernomen. Welke woorden! David verstaat ze. Het meest betekenende ogenblik van zijn leven is gekomen. Stil, in zichzelf verzonken zit hij daar. De sluier van de verre toekomst is voor hem opgelicht. Hij ziet de belofte, die reeds aan vader Abraham was gegeven, opeens aan zijn eigen huis geschonken. Abrahams zaad, de grote Persoon van de toekomst, "in wie alle volken der aarde gezegend zouden worden", doemt als een spruitje van zijn stam voor zijn geestesoog op. Hij moet aan zijn diepbewogen hart lucht geven.

Toen ging de koning David in het op Sion opgerichte heiligdom en bleef 1) voor het aangezicht van de HEERE om zijn dank voor de ontvangen genadige belofte en zijn wens voor haar vervulling in een vurig gebed uit te drukken, en hij zei, allereerst zijn onwaardigheid bekennende met betrekking tot al het goede, dat hem vroeger geschonken en nu door deze bijzonder heerlijke belofte in buitengewone mate vermeerderd was: Wie ben ik, Heere, HEERE! en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt (Genesis32: 10 Psalm 8: 5; 144: 3)?

In het Hebreeuws joscheeb bleef, in de zin van, vertoefde, al staande, in tegenoverstelling tot zat. Hij staat hier voor het aangezicht van de Heere in het gevoel en in het bewustzijn van zijn geringheid en kleinheid tegenover de Grootheid en nooit genoeg volprezen Goedheid van God. De goedertierenheid van de Heere en de opsomming daarvan, de beloften hem geschonken hebben hem klein en ootmoedig gemaakt. Hij moet zijn hart uitstorten voor zijn God, en straks Hem smeken om genadige vervulling van de belofte.

Daartoe is dit, al het goede, dat Gij tot hiertoe aan mij gedaan hebt, al is het ook zo groot in mijn ogen, dat ik mijzelf moet achten het onwaardig te zijn, in Uw ogen nog klein geweest, Heere, HEERE, om het daarbij te laten blijven, maar Gij hebt ook over het huis van Uw knecht gesproken tot van verre heen, van dingen, die op de verste toekomst doelen, namelijk, dat Gij dit mijn huis voor eeuwig in het bezit van het koninkrijk over Uw volk bevestigen wilt; en dit naar de wet van de mensen, zo’n wet stelt gij een mens, dat Gij aan zijn huis en zijn koninkrijk een eeuwige duur belooft. Heere, HEERE! Heere HEERE! hoe zal Ik de diepte van Uw genadige neerbuiging en de wijsheid van Uw gedachten, die Gij omtrent mij hebt, vatten!

David vermoedt hier iets van de menswording van God; het komt hem onbegrijpelijk voor, hoe God de vergankelijke mens zo’n wet kan stellen, en hij lost voor zich later dit raadsel daardoor op, dat Hij David’s Zoon en David’s Heer zou zijn (Psalm 110: 1). "Gij spreekt met mij van zo’n eeuwig rijk, waar niemand koning kan zijn, of hij moet God en mens zijn, omdat hij mijn zoon is en toch moet hij eeuwig koning zich, hetgeen alleen God toekomt. ".

Omwille van Uw woord, om al Uw vroegere aan de vaderen gegeven beloften te vervullen, en naar Uw hart, 1) en het besluit van Uw hart om de bedoelingen van Uw genade te verwezenlijken, maar niet om mijn verdienste, daarvan toch kan geen sprake zijn, hebt Gij al deze grote dingen gedaan, U voorgenomen te doen, en zijt Gij er nu tevens op bedacht geweest om ze aan Uw knecht bekend te maken, opdat hij ze wist.

Alles wat God doet in de wegen van Zijn Voorzienigheid aan al Zijn volk en gunstgenoten vloeit voort uit Zijn eeuwig Goddelijk welbehagen. Het is niet, omdat Zijn kinderen het zich waardig hebben gemaakt, maar opdat Hij Zijn kinderen maakt tot vaten van Zijn eer.

Daarom zijt Gij groot, HEERE God! zijt Gij groot geacht allereerst door mij, die Gij tot drager van Uw openbaring gemaakt hebt, maar ik zal ook alle ijver aanwenden, dat ook anderen, Uw gehele volk Israël, U steeds meer groot achten en in de grootheid van Uw genade erkennen, zoals toch billijk en recht is; want er is niemand zoals Gij, en er is geen God dan alleen Gij 1) (Exod. 15: 11 Deuteronomium 3: 24; 4: 35) naar alles wat wij met onze oren gehoord hebben, zoals uit al de grote daden en heerlijke wonderwerken blijkt, die uit de dagen van onze vaderen verkondigd zijn.

a)Deuteronomium 32: 39; 1 Samuel . 2: 2 Psalm 86: 8 Jes. 45: 5,18,22 Mark. 12: 27,32

Gods genadige neerbuiging tot hem en de eer, die Hij op hem gelegd had, verminderde niet het allerminst zijn eerbiedig ontzag voor de Goddelijke Majesteit; want hoe nader iemand in Gods nabijheid wordt gebracht, des te meer ziet hij van Zijn heerlijkheid en hoe dierbaarder wij zijn in Zijn ogen, des te groter behoort Hij te zijn in de onze, zodat we erkennen moeten, dat er niemand is zoals Hij, noch enige God behalve Hem, en dat, hoewel we ook van Zijn Macht en Goedheid gezien hebben met onze ogen, het is naar alles wat wij met onze oren gehoord hebben, ja, dat de helft ons niet is aangezegd.

Hiermee begint eigenlijk de lofverheffing. In alles wat de Heere aan David gedaan en wat Hij hem heeft toegezegd, heeft Hij zich als een groot en waarachtig God leren kennen, die te prijzen is tot in alle eeuwigheid, omdat Hij zich in genade en ontferming tot hem, de zoon van Isaï, heeft neergebogen.

En wie is, om verder met Mozes te spreken (Deuteronomium 4: 7,34), zoals Uw volk, zoals Israël, een enig volk op aarde, dat God is heengegaan in het land van de vijand land, Zich tot een volk te verlossen, 1) dat Hij het tot het volk van Zijn eigendom kon maken, en om in dat volk Zich een naam te zetten, en om voor u, deze grote en verschrikkelijke dingen te doen, als er gebeurd zijn, aan Uw land Kanaän, om het in bezit te nemen voor het aangezicht van Uw volk, dat Gij U uit Egypte verlost hebt, de heidenen en hun goden verdrijvende. 2)

De bedoeling is, dat David uitspreekt, dat Israël in een geheel enig geval verkeert; dat het duidelijk is geworden, dat de Heere het, met voorbijgaan van alle andere volken, Zich tot een eigendom heeft gemaakt, het daarom met Zijn trouwe zorg heeft begenadigd en het uit de hand van de vijanden heeft verlost. Het is daarom dan ook, dat hij zegt, en om voor u te doen, opdat Israël het wél zou verstaan, dat de Heere het gedaan had tot voordeel en tot nut van de Zijnen.

De heidenen en hun goden verdrijvende. Zo heeft de Statenvertaling. De grondtekst vordert echter, dat vóór de heidenen het voorzetsel uit weer geplaatst wordt, zodat wij moeten lezen, dat Gij U uit Egypte verlost hebt, uit (of uit de hand) van de heidenen en hun goden. Egypte

en de heidenen worden in één naam genoemd, omdat niet alleen de Egyptenaren, maar ook de andere heidenen, zoals de Midianieten en Kanaänieten Israël hebben verdrukt.

En Gij hebt, door hetgeen Gij destijds gedaan hebt, en gedaan hebt tot op deze tegenwoordige tijd, Uw volk Israël U bevestigd, U tot een volk, tot in eeuwigheid, waarin eindelijk alle andere volken zullen opgaan; en Gij HEERE, zijt hun tot een God geworden, 1) om U aan hen in alle volgende tijden als zodanig te betuigen.

Hiermee wordt gedoeld op alles, wat God van Mozes' tijd af tot op die dag toe, aan Israël gedaan heeft. Hierdoor heeft Hij zich als de God van Israël geopenbaard. David geeft zijn Verbondsgod al de eer van Zijn werk. Israël is een bijzonder werk van Gods eigen hand.

Israël's verlossing, hier beschreven, was een voorafbeelding van onze verlossing door Christus:

Gelijk zij uit de volken en van hun goden werden verlost, zo wij van alle ongerechtigheid en alle gelijkvormigheid met deze tegenwoordige wereld.

Bij beiden is de verlossing tot Gods verheerlijking om Zich een heilig volk te verwekken.

16163-970703-1747-2Sa7. 25 25. Nu dan, HEERE God, opdat Israël immer meer U als zijn God erkenne en lere kennen, doe dit woord, dat Gij voorheen (vs. 12vv.) over mij Uw knecht en overzijn huis gesproken hebt; bestaan tot in eeuwigheid; en doe, zoals Gij gesproken hebt. 1)

Hij bidt om de vervulling van Gods belofte. Dus moeten we Gods beloften in gebeden veranderen en dan zullen zij door God in dadelijke vervulling veranderd worden; want zeggen en doen zijn bij God geen twee dingen, zoals vaak bij de mensen; hetgeen Hij gesproken heeft, zal Hij gewis doen.

En Uw Naam1) worde groot gemaakt tot in eeuwigheid, dat men zegge: De HEERE der heerscharen is God over Israël; en het huis van Uw knecht David zal, daarvan ben ik juist omwille van dit woord, om de bevestiging waarvan ik bid, zeker, bestendig zijn voor Uw aangezicht.

Hieruit blijkt weer de tedere godsvrucht van David. Zoals alle kinderen van God, zo is de verheerlijking van Gods Naam ook hem het hoogste en heiligste. Het is hem te doen om de eer van God. Hij weet het, dat alleen ook zijn huis gezegend kan zijn, wanneer de Naam van God in de vervulling van Zijn beloften wordt verheerlijkt.

Maar ik voel mij blijmoedig gestemd om zo'n bede te doen. Want Gij, HEERE der heerscharen, Gij God van Israël! Gij hebt voor het oor van Uw knecht geopenbaard, hem doen weten, wat hij nimmer uit zichzelf had kunnen weten, zeggende: Ik zal u een huis bouwen; daarom heeft Uw knecht in zijn hart gevonden, zich innerlijk gedreven en bemoedigd gevoeld, dit gebed, dat thans over zijn lippen gekomen is, tot U te bidden. 1)

Het God behaaglijke gebed wordt niet in de tong maar in het hart gevonden, en voor God uitgestort.

De beloften van God geven David vrijmoedigheid, om zich te wenden tot den troon van de genade. Bij hem wordt gevonden een vertrouwen en oprecht geloof op de beloften en toezeggingen van God, en nu wordt hij met die beloften werkzaam, opdat de Heere ze vervullen moge. Want o, David weet het, dat hij ze duizendmaal heeft verzondigd, dat het enkel vrije gunst blijft, als de Heere ze vervult, maar daarom is het hem ook behoefte, om de vervulling ervan te smeken. Het ware geloof wekt behoefte en drijft uit tot Gods troon.

Zo believe het U nu uw beloften te vervullen, en zegen het huis van Uw knecht, dat het in eeuwigheid voor Uw aangezicht zij; 1) want Gij, Heere, HEERE! hebt het gesproken, dat het zo zijn zal, en met Uw zegen 2) zal het huis van Uw knecht dan ook zeker gezegend worden in eeuwigheid.

Zo moeten wij Gods beloften om gebeden veranderen, dan zullen zij vervuld worden; want God zal doen wat Hij gezegd heeft. Zeggen en doen zijn bij Hem niet twee dingen, zoals dikwijls bij mensen.

Gods beloften worden aan ons niet, zoals deze aan David, persoonlijk, op naam, gedaan; zij behoren aan allen, die in Jezus Christus geloven en in Zijn naam bidden.

Van hier af verkreeg David's leven en de ontwikkeling van het Godsrijk op aarde een geheel nieuwe gedaante; de voorspellingen aangaande de Heiland, die tot dusver slechts kort waren geweest, en Hem slechts flauw aanduiden, breiden zich thans uit tot uitvoerige schilderingen. David zelf had een nieuw onderwerp gevonden, waaraan hij de heiligste ogenblikken van zijn dichtkunst en zijn harpspel wijden kon. Terwijl hij vroeger slechts de Almachtige in de grote tempel van de natuur bezongen en bij de eeuwige lofzangen van alle werken van God, bij het gejubel van de stromen, zeeën, stormen, onweders, bij de blik in de talloze werelden daarboven, in ootmoedige bewondering zijn hart had ontlast, terwijl na de terugkomst van de Ark van God de uiterlijke godsdienst van Israël de stof van zijn liederen had uitgemaakt, drongen nu zijn Psalmen steeds dieper in de innerlijke geschiedenis van het Godsrijk, en vooral spraken zij meer over Hem, over Wie hem het oog van zijn geest telkens meer en telkens op verhevener wijze geopend werd. De Zoon van God in Zijn Persoon en in Zijn werken werd nu de roem van zijn leven; voor Hem dichtte, zong, leefde en stierf hij. Nu eens was het de heerlijkheid van Zijn persoon; de eeuwige Godheid van Zijn Wezen en Zijn heerschappij over de wereld, die hem geopenbaard werd (Psalm 2); dan weer was het de Messias als Hogepriester van de hoogste ordening, en hij noemde Hem zijn Heer, ofschoon hij ook Zijn Zoon zou zijn (Psalm 110); dan weer vertegenwoordigde zich aan zijn geestesoog het zware naamloze lijden van de Zoon van God op aarde tot verlossing van de mensheid; hij zag Hem lijden, bloeden, sterven aan het kruis, hij zag iedere afzonderlijke omstandigheid van Zijn allerzwaarste martelingen, en zong in de naam van de lijdenden maar door lijden tot zegepraal komende Zoon (Psalm 22). Al de vroegere beloften van het Oude Testament liepen in David als in een middelpunt tezamen, en gingen in nieuwe vorm weer van hem uit. De kern van de beloften van alle profeten was van toen aan steeds de grote eenmaal te verwachten

Davidszoon, die heersen zou tot aan het einde der wereld. Ja, zozeer werd David het keerpunt van de oude tijd en van zijn geheel profetisch karakter, dat hij zelf in zijn geschiedenis een in het oog lopend voorbeeld van de verschijning van Christus werd, en er weldra geen merkwaardige omstandigheid in zijn leven meer was, die niet door de profeten op de Messias werd toegepast. Zo veelbetekenend werd David's geschiedenis van die dag af, dat hem de tempelbouw werd geweigerd, maar God hem een hogere geestelijke tempel bouwde; en er is geen mens in het Oude Verbond, die zozeer als David drager geweest is van de meest grote beloften, die de wereld ooit beleefd heeft. En wij zouden nu nog mopperen als God ons een wens ontzegt? Wij zouden niet liever alles missen, met Christus hongeren en gebrek lijden, indien wij daardoor van de goddelijke genade en het eeuwig leven verzekerd worden? Wat is de aarde tegen de Hemel gerekend? Wat is de tijd met de eeuwigheid vergeleken? Wat er voortdurend van het uiterlijke ontvalle, Christus blijft zeker met ons; dit is des te zekerder, naarmate wij het zichtbare in puin zien vallen. Bij Hem zullen wij geen gebrek aan iets hebben, maar liefelijkheid en vrede aan Zijn rechterhand eeuwig en altoos.

Sinds David deze grote belofte ontving, heette in geheel Israël de begeerde en verwachtte grondvester van een eeuwig vrederijk, de zoon van David. Alle profeten spreken voortaan van Hem, als de heilaanbrengende scheut uit de wortel Isaï. Van nu af knoopt de hoop van het volk zich vast aan de stamlijn van David. Op Bethlehem rustte het oog van het verlangen. Al duidelijker en duidelijker wordt de hemelse afkomst van de David's nakomeling verkondigd, en zijn Wezens-eenheid met God en Zijn uitgangen vanouds, van de dagen van de eeuwigheid, leeft in de aanschouwing van de verlichte Israëlieten met dezelfde helderheid als Zijn menselijke afkomst. En als eindelijk de tijd van Zijn verschijning nabij is, zegt de hemelse heraut tot Maria: "Gij zult een zoon baren en God de Heere zal Hem de troon van Zijn Vader David geven. " Wij horen de grijze Zacharias, vol van de Heilige Geest, juichen: "Geloofd zij de Heere de God van Israël! Hij heeft een hoorn van zaligheid ons opgericht in het huis van David Zijn knecht. " Toen de verschenene Jeruzalem binnentrok juichte het volk: "Hosanna, de Zoon van David!" En uit de mond van de hulpbehoevende was het meermaals: "Heere Jezus! Gij Zoon van David! erbarm U over mij!" Louter nagalmen van de goddelijke openbaring, die David eenmaal door middel van de profeet Nathan ontving.

In het Hebreeuws Mibbirkateka. Eigenlijk van uit Uw zegen. David erkent hier, dat alleen de voorspoed en het geluk van zijn huis afhangt van de zegen van de Heere. De zegen van de Heere wordt hier voorgesteld als de bron, waaruit de zegeningen voor het schepsel voortvloeien.

HOOFDSTUK 8.

DAVID'S OVERWINNINGEN.

Vs. 1-14. Uit het tweede tiental jaren van David's regering wordt ons thans een vluchtige optelling gegeven van een reeks van oorlogen, waardoor hij Israël's heerschappij over al zijn vijanden van rondom grondvestte, en het heilige land, in de uitgebreidheid, die Gods beloften bepaald hadden, tot een eigendom van Abrahams nageslacht maakte. Van deze oorlogen tegen de Filistijnen (vs. 1), Moabieten (vs. 2), Syriërs (vs. 8-11), Ammonieten, Amalekieten (vs. 12) en Edomieten (vs. 13,14), wordt die tegen de Amalekieten slechts ter loops aangehaald, maar die tegen de Ammonieten reeds nu in de opgave meegerekend, ofschoon hij pas later voorviel, tegen het einde van bovengemelde tijdruimte (10-12). Vergelijk 1 Kronieken 18: 1-3.

En het gebeurde daarna, in de volgende jaren, (van welk tijdstip af men moet rekenen, blijft onbepaald, zodat ons geschiedverhaal zeer goed vroeger kan worden geplaatst, dan het in 7 vertelde) dat David de Filistijnen, die hij reeds vroeger meermalen bestreden had (5: 17), geheel sloeg, en bracht hen ten onder, zodat zij verder steeds vergeefse pogingen deden om de oude strijd te vernieuwen (21: 15vv.), en David nam Meteg-Amma 1) uit de hand van de Filistijnen, zodat Israël eindelijk geheel vrij werd van de oppermacht van de Filistijnen.

De Hebreeuwse uitdrukking: metheg ha-ammah, die de Vulgaat met frenum tributi (Luther: Dienst-teugel) vertaald heeft, laat zich ook vertalen door toom, teugel, breidel van de moeder, waarbij dan moeder in de betekenis van hoofdstad kan genomen worden, zoals ook omgekeerd de steden, die van een hoofdstad afhankelijk zijn, dikwijls haar "dochters" heten (Num. 21: 25,32 Joz. 15: 45,47). Nu was de toenmalige hoofdstad in het Filistijnenland, die de toom of teugel over het gehele land in haar hand hield, dezelfde stad Gath, waarbij (Achis) koning David eenmaal een schuilplaats had gevonden (1 Samuel 21: 15); deze nam hij thans de Filistijnen af en kreeg daarmee ook de overige steden van de Filistijnen in zijn macht. Als wij de woorden zo verstaan, krijgen zij dezelfde betekenis, die in 1 Kronieken 18: 1 zonder beeldspraak wordt uitgedrukt: David nam Gath en haar onderhorige plaatsen uit de hand van de Filistijnen (Over Gath "Jos 13: 2" en "Jos 10: 29).

Ook sloeg hij de Moabieten, bij wie hij in de tijd van zijn vlucht voor Saul een even gastvrije ontvangst genoten had als bij de Filistijnen (1 Samuel . 22: 3vv.), maar die later op dezelfde wijze als deze als vijanden van zijn rijk optraden, en mat hen met een snoer, doende hen ter aarde neerliggen; en hij mat met twee snoeren om te doden, en met een vol snoer om in het leven te laten. Zo werden de Moabieten David tot knechten, brengende geschenken, schatting.

De krijgsgevangen Moabieten moesten op David's bevel zich in rij en gelid op de grond neerleggen, waarop de rij werd afgemeten; twee derden ervan werden gedood, een derde gespaard. Dit decimeren had zeker daarin zijn reden, dat David naar de grondstelling van de wedervergelding, die de wet gebiedt (Ex 21: 15" en "Ex 21: 24) zich gedwongen voelde om met de Moabieten te doen, zoals zij gewoon waren met hun vijanden te doen. Voor dergelijke gevallen van gruwelijke uitoefening van het krijgsrecht, zie Richteren 1: 6vv. ; 2 Samuel . 12:

2 Kronieken 25: 12; 2 Koningen . 15: 15. De Moabieten bleven aan Israël schatplichtig tot na Achabs dood (2 Koningen . 3: 4,5); toen stonden zij op en werden nooit meer onderworpen.

David sloeg ook Hadad-ezer, = wiens helper Hadad de zonnegod van de Syriërs is, de zoon van Rechob, met welke laatste Saul eenmaal gestreden had (1 Samuel . 14: 47), de koning van Zoba, een landschap noordoostelijk van Damascus; toen hij, Hadad-ezer, heenging naar die landstreek, om zijn hand te wenden 1) naar de rivier Frath.

Velen verstaan door hem, die heentrok, Hadad-ezer, en denken bij dit vers aan de geschiedenis: 10: 6-13 na de door Joab geleden nederlaag in de Ammonitisch-Syrische oorlog had Hadad-ezer zich naar de Eufraat teruggetrokken, om met nieuwe strijdkrachten zich uit te rusten, zodat niet een Syrisch-Edomitische oorlog in ons hoofdstuk en een Ammonitisch-Syrische in 10vv. onderscheiden zou moeten worden, maar er slechts van een enkele maar tegen drie vijanden tegelijk gerichte strijd sprake zijn kan, een Ammonitisch-Syrisch-Edomitische. Voor deze opvatting pleit veel; het bovengenoemde begunstigt echter de eerste opvatting, zodat men hier tot geen eindbeslissing kan komen.

In het Hebreeuws Lehaschib jado, d. i. om zijn hand te wenden, in de zin van, zijn macht terug te krijgen. Kennelijk is hier sprake van de koning van Zoba.

En David nam hem duizend wagens af en zevenhonderd ruiters, en twintigduizend man 1) te voet; en David ontzenuwde, in gehoorzaamheid aan het goddelijk gebod, (Deuteronomium 16) alle wagenpaarden, zoals ook Jozua gedaan had (Joz. 11: 9), 2) en hield daarvan slechts honderd wagens over als een gedenkteken van zijn zegepraal.

Het verschil van de opgaven in dit vers en de parallellen in 1 Kronieken 18 verklaart zich daaruit, dat in dit vers na het Hebreeuwse woord elef (duizend), het woord regev (wagens), uitgevallen is; want dat dit oorspronkelijk in de tekst gestaan heeft, bewijst de vermelding van de wagens in het vers zelf. Onze vertalers hebben het er dus zeer terecht ingevoegd. Wij krijgen dus als zuivere tekst: duizend wagens en zevenhonderd ruiters. Dit stemt nu wel nog niet met de Kronieken overeen, die ons zevenduizend ruiters opgeven, maar tot 20. 000 man voetvolk staan 7. 000 ruiters in de vlakten van Syrië zeker in een juistere verhouding dan 700, zodat wij aan de opgave van de Kronieken de voorrang moeten geven. In dit vers is waarschijnlijk na het uitvallen van het woord wagen het cijfer voor duizend met dat voor honderd verwisseld. Het aantal van de in gevangenschap geraakte krijgslieden laat zich verklaren uit de onderstelling, dat het gehele vijandelijke leger door David afgesneden en tot overgave genoodzaakt werd.

Ook: "Jos 11: 6" en "Jos 11: 9".

En David legde bezettingen in Syrië van Damascus, en de Syriërs, zowel het gebied van Zoba, als dat van Damascus, werden David tot knechten, brengende geschenken, schatting, en de HEERE behoedde David overal, waar hij heenging (vs. 15).

De naam Syrië (in het Hebreeuws Aram, ter aanduiding van van Sem's vijfde zoon (Genesis10: 21vv.) afstammende volkeren), omvat in zijn uitgestrektste betekenis het gehele gebied tussen het Taurus- en het Amanus-gebergte in het noorden, de Arabische woestijn en de grens van Egypte in het zuiden, de Middellandse Zee in het westen en de Eufraat in het oosten, zodat ook Phoenicië en Palestina daartoe gerekend worden (Luk. 2: 2 Hand. 21: 3 21. 3); ja zelfs de vlakten tussen de Eufraat en de Tiger heten in de Hebreeuwse grondtekst niet zelden het vlakkeland, of de vlakte van Aram (Genesis25: 20 Hos. 12: 13) en Aram van de beide stromen (Mesopotamië?) (Genesis24: 10 Psalm 60: 2). Wat echter gewoonlijk onder Syrië verstaan wordt, en waarvan wij hier alleen te spreken hebben, is het land aan de zijde van de Eufraat tot aan de Middellandse zee, zuidelijk tot aan de Libanon en Anti-Libanon reikende, van Phoenicië (2 Samuel 5: 11) door de Eleutherus gescheiden, en noordelijk tot aan de golf van Issus. Noordelijk van de Libanon rijst een noordwaarts zich uitstrekkende bergrug op, thans de zogenaamde Dschebel Nossairieh, die in het westen naar het kustland afdaalt, maar in het oosten in een grote vlakte op de Eufraat aan uitloopt en noordelijk door de Orontes wordt doorsneden; aan de overzijde van deze vloed begint een ander gebergte, namelijk het voorgebergte van de Taurus met takken in verschillende richting. Het binnenland wordt door de Orontes in het noordwesten besproeid; hij ontspringt op de Anti-Libanon, verenigt zich bij Baäl-bek of Heliopolis met kleinere stromen, neemt een noordwestelijke loop, terwijl hij reeds na weinig uren afstand van zijn oorsprong een grote hoeveelheid water vertoont, gaat tussen, met hoog gras en riet, rijk voorziene oevers voorbij de stad Riblath (2 Koningen . 23: 33; 25: 6), en verder voorbij Emesa, dat misschien hetzelfde is als Helam (10: 17), totdat hij zich bij Epipharia, het Bijbelse Hamath (Num. 13: 22), zich noordwestelijk wendt, tussen de door Seleucus Nicator gestichte en naar zijn vader genoemde stad Antiochië en het daar tegenoverliggende Daphne doorstroomt, en niet ver van Seleucia insgelijks door Seleucus Nicator gebouwd (die daar ook begraven ligt), in zee valt. Oostelijk van Seleucia en Antiochië, op de Eufraat aan, ligt het oude Berrhoä, het tegenwoordig beroemde Haleb of Aleppo, in de streek waarvan een voortreffelijke, door de oud-Perzische koningen zeer hooggeschatte wijn groeide; dit is misschien de in Ezechiël. 28: 18 vermelde plaats Helbon (wijn van Helbon, Luther "sterke wijn), maar Robinson heeft op zijn tweede reis haar teruggevonden in het dorp met dezelfde naam, ten noordwesten van Damascus, waar ook veel wijn gebouwd word. In het zuidoosten daarentegen wordt het land gedeeltelijk besproeid door de Chysorrhoas, die aan de oosterhelling van de Anti-Libanon ontspringend, aan een nauw op Damascus aan zich uitstrekkend dalgebied leven en wasdom geeft, terwijl het overige gedeelte van de oostelijke helling als volstrekt onbebouwd en onbewoond woestijngebied bij de inboorlingen de aan Afrika herinnerde naam van Sahara draagt. Deze stroom is zonder twijfel de in 2 Koningen . 5: 12 genoemde Abana; haar water is schoon, helder en doorschijnend, daarentegen dat van de Jordaan (Jos 3: 1) troebel en van leemachtige kleur, waarom Naäman zeer natuurlijk de rivier uit zijn geboorteland voor beter kon houden, dan die in het land Israël. De Chrysorrhoas stroomt door Damascus heen en stroomt 4 of 5 uur oostelijk van de stad met twee armen in twee kleine meren. De op dezelfde plaats met haar opgenoemde Farpar is waarschijnlijk de andere rivier, die als zelfstandige stroom van enige betekenis is, de Awadsch, die uit de vereniging van enige beken ontstaat en zuidelijk van Damascus insgelijks in het meer uitstroomt. De weg van Damascus, in noordoostelijke richting naar de Eufraat, voert ons eerst naar Thadmor, of het bij Grieken en Romeinen genoemde Palmyra (1 Koningen . 9: 18), een beroemde handelsstad, die in een oase ligt, die

eenmaal buitengewoon vruchtbaar en rijkelijk met water voorzien was, en thans zeer verdord is. Van Thadmor loopt de weg naar de 3 à 4 dagreizen verwijderde Eufraat naar Tiphsah of Tahpsakus op het noordoostelijkste grenspunt van Salomo's rijk (1 Koningen . 4: 24), een landings- en losplaats voor de waren, die langs de Eufraat van Babylon komen of daarheen verzonden worden; maar de zuiver oostelijke weg brengt ons naar Hena (2 Koningen . 18: 34), eertijds op een door de Eufraat gevormd eiland, thans aan beide oevers van de vloed gelegen. Gaan wij van Hena langs de oostelijke oever stroomopwaarts, zo komen wij eerst aan het landschap Ava of Iwa (2 Koningen . 17: 24; 18: 34), verder, daar waar de Chaboras zich in de Eufraat ontlast, te Karchemisch of Circesium (Jer. 46: 2). Van hier zou de rechte weg over Thadmor ons over Thelasser (2 Koningen . 19: 12) voeren; maar wij volgen de stroom verder tot Thapsakus, steken hier de rivier over en komen op de naar Hamath leidende weg, na ongeveer een dagreis te Rezeph (2 Koningen . 19: 12). Terwijl wij nu nog twee dagreizen de weg verlaten en in de richting op Emeza aan ons begeven, komen wij te Arphad (2 Koningen . 18: 34; 19: 13), verder van daar, iets in het midden tussen Emeza en Thadmor, hebben wij ongetwijfeld het landschap Zoba te zoeken. Syrië is over het geheel een zeer vruchtbaar land, geschikt tot veefokkerij (vooral waren de Syrische schapen met vetstaarten beroemd) en van een zacht klimaat, dat dikwijls door aardbevingen en sprinkhanen-zwermen geteisterd wordt. De handel uit Oost-Azië naar de westelijke landen Arabië en Egypte nam zijn weg door Syrië, en Damascus was steeds een hoofdstapelplaats; aan die handel nam ook Israël soms deel door factorijen en bazaars, die het daar mocht oprichten (1 Koningen . 20: 34). De naam "Syrië", die het land bij de Griekse en Romeinse schrijvers voert en die in Luthers vertaling overal in de plaats van het Hebreeuws "Aram" staat, heeft het waarschijnlijk ontvangen van het land Kir (Jes. 22: 6), van waar naar Amos 9: 7 de Arameeërs naar Syrië zijn getrokken, en waarheen (naar 2 Koningen . 16: 9) koning Tiglat-Pilezer van Assyrië, de inwoners van Damascus voerde, waardoor de voorzegging in Amos 1: 3-5 vervuld werd. De geleerden zijn het met elkaar oneens, waar dit Kir ligt; sommigen verstaan daaronder een landstreek aan de rivier Cyrus, die in Armenië ontspringende, in haar benedenloop zich met de Araxes verenigt en in de Kaspische zee zich ontlast (Genesis2: 11); anderen denken aan het landschap Karina, ter plaatse waar Medië met Susiana (Elam) en Assyrië zich verenigt. Daar woonden de Semieten van Assyrische stam, die volgens de Medische keilinscripties (spijkerschrift) Ssur geheten waren, en van daar ging de naam Syrië over op het land tussen de Eufraat en de Middellandse Zee.

En David nam de gouden schilden, die bij Hadad-ezers knechten 1) geweest en door zijn vazallen en dienstknechten in de slag buitgemaakt waren, en bracht ze bij zijn zegevierende terugkeer te Jeruzalem.

Onder knechten hebben wij te verstaan zijn bevelhebbers en zijn vazallen, die met hem ten strijde waren opgetrokken.

Van Syrië (van Edom; 1 Kronieken 18: 11) en van Moab en van de kinderen van Ammon en van de Filistijnen en van Amalek en van de buit, van het buitgemaakte in de strijd met of van Haded-ezer, de zoon van Rechob, de koning van Zoba. 1)

Het was een goed voorteken van de vriendelijkheid jegens de heidenen in de volheid van de tijd, en van de openstelling van Gods huis tot een bedehuis voor alle volken, dat de tempel gebouwd werd van de buit en de geschenken van de heidense natiën. Zoals David de gouden afgoden van de heidenen verwoestte (2 Samuel . 5: 21), maar hun gouden vaten de Heere heiligde, zo moet wanneer door de genade van de Zoon van David een ziel wordt overwonnen, al wat in strijd is met God worden weggedaan, iedere zondige lust gedood en gekruisigd worden; maar al wat Hem verheerlijken kan aan Hem toegewijd worden.

Ook maakte zich David een naam, toen hij terugkwam, nadat hij de Syriërs geslagen had in het Zoutdal, aan het zuideinde van de Dode zee 1) (Genesis19: 29) terwijl hij thans door zijn beide veldheren Abisaï en Joabde Edomieten sloeg (1 Kronieken 18: 12; 1 Koningen . 11: achttienduizend, volgens een mindere schatting twaalfduizend (Psalm 60: 2). 2)

Deze vertaling is de alleen mogelijke, wanneer men de woorden neemt, zoals zij in de grondtekst luiden; uit de aangehaalde parallelplaatsen blijkt echter, dat de geschiedenis die vertaling weerspreekt, want niet de Syriërs maar de Edomieten heeft David door zijn veldheren geslagen in het Zoutdal. In ieder geval zijn in de tegenwoordige Hebreeuwse tekst, zoals de Masoreten die vastgesteld hebben, een peer woorden uitgevallen, zodat men vóór de woorden "in het Zoutdal" moet inlassen: "en hij sloeg de Edomieten". De geschiedkundige toedracht is namelijk allerwaarschijnlijkst aldus: Terwijl David hoog boven in het noorden de Syriërs beoorloogde, maakten de Edomieten in hun vijandelijke gezindheid tegen Israël gebruik van het gunstige tijdstip om van het zuiden af in Palestina te vallen, richtten in het van troepen ontblote land een groot bloedblad aan, en waren reeds voornemens om ook op Jeruzalem aan te rukken en zo al de voordelen, die David tot dusver zich had weten te verwerven, hem te ontnemen. Op deze bijzonder benauwde toestand van Gods volk hebben Psalm 44 en Psalm 60 betrekking, de eerste een Psalm van de kinderen van Korach, door hen te midden van de ellende gezongen, terwijl de koning nog in Syrië en dus afwezig was, de laatste door David zelf vervaardigd, toen er aanvankelijk verlossing kwam. Allereerst toch werd Abisaï met een legerafdeling, uit Syrië, waar de toenmalige oorlog nog niet geheel ten einde gebracht was, tegen de Edomieten afgezonden, die hij dan ook tot over de zuidgrens van de Dode Zee terugdreef; maar daarop volgde het hoofdleger onder Joab. Deze liet de in de algemene verwarring onbegraven gebleven doden op ordelijke wijze ter aarde bestellen (1 Koningen . 11: 15), verenigde zich met zijn broeder Abisaï in het Zoutdal, toen deze juist de Edomieten een grote nederlaag had toegebracht en bracht gedurende zijn verblijf van zes maanden in Edom alle strijdbare manschappen om, die hem daar in handen vielen.

Door vergelijking met de gelijkluidende teksten in de boeken der Kronieken blijkt, dat beide berichten elkaar aanvullen. Wordt hier niet vermeld de oorlog tegen de Edomieten, daar wordt geen gewag gemaakt van de strijd tegen de Syriërs. Dit bewijst niet, dat beide berichten met elkaar in strijd zijn, maar dat het ene op het ene en het andere op het andere feit opmerkzaam wil maken. In vs. 12 wordt ook nog gewag gemaakt van de Amalekieten en Ammonieten van wie overigens in dit hoofdstuk niets wordt vermeld. Maar alle vijanden van Israël worden opgesomd, opdat daardoor zou worden bewezen, dat de Heere David straks rust had gegeven van al zijn tegenstanders. De Edomieten waren bondgenoten van de Syriërs, daarom wordt hier geen afzonderlijke vermelding van hen gemaakt.

Men ergere zich niet aan de verschillende berekeningen van het aantal vijanden, die in de slag vielen. Ook in de zevenjarige oorlog werden na de slag bij Lissa op de eerste dag slechts 8-12. 000 man gevangenen geteld, maar bij de telling van de volgende dagen verkreeg men 22. 000 man.

En hij, David legde bezettingen in Edom "Nu 20: 17), in geheel Edom legde hij bezettingen; en alle Edomieten werden van toen af David tot knechten; 1) en de HEERE behoedde David overal, waar hij heenging,
vgl. de uitstorting van zijn dankbaar gemoed in 7: 18vv.

Pas nu werd Isaak's zegen vervuld, waarbij Jakob tot heer van Ezau werd gemaakt (Genesis27: 37-40); en de Edomieten bleven aan de koningen van Juda, zoals de Moabieten aan die van Israël, schatplichtig, totdat zij in Jorams tijd opstonden (2 Kronieken 21: 8). Izaak voorzegt ook, dat Ezau in verloop van tijd het juk van zijn hals zou afrukken. Door deze overwinningen verzekerde David de vrede en verzamelde hij schatten voor zijn zoon, opdat die de tempel kon bouwen. God gebruikt sommigen van Zijn dienaars in de geestelijke strijd, anderen in de geestelijke bouw; de een werkt ter voorbereiding van andermans arbeid, maar van alles heeft God de eer.

David, door op zo'n wijze over zijn vijanden te zegepralen, bezorgde zijn zoon een gerust en vreedzaam koninkrijk, opdat hij tijd en gelegenheid mocht hebben, om een tempel te bouwen.

Hij beschikte tevens zijn zoon de schatten en de voorraad, die daartoe nodig waren. God gebruikt Zijn dienaren verscheiden: sommigen tot deze, anderen tot een andere dienst, sommigen tot geestelijke strijdvoering, anderen tot geestelijke stichting en opbouw. De een maakt gereedheid voor de ander, en allen hebben ze een en hetzelfde oogmerk, te weten, de verheerlijking van Gods Naam, en dat God door allen mogen gediend en geprezen worde. Alle overwinningen van David waren voorbeeld van de voorspoed van het Evangelie tegen het koninkrijk van de satan, en overeenkomstig hiermee rijdt David's Zoon voorspoedig op het Woord van Waarheid als een groot overwinnaar.

II. Vs. 15-18. Zoals bij de passage 1 Samuel . 14: 47-52 met de opgave van de krijgsondernemingen van Saul, waarmee hij de roeping van het Israëlitisch koningschap begon te vervullen, een korte voorstelling verbonden werd van zijn familiebetrekkingen en zijn militaire instellingen, zo volgt ook hier op de korte opgave van David's oorlogen en zegepralen, waarmee hij aan de roeping, die Saul niet volbracht, voldeed, een naamsopgave van zijn rijksambtenaren, terwijl zijn familiezaken gedeeltelijk reeds bekend, gedeeltelijk in de verdere geschiedenis van zijn regering zo nauw zijn samengevlochten, dat de verdere mededelingen daarover beter daar haar plaats zullen vinden.

Zo regeerde David over geheel Israël, 1) en David deed, door zijn evenzeer in de juiste geest gevoerde als door den Heere gezegende regering, aan zijn gehele volk recht en gerechtigheid. 2)

In welke geest David zich voorgenomen had te regeren, spreekt hij uit in de 101ste Psalm, waarvan de lezing juist hier, nu wij in de volgende verzen van zijn beambten zullen horen, op zichzelf zeer belangrijk is. Enige uitleggers menen vanwege de weemoedige en een vurig verlangen uitdrukkende vraag in vs. 2: Wanneer zult Gij tot mij komen (Luther voegt de woorden bij de voorafgaande zin en vertaalt: "bij hen, die mij toebehoren) dat deze Psalm gemaakt is in de tijd, dat David dacht te moeten afzien van het terugbrengen van de verbondskist van Kirjath-Jearim (6: 9vv.); maar in zijn gehele inhoud wijst de Psalm op dat tijdvak van David's regering, waarin wij met de voor ons liggende passage ons bevinden. Want niet slechts wordt Jeruzalem in vs. 8 kortaf "de stad van de Heere" genoemd, waaruit blijkt, dat de Ark zich reeds in Jeruzalem (6: 11vv.) bevond, en dit reeds stellig het godsdienstig middelpunt van het volk geworden was, maar de Psalm heeft ook de door Nathan aan David gedane belofte (7: 4vv.) en de zekerheid hem daardoor geschonken, dat hij, anders dan Saul, in zijn stam zou voortregeren, in het algemeen tot uitgangspunt en grondslag.

Hierin is David type van Christus, die Zijn volk recht en gerechtigheid doet, hen redt en zaligt, en regeert in de weg van recht en op de paden van gerechtigheden.

En Zadok (= rechtvaardig), zoon van Ahitub, uit de lijn van Eleazar (1 Kronieken 6: 50-53), en Achimelech, zoon van Abjathar, 1) die alleen ontkwam aan de moord, die Saul op de priesters te Nob pleegde (1 Samuel . 22: 20vv.), waren de een bij de tabernakel te Gibeon (1 Samuel 22: 19), de ander bij de ark op Sion (6: 17), priesters die de hogepriesterlijke werkzaamheden verrichtten (Nu 25: 13" en "1 Samuel 2: 3); en Seraja of Seja (20: 25), ook Sausa (1 Kronieken 18: 16) of Sesa geheten (1 Koningen . 4: 3) was schrijver, naar onze spreekmanier: Staatssecretaris.

Het valt in het oog, dat niet Abjathar zelf genoemd is, waarom vele uitleggers beide namen hebben willen verwisselen: Abjathar, de zoon van Achimelech. Intussen was niet alleen Abjathar's vader maar ook zijn oudste zoon Achimelech geheten (1 Kronieken 24: 6); zijn jongste zoon was Jonathan (15: 27; 17: 17,20; 1 Koningen . 1: 42vv. was in de tijd, waarvan deze passage spreekt, reeds bijna 50 jaar oud (1 Samuel 2: 32); hij kon dus zeer wel een zoon van 25 jaar hebben, en daar hij misschien ziekelijk was, trad deze zoon op in de hogepriesterlijke werkzaamheden, ofschoon hij zelf het ambt behield tot op zijn 80ste jaar, toen hij werd afgezet (1 Koningen . 2: 26).

Er was ook Benaja (= zoon van de Heere), zoon van Jojada, een zeer dapper held van Kabzeël, een stad in zuidelijk Juda (23: 20) met de Krethi en de Plethi; dat is: de overste van de scherprechters en lopers, van de koninklijke lijfwacht (1 Samuel 22: 17)maar David's zonen (3: 2vv.) waren prinsen (Luther: priesters 1) juister: geheimraden van de koning, die onmiddellijke toegang hadden tot zijn persoon, en anderen in die toegang bevorderlijk waren, naar 1 Kronieken 18: 17 de eersten aan de hand of zijde van de koning.

Het aan het Hebreeuws tot grondslag liggende werkwoord betekent: toegang hebben tot een persoon, die anders voor ieder ontoegankelijk is, en anderen in die toegang bevorderlijk zijn. In betrekking tot God geldt dit van de priester (Ex 28: 1), maar in betrekking tot de

koning die, vooral in het Oosten, een gewoonlijk ontoegankelijk persoon is, geldt dit van zijn geheimraden of vertrouwden (Luther: vrienden), waarmee in 1 Koningen . 4: 5 de titel Cohen wordt verklaard, in een tijd waarin die titel reeds begon te verouderen.

In het stamverwant Arabisch betekent Kahana (het Hebreeuws Kahan), iemands zaken behartigen en het zelfstandig naamwoord, daarvan afgeleid, bestuurder van iemands zaak. In Koningen . 4: 5 wordt dan ook dit woord verruild met, vriend van de koning. Zij waren daarom leden van zijn geheimraad.

HOOFDSTUK 9.

DAVID'S GOEDHEID JEGENS MEFIBOSETH.

Vs. 1-13. Wanneer hij op het toppunt van zijn koninklijke macht en heerlijkheid geraakt is, gedenkt David zijn aan Jonathan en Saul eenmaal gegeven woord (1 Samuel . 20: 13vv. ; 24: 21vv.) en onderzoekt of er niet nog iemand van Sauls huis over zij, aan wie hij barmhartigheid kan bewijzen. Hem wordt Mefiboseth, Jonathans aan beide voeten kreupele zoon genoemd, die met zijn familie aan de overzijde van de Jordaan in het huis van een zekere Machir leeft. Hij laat hem dadelijk halen, en geeft hem Sauls vaste goederen terug, die diens voormalige rentmeester Ziba voor hem moet bewerken; maar hemzelf neemt hij aan zijn hof en laat hem aan de koninklijke tafel eten.

En David1) zei tot zijn knechten of hofbeambten, toen hij zijn rijk naar buiten de in het vorige beschreven uitbreiding gegeven, en tevens van binnen alles had ingesteld, wat tot een ordelijk en gelukkig bestuur behoort: Is er nog iemand, die overgebleven is van het huis van Saul? Helpt mij hem dan toch vinden, dat ik weldadigheid aan hem doe, omwille van Jonathan, mijn vriend. 2)

Wanneer David dit gedaan heeft is niet met volkomen zekerheid te zeggen. Wij weten uit 4, dat Mefiboseth 5 jaar oud was, toen Saul omkwam, en uit vs. 12 van dit hoofdstuk, dat hij nu reeds een kleine zoon had. Daarom zal deze gebeurtenis hebben plaatsgehad, ongeveer in het midden van David's regering.

Dit leert ons, aan onze belofte getrouw te wezen. De weldadigheden, waartoe we ons verbonden hebben, moeten we gemoedelijk volbrengen, ofschoon deze niet van ons geëist moet worden. God is getrouw aan ons; laat ons dan de een jegens de ander niet ontrouw zijn. Vervolgens, aan onze vriendschapsbetrekkingen, hoe oud zij ook wezen mogen, te gedenken.

Uit de vraag van David en het onderzoek, dat men moest instellen, blijkt dat het huis van Saul geheel in verval was geraakt, zodat het schier onbekend was, of er nog nakomelingen van leefden. Zo wreekt de zonde zich ook op zijn nakomelingschap.

In onze voorspoed en in onze drukke zaken zijn wij zeer geneigd om onze beloften en verplichtingen jegens de mensen en jegens God te vergeten. Maar waarlijk godvruchtige mensen zullen geen rust hebben, vóór zij ze hebben vervuld.

En de koning zei: Is er niet nog iemand over van het huis van Saul, dat ik Gods weldadigheid 1) bij hem doe? d. i. barmhartigheid, om Gods wil. Want slechts met dit doel vraag ik u naar de overgebleven nakomelingen van uw vroegere heer, maar niet, omdat ik voornemens ben hen geheel uit te roeien. 2) Toen zei Ziba tot de koning: Er is nog een zoon van Jonathan, 3) die geslagen, die lam is, aan beide voeten (4: 4), en zelf weer vader van een kleine zoon (vs. 12).

Gods weldadigheid. Zo noemt David de weldadigheid, die hij aan Jonathans geslacht wil bewijzen, omdat hij ze om Gods wil wil verlenen, maar ook, omdat zij rustte op het verbond met Jonathan dat als in de aanwezigheid van God en onder aanroepen van Zijn Naam was gesloten. De weldadigheid, die hij zou bewijzen, was een verplichting, die, krachtens deze eed, op hem rustte en moest bewezen worden in overeenstemming met Gods verordeningen.

In de Oosterse rijken heerste de gruwelijke gewoonte, dat de aanvangers van een nieuwe dynastie al de nakomelingen van hun voorgangers uitroeiden, opdat deze geen pogingen zou kunnen doen om de heerschappij weer aan zich te trekken (1 Samuel . 24: 22). Daarom had ook Sauls kleinzoon, over wie deze geschiedende handelt, na de moord op Isboseth (4 4) tot heden in diepe verborgenheid geleefd; maar David, die van een andere geest was dan de gewone Oosterse vorsten, had in de eerste helft van zijn regering te veel met de buitenlandse vijanden te doen, dan dat hij er reeds vroeger aan had kunnen denken om zijn aan Jonathan gegeven woord gestand te doen. Pas nu, nu hij werkelijk Israël's koning is in de volle zin van het woord, nu hij bij zichzelf het een en ander bedenkt, dat hij geroepen is te doen, nu komt hem ook zijn verplichting te binnen jegens het huis van zijn vriend, aan wie hij gezworen had om hem barmhartigheid te bewijzen ook nog in zijn nakomelingen.

Omdat hier slechts sprake is van het eigenlijke huis van Saul, d. i. van diens rechtmatige en volle zonen en kleinzonen, zo gaat Ziba Sauls beide zonen uit zijn bijvrouw Rizpa, van wie de ene ook Mefiboseth heette, evenzeer voorbij als de vijf zonen van Sauls oudste dochter Merab (vgl. 21: 8); aan deze wordt veeleer Gods gericht over Saul ook in zijn nakomelingen vervuld (21: 1-14).

Toen zond de koning David dadelijk heen, en hij nam hem, de enig overgebleven zoon van Jonathan, uit het huis van Machir, 1) de zoon van Ammiël, van Lodebar, die daarop ten gevolge van zo'n goedheid een trouw aanhanger van David werd (17: 27).

Deze Machir werd, zoals blijkt uit 17: 27, een trouw vriend van David en verzag hem, op zijn vlucht voor Absalom, van voedsel. Wellicht dat de behandeling van Mefiboseth hem geheel en al voor David had ingenomen.

Toen nu Mefiboseth, de zoon van Jonathan, de zoon van Saul, tot David kwam, zo viel hij op zijn aangezicht, en boog zich neer, waarmee hij de koning zijn hoog eerbewijs bracht en tevens zich zijn genade aanbeval, aangezien hij nog niet wist, wat hem overkomen zou, goed of kwaad. En David zei: Mefiboseth! en hij zei: Zie, hier is uw knecht.

Mefiboseths handelwijze voor David is een aanschouwelijk beeld van de eerste ontmoeting van een uit zijn doodsslaap opgewekte zondaar met de Heere der heren, die hij tot dusver slechts van horen zeggen kende, maar nu onmiddellijk en werkelijk, als de wezenlijk levende Bestuurder van de wereld, de Heilige in Israël, en ook als zijn Gebieder en Rechter leert kennen. Maar hoort hij zich door de Heere bij zijn naam roepen, met een: "Hier ben ik, Uw knecht!" leert hij zich op genade en ongenade overgeven.

Toen boog hij zich, tot dank voor zo’n gunst andermaal diep voor de koning ter aarde, en zei: Wat is uw knecht, dat gij omgezien hebt naar een dode hond, een voor u zo nutteloos en verachtelijk mens, als ik ben? 1)

Ook in deze trek zal menig zondaar, die genade vond, een beeld van zijn eigen ervaring zien. Hij zal weten, dat de genade van God nog dieper neerbuigt, dan Zijn toorn. Dat zo’n grootheid hem ten deel valt, kan hij niet vatten. En al riep hij zich eerst hees aan het: "Zoon van David, ontferm u over mij!" thans, nu de Geest die afgesmeekte erbarmen innerlijk aan hem verzegelt, roept hij met Petrus: "Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens!" Hoe stromen thans zijn tranen in overvloed aan de voeten van Emmanuel neer!.

Heeft God ons verhoogd, en onze vrienden en hun familie vernederd, zo moeten wij de vroegere vriendschap niet vergeten, maar die des te meer proberen te bewijzen. Uit Mefiboseths gedrag leren wij, hoe wij andere goedheid jegens ons als gunst, niet als verschuldigde plicht moeten ontvangen.

Onder vernederende beschikkingen van God moet het hart nederig en ootmoedig zijn; wanneer men in een staat van vernedering door de Goddelijke genade, een nederige Geest daarbij heeft, dan kan men zich gemakkelijk daarnaar schikken, en zij, die zich dus vernederen, zullen verhoogd worden.

Daarom zult gij voor hem het land bewerken, gij en uw zonen, en uw knechten, en zult de vruchten brengen in de schuren, opdat de zoon van uw heer uit de opbrengst van deze goederen brood hebbe, dat hij ete, dat hij voldoende ontvangt tot levensonderhoud voor zijn gezin en zijn dienaars; en Mefiboseth 1) zelf, de zoon of liever kleinzoon van uw heer, zal wat zijn persoon betreft, gedurig brood eten aan mijn tafel, 2) en geheel als koninklijk prins behandeld worden. Ziba nu had vijftien zonen en twintig knechten, daarom juist droeg de koning hem de verzorging van Sauls landerijen tot voordeel van Mefiboseth op, zonder dat de laatste zichzelf daarmee behoefde te bemoeien, maar geheel zorgeloos aan het koninklijke hof te Jeruzalem kon leven; er lag echter in deze omstandigheid een grote verzoeking voor Ziba, om ontrouw te plegen, zoals ook later geschiedde (16: 1-4; vgl. 19: 24-30).

Dit is niet in strijd met het voorgaande, opdat de zoon van uw heer brood hebbe, want Mefiboseth had niet alleen voor zichzelf te zorgen, maar ook voor zijn gezin en zijn dienaren. Daarom ontving hij de bezittingen van Saul terug en werd Ziba tot rentmeester over deze goederen gesteld, opdat Mefiboseth zelf er zich niet mee had te bemoeien.

Indien David een voorbeeld was van zijn Zoon en Heere, de Wortel van het Geslacht van David, de Messias, zo laat dan deze weldadigheid van hem aan Mefiboseth tot opheldering dienen van de weldadigheid en liefde van God, onze Zaligmaker, jegens gevallen mensen, van wie hij niet de minste verwachting had, zoals David had van Jonathan. De mens is overtuigd van zijn weerspannigheid tegen God, legt, zoals Sauls huis, onder een vonnis van verwerping en is door de val niet alleen tot geringheid en armoede gebracht, maar ook lam, mismaakt en gebrekkig geworden. Nochtans komt de Zoon van God vragen en zoeken naar zo’n ontrouw geslacht, hetgeen nooit naar hem gevraagd zou hebben. Hij komt om het te zoeken en zalig te

maken. Dezen, die tot Hem komen, zich voor Hem vernederen en zich aan Hem overgeven, die geeft Hij de verloren erfenis terug, geeft hen recht tot een beter Paradijs, dan zij in Adam verloren hebben, neemt hen aan tot zijn Gemeenschap, doet hen met Zijn kinderen aan Zijn tafel zitten en voedt hen met de spijze van het heil.

David's vriendelijkheid jegens Mefiboseth wijst op de liefde van Christus, David's Zoon, jegens de gevallen mens, die opstandeling tegen God, en door de val machteloos, nochtans wordt opgezocht. Aan allen, die zich voor Hem neerbuigen en zich aan Hem overgeven, schenkt Hij de verbeurd verklaarde erfenis terug, geeft Hij recht op beter paradijs dan Adam verloor, brengt hen in Zijn gemeenschap, zet hen aan Zijn tafel en houdt het feestmaal met hen in de hemel! Heere, wat is de mens, dat Gij aldus verhoogt!.

Zo woonde, zoals gezegd is, Mefiboseth te Jeruzalem, omdat hij gedurig at aan de tafel van de koning, en werd door David als een van de zonen van de koning behandeld, ofschoon hij kreupel was aan beide voeten, en zo geen sieraad van het hof was, noch de koning enige dienst kon bewijzen.

Israël voert de oorlogen van de HEERE, Israël zingt roem en lof van de HEERE, Israël leeft onder de beschutting en bescherming van het aan allen even genegen recht, en de koningen van de heidenen belijden naam des HEREN en eren Zijn gezalfde; dat is het wat koning David niet door toeval, of door begunstiging van de omstandigheden, maar door Gods genade door de kracht van zijn karakter, door de werking van zijn hoedanigheden bereikt had. Is dat niet de Bijbelse verwezenlijking van het koningschap van de HEERE? Is daarmee niet degene metterdaad aangewezen, die de wil van de HEERE tot de zijnen gemaakt en het hoogste gezag op aarde tot volbrenging van de Goddelijke gedachten en raadsbesluiten over Israël en de volkeren gebruikt, en de koninklijke volkomen macht tot vervulling van de Goddelijke belofte voor de mensheid gebruikt heeft? Is nu niet het Goddelijk recht een menselijk geworden, en is nu niet de hemelse troon op de berg Sion neergedaald? Dit is voorzeker de diepste betekenis van ieder koningschap onder de volkeren; want overal, waar het koningschap enigszins natuurlijk ontstaat en bestaat, daar is het gegrond op het bewustzijn, dat het volk in zichzelf niet meer het bewustzijn bezit, om de eenheid van macht, nodig tot zijn voortbestaan, voort te brengen, en bij de telkens terugkerende behoefte te herstellen; in welk bewustzijn dus ligt opgesloten, dat slechts hij deze behoefte zal kunnen bevredigen, in wie de van zichzelf niet meer machtige volkseenheid op een oorspronkelijke, dus goddelijke wijze is overgebracht. Men bemerkt nu snel, dat deze voorstelling op het hoogste wijst, waartoe in het algemeen de menselijke persoonlijkheid in staat is. Wij zullen daarom bij de menselijke onvolmaaktheid erop voorbereid moeten zijn, om tevreden te wezen met menige gebrekkige verwezenlijking van dit hoogste idee; ja wij zullen er ons niet over moeten verwonderen, dat niets zozeer misbruikt en misvormd wordt, dan deze goddelijke natuur van het koningschap. Maar juist daarom is dit Bijbelse ideaal van het Davidse koningschap ons tot norma (richtsnoer) en tot correctief (verbeteringsvoorbeeld) voorgesteld. Toen in het Oosten te Babel, Ninevé, Suzan en Persepolis, toen later in het westen te Rome de hoogste regeringsmacht als incarnatie (vleeswording, belichaming) van de hoogste Godheid gedacht en vereerd werd, was dit het spotbeeld van dat idee; want het goddelijke attribuut (kenteken, eigenschap) van de heerschappij berust hier niet op heilige gezindheid, op eenheid van de

menselijke wil met de goddelijke, maar op het bezit van de oppermacht. De goddelijke hoogheid werd niet ontvangen en bereikt door de diepste zelfverloochening en ontlediging in de zwaarste strijd van de Geest: maar als een door wordt zij genomen en vastgehouden met de arm van het vlees. Langs deze weg wordt op het toppunt van de wereldmacht de plaats bereid, waar de laatste boosheid van de wereldgeschiedenis zich volkomen moet en zal ontwikkelen (2 Thessalonicenzen. 2). In dit licht van de geschiedenis van het wereldrijk wordt ons het Davidische koningschap pas volkomen verstaanbaar. De weg, waarop David's heerschappij werd gegrond en bevestigd, is zo helder, dat niet alleen Israël, dat David op deze weg met zijn ogen leidde, maar ook alle navolgende tijden en volken de in ieders menselijk geweten gedrukte voetstappen van de reine en heilige wandele, de onvervalsbare en onbedriegelijke sporen van de gerechtigheid, waarheid, liefde en trouw, de echte en ware kentekenen van de naar Gods beeld geschapen mensheid herkennen kunnen. Wij zullen ons daarom, zodra wij deze heldere gang van de geschiedenis opmerkzaam volgen, gemakkelijk overtuigen, dat in dit Davidische koningschap de plaats voorbereid werd, waar de goddelijke genade en waarheid haar werk voor de mensheid wil uitvoeren. Het volk Israël heeft een bestemming voor alle volkeren en alle tijden; want uit de Joden komt de zaligheid en de redding (Joh. 4: 22); alleen door Israël kan de door de zonde verloren gegane zegen van God weer aan de mensheid geschonken worden. Maar Israël, in zichzelf verdeeld en verscheurd, kon zijn bestemming niet vervullen; het behoefde het orgaan (werktuig), nodig voor het koningschap als voor het herstel van zijn eenheid. Dit orgaan is thans gevonden en opgericht. Omdat nu Israël slechts door dit heilige orgaan van het koningschap tot eendrachtige werkzaamheid kan worden gebracht, moet ook het koningschap duren, zolang Israël's bestemming nog niet vervuld is, het koningschap moet bestaan, zolang Israël bestaat; en indien Israël's bestaan geen einde neemt, zo moet ook David's koningschap even eeuwig zijn als Israël's aanwezen.

En het zal geschieden 1) indien vanwege de grote onvoorzichtigheid, waaraan wij ons door zo'n dolle onderneming hebben schuldig gemaakt, de grimmigheid van de koning opkomt en hij tot u zegt: Waarom zijt gij zo na aan de stad gekomen om te strijden? Wist gij niet, dat zij, in de belegerde stad, ook van de muur zouden schieten, en hen, die onder de poort strijden te hulp zouden komen tegen de belegeraars, zodat deze nooit te ver moeten doordringen, indien zij zich niet aan het grootste gevaar willen blootstellen?

Hoe hebben wij dit te verstaan? Is het alleen een geveinsde boodschap, d. w. z. doet Joab het aan de bode geveinsd voorkomen, dat de koning vertoornd zal worden over dit bericht, of vreest Joab werkelijk de toorn van de koning, omdat niet Uria alleen, maar ook vele anderen zijn verslagen. Wij veronderstellen het laatste. De koning heeft aan Joab opgedragen, om alleen Uria te doen sterven, en Joab heeft nog vele anderen aan een gewisse dood overgegeven. Hoewel hij betrekkelijk David in zijn macht heeft, zo is het hem toch niet hetzelfde, hoe de koning over hem denkt, of de koning vertoornd op hem is of niet. Merkt dan de bode, dat de toorn van de koning ontvlamt, dan moet hij zeggen: "Uw knecht Uria, de Hethiet, is ook dood," niet om daarmee de toorn van de koning te stillen, maar om deze voorstelling van de zaak te geven en dit ligt o. i. in deze mededeling dat Uria, als overste, zonder verlof van Joab, een aanval op de stad heeft gewaagd, en nu niet alleen zelf het leven heeft verloren, maar ook dat van zijn onderbevelhebbers en soldaten op het spel heeft gezet. Joab is dan tevens gezuiverd van de blaam, dat hij zoveel mensenlevens gewaagd heeft en

onnodig bloed heeft doen vergieten. Dat toch David een welgevallen aan de dood van Uria zou hebben, mocht de bode niet weten. Dit moest een geheim blijven tussen Joab en David.

Wie bij voorbeeld, om slechts één geval uit de vroegere krijgsgeschiedenis, die u tot waarschuwing had kunnen dienen, hier aan te voeren, sloeg Abimelech, de zoon van Jerubbeseth, (= Jerubbaäl of Gideon (2: 8 Richteren 6: 32)? Wierp niet een vrouw een stuk van een molensteen op hem, die zich te ver op de toren aan gewaagd had, van de muur, dat hij te Thebez stierf (Richteren 9: 50vv.)? Waarom hebt gij dan geen voorzichtigheid gebruikt, maar zijt gij tot de muur genaderd, en hebt gij u daardoor aan het bloed van de verslagenen schuldig gemaakt? Dan zult gij zeggen: Uw knecht, Uria, de Hethiet, is ook dood;

Dat is de talisman (het toverwoord), waarmee de bode de toorn van de koning moet bezweren. Wanneer hij over de nodeloze opoffering van mannen, die hem ter harte gaan, in woede ontvlamt, zal het noemen van de man, die hem niet aan het hart ligt, hem bedaren, zal diens dood hem met de dood van al die anderen verzoenen. Mislukt dit bezweringsmiddel niet, zoals het nauwelijks mislukken kan, dan heeft hij, Joab zelfs daarin het onbedriegelijkste kenteken, hoe David’s bedrijf omtrent Uria het licht niet kan verdragen, en hoezeer hij door diens moord de koning aan zich verplicht en voor altijd tot zijn knecht gemaakt heeft! O, ziet daar hoe weinig men vertrouwen kan op vrienden van de wereld, al hebben zij ook met lichaam en ziel ons trouw gezworen, als zij in ontrouw aan God de rechten van Zijn gerechtigheid verwerpen. "De beste onder hen is een doorn, de redelijkste een haai," voor de dwaas, die er druiven van verwacht, groeien er niets dan bessen aan, waaraan zijn ziel het verderf eet.

Toen, bij de spanning waarmee hij het haastige bericht aanhoorde, bijna geen oor hebbende voor het verlies aan manschappen en helden, maar bij het bericht: Uria, de Hethiet, is ook dood, zich merkelijk verlicht en boven alle bezwaar verheven voelende, zei David tot de bode: Zo zult gij tot Joab zeggen: Laat deze zaak niet kwaad zijn in uw ogen, bekommer u verder niet over het geleden verlies; want het zwaard verteert zowel dezen als genen: het gaat nu eenmaal in de strijd niet anders toe, dan dat nu eens deze dan gene het zwaard ten offer valt; versterk uw strijd tegen de stad, en verstoor, verwoest ze; versterk hem alzo.

Op zo’n bijna lichtvaardige wijze kon de man, die eenmaal iedere gemeenschap aan de moord van Abner, zijn tegenstander, zo plechtig van zich afweerde (3: 28vv.), hier met een fatalistische troostspreuk (alsof een aanhanger van de leer van een blind onvermijdelijk noodlot haar hem in de mond gelegd had), aan deze moordenaar vrijspraak geven en met hem gemene zaak makende, een meer dan tienvoudige doodslag op zijn geweten nemen. Maar verwonderen wij ons hierover niet al te zeer, want David is sinds die rampzalige nacht op het dak van zijn koninklijke huis niet meer zichzelf, en dat de wereld hem ook in zijn gesprek zo geheel als van de hunnen moet erkennen, omdat hij Gods naam in het geheel niet in de mond neemt, maar zo echt heidens zich uitdrukt, dat is aan de ene zijde voor ons een lafenis in dit leed. Maar aan de andere zijde moet ons des te vreselijker de verandering voorkomen, die in weinige weken tijd met de man naar God harte is voorgevallen.

Toen nu de vrouw van Uria hoorde, dat haar man Uria dood was, zeker zonder te vermoeden in welk verschrikkelijk verband deze dood tot haar en David's zonde stond, zo droeg zij leed over haar heer, zolang de gewone rouwtijd duurde, d. i. zeven dagen lang (Genesis50: 10; 1 Samuel . 31: 13).

Menig rouwkleed liegt als dat van Bathseba.

En toen de rouw was overgegaan, zond David heen, en nam haar in zijn huis; en zij werd hem tot vrouw en baarde hem, als vrucht van die onkuise omgang (vs. 4), een zoon. 1) Maar deze dubbele met zo vele andere zonden verbonden boze zaak, die David gedaan had, was kwaad in de ogen van de HEERE. 2) Want al de tijd, die er verliep, totdat (12: 1vv.) Nathan bij hem kwam en hij beleed: Ik heb gezondigd tegen de Heere! trachtte David zijn schuld teverbloemen en de beschuldigingen van zijn geweten tot zwijgen te brengen (Psalm 32: 3,4).

Evenals het karakter van Mozes en Samuel (Num. 31: 12 en "Ge 13: 9), zo is ook dat van David door de wijzen en verstandigen van deze wereld op de snoodste wijze belasterd geworden; zij schreeuwen moord en brand over zijn brief aan Joab en slaan de handen samen, dat er onder de vromen zulke booswichten zijn, maar bedenken daarbij niet, dat David thans juist niet als een vrome maar eigenlijk als een van hun gelijken, als een van de kinderen van deze wereld handelt, en bedenken niet, dat zij van David's misdaden volstrekt niets zouden weten, indien niet de Heilige Schrift zelf zo zonder terughouding ze berichtte, en daardoor de zekerste waarborg voor haar geloofwaardigheid en heiligheid in zich droeg. Merkwaardig! Dezelfde Voltaire (een beroemd Frans dichter en prozaschrijver, door koning Frederik de Grote van Pruisen met eer- en gunstbewijzen overladen, gest. 1776), die zich tot zederechter over de man naar Gods hart opwierp, kon toen hij eens de 51ste Psalm in een spotlied wilde omwerken en tot aan het 12de vers: "Schep in mij een rein hart, o God! enz. " gekomen was, niet verder gaan; de pen viel hem uit de handen; want dat is de wonderbaarste en heiligste van alle beden, die ooit over mensenlippen gekomen is. Aan die bede wordt de spot van de goddelozen te schande gemaakt: de Heilige uit de hemel roept hun zelf een "Terug!" toe, en laat hen met hun duivelse scherts in dit heiligdom niet binnentreden. Wij daarentegen, die uit oprechtheid van hart spreken: Heere, doe mij Uw Woord, die hoogste schat behouden; want ik acht het boven de grootste rijkdom" wij willen enerzijds God in het stof danken, dat Hij ons de echtbreuk en doodslag van Zijn geliefde knecht in zo'n naakte, schokkende waarheid heeft laten vertellen, opdat wij leren vrezen voor de listen van ons hart en voor de verblindende en verleidende macht van de zonde; maar anderzijds willen wij ons ook verheugen, dat op dat teerste blad uit David's leven nog een tweede volgt, dat ons vertelt van zijn bekering tot God en de verandering van zijn hart. Hoe meer David's val ons tot ootmoed stemt, des te verrassender en te leerrijker wordt ons de aanschouwing van zijn boete en bekering. Koninklijk heeft David gezondigd (de wellust in het hart van een koning is de gevaarlijkste brand, want niemand zegt tot de koning: wat doet gij? (Prediker 8: 4) en heeft hij de algemene zwakheid en bedorvenheid van de mens in een onvergetelijk voorbeeld voor alle tijden geopenbaard, maar even koninklijk is ook zijn boete, die hij tot een onvergankelijk gedenkteken in een algemeen voorbeeld voorgesteld heeft voor aanzienlijken en geringen, hoe zij van hun zonden moeten en kunnen vrij worden. Wanneer in David's zondige ogenblikken al het goddelijk licht, dat zijn weg tot dusver zo wonderbaar bestraalt, uitgeblust

schijnt te zijn, straalt in zijn bekering dit licht in een geheel nieuwe glans; en deze nieuwe straal blinkt des te milder en krachtiger als David's zondeval ieder mens, die in het vlees woont, juist tot gelijkheid met deze koning van Israël probeert te brengen.

Bij David trad het beeld van zijn ten hemel roepende zonde al meer en meer op de achtergrond, en hij zou langzamerhand in de toestand van de rampzaligste gerustheid zijn vervallen, indien zijn ziel zich niet zo dikwijls hij het wagen wilde om op de vroegere wijze weer God, de Heere, te naderen, de toegang tot diens troon had versperd gevonden. Wanneer hij bidden wilde, voelde hij zich als afgewezen en teruggestoten. De hemel had zich voor David gesloten, en zijn hoop stond stom en met stof bedekt in de hoek. Wij sidderen voor hem. Maar over hem waakt Hij, die Mozes van de hemel als een God hoorde prijzen, die barmhartig en genadig en lankmoedig en van grote goedertierenheid en trouw is. Die nooit meer verlaat degenen, die eenmaal in oprechtheid Hem hart en hand gaven. Al dwaalden de Zijnen tot op de rand van de hel af, toch gaat Hij hen na, om hen uit satans strikken te verlossen. Beschouwen wij de gangen van deze God in David's leven.

God ziet en haat de zonde in Zijn eigen volk. Ja, hoe nauwer iemand door belijdenis en genade betrekking op God heeft, des te hatelijker zijn zijn zonden, want zij zijn meer vergezeld van ondankbaarheid, trouweloosheid en schandelijkheid, dan die van anderen. Dat daarom niemand uit dit voorbeeld van David aanleiding neemt om zich in de zonde toe te geven, of zich daarin te stijven, want zij die met hem zondigen, zullen ook, zoals hij gedaan heeft, de ogen van Gods heiligheid verbitteren.

In de zonde van David zien wij de natuur van de zonde zo duidelijk mogelijk, maar wij zien tevens, dat de Heere Zijn volk niet in de zonde laat blijven, en daarom Zijn aangezicht voor hen verbergt, opdat er straks weer niet alleen een inzicht zal komen in de schuld, maar ook een vragen om erbarmen. Zal dit echter, dan moet de Heere niet alleen negatief, maar ook positief werken, d. w. z. ook weer komen met Zijn Woord en Geest, om de schuldige te ontdekken aan zijn zonde en hem te doen schreien om vergeving. Dit zal de Heere ook doen bij David, zoals het volgende hoofdstuk ons doet zien.

HOOFDSTUK 12.

NATHANS BOETPREDIKING.

Vs. 1-15a. Thans, nu David's zonde tot volledige ontplooiing is gekomen, treedt God toe om hem, die zijn misdaad probeert te vergeten en zonder berouw en schuldbelijdenis over haar probeert voort te leven, te redden, opdat hij niet op Sauls wegen (1 Samuel . 13 en 14) voortging en met deze hetzelfde einde bereikte. Hij zendt dus de profeet Nathan tot de koning, die in een verbloemde toespraak, hem onbewimpeld zijn zonde voorhoudt en Gods strafvonnis verkondigt, maar ook aanstonds, als David zonder omwegen zijn schuld bekent, hem de vrijspraak meedeelt.

En de HEERE, 1) die te Zijner tijd alles met wijsheid doet, zond, omstreeks negen of tien maanden na de begane echtbreuk, de profeet (7: 2) Nathan tot David om hem als een afgedwaald en verloren schaap weer te zoeken (Psalm 119: 176); toen die tot hem kwam, zei hij tot hem in een gelijkenis; niet om de eigenlijke waarheid te onthullen, maar om hem des te dieper in zijn ziel te treffen: Er waren twee mannen in één stad, de één rijk en de ander arm.

Al die negen maanden was de gemeenschapsoefening tussen David en zijn God verbroken geweest. Geen Psalm heeft hij gedicht, geen lofzang gezongen. Het was nacht voor zijn ziel. Hij tastte in duisternis rond en, o, was de Heere weer niet eerst tot Zijn knecht gekomen, wat zou het einde zijn geweest? Maar de Heere kwam weer het eerst, omdat Hij het werk van Zijn handen niet laat varen, opdat David het zou verstaan, dat al de zaligheid van Zijn volk berust in de handen van een trouw Verbondsgod.

Maar de arme had geheel niets dan één klein ooilam, dat hij gekocht, voor een in betrekking tot zijn armoede dure prijs zich aangeschaft had, en had het gevoed, met veel zorgvuldigheid opgekweekt, dat het groot geworden was bij hem, en bij zijn kinderen tegelijk: het at van zijn bete, en dronk van zijn beker, en sliep in zijn schoot, en het was hem als een dochter. 1)

Juist, omdat het als een huisgenoot werd beschouwd, als het ware dezelfde liefde deelachtig was als een kind, daarom stond voor David diefstal van zo'n huisschaap gelijk met diefstal en moord van een mens, en het is dientengevolge, dat hij de doodstraf over die man uitspreekt.

Toen nu bij de rijke man onverwachts een wandelaar 1) overkwam, verzuimde hij te nemen van zijn schapen en van zijn runderen, die hij toch zoveel had, om voor de reizende man die tot hem gekomen was, wat te bereiden en hij nam, op gewelddadige wijze, omdat hij vanwege zijn aanzien, als de rijkste man van de gehele stad, zich alles veroorloofde wat hem in de zin kwam, het ooilam van de arme man, en bereidde dat voor de man, die tot hem gekomen was. 2)

Een wandelaar. Onder dit beeld stelt Nathan, door Gods Geest voorgelicht, de zonde van wellust bij David voor. Als iemand, die onverwachts komt, die niet een huisgenoot is, maar

die een bezoek brengt. David was een man naar Gods hart, was een gerechtvaardigd zondaar, maar nog niet een heilige. En al was aan de wortel van de zonde bij David door Gods machtige Geest de bijl gelegd, al was het niet meer zijn voortdurende lust om de zonde te doen, zoals bij de niet wedergeborenen, toch stond zijn hart nog open voor allerlei insluipende zonden en begeerlijkheden. Duidelijk spreekt Nathan het hier uit, dat de zonde met Bathseba David in een onbewaakt ogenblik, waarin hij het Geestelijk zwaard in de schede had gestoken, was overvallen. Waar echter de profeet daarop door dit beeld wijst, daar wil hij ons waarschuwen, hoe onverzadigbaar de begeerlijkheid van het vlees is, en daarom stelt hij het juist voor, hoe de rijke man aan al wat hij bezit niet genoeg heeft, maar nu ook die arme man zijn ooilam nog ontneemt, om dat aan die vreselijke wandelaar te geven. Zo keurig fijn tekent de Heilige Geest in deze gelijkenis het ontzettende en God-onterende, maar ook het de gelovige verlagende van de zonde.

Onze val is van ons zelf, maar het opstaan is van de Heere.

David zou verloren geweest en immer ellendiger geworden zijn, indien God hem in zijn toestand nog verder had laten voortgaan. Maar Hij die toegelaten had dat hij ons en de gehele wereld tot waarschuwing viel, die erbarmde zich over Hem ook weer, toen hij daar lag, opdat alle gevallenen in hem een voorbeeld zouden hebben van de genade, die machtiger is dan alle zonde. Hij probeerde nu eerst hem tot erkentenis en bekentenis van zijn schuld te brengen, en zond tot hem de profeet Nathan, de man, die David overal als een beschermengel omgaf, in wederwaardigheden troostte, in voorspoed tot ootmoed stemde, in de ouderdom tegen samenzweringen beschermde en zijn koninklijk aanzien probeerde te handhaven. Als er ergens iemand geschikt was om op David’s gemoed indruk te maken, dan zeker Nathan. Hij behoorde tot die weinige standvastige mensen, bij wie de genade van hun God hoger staat dan alle gunst van de machtigsten op aarde, en hij was er niet op uit de koning in slaap te zingen, zodat deze nog geruster werd; nee, hij zag het duidelijk in, dat het huidig ogenblik een keerpunt in David’s leven zou zijn, en dat er veel op het spel zou staan, indien hij niet op de juiste wijze geleid werd; dat David even goed een dwingeland kon worden, voor wie geen wet meer heilig bleef, als een goed, door schade en schande nog wijzer en beter geworden koning. Nathan, die David’s zacht en licht ontvlambaar gevoel voor recht en gerechtigheid en zijn eerbied voor de wet kende, volbracht zijn werk met grote wijsheid. Hij wist dat, indien hij de koning zijn zware zonde ronduit voorhield, deze hierdoor makkelijk verbitterd en teruggestoten zou worden; daarom trachtte hij David de blik naar buiten te doen slaan en hem een schilderij voor te houden, alsof een ander gedaan, wat hij eigenlijk had gedaan, opdat hij met juistheid zien en oordelen kon. Hij vertelde hem een gelijkenis.

Volgens Bisschop Patrik is de wandelaar de verbeelding of de begeerte, die in David’s hart kwam en wandelaar genoemd wordt, omdat zij in het eerst zo is, maar uiteindelijk een gast, en tenslotte heer des huizes wordt. Anderen merken op, dat de wellust in David’s gemoed slechts voor een ogenblik was; zoals een verdwaald man slechts voor een enkele nacht bij ons vertoeft: hij woonde daar niet bestendig en heerste er niet. Wat is de Schrift toch heerlijk! Hoe diep grijpt zij alles aan, en uit dit leven. Het is even alsof iemand (de wandelaar, de zo spoedig komende en zo spoedig heengaande begeerte) ons huis voorbij gaat, zich bedenkt, stilstaat, en bij ons aanbelt, en ziet, daar is hij in huis. Zo-even dacht niemand aan hem, en nu

staat hij voor ons en houdt ons bezig, zoals het in het gastvrije Oosten is, waar iedere reiziger binnentreedt, bij wie hij wil.

Nathans wijsheid is door deze geschiedenis zelf bij de wereld spreekwoordelijk geworden; maar, o! een ander man dan die nagebootste wijze (in Lessings Drama: Nathan de wijze), die van hem niets dan de naam droeg, en door goochelspel met drie ringen elke geopenbaarde godsdienst onzeker meent te maken! geen sprookjes-smeder, maar een waarachtig profeet van de Heere.

Een gelijkenis is een leerstuk of een vertelling, waarin onder een uit de natuur of het menselijk leven ontleend beeld een waarheid van de godsdienst, een zijde van het Godsrijk wordt voorgesteld.

De Griekse uitdrukking daarvoor, Parabel, betekent letterlijk: zijdelingse worp; want "de bovenzinnelijke waarheid vindt haar zinnebeeldige schets in de naast haar gestelde, met haar parallellopende, onder het bereik van de zinnen vallende geschiedenis," dat is het hoofd-, dit het tegenbeeld. De Fabel, die meer tot doel heeft om lessen van aardse wijsheid te geven, wordt daarom in de Heilige Schrift nauwelijks gevonden (Richteren 9: 7vv. ; 2 Koningen . 14: 9); want de Schrift heeft tot hoofdoogmerk de mens op het hemelse te doen zien en beweegt zich slechts binnen de door God veranderde betrekkingen. Terwijl nu de Fabel de deugden, waartoe zij vermanen, of de dwaasheden, waarvoor zij waarschuwen wil, uitspreekt in handelingen en gesprekken uit de dierenwereld, waarbij bewustzijn en overleg verondersteld wordt, die zij nooit bezit, verdicht de gelijkenis haar geschiedenis niet, maar ontleent ze uit de reeks van werkelijke gebeurtenissen in natuur en mensenleven, en probeert de hemelse waarheid, die zij bedoelt, zowel te bedekken als te ontdekken te bedekken voor hen, die deze waarheid nog niet dragen of vatten kunnen, te ontdekken voor ontvankelijken en bereidvaardigen tot het geloof, die door deze gelijkenis het volledige licht ontvangen. Ook deze gelijkenis heeft met een werkelijke gebeurtenis uit het leven te doen, die juist zoals zij hier verhaald wordt, dagelijks kan gebeuren; want nog heden vindt men onder de Arabieren het gebruik om lievelingslammeren, Thima geheten, in huis te houden, zoals bij ons schoothondjes gehouden worden.

Toen ontstak David’s toorn, terwijl hij nog volstrekt niet in het verhaal van de profeet als in een heldere spiegel zijn eigen trekken herkende, maar veeleer meende, dat hem een rechtszaak tot beslissing was voorgelegd, zeer tegen die geweldadige rijke man; en hij zei tot Nathan: Zo waarachtig als de HEERE leeft, de man, die dat gedaan heeft, is een kind van de dood, 1) moet met de dood gestraft worden, want zijn vermetele door is, juist omdat de arme slechts dit enig schaapje had, en het behandelde als een dochter, met een mensenroof gelijk te stellen (Exod. 21: 16 Deuteronomium 24: 7).

Toen David zijn eigen vonnis had uitgesproken, toen bevestigde God dat vonnis. Het is dan ook nog de doorgaande gewoonte van de Heere om niet tot de mensen te zeggen: "Gij hebt gezondigd", maar om hen in de engte te drijven en hen zelf tot de erkentenis en belijdenis te brengen: "Ik heb gezondigd". David was al die tijd in een crisis geweest, evenals iemand, die een zweer heeft, die niet wil doorbreken, of die nodig heeft, dat hem een ader geopend wordt,

maar er niet toe komen kan. Nathan nu had in de gelijkenis het lancet verborgen, waarmee hij bij David de zweer of de ader opende.

Toen zei Nathan tot David: Gij zijt die man! 1) die aan zodanige zonde en naar uw eigen uitspraak de dood schuldig is, ja, die nog een veel zwaardere straf dan de opgenoemde verdiend heeft, 2) omdat het veel schandelijker is, om iemand zijn enige vrouw te ontnemen en hem zelf om te brengen. Zó zegt de HEERE, 3) de God van Israël, in wiens Naam ik tot u kom: Ik heb u eenmaal door Samuel (1 Samuel . 16: 13) tot koning gezalfd over Israël, en Ik heb u uit Sauls hand gered, aan wiens hinderlagen gij nooit ontkomen zou zijn, indien ik mijnvleugels niet over u uitgebreid had.

Mijn vonnis tegelijk en het einde van mijn ban.

Inderdaad heeft David later viervoudig moeten betalen met het verlies van zijn zoon van Bathseba (vs. 18) en van de drie andere zonen Amnon (13), Absalom (18) en Adonia (1 Koningen . 2: 13).

Nathan spreekt nu niet als een smekeling voor een arme, maar als gezant van de grote God, bij wie geen aanneming van de persoon is.

Het harte verstrikke met wereld en satan; De Heer doet geen schaap Zijner kudde vergaan; Hij brengt de verdoolden terug op Zijn baan; Zijn roepstem weerklinkt en Zijn Geest grijpt hen aan; Zo komt er tot iedere David een Nathan; Zo kraait er voor iedere Petrus een haan.

Op bevel van de Heere houdt Nathan het David voor, wat Hij hem al niet had gedaan. Zoals Samuel Saul voorhield, wat de Heere hem geschonken had, zo bijna op dezelfde wijze Nathan David. De goedertierenheid en genadebewijzen worden vermeld en in herinnering gebracht, om daardoor de verschrikkelijkheid van de zonde des te scherper te doen uitkomen. Licht en duisternis stelt Nathan hier tegenover elkaar. Gods oneindige goedertierenheid en de diepe schuld en trouweloosheid van de mens. Opdat het vernemen daarvan, het aanschouwen daarvan, de zondaar des te dieper zou doen bukken en buigen voor de hoge God, zijn snode zonde zou doen betreuren en erkennen. En (. .) de schuld is beleden, niet zoals bij Saul, alleen met de lippen, maar met het hart. De 51ste Psalm is daar om te bewijzen, hoe zwaar het in David’s ziel heeft gestormd, hoe diep hij zichzelf verfoeid heeft, hoe hij zichzelf de dood schuldig heeft leren kennen, en als een boeteling voor Gods genadetroon heeft gekropen, en geschreeuwd, om uitdelging van schuld. David viel wel diep, maar zijn berouw evenaarde als het ware zijn val. In zijn val tot waarschuwend voorbeeld, in zijn berouw ieder kind van God dierbaar.

En Ik heb u het huis van uw heer, zelfs het koninkrijk van uw vervolger met al de goederen, die hij bezeten heeft, gegeven, daartoe de vrouwen van uw heer in uw schoot, 1) ja, Ik heb u het huis van Israël en Juda gegeven, zodat gij uit alle dochters van Mijn volk u jonkvrouwen tot vrouwen had kunnen nemen naar welgevallen; 2) en indien het weinig is, Ik zou u zo en zo daartoe doen, indien u tot uw bevrediging nog iets had ontbroken, zo wist gij

wel, dat Ik nog veel meer genadeweldaden u wilde schenken, en gij alles, wat gij met enig recht mocht begeren, van Mij slechts had te vragen, om het ook werkelijk te ontvangen.

Naar de heersende zeden van het Oosten viel de koning bij zijn troonsbeklimming de harem van zijn voorganger ten deel; ja, de inbezitneming ervan was reeds een staatkundige handeling (3: 7; 1 Koningen . 2: 13vv.), die in sommige omstandigheden zelfs openlijk voor de ogen van het volk gepleegd werd (16: 21vv.). Nu had Saul slechts één rechtmatige vrouw, in wie David zijn schoonmoeder moest eren (1 Samuel . 14: 49vv. ; 18: 20vv.); diens bijvrouw had Abner reeds tot zich genomen (3: 7vv.). Er wordt dus hier slechts bedoeld wat onder andere omstandigheden aan David zou vergund zijn, om zijn zonde tot op haar wortel, de onverzadelijkheid van de begeerte, te ontdekken, en haar, door heen wijzing op alles, wat ter bevrediging van de lust hem gegeven was, in des te helderder licht te stellen, nu de voorrechten, die hij boven anderen bezat, hem toch niet hadden teruggehouden, om aan Uria zijn enige vrouw te ontnemen.

Hiermee moet volstrekt niet de gewoonte van de polygamie, die door de koningen op de grootste schaal uitgeoefend werd, goedgekeurd worden; integendeel verbiedt de wet (Deuteronomium 11: 17) een Israëlitische koning uitdrukkelijk veel vrouwen te nemen. Maar God drukt zich hier geheel uit naar de zwakheid van het vlees, en zou het met David, indien hij uit zwakheid zich nog meer vrouwen genomen had, dan hij reeds bezat, niet zo scherp genomen hebben; het bedrijf met Bathseba was echter werkelijk een zonde uit boosheid. De goddelijke bestraffing komt geheel overeen met de zielstoestand van de nog in diepe nacht verkerende koning. Op de voorgrond de grote weldadigheden, die God op zijn hoofd gehoopt had; maar terwijl van de geestelijke genadegaven, die uit het oog van de gevallenen verdwenen zijn als een droomgezicht, niet gesproken wordt, wijst het Godswoord hem slechts op de uiterlijke en tastbare zegeningen, die de van trap tot trap met alle koninklijke eerbewijzingen, goederen en schatten begiftigde man, tegenover de armoede van een eenvoudigen krijgsman, zo recht tot een rijk, ja, overrijk man gemaakt hebben. En nu in de scherpzinnigste tegenstelling met deze weldadigheden van God, die bereid zou geweest zijn om ieder andere wens van zijn hart, om de vervulling waarvan hij slechts te verzoeken had, te schenken, had hij de gruwelijke misdaad vol ondankbaarheid tegen en met verachting van het Woord van de Heere bedreven, een misdaad, waarin David, gruwelijker dan de rijke man, met Uria gehandeld had, door deze arme krijgsman niet slechts zijn schaapje, maar ook om dit in bezit te krijgen, zijn leven te ontroven. Zo werd de vorst van God, de gezalfde van Israël een echtbreker en moordenaar, omdat hij een snode lust bij zich als gast liet wonen.

Waarom hebt gij dan het woord van de HEERE, zowel in het algemeen het 5de en 6de gebod, als het bijzonder woord van de belofte, dat God u enige tijd geleden door Nathans mond had gezonden, veracht, 1) doende wat groot en gruwelijk kwaad is in zijn ogen? Gij hebt Uria, de Hethiet, met het zwaard verslagen, 2) en zijn vrouw hebt gij u tot vrouw genomen; en hem hebt gij met het zwaard van de kinderen van Ammon doodgeslagen. 3)

Dit is de oorsprong en dit is de boosaardigheid van de zonde, dat zij is een versmading en geringachting van Gods Wet en van de Goddelijke Wetgever, alsof de verbindende kracht van de Wet slechts gering en zwak, haar voorschriften beuzelachtig en haar bedreigingen

geenszins vreselijk of ontzaglijk waren. Ofschoon niemand ooit lieflijker over de Wet heeft geschreven, dan David, nochtans was hij in deze omstandigheden een verachter van deze, en als zodanig werd hij rechtmatig beschuldigd.

Straks wordt dit nog eens verzwaard door de bijvoeging, van met het zwaard van de Ammonieten doodgeslagen. Verslagen is nog niet zo sterk als doodgeslagen. David wordt er hier op gewezen, dat het was moord met voorbedachten rade. De profeet zet het mes zo diep mogelijk in de wond, opdat er bij de man naar Gods hart geen enkele verontschuldiging zou overblijven, opdat hij zou weten, dat God hem geheel en al doorgrondde.

Niet slechts wordt David ronduit beschuldigd van Bathseba's man met het zwaard verslagen te hebben, ofschoon hij dit niet met eigen hand, maar door de hand van een vreemde (op zijn bevel) gedaan had; maar al de afschuwelijkheid van dit ombrengen door vreemde hand wordt aangegeven door de uitdrukking: het zwaard van de kinderen van Ammon, d. i. van de vijanden van Gods volk.

Nu dan, ter rechtvaardige vergelding voor uw tweede zonde, het zwaard zal van uw huis niet afwijken tot in eeuwigheid; zodat het nog na uw dood zijn slachtoffers vorderen zal (1 Koningen . 2: 13vv.), nadat het reeds in uw leven daarin gewoed heeft (vs. 18 13: 28vv. ; 18: 14), daarom dat gij Mij veracht hebt, en de vrouw van Uria, de Hethiet, genomen hebt, dat zij u tot vrouw zij. 1)

Tweemaal wordt David herinnerd, dat hij Uria heeft gedood en tweemaal, dat hij diens echtgenote tot vrouw heeft genomen. Dit laatste ongetwijfeld, om hem te zeggen, dat hij met het tot vrouw nemen van Bathseba, de zonde van overspel niet heeft goedgemaakt. Op wederrechterlijke wijze had hij haar tot vrouw genomen, en de Heere toont het hem, dat Hij deze zaak niet kan en mag goedkeuren. David zal voortaan zijn zonde op ieder keerpunt van zijn weg ontmoeten. Want al zal hij vergeving vinden, en al zal de Heere hem volkomen vergiffenis schenken, ook dit woord, in dit vonnis uitgesproken, zal tot zijn recht komen.

Maar, zo zegt de HEERE, met betrekking tot uw eerste zonde, waardoor gij de orde van het gezin vernietigd en de heiligheid van het huwelijk aangerand hebt. Zie, Ik zal kwaad over u verwekken uit uw huis, en zal uw vrouwen nemen voor uw ogen, en a) zal haar aan uw naaste, die nog bij uw leven uw troon voor enige tijd in bezit zal nemen, geven
die zal bij uw vrouwen liggen, voor de ogen van deze zon
(16: 21vv.).

a)Deuteronomium 28: 30

Een zondige handeling kan op tweeërlei wijze beschouwd worden: allereerst, en zover zij een zonde, een afwijking van de wet en een belediging van God is, in zover kan God, vanwege Zijn oneindige gerechtigheid en heiligheid, aan zo'n handeling volstrekt geen deel nemen. Maar verder ook, in zover dergelijke handelingen door God toegelaten en met de toelating daarvan zekere oogmerken verbonden worden, zoals hier voorkomen, om David te tuchtigen, in zover spreekt de Schrift, zoals wij hier in de tekst vinden.

Zoals David's zonde met echtbreuk begon en in doodslag eindigde, zo betoonde zich bij de straf de wet van de rechtvaardige vergelding ook daarin, dat de oordelen, die over zijn huis kwamen, met Amnons bloedschande begonnen, in Absaloms opstand in de openlijke schending van zijn bijvrouwen ten top steeg, en zelfs Adonia pas door Abisag van Sunem te begeren, die aan David's borst gelegen had, om de zwakke grijsaard te verwarmen, zijn leven verloor.

Overigens hing het onheil in David's familie met zijn zonde op het nauwste samen, Amnon dacht, heeft mijn vader zich dat veroorloofd, Absalom bouwde op de wrok van het volk over de dubbele misdaad; Adonia viel, omdat hij de voorrang van zijn geboorte boven de bij Bathseba verwekte wilde laten gelden.

De vrede zou van nu af uit zijn huis zijn. Niet uit zijn hart, zoals de ongelovigen zeggen, zodat men dit zelfs uit zijn sinds die tijd vervaardigde Psalmen zou kunnen opmaken! Het tegendeel is waar. Dadelijk is David inniger, godvruchtiger geweest, nooit was hij meer nabij God, nooit heeft hij het aangezicht van de Heere meer gezocht, en heeft hij mooiere Psalmen gedicht dan na zijn val. Trouwens, de naam van man naar Gods hart werd na zijn val niet teruggenomen. Onder Gods aanbiddelijk bestuur liet God hem juist een goed zondaar worden, opdat hij een terechte verloste zou kunnen heten.

De zonde kwam enkel en alleen van de mens, maar de verordening en bestiering van hun wisselingen en snoodheden tot zo'n ellende was van God.

Want gij hebt het in het verborgen gedaan, en gij hebt op alle wijzen getracht om uw schande met de sluier van het huwelijk te bedekken (11: 5-13); maar ik zal deze zaak doen voor geheel Israël en voor de zon,
opdat ieder erkenne, dat Ik een rechtvaardig God ben, voor wie geen aanzien des persoons geldt.

De zonde van David was in het verborgen gepleegd en listig bedekt gehouden, maar de zonde, die de straf daarvan zou wezen zou openlijk bedreven en met een listig oogmerk openbaar gemaakt worden tot schande van David, wiens zonde in de zaak van Uria, ofschoon vele jaren te voren begaan, daardoor opnieuw indachtig gemaakt en het onderwerp van de gewone gesprekken zou worden. Zoals in een spiegel de gedaante beantwoordt aan het voorwerp, evenzo beantwoordt ook dikwijls de straf aan de zonde; hier is bloed voor bloed, onreinheid voor onreinheid, en hiermee betoont God, hoezeer Hij de zonde haat, voornamelijk in Zijn eigen volk, en dat deze, waar Hij ze ook vindt, niet ongestraft zal blijven.

Toen zei David, wie onder dit wijzen op zijn zonde door de profeet, de schellen van de ogen vielen, zodat hij zijn misdaad erkende, en de ban, die tot dusver op zijn hart gelegen had, van hem week, tot Nathan: Ik heb gezondigd tegen de HEERE. 1) En Nathan, wèl overtuigd, dat deze belijdenis uit een waarlijk boetvaardig hart voortkwam, zei tot David: De HEERE heeft ook reeds, thans, nu gij ootmoedig u als schuldige aan Zijn toorn en Zijn gerecht overgeeft, uw zonde weggenomen, woordelijk laten voorbijgaan, die vergeven, gij zult, zoals

gij eigenlijk als echtbreker en doodslager verdiend had, niet sterven, maar zult tot uw vaderen gaan in vrede, en in goede ouderdom begraven worden (1 Koningen . 2: 10).

Hiermee erkent David de Soevereiniteit van God. Ja, hij heeft gezondigd tegen Uria, tegen Bathseba, tegen Joab zelfs, maar bovenal en in de eerste plaats tegen de Heere, zijn God. Met Zijn zonde heeft hij de hoge God beledigd en verongelijkt, zodat hij Diens vijanden heeft doen lasteren. Zal het dus weer vrede bij hem worden, dan moet hij allereerst weer weten, dat zijn God, zijn Verbondsgod hem de zonde heeft kwijtgescholden. Maar met dit woord, met deze schuldbelijdenis erkent David tevens, dat de Heere recht is en rechtvaardig, indien Hij hem voor altijd verwerpt. Hij geeft zich in deze woorden volkomen over aan de Heere God, om met hem te doen naar Zijn welbehagen. Geen enkele verontschuldiging heeft hij, naar geen enkel vijgenblad zoekt hij, om zijn geestelijke naaktheid en onreinheid te bedekken. Hij heeft slechts één woord en het is hetzelfde, als wat de tollenaar in de gelijkenis uitroept: O God, wees mij zondaar genadig!.

"Ik heb gezondigd tegen de Here. " Ziedaar de erkenning van de soevereiniteit van God. David geloofde, niettegenstaande God hem vonniste. Ziedaar de opening van de zweer; nu kwam er lucht. De gevaarlijke crisis van de ziekte, het doodsgevaar was voorbij.

Nochtans, omdat gij door deze zaak de vijanden van de HEERE, die gij ook zo veel in Zijn eigen volk hebt, 1) grotelijks hebt doen lasteren, zal ook de zoon, die u uit Bathseba (11:
geboren is, de dood sterven, 2) en daarmee zal een begin worden gemaakt met het vonnis van de heilige God (zie Psalm 12, 14, 36 en 37

David geeft Nathan geen ander antwoord dan dit korte woord: "Ik heb gezondigd tegen de Heere. " Voorzeker heeft ook Saul zijn zonde bekend, zelfs onder tranen, en toch is hij op zijn zondenweg voortgegaan. Hoevelen belijden telkens hun zonden, en toch volgt er nooit een bekering. En toch legt Nathan op dat korte woord van David zo’n gewicht, dat hij dadelijk tot hem zegt: "Ook de Heere heeft uw zonde weggenomen, gij zult niet sterven. " Nathan heeft namelijk bemerkt, dat dit woord van David in zijn mond de volle waarheid is, omdat het uit zijn hart kwam. En Nathan heeft goed gezien, daarvan heeft zich David’s huis aanstonds overtuigd, daarna het gehele volk van Israël, ja, alle tijden en volkeren zijn er op ontwijfelbare wijze van overtuigd geworden. David’s zonde vertoont zich in naakte onvervalste waarheid; maar even echt en ongekunsteld is ook het voorkomen en de kleur van zijn boetvaardigheid. Het heilige woord boete of boetvaardigheid is in de jongste tijd zo mismaakt en verkeerd voorgesteld, dat het bijna een verachtelijk woord is. Het is voor onze door en door ongezonde tijd, een zeer heilzame medicijn om de boetvaardigheid van koning David te beschouwen. Het is een verheven en zeldzaam voorkomend voorbeeld in de geschiedenis, dat keizer Theodosius zich vanwege zijn wraakneming op Thessalonica aan de strenge tucht van de Milaanse bisschop onderwerpt; maar wij vernemen in dit geval slechts wat Theodosius gedaan heeft, maar de ervaringen en de gevoelens van zijn hart openbaren zich niet duidelijk. Anders is het met koning David, hij zelf heeft ervoor gezorgd, dat wij tot in de diepte van zijn hart kunnen zien (Psalm 51); want indien wij het tot dusver nog niet wisten, zo moesten wij het thans bemerken, dat deze koning recht beslist is om voor zijn volk geen geheim te hebben. Wat verbergt zich meer voor de eigen ogen dan de zonde, en wat

wordt zorgvuldiger, ja, met een aangeboren instinct van sluwheid en bedekking voor de ogen van anderen verborgen, dan de eigen zonde? Heeft nu iemand een in het oog lopende betrekking, is hij misschien zelfs een monarch, hoe rijst dan deze vermommingskunst, hoezeer weet hij zich te rechtvaardigen en op te sieren als plichtmatige wijsheid en noodzakelijke deugd, die het onontbeerlijke gezag van de waardigheid van het ambt moet beschermen en bewaren. Van dit alles niets bij David; maar het tegendeel van dit alles. Zodra hij zijn zonde erkend heeft, is hem alles in de wereld onverschillig; hij heeft slechts één behoefte, deze is genade en vergeving bij de HEERE; zolang hem zijn zonde voor ogen zweeft, is zijn koninklijke waardigheid, zijn koninklijk gezag verbroken, deze geeft hem geen achting, hij weet dat alles verloren is, en alles slechts hersteld kan worden, niet door menselijk doen en laten, maar alleen door de genade en trouw van de HEERE. Dat is het karakter van David's boete.

De keizer (reg. 379-395 vóór Chr.) had in de oproerige stad een vreselijk bloedbad laten aanrichten in het jaar 389; binnen 3 uur werden 7. 000 mensen zonder onderscheid en verhoor neergesabeld. Bisschop Ambrosius van Milaan schreef de keizer een ernstige brief en herinnerde hem aan het woord in Ezechiël. 3: 18; tevens ontzegde hij hem de toegang tot de kerk van Milaan. Theodosius beriep zich tot zijn verontschuldiging op David's bloedschuld; maar Ambrosius antwoordde: "Hebt gij David's zonde bedreven, zo doe ook David's boete; " en vorderde openlijke boete in de kerk. De keizer onderwierp zich aan de boetedoening, legde voor de kerk van Milaan zijn keizerlijke mantel af, wierp zich met het aangezicht op de aarde en bad: "Mijn ziel kleeft aan het stof; maak mij levend naar Uw woord" (Psalm 119: 25). Het volk weende en bad mee; zo werkte bij Theodosius de droefheid naar God een bekering tot zaligheid.

Velen willen wel met David vallen, maar niet met David weer opstaan, maar hier wordt ons een voorbeeld voorgehouden, niet om te vallen, maar opdat wij, gevallen zijnde, zouden opstaan. Bemerkt dit dan, opdat gij niet valt. Laat de val van de groten geen verlokking voor de kleinen, maar een schrik voor hen zijn. Herhaaldelijk is dit beschreven, en daarom wordt dit zo dikwijls in de Kerken gelezen en gezongen, opdat zij, die niet gevallen zijn, het horen en voor vallen behoed worden, en opdat degenen, die gevallen zijn, het horen en zouden opstaan.

De Heere had door Nathan gezegd tot David, dat de zonde van hem was weggenomen. Persoonlijk had David dus vergeving, niet om zijn berouw, niet vanwege zijn ongeveinsd berouw, maar uit kracht van het eeuwig Verbond, dat God met hem had opgericht, omwille van Zijn Naam. Want David had als overspeler en doodslager de dood moeten sterven. Maar de Heere schenkt hem, na zijn belijdenis van schuld, vergeving. Echter zal hij gestraft worden in de dood van het kind van zijn schande. David was een zeer teder minnend vader, hij hing zeer aan zijn kinderen. Ook dit kind was hem lief en dierbaar, maar de Heere zou hem dat kind ontnemen. En nu, zie nu ook hier de strengheid en de barmhartigheid van God. Het was niet alleen de strengheid van een Rechter, maar ook de barmhartigheid van een Vader, die het altijddurend bewijs van zijn overspel, de vrucht van de zonde wegneemt, opdat de wereld niet altijd in dit kind hem op zijn zonde zou kunnen wijzen.

(a) Toen ging Nathan naar zijn huis, en liet de koning aan de verdere arbeid van Gods Geest op zijn hart over.

In deze tijd van David's leven is de 51ste Psalm ontstaan, waarin de boetvaardige koning in zijn binnenkamer om herstel in gemeenschap met God worstelt. Zo'n Psalm kan niemand maken, die zich met zijn verbeelding in andermans toestand verplaatsen moet; hij moet zelf in zo'n toestand verkeren.

Toen hij daarop van de goddelijke genade en gemeenschap in zijn hart vergewist en blijde geworden was, dichtte hij de 32ste Psalm. Deze geschiedenis in verband met beide Psalmen laat zich goed gebruiken, om de verlichting door Gods Geest tot kennis van zonde op te helderen. De verlichting is toch die handeling van de Heilige Geest, waardoor Hij een goddelijk licht in ons duister verstand ontsteekt, en uit de wet onze zonde en Gods toorn over de zonde, maar uit het Evangelie Gods genade en onze verlossing door Christus ons doet erkennen. Dit gebeurt hier door de voorstelling van de zonde (wet) bij monde van Nathan, en de daarna uitgesproken absolutie (Evangelie). De gave nu, die de Heilige Geest met de verlichting uit de Wet schenkt, is de boete, of het berouw; ik voel berouw en leed over de zonde en zou zo graag van haar schuld en van Gods toorn bevrijd worden (Psalm 51). Maar de gave, die de Heilige Geest met Zijn verlichting uit het Evangelie schenkt, is het geloof; ik grijp Gods genade, die ons aangeboden wordt, aan; en stel op Christus verdiensten al mijn vertrouwen, al mijn hoop (Psalm 32).

II. Vs. 15b-25. Nadat Nathan huiswaarts gekeerd is, komen Gods kastijdingen zonder uitstel; het in echtbreuk met Bathseba verwekte jongetje wordt, ten gevolge van een buitengewone bestelling van God, ziek tot stervens toe. Nu smeekt David de Heere wel met bidden en vasten om het leven van het kind; maar het sterft nochtans op de zevende dag, hetgeen God deed niet slechts om David en Bathseba tot hun heil te tuchtigen, maar ook om de smet, die op de afkomst van het kind kleefde (Nu 5: 31" en Jud 11: 2). Zo bedroefd als David eerst was, zo blij is hij nu, tot grote verwondering van zijn oudsten, in Zijn God, onder Wiens wil hij zich buigt. Zijn huwelijk met Bathseba wordt daarop met een tweede zoon gezegend, die hij Salomo noemt en onder Nathans leiding stelt; deze noemt hem lieveling van de Heere, want daarvoor heeft hij hem door verlichting van de Geest erkend, en de knaap moet vroegtijdig zich zijn roeping van God bewust wezen.

(15-b). En de HEERE, het woord van Zijn profeet (vs. 14) aanstonds vervullende, nadat deze van de koning was heengegaan, sloeg het kind, dat de vrouw van Uria aan haar huidige echtgenoot David gebaard had (11: 27), dat het zeer ziek werd.

En David, toen het gevaar voor de dood al hoger en hoger steeg, en hij zich van zijn genadevolle aanneming na zijn vreselijke afdwaling en vervreemding van God weer bewust was geworden (2 Samuel 12: 15), zocht God voor dat jongetje, opdat Hij het weer gezond maakte en bij het leven behield; en David vastte een vasten, en ging in de verborgenste kamer van Zijn huis, en lag de nacht door op de aarde 1) (Joz. 7: 6).

God slaat het kind en treft de ouders.

Zo is dan toch ook bij David, zou iemand kunnen zeggen, eigenlijk niet slechts de zonde, maar zijn het de bittere gevolgen van de zonde, waarvan hij zich door zijn boete wil vrijwaren! Gij zou zo niet spreken, indien gij van naderbij wilde zien, wat David tot zijn bede dringt. O, met het leven van dit jongetje, om wiens hij bidt, is het geheel anders gelegen, dan met het leven van een geliefd kind, dat, als de lust en vreugde van zijn ouders, met iedere opslag van zijn oogjes en ieder geluid van zijn mondje hun hart tot dank wekt ten opzichte van het verleden en tot liefelijke hoop voor de toekomst. Van het gelaat van dit kind valt een donkere schaduw op hem, die op aarde in de naaste betrekking tot hem staan. Aan zijn aanwezigheid kleeft de smet van een ontuchtige omgang, en zijn voor David de droevigste herinneringen van zijn leven verbonden. Ware nu het leven van de eigenliefde niet geheel in hem uitgeroeid, ware van de zelfzucht, van de Kaïnsgeest, die hem de brief aan Joab deed schrijven, ook nog slechts een spoor in zijn hart overgebleven, dan had de zware ziekte van zijn kindje hem met een heimelijke vreugde moeten vervullen; dan had hij slechts kunnen wensen, dat het hoe eer hoe liever van de aarde verdween, die het liever nooit had moeten betreden, en dat met dit kind ook de laatste herinnering aan zijn schande ter aarde daalde. Heeft niet de vrees voor deze schande reeds bij menige moeder alle natuurlijk gevoel verdreven, en haar hand met het moordtuig tegen de zoon van haar schoot gewapend? En David behoeft zijn eigen hand daartoe niet te bewegen; hij heeft slechts stil te zijn en toe te zien, zelfs onder en schijn van een voorbeeldige overgegevenheid, hoe Gods hand het kind dodelijk treft. Maar zie nu een, hoe David niet langer zichzelf zoekt! Hoe de eigenliefde de doodsteek ontvangen heeft en het zoeken van de eer bij de mensen bij hem gedood is! Hij ziet in het kind niet een hatelijke aanklager, maar alleen zijn kind, zijn arm, ongelukkig kind, en door het onrecht, dat hij hem voor geheel zijn leven heeft aangebracht, is het hem des te bezwarender, dat hij hem zijn liefde niet anders zal kunnen bewijzen, dan door hem het doodkransje op het hoofdje te leggen. Dat kleine schepseltje kermt en jammert onder de slagen, die zijn schuldige vader hadden moeten treffen; en zou dan de vader, die de weg tot de genadetroon weet en voor zichzelf vergeving vond, daar bedaard bij staan en niet de handen biddend opheffen om, zo mogelijk, het doodvonnis nog van hem af te wenden? Nee, David zoekt God voor het jongetje en hij doet dit in volle ernst.

Hij gaf hiermee te kennen, een heilige vrees voor God en voor zijn verbolgenheid. Dat hij de dood van het kind poogde af te bidden, was voornamelijk, omdat hij die aanmerkt als een teken van Gods toorn tegen hem en zijn huis en als de vervulling van een Goddelijke bedreiging, en daarom bad hij des te ernstiger, dat, indien het de wil van God was, dat het in het leven mocht blijven en hij daardoor van zijn volkomen verzoening met God mocht vergewist worden. Maar men mag denken, dat God het in gunst tot hem wegnam, tot uitwissing van de gedurige smaad, die het hem veroorzaakt zou hebben.

En het geschiedde op de daarop volgende morgen, de zevende dag na het begin van de ziekte (vs. 15), dat het kind stierf, want God gaat Zijn eigen wegen, die wel dikwijls berispt worden door het verstand, en door het hart als te zwaar worden genoemd, maar die steeds zoveel hoger zijn dan onze wegen, als de hemel hoger is dan de aarde (Jes. 55: 8vv.); en David’s knechten vreesden hem aan te zeggen, dat het kind dood was; want zij zeiden bij zichzelf en onder elkaar: Ziet, als het kind nog levend was, spraken wij tot hem, om toch

goedsmoeds te zijn en zich in acht te nemen, maar hij hoorde naar onze stem niet, hoe zullen wij dan tot hem zeggen: Het kind is dood? Want het mocht kwaad doen. 1)

In het Hebreeuws Weäsah raäh. Letterlijk, dat hij kwaad doe, d. w. z. dat hij zichzelf enig leed aandoe. Zij waren bevreesd, dat hij in de wanhoop van de smart zichzelf leed zou aandoen. Zo weinig kenden zijn knechten hem nog. Zo weinig kennen de kinderen van de mensen de kinderen van God. De wereld begrijpt Gods volk nooit.

Maar toen stond David op van de aarde, en waste en zalfde zich, en veranderde zijn kleding, ten teken dat zijn vorige droefheid, gedurende welke hij het wassen en zalven had nagelaten, en in eenvoudige kleren was rondgewandeld, nu geheel van hem geweken was, en ging in het huis van de HEERE, 1) in de heilige tent, die hij naast zijn huis voor de verbondskist had laten oprichten (6: 17), en aanbad, dankte voor de genadige verlossing van het kind en riep Hem aan, om ook in alle toekomstige kastijdingen hem bij te staan, en ze tot zijn welzijn te doen uitlopen; daarna kwam hij in zijn huis, en eiste brood; en zij zetten hem brood voor, en hij at, als iemand die nu weer blij was geworden.

Meent gij, dat God het gebeurde op dit arme kind wreken en het tot een gedurige smaad en terging onder zijn broeders stellen zou? Nee, Hij borg dit kind in Zijn hemel. David kon met volkomen zekerheid zeggen: Ik zal tot Hem gaan.

hoe onmogelijk is het toch om een hart, dat onder de tucht van de genade staat, met een natuurlijke maat te meten! Het kan bitter wenen, en zich overgeven aan de diepste ervaringen van de smart, zonder daarom nog in de smart te bezwijken en de heerschappij over zichzelf te verliezen. Door de wolken van de treurigheid heen komt de blijdschap van de geest telkens weer en dikwijls plotseling te voorschijn nu eens doordat men eigen lijden in eigen boezem verbergt, om door zijn liefde slechts anderen gelukkig te maken of dat men in het lijden zichtbaar en tastbaar de raad en de hand ontdekt van Hem, die ons door lijden tot kinderen en erfgenamen van Zijn eeuwig rijk wil opleiden. Vóór de slag, zolang er nog enige mogelijkheid zich vertoont, om die af te wenden, wordt de toevlucht genomen tot de genadetroon, als wilde men die bestormen, na de slag is er ogenblikkelijke onvoorwaardelijke onderwerping aan en gelatenheid in God. David’s gang in het huis van de Heere is zijn eerste waarlijke kerkgang na een meer dan negen maanden lange vervreemding van het aangezicht van de Heere; en ofschoon hij moet verschijnen als een schipbreukeling, als iemand, die uit de ondergang van alle eigengerechtigheid en schoonheid slechts het naakte leven gered heeft; hij doet die gang niet met wrevel, maar met een gezalfd aangezicht, met uitnemende vreugde in zijn Redder en Verlosser. Wat bij de smeekgebeden van de 51ste Psalm in zijn ziel is omgegaan, daarop drukt de plechtige optocht naar de tent, om voor Gods aangezicht te verschijnen nu ook het zegel ten aanschouwe van de gehele wereld, hetzij deze het versta of niet!

Waarom? Om zich te verootmoedigen, maar ook om aan de andere zijde te kennen te geven, dat hij niet alleen de slag billijkte, maar ook de slaande hand van God goedkeurde. Vervolgens om van de Heere te vragen, dat Hij Zijn tuchtigende hand over hem zou

intrekken. In één woord, om zich in de handen van de Heere te stellen voor de rest van zijn leven.

Maar nu is het dood, nu zie ik metterdaad, dat Gods besluit onweersprekelijk geweest is, waarom zou ik nu vasten, en mij overgeven aan een treurigheid, die toch tot niets nuttig kan zijn? Zal ik hem door mijn droefheid nog kunnen terughalen van de plaats, waar zijn ziel zich nu bevindt? Ik zal wel op Gods tijd, als ook mijn sterfuur slaat, tot hem geen, maar hij zal tot mij niet terugkomen, en tot op deze hereniging met mijn reeds vertrokken kind wil ik tevreden zijn met Gods genade, van wie ik in mijn hart zo verzekerd ben geworden, dat ook de schijnbare niet-verhoring van mijn gebed mij daaraan niet kan doen twijfelen.

In deze woorden hebben wij een van die weinige duidelijke plaatsen in het Oude Testament, die het terugzien als de verwachting van de heiligen verkondigen.

Hoe en op welke gronden wist David, dat zijn kind zalig was? Wist en beleed David, dat hij in ongerechtigheid geboren en in zonde ontvangen was, hij geloofde dit toch ook van zijn kind. Laat ons zeggen: David, zelf Gods bondgenoot zijnde, mocht dit van zijn nageslacht, omdat hij het tegendeel niet zag, op grond van de Verbondsbelofte van de Heere geloven. De Heere kan ook, door Zijn Geest, dit geloof in David’s hart gewerkt en hem daardoor in zijn druk krachtig getroost hebben.

Gewoonlijk zegt men, dat het David met zijn bede erom te doen is geweest, om in het behouden van het kind een genadebewijs van God te verkrijgen, nadat hij in de gemeenschap met Hem was hersteld; dat dit echter niet het geval was, maar dat David veeleer de vergeving, door Nathan toegezegd, zich reeds zodanig had toegeëigend, dat de uiterlijke Godsstem op een innerlijke in zijn hart antwoordde en het aanklagende geweten bij hem tot zwijgen was gebracht door de verzekering van de goddelijke genade, dat zien wij duidelijk uit zijn gedrag na de dood van het kind. Nu hij de genade in volheid bezat kon hij, zoals wij boven reeds aanmerkten, om het behoud van het kind, die getuige van zijn schande, bidden; want hij Wist: Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen van God? God is het die rechtvaardig maakt. Maar in het volle bezit van die genade zijnde, kon hij dan na ook, nadat God met betrekking tot zijn gebed een beslist Nee! gesproken had, een blij en dankbaar Ja! tot antwoord geven, en juist in het sterven van het kind een teken van de goddelijke genade erkennen; want door de vergeving staat voor hem de weg open tot de bestendige hemelse dingen en zijn van de aarde los gemaakte geest ach, de wereld is hem vanwege de zonde zo bitter als gal geworden! stijgt daarheen, waar geen scheiden meer plaats heeft, en ook geen wenen meer over dood en zonde.

Daarna troostte 1) David zijn vrouw 2) Bathseba, over het verlies van het kind, en leidde haar ook tot een hartelijk berouw (Psalm 51: 15), en ging nu in eer tot haar in, en lag bij haar; en zij a) baarde, toen de oorlog tegen de Ammonieten geëindigd was (vs. 26vv.) omstreeks 1035 vóór Chr. 3) een zoon, die hij Salomo noemde, d. i. Vredevorst, Man van de vrede (Frederik) (1 Kronieken 22: 7vv.), en de HEERE had \hem lief. 4)

MATTHEUS. 1: 6

David kon haar nu troosten met de ware, hemelse en blijvende troost; want die had hij krachtig ondervonden in de vergeving van zijn zonden. En o, hoe zullen de vertroostingen in overvloed over zijn lippen zijn gekomen! Hoe zal hij Bathseba gewezen hebben op de Heere, bij Wie zo veel vergeving te vinden is! Hoe zal hij met en voor haar gebeden hebben, dat God toch ook haar tot Zich trekken en haar onsterfelijke ziel voor de eeuwigheid bekeren mocht. Het is meer dan waarschijnlijk, dat dit werk van zijn liefde en van zijn gebed gezegend werd en dat Bathseba uit de staat van de zonde in de staat van de genade overgezet, en een waar kind van God geworden is. Althans zij was van nu aan David's liefste gemalin; ook wordt van haar in de Heilige Schrift steeds met eer melding gemaakt, en heerlijk is de vermaning, die zij later aan haar zoon Salomo gaf, en die ons uitdrukkelijk in Spreuken 31: 1vv. bewaard is gebleven.

Nu niet meer genoemd, zoals vroeger, de vrouw van Uria, de Hethiet, maar zijn vrouw. De straf was gedragen, de toorn was weggenomen, de zonde was vergeven. God had in zoverre met David over deze zaak afgerekend, hoewel hij later nog wel dikwijls menige teug zou moeten ledigen uit de bittere drinkbeker. Nu echter zag God ook in genade en in ontferming op hem neer, en gaf hem straks ook door het woord van Nathan, de profeet, een bewijs van Zijn Goddelijke vergevende liefde.

Bij zijn troonsbestijging in het jaar 1015 vóór Chr. moet Salomo minstens 20 jaar oud zijn geweest, omdat hij reeds in Rehabeam een zoon van een jaar bezat (vgl. 1 Koningen . 11: 42 met 14: 21); dit leidt ons tot het boven opgegeven jaar van zijn geboorte.

Dat onder David's vele zonen een zoon van Bathseba door vrije genade, niet naar menselijke inzetting verkozen werd om David's opvolger en het voorbeeld van de eeuwige Koning te zijn, geeft een merkwaardig bewijs van de volkomen vergeving, waarmee de Heere David's zonde bedekt heeft.

Van de aangekondigde straf maakte de Heere David niet vrij; zij moest als heilzame vaderlijke tuchtiging ook na ontvangen vergeving nog toegepast en gevoeld worden; maar verder wilde de Heere met Zijn verootmoedigde knecht niet gaan, en de beenderen moesten weer verheugd worden, die Hij verbrijzeld had.

In die naamgeving beleed David voor de mensen, dat de Heere zijn zonde van hem had weggenomen en behelsde volstrekt niet een verzekering, dat de Heere hem rust van zijn vijanden had gegeven.

En Hij (de Heere) zond een boodschap heen door de hand van de profeet Nathan, en Nathan noemde hem Jedid-Jah, 1) d. i. de Heere lief = lieveling van de Heere, omwille van de HEERE, omdat hij door de Goddelijke openbaring wist, wat de Heere met de knaap voorhad, en hij een type van de eeuwige Zoon van de liefde zou zijn. 2)

En in deze naam werd voor afgebeeld Jezus Christus, die gezegende Jedidja, de Zoon van Gods liefde, van wie God meermalen heeft getuigd: "Deze is mijn geliefde Zoon, in wie Ik

mijn welbehagen heb. " Daarom twijfele ook niemand, dat Salomo na zijn afgoderij zich bekeerd hebbe en zalig gestorven zij. God doet Zijn eigen verkiezing nooit teniet.

Onze gebeden voor onze kinderen zijn even gunstig verhoord als sommigen van hen in hun kindsheid sterven en anderen als "beminden van de Heere" leven. God verhoorde David's gebed niet; het kind sterft; maar God bevestigt het huwelijk van David met Bathseba, en laat David uit haar een opvolger geboren worden in Salomo. Ziedaar Gods soevereiniteit en koninklijke vergeving! Deze geringe vrouw werd koningin en koninginmoeder. Wie zou het gedacht hebben, dat God zo'n paar op deze wijze zou zegenen? Maar zo handelt God, en handelt Hij altijd. Is de zonde eenmaal verzoend, dan doet Hij juist in haar plaats de heerlijkste vruchten voortkomen.

Uit dat bloedschendig huwelijk bracht God, nadat de verzoening geschied was, de voortreffelijke Salomo voort, een voorvader van de Messias. En opdat dit niet vergeten werd, wordt op de geslachtslijn van Christus (die de adelijkste is van de gehele wereld) uitdrukkelijk vermeld, dat Salomo aan David geboren werd uit Bathseba, die Uria's vrouw was geweest.

Ofschoon deze een nakomeling van de boosdoeners was, want dat waren David en Bathseba, nochtans was het verbond wel zo verordineerd en de kroon zo onafscheidbaar daaraan vastgemaakt, dat elk instrument, daartegen bereid, ijdel was, en dat alle beschuldiging, daartegen ingebracht, de mond gestopt werd, tot een betoning, dat deze, die van nature kinderen van de toorn en de ongehoorzaamheid zijn door het verbond van de genade niet alleen met God bevestigd, maar ook tot kinderen en gunstgenoten van God gemaakt worden. In deze naam was de zoon van David insgelijks een voorbeeld van Christus, die gezegende Jedid-Jah, de Zoon van Gods liefde, aangaande wie de Vader meermalen getuigd heeft: "Deze is mijn Zoon, in wie Ik een welbehagen heb. ".

Dit vers wordt door Luther zo vertaald: En hij, David, deed hem, Salomo, toen hij daartoe oud genoeg was, onder de hand, leiding, van Nathan de profeet, opdat deze hem opvoedde en in de vrees van de Heere onderwees, en noemde hem, zolang hij hem onder zijn leiding had, Jedid-Jah, omwille van de Heere. Deze vertaling sluit zich bij de Vulgaat aan; de Statenvertaling heeft zich hier meer aan de woordklank van de Hebreeuwse tekst gehouden.

III. Vs. 26-31. Nadat David uit zijn zware, met de geschiedenis van de belegering van Rabba zo nauw samenhangende val opgestaan en zijn verhouding tot God volkomen hersteld is, heeft nu ook die belegering een gelukkige voortgang. Joab neemt de eigenlijke, de zogenaamde Waterstad in en laat zijn koninklijke heer verzoeken, om de eer van de strijd voor zichzelf daardoor te verwerven, dat hij met een vers leger aanrukt en ook de burg en citadel van Rabbath-Ammon verovert. David doet dit, zet zich de Ammonitische koningskroon op het hoofd, en keert, na de Ammonieten fel getuchtigd te hebben, met zijn zegevierend leger in triomf naar Jeruzalem terug. Vergelijk 1 Kronieken 20: 1-3.

Joab nu, om hier op het slot van onze geschiedenis in 11: 1 terug te komen, streed tegen Rabba, de hoofdstad de kinderen van Ammon; en hij nam eindelijk, na een belegering van

anderhalf jaar, de koninklijke stad in, de eigenlijke residentie van de koning, die aan de linker- en de rechteroever van de Boven-Jabbok lag, in een smal, hoogstens 200 schreden breed dal tussen kale heuvels. In vs. 27 wordt zij de Waterstad genoemd. Nu bleef hem ter verovering niets anders over dan de in het noordwesten gelegen Akropolis, of de tot de stad behorende burg of vesting.

Zo verzamel gij nu het overige van het tot dusver nog in het vaderland achtergebleven krijgsvolk, omdat het andere dat met mij voor Rabba ligt, reeds zeer verzwakt is, en beleger de stad, de Akropolis, die nog overgebleven is, en neem ze in; opdat niet, als ik de stad geheel zou innemen, mijn naamover haar uitgeroepen wordt; zo zal de roem van de verovering niet mij, uw knecht, maar, zoals het voegt, u, de koning, te beurt vallen.

Hieruit blijkt, dat Joab, ofschoon vele misslagen hebbende, nochtans zijn vorst beminde en zijn roem zocht te bevorderen, zijn eigen alleen behartigende in ondergeschiktheid aan hem, hetgeen tot voorbeeld moet strekken voor alle dienaren van de Heere Jezus, om in alles wat zij doen, Zijn eer te behartigen. "Niet ons, niet ons, maar Uw Naam geeft de eer. ".

Vergelijk dergelijke plaats bij Curt. R. de rebus Alexandri M. VI. 6: ille (Craterus) omnibus praeparatis, regis (Alexandri) exspectabat adventum, captae urbis (Artarcanae) titulo, sicut par erat, cedens (Craterus, nadat hij alles voorbereid had, wachtte de aankomst van Alexander af, hem, zoals het behoorde, de eer overlatende de stad te hebben ingenomen).

Toen verzamelde David al dat krijgsvolk, 1) dat tot dusver nog niet aan de veldtocht had deelgenomen, en trok naar Rabba; en hij streed tegen haar, en nam ze in, veroverde behalve de reeds door Joab ingenomen Waterstad, ook nog de vaste burg, zodat de overwinning nu volkomen was.

Hieruit blijkt wel, dat het leger van Joab zeer verzwakt was gedurende de belegering. Had David vrijwillig en met opzet Uria opgeofferd, in Zijn toorn en Goddelijk misnoegen, had de Heere toegelaten, dat er velen van David’s krijgslieden in de slag waren gebleven.

a) En hij nam de kroon van haar, bij de verovering gevallen of gevangen koning Hanun (10: 1) van zijn hoofd, waarvan het gewicht een talent goud was 1) (Le 19: 37) met edelgesteenten bezet, en zij werd op David’s hoofd gezet, tot bewijs, dat hij nu de koning van de Ammonieten was; ook voerde hij uit een zeer grote door van de stad van buit gemaakte voorwerpen van waarde.

1 Kronieken 20: 2

De mogelijkheid, dat een sterk man een kroon van deze zwaarte een korte tijd, slechts bij de meest feestelijke gelegenheden, op het hoofd kan dragen, is niet te loochenen; en bovendien zou de verklaring, dat de kroon aan de troonhemel boven het hoofd was vastgemaakt, geenszins strijden met de woorden van de tekst.

Vooral de edelgesteenten zullen de zwaarte van de kroon veroorzaakt hebben. Platina, de vita Pontif 231, deelt mede, dat Keizer Leo IV een groot minnaar van edelgesteenten was, zo zeer zelfs, dat hij zich altijd vertoonde met een zware kroon, zwaar door edelgesteenten. Daaraan schrijft men ook de beroerte toe, die zijn leven deed eindigen.

Het volk nu, dat daarin was, de krijgslieden, die bij de inneming van de stad gevangen waren genomen, voerde hij uit vóór de stad, en legde het onder zagen, en onder ijzeren dorswagens, of dorssleden, met pinnen voorzien, zoals de ouden hadden, en onder ijzeren bijlen, snijwerktuigen, en deed hen door de ticheloven gaan; en zo deed hij aan alle steden van de kinderen van Ammon; ook bij de in bezitneming van de overige steden van Ammon handelde hij op deze wijze met het gevangen genomen krijgsvolk. Daarna, nadat de onderwerping van het vijandelijke land geëindigd was, keerde david en al het volk terug naar Jeruzalem.

De wijze, waarop deze straffen voltrokken zijn is in bijzonderheden niet duidelijk op te geven; naar 1 Kronieken 20: 3 had het leggen onder de ijzeren zagen enz. ten doel, om de gevangenen op een zeer gruwelijke manier aan stukken te scheuren (Hebr. 11: 37 en Sueton. Calig. 27: medios serre dissecuit-hij sneed hen met de zaag midden door), en naar een andere lezing in onze tekst zou men onder de ticheloven, waarin David de Ammonieten liet verbranden, de Molochsbeelden moeten verstaan, waarin zij zelf gewoon waren hun kinderen aan de afgoden te offeren (Le 18: 21). Omdat men deze afgrijselijke wreedheid van David's zijde niet heeft kunnen verklaren, heeft men gemeend, dat door deze woorden werd te kennen gegeven, dat de gevangenen veroordeeld werden tot zware loon- en slavendiensten bij het zagen, dorsen, tichelbranden enz. ; maar dit is een woordverdraaiing en geen verklaring van de zaak. Daarom nemen anderen aan, dat de verovering van Rabba zou voorgevallen zijn in de tijd na David's dubbele, in 11 vertelde zonde, eer Nathan tot hem kwam en zijn hart tot boetvaardigheid stemde; om de onrust van zijn geweten, die hem kwelde enigermate te verdrijven, zou hij dan zelf de veldtocht hebben ondernomen, en om zich het vonnis over zijn eigen zonde te besparen, zou hij des te scherper vonnis over de misdaad van anderen hebben geveld (1 Samuel 14: 35). Maar het is meer dan waarschijnlijk, dat David, eer hij tegen Rabba optrok, de bijstand van de Heere liet afsmeken door de gemeente van Israël, op zo'n wijze als de 20ste Psalm nader aangeeft; hij moet dus toen met de Heere weer verzoend en diep overtuigd zijn geweest, dat hij voor God en Zijn eer streed; anders had hij zijn volk op die wijze niet voor zich kunnen doen bidden. Met even grote waarschijnlijkheid is de 21ste Psalm het eerst gebruikt bij de feestviering, die plaatshad, nadat de strijd gelukkig geëindigd was en David zich de Ammonitische koningskroon op het hoofd zette; een ijdelheid, waarachter zich een gewond geweten en een van God vervreemde zielstoestand verborgen zou hebben, kunnen wij daarom ook in deze handeling van David niet opmerken. En eindelijk: voor het zegefeest; waarbij de op de veldtocht meegenomen verbondskist (11: 11) in plechtige optocht naar de Sion teruggebracht werd, is de 68ste Psalm aangewezen; wij hebben daarin een nieuw bewijs dat David destijds niet meer de nog onbekeerde zondaar was, maar zijn God weer liederen kon toezingen uit een hart, dat door de overwinning tot innige vreugde gestemd was. In het algemeen leert dan ook de gehele leiding en lering van God met Zijn volk, dat eer David de moeilijke leerschool van de tegenspoed betrad, die tot zijn kastijding hem ten deel viel (13-20), de Heere hem een dubbel onderpand van Zijn hernieuwde genade gaf, deels in

de geboorte van Salomo, Gods geliefde (vs. 24vv.), deels in de glansrijke zegepraal over Rabba. Wat nu die harde behandeling van de overwonnen Ammonieten betreft, zo oefende hij daarmee allereerst het recht van de strenge wedervergelding uit. Dit recht vinden wij als grondwet van strafrecht in het gehele Oude Testament (Ex 21: 14" en "Ex 21: 24); want naar Amos 1: 3,13 hebben hun verbondenen, de Syriërs, Gilead met ijzeren dorswagens gedorst, en zij zelf de Ammonieten, de zwangere vrouwen aldaar uiteen gereten, en in 1 Samuel . 11: 1 dreigde koning Nahas alle inwoners van Jabes het rechteroog uit te steken. Maar ten tweede is, ons inziens, David's handeling een zinnebeeldige handeling. De 2de Psalm is, zoals wij bij "Ps 2: 3" nader uiteen willen zetten, gedicht toen Joab de met elkaar verbonden Syriërs en Ammonieten verstrooide en David de Syriërs weer aan zich onderworpen had (10); wat hij nu in vs. 10-12 van genoemde Psalm (Psalm 2: 10-12) in de geest de vijanden van het rijk van Christus vermanend en waarschuwend toeroept, dat is op geschiedkundige grondslag tevens een waarschuwing aan de Ammonieten, om de strijd tegen hem, de door hen zo beschimpte David, niet tot op het uiterste voort te zetten, maar zich liever met hem te verzoenen. Maar omdat het de Ammonieten niet beviel om vrede en verschoning te smeken, en zij het door hun halsstarrige vijandschap lieten komen tot een belegering van hun hoofdstad in de veldtocht van het volgende jaar (12: 1), zo handelde David na de verovering van Rabba met zijn tegenstanders in al de strengheid, die eenmaal zijn grote Zoon, die op zijn stoel zou zitten, zou uitoefenen naar de wil van de Heere op Zijn hardnekkige verachters (Psalm 2: 9). Zo wilde hij metterdaad laten zien, dat het geen ijdel woord is, waarvan de afschrikkende ernst men met lichtzinnigheid en ongelovigheid kon beantwoorden, wanneer de 2de Psalm aldus besluit: "Kust de Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij op de weg zou vergaan, wanneer Zijn toorn slechts een weinig zou ontbranden" (Vergelijk Luk. 19: 27).

Zo, de geven aanwijzing volgende, kwam Husaï, David's vriend, geheimraad in de stad; en Absalom kwam, juist bij Husaï's aankomst, ook te Jeruzalem.

Hoe spoedig veranderen koninklijke paleizen en steden van meesters. Maar wij verwachten een koninkrijk, dat niet aldus kan worden geschud en in het bezit waarvan wij niet kunnen worden gestoord.

Hoe Husaï zich bij Absalom heeft gehouden, zie 17: 1vv. .

De koning nu had tot teken van zijn grote droefheid zijn aangezicht toegewonden, en de koning riep met luider stem, zodat ieder, toen hij van de opperzaal boven de ingang van de poort (18: 33) naar zijn woning in Mahanaïm (vs. 5) terugkeerde, zijnweeklacht horen kon: Mijn zoon Absalom, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!

Wij zien hier weer opnieuw, dat David altijd eerst mens, dan koning is; zijn zuivere en volle mensheid is de grondslag en het werktuig van zijn koningschap, maar die listige theorie en praktijk, waarbij vanwege het koningschap iedere kommer van de menselijke persoonlijkheid weinig of niets betekent, is hem geheel vreemd. Het kan niet missen, of door zulk gedrag moet hij zijn volk soms voor korte tijd op een dwaalspoor brengen; tenslotte heeft zo'n zuiver menselijk gedrag, dat eindelijk toch door ieder gemoed en geweten zal verstaan worden, deze

vruchten, dat hij zich verheugt in een verhouding tot zijn volk, als geen koning voor noch na hem heeft aan te wijzen.

Liefhebbende, zoals veeleer uit uw gedrag blijkt, die u haten, en hatende, die u liefhebben; want gij geeft heden te kennen, dat oversten en knechten, de aanvoerders en gewone soldaten, die hun leven voor u gezet hebben, bij u niets geteld zijn; het gaat u niet aan, of zij behouden en gelukkig uit de strijd zijn gekomen of niet; want ik merk heden, aan uw onophoudelijk en onstuimig klagen, dat als Absalom leefde, en wij heden allen dood waren, dat het dan goed zou zijn in uw ogen. 1)

Tot zover was Joab volkomen in zijn recht, hoewel de toon, die hij aannam, hem tegenover zijn koning niet paste. Joab doet hier David goed voelen, dat hij zich niet als koning openbaart, waar hij zo op overdreven wijze aan zijn vaderlijk gevoel lucht geeft. David had zo'n opmerking nodig, zouden niet al de voordelen van de slag verloren gaan. Wat moest het volk wel denken van een koning, die zo diep en hartstochtelijk treurde om de dood van een opstandeling, al was hij ook zijn eigen zoon? Wat Joab voorts zegt, kwam hem niet te pas. Hij dreigt daarmee toch, dat hij David van de troon zal bannen, dat allen hem zullen verlaten. Hier toont Joab het, hoe hij zich bewust is, dat hij veel invloed en macht op David meent te hebben.

Toen stond de koning op, omdat hij de waarheid, die in Joabs voorstellingen lag, erkende, en omdat ieder gegrond woord, al kwam het ook van een man, wiens gezindheid zo geheel anders was dan de zijne, bij hem een open oor en een bereidvaardige wil vond, en zette zich in de poort. En zij lieten al het volk weten, zeggende: Ziet de koning zit in de poort, en Joab zorgde in allerijl dat het leger in orde voorbijtrok. Toen kwam al het volk, het leger dat ten strijde was getrokken en als overwinnaar was teruggekeerd, voor het aangezicht van de koning, het trok hem voorbij en begroette hem op gebruikelijke militaire wijze, terwijl hij met woorden en gebaren hun zijn erkentelijkheid voor hun dapperheid betoonde; maar, Israël, dat deel van het volk, dat Absalom had aangehangen, was, zoals reeds boven (18: 17) gemeld is, gevlucht, een ieder naar zijn tenten. 1)

Deze laatste zin vormt de overgang tot hetgeen vervolgens gemeld wordt, waar het volk sprekende wordt ingevoerd en als beraadslagende om zich weer onder David's heerschappij te voegen.

En al het volk in alle stammen van Israël, was onder zich twistende, 1) gedurende de eerstvolgende dagen en weken, toen de opschudding in het land plaats maakte voor een rustiger stemming en men zich bewust werd, wat een grootonrecht aan David gedaan was door de opstand onder Absalom; zij twistten, zeggende tot elkaar: De koning heeft ons gered van de hand van onze vijanden en hij heeft ons bevrijd van de hand van de Filistijnen, 2)en nu is hij, vanwege de snode ondankbaarheid, waarmee Israël al zijn goedheden vergeten en zijn oproerige zoon aangehangen heeft, uit het land 2) gevlucht voor Absalom.

In het Hebreeuws Nadoon. De betekenis is, elkaar een verwijt ervan maken. De stammen van Israël maakten daarom elkaar een verwijt ervan, dat zij David's zijde hadden verlaten.

Zoals het gewoonlijk gaat, gaf de een de ander de schuld van zijn ongeluk en wilde niemand de eerste zijn, die het eerst de partij van Absalom had gekozen. De twist onder elkaar sproot voort uit het gevoel en bewustzijn, dat men David onrecht had aangedaan, door hem als koning te verwerpen.

Goede diensten, aan Gods Kerk en volk gedaan, mogen voor een tijd vergeten schijnen, maar zij zullen op bepaalde tijd gedacht en erkend worden.

Zoals het Oostjordaanland van de naam "Land Kanaän" naar strenge opvatting reeds in Num. 22: 29vv. is uitgesloten, zo gold het naar Joodse beschouwing, niettegenstaande het door en een halve stam bewoond was, van de vroegste tijd af toch enigermate als buitenland (Psalm 61: 3), zodat niet alleen van Mozes gezegd wordt, dat hij buitenlands gestorven, maar ook van Saul, dat hij in het buitenland begraven is.

Toen, in dezelfde tijd dat deze hem gunstig gezindheid van het volk zich telkens meer openbaarde, zond koning David vertrouwde boden naar Jeruzalem tot Zadok en Abjathar, de twee hogepriesters, die hij bij zijn vlucht weer naar de stad had laten gaan (15: 24vv.), zeggende: Spreekt tot de oudsten van Juda, zeggende: Waarom zou gij de laatsten zijn om de koning terug te halen in zijn huis 1) het koninklijk paleis te Sion? (want de rede van het gehele Israël, dat men het voornemen had om hem in zijn heerschappij te herstellen, was tot de koning gekomen in zijn huis), dat hij te Mahanaïm bewoonde (vs. 5).

1)Ongetwijfeld was het een gevoel van schuld, dat Juda weerhield, om tot David te komen. Immers èn Jeruzalem èn Hebron, de steden waar de opstand begonnen en voltooid was, behoorden beide tot de stam van Juda. David kwam echter het eerst weer tot zijn volk. Hier is hij weer een doorluchtig voorbeeld van Hem, die niet alleen zalig maakt, maar ook eerst opzoekt, die het eerst tot de van Hem afgevallen zondaar komt.

Gij zijt mijn broeders, mijn been en mijn vlees zijt gij, waarom zou gij dan de laatsten zijn, om de koning terug te halen?

David moest wensen, dat de stam van Juda, waartoe hij zelf behoorde, en die zijn oorspronkelijk koninkrijk had uitgemaakt (5: 4vv.), zich in de uitvoering van dat voornemen niet door de overige stammen liet voorbijstreven; maar juist deze stam repte er het minst van om zich weer aan hem te verbinden, omdat van Juda de opstand van Absalom zijn uitgangspunt had genomen (15: 7vv.). Daarom knoopte David van zijn kant onderhandelingen met die stam aan en liet de oudsten ervan, zijn familiebetrekking nog in het bijzonder in herinnering brengen.

En tot Amasa, die Absalom in Joabs plaats tot opperbevelhebber over het leger gezet heeft, zult gij zeggen, zo was David’s verdere opdracht aan de beide hogepriesters Zadok en Abjathar (vs. 11): Zijt gij niet, als zoon van mijn halfzuster Abigaïl (17: 25 17. 25), mijn been en mijn vlees, evengoed mijn nadere bloedverwant, als Joab, de zoon van mijn andere halfzuster Zeruja? God doe mij zo, en doe er zo toe, zo gij niet krijgsoverste zult zijn voor mijn aangezicht, voor altijd, in Joabs plaats, zo gij niet door mij bevestigd zult worden in de

waardigheid, die Absalom u verleend heeft; gij behoeft er dus geen bezwaar in te hebben, om tot mij over te komen en uw invloed bij het leger in mijn voordeel te gebruiken.

Van de gewelddadige en boosaardige Joab zou David zeer graag zich reeds eerder ontdaan hebben, indien hij dit in de onvaste toestand van zijn regering had durven wagen (3: 38vv.), thans maakt hij van de gelegenheid om in Amasa een oprechter en niet minder dapper man (1 Koningen . 2: 32) in zijn plaats te verkrijgen, des te liever gebruik, nu Joab niet enkel door veronachtzaming van zijn gebod in 18: 5 en door zijn willekeurig gedrag in vs. 5vv. , zich bij hem nog onverdragelijker gemaakt had, maar ook het gewillige werktuig geweest was bij zijn aan Uria, de Hethiet, gepleegde misdaad (11: 14vv.). De meeste uitleggers willen daarin een even onverstandige als onrechtvaardige maatregel van David's zijde erkennen. Onverstandig noemen zij die maatregel vanwege de gevolgen, die hij moest hebben, want Joabs jaloezie werd er opnieuw door opgewekt, en bracht hem tot een herhaalde sluipmoord (20: 5vv.); die maatregel wordt nog door hen onrechtvaardig genoemd, omdat Amasa zich aan de zijde van Absalom, de opstandeling, had geschaard, terwijl Joab aan David was trouw gebleven en voor hem de zege op zijn zoon bevochten had. Wij kunnen intussen deze mening niet zonder bezwaar delen, omdat men allereerst iets niet mag nalaten, omdat het bij de boze kwaad bloed zet, en ten tweede Joabs schijnbare trouw meer vrucht was van slimme berekening, meer een natuurlijk gevolg van de omstandigheden of van zijn tweespalt met Absalom (14: 29vv.) kan geweest zijn, dan werkelijke trouw (1 Koningen . 1: 7), en daarentegen Amasa's schijnbaar verraad meer een verkeerde stap, die voortsproot uit de vriendschappelijke betrekking, waarin hij vroeger tot Absalom stond, meer een afdwaling dan wel een openlijke schennis van de trouw aan David. In alles blijkt het, dat David Amasa voor een man van oprechter en eerlijker karakter heeft gehouden dan de listige Joab, zoals hij ook Abner boven dezen schatte, niettegenstaande diens veeljarige bestrijding van het Davidische koninkrijk.

Deze staatkundige daad gaf aanleiding, dat straks onder Sheba een nieuwe opstand uitbrak en dat Amasa door Joab om het leven werd gebracht. Op dit ogenblik echter trof zij het doel, dat David zich ervan had voorgesteld, zodat David zonder moeite kon optrekken naar Jeruzalem.

Zo neigde hij, David, door deze voorstellingen, die hij door middel van Zadok en Abjathar aan zijn stam liet doen (vs. 11vv.), het hart van alle mannen van Juda, als van een enkel man, zodat zij onder elkaar overeenkwamen, om hem uit Mahanaïm naar Jeruzalem terug, te halen en te zorgen dat de andere stammen daarin niet voor waren of ertoe opwekten. En zij zonden heen tot de koning, zeggende: Keer terug, gij en al uw knechten. 1)

De Voorzienigheid deed deze goede geneigdheid in die van Juda ontstaan, hetzij door middel van Amasa, wegens het aanzien, waarin hij bij hen was, of door David's vriendelijke en voorzichtige boodschap, alsof zij nooit tegen hem hadden overtreden. David begon niet terug te keren voordat hij deze uitnodiging ontvangen had en begaf hij zich tot over de Jordaan, die het land, waarin hij zich bevond, van Kanaän scheidde en aan die rivier werd hij door hen opgewacht en begroet. De Heere Jezus wil wel mede onze koning wezen, maar Hij wil genodigd zijn; de heerschappij moet Hem worden aangeboden; men moet Hem het hart geven. Maar Hij is het, die het hart neigt en het gewillig maakt op de dag van Zijn kracht en dan heerst Hij in het midden van Zijn vijanden.

II. Vs. 15-39. Nadat de koning van Mahanaïm was vertrokken en met allen, die daar bij hem geweest waren, tot aan de plaats was gekomen, waar men over de Jordaan zou trekken, wordt hij daar ontvangen door een afvaardiging uit de stam Juda. Maar ook de Benjaminiet Simeï van Bahurim had zich met duizend man uit zijn stam daarheen begeven om voor zijn vroegere boosheid aan David vergeving te vragen; evenzo Ziba, Mefiboseths knecht, om zich te handhaven in het bezit van de goederen van zijn heer, die hij zich door list verworven had. Met de afvaardiging uit Jeruzalem is echter tevens Mefiboseth in hetzelfde rouwgewaad verschenen, dat hij sinds David's vlucht uit de hoofdstad had aangetrokken. Op grootmoedige wijze schenkt David aan Simeï genade, daarentegen herstelt hij Mefiboseth niet in zijn volle recht tegenover zijn trouweloze knecht. In de volle edelmoedigheid van zijn hart vertoont hij zich het eerst tegenover Barzillaï, die gedurende de overtocht over de Jordaan hem vergezelt, maar er niet toe besluiten kan om met hem naar Jeruzalem te gaan; wel neemt David diens zoon Chimham daarheen mee, van de vader neemt hij, nadat de overtocht geëindigd is, een allertederst afscheid. 15. Toen keerde de koning terug, en kwam tot aan de Jordaan; en de oudsten uit de stam Juda kwamen te Gilgal (Joz. 4: 19; 5: 9) tot aan de overzijde van de rivier, om de koning in het tegemoet gaan, dat zij de koning over de Jordaan voerden, hem bij de overtocht over de Jordaanplechtig begeleiden.

En a) Simeï, de zoon van Gera, een zoon van Jemini, die van Bahurim was, en wegens zijn vroeger vloeken (16: 5vv.), David's wraak vreesde, haastte zich, en kwam met de mannen van Juda, toen zij door zijn woonplaats trokken, koning David tegemoet om hem door een vriendelijke behandeling weer gunstig te stemmen.

1 Koningen . 2: 8

De verkorting Jemini voor "Benjamin" is juist gekozen, omdat ons Nederlands "zoon" in het Hebreeuws ben heet en de herhaling van dit woord door een samenstelling met de volle woordvorm Benjamin vermeden moest worden; daardoor is ook de verkorte vorm in het algemeen gebruikt geworden ter aanduiding van de stam, zodat zij ook daar voorkomt, waar een ander woord dan ben ermee samengesteld wordt (1 Samuel . 9: 1,4).

Want uw knecht weet het zeker, ik heb gezondigd; maar zie, ik ben, om dit mijn berouw en mijn gewillige onderwerping aan u in het openbaar te betuigen, heden gekomen, de eerste van het gehele huis van Jozef, 1) om mijn heer de koning tegemoet te komen, tot in de vlakte van de Jordaan; bewijs daarom ook aan mij voor de ogen van dit gehele volk, dat zich gezamenlijk bezondigd heeft, uw eerste genade.

Onder het gehele huis van Jozef hebben wij niet alleen de stammen van Efraïm en Manasse te verstaan, maar al de stammen van Israël, behalve die van Juda. Ook hier komt weer uit de hete jaloezie tussen Juda en de tien overige stammen.

Simeï toont hier geen waar berouw, dan had hij zich niet verhovaardigd op het feit, dat hij de eerste was van de stammen van Israël, die David tegemoet trad. Dan had hij, zoals Mefiboseth straks, zich op genade of ongenade overgegeven en het recht van David erkend om met hem te doen naar zijn koninklijk welbehagen. Het was bij hem berekening en niets anders. Dit

heeft David ook wel ingezien, maar wilde hem niet doden op deze dag van verlossing. David weet, dat de Heere hem veel vergeven heeft en nu is zijn hart geneigd om een algemene amnestie uit te vaardigen. Wat Simeï gedaan had, was dan ook meer een persoonlijke belediging van de koning geweest en niet in de strikte zin van het woord majesteitsschennis, zoals bij Absalom.

Toen antwoordde Abisaï, de zoon van Zeruja, die reeds vroeger (16: 9vv.) David tot wraakneming wilde doen overgaan, en zei: Zou dan Simeï hiervoor, dat hij thans zich verootmoedigt en het eerst de koning tegemoet treedt, niet gedood worden? zo hij toch voorheen de gezalfde van de HEERE 1) gevloekt heeft.

Abisaï weet, dat "gezalfde van de Heere" voor David van grote betekenis is en daarom, om aan zijn wraakzucht te voldoen, gebruikt hij deze woorden.

En de koning zei tot Simeï: Gij zult niet sterven. En de koning zwoer hem, bekrachtigde de toezegging van begenadiging met een eed.

Uit de opdracht, die David op zijn sterfbed ten opzichte van Simeï aan Salomo geeft (1 Koningen . 2: 8vv.), mag men niet afleiden, dat hij de lasteraar hier in deze geschiedenis slechts gedwongen, niet van ganser harte vergeving schonk, en in zijn handelwijze al weer een teken van zijn zwakheid zien, zoals door velen gebeurt. In dit verhaal spreekt David in oprechtheid uit de volheid van zijn hart, dat geen kwaad denkt en tot verzoening genegen is, en wat hij zegt is een mooie getuigenis van de geest, die in hem was en hem tot een voorloper van de Heilige van het Nieuwe Verbond maakte. Maar hoe weinig Simeï de ontvangen begenadiging waardig was, hoezeer hij ze slechts door gehuicheld berouw verworven had, dat begreep David pas later uit diens verder gedrag. Is het opschrift van Psalm 7 op hem van toepassing (2 Samuel 16: 13), zo is de benaming "Moor" in de zin, zoals Luther ze gebruikt heeft, (hij noemt hem een Moor vanwege zijn onbeschaamde zeden, omdat aan hem niets goeds en rechtschapens was, zoals wij ook gewoonlijk een booswicht en vals mens noemen), een geschiedkundig getuigenis van dit oordeel zijn, waartoe David’s ondervinding hem leidde. Toen kon hij de eenmaal uitgesproken begenadiging des te minder herroepen, omdat hij Simeï met een eed verschoning toegezegd had, maar wel zag hij vooruit, dat zijn zoon en opvolger door Gods bestuur, dat de onbekeerlijke van hart weet te vinden (Psalm 7: 12vv.), eenmaal in de gelegenheid zou zijn om de "oude verrader" zijn verdiende loon te geven. En die gelegenheid is ook gekomen, toen Simeï de hem opgelegde stadsban (1 Koningen . 2: 36vv.) vergat, en zich zo aan de hem bedreigde straf blootstelde, die hij dan ook onderging; met deze goddeloze en aan zijn hartstochten blindelings overgegeven man stierf de laatste van hen, die eenmaal tegen David zich vergrepen hadden.

Mefiboseth, Sauls kleinzoon, aan wie David eenmaal omwille van zijn vader Jonathan bijzondere gunst had betoond (9: 1vv.), maar die Ziba onlangs zo erg bij hem belasterd had (16: 1vv.), kwam ook van Jeruzalem naar de Jordaan, de koning tegemoet; en hij had tot duidelijk bewijs van zijn diepe droefheid over het ongeluk van David zijn weldoener, zijn voeten niet schoon gemaakt, noch zijn knevelbaard beschoren, (woordelijk: niet gemaakt of behoorlijk in orde gebracht), noch zijn kleren gewassen

(De 14: 2), van die dag af, dat de koning bij het uitbreken van de opstand was weggegaan van Jeruzalem (15: 13vv.), tot die dag toe, waarvan hier sprake is, dat hij met vrede daar terugkwam; en hij vertoonde zich thans met opzet nog in zijn treurgewaad, om de lastering van zijn trouweloze knecht met de daad te weerleggen.

Hieraan kon David zien en hierdoor kon hij weten, dat Mefiboseth bij hem vals door Ziba was beschuldigd, dat deze zoon van Saul altijd een trouw aanhanger van hem was gebleven.

En het geschiedde, toen hij te Jeruzalem 1) de koning tegemoet kwam, en hem nog aan de overzijde van de Jordaan geluk wenste met zijn terugkeer binnen haar muren, dat de koning, overeenkomstig de argwaan, die hij nu eenmaal tegen hem opgevat en die Ziba versterkt had, tot hem, tot Mefiboseth, die zich bij de afvaardiging had aangesloten, zei: Waarom zijt gij, toen ik de stad verliet, niet met mij gegaan, Mefiboseth? zoals allen gedaan hebben, die mij oprecht aanhingen?

In het Hebreeuws Kiba Jeroeschalam. Beter: Het geschiedde toen Jeruzalem kwam. De bedoeling is: toen een afvaardiging van Jeruzalems inwoners de koning tegemoet ging. Bij die deputatie had ook Mefiboseth zich aangesloten, om de koning te huldigen en zich van alle valse blaam te zuiveren. Luther vertaalt: toen hij van Jeruzalem de koning tegemoet kwam. Deze vertaling verbiedt echter eveneens de grondtekst. Anderen, zoals onze Statenvertalers, zijn van oordeel geweest, dat hij eerst te Jeruzalem de koning zou ontmoet hebben. Dit verbiedt echter het woordje ook in vs. 24 waaruit duidelijk blijkt, dat hij met Simeï en al de anderen bij de koning aan de oever van de Jordaan kwam. De enige verklaring is, dat men Jeruzalem opvat als in de plaats staande van de inwoners van die stad.

En hij zei: Mijn heer koning! mijn knecht Ziba heeft mij bedrogen, 1) mij trouweloos in de steek gelaten; want uw knecht zei bij zichzelf, op de dag toen gij Jeruzalem verliet: Ik zal mij een ezel zadelen, of laten zadelen, en daarop rijden, en tot de koning trekken, opdat ik hem op zijn weg begeleide. Maar mijn knecht heeft toen de beide ezels met de mondbehoeften mij niet gebracht, zoals ik hem bevolen had, en ik was dus buiten de mogelijkheid om mijn voornemen te volbrengen; want uw knecht is aan beide voeten kreupel (4: 4; 9: 3) en kon te voet u niet volgen.

1)Mefiboseth kon dit opmerken uit de toon, waarop David sprak en wist dit ook uit de berichten, die tot hem waren gekomen. Wellicht had Ziba wel geweigerd, om langer voor hem te werken.

Want heel mijn vaders huis is niet geweest, dan maar lieden van de dood voor mijn heer de koning; gij had, bij uw komst aan de regering, ons allen, die tot het huis van Saul behoren, kunnen laten doden; nochtans hebt gij niet alleen dit niet gedaan, wat op zichzelf reeds een grote genade van u is, maar gij hebt zelfs de laatste nakomeling uit dat huis, mij uw knecht gezet onder degenen, die aan uw tafel eten; wilt gij deze genade (9: 7,11,13) mij dan ook verder schenken, zo gebeurt mij iets buitengewoons. Wat heb ik dan meer voorgerechtigheid, en meer te roepen aan de koning, dat ik ook van hem verlangen zou om hersteld te worden in het bezit van de reeds aan een ander toegezegde goederen?

Hiermee wil Mefiboseth erkennen, dat hij op niets geen aanspraak heeft. Dat David, door hem het leven te sparen en aan zijn tafel te doen eten, naar genade en niet naar het toenmalige recht heeft gehandeld. Het schijnt wel, dat David niet geheel overtuigd is geweest van Mefiboseths onschuld. Was hij het wel geweest, dan had hij het onrecht in elk geval moeten herstellen, door hem het bezit van al zijn goederen terug te geven. Nu echter geeft hij hem slechts de helft terug, tenzij men mag aannemen, dat men het delen zó heeft op te vatten, dat Ziba ook zou leven van de goederen van Mefiboseth, zoals vroeger. Het is wel opmerkelijk, dat David aan Salomo geen bevel gaf omtrent Mefiboseth.

En Mefiboseth, wie het niet zozeer te doen was om in het bezit van zijn goederen te geraken, als wel om David van zijn onschuld te overtuigen, en ook voor het vervolg in zijn gunst te delen, zei tot de koning: Hij, Ziba, neme het ook geheel weg, ik ben ook zonder akker tevreden; omdat mijn heer de koning met vrede in zijn huis en koninkrijk is teruggekomen.

Dat zijn edele gemoederen, die lasteringen en een onrechtvaardige beroving van tijdelijke goederen met gelatenheid kunnen dragen.

Onderdanen moeten de onbillijkheid, die zij van hun Overheid moeten lijden, ootmoedig en geduldig verdragen.

Laat toch uw knecht, wanneer ik u tot over de Jordaan heb uitgeleide gedaan, terugkeren, dat ik sterf in mijn stad, en bij het graf van mijn vader en mijn moeder1) mijn laatste rustplaats vind, maar zie, daar is uw knecht mijn zoon (1 Koningen . 2: 7), Chimham (= groot verlangen), laat die met mijn heer de koning overtrekken, en doe hem, wat goed is in uw ogen, wanneer het dan volstrekt zo zijn moet, dat gij aan mijn huisweldadigheid bewijst.

Het is betamelijk, dat in het bijzonder mensen van hoge leeftijd veeleer denken aan dood en begrafenis, dan aan het genieten van de hoofse vermakelijkheden en zij behoorden het voor een grote weldaad van de Goddelijke Voorzienigheid te rekenen, indien hun vergund wordt, om hun overige dagen gerust en stil in hun eigen woning te mogen doorbrengen om zich op de dood te bereiden.

Kan men iets liefelijkers horen, dan deze in eenvoudigheid gesproken en tevens van zo’n gezond verstand getuigende woorden. Wat een heldere en vreedzame geest waait ons daaruit tegemoet, en hoezeer beschaamt deze Barzillaï zo menigeen van onze tegenwoordige grijsaards, die, hoe meer de jaren hun slopingswerk aan hen verrichten, des te ijveriger erop uit zijn, om het verminderen van hun krachten achter de opsomming van ijdele waardigheden, titels en hoge verbintenissen te verbergen. Zij weten niets van het leven in God, met het oog waarop de apostel zegt: "Al wordt ook onze uiterlijke mens verdorven, zo wordt nochtans de innerlijke vernieuwd van dag tot dag. " Met het natuurlijk leven sterft hun alles af, en zij zijn bankbreukig zodra dat, wat "vlees uit vlees geboren" is, verdwijnt. Barzillaï had zijn schat in de hemel, de genade van zijn God was zijn kleinood; en zo telde hij zijn jaren zonder droefheid, ja met de stille blijdschap van de hoop, dat hij spoedig het aangezicht zou zien van Hem, die hij liefhad en op wie hij vast vertrouwde. Dit uitzicht oefende een verjongende invloed op hem uit en deed hem het oog slaan op zijn graf, als op zijn bed. Hij had door het

geloof de wereld overwonnen en stond boven haar. Niet als zou hij uit een verkeerd begrip van de ernst van het leven datgene gemelijk veracht hebben wat ook de aarde aan zuivere vreugde kan schenken. Met dankzegging zal hij het genoten hebben, maar het viel hem ook zeer gemakkelijk het te ontberen.

Beter is het genot van David's God, dan van David's hof.

Eén is er, wiens aanbiedingen men nooit mag afslaan; het is David's Heer en David's tegenbeeld. Deze biedt ons aan, en laat ons door het Evangelie nodigen, om te komen tot de stad van de levende God, tot het hemels Jeruzalem, om hier in de tijd en hierna in de eeuwigheid met Zijn heil verzadigd te worden. Zich aan die roepstem te onttrekken is zich voor eeuwig te verderven. Welgelukzalig, die hier het oor neigt en hoort, en komt; Zijn ziel zal leven.

Toen zei de koning: Het zij zoals gij gezegd hebt! Chimham zal in uw plaats met mij overtrekken naar Jeruzalem, en ik zal hem doen, wat goed is in uw ogen, wat ik maar enigszins kan denken, dat u lief en tot blijdschap zijn kan; ja alles, wat gij op mij begeren zult, voor u zelf op enige tijd, zal ik u doen, 1)

In Jer. 41: 17 wordt van een woning van Chimham gesproken, nabij Bethlehem. Men vermoedt, dat David hem die geschonken heeft tot een erfbezit en dat deze vroeger een bezit of erfgoed van David is geweest.

III. Vs. 40-20: 3. Te Gilgal, op de westelijke oever van de Jordaan, waar intussen ook afgezanten van de overige stammen zijn bijeengekomen, komt het tussen deze en de afgezanten van de stam Juda tot een hevige woordenwisseling, en wel daarover, dat de laatsten, zonder de andere stammen van hun voornemen te verwittigen en hen tot deelneming uit te nodigen, de koning alleen hebben teruggehaald, juist alsof zij hem gestolen hebben. In plaats van op behoorlijke wijze de strijd bij te leggen, wordt Juda telkens kwetsender in zijn woorden; en daarom kan een nietswaardig mens uit de stam Benjamin, een zekere Sheba, de zoon van Bichri, het wagen, openlijk tot afval van het huis van David op te roepen, zonder dat de mannen van Israël hem weerstaan; ja, deze vallen werkelijk van David af en laten de mannen van Juda alleen met hun koning, die bij zijn terugkeer naar Jeruzalem het eerst zorg draagt om de ergernis, die Absalom met de tien bijvrouwen had aangericht, weg te nemen.

En de koning trok van de westelijke oever van de Jordaan voort naar Gilgal (vs. 15), en Chimham, Barzillaï's zoon (vs. 37vv.) trok met hem voort; en al het volk van Juda, vertegenwoordigd door de oudsten van die stam, had de koning overgevoerd, op de overtocht begeleid, als ook een gedeelte van het volk van Israël, van de overige stammen, behalve de 1. 000 man van Benjamin, die Simeï meegebracht had (vs. 16vv.) nog enige andere vertegenwoordigers van de in de nabijheid wonende stammen.

En ziet, alle mannen van Israël, de vertegenwoordigers ook van de overige stammen, die pas na de eerder genoemde tot dat besluit gekomen waren, kwamen, toen hij Gilgal bereikte, tot de koning, en zij zeiden tot de koning: Waarom hebben u onze broeders, de mannen van

Juda, gestolen, ons geen woord ervan gezegd, dat zij u wilden afhalen, en hebben de koning en zijn huis heimelijk, zonder onze voorkennis, over de Jordaan gevoerd en alle mannen van David
met hem, die bij hem in Mahanaïm geweest zijn; het ware toch gepast geweest ook ons tot deelneming aan die plechtige intocht op te roepen, opdat wij op de juiste tijd hadden kunnen verschijnen?

Hiermee worden aangeduid, die mannen, die de koning waren trouw gebleven, met hem uit Jeruzalem waren gevlucht, in tegenstelling tot hen, die tot hem te Mahanaïm waren gekomen, of nu weer zijn zijde kozen.

En de mannen van Israël antwoordden de mannen van Juda, en zeiden, vertoornd door de uitdrukking: De koning is ons verwant. Wij hebben, in zover wij tien stammen uitmaken, tien delen 1) aan de koning, en ook aan David, wij meer dan gij, die slechts één stam zijt. Waarom hebt gij, Juda, ons, de andere stammen, dan geringgeacht, dat 2) ons woord niet het eerste geweest is, er zo weinig acht op geslagen hebt, dat van ons toch de eerste opwekking ertoe is uitgegaan (vs. 9vv.), om onze koning terug te halen? Maar het woord van de mannen van Juda was harder dan het woord van de mannen van Israël; 3) Zij wilden naar geen rede luisteren, maar beantwoordden de andere stammen steeds scherper.

Tien delen, omdat de stam van Levi als de stam, die geen afzonderlijk stuk land had, er niet werd bij gerekend.

Of, Was ons woord niet het eerste? D. i. hebben wij niet weer het eerst ervan gesproken, om de koning terug te halen (19: 10vv.)? Met de laatste woorden vat de Schrijver in een enkel woord samen, wat verder al twistende onder elkaar werd gesproken, om daaraan het verhaal van het oproer van Sheba vast te knopen.

David ondervindt opnieuw, dat de blinkende kroon haar stekende doornen heeft. Er blijft hem niets anders over dan onder bidden en voorzichtig beleid, hoop te vatten dat de zaken, in een kort tijdsbestek zich tot rust zouden schikken.
Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem
aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen
koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16
goedertierenheid 2) aan Zijn
gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in
eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de
oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de
heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het
daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1
Deze passages zijn juist geschikt om te
bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede
betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij

mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16
goedertierenheid 2) aan Zijn
gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1
Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij
mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn

gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16 goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16 goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16 goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in

eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de
oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de
heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het
daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1
Deze passages zijn juist geschikt om te
bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede
betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij
mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden
verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden,
hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde
tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en
gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David,
Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders
dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de
verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde.
Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de
genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van
de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de
vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem
aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen
koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16
goedertierenheid 2) aan Zijn
gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in
eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de
oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de
heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het
daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1
Deze passages zijn juist geschikt om te
bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede
betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij

mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16
goedertierenheid 2) aan Zijn
gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1
Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij
mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn

gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16 goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16 goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16 goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in

eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de
oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de
heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het
daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1
Deze passages zijn juist geschikt om te
bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede
betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij
mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden
verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden,
hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde
tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en
gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David,
Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders
dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de
verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde.
Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de
genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van
de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de
vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem
aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen
koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16
goedertierenheid 2) aan Zijn
gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in
eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de
oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de
heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het
daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1
Deze passages zijn juist geschikt om te
bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede
betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij

mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16
goedertierenheid 2) aan Zijn
gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1
Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij
mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn

gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16 goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16 goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16 goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in

eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de
oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de
heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het
daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1
Deze passages zijn juist geschikt om te
bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede
betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij
mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden
verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden,
hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde
tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en
gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David,
Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders
dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de
verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde.
Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de
genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van
de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de
vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem
aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen
koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16
goedertierenheid 2) aan Zijn
gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in
eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de
oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de
heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het
daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1
Deze passages zijn juist geschikt om te
bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede
betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij

mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16
goedertierenheid 2) aan Zijn
gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1
Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij
mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn

gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16 goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16 goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16 goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in

eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de
oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de
heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het
daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1
Deze passages zijn juist geschikt om te
bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede
betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij
mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden
verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden,
hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde
tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en
gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David,
Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders
dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de
verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde.
Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de
genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van
de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de
vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem
aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen
koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16
goedertierenheid 2) aan Zijn
gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in
eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de
oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de
heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het
daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1
Deze passages zijn juist geschikt om te
bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede
betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij

mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan
lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16
goedertierenheid 2) aan Zijn
gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

In Rom. 15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1
Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij
mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbieding van Zijn heil.
.

Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1);
maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn

gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.
.

Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God.

Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling.

HOOFDSTUK 23.

DAVID'S LAATSTE WOORDEN EN HELDENBOEK.

Vs. 1-7. Met de dankpsalm in de vorige passages worden aanstonds de laatste woorden van David verbonden, ofschoon zij geschiedkundig pas tot de laatste levensuren van de grote koning behoren, maar evenals hij in de dankpsalm van het vorige hoofdstuk de Heere een Halleluja zingt voor alle in zijn leven ondervonden gunstbewijzen, zo treedt hij hier als profeet op, die op de Messias wijst, wiens dag in gerechtigheid en gericht hij reeds van verre ziet. Daarom behoren, als men van de historische tijdsvolgorde afziet, beide liederen, het loflied en dit zwanelied, op het nauwst bij elkaar en konden zij door de heilige schrijver gevoeglijk met elkaar verbonden worden.

Voorts zijn dit, wat nu volgt, de laatste woorden van David, als het ware zijn profetisch Testament, waarin hij de betekenis van zijn koningschap ten opzichte van de heilsgeschiedenis, voor de toekomst heeft uitgedrukt: David, de zoon van Isaï, 1) zegt, en de man, die hoog is opgericht, de gezalfde van Jakob's God, hij die dus God uit lage stand tot heerser over Zijn volk, ja tot hoofd van de volkeren (22: 44) verheven heeft, en hij die liefelijk is in Psalmen van Israël, 2) die door God verwaardigd is om liefelijke gezangen tot prijs van Zijn genade en heerlijkheid in en voor Israël te zingen, zegt:

Dit begin behoort niet meer tot het opschrift: "Dit zijn de laatste woorden van David," maar is zelf reeds een deel van deze woorden. De grijze koning, zeker reeds op zijn sterfbed liggende, heeft juist zijn laatste bevelen aan zijn opvolger Salomo gegeven (1 Koningen . 2: 1-9 2. 1-9); daar bezielt hem, zoals vroeger de aartsvader Jakob (Genesis49: 1vv.), nog eenmaal de profetische Geest, zodat hij "de rechtvaardige Heerser in de vrees van God" aanschouwt, onder wie elke zegen en heil voor de vromen ontspruit, maar alle bozen overwonnen worden. Aangegrepen door deze Geest, en wetende dat hetgeen hij spreekt, niet uit hemzelf voorkomt, maar een Godswoord is, een onmiddellijk van God ontvangen openbaring, spreekt hij dit bewustzijn uit met dergelijke woorden als eenmaal Bileam, de zoon van Beor, aan het hoofd van zijn beide laatste uitspraken stelde (Num. 24: 3,15). Dit is van opmerkelijke betekenis; want David's profetische spreuk is inderdaad een verdere ontvouwing van Bileams voorzegging aangaande de ster uit Jakob en de Scepter uit Israël (2 Samuel 7: 16). Maar aan de andere zijde verschilt David bepaald van Bileam, de man met gesloten ogen, wie pas een gezicht van de Almachtige de ogen geopend heeft; hij, David, is hooggeplaatst, èn als gezalfde van Jakob's God, èn als de liefelijke in lofzangen van Israël; het is dus niet slechts een uiterlijke Godskracht, die zijn mond tot voorzegging opent, maar het is de Goddelijke losmaking van de banden van menselijke zwakheid en de ongehinderde inspraak van Gods Geest, krachtens welke hij thans, in de laatste ogenblikken van zijn leven, de helderste blikken werpt in de toekomst van zijn huis, en zijn rijk, en zijn door de adem uit God doorstroomd gemoed in een geweldige vloed van woorden ontlast.

Beide, zijn geringheid en zijn grootheid vermeldt de stervende koning, om van alles de Heere de eer van Zijn Naam te geven. Zijn geringheid verbergt hij niet en zijn hoogheid schrijft hij niet aan zichzelf toe. Hij weet, dat zijn God hem geleid heeft heel zijn leven lang, en nu aan

het einde wordt hij verwaardigd, om nog als met stervende lippen Ziener van zijn Gods te zijn, en te profeteren van Hem, die, voor zoveel het vlees aangaat, uit zijn lendenen zou voortkomen.

Dus wil David zijn Psalmen Psalmen van Israël, d. i. Psalmen van de Kerk noemen, die die Geest bezit, die ze door David gemaakt heeft, en die ze voortdurend zingt, ook na David's dood. In de Geest heeft hij gevoeld, dat zijn Psalmen zouden blijven bestaan, zolang Israël of Gods volk bestond, dat is tot aan het einde van de wereld.

De Geest des HEREN heeft 1) door mij gesproken, en mij ingegeven, wat ik thans uitspreek, en Zijn rede is op mijn tong geweest (juister, Zijn woord is, bij hetgeen ik zeg, op mijn tong).

Beter: De Geest des Heren spreekt door mij. David wil zeggen, dat wat hij nu zal uiten ingeving is van de Heilige Geest en een profetisch karakter draagt.

De God van Israël heeft tot mij gezegd 1) de Rotssteen van Israël heeft tot mij gesproken, mij ingegeven om dit te zeggen: Er zal zijn een Heerser over de mensen, een Rechtvaardige, een Heerser 2) in de vrees van God.

In raadselachtige kortheid, zoals ze overeenkomt met de profetische geestdrift van de zanger, wordt in de tweede helft van dit vers de eigenlijke kern van de ontvangen openbaring aan de breedvoeriger aankondiging ervan aanstonds vastgeknoopt.

Luther heeft vs. 3 zo opgevat alsof in de beide eerste delen van het vers: De God van Israël heeft tot mij gezegd, "de Rotssteen van Israël heeft gesproken," eerst God de Vader en dan God de Zoon werd aangeduid, en de laatste, God de Zoon, nu nader moest worden voorgesteld in hetgeen Hij als Heerser en Koning onder de mensen doet; Hij schenkt aan de onderdanen van Zijn rijk de gerechtigheid en werkt in hen door zijn Woord en Zijn Geest de ware godsvrucht. Omdat reeds in het vorige vers sprake was van de Geest des Heren, beschouwt hij die plaats als een grondslag voor de leer van de heilige Drie-eenheid, waarop hij dan ook in zijn, drie jaar voor zijn dood, in het jaar 1548 geschreven verhandeling over de laatste woorden van David, zeer uitvoerig spreekt.

Wie die Heerser is, is niet twijfelachtig. In Salomo zweeft David voor de geest, de grote Vredevorst, Christus Jezus, die in waarheid zou heersen in de vrees van God. David is hier profeet van de nieuwe dag, waarvan de dagen van Salomo een afschaduwing zullen zijn. Hoe nader hij staat aan de grenzen van de eeuwigheid, hoe meer zijn geestelijk oog verlicht wordt door de Heilige Geest, hoe meer hij geniet van de vrede, die de ware Salomo aanbrengen zal en aanbrengt.

En hij, de verschijning of het optreden van deze Heerser, zal zijn zoals het licht van de morgen, wanneer de zon opgaat, als zij 's morgens opgaat zonder wolken, 1) wanneer van de glans, de warme en vruchtbaar makende zonnestraal, na de regen, die gedurende de voorafgaande nacht het land gedrenkt heeft, de grasscheutjes uit de aarde voortkomen, en

alles dan vrolijk groent en bloeit over dergelijke zegeningen in het geestelijke zullen de mensen in de Messiaanse tijd zich kunnen verheugen (Jes. 44: 3vv. ; 45: 8).

Zonder wolken. Dit duidt aan, dat het een tijd zou zijn zonder strijd. De wolken kunnen lange tijd de zon verhinderen haar licht ten volle te laten schijnen, maar wanneer er geen wolken meer zijn, wordt het volle licht van de zon aanschouwd. Wij weten, dat Salomo's tijd een tijd van vrede was, en tevens, dat te tijde van Christus' komst op aarde, er een algemene wereldvrede heerste.

Hoewel 1)mijn huis zo niet is bij God (juister: Is niet mijn huis alzo bij God?), o voorzeker staat het in zo'n betrekking tot God, dat daaruit die rechtvaardige Heerser met al de zo-even opgenoemde zegeningen van Zijn rijk, zal voortkomen; nochtans (want) 2 heeft Hij, de Heere, krachtens de mij geschonken belofte (7: 12vv.) mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles bij Hem wel verordend is, terwijl ook het geval is voorzien, dat de toekomstige dragers ervan van God afvallen, en dat ook, zelfs bij zo'n afval van mijn nakomelingen zeker bewaard is, 3) en bijeengehouden zal worden door Hem, wiens trouw door geen menselijke ontrouw teniet wordt gedaan; voorzeker is daarin, in dat verbond al mijn heil en alle lust, al mijn vreugd, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten, 4) maar op Zijn tijd zal Hij het werkelijk doen komen.

In vs. 5 wordt de voorspelling van de rechtvaardige Heerser bevestigd, door terugwijzing op de grondbelofte in 7, waarin David het onderpand daarvoor verkregen heeft.

Het kie in het begin van het vers, anders gewoonlijk zoveel betekenende als "want", staat hier duidelijk aan het begin van een vraag, die een bevestigend antwoord in zich sluit. Daarentegen heeft Luther de betekenis van deze zin aldus verklaard: Wat is mijn huis bij God? Het is wel niet zo'n huis, dat bij God die onuitsprekelijke eer waardig is, dat de Messias, de Rotssteen van Israël, Gods Zoon, de rechtvaardige Heerser onder de mensen, eruit geboren moet worden. ".

Ook hier vindt in de grondtekst hetzelfde plaats, als aan het begin van het vers, het kie voor het ontkennend woord al (niet) staat aan het hoofd van een vraag, die des te sterker verzekering te kennen geeft. Luthers verklaring stelt in plaats daarvan een gedachte, die met de samenhang zeer weinig overeenkomt. "Maar zo'n rijk, ja het rijk van al de koningen van de aarde is, tegenover deze heerschappij van Mijn Zoon, de Messias, de Rotssteen van Israël, niets dan een dorre spruit, die zelfs nooit groeit of groen vertoonde. ".

Dit was nog weer een nieuw bewijs voor zijn gemoed, dat hij, die nu op het einde van zijn dagen was gekomen, en over stond te gaan naar de eeuwigheid, niet bedrogen zou uitkomen, maar in eeuwigheid ondervinden, dat het verbond wel bewaard was. God had het bewaard en hem genade gegeven, dat hij het bewaard had.

Of: Al mijn heil en al mijn licht, zal hij het dan niet doen uitspruiten? Juist, omdat David gelooft in de vastheid van het Verbond, in de onveranderlijke Trouw van zijn Verbondsgod, daarom verwacht hij ook, dat de Heere de weldaden van Zijn Verbond op hem en zijn zonen

zal uitstrekken en die doen genieten. David legt, als Jakob, gerust zijn hoofd terneer, wachtende voor hem en zijn kinderen op de zaligheid van zijn God.

Maar 1) de mannen van Belial, de nietswaardige en goddeloze lieden, hebben in het rijk van deze rechtvaardige Heerser geen plaats te verwachten, maar zij zullen allemaal zijn als doornen, die, tot niets bruikbaar en slechts tot uitroeiing bestemd, weggeworpen worden, omdat men ze met de hand niet kan vatten, zonder er zich aan te wonden;

In dit en het volgende vers spreekt David uit, wat de goddelozen zullen hebben te verwachten van de Rechtvaardige Heerser. Hier wordt het dan ook weer aangetoond, dat het Evangelie zal zijn een reuk van de dood ten dode, waar het niet werd een reuk van het leven ten leven. Wie niet voor Hem buigt, zal tenslotte moeten ervaren, dat niemand het tegen Hem kan bestaan en vrede hebben. De goddelozen worden hier vergeleken met doornen, die uitgestoken worden, om verbrand te worden. Het derde van de vergelijking zit niet in het uitsteken van de doornen, maar in het verbrand worden. De Heere Jezus Christus gebruikt het beeld van het kaf.

Maar een ieder, die ze zal aantasten, om ze uit te roeien, voorziet zich met ijzer en het hout van een spies, een aan een lange staak bevestigde ijzeren haak; en zij zullen geheel met vuur verbrand worden op die plaats, waar zij wonen, of op de akker, waarop zij gegroeid zijn (MATTHEUS. 13: 10 Joh. 15: 6 Hebr. 6: 8).

In beide Testamenten worden dus de ernstigste aankondigingen van het goddelijk gericht verbonden met de gunstrijkste beloften. Luther, die deze verzen zo geheel anders vertaalde, geeft zelf te kennen, dat zijn verklaring zeker verbetering nodig heeft. Hij zegt: "Hiermee wil ik de laatste woorden van David "verduits" en uitgelegd hebben, naar mijn eigen oordeel. God geve, dat onze theologen met vreugde Hebreeuws studeren en de Bijbel ons weer terugbrengen van de moedwillige dieven, ook alles beter maken, dan ik het gemaakt heb; dat is, dat zij zich niet aan de Rabbijnen gevangen geven en hun gemartelde grammatica en valse uitlegging, opdat wij de lieve Heere en Heiland helder en duidelijk in de Schrift vinden en erkennen. Hem zij met de Vader en de Heilige Geest lof en ere in eeuwigheid. Amen. ".

In de Psalmen 101-103, die een in drieën verdeeld geheel vormen spreekt David de gedachte uit: Als de mijnen slechts in de wegen van de Heere wandelen, mogen zij in alle leed Hem met een goed vertrouwen aanroepen en het einde van het lied zal steeds een: "Loof de Heere mijn ziel" zijn. In Psalm 110 hebben wij "de ware hooggestemde Hoofdpsalm van onze lieve Heere Jezus Christus" voor ons, waarin David, niet tevreden met de hem geschonken heerschappij, verwachtingen en aanspraken van de grootste omvang uitdrukt, maar tegelijk erkent dat deze verwachtingen niet langs de gewone weg kunnen vervuld worden. Hij trekt echter zijn verwachtingen niet in. Wetende, dat God hem beloofd heeft, dat de heerschappij eeuwig in zijn geslacht zou duren, wordt het hem, zodra hij in een heilig ogenblik met gebed en smeken voor de Heere verschijnt, duidelijk in de geest, dat die belofte in de Messias haar toppunt bereikt, en dat in zijn Zoon, die tevens zijn Heere is, alle moeilijkheden zullen eindigen, die nu de verwezenlijking van zijn verwachtingen belemmeren. Want diezelfde Zoon zal zitten ter rechterhand van de Almachtige God, en zal Priester zijn in eeuwigheid;

maar daardoor zal Hij in staat zijn, niet slechts om de vijandelijke wereldmacht, die de voortgang van het Godsrijk tegenstaat, volkomen neer te werpen, maar ook om Zijn volk tot een volk te maken, dat juist geschikt is tot het voeren van de heilige strijd tegen de wereld met beslist gevolg. Ook in Psalm 138 houdt David zich bezig met de hem gedane grote belofte; hij prijst de Heere voor de genade, hem daarmee bewezen, en verwacht van Zijn waarheid de zekere vervulling, waarna ook alle koningen van de aarde Hem zullen danken. Daarmee staat in verband de 139ste Psalm, waarin David niet enkel voor zijn eigen persoon, maar uit naam van zijn gehele geslacht spreekt en zijn opvolgers op de troon terloops vermaant om de genade van de Heere, die eeuwig duurt, niet te verbeuzelen, en Gods belofte niet krachteloos te maken.

II. Vs. 8-39. Evenals het bericht van David's redding uit groot levensgevaar door een van zijn helden en de daarmee verbonden vermelding van enige andere grootse daden van zijn voornaamste krijgslieden in 21: 15vv. een geschikt aanknopingspunt bood, om daarop in 22 de mededeling te laten volgen van zijn dankpsalm voor Gods redding uit alle noden, die hem hadden getroffen, en zoals deze dankpsalm weer aanleiding gaf tot mededeling van David's laatste woorden in 23: 1-7, zo wordt nu de vermelding van de heldendaden van de voornaamste krijgslieden verteld, om de lezer er nader mee bekend te maken, hoe het met deze en andere van de voornaamste krijgshelden van de grote koning gesteld was; en daarmee wordt het gehele oorlogstijdvak uit zijn regering ten einde gebracht. Deze passage levert namelijk een duidelijke lijst van David's helden, of van zijn adjudanten, zoals wij ze met een woord uit onze tijd kunnen noemen, naar de drie klassen, waarin ze gerangschikt werden. Vergelijk 1 Kronieken 11: 10-47.

Dit zijn de namen van de helden, die David gehad heeft, de belangrijkste mannen onder de 600 oude wapenbroeders van de koning, die in 15: 18 "Hethieten" zijn genoemd; zij, de voornaamsten uit dat veteranencorps op zichzelf, het corps van zijn adjudanten of ridders, dat in drie klassen verdeeld was, waarvan medeleden met hun aanvoerders nu nader worden opgegeven: Joscheb Baschebeth, de zoon van Tachkemoni, 1)een afstammeling van het geslacht Hachmon, zoon van Sabdeël (1 Kronieken 27: 2,32), de voornaamste van de hoofdlieden, de eerste klasse of de Grootkruizen. Deze was Adino de Ezniet, 2) die zich stelde tegen achthonderd, die van hem verslagen werden in een maal; hij hief in deze slag telkens opnieuw zijn lans tegen de vijanden op, en rustte niet voordat achthonderd van hen verslagen werden (Joz. 8: 18,26).

De beide eerste woorden (Joscheb Baschebeth) zouden indien zij werkelijk in de oorspronkelijke tekst gestaan hebben (Luther vertaalt met 1 Kronieken 11: 11 Jasobam, de zoon van Hachmoni) betekenen: "de op de stoel zittende" (Vulgaat: sedens in cathedra) hetgeen Meijer en Stier in hun "verbeterde" vertaling van Luther Bijbel door: de Voorzitter vertalen. Zij vatten deze uitdrukking op als een uitdrukking voor ons "Grootmeester" en menen dat David's helden een bepaalde ridderorde op middeleeuwse wijze gevormd hebben, waarin de eerste klasse de grootmeesters, de tweede klasse de commandeurs en de derde klasse de gewone ridders uitmaakte. Deze opvatting komt ons zeer juist voor, omdat zij alleen ons deze moeilijke afdeling kan doen verstaan; wij moeten in dit geval het derde woord (tachmoni) als eigennaam: "Tachmoni" beschouwen (niet, zoals de Vulgaat gedaan heeft als

bijvoeglijk naamwoord: Sapientissimus, de wijste). Intussen komen wij hierdoor in tegenspraak met 1 Kronieken 11: 11, waar in plaats van de woorden van onze tekst iets anders staat. Op beide plaatsen, die wij hier onze lezers doen zien, komen te veel gelijke letters voor, dan dat wij niet tot het vermoeden worden gebracht, dat hier een fout van de afschrijvers heeft plaatsgevonden. Het tweede deel (de Hebreeër leest van de rechter- naar de linkerhand) stemt tot op het begin juist in beide overeen; want de gebrekkige schrijfwijze in het bovenstaande woord, zowel als het verschil in de klankstippen mag ons hier niet hinderen. Maar ook de eerste helft laat zich goed verklaren en in overeenstemming brengen; door namelijk aan te nemen, dat toen een afschrijver bij het schrijven van de naam reeds de drie eerste letters geschreven had, hij zich vergiste door naar de daarboven staande regel te kijken, en in plaats van de twee eindletters Me het slotwoord van het 7de vers in de woning te schrijven, zodat wij dus hier een dergelijk geval hebben als wij bij "2 Samuel 21: 9" opmerken, waar bij vergissing het woord orgim uit de daaronder staande regel bij de naam is gevoegd. Ook Luther erkent dat hier, zoals in het gehele vers, de oorspronkelijke tekst door schrijffouten is veranderd. "Wij houden het daarvoor," zegt hij "dat de tekst door een schrijver bedorven is, hetzij uit een boek met onleesbaar schrift, of met slecht geschreven letters," en hij heeft daarom gedurig anders vertaald dan de Hebreeuwse woorden luiden. Maar terwijl nochtans de bedorven tekst een goede zin levert, en wel, zoals wij vroeger uiteengezet hebben, een dergelijke als tot begrip van de gehele afdeling bevorderlijk is, zo wordt ook hier bevestigd wat wij aan het slot van de opmerking over het getal "veertig" in "2 Samuel 15: 7" gezegd hebben.

De grondtekst heeft hier geheel onverstaanbare woorden, die de Vulgaat overzet: hij is als het ware de tederste houtworm (ipse est quasi tenerrimus lignei vermiculus). Luther heeft de tekst naar 1 Kronieken 11: 11 verbeterd door te vertalen: hij hief zijn spies op in plaats van: deze was Adoni de Ezniet; "want zegt hij de Hebreeën weten wel, hoe men in moeilijk handschrift d voor r, z voor n, h voor t kan lezen en omgekeerd.

En na hem was, als de tweede, Eleazar, de zoon van Dodo, of Dodai (1 Kronieken 27: 4 27. 4), zoon van Ahohi, een afstammeling van het geslacht van de Ahohieten, deze was onder de drie helden met David, onder de drie helden, die nog (vs. 19) de eerste rang bij David bekleedden, of onder de "Grootmeesters" van zijn ridderorde behoorden; de uitstekende daad, die hem zo’n ereplaats verschafte, werd door hem verricht, toen zij, de kinderen van Israël tot vergelding van de hoon, hun eenmaal aangedaan door de Filistijnen bij Ephes- of Pas-Dammin, bij monde van hun vertegenwoordiger Goliath (1 Samuel . 17: 1vv.) de Filistijnen beschimpten, die aldaar, bij Pas-Dammin (1 Kronieken 11: 13), dus in dezelfde streek, waar de gemelde geschiedenis was voorgevallen, ten strijde verzameld waren, en de mannen van Israël, in plaats van dapper op de vijand los te gaan, juist het slagveld wilden verlaten en waren opgegaan naar het oostelijk gelegen gebergte bij Bethlehem.

Zo stelde hij zich in het midden van dat stuk, en verloste dat uit de handen van de vijanden, en sloeg de Filistijnen, en de HEERE bracht door deze heldendaad een groot heil.

De plaats wordt niet vermeld, waarom vele uitleggers vroeger voor "een dorp" (Hoogd. vertaling: een bende) Lachajah lezen op Lechi aan Lechjah zich, waar Simson de Filistijnen met het ezelskinnebakken sloeg (Richteren 15: 9vv.).

Ook 1) gingen af drie van de dertig hoofden of helden, ridders, en kwamen in de tijd van de oogst, d. i. tussen Pasen en Pinksteren (Le 23: 17), tot David, in of naar de spelonk van Adullam 1) waar hij zich ophield (1 Samuel 22: 1), en de hoop, een schare van de Filistijnen had zich gelegerd in het dal Refaïm, dat van Jeruzalems zuidwestzijde aan zuidelijk afloopt tot halfweg Bethlehem (Jos 15: 8).

Deze geschiedenis is hoogstwaarschijnlijk voorgevallen, toen David, reeds koning zijnde, strijd voerde met de Filistijnen.

En David was toen in een vesting, in het bergslot op de rots, waarin zich de spelonk van Adullam bevond, en de bezetting van de Filistijnen, een voorpost van de Filistijnen, was toen te Bethlehem, onder de noordpoort van die stad.

De Hoogduitse vertaling heeft: En deze drie voornaamste onder dertig. De grondtekst zegt ook volstrekt niet met bepaalde woorden, dat hier sprake is van de drie helden, die vroeger opgenoemd zich, Joscheb Baschebeth, Eleazar en Gamma; er kunnen ook drie anderen uit het getal van de in vs. 24vv. genoemde helden bedoeld zijn. Intussen kan toch uit de samenhang worden aangetoond, dat Luthers vertaling zo niet in woorden dan toch in hoofdzaak gelijk heeft. Nadat vooraf van een bijzondere heldendaad van ieder van de drie helden gesproken is, moet nu ook een heldhaftig werk, dat zij gezamenlijk gedaan hebben, worden verteld. Maar dan schijnt toch de strijd goed uit elkaar gehouden te moeten worden, waarin voorviel hetgeen in vs. 8-22, en wat in vs. 13-17 meegedeeld is. Wat in de voor ons liggende tweede passage (vs. 13-17) wordt meegedeeld, valt naar alle waarschijnlijkheid in de tijd van David’s eerste strijd met de Filistijnen (5: 17vv.); daarentegen hebben wij in de voorafgaande passage (vs. 8-12) waarschijnlijk te doen met gebeurtenissen uit latere gevechten, die in 8: 1 slechts in hoofdzaak, naar hun uitslag, vermeld zijn.

En zei: Het zij verre van mij, o HEERE, dat ik dit doen zou, namelijk van dat water drinken; zou ik drinken zo goed als het bloed van de mannen, die heengegaan zijn, om het voor mij te halen met gevaar van hun leven? En hij wilde, zoalsgezegd is, gekweld door zijn ontwaakt geweten (24: 6), het niet drinken. 1) Dit deden die drie helden; 2)voorzeker een daad, die van grote moed en tegenwoordigheid van geest getuigde.

David stelde dit water gelijk met het bloed van die mannen. Zij hadden het gehaald met gevaar voor hun leven. En daarom, omdat het leven is in het bloed, goot David het water uit voor het aangezicht van de Heere, als een offerande voor de Heere.

Deze geschiedenis is goed ter verklaring van het 6de gebod; evenals men de naaste in zijn nood niet moet laten bezwijken (Luk. 10: 30-32), zo is het ook zonde, als men hem door begeerten (Jes. 5: 22) en waagstukken (als hier), of door al te zware arbeid (Exod. 1: 13vv. 1. 13) zich te gronde laat richten. Tot bevrediging van zijn nieuwsgierigheid de halsbrekende

kunsten van de koorddansers bijwonen is een handeling, die met David's begeerlijkheid overeenkomt; de kinderen moeten er in de school reeds vroeg voor gewaarschuwd worden. De verontschuldiging, dat men dergelijke lieden niet opwekt om hun leven te wagen, maar dat men alleen hen ondersteunt in de arbeid, waarmee zij hun brood verdienen, heeft geen kracht, want dergelijk bedrijf is strijdig met Gods Woord, en wij mogen aan de zonden van anderen niet mede deelnemen.

Ook wij kennen een open bornput van Bethlehem, waarvan het water de dorst van de ziel voor eeuwig stilt. Genade, vergeving, rechtvaardiging en kracht tot heiliging, is het water, dat hier geschept wordt, en wat dit water werkt in de vrede van God, die alle verstand te boven gaat. Ook deze bron was eens in handen van de Filistijnen. De drie helden die doorbraken om ons die bornput weer toegankelijk te maken, wie kent hen niet, Luther, Calvijn en Zwingli zijn hun namen. Berouw, gebed en geloof zijn de drie, die tegenwoordig ons het water naar de mond voeren. Drinken wij het werkelijk, dan gebeurt ons wat eenmaal tot de Samaritaanse gezegd werd: "Zo wie gedronken zal hebben van het water, dat ik hem geven zal, het zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven. " Datgene waarmee wij werden gedrenkt, wordt uitgestort in een nooit meer opdrogende stroom van liefde en dankbaarheid jegens Hem, die de persoonlijke hoofdbron van al het leven is, en zo gieten wij als de zoon van Isaï alles tot een drank- en dankoffer uit voor de Heere.

Abisaï, Joabs broeder, de zoon van Zeruja (1 Samuel 16: 10), van wie reeds dikwijls gesproken is (2: 24vv. ; 3: 30; 10: 9vv. ; 1 Kronieken 18: 12vv. 2 Samuel . 16: 9vv. ; 18: 2vv. ; 21; 20: 6; 21: 16vv. ; 1 Samuel . 26: 5vv.), die was ook, zoals de in vs. 8 genoemde Joscheb Baschebeth, een hoofd van drie, 1) van een eigen klasse van David's helden, namelijk de voornaamste van de tweede klasse; en die hief, bij gelegenheid van de dappere daad, die hem zo'n ereplaats aanbracht, zijn spies op tegen driehonderd, die door hem verslagen werden, zodat aan hem, evenals aan Joscheb Baschebeth, Eleazar en Samma (vs. 9vv.), de goddelijke belofte (Lev. 26: 7vv.) vervuld werd en hij had een naam onder die drie, hij werd ten gevolge daarvan door David in een bijzondere klasse van zijn ridders opgenomen.

Was hij niet de heerlijkste van die drie, 1) zodat hij als de eerste uit die klasse genoemd wordt? Daarom was hij hun tot een overste; Maar hij kwam niet tot aan die eerste drie, Joscheb Baschebeth, Eleazar en Samma, maar stond in rang een trap lager.

Bijzondere moeilijkheden in het verstaan van deze passage geven de uitdrukkingen "drie" en "dertig", die nu eens als werkelijke telwoorden, dan weer als aanduiding van een militaire ereplaats gebruikt worden. Men gelooft dat het Hebreeuwse Schalisch oorspronkelijk zoveel is als wagenstrijder, omdat in de regel drie personen op een wagen stonden waarvan de een streed, de ander hem met het schild dekte, en de derde de paarden stuurde. Hoe dit echter zij, in ieder geval betekent het woord (in het meervoud schalischim) een klasse van voorname uitstekende krijgslieden, of wat wij zouden noemen: "oude garde"; Exod. 14: 7; 15: 4 Luther: "Hoofdlieden". David's oude garde nu, waren zoals wij uit 15: 18 zien, de 600 krijgslieden, die in de tijd van zijn vervolging door Saul zich rondom hem verzameld hadden en die meermalen als zijn geweldigen of helden (16: 6; 20: 7 20. 7) aangeduid worden. Een keurbende uit hen was als zijn adjudanten of redders werkzaam. Onder dezen waren, indien

wij deze passage goed vatten, drie graden of klassen, waarvan de beide eerste ieder drie man telden (daarom in de grondtekst scheloscha, d. i. drieheid geheten), maar de derde in ronde getallen dertig mannen, zonder dat echter dit of het eerstgenoemde getal een onveranderlijk getal was, veeleer was zij meer een technische (een voor altijd ingevoerde) uitdrukking, zodat wij hier in de tweede klasse slechts van twee helden horen, en later de helden van de derde klasse ten getale van 32 vinden opgegeven. In de boeken der Koningen is het woord schalisch zeer juist door hoofdlieden (Luther: Ridders) vertaald (1 Koningen . 9: 22; 2 Koningen . 7: 2vv. ; 9: 25; 10: 25; 15: 25

Voorts behoorde tot deze tweede klasse, of dit drietal Benaja, de zoon van de priester (1 Kronieken 27: 5) Jojada, de zoon van een dappere man,groot van daden, geboorten in Kabzeël, een stad in het zuiden van de stam Juda (Joz. 15: 21), eerder genoemd als overste over de Krethi en de Plethi (8: 18; 20: 23); die sloeg, waarschijnlijk in de oorlog van David met de Moabieten, waarvan in 8: 2 sprake was, twee sterke leeuwen van Moab, de beide Ariëls of de twee beroemdste helden 1) van Moab; ook onderscheidde hij zich nog door een andere daad; immers hij ging en sloeg een leeuw in het midden van een kuil in de sneeuwtijd; in de wintertijd, toen er eens meer sneeuw dan gewoonlijk gevallen was, was een leeuw de woningen van de mensen genaderd, omdat hij elders geen voedsel kon vinden, en was hier in een regenput of juist daartoe gemaakte groeve gevallen, en toen door Benaja, die in die put of groeve afdaalde, gedood.

Ariël d. i. "Leeuw van God" heet bij de Arabieren en Perzen een zeer dapper man.

Hij was de heerlijkste van de dertig, die tot de derde klasse (vs. 24vv.) behoorden; maar tot die drie eersten kwam hij, zoals Abisaï (vs. 18vv.) niet; maar hij werd slechts bij de tweede klasse ingedeeld. En David stelde hem bovendien tot overste over zijn trawanten1) over zijn lijfwacht, omdat hij met grote dapperheid tevens diep inzicht en groot overleg verenigde.

De Hoogduitse vertaling heeft: David maakte hem tot geheimraad. In Jes. 11: 14 heeft het Hebreeuwse woord duidelijk de betekenis van "Gehoorzaam"; de kinderen van Ammon zullen hun gehoorzaam, hun onderworpen zijn. In overeenkomst hiermee heeft Luther in 1 Samuel . 22: 14 vertaald: "en gaat in uw gehoorzaamheid"; dan moet men deze betekenis ook hier doen gelden en vertalen: En David zette hem over zijn gehoorzaamheid, en onder de laatste uitdrukking is dan te verstaan de lijfwacht van de Krethi en Plethi, die aan de bevelen van de koning onmiddellijk onderworpen waren en steeds tot zijn dienst gereed moesten staan, zodat dit gedeelte betekent: hij maakte hem tot overste van zijn lijfwacht. Men zou dus in 1 Samuel . 22: 14 Luthers vertaling ook kunnen volgen: en gaat in uw gehoorzaamheid = staat onder uw onmiddellijk bevel, behoort tot uw lijfwachten, aan wie gij uw leven toevertrouwt. Intussen kan men onder de "gehoorzaamheid" van de koning ook diens geheimraad of die voornamere beambten verstaan, die onmiddellijk toegang tot hem hadden, tot zijn geheime raadsheren behoorden; in deze zin heeft Luther met de oude vertalingen deze plaats opgevat. Het valt in het oog, dat voor de tweede klasse, slechts twee namen zijn opgegeven; men heeft daarom gemeend, dat Joab het drietal moest aanvullen, wiens heldendaden in de eerdere hoofdstukken uitvoeriger beschreven zijn. Dit is des te waarschijnlijker, omdat de volgende opgave van de helden van de derde klasse met Joabs

broeder Asahel begint, maar hij zelf meer in zijn hoedanigheid als opperbevelhebber van David dan in zijn betrekking tot de ridderorde in aanmerking komt.

Eljachba, de Saälboniet, uit Saälabbin noordoostelijk naar Gaser (Joz. 19: 42); van de zonen van Jazen, Jonathan. 1)

Luthers vertaling heeft: De kinderen Jasen en Jonathan (zonen). Hoe het woord kinderen of zonen hier is ingekomen, "1Ch 11: 34". Maar al wilde men dit ook behouden, dan zou de uitdrukking zonder zin wezen, omdat in de grondtekst staat: "de kinderen Jasen Jonathan," en het voegwoord: "en" tussen beide namen pas door Luther is ingeschreven om aan de woorden een zin te geven. Men moet veeleer in plaats van Jasen lezen Hasem en aannemen dat dan achter de Gisoniet is uitgevallen. Met Jonathan begint dan een tweede naam, waarbij het volgende, dat aan het begin van het 33ste vers staat, als toevoegsel behoort. Hier moet men in plaats van Samma lezen zoon van Schage, terwijl naar alle waarschijnlijkheid een afschrijver deze woorden met de geheel daarmee overeenkomende zoon van Aga in vs. 11 verwisseld en uit dit vers daarvoor Samma geschreven heeft.

Elifelet, de zoon van Ahasbaï, de zoon van een Maächatiet; (ook bij deze woorden schijnt een vergissing te hebben plaatsgehad, en moet daarvoor waarschijnlijk gelezen worden: Elifal, de zoon van Ur; Hefer, de Mecherathiet (1 Kronieken 11: 35,36); Eliam, de zoon van Achitofel de Giloniet (2 Samuel 15: 31".)

Uria, de Hethiet, die David liet ombrengen (11: 3vv.); zij, die in de voor ons liggende passage opgenoemd zijn, zijn zevenendertig in alles, drie uit de eerste klasse (vs. 8-12).

Bij de derde klasse viel wel in vs. 32 en 33 een naam weg, doordat wij niet met de tekst behalve Jazen (Hasem) en Jonathan ook Semma durfden optellen, maar slechts twee helden: Hasem en Jonathan. Daarentegen hebben wij in vs. 34 door herstel van de waarschijnlijk nauwkeurige leeswijze in plaats van de alleen genoemde Elifelet, twee namen verkregen. Helifelet en Hefer. In 1 Kronieken 11: 41-47 zijn er nog de namen van 16 helden bijgevoegd, waaruit blijkt, dat het riddercorps van de koning geen voor altijd vaststaand getal vormde, maar dat in David’s vele oorlogen langzamerhand telkens meer dappere mannen optraden en in het reeds aanwezige corps werden opgenomen. Naar 1 Kronieken 27: 1vv. werden twaalf van de in onze lijst vermelde helden, (de vijf van de beide eerste klassen en zeven van de derde klasse) door David benoemd tot aanvoerders van de twaalf afdelingen, waarin hij zijn leger verdeelde, ieder van welke afdelingen gedurende één maand in het jaar dienst moest verrichten.

Wij vinden Joabs naam niet vermeld, omdat hij opperbevelhebber van het leger was.

HOOFDSTUK 24.

DAVID'S EERZUCHT IN HET TELLEN VAN HET VOLK WORDT MET DE PEST GESTRAFT.

Vs. 1-10. Pas nu volgt de vermelding van de gebeurtenis, die tot het laatste of vierde tiental jaren van David's regering behoort en aan zijn koninklijke werkzaamheid, die groot gevaar liep een verkeerde weg op te gaan, de goede richting gaf. David thans gered van de hand van al zijn vijanden (22: 1 raakt in de verzoeking, om uit de roeping van theocratisch koning tot de rol van autocratisch koning te vervallen d. i. van iemand, die de hem verleende macht niet meer in dienst van God, maar in dienst van de zelfzucht besteedt. Nu hij namelijk door zijn tot dusver gevoerde oorlogen verkregen heeft, wat hij bedoelde en zijn volk behoefde, denkt hij eraan om de theocratische heilstaat in een militaire staat te herscheppen, en verordent hij daarom een telling van de strijdbare manschappen van Israël, om de kracht te berekenen, die hem voor dat doel ter beschikking staat. Ofschoon zelfs de anders zo gewelddadige Joab zich aan deze maatregel stoot, laat de koning hem toch doorzetten; maar op hetzelfde ogenblik, dat David de uitkomst van de telling, die zo geheel aan zijn doel beantwoordt, verneemt, slaat hem het hart, zodat hij zijn dwaling erkent en vol berouw tot de Heere terugkeert. Vergelijk 1 Kronieken 21: 1-8).

En de toorn van de HEERE, die reeds vroeger eenmaal gedurende David's regering zich over Israël ontlast had, vanwege de bloedschuld, die Saul over het land had gebracht (21: 1vv.), ging voort 1) te ontsteken tegen Israël, en wel deze keer vanwege de eigen zware zonde van het volk, waaraan het zich schuldig gemaakt had door deel te nemen aan Absaloms en Zeba's opstand (15-20) en Hij, de Heere in Zijn rechtvaardige toorn op het volk, porde 2) David aan tegen hen, zeggende, terwijl hij de satan toe liet om hem in te fluisteren: Ga, tel3) Israël en Juda, opdat gij weet, hoe sterk en machtig gij zijt, en hoe gemakkelijk het u zou vallen, om ver over de grenzen van uw huidige rijk te heersen.

Wij hebben hier wel te letten op deze woorden, om ons de zonde van David, of liever het karakter van de zonde te verklaren. De toorn van de Heere was gaande over Israël. Door David te verwerpen, die de Heere aan Zijn volk als de ware theocratische koning had gegeven, en slechts voor een tijd na te volgen, had Israël de toorn van God tegen zich gaande gemaakt. Daarbij kwam nu de hoogmoed van het volk op zijn kracht en macht. Allemaal reden voor de Heere, om Zijn volk te bezoeken met Zijn roede. Als aanleiding daartoe diende de zonde van David, om het volk te tellen, hetgeen ook hij ongetwijfeld heeft gedaan uit hoogmoed en eerzucht, om te weten, hoe groot het weerstandsvermogen van zijn volk was, met wat een machtig leger hij zou kunnen optrekken tegen de vijand, terwijl het op dit ogenblik zijn doel was, een militaire staat te stichten. Wat de uitdrukking aangaat, dat Hij, n. l. de Heere, David aanporde, dit wil zeggen, dat de Heere anderen toeliet, om David tot zondige maatregelen aan te zetten. Het was onder de toelating van God aan de ene zijde en aan de andere naar zijn Raad, om het volk hierdoor te bezoeken vanwege zijn zonde.

Om deze en dergelijke uitspraken van de Schrift (1 Samuel . 26: 19 2 Samuel . 16: 10vv.), zoals ook de feiten van de ervaring in hun recht te laten, moeten wij de natuurlijke afschuw

van op enigerlei wijze een medewerking van God bij de zonde van de mensen te erkennen, laten varen en zonder aarzeling aannemen, dat iedere afzonderlijke werking, verandering of handeling in de wereld, ook een boze, alleen onder de invloed van God totstandkomt. Zeker werkt God anders bij de goede, anders bij de boze handelingen van de mensen, en het behoort tot de moeilijkste punten van de Christelijke geloofs- en zedenleer om de wijze waarop God bij de laatste meewerkt, met juistheid te bepalen, zodat de schuld van de boze niet op enigerlei wijze tevens op God wordt gelegd; desalniettemin is zo'n medewerking volstrekt een zuiver middelijke, in zover God de kracht tot handelen ook tot het het boze de mens verleent, maar tevens een onmiddelijke. De zonde is wel de schuld van de mens, maar hij kan er ieder ogenblik van bevrijd worden door in schuldbelijdenis tot God te komen; maar gebeurt dit niet, zo staan de vormen, waarin zij zich openbaart, niet verder in zijn macht, maar deze staan onder Gods bestel, en God bepaalt ze, zoals Hem welbehaaglijk is, als in het plan van Zijn wereldregering past, als tot Zijn eer en tevens tot heil van de zondaar dient, zolang deze nog niet geheel verworpen is. Hij plaatst de zondaar in toestanden, waarin juist deze of gene verzoeking hem bijzonder dreigt; Hij richt de gedachte op bepaalde voorwerpen van de zondige begeerte, en bewerkt dat de gedachte erbij blijft verwijlen en niet op andere overgaat. Dat b. v. in de geschiedenis (11), David door zijn schuld met zondige lust vervuld, juist Bathseba moest zien, dat zij zwanger werd, dat Uria aan David's wensen niet voldeed, wie die in het algemeen in een Voorzienigheid gelooft, zou daarin een goddelijke medewerking kunnen miskennen? Evenzo wordt hier op een verborgen invloed van God op David gewezen, omdat Hij de boze neiging in hem aanwezig op een bepaald voorwerp richt.

Dus blijft Jak. 1: 13vv. toch volkomen geldig: God verzoekt niemand tot het kwade; maar een ieder wordt verzocht, als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlokt wordt. Maar wanneer de boze lust eenmaal aanwezig is in de mens, en deze, in plaats van die te ontvluchten en ertegen te strijden, die koestert en er een welgevallen in heeft, zo staat het doel, waarop de lust zich richten zal en de wijze, waarop hij uitgevoerd wordt, niet in de eigen keus van de mens, maar onder goddelijke leiding; want God zou ophouden de Wereldbestuurder te zijn, indien Hij de menselijke vrijheid onbelemmerd liet voortwerken, en niet alles zo bestuurde en inrichtte, als het met de inzichten van Zijn wijsheid, goedheid en gerechtigheid overeenkomt. In het bovenstaand geval zag God in David's hart de boze lust om buiten de perken van zijn theocratische roeping te treden; Hij ging hem hierin niet tegen, maar gaf hem daartoe over aan satans wil, die de gedachte tot rijpheid en het ontwerp tot uitvoering bij hem bracht. Dat deed Hij om David's wil, want de mens is maar al te zeer geneigd om met de zonde te spelen, en in zo'n geval gewoonlijk pas dan, wanneer zij tot daad is geworden, in staat om voor haar te verschrikken en zich van harte ervan los te scheuren; maar God deed het ook omwille van het volk, want Hij had aan deze nog de misdaad van zijn afval van het Davidische koningschap te straffen, dat Hij uit rijke genade over hen gesteld had. "God liet satans verzoeking toe, en maakte, dat de werkelijke zonde, waarvan de bron in David, zowel als in de satan te zoeken is, zo'n gestalte aannam, dat Hij door de straf van David tevens het gehele volk kon straffen, waarop sinds de tijden van de opstandelingen, Absalom en Sheba, nog onverzoende zonde lag.

De schijnbare tegenstrijdigheid, die wij in dit vers, waar God, vergeleken met 1 Kronieken 1, waar de satan gezegd wordt David aan te porren, ontmoeten, bevreemde ons niet,

omdat zij zich zonder moeite laat verklaren. De beide vertellers zien dezelfde zaak uit een verschillend oogpunt. Voorzeker was de satan erop uit om ergernis aan te richten en over Israël en diens koning nieuw onheil te brengen. Maar de Heere, die volgens Jakobus 1: 13 nooit een verzoeker ten kwade is, achtte het overeenkomstig de bedoelingen van zijn wijsheid om de vorst van de duisternis tot op zekere hoogte zijn vrije gang te laten gaan. Overigens gaat het in deze zaak niet zo toe, als goot de satan de boze lusten eerst de mens in. Veeleer draagt hij de lont voor de brandstof, die in de Adamskinderen reeds voorhanden is. Gelegenheid maken is het werk van de boze en nooit kan men zich gerechtigd achten met Eva de schuld op hem te werpen. De schuld blijft overal de onze, waar wij ons ook door de booswicht lieten verlokken.

Het tellen van het volk op zichzelf is geen zonde, wanneer het namelijk alleen om redenen van goede orde in het beheer en bestuur van stad en land gebeurt.

Ook Mozes hield eenmaal een volkstelling, en wel zonder zich daarmee te bezondigen, waaruit weer blijkt, dat als twee mensen hetzelfde doen, zij daarom nog niet hetzelfde doen. De telling van Mozes vond plaats ten gevolge van een uitdrukkelijk bevel, dat David miste. Verder werd die van Mozes volbracht met een kerkelijk doel, namelijk de verdeling van de tempelbelasting, waarom zij ook door Mozes en de hogepriester zelf in vereniging met de stamhoofden verricht werd, terwijl David daarmee krijgslieden belastte. Eindelijk werd door David niet gedacht aan het bevel (Exod. 30: 12,13) krachtens welk ieder Israëliet bij de volkstelling, een gave in geld voor het heiligdom, de prijs voor een zoenoffer moest geven. Dit gebeurde, opdat het volk aan zijn zonde zou denken, en uit de telling geen verzoeking tot zelfverheffing ontstond.

De uitdrukking: "mannen, die het zwaard uittrokken" (1 Kronieken 21: 1) bewijst duidelijk, dat het hier een militaire maatregel gold. Dit blijkt verder uit het feit, dat de krijgslieden, niet de priesters, hem moesten uitvoeren. Voorts, uit de tegenstand van Joab (1 Kronieken 21: 3) en zijn schroom, om hem op het onrustige Benjamin en het bevoorrechte Levi toe te passen (1 Kronieken 21: 6).

De eigenlijke kiem van de zonde van David ligt in ieder geval in zelfoverschatting, waar hij de macht en heerlijkheid van zijn koninkrijk in de menigte en strijdvaardigheid van Zijn volk zoekt.

Omdat de gehele natuur van de zonde alleen in een onwettigheid bestaat en de invloed van de Goddelijke Voorzienigheid die onwettigheid niet aanraakt, dan is het klaarder dan de zon, dat God door de invloed van de Voorzienigheid niet wordt een oorzaak van de zonde. Daarom, de zonde kan niet voortgebracht worden, dan door een overtreding van de Wet, en omdat God door de invloed van Zijn Voorzienigheid de Wet niet overtreedt, noch overtreden kan, zo blijft er over, dat God door die invloed niet een oorzaak wordt van de zonde. Verder, omdat aan de ene zijde, volgens de Heilige Schrift, zoals bijvoorbeeld Psalm 5: 5, als volgens de natuur van God, als die het hoogste Goed is, God niet de oorzaak van de zonde kan zijn, die allen erkennen en men aan de andere zijde leert, dat God met en door Zijn Voorzienigheid

verscheiden bezig is geweest, omtrent de zonde, b. v. Hand. 4: 28 Genesis50: 20; 2 Samuel . 12: 11,12; 24: 1 zo is Hij evenwel daardoor niet geworden een oorzaak van de zonde.

De volgende opmerking van P. Bonnet verdient onze overweging: Dat dit aanporren tot zonde in 1 Kronieken 21: 1 satan wordt toegekend, is zeker. Maar wie wordt het in 2 Samuel . 24: 1 toegeschreven? Dit wordt hier niet uitgedrukt. Er staat: De toorn van de Heere ging voort te ontsteken tegen Israël, en porde David enz. Sommigen vullen hier in: satan, uit 1 Kronieken 1 anderen men; of duidelijker, de satan. De straffende oorzaak is dan: de toorn van de Heere; de verleidende oorzaak; iemand. Wie? De satan. Maar wie is die satan? Elders in Gods Woord wordt het hoofd van de afgevallen engelen aldus genoemd. Maar ook beledigende mensen worden dus genoemd (1 Samuel . 29: 4; 2 Samuel . 19: 22; 1 Koningen . 5: 4 en 11: 14,23,25). Wij kunnen hier met vermaarde uitleggers zeer goed denken aan zekere mens, zekere hoveling en man van aanzien, die onbedachtzaam, Israël ten kwade, de koning tot deze daad aandreef. En dit te meer, omdat hier niet met aanwijzing gezegd wordt: De satan; maar satan, een satan, of tegenstander. Zie ook Psalm 108: 6 MATTHEUS. 16: 23.

De koning dan, overgegeven aan zijn verkeerde wil, om te doen wat kwaad was, zei tot Joab, de krijgsoverste, die bij hem was, die hij met de oversten van het leger (vs. 24 24. 24) bij zich had laten ontbieden, om zijn gedachten en aanslagen hem en de oversten te openbaren: Trek nu om, door alle stammen van Israël, van Dan tot Ber-sheba toe (Jos 19: 47), en tel de strijdbare mannen van het volk, opdat ik het getal van het volk weet.

Het is wel moeilijk ootmoedig te worden, maar veel moeilijker ootmoedig te blijven; daarom zegt de Apostel Petrus (1 Petrus . 5: 5): Zijt met de ootmoedigheid bekleed. Toen David in vertwijfeling voor de Heere lag en de 51ste Psalm bad, toen hij barrevoets en met omwonden hoofd onvoorwaardelijk zich aan Gods wil overgevende, over de Jordaan vluchtte en de steenworpen van de vloekende Simeï zwijgend verdroeg, toen scheen hij het toppunt van ootmoed bereikt te hebben, toen scheen ieder vezeltje hoogmoed uit zijn hart uitgeroeid te zijn. Maar zoals de akker, die door ploegschaar en eg dikwijls en veel is doorsneden en gereinigd, in zijn schoot steeds nieuw opschietende zaden van verborgen onkruid draagt, al is er ook aan de oppervlakte geen spoor van onkruid meer te zien, zo verbergt ook het door oprecht berouw verbroken en gereinigd hart steeds in zijn diepte de kiemen van de hoogmoed, die zich sterk en snel ontwikkelen. Dezelfde David die na zijn begenadiging en na het volbrengen van vele en grote daden betuigd had: "Uw verootmoedigen heeft mij groot gemaakt" (22: 36), werd kort daarna door een schier onbegrijpelijke zelfverheffing vervuld. Maar de trouwe, waakzame gaardenier laat het onkruid in de akker, die hem toebehoort, niet ongestoord groeien en voortwoekeren; deze passage doet ons zien, hoe God de vermetelheid van Zijn begenadigden behandelt. Hij komt over haar met de scherpte van het zwaard; Zijn zwaard zal niet doden, maar de kluisters van de trots losmaken; waar het zwaard zijn werk heeft verricht, daar bouwt Hij zijn vredetempel.

Ware het het doel van de theocratie geweest een staatkundige wereldheerschappij te grondvesten, zo zou het tegenwoordige standpunt daartoe het geschikst geweest zijn. De geschiedenis van alle werelveroveraars toont aan dat, als eenmaal hun zegetocht begonnen is, geen macht op aarde hen kan stuiten, totdat er door de hand, die de draden van de

wereldgeschiedenis bestuurt een grendel voorgeschoven wordt. David had zo'n voortdurende zegevierende loopbaan; ook hem zou één van de toenmalige wereldmachten bezwaarlijk hebben kunnen stuiten; hij had een Alexander, Jeruzalem een wereldveroverend Rome kunnen worden; daartoe waren alle vereisten en middelen voorhanden. De menselijke eerzucht bracht hem daartoe in verzoeking en ons dunkt, dat David erin bewilligde; hij wilde de theocratische heilstaat in een veroverende wereldstaat herscheppen. Dat was ongetwijfeld de drijfveer tot de verordende telling, en de strengheid van de goddelijke straf kwam overeen met de belangrijkheid van zo'n tegen de wil van God indruisende maatregel. Maar David liet zich terechtwijzen en keerde binnen de perken van zijn bestemming terug.

De mening Kurtz en anderen, dat David een veroverende wereldstaat wilde vestigen, gaat te ver. Wel een militaire staat, maar geen rijk als dat van Alexander e. a. Het willen stichten van een militaire staat ging echter evenzeer in tegen Gods bedoeling en was feitelijk verbondsbreuk. Uit de grondtekst blijkt, dat Joab het oppertoezicht krijgt over de volkstelling, odmat hij het moest laten doen door zijn onderhorigen.

Toen zei Joab het een en ander tot de koning, om zijn afkeuring te kennen te geven. Want niettegenstaande zijn gewelddadig en loszinnig karakter waren godsdienstige gevoelens hem niet vreemd (10: 12),en met zijn gezond practisch verstand zag hij aanstonds in, dat Davids voornemen niets dan een Godverzoekende handeling was, die slechte gevolgen moest hebben. Daarom zei hij: Nu doe de HEERE, uw God, tot dit volk, zoals deze en die nu zijn, honderdmaal meer, en nog bij uw leven, dat de ogen van mijn heer de koning het aanzien, 1) als het hem erom te doen is, om zich in de welvaart en de vermeerdering van zijn volk te verheugen; maar waarom heeft mijn heer de koning lust tot deze zaak, 2) dat hij het getal zo juist weten wil en van ideeën zwanger gaat, die een koning van Israël niet betamen?

Joab blijkt hier verstandiger te zijn dan David. Hij voorziet, dat de koning hiervoor niets anders dan onheil kan overkomen. Al beziet hij het niet van de goddelijke zijde, toch weet hij wel zeker, dat de telling, uit een militair oogpunt ontleend, niets anders dan ontevredenheid kan veroorzaken bij het volk. Dat Joab ook het goddelijk ongenoegen vreest, is niet aan te nemen. Om staatkundige redenen raadt hij het de koning af. Desalniettemin treedt hij hier nog voor David waarschuwend op als een middel in Gods hand, om de koning van zijn hoogmoedig voornemen af te brengen. Helaas, het heeft niet mogen baten. God gaf er zijn zegen niet op, omdat Hij een twist met het volk had.

De ootmoed wil niet weten wat hij is, en wat hij bezit en wat hij gedaan heeft; zodra het mensenhart die vruchten tellen wil, die het voortgebracht heeft, zijn zegetekenen en zijn buit, de getuigen van zijn geloof en zijn ijver voor zich opstapelt en met welgevallen beschouwt, is de ootmoed verdwenen en de hoogmoed ingeslopen.

De ware ootmoed weet niet, dat hij ootmoedig is. Zoals het oog alles ziet, maar niet zichzelf, zo weet ook de ootmoed nooit dat hij ootmoedig is; wist hij het, zo kon hij hoogmoedig worden bij het zien van deze schone deugd, hij weet slechts wat hem ontbreekt, niet wat hij bezit.

Maar het woord van de koning nam de overhand, hield zich staande tegen Joab, en tegen de oversten van het leger. Zo trok Joab, in gehoorzaamheid aan Davids wil, uit met de oversten van het leger, van het aangezicht van de koning omhet volk Israël te tellen.

Joabs bedenking strekt tot beschaming van David. Die ongelovige, verraderlijke, bloedgierige Joab weet het beter dan de gelovige, oprechte en grootmoedige David. Niets is treuriger dan wanneer ongelovigen gelovigen kunnen en moeten beschamen. Wat een schande! de moordenaar van Abner en Amasa is geestelijker dan de man naar Gods hart. Zo is dan de gelovige alleen veilig voor zover hij in Christus is. In zichzelf blijft hij verwerpelijk, ja, staat hij meermalen beschaamd voor ieder natuurlijk mens. Wie Christus gekozen heeft voor zijn deel, voor die strekt al die uitoefening van zijn eigen kracht tot zijn eigen beschaming. Ook na onze bekering hebben wij ieder ogenblik nodig door die Here vastgehouden te worden, zullen wij niet vallen en vergaan. David één ogenblik aan zichzelf overgelaten, wordt door de satan overrompeld en overwonnen en verhard, want tevergeefs wordt hij nadrukkelijk gewaarschuwd.

En zij gingen, van Jeruzalem eerst in noordoostelijke richting, over de Jordaan en legerden zich in de open lucht bij Aroër 1) en wel ter rechterhand van de stad, maar niet bij Aroër aan de zuidgrens van de stam Ruben (Num. 32: 34), maar bij de stad met dezelfde naam, die in het midden is van de beek van Gad, het tegenwoordige Nahr Ammân, noordoostelijk van Rabbath-Ammon, en aan Jaëzer, op die stad aan (Joz. 13: 25).

Hier sloegen zij hun hoofdkwartier op, zoals ook te Jaëzer, in het vrije veld, vanwege de vele mensen, die tot hen moesten komen.

Voorts kwamen zij, nadat zij in genoemde landstreek de telling volbracht hadden, in Gilead, in het berglandschap aan beide zijden van de Jabbok, en van daar verder in het lage land Hodsi; deze uitdrukking is duister, waarschijnlijk wordt daarmee de landstreek oostelijk van het meer Gennesareth aangeduid; ook kwamen zij daarna tot Dan-Jaän, de uiterste noordoostgrens van het rijk, zuidoostelijk van Damascus, en van daar in het West-Jordaanland, waar zij hun leger rondom bij Zidon opsloegen, en dus in het uiterste noordwesten.

En zij kwamen, langs de zeekust zuidelijk trekkende, tot de vesting van Tyrus, tot Tyrus op het vasteland (Jos 11: 8) en van hier uit tot alle steden van de Hevieten en de Kanaänieten; tot de steden die in hetstamgebied van Naftali, Zebulon; West-Manasse, Issaschar, Efraïm en Dan lagen, en waarin de Kanaänitische oorspronkelijke bewoners ten dele niet uitgeroeid, maar slechts schatplichtig gemaakt waren (Richteren 1: 27vv.); en zij kwamen eindelijk, na de stam Juda te zijn doorgetrokken, uit in het zuiden, in het zuidwaarts gelegen land van de stam Juda, te Ber-seba, aan de uiterste zuidgrens.

Niet weinig uitleggers houden de plaats Dan-Jaän voor een en dezelfde met Dan-Laïs (Joz. 19: 47 Richteren 18: 28vv.), terwijl anderen haar daarvan onderscheiden, aan laatstgenoemden hebben wij ons bij de verklaring van Genesis14: 14 en Deuteronomium 34: 1 aangesloten. Op welke plaats echter nu dit Dan gelegen heeft, laat zich niet nader bepalen dan boven bij

gissing is opgegeven. Schultz, die als Pruisisch consul in Jeruzalem van daaruit in de jaren 1845-47 enige uitstapjes gemaakt heeft, houdt de ruïne Danian op het voorgebergte en Nakura of de Tyrische ladder (Jos 11: 8) voor Dan-Jaän, welke beschouwing ons echter in een geheel andere streek verplaatst, dan bij de drie plaatsen past, waarin van Dan-Jaän sprake is.

Zo trokken zij om door het gehele land, zodat hun behalve Levi, welke stam bij een monstering tot berekening van de strijdbare mannen niet meegeteld behoefde te worden, alleen de stam Benjamin overbleef 1) (1 Kronieken 21: 6); en na verloop van negen maanden en twintig dagen, kwamen zij te Jeruzalem, van waar zij waren uitgegaan.

Dat deze stam niet tegelijkertijd al gemonsterd, maar allereerst daarvan nog gespaard werd, had naar 1 Kronieken 21: 6 zijn grond in Joabs afkeer van de gehele onderneming. Bij zijn terugkeer naar Jeruzalem berichtte hij de koning de in vs. 9 vermelde voorlopige uitkomst van de telling, terwijl hij daarmee nog eenmaal beproefde om David van de zaak af te brengen, eer de commissie voor de telling van Jeruzalem uit, ook nog in Benjamins gebied overging; en werkelijk lukte deze keer de poging (vs. 10): de koning liet het werk rusten, ofschoon het niet geheel ten einde gebracht was.

En Joab gaf de som van het getelde volk aan de koning; en in Israël waren achthonderdduizend (800. 000) strijdbare mannen, die het zwaard uittrokken, en de mannen van Juda waren vijfhonderdduizend man (500. 000); naar 1 Kronieken 21: 5: 1. 100. 000 Israëlieten en 470. 000 Judeërs.

Omdat slechts met duizenden gerekend is, zijn deze getallen ronde sommen, die ongeveer het juiste getal zijn, en het verschil in beide teksten komt hoofdzakelijk wel daarom, dat de opgaven enkel op mondelinge overlevering berusten, omdat naar 1 Kronieken 27: 24 de uitkomst van deze telling niet in de jaarboeken van het rijk was opgenomen. Men kan echter niet zeggen, dat deze getallen overdreven, of veel te hoog opgegeven zijn; immers de gezamenlijke bevolking van een land bedraagt ongeveer het viervoud van zijn strijdbare mannen; is dit getal 1. 300. 000 dan is de bevolking iets over de 5 millioen geweest, die Palestina bij zijn, door zeer betrouwbare berichten vermelde ongewone vruchtbaarheid, zeer goed kon voeden. Nog minder kan men daartegen inbrengen, dat naar 1 Kronieken 27: 1vv. David slechts een leger van 228. 000 man had; want het is toch een overbekende zaak, dat het krijgsleger in alle landen veel kleiner is dan het gezamenlijke bedrag van de strijdbare mannen pleegt te zijn.

En Davids hart, zijn geweten sloeg hem, 1) nadat hij het volk geteld had (Vergelijk 1 Samuel . 24: 6); en David zei tot de HEERE, terwijl hij met berouw en boete zich voor Hem verootmoedigde: Ik heb heel erg gezondigd in hetgeen ik gedaan heb; maar nu, o HEERE! neem toch de misdaad van uw knecht weg, want ik heb zeer zot 2) gehandeld.

Gelukkig hij, die met zijn zonde terstond tot God gaat; want dit is het geloof van de heiligen, dat God zich over hen ontfermt. De man naar Gods hart blijft nu geen andere sterkte meer over, dan dat hij een zondaar was, en geen andere troost, dan dat God de goddelozen rechtvaardigt. Hij verontschuldigt zich dan ook niet, maar noemt zich een zot, en smeekt om genade. En nu, God bemint in ons geen verstand en geen schoonheid en geen heerlijkheid, want deze ziet Hij in de troongeesten, die Hem omringen, op eindeloos hogere wijze dan Hij ze in ons zien kan;

maar Hij heeft een welgevallen in de gestalte van een zondaar, niet op haarzelf, want dan is zij Hem gruwelijk en afschuwelijk; maar in Christus, want in Christus bestaat zij in een verslagen hart, in een verbrijzelde ziel, die tot niets anders lust heeft dan tot verootmoediging. De Farizeeën van Jezus' tijd stelden David zeer hoog, maar voor de overeenkomst van de zondares aan de voeten van de Heere met David hadden zij geen ogen.

Hoe wonderlijk! Datgene, waarvan David zich een koninklijke vreugde belooft, wordt hem tot de bitterste droefheid. Maar dit bevreemde ons niet. Zoals de zon steeds weer door de wolken breekt, die haar omhullen, zo komt het eenmaal door Gods Geest gewekte en verlichte geweten uit iedere verdonkering, uit iedere valstrik steeds zegevierend tevoorschijn, en doet zijn rechterambt opnieuw voelen.

Hij werd overtuigd van zijn zonde, eer nog de profeet tot hem was gekomen. Zijn geweten toonde hem nu, dat hij kwaad gedaan had, en hetgeen hij eerst voor geen zonde gekend had, bevond hij nu wel degelijk zondig, ja, bij uitnemendheid zondig te wezen. Hij dacht daaraan met groot leedwezen en zijn hart was daardoor getroffen met smartelijke aandrang over zijn schuld.

Het is goed, wanneer iemand gezondigd heeft, dat hij een hart heeft, dat hem daarom slaat en angstig maakt, ja, dat kan een goed teken zijn van ware genade in het hart en het begin van een onberouwelijke bekering.

Had David in hoogmoedige zelfverheffing zijn zonde gepleegd, nu komt die zonde hem als een grote dwaasheid voor, een dwaasheid, waardoor hij èn over zichzelf èn over zijn volk het ongenoegen van de Heere gaande heeft gemaakt. Alle zonde van Gods volk is "zotheid", omdat zij de gemeenschap met de Heere God verbreekt en het licht van de Zon der gerechtigheid verhindert, licht en warmte in de zielen te doen uitstralen. Ieder kind van God, die een inzicht in begane overtredingen verkrijgt kan zich niet genoeg verwonderen en schamen over zijn eigen dwaasheid en onverstand, dat hij zelf moedwillig oorzaak werd van de verberging van het aangezicht van de Heere. David erkent niet alleen zijn zonde, maar weet ook de weg tot de troon van genade, om vergeving te verkrijgen. In de maanden, waarin de telling plaatshad, kwam zij hem niet schuldig voor, maar nu de zaak haar beslag heeft gekregen, nu voelt hij al het zondige ervan en wordt zij hem tot schuld voor het aangezicht van de Heere.

II. Vs. 11-25. Met Davids boetvaardige bekentenis van zijn dwaling is het echter niet afgelopen; hij moet ook de straf voor zijn zonde dragen in een over het land gebrachte pest, die in korte tijd 70. 000 mensen wegrukt, en zelfs ook over Jeruzalem dreigt los te breken, als de sparende genade van de Heere en de priesterlijke voorbede van de koning elkaar ontmoeten en de plaag stuiten. Het kwaad, dat reeds in Israël was aangericht, is Gods strafvonnis over het volk vanwege zijn afval van koning David in de opstand van Absalom en Seba; uit dit oogpunt heeft de heilige geschiedschrijver in dit hoofdstuk de gebeurtenis beschouwd, en daarom eindigt hij er zijn boek mee, zonder verder te letten op de vreedzame

vrucht van de gerechtigheid, die zij ten gevolge had. De eigenaardige omstandigheden bij het ophouden van de plaag daarentegen: namelijk de plaats waar en de wijze, waarop zij gestuit werd, zijn er juist op berekend, om Davids gedachten te richten op een andere arbeid, die gedurende de laatste tijd van zijn regering op hem rust, namelijk op de voorbereidselen tot de toekomstige tempelbouw. Uit dit andere oogpunt wordt door het 1ste Boek der Kronieken dat van de geschiedenis van Absaloms opstand niets bericht heeft, de gebeurtenis beschouwd, en daarop deelt het die voorbereidselen nader mede (Vergelijk 1 Kronieken 21: 9; 22: 1.

Toen nu David ‘s morgens vroeg opstond, na de nacht, die op de in vs. 9 en 10 vermelde dag volgde, de nacht gedurende welke hij zijn bed had doen zwemmen en zijn bedstede met tranen doornat had (Psalm 6: 7), zo kwam het woord van de HEERE tot de profeet Gad, Davids ziener (1 Samuel . 22: 5), zeggende:

Ga heen en spreek tot David: Zo zegt de HEERE: Drie dingen draag, leg Ik u voor; verkies u één uit die, dat Ik u tot straf voor uw zonden doe.

Wonderbare wijsheid van God! Na de echtbreuk en de doodslag, na lange verstoktheid, na eerst door de Heere zelf te zijn wakkergeschud, roept David uit: "Ik heb gezondigd" en aanstonds gewordt hem de blijde boodschap: "De Heere heeft ook uw zonde weggenomen" (12: 13). Hier hebben wij geen zo diepe val, geen schandelijke misdaad, hier brengt de zondaar een nacht door in schuldbelijdenis en smeking, en in de morgenstond zendt God hem straf, en daarbij geen enkel woord van genade en vergeving; de enige gunst, die hem verleend wordt, schijnt de keuze te zijn, die hem uit drie zaken wordt gelaten. Wij merken het met beving op; het diep gevallen en lang verloren kind wordt door de Vader met open armen tegemoet gesneld en aan Zijn hart gedrukt; maar als de begenadigde, die de krachten van de verzoening gesmaakt heeft, zijne roeping uit het oog verliest, als hij de goedheid van God tot een voorwerp van hoogmoed en vermetelheid maakt, dan komt de Heere over de berouwhebbende met de scherpte van het zwaard. Dat is zo Gods handelwijze, dat Hij de misstappen van de Zijnen, die het menselijk verstand dikwijls de kleine noemt, met de gehele volheid van Zijn heilige Majesteit bezoekt, terwijl grotere misdaden van de van Hem vervreemden of de pas beginnenden in het geloof met grote verschoning worden verdragen (1 Petr. 4: 17 Jer. 25: 29 Ezech. 9: 6.

Zo kwam Gad tot David en maakte het hem bekend, wat de Heere hem had opgedragen, en zei tot hem, terwijl hij de drie strafmiddelen, waaruit hij kiezen kon, nader bepaalde: Zal 1) u een honger van zeven 2) (naar 1 Kronieken 21: 12 drie) jaar in uw land komen? Of wilt gij drie maanden vluchten voor het aangezicht van uw vijanden, zoals tijdens Absaloms opstand, dat die u vervolgen? of dat er drie dagen van pest (De 28: 21) in uw land zij? Merk nu en zie toe, overleg welk antwoord ik Hem zal terugbrengen, die mij gezonden heeft.

De redenen, waarom God dit aan Davids eigen keus stelde, kunnen geweest zijn: deels hem te verootmoedigen wegens zijn zonde, die hij zou moeten erkennen, bij uitnemendheid groot te wezen, wanneer hij op elk van de oordelen letten zou, als bij uitnemendheid vreselijk zijnde. Deels, hem voor te houden de ijdele waan van zijn grootdunkelijke opperhoofdelijkheid, die hij zich over Israël in deze zaak aangematigd. Hij, een zo groot vorst

zijnde, begon te denken, dat zijn wil een wet was en dat alles, wat hij zei, gedaan moest worden. Ten derde, om terwijl Hij hem sloeg, Zijn gunst en goedertierenheid te betonen. David moest niet denken, dat God hem om deze overtreding Zijn gemeenschap voor altijd ontzegde; nee, hij bleef desaangaande een man van Gods Raad. De Heere zou geen ding doen, zonder Zijn verborgenheid alvorens aan hem bekend te maken; en om hem te verdrukken nam God in aanmerking zijn gestalte en wat hij dragen kon. Ten vierde, opdat hij met des te meer geduld en gelatenheid de straf dragen mocht, omdat het een willen van zijn eigen hart was.

Deze handeling van God bevreemdt ons, omdat zij zo menselijk is. Maar vergeten wij niet, dat het Gods genadige doel was, om zich eenmaal voor alle tijden en voor alle volkeren aan Israël op een ondubbelzinnige en handtastelijke wijze als een levende God, als de "Mensenhoeder" te doen kennen, die van een ieder van ons niet ver is. De troosteloze aanschouwing van een Godheid, die in onbereikbare eeuwig rustige majesteit, onmetelijk hoog boven de sterren troont en Zich om de nietige belangen van de stervelingen niet bekommert, moest voor immer de doodsteek ontvangen, maar tevens moest voldoening worden geschonken aan de dringendste behoefte van allen, die ooit naar gemeenschap met God zouden dorsten.

Volgens 1 Kronieken 21: 12 spreekt de profeet van God van drie jaar. Het verschil tussen zeven en drie laat zich verklaren, doordat de profeet erbij rekent, de jaren van hongersnood, om de zonde van Saul, tengevolge van de moord op de Gibeonieten. De Schrijver van de Kronieken heeft alleen met de jaren, die nog zouden moeten volgen, gerekend. Voor het getal zeven is meer te zeggen, dan voor het getal drie.

Toen zei David tot Gad: Ik ben zeer bang, 1) zowel voor de ene van deze drie straffen als voor de andere; maar indien er toch gekozen moet worden, laat ons toch in de hand van de HEERE vallen, die plaag kiezen, die onmiddellijk uit de hand van de Heere komt, zonder dat mensen op enigerlei wijze meewerken, want Zijn barmhartigheden zijn vele, zodat Hij slechts met mate kastijdt (Jes. 30: 11), maar laat mij in de hand van mensen niet vallen, die als zij vrij toeslaan mochten, het met boosaardige gebalde vuist 2) zouden doen (Jes. 58: 4).

Bemerkt in deze gehele zaak, eerst, hoe weinig vrucht en voldoening de zonden verschaffen in de tijd zelf, waarin ze bedreven worden; ten tweede, dat het gevolg daarvan niets anders is, dan schaamte en verdriet op de herdenking hieraan; ten derde, hoe de dood, ja, de eeuwige dood en verdoemenis, tenzij er vergeving tussenbeide komt, het onvermijdelijk einde daarvan zal zijn.

Ik ben zeer bang. Met die weinige woorden drukt David geheel zijn zielstoestand uit. Hieruit blijkt, hoe er een bange worsteling in de ziel plaatsvindt. Hij voelt het, hoe snood hij van zijn God afweek, hoe hij tegen Diens Raad was ingegaan. Hij voelt, dat Gods Rechtvaardigheid eist, dat die zonde in hem, de theocratische koning, gestraft moet worden. Voorbij zijn geest gaan de jaren van honger; hij denkt eraan, wat het betekent voor het zwaard van de vijanden te moeten wijken, maar ook, hoe bang de vreselijke pest zal zijn. Maar ziet waar hij aan de ene zijde een blik slaat op de Rechtvaardige God, en dit hem bang doet zijn, daar mag hij aan de andere zijde ook een blik werpen in de eeuwige barmhartigheid van zijn God. Hij weet het,

dat er een ogenblik is in zijn toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid en daarom zal hij zich laten vallen in de handen van die God, die tegelijk rechtvaardig en barmhartig is Hij kiest de pest.

De lezing van de Kronieken beveelt zich door grotere gelijkmatigheid aan. Uit drie plagen de keus, en iedere plaag gedurende drie tijden. Intussen is deze gelijkmatigheid niet de reden waarom de kroniekschrijver aldus geschreven heeft, zodat de op zichzelf juiste lezing in ons vers door hem volstrekt vervalst zou zijn, zoals vele uitleggers hem ten laste leggen; maar hij heeft van de hongersnood, vermeld in 2 Samuel . 21: 1vv. , die drie jaren achtereen duurde en tot in het vierde bleef bestaan, niets gesproken, hij kon dus op onze plaats slechts drie jaar schrijven, omdat die herhaalde hongersnood slechts zoveel jaren duurde. Daarentegen het voor ons liggende bericht, dat in vs. 1 uitdrukkelijk op de eerste tijd van de goddelijke toorn ziet, en de tegenwoordige nood als een voortzetting of herhaling ervan beschouwt, rekent de eerste hongersnood met één van de drie plagen als een samenhangend geheel en spreekt daarom van zeven jaren hongersnood.

Allereerst ziet David enerzijds op de drie maanden vlucht voor de tegenstanders, en anderszijds op de drie dagen pest; daarin drukt de tegenstelling: "Mensenhanden" en "Gods handen" zich op het sterkst uit. De hongersnood daarentegen is uit beide oogpunten te bezien; hij is insgelijks een onmiddellijke beschikking van God, maar kan in meerdere of mindere graad door de mensen worden weggenomen. Deze plaag wordt als een gemengde, door Davids grondstelling die hij voorop zet, enigermate van de te kiezen plagen weggewist; daarentegen slaat hij de tweede plaag af, om de derde te verzoeken.

Toen gaf de HEERE een pestilentie in Israël van de morgen af, d. i. onmiddellijk nadat de profeet Gad bij de koning geweest was, tot de gezette tijd toe, 1) (woordelijk: tot aan de tijd van de vergadering of het dagelijkse avondoffer, ‘s middags om 3 uur) en er stierven van het volk in het gehele land behalve in Jeruzalem van Dan tot Ber-sheba toe zeventigduizend mannen. 2)

Ook Hieronymus, met wiens vertaling in de Vulgaat (tempus constitutum) Luther (en onze Statenvertaling) overeenkomt, heeft de woorden van de grondtekst niet van de afloop van de drie degen verstaan, waarvan in vs. 13 sprake is, maar van de tijd, waarin het dagelijkse avondoffer werd gebracht (Hand. 3: 1); want dat de plaag niet zo lang duurde, als oorspronkelijk bepaald was, maar dat zij gestuit werd totdat Jeruzalem aan de beurt zou komen, blijkt duidelijk uit vs. 16. Overigens is het tijdperk: "van de morgen tot aan het uur van het avondoffer" veel betekend: het is ook de tijd, gedurende welke later de Heiland van de wereld aan het kruis hing, totdat Hij sprak: "Het is volbracht!" en stierf.

In het Hebreeuws Weäd-eeth moëd. De mening van sommigen, dat dit betekent, tot na verloop van drie dagen, is niet te verdedigen. Immers uit vs. 16 blijkt genoeg, dat de Heere de tijd verkortte door Zijn woord tot de Engel: Het is genoeg. Vanouds af zijn er twee verschillende meningen geweest. De ene in navolging van de Septuaginta, dat de pest gewoed heeft tot op de middag. De andere in navolging van de Chaldeeuwse vertaling en de Vulgaat, tot op de tijd van het avondoffer, zoals Hieronymus ontwikkelt: "Er wordt gesproken van de

gezette tijd, wanneer men bedoelt, de tijd, wanneer het avondoffer wordt aangeboden. " De laatste opvatting is de meest waarschijnlijke. Op dit uur, d. i. om drie uur ‘s middags kwam het volk te samen, om zijn avondgebeden te doen. Er staat toch niet, omtrent de, maar omtrent een gezette tijd, een tijd, die het kenmerk van een bepaald tijdstip droeg. Welnu zo’n tijd was hier, in verband met het voorgaande, van de morgen af, het uur van het avondoffer. Het is daarom dan ook, dat David tegelijk als het brandoffer in het heiligdom werd ontstoken, zijn schuldoffer moest brengen op de dorsvloer van Arauna.

David wordt gestraft in hetgeen, waarmee hij gezondigd heeft: hij wilde zich verheffen op het groot aantal van zijn onderdanen, om daarmee iets groots te doen; daarom laat God met snelheid een groot deel ervan sterven.

Omdat de pest geen volle dag gewoed heeft, overtreft het getal gestorven aanmerkelijk de werking zelfs van de allerhevigste pestziekte, ofschoon ook deze niet zelden honderdduizenden in korte tijd wegrukt; maar de pest moest ook in dit geval in bovennatuurlijke hevigheid zich vertonen, opdat zij als een onmiddellijk strafgericht van God zou worden erkend.

Toen nu de Engel des Heren, die het strafgericht voltrok, zijn hand met het zwaard uitstrekte over Jeruzalem, om haar (de stad) met haar inwoners op dezelfde wijze als reeds met het overige land gebeurd was, te verderven, berouwde het de HEERE over dat kwaad (1 Samuel 15: 11), en Hij zei tot de Engel, die het verderf onder het volk maakte: Het is genoeg
met het reeds aangevangen verderf; trek uw hand nu af. De Engel des HEREN nu, tussen hemel en aarde in zichtbare verschijning (1 Kronieken 21: 16), was, 2) op dit ogenblik, waarin God hem gebood om zijn hand in te trekken, bij de dorsvloer (De 25: 4) Arauna
(= brede pijnboom), de Jebusiet, (2 Samuel 11: 3" en "1Ch 11: 8) en dus buiten de stad van David, omdat de dorsvloer iets noordoostelijks van haar, op de heuvel Moria (2 Samuel 5: 9) gelegen was.

Reeds voordat de plaag haar volle kracht heeft uitgeoefend zegt God: het is genoeg. Want Hij is in het midden van de oordelen over de Zijn van Zijn ontfermingen gedachtig.

Bemerk hier, hoe geneigd de Heere is ter zondenvergeving en ter afwending van het verdiend en bedreigde kwaad en laat dit ons aanzetten en bemoedigen, om in verootmoediging en met schuldbekentenis Hem te ontmoeten op de weg van Zijn oordelen.

Wij weten dat een zogenaamd "modern bewustzijn" aan tonelen als die van een persoonlijke tussenkomst van hemelse engelen bij strafgerichten over Israël, zich zeer ergert. Wij erkennen het daarentegen met dankzegging voor een aanbiddingswaardige genade, dat het de Eeuwige behaagd heeft, ter versterking van ons geloof aan de waarheid en het bestaan van de onzichtbare wereld, deze laatste eenmaal in de loop der tijden en wel onder het uitverkoren volk, zo handtastelijk in de wereld van de verschijningen in te voeren. Voortaan is er geen spraak meer van of die wereld iets meer zij dan een leeg droombeeld.

In Jeruzalem was de Ark van God, de zichtbare tegenwoordigheid van de Heere God.

Hiermee wil de Schrijver te kunnen geven, dat de Engel werkelijk zichtbaar was, opdat iedere gedachte, dat het een gewone landplaag was, zou worden opgegeven en de pest alleen als een bijzondere straf van God worden erkend.

Naar de grondtekst Aravna, hetgeen echter geen Hebreeuwse vorm is, maar de Jebusitische naam schijnt te zijn; in 1 Kronieken 21 heet hij Ornan, waarin wij een Hebreeuwse verandering van de oorspronkelijke naam voor ons zien.

En David, die na het vertrek van de profeet Gad (vs. 13vv.) zonder twijfel in het gebed voor God, waarschijnlijk op het platte dak van het koninklijk paleis (11: 2), doorbracht, toen hij de Engel zag, die het volk sloeg, begaf zich met de oudsten van het volk, in rouwgewaad gehuld, naar de tent, die hij naast zijn paleis voor de Verbondskist had laten oprichten (6: 15vv.), en terwijl hij daar met hen op het aangezicht viel (1 Kronieken 21: 16) sprak hij tot de HEERE en zei: Zie, ik (op dit woord is de nadruk te leggen) ik heb gezondigd, en ik, ik, de herder van uw volk (5: 2) heb onrecht gehandeld, om wiens wil Gij toornt; maar wat hebben deze schapen, mijn onderdanen, de kinderen van Israël, gedaan, dat Gij aan hen het strafgericht voltrekt? Uw hand zij toch tegen mij en tegen mijn vaders huis. 1)

Het ligt geheel in de natuur van een waarlijk boetvaardig gebed, dat de bidder de schuld op zich alleen neemt, zonder aan de medeschuld van de anderen te denken; men mag dus uit deze belijdenis van David niet besluiten, dat het volk onschuldig voor een overtreding van zijn koning heeft moeten boeten.

Veeleer was, zoals vs. 1 zegt, de schuld van het volk de oorspronkelijke aanleiding van Gods toorn, en deze dan verder de oorzaak, dat David aan satans verzoeking werd overgegeven; hij bezweek ervoor ofschoon hij haar had kunnen weerstaan, en naar Gods wil haar ook had moeten overwinnen, zoals duidelijk daaruit blijkt, dat de Heere in Joab een waarschuwer ten goede hem ter zijde stelde.

Het was David een vertroosting de Engel van God te aanschouwen, want het is een welbehagen bij de gelovige, om in de oordelen onmiddellijk op God te zien, terwijl de wereld altijd het liefst alleen op de tweede oorzaken ziet. Zo geeft ons het Woord van God een licht over alles. God toonde eenmaal zichtbaar de slaande engel, en nu moet het geloof hem altijd erkennen, zonder hem te zien.

Mozes had zichzelf tot zoenoffer voor het volk aangeboden. Hetzelfde doet David hier ook. Het is hier weer als bij zijn berouw over de zonde met Bathseba, de belijdenis, dat hij gezondigd heeft, en wel tegen de Heere, zijn God. Hij voelt het, wat een zware straf hij op het volk heeft geladen, en hoe God nu een rechtvaardig God is. Maar ook is er in zijn hart een innig medelijden met zijn volk, dat zo bitter lijdt. Hij hoort het geween van de treurenden en de noodkreet van de stervenden. Hij ziet de Engel met het zwaard, gereed staande, zo hij meent, om ook Jeruzalem binnen te treden. Welnu hij zal zichzelf als offer aanbieden. Als de medelijdende koning staat hij zelf in de bres voor zijn onderdanen, als beeld van de Goede Herder zal hij zijn leven stellen voor zijn schapen.

En ten gevolge van een nieuwe goddelijke boodschap, die Gad na de eerste in vs. 4vv. vermeldt, thans ontving door de mond van de Engel (1 Kronieken 21: 18), gebeurde het, dat Gad tot David kwam op dezelfde dag, waarop hij als voorbidder smekende voor het aangezicht van de Heere lag, en zei tot hem: Ga op naar de heuvel Moria, waarboven gij de Engel, de verderver onder het volk hebt zien staan, en richt de HEERE een altaar op, op de dorsvloer van Arauna, de Jebusiet opdat gij daar brandoffer en dankoffer brengt en het land voor de Heere verzoent.

Er moest een openbaar blijk van de goddelijke vergeving zijn. David moest een altaar voor de Heere oprichten; er moest een offerande plaatsvinden, want zonder offerande is er nooit en nergens vergeving. Daarom is Christus onze eeuwige offerande.

Dit is voor David het bewijs, dat zijn God hem verhoord heeft, maar op Zijn eigen d. i. op goddelijke wijze. Want toch hieruit kon David opmaken, dat de roede zou worden opgeheven, omdat indien Hij lust in zijn dood had, de Heere hem dan niet het bevel zou hebben gegeven, om een altaar te bouwen en een zoenoffer te brengen, wat juist een teken van leven en vergeving was.

En Arauna, die terwijl de Engel zich met het zwaard boven zijn dorsvloer vertoonde (vs. 18) met zijn vier zonen juist tarwe dorste, en met hen uit vrees voor de hemelse verschijning zich verscholen had (1 Kronieken 21: 20), zag toe, keek uit zijn schuilplaats, toen hij mensen hoorde, en zag de koning en zijn knechten in plechtige optocht tot zich overkomen;
zo ging Arauna uit zijn schuilplaats en boog zich voor de koning met diepe eerbewijzing (Ge 33: 3) met zijn aangezicht ter aarde.

Als koning, had hij het recht gehad, om Arauna bij zich te ontbieden; als boeteling echter treedt hij op en daarom gaat hij zelf tot de Jebusiet, die in Israël was ingelijfd.

En Arauna zei, hoogst verwonderd over dit bezoek, dat hem onder zulke buitengewone tekenen en wonderen van de hemel gebracht werd: Waarom komt mijn heer de koning tot zijn knecht? En David zei: Om deze dorsvloer van u te kopen, om de HEERE een altaar op deze plaats te bouwen, opdat deze plaag, die over Israël is losgebroken, opgehouden wordt van over het volk. Want het bevel van de Heere heeft mij uitdrukkelijk op deze plaats gewezen.

Dit alles1) gaf Arauna, de koning aan de koning, het strekt mij, Arauna, tot grote vreugde om u, o Koning, die ook mijn koning zijt, alles wat ik heb, ten dienste te kunnen stellen, en ik bid u, dat gij het met de plaats aanneemt en niet verder van kopen en betalen spreekt. Voorts zei Arauna, na een korte pauze tot de koning: De HEERE uw God neme een welgevallen in u, met het offer, dat gij denkt te brengen, en schenke u de afwending van de plaag van het volk.

Beter: Dit alles, o koning, geeft Arauna aan de koning. Wij weten toch, dat Arauna het niet gegeven heeft, wel aanbiedt, maar dat David de gave geweigerd heeft. David wil het niet voor niets hebben. Dat zou niet in overeenstemming geweest zijn met de aard van het offer. Dan

had toch niet David, maar Arauna het gebracht, en de koning moest het als een zoenoffer de Heere brengen. Het had anders kunnen schijnen, dat hij het niet deed met een gewillig hart.

Maar de koning sloeg dat aanbod beslist af, en zei tot Arauna: Nee, maar ik zal het alles, dorsvloer en runderen, zeker van u kopen, voor de prijs, die het waard is; want ik zal de HEERE, mijn God niet offeren brandoffers van iets, dat ik om niet heb, omdat tot het wezen van een offer behoort, dat de offeraar het geve van zijn eigen goed, en niet van dat van een vreemde (Le 1: 1). Alzo, terwijl Arauna erkennen moest, dat de koning zijn aanbod niet mocht aannemen, kocht David van hem de dorsvloer en de runderen met jukken en sleden voor vijftig zilveren sikkels (naar 1 Kronieken 21: 25 voor zeshonderd gouden sikkels van gewicht).

Ook Ornan had een koninklijk hart. Hij wedijverde met David in edelmoedigheid. Terwijl de wereldliefde strijdt om het meeste naar zich toe te trekken, strijdt de genade om het meeste te geven.

De prijs van 50 sikkels schijnt bepaald veel te gering, als wij de prijs daarbij vergelijken, die Abraham gaf voor de akker, die hij van Efron de Hethiet kocht tot een erfbegraafplaats voor zijn familie (Genesis23: 15vv. : 400 sikkels) en wij moeten daarom aan het bericht van de Kronieken (600 sikkels) de voorkeur geven. Ter vereffening van beide verschillende opgaven zou er een uitweg zijn door in dit vers de 50 sikkels te nemen voor even zo vele gouden sikkels, die de twaalfvoudige waarde, dus 600 zilveren sikkels zouden uitmaken, indien er niet uitdrukkelijk stond: voor vijftig zilveren sikkels, terwijl omgekeerd in 1 Kronieken 21: 20 van goud sprake is. Dit laatste kon men nu nog wel zo verstaan, dat werkelijk 600 zilveren sikkels bedoeld zijn, maar deze gouden genoemd werden, omdat zij in gouden munt betaald werden; maar, hoe moesten wij dan de opgave van ons vers verstaan? De Rabbijnen leggen het zo uit, dat op ieder van de 12 stammen 50 zilveren sikkels gerekend zijn, en men dus bij de woorden: "voor vijftig zilveren sikkels" erbij moet denken: "voor ieder van de twaalf stammen". Een andere oplossing heeft Josefus: voor de dorsvloer en de runderen met het gereedschap zou David 50 sikkels betaald hebben, voor de gehele berg Moria, die hij daarna erbij kocht, 600 sikkels.

En David bouwde daar 1) de HEERE een altaar, dat hij snel liet opwerpen van zonen en stenen, en offerde brandoffers en dankoffers, die de Heere op zijn gebed met vuur van de hemel aanstak, tot bewijs, dat dit de plaats was, die Hij van nu af gekozen had, dat Zijn Naam daar woonde (Deuteronomium 12: 5vv.). Alzo werd de HEERE het land verbeden en deze plaag van over Israël opgehouden.

Van nu af was David gewoon alleen op Arauna’s dorsvloer te offeren, en bestemde die tot de plaats voor de toekomstige tempel (1 Kronieken 21: 26-22: 1 voor de bouw waarvan hij dan ook gedurende zijn volgende regeringstijd alle voorbereidingen nam (1 Kronieken 22: 2-27: 34).

David’s dankgebed na verkregen afwending van de plaag, hebben wij in Psalm 30 voor ons, waarvan het doel tevens is, om de plaats in te wijden, die voor de toekomstige tempel

bestemd was en reeds voorlopig "David's huis" de plaats waar hij offerde, geworden was; die Psalm diende tevens om de gedachtenis aan de gebeurtenis, waarbij zij deze bestemming verkreeg, bij het volk levend te houden. Van nu af was het David's streven, om niet enkel de tempelbouw voor te bereiden, maar ook om Israël's hart en neiging telkens meer te richten op Jeruzalem, als kerkelijk middelpunt van het nog onverdeelde rijk, en om aan het volk recht dringend de bede op de lippen te leggen, om de vredestijd en om de vredevorst, die het werk, dat hij niet zelf mocht uitvoeren, zouden voltooien. Dit blijkt allereerst uit het in hoger toon gestemde lied Psalm 122, waarvan wij het ontstaan in het laatste tiental jaren van David's regering plaatsen. De erkentenis dat die af te bidden vredestijd zeker komen zal, ja dat hij in beginsel reeds aangebroken is, wil de 124e Psalm opwekken door herinnering aan de gevaren, die door David's bestuur tot dusver met Gods hulp overwonnen zijn, en door voorstelling van de tegenwoordige toestand van vrijheid van alle in- of uiterlijke verdrukking. Opdat die toestand tot volkomenheid kome en voortdurend genoten worde, moet het volk van de Heere zich hoeden voor alle hoogzwevende gedachten en ontwerpen, en in kinderlijke ootmoed zijn heil slechts van Hem de Heere, verwachten: dan is het veilig. Zijn eigen innerlijk bestaan, zo als het door Gods tucht, ook door die, welke de geschiedenis van ons hoofdstuk leert, eindelijk geworden is, moet hij hier, zoals hij in Psalm 131 doet, openleggen om Israël te tonen, van welke aard zo'n hart zijn moet. Op deze weg van ootmoed en van kinderlijke overgave aan God, had David zich niet op de voorgrond gesteld, maar uit de afzondering laten halen, de hem toegedachte troon niet met geweld in bezit genomen, maar gewillig en geduldig de lange moeitevolle omweg van diepe vernedering betreden, totdat hij uit Gods hand ontving, wat Gods belofte hem had toegezegd: en zo heeft David aan het volk de heerlijkheid, de lang ontbeerde gemeenschap der heiligen aangebracht, waarvan het herstel met de oprichting van de ark op Sion begonnen en die door de godsdienstige vereniging van alle delen van het land op de enige plaats van het heiligdom, die zich nog zegenrijker ontwikkelen moet, als dat heiligdom zal zijn opgericht. Deze gemeenschap der heiligen, moet Israël zo vermaant David in de 133ste Psalm behouden en door Gods genademiddelen bij zich voeden en bevestigen.

Waar David in gehoorzaamheid van het geloof het bevel van de Heere volbrengt, om op Arauna's dorsvloer een altaar te bouwen en het offer te ontsteken, daar geeft de Heere er Zijn zegen op, door zich te laten verbidden. Zo gaat het altijd. Christus Jezus is altaar en offer tegelijk, en wanneer nu de zondaar op dit offer gelovig zijn handen leert leggen en Gods bevel gehoorzaamt, om in de grote kracht van dit offer te geloven, door de onweerstaanbare genade van de Heilige Geest, daar wordt het ook ervaren, dat wij met een verzoend God te doen hebben, dat de Engel met het vlammend zwaard is verdwenen, omdat de Wet haar verdoemende kracht heeft verloren.

SLOTWOORD OP DE BOEKEN VAN SAMUEL

Evenals de volgende boeken van de Koningen vormden de twee boeken van Samuel oorspronkelijk één geheel; zij zijn van elkaar gescheiden door de Alexandrijnse vertaling, de Septuaginta, die weer de tweemaal twee delen tot een geheel van vier delen gebonden heeft en deze: 1e, 2e, 3e en 4e boek van de Koningen noemt, of liever de Koninkrijken, basileiwn, met het oog op de beide koninkrijken, van Saul en David, die in de boeken van Samuel, en

van Juda en Israël, die in de boeken van de Koningen voorkomen. Ditzelfde heeft de Vulgaat gedaan. Onze verdeling wordt reeds gevonden in de Hebreeuwse Bijbel volgens de Masora, door de rabbijn Daniël Bomberg in het jaar 1525 uitgegeven.

De boeken van Samuel dragen die naam niet, omdat Samuel voor de vervaardiger wordt gehouden, maar om de inhoud. Samuel is de hoofdpersoon van die tijd, niet alleen, toen hij zelf rechter was, maar ook omdat hij Saul en David zalfde en daardoor, ten minste direct ook op hun tijd grote invloed had. Wat in deze beide boeken voorkomt, zo merkt Abarbanel terecht op, kan vrijwel allemaal tot Samuel teruggebracht worden, ook dat wat door als het ware een werk van zijn handen was. Sommige gedeelten in deze boeken zijn zeer kort, andere weer zeer uitvoerig beschreven; toch vinden wij een bepaald plan, dat als een gouden draad het geheel doorloopt. De hoofdgedachte is: de geschiedkundige ontwikkeling van het ware koningschap. "Israël moest een koninkrijk van priesters worden (Exod. 19: 5vv.). Hoewel deze belofte de tijden van het Oude Verbond ver te boven ging en pas met de volmaking van het Godsrijk in het Nieuwe vervuld zou worden, zo moest dit Godsplan toch reeds naar de oude bedeling tot werkelijkheid gebracht worden. Israël moest niet slechts een priesterlijk, maar ook een koninklijk volk worden, niet slechts tot een gemeente van de Heere geheiligd, maar ook tot een koninkrijk van God verhoogd. Het aardse koninkrijk van Israël is daarom een veelbetekenend keerpunt in Israël’s ontwikkeling tot het doel van zijn goddelijke roeping; deze voortgang wordt tot een onderpand aan de goddelijke belofte, die David ontving (2 Samuel . 7: 12vv.), dat de Heere zijn koninkrijk voor eeuwig bevestigen zou. Met deze belofte richtte God voor Zijn Gezalfde het eeuwig verbond op, waarop David aan het einde van zijn regering terugziet (2 Samuel . 23: 1vv.). Zo wijst het einde van deze boeken naar hun begin terug. De profetie van Samuëls vrome moeder, dat de Heere Zijn koning macht zou geven en de hoorn van Zijn gezalfde verhogen (1 Samuel . 2: 10), heeft in het koninkrijk van David een vervulling gevonden, die het volkomen worden van dat koninkrijk van God onder de scepter van David’s zoon, de Messias, waarborgt. " Wie deze boeken vervaardigd heeft is niet te bepalen; alleen dit: uit plaatsen als 1 Samuel . 9: 9; 27: 6; 30: 25 2 Samuel . 13: 18; 18: 18 blijkt, dat de schrijver na de scheuring van het rijk, onder Rehabeam of Abia, geleefd heeft; zonder twijfel is het een profeet van het rijk van Juda geweest, die bij de samenstelling van zijn werk de reeds voorhanden schriften, met name de optekeningen van de profeten, zich tot nut gemaakt heeft.

Wie de Schrijver geweest is van deze gewijde Boeken is niet nader bekend. Het veiligst doet men door aan te nemen, dat het een profeet van de Heere is geweest, die kort na Salomo’s dood, onder de leiding van de Heilige Geest, deze Boeken heeft samengesteld en gebruik heeft gemaakt van verschillende aantekeningen, die er bestonden, omtrent het leven van Samuel, Saul en David.

Wat door sommigen gesteld wordt, dat de Schrijver geleefd heeft na de tijd van Abia, is niet te verdedigen, omdat elke zinspeling op het verval van beide rijken ten enenmale gemist wordt en we aan de andere zijde gedurig lezen "tot op deze dag", waardoor gezegd wordt, dat wat vermeld wordt, nog bestond toen deze Boeken werden samengesteld.

Wie hij echter ook moge geweest zijn, dit blijkt wel, dat hij, onder de leiding van Gods Geest, een zeer aanschouwelijke en levendige voorstelling van zaken geeft en alles zo nauwkeurig mogelijk beschrijft, zodat het gehele boek de innerlijke sporen draagt van volkomen betrouwbaarheid en van zuivere historische nauwgezetheid.

Het is de Schrijver erom te doen, om voor de navolgende tijden het helder te doen uitkomen, hoe God, de Heere, niet in Saul, maar in David en Salomo het zuivere beeld van een theocratisch koning geeft en hoe, waar de God van Israël aan Zijn volk een zichtbaar koning schenkt, Hij door Zijn Profeten Zelf in alles de gang van zaken bestuurt, aan de door Hem verordende koningen Zijn profeten geeft, opdat deze de koning als raadslieden toegevoegd zullen zijn, om het volk te regeren in recht en gerechtigheid.

Maar bovenal hoe èn David èn Salomo, beiden, typen zijn van Hem, die genoemd is: "een Heerser over de mensen, een Rechtvaardige, een Heerser in de vrees van God. "

Wat Thenius van een gedeelte aanmerkt, geldt gewis van het gehele werk van de Schrijver: "Zij (deze Boeken) behoren tot het mooiste, wat de geschiedboeken van het Oude Testament ons opleveren. Zij bevelen zich aan door aanlokkelijke eenvoud in de beschrijving en geven ons een hoog denkbeeld van de veelzijdige invloed van de profetische werkzaamheid. ".